Broj 1. Pula, u četvrtak dne 4. jenara 1912. **God. XLIII**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a neslogu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake } na godinu
ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Na početku godine!

Ovim brojem stupamo u novu godinu 1912. i naš list XLIII. svoga obstanka. Naš list, skroman po sadržaju a još skromniji po pretenzijah spada ipak medju najstarije hrvatske i slovenske listove na našem jugu. Od svoga postanka nije ništa mienjao na svojem naslovu ni na svojem programu. Ustrojen od najzaslužnijih muževa našega naroda, da probudi i prosvjetli skoro obumrle Hrvate i Slovence Istre, da im pripomogne do uživanja onih prava na crkvenom, školskom, narodno-političkom i gospodarskom polju, koja ih idu po temeljnih državnih zakonih i koja uživaju već odavna sretniji i mnogobrojniji narodi. Tomu je programu ostao naš list vjeran eto kroz pune 42 godine zauzimajući se sad većim sad manjim uspjehom za oživotvorenje navedenog programa. Što nije pako uvjek uspio ili nije uspio u onoj mjeri, kako se je to možda od njega očekivalo, imade se stalno više pripisati nepovoljnim okolnostim, nego li nemaru ili nehaju muževa, koji su s njim ravnali. Razlog dosljednosti i uztrajnosti u provadjanju starog svog programa od postanka do danas treba tražiti ponajviše u pukom slučaju, što su o pravcu i smjeru lista odlučivale skoro uvjek iste osobe, ili drugim riečima, što je na upravi našeg lista bilo mnogo manje promjena, nego li to biva kod drugih listova. I ti muževi, koji su oko lista i za list radili, potekoše i sami iz najnižih slojeva našega pučanstva, kojim je list u prvom redu namienjen. Oni znaše i upoznaše iz vlastita života i izkustva sve jade i nevolje našega naroda te im je bila prva i glavna briga, da svojoj braći svojim suzemljacima do bolje budućnosti pripomognu. Kao sinovi priprostog istarskog seljaka ostali su i u muževnoj dobi i u starosti svojoj bez osobitih težnja ili ambicija za sebe, imajući vazda pred očima duševni i tjelesni boljitak naše grane u Istri. Ti su muževi sve do smrti ostali vierni uzvišenim načelima utemeljitelja i najvećeg dobročinitelja ovog lista i našega naroda u Istri.

Njihove stope nastojimo slieditи i mi — priznajemo rado — manjim uspjehom, ali nipošto manjom doslednosti. Okolnosti su danas — to će nam priznati i onaj, koji nam i dobru volju poriče — posve druge, nego li bijahu 30—40 godina natrag. Malo vrlo malo bijaše tada onih, koji su snovali i radili, ali ti su i snovali i radili pošteno i nesebično, iskreno i otvoreno. Danas, danas imade mnogo, koji radimo, jer svatko drži, da je zvan za sve, ali, da li radimo onako, kako su radili blagopokojni naši Dobrile, Karabaići, Baštijani, Ujčići i njihovi vršnjaci, moramo na žalost — barem što se nas tiče, niečno odgovoriti. Druga su vremena i drugi su ljudi, vremena su lošija a ljudi pametniji, nu i poredniji! Na promjenu vremena ne možemo uplivati ali na promjenu ljudstva, osobito na uzgoj mladeži, budućeg narastaja dužni su smo svi, osobito. uz vjeroučitelja i učitelja, takodjer svi novinari da svim uzgojno moralnim sredstvima uplivamo.

Nu prije nego li hoćemo da drugoga učimo ili da drugomu poduku dielimo, valja du se medjusobno snositi sa kršćanski susretamo, da neobješamo jedan drugomu mane na veliko zvono, da jedan drugoga bratski, u ljubavi poduči, ako treba ukori i pokara. Nezaboravimo nikada na onu o prašiću u tudjem oku ili na onu uzvišenu: *nečini drugomu itd.*

Budemo li se držali ovih načela, po njima živjeli i radili, moći ćemo jasnim i svietlim obrazom kano savjetnici i učitelji medju naše čitatelje i istomišljenike, da ih učimo, da im savjetujemo i da ih vodimo.

Dade li nam Svevišnji zdravlja, snage i milosti, nastojati ćemo, da se držimo kod uredjivanja ovog listica gornjih načela a za što bolji uspjeh, pozivljemo sve prijatelje i istomišljenike na pomoć!

Delegacije.

Za 28. decembra 1911. bile su pozvane u Beč obje delegacije monarhije, najme austrijska i ugarsko hrvatska u svrhu da odobre privremeni proračun za prva četiri mjeseca godine 1912. Svoju zadaću su obavile u dva dana, dne 28. i 29. decembra 1912.

Konstituiranje austrijske delegacije i izbor njezinih odbora.

Dne 28. decembra 1911. u 5 sati po podne kad se je sastala u sjednicu austrijska delegacija, javi ministar izvanjskih poslova, da je delegacija po odredbi Njegovoga Veličanstva sazvana, te pozove najstarijega člana, da ju otvori i dade konstituirati.

Barun Schwegel, kao najstariji član delegacije, otvara ju, i pozovo sakupljene članove da si izaberu predsjednika. Prema predhodnom dogovoru izabire se takovim delegat Doberng, član njemačkog saveza iz zastupničke kuće. Ovaj pozdravlja i daje izabrati podpredsjednika, a takovim bi izabran grof Merweldt, iz gospodske kuće. Jedan put se bira predsjednika iz jedne drugi put iz druge kuće, a tako i podpredsjednik. Kao biljetnici bivaju izabrani delegati Lang, Langenham, Spaček i Staremberg. Kao redatelji Dreher i Huber.

Iza toga izabralo se je odbore. Od naših izabrani su u financijalni i peticioni odbor Dr. Čingrija, u odbor za izvanjske poslove i u Bosanski odbor prof. Spinčić u vojeni odbor Dr. Korošec, koj je i predsjednik istoga. Naknadno odstupio je češki agrarac Udržal svoje mjesto u Bosanskom odboru Dru Čingriji.

Sjednica financijalnoga odbora.

Pošto zajednička vlada nije predložila ništa drugo nego suh predlog, kojim pita troškove za četiri mjeseca 1912, to se je sastao samo financijalni odbor, i to od malo iza sjednice delegacije.

U tom odboru uzeo je riec najprije ministar izvanjskih poslova grof Aehrenthal. Najprije se je pozvao na odgovore što su jih dali ministri predsjednici, jedan u Beču drugi u Pešti, glede promjena u najviših vojničkih krugovih. Inače ide on zatim da se uzdrži na Balkanu stanje kakvo je. Italija doista vojuje u Tripolisu, al se je obvezala čim je počela tu vojnu da neće dirati u Balkan. Same Balkanske države žele da se uzdrži mir. Temelji politike da ostaju isti ka i do sad. Savezničtvo ostaju isti sa svimi ostalimi državami smo u prijateljskih odnošajih. Austro-Ugarska stojala je u pitanju Maroka uz Njemačku. Austro-Ugarska u obce vodi i ima voditi konservativnu politiku, i to politiku mira. Za uzdržati taj treba da bude dobro oboružana, pa stoga Aehrenthal poziva delegaciju da glasuju za povecanje vojne sile, i to čim prije. Na te izjave nije se razprela nikakva razprava, te je mogao doci do rieči ministar rata Auffenberg.

Predstavio se je kao novajlija u svom času, a i vidilo se je i na njem da nije naučan krelati se u parlamentarnih krugovih. On je prilično na dugo i široko zagovarao nuždu povecanja vojske, i u obce oružane sile, ne za napadaj na bud koga, nego za obranu svoga.

Na to je odbor stvorio predlog za četveromjesečni provizorij.

Sjednica delegacije.

Dne 29. decembra držala je austrijska delegacija svoju drugu sjednicu, jedinu stvarnu. Na dnevnom redu bio je predlog financijalnoga odbora o četveromjesečnom provizoriju. Uveo je u razpravu izvjestitelj Dr. Grabmayer. Govorio je Dr. Korošec dokazujući potrebu oružanja proti Italiji, u koju kao saveznicu nejma vjere, kako to razne činjenice dokazuju. Govor, baš govor o cjelokupnoj vanjskoj politici izrekno je jedini Dr. Kramař. Govorio je u smislu kao i drugih godina, proti trojnom savezu, a za čim veće približenje k Rusiji, i izjavio, da će on i njegovi drugovi Mladočesi, kao i češki agrarci glasovati za provizorij. To je prvi put će većina čeških delegata glasuje za proračun, makar i privremeni, zajedničkoj vladi. Dr. Čingrija izjavio je, da će glasovati proti dosljedno onomu što je učinio on i njegovi drugovi kod razprave proračuna u zastupničkoj kući. Barun Fuchs, u ime kršćanskih socijala, izjavio je, da nisu zadovoljni sa izjavom ministra izvanjskih poslova, al da će ipak glasovati za provizorij, jer to smatraju nuždom monarhije, a ne povjerenjem zajedničkoj vladi. Razni drugi govornici polemizovali su sa D.rom Kramařem naročito Rusini i jedan Poljak, pak socijalni demokrati, proti Kramařu, za to jer zagovara veće približenje k Rusiji. Skoro jedino s njim polemizira također izvjestitelj koj je pak također za čim prijateljskije odnošaje sa Rusijom. O svemu će se redovito razpravljati u odborih i sjednicah delegacije kod redovitoga zasjedanja u febraru i marču.

Za provizorij glasovala je velika većina delegata. Proti njemu su glasovali ili se uzlegli od glasovanja socijalni demokrati, dva Čeha, oba Hrvata i jedan Talijan.

Treće čitanje provizorija uzsliedilo je posliе pretrgnuca sjednice, i posto se je u financijalnom odboru konstatovalo, da su zaključci ugarsko-hrvatske delegacije suglasni sa zaključci austrijske delegacije.

Prema svesi sjednice razpravu se je prešan predlog Dra Baerenreuthera i drugova, skoro svih članova delegacije, koj ide za tim da se bez odvlake gradi željezmička pruga Banjaluka-Jajce.

Predlog bio je prihvaćen jednoglasno, a tako i resolucija Ellenbogenova, koj hoće da zajednička vlada podnese do redovitoga zasjedanja spomenicu glede stanja pitanja željeznica u Bosni. Na odnosne žestoke prigovore nastojao se je braniti zajednički financijalni ministar Burian al mu je obrana jako slabo izpala; vidilo se je kriveca ili bar zagovornika krivca.

Pročitale su se i dvie interpelacije, jedna Klofačeva druga Spinčiceva kao i molba radnika i nadglednika na škveru c. i kr. odjela za opremanje, za izjednačenje njihovih plaća sa plaćami radnika c i kr. arsenala.

Očekuje se svestrane i temeljite razprave u redovitom zasjedanju, posto se bude dobilo razne izvjestaje, za koje su se pobrinuli delegati da jih od zajedničke vlade na dobu dobiju.

Hrvatska škola u Krku.

Mnogo je trebalo svladati poteškoća, prije nego li se je drugom polovicom novembra pr. god. otvorila Družbina škola u Krku. Pokušaji Talijana, da ju osujete tvrdnjama, e u Krku ne ima Hrvata, niesu uspjeli. Ta kako su i mogli uspjeti takvim patkama, kad je prema zadnjem popisu pučanstva već u samom tobož izključivo talijanskom gradicu Krku gotovo 10%, a u Krku s okolicom, naime občini krčkoj, oko 30% Hrvata. A bilo je i naših ljudi, koji su Družbi prikazivali hrvatsku školu u Krku gotovo suvišnom, te se i ona našla u neprilici, što da uradi.

Tek kad su joj nekoji krčki rodoljubi zajamčili, da će joj se mladarima naknaditi po mogućnosti sav trošak za novosagradjenu školsku zgradu, odlučila se ova da otvori tu školu. I ne bez uspjeha. Premda je školu bilo moguće otvoriti tek mjesec i pol nakon početka školske godine, tako te su već nekoja naša djeca bila upisana u talijansku školu, ipak naša škola broji već ove godine dvadesetak djece. Na godinu, ako Bog da, bit će ih i tridesetak. Ero, sva ova naša djeca u Krku bila bi prisiljena, da početnu obuku popremu u tudjem im talijanskom jeziku i time nedvojbeno izvrgnuta pogibelji, da se raznarode. Nego i drugi važni razlozi

voj ura za hrvatsku školu u Krku. Otok Krk broji koje 22.000 stanovnika. Šest općina otoka napučeno je isključivo hrv. življem bez primjese ine narodnosti. Samo gradić Krk broji neko 1400 Talijana. Ali kakvih Talijana! Skomeržići, Brusići, Vasilići, Maršići, Samblići, Karabaići, Toići, Sokolići, Frankovići, Sinkovići, Ostrogovići, Zacinovići, Hodanići Morići, i još mnogi drugi, to su eto Talijani u Krku, dočim obitelji sa čisto talijanskim prezimenima možeš na prste prebrojiti. Kamo sreće, da je Hrvatsku školu u Krku bilo moguće otvoriti već pred kojih 100 godina; mnogi od ovih naših —ića bili bi sačuvali do danas svoju izvornu hrvatsku narodnost. Unatoč iztaknutom razmjeru pučanstva po narodnosti, talijanski je gradić Krk sjelom svim oblastima. Nepravom, ali tako je.

Zbog one 21.000 Hrvata na otoku moraju koli viši toli niži činovnici dobro poznavati hrvatski jezik; moraju dakle pretežno biti činovnici naše narodnosti. Ipak mnogi su se činovnici naše narodnosti baš zbog toga nećkali, da budu premješteni u Krk, što tuj nije bilo dosle hrvatske škole za njihovu djecu. Sad je i tome doskočeno; pa možemo pouzdano očekivati, da ćemo u nedalekoj budućnosti imati u Krku sve činovnike, koji dobro poznaju hrvatski jezik čime će i naš jezik steći u krčkom kotaru kod svih oblasti ono uvaženje, koje ga po pravu ide. Hrvatska škola u Krku nije dakle bila suvišna već, prieko potrebita. Protivnici su nas iz početka pustili na miru, nadajuć se, da škola ne će uspjeti. Ali tek joj zamjetiše napredak, udariše u stare diple. Poznati krčki dopisnik tršćanskog „Piccola" prikazuje ju ovih dana kao navalu na talijanstvo Krka podmećujući, da su u našoj školi djeca s talijanskim prezimenima. Jedno jedino dijete nosi talijansko prezime, ali i tom jedinome dočim je majčino prezime na —ić. Pa niti to jedino dijete nije naša škola htjela primiti; primila ga je tek na opetovne molbe njegovih roditelja i nakon što je kotarsko školsko vieće odobrilo njegov primitak.

Proglasu na Krčane, kojim ovih dana Doktor Pozzo-Balbi u ime nepoznatog odbora poziv'je sve i sva na doprinos milodara za božićnicu siromašnoj djeci krčke talijanske škole, bila je glavna svrha, da napade i vriedja Hrvate u Krku i njihovu školu. „Nezasitna proždrljivost*) hrvatska" — veli pomenuti Doktor u tom proglasu — „počinila je otvorenjem hrvatske škole u Krku za tudjince atentat na tisućgodišnju latinsku kulturu u Krku", — pak nam, nadovezujući, podmiče, da mi mamimo talijansku djecu u hrvatsku školu, stavljajući na kušnju njihovo siromaštvo. Po malo, Doktore! Zar su one 21.000 Hrvata na otoku tudjinci ili su radje tudjinci otoka ona sačica talijanskih obitelji u gradiću Krku? Zar je pristojno od vas, Doktore, da nazivljete proždrljivcima one Hrvate, bez kojih baš vama ne bi bilo u Krku obstanka, te biste, kad bi vas oni napustili, morali svoju pučionicu zatvoriti. Tko proždire kome, vi njima ili oni vama? Ne znamo pak, u čemu vi nazirjevate atententat na vaše siromaštvo. Valjda u tom, što smo krčanku urimili kao školsku poslužnicu. Pitajte ju, da li smo ju mi namamili ili nas je ona bud sama bud po vašim i našim ljudima molila i zaklinjala, da joj dademo to mjesto, e da tako dobije besplatan stan u školskoj zgradi. Sklo malo nas je napekon djelo milosrdja, pak biste nam na tom morali biti zahvalni. Srećom imade mnogo nepristranih Krčkih Talijana, kojim naša škola nije trn u oku kao Vama, Doktore. A niti Vi sami ne vjerujete u vlastitu tvrdnju, da naša škola ugrožava talijanski život u Krku. Vam je jedino bilo do toga, da u onom proglasu izkalite svoju staru mržnju protiv Hrvata ili niste li se možda teatralnom brigom za siromašne učenike vaše škole htjeli preporučiti za budućeg načelnika i onim vašim sunarodnjacima, koji Vas ne trpe na općini? Mi da mamimo Vašu djecu u našu školu? Upozorite radje one vršanke udate za krčane, one Vršane, one Bašćane, onog Dubašljana i slovenca, naše ljude u Krku, da im se je otvorila hrvatska škola, pa neka svoju djecu izpišu iz Vaše i upišu u našu školu. Znam, da Vi toga ne ćete učiniti; jer je vama do raznarodjivanja, a ne nama. To nije bila nikada svrha nijednoj Družbinoj školi.

Braćo Hrvati iz svega se vidi, da su protivnici uperili sve strijele proti novo ustrojenoj školi u Krku, da joj podkopaju temelje. Do nas stoji, da im to ne uspije. Obzirom na velike Družbine potrebe njekolko je krčkih rodoljuba, zajamčilo Družbi, da će joj se milodarima nadoknaditi, po mogućnosti sav potrošak za školsku zgradu. Za same krčke rodoljube bila bi to prevelika žrtva, gotovo neizvediva bez Vaše pomoći, braćo Hrvati!

Utičemo se stoga svim rodoljubima širom Hrvatske i hrvatskog primorja, općinama i korporacijama, da nam nov. god. priteku u pomoć, edu uzmognemo potomcima sačuvati Družbinu školu u Krku, taj jedini čisto hrvatski zavod u ovome gradu.

Prinosi nek se šalju Dru. Antonu Antončiću, odvjetniku u Krku.

U Krku dne 22. prosinca 1911.

Za krčke Hrvate
Dr. Anton Antončić

Opaska. Već ustmenom pozivu pogodce na parobrodu rado se odazvaše i doprinesoše za hrvatsku školu u Krku ova gospoda: Dr. Otmar Brovet i supruga Marija u Krku K 21·74; Petar Albaneže mag. farmacije u Postojni u spomen svoje babe Kate udove Grego u Omišju K 10; Dr. Anton Antončić, odvjetnik K 50; Dr. Majnarić u Malinskoj K 3·08; Niko Jedrlinić nadučitelj u Omišlju K 4; Dr. P. i Eduard vitez Rode po K 3; Anton Feretić u Vrbniku, Frančić Marko, trgovac Rijeka, Anton Škarpa u Malinskoj, Kap. Albaneže u Omišlju po K 2. Najusrdnija hvala vrlim darovateljima. Vivat sequentes!

P. S. Molimo da bar konačni proglas na hrv. rodoljube pretiskaju sve hrvatske novine.

*) A do nije bil baš te „nezasitne je [illegible] na hrvatski rukom ta, doktore neke bi danas [illegible] U?

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Iz Sokola. Javlja se svim muškim i ženskim članovima Sokola u Puli da je u subotu 6. t. mj. u 3. s. po podne prijava te se pozivlju da se svi prikažu kod prijave.

Češka zabava. Češko-slavenski kovinski radnici u Puli priredjuju dne 6. t. mj. u 8½ s. u večer predstavu spiesom u dvoranu Narodnog Doma. Ulazne ciene: u parteru I. mjesto K 1·60, II. K 1·20, stajanje 80 para, na galeriji: sjedalo 80 p. stajanje 50 p.

Slaveni dobro došli!

Novodobni diviljaci. Izvestili smo u zadnjem broju o velikoj skupštini, obdržavanoj na Stjepanje u velikoj dvorani „Narodnog Doma" u Puli, na kojoj se je onako ottro i odlučno prosvjedovalo proti gospodskoj tiraniji u Puli, gdje nam naši nazovi kulturonosci brane otvoriti dvije hrvatske pučke škole, koje smo svojim žrtvenim podigli. Razloga ni prigovora nemaju naši kamorati, ali hoće da nadju dlaku u jaju, naći će ju makar i za pozetalom. I nadjoše dlaku i rade te dlake tabranite otvorenje dviju naših škola. Ti naši „natovi-prosvjetitelji" mjesto da nam do prave prosvjete pripomognu, mjesto da nam idu u pučkoj prosvjeti svim sredstvima na ruku, mjesto da pregledaju, kad bi i bila kakva mana ili pogrieška na kojoj našoj novoj školi, oni traže povećalom bilo kakvu pogrieška i onda odgovaraju ohoho i naduto: *ne dozvoljavamo Vam otvorenje ove škole*! Tako eto postupaju s nama i s našom djecom u gradu Puli gradske oblasti a s njima i državne koje dozvoljavaju prvim, da rade s nama kano mačka s mišom. Ali kako rekosmo, tuj su našli nekakvu makar i prividnu pogrieška, koje se drže kao pijan plota i nedopuštaju, da otvorimo u Puli na vlastite troškove dvije pučke škole. Nu mi znamo za jedno drugo mjesto u Istri za selo Materada, u općini Humak (Umag) u sudbenom kotaru Piran, u političkom kotaru Poreč, gdje je sagradjena posve nova školska zgrada, gdje su izjavile sve na to pozvane oblasti, da neimaju ništa proti otvorenju hrvatske pučke škole, da je sve u redu u i izvan te zgrade — pa ipak nemože ni tamo doći do otvorenja naše škole — jer se tomu talijanska občinska uprava protivi.

Oblasti su, kako rekosmo pregledale i za otvorenje škole sposobnom pronašle školsku zgradu u Materadi ali talijanska gospoda na općini u Humku ne će da izdadu dozvolu za obitavanje (ubitazione) Bez te dozvole nemože pako biti otvorenja. Sada se pita koji je razlog takovom postupanju? Nikakav odgovaramo mi. Prkos i ništa drugo negoli inatni prkos novovjekih talijanskih divljaka.

Škola je tuj, upisano je množtvo djece, koja su željna nauke, učitelj čeka bezposlen — i škole nedaju latinska gospoda jer ima da bude hrvatska poduka!!

I za sve to znaju naše školske oblasti i na sve to se nitko i nemiče! I to se dogadja u Istri u XX stoljecu za uprave talijanskih naših usrećitelja, koji su pod pokroviteljstvom carskog namjestnika u Trstu!!

Proglas talijanske akadem. omladine. Jučer su osvanuli po zidovima plakati talij. istar. akadem. omladine, kojima prosvjeduju proti naumljenom premještenju hrv. učiteljista iz Kastva u Pulu ili Pazin. Naravno da u tom proglasu imade običnih talijanskih neistina, kojima se nemože oteti ni talijanska akadem. omladina kao n. pr. „neporušivi talijanski karakter grada Pule", napadaju na nas Hrvate, nedostojno akademske mladeži itd.

Mi poručujemo i talijanskoj akadem. omladini, da mi Slaveni imamo kud i kamo većega prava na Pulu nego li ono parodpadnika i prodanaca n. pr. na Lovran, Kanfanar, Tinjan, Mošćenice i sl. Mi Hrvati i ostali Slaveni došli smo isto tako u Pulu kao i Latini sa raznih strana, pak ako gospoda Latini zahtjevaju pravo na Pulu po svojoj latinskoj koži, ne sliedi iz toga da im mi moramo dodleći ledja da udaraju po nama kako hoće. Nama je draža naša koža nego njihova, a Latini nisu ništa bolji ni viši od nas, pak imamo pravo i mi na kulturni razvitak u Puli stoput više od njih jer nosimo i veće terete.

Zagonetka. Tko bi nam znao protumačiti, zašto Rovinj, bivše najveće mjesto u Istri, grad tive industrije i trgovine, sjedište okružnog suda, trgovačke komore, sa 13 tisuća stanovnika, nema nego samo jednu jedinu pučku školu u nevoljnoj staroj kućetini a nema nikakve druge srednje škole, pa niti jednog jedinog dječjeg zabavišta, dok Pula ima 4 monumentalne zgrade pučkih škola općinskih, gdje se djeci daju i objedi, 2 gimnazije, pokrajinski skupi licej, građjansku, realnu, obrtničku školu i bezbroj dječjih zabavišta?

Zatto je Rovinj, koji plaća više od Pule tako marčuhinski zapušten a Pula tako kraljevski obdarena?

Ako pitat kamoratke perjanice oni će ti se još hvaliti, koliko se za prosvjetu puka brinu iz čiste ljubavi prama kulturi i napredku.

U tu kamorašku ljubav za kulturu ne će nitko vjerovati, jer kako to onda da te ljubavi u imućnijem Rovinju nema a u Puli ima, premda su i u Puli na vlasti Rovinjezi a svakako pak amo i tamo sinovi veleslavne dvatisućljetne kulture? A kako je to ovdje velika talijanska briga za prosvjetu puka a u slobodnoj i bogatoj Italiji nalazimo najzapuštenije, najdivlje i najignoratnije žiteljstvo na svijetu.

Je li tko po odio?

Da se ne muče čitatelji, evo jednostavnog odgovora. U Rovinju nema talijanskih škola jer u Rovinju nema Hrvata! Ako bi ih se nekoliko stotina nastanilo, procvale bi škole i dječja zabavišta kao u Puli. A sve to naravno u ime talijanske brige za kulturom. Za odnarodjivanje hrv. djece? Bože sačuvaj.

U istinu velika je talijanska ljubav za kulturom. To nam pokazuje Verbicaro i Tripolis.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa: Božićnica koju su na Stjepanje priredila djeca naše družb. škole, sa pjevanjem, deklamacijama, predstavom i prekrasnim božićnim drvcem, ispala je tako krasno, da i ako smo se u prvanjim godinama divili našoj dječici, osobito onoj iz dječjeg zabavišta, to smo ove godine baš odvijenjem pitali jedan drugoga kako je mogla naša vriedna učiteljica zabavišta gdjica: Ljuba Sagamić iz naše Martinšćice, po preko devedesetorice drobnih mališa, onakva šta proizvesti! Gospodjica bila je od dubkom pune dvorane, osobito harnih majka, pljeskom i usbitnim povicima, po tri puta izazvana na pozornicu! — Škoda što su ostali gg. učitelji bili ovih božićnih blagdana odsutni iz Cresa, ali i njima ide osobita hvala, što su se, usprkos raznim nepriliikama, rad nestašice učitelj. osoblja, upravo opošteni a sa neočekivanim ispadkom, ove milosjetne zabave — a osobito g. ravn. učitelju Blečiću, koji je sa svim tim božjim darom upravljao i razdraganu mladež redio. Mora se još zahvalno spomenuti naše učenice iz nastavnog tečaja, koje su išle od kuće do kuće sabirati milodare, da što ljepše i bogatije ukrase svoje božićno drvce sa darovima siromašnjoj djeci naših hrvatskih škola!

Imade ih, hvala Bogu oko 359 pod družbinim krovom! — Živila Družba, naprijed za i uz Družbu!

Lošinj-mali. Dne 22. prosinca 1911. priredili su mališi zabavišta Družbe svoju božićnicu, koja je bila upravo prehepa — uspjela do mjere koju tako malena djeca postići mogu. Teško bi bilo reći, što je najljepše bilo, ili kadno svi poslije molitvice pozdraviše goste deklamovkom pjesmicom: ili „Mlada Istranka" što no lieno krasnoslovi Katica Seršić ili skladno pjevanje „Ljepa naša". Noćobdija bio je dobar a igre izvedene su dražesno.

Pozornica je more — upravo krasno. „More" i „Istranin moru" Milica Martinolić i Matko Poljanić krasnoslove tako lepo ganuše do suza — prem je uspjela nar. nošnja male Lošinjke izazvala buru smijeha. Kruna svemu bi predstava sa pet liča „Dobro djelo" izvedeno vrlo dobro. Živa slika bar, anđjeli te svi darovi bijaše vrlo lijepa. Zahvalnica, koju izreče Milica Martinolić govorila je sreću darovatelja, te i ja s njom zaključujem: Sto put hvala Bog Vam plati! Živili mališi zabavišta

---

Voloski kotar:

Božićnica u Voloćanskoj Draci. Na Stjepanje dne 26 prosinca 1911 imala

su djeca naše pučke škole liepu i vrlo uspjelu zabavicu božićnog drvca.

Bio je to opet jedan veliki događaj za naše mjesto i okolicu. Mnogi, koji su bili vidjeli prvu ovakovu zabavicu, što su ju bili lanjske godine priredili, željno su očekivali dan i uru, kad će i opet vidjeti nešto liepoga i dragoga, a oni pak iz okolice i iz mjesta, koji nisu još nikada vidjeli štogod takova spravljali su se u velikom broju na zabavu, I tako nije čudo, da je odbor od naših vrednih i delavih Dražana imao pune ruke posla da sve pripravi i da nadje mjesta za silni sviet koji će na zabavu doći. A dobro su ti naši ljudi i lijepo sve pripravili u školskoj sobi: i stolice, i sjedala, i stajanja, i pozornicu, i u obće sve su tako liepo uredili i pripravili, da im to mora svaki priznati. Školska se je soba one večeri dubkom napunila, bila je tako krcata, da ne bi ni novčić mogao bio pasti na pod, kad bi ga bio tko bacio sa pozornice. A koliko njih je moralo izvana gledati? A koliko njih nije došlo, a došli bi bili da se nisu bojali da će ostati bez mjesta? Tu se je najbolje pokazalo, kako je od velike potrebe u Dragi jedna velika dvorana, u kojoj će se moći narod skupiti u ovakovih zgodah. A što da rečem pak o samoj zabavi, o njezinom programu i izvadjanju pojednih točka? Toga bi trebalo mnogo pisati, a teško bi bilo sve reći i opisati, nego morao bi bio čovjek tamo biti, da vidi kako je to bilo i što se dade učiniti, kad se hoće.

Sve točke programa, a bilo ih je 18, izvela su djeca tako točno i precizno, da bi im mogla mnoga društva zavidna biti na tome. Osobito deklamacije: „Mali Jovo“, „Turko psina i Mrkodin vučina“, pa prosvjetom k slobodi“ lijepo i dobro su bile izvedene. A šaljive deklamacije, „Ciganin hvali svoga konja“, „Miš“, „Buha i muha“ izazvale su buru smijeha a govorio ih je mali jedan pravi — rodjeni deklamator. Liepa igrica „Božićno drvce“, sastavljena prigodno od g. učitelja, bila je dobro izvedena pa je mnogome oku izazvala suzu. Sve — sve bilo je dobro i liepo izvedeno tako da se nemože nego pohvalti djecu i njihovog učitelja i učiteljicu.

Čast takovim učiteljem, a narod i djeca bit će im uvijek zahvalni i harni na trude i nauku.

Analfabetski tečaj u Voloskom. „N. radn. organizacija za volosko-opatijski kotar“ kani obdržavati u vlastitim prostorijama u Voloskom tečaj za nepismene. Umoljavaju se stoga gg. poslodavci, da izvole sve kod njih zaposlene radnike upozoriti na tu prigodu, gdje će se moći svatko, bez svakog gubitka vremena, bezplatno naučiti čitati i pisati. Tečaj nije namienjen moguće samo za članove „N. R. O.“, već za sve analfabete slavenske narodnosti, bili ovi stari ili mladi, muški ili ženske, iz koje god pokrajine. A da se polazak te „škole“ omogući baš svakomu nepismenome u Voloskom, Opatiji i Preluci, g. će „učitelj“ stajati na raspolaganje „učenicima“ svakog dana od 6—10 s. večer, a na nedjelje i svetke čitavo dopodne. Kroz ovo vrieme naći će svatko sat vremena da može prisustvovati tečaju; ako no svaki dan, a ono barem svaki peti ili osmi dan.

Tečaj će se otvoriti, netom što se bude tajniku „N. R. O.“ g. Ivi Mogorovića u Voloskom priglasilo barem 5 polaznika.

Nadamo se, da će svi gospodari uputiti svoje nepismeno radništvo i službenad na taj tečaj, pače da će ih prisiliti na polazenje istog, svjesni, da time prave jedno od najvećih dobročinstava naprama bližnjemu, da podava u vid slijepima kod zdravih očiju.

Napried za prosvietu, kojoj temelj leži na pismenosti!

Razne primorske viesti.

Pregovori za saziv istarskog sabora. Prošlu subotu vodili su se kod Namjestničtva u Trstu ponovno pregovori za sposobnost rada istarskog sabora izmedju pouzdanika hrv.-slov. i talij. stranke. Ti pregovori nisu ni tog dana doveli do uspjeha, te se zaključilo, da se imadu nastaviti danas dne 4. t. mj.

„Austro hrvatsko parobrodarsko društvo javlja da sa 1. siečnjem 1912 otvara novu prugu Vrbnik Silo-Crikvenica-Rieka, i da na pruzi Rieka-Lošinj-Rab, parobrod neće pristajati od sele u Rabu. Pobliže u oglasu.

Sretnu novu godinu!

želi

svim svojim cij. gostovima

kavanar Narodnog Doma

Grgo Bazletić.

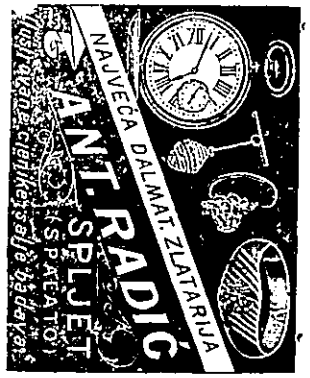

Seljački posjed u občini Lovran, srednje veličine sa kućem, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Poščića u Voloskom.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokuan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Ciena 1 bočici sa štuc. za bolesti želuca i kruna, za bolesti crieva za K franko pošta.

Izlazja se samo s ljutura: Lvi Petr

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica .·.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Bagnja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 3 do 10 para.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Jeftino česko perje za postelje.

1 kilo sivo čihano K 2, bolje K 2·50, polubielo K 3·60, prima pahuljice K 6, najfinije K 7·20, najbolja vrst K 8·50. Pahuljice sive K 6, biele K 12, najfinije prsne pahuljice K 14·40. Getove postelje iz gustog crvenog juleta, 1 tušan 180×116 cm po K 10, 12, 13, 18, 21; 200×140 cm po K 13, 15, 18, 21; 1 vanjkuš 80×58 cm po K 3, 3·50, 4; 90×70 cm po K 4·50, 5·50, 6; trokomadni štramci iz strune za 1 postelj po K 27, bolji K 33. — Razašilje franko pouzećem od K 10 napried. Dozvoljena promjena: ako se nesviđa, vraća se novac. Uzorci i cienici badava.

Artur Wollner, Lobes. 259

kod Piznja (Češka).

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319.068·21

Od toga temeljna glavnica K 800.000·—

Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41

Isplacene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namješćuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieca a K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst a K 75·- po 100 zamota

„VESNA“ treca vrst a K 58·- po 100 zamota

Ciene računimo [illegible] se podavno na kolodvor ili parobrod u Puli, na [illegible] 2% popusta ili na [illegible] mjeseca [illegible]

Lacko Križ - Pula

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	⋁PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
7.05	odl.	„ . . .	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.45	odl.	„ . . .	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.85	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA . . . .⋀	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	⋁Baška . . . . . ↑	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.50	dol.	↓Rijeka . . . .⋀	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaki Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl.	⋁RIJEKA . . . . ↑	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.12	dol.	↓LOŠINJVELI . .⋀	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	⋁Rijeka . . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab . . . . .⋀	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	⋁RIJEKA . . . ↑	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija . . .	odl.	4.25
7.20	odl.	„ . . .	dol.	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag . . .	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.25	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	Batkanova . .	odl.	11.25
12.20	odl.	„ . . .	dol.	11.15
2.20	odl.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj .	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*) .	odl.	5.55
4.50	odl.	„	dol.	5.45
5.40	dol.	↓NEREŽINE . .⋀	odl.	6.—

Pruga: Vrbnik Sv. Marak-Silo-Crikvenica-Rieka

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	⋁Vrbnik . . .	dol.	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak . .	odl.	4.15
5.50	odl.	„ . . .	dol.	4.10
7.30	dol.	„ . . .	odl.	2.30
7.40	odl.	„ . . . .⋀	dol.	2.—
[illegible]	dol.	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Pruga Crikvenica-Rieka

[illegible]

Luka Sv. Marka [illegible] u Puntu [illegible]

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·60 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anglu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

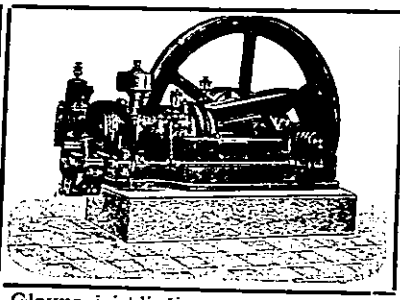

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šesto, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća špečialna tvornica Evrope

Glavuo i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Reštauracija Narodni Dom u Puli.

Podpisani časti se objaviti poštovanom općinstvu Pule i okolice te p. vojničkoj posadi, da je sa 1. jenara t. g. preuzeo u vlastito vodstvo

Reštauraciju Narodni Dom u Puli,

koju će preurediti sasma na novo i obskrbiti dobrim domaćim istarskim i dalmatinskim i drugim desertnim vinima atočiti Dreherovo Export-pivo, te skrbiti da se bude uviek dobilo svježe **toplo i mrzlo jelo**, što sve će biti uz jeftinije ciene nego li do sada, tako n pr. piva će se točiti po **56 para** litar. — Preporučujuć se našem rodoljubnom općinstvu za što mnogobrojniji posjet, zahvaljuje ovime ujedno svojim dosadanjim gostima na obilnom posjetu u nadi, da će mu i u novoj reštauraciji sačuvati svoju naklonost.

Veleštovanjem

Ćiril Rak.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

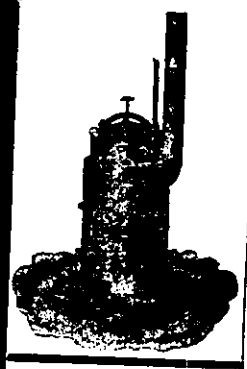

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! **Dopisuje se slovenski i hrvatski!**

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII/3.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obečavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

Svim našim cij. mušterijama!

Častimo se ovime saopćiti, da smo glavno i isključivo zastupstvo naše na glasu poznate i odlikovane tvornice za **Trst, Gorlcu, Gradišku, Istru** i čitavu **Dalmaciju**, predali uglednoj tvrdki:

LENTIĆ & MANCE, TRST

pa Vas molimo, da se izvolite za Vaše potrebe obratiti na spomenutu tvrdku, putem koje će svi Vaši cij. nalozi biti sa svom mogućom pospješnošću i solidnošću izvršeni.

Preporučamo se i bilježimo sa štovanjem

Grubić & Pfeifer, Beč XII|3

nagradjena tvornica kemičkih proizvoda i jedini proizvoditelji sjajnog laštila „MASTIN" Družbe.

Svim našim velecienjenim mušterijama želi

Sretnu novu godinu

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i drug

Pula, ulica Giulia 1.

Broj 2. Pula, u četvrtak dne 11. jenara 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Mili narode i rodoljubi!

Ovime otvaramo sabiranje veledušnih prinosa za proslavu stogodišnjice rodjenja — nezaboravne uspomene — biskupa Jurja Dobrile. Obraćamo se radi toga vrućom molbom na hrvatski narod i sve plemenite rodoljube u Istri i izvan Istre da pripomognu svojim prinosima te se uzmogne proslaviti stogodišnjica biskupa Jurja Dobrile kako dolikuje velikom dobročinitelju naše Istre.

Za nabavu poprsnog kipa treba od 7 do 8000 kruna. Povrh toga potpisani odbor kani izdati tijekom ove godine i „Spomen-knjigu" da počasti uspomenu velikog biskupa.

Možebitni višak od sabrane svote, upotriebit će se za zidanje konvikta.

Za odbor proslave stogošnjice rodjenja biskupa Dobrile:

Pazin 10. 1. 1912.

A. Kalac, prep.-nadžupnik predsjednik.

Još o progonu našeg jezika na c. k. ravnateljstvu financija u Trstu.

Zadnji članak u Vašem cienjenom listu, o odnošajima na ovom ravnateljstvu pogodio je nešto živo gospodu niemce i talijane. Ne mogu gospoda trpiti da progonjena raja podigne svoj glas proti svojim tlačiteljima. Našeg „junaka" ipak kao da nije dirnuo onaj članak, on je svojim prezirom teutonskog paše prešao preko onih jada slavenske raje, kojoj je dapače ponovno htjeo pokazati svoju svemogućnost.

Kao na prkos gorespomenutom dopisu bio je ovih dana primljen u službu na Ravnateljstvu financija u Trstu svršeni pravnik Dr. Mahr, rodom tamo negdje iz Štajerske, Njemac po *narodnosti* te dostojni *lancman* naših predsjednika, ravnatelja i referenta! Na Ravnateljstvu muče se gospoda da opravdaju ovo imenovanje isprikom, da dotični gospodin znade nešto slovenski, dočim su nama nekoji pravnici na ravnateljstvu policije gdje je g. Mahr bio do sada namješten, izjavili da ovaj gospodin nezna ni rieči slovenski, a naravno niti hrvatski, što mi i vjerujemo tim više što su dotična gospoda posvema vješti u našim jezicima, pa stoga i dobri sudije.

Gospodine presjedniče ovakovo postupanje prelazi više svaku granicu ustrpljenja.

Dočim Vi sami danomice morate uvidjati da se bez hrvatskog jezika ne dade uspješno uredovati u ovoj našoj Istri, dopuštate s druge strane da budu primljeni u službu ljudi koji neznaju ni rieči hrvatski ili slovenski, pa stoga narivavate $^2/_3$ pučanstva ove pokrajine činovnike, koje ova većina ne razumije i koje mora smatrati kao tudjince i političke neprijatelje.

I ako nekoji činovnici na javnim uredima Primorja, talijanske i njemačke narodnosti, posjeduju možda kvalifikaciju, da znadu slavenske jezike, to još nije dosta, jer su takve ocjene obično neistinite i posve lažne. Hrvatski i slovenski narod na Primorju zahtjeva da njegovi činovnici, one kojih on krvavo plaća, poznavaju njegov jezik barem onako, kao što ona šačica slavenskih činovnika poznavaju talijanski jezik.

Sa hrvatskim se jezikom na ravnateljstvu financija u Trstu postupa slično kao i sa madjarskim ili kojim drugim nezemaljskim jezikom.

Dobije li jedan činovnik, koji nije od one dvadesetorice koji znadu hrvatski ili slovenski, jedan spis u ovim jezicima na riešenje, eto ti ga gdje trči do svojeg slavenskog kolege, da mu prevede spis. Tada ti moj Švabo ili Talijan pripravi riešenje njemački a zgora ti modrom olovkom napiše „Videat Dr. X ili Y für Übersetzung" što u našem jeziku znači „ti Petre ili Pavle, koji jer si Hrvat il Slovenac znadeš više jezika prevedi uz ostali tvoj posao još i za mene ovaj spis.

Da ovakova izrabljivanja slavenskih činovnika nijesu dostojna jedne poštene uprave, mora priznati svatko, koji imade i samo zere poštenog obraza!

Slavenski su činovnici prenatrpani poslom, dočim im njemački i talijanski kolegi planduju; naše se ture u pokrajinu i to u kotare gdje moraju uredovati u 3 ili 4 jezika, dočim se protežirani švabo ili talijan šeće po tršćanskom korsu ili tjenčari u kakvom talijanskom gradiću.

Poznamo jednog konceptnog činovnika, koji premda znade hrvatski neće da to izjavi e da se ga ne pošlje u pokrajinu ili da ga se ne natrpa poslom.

Poznato nam je svima, da kad su pred 3 godine tražili za mjesto na ovom ravnateljstvu nekoji svršeni pravnici talijani iz Dalmacije pa su predočili g. ravnatelju, da neznaju ni hrvatski ni slovenski, bilo im je odgovoreno „dosta je kad znadete talijanski i njemački, hrvatski jezik ovdje ne rabimo". Na ovaj su način razni Vezili, Randi, Cristi, i tako dalje došli amo iz već izgubljene Dalmacije, da povećaju četu čuvatelja talijanstva u ovom još nespašenom Primorju!

Ne treba niti da spomenem kako i kod imenovanja ove gospode, bilo je ipak udovoljeno uvjetima postavljenim kod raspisa dotičnih mjesta to jest poznavanje jezika pokrajine, jer su navedena gospoda dokazali bez dvojbe poznavanje hrvatskog jezika sa pohvalnom svjedočbom zadarske talijanske gimnazije.

Poznato nam je nadalje jedno mjesto u pokrajini ispražnjeno već kojih 9 mjeseci, te da nije do danas popunjeno jedino s razloga što im fali činovnik vješt u hrvatskom jeziku, jer poznavanje tog jezika jest neobhodno potrebito u onom istarskom gradu.

Svršavamo za danas, premda bi bilo još dosta gnjiloga da se iznese na javnost.

Napisasmo ovo e da upozorimo našu javnost na nepravde koje javne oblasti na Primorju nanašaju dnevno našem jeziku i našim domaćim sinovima, kao i svrhom da potaknemo našu gospodu zastupnike da stupe u što bliži doticaj sa činovništvom, da dignu ponovno svoj glas proti ovom nepravednom postupanju s nama.

Neka naši zastupnici zahtjevaju da se i na Primorju ustanove stalne jezične komisije, kao što opstoje n. p. u Dalmaciji, pred kojima bi se svaki činovnik, prije nego bude primljen u službu, morao podvrći ispitu iz zemaljskih jezika.

Sablazno je dosadašnje postupanje sa njemačkim i talijanskim činovništvom, pa je skrajno vrieme da takvi odnošaji jednom već prestanu.

Našem pak narodu preporučam, da svaku jezičnu povredu, svaku nezakonitost sa strane financijalne financijalne oblasti iznese na javnost i da se prituži izravno na ministarstvo financija u Beču, da vidimo hoće li jednom ova gospoda u Trstu odlučiti se, da priznaju i Hrvatskom i Slovenskom narodu na Primorju ona prava, koja im po ljudskom i božjem zakonu pripadaju.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra predsjednika, na njegove preuzvišenosti gospodu ministra nutarnjih posala, pravosudja, trgovine i za javne radnje.

U interpelaciji, što je postavio prvopodpisani sa drugovi dne 23. juna 1910. na cielokupnu c. k. vladu, bilo je na temelju činjenica dokazano, da se Hrvate političkog kotara Lošinjskoga (sudbeni kotar Lošinj i Cres) kulturno i materijalno zapostavlja i zanemaruje, da se prema njim, premda sačinjavaju i po brojenju pučanstva po prilici polovicu stanovnika kotara, nevrše ili jako malo temeljni državni i obći državni i zemaljski zakoni; i da u obćinah onoga političkoga kotara samovoljno bez obzira na pravo i zakon upravljaju stanoviti ponekle i od države plaćeni ljudi, i pri tom prijatnost predstavnika c. k. oblasti uživaju.

Od onoga se vremena nije ništa ili jako malo u školstvu ili upravi promienilo; a dogodilo se je stvari koje samo potvrdjuju što se je onda reklo, i što, ako je moguće, još jače osvjetljuje odnošaje u onom kotaru.

Kod jednoga izleta iz Maloga Lošinja u Nerezine dne 1. augusta 1909. ponašali su se tako sinovi poštemeštra u Nerezinah Marka Bracco, i to Eliodoro obćinski tajnik, Marko tajnik poljodjelske kotarske zadruge i Eugenio listonoša, nadalje Riccardo Tedaldi, Luigi Zorovich i Giuseppe Vodopich, sve pripadnici talijanske stranke vladajuće u Istri, prema pripadnikom hrvatske stranke i trojici c. i k. vojnika, i proti njim takovih psovka izrekli, da su bili tuženi radi prestupka po §. 305 sa uporabom §§. 266, 261 k. z., najme radi poticanja na djela po zakonu zabranjena i dne 2. juna 1911. od c. k. okružnog suda u Rovinju odsudjeni na globe od 40 do 80 kruna.

Listonoša Bracco je tada zajedno sa Zorovichem i Vodopichem vikao „Evviva l' Italia"; tajnik poljodjelske zadruge Bracco zajedno sa Tedaldi prema trojici c. i k. vojnika „Fuori, in aqua questi fioi dec ani, butteli in mar"; a obćinski tajnik Bracco proti pristašem hrvatske stranke sakupljenim u njihovoj čitaonici „Fuori quei porchi de Croati, mascalzoni, brutti, farabutti".

Usljed utoka c. k. državnoga odvjetnika proti prenizko odmjerenoj kazni bili su odsudjeni listonoša Bracco ujedno sa Vodopichem uporabom §. 266. k. z. na tjedan zatvora, tajnika poljodjelske zadruge Bracco sa uporabom §. 266. k. z. na 10 dana zatvora, a obćinski tajnik Bracco uporabom istoga §. 266 k. z. na dva tjedna zatvora, pooštrenoga sa jednim postom na tjedan. Odsudilo jih je c. k. sudište druge instance u Trstu dne 3. augusta 1911. Odsudjenim priobćio je odsudu c. k. okružni sud u Rovinju danom 25. septembra nalogom da pod prietnjom prisilnoga povedenja nastupe kuzan u roku od 8 dana u zatvorih c. k. okružnoga sudista u Rovinju.

Obćinskomu tajniku Bracco bilo je ipak dozvoljeno, da odsjedi kazan kod c. k. kotarskoga suda u Lošinju Malom, i odsjedava ju jedva zadnjih dana.

Takovomu čovjeku, koj je svoje doba kao kandidat učiteljstva bio iztjeran iz učiteljske škole u Kopru, koj bijaše i prije 2. juna odnosno 3. augusta 1911. sudbeno kažnjen, i proti kojemu vise i druge tužbe kod cesarsko kr. suda, i to radi toga jer je prošloga juna proti dušobrižniku i učitelju u Nerezinah ljude tako huckao, da su ona dvojica u pogibelji bili, takovomu čovjeku pogoduju c. k. sudbene oblasti, puštajuć da odsjedi kazan ne u označeno vrieme i ne u naznačenom zatvoru.

Takovom čovjeku pogoduju predstavnici c. k. kotarske političke oblasti, pošto izdaju o njem, kod svih njegovih predjašnjih kazna, najbolje informacije za javnu porabu, i pošto ga drže kao svoga pouzdanika kod izbora, kod popisa pučanstva i u svih stvarih obćine, u kojoj obitavaju stanovnici govoreći najviše hrvatski.

Sa družtvom, koje je stvorio takav čovjek, sklapa c. k. trgovačko ministarstvo ugovor glede vožnje pošte sa automobilom izmed Lošinja Maloga za iznos od 3000 kruna godišnjih. Družtvu, komu je na čelu i kojega je duša jedan takav čovjek obećaje — kako se sa stalnožću pripovijeda — zemaljski kapetan D.r Rizzi, po svoj prilici takodjer za ljubav šurjaku Eliodora Bracco, zemaljskom prisjedniku Satati, godišnju podporu od 1000 kruna iz zaklade za pospješivanje obćenja tudjinaca.

Ako je dosta žalostno i jako karakteristično, da jedan javan ured kaošto je poštanski i brzojavni posjeduje muž, kakav je Marco Bracco, otac trojice spomenutih odsudjenika, i da jedan tih listonoša — što nije u smislu odpisa c. k. ministarstva trgovine od 15. juna 1910. br. 25655

iz 1910. nit inače dozvoljeno —, i da ima pritužba proti vodjenju pošte, jer pošte meštar stanovite dane poštu zapušta i ostavlja kćeri koja nije usposobljena, i jer dozvoljava svomu sinu Eliodoru, občinskomu tajniku, da se miješa u poštanske poslove, te što mnogi nejmaju nikakva povjerenja u tu poštu, ako je žalostno, da spomenuta još ima automobilnu vožnju medju Osorom i Malim Lošinjem, koja je 1. novembra stupila u život, neredovito funkcionira, kako je to razvidno iz „Il Piccolo della sera" od 7. novembra. t. g. i iz „Polaer Tagblatt" od 22. novembra iste g.; to je upravo poruga ako c. kr. erar sklapa ugovore sa društvom, koje je stvoreno od čovjeka odsudjenoga radi raznih prekršaja, i to u doba kad ima taj čovjek odsjesti za sada posliednju kazan zatvora. Poruga nebi imala biti manja ni u slučaju, ako imadu kod toga svoje prste imenovana gospoda D.r Rizzi i Salata.

Na temelju svega rečenoga postavljaju podpisani upit

A. Obćenito:

Jeli njegova preuzvišenost gospodin ministar predsjednik sklon poduzeti sve mjere, iz kojih bi se nedvojbeno vidjeti moralo, da imadu austrijski temeljni i drugi obći državni i zemaljski zakoni podpunu valjanost za politički kotar Lošinj, i tim da se dotični otoci nalaze još u području monarhije Habsburga?

B. Posebice:

Jesu li Njihove preuzvišenosti, g. ministar nutarnjih poslova, gospodin ministar pravosudja, gospodin ministar trgovine i gospodin ministar za javne radnje voljni narediti potrebito, da se stvari, kakve su ovdje navedene a koje djeluju jako demoralizujuće na pučanstvo već neopetuju, odnosno da se ovdje iztaknuta zla, nepravice i nezakonitosti svom žurnostju odstrane?

U Beču 18. decembra 1912.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki ples za hrv. škole. Kako smo već javili, priredjuju sva naša narodna društva u Puli dne 3. febrara o. g. veliki ples za hrvatske škole u Puli u svim prostorijama Narodnog Doma. To je, ako se ne varamo, prvi u velikom stilu zamovani ples za naše hrv. škole u Puli. Našim čitateljima je poznato, da se u početku namjeravalo prirediti taj ples u mjestnom kazalištu „Ciscutti" ali nasilnost talijanska zapriečila je i ovdje da ne dodje do manifestacije naše narodne svjesti i narodnog hrvstvovanja u gradu Puli. Za to je plesni odbor još bolje pregnuo, da taj veliki ples za naše škole ispane kao prava narodna slava, jedna velika manifestacija svih Slavena, koji živemo u gradu Puli. Po tome stoji do nas svih Slavena u Puli, da svojski podupremo to rodoljubno pregnuće plesnog odbora te u podpunoj mjeri ovrši narodnu zadaću, što ju je preuzeo. Na plesu pak nesmije faliti ni jedan Slaven, koji živi u Puli, da time ne samo manifestiramo našu slavensku ljubav i slogu, nego da i talijanskom nasilju pokažemo kako uz sve jaču talijansku tlaku sve više odskače naša narodna svjest i ljubav do našeg jezika i roda!

Zato dne 3. febrara t. g. svi na veliki ples za hrvatske škole.

Primjetba: Ovdješnja „Narodna radnička erganizacija" namjeravala je istog dana prirediti ples za Družbu, te je bila već objavila javnim plakatima taj ples. Ali doznavši da druga narodna društva u Puli priredjuju 3. veljače veliki ples za hrvatske škole u Puli, odustala je od plesa za Družbu, a pridružila se i ona drugim narodnim društvima, tako će sada sva naša narodna društva u Puli prirediti 3. febrara t. g. složno veliki ples za hrvatske škole u gradu Puli.

Roditeljima u Puli. Na Božićnici naše djece iz Družbinih škola škola čuli smo od jednog govornika znamenitu rieč, koju donosimo do znanja hrvatskim i slavenskim roditeljima u Puli. Govornik je dokazivao, kako su hrvatski roditelji dužni da izuče iz malena djecu u svom hrvatskom jeziku ne samo radi narodnog ponosa, radi ljepote i stare slave našeg jezika nego i radi životne koristi vlastite djece. Dandanas se je naš narod u Istri toliko ojačao i osvestio, da je njegov jezik zadobio ili u kratko vrieme zadobiti mora vladajuće mjesto u svim granama javnog života.

Danas sutra ne će moć više u Istri dobiti nikakve službe državne onaj mladić, koji ne će podpuno poznavati i naš jezik. Ni u trgovini ne će se moći prolaziti bez poznavanja hrvatskog jezika. I u pokrajinskim službama morat će imat prednost tko bude znao i naš jezik. To biti mora. Za to su neprijatelji svoje rodjene djece oni roditelji, koji šalju djecu u talijanske ili njemačke škole, gdje dijete ne može naučiti hrvatski jezik u govoru i pismu. Takovo dijete znade, i to slabije one iste jezike, što u talijanskim i njem. školama nauče sva druga djeca. Ako ne zna više od njih drugih on ne može biti njihov konkurent u životu. Naprotiv dijete uzgojeno u materinskom jeziku i u našim školama nauči posve dobro i lako tudje jezike a znajući dobro i hrvatski svoj jezik, on je svugdje pred drugima. Kako se sada mnogo djece izučava u školama i traži javne službe, to će se brzo sva mjesta napuniti tako, da će ih moći dobiti samo vriedniji mladići osobito oni, koji će poznavati i jezik hrvatski. Inače ne će imati u Istri življenja a i ako bi što imali biti će im svakako slabije. Evo n. pr. na sudu u Puli. Prije nije bilo ni jednoga sudca naše narodnosti, a sada ih je sedam od osam. To je za to, jer Talijani iz mržnje nisu htjeli učiti hrvatski pa će do malo morati ići tražiti službe u Tripolis. A pokazalo se je, da se u Puli ne može dobro služiti narodu ako se ne poznaje naš jezik. I za to sad Talijani grde i psuju, da se državne službe slaviziraju. Nije to slavizacija nego prieka potreba i bolja sprema naših ljudi. A od toga je svima bolje. Ako danas dodje nas čovjek na kapetanat, na sud, na poštu, na šteuru, pa počne govoriti svojim hrvatskim jezikom, ne okosi se više na njega bahati Talijan, kao ono negda: no capisso sciavo. Nego je liepo primljen naš čovjek i razumiju ga pa mu onda i pomoći mogu i hoće. Kad je pako s nama vladao tudjin, grdio nas je i sudio nas je a da nas nije ni razumjevao.

Tko dakle ne uči svoju djecu hrvatskom jeziku u kući i školi, taj je ne samo izdajica svog slavnog hrvatskog imena nego je i neprijatelj svoje rodjene djece.

A tko bedasto misli, da je u talijanstvu veća gospodština, taj nezna da je naš narod dandanas bolji i zdraviji od izmoždenog Talijana i da je pravo rekao jedan čovjek, da od Hrvata postali Talijan isto je kao pasti s konja na tovara.

Sa našeg c. k. kotarskog suda. U kratko su vrieme bili premješteni s ovog našeg kot. suda dva suca slovenca, čija su mjesta još nepopunjena. Nije nuždno da spomenemo, da su braća slovenci dulili na podpuno naše zadovoljstvo, jer se bijahu za kratko vrieme udomaćili s našim hrvatskim jezikom.

Javno se govori u ovdješnjim pravničkim krugovima, da će na mjesto jednog od te dvojice slovenskih sudaca biti imenovan neki Talijan Scomersich iz Krka, koji je pred kratko vrieme položio sudački ispit a kojeg vitez Covaz i ostali rovinjski juristi do neba dižu radi izvanredne njegove nadarenosti, te koji gosp. poznaje čak i naš hrvatski jezik, u kojem jeziku da je položio sudački ispit.

Mi pak našoj javnosti poručamo, da kako smo se dobro informirali taj gospodin ne znade hrvatski, da je njegova ocjena u našem jeziku jedna od onih običnih talijanskih i službenih švindlarija, jer dotičnik nije razumio niti hrvatska mu postavljena pitanja na ispitu, već je zamolio da mu ista budu prevedena na talijanski jezik, u kojem je zadnjem jeziku i odgovarao.

Da se ne dogode nove nepravde našem jeziku, da se na našem sudu ne povrate oni dani slabih uspomena, upozoravamo na ova predstojeća imenovanja naše zastupnike, kao i gospodina osobnog izvjestitelja za Primorje na c. k. ministarstvu pravosudja u Beču. Videant consules!

Narodni darovi. Prigodom prodavanja ulaznica za veliki ples u Puli iskazalo se rodoljubno činovničtvo eskomptne banke u Zagrebu, koje je dalo za 25 ulaznica K 40. Živili darovatelji ugledali se u njih i drugi!

Preč. g. Dinko Pindulić u Barbanu darovao je kao oprost od čestitanja k mladom ljetu K 4 za Družbu a K 4 za djačko podporno društvo u Pazinu.

Prigodom krštenja Nade kćerčice nadučitelja Ant. Štefančića u Dragi bašćanskoj sakupljeno za Družbu K 10·40 — G. Mate Ćalić, posjednik i trgovac u Puli dao je za Družbu K 4.

Vjenčani. Jučer se je vjenčao u našem gradu g. Albert Vicel, trgovac u Puli sa gdnom Elvirom Cotić, kćerkom poznatog našeg rodoljuba g. Srećka Cotića iz Pule. Čestitamo!

Primanje na c. k. kapitanatu u Puli C. k. kot. poglavarstvo u Puli javlja, da će od 1. o. mj. činovnici i c. k. kotarski poglavar primati stranke redovito svaki utorak i petak od 9—12 s. pr. p. Ovom odredbom ipak se još ne zabranjuje pristup strankama na kapitanat i u druge dane, nego se njom hoće poručiti, da se većina priuči dolaziti na pogovor i svjetovanje ka c. k. poglavaru u označene dane, u koje će ga sigurno naći u uredu na razpoloženje strankama.

Telefon u Marčani. Dne 15. o. mj. otvara se u marčani samostalna telefonska govornica kod poštanske sabiraonice. Uredovni satovi jesu: u djelatne dane od VIII—XII i 2—6; u nedjelje i blagdane od IX—XII i 3—4.

Lošinjski kotar:

Mali Lošinj. Za Božićnicu družbinog zabavišta u Malom Lošinju darovali su neumorni darovatelji već evo dvanajsti put ove godine kako slijedi: Vitez Ambroz Haračić K 25; D.r Klement Bonefačić i Mosettig po K 20; D.r Eugen pl. Barac, Zagreb K 31; N. N. i Anka Grahovac, Daruvar po K 10; Ulderigo Kaponi K 8; Šimun Kv. Kozulić, Albert Kozulić, Zrinjska Martinolić, Obitelj Martinolić (Povero), D.r Frane Vobr, Luxardo, Neumayer, Reich, Jelka pl. Marjanović Zagreb, Marija Vidulić (Sidrina), P. Ivan Šintić, N. N. i Picinić Josip svi po K 5; P. Ivan Žic i P. Ivan Mrakovčić po K 3; Fran Skopinić, Josip Vidulić (Zagl.), Josip A Kraljić, Zimić, Daniel Nikolić, Udova Morin, Ivan Martinolić (Z) i Magazić Vinko po K 2; Petar Cervelin, Bodislav Terzić, Markus, Milica Martinolić, Vuković i Rajmondi po K 1; Rade K 0·50.

G Marijana pl. Bene, Beč darovala je 50 kom. igračka a gosp. Bakota 50 kom. mandolata i 50 vrećica iz papira.

Svim plemenitim darovateljima budi ovim putem izražena u ime malenih najtoplija hvala! Gg. Dinki Morin i Dinki Rade, koje su kod Božićnice svojski pomagale platio Beg!

Veliki Lošinj početkom 1912. Naš doista vrijedan (!) župnik florentinac Stuparich htjeo nas je koncem godine obdariti novim darom te kao pravi nasljednik zloglasnog župnika Fedriga, koji je pred 100 g. izbacio glagolj. iz naše crkve, uveo je ovaj naš monsignor talijanske propovjedi kod velike mise na nedelju i svetke, dočim su do 1. decembra 1911. bile od kada obstoji naše mjesto uvijek samo hrvatske.

Naš ti Don Roko sada prodiče hrvatski i talijanski, dakle prava Babilonija. Brzo moći će i ostale molitve početi opetovati talijanski, ta i onako već pjeva talijanski preko blagoslova neku bersagliersku himnu. (Bit će koračnica o zauzeću Tripolisa! O. Ur.)

A naš presvj. biskup D.r Mahnić, sve to dopušta, premda bi već morao znati tko i što je njegov miljenik Don Roko. Naš biskup znade da je većina pučanstva V. Lošinja hrvatska, da ono ostalo Talijana jesu samo izrodi, koji ne mare ni za crkvu, ni rieč božju dočim je baš hrvatski dio pučanstva onaj koji hrli u crkvu i koji uzdržava vjeru. Morao bi također naš Presvietli jednom uvidjeti, da je naš župnik baš najveći neprijatelj i zatornik hrvatstva u ovom mjestu.

Zgorinci ne dajte se već vriedjati u Vaša prava od te gospode od „piace", pokažite da ste potomci onih starih veloselaca, koji su se pred 100 godina kao lavovi borili, da uzčuvaju svoju milu glagogoljicu, i svoj narodni jezik u crkvi. Pokažite djelima našoj gospodi, pa bila ona i sam gospon plovan, da si vi ne puštate oteti ni mrvicu od onog što ste od Vaših djedova baštinili, pa budete li odvažni i složni doći će skoro i za nas onaj dan, kada ćemo biti svoji u našem Velomselu.

Našem don Roku, kao i našem presvjetlom Biskupu, zahvaljujemo se na ovom novom daru! Neka budu ipak uvjereni da ako nisu zatrli hrvatstvo u Velom Lošinju kroz zadnjih 100 godina, razni Bondi, Škarpe, Craglietti, Don Rocchi, itd. da ne će ni od sada unapried, kada Bogu hvala imademo svoju školu, svoja društva i svoj dom.

Čunski. Dne 26. 12. 1911. priredila je naša pučka škola i družbino zabavište „božićnicu", koja je izvrsno ispala. Čovjek nezna bili se više divio onim mališima od 4—5 godina, koji su onako krasno predstavljali ili ustrajnosti gdjice Fučić, koja je mnogo truda uložila, da predstava krasno ispade.

Djeca pučke škole predstavljala su tako da bi čovjek morao pomisliti, te su to gimnazijalci viših razreda, a ne učenici pučke škole. Uz druge pjesme, otpjevala su djeca i „primorčice", koje su se narodu krasno dopale. Pjevanjem i predstavom „U sred noći" ravnao je mjesni učitelj g. Barbalić, koji se je mnogo trudio, da podje sve u redu.

Sad smo otvorili i radionicu za pravljenje i popravak crkvenog ruha.

Zadnja „Naša Sloga" gorko se tuži na Talijane, koji ne daju otvoriti Družbi škole, premda ne traži od njih ni filira. A i mi smo morali ovdje ćutiti njihovu mačuhinsku ruku. Uz druge uzroke, navelo se da je naša učiteljica premlada za vodjenje zabavišta premda je navršila 20 godina. Učiteljica pako ovomjestne Legine pučke škole nema još 20 godina pa ipak nije premlada! U ovomjesnom zabavišta Leginom nema u kući zahoda već djeca prave naravske potrebe u posebnu posudu, koju jedna žena danomice nosi van, te ju očisti. Oblasti svega tega nijesu opanle! Kad bi kod nas bilo takva sta?

Krčki kotar:

„Božićnica" priredili su učenici i učenice hrvatske pučke škole u Krku u nedjelju dne 31. decembra pr. g. u 8 sati na večer u školskoj dvorani. Na programu bijaše predstava, pjevanja, deklamacija, itd. Čisti prihod namienjen je tamošnjoj pučkoj školi.

Porečki kotar:

Iz Vabrige kod Poreča. Red nam je došao, g. uredniče, da Vam javimo, poslje tolikog vremena, nešto od naše Vabrige. Dne 23. 12. 1911. imali smo prekrasnu igru u našoj družbinoj dvorani. Sastojala se u tri čina; u prvom činu ustao prvi mladić, Andjeo Sepin, te nas s krasnim govorom pozdravio, i kazao nam jednu ljepu Božićnicu. Po tom ustadoše i druga malena djeca te nas sve obradovaše svojim liepim govorenjem: te zastor pada uz veliku buru: Živio! Čudili se svi kako kako mogu onako malena djeca naučiti onako liepo na izust te su osvojila sva naša srca, kojima smo dali oduška burnim pljeskanjem i živio-klici.

Iza igre udari glazba „Naprej zastave slave". Za svu liepu i ugodnu večer treba da se najtoplije zahvalimo našoj miloj učiteljici, koja se zato veoma brinula, da što ljepše igra ispade i što smo imali Božićno drvce na najkrasniji način urešeno. Uz ostale hvalimo takojer našim vriednim mladićima, koji su puno pripomegli, da je ciela zabava tako krasno ispala.

Božićnica u Baderni. Na Božićni se je dan u Baderni za prvi puta obdržavalo Božićno drvce sa malom predstavicom. Predstavica je ispala protiv iščekivanja. Za ovu se je predstavicu najviše potrudila cienjena gdjica učiteljica Ružić. Veoma je to bilo ugodno roditeljima djece. Samo tako napried! Cieli je prihod išao školskoj djeci na dar.

Družbina škola u Materadi otvorena. U vijesti „Novodobni divljaci" posliednjeg broja, u kojoj smo ožigosali postupak naših za nevolju suzemljaka sa našim narodom u školskom pogledu, iztaknuli smo takodjer da nam talijanska občina Umažka neda dozvole za obitavanje u školskoj zgradi u Materadi, pak da se samo s toga nemože otvoriti tamo škole. Još nije posledni broj našega lista nit obkolao Istre već je odnosna dozvola prispjela, te možemo veselim srcem javiti svemu našemu narodu, da je Družbina škola u Materadi otvorena. Zgrada je, učitelj je, a djece na pretek. Bog blagoslovio i njega i njih. Za govorom Sv. Cirila i Metoda napredovali u svakom dobru!

Koparski kotar:

Hrvatska Čitaonica u Buzetu priredjuje dne 27. t. mj. u velikoj dvorani „N. Doma„ plesnu zabavu. Početak u 8 i pol s. na večer. Ulaznina za osobu 2 K, za obitelj 3 K. Svira „Sokolska glazba" iz Buzeta.

Iz Buzeta. Na Silvestrovo dne 31. 12. 1911. bila je u Narodnom Domu zabava. Raspored nije bio Bog zna kako biran, no sasvim tim tekla je zabava veoma ugodno, sve se je lijepo zabavljalo do svršetka. Odziv bio je neočekivan, a prema tome dakako i uspjeh bilo moralni bilo materijalni.

Iz Buzeta. Od g. Jakoba Počekaj primili smo **Ispravak**

na dopis „Iz Buzeta" u 52. broju N. Sl. od 28. 12. 1911. u kojem kaže:

Nije istina da je c. k. financa našla u mojoj kući veliki kontraband vina; već istina je, da je moja žena, bez moje: znanja napunila 4 velike staklenice, ukupno 42 litara iz bačve od prodaje t. j. dacijranog vina, u svrhu da ga pošalje prijateljici u Trst. Nije istina da sam prodao 5 puta više vina od mojeg susjeda i da nisam platio niti trećinu dacija; istina pako je da ima moj susjed više mnogo prodaje nego ja, te sam platio uvjek točno odnosni dacij. Nije istina da nisam htio primiti u kuću kraška ženu iz Dana; već istina je, da je ista žena došla u moju kuću — u mojoj odsutnosti — te pitala da bi se ju kočijom odpeljalo kući, našto joj je moja žena odgovorila: da nemamo kočije ni konja.

Ostalo izpuštamo jer ne spada u ispravak.

Franina i Jurina.

Fr. Jesi vidia, kako se ono premanturski ćuk na jedanput prebudio.

Jur. No, a koji to?

Fr. A naš slavni i pre-vitli Grgo. Što nisi čuo, kako je na Stipanju grmio i galamio, da njemu plate šumu pak će onda moći sjeći.

Jur. A dà, valjda je u manjadori u Puli ponestalo zobi, a naš brižni Grgo je gladan . . . a najposlje zašto bi bi dava služia puljskoj kamorri.

Fr. Sramota ga bila! Služi i radi našim najljućim neprijateljima, proti kojima se njegov pokojni brat onako dično borio skupa s nama. — A što su zaspale premanturske sove?

Jur. Sad će možda ćuk Grgo i nje probuditi, dok naši ne pograbe za metle i grablje pak tog ćuka sa sovama ne sprave u špeluncke kamo i spadaju!

Razne primorske viesti.

Pregovori radi saziva Istarskog sabora. Poslie više od godinu dana sastali su se predstavnici obiju saborskih stranaka Istre u namjestničkoj palači u Trstu pod predsjedanjem njegove jasnosti gosp. namjestnika, da se po mogućnosti dogovore glede medjusobnog sporazuma te sazovu sabora. Prvi takav sastanak bio je dne 22. decembra; drugi dne 30. decembra. Treći trajao je tri dana, dne 4., 5. i 6. tekućega mjeseca jenara. Daljni četvrti obdržaje se danas i po svoj prilici će još koj dan. Povodom tih dogovora, koje vode sa hrvatske strane prof. Spinčić kao predsjednik hrvatsko-slovenskoga kluba, Dr. Laginja kao zemaljski podkapetan, Don Andrejčić i Dr. Zuccon kao članovi zem. odbora i Dr. Trinajstić Dinko kao član kluba, klub je obdržavao sjednicu dne 22. prošlog decembra, i obdržaje ju danas, Četvrtak dne 11. t. mj.

Sastanak istarskih občinskih činovnika. Istarski občinski tajnici i njihovi drugovi obdržavali su dne 6. o. mj. u 9 sati prije podne u Sv. Petru na Krasu sastanak, na kojem su pretresli pravila i ostala potrebita za osnutje posebnog društva za slavenske občinske činovnike Istre.

Još će toga biti! Talijanski listovi primorja ne će da vide pogibelji koja prieti njima i nama od sve to više prodirućeg njemačke navale u naše južne krajeve. Zaslieplieni mržnjom i strasti proti nama puste Niemce posve s vida nebrineć se nimalo za njih i za njihovo veliko napredovanje u našim zemljama. Oni nevide druge pogibelji nego li u Slavenstvu koje je u ovim zemljama domaće, autohtono. Proti Slavenstvu naperiše sve svoje strielice, proti nama dižu nebo i pakao puštajuć Niemcima, da se sve to više i sve to više i sve to bolje kod nas utaboruju, učvršćuju i ukorjenjuju.

Mi smo proti njemačkoj bujici u naše zemlje i proti navali na naš živalj u Primorju toliko puta ustali, ali medju Talijanima nismo našli skoro nikada odziva kao da se to njih i netiče, kao da je to jedino naša stvar.

Radi toga čini nam se smiešnom pritužba poznatog trščanskog čifutića, koji bi za novac ili za interes djavlu i dušu upisao, pritužba na činovničtvo automobilskog poduzeća u Istri, koje da ne pozna nego njemački jezik i koje da se vlada prema putnicima izazovno i prkosno.

Dopisnik spomenutog listića snebiva se od čuda zbog arogantnog postupanja osobija rečenog poduzeća, a mi bi se čudili kad nebi bili arogantni, ta tko ih je tomu priučio i od koga su naučili, da budu prkosni i arogantni nego li od naših Talijana!

Novi zemaljski kapetan Kranjske. Prošlog tjedna odstupio je kao zemaljski poglavar Kranjske dvor. savjet. Šuklje. Na njegovo mjesto imenovao je Nj. Veličanstvo prekjučer narodnog zastupnika i vodju slovenske pučke stranke dra. *Ivana Šušteršića.*

Talijansko turski rat. Ob ovom ratu nema nikakvih važnih viesti, koje bi bile vriedne, da se objave. Talijani drže svoje pozicije, koje su zauzeli još početkom rata, ali napredka ne pokazuju. Turci i Arapi pak navaljuju viseput na te pozicije, pak se opet povuku uz neznatne gubitke s jedne i s druge strane. Italija nastoji svim silama kod velevlasti, da posredniju za mir, ali do danas bez uspjeha, pak bi moglo još mno o vremena proći dok se sklopi mir.

Poziv!

P. n. gg. članovi „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri" pozivlju se ovime najuljudnije na redovitu godišnju skupštinu, koja će se obdržavati u dvorani Delavske škole u Kastvu u sriedu dne 17. januara 1912. u 2 sata po podne.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika o odborovom djelovanju upravne godine 1911.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Izbor upravnog odbora za g. 1912.
6. Izbor revizionalnog odbora za g. 1912.
7. Eventualni priedlozi.

Odbor Bratovšćine hrv. ljudi u Istri.

U Kastvu dne 3. januara 1912.

Svim našim cienj. muštrijama!

Častimo se ovime saopćiti, da smo glavno i isključivo zastupstvo naše na glasu poznate i odlikovane tvornice za **Trst, Gorica, Gradišku, Istru** i čitavu **Dalmaciju**, predali uglednoj tvrdki:

Lentić & Mance, Trst

pa Vas molimo, da se izvolite za Vaše potrebe obratiti na spomenutu tvrdku, putem koje će svi Vaši cij. nalozi biti sa svom mogućom pospješnošću i solidnošću izvršem.

Preporučamo se i bilježimo se sa štovanjem

Grubić & Pfeiffer, Beč XII/3

nagradjena tvornica kemičkih proizvoda i jedini proizvoditelji sjajnog laktila „MASTIN" Družbe

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol	POSTAJA	Dol. i Odl	Svaku Nedjelju
puno podne				po podne
7.35	odl.	↑RIJEKA	dol	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl	8.45
8.20	odl.	„	dol	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.12	dol.	↓LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomoškinju luka sv. Martin.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7.30
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.15
10.30	odl.	„	dol	12.55
po podne				prije podne
12 —	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.06	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	↓NEREŽINE	odl.	6 —

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	↑Vrbnik	dol	4.30
5.45	dol.	Sv Marak	odl	4.15
5.50	odl	„	dol.	4.10
6.30	dol	Šilo	odl	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7 —	dol	Crikvenica	odl	3 —

Pruga Crikvenica-Rieka

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica dol 2.45 po p.
9.15 pr. p. dol Rijeka odl 12.45 po p

*) Luka Sv Martin

Uvjetno pristajanje u Punta i Lopara.

Najbolji čuski izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivači**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim špahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom dvuvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluć, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često-puta preduzetne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anjelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

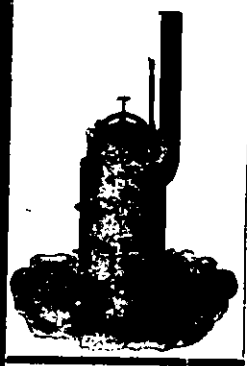

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga **Alfa Separator, Beč XII/3.**

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Jazljavlje bi vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 g. dne, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti uz obećavajuć poduzeti pošt občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

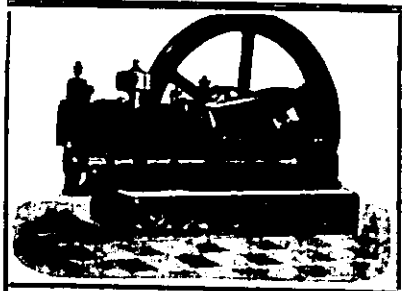

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gza), benzin, ferta, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na smrtavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotoren-Fabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2/b.

Dobiva u te potpune opreme za obrtničke i industrijalne poduzeća.

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski talijanski i njemački.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Seljački posjed u občini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Volosku.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i gréeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.**

Čuvaju se bočici sa štitu, za bočica stoji 2 krune, za bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni kod

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Jeftino česko perje za postelje.

1 kilo sivo čišano K 2, bolje K 2·40, polubielo K 3·60, prima pahuljice K 6, najfinije K 7·20, najbolja vrst K 8·40. Pahuljice sive K 6, biele K 12, najfinije prsne pahuljice K 14·40. Gotove postelje iz gustog crvenog Juleta, 1 tušan 180×116 cm po K 10, 12, 15, 18, 21; 200×140 cm po K 13, 15, 18, 21; 1 vanjkuš 80×58 cm po K 3, 3·50, 4; 90×70 cm po K 4·50, 5·50, 6; trokomadni Stramci iz strune za 1 postelj po K 27, bolji K 33. — Razašilje franko pouzećem od K 10 napried. Dozvoljena promjena; ako se nesvidja, vraća se novac. Uzorci i cienici badava.

Artur Wollner, Lobes, 259

kod Plznja (Češka).

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst a K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se poštavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Oglas otvorenja.

Sa danom 9. o. mj. otvorio sam novo

Skladište istarskih vina i ulja

u Puli, ulica G. Carducci br. 8.

U nadi, da će me pošt. gradjanstvo poduprieti bilježim se

Veleštovanjem

G. Capolicchio.

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetničke poslovnice, trgovačka društva, trgovce i knjige posebno za škole kao i ove jezike, koje se potrebuju.

Broj 3. Pula, u četvrtak dne 18. jenara 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handić u Trstu.

Pregovaranja za narodnostni mir u Istri.

Na poziv vlade viećaju već evo treći dan izaslanici hrvatsko-slovenskog i talijanskog kluba zastupnika na pokrajinskom saboru Istre, pod predsjedanjem carskog namjestnika u Trstu, u svrhu uredjenja političkih i gospodarskih odnošaja Hrvata-Slovenaca i Talijana u Istri a po tom o djelatnosti istarskog sabora.

Sami pregovori drže se po zaključku jedne i druge stranke tajnima, te o njima ne znamo pozitivno ništa izim službenog priobćenja vlade, što ga donašamo na drugom mjestu.

Poštujuć tajnost zaključaka, nismo o tim pregovorima htjeli pobliže pisati, već smo jedino donašali kao kroničari kratku viest da su se naši i talijanski zastupnici sastali taj i taj dan i viećali do tog i tog sata i da će se viećanje nastaviti tada i tada. Nismo htjeli o tim pregovorima pisati i zato, da nam se nebi prigovaralo, kao da hoćemo našim zastupnicima — u koje mi i sav naš narod imademo podpuno povjerenje — dati neku direktivu u tim pregovorima s Talijanima.

Da pak danas uziljemo pero u ruke te progovorimo par rieči obćenito ne o toku pregovora nego o mišljenju talijanaca u Istri kakav oni „mir„ u Istri žele i što sve zahtjevaju od nas, da se „mir" postigne, dale su nam povod talijanske istarske novine, koje unatoč tajnosti zaključaka javno iznašaju ne samo svoje mišljenje nego tom prilikom donašaju takodjer nekoje zaključke i stadij pregovaranja. Time po starom običaju očito krše uvjet tajnosti, što talijanskim izaslanicima ne služi ni malo na čast, jer pada na nje odgovornost kao na prekršitelje zadane rieči.

Tako je Talijanski listić, što izlazi u Puli, u ponedjeljak od svog bivšeg urednika donio iz Oprtlja odulji članak o viećanjima naše i talijanske stranke u Trstu, kojim se nameće sudijom talijanskim izaslanicima to iste žestoko prekorava, da izdavaju talijansku narodnu stvar a iznaša tobože hrvatske „pohlepe„ za „talijanskim posjedom". Pogiavito se bavi u tom članku eventualnom razdiobom mjestne obćine Oprtalj, dotičuć se dakako i nekih drugih mjesta u Istri napose obćine puljske.

Na sreću mi poznamo još iz Pule sasvim dobro intelektualni niveau pisca rečenog članka, pak se ne bismo ni osvrtali na njegovo smušeno razlaganje kad bismo znali, da isto tako ne misli sve ili barem u većini javno mnienje talijansko u Istri.

Talijani u Istri svi uz vrlo male iznimke svojim pogriešnim odgojem tako su opiti, da sve što živi u Istri, izim t. zv. Liburnije odnosno Kastavštine i otoka Cres i Krk, smatraju neosporivim, neporušivim, netaknutim talijanskim posjedom. Sva naša čisto hrvatska sela samo ako su pripojena kojoj talijanskoj obćini u kojem propalom talijanskom gradiću, sve je to talijanski posjed, sve je to talijanska vlast predobivena od starine, ne obazirući se ni malo na narodni karakter i običaje naroda, koji u tim selima žive. Članokopisac u spomenutom listiću ide dapače tako daleko, da su talijanski posjed i ona čisto hrvatska sela, u kojima raznarodjujuća „Lega nazionale" uzdržaje talijansku školu. Sreća za talijane da to piše jedan Ivan Timeus, kojeg su i kolege spomenutog talijanskog listića proglasili sposobnim prodavati vrpce, igle i svece a ne pisati političke članke.

Taj „glasoviti" talijanski političar u tom članku prigovora talijanskim izaslanicima, što pristaju da se od mjestne obćine Oprtalj odciepe mjesta Zrenj, Završje, Čepić, koja da su sva narodni posjed talijanski. Tomu prigovoru talijanskim izaslanicima usuprot postavlja sve više rastuću „nezasitnu pohlepu" Hrvata, koji se protive odciepljenju mjesta Medulin, Altura, Kavran, Loborika i Montić od mjestne obćine Pule. Taj talijanski „političar" ne spominje Premanturu, Pomer, Ližnjan, Štinjan i druga čisto hrvatska sela u puljskoj obćini očito namjerom, što su i ta sela po računu tog kramarskog „politika" „neosporivi talijanski posjed". Argumentirajuć tako opaža, da Hrvati hoće samo da kradu talijanske krajeve, a svoje u puljskoj obćini ne će da uzmu te tako grad Pulu oslobode neprilićnog tereta, što ga zadavaju ta hrvatska sela gradu Puli. Na to odgovaramo sasma lahko i jasno svim Talijanima Istre, da Hrvati baš uporno zahtjevaju i traže, da se sva hrvatska sela i mjesta Fažana, Galežan i Sišan, koja su t. zv. talijanski posjed, odciepe od mjestne obćine Pula, i od tih sela ustanove dvie ili tri mjestne obćine; dapače Hrvati bi išli još i dalje te eventualno dopustili, da se od Pule odciepe još neka hrvatska sela, koja sačinjavaju zajedno s gradom Pula jednu te istu poreznu obćinu. Ali talijani o tome ne će ni da čuju; pristaju da se od grada Pule odciepe hrvatska mjesta, ali talijanska sela Galežan i Fažan te umjetno potalijančeni Sišan neka ostanu i dalje svezani sa mjestnom obćinom Pula. Tako Talijani zahtjevaju i za druge obćine u Istri: ne će da odciepe od svojih propalih gradića ona hrvatska sela, koja hrane talijanske dangube u tim gradićima, da uzmognu tako i nadalje pašovati i izrabljivati naš narod.

Sa ovo par redaka nije nam bila nakana ometati tok pregovora; ali kolikogod se uzdamo u poštenje i prokušano rodoljublje naših zastupnika, izražamo dvojbu da će svi ti pregovori dovesti do željenog uspjeha dok je talijanska pohlepa neobuzdana, ili bolje dok Talijani hoće i nastoje da nas potisnu u sela i ograde svoje bićive gradiće zemljom i mišicama našega naroda da dite i uzdržava talijanske rudevine.

Mir će se postignut tek onda kad bude dano svakomu svoje!

Potrošarina u Voloskom sudb. i poreznom kotaru.

Pod tim naslovom donieli smo u broju od 14. prošloga decembra članak, u kojem smo priobćili glas da prvim jenara tekuće godine preuzima potrošarinu u Voloskom kotaru c. k. financijalna oblast putem c. k. financijalne straže, te izpitali kakovo utjerivanje potrošarine je za državu, pokrajinu i obćine, pa i za obćenitost korisnije. Ili kad ju utjeruje c. k. financijalna oblast ili kad ju utjeruje pojedinac najmitelj, ili društvo mesara i krčmara. Nepobitnimi primjeri došli smo do zaključka, da je najkorisnije, ako utjeruje c. k. financijalna oblast.

Mi rado priznajemo da je u teoriji jako liepa uredba potrošarinskih društava, da se najme sami mesari i krčmari pogode sa državom pa i sa pokrajinskom i obćinskom oblastju, da će im toliko i toliko na godinu u mjesečnih obrocih plaćati, pak da si medju sobom urede, odkuda će odnosne svote izvaditi, i kako upravu plaćati. I kad bi si krčmari i mesari pravedno medju sobom razdielili terete i koristi, kad bi si oni koji potrošarinom upravljaju uzimali primjerene plaće, i kad bi društva primjereno i redovito plaćala što imadu plaćati takodjer obćinam, onda bi mi bili prvi, koji bi bili za to da potrošarinu imadu potrošarinska društva. Nebi marili da i krčmari i mesari imadu kod toga koju malu korist. Ali žalibože izkustvo uči da nejma nijedne onih predpostavaka.

Krčmari i mesari, razmjerno prema onom što prodaju neplaćaju jednakomjerno u skupnu blagajnu, njeki daleko više drugi daleko manje nego bi mali. Većina njih je nezadovoljna obzirom na plaćanje društvu, i nije njim ni malo žao, ako preuzima upravu potrošarine c. k. financijalna oblast. „Platit ću koliko budem „iztočio", ili „platit ću koliko budem izsjekao", pak će biti mir — tako veli većina njih.

Njeki od uprave, kao predsjednik i njeki drugi imadu previsoke plaće, što je dakako na štetu ostalih članova društva.

Uprava često uplaćuje obćinam neredovito, i kao iz milosti; a zadnje doba ona Voloskog kotara nije u obće za njeke mjesece htjela platiti, nit je još danas platila.

Potrošarinska društva u mnogih slučajevih premalo plaćaju obćinam. Društva vele obćinam, da malo potežu, obćine nejmaju prava da uvide, koliko u istinu društva vuku, pak se hoćeš nećeš zadovoljuju i s malimi svotami, mnogo manjimi nego li bi njim po potrošenju odnosnih predmeta išlo.

Za jedan primjer u kotaru Voloskom smo već saznali, te ga ovim priobćujemo.

Pokrajina dobila je lanjske godine 1911. od pristojbe na pivo u obćini Kastavskoj 16181 kruna i 52 pare.

Kastavskoj obćini obećalo je potrošarit.sko društvo Voloskoga poreznovnoga kotara 2780 kruna u ime pristojbe na pivo; dakle za 13401 kruna 52 pare manje od onoga što je pokrajina dobila.

A ta obćina bi imala dobiti isto toliko koliko i pokrajina, odbiv troškove za utjerivanje, koji bi mogli iznašati kakovih 300 kruna.

Da su lani tjerali pristojbu na pivu za tu obćinu oni, koji ju ljetos tjeraju obćina bi bila u ime te pristojbe dobila 12600 kruna, velimo dvanaest tisuća šest sto kruna više nego li joj je obećalo potrošarinsko društvo. I velimo o b e ć a l o, jer njoj je do sad platilo samo za sedam mjeseci, a za pet još uvjek nije.

To su činjenice.

A te činjenice kažu, da oni koji su činili da utjerivanje potrošarine na vino i meso, i utjerivanje pristojbe za pivo nedobije potrošarinsko društvo nego financa, nisu stavili narod na bajunet nit ga potlačili, nego su narodu olakšali, kad su obćini prikoristili na samu pivu kakvih 12000 kruna. Koliko na mesu i vinu, i koliko na žestokih pićih, to ćemo svojedobno viditi.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Tongore s Magyar! Zadnjih dana proniješe se gradom glasovi da se je proti prečastnomu gospodinu superioru Mornarice Kokolju uputila neka istraga i da su se s neke strane podigle spletke proti njemu. Čulo se je, da te intrigue potječu od magjarskih krugova i da im je svrha maknuti prečastnog Kokolja, da se valjda na njegovo mjesto postavi sin kakvog propalog magjarskog magnata.

Mi koji u dušu poznamo i štujemo g. Kokolja radi velikih njegovih vrlina, požurili smo se da se o stvari informiramo najprije kod njega samoga. No na žalost g. Kokolj zatvorio se je u muk službene tajnosti i nije se od njega ni rieči moglo doznati. Vidjela mu se je na licu duboka duševna potištenost i to je jedino odavalo da se je nešto dogodilo. Daljnim iztraživanjem doznale su se ipak neke potankosti. Objedila su ga tri druga, tri magjarska kurata, koja nam je simo donijela zlosretna i kobna politika magjarizacije Mornarice. Optužili su ga, po čuvenju, da bi se bio prezirno izrazio o visokim osobama. Nisu znali kazati od koga su to čuli, ali su računali da je već slabo ako tri čovjeka o tome i sumnjati mogu.

Tko i malo poznaje prečasnog Kokolja, taj će o priori znati, koliko je istine u tim magjarskim objedama. Ali tko g. Kokolja poznaje u dušu kao mi, njegovu mučevnost, njegovo pošteno i lojalno mišljenje i djelovanje te neizmjerno poštovanje, kojim on govori baš o onim osobama, koje je tobože uvriedio, taj će se upravo zgražati nad tom drskom i zločinačkom obtužbom magjarskih kurata.

Ova odpadnička gospoda sa slavenskog stabla a zadojena azijatskim magjarskim šovinizmom, hoće očevidno da i u naša Mornaricu unesu korepciju, koja caruje i kraljuje u njihovu ormigu. Gle, i ovi debrecinski epigoni očutiše najednom dina-

stične vjernosti tako potencirano, da se čak pretvoriše u proste klevetnike.

Ostalo u budućem broju. Danas javljamo da ćemo stvar do dna iztraziti i jamčimo gospodi magjarkim kuratima, osobito onom perverznom satiru izmedju njih, da će iz ove afere izići zablaćenih glava.

Veliki ples za hrvatske škole u Puli. Nasilno, nezakonito i nepravedno postupanje Talijana, podpomagani još od c. k. vlade, sa našim narodom u pogledu škola nuka nas, da mi sami svojim silama, kolikogod nam je to moguće, pripomognemo te tu i tamo podignemo koju školu u našem narodnom jeziku. Najnovija pak zabrana c. k. vlade, kojom nam je zabranila otvoriti dvie nove hrvatske škole u Puli sili nas i potiče, da još jače i žilavije upremo te smrvimo to nasilje i bezzakonja Talijana i c. k. vlade. Ta zabrana ponukala je i potakla sve naše rodoljube starije i mladje, te su se skupili na pogovor i zaključili da se u obranu i korist naših hrvatskih škola u Puli priredi ovih poklada jedan veliki ples. I izabran bi odbor muški i gospojinski, u kojem su zastupani svi staleži i sva slavenska plemena nastanjena u Puli. Na čelu tog odbora stoji mladi i živahni g. Dr. Pederin, pun agilnosti i spretnosti, svojski podpomagan od ostalih članova i članica odbora. Svi pako stoje pod mudrom paskom našeg gospara Nike viteza Mardešića, pod čijim pokroviteljstvom biti će priredjen taj veliki ples za hrvatske škole u Puli.

Kako je već poznato našim čitateljima taj ples biti će dne 3. febrara t. g. u svim prostorijama Narodnog Doma. Bit će to doista „veliki ples", jer će nas te večeri u Narodnom Domu okupiti velika, uzvišena i plemenita ideja, ideja skrbi za našu djecu, ideja težnje za našom prosvjetom. Tom idejom zadojeni ne smije biti u Puli Slavena, bio to veliki gospodin, bio to radnik ili zanatlija, koji se nebi sjetio da je 3. febrara t. g. u Narodnom Domu narodna zabava u korist naše dječice i prosvjete, za očuvanje naše materinske rieči i na poticanje što veće ljubavi do rodjenog govora i rieči.

Pozivljemo dakle sve Slavene u Puli bez razlike staleža, da te večeri zaboravimo na koje možebitne nesuglasice, te da složno i bratski upremo, da taj ples u korist zajedničke ideje ispadne ne samo na čast i ponos našu, nego donese onaj blagoslovljeni plod, koji će nam biti kao blagodar na moralno i materijalnom polju. Dne 3. febrara t. g. imademo svi Slaveni bez razlike pokazati, da želimo i mi napredka i prosvjete i da ljubimo žarko svaki svoju materinsku rieč!

II. Veliki ples „Mladenačkog odsjeka N. R. O." U subotu, dne 20. o. mj. priredjuje „Mladenački odsjek N. R. O." svoj II. Veliki Ples. Sudeć po pripravama što su ih dosada učinili, bit će ovogodišnji ples u svakom pogledu uspjeliji od lanjskog. Osobito su se naši mladići zauzeli, da naša „Sokolska dvorana" bude čim ljepše i ukusnije urešena. Očekujemo stoga da će članovi N. R. O., a i naša rodoljubna inteligencija u čim većem broju posjetiti taj ples, da time potakne našu mladež na dalnji rad i ujedno doprinese svoj doprinos za toli potrebni podporni fond N. R. O. Polovica čistog dobitka ide u korist bolestnih članova N. R. O.

Pristup imadu samo pozvani. Ulaznina za članove N. R. O. 80 p., za nečlanove K 1·60, za gospodje 40 p.

Pučki ples N. R. O. U nedjelju po podne dne 21. o. mj. držat će N. R. O. svoj prvi pučki ples u dvorani Narodnog Doma. Na plesu svirat će mali orkestar i sopele izmjenice. Ulaznina za članove 40 p. za nečlanove 80 p. ženske 20 p.

Garibaldinac i denuncijant. Prošlog tjedna donesoše u stolnu crkvu na krštenje jedno dijete, za koje je otac zahtjevao da bude krsteno imenom Garibaldi. Svećenik koji je imao obaviti krštenje, a bio je to slučajno Hrvat pop Janko, nije htio dijete krstiti tim imenom, jer mu to brane crkveni propisi. Pošto otac i kumovi djeteta nisu htjeli dati djetetu drugo ime, odsoše diete kući bez krsta. Mjestni listić kamore prihvaća odmah priliku, da se svojim prirodjenim prostačkim načinom obori na svećenika popa Janka, jer je slučajno on Hrvat imao obaviti krštenje. Kamorrin listić, stavio se u pozu Garibaldinca, kojeg bi se pak stidio borac za slobodu svoje domovine, dobro znade, da pop Janko kao kapelan ne zapovieda koga hoće ili neće krstiti, nego on se ravna po crkvenim propisima i kanonima, a mjestni župnik je tu koj ima viast pod svoju odgovornost odredjivati što. Ali župnik je Talijan, pak je kamoraš udario na Hrvata popa Janka, samo da zavara i zasliepi svoje neuke čitatelje. Nu ovoga puta se je malko zafetio pak je postao i denuncijant. Otac tog djeteta je naime radnik u Arsenalu, pak kada je zapovjedničtvo Arsenala po „Jornaletu" doznalo o čemu i o kome se radi odpustilo je odmah tog radnika. I radi toga krivi popa Janka, da je on to javio Arsenalu, a evo huncut Garibaldinac sam je svojim denuncijanstvom skrivio odpust tog radnika.

Čujemo da je kamorra već namjestila kod općine tog najnovijeg „mučenika" domovine, koji će povećati broj parasita odanih kamorri i pripravnih na svako njezino nedjelo. Ovom zgodom opažamo, da je kamorra u novije doba namjestila u svojoj službi više renjikola, kojih se često susreće ulicama, tipovi koji odaju individue spremne na sve. C. k. policija to mirno gleda.

Prvi snijeg. Usljed vrlo niske temperature što se očutila osobito u ponedjeljak bilo je predvidjeli, da će nas skoro posjetiti zimski bieli gost. I nije kasnio jer je već u utorak s jutra počeo svojim riedkim pahuljicama sjedati na koru zemaljsku ali se nije mogao zasjesti i održati. Večer je pak počeo padati gušće te je domala zabielio krovove puljskih kuća, dok se na zemlji nije mogao dugo održati. I tako smo jučer i mi u Puli dočekali prvi snieg što je inače riedkost u ovom gradu.

Uapšen radi špijunaže. U petak je policija u Puli uapsila c. k. poštarskog oficijala u miru Federika Trigari (prije Trigarić, rodom iz Zadra), koji se nakon umirovljenja nastanio u Rimu. Taj Trigari, austrijski činovnik, službovao je na pošti u Puli, te je bio poznat radi svojih velikih talijanskih osjećaja i težnje za majkom Italijom.

Narodni darovi. Vitasović Ivan dao je 7 K za Družbu sv. C. i M. i to polovicu primljene potpore iz potpornog fonda N. R. O.

Iz Štinjana. I u našem selu imade razmjerno mnogo analfabeta. K ovim pripaju većim dijelom ovdje nastanjena braća Bošnjaci i Dalmatinci, radnici u ovdješnjim kamenolomima, no imade i domaćih mladića, koji su nepismeni. Da se ovim nepismenjacima pruži prilika naučiti čitati i pisati, otvorilo je Ravnateljstvo ovdješnje pučke škole 15. studenoga pr. g. tečaj za analfabete. Osim nedjelje i blagdana poučava se svakog dana, u večer i to bez platno. Siromašniji polaznici dobivaju Abecedarke i druge pisaće potrebštine badava. Na žalost do sad upisalo ih se je vrlo malo, a i ti još neredovito polaze. Zato umoljavaju se svi oni, koji dolaze sa spomenutim radnicima na radnji u dodir, osobito oni, koji se čute rodoljubi i u duši a ne samo na jeziku da ih i pouče, kako treba da se počnu i sami za se brinuti i da je spas Hrvata samo u znanju. Napokon da ih upute i preporuče im da se čim prije u spomenuti tečaj upišu, kad im se pruža tako liepa prilika.

Lošinjski kotar:

Unije, 11. 1. 1911. Iz našeg osamljenog „Kaizera" rijetko se čuje koja novost, a ima ih na pretek; evo ih nekoliko iznašam, te ih izvolite unijeti u Vaš cienjeni list.

Lanjske smo godine doživjeli lijepu zabavu, što su ju priredila djeca pučke škole al eto ovaj nam Božić donio čuda ne vidjena. Bilo najavljeno: na Stjepanje veče ugodna zabava u Hrvatskoj Čitaonici. Pitali mno.i: tko će to predstavljati, što će to biti?! Ta djeca, ona djeca, koja se još ne znadu križati, a jedva zovu „mama". Mnogi su stali vrtiti glavom, tvrdeći, da od toga ne će biti „niš". Ali Stjepanje je, duga veče, pa što ćemo kod kuće, vukla svakoga želja, da vidi što će to biti. Napunila se prostrana, zelenilom i trobojkama okićena dvorana; zastor se dignu i eto čuda: mala Karmela pozdravi baš krasno-laskavim riječima prisutne. Iza nje pojavila se mala Ivica držeć u ruci još manju pupicu, te stane sitnim glasićem da s njom razgovara, baš onako, kao što bi to učinila, da je nitko ne gleda, dok je u nju bilo uprto nekoliko stotina — od vesela ganuća suznih očiju. Tko da se pak ne zanese riječima maloga Davorina, gdje opisuje svoje narodno odijelo, a svakom komadu zgodno pripisuje hrvatske riječi i rečenice, dok mu se zadnji poklik „Bog i Hrvati" ko iz mlada srca izlije. A naša mala Marica da ste je vidjeli? te vi koji ste vidjeli razne opere, drame i što li ja znam što se sve ne vidi po velikim gradovima, bili biste se usčudili! Ta njezine riječi: „.... Ja se smjelo ponosim, što sam roda hrvatskog ..... za tudjinstvo niš ne marim", ..., kojih nije samo onako nabacila, već u koje i vjeruje, a morao bi da vjeruje i da ih se drži i svaki ozbiljni i odrasli Hrvat i Hrvatica. A i mala Lucija pokazala je svoju djetinsku vještinu; njezina deklamacija „Sirota" orosila je mnogo oko. Kad eto ti krasne predstavice u kojoj sudjeluje Dinka, Anton, Marica, Karmela i Anka. Ta pobudili su burn smijeha. Osobito su krasno izveli svoje uloge Anton „Hrvat" i Marica. Medju ovima i još ne spomenutim deklamacijama i prikazivanjima, ulazilo je pjevanje. Na koncu bilo je izneseno božićno drvce uz skladno pjevanje. Ne ću da hvalim, ali ipak bila je ta veče — prva svoje vrsti — iznad svakog očekivanja. Da, mnogo bi se dalo učiniti i po našim selima. Do sada smo bili zapušteni, te nijesmo ništa ni imali. Sad, hvala Bogu, imamo učitelja, a imamo i učiteljicu zabavišta Družbe sv. C. i M. gdjicu M. Fučić, kojoj imamo da zahvalimo za rečenu ugodnu veče. Samo tako naprijed, pak će biti još i bolje.

Zašto bolje? Sram me je na to široko pitanje i odgovoriti! Mnogima bit će poznato da je ovdje i čisto talijanska škola i čisto talijansko Legino zabavište, u koje polaze 2/3 naše djece. Ona na žalost udju u te „fabrike", da iz njih izadju pravi pravcati „Kalabrezi" sposobni da prodru kroz silne pustare sve do Fezzana u Tripolitaniji. Rekao sam na žalost, ta kako i nebi? pod prisegom bi se moglo uztvrditi, da u ove talijanske fabrike ne udje niti jedno dijete, koje kod kuće govori talijanski (pardon 1!). Dodjite i osvjedočite se! Poslužit ćete možda i za tumača u „talijanskoj" školi. Ta gdje su kod oni nas zakoni, što ih ima n. pr. Češka, a i mnoge druge zemlje, da se djeci dade prva poukа u materinjem jeziku?! Nema kod nas takvih zakona, ta oni koji ih čine, nemaju drugo u pameti, nego kako bi uzgojili što više „janjičara".

Janjičari su pošli i na djelo, ne u Tripolis, nego ovdje kod nas. Imali vam brate i oni svoje „L'albero di Natale". Riječ kola, da je imalo vrlo dug put, zato i okasnilo. Odslužilo je svoju kulturnu misiju u Nerezinama (pardon Austr. Čezi), Čunskom, pa eto ga za sv. Tri kralja i kod nas.

Ne znam što je i kako je bilo, jer kako je oglas kazao, pristup su imali samo pristaše „del partito liberale nazionale", ha! zvučnog li imena na Unijama, a predstavu su davala hrvatska djeca ali iz Legina zabavišta i talijanske pučke škole, a u školskoj zgradi! hm! Očekivali su i brojni posjet iz Lošinja. Došle su mislim samo dvie gospodične i jedna dama (možda mama tih gospodična?) mislim da su iz Čunskoga.

Kako sam kazao, ne znam što je tu bilo, ali kazivali su, da su bile neke 32 deklamacije, a da je bilo i „po izbor" pjevanja, kao n. pr. „Viva Dante" i ona „Non siamo da Zagabria ne meno da Lubiana, ma siamo gente istriana che parlemo italian!" bum-bum!! i to je sav izbor, što su ga oni odpjevali!

Ne mogu da zamučim ni to: darovali su nas školama na volju, ali ipak nemamo u svemu napredak, već dapače i nazadak. Ta neki „janjičari", što se do sada nije dogadjalo, ne mogu a da prodju kraj župnika ih hrv. učitelja, a da ne zabruje onu „Viva Dante". Cast što znadu pjevati, ta znali su je i za prijašnjeg tal. učitelja, ali barem je nijesu pjevali za tobožnji „jad" kao što to čine sada. Neka pak upamte i janjičari i njihov g. kapelnik, da to ne će upaliti ni jednog vriednog unijskog Hrvata, jer se dobro poznamo, a poznamo i g. kapelnika.

Imao bih g. uredniče još mnogo i mnogo sitnica (a i onih debelih) iznijeti, ali da odviše ne produžim, završujem za danas sa ovim, a drugi put će još štogod na raboš. — Unijan.

Veli Lošinj 12. siečnja 1912. Neku večer oko 11 sati, mirni Veloselski puk se bio nešto uskomešao na studencu baš pred talij. pučkom školom. Padali su tir za tirom iz samokresa. A koji je tu glavni junak bio? Pianella, muž gdje. talij. učiteljice. On je pucao na ulici, a ona je vikala u kući i plakala. Brižna, ko zna dali će joj još doći volja, da podje u New York opet potražiti ga i veselo kao izgubljenu ovčicu dovesti ga u Lošinj. Sutradan smo vidili kako je gospodina Pianellu pratio jedan oružnik u Malo Selo.

Sad vidite, to je jedan prekrasni cvijet iz talijanskog ubavog vrtića. O brižna Pianella, koji bi se bio tome domislio, kad ste se ono prošlog ljeta nad oceanskim dubinama veselo čavrljajući vraćali iz duge Amerike. Takove rane u istinu vrijeme teško izliječi. „Eh, tako je! Nekada teče pas, nekada zec. Tako je i u čovječjem životu.

Te večeri pred talij. pučkom školom dakako da nije manjkao bar jedan naš novi pandur. Kao novajlija, razumije se, da se je morao naći malko u neprilici, kad je čuo padati hitac za hitcem. Ta komu nebi bilo teško već u prvom kreševu poginuti? Ipak se je našao neki kanaja, koj se je sa strane podrugivao: Adesso lustreve! Adesso lustreve!

Zadnjih se dana čuje, da je ravnatelj talij. pučke škole u Malom Lošinju, poludio. Dakle sad neima niti Malološinjska ni Velološinjska talij. pučka škola ravnajućeg učitelja. Sad što će stado bez pastira?

Na studencu se također gradi nekakav talijanski kazino. Da mu postave temelje, trebalo je na licu mjesta komisiju. Neko je pozvao u tu komisiju i glasovitog Zadranina nadziratelja gradnje mola u Rovenskoj. Došao tamo i prvi se prisutnima ponosito predstavi: Io son un tecnico, io son figlio di un geometro. Io mi chiamo Bonsuè (?) io sono del sangue francese-dalmato. Reče i ostane živ! No valjda vite ne će zateljeti da podje u sličnu komisiju.

Jer se kaže, da gdje se pas jednom opari . . . . !

Krčki kotar:

Občinski izbori u Omišlju. Kako nam od tamo pišu obavljeni su izbori za občinsko zastupstvo dne 9. i 10. o. mj. te je jednoglasno pobjedila listina pravih i poštenih Omišljana, dočim se protivnici nisu niti pokazali prem su išli po kućama nagovarati izbornike i zadnje dane agitirati osobito u podobćinu Sv. Vid, ali sve isto nije im upalilo, jer su svi dobro misleći Omišljani uvidili njihovo pašovanje zadnjih godina, te ih jednostavno sada izbacili iz občine.

Zasluga da su izbori svršili sa pobjedom, najviše ide g. Ivana Žuvića kao i njegovih prijatelja, koji su držali više veoma dobro posjećenih sastanaka i razložili ljudima u tančine poslovanje prijašnje uprave.

Novo zastupstvo konstituirati će se valjda do nekoliko dana, te već unapried se znade, da će biti jednoglasno izabran načelnikom g. Filip Kumbatović, savjetnik u miru, čovjek inteligentan i sposoban, koji će morati sanirati dosadašnje nesnosno stanje občine, te će mu donekle posao biti olakšan time, što imade u zastupstvu ljudi sposobnih kao n. pr. tamošnji nadučitelj g. Ivo Mahulja, te don Niko Grego, kapelan i drugi.

Voloski kotar:

Zabava „Hrvatskog Sokola" u Kastvu. „Hrv. Sokol" u Kastvu priredjuje za dne 20. o. mj. t. j. na „Šebastijanovu" u društvenoj dvorani (g. B. Vlaha) uz sudjelovanje uzornog odiela hrvatskog „Sokola" Volosko Opatija I. Prednjačku vježbu s plesom.

Bratovštini hrv. ljudi u Istri sa sielom u Kastvu darovali su gg.: Prof. Vjek. Spinčić u ime oprosta čestitanja prigodom božićnih blagdana i nove godine K 100, zem. škol. nadzornik Fran Matejčić Trst, K 30·—, dr. Frane Mandić liečnik Trst K 30·—, supruzi dr. Andre i Fany Stanger Volosko K 20·—, prof. M. Mandić K 5·—.

Hrv. Čitaonica u Kastvu. Na glavnoj skupštini izabran je ovaj odbor: Predsjednikom Kazimir Jelušić načelnik, tajnikom Bruno Juričić učitelj, blagajnikom Milan Brozović učitelj.

† **Jelovica Andrija Maričić.** Dne 7. t. mj. umro je kod Brnčići stari Maričić u dobi 92 godina. Pokojnik bio već pred 60 godina opć. zastupnikom a g. 1875 zastupao pok. načelnika kod odkupa kastavske opć. šume Lužine. Doživio je i praunuke a u kući bili četvorica njih istog imena, otac, sin, unuk i praunuk. Rodbini izražamo naše saučešće a starcu želimo pokoj viečni.

Pazinski kotar:

Hrv.-slov. akadem. ferialno društvo „Istra". Ovim dajemo kratak izvještaj o društvenom radu minulog mjeseca prosinca.

Društvo je dobilo ukupno K 139·67 od kojih je sama Posujilnica u Voloskom darovala K 50·—, na čemu joj tim putem izričemo najljepšu hvalu, kao i svim drugim darovateljima.

Prošlih je ferija društvo otvorilo 3 pučke knjižnice i to u Malom Brgudu u Klani i Sv. Mateju. Sada se na poticaj društva obdržavaju tri analfabetska tečaja i to u Račicama, u Danama i Ročkom polju, a vode ih požrtvovna gg. učitelji Demojzes, Bužan i Šiškovič. O ferijama obdržavao se je tečaj u Grimaldi.

Društvo se sprema na proslavu 100 godišnjice Dobrilme.

Svi su do sada prispjeli darovi razmjerno premaleni, da pokriju sve veće društvene potrebe. Javnost se u obće premalo zanima za društvo premalo ga podupire. Dok pako manjkaju sredstva te izvanjska bud moralna bud materijalna pripomoć, nije moguće društvu, da vrši zadaću, koju si je naložilo.

Zato ponovno poziviljemo našu javnost, neka nam pomogne i to osobito materijalno što izdašnije, ne bi li mogli poraditi što više dobra na korist pučke prosvjete.

Djačko pripomoćno društvo u Pazinu. Primili smo sa zahvalnošću: Dva naesti godišnji izvještaj, djačkog pripomoćnog društva u Pazinu za društvenu godinu 1910.—1911. Pazin 1911. Tiskara „Tiskovnog društva".

Iz tog izvještaja doznajemo, da je prispjelo u društvenu blagajnu od članarine, darova i zapisa K 5174·65 Podporu uživalo je 72 učenika u iznosu od K 7632·20.

Odkad društvo obstoji izdalo je za djake K 167.795·67.

Društveni odbor tuži se opravdano što pada sve to više broj članova te moli sve prijatelje narodne prosvjete i naše učeće se mladeži, da mu priskoče u pomoć članarinom, darovima i zapisima a da uzmogne i nadalje vršiti svoje plemenito poslanstvo.

„Iz Sv. Nedelje kod Labina piše nam tamošnji župe-upravitelj don E. Corva, da on nije bio u noći od 17. 12. 1909. do 5 sati u jutro u krčmi Sotte, kako je to bilo uztvrdjeno u dopisu iz Sv. Nedelje u br. 4. Naše Sloge od g. 1910".

Koparski kotar:

Buzet-Sv. Martin. U nedelju dne 21. t. mj. u 2 sata po podne obdržavati će se u dvorani „Gospodarskog društva" redovita godišnja skupština društva „Zemljoradnička Prosvjeta".

Dnevni red bit će onakav kakvog opredjeljuju društvena pravila. Narodni ljudi biti će dobro došli „gostovi. Na koncu skupštine započeti će pučki ples; na kome će svirati herpeljska glazba „Sokol". — Odbor.

Razne primorske viesti.

Dogovori izmedju Slavena i Talijana u Istri. Iz službenog izvora doznajemo: da su dogovori vodjeni tri dana posliednjeg čedna, prije i poslije podne na c. k. namjestničtvu u Trstu pod predsjedanjem c. k. namjestnika kneza Hohenlohe, napredovali i da je odnosni odbor za uredjenje narodnostnog spora u Istri pronašao potrebitim, da valja poduzeti izcrpljive izvide i posebna proučavanja pojedinih točaka za narodni sporazum, napose pako glede razdiobe občina. Taj je odbor u subotu prekinuo svoje dogovore, koje će nastaviti za koji dan.

Svepravaški sastanak u Zagrebu. Dne 11. o. mj. po podne obdržavana je u „Starčevićevom domu" u Zagrebu konferenca vrhovne uprave stranke prava. Izim svih narodnih zastupnika članova stranke prava u Hrvatskoj, te članova dr. Pazmana, odvjetnika Tkalčića i dra. Bošnjaka, bili su prisutni iz Dalmacije zast. Prodan, dr. Mate Drinković, dr. Ivo Krstelj i dr. Dulibić, iz Bosne dr. Nikola Mandić, Aleksa Vancaš, biskup Sarić i dr. Jozo Sunarić, dočim su članovi vrhovne uprave stranke iz Istre brzojavno izpričali svoj nedolazak radi pregovora u pogledu djelatnosti istar. sabora.

Konferenciju je otvorio dr. Mile Starčević, koji je ujedno i predsjedao konferenciji. Kao glavni referenat o političkoj situaciji u Hrvatskoj i o taktici pravaša u hrvatskim zemljama govorio je zastup. dr. Milobar i prof. Kerubin Šegvić.

Na konferenciji je prihvaćena brzojavka koju su podpisali svi prisutni i koja je odaslana na kralja, kojom izrazuju homogijalnu odanost kralju.

Namjesnikom Dalmacije imenovan je dosadašnji upravitelj tog namjestničtva i bivši upravitelj c. k. kot. poglavarstva u Puli dvorski savjetnik gospod. Marij grof Attems.

Franina i Jurina.

Fr. No reci mi malo Jure, ča ono dela kanfanarski drajfus?

Jur. Ma ki je to? Ja sam jedanput ništo čital o nekom francezkom drajfusu, ali da ima u Kanfanaru Drajfus, toga nisam čul, ako ne da je oni iz Francezke došal u Kanfanar.

Fr. Ha, ha, ha . . . . ! Jure moj, ma si mi jurin. Ni to oni iz Francezke nego je baš naš domaći ki skače na dvi noge i pol; zač „draj" se reče po našu tri a „fus" je noga. To ti je po nimšku.

Jur. Znam, znam, ča paraš da ja ne znam po nimšku. Ja znam bolje nego ti, zač si rekal da skače na dvi noge i i pol, pak bi se moral zvat halbdrajfus, a ne celi drajfus.

Fr. Kako je kako ni, inšoma on je u Kanfanaru još gori od onog franceskog drajfusa.

Jur. Dobro jim stoji; ono blago od naših raprežentanti i ne merita drugo; ali je zlo to da hrižni narod sada terpi radi njih.

Oglas.

Prodaje se

zanosljiva kobilica

tmavo crljenkaste boje („pram") 135 cm. visoka širokih i zdravih pleća. **Lanišće kbr. 22., Istra.**

Eventualno poznatome kupcu vlastnik je pripravan dati spomenutu kobilicu na pokus polag pogodbe.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na diesice u Punta.

Ravnateljstvo u Punta.

Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaku Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.12	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol.	4.15
8.40	dol.	Bali	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
12 —	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	NEREŽINE	odl.	6.—

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.	„	dol.	4.10
6.30	dol.	Šilo	dol.	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7 —	dol.	Crikvenica	odl.	3 —

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p.	odl.	Crikvenica	dol. 2.45 po p.
9.15 pr. p.	dol.	Rijeka	odl. 12.45 po p.

*) Luka Sv. Marka.

Uvjetno pristajanje u **Punta** i **Lopara.**

Najbolji domaći izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 764, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluć, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekлina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

ALFA

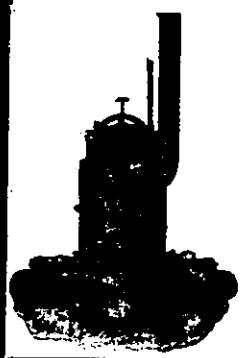

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih pa-tvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga **Alfa Separator**, Beč XII/3.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obećavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

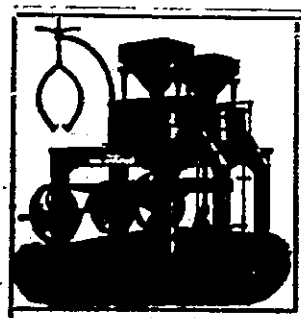

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari **Laginja i drug. u Puli** ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

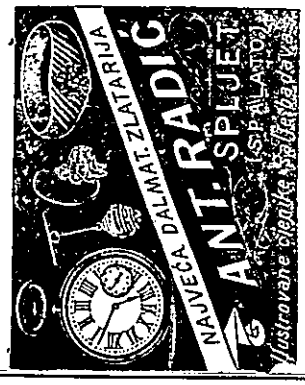

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ prokušan proti svima bolestima: želudca, crieva, jetara, bubrega i slezena. ∴ ∴ ∴ ∴ Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴ ∴

Cijena 1 bočici je 5 lira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Naručuje se samo u ljekarni :: kr. Petra ::

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Jeftino česko perje za postelje.

1 kilo sivo čišćano K 2, bolje K 2·40, polubielo K 3·60, prima pahuljice K 6, najfinije K 7·20, najbolja vrst K 8·40. Pahuljice sive K 6, biele K 12, najfinije prsne pahuljice K 14·40. Gotove postelje iz gustog crvenog Juleta, 1 tušan 180×116 cm po K 10, 12, 15, 18, 21; 200×140 cm po K 13, 15, 18, 21; 1 vanjkuš 80×58 cm po K 3, 3·50, 4; 90×70 cm po K 4·50, 5·50, 6; trokomadni štramci iz strune za 1 postelj po K 27, bolji K 33. — Razašilje franko pouzećem od K 10 napried. Dozvoljena promjena; ako se nesvidja, vraća se novac. Uzorci i cienici badava.

Artur Wollner, Lobes, 259
kod Plznja (Češka).

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Oglas otvorenja.

Sa danom 9. o. mj. otvorio sam novo

Skladište istarskih vina i ulja

u Puli, ulica G. Carducci br. 8.

U nadi, da će me pošt. gradjanstvo poduprieti bilježim se

Veleštovanjem

G. Capolicchio.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za

tiskarske, knjigoveške i galanterijske radnje.

Izdilka izrada pečata iz gume.

Imade u zalihi tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, poslovođe, konsume, društva, trgov. knjige, pisaće za škole, kao i sve pisarske i trgovačke potrebštine.

Broj 4. **Pula, u četvrtak dne 25. jenara 1912.** **God. XLIII**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. **U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.** **Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.**

Onima, na koje spada!

U „Riečkom Novom Listu" od dne 14. o. mj. čitamo na uvodnom mjestu pod naslovom: „*Prilike u Istri*", koliko sliedi: Ovih dana poslano je Političkom Društvu za Hrvate i Slovence u Istri sliedeće pismo:

„Slavnom
predsjedničtvu političkog družtva za Hrvate i Slovence u Istri
na ruke dra. Šima Kurelića
Pazin.

Važna pitanja uznemiruju svakog Hrvata u Istri, i to tim više, što ne vide predstavnike družtva, da bi vršili svoje dužnosti, već se podvrgavaju časovitim hirima osoba, koje nisu ni u odboru političkog društva, niti inače pozvani da dadu smjer našem javnom životu, je su članovi korporacija, koje bi morale u svakom pitanju prije da zatraže privolu političkog društva, predstavnika volje naroda.

Nu to društvo živi u mrtvilu već više godina, te se ne miče u nijednom pogledu valjda zato, jer su iste osobe i u tim korporacijama, pa im nije neugodno, da ne treba da ikome za svoje djelovanje odgovaraju.

Premda u smislu pravila bi imali biti odavna obavljeni novi izbori te držana glavna skupština ili bolje razne glavne skupštine, to se osobe, koje stoje na čelu odbora ne miču i ne brinu za ništa.

Podpisani stoga traže, da bude jošte tekom mjeseca siečnja 1912. (dvanaest) sazvana skupština u svrhu izbora novoga odbora i razpravljanja o sadašnjem političkom položaju, jer će inače smatrati, da to društvo faktično više ne postoji i tu činjenicu prijaviti političkoj oblasti, da i isto to uredovno ustanovi i formalno družtvo razpusti.

Volosko, 6. siečnja 1912.
Julije Miran, podnačelnik Volosko-Opatijski. Dr. Poščić, odvjetnik i nar. zastupnik Dr. Stanger, odvjetnik i načelnik Volosko-Opatijski. Ernest Baša. Dr. Orlić, odvj. koncipijent. J. Troje, odvj. koncipijent Kundić Milan, veleposjednik. Dr. Gjuro Červar, odvjetnik. Aug. Rajčić, nar. zast. Pavao Perućić, mag. pharm. Dr. Lukež, odvjetnik. Dr. K. Janežić, odvjetnik. Dr. Tentor, pofesor. Iv. Ivančić, profesor.

Priznajemo rado, da nas nije gornje pismo naših rodoljuba iz liburnije nimalo iznenadilo, jer smo znali da se u onim stranama Istre već odavna sprema oluja na naše političko družtvo. Isto tako otvoreno priznajemo da nas je neugodno iznenadilo, što se nisu naši stari prijatelji i nekadanji suradnici gg. Stanger, Poščić, Miran itd. sjetili naseg lista, kojeg stupci bijahu im uvjek otvoreni i koj je, hoćeš nećeš, još uvjek glasilo „Političkog društva za Hrvate i Slovence Istre." Kad im se nebi bilo tiskalo pisma u našem listu — što je isključeno — tada tekar i samo tada bili bi imali pravo, da se utiču javnosti izvan naše pokrajine.

Medjutim pismo je tuj i s njim valja da računamo, i to tim više, pošto je podpisano od najuglednijih osoba političkog kotara Volosko.

Mi smo dielili uvjek mnienje onih naših rodoljuba, koji se nisu slagali s ustrojenjem posebnog političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre. Svoju protimbu temeljili smo na činjenici, što mi neimamo jošte većeg narodnog središta u Istri i što neima u nijednom našem povećem mjestu toliko radine, požrtvovne i sposobne inteligencije, koja bi uspješno rukovodila jedno političko družtvo. To isto opažamo i kod naših susjeda Talijana, koji su bogatiji sredstvima i inteligencijom od nas, to je vriedilo do nedavna u Trstu, a to uvidjamo i danas u Goričkoj.

Za nas Hrvate i Slovence stvoriše političko društvo u Pazinu oprtiv tamo sav posao dvojici ili trojici osoba, koje su do tada narodnim djelom odviše obterećene bile. Kasnije došlo se je na nesretnu misao da se bira predsjednike iz najodaljenijih krajeva pokrajine, dapače i izvan iste što je moralo biti na uštrb jedinstvenom i pravom organizatornom radu odbora i družtva. Tomu se mora stati na kraj i budući predsjednik našeg političkog družtva mora da bude s većinom odbornika u samom sjedištu družtva. Na to valja da pomišlja odstupajući odbor ako želi, da se dade političkom družtvu i našemu javnomu radu novog i žilavog života. Sadašnji odbor koji se mora prije ili kasnije sastati, neće biti ovaj put u neprilici ni radi novog sjedišta ni radi novog odbora političkog družtva. Naši prvaci u Pazinu htjeli su opetovno već do sada, da se smjesti sjedište političkom družtvu tamo, gdje imade na okupu više sposobnih, radinih i marljivih naših odličnjaka. Toj želji kano da idu u susret sami naši rodoljubi iz Liburnije, koji su upravili gornje pismo odboru našega političkog družtva.

Ono su p smo sastavili i podpisali, kako već rekosmo, najugledniji rodoljubi političkog kotara Volosko. Njih imade tamo podpisanih 14 Medju njima imade občinskih načelnika i podnačelnika, narodnih zastupnika, odvjetnika, profesora veleposjednika, kandidata odvjetničtva itd. itd. od kojih bi svatko častno obnašati mogao ne samo čast odbornika il zamjenika, nego i čast predsjednika svakog političkog družtva. U razdaljenosti od jednog sata imade tamo sedam hrvatskih odvjetnika, skoro toliko odvjetničkih kandidata, više svećenika, profesora i učitelja, veleposjednika, veletržaca, zemaljskih i občinskih zastupnika, pomorskih kapetana, trgovaca, obrtnika, posjednika itd. itd. Nigdje u Istri nebi bilo moguće lagje i brže sastaviti uzoran odbor političkoga družtva za nas Hrvate i Slovence nego li u Volosko-Opatiji.

Gospoda sastavljači gornjeg pisma računali su stalno s tom eventualnošću, da će ih naime zapasti čast i dužnost, da od sada unapried rukovode naše političko družtvo, jer se inače nebi bili stalno zagrozili sadašnjem odboru, da će za slučaj ako nesazove još tečajem ovoga mjeseca glavnu skupštinu, prijaviti političkoj oblasti, da ista postojeće političko družtvo razpusti.

Pridružujemo se dakle i mi želji i molbi naših rodoljuba iz Liburnije, da se sazove čim prije, ako je ikako moguce, još tečajem ovog mjeseca, glavnu skupštinu političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre i da se upravu istog povjeri spretnijim, marljivijim i odlučnijim osobama.

Do sada činio je odstupajućem odboru, bi reć, najvećih potežkoća sastav novog odbora, a to su eto sretno i požrtvovno riešili sami naši prvaci iz Liburnije. Na posao dakle!

„Slaveni idu, a talijani stoje" ili nova parola „Piccola".

Ovo zadnjih dana uzvrpoljio se židovski „Piccolo" te hoće da u ime primorskih talijana prosvjeduje proti zadnjim promaknućima sudbenih činovnika.

Srdi se židovski list proti imenovanju Dr. Mašere za predstojnika suda u Korminu i proti promaknuću g. Perućića predstojnika kotarskog suda u Puli u VII. čin. Dočim je naša drugarica trščanska „Edinost" odgovorila talijanskom listu u koliko se tiče novog predstojnika na kotarskom sudu u Korminu, ne ćemo ni mi da ostanemo dužni odgovora glede imenovanja poglavice puljskog suda. — Dopisnik trščanskog lista pretvorio je prezime Perućić u Peroncich pa služeći se kao obično najsmješnijim lažima hoće da vidi u ovom imenovanju veliku nepravdu za primorske talijane. Pikolov dopisnik kaže da je sudac Peroncich premješten iz Motovuna u Pulu, gdje da je sasvim nepoznat, da čovjek nema nikakvih zasluga i još drugih takvih netočnosti . Grdne i bezobrazne su takve laži! Znade „Piccolo" da je savjetnik Perućić već dobre tri godine u Puli, znade on da njemu ide velika zasluga oko pročišćenja one Augiasove štale, ali jer je list naše gore ne žaca se posegnuti i za najsmješnijim lažima, samo da navali na čovjeka, koji je jedin kriv da ga je hrvatska majka rodila.

Nećemo nipošto ovdje da branimo niti da slavopjeve pjevamo g. savjetniku, jedino bismo preporučili talijanskim kolegama savjet. Perućića, da bi oni sinovi naroda dvietisućne kulture nastojali u mnogošto ugledati se u ovog sina „barbarskog plemena, u ovog šćava".

Slično pitanje talijanskih listova nezna čovjek kako da u istinu nazove. Izraz bezobrazno jest preblag! Sa svim onim bezbrojem nepravda, što se danomice nanašaju našem hrvatskom jeziku u Istri sa strane sudbene uprave, pritužbe istarskih talijana postaju doista bezobrazne do skrajnosti. Dočim sam Piccolo u broju od 18. o. mj. priznaje da Hrvati u Istri imadu pravo na jednakopravnost sa talijanima, sedmicu prije diže cijelu galamu radi promaknuća dvojice slavenskih sudaca.

Kakva jednakopravnost vlada za Hrvate na okružnom sudištu u Rovinju na kotarskim sudovima Vodnjanu, Cresu, Rovinju, Lošinju, Motovunu, Bujam, Piranu, Labinu, Poreču i Kopru?

U Vodnjanu gdje je sav kotar izim grada Vodnjana, napučen hrvatskim pučanstvom od trojice sudaca, nezna niti jedan hrvatski. Od cijelog sudbenog činovničtva jedini kancelista D.... znade hrvatski. Pomislite kakvi su tamo odnosaji, kada kazneni dakle i iztražni sudac koji imade danomice posla jedino sa našim seljakom, nezna niti rieči hrvatski. Kako može on ispitati hrvatskog okrivljenika? Nu ima i tome pomoći. Kancelista D... razumije narod, on ispita okrivljenika i protumači g. sucu! Sudac na gradjanskom odjelu izjavio je više puta, da nije kadar voditi hrvatskih rasprava, jer da ne pozna hrvatski jezik. Evo ti krasne ravnopravnosti za Hrvate moj „Piccolo" a poglavici sudbene uprave dvor. savjet. Jakopigu bilo na čast i diku! Na kotarskom sudu u Labinu niti predstojnik niti sudac a niti činovničtvo ne znadu hrvatski. Za Cres, Lošinj, Piran, Buje i Poreč niti ne govorimo. Motovun se takodjer smatra kao talijanski kotar. A što da kažemo o slavnom Rovinju. I sada bio je tamo imenovan savjetnikom krčanin kot. sudac Dr. Sincovich, za kojeg je poznato ne samo da nezna hrvatski, već i da naš jezik mrzi. Dočim su svi suci u Rovinju talijani izim jednog šalje se tamo većinom samo naše prislušnike, da ovi jadnici prevadjaju uz ostali svoj rad, takodjer talijanska riješenja rovinjskih savjetnika, koja moraju stranka ma izdana biti u hrvatskom jeziku. Kada će se uvesti jednom hrvatska porota i Sudbeni dvorovi u kojima sva trojica dotično četvorica viećnika, budu znali hrvatski. Gospodine predsjedniče Covaz, kada ćete postaviti već jednom hrvatske nadpise, oglase i pečate. Doista spomenuti sudovi ne izgledaju da služe i za austrijske Hrvate, reklo bi se da su to neka vrst „rege preture". Spomenuli smo letimice nekoje naše jade, da pokažemo kako se talijani nemaju baš ništa tužiti, dok imadu oni svoje Jakopiche, Chersiche, Coraze, Letticheitd. a što ovi ne dospiju nadomjeste mladji stožerni pomoćnici Dr. vit. Rinaldini i Dottori.

Latinskoj gospodi poručamo, da naš narod ne potrebuje njihove milostinje, on će si znati sam izvojstiti svoja prava.

Istarski će Hrvat, bude li se služio jedino i posvuda svojimi materinjskim jezikom, polučiti da će skoro morati i bečka vlada priznati, da u Istri mogu služiti jedino takvi činovnici koji su posvema vješti u hrvatskom jeziku. Narod mora da uvidi, da nije on tu za gospodu činovnike već oni za njega. Našim odvjetnicima mora da bude sveta borba za naš jezik, nesmiju oni imati nikakvih obzira prema talijanskim sucima, pa bili oni snjima u prijateljstvu. Istarski talijani vide u svakog hrvatskog i slovenskog činovnika svoje

narodnog neprijatelja, jednako moramo i mi postupati sa talijanskim činovnicima.

Budemo li složno i bezobzirno radili da uvedemo u sve kotarske sudove naš jezik, budu li naši odvjetnici nepopustljivi u svakom jezičnom pitanju, tada nije daleki dan kad će naš jezik i naši sinovi uživati na sudovima naše Istre ono poštovanje, koje im po pravici ide.

Ovoliko za danas. Skoro bi morala sliediti nova imenovanja sudbenih činovnika, pa budu li po dosadanjem pravcu osvrnut ćemo se ponovno na predmet.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Jedan zastupnički mandat u Puli. Na drugom mjestu govorimo o tom kako je smrću pokojnog zastupnika Franka ostao izpražnjen jedan zastupnički mandat za za grad Pulu. To je, kako je poznato, treći gradski izkorni kotar u Puli.

Ta je treći gradski izborni kotar imao pripasti po izbornom kompromisu izmedju naših i talijanskih zastupnika, hrvatsko-slovenskoj stranci Istre. Nu naši *dobri* susjedi, kojim je vjerolomstvo, kad se radi o nama ili proti nama svakdanji kruh, prelomiše i ovaj put zadanu riječ, kao što će ju lomiti i prelamati uvjek dok i kad bude to od njih samih odvisno bilo. Proti svečano utanačenom ugovoru, kojemu je kumovao carski namjestnik i vladin zastupnik na zemaljskom saboru Istre, posegli su u tudje pravo, ugrabili su nepošteno mandat, kojega su nam bili prije sami dali i priznali.

Izgovarali su se tada *pošteniji* ili *sramežljiviji* izmedju njih, da to ne čini stranka, da to poduzimlju pojedine osobe, da su odlučujući talijanski krugovi proti takovom lopovluku itd. itd. ali tomu je mogao povjerovati samo onaj koj ne pozna naših lukavih i lisičavih susjeda u dušu, kaošto ih poznamo mi.

Za taj izborni kotar razviti će se bez dvojbe opet izborna borba, premda je nestalo osobe, koja je po kazivanju i dokazivanju talijanskih kolovodja izbornu borbu sama zapodjela i provela. Stupiti će na njezino mjesto druge osobe, koje će nastojati da nam rečeni izborni kotar po drugi put onako nepošteno i protiugovorno ugrabe.

Izbor za taj kotar nije jošte razpisan ali obaviti će se stalno u što kraćem roku — osobito ako pregovori izmedju odaslanika obiju saborskih stranaka uspiju.

Radi toga upozorujemo već sada naše prvake i kolovodje u Puli i na Puljštini na važnost izbora u trećem izborničtvu grada Pule. Taj kotar mora pripasti nama budu li samo naši izbornici valjano organizirani i bude li više složnog i jedinstvenog rada medju narodom i inteligencijom. Izbjegavajmo prigovore i rekriminacije pa svi složno u borbu proti lopovu, koji hoće silom preko našeg plota.

Ističemo to tim jače što su u našim redovima počele nicati kojekakve eksotić ne biljke sa svojim još više eksotičnijim kandidaturama, pak upozorujemo osobito političko družtvo da dobro pripazi, kad bi imalo kojeg novog kandidata preporučiti za ovaj izborni kotar. Nametnicima pak poručujemo: ne smućujte nam naroda, jer ćemo inače početi raskrinkavati sav vaš „narodni rad".

Veliki ples za hrvatske škole u Puli. U subotu dne 3. febrara t. g. biti će u Narodnom Domu veliki ples za hrvatske škole, što ga priredjuju zajednički i bratski sva slavenska družtva u Puli. Radi toga ponovno pozivljemo i na srce stavljamo svim Slavenima u Puli, da se te večeri nadjemo svi u velikom broju okupljeni u Narodnom Domu, da svojim doprinosom pripomognemo dograditi onu veliku zgradu iz koje će nam sievati luč prosvjete i napredka i naše bolje budućnosti.

Plesni odbor počeo je već razašiljati pozive za taj ples, te upozorujemo svakog Slavena ako koji i nebi dobio poziva, da će dne 3 febrara biti svakomu Slavenu širom otvorena vrata Narodnog Doma i svaki Slaven dobro došao na veliki ples za hrvatske škole u Puli.

Za taj veliki ples objelodanio je odbor i dao priliepiti po gradskim uglovima ovaj proglas:

Hrvati! Slaveni!

Na 3. veljače ove godine obdržavati će se u svim prostorijama „Narodnog Doma" veliki ples, koji priredjuju sva Slavenska družtva u Puli, a čisti dobitak tog plesa namienjen je za hrvatske škole u Puli.

Velika, sveta i uzvišena je svrha, koju sa ovim plesom podpomažemo i kako je hrvatska škola prva potreba sveukupnog našega naroda i glavni temelj njegove budućnosti, tako mora, da se cio naš narod za istu zauzimlje.

Bezdusno smo lišeni škola, u kojim bi se na našem jeziku našu djecu podučavalo, a davaju nam se škole, koje imadu odurnu svrhu, raznarodjenje našega poroda. Dužnost nas dakle zove, da sami otvaramo i uzdržimo hrvatske škole svuda gdje se hrvatski govori, jer samo na taj način možemo da spasimo naš narodni posjed u Istri, osiguramo našu narodnu budućnost i opstanak, te očuvamo sebi i potomcima milu materinsku riječ, tu dragocjenu ostavštinu naših otaca.

Pozivamo dakle sve puljske Hrvate i Slavene, da se našem pozivu odazovu, te pristupiv na ples dadu svoj doprinos za hrvatske škole.

Svi ljubimo materinsku riječ i svi moramo djelom posvjedočiti koliko nam je mila i draga.

Pozivamo na taj ples sve Hrvate i Slavene bez razlike staleža, te osvjedočeni o patriotizmu naroda našega pouzdano se nadamo, da će se svak tko patriotski osjeća tomu pozivu odazvati, jer pred uzvišenim pojmom narodnosti moraju izčeznuti malene i nenaravne društvene razlike.

Ulaznina stoji K 1, početak točno u 8 i pol sati na večer. Dobrovoljni darovi primaju se sa zahvalnošću.

Svi dakle na ples. — Odbor.

Iz Medulina. U nedjelju dne 28. t. m. obdržavati će Hrv. Čitaonica u Medulinu svoju redovitu godišnju skupštinu, na koju se članovi pozivlju da pristupe u što većem broju.

Danas možemo javiti utješnu viest, da naša hrv. glazba napreduje sve to više, što je pokazala već par puta sa svojim javnim nastupom. U nedjelju dne 4. 2. pozvana je naša glazba u Alturu, da sudjeluje u zabavi, što ju priredjuje tamošnja Čitaonica.

Za Družbu. Prigodom vjenčanja Tome Ikića i Kati Družetić u Alturi sakupilo se na predlog g. Kirca za Družbu K 7·—

Hrvatska Čitaonica u Alturi obdržavat će u nedjelju dne 28. t. mj. svoju redovitu glavnu skupštinu, na koju se pozivlju gg. članovi.

Zabava u Alturi. Dne 4. febrara t. g. priredjuje Hrvatska Čitaonica u Alturi veliku zabavu s plesom uz sudjelovanje glazbe iz Medulina. Pozivlju se rodoljubi iz mjesta, grada Pule i okolice, da nas što mnogobrojnije posjete i tako potaknu na što življi rad za narodno oslobodjenje.

Boravak prestolonasljednika na otoku Brioni. Bečki listovi pišu, da će na proljeće prestolonasljednik nadvojvoda Fran Ferdinand sa obitelju na dulji boravak na otok Brioni kraj Pule. Odavle će nadvojvoda posjetiti dalmatinske gradove Dubrovnik itd. pak Mostar i Sarajevo, gdje kani proboraviti 5 dana.

Lošinjski kotar:

Veli Lošinj 23. I. 1912. Hoćemo da prikažemo široj javnosti, kakvu brigu ima naša slavna občina za svoje siromahe. Imamo u mjestu jednu sirotu, koja valjda neima od rodbine nijednoga bližnjega Do lani je bila upisana u listu od siromaha. Zato kad je jedna dobra duša iz Amerike poslala lani nešto novaca za siromake V. Lošinja, došla je i naša sirota na općinu moliti, nek joj se štogod od toga podijeli. Ali joj bi odgovoreno „Novac nije poslan za Hrvate, nego za Istrijane". Poznamo te lijo!

Ovo nam je bilo poznato već prije i šutjeli smo. Ali je nemoguće šutjeti kad dopre do samog srca. Siroti se ne daje milostinja, jer neće da zataji svoju krv i zaboravi na svog roditelja, a onomu koji svaki drugi dan nalokan pjeva, daje mu se i kruna i objeda jer nije Hrvat nego Istrijan.

Možda bi nam bolje znao reći zašto su našu siroti izvadili iz liste od siromaha. Dr. Sussich, koji je jadnoj starici došao na vrata izazivljući: Cosa non va fora? El Spincić se qua. Cosa non va vederlo? No i to je jedan doktor kulturan (?) čovjek? Adrapovac!

Još nam je nešto na vrh pera, ali ćemo radje ostaviti za zgodnije mjesto i vrijeme.

Karneval je. „Janje" nam je podivljalo i uskočilo u tudje stado. Bojati se je da će Talijanci početi protezati svoje medje i na planine Velebita!

Kažu da se Antonijo sprema u Trst, tik bliže granice, dok Antonija ide čak veder Firenze po....

Voloski kotar:

Zašto je Dr. Červar položio zastupnički mandat? Na ovo pitanje mogao bi odgovoriti izviestno jedino sam g. Dr. Červar i nitko drugi osim njega. Radi toga i nije se valjda nitko usudio da potakne gornje pitanje neželeći dirati u ničije privatne tajne il osobne razloge i poslove.

Ni mi nebismo se bili dotakli tog pitanja, da nas nije izazivao jedan ultraliberalni hrvatski list, kojeg dopisnik stoji stalno bliže g. Dru Červaru nego li mi, pa se ipak nije mogao odvažiti, da ga za razloge njegove demisije zapita. Njegovo natucanje, kao da bi bio povod toj ostavci „*pitanje nesretnog istarskog učiteljišta*" ne može da vriedi, jer g. Dr. Červara nisu birale pojedine osobe ni pojedine obćine, već sve hrvatsko slovenske obćine sudbenih kotara Volosko i Podgrad. A sve ove obćine, koliko je nama poznato, odobravale su saborsko djelovanje svog zastupnika. Ako su, ili kad bi bile pojedine obćine ili pojedini izbornici i prigovorili njegovom javnom r du u ili izvan sabora, imao je pravo na te prigovore obazirati se ili neobazirati se, čim je znao, da je ogromna većina njegovih izbornika s njime zadovoljna.

Kako rekosmo gori, neznaju ni najtiesniji drugovi g. Dr. Červara za razloge njegove demisije, te odpada radi toga i ona zlobna opazka dopisnika spomenutog lista *da su so naši političari sigurno i sada držali svoga načela: Šutimo i stišajmo strasti?* Naši političari nisu mogli o toj ostavci drugo kazati van to da je g. Dr. Červar prijavio „Političkomu društvu za Hrvate i Slovence Istre" i zemaljskomu kapetanu Dr. Rizzi — kao saborskom predsjedniku, da polaže svoj m ndat na zem. saboru Istre.

G. će Dr. Červar valjda sam kazati — kaošto je to običaj — bivšim svojim izbornicima razloge, zbog kojih im vraća mandat, što mu ga kod zadnjih obćenitih izbora na zemaljski sabor Istre onako častno povjeriše. Ustrpimo se dakle do tada i puslimo na miru bar do tada „*strasti* i *gomile.* — Jedan izbornik.

Veliki ples u korist Družbe u Volesko-Opatiji. Muška i ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda imala je sastanak na 12. o. mj. na kojem se je zaključilo da će se na 3. veljače t. g. prirediti veliki ples u korist družbe, te je ujedno izabran i odbor od gospodja i gospode

Na sastanku se je razpravljalo o mnogočemu kako bi se pružilo što većeg užitka posjetiocima i izradio se je veoma birani program.

Svrha ovoga plesa svakome je poznata a odbor koji će se za sve ostalo poskrbiti preporuča se već unapried rodoljubima da se sjete toga dana. Ostala se društva umoljavaju da na rečeni dan ne priredjuju zabave.

Pazinski kotar:

Rabac 22. I. 1912. U puljskom talijanskom listiću od 17. o. mj. piše općinski općinski liječnik u Labinu Dr. Ghersa o nar. kompromisu u Istri. U tom članku spominje Rabac (po Labincima pred nekoliko godina prekršten u Portalbona) kao točku, koja zadaje velikih poteškoća kod nar. pregovaranja.

I sasma pogriešno utuvio si u glavu naš doktor, čiji je otac, budi mimogredce rečeno, nosio „bele vreki", a sad ih se stidi, da je Rabac čisto talijansko mjesto, kao takvo od naravi spojeno sa Labinom i tako da mora ostati. Nebrojena su djela Labinjana, kaže, na polju moralnom i materijalnom za Rabac. Pitamo g. Ghersu gdje su ta djela? Moguće misli ta, što je pred desetak godina podigla Lega svoju školu u ovom mjestu, gdje nije nitko govorio talijanski, e da od čisto naše djece stvori čiste talijane? Ili nas na materijalnom polju „usrećuju" sa svakidašnjim novim nametima, e da se mogu labinska gospoda bolje zabavljati glazbom, kazalištem i dr. Ili moguće misli na vodovod, kog još sada čutimo na svojim plećima?

Ništa, ništa, kaže dalje, nisu Hrvati učinili za Rabac, nego jednu školu i to za djecu iz drugoga mjesta. Gospodine doktore, znajte, da od 36 naših učenika 35 ih stanuje u Rabcu, a potpunim pouzdanjem gledamo u budućnost i onda će Vam valjda biti jasno tko je provalio u Rabac, gdje od, po prilici, 75 rabačkih obitelji, uzevši ovamo i c. k. namještenike, govori talijanskim jezikom tek 9 nj:h. Neka malo bolje vidi g. Ghersa kako je Rabac talijanski i neka znade, da mi ne pitamo ništa drugo, nego ono što je naše.

Porečki kotar:

Glas iz Materade.*) (*Odgovor na dopis u „Piccolo"*) U italijansko-židovskom listu „Il Piccolo" od dne 13. pr. mj. obazreo se je neki dopisnik iz Umaga na moju malenkost prikazujući me kao ezaltiranog hrvatskog agitatora, koji da sam kriv nekim izgredima u svojoj župi Materada.

Dobro će biti da ponajprije prikažem karakter ovog kraja. Krasna je i plodna sjevero-zapadna Istra; trokut: Buje, Piran i Novigrad punim pravom zove se vrt liepe Istre. U tome kraju ladanjsko pučanstvo u ogromnoj većini hrvatsko je, premda žalibože ne maleni dio tog našeg naroda je poitalijančen, kao u Črnom Vrhu (Brtonigli), Petrinjem selu (Petroviji), Novojvasi itd. U gradićima žive potomci onih lukavih Mlečića, koji su opustošili Istru izsisajući je materijalno i moralno. Gospodari su oni bili i veleposjednici, a naš narod robovao je, bio je prezreni „ščavo".

Kako druguda, tako i u Materadi, u starini naš je narod natapao ovu grudu znojem svoga truda. Ima ovdje matica spomenika u crkvi glagolicom pisanih od g. 1652. svuda se nailazi na čisto hrvatska imena: Brajković, Vučinović, Librica, Sto-

*) Pometnjom zakasnilo. Ur.

kavac, Ječa, Krt, Caknić, Tomica, Cucić, itd. Kasnije ulaze u matične knjige imena: Martinčić, Kozlović, Matelić, Juričević itd. Ima gdjegdje i po koje italijansko ime, ali ti došljaci asimilirali su se domaćem pučanstvu.

Pred 50 godina u Materadi bilo je malo ljudi koji su znali italijanski; bili su to najviše gdjekoji muževi, koji su išli češće po poslu u obližnje gradiće.

Godine i godine kao i druguda u Istri naš je narod i u ovome kraju spavao; puno ih je koji još spavaju. Italijanska sinjorija bila je os oko koje ropski „kretao se je naš čovjek, često prezreni šćavo". Zora hrvatske sviesti zarudila je i ovaj kraj. Narod naš se budi na novi, na narodni slobodni život. A italijanska gospoda? Ljutom srdžbom graknuli su ovi oholi silnici na hrvatski duh, koji budi svoju djecu iz ropskog sna; ta mislili su, da je pod njihovim pandžama već izdahla narodna svijest tog naroda.

Došavši u ove krajeve zazeblo me u srce, kada sam vidio gdje danomice dublju, dublju kopa jamu našemu narodu lopata italijanskih grobara. Naš čovjek još diše, treba ga okriepiti pak će oživjeti na novi narodni život i stupiti u kolo s drugom istokrvnom braćom. Budio sam i krijepio ono što drugi *nepravedno* su zatirali, daleko od mene bilo je svako huckanje. Tudje pustimo i poštujmo — lozinka nam je, — ali i svoje držimo. — Gradeći Družba sv. Cirila i Metoda hrvatsku školu, udovoljila je davnoj želji našeg zatiranog naroda. — Plemenita pak sinjorija izmedju koje ne maleni broj drži se gesla: osar tutto, rade sve moguće, da uguši narodni pokret u početku. Otuda **konflikt.** Italijanstvo ovdje importirano je, umjetno; dočim hrvatska misao izlazi iz duše tog naroda. Vidi se to iz činjenice, da je ogromna većina toga naroda usudila se drukčije misliti, nego li mogućna gospoda.

Pustite italijanska gospodo, svakomu dušnu mu slobodu, pak će biti mir!

Neka ona gospoda stave ruku na prsa, pak kažu iskreno, koliko ih je iz osvjedočenja glasovalo za njihovog kandidata kod zadnjih izbora za carevinsko vieće? Vidili smo ljude oborenih očiju, ljude razuzdane, ljude, iz čijih ustiju udarao je miris vina ... Judin žig bio je jasan. Tužan genij italijanskog naroda po Vama! Sve što je neovisno, što je mislilo svojom glavom, dalo je svoj glas za čovjeka svoje krvi, svoga jezika. A dopisničar kaže .... si resero traditori della loro nazionalità .. da da bili su to oni, koji premda hrvatske narodnosti, dali su svoj glas za Vas.

Istina je, ljudi pjevaju — osobito mladići —: Još Hrvatska nij propala. Zar je to uvreda za koga? Koliko pristaša imate Vi, italijanska gospodo? Na prste bi ih nabrojio. Zavedeni su to ljudi, mnogi od Vas ovisni.

Mi štujemo i ljubimo italijansku kulturu, ali onu zdravu, plemenitu, a ne onu, koju pokazujete Vi i Vaši pristaše sa svojim pogrdnim inzultim! Zašto ste se fanatično opirali hrvatskoj školi, koju naš narod želi. Na stotine naše djece čekalo je željno da se otvori hrvatska škola.

Premda je bila izdana dozvola sa strane zemaljskog školskog vieća, Vi ste radili sve moguće da se otegne s otvorenjem škole. Jeli to pravedno? Tko sili Vašu djecu, da je pošaljete u hrvatske škole? Vama je drag Vaš jezik, a i nama naš je mio. Značajno je to: Pred pó godine naš je čovjek dobio krvavih batina od Italijana — bolje nazovi — Italijans. Premda nedužan bude u Bujama odsudjen na 17 dana zatvora; okružno sudište u Rovinju ga riješilo. — U zadnjoj gunguli, gdje su pala dva kamena, ali nijesu nikoga ranili, tko je izazivao? Tko je bacio kamene? Premda se nije moglo označiti nikoga krivim, sedam naših dobrih čestitih mladića, odvuklo se u zatvor, vezane kao ubojice i palikuće i medju tima djecu od 16 godina! Zar smo u Tripolis-u? Sve nemire i izgrede, koje prouzročuje italijanski oholi despotizam, htjelo bi se meni u račun zapisati. Rad je moj čist, stoga i čista mi savjest. Bio Italijan ili Hrvat, svakog liepo susrećem. Neka se označi barem jedan, koga sam uvrijedio. — Ako želim i idem za tim, da se naši ljudi — prezreni šćavi — probude na narodni život, koje je zlo u tome? Da bih puhao s Vama u isti rog, možda i nosio daske za mrtvački lies narodne sviesti ovog naroda, pa bio makar pijanica i ruglo svog staleža, eh onda bio bih un prete esemplare.

Gospodo italijanska, ovdje stanuje naš narod, ovdje je naša gruda. Mi Vas ne mrzimo, dapače Vam želimo svako dobro i rado bismo živjeti u miru s Vama, ali ne kao šćavi već kao slobodni ljudi. Državna oblast od Vas interpelovana ne smije biti Vama na raspolaganje, da nas tlačite i gazite. — Da se održi ova gruda u hrvatskim rukama, je i u interesu naše države, jer mi vjerni smo podanici ove moćne naše države, dočim ne maleni broj italijanske gospode žmiri preko mora onamo k Italiji. Idite slobodno onamo, sretan Vam put, ali pustite nas, naš jezik i našu grudu! — Šime Sironić župeupravitelj u Materadi.

Koparski kotar:

Za bolju željezničku svezu. Glavarstva občina Dolina, Očizla, Klanec, Materija i Rodik uložila su putem ravnateljstva državnih željeznica u Trstu molbu radi uvedenja novog osobnog vlaka, koji bi vozio svaki radni dan oko 6 sati na večer iz Trsta prema Herpeljam.

Franina i Jurina.

Fr. Ča biš reka Jurino, ima pravo pazinski krnjea, ki se tuži, da moraju njegovi šmrkulini čuda vrimena ječmik i fažol jist, al va pržune sedet.

Jur. Neka jih krejanci vadi.

Fr. Al je nima ni sam.

Jur. Onda huje mu bući.

Razne primorske viesti.

Za naše škole. Našoj je javnosti poznato, kako je kod zem. odbora u Poreču od više godina ležalo do 60 molba za ustrojenje hrvatskih škola u Istri i kako se talijanska većina nije nikako dala nagovoriti, da bi dozvolila otvorenje onih škola. Kad su Talijani pitali od vlade, da podržavi općinsku talijansku gimnaziju u Puli, obvezao se je bio zemaljski kapetan Dr. Rizzi i puljski načelnik Vareton, da će u naknadu otvoriti u Puli na zemalj. troškove potrebite hrvatske pučke škole. Vlada je prama Talijanima riječ održala i podržavila puljsku općinsku gimnaziju, ali rieči ne održaše Dr. Rizzi i drugovi. Hrvatskih škola u Puli ne htjedoše otvoriti.

Vidiv to, naši zem. prisjednici ne htjedoše dati svoje privole na neke zajmove, što ih je imala sklopiti općina Pula i odkloniše svako sudjelovanje kod proračuna za g. 1911. svih onih talijanskih općina, u kojima je visjelo kakvo pitanje za osnuće hrvatske ili slovenske pučke škole. S druge je strane većina zem. odb. uzkratila bila odobrenje proračuna za g. 1911. raznim našim občinam, a vlada opet uzkratila pokrajini pobiranje nameta na pivo. I nastade tako početkom lanjske godine u pokrajini onaj darmar, koji nam je još svima živo u pameti. Občine bez nameta, pokrajina bez nameta. Tako na dulje vremena nije moglo ni s jedne ni s druge strane potrajati. Nastojanjem vlade sklopiše u Beču pouzdanici obijuh stranaka dne 7. aprila 1911. sporazum, po kojemu su se imali odobriti svi občinski proračuni te pobiranje pokrajinskog nameta na pivo uz obvezu većine zem. odbora, da će privoliti ustrojenju svih pučkih škola u roku od pet godina, i to tako, da se svake godine razmjerno stanoviti broj istih otvori. Vlada je pak sa svoje strane obećala, da će povisiti državni doprinos u zemaljsku školsku zakladu za pučko školstvo i da će Družbi sv. Cirila i Metoda pokrivati sve troškove, što je ona snaša za uzdržavanje škola u Puli, Cresu i Malom Lošinju, koje će pak nakon pet godina morati preuzeti zemlja. Koncm decembra 1911. izjavila je vlada Zem. odboru, da će odsada doprinašati za pučko školstvo u Istri K 30.000 više nego li do sada na godinu, dočim je istodobno javila Družbi sv. Cirila i Metoda, da preuzima trošak od K 70.000 godišnjih za družbine škole u Puli, Cresu i Malom Lošinju.

Prema tome je zem. odbor u svojoj sjednici od 3. januara 1912. privolio ustrojenje deset hrvatskih i jedne slovenske pučke škole, a zem. školsko vijeće u svojoj sjednici od 20. januara 1912 osnuće tih škola odobrilo i potvrdilo. Te škole za ljetos jesu: slovenska: 1. Koštabona na Pomjanštini; hrvatske jesu ove: Črnica na Buzetšćini; Trstenik na Buzetšćini; Monsalis na Poreštini; Borut na Pazinštini; Cerovlje na Pazinštini; Krbune na Pazinštini; Hrelji na Barbanštini; Barat na Kanfanarštini; Kantrida na Kastavštini i Garica na Krku. To je, eto, dojakoš nji uspjeh lanjske borbe: za našo školo. Dobro nam došle ove i živile, a druge ne kasnile nam doći. A ti narode vjeruj u svoju jakost i moć i budi svoj! u borbi je život!

Naknadni izbori. Smrću dvojice zast. na istarskom saboru i odreknućem trećega ostala su izpražnjena tri zastupnička mandata za naš sabor. Umrli su talijanski zastupnici gg. Benussi i Frank a položio je mandat g. Dr. Červar. Talijanski mandati jesu: jedan za istarski veleposjed i jedan za grad Pulu i to treći gradski izborni kotar u Puli. G. Dr. Červar zastupao je izvanjske občine sudbenih kotara Volosko i Podgrad.

Za dva izborna kotara razpisani su izbori, i to za izborni kotar Volosko-Podgrad razpisan je izbor za dne 3. marča o. g. a eventualni uži izbor za 6. marča o. g. a za veleposjed razpisan je izbor za dne 8. marča o. g. a istog dana obaviti će se eventualni uži izbor.

Za treće izborničtvo grada Pule nije joste razpisan izbor, ali i taj će se stalno brzo obaviti bude li sazvan istarski sabor, dotično bude li postignuto sporazumljenje izmedju hrvatsko-slovenskih i talijanskih članova sabora i odaslanika obiju klubova, koji su se sastali opet jučer u srijedu kod namjestničtva u Trstu radi daljnih pregovora.

Dogovori izmedju hrvatsko-slovenskih i talijanskih zastupnika Istre. Jučer (u srieda) sastali su se u namjestničkoj palači u Trstu opet odaslanici obiju stranaka istarskog sabora da nastave svoje dogovore u pregovore radi uredjenja spornih točaka u pogledu razdiobe ili novog zaokruženja istarskih občina.

U zadnjem smo broju na uvodnom mjestu razlučili dosadašnji tok tih pregovora dokazav ujedno, 1. da se talijanske novine nedrže utanačene tajnosti zaključaka i 2. da je nemoguće svako sporazumljenje izmedju Slavena i Talijana Istre dok budu na pregovore uplivali strastveni i nepomirljivi talijanski novinari.

Ovi ne će u obće ni mira ni sporazuma, jer bi inače morali zatvoriti svoju botegu kad nebi više imali koga da psuju, grde i mrcvare. Oni su vični jedino u mutnom loviti i čim bi prestalo sadašnje trzanje i postojeća borba izmedju nas i Talijana osušila bi se tim koritarima sada puna korita, te bi morali trpiti i stradati, jer neće i neznadu, da si poštenim radom svakdanji kruh zasluže.

Od ovih i ovakvih nazovi-novinara odvisni su Talijanski članovi konferencije za postignuće narodnostnog mira u Istri, napose oni članovi, koji nisu nikada ništa čuti htjeli za kakve pravice Hrvata i Slovenaca Istre. I baš ti i takovi članovi vode prvu i glavnu rieč kod pregovora s našim odaslanicima.

S takovim skrajno radikalnim i nepomirljivim osobama naši odaslanici težko će na kraj, ako ne će da žrtvuju bitne narodne probitke, što bi značilo izdaju narodne stvari. Toga nemožemo i nesmijemo očekivati od zastupnika naroda i pouzdanika hrvatsko-slovenskog kluba na istarskom saboru, od kojih su nekoj sudjelovali kod nesretne izborne reforme za istarski sabor i koji bi morali znati, da nije nikada dosta opreznosti i lukavosti — kad se dogovara bilo o čem — s kolovodjama istarskih Talijana!

Promjena na banskoj stolici u Hrvatskoj. Bivši hrvatski ban g. Dr. N. pl. Tomašić položio je bansku čast kraljevine hrvatske, Slavonije i Dalmacije, jer nije u narodu uživao povjerenja, što mu je jasno hrvatski narod pokazao za nedavno provedenih izbora na sabor rečenih kraljevina. Kralj je primio ostavku te mu je podielio visoko odlikovanje t. j. red željezne krune prvoga stepena.

Banom kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije imenovan je bio g. pl. Cuvaj, koji će valjda sabor razpustiti i nastojati da kod novih izbora zadobije većinu zastupnika ili da stvori jaku vladinu stranku, što će mu vrlo težko za rukom poći

Promjenom osobe na banskoj stolici nije se promienio sistem, nego je taj sistem rek bi namjestio osobu vjernju i robskiju od prve. Kad će se banovci opametiti i složiti u borbi pod geslom proč od Magjarske!

Veliki Ćiril-Metoda ples u Trstu. Sva slavenska omladina združila se i ove godine u veliki odbor, da dne 3. februra t. g. priredi u Trstu u prostorijama Nar. Doma veliki narodni Ćiril-Metodov ples u korist slovenske i istarske Družbe sv. Cirila i Metoda. Odbor se je obratio posebnim pismom na pojedine rodeljube širom domovine za podporu.

Jorgovan, omladinski kalendar za g. 1912, izašao je te se naručuje u Narodnoj tiskari Laginja i drug u Puli ili kod g. Jos. A. Kraljića, nadučitelja u Malom Lošinju. Ciena 60 para, s poštom 70 para

Mala vezilja od Jelice Belović-Bernadzikovske, uredio Jos. A. Kraljić, osobito zgodna i priručna za učiteljice i učitelje te učeću mladež. Ciena K 1·10, franko poštom ako se novac unapried pošalje. Naručuje se u Tiskari Laginja i dr. u Puli.

Pozor tamburaška i pjevačka društva.

Naručite za pokladne zabave novo izašle šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuplete) sa pratnjom tambura ili glasovira i nove tamburaške partiture od Stahuljaka, Hruze, Farkaša, Machača itd. **kod prve sisačke rukotvornice tambura**

J. Stjepušin, Sisak.

Najbolji ženski izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog naukinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; pola pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cenici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

ALFA

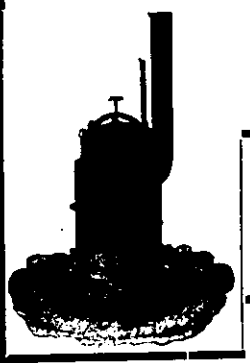

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! **Dopisuje se slovenski i hrvatski!**

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII,3.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obećavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama. ∴

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

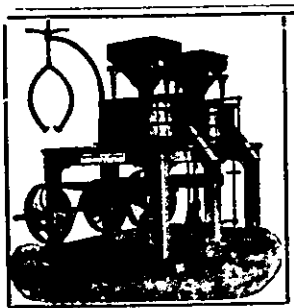

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlica po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Pokućtvo dobro uzdržano, za spavaću sobu, prodaje se u **Via St. Michele, br. 22**, prizemno.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Br. 2292/11.

Raspis jeftimbe.

Raspisuje se javna jeftimba za izgradnju župnog stana u BAŠKI.

Proračunana cijena iznaša K 28.062·07. Jamčevina, koju mora svaki prije nego li ponudu dade položiti iznaša 10% od proračunane cijene.

Dražba će biti dne 15 veljače od 10 do 12 sati pred podne.

Bude li ponuditelja dražba će se moći produljiti do ½ sata poslije podne.

Pismene ponude primat će se do podne istoga dana, a moraju biti propisno biljegovane i popraćene jamčevinom.

Pismene će se ponude otvoriti tek na svršetku dražbe.

Općinski si odbor pridržaje pravo, da primi kao poduzetnika onoga, čiju ponudu bude smatrao najpovoljnijom.

Nacrti, trebovnik i drugi uvjeti poduzeća stoje svakome na slobodan uvid u občinskom uredu u Baški za uredovnih sati.

Općinsko poglavarstvo

BAŠKA, dne 20. siečnja 1912.

Načelnik: B. Kuftanić v. r.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ Sa-tavljen je od samih svježih sokova, ljiljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razoih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴

Cijena 1 bočici se šilja, za bočica stoji 5 kruna, za bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se svuda i ljetareti ∴ i u Petra ∴

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

POZIV

na XXIV. glavnu skupštinu

Kotarske gospodarske zadruge Volosko-Opatija

što će se držati *dne 10. februara 1912.* u 9 ura u jutro u občinskim prostorijama u Berseču uz sliedeći

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Pročitanje zapisnika lanjske glavne skupštine;
3. Izvještće tajnikovo;
4. Izvještće blagajnikovo;
5. Izbor zadružnoga odbora;
6. Eventualni predlozi;
7. Zdrebanje gospodarskoga orudja.

Kotarska gospodarska zadruga

Volosko, dne 17. januara 1912.

Predsjednik

V. Tomičić.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	"	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	"	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	"	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	"	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Bjivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.50	odl.	↑Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	"	dol.	4.50
9.30	dol.	↓Rijeka ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaku Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑RIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	"	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	"	dol.	8.10
1.12	dol.	↓LOŠINJVELI ∧	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	"	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	"	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab ∧	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	"	dol.	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	"	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	"	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	"	dol.	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	"	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	"	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	"	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	"	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	"	dol.	6.45
5.40	dol.	↓NEREŽINE ∧	odl.	6.—

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	↑Vrbnik	dol	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl	4.15
5.50	odl	"	dol.	4.10
6.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
6.40	odl	"	dol.	3.20
7.—	dol.	↓Crikvenica ∧	odl	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p.	odl.	Crikvenica	dol.	2.45 po p.
9.15 pr. p.	dol.	Rijeka	odl.	12.45 po p.

*) Luka Sv. Marka.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Lopari.

Broj 5. Pula, u četvrtak dne 1. febrara 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vriemo ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom sto ji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodina ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Kako će svršiti kompromisna komisija; pitanje novog zaokruženja talijanskih i hrvatsko-slovenskih občina?

Primamo iz srednje Istre:

U početku austrijskog ustava i po starom običaju osobito u krajevima gdje obitavaše nepismeno pučanstvo, sačinjavala je skoro svaka porezna občina mjestnu općinu, na čelu koje je bio župan (načelnik) koji je sa istom upravljao i ravnao. Zemaljskim zakonom od god. 1869. koga su u ono doba sami Talijani stvoriti, bijahu izvanjske občine združene sa najbližim njihovim gradićima, akoprem je to bilo proti volji i koristi naroda. To učiniše iz razloga, da mogu na taj način lakše voditi izvanjsko pučanstvo, jer u tim združenim občinama gospodovahu oni pripomoću nekojih izvanjskih ulizica i podrepnica, podpunoma sa našim narodom i upravljahu sa općinskim imetkom po svojoj volji i većim dielom slabo. Naš izvanjski narod pošto je malo progledao, uvidio je, da talijani krivo gospodare, i taj narod, koji je u većini, tlače i gaze, da ga još za njegov novac nazivaju porugljivo šćavi, te da u tim općinama ne skrbe niti za škole, ni vode, ni puteve itd. već jedino za svoje gradiće. Tako je i zemaljskim zakonom ustanovljeno, da čitava pokrajina mora doprinašati za škole, a te naši izvanjski ljudi morali su plaćati a da nisu ništa uživali. Kad bi se tko proti toj nepravdi pritužio, odgovorili bi mu takov je zakon, a tome se ne možeš protiviti. Baš ova pristranost talijana i zanemare nje našeg naroda, osvjestila ga je, te je počeo boriti se i u narodnom pogledu napredovati, koja je borba do toga dovela, da je izbacio naš narod u združenim općinama talijanska zastupstva, te izabrao svoja, dakle dobio općinsku upravu u svoje vlastite ruke

Kad su talijani uvidjeli da Hrvati i Slovenci temeljnim zakonima zahtjevaju propisane i potrebite škole izvan gradića, stvorili su novi zakon za školske takse, misleći, dok smo mi (talijani) imali sami škole dobro je bilo da i šćavo pomože plaćati namete za škole, a sada ako hoće šćavo imati škole neka si jih plaća i uzdržava s taksami na djecu. Tako je bilo baratanje talijanske lažne kulture napram ustrpljivomu poljodjelcu Hrvatu. — Evo sada neprestano talijanske nove igre.

Nakon kompromisne nagode, na temelju koje je novi izborni red za pokrajinu izašao bio, uvidjeli su talijani, da im združene občine sa njihovim gradićima nijesu više u prilog, te zahtjevahu još prije nego li se je zemaljski odbor konstituirao, da se na novo imadu urediti porezne, mjesne općine i njihove uprave u cieloj Istri. Pošto su odmah nakon dovršenih izbora ovaj zahtjev stavili, vidi se, da je za njih oživotvorenje ovoga zahtjeva životno pitanje, a mi moramo opet znati i osobito na umu imati, da ono što je njihova korist, da je naša šteta. Videći hrvatsko slovenski zastupnici, da bi se konstituiranje zemaljskog odbora zateglo, pristaše teškom mukom na zakon, s kojim se produljuje rok za izbore za općinska zastupstva na 6 godina, u kojem se vremenu imadu preinačiti sadanja okružja pojedinih mjesnih općina.

U dotičnu kompromisnu komisiju izabrano je 5 talijanskih i 5 hrvatsko-slovenskih zastupnika, koja imade zadaću da prouči i po mogućnosti uredi nova zaokruženja mjesnih općina po narodnostima. Ova komisija raspravljala je u više navrata, da dodje do sporazuma i praved ne razdiobe odnosno zaokruženju općina.

Treba znati, da u gradićima imade talijanskog pučanstva ali u mnogim mjestima imade i mnogo naših medju njima i zalibože medju istim renegata po rodu i imenu, te se može slobodno ustvrditi, da je neizvediva pravedna razdioba po narodnostima. Ako rečemo da je u gradovima talijanski živalj — akoprem medju istim imade i naših ljudi — moramo takodjer i izvan zidina gradića smatrati sve hrvatsko-slonvenskim pučanstvom — ako i imade medju njima po koji talijan — jer ako su talijani u većini u gradovima, Hrvati i Slovenci su u ogromnoj većini izvan gradova. Talijani pako na to ne pristaju, već hoće, da svoje ili potalijančene i izvan grada k sebi priključe a isto tako i svoje posjede oko gradova zadrže. Oni hoće dakle sve svoje spasiti a mi da im žrtvujemo naše. Svatko dakle vidi, da to smjera našu narodnu smrt: vječnu potištenost i robstvo.

Talijani su naravski dobro smislili: odcijepimo mi šćave od gradova, nu oni će ipak morati dolaziti u gradove, jer tamo imaju župu, razne urede, zavode, trgovine itd. te će ipak budi kupovanjem, budi pohadjanjem kršma dakle svakovrstnim trošenjem pomoći uzdržavati gradiće, a sami sebe će upropašćivati. Jednom riječju kazano: oni hoće glavna središta raznih obrta, raznih ureda i zavoda za sebe imati, a mi da im budemo još veće sluge, nego li smo prije bili, oni si hoće osigurati, da i nadalje ostanu naše pijavice, jer su uvidjeli, da im njihova središta izmiču, ako općine ostanu onakove, kako su sada, jer općinske uprave dolaze u naše ruke, te se time naš položaj u gospodarstvenom i narodnom pogledu i u samim gradićima sve to više podiže Nesmijemo zaboraviti da smo, dok smo sa gradićima združeni bili, kupovanjem i trošenjem gradićima doprinašali na potrošarini i obrtarini, bili smo ipak i dionici toga dohodka, ali oni hoće sada sve samo za sebe.

Iz te kompromisne komisije čuju se raznovrstni glasovi, medju inim i to, da će naši zastupnici popustiti te dozvoliti, da novim zaokruženjem općina, nebudu sačinjavali opseg općine samo gradovi, već da će se taj opseg protegnuti i izvan grada. Upozorujemo naše zastupnike i na to, da talijani neidu samo za tim, da njihovim općinama pripadnu svi njihovi susjedi, već i oni dielovi kuda vode glavne ceste u gradove, gdje bi se mogao razni obrt i slično razvijati, dakle sve one točke, gdje bi oni mogli korist od potrošarine i obrtarine imati, koju će većim dijelom opet naš narod plaćati.

Ovime pako upozorujemo naše zastupnike, da takovoga šta dopustiti nesmiju, jer bi na nepravedan način zatrli naš narod, a ovaj bi znao u buduće takovim zastupnicima i svoju nepouzdanicu izraziti.

Naši zastupnici morali bi na umu imati, ako se po narodnostima imade zaokružiti općine, — što je na pravedan način neizvedivo — morali bi ujedno zahtjevati, da na novo budu zaokružene župe, sudovi, porezni uredi i sve oblasti opet po narodnostima, te smještene u takovim mjestima, gdje nebi imao dolaziti radi javnih poslova jedan u posjed drugoga.

Položemo dakle svim zastupnicima na srce, da savjestno u ovom važnom trenutku samo na boljak našeg naroda uzrade, a uvjereni smo da će to i ovaj put polučiti, jer nam zato jamči njihov dosadanji rad za narodni probitak i povjerenje koje je naš narod u njih položio.

Razdioba državne podpore.

Naši su zastupnici u Beču putem preširnih predloga u parlamentu te u odboru za ublaženje biede s jedne strane, a s druge putem spomenica i privatnih preporuka predočili državnom zastupstvu i carskoj vladi žalostno stanje stanovničtva Istre usljed tuče, suše, povodnje i drugih elementarnih nepogoda, koje su snašle našu pokrajinu prošle godine. Njihovom vapaju nisu se mogli vladini krugovi oglušiti pošto bijahu uvjereni da je doista kod nas biedа i nevolja zbog prošlogodišnje nerodice velika.

Kako smo u svoje vrijeme javili doznačila je carska vlada još prošle godine 150 000 K za stanovničtvo občina Kopar, Izula, Piran, Pomjan i Marezige, koje bijahu mjeseca junija prošle godine tučom silno oštećene.

Nu zastupnici nisu mirovali znajući, da je i u drugim občinama, osobito medju izvanjskim stanovničtvom velika bieda i nevolja. Njihovim nastojanjem doznačila je vlada i daljnih podpora a valja da ih dade svuda, gdje je u istinu potreba. Za sada je doznačila za občine Dekani, Dolina, Očizla-Klanec, Buzet i Roč 230.000 kruna, koje se ima upotriebiti za ublaženje biede.

Kotarski poglavar u Kopru g. Polley pozvao je za četvrtak dne 27. jenara sve načelnike rečenih občina te njihove zamjenike ili zastupnike oštećenog stanovničtva, te putujuće učitelje za onaj kotar g. Iv. Sancina zemaljskog zastupnika iz Buzeta, g. Maršića iz Kopra i obojicu državnih zastupnika za onaj kotar gg. Laginju i Mandića. Sastanak se je vršio u zgradi kot. poglavarstva. Pristupili su osim navedenih i občinski tajnici iz Roča i Dekana. Toj sakupljenim priobći kotarski poglavar, da je ministarstvo doznačilo za ono pet občina državnu podporu od 230.000 kruna koje se imadu upotriebiti za one javne radnje, koje je moguće s tom podporom izvesti. Spomenuti iznos imalo bi se na temelju službenih podataka, što ih velikim trudom sastaviše putujući učitelji i kotarsko poglavarstvo, i to obzirom na broj stanovničtva u pojedinih občinah obzirom na štetu, što ju tuča, suša itd. prouzročiše, ovako porazdieliti: občina Dekani K 45.000, Dolina K 40.000, Očizla Klanec K 32.000, Roč K 35 000 i Buzet K 78.000. Novac taj valja sav upotriebiti za javna djela obće koristi.

Zast. Laginja zahvali se u ime prisutnih kotarskom poglavaru koji se je toplo zauzeo za svoje pučanstvo, te njegovim pomoćnicima, koji su u taj posao uložili mnogo truda i posla. Drži da bi se sa sastanka odoslalo brzojavnu zahvalu i ministru predsjedniku Stürghu, koji se je odazvao molbi naših zastupnika i namjestničtva i kojega ćemo u ovomu poslu još trebati. Sastavljena je i odnslana na to sliedeća brzojavna zahvala.

„Preuzvišeni gosp. ministar predsjednik grof Stürgh u Beču.

Danas sakupljeni predstavnici občina Buzet, Dekani, Dolina, Očizla-Klanec i Roč pod predsjedničtvom g. kotarskog poglavara a u svrhu, da utanače program kako da se upotriebi državnu podporu,zahvaljuju se uz njihove zastupnike Vašoj preuzvišenosti i čitavoj vladi za podporu pruženu ovomu pučanstvu za ublaženje biede te preporučuju Vašoj preuzvišenosti i ono naše seosko pučanstvo, koje nebijaše do sada u obzir uzeto. Laginja i Mandić."

Poslije toga zahvalio se je kotarski poglavar zastupniku i onim, u ime kojih je govorio izjaviv da nije učinio drugo nego svoju dužnost.

Zastupnik Sancin zahvalio se je u ime stanovničtva svoj trojici naših zastupnika u Beču, koji su već do sada narodu izdašnu podporu dobavili i koji će se stalno pobrinuti, da i ostali krajevi Istre dobiju državnu podporu.

Zatim se je prešlo na pretres sviju onih radnja u pojedinih občinah, koje su najpotrebitije i koje će se moći ovom podporom izvesti. Glavne su radnje već na sastanku utanačene i one će se uz koju neznatnu promjenu izvesti.

Na koncu podpisali su svi prisutni zapisnik koji sadržaje sve važnije zaključke sastanka. Svi prisutni zahvališe se g. kotarskomu poglavarstvu preporučiv mu neka uznastoji, da se sa radnje odmah započne jer narod jedva čeka, da bi si mogao štogod zaslužiti.

U nekojih občinah je tako velika nevolja, da neimaju već sada ni najbolji posjednici nikakve hrane u kući. A što da kažemo o siromasim. Potreba je dakle velika pa neka se započne provadjati utanačene radnje bezodvlačno.

Na. sastanku bilo je i o tom govora, da se s ovom podporom nesmije nitko okoristiti van onaj, koji u istinu radi. Ni nadzornici kod radnje, ni občinski odasla nici nemaju pravo na veće dnevnice ili odštete nego li je to obzirom na veliku biedu pravo i pristojno.

•

Naknadno doznajemo, da je ministarstvo doznačilo joste sliedeće podpore:

1. Za občine: Jelšane, Podgrad i Materija u politčkom kotaru Volosko, *za sada* K 30.000.
2. Za občine kotara Poreč K 50 000.
3. Za porezne obcine Savudrija, Sv. Petar itd. (občina Piran) K 20.000.
4. Za obcine na otoku Krku K 25.000.

Sve ove svote upotriebit će se za provedenje javnih radnja. Za one kotare, odnosno občine, koje bijahu tučom ili mače oštećene, a za koje nije joste do sada ništa stiglo, stići će podpora naknadno.

— ——

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

U subotu svi u „Narodni Dom“! U subotu dne 3. febrara t. g. moramo Slaveni Pule pokazati što možemo, koliko vriedimo. Toga radine dana priređuju sva slavenska narodna društva u svim prostorijama Narodnog Doma **veliki ples za hrvatske škole u Puli.** Zato i ne kusmo, da moramo svi Slaveni Pule tog dana pokazati svu jakost i snagu svoje narodne sviesti time, da ne samo svojim doprinosom za slavensku materinsku riječ, nego i svojim prisućem ukrašćamo tu narodnu slavu i požrtvovnom odboru iskažemo počast i hvalu na trudu što ga je uložio, da taj ples materijalno i moralno po cielokupnu slavensku stvar i narodnu čast što ljepše i sjajnije ispadne.

Ulaznina na ples je vrlo niska: K 1 po osobi, bez razlike, a dobrovoljni doprinosi koji, obzirom na plemenitu dobrotvornu svrhu, preporučamo da budu što obilatiji, primaju se sa zahvalnošću.

Kako smo već zadnji put rekli pristup na taj ples ne samo je dozvoljen svakome našincu, nego dapače pozivljemo i ovime sve naše u Puli i okolici i najvruće preporučamo da 3. febrara t. g. dodju svi u Narodni Dom. Oni pako, koji ne će moći nikako doći neka se sjete tog plesa u korist hrvatskih škola kojom svotom i tako pokažu, da su barem duhom prisustvovali plesu.

Odbor se pobrinuo da te večeri svaki posjetioc i mladi i stari nađe dovoljno zabave po volji, bilo u plesu, bilo u prevu, bilo kod „čašice razgovora“. Uz to je odbor dao vrlo lepo ukrasiti veliku dvoranu, kao što priredio i sve prostorije Čitaonice za zabavu i okrepu gostiju, dok će gostiona i kavana nadoknaditi eventualni nedostatak i pružiti u dovoljnoj mjeri svakomu svoje.

Ovdje za sada zadajemo još jednu tajnu, da će se naime te večeri prodavati jedan šaljivi list, koji će navlaš za tu večer biti priređen i duhkan.

Po svim tim pripravama sudimo, da će u subotu večer biti pravi narodni slavenski vašanak vila i junaka u vrzmanu kolu.

Veliki ples Sokola. Po običaju prijašnjih godina obdržavat će i ističaki Sokol u Puli svoj **Veliki ples** u subotu dne 10. febrara t. g. Kako je poznato „Veliki ples“ Sokola na Staru je od prvih godina po svom sjaju i organizaciji te bio prvom prijatelju, koji taj ples uistinu uživa velikim. Taj ples pohodi svake godine ne samo u našim narodnim krugovima nego i u talijanskom občinstvu, koje rado pripitkiva za „veliki ples“ i moli koga slavenskog znanca ili susjeda za poziv.

Sadanji odbor našeg Sokola pregnuo je živo, da priredi Sokolski veliki ples i ove godine, te ga nesamo uzdrži na visini prošlih godina nego po mogućnosti svojim sjajem i nadkrili dosadanje.

Razpust občinskog zastupstva u Puli. Bilježimo po novinarskoj dužnosti viest izvanjskih novina, da kani vlada razpustiti občinsko zastupstvo u Puli te imenovati svoga komesara kao upravitelja. Povod tomu kažu da je dao odstup dvojice obc. zastupnika, koji da su došli u sukob s većinom. Nama nije o tom razpustu ništa poznato.

Štrajk občinskih namještenika u Puli. U našem gradu strajkuju od osam dana mnogobrojni namještenici kod raznih občinskih zavoda, pinjare, mesnjare, vodovoda i dr. Ovi su napustili radnju jer im bijaše obećano, da će im se plaću i dnevnice poboljšati, pošto nemogoše dulje s dosadašnjom plaćom uzdržati. Nu gospoda na občini neodržaše riječ i radi toga je nastao štrajk.

Nekoje štrajkujuće namještenike (pinjarne, vodovodi) zamjenjuju vojnici ratne mornarice ili drugi privremeni radnici. Obcenito se drži, da je štrajk izazvan prkosom nekoje gospode na magistratu.

Tim štrajkom dovela je kamorra na municipiju cielo građanstvo, osobito pak sve obrtnike u lepi položaj. Svjetio po gradu dobivamo od mjesečine (u tohko smo još sretni ovo doba), po kavanama i drugim lokalima vidi se ljude zgurene na stolu uz lojenicu, električna tramvaj stoji, a svakovrstno smeće rest puljske ulice. Nekoje ulice su tako nasute smećem, da je prolaz nemoguć. Što radi smrdeža što radi prlježa. I to je darovao gradu taj „ujedinjeni“ načelnik Dr. Vareton; nedavno naprtio obcem par milijuna duga, sada prouzročiu građanstva do tolikom stete.

Obrtnici svih strnka držali su već par skupština kao prosvjed proti občini, što nije znala i još neće da zaprieči štrajk od kojeg imaju svi ogromnu štetu. Danas po podne drže opet skupštinu na kojoj će i oni zaključiti štrajk, naime zatvoriti će sve dućane, gostione, kavane i druge poslovnice. Tako bi se imalo dogoditi, da bude u Puli sve štrajkovalo, i radnici i poslodavci.

Zahvala. Podpisana se u ime školske djece najsrdnije zahvaljuje velečenjenom g. Niku vit. Mardešiću na darovanim slatkišima i voću mladeži ove škole. — Branka Bartolić, učiteljica u Jadreškom.

Glavna skupština „Hrvatske Čitaonice“ u Medulinu. U nedjelju 28 siečnja o. g. obdržavala se je 21 glavna skupština ovog društva, kojoj je prisustvovao veliki broj članova. Iz izvještaja otcova vidimo da je i od prošle godine ovo društvo jako napredovalo. Broj članova povećao se na 170, otvorena čitaonica i naša 4000 kruna, a osim toga ustrojen se i društvenu glazbu, koja lijepo napreduje.

Buduć Medulinska glazba jedina narodna glazba na Puljštini, preporučamo ju rodoljubima i narodnim društvima, osobito pak onima koji nam pripadaju već obećane, da se uzmogne razviti na čast i korist svih nas.

Iz Barbana. Pred nekoliko dana pao je kamen sa ruba prozorske daske kroz prozor u občinski ured, a na prozor pogodi su se po jednim vrućim 6 metara visokom, koji se dijeli u tanki jednog privatnika. U ured ulazi su dvije prozorske daske i redovne spise, ukrao škare i u gotovu iznos od K 12 — koji se izmakao nalazio u ladici jednog stola. Novac mu bilo dosta, već su po prozoru istog pokraj stola ostavili „izmetine“ na poštar skoj knjizi, koje su iznesene kako se čini sobom donjeli.

Nakon par dana došlo je škare jedan pastir, koje je našao zatučene u zemlji na osamljenom mjestu udaljenom od mjesta Barbana oko 8—10 časaka, kad je pasuci ovce sakupljao gratje. Taj je lopov odnesao sakriti škare, bojeći se, da se iste nebi kod njega našle pa da bi moglo biti naopako.

Primjetiti mi je, da je drugi pisac stoga tadrcama ostao nedaknut, a isto tako i blagajna.

Rekoh da je i blagajna ostala ne taknuta, jer onaj koji je kroz prozor u občinski ured provalio, nije za nju imao zrelje zube.

Opominje se stoga te junake fakine, da se unaprijed okane tog rdjavog posla, jer bi im dojduće puta lahko prisjesti moglo.

Zabava u Rovinjskom Selu. U nedjelju dne 4. t. mj. u 2 s. po podne obdržavat će Hrvatska Čitaonica u Rovinjskom Selu svoju glavnu godišnju skupštinu. Poslie skupštine biti će u Čitaonici zabava s plesom koji počimlje u 5 s. po podne a traje do polnoći.

Poziviie se svu okolicu i sve sumješćane naše misli, da nas mnogobrojni posjete.

— —

Lošinjski kotar:

Mali Lošinj. Zabavištu Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Malom Lošinju darovao je mnogoljetni vjerni prijatelj istoga gosp. Mag. Ph. Hinko Brili i supruga mu Katarina u ime Božićnoga dara K 10 za koje im ovim budi izražena najtoplija hvala! Platio im Bog!

— —

Krčki kotar:

Dobrinj. (*Visoka starost*). Na 21. siečnja o. g. umro je u selu Žestiću Tome Gržetić, rodjen dne 19 ožujka 1812. Umro je dakle u stotoj godini života. Po kazivanju samog pokojnika još nije nitko u ovoj općini, što se znade, došao do takove starosti i u obće to je velika rijetkost za cieli ovaj otok. Isti je sin poljodjelskih roditelja, a i sam je bio po zanimanju poljodjelac. Bolovao je samo par dana pred smrću, a inače nalazio se je uvjek u posve dobrom stanju. Pokojnik je zadnji čovjek u ovoj občini, koji je kroz čitav život nosio staru narodnu nošnju (brageše) a s njim dakle ponestaje i narodne nošnje u opcini Dobrinjskoj.

Voloski kotar:

Zašto je Dr. Červar položio zastupnički mandat? U posljednjem broju Vašeg cienjenog lista osvrnuo se je jedan izbornik na ovu važno i žalostno pitanje.

Dozvolite zato, g. uredniče i meni par riječi o tom pitanju.

Nikako ne stoji ono, što je Vaš dopisnik u svom članku ustvrdio, naime da nitko osim Dr. Červara ne zna za razloge njegove demisije i da su to njegove osobne tajne i osobni razlozi, koje će on valjda pred svim izbornicima otkriti. Naprotiv se je otuda u prvom početku razglasilo, dapače je sam g. bivši zastupnik Dr. Červar rekao, da je uzrok njegove demisije taj, *što se je na jednoj sjednici opć. zastupstva u Kastvu predložilo, da ona se dade neposredanica.* Taj je razlog bio navedeni i u pismu upravljenom klubu naših zastupnika, s kojim je pismu Dr. Červar položio mandat. To ovdje malo tko nezna, pa je za to dobro da je Vaš dopisnik slabo u tom pitanju. A nije se čudo, jer se o toj demisiji u javnosti do vada lako malo govorilo, pisalo, da je cieli stvar bila kao neka tajnstvenim velom pokrivena.

Pravo je dakle naš dopisnik „Riečkog Novog Lista“, kad je rekao, da je uzrok ovoj demisiji „pitanje nesretnog istarskog učiteljišta“, jer se znade, da je onaj predlog o nepouzdanici u Kastvu bio prisjedica držanja Dra Červara kod viecanja „Narodnog vieća“ u Pazinu, gdje se je govorilo premještenju učiteljišta iz Kastva. Ovo doista za nas nesretno pitanje ima uz ine i ovu žrtvu a koliko li ćemo ih još imati?

Šteta je samo i velika šteta što se je g. Dr. Červar obazirao na to pa u nagloj položio mandat i tako s jedne strane lišio izborničke svoga zastupnika, u koga su imali podpuno povjerenje, a s druge strane prouzročit će ponovnim izborima nove trzavice i borbe, koje mogu biti od vrlo teških i nedogledanih posljedica.

Kad bi u našim narodnim redovima bilo više sloge i boljeg rada, uvjeren sam, da bi se bio našao način, da se to zaprieči pa da g. Dr. Červar povuče demisiju, ali to se nije dogodilo. A zašto se nije moglo dogoditi, razumjet će lako svatko, komu je naš nerad i naša dizorganizacija poznata! — Drugi izbornik.

Izbor zemaljskog zastupnika u kotaru Vološkom Dne 25. pr. mj. bio je sastanak pouzdanika u dvorani „Narodnog Doma“ u Voloskom u svrhu dogovora radi kandidata. Radi veoma slabog vremena na sastanak: pristupilo je jedva desetak izbornika seoskih općina istog kotara. Neznamo što je na sastanku zaključeno, ali želja je većine dotičnih izbornika, da se sazovu sastanci u sielima, gdje će se dotični izbori dne 3. marča obavljati, pa da se ondje sasluša želje izbornika u pogledu postaviti se imajućeg kandidata i prema tomu uzme u obzir što većina istih želi.

„Narodna Radnička Organizacija za Volo-ko Opatijski kotar“ obdržavati će u nedjelju, dne 4. februara 1912., u 10 s. prije podne, u velikoj dvorani „Narodnog Doma“ u Voloskom svoju II. redovitu glavnu godišnju skupštinu sa sljedećim „dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika; 2. Izvještaj a) tajnika, b) blagajnika, c) revizionalnog odbora; 3. Izbor a) upravnog odbora (t. j. predsjednika, 10 odbornika i 5 zamjenika), b) nadzornog odbora (3 člana i 2 zamjenika), c) dvaju pregledavača računa; 4. Slučajnosti.

Umoljavaju se svi drugovi, da dodju na tu skupštinu u što većem broju. — Upravni odbor.

Kotarska Gospodarska zadruga Volosko Opatija izpravlja oglas dana glavne skupštine tim, da će ona biti ne 10. nego 11. febrara.

Vjenčani. Dne 27. jenara t. g. vjenčao se u Opatiji g. Dr. Ivo Orbić, odvjetnički kandidat u Voloskom, sa gospodjicom Avelinom Jurković. — Bilo sretno!

„Istarska vila“ u Kastvu obdržavala je dne 14. pr. mj. svoju redovitu ovogodišnju glavnu skupštinu. Iz tajničkog izvještaja saznasmo sa kako je ističe društvo prošle godine u moralnom i materialnom pogledu izvrstno napredovalo. Dok ga imalo je do 5000 kruna a odbiv potrošak povećala se je imovina za nekoliko stotina kruna u gotovu, i povećao se inventar sa pokretninama, osobito sa glazbalima i krasnom novom društvenom zastavom. Pošto se je bivši predsjednik zahvalio, izabran bio je jednoglasno predsjednikom opće obljubljeni upć. liječnik g. Dr. Kaje Ton Dalmatin.

Dne 20. pr. mj. dao je „Sokol“, odio tog društva krasno uspjelu zabavu u Kastvu.

„Bratovšćina hrv. ljudi u Istri“ obdržavala je dne 17. pr. mj. u Kastvu redovitu godišnju skupštinu. Čujemo da je društvo prošle godine podielilo prilično svotu dječjih podpora i da se je sa svim tim društvena imovina za nekoju stotinu

povećala. Očekujemo obširniji izvještaj sa strane odbora, u koji birani su svi dosadašnji odbornici.

† **Ljudevit Dukić.** Dne 26. pr. mj. umro je u Matuljama od upale na plućima proto Viko Dukić u dobi od blizu 60 godina. Kao zidarski poduzetnik sagradio je, kad se počela razvijati, prilićan broj villa na Voloskom i u Opatiji. Zato su ga g. 1886, kada se je nastojanjem g. D.ra M. Laginje ustanovila Delavska škola u Kastvu, kastavski obrtnici birali kao člana svog stališa u odbor iste škole, u kojem odboru bio je članom i sudjelovao sve do svoje smrti. Pokojnik bio je do god. 1895 više puta biran u opć. zastupstvo u Kastvu i u svojstvu opć. savjetnika bio jedan od boljih zastupnika općinskih. Za početka narodnog preporoda, osobito u doba Cuderovih i tabelarskih smutnja, bio je jedan od agilnijih narodnih agitatora prigodom različitih izbora u zemaljski sabor i carevinsko vijeće. Usljed intrigantskih spletaka zašao je pokojnik g. 1896 u nesretnu Krstićevu stranku, što je kasnije mnogo puta požalio te se častno vratio opet u narodno kolo.

Pokopan bio je u petak 26. pr. mj. uz veliko saučešće naroda na groblju sv. Lucije u Kastvu. Uz rodbinu i prijatelje sprovodila ga „Udruga sv. Mihovila" koje je članom bio, in corpore sa zastavom na čelu; opć. odbor sa načelnikom i učiteljstvo „Delavske škole" u Kastvu sa djacima. Vience sa narodnom trobojkom položila je svom članu na grob Čitaonica „Nada" u Matuljima i „Udruga sv. Mihovila" a u ime istoga društva oprostio se šnjime na grobu predsjednik g. Jenko Pavlinić, uskliknuv mu društvo trokratni „Slava".

I mi kažemo: Lahka ti bila domaća gruda dobri Viko!

Udruga sv. Mihovila kod Rubeši održavati će dne 2. febrara u 2 sata po podne svoju ovogodišnju glavnu skupštinu u sijelu društva kbr. 80 u Rubešima. Čujemo, da ova udruga lijepo napreduje, da izdaje lijepih podpora svojim članovom, kojih broji već preko 160 i da je i prošle godine povećala se društvena imovina sa prieko K 600. Samo tako napried!

Pazinski kotar:

Za Družbu. Na predlog g. Stihovića učitelja sabrano je na Stjepanje u Limadaru K 22·14 za družbu sv. Ćirila i Metoda, koji iznos bi izručen blagajniku tamošnje podružnice; na predlog istoga sabrano bi na sv. Tri kralja, K 21·06 za djačko pripomoćno društvo u Pazinu.

Porečki kotar:

Iz Novaki kod Motovuna. Pred malo dana održavala se je u školskim prostorijama u Mot. Novacima skupština Podružnice družbe sv. Ćirila i Metoda, koja je žalibože nekoliko vremena prvo malko spavala.

Premda nije bila ista bog zna kako sjajno posjećena, ona koji su došli pokazali su željezno volju za rad i napredak društva. Iza otvorenja skupštine podijeljena bijaše riječ našem g. učitelju, koji nam je na lijep način prikazao rad Družbe sv. Ćirila i Metoda i svrhu njezinih podružnica.

Poslije se je prešlo na izbor novog odbora, koji je obećao da će se svom dušom zauzeti za procvat društva.

Istog se je već dana sabralo oko K 40.

Koparski kotar

Buzet-Sv. Martin. Ovogodišnja skupština „Zemljoradničke Prosvjete" ispala je pohvalno u svakome pogledu. Ljudi je toliko se nabralo, da su sve prostorije „Gospodarskog društva" bile upravo prenakrcane. Osobito Svetomartinčani pratili su pomno tick skupštine, na kojoj se izreklo sa strane govornika dosta krasnih i poučnih riječi, koje bi trebalo, da si zemljoradnici dobro upamte, a ne samo upamte, već da uznastoje one preporuke i izvesti. Osim predsjednika i tajnika nada sve su se dirnule slušatelja skladni govori gg. Sancin-a, Šepić a i Justi a, iza kojih je slijedilo burno pleskanje. Pored toga ugodnu su nam uspomenu ostavili glazbari herpeljskog društva „Sokol", koji nijesu štedili truda, da došljake i seljane divno pozabave. Sve mirno i skladno do končuo se veseli dun. Eh, kamo sreće, da takav red ustraja i u buduće!

„Zemljoradnička Prosvjeta" izabrala je toga dana svoj novi odbor, koji ima da se uredi na prvoj odborskoj sjednici. Ljudi su, u kojima polaže se svu nadu, da će za svoga upravljanja, društvu podati, što veću djelatnost. A tako i valja! Treba, da sve one riječi, koje se na skupštini čule, postanu u istinu činjenica, a ne da ostanu glas vapijućega u pustinji.

Slum. U nedjelju 7. siečnja o. g. držala je ovdješnja podružnica sv. Ćirila i Metoda svoju godišnju skupštinu. Da se naši seljani zanimlju za svoju podružnicu, svjedoči najbolje to, da su se tog dana sakupilo za našu „Družbu" K 152. Lijepa je to svotica za selo od 400 duša. I staro i mlado očekuje željno dan skupštine, a blagajniku nije treba da klatari od kuće do kuće, jer svaki član dolazi na skupštine i donese svoju članarinu i darak osvrhu. A kako je tek zanimivo nabacivanje plesova. Vidjet ćeš starca, koji veselo plati 2 do 3 krune, da se sam zavrti.

I prigodom narodnog blagdana 5. ovih sjete se Slumci naše prezaslužne „Družbe", jer se svake godine sabere 10 do 15 K, a sabralo bi se i više, da nisu ljudi u to doba raštrkani po svijetu, da što prisluže, jer ih ove golotinje ne mogu sasvim obskrbiti.

Red je na koncu, da se zahvalimo svima iz okolice, što su nas na dan skupštine posjetili, a pomenice našem gosp. zastupniku Sancinu, što je iza skupštine držao lijepo predavanje o gospodarstvu osobitom obzirom na naše prilike.

Iz Sovinjaka Daje se na obće znanje, da će podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Sovinjaku dne 4. febrara 1912 iza velike sv. mise obdržavati svoju glavnu skupštinu u bezplatno ponuđenoj kući Antona Žigante i to sa običnim dnevnim redom.

Iza sjednice ples. Mladići priliku ne zapustite jer se tiče narodne svrhe! Za mnogobrojno prisustvovanje preporuča se — Odbor.

Franina i Jurina.

Fr. No si malo videl Jure kako bi se otel lovranski apri-ano delat pošten.

Jur. Ja ma na lahke; zač mu ni glava ni već cela.

Fr. Ja moj kumpare, ma on bi otel delat furori z nekakovemi liste, pak se i njima tere i pere potle učinjenog posla.

Jur. A ja, nebilo mu poc delat operacion va Apri-ano, pak bi bil merda još i danas cel, ali sakako čist.

Razne primorske viesti

Glavna skupština podružnice družtva za Hrvate i Slovence Istre. Na sljednjoj sjednici odbora naše pobočnice družtva, obdržavanoj u nedjelju u Pazinu zaključeno je medju ostalim, da se sazove glavna skupština toga družtva u nedjelju dne 25. febrara u 2 sata po podne u prostorijama družtva „Zora" u Opatiji. Za tu skupštinu sastavljen je sljedeći dnevni red: Nagovor predsjednika 2 Izvještaj tajnika 3. Izvještaj blagajnika 4. Promjena pravila. 5. Izbor novog odbora i 6. Eventualia.

Odbor je osim toga razpravio i nekoja druga važna pitanja a bavio se je i sa predstojećim popunitbenim izborima za istarski sabor.

Pregovori za narodnostni mir. Prošloga petka bijaše za sada poslednja sjednica, na kojoj su se vodili pregovori izmedju hrvatsko-slovenskih i talijanskih zastupnika radi narodnostnog izmirenja u Istri. Odaslanici obiju stranaka dogovoriše se, da će dosadašnje uspjehe priobćiti svojim klubovima i odnosne zaključke priaviti pismeno g. namjestniku. Na taj će se način, po našem sudu, izmienjivati pismeno misli ili predlozi klubova jedan drugomu i kada bude — ili ak bude — postignut sporazumak, lada bi se odaslanici z biju klubova valjda opet sastali.

Državna podpora radi tuče, suše itd. nastradalom pučanstvu. Doznajemo iz pouzdana izvora, da je ministarstvo na prešne predloge i preporuke naših Državnih zastupnika doznačilo c. k. namjestničtvu u Trstu:

1. Za obćine Dekani, Dolina, Očizla-Klan c. Buzet i Roč podporu od K 230·000.

2. Za obćine Jelšane, Podgrad i Materija za sada K 30.000.

Ta se podpora imade upotriebiti jedino za provedenje javnih radnja, koje moraju biti takove naravi i takova obsega, da se ih može provesti tom podporom, kojom se mogu okoristiti samo siromasi i u istinu potrebni.

„ABC". (*Dobrila za pučku prosvjetu.*) Nije ovdje mjesto, da jadikujem, da pravim jeremijade nad postocima nepismenog naroda u Istri. Stara je to tužaljka, poznata svima. Pametniji je tihi, realni rad za pučku prosvjetu, samo ne treba ništa odgadjati, oklievati, fraziratl, već žurno latiti se posla

Pozivljem s toga sve radine prijatelje pučke prosvjete, da se u pogledu tečaja za nepismene obrate na adresu: *Akademsko prosvjetno družtvo „Dobrila"* (Abcdario) *Gorica* (centr. sjemenište)

Družtvo je kupilo od zagrebačkog Abc kluba sve potrebštine (Abecedarke i upute) pa će ih svim zanimanicima, koji se prijave za osnutak analfabetskog tečaja, slati badava. U narudžbi treba naznačiti broj analfabeta.

Članovi družtva „Dobrila" drže kroz djačke ferije samo analfabetske tečaje a kroz školsko vrijeme upućujemo u prvome redu na seljake, vještije pismu, svećenike i pučke učitelje, da se za taj plemeniti rad zauzmu. Lahko se to posao, a samo kroz dva mjeseca polučiti se lijepi uspjeh.

Putanje upute dobit će učitelji tečaja kod spomenute adrese — Josip Sironić, pravnik predsjednik „Dobrile"

Priposlano.*)

Istini za volju odgovaram dopisnika „Naša Sloga" br. 50, Edinosti br. 344 i svima ostalima, koji se zanimaše za već obavljem izbor župnika u Motovunu koliko sljedi:

Glede hrvatskih želja okolice motovunske uzalud bilo bi trošiti i jednu samu riječ, pošto je njima veoma dobro poznata vrsnoća obih biršćh kandidata.

Što se pak tiče odgovora na sve dopise o toj stvari glede ne je osobe — kojima nisu poznati odnošaji motovunšćine — odgovaram u kratko.

1. Birati je bilo ne izmed talijana i hrvata, već izmedju oba talijana, jer ako i je g. kanonik Ivan Majer po mljeku slaven, sasvim tim odkad je stupio u javni život, poznaje ga sve kao revnog talijana (vidi Il Giornale d'Istria od 6/12. ex 1911.) a za takova ga je poznavala do dana izbora i cienjena „Naša Sloga".

2. Osim toga poznata je činjenica — najveću radu zadalo je g. kanoniku Majeru odkad je došao u Motovun sve do dana dana današnjega — izključivo i najintimnije općenje sa najzakletijim protivnicima našeg milog i kratkog hrvatskog življa na motovunšćini, koji nijesu nikad ništa dobra i korisna od njih primili, već jedino pelin na svim gradama javnoga života.

Evo uzrok mome i mojega puka postupku, a uposto kakvo osobno prijateljstvo.

Kaldir, dne 27. siečnja 1912.

Matko Fabijanić,
izloženi kapelan

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredništvo.

Društvo za štednju i zajmove u Omišlju.

Usljed zaključka sjednice ravnateljstva od 31. prosinca 1911. daje od danas na pried Omišaljska posujilnica stanovnikom obćine Omišalj zajmove za gospodarske svrhe uz sliedeće uvjete:

1. Za kupnju i sadjenje trsja potrebiti novac daje posujilnica uz 1% (jedan po sto), tu jest za svakih sto kruna zajma jedna kruna kamata na godinu.

2. Za nabavu blaga (2%) dva posto to je za svakih sto kruna zajma dvije krune kamata na godinu.

Ove zajmove daje posujilnica na 4 godine uz jamstvo jednog poruka.

Posujilnica ima pravo iskati povratak zajma u roku od 3 mjeseca sa 5% kamata u slučaju, da zajmoprimalac nije upotrebio pozajmljeni novac u onu svrhu, koju je kod podpisanja zadužnice označio.

Pozor tamburaška i pjevačka društva.

Naručite za pokladne zabave novo izašle šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuplete) sa pratnjom tambura ili glasovira i nove tamburaške partiture od Stahuljaka, Hruze, Farkaša, Machača itd. **kod prve sisačke rukotvornice tambura**

J. Stjepušin, Sisak.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Pedrazzini Via Simeone 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni

Poslužba brza i točna.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćeno 6·10 K, 8 K; kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienik badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

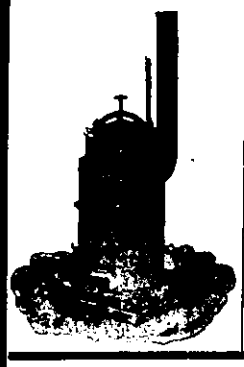

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga **Alfa Separator, Beč XII/3.**

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obečavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

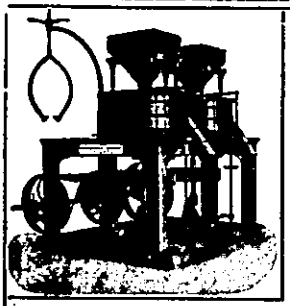

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA I dr., PULA.

Pokućtvo

dobro uzdržano, za spavaću sobu, prodaje se u **Via St Michele, br. 22,** prizemno.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia I.

uz cienu od 2 do 10 para.

„CROATIA"

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.):

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica K 800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41
Isplaćene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri nameščuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan protiv svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže **svakomu** protiv slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cieli **organizam.**

Cijena 1 bočici sa štitom, s uputom načina uporabe K 2·—, za bočice slanje se K franko poštu.

Dobiva se u svim ljekarnama i trgovinama.

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica .·.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravničtvo na **Rieci,** Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	„	dol.	2.5.
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.56

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaku Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.12	dol.	LOŠINJVELI	odl.	8.30

Uvjetno pristajanje u **Malomolinju luka sv. Martin**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl	RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.15
10.30	odl.	„	dol	12.55
po podne				prije podne
2.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl	„	dol	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
5.45	dol	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl	„	dol.	4.10
6.30	dol	Šilo	odl.	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica dol. 2.45 po p
9.15 pr. p. dol Rijeka odl. 12.45 po p

*) Luka Sv. Marka.
Uvjetno pristajanje u **Punta** i **Lopara.**

Broj 6. Pula, u četvrtak dne 8. febrara 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju obič. nog cienika ili po dogovoru.

Novce . predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja tučno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom sto ji 10 K u obće. } nagodina 5 K za seljake } ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h. koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Glavna skupština političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre obdržavati će se u **ponedjeljak** (mjesto nedjelju, kako bijaše u prošlom broju javljeno) **dne 26. febrara o. g. u 2 sata po podne** u prostorijama **družtva „ZORA" u Opatiji** sa sliedećim dnevnim redom:

1. Nagovor predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Promjena pravila.
5. Izbor novoga odbora i
6. Eventualia.

Preporučamo toplo svim članovima družtva, da sudjeluju mnogobrojno kod te važne skupštine.

ODBOR.

Sa financijalne direkcije u Trstu.

Kao da ljudima na tršćanskom ravnateljstvu financije nije pravo što si Vi, g. uredniče, dozvoljavate osudjivati njihov rad oko napredka i razvitka velike Germanije na ovim obalam našeg Jadranskog mora. Ravnatelj i njegov „junak" htjeli bi svakako pobiti Vaše članke u zadnjim brojevima N. S., traže ova gospoda svoje zagovornike čak medju slavenskim pisarničkim osobljem, nebi li tako putem ovih proturali kakav članak u njihov prilog u koju slovensku ili hrvatsku novinu Primorja. Ali, gospodo, naše su tvrdnje bile žive i gola istina, a činjenice ne dadu se tako lako pobiti. Da dokažem ispravnost Vaših tvrdnja, dozvolite mi, da iznesem u Vaš list nekoliko konkretnih slučajeva, koji se odnose na zatiranje našeg jezika i na maćuhinsko postupanje sa našim hrv.-slov. činovničtvom na ovdašnjem ravnateljstvu financija.

Tvrdili ste da se naše mladje pravnike ne prima u službu, to je posve ispravno. U studenom 1910 bila je n. pr. odbijena molba svršenog pravnika Kumbatovića. U ožujku 1911 svr. prav. Slavić praćen od svojeg prijatelja pošao je u osobnog referenta Dr. Helda da zatraži za mjesto. Odgovoreno mu bijaše da niti ne prikaže molbu jer da su sva mjesta popunjena, a kad je htio poći osobno k ravnatelju, g. mu je osobni referent kazao, da je uzaludno poći, jer da će mu gospodin baron kazati isto, kao što mu je i on rekao. U listopadu prošle godine bio je svršeni pravnik Ganza takodjer kod Dr. Helda ali i njemu bijaše odgovoreno isto što i gosp. Slaviću, pa tako ova dvojica nijesu niti prikazali svoje molbe, pošto su znali unapried, da će im biti nepovoljno riješene.

Sedmicu dana nakon što je bilo Hrvatu g. Ganzi odgovoreno da nema mjesta bio je imenovan na ovom financijalnom ravnateljstvu Njemac Dr. Faber, a iz Vašeg prvog članka, pod naslovom „Progun hrvatskog jezika na financ. ravnateljstvu u Trstu", kako je to već i javnosti poznato, imenovan je drugi Nijemac, dočim je ovih dana kao treći u toj sretnoj trojki, bio primljen neki Dr. Zimmermann, primorski Nijemac.

Naravno sva ova trojica dobila su odmah svoj adjutum, jer su dotična mjesta bila izpražnjena. Nije izključeno da će sada g. referent, Dr. Held izjaviti, da su pripravni primiti takodjer i kojeg Slavena, ali ovaj nesretnik morao bi mjesece i mjesece čekati na onaj mršavi adjutum, a u to vrijeme raditi za sebe i kao prevadjač za svoje predpostavljenike švabe i talijane, pošto su sada sva mjesta s adjutumom pokrita. I novčano su njemački činovnici privilegovani! Dočim su koncem prošle godine svi praktikanti njemačke narodnosti dobili svaki po sto kruna remuneracije, našim nisu dali niti prebijene pare.

Tajnik i osobni referent Dr. Held, Njemac, dobio je za god. 1911. 600 kruna remuneracije, dočim ostali nekoji komesari i tajnici dobili su samo K 30 svaki.

Eh vidi se da Nijemce mora da čeka velika zadaća oko ostvarenja misije koju oni nazivaju „Drang nach Süden", zato se bolje „junake" te čete dolično i nagradjuje!

Ali ovi žalostni odnošaji ne vladaju samo kod činovnika pravnika već i kod pisarničkog osoblja. U računarskom odjelu našeg ravnateljstva od 100 činovnika imade samo 10 Hrvata i Slovenaca; dakle deseti dio prama 2 3 pučanstva zemlje. Da je slično i kod ostalih odjela o tome ne treba niti da trošimo riječi, navadjajući same brojke.

Kod financijalne direkcije smatra se Trst za čisto talijanski grad. Kao primjer ovoj našoj tvrdnji neka poslužu činjenica, da je do ove godine obstojao kod porezne administracije Trst I. izkaz onih osoba kojim se imaju šiljati slovenske pozive i fasije. Ovaj je iskaz sadržavao samih 30 imena osoba, koje bi imale pravo da dobiju slovenske dopise premda spada u djelokrug spomenutog ureda veliki dio tršćanske okolice!

Gospodine barune, kada ćete svršiti preziranjem našeg hrvatskog i slovenskog jezika? Tvrdu vam riječ zadajemo, da dokle ne postignemo ona prava koja pristoje našem narodu i našem jeziku u ovoj pokrajini, gdje tvorimo 2 3 pučanstva, nećemo mirovati. Kada plaćamo državi poreze, zahtjevamo od iste da njezini činovnici postupaju s nama jednako kao i sa drugim narodnostima, da naša djeca budu primljena u državne službe isto tako, kao što bivaju primani i vaši Niemci i prijatelji Vam Talijani, te budite uvjereni da Vam neće ništa pomoći ako pošaljete cielu ćetu Vaših podčinjenih činovnika, da Vas obrane i da Vašoj upravi slavopjeve pjevaju. Vrijeme je već jednom, da nestane sa javnih ureda, ova dosadašnja mržnja i neprijateljstvo prema našem hrvatskom i slovenskom jeziku: dok toga nebude ne ćemo mirovati.

Jedan proglas na Istrane od g. 1848.

U uskrsnom broju „Naše Sloge" dne 13. aprila pr. g. priobćili smo protest općinara Kastavskih sa 682 podpisa na ces. kr. Ministarstvo proti uvedenju talijanskog jezika u urede, škole i crkve u Istri. Slične proteste činile su g. 1848 i ostale naše općine u Istri.

Za burno doba god. 1848. obstojalo je u Zagrebu družtvo „Slavenska Lipa" poput onoga u Pragu. Stanko Vraz bio mu tajnikom.

Biti će stalno u savezu sa gornjim sliedeći zanimivi proglas na Istrane, što ga je dne 22. prosinca 1848 izdalo družtvo „Slavenska Lipa" u Zagrebu. Original-tiskanicu posjeduje g. Kazimir Jelušić načelnik u Kastvu, koji ju je g. 1869. dobio iz ostavine pok. popa Andrije Marot-Jurjenica u Kastvu.

Proglas glasi:

Mila bratjo Istrianci!

Srca su nam junačka od mila poigrala kad smo mi iz vaše protestacie od 14. pros. razumieli, kako se vi, mila bratjo, muževnom odvažnostju tudjinstva otresate, kako se vi kao vierni sinovi slavjanske majke siecate milog roda svoga i junačke kolievke svoje.

Zato mila bratjo, pozdravljamo vas iz pobratimske zemlje ove, nekadašnje i ako bog da i buduce domovine vaše. Pozdravljamo vas i širimo iz daleka ruke naše, da vas zagerlimo kao jednorodnu i ljubljenu bratju svoju, blagosivljajuci zemlju onu, koja vas je kao neporušiva stiena u sred mora sinjeg, pokraj toli nenavidnog tudjinstva, tako duhom i tielom zdrave sačuvala na diku obce jugoslavjanske domovine vaše.

Protestaciu ovu predložilo je vec družtvo ovo presvietlomu Banu našemu, kao takodjer gospodinu ministru našem baronu Kulmeru s tom molbom, da bi oni želje vaše po zaključku članka XI. ö našeg ovogodišnjeg sabora kod prestolja carskog podupriesli.

Mila bratjo! Teci ce voda kud je neg da tekla!

Poznato je dobro nam, kako vi ljubljena bratjo naša pokraj sinjeg mora toga zanemareni od svakog do boga, po studenom kamenu sirotno živite; poznato nam je podobro da bi zemlja vaša u bratinskom savezu sa jednoplemenitom bratjom blagostanjem svake vrsti procvietati mogla da bi se onaj tužni zanat u gljarski, koga vaši siromaški seoski žitelji izumieše, za preranuti od dana do dana golu dusu svoju, — u trgovinu i zanate svake vrsti pretvoriti mogao, samo da bi tko bio, tko bi vas ljubio, tko bi kamenite gore vaše miloserdnim okom promotrio, da bi nada sobom ikoga imali, komu srce nije tvrdje od kamena.

Mili rode! nadaj se i očekuj, sretnie doba pun povjerenja u jednokrvnu bratju svoju, nije doba ono više daleku gdje će se kamenita vrata na krasnom gradu Riecki, kog toli ljubite, vami za navieke otvoriti, gdie će bogata plav i vaše narodne sreće broditi od jednoga do drugoga vašeg grada primorskoga.

Do toga sretnog cilja nadamo do skora doći samo ako vaša kriepka rodoljubiva volja postojana bude o čem nedvojimo.

Moleći vas, da nam u neprestanom obcenju odkrijete sve gorčine rane vaše, koje neka traže, da se sa svom moćju duha slavjanskoga za njeg pobrinemo, ostajemo u toj želji, da budete i nadalje proroci duha našeg, da životvorno slovo vieka našeg razprostrete kraj tog sinjeg mora od sela do sela, od grada do grada.

Jošter jednom primite sveserdni pozdrav naš.

Iz Zagreba grada 22. prosinca 1848.

Družtvo slavenske Lipe na slavenskom Jugu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki ples za hrvatske škole Oraj najavljeni ples obdržavao se je prošle subote u svim prostorijama Narodnog Doma. Još u svim prostorijama, jer je toliko bilo svieta, da su sve prostorije bile pune. Priznati moramo, da nas je ogromni broj obcinstva iznenadio, posjet je bio preko svakog očekivanja. Takovih plesova rieđko je vidjeti, osobito u Puli ne, te s ponosom ističemo i mi kao što su to opazili i drugi ljudi ne naše narodnosti, da je taj ples bio jedan od najlepših plesova u Puli ne samo brojem obcinstva, nego svojom elegantnošću, skladnošću, odbćnim gostovima, lepim uredjajem, neprisiljenom a iskrenom veselosti i susretljivosti te onom radom gostoljubivošću, koja odlikuje sve Slavene. Plesna dvorana puna ko šipak, te su plesaci i plesačice, premda u sto muka radi gužvanja i tiske, vrlo rado i veselim hotimom uz zvukove vojničke glazbe poskakivali kako je tko mogao bolje.

Na pozornici vidimo mnoge ugledne i odbćne gostove kojima odbornici nastoje svom pripravnošću pružiti što ugodniji boravak, a naš dični gospar Niko, pokrovitelj plesa, kô da lebdi nad svima, razdragana lica sve pogledava, ljubezno nagovara, budno pazi da sve i svakomu bude u redu i po volji.

A što da rečemo o našim milovidnim gospodjama i gospodjicama? One marljivo žurno poskakuju oko gostiju nudeć na prodaju svakovrstne stvari i marno poput pčelica saberu gros po gros sto krunice i kruna po kruna do ploće, natječuć se tko da više utrži — a sve za naše hrvatske škole, za maternu riječ. A u pauzi, znamo kako se ozbiljno lepe [illegible] trgovanje od zanata, a i su zat[illegible] rodoljub-

kinje, i eto uzroka spretnosti, a sve opet za materinsku riječ za naše hrvatske škole. Kruna svemu tomu bio je onaj lijepi sklad, sloga i ljubav, što je te večeri spajala ona mnogobrojna srca slavenskog svieta. Moć materinske riječi svladala je te večeri posebna mišljenja i uvjerenja te sdružila slavenska srca u jedno, koje ima za sve da kuca i bije.

I tomu oduševljenju ni kraja ni konca. U četiri sata u jutro vidjesmo još sve onako na okupu kao u početku: sve je bilo još na svom mjestu, nepokazujuć nikakvog napora izim možda kojeg plesača ili plesačice; jer ni u 4 jutrom nije se moglo slobodno dvoranom okrenuti radi prevelike stiske i natrpanosti.

Radi tako liepog moralnog uspjeha, nije mogao izostati ni izdašni materijalni uspjeh, koji je što na ulaznini a što prodajom te od tombule donio oko 4000 kruna za hrvatske škole. Tom uspjehu radovalo se već iste večeri svako slavensko srce, odatle i ono veliko oduševljenje. Da je sve to tako liepo ispalo svakako ide u prvom redu velika hvala cielokupnom plesnom odboru sa na čelu pokroviteljem plesa g. Nikom vit. Mardešićem, zatim našim požrtvovnim domorodkinjama, koje su mnogo doprinile toli krasnom ispadku. Naš narod pokazao je pak te večeri, kako zreło shvaća važnost prosvjete u narodnom jeziku i kako željno hlepi za svojom narodnom prosvjetom i vapije za školom. To bi imao biti vlastodršcima ponovni memento, da hrvatski narod u Puli ne će prestati boriti se makar morao upotriebiti i najskrajnija sredstva dok ne dobije škola u svom narodnom materinskom jeziku.

Svaki pak, koji je budi što doprinio uspjehu tog liepog plesa, dobio je najveću zadovoljštinu onim ogromnim prisućem našeg naroda, kao što je i uljeha svakom rodoljubu kad vidi, da još živi narod, koji znade i ćuti što je to borba za materinsku riječ!

Veliki ples Sokola Kako javismo već u subotu dne 10. o. mj. biti će „veliki ples" što ga po svakogodišnjem običaju priredjuje I Istarski Sokol u Puli u velikoj dvorani „Narodnog Doma". Uz ostale druge plesove, plesat će se i ove godine hrvatski narodni ples „Kolo", koji se marljivo uči za tu večer. Nadamo se da će naše općinstvo i ove godine poput prijašnjih u velikom broju posjetiti „veliki ples" Sokola, što taj ples po poduzetnu pripravama i zaslužuje, a s druge strane pak naći će posjetioci na velikom plesu i ove godine dovoljna zabave i one žive veselosti, koje su nam uviek pružali dojakošnji „veliki plesovi".

Početak plesa je u 8 i pol s. u večer. Ulaznina za članove K 1, za nečlanove K 2; za obitelj članova K 3, nečlanova 5 kruna.

Braća Sokoli u Sokolskoj odori ne plaćaju ulaznine. — Odielo: muško: sokolsko ili crno; dame: plesno.

Veliki ples Dalmatinskog skupa u Puli biti će dne 17. o. mj. u dvorani „Narod. Doma. Pobliže u budućem broju.

Nadvojvoda prestolonasljednik Fran Ferdinand, kani opet, kako doznajemo, koncem ovoga mjeseca na dulji boravak sa svojom obitelji i pratnjom na Brione.

Prestao štrajk u Puli. Radnici, koji su namješteni u gradskim poduzećima u Puli i koji su bili radnju napustili jer su loše plaćeni i jer im obćina nije izpunila obećanja, vratili su se u petak večer na posao pošto je obćina djelomično pristala na njihove zahtjeve. Gospoda na obćini morali su popustiti pod pritiskom javnoga mnienja i usljed grožnje ostalog radničtva, koje bi bilo inače zapustilo radnju. Nama je drago da su radnici došli do krvavo zaslužene poboljšice i da je opet jednom dokazano liberalnoj gospodi, da se po srieđovieku neda više ni seljakom ni radnikom vladati.

Srbsko meso u Puli. U gradu pronosi se glas, da će ciene mesu nizko pasti jer da se je glavarstvo obćine obratilo na srbsku agenciju u Trstu, koja da je našoj obćini stavila razne ponudbe, o kojima da će obćinsko vieće skorih dana viećati.

Lošinjski kotar:

Sjajni ples c. kr. veteranskog društva u Cresu. Naši čestiti veterani, a imade ih oko stotine, priredišе i ove godine, dne 3. t. mj. u krasno nakićenoj velikoj dvorani „Narodni Dom" svoj običajni ples. Povrh moralnog uspjeha imalo je društvo i materijalne koristi a to je i pravo, jer je naše veteransko društvo sastavljeno većim dijelom od naših čestitih kopača; ne samo patriotična, nego i humanitarna organizacija. Temelj joj je i medjusobno pripomaganje, kao i ostalih udova i djece svojih umrlih članova.

Iz Nerezina. Zabave, što se u našoj čitaoni predstavljaju, veoma su nam mile, pak s ponosom želimo štogod i našoj braći širom mile nam domovine o njima štogod javiti.

Prva, koja se obdržavala još u adventu „Dvije majke" bila je pretstavljana od naših dičnih i rodoljubnih djevojaka pod vodstvom naše revne gospodjice učiteljice Jakove Sučić. Istina, ista joj zadala mnogo truda i muke, ali je zato imala i zadovoljštinu, koli sa strane predstavljačica, toli sa strane publike. Predstavljačice su ju znale baš fino izvesti, a na licima publike vidjelo se oduševljenje, što se i višekratnim pljesanjem i potvrdilo.

Druga je bila „Božićnica". Priredila je djeca našeg zabavišta. Milota bila Vam je gledati nevinu dječicu, kako su se ona znala kretati. Istaknuti mi je napose malog kapelnika Tončića Zorović i malu pohvalnicu Eldicu Lukež. U opće svi su se baš majstorski iskazali. Božićno je drvo bilo uprav fino okićeno, a djeca su sva na svršetku primila bebice, konjiće voća i slatkiša. I tu ide svaka pohvala gori imenovanoj gosp. Jakovi Sučić.

Treću pak su nam priredila djeca hrv. pučke škole. Pretstavljali su „Kažnjena taština". Gosp. učitelj Lukež pripravio im ulege i naučio ih na izust, te uz veliku pripomoć gdjice Sučić izvježbalo se ih baš majstorski. To su oni na pozornici i dokazali. Bilo je tu ljudi kao mravi na mravinjaku. Bila je i šaljiva tombola, prigodom koje je bilo smijeha i uživanja na pretek.

U kratko imat ćemo opet nešto nova. Jedva očekujemo, da nas opeta naša mladež pozabavi, pa im već sada želimo najbolji uspjeh, preporučujući im nek idu samo tako i u naprijed, ne mareći na lašćenja izdajica i prodanaca. Svoji ste na svome, pa zato srčano naprijed.

* Od 1. novembra vozi poštu izmedju Osora i Lošinja automobil, vlastništvo Nerezinaca. Na stražnjoj strani stoji napisano samo u talj. jeziku: I. R. posta Ossero Nerezine-Lussinpiccolo. Da nema onog I. svatko bi si mogao misliti da smo tamo negdje preko mora u Kalabriji. Čudno da za to c. kr. ravn. pošta i brzojava ništa ne zna. Pazienza . . . sve ima svoje vrieme!

Nerezine 31. siječnja. Varavi učitelji poštansko-automobilističke službe Osor-Mali Lošinj.

Kad je svečano, uz sjajni reklam i sudjelovanje visokih ličnosti, bila otvorena automobilistična vožnja medju Malim Lošinjem i Osorom, mi prostodušni stanovnici ovih krajeva, za koje je slično obćilo bilo nešto izvanredna, nadasmo se, da će taj samovoz biti nada sve sjeguran i točan. Ali jao! Izkustvo nas u malo mjeseci podučilo, da automobil na ovim otocima nije drugo, nego fakrdija, koja nas zavela u obmanu.

Automobil ide, ide, pa stane, opet ide, dok nanovo stane, u jednu riječ funcionira kao najgori od konja-postajača. Tada konsorcij iznajmi kočiju nekog Passaretta iz M. Lošinja, ali podanika kraljevine Italije.

Poštanska služba jest naprosto sablažnjiva. U jednoj samoj sedmici od 20. do 27. t. m. izgubila je pošta trikrat, velimo trikrat istodobni brzi parobrod Kotor-Trst, te je ciela pošta iz Cresa, Vrane, Osora, Nerezina, sv. Jakova i Cunskoga zakasnila za 24 sata, a da ne računamo druga zakašnjenja, koja su na dnevnom redu. Ne treba ni govoriti o nezadovoljstvu putnika, koji izgube brzi parobrod i trpe velike štete.

I sve se pušta nek ide za ljubav našeg neprispodobivog tajnika Bracco i našeg Rudolfa Soccolich-a c. kr. poreznog oficijala, koji uzprkos zakona povjeravaju prenos pošte jednomu talijanskomu podaniku.

Dne 29. pr. mj. u jutro popucala automobilu crieva (obruč od gume) blizu Lošinja, te se jedva tamo dovukao, odkale se nije vratio još do danas. Poštu iz Lošinja do Osora se dovelo kočijom talijana iz Italije Passaretta, ali i ta zakasnila, jer je i Passaretta negdje na putu zakrahlila. To se može dogadjati samo u ovom satrapatu pod protektoratom slavnog ravnatelja pošte g. Pattay a. Zar ćemo još pisati da je Bracco nadravnatelj ravnatelju Pattay-u? Zar se tako služi državi, da se povjerava vožnju pošte jednom kažnjeniku odnosno tudjem podaniku?

Iz Creskog sandžakata. Prve nedjelje mesopusta obdržavala je mjestna legina podružnica u dvorani „circolo popolare" (dove il dolce „maja moja" suona) svoju glavnu skupštinu. Govorilo se, da je izpredstavice „zaluskala" svoju običnu gromopucateljnu govoranciju, „donna Louisa — Juppe Cullote". Predsjednica-tajnica-blagajnica te legine podružnice je ravnateljica talijanske puč. škole, u kojoj budi mimogred rečeno, podučava odnosno iz narodjava 12, slovom dvanaest učiteljskih sila oko 220 slovom dvijesto dvadeset *upisane* djece, kojima jest preko $^2/_3$ *materinski jezik hrvatski* a $^1/_{10}$ svršava prezime na *čić, ić, ćić*. Osim toga imade tu jadne dječice, takozvani „maneštrići" iz Vidignana (Loznati), Aquilonie (Orlec), Cornacchiara (Vrana), Morosana (Lubenice), a imade ih još i iz dalekog Cariolana (Dragozetići)!!

Tekst govorancije kažu uzela je „la saccente oratrice" dakako od nje toli ljubljenog, koli maltratiranog Dantea, i to sljedeće stihove: „Se mala cupidigia altro vi grida — Uomini siate e non pecore matte — Si che il Giudeo di voi fra voi non rida". — Na temelju ovog značajnog i sretno izabranog teksta, uspjelo joj je dokazati, dakako „alle pecore matte", nepobitnu historičnu istinu, kako u gradu Cresu, dakle nel paese „del maja moja" nit je bilo, nit je, nit će ikada biti „croata". Jezik, kojim govori preko $^2/_3$ cresana, nije ništa drugo, nego talijanski dijalekat, is premiješan sa kojom slavenskom riječju, unešenom „dai preti foresti politicanti", koji silom, lažju i prevarom (come il Giudeo) u crkvi i izvan nje nastoje utuviti u glavu ono 80% svojim analfabetam kopačem, da je to tobože njihov materinski jezik! te se ne sramuju javno paće i službeno tvrditi, da je nas talijanski Cres, najhrvatskiji u Istri! — Na koncu prepo ručila je svima inače samo „alle pecore matte e a pecoroni cornuti" da uviek i svuda, osobito u obiteljima govore „nella lor dolce lingua del sì". Pošto se pak mnogi tuže, osobito l' onorevole presidente Cravin da se i in questa seconda rocca d' italianità" odviše čuje „maja mójá" predloži, da se svakog onog, odnosno onu koju se čuje govoriti „quella linguaccia", a ne bude govorio „da cornuto imbecca-to" kazni sa globom od 1 lire za „Legu".

Tekst buduće redovite, propisane mjesečne „konference" u školskoj dvorani, ulaz slobodan i besplatan za učenice, učenike i roditelje, biti će čujemo nastavak gornjih stihova: „Non fate come agnel, che lascia il latte — Della sua madre, e semplice e lascivo — Seco medesimo a suo piacer combatte (Purg. C. V).

Nastojati će valjda opet osvjedočiti svoje pecore „matte", kako nije istina ono što „Giudei" i o njoj kažu, naime da je i ona sisala „il croato latte" od bersečke svoje majke „Skalamera".

Najavljena „conferenza" svršit će se, sa pjevanjem mješovitih čistokrvno talijanskih zborova učenica: „Stipanić, Ivanušić, Bunićić, Bajčić, Dunković, Dujmović, Petranić, Sigović, Hržić i Keršić (tutto nomi inpronunciabili a una bocca . . . cristiana pardon italiana), te sa inpozantnim onim finalom iz opere „Traviata", pjevanim po mlado češkom našem „Carusu" (che sempre gentilmente si presta, u koliko mu to dakako dopusta silan službeni posao): „*calpesta il mio cadavere . . . . ma salva il cerebro!*"

Krčki kotar:

Glazbeno družtvo „Zvonimir" u Baški priredjuje dne 10. o. mj. u prostorijama nove školske zgrade „koncerat" sa birunim programom i plesom.

Početak točno u 8 s. na večer. Ulazne cijene: Sjedalo K 1·— Stajanje K — 60. Dobrovoljni prinosi primaju se sa zahvalnošću.

Voloski kotar:

Javna skupština. U nedjelju dne 11. februara 1912. u 2 i pol sata poslije podne obdržavat će se u velikoj dvorani „Narodnog Doma" u Voloskom velika javna skupština sa dnevnim redom: „Opći položaj u Istri s osobitim obzirom na ovaj kotar".

Računajmo s radećim narodom: Očajne su naše narodne prilike u Voloskom-Opatiji: vlada preko pangermana baruna Schmidt-Zabierova marno nastoji oko toga, da općina volosko-opatijska spadne u njemačke ruke; talijanski afariste rade na namigljaj vlade ovoj u prilog; socijaldemokracija, koja kod nas nema druge svrhe do one, da pod crvenom zastavom (kao najboljim izlazom) pridobije naš radeći elemenat za dva spomenuta saveznika, radi neumorno i uspijeva postepeno.

Iz tih razloga nastaje pogibao, da danas sutra, kad se budu obavljali općinski izbori, ostanemo zabezeknuti, ko telad pred novim vratima; jer nema sumnje, da će u kritičnom času proti nama nastupiti sjedinjenim silama Njemci, Talijani i socijaldemokrati, podupрti svi zajedno moralno i materijalno od Madžara. Ako sada maćuha naša popuni sva ovdješnja činovnička mjesta sa pionirima „Drang nach Osten" a uz namigljaj talijanašima: ako socijaldemokracija nesmetano zauzimlje sve to veće opsege; ako domaće naše radništvo, ukoliko se nije već izrodilo, ostane i nadalje nemarnim i apatičnim proti svakoj narodnoj akciji — nama je odzvonilo!

Nastaje pitanje, kako da suzbijemo te neprijateljske nasrtaje.

Razna su mnijenja u tome, a mi smo čvrsto uvjerem u tome, da je jedini izlaz taj, da uložimo sve sile u to, kako bismo čitavo slavensko radništvo u Voloskom-Opatiji i okolici okupili u jednom taboru, koji bi onda složnim silama odlučno suzbijao sve navale tudjih elemenata proti ovome.

Tu je zadaću imala i sadanja „Narodna radnička organizacija"; no ova nije uspjela

Nastavak u prilogu.

ni izdaleka, a niti je mogla da uspije, jer je ova došla u Volosko-Opatiju, kao mrtvo rodjeno dijete na svijet. Prilike u Puli, Trstu te inim industrijalnim mjestima posve su druge, nego što su u lječilištu Opatiji; prama tome ne mogu ni pravila „N, R. O.“ u Trstu i drugdje da odgovaraju ovdješnjim prilikama.

Treba stoga da osnujemo novu narodnu radničku organizaciju, sa takovim pravilima, koje će zazbilja odgovarati ovdješnjim okolnostima. U tim pravilima mora da bude predvidjeno sve, što će radništvu biti od potrebe i koristi: društvo mu mora da pruža obilnu potporu u slučaju bolesti, smrti, nezaposlenosti i štrajka; mora da zastupa radničke interese bilo kojom formom; mora da radništvu pruža zabave i nauke.

Da budu potpore, što će ih redoviti članovi dobivati, što veće, imala bi se čitava svota, što će je doprinašati društveni članovi, uložiti u potporni fond, dok bi se za naobrazbu članova imala brinuti općina volosko-opatijska.

U Pragu imade u gradskoj čitaoni 350 egzemplara svjetskih novina, a u knjižnicama gradskim mnogo tisuća knjiga. Sve su te knjige i novine na raspolaganje češkom radniku i djaku za samih 20 h na godinu; tu se svotu naime plati za legitimaciju, što nije za drugo, nego li za kontrolu, da u te lokale ne dodje kojigod njemački potepuh. Tako se brine praški magistrat, a i druge češke općine, za naobrazbu svojih općinara znajući, da je novac, uložen u prosvjetu, uložen na stostruko kapitalizovanje!

Svi priznajemo, da je Češka najkulturnija, a ujedno i najbogatija zemlja u Austro-Ugarskoj. Da, to svi priznajemo i znamo, zašto su Česi veliki i jaki, pa ipak se za primjerom Čeha pri stjecanju blagostanja ne povodimo.

Mi se pako svakako nadamo, da će se za primjerom Čeha i Danaca prva na jugu povesti općina volosko-opatijska, koja će u pučko-prosvjetne svrhe žrtvovati barem toliko novaca, da će slavenskom radništvu u svome području davati barem toliko potpore, da će se s njome moći naplatiti stanarinu za društvenu čitaonu i knjižnicu i pretplatiti na potrebne novine i knjige. — Da se mi u nadi ne varamo, to nam dokazuje činjenica, da je volosko opatijska općina prva na jugu, koja se počela buditi, po uzoru naprednih engleskih općina, velikom municipalizacionom politikom, nastojeći predobiti pod svoju upravu sva veća poduzeća, naročito komunikacije, vodu, svjetlo itd., jer kojegod svote bile u te svrhe uložene, odnosni novac nije nikada izgubljen, jer taj novac ostaje medju domaćim radećim narodom i onemogućuje zamusanim čifutima da bezdušno gule i isisavaju domaći elemenat.

I bude li naskoro počela djelovati nova narodna radnička organizacija u gornjem smislu; bude li općina doprinesla dužni iznos za uzdržavanje velike pučke čitaone i knjižnice, te za priredjivanje potrebitih pučkih predavanja i debatnih večeri; bude li ostalo naše gradjanstvo simpatiziralo s tim društvom, te ga pripomoglo materijalno i moralno, — mi ne ćemo trebati nikada strepiti pred tudjinskom najezdom, niti će trebati naš domaći radnik da bježi u Ameriku za mršavom i gorkom zaradom.

U protivnom pako slučaju odzvonit će nam već kod prvih, a bez dvojbe pako kod drugih općinskih izbora.

U Volosko-Opatiji, 6. II. 1912.

Narodni radnik.

Zašto je Dr. Červar položio zastupnički mandat? U to škakljivo pitanje nebi bili ni prvi put dirali, ni nanj se danas vraćali, da nebijasmo na to u javnosti izazvani i da nas nije hotio u zadnjem broju „Naše Sloge“ „Drugi izbornik“ u laž utjerati.

Mi tvrdimo i danas apodiktički, da nije znao nijedan član hrvatsko-slovenskog kluba na istarskom saboru, nit ijedan odbornik političkog društva za Hrvate i Slovence Istre za prave razloge, koji su sklonili g. Dr. Červara na to, da položi zastupnički mandat.

G. „*Drugi izbornik*“ tvrdi doduše, da se je *svuda* (gdje?) razglasilo i da je to sam g. Dr. Červar rekao, da je uzrok njegove demisije taj, „*što se je na jednoj sjednici opć. zastupstva u Kastvu predložilo, da mu se dade nepouzdanica,*“ ali taj razlog i kad bi postojao, nebi bio imao toliko djelovati na g. Dr. Červara, da položi zastupnički mandat. Ako se je i ovorilo o nepouzdanici, do nje nije ipak došlo, a g. Dr. Červar je, po priznanju njegovog branitelja, u svojoj *naglosti* položio mandat.

Da nebijaše tomu razloga — bar ne pravog razloga — priznaje i sam „Drugi izbornik“ svojom tvrdnjom, uz koju pristajemo i mi, *da su izbornici imali u g. Dr. Červara podpuno povjerenje.*

I mi žalimo, što se nije našao način, kojim bi se bilo sklonulo g. Dr. Červara, da povuče demisiju, ali žalimo isto tako iskreno i duboko, što se polaže mandate *kad se ušiva podpuno povjerenje izbornika.*

Prvi izbornik.

S ovim zaključujemo ovu nemilu aferu, koju su izazvali listovi izvan pokrajine, kojim se je moralo odgovoriti i u našem listu. Op. Ured.

Iz Rubeši kod Kastva nam pišu. Dne 2. febrara po podne obdržavala se je glavna godišnja skupština Udruge sv. Mihovila u Rubešima. Ta udruga ima još sad svoj djelokrug za seoske županije Rubeši, Spinčići, Trinajstići, Matulji i Jurčići. Svrha njoj je, da se njezini članovi medjusobnu izobrazuju, i da se medjusobno podupiru. Kod skupštine se je svak mogao uvjeriti, da tu svrhu članovi sve više dosižu. Sam tok skupštine pokazao je, kako znadu liepo, triezno razpravljati o svojim stvarima. A da se i negovori o tom da se članovi čitanjem novina i inače izobrazuju. A kako se tek podupiru. Četrdeset njih bilo je bolestno, i svi su dobivali propisane podpore i liječnika i ljekove od Udruge. Dvojica lani, a jedan ljetos je umro; njihovi preostali dobili su svaki po 100 kruna od Udruge. Kod skupštine se je za udovu najzad preminuloga Ljudevita Dukića sakupilo medju čl novi 30 kruna.

Tečajem godine i to mjeseca marća obdržavala se je izvanredna skupština Udruge, na kojoj se je prihvatilo njeke promjene pravila. Čeka se na potvrdu istih. Čeka se osobito željno na to, da se djelokrug Udruge proširi takodjer na županije Jušići i Srdoč. Mnogi iz tih županija žele postati članovi Udruge. I hoće čim bude promjena pravila potvrdjena. I na skupštini govorilo se je o tom i želilo da se potvrdu požuri.

Udruga imala je prve nedjelje kolovoza, kako svake godine, kod sv. Mihovila sv. misu i propovjed. Učestvovala je kod desetgodišnjice „Istarske Vile“ u Kastvu. Mnogobrojni članovi izkazali su zadnju počast svojim preminulim drugovima. Odbor obstojeći od članova Mate Mavar, Josip Ferlan, Šime Srdoč i Josip Bačić obdržavao je tečajem upravne godine 1911. sjednica 7, i razpravljao u njih o stvarih Udruge, kako bi sve to bolje napredovala, te obavljao redovite poslove.

Novih članova dobila je Udruga 51. Svih ima sada 156, a od kojih je 7 u Americi, a 2 kod vojnika.

Svega prihoda imala je Udruga tečajem godine 1911. preko 5500 kruna. Svega razhoda skoro 2000 K. Od toga je izdala najveći dio na bolestne članove i obitelji umrlih članova. Imovina Udruge povecala se je za blizu K 500.

Sama skupština tekla je redovitim načinom. Došlo je uza sve grozno vrieme blizu 100 članova.

Predsjednik Jenko Pavlinić ju je otvorio, pozdraviv prisutne, i izraziv svoju žalost za pokojnimi članovi. Tajnik Mate Mavar pročitao je svoj tajnički i blagajnički izvještaj mjesto blagajnika Josipa Ferlana. Član nadzornog odbora profesor Vjekoslav Spinčić u ime svoje i dvojice drugova, Josipa Milića iz Matuljeve i Jos. Milića iz Jurčićeve, izjavio je, da su pregledali cielo poslovanje, naročito pak blagajničko, i našli u redu. Odobrila su se oba izvještaja tajnički i blagajnički, i dan upravnom odboru absolutorij.

Primili su se njeki predlozi odborovi, i njekih članova. Saslušale su se neke preporuke i želje, kao i vruće rieči, kojim su Udrugu pozdravili i zaželili joj najbolji napredak članovi prof. Vjek. Spinčić i posjednik Vjek. Ferlan, ovaj vrativsi se poslie preko 9 godina iz Amerike.

Za predsjednika kao i u upravni i nadzorni odbor izabralo se je dosadanje članove. Tajniku imenovalo se je pomoćnika u osobi Matka Spinčića. Vodji društva imenovalo se je zamjenika u osobi Jurdana Ivana Komadane. K tome imenovalo se je 9 članova iz raznih dielova područja Udruge koji će imati posredovati izmedju bolestnih članova i odbora.

Želimo i mi Udrugi najbolji uspjeh sa daljnom željom da se sličnih Udruga osnuje takodjer druguda po Kastavšćini, i drugud u kotaru, i po Istri.

Iz Kastva pišu nam da Hrv. Čitaonica priredjuje po davnom običaju dne 18. o. mj. t. j. na „pustnu nedjelju“ svoju starinsku zabavu s plesom.

Iz Voloskog nam javljaju: Dne 5. o. mj. oko 9 sati prije podne, dolutao je u Opatiju ogromni jedan ovčarski pas. Po slinama, što su mu iz ustiju cijedile, po držanju repa, lutanju i mutnim očima bilo je odmah vidjeti, da taj pas nije zdrav. I nije bio: bio je bijesan. Policija se i žandarmerija dala odmah u poljeru za njim, da ga ustrijeli. Malo zatim čuo se glas, da je ujeo jednog radnika. Zatim su izišli na cestu i nekoji lovci, da na tog psa vrebaju. No kako je isti bio vrlo velik i jak, prvi mu hitci nisu naudili: sav je bio okrvavljen, i sprijeda i straga, no on je još uvjek jurio naokolo. I nije za ništa: ujeo je petoricu: dva u Ičićima i tri u Voloskom. On je petoricu dobro ugrizao, dok je nekolicini samo gaće raztrgao i tek ih ogrebao. Što se znade, okrvario je i dva psa; bogzna kolike je ugrizao, a da se toga nezna.

Konačno je taj pas bio ustreljen u Voloskom nešto iza podneva. Konstatiralo se, da je bio bijesan. Petoricu nesrelnika otpremilo se još istog dana u Beč, dok su ugrizeni psi već ustrijeljeni od živodera.

Čitavo je Volosko bilo u velikome strahu toga jutra; činilo se, da je bio zatrubio znak alarma. Koliko su samo straha pretrpjeli roditelji za svoju djecu, koja im se imala iz škole vratiti!

Pazinski kotar:

Omladinski ples u Pazinu. U subotu dne 10 februara priredjuje pazinska omladina ples u velikoj ukrašenoj dvorani Narodnog Doma u Pazinu uz sudjelovanje narodne glazbe. Pošto su ove godine odpali svi društveni plesovi naših društava u Pazinu, to se je omladina odlučila, da priredi jedan ples, na kojem bi se okupilo sve što je našeg u Pazinu. Naše društvene prilike zahtjevaju, da se održi jedan bolji ples u familjarnom i demokratskom duhu, da se na taj način održi neki život u našim redovima.

Po zauzimanju naše omladine oko tog plesa nadamo se, da će uspjeti na zadovoljstvo svih naših krugova, od kojih se očekuje obilato sudjelovanje.

Pučka knjižnica u Pazinu. Knjižnica je smještena u prostorijama Hrv. Čitaonice (Narodni Dom), imala je u prošloj godini 1911. čitaoca 155, koji su isposudili 1035 knjiga. U mjesecu januaru ove godine isposudilo se 146 knjiga na 50 čitaća, dakle za 16 knjiga više nego li se je izposudilo u januaru prošle godine. Ovi brojevi su povoljni, ali s obzirom na naše stanje u Pazinu, trebali bi, da broj još više naraste i da čitaoci budu osobito seljaci, obrtnici, trgovci i drugi namještenici i pomoćnici. Molimo stoga sve naše ljude da porade oko toga, da se i na taj način proširi što veća prosvjeta medju našim narodom u Pazinu i okolici.

Knjižnica je otvorena svake nedjelje i blagdana, i svake subote od 5—6 sati po podne, a za svaku isposudjenu knjigu plaća se samo 4 filira, a seljaci 2 filira.

Knjižnica broji danas 1252 djela u preko 2000 svezaka, te nije to obična pučka knjižnica, kao što su ostale družtvene knjižnice. Uprava knjižnice nastoji učiniti takovu kulturnu instituciju, koja bude dostojno odgovarala onom položaju, što ga imade grad Pazin u našem narodnom životu u Istri. Uprava si je knjižnice pribavila stare godišnjake „Naše Sloge“ od godine 1880.—1877. i od g. 1883.—1905., što je velika rijetkost, a drugo je to od velike važnosti za naš mladji naraštaj, jer se „Naša Sloga“ ne može dobiti u nijednoj javnoj instituciji u Istri. Manjkaju samo još godišnjaci N. Sloge od 1878.—1882 i 1906—1909.

U ovo zadnje vrijeme primilo je akad. fer. društvo „Istra“ na dar 192 knjiga, i to od g. Iv. Medvedića, učitelja 170, od I. Prudana 12, Z. Ružić 3, S. Legović 2, Babuder C. 2, Rauer F. 1, J. Blažić 1, i J. Mandić 1 knjigu.

Svim se darovateljima najljepše zahvaljujemo i ujedno molimo ,da nas podupru u našem nastojanju, jer mislimo, da je suvišno, da razlažemo važnost ove knjižnice u gradu Pazinu.

Porečki kotar:

Sv. Lucija kod Oprtlja. I kod 'nas se po običaju obdržavala Božićnica. O uspjehu nema ni govora. Taj je bio krasan, iznad svakog očekivanja. U subotu pred Božićem već u 1 sat po podne bila su pred Družbinom školom sakupljena školska dječica. Roditelja malo, budući su bili zaposleni svaki kod svoga seljačkoga doma Program je započeo: deklamacije, pjevavanje itd. bilo je divno. Osobito krasno izvedena bila je šalo-igra: »Kako tko posije, tako i žanje«.

Moramo se zaista čuditi gospodji učiteljici, kako je mogla tako dobro uvježbati školsku djecu. Ta znamo da su to bila samo seljačka djeca, pa ipak su program vrlo pohvalno izvadjala. Iza dovršenoga programa razdijelilo se djeci darove.

Za Božičnicu u sv. Luciji doprinesla su slijedeća gg.: Klub XIII. Volosko K 20, Ernest Baša odvj. činovnik K 20, Venceslav Folta župe upravitelj Topolovac 10 kruna, Nežić Ivan Livade K 6, Walker Emil dekan, Oprtalj K 5, Antun Nedvad župnik Šterna K 10, Josip Mandić župnik Završje K 5. Plemenitim darovateljima od malene djece najsrdačnija hvala!

Zrenj. Čudit će se cienjeni čitatelji »Naše Sloge«, što se Zrenjeci, već toliko vremena ne javljaju u cienjenom listu »Naša Sloga«.

Po običaju držala se drugi dan sv. Tri kralja Božićnica. Djece i njihovih roditelja bilo je taj dan prilično. Ah, kamo sreće, da bi svaki dan polazilo toliko djece u školu. U Družbinoj školi u Zrenju upisano je okolo 200 djece. Ali polaze školu razmjerno malen broj. Nemarni roditelji

neće, da šilju redovito svoju djecu u školu. Dakako da na taj način nemože škola napredovati. Dočim u zlokobnu Leginu školu hrle svi u školu, koji su upisani.

Zaista Zrenjski Hrvati podali su se strašnom mrtvilu. Opstoji po imenu pjevačko društvo »Mirna«. Krasno ime, divnijeg značenja. Na žalost odbornici »Mirne« nijesu se prevarili, kad su društvo krstili tim imenom. Mirna jest doista mirna, jer od nje nema već više vremena niti glasa.

Imademo ovdje i podružnicu Družbe sv. Ć. i M. ali i nju samo u pravilima. Za sada je dosta, nego samo poručujemo nekadanjim odličnim boriocima hrvatske svijesti na Zrenštini slijedeće: Predsjednici »Mirne« i »Podružnice probudite se, pozovite odbor, radite sa odborom, jer smo se prerano dali počinku, a neprijatelji (Talijan) naši rade i mogli bi nas u radu preteći, a onda kakve posljedice? Na rad dakle! Ne gledajmo ako smo si osobni neprijatelji, pazimo, budimo Hrvati hrabri, radini, a ne — kukavice!!!

Hrvat željan rada!

Iz Funtana nam pišu da je u nedjelju dne 28. pr. mj. bio u Funtani »Družbin ples« kojem je svirala glazba iz Kaštelira. Čisti prihod iznaša K 40·—. K tomu su nadodali naši zemaljski prisjednici Dr. I. Zuccon i A. Andrijčić svaki po K 20, nemogući prisustvovati plesu. Taj iznos od K 80.— šaljemo Vama da ga privedete namienjenoj svrsi.

Koparski kotar:

Zahvala. — Br. 293. Zastupstvo mjestne, općine Roč, zaključilo je, da podpisano općinsko glavarstvo ovim putem izrazi najljepšu zahvalu državnim i zem. zastupnicima g. prof. Mandiću, g. Dr. M. Laginji, zemaljskom zastupniku i učitelju poljodjelstva g. Ivi Sancin i c. k. kotarskom poglavaru g. G. Polley, koji su priskočili u velikoj bijedi i potrebi siromašnom stanovništvu ove općine na pomoć time, da su mu izhodili od visoke c. k. vlade državnu podporu u iznosu 35.000 kruna.

Glavarstvo općine Roč dne 4. II. 1912. Općinski glavar: Pavletić v. r.

Buzet. Već je minulo 5—6 godina, što se u Buzetu ustanovilo glazbeno društvo »Sokol«. Iza raznih neprilika, bilo radi loših financija, bilo radi pomanjkanja učitelja, s kojima se društvo borilo, danas je počelo drugim životom živjeti, možemo kazati preporodilo se.

Hvala nastojanju učitelja g. Bradaške, koji se mnogo trudi, da našu glazbu dotjera u umjetničkom pogledu, te nastoji da nanovo uvede disciplinu, koja je žalibože u redovima samih glazbara vrlo popustila. Ako g. učitelju uspije njegovo hvalevrijedno nastojanje, biti ćemo mu vrlo zahvalni, te će moći na našu pomoć uviek računati, a nadamo se, da će i glazbari učiniti svoju dužnost, kako pravi Hrvati i uzdržati ugled svojoj narodnoj glazbi.

Ovih je dana ovdje osvanuo u dogovoru sa odborom jedan arak za sakupljanje dobrovoljnih prinosa, te smo uvjereni, da će svaki, komu je stalo do napredka ove čisto narodne institucije, što dublje posegnut u žep. Nade je, da će nas se i naša daljoja okolica sa ovećim prinosom sjetiti.

Glavna skupština „Vodnika" u Dolini. Od tamo nam pišu da su se koncem jenara o. g. članovi pjevačkog društva »Vodnik napokon probudili iz poduljeg sna i u znatnom broju prisustvovali dne 28./1. godišnjoj glavnoj skupštini.

Uprava društva povjerena je novom odboru, kojemu je na čelu poznati rodoljub g. I. Prašelj a nadzornikom velezasluženi načelnik i zem. zastupnik g. Josip Pangerc. Ova nam dva imena jamče, da će se u »Vodniku« povesti nov život te da će rodoljubni njegov rad blagotvorno djelovati i na ostala pjevačko-zabavna društva u čitavoj občini.

Javna zahvala. Občina Dekani zahvaljuje se onima, koji su pripomogli, da je dobila državnu podporu u iznosu od K 45.000 za ublaženje biede nastale usljed tuče i suše god. 1911.

Franina i Jurina.

Jur. Si čul, Frane, kako lipu patronešu su stekli kanfarski krnjeli i poperdili.

Fr. Ne, za tu glasovitu peršonu još ne znam.

Jur. To ti je znaš ona tamo na boduliji Luce zvonjarica a u Kanfanaru Lucija prašćarica.

Fr. Nò, nò, viš ju malo, ki titul je dobila. Ma njoj i pristoji odkad nosi klobočinu, samo joj fali još pometačina, da bude onda pravi bomutina.

Jur. A ter je već; odkad je gospa va šaketi postala, od onda je ona nobile italiana i uviek puna usta p.... šćavi.

Fr. Ala da bi Mate Zvonjarić znal da mu je kći Luce tako plemenita roda, šal bi valje ča iz Galije.

Jur. Ćemo mu benj povidat kako njegova kći Luce lipo po gospodsku živi i još gospodskije se ponaša.

Fr. To je istina; kako da je va Parizu uzgojena a ne va Galiji.

Jur. Ter joj je sada kanfanarski drajfus za meštra.

Fr. Da ni samo još za drugo ča.

Razne primorske viesti.

Slaveni u Istri god. 1848. U zadnjem (52.) broju ljubljanskog lista „*Kmetijske in Rokodelske Novice*" od god. 1848, dne 27. decembra pod rubrikom „*Novičar*" čitamo sliedeće:

„Na vprašanje nekterih Dalmatinskih poslancov: Zakaj da je Cesar bana *Jelačića*, Hrvata, za poglavarja Dalmacije postavil, je minister *Stadion* odgovoril: da pri vsim tem ostane Dalmacija samostalno kraljestvo, da so se pa ministri pri volitvi Jelačića posebno po tem ravnali, kér je v Dalmaciu kakor v *Istri* več *Slovanov*, kakor drugih narodov".

Ovako govorilo se u Beču god. 1848. Bilo im vruće!

Kasnije sedamdesetih godina rekao drugi ministar zastupniku *Vitezića*: Od kada Hrvati u Istri?

A danas?

Razdioba državne podpore. Kako smo onomadne javili doznačila je vlada za porezne općine Savudrija, Kaštel i Sv. Petar — u občini Piran za ublaženje biede podporu od 20.000 K. Ta se podpora ima upotrebiti za javne i obće radnje, koje valja provesti u rečenim poreznim občinama. Razdioba te podpore uslijedit će dne 10. o. mj. u 10 sati u jutro na c. kr. kotarskom poglavarstvu u Kopru. Zanimane občine zastupati će načelnik i svaku po jedan pouzdanik ili župan, a upozoren je na tu razdiobu i zastupnik Mandić za eventualno sudjelovanje.

Veliki Cirilo-Metodov ples. U subotu priredila je slovenska i hrvatska mladež grada Trsta u svim prostorijama „Narodnog Doma" običajni veliki ples na korist slovenske i hrvatske „Družbe sv. Cirila i Metoda". Ples taj je bio, kako nam od tamo pišu, doista i obzirom na ogromno mnoštvo tršćanskih Slavena, koji mu prisustvovaše i obzirom na njegov moralni i materijalni uspjeh — upravo velik i sjajan. Na tolikom uspjehu čestitamo srdačno našoj vriednoj mladeži, koja se eto svake godine sjeti ovako rodoljubno i požrtvovno naših plemenitih „Družba".

Javna skupština političkog društva „Edinost" obdržavana je, kako čitamo u tamošnjih listovih, prošle nedjelje u prostorijah „Narodnog Doma". Na skupštini govorio je državni zastupnik g. Dr. Rybař o političkih odnošajih na slavenskom jugu naše monarhije. Na koncu prihvaćena je resolucija, kojom sa odsudjuje današnja nezakonita vladavina u Hrvatskoj, izriče se simpatije stanovničtva Hrvatske, poziva se jugoslavenske zastupnike na složan rad i obranu svojih prava i konačno se poziva zastupnike našeg parlamenta, da prisustvuju budućim izborima u Hrvatskoj pa da vide kako se tamo kod izbora postupa.

Spomenica pravaških zastupnika. Na 31. siečnja o. g. predali su pravaški zastupnici S. Zaporac i dr. Sesardić u kabinetskoj kancelariji Njeg. Veličanstva memorandum pravaških zastupnika, sastavljen na zadnjoj skupštini u Zagrebu, kojim mole Nj. Vel. da, nadovezujuć na reskript od 26. veljače 1861., upravljen hrvatskom saboru, sazove zastupnike iz Hrvatske, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije i Istre na viećanje u glavni grad Zagreb, a to radi uredjenja unutrnjih odnošaja kraljevstva hrvatskoga i njegovih odnošaja prama cjelokupnoj monarhiji onako, kako odgovara pravima i probitcima hrvatskog naroda, sjaju i moći prejasne dinastije.

Nova dionička pivovara u Trstu. Jadranska banka u Trstu te poduzetnici braca Petar i Juraj Liebmann dobiše do zvolu od vlade, da mogu ustrojiti novu dionička pivarnu pod imenom „Adria", koja će preuzeti pivovarnu i sladarnu u Senožeću, koja obstoji tamo od g. 1820., koja izvaža već do sada pivo i koja je sada moderno uredjena. Dionička glavnica iznosi 1,000.000 K, od kojih je aportom te putem privatne subskripcije već pokriveno 700.000; ostalih 300.000 K biti će skorih dana izloženo na javnu subskripciju.

Drugi „Dreadnough" (čitaj: drednog) oklopnjača naše ratne mornarice biti će do malo sagradjena i u more porinuta dne 23. marča o. g. Ona se gradi kano i prva, koju porinuše prošle godine, na brodogradilištu Sv. Roka u Trstu. Svečanom porinuću imade prisustvovati i prestolonasljednik nadvojvoda Franjo Ferdinand.

Poziv!

Usljed §. 32. zadružnog ugovora »Ribarske zadruge« registrane na ograničeno jamčenje u Berseču« poziva se ovim članove na prvu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 18. o. mj. na 9 ura prije podne u općinskom uredu u Berseču sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Izvješće prvog upravnog odbora.
2. Rasprava o raspustu društva.
3. Rasprava kako se ima podmiriti nastajuće troškove.

Ribarska zadruga reg. zadr. na ogr. jam.
Berseč, dne 4. veljače 1912.

Odbornik: I. **Dujmović.** Upravitelj: G. **Jedretić.**

Pozor tamburaška i pjevačka društva.

Naručite za pokladne zabave novo izašle šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuplete) sa pratnjom tambura ili glasovira i nove tamburaške partiture od Stahuljaka, Hruze, Farkaša, Machaća itd. **kod prve sisačke rukotvornice tambura**

J. Stjepušin, Sisak.

Za prodati:

dvoja konjska kola nova; jedna su malo rabljena; na nje se može naložit 15—18 met. — Pet komada orma za konje; jedan par manji, jedan srednji, a jedan komad za većeg konja. — Dviesto kila sira slanoga dalmatinskog po K 1·40 klgr.

Koji želi što kupiti neka se upita kod uprave lista.

Uložne knjižice za „PUELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg **najfinije pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

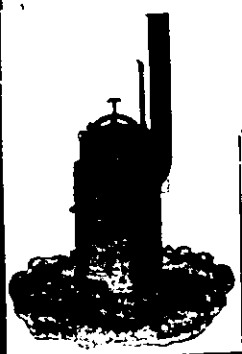

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Trebа se čuvati od jeftinijih i lošijih pa- u tvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati sve zalihe pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo post. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obećavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA L. STEFFANUTTI.

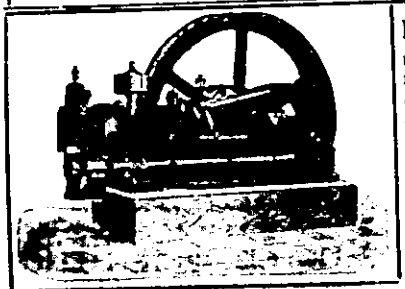

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, ćestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na sisani plin proizvadja

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotoren Fabrik vormals Wichtz Halle, Dresden)

najveća špecialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobava u se potpune opreme za obrtničke i industrijalna poduzeća

Cjenike na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVODA
:: NASE IGRAĆE KARTE ::

PRIMORKA

PRODAJU SE U TISKARI PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivalu se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

„CROATIA"

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Pull.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1, II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. **Osiguranja zgrada** (kuca, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sjena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,519,068·21

Od toga temeljna glavnica K 800.000·—

Godišnji prihodi premije s pristojbama K 1,221.748·41

Isplaćene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namještaju se uz vrlo povoljne uvjete.

Petrove kapljice.

Iz gradom su kr. zem. vlade stavljanju promet ljek. napitnji i poljsko-ekonom. obrtnih artikala

pisanina protiv svima bolestima želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena

Na čudjen se od razni vrsti mokova, želja kvarenja, te se preporuča svakome koji boluje od zlate probave, razdražljivosti i grčeva želuca i u svakovrsna. Pomaže osobito kod navadnih zatvora, prolaznih mučnina kvarenje na želucu želudca i slaboće crijeva i slično. **Uzgaja** želudac i **okrepljuje** cijeli **organizam**

Izvrsna je ujedno i protiv [illegible]

FR ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo sa sjedištem u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Bleel, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	V PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	. . . . .	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
7.05	odl.	„ . . .	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska . . .	odl.	3.0
7.45	odl.	„ . . .	dol.	2.5.
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓ RIJEKA . . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	V Baška . . . . ↑	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	↓ Rijeka . . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol	POSTAJA	Dol. i Odl	Svaku Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl	V RIJEKA . . . . ↑	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.12	dol.	↓ LOŠINJVELI . . ∧	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	V Rijeka . . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.3.
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓ Rab . . . . ∧	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Utorak Petak	Odl i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	V RIJEKA . . . ↑	dol.	5.—
7.10	dol	Opatija . . .	odl.	4.25
7.20	odl.	„ . . .	dol.	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.15
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
2.—	dol.	Baltanova . .	odl.	11.25
12.20	odl	„ . .	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl	„	dol.	8.40
4.20	dol	Veli Lošinj	odl	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol	Mali Lošinj(?)	odl	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	↓ NEREZINE . . ∧	odl	6.—

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol	POSTAJE	Dol. i Odl	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	V Vrbnik . . . ↑	dol	4.20
5.45	dol	Sv. Marak . . .	odl	4.15
5.50	odl	„ . . .	dol	4.10
6.30	dol	Šilo . . .	odl	3.30
6.40	odl	„ . . .	dol	3.20
7	dol	↓ Crikvenica . . ∧	odl	3

Pruga Crikvenica-Rieka

[illegible]

Uvjetno pristajanje u Puntu Lopar

Broj 7. Pula, u četvrtak dne 15. febrara 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogoveru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom sto ji 10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake }
ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

SPOMENICA

zastupnika stranke prava iz svih hrvatskih zemalja Njegovom Veličanstvu hrvatskom Kralju Franji Josipu I.

U prošlom broju javismo, da su narodni zastupnici gg. Dr. Ante Sesardić iz Dalmacije i Stjepan Zagorac iz Hrvatske predali dne 1. t. mj. u kabinetsku pisarnu Nj. Veličanstva kralja i u vojničku pisarnu Nj. Visosti priestolonasljednika spomenicu podpisanu od zastupnika stranke prava iz svih hrvatskih zemalja (iz Istre dr. M. Laginja, Luka Kirac i Šime Červar), u kojoj iznašaju pred priestolje hrvatskoga kralja želje i tegobe hrvatskoga naroda, poglavito težnju za slobodom i ujedinjenjem hrvatskih zemalja. Na tu spomenicu graknuše naravno prvi Magjari, a po svoju osvrnuo se na nju poznati tiran i najveći neprijatelj hrvatskog naroda, zloglasni grof Khuen Hedervary, sadanji madjarski ministar predsjednik. Taj zlotvor hrvatskog naroda, tajni savjetnik Nj. Veličanstva, posjednik zlatnog runa, valjda ćuti na sebi duboki prezir cielokupnog hrvatskog naroda, zato je tu spomenicu predstavnika hrvatskog naroda prirodjenom azijatskom brutalnošću omalovažio. Baviti se dulje s takvim grofovskim individuom ne dopušta nam hrvatski ponos, pa prelazimo i preko njegovih rieči sa najdubljim prezirom.

Ova spomenica je *prvi* i do sada *jedini* akt, odposlan i podpisan svom zakonitom hrvatskom kralju od predstavnika hrvatskog naroda iz svih hrvatskih zemalja. To je tim važnije, što se vrlo dobro sjećamo kako su već g. 1894. nekoji hrvatski rodoljubi — medju ostalima i naš Dr. M. Laginja, Fran Folnegović i dr. — radili o tome, da pristaše stranke prava iz svih hrvatskih zemalja sjedine pod jednu zajedničku vrhovnu upravu, što pak uplivom i spletkama Beča i Pešte nije se posrećilo, i tako je već tada bilo spriečeno ono, što se je dogodilo nakon 17 godina. Zato će sadanja spomenica ostati sjajnim historičkim dokumentom u povjesti hrvatskog naroda, jer se u njoj nalazi složan i jedinstven sav hrvatski narod.

Spomenicu je magjaronska vlada u Zagrebu po nalogu zlotvora Khuena zaplienila, čime je indirektno dala toj spomenici onu vrstnost, koju ista svojim sadržajem zaslužuje. Da uzmogu i naši čitatelji u cielosti pročitati tu spomenicu izvadjenu iz duše cielokupnog hrvatskog naroda, donašamo je doslovce kako slieđi:

Svetla hrvatsko, hrvatski kralju!

Božjom pomoću i mudrim nastojanjem Vašega Veličanstva okupljen je danas sav hrvatski narod sa svim svojim zemljama pod žezlo Vašega Veličanstva. Ali taj jedinstveni hrvatski narod i, nekada jedinstvena, hrvatska država, umjetno stvorenim državopravnim ustanovama razkomadani su u nenaravna posebna upravna područja. Uslied toga onemogućeno je, s jedne strane hrvatskom narodu, da digne jedinstveni svoj glas, kao što je, s druge strane, onemogućeno i Vašem Veličanstvu, da čuje preko odgovarajućeg ustavnog predstavničkog organa, jedinstveno izražene težnje naroda. Pa stoga u pomanjkanju ovakovog ustavnog predstavničkog organa, mi podpisani narodni zastupnici iz svih hrvatskih zemalja, kao ustavni predstavnici hrvatskoga naroda pod žezlom Vašega Veličanstva, sakupljeni danas u glavnom gradu Zagrebu na viećanje o dobru i sreći svoga naroda, upravljamo Vašemu Veličanstvu smjernu predstavku uz homagijalno počitanje prama posvećenoj osobi Vašega Veličanstva i prama prejasnoj dinastiji.

Veličanstvo!

Kad je, iza bitke kod Muhača, hrvatska država ostala bez kralja i dinastije, sve su susjedne države i velevlasti priznale hrvatskoj kraljevini suverenu državnu samostalnost i neodvisnost, bilo od Ugarske, bilo od ma koje druge strane države, natječući se za hrvatsku krunu. Tako silno otomansko carstvo, kojemu je tada stajao na čelu najveći vladar one dinastije, Sulejman Veliki; tako moćna mletačka republika; tako sjajna dinastija Habsburga; tako i sami Magjari i njihov kralj Ivan Zapolja.

Božjom i hrvatskog naroda suverenom voljom bude tada, 1. siečnja 1527. redovitim izborom na Cetinskom saboru na prestolje hrvatske kraljevine uzvišen prejasni dom Habsburga i tako stupi naša domovina i naš narod u sklop habsburške monarkije kao suverena samostalna država.

Tom svečanom prigodom zavjerio se je izabrani kralj Ferdinand I. prisegom, da će prejasna kraljevska dinastija sačuvati sva ona prava i slobodu hrvatske države, koju je ova i za vrieme domaćih kraljeva i uviek kasnije u podpunoj mjeri do tada uživala.

Pragmatičkom sankcijom god. 1717. prenio je hrvatski narod „kraljevsko pravo i prvorođstvo onoj ženskoj lozi prejasne hrvi austrijske", koja će držati Stajersku, Koruško i Kranjsku. I tim činom utvrdjena je zakonita samostojnost, nezavisnost i cielokupnost hrvatske države za sve vjekove tako, da su se svi hrvatski kraljevi iz prejasne Habsburške kuće, slieđeći odredbe i prisege Svoje i svojih slavnih predšastnika odazvali prošnjama hrvatskih sabora za sjedinjenje, pa je i Vaše Veličanstvo još god. 1861. naložilo, da zakoniti predstavnici naroda pristupe k radnji za sjedinjenje hrvatskih zemalja pod žezlom Vašeg Veličanstva.

Ovaj nalog Vašeg Veličanstva nije sve do danas izvršen, nego je kraljestvo hrvatsko još i danas razkomadano i raznim upravama podvrgnuto tako, da od državne nezavisnosti kraljevine Hrvatske ne obstoji nego samo bliedа sjena u osam županija, jer su i u tom dielu Hrvatske oduzete najmanje državne oznake samoopredjeljenja i samosvojnosti u najnužnijim granama državnog života.

Ovaj nenaravni i protupravni odnošaj u kraljevstvu hrvatskom i njegovim dielovima nastao je iz okolnosti, što su predstavnici naroda hrvatskoga god. 1791., radi obrane svoga ustava, u naglosti i iz prevelike bojazni od centralizacije i germanizacije, neke svoje državne poslove bili uže privezali kraljevini Ugarskoj. Ali to je bilo učinjeno privremeno i uz izričito uzakonjen uvjet, da to časovito zajedničtvo sa kraljevinom Ugarskom ima potrajati „dok se ne ozvoje oni krajevi kraljevine Hrvatske, koji su pod Venecijom i Turskom i dok se tolik broj županija ne nadje na okupu, da Hrvati sami uzmognu uzdržavati jednu poštičku oblast".

Veličanstvo!

Ovaj uvjet naših predja, koji predpostavlja zakonito prekinuće zajedničtva sa kraljevinom Ugarskom, kao i onaj pridržan u spomenutom nalogu Vašega Veličanstva za ujedinjenje kraljevine Hrvatske, može se danas bez poteškoća izpuniti, jer, hvala nastojanju Vašeg Veličanstva, dospjele su sve zemlje kraljevine Hrvatske poslie dugih napora pod sjajno žezlo previšnje dinastije i u sklop slavne habsburške monarhije.

Narod hrvatski nema danas svojih u hrvatskom državnom pravu i u ugovorima za prejasnim vladarima zajamčenih uvjeta napredka na nijednom polju narodnoga života, ni u cjelosti, ni u kojem dielu svoje domovine.

Ovih zadnjih sto godina nije bilo ugovora trgovačkog, a da nije bio na štetu narodu hrvatskomu. Nema u monarhiji prometne politike, a da nije upravo uperena protiv koristi hrvatskog naroda. Gospodarstveno i financijalno hrvatski je narod izrabljivan, a on to još i ponižen, kao da živi od tudje milosti.

Veličanstvo!

Težko da ima primjera u kojoj kulturnoj državi, — da bi se kojemu vjernomu i državotvornomu narodu toliko umjetnih, izbitrenih, nenaravnih sredstava i zapreka suprotstavljalo kao hrvatskom narodu. Ne ima primjera, da bi se takvoga uvjek vjernoga i samopriegornoga branića države i dinastije ovako sustavno i zlonamjerno slabilo i upropašćivalo, kao što se to događja sa hrvatskim narodom od strane raznih vlada, koje kao da imadu jedini zadatak, da hrvatski narod u svim njegovim dielovima upropaste kulturno, ekonomički i narodnostno unište.

Kroz 43 godine nagodbenog sustava Banovina bila je izvrgnuta svakojakim kušnjama, nasilnom odnarodjivanju, progonima i korupcijama, da se krivotvori ili uguši njezina prava volja, a uništi hrvatsko narodno bivstvo.

Po financijalnim nagodbama kroz ove 43 godine izcrpljena je gospodarstvena snaga banovinske Hrvatske za investicije i dugove učinjene samo u korist Ugarske. Magjarska gospodarsko-financijalna politika u Hrvatskoj i Slavoniji izgnala je pol milijuna Hrvata sa njihovog djedovskog ognjišta i odtjerala preko mora.

Od svih golemih doprinosa Hrvatske i Slavonije dobacuje im se tek toliko, da jedva pokrivaju izdatke za autonomno činovničtvo.

Osim silnih dugova od 6 miljarda kruna za razne svoje investicije, izrabila je Ugarska za gradnju željeznica još i bogate šume u bivšoj vojnoj Krajini, koje je hrvatski krajišnik svojom krvlju zalivao, pa ipak ne ima gornja Krajina niti pedlja željeznice, koja bi ju spajala sa materom zemljom, sa posestrimom Bosnom i Dalmacijom.

Do razsipnosti sličući izdatci Ugarske, koji se čine na teret banovinske Hrvatske bez ikakve koristi za hrvatski narod, izazvalo vanredno visoke i mnogobrojne poreme terete. Porezna snaga osiromašenoga naroda već je odavna izcrpljena u toliko mjeri, da hrvatski seljački stalež, koji sačinjava oko 90%, cielokupnog pučanstva, mora zadužavati svoj zemljišni posjed, da uzmogne udovoljiti sve to većim traženjam njemu tudje uprave.

Pomorske luke duž hrvatskih obala od Trsta do Kotora, koje čine monarkiju velevlašću, stoje, — izuzev Trst i Rieku, — bez uvjeta i sredstava, potrebnih za svoj razvitak; a njihovo pomorsko putničtvo, kroz vjekove prvo medju svjetskim pomorcima, prepušteno je svom kobnom

udesu, pa, u koliko ne srće za zaradom u daleki sviet, propada materijalno i fizično.

Riekom, protupravno odtrgnutom od kraljevine Hrvatske, nastoji se uništiti razvoj ostalih luka hrvatskog primorja.

Isto tako Istra i Dalmacija, dielovi starodrevne hrvatske države, postale su puke pokrajine cislitavskog diela monarkije.

Istra, u kojoj živi većina hrvatskoga i slovenskog pučanstva, predana je gospodstvu talijanske manjine, koja većini prieči svaki narodno kulturni i gospodarski razvitak.

Pod upravom i krivnjom današnjeg sustava Istra i Dalmacija jednako trpe u gospodarskom pogledu. Trgovačka mornarica, koja je prije sto godina cvala po Dalmaciji i Istri i pružala veliko i obilno vrelo blagostanja onom pučanstvu, posve je propala nevaljalom gospodarskom politikom.

Dok se drugdje u monarkiji uredjuju rieke, probijaju kanali za olakšanje trgovine, ogromna zemljišta leže pod vodom ne samo u Hrvatskoj i Slavoniji, nego i u Istri i Dalmaciji.

Ciela Dalmacija unatoč zakonima i obvezama, nema prave željezničke sveze sa monarkijom, ni sa svojim naravnim zaledjem, Bosnom i Hercegovinom.

Bosni i Hercegovini udijeljena je vrsta ustava. Nu taj se ustav već sada u praksi pokazuje ništetnim. Velik dio državnih posala posve je izuzet iz kompetence sabora. Nema zemaljske vlade, koja bi bila odgovorna saboru. Zaključci stvoreni prama kompetenciji sabora, ne mogu postati zakonom, ako na nje ne privole dvie vanjske vlade, na koje narodno predstavničtvo nema nikakova utjecaja.

Stanovnici Bosne i Hercegovine još ni danas nemaju opredieljena državljanstva niti zakonita zastupstva u delegacijama.

Veličanstvo!

Hrvatski narod, koji je ovako razkomadan, kojemu je jošte i Medjumurje protupravno oduzeto, izrabljivan je tako, da ne može nikako izvršiti u monarkiji onaj zadatak, na koji je pozvan, po naravi i po svojem položaju.

Narod, raznim političkim upravama razdvojen, gospodarstveno sve to više propada, te po prirodnom zakonu ne bi mogao imati nikakova poticaja, da se u času pogibelji, kad bi i htio, založi, kako bi se moglo očekivati od njegovova položaja, brojne snage i u prošlosti iskazana junaštva. A ako potraje ovakovo stanje, kakovo je sada u narodu hrvatskomu, stalno je, da on mora očajati.

U podržavanju ovoga stanja stoji velika pogibelj za dinastiju i monarkiju. Hrvatski narod pristupom u monarkiju Vašega Veličanstva, donio je sve blago suverene slobodne države a izgubio sve do fizičkog života. Hrvatski narod bio je i jest svojim zemljopisnim položajem i svojom snagom temelj i uvjet veleviastnosti monarkije. Za tu monarkiju hrvatski narod je doprinio neizmjernih žrtava, pa u svojoj iskrenoj odanosti dinastiji sa strahom gleda u mogućnost, da bi sve te žrtve mogle biti jednoga dana uzaludne, i čuti prevelikom bolju ovo današnje žalosno i nenaravno stanje.

Mi podpisani zastupnici hrvatskoga naroda iz svih hrvatskih zemalja ne vidimo drugog izlaza, niti poznamo drugog sredstva, da hrvatski narod, sretan i u svojoj kući slobodan, izvrši svoje historičko poslanstvo na slavu prejasne dinastije i korist cielo monarkije, nego da se čim prije hrvatskomu narodu povrati njegov starodrevni ustav i njegova teritorijalna cielokupnost.

Političkim ujedinjenjem svih hrvatskih zemalja u jedno samostalno državno tielo u okviru monarkije ispunila bi se tirovna potreba naroda hrvatskoga i postavila bi se na jugu monarkije Vašega Veličanstva najjača zaštita moći, veličine i sjajnosti prestolja. Narod hrvatski proslavljen po istom Vašem Veličanstvu radi poznate njegove vjernosti i prokušane obrane prestolja u prošlosti, našao bi u budućnosti uviek snage u svojim mišicama i u svojem imanju, da u obrani svoje državne samosvojnosti bude najjača i najpouzdanija obrana prestolja i monarkije.

Ova zakonita težnja hrvatskoga naroda, koja odgovara ne samo pravu, nego i ekonomskoj i kulturnoj potrebi njegovoj, tako je ukorenjena u sreu i volji naroda, da nema sile, koja bi ju ugušiti mogla.

Radi toga podpisani zastupnici hrvatskog naroda, članovi stranke prava iz Hrvatske, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije i Istre, uvjereni, da su sve težnje hrvatskoga naroda, ne samo u skladu, nego i u interesu i velevlastnosti monarkije i previšnje dinastije, usudjuju se najsmjernije zamoliti Vaše Veličanstvo, da, nadovezujuć na reskript od 26. veljače 1861. upravljen hrvatskomu saboru, sazove zastupnike iz svih tih hrvatskih zemalja na viećanje u glavni grad Zagreb. Ovaj sabor će imati zadaću, da, sporazumno s Vašim Veličanstvom, svojim zakonitim kraljem, uredi unutarnje odnošaje kraljevstva hrvatskoga i njegove odnošaje napram cielokupnoj monarkiji onako, kako odgovara pravima i pravicima hrvatskoga naroda, sjaju i moći prejasne dinastije.

Bog poživi, Bog zaštiti Vaše Veličanstvo!

U Zagrebu, 12. siečnja 1912.

Vašemu Veličanstvu odani:

(Sliedi 55 podpisa zastupnika stranke prava iz svih hrvatskih zemalja)

Glavna skupština političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre obdržavati će se u **ponedjeljak** (mjesto nedjelju, kako bijaše u prošlom broju javljeno) **dne 26. febrara o. g. u 2 sata po podne** u prostorijama **družtva „ZORA“ u Opatlji** sa sliedećim dnevnim redom:

1. Nagovor predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Promjena pravila.
5. Izbor novoga odbora i
6. Eventualia.

Preporučamo toplo svim članovima družtva, da sudjeluju mnogobrojno kod te važne skupštine.

ODBOR.

Velika javna skupština u Voloskom-Opatiji.

Već se od više vremena opažalo nezadovoljstvo u našim narodnim redovima u Istri, a osobito medju našim mladjim ljudima. Mrtvilo, stagnacija, dizorganizacija i kako da to sve nazovem, budila je u svima osjećaj nezadovoljstva i ogorčenja. Odjek toga ogorčenja bila je i ona predstavka na političko društvo, koju su u prošlom mjesecu poslali nekoji rodoljubi iz Voloskog-Opatije.

Usporedo s tim išla je akcija mladjih ljudi u onom kraju, da se stvori jedna narodno-obrambena organizacija za općinu Volosko-Opatija i eventualno za čitav kotar Voloski, e da se tako okupe sve narodne sile, da se podijeli rad i da se postavi na čelo našega rada jedan vrhovni forum, komu će se svi pokoravati.

U tu svrhu držalo se je više pouzdanih sastanaka, na kojima se je stvaralo modalitete ove organizacije, a izabralo se je i jedan odbor od 7 lica, koji je imao da vodi ovu stvar. Ovaj je odbor držao za shodno, da sazove javnu jednu skupštinu, da se tako šire slojeve informira o toj namjeri, pa da se i tu stvori formalan zaključak, izabere pripravni odbor i uredi sve potrebito za to. Nego uz to je došlo i pitanje glavne skupštine polit. društva, pak je odbor odlučio, da se na toj skupštini i o tom govori i da se stvore nekoji zaključci, koje će se javiti glavnoj skupštini polit. društva. Dnevni red te skupštine, koja se je obdržavala prošle nedjelje u Voloskom „Narodnom Domu“ bio je ovaj:

„Opći pojožaj u Istri s osobitim obzirom na Voloski kotar“. — Poziva se je razaslalo na pojedince okolo 500, a osim toga pozvalo se putem novina i one, koji nisu poziva primili. Tako se je sakupilo u nedjelju u velikoj dvorani „Nar. Doma“ u Voloskom sve što je boljega, odlićnijega i pametnijega u onim stranama, počevši od načelnika do zadnjeg radnika, u svemu oko 500 osoba. Opažalo se, da su ljudi bili željni sastanka i da svi predvidjaju, kakovim sudbonosnim događajima idemo u susret u Istri.

Skupštinu je otvorio i vodio Dr. Scalier, pozdravivši prisutne, zahvalivši im, što su se tako mnogobrojno odazvali i spomenuvši im svrhu današnjeg sastanka, dajući riječ g. prof. Ivančiću.

G. prof. Ivančić, spomenuv, kako je došlo do današnjeg sastanka, ocrta u kratkim potezima današnje naše političke prilike u Istri i drži, da je dobro s više razloga, što smo se tako sastali, da se sporazumimo o važnim stvarima i da tako recimo dademo direktivu u današnjem položaju. Njemu je odbor dao nalog da u tom smislu govori, pa će kušati, da tu zadaću izvrši.

Govori o početku našeg preporoda u Istri, o Dobrili, „Našoj Slogi“, o školama, o budjenju nar. svijesti, o osvajanju općina i zastupničkih mandata, sve razpredajuć do promjene izbornog reda za parlamenat, koju je naš narod i mi svi željno dočekao. Govori o izborima god. 1907., o sjajnoj našoj pobjedi, o uspjehu, koji je zapanjio naše protivnike a nas opio oduševljenjem.

Kulminacija naših uspjeha bila je to, a oduška joj je dao narod u Pazinu prigodom Družbine skupštine. Od tada počinje naše nazadovanje, od tada dekadenca, od tada ovo naše nezadovoljno stanje.

Govori zatim o promjenama izbornog rada za sabor, pa za općinu Pula, spominje kumpromis i nagadjanja s Talijanima, što je sve djelovalo kao morfijum na naše narodno tijelo. Pogreška je bila učinjena, što se je u opće pristalo na kompromis, jer s Talijanima u Istri ne može da bude mira, oni u opće neće mira i jednakopravnosti narodnosti. To su pokazali i prigodom podržavljenja gimnazije u Puli, pa otvorenju naših škola itd. itd.

Natezanja su ovo s Talijanima, kojima treba učiniti kraj, jer je to nedostojno i ponižujuće za nas.

U ovom tonu nastavlja dalje crtajuć mrtvilo i nezadovojstvo u našim narodnim redovima, iznašajuć pitanje premještenja učiteljišta, demisiju Dra Červara, zahtjev za sazivom političkog društva i prelazi na zadaću današnje skupštine, spominjuć program, koji se odrazuje u rezolucijama, koje će kasnije predložiti.

Drugi govornik bio je g. dr. Červar. On je govorio veoma ostro o našim zadnjim prilikama, kritikujuć postupak naših zastupnika u pogledu stvaranja novog izbornog reda za sabor, iznašajuć razne pogreške i propuste naših zastupnika. On je odsudio svaki kompromis s Talijanima, i on se slaže s predgovornikom, da je to bila najveća naša pogreška i odatle sve zlo naše. Riše ponašanje naših prvaka u raznim prilikama, osobito u pitanju premještenja učiteljišta. Spominje nezadovoljstvo u našim narodnim redovima, pa dolazi na razloge svoje demisije, koje je naveo u pismu, upravljenom klubu zastupnika. Saznao je, da je općinsko zastupstvo u Kastvu razpravljalo o nepouzdanici njemu kao zastupniku, pa je uzeo to za izravni povod svoje demisije, dok je uzrokom toga baš ovo nezdravo stanje u našim redovima. Jedini spas on vidi u jakoj organizaciji polit. društva, kojoj će se pokoravati pojedinci i gdje će se konsekventno izvoditi sve zaključke, koje se stvorilo bude.

Treći govornik bio je g. prof. Dr. Tentor, koji je još oštrije kritizirao postupanje naših narodnih zastupnika u raznim prilikama. Iznio je toliko osvada protiv njihova rada, da je to nekoje prisutne ožlojedilo. Osim toga bio je u svom govoru predug, pak je to sve tako djelovalo, da se je iza njega prijavio za riječ gosp. *nar. zast. Rajčić*, koji je u vrlo razdraženom stanju odsudio govor Dra Tentora i kušao odbiti osvade njegove od neprisutnih prvaka naših.

U istom smislu govorio je po tom gosp. *Dr. Grgurina* i gosp. *Dr. Fabijanić*, navadjajuć, da su naši prvaci ipak nešto za narod zaslužili i da nisu zaslužili ovakove kritike. Nastalo je komešanje medju prisutnima, koje se je ipak slegio, iza što je predsjednik rekao, da je Dr. Tentor govorio u svoje ime i da ima za sve svoje izvode dokaze a da stoji na biljezi i pravicima, koji su bili i danas pozvani, pa nisu došli.

Iza što je još Dr. Tentor reflektirao na predgovornike i razjasnio svoje stanovište, skupština je u najvećem uzbudjenju bila zaključena, iza što su bile prihvaćene ove rezolucije:

Rezolucije

prihvaćene na velikoj javnoj skupštini u Nar. Domu u Voloskom, dne 11. velj. 1912.

A.

1. Sloga i jedinstvo narodnih redova ima se održati, jer je to narodna želja i potreba, te se u tom smislu ima sastaviti novi odbor polit. društva.

2. Političko društvo mora stalno namjestiti jednoga sposobnoga činovnika, koji će voditi društveni ured i sve društvene poslove. „Naša Sloga“ mora biti de facto glasilo polit. društva i stajati pod nadzorom društvenog odbora.

3. Neka glavna skupština polit. društva stvori zaključak, da naši narodni zastupnici odustanu od svakog dalnjeg pregovaranja s Talijanima.

4. Odsudjuje se neodlučno i dvolično držanje naših narodnih zastupnika u izvadjanju zaključka „Narodnog vijeća“ u pogledu premještenja učiteljišta iz Kastva.

5. Pozivlje se glavna skupština polit. društva, da stvori zaključak, te se ima od vlade zahtjevati bezodvlačno provizorno premještenje učiteljišta u Volosko-Opatiju.

B.

Istarski Hrvati, sakupljeni dne 11. velj. 1912. na javnoj skupštini u Voloskom

1. Najsvečanije prosvjeduju u ime kulture, napretka i čovječanstva proti uvadjanju i podržavanju tiranskih sistema u Hrvatskoj, koja imade za cijelu Evropu, a ponajpače za priestolje i državu neizmjernih zasluga.

2. Odobravaju energični istup složne hrvatsko-srpske omladine na sveučilištu u Zagrebu, kojim istupom su očuvali slobodu i čast zagrebačke universe.

3 Zaklinju sve hrvatske i srpske stranke u Hrvatskoj domovini, da u ovim odlučnim časovima zatome sve stranačke strasti, obustave sve stranačke borbe i da složnim silama stupe u borbu proti tiranima, krvnicima domovine i oporu njezinu čast od najnovijeg svropskog skandala, što se sada u njoj zgadja

---

Nastavak u prilogu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki ples Dalmatinskog skupa. Naša braća Dalmatinci, koji se kupe u društvu „Dalmatinski skup“, priredjuju i ove godine svoj „Veliki ples“ dne 17. t. mj. u velikoj dvorani „Narodnoga Doma“. Čisti dobitak tog plesa ide u korist društva, koje imade plemenitu svrhu, da podpomaže svoje bolestne i iznemogle članove, kao što i one te oskudievaju. Početak plesa je u 8 i pol sati na večer. Ulaznina za članove 1 K, za nečlanove gospoda 2 K, gospodje 1 K, obitelj članova 2 K, obitelj nečlanova 5 K. Svira glazba c. i kr. ratne mornarice.

Naše občinstvo poznade plesove „Dalmatinskog Skupa“ već od prijašnjih godina, te su ti plesovi sa svoje ljepote i obilnog posjeta postali običajni i omiljeli poput plesova „Sokola“ i za „Hrvatske škole“ a nazvani su radi svoje popularnosti i „dalmatinski ples“. Značajka tog plesa, koja daje istom liepi čisti narodni biljeg, jesu dalmatinske hrvatske crvenkape, kojima se okite s narodnog hrvatskog ponosa braća dalmatinci, a marni odbor uz to poskrbi, da crvenkapama budu urešene te večeri i rodoljubne plesačice.

Pozivi za taj ples su već razaslani, te ako koji nije isti dobio, neka se obrati na odbor društva (hotel „Balkan“).

Upozorujemo ovime sve naše na taj ples, koga svi našinci rado posjećuju, te da i ove godine ne propuste liepu zgodu, to više, što je čisti dobitak istog namienjen plemenitoj svrsi: zakladi za podporu bolestnih i siromašnih članova.

Pučki ples. U nedjelju dne 18. t. mj. priredjuje „Narodna radnička organizacija“ u Puli svoj treći i za ovu godinu zadnji „Pučki ples“, uz svirku „sopila“ i male orkestre izmjenično. Ples je u dvorani Narodnog doma“ a počimlje u 4 sata po podne i traje do pol noći.

Maškarada „Sokola“. Na pustni utorak zadnji dan pokladnoga ludovanja, priredjuje I. Istarski Sokol u Puli u dvorani „Narodnog doma“ krabuljni ples, nazvan „maškarada“. Početak u 8 i pol s. na večer. Ulaznina: članovi 80 para, članice 40 para; nečlanovi 2 K; obitelj članova 3 K, obitelj nečlanova 5 K. Pristup imadu samo pozvani.

Nekakvi dječji ples. Ovdješnji Talijani već nekoliko godina priredjuju u mjestnom kazalištu nekakav dječji ples, čista dobit kojega ide u korist zloglasne „Lege nazionale“. Više naših neznanjem ili nemarom a mnogi glupošću (á la trgovac D . . nis) dovedu na taj ples svoju djecu, pak time izravno potpomažu jednu talijansku instituciju, koja ide jedino za odnarodjivanjem hrvatske i slovenske djece u našim krajevima. Upozorujemo dakle sve naše, da se ne daju zavesti zamamnom reklamom Talijana za taj ples, svrhu kojega sada prije plesa lukavo taje, dok će poslije istog u svojim novinama na dugo i široko pripovjedati koliko je bilo na tom plesu talijanske djece i uniišlo za „Legu nazionale“. Mi ćemo pak sve slavenske roditelje, koji budu poslali svoju djecu na taj ples, javno u novinama ožigosati

Nova tvornica soda-vode. Upozorujemo naše gostioničare, kavanare i trgovce u Puli i okolici, na domaću novu tvornicu soda-vode i drugih napitaka iz naravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna), koju je otvorio g. Julij Cuzzi, sin našinca g. Ivana Cuzzi. Preporučamo svim našima, da se služe takvim potrebštinama u našeg čovjeka, a povrh toga biti će s robom podpunoma zadovoljni, jer se napitci u novoj tvornici prave iz čisto naravnog soka. Pobliže u oglasu.

„Hrvatska čitaonica“ u Medulinu priredjuje u subotu 17. veljače t. g. u društvenim prostorijama svoj „Veliki ples za zabavom“. Na zabavi igrati će društvena glazba. Početak u 8 sati na večer. Ulaznina za članove 50 para, za nečlanove K 1. Čisti prihod ide u korist društvene glazbe, darovi se primaju sa zahvalnošću. Razpored: 1. Glazba. 2. Deklamacija. 3. Pjevanje. 4. Predstava. 5. Pjevanje. 6. Ples. Oko pol noći igrati će se tombola sa mnogo šaljivih i ozbiljnih zgoditaka.

Altura 5. II. 1912. Dne 4. t. mj. popodne obdržavala je naša „Čitaonica“ svoju zabavu uz sudjelovanje Medulinske glazbe. Velika povorka naroda sa velikom trobojnicom dočeka Medulince na ulazu u selo i nakon pozdrava, svi skupa, uz sviranje koračnice „Oj Banovci“, podjoše u prostorije naše „Čitaonice“, koje bijahu okićene zelenim javorom i trobojnicama. Članovi alturske „Čitaonice“ imali su svi trobojnice na prsima a osobito udarala je u oči ona, koju je imao naš vriedni predsjednik g. Jakov Sladonja.

Tu glazbari malko odpočinuše i onda odsviraše nekoliko krasnih komada, čime zadiviše prisutno općinstvo. Svak se pitao: kako je moguće, da naši seoski mladići znadu onako lijepo svirati. Uz veliku marljivost i dobru volju a osobito uz neizmjernu požrtvovnost svoga vrijednog učitelja g. Tichy a, brata Čeha, postigli su oni ovakav uspjeh. Na čast im budi!

Nakon malog odmora izadjoše vanka i pred stanom g. župnika Viškovića i opć. upravitelja Antuna Sladonje zasviraše par liepih melodija a narod im je burno povladjivao.

Učinismo maleni izlet okolo sela i onda se vratismo u „Čitaonicu“, gdje se razvila vesela zabava sve do kasne noći.

Članovi naše „Čitaonice“ pogostiše glazbare malom večerom, gdje su se redali govori i nazdravice jedna za drugom.

Osobito je živo progovorio g. Kirac Miho iz Medulina, iztaknuo važnosti društva za naš narodni pokret na puljštini. Tu se pokazala sloga i ljuhav koja nas sve veže i koju sve paklene sile neće moći razbiti.

Naš puk nonašao se uzorno a hvala za to ide najviše našem vrijednom predsjedniku g. Jakovu Sladonji. Živio Jakove, tako valja!

Opažamo mimogredce, da bi neki ljudi bolje učinili, da piju više vode a manje vina i onda bi sramote bilo manje.

U devet sati odpratismo Medulince do kola, uz želju, da se opet čim prije sastanemo. Opetujem. da ovakovom glazbom bi se moglo dičiti i veće mjesto.

Dne 1. februara otvorena je u Alturi žandarska postaja. To je već 15. u puljskom kotaru a nekad su bile samo 4. Altrocche škole!

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja. Dne 31. pr. mj. bila je kod našeg c. kr. kot. suda rasprava Haračić contra Lovrić, radi poznatog tvornog napadaja potonjeg na osobu viteza Haračića. Tuženik je pristupio sam ka raspravi, dok je tuženika zastupao dr. Červar. Kako se Lovričev napadaj ne može braniti, tako je i njegova obrana bila žalosna.

Novi napadaji, besmislene riječi i ništa više. Bilo je vidjeti, da gosp. Lovrić želi jedino povesti riječ o svom poštenju, ali rasprava nije tamo zašla.

Govorilo se doduše o tom, ali naše je uvjerenje, da je g. Lovrić bio najmanje tim zadovoljan. Zanimanje za samu raspravu bijaše izvanredno, a to pokazuje, kako smo još uvijek malogradjani

Okrivljenik bio je osudjen na 80 K globe ili 8 dana zatvora, te na nošenje parbenih troškova, ali se s osudom nije zadovoljio, nego najavio priziv. Toliko kroničarski, pošto je cijela stvar poznata čitateljima „Naše Sloge“

Ne možemo, a da ne spomenemo, kako je g. Lovrić zahtjevao od suca, da mu primjedbe odvjetnikove prevodi na talijanski, jer da on ne može da prati hrvatske govore, te nije u stanju, da svoje misli izražava hrvatski. Dakako on je dosljedno postavljao upite i primjedbe talijanski, a tako je talijanski govorio i svoj zaključni govor. Ovome ne treba komentara.

Voloski kotar:

Hrvatska omladina Lovran-Ike priredjuje u nedjelju dne 18. veljače, sjajnu plesnu zabavu. Čist prihod namienjen je za narodne potrebe u Lovranu. Naša omladina radi živo i zanosno, da ne zaostane za lanjskom sličnom zabavom, koja je izpala daleko iznad svačijeg očekivanja. Kao lani, tako se ona trsi i ove godine da svojim milim gostovima pribavi ono nekoliko sati upravo rajskog užitka, kako to samo ona umije. Nije čudo. Gdje se bratska srca slože, gdje bujna mladenička fantazija stvara, tu je užitak osjeguran. A ove godine je nada u uspjeh potrostručena, jer se muškoj omladini pridružila naša ženska lovranska omladina, što sa zadovoljstvom bilježimo kao velik korak napried. Svaki narodni podhvat, u kojem je ženski svieť složno sudjelovao, uspio je podpuno, osim nesretnog burskog rata. I naš će podhvat za narodno oslobodjenje u Lovranu — ako Bog dade — skoro uspjeti, jer se za nj zainteresovao u velikom broju naš krasni spol. Samo tako napried, pobjeda je naša!

Iz Kastavšćine nam pišu: U broju 5. cienj. „Naše Sloge" pod naslovom: „Iz bor zem. zastupnika u kotaru Voloskom" iztaknuta je želja izbornika seoskih općina, da se izborni sastanci sazovu po cielom izbornom kotaru u selima, gdje će se dne 3. marća o. g. izbori obdržavati. Tako bi i pravo bilo i došlo bi se najlakše u doticaj sa izbornicima. Koliko je poznato, bio je dne 13. decembra pr. god. maleni izborni sastanak izbornika rukavačke strane kod Matulji, gdje je kandidaturu napovedao g. Milan Kundić iz Frančići. Bilo je ove godine i par sastanaka na Voloskom, gdje se je o izborima govorilo. Ali na tim sastancima bilo je najmanje izbornika seoskih općina, jer Volosko-Opatija bira sa gradovi. Izbornici žele, da dotični kandidat ili kandidati prije izbora medju nje dodju, da znaju koga biraju. Najbolja im je prilika kod sastanka u sjelu izbora.

U Kastavšćini biti će dne 3. marca izbor kod Belići i u sv. Mateju, kao i zadnji put. Izbornika imade oko 600 kod Belići i do 300 u sv. Mateju, svakako polovica svih biraća političkog kotura Volosko.

Nama je žao, što mora toliko izbornika opet dangubiti, tako rekuć bez potrebe.

S nekoje strane kriv su Kastavci, što se je na jednoj sjednici opć. zastupstva u Kastvu predložila nepouzdanica bivšem g. zastupniku. U sjednici opć. zastupstva dne 13. julija pr. god. predložio je tu nepouzdanicu opć. savjetnik g. Milan Kundić, i to radi napadaja dne 9 t. mj. proti Kastvu i Kastavcem. Slična nešto izrazio je g. Kundić i u Pazinu na sastanku „Narodnog vieća". G. Kundić u pitanju učit. škole radio je proti Kastvu, a za Matulje.

Opć. načelnik nije dao predloga g Kundića na glasovanje, već utvrdio, da je u posljednje doba Kastavština zaista omražena i oklevetana kao nikada prije, nu uza sve to je mnienja, da se narod drži čim mirnije, kao i to, da se sa strane opć. zastupstva ne čini nikakvih novih odluka, već rješenje pitanja škole prepusti svojem toku. I opć. je zastupstvo jedno glasno prihvatilo predlog predsjednika, odsudjujuć način, kojim su mnogi mrzitelji Kastav i Kastavštinu.

Ovoliko istini za volju.

Manje riječi, više djela. Pišu nam iz Liburnije: Dana 11. t. mj. obdržavala se u Voloskom velika i burna javna skupština, na kojoj se, kako se u nas obično čini, mnogo kritiziralo, dok se za dobro puka nije ništa uradilo. Sve što se učinilo, evo je ovo: Izabran je odbor od 13 lica koji ima da u stanovitom roku sastavi pravila neke nove političke organizacije za Volosko-Opatiju, koja bi organizacija imala da „usporedo stupa" sa sadanjim „Političkim društvom". Zaključilo se nadalje, da će se u toj novoj političkoj organizaciji namjestiti specijalnog činovnika, koji će — vući svakog prvog u mjesecu masnu plaću!

Ima li smisla ta nova organizacija? Zar su pravila „Političkog društva" manjkava? Nije li u njima predvidjeno sve potrebito, samo kad bi dobre volje bilo u nezadovoljnika? Hoće li nas ta nova organizacija dovesti k cilju, t. j. hoće li ona „okupiti čitavo slavensko radništvo u Voloskom-Opatiji i okolici u jednom jakom taboru koji će onda složnim silama suzbijati sve nasrtaje tudjih elemenata?"

U zadnjem smo broju „Naše Sloge" iznijeli preko jednog našeg druga i iskrenog prijatelja molbu, da bi općina volosko-opatijska na svoje troškove otvorila i uzdržavala u Opatiji (tom osmjaku!) *veliku pučku čitaonu* (zakon se tome ne protivi!) „Narodne radničke organizacije", u kojoj bismo se mi, „niži sloj", mogli sakupljati i raspravljati o našim potrebama i interesima, naobražavati se itd. Ako sada imade u Voloskom-Opatiji toliko te mlade i sposobne inteligence, koja je u istinu voljna pomoći narodu — evo zgode, da se izkaže.

Prvi je uvjet blagostanju puka prosvjeta; i znajući to — prosvjeta je ona, za kojom mi, „prosta masa", toliko ćeznemo. Pružite nam dakle ono, što Vas molimo, ono, što je Vama lako nama pružiti, ono, što mi od Vas **jedino** tražimo.

Nek se dakle nama toliko sklona inteligenca izvoli zauzeti kod općinskog zastupstva (a naši općinski zastupnici nisu izmasti ljudi, već sami uvidjavni narodni prvaci!), da nam ovo otvori tako željno očekivanu veliku pučku čitaonu; nek zatim, kad to postigne, blagoizvoli češće, *damonice* doći u tu pučku čitaonu, da nas vidi, kako izgledamo, da se s nama upozna i porazgovori o svim našim potrebama i težnjama; nek nas duševno podigne, držeć nam pučka predavanja (u istinu pučka!) i slično; nek tu pučku čitaonu stvori malom pučkom univerzom!

I ako se to učini, — misija je ljudi, željnih pomoći narodu našem u ugroženoj Opatiji, u jedinoj hrvatskoj općini u Istri, koja se danas nalazi u očajnoj defenzivi, sretno izvršena! Pučka prosvjeta i činjenica, da će sav novac, što će ga članovi „Narodne radničke organizacije" doprinašati kao članarinu, biti uložen u potporni fond, — što znači potpuni uspjeh u potpornom pogledu, — to su dvije okolnosti, koje će bez dvojbe u najkraćem roku privući u naše društvo svekoliko ovdješnje slavensko radništvo, koje će na taj način prije ili kašnje, postati uzorno organizovanom narodnom vojskom.

Pa čemu onda novo političko društvo? Čemu nepotrebni troškovi? Nebi li bolje bilo, da se s novcem, koji bi se imao trošiti za uzdržavanje upitnog novog društva i činovnika, osnuje posebna *zaklada za podupiranje domaćeg obrta*, čime bi se spasilo mnogog domaćeg malog obrtnika od sigurne propasti, a na štetu zamutnih njemačkih i madjarskih čifuta.

Ne bi li bolje bilo, da nam ona „trinaestorica" naobraženih i sposobnih ljudi dade desnicu sada, dok se osamljem (jedini je g. Dr. Poščić s nama) mučamo o

što bolje reorganizovanje naše „Narodne radničke organizacije", koja je upravo uslijed **skrajnog nemara** sada kričeće inteligence došla skoro do potpunog i svestranog kraha.

Stoga: Manje pravila, manje društava, manje vike i kritike, manje „isticanja" a više rada, više trijeznog rada i dobre volje — pomoći narodu.

Pripomena uredničtva. Ovaj dopis poslan nam je ovim popratnim pismom, kojeg donašamo bez komentara.

Slavnom uredništvu „Naše Sloge" - Pula.

Izvolite uvrstiti u narednom broju priložene želje zapuštenog ovdješnjeg radništva — kao skromni protest „Narodne radničke organizacije u Voloskom-Opatiji" proti nespodobštinama, koje su se dogodile na skupštini u riječi u nedjelju, na kojoj je pokvarena, lijena i nemarna ovdješnja mlada „inteligenca", nazvala naše narodne prvake: Spinčića, Mandića, Laginju i druge onako, kako se ne bi smjelo nazvati najprostije razbojnike — — koja je sav dosadanji njihov rad nazvala — **zločinačkim** radom.

Za sirote. Gdjica Ivanka Sajević, učiteljica u Lovranu, sakupila je za udovu Filipaš u Cresu, koja je naglom smrti svoga supruga ostala u najvećoj bijedi sa sedmero neobskrbljene djećice, svotu od 30 K 12 fil.

Darovaše po 2 K: A. Rajčić, I. Škarpa, Dr. D. Lukež; po 1 K: A. Keršanac, N. Marušić, Alfonzo, Emilio, I. Turčić, Josip Blečić, F. Basan, M. Jelenčić, I. Sajević, N. N., A. Miculinić, Debeljak, Car E., V. Tucman, I. pl. Peršić, A. Božeglav; po 60 fil.: J. Kalokira, M. Bašić, S. Rošić; po 58 fil.: L. Načinovita; po 40 fil.: I. Marčenić, Schener, I. Malmarić, Šepić, Kršanac A., J. Jakvasić, S. Zagorac, Blažić I. opć. pisar, I. pl. Maršanić, J. pl. Mihalić, A. Priskić; po 34 fil., F. Kalokira; po 30 fil.: V. Mály, Viperman; po 20 fil.: Zagorac, Piglic.

Mole se plemenita i dobra srca za kakovu malu novčanu potporu, za sirotu udovu Filipaš u Cresu, koj novac bi se mogao slati na upravu „Naše Sloge".

Prodaja voznih karata za automobili u Opatiji. Sa 1. Februara o. g. neće više obavljati prodavanje voznih listova te predaju putne prtljage za državne automobilne pruge istarske u Opatiji onomašnji pošt. i brzojavni ured, već podružnica banke i mjenjačnice Nagel i Wortmann.

Stoga je istim danom premještena postaja za odlazak i dolazak te državne automobilne pruge pred poslovnicom spomenute bankovne kuće.

Koparski kotar:

Za glazbeno društvo „Sokol" u Buzetu. G. Josip Maljavac, opć. tajnik u Roču, darovao je društvu liepu svotu od 100 kruna, na kom veledušnom daru mu se društvo najtoplije zahvaljuje. Za isto društvo dao je g. Jakov Draščić c.kr. šumar u Buzetu K 10·— u spomen svoje pokojne kćerke a K 25·10 bijaše sakupljeno prigodom pira glazbara Petra Klarića. Svi ti iznosi určeni su blagajniku.

Vriednim darovateljima najljepša hvala i naši sljedbenika.

Razne primorske viesti.

Pitanje diobe občina u Istri. Pod tim naslovom donosi naša drugarica vriedna „Edinost" iz Trsta u broju od prošle nedjelje članak iz Istre, koji članak smo i mi primili pod naslovom „Hrvati [redacted] ne smiju dozvoliti, da se istar[redacted] dieli po narodnosti". „Edi[redacted] [redacted]vornost za sadržaj tog članka [redacted] piscu. Mi taj članak nismo [redacted] donesti, jer se u njem u glavnom opetuje ono, što smo mi već donieli u uvodnom članku u br. 5. od 1. t. mj. Opažamo jedino g. piscu, da je izlišna svaka preporuka njegova našim zastupnicima, te se ne upuste s Talijanima u tom pitanju u pregovore prije nego li saslušaju narod, jer je našoj javnosti poznato, da su onomadni pregovori kod namjestništva u Trstu prekinuti baš radi toga, da jedna i druga stranka sasluša mnienje naroda, formulira predloge i iste iznese u budućim konferencijama za pregovor. Ti predlozi biti će tada predmetom dalnjeg pregovaranja. U tom pogledu dakle izčezava u opće svaka bojazan, da bi naši zastupnici mogli nasjesti ili što od narodnog stanovišta popustiti, jer gdje nema ličnih interesa, ne može biti govora o bojazni kakve žrtve ili popusta.

Spominjemo pak mimogredce a da ne budemo za to proroci, da uz poznatu intrasigentnost talijana i njihovih pretjeranih zahtjeva, svi ti pregovori ne će dovesti do nikakvog uspjeha: dok Talijani ne će da nam povrate što je naše, nema ni govora o miru.

Uklnuće nekih blagdana. Kako je poznato, izdao je lanjske godine papa „motu proprio", kojim se ukidaju neki blagdani odnosno prenašnju na nedjelju, prepustiv ipak biskupima, da svaki polag okolnosti u svojoj biskupiji konačno odtrdi, koji blagdani se imadu ukinuti. Tom papinu odredbom bavili su se austrijski biskupi na zadnjoj konferenciji u Beču i složili se, da prepuste papi odluku u tom pitanju. Sada je ta papina odluka stigla, te se u Austriji ukidaju ovi blagdani: Stopanje (drugi dan Božića), uskrsni ponedjeljak, duhovski ponedjeljak, mala Gospoja (8. setembra), Svieczeca (2. febrara) i Svi Sveti.

„Prvo češko opće dioničko društvo za osiguranje života" u Pragu — Generalno zastupstvo za jugoslavenske zemlje u Trstu, sklopilo je sa družbom sv. Ćirila i Metoda za Istru ugovor, kojom se obvezalo biljegovati na svoj trošak sve hrvatske ili srbske police sa osobitim narodnim biljegom od 1 K, biljegovati sva svoja hrvatska i srpska pisma sa običnim narodnim biljegom i primati u korist naše družbe životna osiguranja. Evo najeklatantnijeg primjera narodnog žrtvovanja sa strane narodnog češkog zavoda, te je do sada prvi i jedini taj zavod, koji se je sjetio naše družbe, prvi koji osjeća kao narodnu dužnost podupirati našu najvažniju instituciju, našu milu družbu „Sv. Ćirila i Metoda" — kad već želi raditi i sam zaslužiti med našim narodom. Osobito nam se svidja od „Prvog Češkog" to, što je ono došlo samo k nama i samo od sebe stavilo nam na razpolaganje svoju pomoć — čast mu.

Svojom dužnošću osjećamo, da najtoplije preporučimo našim ljudima imenovani zavod; kani li se tko osigurati na život, neka se obrati na „Prvo češko", da time podupre i našu družbu. Ovdje valja i vrijedi u istinu izvesti geslo „Svoj k svome", koji nas podupira, taj je naš, koji je naš, moramo ga podupirati i mi. Vrlo će nas veseliti, budemo li mogli u čim kraćoj dobi javiti, da se lijepi broj naših narodnih ljudi, naših vojnika itd. osiguralo za našu družbu. Na taj način mogli bi poučiti družbi stalno najveće glavnice, a da ne bi osiguranik niti najmanje osjećao maleni trošak godišnji za dotične premije.

Nadamo se, da će se naš rodoljubni narod tomu pozivu odazvati. Na pomoć našoj družbi „Sv. Ćirila i Metoda za Istru". — Ravnateljstvo družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Sjednica odbora političkog društva za Hrvate i Slovence Istre, održavana je u nedjelju dne 11. o. mj. poslije podne u občinskoj kući u Pazinu. Odbor se je bavio ponajprije predstojećim popunidbenim izborom seoskih občina političkog kotara Volosko i stvorio u tom pogledu razne zaključke. Raspravljao je odbor i druga važna javna pitanja.

Velika skupština. Sutra u petak vrši se u prostorijah „Dalmatinskog skupa" u Trstu velika skupština, na koju su pozvani svi Hrvati stanujući u Trstu i na kojoj će se razpravljati i viećati o životnom pitanju tršćanskih Hrvata t. j. o ustrojenju hrvatske pučke škole u Trstu. Taj važni i težki posao preuzela je na sebe tamešnja podružnica istarske „Družbe sv. Ćirila i Metoda".

Vjenčanje. U nedjelju dne 18. t. mj. vjenčat će se u Zavalju (Hrvatska) naš prijatelj i zemljak, g. Josip Fugosić, kot. sudac u Bihaću (Bosna) sa gdjicom Jelkom Ritz. Bilo sretno i brzicetno!

Naš prilog. Današnjem broju priložen oglas o Thomas-ovoj drozgi za gnojenje prohjetnih usjeva.

Franina i Jurina.

Fr. Povej mi Jure, se veselite ča tega pusta u Materadi.

Jur. Frane moj, veselje, da ne more bit veće.

Fr. Oho, dakle i ti si mi se stavil plesat.

Jur. O ne. Ča jazaš, da čovik se veseli samo kad pleše, pravo veselje je Frane moj, kad čovik, ki je moral trpit i ki je moral bit ščavo, vidi da i njemu zora puca i da mu gre na bolje; onda vidiš to je veselje, da veće ne more bit.

Fr. Čul sam, čul, Jure, da se vi več ne pustite držat za ščave, i čul sam, da ste vi Materešćani pregledali, pa da imate več i hrvatsku školu, kamo saljete Vašu dicu, da se vade va svom materinskom jeziku.

Jur. Vidiš Frane, to ča se mi več ne pustimo držat za ščave, pa hrvatska škola, one lipe pisme, ke pivaju naša dica, pak ona „Nije Materada talijanska, talijanska, talijanska, već je Materada hrvatska, hrvatska, hrvatska", to je vidiš kako sam ti rekal naše najveće veselje.

Fr. Sada razumim, da je sada za Vas puno bolje.

Jur. A kako pa vi tamo dole va Lovrečići.

Fr. Pusti me Jure, tamo imamo dva plesa.

Jur. Tako, a znaš zašto imate dva plesa.

Fr. A valja zato, ča su onega iz Materade prenesli u Lovrečicu.

Jur. Vidiš Frane, kad budete i vi složni kako mi, kad budete i vi imali hrvatsku školu, kad budu vaša dica pivala lipe hrvatske pisme, kad budete pivali „Nije Lovrečica taljanska, već je ona hrvatska", onda će bit i za vas dobro i ne ćete imat intrigi.

Fr. Imaš pravo Jure. Ma i mi Lovrečani vidimo, da ne moremo več tako dalje, pa bilo ča bilo i mi cemo progledat i branit naš jezik i naše pravice i pokazat cemo, da nismo ni ščavi ni taljani, već pošteni ljudi, po čigovih žilah teče čista slovinska krv.

Jur. Bravo Frane, samo složno.

Fr. Buzetski sarvenjak da su vero plesali za „Lego".

Jur. Čul sam, da su im prosli na feštu brati iz Roma, Pulje, Kalabrije, Sicilije itd.

Fr. Vero je bilo videt same stare Rimljane ali latine a la *Cerovac, Predan, Virada, Poropat, Ritoša, Krnčić* itd.

Jur. Ala lipo ih je moralo bit videt, kada su se ukrcali na Parekaju.

Fr. Za poć doma va Cicarију.

†

Podpisani javlja u ime svoje i rodbine, svim prijateljima i znancima žalostnu vijest, da im je brat odnosno stric, gosp.

Šime Križmanić

bivši vrtlar blagopokojnog biskupa Dubrille

dne 14. veljače 1912. u 6 ura jutro nakon kratke bolesti u 70. godini dobe svoje, providjen svetotajstvima umirućih, blago u Gospodinu preminuo.

Sprovod mrtvog pokojnika bit će dne 15. veljače 1912. u 4 ura po podne iz kuće žalosti, ulica Monte Ghetagner br. 21, na ovdašnje civilno grebље.

POLA, 14 veljače 1912

Venceslav Križmanić
nećak.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Pozor tamburaška i pjevačka društva.

Naručite za pokladne zabave novo izašle šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuplete) sa pratnjom tambura ili glasovira i nove tamburaške partiture od Stahuljaka, Hruze, Barkaša, Machača itd. kod prve sisačke rukotvornice tambura

J. Stjepušin, Sisak.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Puli ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima:** želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. ∴ ∴ ∴ ∴ Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka kprenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.** ∴ ∴

Cijena 1 bočici sa uputom, uz bočica stoji 5 kruna, od bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Tekuća se samo u, ljekarni :: kr. Petra ::

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Svoj k svomu!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Doprema automobilom.

Svoj k svomu!

Najbolji češki tavor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

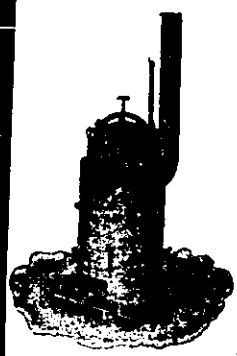

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike!

Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga **Alfa Separator, Beč XII/3.**

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals ∴ MORITZ HILLE, DRESDEN) ∴

najveća specialna tvornica Evrope

Glavuo i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja: ∴

Tehnička poslovnica:

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrialna poduzeća ∴ ∴ ∴

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA I dr., PULA.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	„	dol.	2.5[illegible]
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaku Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.12	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Mar

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol.	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	NEREŽINE	odl.	6.—

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.	„	dol.	4.10
6.30	dol.	Silo	odl.	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Sv. Svaki utorak

7·15 pr. p. odl. Crikvenica

9.15 pr. p. dol. Rijeka

[illegible] ako ona „tri-[illegible] osobnih ljudi [illegible] osamljeni (je-[illegible] imo o

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Lop.

Broj 8. Pula, u četvrtak dne 22. februara 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom sto ji 10 K u obće, na godina 5 K za seljake ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Izbornicima kotara Volosko!

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri zaključilo je postaviti kandidatom za izpražnjeno mjesto zastupnika seoskih občina izbornog kotara Volosko za istarski sabor

g. Dr. Frana Brnčić

odvjetnika u Trstu, pripadnika istog kotara.

U ovim odsudnim časovima, gdje se radi o izvojštenju prava hrvatskog i slovenskog naroda u Istri, potrebito je, da uz bok ostalim zastupnicima što na istarskom saboru zastupaju hrvatsko-slovenski narod u Istri, bude čovjek dubokih, umnih sposobnosti, čeličnog značaja, voljan ustrajno raditi za dobrobit naroda.

Takav čovjek jest g. **Dr. Fran Brnčić**, Istranin, pripadnik istog kotara, sin seoskih roditelja, rodoljub dušom i tjelom, koji poznaje na tanko potrebe i nevolje što tište hrvatsko-slovenski narod u Istri, a napose one pomenutog kotara i koji je pripravan, da sve svoje sile uloži za svetu svrhu.

Izbornici seoskih općina kotara Voloskog! Birajte zato svi jednoglasno

g. Dr. Frana Brnčića

odvjetnika u Trstu,

koji će sjegurno najuspješnije zastupati Vaše interese u Istarskom saboru.

On će biti pripravan da u saboru i izvan njega bude Vama na pomoć u svim Vašim kulturnim, političkim i gospodarskim potrebama. Na njega ćete se moći u svako doba potpunim pouzdanjem obratiti.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri očekuje od svakog svjestnog narodnog izbornika, da će ko što je i do sada takodjer i u ovoj prigodi dati svoj glas za predloženika podpisanoga političkoga društva.

Pazin, dne 18. veljače 1912.

Odbor političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri.

Glavna skupština političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre obdržavati će se u **ponedjeljak** (mjesto nedjelju, kako bijaše u prošlom broju javljeno) **dne 26. febrara o. g. u 2 sata po podne** u prostorijama **družtva „ZORA" u Opatiji** sa sliedećim dnevnim redom:

1. Nagovor predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Promjena pravila.
5. Izbor novoga odbora i
6. Eventualia.

Preporučamo toplo svim članovima družtva, da sudjeluju mnogobrojno kod te važne skupštine.

ODBOR.

Žalosne pojave.

[illegible] učitelj Korelić držao tečaj i Slovenci [illegible] koli u Trvižu, a bijaše ske občine [illegible] jer je onaj bistri nastavnik je odg[illegible] škole i učitelja. Dne 29. prošle godine dodje u školu g. [illegible] Čulonić, pravnik, te stane učitelja ispitivati, koliko imade nepismenih, koje poučava. Onda se okrene mladićima, koji su ondje učili, i reče im: „od danas naprijed ne ćete smjeti dolaziti u školu, već u čitaonicu, gdje će poučavati župnik i ja, jer u našim pravilima stoji, da je dužnost odbora, da se skrbi za duševni odgoj članova." Ljudi su i dalje dolazili u školu. Onda su protiv toga počeli agitirati propali učiteljski kandidat Metod Sironić, rečeni pravnik i gimnazijalac Vladimir Sironić. Usljed toga odstupilo je kojih desetak nepismenih, ali inače se tečaj podvostručio, te ga sada polazi oko 25 njih.

Zanimivo je, da je taj isti gosp. pravnik u ime djačkoga društva „Dobrile" i u „Našoj Slogi" i u „Pučkom prijatelju" potpisao članak „ABC." („Dobrila za pučku prosvjetu), u kojem kaže i ovo: „Nije ovdje mjesto, da jadikujem, da pravim jeremijade na postocima nepismenog naroda u Istri. Stara je tužaljka, poznata svima. Pametniji je tihi, realni rad za pučku prosvjetu, samo ne treba ništa odgadjati, oklijevati, frazirati, već žurno latiti se posla. — — — — apeliramo u prvom redu na seljake, vještije pismu, svećenike i pučke učitelje, da se za taj plemeniti rad zauzmu." Šta to znači? Ta gospodin učitelj nije pravio nikakve jeremijade, nije se tužio, nije oklijevao, nego se je odmah prihvatio tihoga i teškoga rada za pučku prosvjetu! Zašto mu onda u radu smetati, zašto smutnju činiti medju onim vrijednim mladićima? Ta društvu je i onako otvoreno široko polje rada. Za svakoga ima dosta narodnoga posla, koji hoće s ljubavlju i nesebično raditi.

Kad smo već kod mladenačkog društva „Seljačka Sloga" u Trvižu, spomenut ćemo, da je kod njegova otvorenja članove pozdravio g. učitelj Josip Bačić riječima: „Donosim Vam pozdrav od onih učitelja, koji su se odcjepili od bezvjerskih". On sigurno dobro zna, da učitelji oko „Narodne Prosvjete" stoje na vjerskom stanovištu, a ipak buni narod protiv njih. Ima narodna riječ, koja kaže: „Ne laje pseto sela radi, nego sebe radi", tako i g. Bačić buni narod ne radi vjere, nego radi sebe.

Dne 31. prosinca pr. god. bio je roditeljski sastanak u Tinjanu, na kojem je na poziv gosp. učitelja Zlatića govorio g. prof. Novljan iz Pazina. Tumačio je, kako se imadu podupirati i škola i dom, da valjano omladinu uzgoje. Iza toga govora progovorio je velečasni gosp. župeupravitelj Krizman, da su sazivači toga sastanka mimoišli njega i reče: „Mimoišli su mene, prema tome su mimoišli crkvu, a buduć, da ste vi odani svojoj crkvi, mimoišli su i vas. Oni će se doduše sada ispričavati svakakvim lijepim riječima, ne bi li zaveli i kojega dobroga izmedju vas". Nije istina, da su sazivači mimoišli velečasnoga posp. župeupravitelja, jer je gosp. učitelj Zlatić odmah išao k njemu, kad je od predavača dobio pismo, da će doći, a gosp. prof. Novljan nije mogao prije pisati, jer je čekao odgovor iz Krmpe, gdje je istoga dana imao biti roditeljski sastanak.

Na Novu godinu 1. siječnja o. g. rekao je velečasni gosp. Lj. Zvaček, župnik u Gologorici, pri svršetku svoje propovjedi medju inima i ovo:

„Ja, kao vaš pastir, moram vas upozoriti i na ovo: — Pred nekoliko godina ustanovilo se u Pazinu društvo učenih ljudi, koji su si — pod krinkom, da rade za narod — stavili zadaću, da u narodu unište katoličku vjeru. Oni pravi katolici, koji su bili u tom društvu, uvidili su njihovu nakanu, pa su zato istupili iz njihova društva i osnovali svoje katoličko društvo.

Protivnici bezvjerci izabrali su si tri središta, Pulu, Trst i Rijeku, iz kojih navaljuju na sve što kršćansko misli i radi. Sredstva su im:

1. Štampa — novine. Izdavaju svoje bezvjerske novine u Puli, Trstu i Rijeci. Koje su te novine, ne ću vam sada nabrajati. Za to su bili prisiljeni i katolici, da u Pazinu osnuju katoličku tiskarnu i izdaju svoju katoličku novinu, a to vam je „Pučki Prijatelj". Izlazi tri put na mjesec itd. (Preporučuje „P. P.".)

2. U svoju bezvjersku svrhu služe se i — *roditeljskim sastancima*. Ona bezvjerska gospoda u Pazinu dobila su već i mnogo učitelja na svoju stranu, pa ih nagovorila, da drže roditeljske sastanke, na kojima se ima započetka ljudima tumačiti sasvim nedužne stvari, ali koji konačno idu za tim, da ljude odvrate od vjere. Zato ljudi, ne vjerujte tim krivim prorocima! I kadagod vas na takav sastanak pozovu, ne idite ni blizu, pa makar bilo i gg. iz Pazina, nego od takova sastanka bježite daleko, ako ne vidite, da je na takovom sastanku i vaš župnik.

3. Ovi krivi proroci uveli su u svoje paklenske svrhe i — analfabetske tečajeve, i to zato, da vas nauče čitati i pisati, pa da ih onda smatrate svojim prijateljima, a onda, kad im budete vjerovali, lako će vas odvratiti od Kristove vjere.

Ja, kao vaš župnik — zaklinjem vas, da im ne idete na lijepak, nego da se držite svoga duševnoga pastira, kojega su oni počeli napadati u novinama, tužbama, anonimnim listovima itd. itd."

(Opaska: Tumači zatim, kako je to znak, da on ide dobrim putem itd. itd. — Neka gosp. župnik Žvaček dodje k nama vidjeti jedno pismo, kako on znade lijepo zaklinjati kukce na trsu. Mi ipak smo toliko „bezvjerski", da nismo taj dupis objelodanili baš radi obzira prema svećeničkom stališu. — Ur.)

Roditeljske sastanke naredjuje školski nastavni red, a i školske su oblasti u tom pogledu više naredaba izdale, pa se čudimo, kako se usudjuje svećenik jedan ovim načinom buniti narod protiv zakona i odredaba državne vlasti. Što se pak tiče analfabetskih tečajeva, to ga pobijaju katolički djaci, koji se kupe oko društva „Dobrila", te su u novinama izdali spomenuti proglas „ABC".

Mi ne bismo ovoga pisali, ali ovakovih se žalosnih pojava pokazuje sve više, a znamo velike potrebe našega zapuštenoga naroda u Istri, pa mučimo sve naše rodoljube i starije i mladje, da se zamisle, kuda to vodi.

„Odbor za prosvjetu" u Pazinu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Ostavka općinskih zastupnika u Puli. Uprava grada i općine Pula ne može da izadje iz vjekovječne krize. Obćenito nezadovoljstvo stanovničtva zbog loše uprave upliva štetno i na same zastupnike. Tako je poslednje doba položilo zastupničku čast deset općinskih zastupnika pripadajućih stranci ratne mornarice i dvojica činovničkih pristaša. Kao uzrok tomu koraku navadja se taj, što općinska uprava nije htjela ili mogla uzprkos izričitom zahtjevu onih zastupnika, da predloži podrobne račune o občinskoj upravi. Svakako je to velo loše znamenje, kad se neće da predloži račune na zahtjev tako važnog čimbenika.

Tomu zlu pridružilo se i drugo povodom zadnjeg štrajka gradskih namješte-

nika, kojom se je prigodom pokazalo, da je gradsko zastupstvo u velikom neredu. Tada je oporba tražila, da se provede proti krivcem istraga, napose proti nekom činovniku gradske plinare, ali tomu opravdanom zahtjevu nehtjedoše gospoda na občini zadovoljiti a da ne sprave svoje kumove i prijatelje u nepriliku.

Usljed tih prilika, bolje neprilika, nisu ni naši hrvatski občinski zastupnici ostali prekriženih ruku, te su u utorak držali u Medulinu posavjetovanje, na kojem su i oni odlučili predati ostavku na časti obć. zastupnika, što su i najavili načelniku. Poradi te ostavke ne može više občinsko zastupstvo djelovati, te će morati biti razpušteno, jer kamoraši nemaju dovoljan broj zastupnika, da uzmognu obdržavati valjane sjednice.

Taj korak naših zastupnika mora svaki rodoljub posvema odobriti, jer da to nisu učinili, bili bi samo pojačali poziciju kamore, t. j. one talijanske bande, koja je ne samo bahato ignorirala naše zastupnike, nego svagdje sistematično gnjećila naša prava u ovoj općini, kršila zadanu riječ i obećanja i protivila se svakom i najopravdanijem našem zahtjevu. Tako je eto svršila skupina kamoraša, koja je na svakom koraku gazila zakon i pravo, pravila dugove a narod obterećivala novim porezima.

Kako se govori, doći će na upravu občine vladin komesar. Taj će pak trebati, da uzme drenovu metlu, da dobro izmete i pročisti refugium danguba i bezposlica, što arče narodni novac osobito u t. zv. občinskim podzećima.

Mjesto financijalnog nadzornika u Puli. Doznajemo od prijateljske strane, da se ima popuniti mjesto financijalnog inšpektora ili komesara u Puli i da se na to mjesto kani postaviti činovnika Niemca, koji ne zna ni rieči hrvatske i slovenske. Upozorujemo na to gospodu na ravnateljstvu u Trstu, koja neka znadu, da mi više ne spavamo.

Za Družbu sakupilo se na piru Marije Ružić sa Ivanom Brajnović od Petra u Rovinskom selu K 18·—. Živili rodoljubni svatovi!

Krčki kotar:

Vrbnik, početkom februara. Zadnji dopis iz Vrbnika u „Našoj Slogi" javlja sl. općinstvu, kako Vrbnik napreduje: dnevno općenje sa parobrodom sa ostalim svijetom; vodovod, kakova bi mogao i ne jedan gradić zavidjati itd. Kad bi još pomorska vlada dala popraviti onu porušenu mulu, bio bi Vrbnik zemlja gdje mlijeko i med teče, a biva nešto drugo.

Lijepo je, da se ističemo onim, što nam na diku i čast služi, ali zašto zamučati našu sramotu?

Naša općinska uprava, po mnijenju kompetentnih ljudi, je najneurednija u cijeloj Istri, ne radi načelnika, radi općinskih zastupnika — to su prosti dobričine, od kojih se ne može čudesa očekivati — nego radi lijenosti i nesposobnosti općinskog tajnika. Pomislite, da već dvije godine zasebice nije učinio proračuna.

Kako se onda uzdržava ta općinska baraka? Kojekako.

Bili n. pr. od općinara utjerani nameti za popravak crkve, vlada prema proračunu kao patron dala svoju tagentu, a uprava župne crkve izjavila dati takodjer svoj prinos; novac sabran od općinara otišao onamo, gdje ga ni bilo t. j. njim se zaćepilo koja općinska skuljo; svota od vlade doznačena i isplaćena uložena je još danas u mjesnoj posujilnici, valjda da ponaraste sa interesima, dočim uprava župne crkve so je čuvala bilo dati samo i pol pare, a crkva . . . . gore nego prije.

Općina se zadužila radi vodovoda — nikakvo zlo, jer dobra i zdrava voda, pa još pod nosom, biva od neizrecive vrijednosti, ali kako dug amortizirati uz ovakva tajnika? Ne treba samo dug plaćati, nego imati i pristednje za eventualne popravke; vodovod mora imati posebnu upravu, a tajnik nije dorasao niti staroj!

A eto nove nepromišljenosti. Govori se, da je općina utjerala od općinara nešto novaca na račun vodovoda do konca g. 1911. Bilo to valjda nešto neobična u občinskoj blagajni, pa hajd brže — kako govore ljudi — tim novcem betoniraj trg ili placu, kuda prolaze vodovodne cijevi na tri strane. Neka koja cijev pukne, trebat će dvostrukog troška, razbijati i opet načinjavati beton.

Da se trg jednostavno i redovito livilirao, lahko bi se došlo do razbijene cijevi otkapanjem i zakapanjem — nu valjda naš općinski tajnik čuo, da su negdje konja potkivali, pa digao i on nogu, da bude barem na „placi" napretka. On kao dusa općine morao je upozoriti naše oce na posljedice, a vrbnikče krasotice bi onuda svejedno plesale, pa bila placa i gruhom posuta.

Potrebito je u istinu novo groblje. Sadanje je previše u mjestu, a kamo s njim i čim graditi novo? Treba novih prostorija za škole, jer sadanje pretjesne, pa pohadjanje i pouka razdijeljena, dakle neuredna; treba stana za župnika, dotično i kapelana. Za sve ovo treba novaca. Općina prezadužena već sada; da se red učini, ali s drugim tajnikom, morat će se naprtiti ogromni nameti.

Općina dakle, ako se hoće, da se spasi iz financijalne propasti, potrebuje razumna i radina tajnika, jer sadanji nije tomu dorasao.

Oblasti moraju uredovati bez ikakvih obzira. Čemu bi mogao u Vrbniku koristiti n. p. raspust općinskoga zastupstva, nametnuv privremeno općinsku upravu, ako se tajnik ne makne. Možda bi to moglo učiniti novo općinsko zastupstvo, dotično općinska uprava? Nikada! To treba da učine oblasti bilo državne, bilo pokrajinske, jer Vrbničani samo buče, ali kada treba nešto oštrije zarezati, onda se ustežu, bojeć se škoditi tajniku, a ne misle, koliko škode nanaša on općini sa svojim nemarom. Sadanji načelnik se je dosti s njim nagrizao, bučio, grozio, ali da tajnika makne, nije imao „kuraja", pa tako ga neće imati ni drugi, jer se boje zamjere itd. Ako pretpostavljene oblasti ne poprime strogih mjera — tajnik se popraviti neće i ne može — dotično ako se tajnik sam ne zahvali na službi — toliko obzira bi morao imati prama svojem rodnom mjestu i svojem dostojanstvu —, onda sadanje općinsko zastupstvo bi se moralo korporativno odreći svoje odgovornosti, novo zastupstvo nebi smio nitko birati, niti u nj biran biti, eventualno općinsku upravu primiti.

Opaska uredničtva. Uvrstili smo ovaj dopis pod svu odgovornost pisca. Primjećujemo pak, da su teške osvade u dopisu naperene proti osobi, koja ne nosi nikakve odgovornosti za činjenice u istom navedene; uz to su pak nekoje osvade i ne točne. Radi toga prepuštamo napadnutom ako hoće da stvarno odgovori, otvarajuć mu u tu svrhu stupce našega lista. — Upozorujemo pak g. dopisnika, da u buduće šalje dopise izravno na uredničtvo a ne preko treće osobe, jer se inače neće uzeti u obzir.

Voloski kotar:

Kotarska Gospodarska Zadruga u Volotkom-Opatiji držala je svoju dvadeset i četvrtu glavnu skupštinu u Berseču dne 11. tek. mj. Akoprem nije bilo vrieme najpovoljnije, zabralo se mnogo članova iste. Predsjednik g. V. Tomičić otvori skupštinu i pozdravi skupštinare, veseleć se, što su se u tolikom broju odazvali pozivu. To je znakom, da je zadruga prijubljena i da će uviek bolje napredovati na korist naših gospodara.

Tajnik g. Dr. M. Trinajstić izviesti o zadružnom radu u minuloj godini. Taj se rad kretao u granicama zakonom i potrebama gospodara zadruzi odmjerenim. Nabavilo se sumpora i modre galice bolje vrsti, umjetnog gnoja, sjemenja, voćaka, gospodarskih sprava, što se sve članovima dalo uz nabavni trošak.

Pouke i upute se davalo putem tehničkog tajnika.

Bilo se nakanilo urediti u Dragi Mošćeničkoj i u Berseču vrt za voće, za povrće, za cviće i uresno drveće, al se nije do sada uspjelo, jer se nije dobilo zatražene pripomoći ni od vlade, ni od zem. gospodarskog vieća.

Kad se pitalo, nek nam se dade mladih stabljika nizkih vrba, priobćilo nam se samo zavod, kod kojeg ih možemo kupiti.

Molba za potporu za nabavu kemičkih gnojeva i sjemenja nije primila odgovora.

Naskoćne postaje u Berseču i Opricu ne rade već dvie, odnosno jednu godinu, jer zem. gospodarsko vieće nije još dalo bikova.

Putem Gospodarske Sveze u Puli se je izviestilo o biedi u nekim občinama uslied nerodice, ali se nije dobilo ni filira pripomoći.

Tajnik je jošte spomenuo sudjelovanje predsjednika kod skupštine zemaljskog gospodarskog vieća i sjetio se rano preminulog putujućeg učitelja g. Petru, koji se toliko zauzimao i radio za napredak našeg gospodarstva i koji je toliko uzljubio našu zemlju, da je se i u svojoj oporuci velikim zapisom sjetio.

Skupštinari su mu uskliknuli, slava, i primili tajnikovo izvješće na znanje.

Gosp. župnik Ziganto je izrazio svoje čudo, što zadružne molbe nalaze tako malo odaziva kod odlučujućih faktora i, nakon priopćenja tehničkog tajnika g. Prodana, da mnoge molbe, podnešene od raznih gospodara na c. k. kotarsko poglavarstvo, su ondje ležale mjesec i više neriješene, predložio je, da zadruga požuri popunjenje mjesta putujućeg učitelja za naše kotare.

Za tim je blagajnik gosp. V. Mavričević izvjestio o društvenim računima, koji svršavaju sa K 5921·57 dohodaka i toliko potroška. Odobrio se taj obračun, a tako i proračun za tekuću godinu sa K 2530·— dohodka i toliko potroška.

Kod izbora novog odbora izabrani su opet kako predsjednik g. V. Tomičić, kako podpredsjednik g. Fr. Skalamera, kako tajnik g. Dr. M. Trinajstić, kako blagajnik g. Vinko Mavričić a kako odbornici gg. Ivan Dujmović iz Berseča, Juraj Barković iz Sv. Martina, Josip Rubinić iz Mošćenice, Higin pl. Peršić iz Lovrana, Josip Piglić iz Oprica i Andrija Peršić iz Poljana.

Kod eventualnih predloga govorio je g. Dr. M. Trinajstić o stogodišnjici biskupa Dobrile, tog velikog prijatelja našeg puka. Ocrtav njegov životopis i zasluge, predloži, da ga se sjetimo, dopriniev svaki po svojoj moći nešto za njegov spomenik. Sabralo se K 26·—. To su većinom dali sami poljodjelci.

Zaključilo se ždriebanjem 42 komada raznog gospodarskog orudja, pri čem je svaki obdarenik dao 10 do 20 para za Družbu.

Skupština je bila zaključena u 2 sata poslije podne.

Javna skupština u Voloskom. O toj javnoj skupštini primili smo iz Voloskog i ovaj dopis, da se vidi, kako je ista bila ozbiljna i kakav utisak je izvela na občinstvo.

Dne 11. t. mj. obdržavala se javna pučka skupština u „Narodnom Domu" u Voloskom, sazvana od mladjih ljudi. Ne ću reći, da je uspjela.

Ljudstva je bila puna dvorana i sve je teklo u najljepšem redu. G. prof. Ivančić izvjestio nas o slabom političkom stanju u Istri, a napose u ovom kotaru. Lijepo je govorio, ali čitavu stvar smo većinom još prije znali.

Na pozornici ustane Dr. Tentor. Svojim nezdravim silogizmom odapeo je nekoliko strijelica, koje su doprle samo do stražnjih zidova dvorane i tu se najednom odbile, da se vrate na sav odbor, a posebno na Dr. Tentora. Većina se skupštinara njegovim riječima od srca smijala (a i on sam) i na koncu mu burno odobravala. — Samo, ako mi postavimo premisu, da se čovjek ludostima smije, to bi izašao vrlo logičan zaključak, i kad bi se „svijestna" publika tomu zaključku smijala, bila bi najveća ludost.

Proti govoru dr. Tentora ustali su Dr. Grgurina i zastupnik Rajčić.

Jedino je stvarno govorio Dr. Červar, koji se je opravdao radi položenja mandata. Izmedju ostaloga on je kazao takodjer, da hrvatska učiteljska škola ne spada u Volosko-Opatiju, nego u kopnenu Istru, gdje naš narod nema zarade kao ovdje. Ovamo spada trgovačko-obrtnička škola i to baš u Volosko-Opatiju, a ne u Kastav, gdje nema nikakvog života.

Pale su teške riječi proti našim zaslužnim ljudima, ali držim, da im ove riječi ne će smanjit ugleda i volje za narodnu stvar.

Glasovale se neke rezolucije sa dovoljno nesmisla i kontradikcija, i — konačno se skupština raspustila.

Pečat svemu bijaše to, da se je Dr. Mandić pojavio govoriti o nečemu, što je već davno bilo glasovano, a kad ga je neko na to opomenuo, lijepo se nasmješi: „Oprostite" — veli — „da je došlo to nesporazumljenja!" i — ode, a publika udari u buran pljesak.

Razdioba državne podpore u Voloskom. U ponedjeljak dne 12. o. mj. o podne, sastali su se na c. kr. kotarskom poglavarstvu u Voloskom občinski načelnici iz Materije, Podgrada, Jelšana: gg. Kastelic, Dekleva i Valenčić, občinski tajnik g. Omahen iz Podgrada, zastupnik „Mjekarske zadruge" u Hrušici veleč. g. Maruščić te narod. zastupnici M. Mandić, Dr. I. Poščić i prof. Vj. Spinčić, da podiele medju stanovništvo občina Materija, Podgrad i Jelšane, državnu podporu od 30.000 K, koju je vlada doznačila *za sada* gornjim občinam, oštećenim prošle godine tučom, sušom i bolešću na blagu.

Težko je bilo tomu odboru, da podieli toli neznatnu podporu stanovništvu tri velikih občina, u kojima vlada usljed spomenutih elementarnih nepogoda najveće bieda i potreba.

Svi prisutni složiše se u tome, da podieli svakoj občini po 10.000 K, ko se ima skrbno i brižljivo potrošiti a bude stradajući narod od toga zbi imao kakovu korist.

U občini Jelšane potrošiti će se jed dio podpore za nabavu hrane i sjem a drugi dio za dogradnju ceste Dole Brdo.

U občini Podgrad potrošiti će se do čenu svotu za popravke cesta i putev ostatak za nabavu hrane, što će preu kotarska gospodarska zadruga. Doznač je stanovništvu sela Javorje svotica gradnju kala. Hranu će se nabaviti sa za ona sela, koja bijahu najviše tuč oštećena.

U občini Materija potrošit će se sk svu svotu u gradnju, dogradnju i poprav cesta i puteva u čitavoj občini.

Preporučeno je načelnicima, da se n vac taj valjano potroši, da se tim nit okoristiti nesmije i da se uzme u osobi obzir najsiromašnije stanovništvo.

Još nešto o skupštini u Voloskom. O samoj skupštini priobćili smo izvješta u zadnjem broju, čemu imademo dodat samo toliko, da su nekoji govornici govo rili proti današnjim predstavnicima hrvat

Nastavak u prilogu.

ško slovenskog naroda u Istri tako oštro i teško, da se toga neufaju priobćiti ni najliberalniji inače tim predstavnicima protivni listovi. Očevidac nam je pako pripovjedao, da je vidio na vlastite oči, kako su sjedi ljudi ogorčeni i duboko ožalošćeni zapustili tu govorničku arenu *naše nadobudne uzdanice.*

A sada par riječi k nekojim točkama rezolucije:

Što se tiče prve točke, to možemo mladu gospodu uvjeriti, da će s njima teško u „slogu i jedinstvo“ nijedan stariji rodoljub, dok budu oni govorili, sudili i osudjivali sve i svakoga, kao što su to činili na svojoj skupštini.

K II. točki opažamo, da je *namještenje sposobnog činovnika* želio provesti i sadašnji odbor, da je to očevidno o tom, imade li za to *sposobnog* kandidata i dostatno sredstava.

Treća točka odpada, jer su i Talijani uvidjeli, da je uzaludno svako pregovaranje t. j. da su njihovi zahtjevi pretjerani — te su zaključili, da se prekine pregovore.

K IV. točki odgovaramo, da je skrajno uvriedljiva za naše zastupnike i da je osvada nepromišljeno nabačena.

U izvedivost zahtjeva u V. točki, ne vjeruju ni oni, koji su ga stavili. A što bi na to akademičari u Pragu i Zagrebu?

Svakomu svoje. U zadnjem broju ogledne „Naše Sloge“ bio je priopćen dopis iz Liburnije pod naslovom: *Manje riječi, više djela, tobože* kao *skromni prosjet* „Narodne radničke organizacije u Volosko-Opatiji“ „protiv nepodobštinama, koje su se dogodile na skupštini u nedjelju dne 11. ov. mj.“

Dozvolite mi, gosp. uredniče, da se sa par riječi osvrnem na taj dopis koli s obzirom na neistinite tvrdnje, koje sadrži koli s obzirom na osobu, koja je ono napisala.

Očekivalo se, da će na oštre i teške na nadaje izrečene na javnoj skupštini od prošle nedjelje, doći bilo kakov odgovor ili reakcija, ali da će prvi odgovor doći od one strane, od koje je došao, to nije valjda nitko očekivao, tko pozna ovdašnje prilike. A to za to ne, jer je dopisnik onog članka, jedan od najmladje „inteligencije“, bio o cijelom pokretu točno informiran te je i u privatnom razgovoru prije skupštine i pleskanjem na samoj skupštini odobravao ono, na što hoće sada da protestira. On je *iskrivio* zaključak skupštine u pogledu osnovanja lokalne organizacije, što se lako može opaziti, ako se usporedi odnosne rezolucije i njegov dopis; on je *svjesno ustvrdio* neistinu govoreć, da se osamljeni muče (tobože *radnici*) o što bolju reorganizaciju „Narodne radničke organizacije“, jer on najbolje znade, da su baš mladji preuzeli na se taj posao te ga već dobro započeli; on je dapače *plagirao* misli mladje inteligencije u svojim izvodima o pučkoj prosvjeti, o pučkim predavanjima, pučkoj čitaoni (na čemu sada ovdje jedno mladji rade) itd. A kulminacija njegove zlobe i pokvarenosti sastoji se u tome, što je *zlorabio* ime „Narodna radnička organizacija u Volosko-Opatiji“, da se iza njezinog pečata sakrije njegove opake i himbene namjere, potkrepivši svoje riječi onim strašnim riječima: ovdješnja *pokvarena, lijena i nemarna* mlada „inteligenca“.

Jest, ljudi, koji su kadri ovako gadno nešto učiniti, ne zaslužuju, nego da spadaju medju ovakovu „inteligencu“, jer se svatko mjeri po svojem laktu.

Izjava. Potpisani u ime cjelokupnog odbora „Narodne radničke organizacije“ u Volosko-Opatiji izjavljuju, da je dopis iz Liburnije pod naslovom „Manje riječi — više djela“, otisnut u zadnjem broju cj. „Naše Sloge“ napisan i poslan bez ovlaštenja i zaključka ovog odbora, što odbor veoma žali, jer društvo nema prava, da ikome što prigovara — a niti je ovakav istup po društvenim pravilima dozvoljen. Predsjednik: M. Trinajstić, blagajnik: Ern. Baša.

Za Družbu, prigodom vjenčanja Josipa Mihelića iz Kućelove i Marije Slavić iz Matuljeve, a kod male gostbe pod krovom nevjestičinih roditelja u Matuljama, na predlog trgovca Gržetića, sakupilo se je 50 K. Hvala svim, medju njimi kumovom Matu Sušnju i Janku Karlavarisu, kao i sabiraču Dru Reji, koji je izručio novce prisutnom predsjedniku Družbinomu Vjekoslavu Spinčiću, a ovaj ih je izručio blagajniku.

Pazinski kotar:

Odbor za prosvjetu u Pazinu nije u pokladno vrijeme držao svojih redovitih subotnjih predavanja, da se uzmognu mladji ljudi po miloj volji zabavljati. Medjutim se je on spremao za dalnji rad a pokazalo je i druge, da stanu raditi za prosvjetu puka. Kako je najvažnije, da svaki naš čovjek znade čitati i pisati, sastao se je izaslanik odbora s učiteljima i učiteljicama na sastancima u Lupoglavi, Kasteliru, Pazinu, Sv. Nedjelji kod Labina i u Puli. Učiteljstvo se je vrlo rado pozivu odazvalo i prihvatilo se teškoga posla, te već na raznim mjestima po Istri drži tečajeve za nepismene. Nadamo se, da će im u tom poslu ići na ruku svaki pametan čovjek, jer je za naš narod velika škoda, što imademo toliko nepismenih. Članovi odbora drže sami tečaj u selu Heki, doskora će otvoriti još nekoje.

U subotu 2. marča nastavlja svoja redovita predavanja u „Hrvatskoj Čitaonici“. Predavat će gosp. profesor Fr. Novljan: „Problem maloga naroda“. Početak točno u 8 i pol sati u večer.

Omladinski ples u Pazinu. Kako je već bilo javljeno u ovom listu, obdržavao se dne 10. o. mj. omladinski ples u Pazinu u lijepoj ukrašenoj dvorani „Nar. Doma“, koji je spao na zadovoljstvo svijuh. Na plesu vladao je familijaran i demokratski duh, pak stoga su svi prisutni bili u veselom raspoloženju, te se nije gledalo ni na doktora, ni na obrtnika, već se je tu sve zajedno miješalo i zabavljalo bez svake razlike.

Najljepše se zahvaljujemo svim darovateljima i onima, koji su nas poduprijeli, da taj ples što ljepše ispane, te su nam tako omogućili, da smo postigli svoj cilj s ovim plesom.

Za družbu sv. Ćirila i Metoda sakupile su krabuje izmedju Ročana i Pazinčana u gostioni gosp. I. Čeha 20 K 15 h. Najljepša hvala sabračima i darovateljima.

Porečki kotar:

Iz Lovrečice — občina Humak (Umag). Članak „Piccola“ od 28. decembra pr. g. u kojem me neki iz Umaga napada, htio sam jednostavno mimoići, nu budući da moju šutnju nekoji zlorabe, prisiljen sam na dotični članak odgovoriti, pa da tako javnost upozna prilike ove župe.

Župa ova biti će sigurno mnogima nepoznata. Ona leži baš na moru izmedju Umaga i Novograda (Cittanova), a prostire se pako do Materade, gdje je već „Družba“ otvorila svoju školu.

Dopisnik mi predbacuje, da pohrvaćujem crkvu, a za primjer uzima tobože slučaj, koji se je dogodio na Božić. Gosp. učitelj naime, koji je bio ujedno i orguljaš, učio je pjevače bez moga znanja jednu latinsku pjesmu, koja bi se imala pjevati pod Sv. misom na Božić. Za sreću na badnji dan doznao sam od treće osobe što se namjerava, akoprem bi bio morao o stvari mene na vrijeme obavjestiti. Izprva sam uopće htio zabraniti, da se pjeva dotična pjesma, budući se radilo bez moga znanja, nu jer je pjesma bila latinska a ne talijanska, mislio sam, da ne bi bilo baš razborito

zabraniti, pa sam dozvolio, da se pjeva za vrijeme prikazivanja. Iza evandjelja pako t. j. za vrijeme dok svećenik daje vjernicima cjelivati propelo, što je ovdje običaj na Božić, Stjepanju, na Novu godinu i na Sv. Tri Kralja, pjevati će puk svoju starinsku „U to vrime godišta". Ali to se dvojici trojici nije svidjajo, pa zahtjevahu, neka dozvolim da pjevaju latinski na mjesto „U to vrime godišta", što dakako nisam mogao dozvoliti. Počela je napokon i Sv. misa. Pjevači uz pratnju orgulja zapjevali su „Kyrie" i „Gloria", ali kad je pako puk iza evandjelja počeo pjevati „U to vrime godišta", četiri pet pjevača s gosp. učiteljem izašli su iz crke. I to su bile kako veli dopisnik *„le docili pecorelle che voltarono la schiena al loro pastore e abandonarono la Chiesa"*. Pobožni pako puk, pjevajući običnu božićnu pjesmu, klanjao se je novorodjenomu kralju. I dok su mi slili, da će me ostaviti na ciedilu, brže bolje sakupiše se stari pjevači i nastaviše pjevati Sv. misu po staru. Eto „latinska" gospodo, tako stvar stoji.

U oči Božića doznao sam tek, što se ima pjevati, pa uza sve to dozvolio sam, da ne bi možda moja zabrana bila uzrokom kakvog eventualnog nemira one svete noći, ali vaša namjera bila je nečista; htjeli ste iznenada odstraniti lijepu i milu hrvatsku starinsku božićnu pjesmu, koja je pravi izraz duševnog veselja pobožnog puka.

Gospodo „Latini"?! Vi mi predbacujete, da pohrvaćujem crkvu. Ja crkvu ne pohrvaćujem, jer u njoj se odkad obstoji hrvatski propovjeda i drže razne pobožnosti u hrvatskom jeziku, a to za to, jer je ova župa čisto hrvatska, dok talijanskom jeziku u crkvi nema traga. A jer vama valjda smrdi, što pobožni puk moli hrvatski, i jer vas i to izdaje, da ovdje ne stanuje talijanski živalj, za to vaše nastojanje, ne bi li iztjerali iz crkve ono, što i tako dozvoljavaju crkveni propisi. Ali uzalud vam posao.

Mene nadalje krivite, što se ljudi žele od Umaga odcjepiti; što su se kod lanjskog popisa izjavili za Hrvate; što traže hrvatsku školu itd. Znajte gospodo, da to nije moje djelo, već je to davna želja ovih ljudi, koji su siti vašega gospodstva i koji se žele odkrižati od vas, ali buduć ostavljeni sami sebi, nisu imali, koji bi ih vodio, koji bi im savjetovao, koji bi im bio pri ruci. Gospodo, u ovoj župi stanuje hrvatski narod i taj traži svoje. Ovdje nema niti jedne obitelji, koja bi govorila izključivo talijanski. Babići, Skrinjari, Cokniči, Koreniki, Jugovci, Dolinci, Lakoti itd. itd. nisu bili nikad Italijani.

Pokojni župnik, velite, živio je u najljepšoj slogi s Talijanima i s Hrvatima *se c'erano*. Na prste pako možete izbrojiti obitelji, koje su s Vama, ali inače i oni su dobri ljudi, te ih kao njihov pastir ljubim i štujem i dragi su mi ništa manje nego ostali. Ali s vama, gospodo smutljivci, ne može biti prave sloge, jer bi ste htjeli, da svećenik ne bude pastir povjerenog mu stada, već najamnik. I da bih bio najamnik, ne biste me klevetali, da ne vršim svoje svećeničke dužnosti. Kad bi peljao vodu u vaš mlin, kad ne bih bio vršio svoje pravo za vrijeme izbora, onda bih bio i ja: *„sacerdote che vive in buonissima armonia con gli Italiani liberali."* Ali budući, hvala Providnosti božjoj, vršim savjestno svoje svećeničke dužnosti, jer inače biste me bili već odavna tužili ne jedanput, već i više puta, i jer se u tom pogledu vas ne bojim, a ima baš ništa, zato nastojati ću i raditi dalje, da očuvam povjereno mi stado od lažljivih proroka, koji dolaze k njemu u odjeći ovčjoj a unutra su vuci grabežljivi.

Ivan Gbrijelić ml.
župe-upravitelj.

Koparski kotar:

Razdioba državne podpore u Kopru

U subotu dne 10. o. mj. u 10 sati prije podne sastao se je na c. kr. kotarskom poglavarstvu u Kopru posebni odbor, koji je imao da razdieli naknadno stiglu državnu podporu za porezne občine Kaštel, Sv. Petar (Padena i Novavas) te za Saudriju. Kod te razdiobe sudjelovali su osim kot. poglavara g. Polley-a i izviestitelja putujućeg učitelja g. Marsića, načelnik piranski g. Dr. Fragiacomo, odaslanici spomenutih trih občina i državni zastupnici M. Mandić i P. Spadaro.

Imalo se podieliti 20.000 K za tučom oštećene občine. Ova svota bijaše obzirom na broj stanovničtva, obzirom na štetu i potrebu naroda ovako podieljena: Porezna občina Kaštel 11.000 K, Sv. Petar 5 000 K i Saudrija 4.000 K.

Tom podporom imadu se u občini Kaštel provesti sliedeće gradnje, dogradnje, popravke cesta i puteva: cesta Kaldanija-Sv. Mihovil, Funtana-Škodelin, Vižinada-Kaštel, Morazija prema erarnoj cesti u Momjanu, cesta Kaštel u dolini Siciole, Volpija-Montini.

Osim toga odlučeno bijaše, da se priskoči stanovnikom Majke Božje na Krasu za gradnju groblja s podporom od K 5.000 a za popravak groblja u Kaštelu K 650.

U občini Sv. Petar ima se popraviti cestu Cerje do granice porezne občine Krkavce.

U občini Padena ima se popraviti cestu vodeću župnom stanu i dobaviti gradivo za popravak tog stana.

U občini Novavas ima se popraviti cestu Gabrija.

U občini Saudrija imade se popraviti cestu Koronika-Crnigrad i Crvenu cestu (Strada rossa).

Na koncu stvoren je zaključak, da se ima u svakoj občini sastaviti odbor uplivnih i nepristranih muževa, koji će gornje radnje bezplatno ili uz odštetu obične dnevne plaće radnika nadzirati. Radnje se ima provesti pod nadzorom službenika vlade.

Iz Lanišća. Prigodom vjenčanja g. Antuna Špinoti sa gdjicom Marijom Grbac sabralo se na priedlog g. Josipa Puhalj, za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 9.60. Darovaše gg: Po 2 K Puhalj Josip; po 1 K Špinoti Ante, Zlatić Marko, Sajina Ivan p. Grge, Grbac Ivan „Žuti"; po 40 para Grbac Josip „Luča"; po 30 para Špinoti Marija; po 20 para Puhalj Marija, Grbac Mate „Matetina". Grbac Jelica, Žmak Rok, Poropat Ivan, Zlatić Antica žena Jakova, Sošić Miho, Špinoti Matija, Poropat Jakov „Les", Grbac Katica, Šajina Katica žena Ivana, Grbac Marija, Božac Ljudmila; po 10 para Špinoti Franc, Grbac Jakov, Puhalj Mate. Mladencima bilo sretno a plemenitim darovateljima najljepša hvala.

Prigodom „Nove godine" sabrao je u istu svrhu marni blagajnik ovdašnje „Podružnice" Josip Bužđon K 8 Darovaše gg.: Po 5 K Puhalj Josip; po 1 K Zlatić Marko učitelj, Zlatić Matko naučitelj; po 40 para Bužđon Ivan, Bužđon Josip; po 20 para Jurdana Franc. Novac jedan i drugi predan je ovdašnjoj „Podružnici", koja ga je uložila u ovdješnju Posujilnicu.

Razne primorske viesti.

† **Grof Aehrenthal.** U noći od subote na nedjelju preminuo je u Beču ministar izvanjskih posala austro ugarske monarhije grof Lek-a Aehrenthal nakon podulje i težke bolesti. Bolovao je već godine na želudcu, ali od posliednjeg zasjedanja austro-ugarske delegacije, krenula je njegova bolest na gore, te se morao odreći svakom važnijem ili težjem poslu. Kao ravnatelj izvanjske politike Austro-Ugarske, bio je grof Aehrenthal gorljivi zago-

vornik trojnoga saveza t. j. Austro-Ugarske, Italije i Njemačke. Tomu savezu za ljubav žrtvovao je on nesamo simpatije do velike Rusije, nego i svoju ljubav do slavenskih naroda u Austriji. Poznata je činjenica, da je baš on silno uplivao na austrijsku vladu u pogledu na ustrojenje talijanskog sveučilišta, i ako nije u tome uspio, krivi su više postojeći odnošaji u našem parlamentu, nego njegova dobra volja. On je imao mnogo obzira prema susjednoj kraljevini Italiji, kojoj je izkazao velikih usluga. To mu priznaju danas talijanski službeni krugovi. I te usluge ne bijahu vazda na korist ugleda Austrije, najmanje pako na korist ugleda slavenskih naroda na jugu Austrije.

Njegovim nasljednikom imenovan je grof Berchtold, tijesni mu prijatelj i politički istomišljenik, koji će valjda voditi izvanjsku politiku monarhije po staroj tolotečini.

Pokojni grof Aehrentahl bio je u privatnom občenju vrlo prijazan i uslužan, što mu rado priznaju i njegovi politički protivnici.

Počivao u miru!

Razbijeni pregovori. Dne 16. o. mj. sastali su se u Trstu talijanski zastupnici sa načelnicima i pouzdanicima iz Istre u Trstu. Sastanak se je obdržavao radi pregovora sa hrvatsko-slovenskim zastupnicima glede narodnog sporazumljenja u Istri. Sastanak bijaše, kako pišu talijanski listovi, dobro posjećen.

Sliedećeg dana sastali su se sami talijanski zastupnici isto u Trstu i radi istog pitanja. Predsjedao je sastanku zastupnik Bennati. Razpravljalo se veoma dugo i obširno o pregovorima sa pouzdanicima hrvatsko-slovenskog kluba. Konačno bijaše zaključeno, da se prekine dalnje pregovore s našim puzdanicima, zbog njihovih tobože pretjeranih zahtjeva. I tako su dospjeli ti glasoviti pregovori tamo, gdje su se morali razbiti i to ne zbog pretjeranih zahtijeva naših pouzdanika nego radi tvrdokornosti i nepopustljivosti talijanskih zastupnika. Oni su naime htjeli, da im se mi predamo vezanim rukama na milost i nemilost i onda će nam iz milosti dobaciti koju mrvicu. Ta to je glasno i jasno izjavio njihov prvak Dr. Cleva na saborskom zasjedanju u Puli. Na pomirni nagovor Dr. Laginje, dobacio mu je talijanski kolovodja: *priznajte, da je ovo talijanska zemlja, i onda ćemo se pogadjati.* Tako misle i to zahtjevaju njegovi drugovi Bennati, Apollonio, Salata, Chersich itd. jedino što su ovi oprezniji i lukaviji te znadu umjetno prikriti svoje himbene osnove.

S naše strane bilo je rečeno javno i privatno, da je uzaludan svaki pogovor i pregovor s talijanskim kolovodjama Istre, dok vode prvu i glavnu riječ jedan zagriženi Bennati, strastveni Apollonio, himbeni Salata, podmukli Chersich itd. itd. S ovima nikada ne bude primirja ni mira.

Jedan od ovih pere crnca u trščanskom „Il Piccolo“ od dne 20. o. mj. te nastoji da svali svu krivnju radi neuspjelih pregovora na *„radikalne“* hrvatsko-slovenske zastupnike, koji da su tobož stavljali preterane zahtjeve, kojih Talijani ne mogu da ispune. Taj suradnik trščanskog lista (Stalni suradnik iz Poreča. Op. ured.) očekuje, da će sada naši pouzdanici, s kojima su oni prekinuli pregovore, stupiti pred gospodu skrušeni i poniženi te im podati obje ruke sa pokornom izjavom: eto vam naše ruke, vežite ih čvrsto s težkim lancem. A jok, talijanska lijo! Čekati ćete stalno dugo prije nego li se ijedan poštem hrvatski ili slovenski zastupnik u Istri ponizi tako nizko il duboko, da bi pošao moliti tebe ni tvoje drugove za milost. Nikada! Netrebamo milosti ni pomilovanja od nikoga. Mi tražimo ono, što nas ide po božjim i ljudskim zakonima: podpunu jednakost i ravnopravnost u zemlji, u kojoj nas imade dvije trećine. To, i ništa drugo tražimo mi!

Promjene na ministarskih stolicah. Smrću grofa Aehrenthala, austro-ugarskog ministra izvanjskih posala, ostalo je njegovo mjesto veoma kratko doba nepopunjeno. Njegovim nasljednikom imenovan je grof Berchtold, bivši austrijski poslanik na ruskom dvoru u Petrogradu.

Pošto je ovaj ugarski državljan, ne bi smio dulje ostati na mjestu skupni ministar financija barun Burian, budući da je i on ugarski državljan. Na njegovo mjesto imao bi stupiti koji austrijski državljan i kao takovog spominju već dulje vremena carskog namjestnika kneza Hohenlohe u Trstu.

Namjestnikom u Trstu imao bi postati odjelni predstojnik u ministarstvu nutarnjih posala barun *Fries* ili sadašnji zemaljski predsjednik u Šleziji Grof Coudenhove.

Mi neznamo, u koliko su te viesti istinite, napose one o promjeni na namjestničkoj stolici u Trstu.

Knez Hohenlohe bio je već austrijskim ministrom predsjednikom i sada zauzima jedno od najvažnijih mjesta u upravi austrijskih zemalja, te ne znamo, što bi ga moglo sklonuti na to, da se lati službe i časti ministra skupnih financija — ako ne želja ili poziv vladara.

Drugo je pitanje, tko bi ga mogao naslieditи na namjestničkoj stolici u Trstu i to je pitanje za nas važnije, nego li sve ostalo.

K nama u Primorje dolaze od vajkada kao namjestnici visoki državni dostojanstvenici, koji obično ne poznaju naših odnošaja, naših zemalja, zemaljskih jezika, naših želja i težnja. Naravno je, da takovi namjestnici ne mogu biti na svom mjestu i da oni ne mogu imati srca i ljubavi do naroda ili plemena, kojima stoje oni na čelu. Da je tomu tako, ne treba nam posizati za dokaze u daleku ili blizu prošlost. Tih dokaza imademo na razpolaganje u izobilju.

Po našem dubokom osvjedočenju počinjaju najveću pogrišku visoki krugovi time, što nam šalju za namjestnike muževe, koji zemaljskih jezika il nepoznaju bar jezika većine stanovničtva, s kojim im je vladati. Mi se ne sjećamo, da bi bio na namjestničkoj stolici namjestnik, koji bi bio temeljito poznavao hrvatski ili slovenski jezik. Ogromna većina tih namjestnika nije znala niti jedne hrvatske ili slovenske rieči, premda sačinjava naš narod u stanovničtvu Primorja ogromnu većinu.

Ni sadanji c. k. namjestnik ne poznaje naš jezik, premda je kod svog nastupa obećao, da će se ga naučiti.

Njegovim nasljednicima imali bi postati, ako on preduzme mjesto ministra skupnih financija, barun Fries ili grof Coudenhohe. Ni jedan ni drugi od ove gospode ne znaju ni hrvatski ni slovenski. I ta činjenica imala bi biti zaprekom i jednomu i drugomu, da zajednu stolicu carskog namjestnika u Trstu.

Na tu činjenicu upozorujemo odlučujuće faktore u Beču s ozbiljnom opomenom, da smo svi do grla siti tudjinskih namjestnika u Trstu, koji ne poznavaju narod niti njegova jezika i da ne ćemo više mirno podnašati ili trpiti carskih namještenika, s kojim ne može ogromna većina pučanstva da izravno opći il s kojim moraju predstavnici našega naroda obćiti u njemačkom ili talijanskom jeziku.

Uknuti blagdani u trščansko-koparskoj biskupiji. Trščansko-koparski ordinarijat izdao je naredbu, kojom se u smislu papine naredbe *„Motu proprio“* od dne 12. julija 1911. ukidaju u ovoj biskupiji sliedeći blagdani: *Svećnica, Sv. Josip Blagoviest B. D. M., Rodjendan B. D. M.* (Mala Gospa) te blagdani po *Božiću* (Sv. Stjepan), *Uskrsu* (Uskrsni ponedjeljak) i po *Duhovih*. Blagdan *Tjelovo* ostaje i svetkuje se u četvrtak po Sv. Trojstvu, kano i do sada. Navedenih ukinutih blagdana obavljati će se i nadalje služba božja kano i do sada, nu vjernici ne će biti više crkvenim zapovjedima obvezani, da prisustvuju sv. misi i da ne vrše svoje svakdanje radnje.

Ogromni dar nadbiskupa Posilovića hrv. narodu. Zagrebački nadbiskup preuzvišeni gosp. Dr. Juraj Posilović, odredio je u svojoj oporuci u crkvene i narodne svrhe ogromnu svotu od milijun šeststočetrdeset i šest kruna. Od te svote odredio je za narodne svrhe u Istri 45.000 kruna i to K 25.000 za Družbu sv. Ćirila i Metoda a K 20.000 za djački konvikt u Pazinu. S tom svotom i prijašnjom darovao je ovaj vrhovni hrvatski crkveni dostojanstvenik u narodne svrhe u sve preko tri milijuna kruna.

Ovim ogromnim darom podigao je preuzvišeni g. nadbiskup Posilović sebi vječni spomenik u srcima cijelog hrvatskog naroda.

Austro-hrvatsko parobrod. društvo. Saznajemo iz pouzdana vrela, da vijest raznih zagrebačkih, trščanskih i budimpeštanskih novina glede fuzije Austro — hrvatskog parobrodarskog društva u Puntu i Hrvatskog parobrodarskog društva u Senju nije ispravna, jer do te fuzije nije došlo, a pregovori koji su se vodili u tome pogledu pred više vremena, svršili su bez ikakovog resultata.

Vjenčali se. Prošlogu čedna vjenčao se je u Gorici g. Matko Zlatić, naučitelj u Lanišću s gospodjicom Josipicom Klunovom. Bilo sretno.

Uložne knjižice za „PUELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Franina i Jurina.

Jur. Si cul Frane ca piše va Piccole, da su neki odi Rapca dali niku koronu za Talijane va Tripolisu.

Fr. Vero sem cul.

Jur. Pa povej mi malo, ki su to delije dali.

Fr. Ca ćeš da ti povem, kada nisu imeli kuraja nanke potpisat se. Sakupili da su va njihovem kazinu a drugo ne znam niš.

Jur. E Frane, Frane, ca ne znaš, zac se nisu oteli potpisat? Ac su ti to bili sami cesarsko-kraljevski.

Fr. Vidiš, vidiš, bit će to tako bit, tar nanka ne gre nijedan nutar leho cesarsko-kraljevski piegati.

o o JEFTINO I BRZO. o o

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izrađuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

VIA GIULIA 1.

o o JEFTINO I BRZO. o o

Stavlja se do znanja, da se

Trgovina pomodne robe

Fröhlich-ovo skladište

— — — mode — — —

u PALAĆI FABRO, via dell' Arsenale br. 11. ponovno otvara.

Poblize će se obaviti.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Pozor tamburaška i pjevačka društva.

Naručite za pokladne zabave novo izašle šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuplete) sa pratnjom tambura ili glasovira i nove tamburaške partiture od Stahuljaka, Hruze, Farkaša, Machača itd. kod prve sisačke rukotvornice tambura

J. Stjepušin, Sisak.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio Br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan protiv svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih bolí i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu protiv slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijeva. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.**

Cijena 1 bočica je 1 kruna, za bočica stoji 5 kruna, za bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni : t. sv. Petra :

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Svoj k svome!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Doprema automobilom.

Svoj k svome!

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije,** kao snieg bielo, očihano 6·40 K. 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K. 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **s pokrivač,** 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka,** svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

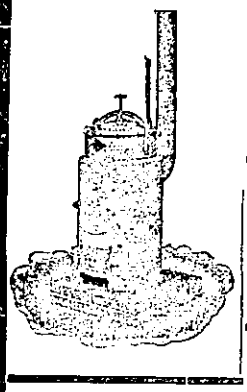

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih pa tvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

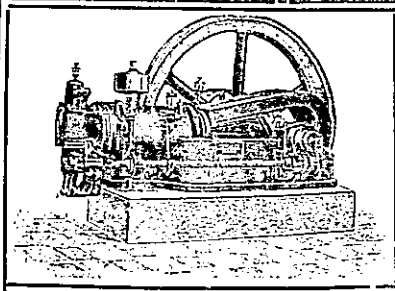

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na uršavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća špeciálna tvornica Evrope

Glavuo i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva'u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI. PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dioničke u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Riecl, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vriedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
7.05	odl.	„ . . .	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska . . .	odl.	3.0
7.45	odl.	„ . . .	dol.	2.50
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subota
prije podne				po podne
4.30	odl.	∨Baška . . . . . ↑	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	↓Rijeka . . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaku Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨RIEKA . . . . ↑	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.12	dol.	↓LOŠINJVELI . . ∧	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨Rijeka . . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab . . . . ∧	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	∨RIJEKA . . . ↑	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija . . .	odl.	4.25
7.20	odl.	„ . . .	dol.	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag . . .	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	Baškanova . .	odl.	11.55
12.20	odl.	„ . .	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj .	odl.	7.15
4.30	odl.	„ . . .	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*) .	odl.	6.55
4.50	odl.	„ . . .	dol.	6.45
5.40	dol.	↓NEREŽINE . . ∧	odl.	6.—

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	∨Vrbnik . . . . ↑	dol.	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak . . .	odl.	4.15
5.50	odl.	„ „	dol.	4.10
6.30	dol.	Šilo	odl.	3.50
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	↓Crikvenica . . ∧	odl.	3 —

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.

9.15 pr. p. dol. Rijeka odl. 12.45 po p.

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Punta i Lopara.

Broj 9. Pula, u četvrtak dne 29. februara 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točnu označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godina
5 K za seljake } na godina
ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Izbornicima kotara Volosko!

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri zaključilo je postaviti kandidatom za izpražnjeno mjesto zastupnika seoskih občina izbornog kotara Volosko za istarski sabor

g. Dr. Frana Brnčić

odvjetnika u Trstu, pripadnika istog kotara.

U ovim odsudnim časovima, gdje se radi o izvojštenju prava hrvatskog i slovenskog naroda u Istri, potrebito je, da uz bok ostalim zastupnicima što na istarskom saboru zastupaju hrvatsko-slovenski narod u Istri, bude čovjek dubokih, umnih sposobnosti, čeličnog značaja, voljan ustrajno raditi za dobrobit naroda.

Takav čovjek jest g. **Dr. Fran Brnčić**, Istranin, pripadnik istog kotara, sin seoskih roditelja, rodoljub dušom i tjelom, koji poznaje na tanko potrebe i nevolje što tište hrvatsko-slovenski narod u Istri, a napose one pomenutog kotara i koji je pripravan, da sve svoje sile uloži za svetu svrhu.

Izbornici seoskih općina kotara Voloskog! Birajte zato svi jednoglasno

g. Dr. Frana Brnčića

odvjetnika u Trstu,

koji će sjegurno najuspješnije zastupati Vaše interese u Istarskom saboru.

On će biti pripravan da u saboru i izvan njega bude Vama na pomoć u svim Vašim kulturnim, političkim i gospodarskim potrebama. Na njega ćete se moći u svako doba potpunim pouzdanjem obratiti.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri očekuje od svakog svjestnog narodnog izbornika, da će ko što je i do sada takodjer i u ovoj prigodi dati svoj glas za predloženika podpisanoga političkoga društva.

Pazin, dne 18. veljače 1912.

Odbor političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri.

Občina Pula pod komisarom.

Kako je bilo.

Već do pred tri godine občina Pula imala je kakovih pet milijuna kruna duga, a ceste razrovane, blagajne redovito prazne, providba vode nedostatna, plinara (fabrika gasa) kupljena stara i premalena za razvoj grada. Usupor najmovinskog novčića (soldo pigioni) i posebne takse na uvoz vina na debelo, dug je rasao od godine do godine, premda su nameti na poreze i na vino i meso, kako jih imaju druge občine, bili dosta visoki, i davali više, nego li je občinska uprava stavljala u proračune.

Tako je bilo i svi pametniji uvidjali su, da pod gospodstvom same talijanske stranke ne bude nikada bolje.

Nam Slavenom, osobito hrvatskomu puku Pule, bilo je tim teže, što se občina nije obzirala ni malo na naše posebne potrebe.

Stavili su već pred više godina u proračun nekoliko tisuća kruna, da će nam sazidati jednu školicu za naš jezik barem u Jadreškim; ali krune su došle u občinsku kasu i prošle drugamo, a Jadreški nebi ni danas, kako ni drugi, imali škole, da se naš „stari" i uz njega mladji nisu pobrinuli na drugi način.

Kako se je mislilo pomoći.

Učinio se je novi zakon za občinu Pulu, po kojem je imalo biti u zastupstvu jedan broj ljudi od mornarice i posebno jedan broj ljudi od naše hrvatske strane i još posebice po jedan zastupnik nemanića, to jest onih, koji neimaju svog imetka nego što rukami zasluže te neplaćaju izravnog poreza od zemlje, obrta, trgovine, kuće, ni od drugog imetka.

Tako je došlo, da je od par godina občinsko zastupstvo Pule bilo sastavljeno ovako:

Peto tielo	1. od nemanića hrvatskih	1	zastupnik
	2. „ „ talijanskih	1	„
Prvo tielo	3. od občinskih i pokrajinskih činovnika i najviših plaćajućih	8	„
	4. od državnih civilnih činovnika	2	„
Drugo tielo.	5. od srednjih plaćajućih	10	„
Treće tielo	6. od najnižih plaćajućih (i to od grada, Fazane i Galezana 7. a od hrvatskih vanjskih 6)	13	„
Četvrto tielo.	8. od pripadnika mornarice	10	„
	Skupa	45	zastupnika

i 24 zamjenika.

Načelnika (Podestada) imali su birati svi skupa, tako i njegovog zamjenika. Onda je od mornarice morao biti jedan savjetnik (konšiljer), a od Hrvata jedan, a drugo od Talijana.

I po tom zakonu dobila je talijanska stranka odviše, ali dobri su ljudi računali, da će se ta stranka dati razlogu i da će oni od mornarice, ljudi prokušani u računstvu i inžinjirstvu, biti slušani i da će se nami Hrvatom štogod barem bolje goditi na gospodarskom i školskom polju.

Ali nije išlo.

Odmah iza konstituiranja občinskog zastupstva moglo se je opaziti, da stvari neće poći pravo. Načelnik Dr. Vareton i njegovi pomoćnici nisu bili dorasli poslu. Talijanska strana još je imala veliku većinu, ali njezini žešći ljudi slabo su marili polaziti sjednice, neki se i odrekli, jer su uvidjeli, da nisu više onako samovlastni gospodari, kako su bili.

Naša manjina sama nije mogla da stvori koju pametnu odluku, jer je ostajala u manjem broju. I zastupnik talijanskih nemanića Lirussi, valja reći istinu, trudio se je i ako možda kadgod preoštrim načinom, da se što dobra učini za nižu ruku, ali nije koristilo. Tako su već pred više mjeseci i dr. Laginja s naše strane i Lirussi sa svoje, predlagali, neka se nižim radnikom občinskim na cestah i na gasu, iz dobre volje povisi nekoliko nadnica, ali većina onda toga nije htjela prihvatiti, a kašnje, kad je štrajk nastao, morali su sramotno popustiti sili.

Za nas Hrvate bilo je, kako da nas nije. Obećavali su u stiski, da će preuzeti na javni trošak naše škole. Na mjesto toga prisilili su vladu, da jih za pet godina ona uzdržaje.

Nami to nije baš krivo, ali nije pravica, da država mora plaćati naše male i nedostatne škole u Puli, a da naši občinski nameti idu na povećanje talijanskih škola i dječjih zabavišta, koja su kao rešeto, na koje staviš hrvatsko djete, da iz njega izadje Talijan.

A kad smo htjeli na Kastanjeru i u Verudi, da otvorimo po sami jedan razred naših škola, da djeci bude bliže, i da u Šijani i Kastropoli nebude prenatrpano djece, onda se je načelnik občine Pule u školskom vieću tomu usprotivio, jer su se neki mali popravci učinili u dotičnih kućah, pak da neima od občine nastanbene dozvole. A u istinu jedna od tih kuća ima nastanbenu dozvolu od občine već preko 20 godina, a druga preko 6 godina! Tu se je vidjelo koliko nas Dr. Vareton ljubi i štiti!

Naši su pitali, neka se na skrajštini grada poprave neki putevi, neka se samo graje počiste uz njih i gromače prošire. Pak ni to! Pitali su za neke odaljenije kraje malo vode, pak ni to! Pitali su neka se do Vinkurana i preko njega na Banjole, učini dostojna cesta. Pak ni to! Ali za drugo bilo je novca izobilja. Ukrasi na licu nove talijanske škole u Polikarpu stoje sami više, nego li bi bila stojala jedna mala školica hrvatska u bližoj okolici grada. Naši su grizli usnice i trpili nadajuć se, da će doći dan obračuna.

I došao je dan obračuna.

Zastupnici mornarice nisu nam išli na ruku, koliko bi bili morali.

Ali to jim valja oprostiti, jer su se oni nadali, da će najprije urediti občinske finance tim, da urede poslovanje u občinskom poduzeću gasa, eletrike i vode. Ta poduzeća morala bi, kad bi bila valjano ure-

djena, općini nositi kakvih sto tisuća dohodka, na mjesto toliko duga svake godine. U dobroj nakani, da će to staviti u red **čim prije**, zastupnici mornarice dobrikali su se s talijanskom strankom, jer je ona u zastupstvu bila u velikoj većini. Nu konačno osvjedočili su se i oni, da ne ide tako napred.

Njihovi ljudi uvidjeli su već aprila prošle godine, da je gubitak pri „stabilimentima" za godinu 1910. bio vrlo velik i da se je na račun godine 1911. već do aprila potrošilo na uzdržavanje makina toliko, koliko je bilo u proračunu za cielu godinu.

Pitali su glavnog inžinjera tih općinskih poduzeća više puta, neka potanko protumači, odkuda te razlike, da se uzmogne na dobro providiti pametnim načinom. Ali nisu mogli dobiti razjašnenja, koja su pitali. Negdje novembra 1911., dali su ta pitanja baš protokolirati u zapisnik sjednice.

Ni to nije pomoglo.

Negdje početkom ove godine postavili su u tom pogledu zadnje pitanje, pa kad ni to nije koristilo, onda su zastupnici mornarice izašli iz uprave „stabilimenta", te najznamenitije grane općinskog gospodarstva.

Od naših nije bilo nikoga u upravi gasa, vode i eletrike.

Medjutim moralo se je dogadjati i drugih stvari za koje mi neznamo, ili bar ne znamo sve.

Umro je podnačelnik Frank, čovjek, koji je na žalost držao s talijanskom strankom, premda nije bio Talijan, ali skidamo kapu pred njegovim spomenom, jer je on, kao predsjednik kotarskoga cestnog odbora, izveo onu krasnu cestu do Majke Božje u Survih (Šijana) i tim poljepšao za mnogo Pulu i povećao vriednost kuća i zemljišta većinom naših ljudi uz onu cestu. Nu valja znati, da to nije izvela općina grada Pule, nego cestni odbor, u kojeg plaćaju namete i Kavranci, koji ne imaju puta ni za koze, a kamo li za ljude.

Na mjesto Frankovo bilo je trebalo birati podnačelnika. Toga talijanska većina nije učinila, jer je predvidjala, da bi se pri izboru moglo dogoditi čega ona ne želi.

U općinskoj deputaciji sjedi plaćen ravnatelj zemaljske bolnice, dakle činovnik. Nije u redu! U općinskoj deputaciji sjedi drugi čovjek, prvi bratučed načelnika Varetona, gosp. Petris. Nije po zakonu! Morao bi van ili on ili načelnik.

To sve kazalo je na nezdrave odnošaje.

Demisija zastupnika mornarice i državnih činovnika.

Biti će još koji razlog, ali i oni gore navedeni dostatni su bili, da sklone zastupnike mornarice i državnih činovnika na odstup (demisiju) iz općinskog zastupstva. To su oni i učinili pismenim podneskom na načelnika općine dne 16. februara u večer.

Nije ni moglo biti drugačije.

Kad vide, da ne mogu sudjelovati u upravi najvažnije grane (stabilimenta) čemu bi pomagali uzdržavati talijanski ukrojenu općinu ni u manjih stvarih!

Nisu liepo učinili ni zastupnici mornarice, ni oni državnih činovnika, što nisu naše občinske zastupnike obavjestili pravodobno, otvoreno i službeno, da odstupaju i zašto. Ali to nas nije briga, oni toga valjda nisu učinili radi toga, jer sebe nisu smatrali opozicijom proti većini, a naših sedam narodnih zastupnika, kao sedam skupa sljevenih svieća, jesu oporba, opozicija proti talijanskoj većini i biti će takovi do zadnjega daha, doklegod se hrvatskom narodu i u Puli ne bude godila podpuna pravica za njegov jezik, za njegove skole i za njegove pospodarstvene potrebe.

Našim je bilo dosta, da su saznali, da je 12 općinskih zastupnika odstupilo i da su u novinama objavljeni razlozi, zašto su odstupili.

Naši zastupnici raspravljaju.

Čim se je saznalo za demisiju zastupnika mornarice, drugi dan jutro pošao je naš zastupnik **Dr. Laginja**, kao stariji, do načelnika općine Dra. Varetona, pak do klubskog predsjednika mornarice g. Lovisona, da od jednog i drugog čuje, kako koje zvono zvoni. Isti dan razgovarao je i sa zastupnikom talijanskih socialista Lirussom, da prouči položaj sa svih strana, jer je stvar općine Pule velika i znamenita, pak se u takovih stvarih nevalja prenagljivati, nego svestrano prosuditi i proučiti i onda stvoriti odluku, koja se čini najpametnija!

Zato se mladjim nesmije činiti krivo, što stariji njihovi zastupnici, koji su za javne posle odzovorni, manje govore, nego li bi mladjim bilo ugodno.

Razaslao je pisma drugim našim općinskim zastupnikom, i konačno se dogovorili, da će se u zdravlju naći u jutro **20. febrara u Medulinu**, gdje je većina bolo zgodnije i da će se skupno pogovoriti i odlučiti: **Kaže li, da naši i nadalje ostanu u općinskom zastupstvu, li da odstupe i oni!**

Ako ostanu, biti će još broj preko 30, pak bi se mogle obdržavati pomoću naših općinske sjednice i tobože zakonito vladati općina i bez mornarice. Ali tada bi stojali na sjednicah 24 Talijana proti 7 naših. Vladali bi oni sami i još samovoljnije, nego li do sada.

Ako naših 7 odstupi i zamjenici isto tako, onda već neima broja i zastupstvo se na općini nemože više po zakonu sastajati, nego će morati doći druga providba! Tako je stvar stojala.

Srednjeg puta nije bilo, nego ili lievo ili desno!

Jovan Ljubotina iz Peroja pozvan pismom, odgovorio je da nemože, jer nešto slab, na sastanak, ali je pisao, da kamo mi, tamo i on. Evala mu!

Miho Buić Mišeta iz Kavrana nije dospio do sastanka, ali se je drugi dan priključio odluci ostalih. Tako i Grgo Mihaljević iz Stinjana.

I naši odstupaju od zastupstva u općini.

Kako rečeno, dne 20. febrara, naši se u jutro našli Medulinu. Po slovu gredu jim imena ovako: Grakalić Grgo, Laginja Dr. Matko, Mezulić Ante, Ravnić Josip, Stihović Josip, Ušić Blaž, Zukon-Jelačić Jos. Zukon Dr. Ive. Bilo je i nešto bližih pouzdanika od naše hrvatske strane.

Rasprava je trajala dugo, jer se je trezno promotrilo stvar sa svake strane. Napokon je bila jednoglasna odluka, da i naši zastupnici odstupaju i prisutni su podpisali ovo hrvatski pisano pismo:

„Velemožnom gospodinu

Dru. Vilimu Varetonu

općinskom načelniku

Pula.

Podpisani općinski zastupnici i zamjenici, osvjedočeni da je uz najbolju volju nemoguć daljnji uspješni rad općinskog zastupstva mjestne općine Pule, priopćuju Vašoj Velemožnosti, da se s današnjim danom odriču svojih mandata kao zastupnici, odnosno zamjenici."

To pismo podpisali su istu večer na svom domu zastupnici-zamjenici Jovan Ljubotina u Peroju i Grgo Mihaljević u Štinjanu.

Sutradan 21. febrara predao je Dr. Laginja u društvu zastupnika-zamjenika Ante Mezulića i Josipa Stihovića ono pismo Dru. Varetonu u općinskoj palači.

Cesarski komisar u Puli.

Dva dana iza odstupa naših zastupnika iz općine, dakle već jučer u jutro, preuzeo je općinske poslove državni komisar **barun Rudolf Gorizutti**, po službi kotarski kapelan pri Namjestničtvu u Trstu.

Kad se je prikazao načelniku Dru. Varetonu i pokazao mu vladinu odluku, kažu da je Dr. Vareton rekao, da ta odluka nije zakonita (!!) i da on ne izručuje ništa. Komisar da mu je rekao: e onda moram porabiti silu i u to se je prikazao savjetnik policije Osti a Vareton uzeo klobuk i otišao.

Upravitelj računovodstva Dr. Pesante i blagajnik općine Galante, da su izjavili, da oni nepoznaju drugoga gospodara do načelnika općine. Komisar jih je dignuo sa službe i dao zapečatiti njihove kancelarije. Drugi su se pokorili nalogom državne vlasti!

Tako od jučer vlada općinom Pulom državni komisar. Veliki dio puka u Puli govorio je od desetak godina ovamo, da se stvari neće urediti nikada nego na ovaj način!

Što sada?

Naša hrvatska stranka postigla je u zadnje tri godine dvije velike stvari, a to su ove: U saboru i u zemaljskom Odboru (Junti) u Poreču, nemože se **po zakonu** odlučiti ništa većega bez privole naših zastupnika i naših asesora. To je jedna. U Puli, najznamenitijem gradu Istre, nemože se **po zakonu** igrati sa pravicami hrvatskoga naroda proti volji njegovih zastupnika.

Talijanska stranka, opojena dugogodišnjim gospodstvom držala je i drži, da može gospodovati i dalje po miloj volji nehajuć za naše potrebe. Naši su zastupnici općine svojim mirnim, trezno promišljenim i odlučnim odstupom pokazali, da bez njih neima u Puli općinskoga zastupstva.

Kad ga se bude htjelo imati, govorit ćemo i mi.

Sada je sva odgovornost na cesarskoj Vladi!

Čovjek koj je postavljen da upravlja općinom, poznat je kao valjan i odrešit javni službenik. On znade, i ako ne posve dobro, takodjer naš jezik.

Imajuć čovjeka od svoga podpunog pouzdanja na upravi općine, Vlada ima sada svetu dužnost, da u Puli krojl i našemu narodu podpunu pravicu i da u korist svega puka, bilo talijanskoga, bilo hrvatskoga, i na prospjeh ciele države, uredi posvema općinsko gospodarstvo i da u to ime, do potrebe i bez oklevanja, takodjer posegne u žep. Do podpunog uredjenja općine Pule, neima se igrati sa provizorijl ni pokušajl. Šale više neima, lil! lil!

Kad se bude Puli opeta htjelo dati općinsko zastupstvo, neka ga bude birao, mudro podieljen u kotare, sav narod! Neće tada biti krivo ni mornarici, ni Talijanom, ali ne će smjeti biti krivo ni nam Hrvatom!

Nastavak u prilogu.

Iz pašaluka baruna Kobera.

U zadnjem smo broju spomenuli, kako barun Kober kani postaviti na čelo financijskog nadzorništva u Puli čovjeka, njemca po narodnosti, koji ne znade ni riječi hrvatski. Ova se je vijest sada i obistinila jer, kako doznasmo, dosadašnji nadzornik savjetnik Pederzolli, koji spada medju onu dvajsetoricu konceptnih činovnika na ovom ravnateljstvu financija, koji znadu hrvatski, premješten je u Trst, a na njegovo mjesto u Pulu dolazi financijski tajnik Dr. Adolf vitez Böckmann, koji je, kako gore spomenusmo, po narodnosti *njemac, te ne znade ni riječi hrvatski.*

Djelokrug financijskog nadzorništva u Puli obuhvaća skoro cijelu Istru, pa stoga moramo doista pitati preuz. gospodina namjesnika, princa Hohenlohe, da li je njegov podčinjeni izgubio zdrav razum, kada postavlja na čelo ureda, koji stoji u neprestanom dodiru sa narodom, čovjeka, koji ne pozna ni riječi jezika pučanstva svojeg budućeg kotara ? ? Što radi barun Kober, a to sjegurno po naputcima svojeg *adlatusa* pangermanskog junaka Dr. Helda, sa našim narodom, to prekoračuje zaista svaku granicu ustrpljenja !

Doznajemo nadalje, da će sadašnji konceptni činovnik na nadzorništvu u Puli, po narodnosti Hrvat, biti takodjer zamijenjen sa jednim komesarom Talijanom, koji kao ni njegov budući poglavica, ne znade ni riječi hrvatski.

Istarski Hrvati pitaju sada preuzvišenog gosp. namjesnika princa Hohenlohe, kako će novi gosp. nadzornik općiti sa hrvatskim strankama, a gospodin komesar voditi procese proti hrvatskim strankama, to jest proti dvie trećine pučanstva kotara ? ? Da li će se opet vratiti era Della Rosa ?

Lako nam je predvidjeti, kako će gosp. barun Dr. Kober doskočiti svom nedostatku spreme i sposobnosti ove dvojice svojih činovnika, jednog Germana, a drugog Talijana. Poslati će u Pulu kojega od naših mladih vježbenika, pa će taj siromah morati da uz svoju ostalu službu, za onih pustih mjesečnih 83 Krune adjutume, služi kao *dragoman* svojoj poglavici i komesaru prevadjajući za nje iskaze stranaka i ostale spise sa hrvatskog na njemački ili talijanski jezik.

Gospoda nadzornik i njegov komesar neće se moći dati nipošto zastupati po kojem vježbeniku ili pisarničkom činovniku jer je to protizakonito, pošto ovi ljudi nisu usposobljeni za takovu službu, nemajući, u koliko nam je poznato, propisani viši financijski ispit. Jeli tako pravo, gospodine barune ? ? Našem narodu u Istri preporučamo, da se služi samo sa svojim jezikom, da zahtjeva: da ga se presluša hrvatski, da se hrvatski pravi zapisnike, da odkloni razne tumače, pa će hrvatski jezik doći do svojih pravica u skoro vrijeme, usprkos svoj energiji i drskosti gospode na financijskom ravnateljstvu, o kojima ćemo još nešto pripovjedati u budućim brojevima.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izgon kamoraške bande sa puljske občine.

U očekivanju nogometa.

U posebnom izdanju od prošle subote obavieštili smo občinstvo grada Pule, o raspustu puljske občine, što pak u cielosti donašamo u današnjem broju i za vanjske predplatnike.

Kamorristi su odmah iza demisije naših zastupnika i onih od mornarice te drž. činovnika dali oduška u svom organetu od prošlog četvrtka, očekujuć svoju propast, pod naslovom „verso un colpo di Stato a Pola“. U svojoj opakoj i tatbinskoj saviesti, radi onoga što ih je sliedećih dana stiglo, okriviše poglavito zapovjednika ratne luke admirala Rippera, koji po svojoj službenoj dužnosti i prisegi prema svom gospodaru caru i kralju imao je paziti, da u jednoj ratnoj luki Nj. Veličanstva Franje Josipa I. ne pašuje i gospodari banda, koja šuruje i očijuka sa kraljevinom talijanskog vladara Viktora Emanuela. To je ta italofobija tog austrijskog admirala, koji je, ako je u tom smislu naviestio rat puljskoj talijanskoj kamorri, održao sada nad njom tako sjajnu i odlučnu bitku, da mu do sada nije dostajalo vremena ogledati se s njihovom bratijom u domaćim vodama; ali ako bi bratija kamorraša pokušala da dodju, prosla bi sad volja kamorru da bratiji pomogne.

Što se pako tiče neznatne osobe bivšeg puljskog načelnika dra Varetona, v di tek sada sav narod puljske občine, i Talijani i Hrvati, da je bila prieka potreba, da ta osoba sa svom kamorraškom bandom izčezne, *ne u interesu države, nego u interesu svega puka občine puljske*, talijanskoga i hrvatskoga. A to sve je najkrasnija i najdivnija zadovoljština i svjedočba tom austrijskom admiralu, koji je tobože, uviek po organetu kamorre, „prvi elemenat nereda u našem gradu“, jer se sada očito vidi kakav liepi red su pravih elemenli kamorre. U otimačini, kradji, prevari javnog imetka, u gulenju, mitu, strahovanju, obrtniku i trgovaca, podržavali su red u svim granama uprave puljske občine.

I mi kažemo: nè „italiana entrà di Pola“, *nego vlada ne smije pod nipošto dopustiti, nikada, pod nikakvim uvjetom i pod ni kakvom izlikom, da občina puljska postane više špiljom običnih i prostih tatova, lupeža i varalica !*

Na opasku kamorrinog organeta glede istupa naših zastupnika, opažamo o legendarnoj rečenici hrvatskog kralja Zvonimira, koju taj organet citira, ovo. Hrvati su svojevoljno i slobodnom voljom god. 1527. na saboru u Cetinu izabrali za svoje zakonite vladare današnju slavnovladajuću dinastiju, kojoj su bili uviek i ostali će vierni podanici, te kamorra mora biti uvjerena, da su baš Hrvati u Puli i po svoj Istri energično pokazali i dokazali, kako se otimlju robstvu i jarmu talijanske tiranije i lupeštine.

Nastup vladinog komisara.

Kao iz vedra neba grom zaskočio je u petak u jutro kamorraše na občini g. baron Gorizzutti sa dekretom vlade, kojim se razpušta občinsko zastupstvo i imenuje njega vladinim komisarom obcine Pula. Pripominjemo samo, da vlada u tom dekretu medju inim razlozima službeno konstatira neurednosti i veliko potrošanjkanje novca sa občinskom imovinom. Dosav u tom svojstvu u pratnji poglavarstvenog komesara i još dva računarska činovnika od vlade pred načelnika dra Varetona, ovaj se nečkao predati vladinom komesaru ured, te sa talijanskom „protesto, protesto“ odmaglio ko bez glave iz občine i otisao telefonirati svom kumpanju i gazdi Rizzi u u Poreč, da priskoči u pomoć. Nečista saviest traži nečiste pomocnike.

Na to je pošao vladin povjerenik u občinsku blagajnu i zatražio predaju blagajne. Ali dà, tu je tek darnuo u pravi osinjak kamorre; kamorra da preda blagajnu, ta to će reći sebi porinut nož u grlo. I ravnatelj blagajne dr. Pesante te blagajnik Galante (onaj poznati „ocio Galante !“) nehtjedoše pripoznati vladinog povjerenika a još manje predati ključ od blagajne (i proreci kao da su znali, da u njoj fali 60.000 K. Op. ul.). Nu to nije pomoglo ništa, jer je vladin komesar obojica smjesta suspendirao od službe i zapečatio prostorije, a kako ćemo vidjeti niže, kasnije upravio obojicu pod ključ u hlad.

Poslije podne pošao je vladin povjerenik u tvornicu gasa, da i tu preuzme agende. Ali tu je naišao još na veći odpor kamorrinih slugana, jer je kamorra predvidjala, da tu ima još više smrada nego na občini. I taj dan vladin komesar nije u tom občinskom poduzeću opravio ništa.

Istarska Junta u pomoći kamorre.

Na telefonsku obaviest načelnika Varetona, dobrzao je iz Poreča u Pulu već u 1 i pol s. p. p. isti dan zemaljski kapetan dr. Rizzi sa assesorom Apollonio. I trebalo je da dodje: komorraši skupljaju i trkaju gradom kô poparena i bez glave, očekujuć da ih Rizzi spasi. Jedva je došao Rizzi, vidjesmo kako u 2 s. po p. dolaze njemu u stan izabrana četa kamorraša medju kojima opazismo tobože komesara od place (anone) Zorzenona, diplomirda kovača Reju (renegat mora okrunit kamorrino poslanstvo). Papa Rizzi saslušavše strahovanje „slavne i poštene deputacije“ prvi je čovjek i hladnokrvnost, obećao je, da će ići na put pred ministre u Beč i poslao je sa slavnim drugom assesorom.

U subotu pak u otmeni Hotel Riva drugi asešor zabrinute „slavne“ Sabla, da pregleda računske knjige na občini, nebi li se kako za vremena zabašurio koliko se dade i sakrio „corpo mortale“ kamorre. Ali vladin je povjerenik, svaka čast mu bila, bio na visini posla pregledavši knjigovodstvene račune i uputi da se povrati odkud je došao. Kod sastanka činovnika istarske junte Sablića, koji da otidje na liepe, dao mu je vladin povjerenik razumjeti, ta će ga prije otpratiti pobjegom i Sablića poslao natrag u kopeta iz čarlatanski talijanski „protesto, protesto“. Ali nije koristilo ništa, kao što i svemu puku puljske občine, koji je već deset godina zdvojno pogledavao put Rizzi-Junta i gulenja kamorre.

Tog dana preuzeo je vladin povjerenik napokon upravu gasa, vod vode i ostale grane uprave.

Početak novog uredovanja. Tamnice se pune.

Proti novom načinu uprave občine, podigla je kamorra kroz svoj organet glasan i visok protest. Brutalna sila, nezakonitost, jer vlada nije o tom koraka obavjestila kamorraše i njezinu zaštitnicu talijansku juntu u Poreču. Kako su joh kam nešnji veselja ruke trli i najzad mogli se s vladom, po svom starom običaju. A vlada nije smjela zadati tog udarca kamorri, jer je država još stoput gore opravljana nego li občina puljska po kamori. A vlada je to učinila samo za to, da se dočepa bogatih dohodaka občine Pula. Tako jeli kuje kamorra u svom organetu. Ei i ostalie kamorraške suze: izmakli se jedinu malu iz kamorraškim pripuzima, ljudožnama, dangubama, renegatima, gabaminima, tržnim čuvarima, podzetnicima i drugim krvopijama, mastni zalogaji, bogati dohodci občine Pule.

Posljedice novog reda dolaze na javu već u ponedjeljak. Tog dana u jutro naišao je vladin povjerenik, da u občinskoj blagajni fali, ili bolje, ta je iz nje ukradeno točno **60.000 kruna** ! Čim se je za to doznalo, prikazao se je na sud blagajnik občine Galante i priznao, da je pronevjerio oko 60 000 kruna občinskog novca. Na pitanje sima li sokrivaca, označio je kao takove ove občinske činovnike: Frano Rigatto, Lino Privileggi, Kamilo Decovich, poznati vodja mlade puljske irredente, Bartol Quarantotto i Attilio Juch. Svi ti su odmah sa svojim kaponom Galante zatvoreni. Poslije podne pak zatvoren je i dr Anton Pesante, glavar računarskog ureda. Kamorin organet pripovjeda, da su uapšenja nastala usljed jedne tajne dobro obrazložene prijave. Na rek to, da to još nije sve. U utorak je podne zatvoren i takodjer umirovljeni blagajnik občine Pula, glasoviti gavan Filimich, kojemu je kamorra dala nakon nešto preko deset godina službovanja podpunu mirovinu, neće pak za tvoreni su obć zastupnik Petris, taj gazda ležatski poša, a u Trstu umirovljeni kancelist občine Pula Horak. Sve sami fini ljudi, koji su na račun puka razkošno i udobno živili.

Sva ta uapšenja i prevare kamorino glasilo hoće da ublaži prevarama počinjenim u Puli od nekih privatnih ljudi u privatnim zavodima i društvima, ali ne spominje svoga kompanjona Lorenzetta, koji je okrao i prevario tolike ljude u Puli za svota od preko pol miljuna kruna.

Treba tjerati mak na konac.

Sada, kad je vlada nakon toliko okolišanja poduzmula ovaj odlučni korak proti kamorri, ne smije da sustane na pol puta. Kako smo ostali već u posebnom izdanju u subotu, vlada se ne smije zadovoljiti sa provizorijem. Najbolji dokaz o tome može biti javno mnijenje, koje je sve bez razlike narodnosti i stranaka sa oduševljenjem pozdravilo taj korak vlade, jer je bio od skrajne potrebe. K tomu dodajemo još to, a to ne samo očekuje već upravo zahtieva sav puk i gradjanstvo občine Pula, da ova uprava občine potraži i zasači sve krivce koji su našu bogatu občinu doveli do ove propasti i uništenja. Tu se ne smije gledati na titule ni na bogatstvo ni na učene ili visoke osobe: *glavne* krivce treba novi red izručiti pravdi i zakonu, jer jedini i poglaviti krivci baš su oni, koji su u stranačke i sobstvene neciste svrhe sa *znanjem i sriestvo* dopuštali, da se nemilosrdno krade i otimalo občinsko imetak. Toj lupeštini ako sadanji vladin komesar neučini konac sa pomocu oružja, nastat će tada neizbježiva propast, a za sve će ovi sebi pravicu narod od sebe uzeti!

Hrvatske propovjedi u Puli zabranjene. Prošle, nepošteno kamora nije mirovati, dok nije postigla, da se zabrane hrvatske propovjedi za vrijeme korizmene doba u stolnoj crkvi. Prijašnjih godina naime držao je hrvatske propovjedi u stolnoj crkvi radovanima iz Dalmacije i Bosne i Hercegovine kooperator pop Janko. Te je propovjedi po naslađo je mnogobrojni naš narod, ali opak je crkvena vlast iste jedva trpila, jer za iste nije se smjelo zvoniti niti je tokom hrvatske propovjedi smjela goriti kakova svieca. Ove godine pak biskup Flapp poslušao je glas bezbožne kamorre i iste sasma zabranio.

Talijanski propovjednici iz Italije slobodno u crkvi slavospjeve dižu Danteu, Garibaldeu, sazivlju blagoslov na kraljevinu Italiju, a našemu narodu u Puli brani biskup Flapp slušati reči i nauke Božje u svom materinskom jeziku. Zgosati taj postupak talijana biskupa Flappa sasma je suvišno. Mi smo već više puta naglasili, da biskupijom poreško-puljskom više vlada istarska tal. junta i kamorra, nego li biskup Flapp. Liberalna i bezvjerska kamorra protoče eto svoje neste i u kuću božju, a biskup Flapp joj begenise. Bez komentara.

„Družbina“ valja – u pitanju ustanovljenja „Družbinih“ škola u Verudeli i Kastanjeru. Uprava podružnice „Družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru“, ministarstvo bogoštovja i nastave, svojom odlukom od 3 februara 1912., dalo je odluku c. kr. zemaljskog školskog vieća za Istru u Trstu, od 3 decembra 1911., kojom bi se uzkratilo „Družbi“ otvorenje hrvatskih privatnih škola u Verudeli i Kastanjeru. Dalo se radi manjkavog postupka, jer se c. kr. zemaljsko školsko vieće kod svoje odluke nije držalo § 70 državnog zakona za pučke škole.

C. kr. zemaljsko školsko vieće bilo je kod svog odlučivanja na strani Puljske občine, gospode Talijana kod zemaljskog odbora i Talijana zemaljskog kapetana, koji svi su zastupali ne samo nepravedno i barbarsko stanovište na širenju i širenjavanje otvorenja škola, nego kako vidimo nezakonito. Pak će Talijani s reći, da nas c. kr. vlada poštuje! Postupne ona njih je i uvjek gdje god može proti nama.

Priestolonasljednik u Brionima. Kako smo već u svoje doba javili, dolazi priestolonasljednik nadvojvoda Fran Ferdinand sa obitelju i pratnjom 2. marca na podulji boravak na naše Brione. Novine pišu, da će priestoljonasljednik prisustvovati porinuću druge velike ladje „Tegetthof“, kojoj će kumovati kod porinuća nadvojvodkinja Blanka, supruga nadvojvode Lavoslava Salvatora.

Razpust općinskog zastupstva u Puli. Priopćili smo u zadnjem broju, da su se zahvalili na časti občinskih, odnosno gradskih zastupnika u Puli, najprije pripadnici ratne mornarice, pak oni mjestnog činovničtva i konačno i naši hrvatski občinski zastupnici. Naveli smo istodobno i razloge tomu važnom i zamašnom koraku. Izrazili smo ujedno očekivanje, da bi imao preuzeti gradsku upravu posebni vladin komesar, koji bi morao poslužiti se drenovom metlom, da očisti smrad i nečistoću u gradskoj upravi. Prvi dio očekivanja već se je izpunio, a dali će se i drugi, pokazati će nam nedaleka budućnost.

U petak stupio je neprijavljen u gradsku palaču u Puli, novoimenovani vladin komesar kao upravitelj občine i grada Pule, kot. kapetan barun Gorizutti. Predstaviv se načelniku Dru Varetonu, zatražio je od ovoga, da mu predade upravu i da ostavi svoje mjesto. Taj je nalog silno ogorčao i iznenadio načelnika, jer mu se nije nadao ni on ni njegova stranka. Načelnik je stao na oto nešto pentati, izvinjavati se i prosvjedovati, ali komesar nije hotio da sluša njegove *čakule*.

Glas o raspustu, poparío je talijansku kamoru do dna osušenog mozga. Ona se je nadala, da će joj poći za rukom po dosadašnjem običaju, nakon ostavke najuglednijih zastupnika, sastaviti upravno vieće, kojim bi ona ravnala i upravljala. Ta se je željica izjatovila i danas stoji *slavna* i *„nepobjedjena“* kamora pred zatvorenim vratima gradske viećnice i sviju gradskih poduzeća. Barun Gorizutti oduzeo je istodobno dosadašnjim upraviteljima i občinsku blagajnu te sve ostale gradske urede.

Protivili su se talijanski činovnici predaji prostorija i ključeva, ali na odlučan zahtjev vladinog komesara, brzo im je junačtvo palo u hlače. Tako je za sada izpunjen prvi dio občenitog očekivanja sviju poštenih i neodvisnih občinara i gradjana puljskih te idemo da vidimo, hoće li se izpuniti i drugi dio, t. j. hoće li g. komesar upotrebiti pravu metlu (drenova je preslaba, hoće se željezna), da izbaci iz občinskih ureda i raznih poduzeća ono tamo nagomilano kamorističko smetje. Vidjeti ćemo, da li će i ovaj put puljskoj kamori pomoći svemoguća do sada porečka „junta“.

Bolja željaznička sveza izmedju Divače i Pule. Iz Beča javljaju, da će se uvesti s prvim marcom bolju svezu izmedju Divače i Pule. Bečki Brzovlak, koji polazi iz Beča u 7·20 na večer za Trst, imati će iz Divače u Pulu svezu tako, da će posebni vlak krenuti u jutro samo iz Divače i stići u 8 sati 27 časova u Pulu. Dosadašnja vožnja biti će tom svezom skraćena za više od jednog sata.

Mjesto kapitularnog prošta imade se popuniti u Puli — kako doznajemo iz talijanskih novina. Za to mjesto da imadu najviše izgleda preč. g Rocco iz Rovinja, preč. g. Orlandini iz Poreča i preč g. Palin — ravnatelj biskupskog konvikta u Kopru. Ovaj posljednji da imade najviše nade.

Premješten — — Iz političkih razloga. Glasilo tršćanskih „Židova“ donelo je prvo viest iz Kanfanara, da je tamo primljeno občenitim zadovoljstvom na znanje, da je ravnateljstvo državnih željeznica u Trstu *napokon uslišalo* opetovane prosvjede tamošnjeg pučanstva proti radu Hrvata Obada, načelnika postaje u Kanfanaru, premjestiv ga u Ajdovščinu.

Tako piše poznati zloglasni izdajica, koji je neprestano pisao i rovao proti g. Obadu jedino radi toga, što ga ovaj nije htio podupirati u njegovim izdajničkim i veleizdajničkim podhvatima. I lošim nitkovima poslo je na liepak ravnateljstvo c. kr. državnih željeznica, premjestiv savjestna, radina i poštena činovnika, čega mu nitko od njegovih predstojnika zaniekati ne može.

Nu talijanaski kamoraš i narodni odpadnik može više nego li marljivost, savjest i poštenje jednog činovnika, za kojega su se bili zauzeli njegovi organizirani drugovi.

G. Obadu nije time nanešena nikakva šteta ni sramota, ali je nanešena šteta narodu, koji je obljubljena činovnika cienio i štovao, jer mu je bio vazda i u svemu na ruku.

Kanfanarski odpadnik očekuje od ravnateljstva željeznica, da će mu poslati činovnika kakva on želi, t. j. iredentistu najčišće vode. Vidjeti ćemo a ovo pišemo c. kr. raznateljstvu državnih željeznica na rovaš.

Zabava u Medulinu dne 17. o. mj. I eto, došao je teško očekivani dan zabave. Dvorana lijepo okićena, čine se zadnje priprave. Ljudi već oko 7 i pol sati čekaju, kada će se otvoriti blagajna. Dvorana je puna puncata naroda, sve željno očekuje početak. Glazbari se već poredali na pozornici i na znak gosp. kapelnika Tihy-a, udare veselu poskočnicu izvan programa. Napokon, počima se izvadjati program. Glazba zaigra divnu *Ipavčevu*: Domovini, skladno, lijepo. Pljesku ni kraja ni konca. Na pozornicu stupi gosp. Vojnović, te je lijepo i čustveno deklamirao jednu pjesmu, nakon koje zasvira glazba: Još Hrvatska. I pjevači su zapjevali par pjesama.

Napokon se digne zastor i započne predstava. Pozornica prikazuje krčmu, a krčmar Martin (g. Karlavaris), redi stolove uz lamentacije na krčmarski posao. Premda je imao kratku ulogu, ipak je dobro prikazao krčmara. Ali eto fotografa (g. Vojska), poznat sa svoje vještine.

Ali dolazi na red glavni junak igre Jure (gosp. Luka Kirac); sama njegova pojava izazvala je buru smijeha. Predstavljao je tako, da se je mislilo, pred nama stoji kmet, potpuna slika, a k tome je još pripomogao i dijalekt. Gosp. Luka Kirac si je ovom predstavom osvjetlao lice, prikazuje se gotov glumac.

Svaku kretnju na pozornci pratila je publika pozorno, a sama predstava izazvala je buru smjeha. Vidilo se, da je publika zadovoljna. Preporučih bi zato odboru „Čitaonice“, da priredjuje više puta takove predstave, jer one su ili zabavne ili djeluju uzgojno, bude patriotsko čustvo itd. itd.

Nakon predstave sljedila je tombola sa preko 60 zgoditaka, a nakon tombole ples.

Svima onima, koji su se budi kako potrudili, da zabava ispane lijepo, hvala.

Mislimo, da ćemo dijeliti istu misao sa odborom, ako spomenemo sljedeće, koji su najviše pripomogli uspjehu zabave: gdjica Jelica Škrlec, gg. Luka Kirac, Vojska Vladimir, Jakov Lazarić i u opće svi koji su štogod pripomogli.

Ni materijalni uspjeh nije izostao, jer je uniilo što od ulaznine, što od tombole i darova K 383·50, te je ostalo čistoga K 249·32.

Iz Premanture. Prigodom ženidbe g. Antuna Skoko sa gdjicom Katicom Iveša, skupilo se za družbu sv. Ćirila i Metoda K 4·70. Živio naš par i da bi si uzeli i drugi rodoljubi u obur, te se spomenuli družbe, koja radi u korist našeg materinskog jezika. Živili!

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj. Pred nekoliko dana čitali smo u tršćanskom „Il Piccolo“, kako se napada vlč. Krivičića, dušobrižnika u Unijama, jer da traži za unijsku lučku ispostavu dvojezični natpis. Tendenca pak članka nije druga, već uplivati na lučki ured u Malom Lošinju, ne bi li ostalo sve pri starom, samo se uz put zadire u svećenika, koji nije kriv, što se nije evolucionirao kao i učitelj unijski „nobile Ruconich“, potomak Orlovićkih uskoka, te što još nijesu prekomorska braća nategnuli Uniju k materi zemlji. — Nemamo razloga ni mi da šutimo, već bismo ovom zgodom i mi da prišapnemo pomorskoj vladi u opće, a i lučkom kapetanatu u Malom Lošinju.

Valjda nema oblasti u našoj monarhiji, koja slabije poštuje naš jezik, nego je pomorska oblast u Trstu. Sve oglase, naredbe i druge izdaje — barem nama — isključivo u talijanskom jeziku, kao da za nas ne postoje temeljni državni zakoni. Ako ovako postupa pomorska oblast u Trstu, što će jedva biti kod drugih podredjenih ureda? Posvuda isključivo talijanski, pa eno primjera do kuda dolazi talijanska drzovitost samo, ako se tko od naših ljudi usudi da zatraži, da se i naš jezik poštuje kod pomorskih ureda. Svakako ovako drske nije ih nijedan drugi odgojio, već same razne c. k. oblasti, koje su im od pamtivijeka pogodovale. Još se sjećamo vremena, kada se je na lučkom uredu u Malom Lošinju upravo progonilo sve što je odisalo po hrvatski, te iskreno kažemo, da tome nije više tako, ali ako danas nijesmo proganjani, stime jošte nijesmo zadovoljni, jer mi hoćemo da budemo ravnopravni. Kad nas evo istjeraše silom iz logora tražimo od pomorske vlade, da već teda negda uredi stvari u jezičnom pogledu i kod našeg lučkog ureda, jer ćemo inače udariti u drugačije gusle, a mislimo, da nam ne će zamjeriti, ako je potsjetimo da smo u Austriji — a u ovom lučkom okružju tričetvrtine ukupnog pučanstva. Dakle van s tablama i pečatima!

Mali Lošinj. Dne 11. t. mj. davalo se u dvorani ovdašnje „Hrvatske čitaonice“ Car Eminovo „Zimsko sunce.“ Pothvat doista smijon za diletante u Talijinoj umjetnosti, ali s veseljem javljamo, da je pothvat posve uspio. Hvala velikom maru i požrtvovnosti priredjivača, koji su inače rasijani kojekuda, od dva do tri sata udaljeni od pokretnog središta, dolazili kroz puna tri mjeseca svake sedmice pokusima.

Zanimanje za komad bijaše silno ne samo ovdje, gdje je sve, što je naše i što može da se makne došlo ka predstavi, nego i po cijelom otoku, te je bilo prisutno mnogo Veloselaca, Nerezinaca i Čunjčana. Jedina šteta, što dvorana nije mnogo veća, jer se je mnogo njih, teška srca, povratilo svojim kućama, budući se više u dvoranu nije moglo, a oni što su tamo bili, trpili su prave Tantalove muke od sumora. Nekojima je dapače pozlilo, ali uza sve neprilike, svaka se je riječ upravo gutala. Nikakvo čudo!

Vjerno se u komadu crta patnička borba našega naroda, te muke, koje mu zadavaju narodni protivnici, i što više domaći odrodi u službi tudjinca. Kako te bagre imade sva sila ovamo u nas, ta će stvar ovakove vrsti još kroz decenije zanimati naše ljude, a bit će ujedno najbolji tumač njihovog duševnog raspoloženja.

Igralo se općenito dobro sa razumjevanjem tipičnih lica u komadu, a neke su gospodjice i gospoda pokazali upravo umjetničku sposobnost. Hvala im na ugodnoj večeri sa strane Lošinjana. Ne znamo, da li je materijalna stvar uspjela, kako je uspjela moralno, ali nas ovo potonje zanima, te smo stalni, da je doista dopro tračak „zimskog sunca“ i do više nego jednog zamrzlog lošinjskog hrvatskog srca. Veseli nas i dru, i pojav: bilo je te večeri na okupu sve naše, kako ono kod izbora, pa ima nade u bolji društveni i kompaktni istup proti bezočnim odnarodjivanju. — Dao Bog!

Voloski kotar:

Čin ludjaka. U petak počinio je pred c. kr. kotarskim sudom u Voloskom seljak Jurčić iz Klane zločin, što bi ga bilo teško pripisati čovjeku zdravih moždjana. Taj nesretnik izpalio je iz bliza dva hitca iz revolvera na odvjetnika i narodnog zastupnika g. Dra Ivana Poščića. Ovaj je naime u nekoj parnici zastupao stranku proti Jurčiću, te pošto je parnicu dobio, hotio se je sada Jurčić radi toga na odvjetniku osvetiti.

Prvi hitac pogodio ga je u lievu stranu; tane je probilo zimski kaput, obični kaput i prsluk i na sreću se zaustavilo na džepnom satu i odbilo se od njega. Drugo tane prošlo je Dru Poščiću mimo nogu. Tako je — na obću radost — dr. Poščić ostao posve neozledjen. On je, videći, da Jurčić puca na njega, pobjegao u sudbenu zgradu, a atentator ga je neko vrieme proganjao, dok nije odustao i pobjegao put Kastva, gdje je u jednu šumicu bacio samokres i vratio se u Volosko, fingirajući kao da se nije ništa dogodilo No Jurčić bi prepoznat i uapšen.

Dočim odsudjujemo najvećim ogorčenjem zločinački napadaj na odličnog našeg rodoljuba, čestitamo ovomu srdačno, što je tako sretno izbjegao velikoj pogibelji, te tako ostao zdrav i čil na radost sviju, koji ga poznaju.

Iz Lovrana nam pišu: Dne 20. o. mj. imali su Talijani u Lovranu u kazalištu Pucini maskirani ples, na koga je došla kći Katice Marchi, učiteljice hrvatske škole u Lovranu, u Abesinskoj nošnji i sa talijanskom zastavom na prsima i napisom: Viva Italia, Bersalieri Tripolitani. Ta Abesinka je kazala i svoje meso, tako se može reći prava kći oca Mariana. Gospoda člani kazališta nisu se ništa protivili toj nošnji, premda je bilo tu puno malene djece, kako uviek na talijanskim plesima, a takodjer se nisu protivili ni talijanskoj zastavi. Uza sve to nam se čini, da je to kazalište na austrijskoj zemlji! Člani toga kazališta su vam Mario Grosman, bivši poštarski činovnik a sad u miru, Miko Pegan, učitelj talijanske škole u Lovranu Franjo Rigo, postmaister ovdje; lijepo terno, kojem se dopada primati austrijski novac i kruh i gaziti po njim; Anton Castelich, koji po milosti žene i tete ima ovdje jedan dućan i peti pravi talian iz Venezie Atilio Maguolo. Eto ova hepa cinkvina ravna sa Lovranom a ruku im dava Dr. Eger i još jedna velika osoba koja biva u Lovranu i je u mirovini, ih brani i preporučuje. Taj gospodin je već puno vremena u Lovranu i bi ih morao već dobro poznati kakovi su ovi, i mjesto da ih preporučuje, morao bi pisati na oblasti, da se ih suspendira i pošalje odkuda su došli; jerbo dobar biti je dobro i pomagati svakomu, ali neka se drži kako mu, i ne pljuvati na ono što jede. Gospodine B . . . . . kad vas koji dojde prosit za kakovu preporuku, popitajte se prije kakov je taj isti, kako živi i kakove misli je, pa ga onda preporučujte, a ne one koji su proti svemu što je austrijsko i od naše dinastije.

Muž te hrvatske učiteljice Katice Marchi je onaj glasoviti Mariano Marchi, občinski tajnik i agent društva Assicuracioni Generali u Lovranu. Gospodo Lovranci a najpače pak naši, pišite tomu društvu, neka vam imenuje za Lovranu jednoga drugoga agenta, ako pak ne, si tada, kad vam bude zapala polica, osigurajte kod domaćeg društva „Croatia“ u Trstu vaše kuće i druge stvari, te nemojte da uliva

jedan vaš ljuti neprijatelj proviziju od vašeg novca i pokažite, da vi zapovjedate od vašega i s vašim; skratite toj izdajici našega roda i svima koji su proti nama sve i držite se svoga i svojih.

Glavna skupština političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri obdržavana je po utanačenom programu prošlog ponedjeljka dne 26. o. mj. u prostorijama društva „Zora“ u Opatiji. Skupštini je prisustvovao izvanredno velik broj članova iz ovog i drugih kotara Istre. Prisutni bijahu svi naši državni i više zemaljskih zastupnika. Zastupani bijahu svi slojevi našega pučanstva. Prihvaćeni bijahu izvještaji društvenog tajnika i blagajnika bez opazaka. Kod četvrte i pete točke dnevnoga reda, t. j. promjena društvenih pravila i kod „eventualija“ razvila se je obširna i živahna razprava. Prihvaćen bijaše predlog, da se odabere posebni odbor od petorice članova, koji ima da provede promjenu pravila, da stupi u dogovor sa svim strujama u pokrajini radi sastave novog odbora i da se u roku od triju čednana sazove novu glavnu skupštinu, na kojoj će se konačno izabrati novi odbor. Prihvaćene bijahu konačno nekoje rezolucije, koje zasiecaju u naš javni život.

Izbor u Voloskom kotaru. U nedjelju dne 3. marča t. g. pozvani su izbornici vanjskih občina kotara Volosko, da izaberu zastupnika za istarski sabor. Političko drustvo za Hrvate i Slovence u Istri predložilo je kao takvog g. Frana Brnčića, odvjetnika u Trstu, a rodom iz istog kotara. Rodoljubna dužnost nalaže svakom našem izborniku, da taj dan dade svoj glas narodnom predloženiku dru Franu Brnčiću. Zato i mi pozivljemo i ovim putem sve naše svjestne izbornike, da svi složno glasuju za dra Frana Brnčića

Pazinski kotar:

Iz Kozljaka (obć. Plomin). Dne 19. veljače slavilo se kod nas otvorenje nove škole. Iza svete mise, koja se služila u crkvici sv. Jurja, krenula su školska djeca, predvodjena g. učiteljem u pratnji mnoštva naroda naprama novoj školskoj zgradi. Nakon blagoslova iste, sakupili su se roditelji u školskoj dvorani, gdje im je g. učitelj govorio o potrebi škole i o njihovoj dužnosti napram školi. Iza toga progovorio je narodu gosp. župnik Zidarić o materijalnom i moralnom dobru, što ga narod ima od škole te o njenoj uzvišenoj zadaći. Narod je pozorno slušao lijep nauk spomenutih.

Ovom novom blagodarnom stečevinom neka se sav narod dobro okoristi, te marljivo šalje svoju djecu u školu, koja će danas-sutra donieti cielom narodu obilno ploda.

Porečki kotar:

Nova Vas kod Poreča 25. februara 1912. Ovog pusta „Hrvatsko novovasko zabavno društvo Napredak“ priredilo je nekoliko plesova sa zabavom. Naroda je bilo iz cijele okolice porečke preko očekivanja. Uspjeh je prema prilikama i moralan i materijalan upravo krasan, a svjedok je tome, što je bilo čistog prihoda 500 kruna.

Zabava i plesovi su bili namijenjeni jedino u korist „Družbe“.

Cvalo i napredovalo!

Koparski kotar:

Iz Roča. U zadnjem broju „N. Sl.“ zahvalismo se onima, koji su zaista radili, da naša općina u ovoj kritičnoj godini (jer je uništen tučom sav prihod), dobije što veću podporu za ublaženje biede i ovom zgodom ponovno izričemo istima svoju harnost.

Imademo ali da se i potužimo. Evo zašto.

Dok smo doznali za doznačenu nam podporu, dadosmo se na posao, naime, počeli smo sa popravkom najpotrebitijih puteva u našoj občini. S jedne strane, da zaslužimo komadić kruha, s druge, da taj posao obavimo prvo, nego začne poljski posao. Na jednom doznasmo, da je došao „Befel“, neka se radnja obustavi, pošto se izvadja bez znanja i privole nekog gospodina iz bližnjeg Polja, koji je jedini ovlašten projektirati radnje i odobravati „Liste radnika“. Mi znamo, od kuda vjetar duva. Mora sve proći kroz ruke jednoga, a gdje se tovar valja ostaju dlake. Narod ogorčen psuje i čudi se, zašto bi i mi ovisili o volji tog „jednog“.

Tješimo narod s tim, da neće biti onako, kako se govori, jer će se podpora doznačena ovoj občini upotriebiti za javne radnje i dati kroz to priliku svakomu da zasluži.

Ako je taj „jedini“ naučan sa potporama za ublaženje biede pokrivati razne „deficite“ privatnih poduzeća, kao i one za vozikanja, luši, školanja i kartanja, neka to čini na dosadašnji način, a nas neka pusti u miru, inače ćemo mu otvoriti karte i dokazati, da ih je slabo zaigrao.

Gospodine! Bog je dopustio vragu, da sagradi lonac, ali poklopac ne.

Iz Buzeta. Kao što prijašnjih, tako se je i ove godine obdržavao mesopustni ples glazbenog društva „Sokol“. Svake se je godine pokazalo veliko zanimanje za tu zabavu, svake je godine ples uspio, a uspjeh naravno nije izostao ni ove godine. Zabavni je odbor marljivo radio i pripravljao, nastojec, da gostovima pripravi što ugodniju zabavu, a glazbeno društvo da pribavi što veću materijalnu korist. Trud se je i nastojanje obilno naplatilo, prema našim prilikama preko svakog očekivanja. Ukupni dohodak iznaša oko 560 K. Od te svote dužnost nam je, da spomenemo one, koji su preplatili ulaznicu, te darovatelje, koji nijesu bili na zabavi.

Preplatili su ulaznicu sa 10 K gg. J. Gregorec, I. Brmbolić, A. Josti, I. Fanninger, sa 5 K g. I. Sancin, sa 1 K gg. Dr. Volarić, F. Mavar, N. N. i M. Černjeka.

Darovali su po 10 K tvrtke F. Greinitz i Martelanc i dr. Trst i g. M. Kurelić, Buzet; po 6 K Kolinska tvornica kav. surogata; po 5 K tvrtke I. Korenčan Ljubljana, F. Furst, Trst, I. V. Mauthner, Beč te gosp. Dr. Josip Flego, Pula; po 4 K g. A. Andrijčić, Poreč; po 3 K tvrtke Bothe i dr. Beč, Sax i Mandl Beč, Vinko Bothe i dr. Beč, Sax i Mandl Beč, Vinko Majdič Kranj, J. Pipan i dr. Trst, Hmelak Trst, Magajna Divača te gg. Ivo Nelžić Livade i Gj. Corazza Rovinj; po 2 K tvrtke Fr. Ks. Souvan i L. Mikusch, Ljubljana, zatim gg. M. Sanković Dane, Josip Vrbka, Lanišće, Josip Vodička Vodice, Dr. Josip Sebesta, Dr. A. Gržinić i Josip Glušić Pazin, gdjica Hannbammer Lupoglava, Milan Bizjak Motovun, Zorko Klun Sovinjak, Karlo Siškoviić Črnikal, Antun Ošo i Jak. Fabijančić Buzet, po 1 K Prodan „Fabeta“ Prodani.

Svima se ovim putem najljepše zahvaljujemo, preporučujuć se i nadalje njihovoj darežljivosti uz želju, da bi našli mnogo sljedbenika.

Prošle nedjelje bio je ovdje izbor župnika, te je izabran veleč. g. J. Flego. Tabijani trube, da su tim izborom Hrvati poraženi, ta „poraz“ pokazat će im novi župnik, koji je Hrvat i rodoljub dušom i tielom.

Uložne knjižice za „PELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Franina i Jurina.

Fr. Povej mi malo Jurino, kako je to, da se pazinski krnjeli i šarenjaki vaik tuže na naše ljude, da su im storili to i ono, a kad stvar pride pred sud, moraju vaik šarenjaki i krnjeli va pržun.

Jur. To ti je Franino ovako: Jedanput su krnjeli vaik tužili za niš naše ljude a talijanski suci al od krnjela podmićeni suci su naše bližne ljude kalumevali va pržun baš za niš. Krnjeli misle, da su i sada takova vremena, ali vremena su se hvala Bogu prominula, samo krnjeli i šarenjaki ostali su vaik stari sljepari i smurljivci.

Razne primorske viesti.

Izjava.

Podpisano predsjedničtvo potvrdjuje ovime, da je kandidatura g. Milana Kundića bila predložena predsjedniku imenovanog društva usljed resolucija prihvaćenih na izbornim sastancima izbornika iz Kastavštine držanim u Matuljima te da prema tomu ne stoji tvrdnja dopisnika „Naše Sloge“, da je g. Milan Kundić postavio sam sebe kandidatom.

Pazin, dne 28. februara 1912.

Predsjedničtvo „Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri“.

Odbor.

Novi zajednički ministar financija. Odstupom bivšega zajedničkoga ministra financija barona Buriana, popunjeno je njegovo mjesto s imenovanjem g. Dr. Bilinskoga za zajedničkog ministra financija. G. Bilinski je Poljak, bio je ministrom financija i inače obnašao visoke časti u državi. Njegovo imenovanje presenetilo je naše političke krugove, koji su naklapali o posve drugim osobama. G. Bilinski igrao je i u našem parlamentu u zadnje doba znatnu ulogu mešetareći izmedju pojedinih stranaka u svojstvu načelnika poljskog kluba u carevinskom vieću. Nastojao je naime, da skalupi u parlamentu izmedju velikih stranaka takovu većinu, na koju bi se mogla vlada u svakom slučaju osloniti. U toj većini stajali su Niemci svih struja osim njemačkih nacijalista, Poljaci, Rumunji, Talijani i jedan dio Čeha. Nu ta većina bijaše tako nepouzdana, da bijaše vladi pomoću iste nemoguće rješiti velika gospodarstvena i socialna pitanja.

Imenovanjem g. viteza Bilinskoga gubi ta većina svoga vodju, koji će valjda položiti svoj mandat u parlamentu a time i načelništvo u svojem klubu.

Vitez Bilinski postao je kao ministar zajedničkih financija ujedno i vrhovnim upraviteljem Bosne i Hercegovine. Primajuć ovih dana činovničtvo svoga ministarstva rekao je medju ostalim i to, da će posjetiti te dvije pokrajine i osobno osvjedočiti se o potrebama i željama tamošnjeg pučanstva. U tu svrhu — reče — da je započeo učiti hrvatski, da bude mogao izravno obćiti sa stanovničtvom onih zemalja.

Sretnih li nas Hrvata i u obće južnih Slavena. Šilju nam ministre, namjestnike i upravitelje, koji kane tekar učiti naš jezik! A koliko vriedi takovo obećanje, znademo najbolje mi primorski Slaveni.

Tko želi dobiti 400 000 franaka, taj neka čita današnji oglas „Srecke u korist Slavenske Straže“ u Ljubljani.

Spomen akademija hrvatskog društva Strossmayer u Trstu. Hrvatsko društvo Strossmayer u Trstu priredjuje dne 2. marca o. g. u 8 i pol sati na večer u velikoj dvorani „Narodnog Doma“ u Trstu, Spomen akademiju u proslavu 100 godišnjice rodjenja Dra Jurja Dobrile, hrvatskog vladike i preporoditelja Istre, a u korist hrvatske pučke škole u Trstu, te uz sudjelovanje glazbe c. i kr. pješačke pukovnije br. 97, te uz blagohotno sudjelovanje pjevačice gdje Mire Costaperaria.

Uz spomen slovo prof. Matka Mandića, nar. zastupnika i predsjednika društva, iza kojega slijedi živa slika „Narodni preporod Istre“, davat će se i „Povratak“ od Srdjana Tucića, drama iz slavonskog života u 1 činu. Iza akademije slijedi zabava.

Ulaznina po osobi 1 K bez sjedala. Sjedala u dvorani prva 4 reda po 2 K, a ostala sjedala u dvorani i na galeriji K 1·20. Lože prve četiri, bez ulazvine po 15 K, ostale po 10 K.

Premještenje javnog bilježnika. Ministar pravosudja premjestio je javnog bilježnika u Buzetu g. Antuna Justi-a na njegovu molbu u Volosko.

LISTNICA UREDNIČTVA.

Gospodinu I. M. u V. Vaš ispravak na dopis „Svakome Svoje“ od 22. o. mj. ne možemo uvrstiti, jer nam to ne dozvoljava prevelika njegova opširnost i mali prostor našeg lista; to manje, što u upitnom dopisu nije napadnuta Vaša osoba direktno.

Br. 880.

Raspis jeftimbe.

Daje se na opće znanje, da će se javna usmena jeftimba radi preuzeca gradnje školske zgrade u Rakitovcu, obdržavati u Rakitovcu, dne 14. marca 1912. izmedju 10 i 12 sati prije podne.

Izklična cijena jest 21.638 K 49 para.

Tko kod jeftimbe sudjelovati želi, imade položiti prije jeftimbe vadium 10% od izklične cijene.

Jeftimbi pripušteni su jedino ovlašteni zidarski majstori, odnosno strukovnjaci.

Uvjeti jeftimbe te nacrt i troškovnik mogu se uvidjeti kod ovoga glavarstva za vrijeme uredovnih sati.

GLAVARSTVO OBCINE BUZET.
dne 20. februara 1912.
Načelnik:
Rašpolić v. r.

Srećke u korist „Slavenske Straže“.

Glavni dobitak turskih srećki kod žriebanja dne 1. aprila je

400.000 franaka.

Svaka srecka mora biti izžriebana. — najmanji dobitak iznaša 230 kruna. Turske srećke na mjesečne obroke po 4 krune 75 para, k tomu još tri druge dobre srecke s glavnim dobitcima zajedno preko 2 miljuna kruna svake godine na mjesečne obroke po 6 kruna 25 para.

Razjašnjenja daje i prima narudžbe

g. Valentin Urbančić.

Ljubljana, Kongresni trg 19.

Pozor tamburaška i pjevačka društva.

Naručite za pokladne zabave novo izašle šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuplete) sa pratnjom tambura ili glasovira i nove tamburaške partiture od Stahuljaka, Hruze, Farkaša, Machača itd. **kod prve sisačke rukotvornice tambura**

J. Stjepušin, Sisak.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet ljek najnoviji i po ljekničkim stručnjacima **prokušan protiv svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa čavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih bolí i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu protí slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijeva. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.**

Cijena 1 boćici je 2 kr., za 6 boćica stoji 9 kruna, za 12 boćica stoje 16 K franko pošta.

Naručuje se samo s ljekarni

FR. SULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica .·.

Svoj k svome!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Dopema automobilom.

Svoj k svome!

Najbolji češki izvor!

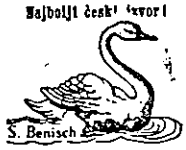

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K. 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienik badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga **Alfa Separator, Beč XII/3.**

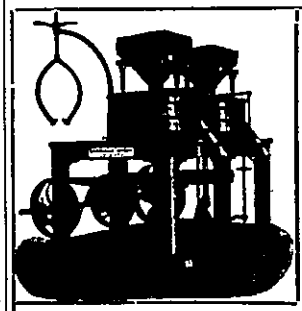

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za gva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NASE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA I dr., PULA.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	„	dol.	2.5[illegible]
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaku Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.12	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol.	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
12—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.18
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	NEREŽINE	odl.	6.—

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica.

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
5.45	dol	Sv. Marak	odl	4.15
5.50	odl	„	dol.	4.10
6.30	dol	Silo	odl.	3.30
6.40	odl	„	dol.	3.20
7.—	dol	Crikvenica	odl	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.

9.15 pr. p. dol. Rijeka odl 12.45 po p.

*) Luka Sv. Marka

Uvjetno pristajanje u Punta i Lopara.

Broj 10. Pula, u četvrtak dne 7. marča 1912. God. XLIII.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a neslogu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom sto ji 10 K u obće, 5 K za seljake na godino ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Naši zemaljski prisjednici o raspustu obćine Pula.

Dr. Ivan Zuccon i Ante Andrijčić, prisjednici zemaljskog odbora u Poreču, podnieli su na c. kr. Namjestničtvo u Trstu, povodom raspusta občinskog zastupstva u Puli, ovu predstavku:

Dne 24. t. mj. bila je prešnim putem sazvana i obdržavana sjednica zemaljskog odbora za Istru u Poreču, na kojoj je bio iznesen i raspravljen predlog glede mjera štono bi se morale poduzeti povodom raspusta općinskog zastupstva u Puli.

O toj sjednici su razne novine donijele kraće ili duže izvještaje, ali osim rijedkih iznimaka, nisu iztakle, kako su se vladali podpisani članovi zemaljskog odbora.

Zato ovi, a da ne bude krivo shvaćena toli važna stvar, podastiru slijedeću

Predstavku

uz smjernu molbu, da ista bude uzeta do znanja za sve moguće posljedice te priobćena bezodvlačno c. kr. ministarstvu unutarnjih posala radi točne informacije.

I. Kad je zemaljski kapetan dr. Rizzi otvorio sjednicu i priobćio o čemu se radi, dao je rieč referentu za talijanske obćine gosp. asesoru Salata, koji je iznio i obrazložio poznate predloge.

Mi smo od svoje strane prije svega iznijeli i obrazložili odgodni predlog: neka zemaljski odbor pošalje odaslanstvo, koje će ustanoviti činjenice, štono su dale povoda raspustu občinskog zastupstva u Puli, pridržajuć si meritorne odluke, iza kako to odaslanstvo bude podnijelo svoje izvješće. Proti tomu su ustala sva trojica talijanskih prisjednika zemaljskog odbora, te je kod glasovanja predlog pao sa naša 2 protiv 3 talijanska glasa.

II. Tada je nastala meritorna rasprava o predlozima referenta.

Mi smo se odmah izjavili **proti svim tim predlozima**, obrazlažuć naš votum kako slijedi:

1. Prosvjed proti raspustu občinskog zastupstva je neumjestan, jer zakon (§ 96. obć. reda u Istri), daje namjetničtvu absolutno pravo, da po svojoj uvidjavnosti raspusti bilo koje občinsko zastupstvo. Čim c. kr. namjestništvo drži, da je za dobrobit občinara ili sbog zaštite javnog interesa nuždan raspust, ono je na to ovlašteno bez prigovora. Ustanove §§ 19. i 41. odnosno 20. i 21. občinskog reda za Istru ne protive se nipošto absolutnom pravu raspusta sa strane namjesništva, a to tim manje, što iste ustanove **predpostavljaju**, da imade zastupnika odnosno zamjenika u **dovoljnom broju** za obdržavanje sjednica na prvi poziv. A baš ta je predpostavka manjkala u slučaju občinskoga zastupstva u Puli usljed odreknuća **svih** zastupnika i zamjenika četvrtoga tijela, drugoga kotara trećega i petoga tijela, to jest 19 zastupnika i 10 zamjenika (§ 41. prvi odstavak občinskog reda za Istru).

2. Tim je po zakonu dano namjestništvu absolutno pravo da raspusti občinsko zastupstvo i pošto je za članove občinskog odbora absolutni preduvjet da pripadaju občinskom zastupstvu (§ 16 opć. reda za Istru), neima dvojbe, da je politička oblast takodjer ne samo ovlaštena, nego baš dužna (čl. XVI. zakona od 5. marča 1862., br. 18 D. Z. L. i § 94. obć. reda za Istru), da poskrbi za privremeno obavljanje občinskih poslova, pogotovo onih prenesenog djelokruga, te odmah **zatraži** privolu zem. odbora.

To je tim naravnije, ako se obistinjuje sjučaj raspusta zbog krivnje ili nemara občinskog odbora, kojemu baš radi toga ne može biti prepuštena dalje občinska uprava.

U puljskom slučaju pako je to bez dvojbe opravdano, kad se zna, da občina ne ima već druge godine redovitog proračuna, te životari samo novim zajmovima, koji obterećuju občinare i vode občinu do financijalne propasti, dočim je zanemareno izvedenje toliko nuždnih radnja i osobito uredjenje štetonosnog poslovanja občinskih poduzeća (plinare, munjare i vodovoda).

Privremena odluka namjestništva **dakle ne vriedja** nipošto prava zemaljskog odbora.

3. S obzirom na ono, što je navedeno ad 2), nije opravdan niti predlog glede **izaslanstva** u smislu § 86 obć. reda za Istru, a to tim manje, što državna vlast pruža podpunu sigurnost za imetak občinski, dočim bi zemaljski odbor bio morao **prije** posegnuti za takvim sredstvom proti občinskom odboru, koji se notorno nije ni malo obzirao na dužnosti, što mu ih nameće zakon i osobito baš § 86. drugi odstavak obć. reda za Istru, u pogledu inventara.

4. Niti je legitimovan niti pozvan zem. odbor na pravne lijekove utoka na ministarstvo i pritužbe na upravno sudište. To pravo daje zakon jedino občini (§ 96. obć. reda za Istru), ali u Puli ga ne može niti ona vršiti, kad ne ima zastupstva sposobnoga da to zaključi.

5. Za dobru upravu občine Pula ne može se naći boljeg sredstva, nego li vladinog povjerenika. U ambijentu, kakav je grad Pula, gdje ima toliko važnih državnih interesa, a gdje bukti medju gradjanskim strankama žestoka nacionalna i politička borba, svaka druga privremena uprava nebi bila u stanju da poboljša občinske prilike.

Eventualni upravni odbor, koji bi se imao sastaviti prema sili pojedinih stranaka u raspuštenom zastupstvu, bio bi samo nastavak rastrovanog prijašnjeg stanja.

Dakle, gospodarsko-upravni razlozi s jedne strane, kako navedeno gore ad 2) i političko-nacionalno trvenje s druge strane, izključuju mogućnost dobre uprave u Puli sa drugim čimbenikom, osim **nepristranoga** vladinoga komisara.

Mi smo s toga za to, da se dade tražena privola za takovo rješenje stvari i da bude vladinim komisarom baš kotarski poglavar barun Gorizutt, osoba, koja dobro pozna puljske prilike te je zbog svojih odličnih upravničkih sposobnosti **kadra** da uvede red u občini Pula!

6. Obzirom na sve dosad iztaknute razloge nije nuždno niti uputno slati koga u Beč k ministarstvu.

Kako s početka spomenuto, mi dajemo ovo do znanja tomu c. kr. namjestništvu, e da nebi izgledalo, kano da je zemaljski odbor jednoglasno zaključio poduzeti sve korake, što su ih iza sjednice učinili njegovi izaslanici gg. dr. Rizzi i Salata, naročito kod. c. kr. ministarstva u Beču.

Zato i želimo, da ova predstavka bude istodobno priobćena takodjer c. kr. ministarstvu nutarnjih posala u Beču, e da isto bude potpuno upućeno u stvari.

Poreč, 29. febrara 1912.

Dr. Ivan Zuccon v. r.
Ante Andrijčić v. r.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Zemaljski kapetan Istre dr. Rizzi besramni lažac. Javili smo u zadnjem broju, kako je zemaljski kapetan dr. Rizzi odmah pohrlio u Pulu, da spašava kamorine tatove i varalice, te nemoguci u Puli opraviti ništa, pošao u Beč sa talijanskim ašešoram Salata, da kod ministara zagovara i opravda te lopovštine. Pošto u Beču kod ministarstva, upotrebiv svu svoju himbenost i talijansku drzovitost, po kalupu kamorraša, nije ništa opravio, utekao se je jednoj velikoj njemačkoj židovskoj novini, ne bili barem pomoću iste izvrćanjem i lažima ublažio utisak, što ga je na cijelo pučanstvo izveo lopovluk kamorraša obćine puljske. U toj novini dao je zemaljski kapetan Istre, odlikovani vitez više carskih redova, dr. Rizzi tiskati, *da svi oni, koji su satvoreni kao tati i pronevjeritelji občinskog novca občine Pula, jesu protivnici narodne liberalne (talijanske) stranke u Istri, i da će taj strogi postupak vlade mnogo škoditi pregovorima o miru izmedju hrvatskog i talijanskog naroda, koji su baš sada u teku.*

To je culmen laži jednog zemaljskog kapetana, koji je imenovan povjerenjem

Mošćenička draga.

Napisao: Ivan Ivančić.

1. Položaj.

Mošćenička Draga je selo u občini Mošćenice, koje se nalazi na istočnoj obali Istre izmedju občine Plomin i Lovran, a leži na moru u velikoj uvali — dragi, po kojoj ima svoje ime. Ta uvala imade oblik gotovo pravokutna trokuta, čija se najveća stranica nalazi sa morske strane, dok se jedna stranica uzdiže bregovito do rta „punte", a druga duža stranica protegla se uz more dugim žalom (pjeskom) do sv. Ivana skoro pol kilometra daleko. Iza tog žala nalazi se dolinasta draga puna najljepših vinograda i vrtova u Mošćeničkoj občini.

Kuće su većinom na onoj strani bregovitoj a poredane su amfiteatralno — jedan red povrh drugoga — od prilike u 6 do 7 redova u visinu, dok imade u duljinu oko 20 kuća u najdužoj liniji. — Skup ovako poredanih kuća presjećen je na trim mjestima od vrha do podnožja putevima koji vode k moru. Osim ovih stepenastih vodi naokolo kolni put — cesta s velikom zavoju na državnu cestu, koja vodi iz Rijeke, Voloskog-Opatije na Plomin i dalje u Pulu i Trst. Cijeli prostor, što ga ona cesta, koja od mora vodi na ovu „carsku" cestu, napunjen je već kućama, a s jedne i druge strane državne ceste pravilno su se poredale ukusno i pravilno sagradjene kamenite kuće skoro sve jedno- i dvokatnice.

Na dnu sela, baš u kutu ovog trokuta, pružila se široka ravan — občinski trg — na sredini koga nalazi se občinski bunar s izvor vodom, koja ni za vrijeme najveće suše ne presahne. Naokolo trga nalaze se najljepše i najveće zgrade u Dragi, u kojima se nalaze glavne trgovine, radionice i gostione. Tu je središte života u selu.

Na dnu toga trga s morske strane nalazi se prostrani žal, gdje su većinom na suho izvučene ladjice, to bi bio takozvani „škver".

Iz ovoga trga vodi dosta širok i uredan put uz more i pjesak sve do sv. Ivana, gdje se onda uzpinje uz brijeg do grada Mošćenica. Tat put uz more i pjesak te obala najljepši je dio Drage, pa će se bez sumnje brzo napuniti vilama i u nedalekoj budućnosti igrati glavnu ulogu u mjestu. Uz taj put poredale su se već sada iz po četka jedna do druge više kuća, ali samo do neke stanovite duljine, jednu četvrtinu žala od prilike, dok su na ostalom djelu gdje i gdje podignute u ovo zadnje doba Ville, većinom stranaca. Imade ih sada 6, a naskoro gradit će se još 2.

2. Kuće.

Mošćenička draga imat će sada od prilike jedno 80 kuća. Sve su kamenite zgrade i criepom su pokrivene. Kuće su izvana i iznutra vrlo uredne i čiste, bijelo pobjeljene. Većinom su jedno- i dvokatnice, ali ih imade i trokatnica.

Lijep vlada u selu običaj, da svatko gleda te mu bude kuća iz vana i iz nutra ljepa i čista za dan sajma sv. Marine, koji se drži u nedjelju iza 17. junija. Zato se nekoliko dana prije toga dana u svim kućama čisti, bojadiše i bieli, pa upravo zato vlada takova čistoća u selu.

(Nastavit će se.)

Nj. Veličanstva cara i kralja. Zemaljski kapetan Istre dr. Rizzi, ponizio se do takove prostote, da je dao štampati u jednu novinu, koju čitaju milijuni ljudi, tako bezsramnu i gnjusnu laž. Ta pa ogavna laž još više ponizuje zemaljskog kapetana Istre, što je on sviestno znao da bezsramno laže, jer je htio neuku čitajuću njemačku publiku, koja ne poznaje naših prilika, uputiti i prikazati kao da uapšeni defraudanti nisu talijanske narodnosti. Recimo, da nije tako htio; ali tendenciozno nije htio reći, da su svi ti Talijani, a samo par njih da su još veći Talijani nego što je on. Taj veći Talijan i protivnik dru Rizzi-u bio bi* dr. Pesante, koji nije u zatvoru radi kradje. A koji su to drugi od uapšenih protivnici kamorre i dra Rizzi-a (spominjemo, da je dr. Rizzi imenovao iste kao svoje protivnike, dakle se je izdao za glavu kamorre). Zar onaj Galante, koji je bio i Rizziev činovnik na občini puljskoj i koji je od kamore poslan, doveo do 50 ljudi neizbornika iz občine Valle, te su sa tudjim, odsutnih i umrlih, glasovnicama god 1907. glasovali za kamorru dra Rizzia-a; zar onaj Galante, koji je baš lani za izbora na carevinsko vieće bio uhvaćen, da agitira, podmićuje i krive glasovnice dieli nezakonitim izbornicima, koji su glasovali za tog dra Rizzi-a, a komu imade zemaljski kapetan dr. Rizzi ponajviše pored drugih zahvaliti, da je bio izabran za Beč itd. Zar je protivnik talijanske liberalne stranke — vulgo kamorre — i dra Rizzi-a konfident, občinski zastupnik i župan kamorre u Galežanu Giovanni Petris, koji je uviek bio u prvim redovima kamorre i doglavnik dra Rizzi-a, komu je za posljednjih izbora za Beč uradio, da su u Galežanu svi u izbornu listinu upisani izbornici glasovali za dra Rizzi-a. Zar su protivnici talijanske liberalne stranke (kamorre), koja smatra svojim vodjom dra. Rizzi-a, zemaljskog kapetana Istre, Descovich, Privileggi, Quarantaotto, Juch, koji su bili za svih izbora najveći agitatori, napadači i razbijači a ponajviše za posljednjih izbora za carevinsko vieće u službi talijanske liberalne stranke a za izbor dra Rizzi-a, zemaljskog kapetana Istre. A što da kažemo o uapšeniku Giacomo Fillinich? Ta i vrabcima na puljskim krovovima je poznato, da je baš dr. Rizzi, tadanji načelnik občine Pula, tog svog vjernog privržnika uzeo u občinsku službu i na mjestio ga za blagajnika. Zar je taj Giacomo Fillinich protivnik talijanske liberalne stranke, koji je predjedao izbornoj komisiji kod izbora za zemaljskog zastupnika u kotaru grada Pule, a koji kotar je kompromisom odredjen hrvatskoj stranci, te je po nalogu te talijanske liberalne stranke tako ravnao izborom, da je prošao za samih 6 glasova kandidat talijanske liberalne stranke. Zar to nije onaj Fillinich, koga je talijanska liberalna stranka, valjda i za velike usluge njoj učinjene, nakon nešto malo više od deset godina službovanja umirovila sa cielom mirovinom? Dr. Rizzi, kao predsjednik istarskog zemaljskog odbora znao je dobro za sve to. To su dakle ti protivnici talijanske liberalne stranke u Istri i zemaljskog kapetana Istre dra Rizzi-a, protiv komu su se borili i navaljivali na njega — tako je dao štampati talinoljubivi dr. Rizzi u beskoj „Neue Freie Presse".

A što da kažemo o koporskoj lazi dra Rizzia gleđe narodnostnih pregovora? Kad je izašlo prve bezsramne laži, nije mogao a da ne izreče sažaljenja još bezsramnijoj laži. Potlen čovjek se zaista sramiti za njega. Dr. Rizzi htio je zastrašiti lažnom vješću vladajuće krugove, da će vlašćni koraci o prevratu uprave puljske občine škoditi pregovorima za narodnostni mir u Istri. Takvo može laži srbski rekao svojem lopovu. Dr. Rizzi, zemaljski kapetan Istre najbolje znade, da je pred deset dana onaj je tu laž dao štampati klub talijanskih zastupnika na istarskom saboru — a dr. Rizzi je zemaljski zastupnik i član toga kluba — na svojoj sjednici, držanoj u Trstu, zaključio, da nemože dulje se upuštati u pregovore sa hrvatsko-slovenskim zastupnicima istarskog sabora o narodnostnom miru, radi tobože intransigentnih zahtjeva naših zastupnika i da prekida svaki pregovor i očekuje nove propozicije s naše strane. Tako nekako, a u glavnom su talijanski zastupnici prekinuli svaka pregovaranja s našima. Znati, da je klub dra Rizzi-a i s njegovim glasom prekinuo svaki dalnji pregovor s našima a pisati, da će prevrat u Puli škoditi tim pregovorima, znači mnogo više, nego biti zabrinut za zločinačke poslove talijanske liberalne stranke (kamorre) u Puli! Da li nije možda što gnjiloga i u sindakatu (recimo tako, da ugodimo dru Rizzi u), kojemu stoji dr. Rizzi na čelu?

I takovom čovjeku i njegovim talijanskim kumpanjonima je povjerena sudbina cijele pokrajine. Kad jedan zemaljski poglavar daje javno u jedne velike novine takove bezsramne laži, kakove tek laži mora prikazivati u četiri oka proti našem narodu. Doli nedostojni zemaljski kapetane Istre dru Rizzi-u.

O takovoj vrsti ljudi ne možemo i ne smijemo obzirnije pisati.

Pobožne želje kamorre. U početku preobrata u upravi občine Pula, kamorrino glasilo udarilo je u najviše gusle, da je bilo radi uvriedljivih izraza dva puta i zaplienjeno. Poslije odkrića defraudacija najbližnji svojih ljudi, kamorra se ublažila i sada svjetuje, da je najlakše *riješenje* i zabašurenje lopovštine kamorre to, da se uz vladinog povjerenika imenuje jedno upravno vieće, kojemu bi kao predsjednik i izvršni organ stajao na čelu vladin povjerenik sa pravom suspenzije nepoćudnih zaključaka. To vieće da bi se imalo imenovati u dogovoru sa istarskom juntom (to će reć s talijanskom kamorrom na junti). Mi dodajemo k tomu sa ciela narodom puljske občine, talijanskim i hrvatskim: no to bi se još htjelo! Onda je vlada mogla šutiti i ne poduzimati taj korak; to bi značilo povratiti se na staro. A kako bi tek sudio narod o vladi sada, kada se svako bez razlike narodnosti veseli, da se je raspuscima i konvivantima s novcem puljskih porezovnika stalo na vrat. Ako želi vlada, da se povrate vremena defraudanata, lupeža i tatova, neka poduta te pobožne želje kamore. Sav narod je sada jedva odahnuo i očekuje zakon i pravo, pa da sada s vlada taj narod prevari. Ako to vlada učini, sudit će taj narod i vladu, da je sudionica i zaštitnica tatova, varalica i lupeža.

La ditta Galante & Cl. Po našu to će reći: *kumpanija Galante i drugovi*. Tako zove kamorrino glasilo „Il Giornaletto di Pola" svoje sumišljenike i pomagače, koji su radi prevare i tatbine novca iz blagajne občine Pula zatvoreni i predani sudu. Ti kamorraši zbilja su nezahvalni sada proti svojim do jučer drugovima i pomagačima. Kamorrino glasilo trpa sada jednog Galantu, Petrisa, Privileggia, Descovich-a i svu svoju lipu kumpaniju u vrstu prostih tatova, varalica, provalnika, lupeža i drugih zločinaca. No mi pitamo, koji je bio do sada najveći zaštitnik i zagovaratelj te poštene družbe, ako ne baš sam taj „Il Giornaletto di Pola"? A tko je bio vjerniji Giornalettov pristaša, ako ne gdjekanski župan Petris, obć. blagajnik Galante i sav ostatak falsifikata Privileggi? A kako je baš Giornaletto dopremio za vremena na odar onaje objelenjaka Oberdenka, koji je taj Privileggi pratio na grob? Pak još ima taj Giornaletto bezsramnog obraza da još nabuja drugove nazivati „ditta Galante & C. Mislimo, da se trebamo malim falsifikatima reći, koji su ti ostali drugovi „ditta ditta Galante". Tim nastavcima htjeli si valjda kamorrin organet i tiskara Boccasini, u kojoj se štampa, osigurati i nadalje oglase i občinske tiskanice, kao mastni zalogaj u svoje nezasitno ždrijelo.

Iz Puljštine koncem febrara 1912. Prošlih je dana otvorio presvijetli biskupski ordinarijat u Poreču natječaj na mjesto prošta naše stolne crkve u Puli. To je dalo povodu našem puljskom mališu, da se nepozvan očeše u nekoje hrvatske svećenike naše biskupije. Umišlja si „*Il Giornaletto*", da je dobro ovom prigodom tresnuti Hrvate, neka bude slobodan put do prestolja prepozita, mojim talijanskim nespašenjacima. Eh, postavio se junak na visoko mjesto; on liberalac, stare dlake, hoće da natakne mitru i podigne pastoral, pa da odredjuje i naredjuje po svom ćefu. Misli si i smišlja: ja sam kao i biskup Flapp, a biskup Flapp je kao i ja talij. radikalac, te si možemo slobodno izmjeniti uloge. I rečbi, da je već svoju polučio. Ćuka se naime od uha do uha, u to sve zvone talijanska zvona, kojih je krcat Ordinarijat u Poreču: da ima silesija tizih talijanaških natjecatelja, koji su kamorri po ćudi, pa mora da svakako jedan od ovih prodre.

Javna je već tajna, da presv. Flapp potaknut i navijen od poznate kamore, hoće pošto-poto da postavi prepozitom puljskog kaptola, poznatog zasukanog radikalca Monti-a, koji je samo četiri godine služovano u ovoj biskupiji; te radi svojih radikalnih ideja bio promaknut vjeroučiteljem — na prkosno od sl. junte podignutoj — talijanskoj gimnaziji u Pazinu. Neuspjeh ovaj; hoće barem da protura vodnjanskog dekana Fabina, koji je pri pogrebu i glasovitog Moscarda u Galežanu, paradirao u slajnoj odori i cilindru.

Trećega iztiču puljskog kanonika Savera, čovjeka kratke kose, a još kraćeg mozga. Natucaju također, da bi u najgorem slučaju i dekana puljskog kaptola Guthia; starca osamdeset-godišnjeg, izmogla duhom i tjelesnom snagom, koji ne može radi tj lesne slabine niti kao današnji dekan jednom dekanskom sastanku prisustvovati; a samo za to, da mogu nespašenjaci stariji i mladi puljsog kaptola raditi što ih volja.

Žalosno je, ali gorka istina, da su talijanska gospoda uzela za običaj i pravo, da samo njihove pristaše mogu biti kanonici i crkveni visoki dostojanstvenici, kao što nam javno svjedoče kaptoli Poreča, Pule, Rovinja i Labina te Motovuna, izim samo jedne častne iznimke, koja im je toliko na nosu. Biti će valjda za to, što kamorra ima na ova mjesta jus-patronatum: jeh presv. biskup Flapp.

Mučite se i kidajte medjutim, vi nebogi izvanjski svećenici naši medj ličcam i nekim narodom, po nezgodi svakog nevremena i duljimi puta, vas trud ne ima nagrade niti priznanja, gdje bi morao imati, vaša suza nema roditelja!

Pula je danas prvi grad nate biskupije, te ima mnoštvo Hrvata i drugih Slavena kao i Talijana, a imade i Njemaca. Od svećenika u ovdašnjem kaptolu ne ima tko bi poznavao jezika ovih triju narodnosti, a tako isto niti ovdje spomenuti natjecatelji, a da bi mogli dostojno kadkad vjernike ovih narodnosti okrijepiti rijećju božjom i predstaviti se u prigodi dolično starijoj državnoj vlasti. Narodni jezici danomice do zavrtenosti napreduju, pa čuli pentanja od svećenika, znati mrtvo-vjerstvo, naradnjaštvo ljepše istine, vjekovječne zastupuju i ljepšu oderu. Narodito najpotrebnijemo ovo da se ne dogode zatlatni kod ovog imenovanja, kao kod onog dopokojnog puljskim svećenika Pavana, koji poznavale može brne samo talijanski, ona ove, što je bilo u najvećoj ređenu, da najpotrebi, nema poznati spomenuta tri jezika ciekovara Istina, istjeti je na tom mjestu svećenika i dobrog pomaknga i bogoljubivog naučitelja, ukrštenog govornika i vrstnog pjevača. Ali i jezici su u današnjim okolnostim „*conditio sine qua non*".

Ovo par redaka na savjesno razmišljanje i ravnanje presv. biskupu Flappu i okolo stojećim, kao što i na uvidjavnost visoke vlade.

Velika skupština u „Nar. Domu". U nedjelju prije podne bila je u Puli u „Nar. Domu" impozantna javna skupština našega naroda sa dnevnim redom: 1. odnošaji občine Pula, 2. stanje Hrvata u Banovini. Premda je skupština sazvana u zadnji čas i tek pozivom u „Omnibusu", koji je počeo u subotu izlaziti, sakupilo se je na toj skupštini neizmjerno veliki broj našega naroda. O prvoj točki dnevnoga reda govorio je naš zastupnik g. dr. Laginja, razlumačiv narodu pučkim načinom zloporabe kamorre i nepravde nanešene našem narodu. Iza njega govorio je g. dr. Pederin o drugoj točki, prikazav oduljim govorom nezakonitosti i nasilno vladanje madjarsko kroz svog exponenta Cuvaja na banskoj stolci u Hrvatskoj.

Na koncu bile su oduševljeno i uz odobravanje prihvaćene ove rezolucije:

Hrvati i ostali Slaveni Pule, sakupljeni dne 3 marča 1912 u „Nar. Domu" u Puli ad 1.:

odobravaju mjere, poprimljene od vlade na puljskoj občini;

odbijaju svaki drugi način privremene uprave, osobito svaki upravni odbor;

zahtjevaju premaku izbornog reda za občinu Pula na temelju proširenog sudjelovanja svih razreda gradjanstva.

ad 2:

prosvjeduju najsvečanje proti načinu, kojim se vlada nad njihovim jednokrvnom braćom u Banovini Hrvatskoj-Slavoniji.

odobravaju program ujedinjenja svega našega naroda u obsegu ove države, da umogne sam sa svojim vladarom udesiti svoje javne poslove;

šalju bratski pozdrav narodu Hrvatske-Slavonije-Dalmacije i Slavenskih pokrajina, pozivajuć ga na zajednički složan rad proti prevlasti svih onih, koji bi nam htjeli oteti i nadalje držati raskomadanu našu domovinu.

Za družbu. Članovi „Dalmatinskog Skupa" u Puli sakupili su na večeri za „Družbu" K 27·40 — G. Niko vitez Mardešić, sakupio u istu svrhu pod junačkim barjakom K 40·—, a na istoga poslao jedan visoki dostojanstvenik ratne mornarice u m. K 20·—. — Živili darovatelji i marni sabirač i darežljivi štitnik naše djećice!

Veliki Hrvati *Krnica 1. marča 1912.* Kako je poznato, ovdje je bio izabran predsjednikom upravnog vieća Talijan Giorgio Mandussich, a to pomoću hrv. glasova iz Prošćine. Tko pozna prošlost i sadašnjost ovog čovjeka i njegove obitelji, čudom se mora čuditi, kako su mogli naši upravitelji tako zaboraviti se i izabrati toga čovjeka poglavarom općine.

Znamo, da u natoj občini vlada velika mržnja jednih proti drugima, koju mržnju uzdržavaju stanovite osobe u svoje nepiemenite svrhe i koje bi morale sjati mir i ljubav među jednokrvnom braćom. Žalibože i vodstvo naše stranke priznava te osobe kao velike Hrvate a tamo oni nemaju hrvatskoga na sebi ništa do imena. Sramotna je i neoprostiva činjenica, da zboru ova upravna vieća u kotaru puljskom dopuštaju sa oblastima samo hrvatski, ali nam to da čini Krnica. Pomet a tatbene i Marćana. Pa ljudi braćo, zar to hoće reći rodoljublje

Nepriznavati svome jeziku pravo, koje mu ide, to je prosto sramotno. Takove ljude pošteni svijet ne priznaje Hrvatima i tatbene u Krnici ide sve na gore, a kako će to sada pod upravom Mandussicha smjerno se zbilja zahvatiti

Nastavak o prilogu.

A stanovitoj gospodi stavljamo na srce, da promisle, kamo vodi takova nepoštena rabota sa narodom. Mjesto igrati kroz cijele noći „maus" i zabavljati se na nedozvoljeni način, neka zasuku rukave, da znade razlikovati dobro od zla, prijatelja od neprijatelja. Drugačije u občini Krnica ne bude nikad mira. Daleko od nas kuća takovim Hrvatima.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj koncem febrara. Zadnje subote ovih poklada dne 17. febrara, doživjeli smo i mi u ovom na žalost do sada otudjenom nam gradu zamašit dogadjaj. Ove je večeri naime vrlo i požrtvovno hrvatsko učiteljstvo otoka Lošinja, uz sudjelovanje domaćih djevojaka i mladića iz Velikog i Malog Lošinja i odaljenih Nerezina, predstavljalo „Zimsko Sunce" našeg Viktor Car Emina, koje su dne 11. febrara predstavljali u Malom Lošinju. O igri samoj i o izvedbi iste neću govoriti, jer je o tome izvjestio već dopisnik Malog Lošinja. Ali moram ipak dati izražaja mojim mislima, kada sam one nezaboravne večeri gledao sav skučen i stisnut sa galerije onu masu naroda našeg, koji se bijaše sabrao pod krovom našeg „Nar. Doma", da čuju svoje patnje, da gledaju na pozornici sliku onog, što se danomice već stoljeća s njime dograva, a što je znao tako lijepo prikazati domaći sin, naš toli mili družbin tajnik Viktor Car Emin.

Velika dvorana našeg „Hrv. Doma" bijaše tu večer dubkom puna. Neću pretjerivati, ako kažem, da je bilo prisutno kakvih 800 duša, što je preko polovice pučanstva mjesta, a da ne brojimo još našu dječicu i sturce, koji su ostali kod kuće. Ovaj me je broj doista zadivio. Te je večeri morao doći k nami vladin komesar, da nas prebroji, da vidi, koliko imade Hrvata u Velikom Lošinju, te da se uvjeri na svoje oči o talijanstvu ovog grada.

Predstavu su pohodili razni stranci, što se nalaze kod nas na liječenju, pa su ovi bili puni udivljenja bilo za igru, bilo za izvedbu.

Pozivu se odazvao i naš najljući narodni neprijatelj u ovom gradu, to jest naš župnik don Roko Stuparich. I on je ostao zapanjen pred napredkom, njemu toli mrskih Hrvata. On, koji nam je od početka našeg preporoda navještao propast našem „Domu", on, koji gleda tako mrsko naše prvake, morao je ipak te večeri priznati, da su Zgorinci, ili kako nas „Piccolov" dopisnik nazivlje „quelli del rione di S. Anna" ipak koraknuli dobro napred.

Istina je, da do pred 6 godina, to jest, do kada nismo imali ovu našu tvrdjavu, ovih naš „Hrvatski Dom", za nas Hrvate u Velikom Lošinju nije se niti znalo da obstojimo. Nijesmo imali škola, nijesmo imali društava, bili smo najzapuštenji u narodnom pogledu, od bilo kojeg mjesta u Istri. Kada se je gradila ova naša kula, većina naših Zgornaca je zdvajala o uspjehu, jer su se bojali, da nas se neće sakupiti ni toliko, da napunimo prvašnju dvoranu našeg „Doma". ali koja nam je usprkos natem strahu postala odmah premalena.

Od vajkada je naš hrvatski narod držao ivanjin dan, danom narodnog veselja, a Veloselski je puk, slijedeći svoje narodne običaje, osobitim načinom svetkovao ovaj ljetni blagdan. Na predvečer ovog dana su jednom stari naši Veloselci palili kri jesove.

Bilo je predvečer ivanjdana, 23 juna 1906. kada su Hrvati veloselski zapalili ivanjski narodni krijes, kada su one nezaboravne večeri slavili ivanjski običaj i kada prestavnje našeg „Doma", koji nas od tog dana grije, nam svijetli i koji nam je kao svjetionik u našem narodnom preporodu.

Od 23. juna 1906., u ovo 5 godina, hrvatska je svijest napredovala orijaškim korakom u ovom gradu. Tada naša sićušna Posujilnica peterostruko je narasla; ustanovili smo čitaonicu, dobili smo 1908. od naše majčice „Družbe" svoju hrvatsku školu, dječije zabavište i naše narodne učitelje. Stupili smo pobjedonosno već tri puta na izborno polje pod hrvatskom trobojnicom. Imademo već svojih domaćih predstavljača, svoju glazbu, sagradili smo veliku dvoranu za zabave, a 17. febrara doživjeli smo, da na našoj pozornici združena mladež našeg otoka predstavlja onu divno uspjelu sliku našeg patničkog istarskog života „Zimsko Sunce". Dao dobri Bog, da „Zimsko Sunce" ugrije još ono nekoliko smrznutih srdaca naših Veloselaca i nekojih nam otudjenih hrvatskih sinova, koji su se ovdje kod nas nastanili, te se nadajmo, da ćemo skoro moći slaviti dan, kada će Veloselci biti svi jedne misli, kada će im duša samo za jednim čeznuti i to za našu milu Hrvatsku domovinu.

Krčki kotar:

Razdioba državne podpore od 35 000 kruna za ublaženje biede na otoku Krku obavila se je 27. febrara u uredu tamošnjeg c. kr. kotarskog poglavarstva. Odnosnoj komisiji predsjedao je u ime c. kr. poglavarstva dr. Kraljić. Prisustvovali su zastupnik prof. Vjekoslav Spinčić, pop Mate Polonijo, kao predsjednik krčke kotarske gospodarske zadruge, dr. Petris, kao predstavnik talijanske pokrajinske federacije te predstavnici svih 7 obcina toga kotara. Velečastni Polonijo zahvaljuje i za to malo c. kr. vladi i zastupniku naroda i ističe, kako je to premalo obzirom na biedu i na potrebe. Svi prisutni slažu se s njim, te se jednoglasno usvaja predlog, da se zamoli vladu još bar 100 000 K. Prihvaća se također jednoglasno, da se podpora medju pojedine obcine razdijeli prema broju pučanstva. Cijeli otok odnosno kotar ima preko 24 000 stanovnika, a podpora je 25 000 K, dakle po prilici kruna na glavu. Dobivaju obćina Krk sa Vrhom 2400 K, Punat 3600 K, Baška 5000 K, Vrbnik 3200 K, Dobrinj 4500 K, Omišalj 2800 K, Dubašnica 3500 K i to sve za popravke raznih cesta.

Voloski kotar:

Naknadni izbori za istarski sabor. Iz Veloskoga pišu nam 4. o. mj. Jučer, t. j. 3. o. mj. birale su izvanjske obćine ovog političkog kotara jednog zastupnika za istarski sabor. Političko društvo za Hrvate i Slovence Istre, saslušav narodne povjerenike ovog kotara, predložilo i preporučilo je kao narodnog kandidata g. dra Frana Brnčića, odvjetnika u Trstu. Pošto se izjavise za tu kandidaturu rečeni povjerenici i buduć se odrekoše kandidature neki rodoljubi, koje su bili njihovi pristaše istakli, to je izbor pretao bez osobite borbe. Izabran je bio velikom većinom odanih glasova gosp. dr Fran Brnčić zastupnikom za ovaj kotar. Održana je i ovaj put stara sloga i disciplina u svim občinama, izuzam u Materiji, gdje se je htjelo pod „naprednjom" načelnikom Istre pristupiti političkom društvu. Mi znamo od koje glave zaudara ta riba. Zato ostali stranci izbornici!

Iz Kastavštine nam piše: U 7. broju cijenj. „Naše Sloge" spomenuo sam između ostalega, da je na izbornom zasjedanju dne 15. decembra pr. godine u Matuljama g. Milan Kandić „napravedao" svoju kandidaturu. Bijeli „napravedao" nije pripalo g. Kandiću, ja je italo „prepalano"

„R. N. L.“ g. Delenardona i dr., i izjava sl. predsjedničtva „Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri“ u zadnjem broju „N. Sl“, da g. Milan Kundić nije sam sebe postavio kandidatom. Ovoliko po želji g. Kundića.

Istini za volju izjavljam, da sa riečju „napovedao“ nisam mislio, da je g. Kundić postavio sam sebe kandidatom. Njega jesu već prije sastanka od 13. decembra gg. Iv. Vlah i dr. preporučivali političkom društvu za saborskog kandidata. Na sastanku 13. decembra ponudila se kandidatura g. Kundiću, koju prihvativ „napovedao“ ju sa svojim govorom, kao što napoveda g. župnik ženitbare, koji se u to ime slože i dogovore prije.

Ako su nekoji stvar drugačije tumačili, to je njihov posao.

Kandidat polit. društva g. dr. Fran Brnčić, ugodio je većini izbornika, što je njihovoj želji zadovoljio i došao k izbornim sastancima dne 25. pr. mj. u sv. Matej, Zamet i u Rubeše, u društvu sa g. narodnim zastupnikom dr. Poščićem. Kad je u svojem govoru spomenuo, da će raditi složno sa našimi starimi zastupnici Spinčićem, Mandićem, Laginjom i Poščićem, odobravanju nije bilo konca. Kod izbora dne 3. t. mj. u Kastavštini, dobio je u sv. Mateju 128, a kod Belci 133 glasa. G. Milan Kundić dobio je u sv. Mateju 1 a kod Belci 35 glasova.

Zastupnik g. dr. Brnčić dobio je 6 glasova više nego njegov predšasnik g. dr. Gjuro Červar zadnjih izbora u Kastavšćini. Kisovito vrieme zapriečilo je mnogim izbornikom iz daljega pristupiti k izboru.

Prvi dopisnik-izbornik.

Izbor zastupnika u Voloskom. U nedjelju dne 3. t. mj. bio je izbor zem. zastupnika vanjskih občina kotara Volosko. Rezultat izbora u pojedinim izborim mjestima je ovaj: Belci: odani glasovi 171, valjani 170, dr. Brnčić 133, Kundić 35, raspršeni 2; Sv. Matej: odani glasovi 130, valjani 129, dr. Brnčić 128, Kundić 1; Ičići: odani glasovi 34, valjani 33, dr. Brnčić 31, Kundić 2; Ika: odani glasovi 15, valjanih 15, dr. Brnčić 15; Draga: odani glasovi 34, valjani 34, dr. Brnčić 34, Jelšane: odani glasovi 154, valjani 151, dr. Brnčić 100, Kundić 3, Valenčić 48; Hačice: odani glasovi 39, valjani 39, dr. Brnčić 36, Kundić 3; Materija: odani glasovi 113, valjanih 113, dr. Brnčić 6, Kundić 10, Valenčić 96, razpršenih 1.

U sve je odano 690 gl., valjanih 684; od tih dobio je: dr Brnčić 483, Kundić 54, Valenčić 144, te je izabran zastupnikom dr. Fran Brnčić, službeni predloženik političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri.

Zar spavamo! U broju od dne 6. jenara 1910. donio je Vaš cienjeni list dopis iz Rukavca, u kojem se dopisnik osvrnuo na našu školu. Spomenuo je naime neurednosti škole i nečiji nerad.

Reć bi, da je to zbilja nekoliko djelovalo na „*novu metlu*“, jer je ista odmah za toga uprla sve svoje sile, da tim neurednostima stane na kraj. Onih čestih dopusta bilo je nestalo izuzam onog „dugog“ od čitave godine dana. Govorilo se, da je taj dopust bio predznak umirovljenja, ali na žalost, stvar se valjda okrenula. „*Nova metla*“ prebrzo ostarila, a u našoj školi „udri Jovo na novo“.

Nama je toga već dosta, naša je želja, da naša djeca od škole i kakovu korist imadu, jak se s toga obrazuju na ruke školske oblasti, da ustanovje, e bi se već jednom ustavilo ono, o čemu se davno govori i radi.

Pazinski kotar:

Djačko pripomoćno društvo u Pazinu imat će XII redovitu glavnu skupštinu u srjedu dne 20. marca t. g. u 2 sata po podne u dvorani „Nar. Doma“ u Pazinu. Dnevni red: Izvješće odbora i eventualija. Pozivlju se članovi, koji nijesu još platili članarine, da to odmah učine, inače poslužit će se odbor § 10. društvenih pravila.

Iz Pazina. Za unesrećenu obitelj Zović Martina iz Pazina kojemu je dne 28. veljače kolo strlo desnu ruku, sabrali su Mohorovičić Mate i Skotlić Antun medju rodoljubima u Pazinu, lijepu svotu od K 152·40. Koli sabiračima toli darovateljima izriče se ovime najsrdačnija hvala, a od Boga plata!

Porečki kotar:

Vabriga. Dne 17. febrara imali smo u Vabrigi „Družbin“ ples, i to u dvorani g. Marka Maglica. Ovaj naš vrli rodoljub dao je badava svoju dvoranu za ples. Hvala mu! Takodjer hvale vrijedni su Vabrižki mladići, koji su osobito lijepo uresili plesnu dvoranu ružama i zastavicama, što su ih vrle djevojačke ruke priredile. Ugodno smo se zabavljali do šest sati u jutro. Da je sve prošlo u miru, ide to nekim načinom u hvalu g. Petru Maglici, koji je puku živo na srce stavio, da se za vrijeme plesa mirno ponaša.

Čisti dobitak, naime 73·64 K, poslali ravnateljstvu družbe sv. Ćirila i Metoda.

Još treba napomenuti, da nam je veleučeni gosp. dr. Ivan Zukon darovao 20 K, za koje mu se najljepše i najsrdačnije zahvaljujemo i kličemo: Živio!

Franina i Jurina.

Fr. Jure, češ da ti povem, kako je bilo u Materadi za vreme, kad se još zidala škola.

Jur. Povej mi Frane, jer ja te rado slušam.

Fr. Tamo ti je bila u početku prava gongola. Oni par serenjaka, ki su tamo i u Umagu, hteli bi zapovedati Materanima i da plešu, kako oni čeju. Ma Materačani su ti furbiji nego ono par serenjaka.

Jur. Vidi se, da nemaju već oči u žepu, nego su ovi progledali, da je pravo. Ja sam mislil, da su u teh krajih svi Talijanci ili zaprav „Latini“, ma kako vidim nisu.

Fr. Jure dominiš se još, da je bilo pred dvajset let u Pazinu i Buzetu, kad su Talijani imali u rukama podestarije? Ča te ne spominješ, kad smo morali bežati pred serenjacima? A ča je pak sada u Pazinu i Buzetu?

Jur. Ha, ha, sada hvala Bogu imamo mi u rukama podestarije i ne bojimo se više nikoga, nego ako treba, oni nam prvi vade klobuke.

Fr. Vidi, tako ti je sada u Materadi. Umaggitka podestarija dela s Materačanima, ča joj je volja, ali se ovomu ovi kra... ja ne da sub za sub. Ma imaš, da Materačani ne bole pred ... serenjaci ma kako ... u Pazinu i Buzetu, nego ako treba, oni

svoje pravice i svoj jezik brane na svakom mestu, ler govore, da je svaki gospodar u svojoj kući.

Jur. Pravo imaju..

Fr. Ča nisi čul, da je bila naša družbina škola zatvorena 3 meseca.

Jur. Da je bila talijanska škola, bi se otvorila 3 meseca prije.

Fr. Vidiš, u vreme, kad je bila škola zatvorena, pevali su oni par serenjaka ovu pesmu:

Croati balè, Croati cantè,
Intanto la stala, serata la že.
E colla justizia, la podemo serar.

Jur. Kompare, ma koja štala je bila zatvorena, ja to ne kapim.

Fr. Vidiš, oni su držali našu lepu školu, koja će nam pokazati pravi put, za štalu, u kojoj ćemo mesto decu vaditi prašce, kako su oni govorili. Ma se je našal i od našeg partita jedan pesnik, koji je počel pevati po hrvatskem jeziku.

Jur. A ki je taj?

Fr. Da ti pravo povem, to ti je naš veli Mate, ki je ispeval mnoge pesme, a čuj, ča je ispeval za naše školsko zvono, koje je mučalo tri mesece.

Slovinsko zvono će brzo zvonit,
Sve Talijance će prehodit.
Ko od njih će umrit,
Ćemo ih doći pohodit
I mrzlom vodom pokropit.

Jur. Da sam ja tamo, bi mu i ja pomagal pevati. Čuješ Frane, pa je li koga probudilo to slavinsko zvono?

Fr. Puno ih je probudilo od novoga leta, kako ono veli Mate peva.

Jur. Pevaju i šekiraju još oni par serenjaka, kao prije?

Fr. Ne, ne moj Jure, jer naš Mate peva ovako:

Talijani gungaju,
Zube im bole.
U jenaru i febraru
Nas Slavince
Na miru puste.

Jur. Veruj moj kompare, da veli Mate za ovakove pesme merita medalju od zlata.

Fr. Ča ćeš, dobro ih zna skovat.

Jur. Ma upravo te gredu njima.

Fr. Drugi put moj Jure ću ti povedat one druge pesme, ča ih je naš veli Mate ispeval, ki danas nimam ti vremena povedat.

Razne primorske viesti.

Spomen akademija hrvatskog društva „Strossmayer" u Trstu, obdržavana je u sobotu na večer dne 2. o. mj. u kazališnoj dvorani „Narodnoga Doma" u proslavu 100 godišnjice narodjenja neumrlog biskupa dra Jurja Dobrile. Opazismo sa žalošću, da se je te večeri u bogato razvijetljenom kazalištu sakupilo vrlo malo Hrvata, da izkažu počast narodnom preporoditelju i dobrotvoru. Od „mladih dra. Istrana" nije bilo ni *jednoga*. Veći dio občinstva činila je slovenska inteligencija, koja eto smatra velikoga biskupa više svojim, nego li „mladi" puni nade Hrvati-Istrani.

Sve točke bogatog programa bijahu točno izvedene i burnim poviadjivanjem popraćeno. Spomen-akademija postigla je podpuni moralni uspjeh, a i materijalnim okoristit će se znatno zaklada za ustrojenje hrvatske pučke škole u Trstu. Na tolikom moralnom uspjehu čestitamo iz dačno marljivom odboru novog hrvatskog društva.

Prijateljima i znancima širom Istre na ovačenje:

Na podpisanega obraćaju se danomice pismeno ili ustmeno občine, korporacije, društva i pojedinci za posredovanje u javnim poslovima (često i u privatnim) kod raznih c. kr. oblasti i ureda u Trstu, če mu se je on vazda rado odazivao.

Nu da se u buduce nitko u njegovoj odsutnosti (u vrieme zasjedanja carevinskog vieća) ne zaklati, preporuča prijateljima i znancima Istre, da se u njegovoj odsutnosti obrate u javnim poslovima pismeno ili ustmeno na nar. zastupnika g. *dra Frana Brnčića*, Via Nuova br. 13. u Trstu, koji će svakomu poći na ruku, kao što je i

Matko Mandić,
nar. zastupnik.

Trst, 4. Marča 1912.

Doznajemo iz Beča. U utorak i sriedu prošlog tjedna boravio je ovdje zastupnik dr. Laginja, koji je došao ovamo, da kao predsjednik Gospodarske Sveze za Istru požuri kod vlade odgovor na spomenicu, koju je ista Sveza podnesla još u oktobru prošle godine, izkazujuć nevolju u koju je narod po Istri pao od lanjske neobično duge suše, a u nekih krajevih i od grada (tuče). Sveza je dokazala sa izkazi iz svih krajeva Istre, kako je malo hrane i krme od oblude bilo po Istri već onda, i pitala je, da se kapitanatom dade na raspolaganje novca za javne gradnje (puteve i druge) i za krmu.

Sveza je pitala i to, neka se već jedanput započme gradnja ceste Lanišce Lupoglava i nekih drugih tako, da i ono što bi obćine imale dati, da le država barem kao prelujam.

Što su već do sada dobili kotari Kopar, Buzet, Piran, Poreč, Podgrad itd., to je našim čitateljem već poznato.

Sad pak nam je ugodno javiti, da iz izvješća raznih kapitanata proizlazi, da je nevolja još veća, nego li ju je u jesenu opisala i predložila Gospodarska Sveza. Molba njezina i ta razna izvješća pretresala su se u jednoj skupnoj konferenciji svih zanimanih ministarstva i nakon duge rasprave odlučeno je: Ti onim kotarima Istre, kojim još do sada radi lanjske nerodice nije bilo ništa pomoći odlučeno i onim, koji su do sada dobili premalo (kao Podgrad), dozvoljeno je 365.000 K pripomoći za javne radnje (ceste, puteve, vode) 2) za nabavu i podieljenje neobhodno potrebnog živeža dozvoljeno je 200.000 K. 3) za nabavu krme (osobito one sočne krme, kao što su hljebni od prešanog sjemenja, mekinje itd.) dozvoljeno je 200.000 K. 4) popust na željeznicah 50%, od tarifa za dovoz hrane i krme, koja će se dobavljati novcem od državnih podpora produžen je do konca maja ove godine. 5) za cestu na Lanišce ovlašćena je vlada, da potroši od državnog novca ne samo već prije ustanovljen iznos primos, nego i ono, što bi morale dati obćine, neka predujmi do boljih vremena.

Zastupnik dr. Laginja zahvalio je raznim referentima na trudu i preporučio, da se sve potrebito uredi brzo tako, da javne radnje budu čim prije započete i da se hrana i krma bude mogla čim prije nabavljati.

Izvanredno ugodnu prilliku za štednju nudja nakup srećaka na obroke u korist „Slovenskoj Straži". Kako se brzo i lahko nepotrebno izda i više nego 4 K 75 ili! Izgubljen novac, koji se nikada više ne povrati! Ako si tko naruči tursku srećku te ju odplaćuje u mjesečnim obrocima po 4 K 75 ili, taj sigurno novac ne izbaci, jer mora dobiti svaka srećka barem 230 K i to je najmanja svota, koju sigurno pristedi. U sretnom slučaju može dobiti 400.000 franaka i ova prilika se nudja već kod budućeg vučenja dne 1 travnja o. g. Dakle, tko hoće štediti u sretnom slučaju takodjer obogatiti, neka si kupi tursku srećku u korist „Slovenskoj Straži". Jednu srećku može kupiti i više osoba na jedno ime. Upozorujemo na današnji oglas Srećke u korist Slovenskoj Straži".

Listnica uredničtva i uprave.

Ovim brojem počinjemo donašati sve one naše štovane predplatnike, koji su u ovoj godini poslali što na račun predplate.

M. M.-S. Labin K 5, dr. F. M. Trst K 10, M. L. Klana K 10, L. M. Klana K 5, M. K. K. Železni K 5, R. Z. Krasica (Buje) K 10, P. E. pl. P. Lovran K 10, pop. D. V. Novalja K 5, J. A. Brda K 15, St. R. Labin K 5, F. M. Trst K 10, A. M. Pazin K 5, I. P. Bovinj, Selo K 3, M. M. Orbanići K 6, T. S. Brest K 4, Ljud. Admiralat Pula K 5, J. C. Matvoran K 2.50, Knjiž. Kr. i dr Vinkovci K 2.25, I. C. Marčana K 5, I. R. Vrh (Krk) K 5, M. B. Ferenci K 12, S. K. Žbandaj K 4, S. Q. K. M. Lošinj K 10, A. M. M. Lošinj K 5, E. P. Poreč K 10, A. B. Opatija K 5, A. V. Žbandaj K 5, A. D. Novaras K 2.50, J. K. Gradiška K 2.50, Hr. Čit. Sv. Iv. Zel K 5, D. P. Prag K 5, F. D. Volnjan K 5, I. S. Zuntici K 5, dr D. T. Pazin K 10, Druš. Br. Volunsko K 10, J. F. Zamet K 10, A. I. Gobo K 4.50, I. C. S. Pet u S. K 10, dr. J. S. Pazin K 10, I. M. Liznjan K 5, G. B. Pula K 5, A. S. Brda K 4, I. B. Opatija K 10, J. P. Paz K 10, F. V. Trst K 5, M. S. Kastav K 20, I. B. Zubini K 10, I. E. V. Žminj K 10, pop. D. M. Nerezine K 10, P. Z. Buje K 10, I. M. Cres K 5, M. Č. Marčana K 6, M. B. Kremenje K 2.50, I. Z. M. Lošinj K 10, D. R. Kozljak K 5, dr O. P. R. Krk K 5, St. Čit. Trst K 12, I. III. Vaprinac K 5, Hr. Čit. Vinje K 10, A. I. Novi vas K 6, B. O. Trst K 3.75, A. S. Strpočići K 5, Hr. Čit. Kastel K 6, L. M. Vantolin K 10, V. B. Vranja K 2, V. V. Albura K 10, N. M. Pula K 12, A. B. Parm K 6, A. K. Carigrad K 5, M. B. Trst K 5, K. I. Kastav K 10, Obć. Vepricum K 10, N. Nova Media K 5, A. B. Borovo K 2.50, M. S. Sv. K 5, A. H. Trst K 10, O. Kastav K 10, Hr. Čit. Zdar K 6, Dr. Sk. Trst K 6, pop. dr. Trst K 10, Hr. Čit. Trpan K 2 (slieduć)

o o JEFTINO I BRZO. o o

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izvršuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. PULA

VIA GIULIA 1.

o o JEFTINO I BRZO. o o

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieca od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. O ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieca a K 90 po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst a K 75 po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst a K 58·- po 100 zamota.

Cene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula

Uložne knjižice za „PČELICU, mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

„CROATIA"

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1, II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, obćani kućne, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sjena i t. d.).

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svemu iznosi K 2,519.068·21

Od toga temeljna glavnica K 800.000·—

Godišnji prihod premija s pristojbama K 1.221.748·41

Isplaćene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akvizviteri namještćuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Srećke u korist „Slavenske Straže".

Glavni dobitak turskih srećki kod izvlačenja dne 1 aprila je

400.000 franaka.

Svaka srećka mora biti izvlačena, najmanji dobitak iznaša 230 kruna. Turske srećke na mjesečne obroke po 4 krune 75 para, k tomu još tri druge dobre srećke s glavnim dobitkom zajamčeno preko 2 milijuna kruna svake godine na mjesečne obroke po 6 kruna 25 para.

Razjašnjenja daje i prima narudžbe

g. Valentin Urbančić,

ljubljana, kongresni trg 19.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Pozor tamburaška i pjevačka društva.

Naručite za pokladne zabave novo izašle šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuplete) sa pratnjom tambura ili glasovira i nove tamburaške partiture od Stahuljaka, Hruze, Farkaša, Machača itd. kod prve sisačke rukotvornice tambura

J. Stjepušin, Sisak.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

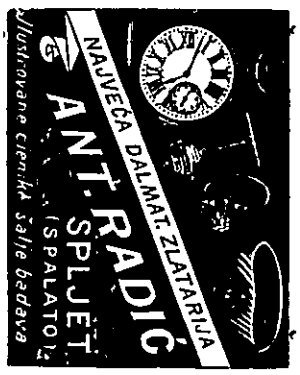

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka, korenja, te se preporuča svakome, koji boluje od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.**

Cienik s hvalama se šalje, ako koga stoji u cienik, ne šaljite pisma ni K franko pošta.

Dobiva se svuda u ljekarni i kod

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica .·.

Svoj k svome!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Dopprema automobilom.

Svoj k svome!

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Od naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienik badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

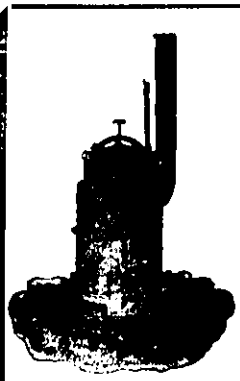

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga **Alfa Separator, Beč XII/3.**

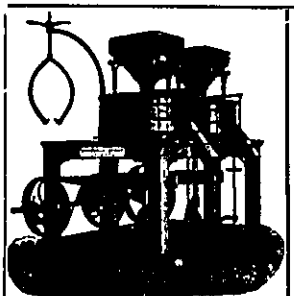

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, prirodjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	„	dol.	2.5.
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama i Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaku Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8 10
1.12	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u **Malomlošinju luka sv. Martin.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol.	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
12 —	dol.	Balkanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Vali Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.	„	dol.	4.10
6.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7·15 pr. p. odl. Crikvenica dol 2·45 po p.

9.16 pr. p. dol Rijeka odl 12·45 po p.

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punta i Lopara.**

Broj 11. Pula, u četvrtak dne 14. marča 1912. God. XLIII

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

... predbrojbu, oglase ... se naputnicom ili polož... pošt. štedionice u Beču ... administraciju lista u Pulu.

... naručbe valja točno označ... ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 9. marča 1912.

Proljetno zasjedanje.

Zastupnička kuća carevinskog vieća sastala se je u utorak dne 5. o. mj. nakon dvomjesečnog odmora na takozvano proljetno zasjedanje. U ovom zasjedanju imalo bi se razpraviti više vrlo važnih i težkih pitanja, koja zasjecaju duboko u javni život naroda austro-ugarske monarhije. Ponajteža su svakako novi obranbeni zakon, uredjenje činovničkih beriva i s tim skopčano pitanje činovničkog promaknuća, pitanje o socijalnom osiguranju radnika itd.

Veseli dogadjaji u carsko-kraljevskoj obitelji.

Na početku sjednice priobćio je predsjednik kući, da je povodom udaje nadvojvodkinje Izabele sa bavarskim princom Gjurom čestitao mladencima i vladaru.

Čestitao je nadalje u ime kuće povodom dijamantnog pira nadvojvode Rajnera i nadvojvodkinje Marije.

Tužni dogadjaji.

Predsjednik spominje smrt pokojnog zastupnika Riese, kojemu su zastupnici na počast ustali sa stolica.

Isti priobćuje, da je preminuo nakon težke bolesti ministar izvanjskih posala grof Aehrenthal te iztakne njegove krieposti i vrline. Zastupnici ustaju u znak saučešća.

Ministar predsjednik priobćuje, da je nakon smrti grofa Aehrenthala imenovan za ministra vanjskih posala grof Berchtold.

Pitanje kartela.

Na dnevnom redu nalaze se izvještaji odbora proti skupoći o pitanju kartela. Vlastnici velikih poduzeća n. pr. rudokopa, kamena ugljevlja, tvornica sladora, tvornica željeza, petroleja, udruže se te udaraju svojim proizvodima mnogo više ciene nego bi im to pravedan i pošten dobitak dopuštao. Takova udruženja imenuju se kartel i proti takovom nepoštenom odiranju srednjih i nižih slojeva stanovničtva nastoji državno zastupstvo stvoriti zdrave zakone.

U ime odbora proti skupoći izviestili su sliedeći zastupnici: Poljak dr. Steinhaus o petrolejskom kartelu; njemački zastupnik Kraus o kartelu za kameno ugljevlje; socijajista dr. Renner o kartelu na rakiju i vinovicu. Kao izviestitelji manjina govorili su zastupnici dr. Diamant, socijalist i dr. Schöpfer, kršćanski socijalist.

Zatim je započela rasprava o tim predmetima, koja je nastavljena u sjednicama od sriede, četvrtka i petka — i još nije dovršena.

Interpelacija.

Izmedju velikog broja interpelacija nalazi se i jedna hrvatsko-slovenskih zastupnika, ticuća se neustavnih odnošaja u kraljevini Hrvatskoj.

Spomen-adresa hrvatske stranke prava.

Na koncu sjednice upita pravaški zastupnik Ivo Prodan iz Dalmacije, da li mu je poznato, da je ugarski ministar predsjednik grof Khuen-Hedervary u odgovoru na jednu interpelaciju u ugarsko-hrvatskom saboru u Budimpešti — nazvao adresu na kralja, podpisanu od 55 pravaških zastupnika iz svih hrvatskih zemalja — spisom vriednim, da se ga baci u koš i kako označuje predsjednik takovu izjavu prema svećanom činu zastupnika jednog potlačenog naroda.

Predsjednik odgovori, da će sutra na izjavu odgovoriti, što je slijedećeg dana i učinio, izjaviv, da to pitanje ne spada u njegov djelokrug.

Porotna listina u Trstu.

Zastupnik dr. Ribar iz Trsta pita predsjednika kako može opravdati svoje držanje prema talijanskim zastupnicima grada Trsta, koji su ga došli moliti za posredovanje u poslu nedavno priobćene liste porotnika u Trstu, u kojoj je prvi put dolićan broj slavenskih porotnika, proti čemu su digli talijanski listovi i talijanski odvjetnici u Trstu i nebo i pakao.

Predsjednik odgovara, da nije dao nikakvih naputaka ni obećanja talijanskim zastupnicima.

Govor ministra trgovine pl. Roesslera.

Pitanje kartela spada u prvom redu u djelokrug ministra trgovine, te je on u sjednici od sriede posegnuo u razpravu u tom pitanju. Ministar je medju ostalim kazao, da je teško riešiti pitanje kartela, ako se polazi sa stanovišta carinskog cienika. Za svoju osobu drži, da austrijska industrija nije tako silna i velika a da bi mogla sama riešititi pitanje kartela i da ne bi treba posizati u medjunarodne pogodbe. Nadalje reče ministar, da će nastojati, da kartelni odbor nepristrano rieši svoju zadaću. Nije, reče, izključena mogućnost, da će vlada prisiliti one, koji sklopiše kartele, da moraju dokinuti pretjeranosti. Što se tiče predloga odbora proti skupoći, neima vlada ništa proti tomu, da se prihvati rezolucija na temelju koje bi vlada imala proučati pitanje o monopoliziranju veletrgovine i veleproizvoda kao što je pivo, slador, željezo, petrolej, ugljevlje, vinovica itd.

Iza njega govorili su o kartelima zastupnici Stříbrny (Čeh), Zaranski (Poljak) i Folis (Rusin).

Prešni predlog.

Prekinuta bijaše na to rasprava o kartelima, te je nastavljena rasprava o takozvanom prešnom predlogu, koji govori o pristranom namještanju njemačkih sudaca u Českoj i koja se raspravlja od mjeseca novembra prošle godine. Taj je predlog stavio češki zastupnik dr. Körner i o njemu je govorio sada njemački zastupnik i bivši ministar-zemljak dr. Schreiner, jedan od najzagriženijih Niemaca parlamenta.

Naknadni izbor u delegacije.

U ovoj sjednici izabran je za Kranjsku u delegacije mjesto dra Korošca dr. Šusteršić a za Galiciju mjesto dra Bilinskoga zastupnik Biały.

Nastavak razprava o kartelima.

U četvrtak nastavljena je rasprava o pitanju kartela. Prvi uze rieč češki zastupnik Čeh, koji reče, da dvoji, da će predlozi odbora proti skupoći pripomoći k sniženju ciena karteliranih predmeta.

Govor ministra javnih radnja.

Novi ministar javnih radnja g. Trnka izrekao je prvi svoj govor u svojstvu ministra. Na uvodu bavio se je pitanjem skupoće kamenog ugljena. Ministar je tečajem svog obširnog i zanimivog govora naveo sve mjere i sva sredstva, koja je vlada poduzela i koja kani upotriebiti u tu svrhu, da se ne bi kamenom ugljenu ciene previsoko udaralo i da bi se to toli važno gorivo u pristojnim cienama uzdržalo. Ministru su mnogobrojni slušatelji, osobito njegovi suzemljaci živalno odobravali.

Govorili su nadalje u istoj sjednici: dr. L. Winter, češki socijalist i zastupnik-divljak dvorski savjetnik Kuranda; raspravljali su o predmetu, svaki sa svog stanovišta.

Nazovi-prešni predlog.

Pošto bijaše rasprava prekinuta, prešlo se je na raspravu o prešnom predlogu češkog zastupnika dra Körnera o namještanju njemačkih sudaca u Českoj.

K predmetu je uzeo rieč slovenski napredni zastupnik dr. Ravnikar iz Ljubljane, koji je u vrlo temeljitom govoru predočio pravosudne odnošaje u slovenskim zemljama, napose u Kranjskoj, za ministra pravosudja dra Hochenburgera. Govornik je činjenicama dokazao, da se nije u novije doba toliko germanizirało pod nijednim ministrom pravosudja, koliko pod sadašnjim.

U sjednici od petka nastavljena je rasprava o kartelima. Prvi je uzeo rieč njemački kršćanski socijalista Miklas, koji je izjavio, da stoji na stanovištu, da se pitanjem novog oporezovanja vinovice ošteću neke poljodjelske krugove. Pri tom — reče — mora se štititi onoga siromašnog poljodjelca, koji goji sladornu repu. U odboru proti skupoći, zagovaralo se je — po njegovu — odviše probitke velike industrije.

Govorili su nadalje o predmetu: češki agrarac dr. Višňovský, socijal-demokrat Domeš i Slovenac zastupnik Gostinčar, koji nazire glavni razlog skupoći nekojih potreba za život u kartelima. On se ne nada velikom uspjehu odbora, koji se bavi tim pitanjem. Drago mu je, što je napokon i vlada priznala, da se s kartelima ovako ne može napried. Govornik očekuje blagotvornih posliedica od budućeg zakona proti kartelima.

Hrvatska pragmatička sankcija.

Na koncu sjednice upita hrvatski zastupnik dr. Duhbić iz Dalmacije predsjednika, da li će uzeti do znanja, da će sutra biti 200 godina, odkako je u hrvatskom saboru — i to 9. marča 1912. prihvaćena jednoglasno i svojevoljno takozvana pragmatička sankcija, polag koje imadu p...o i ženski članovi habsburške dinastije na

Mošćenička draga.

Napisao: Ivan Ivančić.

(Dalje.)

3. Stanovnici.

Koliko će stanovnika imati selo, točno ne mogu reći, ali sigurno će ih biti iznad 300.

Svi ti ljudi govore hrvatski, naravski djalektom domaćim, koji je dosta čista čakavština. Jedna je jedina obitelj, koja je u ovo zadnje doba počela govoriti talijanski i to je poznatog Kafule Mošćeničkog.

Stanovnici se većinom bave pomorstvom. Dok su u mladjim godinama polaze u Ameriku (New-Jork, Chicago) ili su mornari na raznim parobrodima riječkih i trščanskih parobrodarskih društava.

Oni, koji idu u Ameriku, većinom rade na lučkim radnjama (iskrcivanju i nakrcavanju parobroda) u Dockovima, zatim po dućanima i trgovinama, tvornicama, tramvaju itd., a nekoji su opet i tamo mornari i ribari, kao i kod kuće. — Ovakovi „Amerikani" obično dolaze kući svake 4 do 6 godine, kod kuće ostanu 3 do 6 mjeseci, pa se onda i opet vrate u Ameriku, obično na svoj prijašnji posao. Zaslužba je ovih ljudi prilična, a budući da su naši ljudi koristni i štedljivi, znadu prištedili lijepog novca, koga onda kući šalju i na štedionu (najviše na Rijeku) ulažu.

Mnogi se od naših ljudi nauče u Americi mnogo dobra i lijepa, samo šteta, da toga nije još u većoj mjeri, a bez sumnje tome je razlog, što se premalo druže sa drugovima i premalo zalaze u razna naša društva.

Kad ovakovi naši ljudi ostare, a nekoji još i prije, oni ostanu kod kuće, te se dadu na ribarenje bilo pojedince, bilo u skupu. U skupu ribari se sa svijećom i tratom, tako, da jedan imućniji čovjek nabavi sav potrebiti alat, a ostali mu pomažu, kad je doba za ribarenje. Ono, što ulove, obično po stanovitom pravilu razdijele. — Pojedinci opet ribare sa svojom ladjicom, svojom mrežom ili „povrazom". Naravski to im rijetko dostaje, da prehrane sebe i svoje, pa zato moraju više puta jako siromaški živjeti.

Osim toga zasluže nekoji koju malenkost i svojim ladjicama, bilo da prevažaju ljude na parobrod sa obale, bilo da voze gostove ljeti na šetnju ili kupanje.

U Dragi imade jedno 12 obrtnika i to: gostioničara 4, postolara 4, stolara 2, kovača 2. Stanovnici prilično zasluže takodjer time, što iznajmljuju kuće i ladje u ljetu gostovima, koji svake godine sve više i više u Dragu dolaze. Šteta samo, što tih soba nema više i što ljudi drže cijene još previše visoke, no nade je, da će se i to naskoro bolje i ljepše urediti.

(Nastavit će se.)

priestol u slučaju pomanjkanja muškaraca. Čovjek bi morao pomisliti, da će se uspomenu na taj veliki događaj za dinastiju i monarhiju, svečano proslaviti u čitavoj monarkiji. Nu tomu nije tako. Dapače i u Zagrebu, gdje je taj čin obavljen, zabranjena je danas brutalnim načinom svaka proslava takve uspomene. Govornik pita predsjednika, da li će uzeti do znanja ovaj za dinastiju i monarhiju važni događaj.

Predsjednik odgovara, da prima do znanja.

Neočekivana vladina šlapa.

Ministar financija pl. Zaleski, odgovorio je na opit zast. viteza Pantz-a u pogledu izdavanja novih dionica kod tvornica oružja. Zastupnik se nije zadovoljio s od govorom i stavio predlog, da se povede razprava o odgovoru, što bijaše i prihvaćeno — proti običaju u austrijskom parlamentu. I tako će se u budućoj sjednici povesti razprava o odgovoru ministra Zaleskoga. Buduća je sjednica u utorak dne 12. o. mj.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Odbor za priredjenje plesa u korist družbe Sv. Cirila i Metoda u Puli umoljava ovim svu onu gospodu te su primili ulaznice za raspačavanje, da iste odnosno vrijednost njihovu do konca odujka tek. god. pošalju na ruke blagajnika gosp. Jos. Krmpotić u Puli, inače će se smatrati dužnicima odnosnog iznosa. To je tim nužnije, jer odbor ima da zaključi račune i objavi ih javnosti.

Šta je sa izborom u Puli? S raznih strana dolaze nam upiti, da li što znamo kada će se obaviti popunitbeni izbor za izpražnjeni mandat po smrti pok. Franka u gradskom izborničtvu u Puli. Na te upite ne možemo drugo odgovoriti van to, da o kakvom izboru nije do sada ništa poznato.

Obavili su se onomadne naknadni izbori za istarski sabor i to jedan za izvanjske občine političkog kotara Volosko i drugi za istarski veleposjed, a još je izpražnjen jedan mandat i to onaj u Puli. Mi ne znamo, da li će se i kad će se sastati istarski sabor, ali to ne smeta ni malo na okolnost, da bi se imato popuniti sva izpražnjena mjesta. Hoće li se pako ili neće sastati naš sabor, to je irelevantno, izbornici moraju imati bar tu zadovolj-štinu, da imadu svoga zastupnika. Na ovóga mogu se utečí u svakoj priliki i u bilo kojoj potrebi i on je dužan više nego li itko drugi, da im bude na ruku. Toga radi pozivamo odlučujuće faktore, da se pobrinu na vrieme za obnovu izbora u našem gradu, pa da bude već jednom i to mjesto popunjeno. Ovako tumačimo stalno želju i volju ogromne većine biraća trećeg izbornog kotara grada Pule.

Nova uprava občine Pula. Zadnji „Omnibus" po jednoj viesti iz Beča javlja, da će uprava občine Pula biti uredjena tako, te će načelnikom biti admiral, kojemu će biti dodieljeno zastupstvo izabrano na širokoj podlozi sveopćeg i proporcionalnog prava glasa. To će vlada uvesti u Puli sa jednom carskom naredbom opravdanom nuždom države. Ako se to obistini, što želi cielo pučansto bez razlike narodnosti i mišljenja (i socialisti su skloni takovoj uredbi), onda je pašovanju, kradji i varanju kamore za uviek odzvonilo. To pak vlada mora učiniti ne samo u interesu države nego i pučanstva občine Pula, jer ako bi povratila kamorru na upravu Pule, pójeli bi i zapili kamorraši ne samo plinàru, vodovod, tramvaj itd., nego i Arenu. Ali pustimo šalu na stran. Kad bi kamorra došla opet u Puli do vlasti, mogli bi se za vrieme eventualnog rata s Italijom dogoditi to, da bi kamorra pokvarila ili čak otrovala vodu, razbila plinske cievi i slično, te bi tako u vojničkoj posadi za vladala pošast ili pomor, a grad ostao bez svjetla, što svakako nebi bilo u interesu države.

Radi toga ponovno pozivljemo vladu, da ne sustane na započetom putu ili da bi čak što popustila šarlatinskim zagovornicima talijanske liberalne stranke, već mi dapače u ime cielog naroda zahtjevamo, da vlada strpa u zatvor glavne krivce kradje i otimačine občinske imovine bez obzira na položaj i čin tatova i varalica. To zahtjeva sav narod, dapače i socialisti u zadnjoj „Istria Socialista", koji su više put spasili puljsku kamorru i njezine kapurione.

Štala se čisti po malo. Vladin komesar za občinu Pula po malo iztraživa sa svojim činovnicima kradju kamorre. Sve se nekako drži tajnim, valjda s obzira na „papavere grosse" kamorre. Tako čitamo u vanjskim novinama, da su u tragu jednom pomanjkanju od preko milijun kruna. Sa svim tim odkrićima narod nije zadovoljan i neće biti, dokle god ne vidi u buhari glavne krivce, te to narod željno očekuje, jer jedan Galante, Fillinich i dr. mladi razbijači, ti su malo krivi; glavno su krivi oni „grossi papaveri" — rekao bi „Il Giornaletto" — koji su dopuštali, davali ili čak zapoviedali svima tima da kradu občinski novac, a to povodom svih izbora za galopinsko ždrielo.

Dakle vladin komesar neće i ne može zadovoljiti i umiriti narod, što je nadalje prošle subote zatvorio nekog Dellapietru i Donaggia, bivše inkasatore najamninskog novčića (soldo pigioni). Vodje kamorre se ne mogu ispričavati, da nisu znali za pronevjerenja tih svojih službenika, jer mi točno znademo, da je Dellapietra pred kojih šest godina sasvim odpušten iz ob činske službe baš radi pronevjerenja najamninskog novčića, radi čega je tek sada nakon punih šest godina predan u ruke pravde. Dakle, tko je bio škrinja tog tata? To neka iztraži vladin povjerenik, pošto mi znamo, da on znade te je sudionik kradje i onaj, koji sakriva tata. Dakle?

Lipa svjedočba poštenja. U petak poslije podne pušten je iz iztražnog zatvora galežanski župan i bivši občinski viećnik g. Petris. Sutradan donio je tu viest na dugo i široko organ kamorre „Il Giornaletto", sa dodatkom, da je proti kamorrašu Petrisu tim povodom ujedno obustavljen svaki kazneni postupak. Naravski, da organ kamorre nije propustio i tu zgodu te svog prvaka obasuo pohvalama i poštenjem kao uzor svih vrlina i svake časti i poštenja dostojnog muža, koji je nepravedno i nevino sjedio 10 dana u istražnom zatvoru. Tom novom „mučeniku" *della Nasione*, savio je pošteni i čisti kamoraš lovor-vienac oko glave (ali ne iz srebra, jer nema više kruna iz občinske manjadore).

Ali eto jada iznenada. U utorak morao je „Il Giornaleto" donieti ispravak iztražnog suca u stvari čistih pratilju kamorre dra Quarantaotto, da je g. Giovani Petris, župan Galežana i bivši občinski viećnik Pule, doduše pušten iz iztražnog zatvora, *ali da proti njemu se vodi i dalje kazneni postupak.* Eto take krasne svjedočbe poštenja dieli organ kamore svojim prvacima: najprije je u zatvoru šior Petrisa ubrojio u „Ditta Galante e Ci." a sada mu izdava na slobodi ovako krasnu svjedočbu. Crne li nezahvalnosti od kamorre.

Naše crkve u Italiji! Porečko-puljski biskup presv. g. dr. Ivan Krstitelj Flapp, tajni savjetnik Nj. Vel. austrijskog cara Franje Josipa I. misli, da je njegova biskupija u kraljevini Italiji a ne u Austriji. To dokazuje taj austrijski biskup time, što u „Ordo ad divina romano ritu persolvenda" svoje biskupije, a što je obvezatno za sve svećenike i crkve u njegovoj biskupiji, označuje ure „ad divinum officium privatum recitandum Sacrumque peragendum" načinom, kako to čine u kraljevini Italiji, te on broji ure od 1 do 24. Tako označuje „Zdravu Mariju" u sati 15, 17, 18, 19, 20 itd., zapad sunca sa sati 16, 17, 18, 19, „crepuscola serotina" sa sati 17·30, 20 15, 21·45 itd. (vidi pag. 32. spomenute knjige). — Eccelenca Flapp nebi bio dosljedan talijanski biskup u potalijančevanju naših crkava kad nebi i u brojenju ura slijedio stope majčice Italije.

Odbor „Čitaonice u Puli" priredjuje u subotu, dne 16. marča t. g. u 8 i pol sati u večer u velikoj dvorani Narodnog Doma „*Društveni plesni vjenčić*". Glazba c. i kr. pješačke pukovnije broj 87. — Ulaznina: Članovi 2 K. nečlanovi 4 K. Odijela: muški salonska; dame plesno.

Izlet u Štinjan. Prvi istarski Sokol u Puli priredjuje u nedjelju dne 17. t. mj. izlet u bližnji Štinjan. Sastanak pred „Narodnim Domom", odakle se ide točno u 2 s. po p. na izlet.

Na ovaj izlet pozivljemo sve naše, da se istom pridruže. Ti pak izleti poznati su našem občinstvu od prijašnjih godina, koji su nam svima omilili i svakomu podaju liepe zabave i veselja, koli u pievu i uživanju proljetne prirode, toli u liepom dočoku i dobrom pogošćenju sa strane naših rodoljubnih Štinjanaca.

Abbasso la camorra. Upravno vijeće občine Altura u svojoj redovitoj sjednici od 7. t. m. zaključilo je na predlog Martina Dobrana slijedeće (III. točka dnev. reda):

Pošto nam, usupor da smo pitali, mjestna občina Pula nije izručila svih naših knjiga, kad smo se konstituirali u upravno vijeće;

pošto čujemo, da se proti obć. blagajniku g. Tomi Galante i drugima vodi kaznena istraga radi raznih pronevjerenja;

pošto je vjerojatno, da bi mogla biti oškodjena i ova občina Altura —

ovo upravno vijeće **jednoglasno** odlučuje, da se općina Altura prijavi kao privatni učestnik u kaznenom postupku proti g. Tomi Galante i svim drugim činovnikom občine Pula, proti kojim teče ili bude tekla kaznena rasprava radi pronevjerenja i eventualnih drugih zločina, te u to ime daje punomoć g. odvjetniku dr. Matku Laginji u Puli, koju punomoć imadu podpisati upravitelj Ante Sladonja i dva člana vijeća.

Neka se ugledaju u ovaj korak sve naše občine na puljštini i stvore jednake zaključke. Ako i ne dobijemo ništa natrag, barem ćemo znati, kako je kamora razbacivala našu sirotinju.

Živila Altura!

Kako se ovo tumači.

Siromašni starac Martin Kaić iz Alture primao je g. 1910. mjesečno Kr. 14·— u ime podpore. Početkom g. 1911. molio je, da mu ponovno doznače podporu i za g. 1911. Uzalud je prosio i molio, ali nikad riješenja molbe.

Ali isto davali su mu potporu i bez „bona" i bez podpisa župnog ureda, ali tako, da su mu dali jedan mjesec 6 K, drugi 14 K, treći 20, četvrti 8 K a onda opet po 6 K itd., ali nikad redovito i jednako. Kako su oni to smjeli raditi, to je njihov posao i sudca.

I ova je lipa. Neki dan sam se ušuljao kroz jednu škuljicu, što ju je učinio Galante & Comp. u blagajni občine Pula do knjiga i u takozvanoj „Libro depositi" našao sliedeći „žbalj".

Za mjesec jenar t. g. upisano je pod rubrikom Altura - troškovi K 45. „Salario pro gennaio ai guardiani campestri Scufich Giovanni e Antich Antonio di Monticchio".

Ja si nisam mogao to protumačiti, pak sam pozvao u pomoć g. Bigatto i on mi to ovako razlagao: Antić i Skufić su forestali u Alturi i to je njihova plaća, e no occorre parlar più

Ja sam mu rekao, da ovih ljudi nema u Alturi i da je u Alturi forestal Grgo Perić, koji prima od alturske kase K 33·33 mjesečnih i to u **Alturi** a ne u **Puli.**

On mi je na to rekao: vederemo dopo.

Ali „dopo" je bilo prekasno i došao Gorizzutti i morali su van svi iz „Sezione contabile" a kad su meli pod, bacili su i mene van. Ali isto sam doznao, onako po malo „špijajuć" u knjigu, da su ovaj „žbalj" učinili ovako:

Pod rubrikom Altura su unesli K 45·— za Montićske forestale, a na drugom mjestu isto toliko (valjda) pod rubrikom Montić.

Poznato je pako svima u Montiću i Alturi a i na municipiju u Puli:

1. da Altura ne ima ništa zajedničkog s Montićem,

2. da je u Alturi forestal Perić Grgo, koga plaća Altura sama,

3. da u Montiću nije forestal ni Skufić ni Antić, nego neki treći (prije je bio Skufić),

4. da Montićski forestal prima samo 12 K mjesečne plaće. Kako su dakle „falili", to znadu oni najbolje.

Još ovu:

Iz Montića ide u Alturu po poštu neka ženska i občina Montić joj daje 3 K mjesečno. Ali gospoda su uviek taj trošak bilježili na račun Alture, premda Altura nije plaćala tu žensku i Montićski delegat je uvjek govorio, da je plaća Montić i to okolo 10 godina a valjda toliko i na račun Montića, dakle „duplo". A zašto? To znaju oni najbolje. Preporučam, da koji razumniji pogleda malo bolje u knjige, da se još više rasvietli. *Mali miš.*

Iz Medulina. Prigodom zabave „Hrv. Čitaonice" u Medulinu darovali su za istu:

Po 20 K: g. dr. Matko Laginja, Pula; po 10 K: „Posujilnica", Medulin; po 5 K: gg. dr. Flego Pula, A. Mezulić Pula, F. Matejčić c. kr. pokrajinski nadzornik Trst, Istarski klub Beč, Marinčić Luka Pula; po 4 K: vel. g. A. Kukuljica Pomer, Vojnić Antun Ližnjan; po 3 K: Lorencin Miho Sišan, dr. Iv. Šorli Pula; po 2 K: gg. Schneider Medulin, don Luka Kirac Medulin, Stihović Josip, Mavričić Antun, Damjanić Fran, Bačac Mate, Braća Kraljić, Honović Antun, Jurman Josip, dr. Milić, dr. Ciotti, Niko vitez Mardešić, svi iz Pule; po 1 K: Lazarić Jakov, Brozina, Komadina Mile, L. Kućarić, Ciril Rak, Bašletić Grgo, Opašić N., Iv. Ribarić, Brečević B., Kirac S., Jelovica S., Sverko B., Medić A., Kučić I., Vj. Pelc, Sladonja M., dr. Pederin, dr. Perić, Buzolić N., dr. N. N., N. N., dr. Mangiarello, dr. Milić, L. Mladineo, J. Cuzzi, dr. N. N., F. Lah, I. Rastresen, N. Fabijančić, A. Orlić, F. Bujić, dr. Velčić, dr. Peručić, Puhalj J., svi u Puli, A. Zuccon učitelj Altura, Ravnić Josip Ližnjan. Najljepša hvala svima!

Krnica, dne 9. marča 1912. Potpisani uljudno pozivlje (nepoznatog) gospodina dopisnika, koji je napisao onaj *magloviti* dopis: „Veliki Hrvati. Krnica 1. marča 1912." u broju 10. od dne 7. marča 1912., da se izvoli jasnije izraziti, odnosno nek izvoli iznijeti imena van od svih onih osoba, koje igraju cijele noći „maus," zabavljaju se na „nedozvoljeni način" i od onih, „koji uzdržavaju mržnju medju narodom u svoje neplemenite svrhe ..." Napokon imena od svih onih Hrvata, „koji nemaju hrvatskoga na sebi ništa do imena". Pita se ovo jer „gospodu" u Krnici na prste se može pobrojiti, kojoj „gospodi" su spomenute riječi inputirane. Mislim, da smo se razumjeli. Ante Sm—ć.

Za narodnu glazbu u Medulinu. Konzumno Društvo Medulin K 100·—, Radošević Jakov, zvonar K 1·—, Don Mateljan Ližnjan K 8·—, Zuccon Luka sakupio K 7·—, kapelnik Tiby K 1·—. Hvala im.

Nastavak u prilogu.

Lošinjski kotar:

Unije 6. marča o. g. Bio je raspisan natječaj, a dne 27. febrara obavio se izbor novog kurata; tim gubimo požrtvovnog i vrijednog dosadašnjeg kurata veleč. gosp. F. Krivičića. Nije mi namjera, da ga ovime hvalim, ali za sjegurno mogu kazati, da kamo bude premješten, bit će u svakom pogledu na zadovoljstvo puka. Naravno, da se još nije rodio, tko bi svakom ugodio, tako nije ni naš pop Frane ovdje bio svima po volji? Kratak, a žalostan odgovor: onima, kojih nije volja polaziti crkvu iz nesvjesne mržnje prama glagolici i svemu, što po hrvatskom „baštardom“ jeziku „smrdi“, dok jadnici i ne govore drukčije.

Za ovo kuratno mjesto natjecao se jedini veleč. g. Iv. Gršković, duhovni pomoćnik u Dubašnici. Čuli smo, da je to vrijedan, učen i miran čovjek, te se nadam, da će mo i s njim biti podpuno zadovoljni, ali ne svi! Opet da ne svi, pa zašto? K izborima su pristupili samo Hrvati, dok „Istrijani“ (nazovimo ih tako, kad se ljute, de se ih zove Talijani) sakupili se pred crkvom i čekali, dok im g. Barbarosa, a nalogom od „vrijednog“ Padrića, (pošto je on došao amo) ne javi, ako bi se njihovim pro-glasovima mogao izbor osujetiti. To potvrđuju i riječi g. Barbarosa, kad im je kazao: ako i mi svi kontra votamo, svejedno će ga biskup poslat. Kako ćete dakle jadnici biti zadovoljni sa svojim novim kuratom, kad biste bili radje votirali proti, samo da ne dodje. Znam, koji su vam jadi, vas peče, što će i on biti Hrvat ili kako je rekao vaš gu . . . . . , da jedan Rus gre ća, a drugi da će doć. Nazdravlje gospodo; a da Vam dojde jedan onako po vašoj volji — Talijan — pitam vas, kako biste se u njega spovidali, kad bi vas na prste pobrojio, koji znate talijanski. Sram vas bilo, da svijet i znade što ste, a što biste htjeli biti.

Sveta je korizma, ali bi ipak dobro bilo spomenuti g. „Karnevala“. Tog su se naime dana sakupili svi Unijanci ideje „liberale nazionale“, šareno odjeveni, uz harmoniku, koju su nadmašivali zvukovi bojnih rogova, te nosili po Unijama svog karnevela, a vikali i pjevali (drečili) za njim „Viva Dante“, tužan Dante, što si im učinio. Dobro bi bilo, da su za karnevalom vikali „Viva Dante“, ali tako galameć došli su i pred „Hrv. čitaonicu, u kojoj su mirno plesali i onako se zabavljali hrvatski mladići i djevojke i njihovi stariji. Tu stali pozivati mirne Hrvate, neka izadju van, a čulo se i do sada nečuvenih poklika: fuora la cavre i t. d., tko ih je tome naučio. Eto dakle tim Napolitancima prohtjelo se rata. Hvale vrijedan je postupak Hrvata, koji su i dalje mirno plesali, a naravno uz ples čuo se i smjeh i pjesma. Jadna vam majka i takovim Talijanima, kao što ste vi Unijanci, a odgovorite mi, kojim ste jezikom govorili na svom plesu, u svojoj kući, na polju, sa ženom, s majkom, s djecom itd. To vam najbolje kažu oglasi u vašim prostorijama, gdje vas se moli, da govorite samo talijnaski; naravno, da je bedast onaj, tko takve oglase stavlja, kad ne znadu talijanski. Opametite se dakle i nedajte, da vas vuku za nos oni, kojima talijanstvo dava dobre zaloganje. Nemojte vjerovati onima, koji vas sile na zla djela, na tučnjavu sa svojom braćom, na nemir i neprijateljstvo. Znam, da vi svoje glave ne radite to, niti ste još ovako bili bjesni kao ove godine. Otvorite oči, pogledajte oko sebe i vidite koji vas tako smućuje — — dajte takvom prosvjetitelju nogu u . . .

Još bi vrijedno bilo spomenuti i ribarsku zadrugu, koju su nazad više godina osnovali samo oni, koji se ne srame hrvatskog imena. Tom su se radu rugali zavedeni Unijanci, dapače neki želili ništa manje, nego da so potope. Kad su nesretnici opazili, da to napreduje, naumili preuzeti u svoje ruke, te poslali mislim 48 podpisa (više nego li je dosadašnjih članova) da ih se prime. Nije ih se tako en bloc primilo, pa kupili sami ribarske sprave. No vrag im nije dao mira, te prošlih dana naume svom silom, da se stope sa našom zadrugom, pa postignuti po prilici ono, kako je to u Nerezinama (valjda imadu koga, koji pozna dobro Nerezinske prilike, pa ih prama tome i upućuje). Kao preduvjet sa strane Hrvata, bio je, da se nesmije dirati u pravila, a osobito u naziv društva. Gosp. Barbarosi to nije bilo pravo, već je odmah htio (još prije nego bi se bili združili), da se društvo nazove zvučnim talijanskim imenom „società . . . .“ Ne mogu, a da ne bih odviše duljio, potanje opisati cijeli tok stvari, jedino moram u kratko da definiram njihov naum. Oni su bili naumili stupiti sad ne sa 48, nego sa preko 60 članova k dosadašnjoj zadrugi, t. j. sa skoro $^2/_3$ članova većine, preuzeti po tom upravu i malo po malo istisnuti njima nepoćudne dosadašnje članove, te postati neograničeni gospodari i onog što je tudje; dakle isto, što se je dogodilo i u Nerezinama, odkuda su i bili aspirirani. Suv pak napadaj na našu ribarsku zadrugu, bio je od strane tobožnjih Talijana i njihovih „otaca“ bez uspjeha, te će hvala Bogu ostati naša zadruga i nadalje jedna od prvih u ovom kotaru. Malo je članova, ali su sve vrijedni i marljivi ljudi, kojima nije prva briga politika, ali ipak čuvaju svoj materinski hrvatski jezik. Do koji dan sagradit će na Unijama tvornicu za konserviranje srdjela, čovjek našeg jezika. Pa eto i po tom se vidi, koliko je napredna ova ribarska zadruga. Samo tako napred.

Čuo sam i za ovogodišnji občinski preventiv. Ne ću da se u njega potanje pačam, nek to čine oni, koji su za to pozvani. Ipak je jedna točka hvalevrijedna, ali ne znam koliko korisna. Unešen je naime trošak i za večernju školu (doseći će kakvih 300 K), ne znam komu će u džep. Valjda onom, koji je stvorio za sv. karneval onako krepku „fulangu“, koja je slavodobitno klicala karnevalu, a požaliti je, jer je klicala u isto vrijeme i slavnom Danteu. Inače drugih plodova večernje škole nije opaziti.

Neki sam put u ovom dopisu nazvao „braća“ i Talijane i Hrvate; mogao bi se tko čuditi, ali to je žalostna istina. Ta znajte, da ovdje na Unijama od dva brata, od dvije sestre, otac i sin, majka i kći itd., jedni se ne srame hrvatskog imena, dok drugi više svomu bratu, ocu, sestri, majki: hote van (tobož da se potuku), fuora la cavre itd.

O Unije-Unie, kad ćete otvoriti oči i ne vjerovati više onim, koji vas mažu kao Istrijane, dok vas zbilja onda ispeku kao Talijane, a sve to ne na vašu, nego na njihovu korist, razumije se, a na vašu škodu.

Ovo sam iznesao, ne da koga uvrijedim ili solim komu pamet, nego da svakoga potsjetim, nek svoje čuva, ali zato nek u tudje ne dira. Na vama je pak čestiti, ali strašno zavedeni Unijani (čast onima kojima su otvorene oči), da izvolite ovo pročitati, pak ćete se uvjeriti, da je ovo živa istina. Dakle ruku na prsa!

Već se je više puta čulo pritužaba na poštansku svezu sa Lošinjem. Tri put je tjednom dobivamo i to mizerno. Nek malo bolje zapuše, pošte nema. Ta kako će i doći: brodić na benzin, kojeg svako malo trbuh zaboli ili mu se valjda benzin „smrzne“. Obično dolazi dva puta dnevno, često pak samo jedanput, a da čovjek ne može ni lista odaslati, a još manje sam otići u Lošinj. Pa i to je lijepo otići n. pr. u ponedjeljak, pa se ne možeš vratiti do četvrtka, a možda i subote. Tako da često valja izgubiti cijeli skoro tjedan, ako imaš možda poći utorak ili srijedu na sud ili obaviti koji drugi posao. Baš lijepo!

Plovidbeni red te sposobnost parobroda za prevažanja pošte i ljudi, morao bi biti poznat pomorskoj vladi i c. k. pošt. ravnateljstvu, pa bi uvjeren sam, otišao „vapor Sansego“ za svojim poslom (prevažati srdele), a za prugu (poštarsku) Lošinj — Susak — Unije, dali namjestiti parobrod, koji se pristoji prometu ovolikih putnika, osobito za ljepših dana, i koji bi odgovarao nevremenima, koja ovdje često vladaju. Toliko za sada, a ovog ćemo se pitanja još dotaknuti, pa malo i opširnije, ako se već jednom ne stane na put onima, kojima je u prvom redu do dobitka, a promet im je deveta.

Ispod Osoršćice. Interpelacija zastupnika Spinčića proti ponašanju naše političke oblasti i nekojih ljudi ovdašnjih občina, pogodila je a živac Eliodora Bracco, občinskog tajnika u Nerezinama. Samo da bi satjerao u laž dojam istinite interpelacije, eno kako se odmah diže občinsko zastupstvo Nerezina, samo po sebi, da izda svome tajniku, dogjavniku Rizzi-a, a Salatia šuri svjedodžbu političke neporečnosti; upravo onakovu, kakovu mu je izdala i politička oblast za zlosretne parbe, dignute proti njemu radi uvrijede hrvatske narodnosti. — Prije nego se zabavimo sa priposlanim u „Il Piccolo“ nerezinskog općinskog zastupstva sa krpicom Eliodora Bracco, što je on sve smatrao nužnim, da proglasi u nedjelju dne 3. o. mj. javno pod ledonjom puku nerezinskome: dokazat ćemo gosp. Eliju, da on doista uživa protektorat kapetanata i drugih oblasti, koje obilazi slatki Rizzi sa šurom Salata, pa on strepi pred pomisli, da bi taj protektorat mogao prestati, te hinc illae lacrimae!

Evo o čemu se radi. Već je više puta bilo govora o neredima automobilske poštanske vožnje po raznim novinama, usljed raznih neprilika, koje se često dogadjaju tom blaženom vozu, te je i sam g. Elijo došao do spoznaje, da bi bilo od više i nadalje titrati se, koli narodom ovoga otoka, toli ustrpljivošću c. kr. oblasti. Ove nedostatke htio je pokriti time, da se je pogodio s jednim kočijašem, da mu on u slučaju automobilove bolesti prenaša poštu. Na nesreću taj kočijaš bijaše talijanski podanik, pa je bio prisiljen, da odustane služiti se njegovim podvozom, valjda na nalog predpostavljenih oblasti. Nije preostalo drugo, nego da si automobilski konzorcij nabavi sam poštanska kola i da u nezgodama prenaša poštu. Kakova su pak ta kola, najbolje dokazuje ovaj slučaj:

Dne 23. pr. mj. ispala je iz tih kola jednostavno sva pošta, namijenjena za poštansko sabirilište u Čunskom i izginula je netragom. Kako obično i te je večeri poštanska torba onog sabirališta sadržala mnogo listova iz Amerike, nekoliko šekova, neke knjižiče poštanskih uložaka, trgovačkih računa, polica i slično. — Ne znamo, kako je prošno poduzetnik podvoza sijor Elijo, ali mi vidimo, da konsorcij i dalje nesmetano prenaša poštu, dok smo uvjereni, da bi u takovom slučaju svaki drugi činovnik pošte bio jednostavno umirovljen, ako ne i gore. Upravo i nehotice zaključujemo, da messer Rizzi et compagno nisu zaboravili ni kod svog zadnjeg pohoda u Beču nerezinsko automobilsko društvo. Ali zar da za volju te gospoge i mi podnosimo ovakove škandale i šikaniranje, pa dolaziło to i od raznih c. kr. oblasti. Ili se možda ovime ne izlaže pogibelji imetak i dobro ime interesovanih stranaka? Gosp. Elijo može izaći opet sa priposlanim izjavama, ali one će vrijediti što i ova, koju ćemo sada pretresti.

(Nastavit ce se)

Mali Lošinj. U predprošlom broju „Naše Sloge“ neki iz Velog sela zahtijeva od ovdješnjih c. kr. pomorskih oblasti, da već jedared provede dvojezičnost kod svih natpisa, ali poštovani dopisnik nehotice je zaboravio na ovdješnju c. kr. političku oblast. U nje je doduše običaj da se služi hrvatskim jezikom sa hrvatskim strankama, ali vanjskog znaka nema ni hrvatskom, a ni talijanskom jeziku, nego je tamo sve hochdeutsch. Još nešto. C. kr. kot. poglavarstvo bilo je postavilo trojezične ploče na izloženija mjesta, da se radi tvrdjave ne smije uzimati nikakvi nacrti i fotografije okružja, ali hrvatski natpis smetao je ovdješnjim „sporkatabelle“ i oni ga naravno zamazaše.

Ljudi na kapetanatu misle, pustimo sve onako, kako je zamazano, jer . . ., čemu da stranci, koji amo doluze ne saznaju, kakova je kultura u naših izroda. Mi smo im na tom upravo zahvalni! — Neka se i ova znade! Naši kulturträgeri medju zavedeni selski puk trube laži, ali laži, kakovih se samo oni ne srame. Kažu im naime, da su **Hrvati** orobili puljsku občinsku blagajnu, samo da ih i nadalje budu mogli zagluplivati. Ovo je bomba, koju se može baciti samo medju Unijce i Čunšcane, koji bi prisjeli na svaku Rizzi jevu laž.

Na čast im bila lakova kultura, a nama je ne treba, nego kad bi imali samo zeru poštenja, ne bi širili ovakove gluposti medju narod, koji štošta vidi ali, ga je stid ama sebe, jer je odviše zabrazdio. Dan će obračuna nadoći, a jao luda onima, koji sada zloraba narodnju ustrpljivost.

Krčki kotar:

† **Katica Stašić rodj. Čubranić.** Dne 3. t. mj. preminula je u Baški nakon duge bole li u najljepšoj dobi od 31. god Katica Stašić, supruga učitelja g. Petra Stašića a kćerka bivšeg načelnika i rodoljuba g. Jura Čubranića. Pokojnica ostavila je petero u jake djećice, od kojih najstarijemu ima jedva 12 godina. Radi svoje blage ćudi i dobrote bila je pokojnica priljubljena u cielom mjestu, što se pokazalo i na pogrebu dne 5. t. mj., kojemu je prisustovalo iskrenom tugom mal ne cielo mjesto. Nad teškim gubitkom izraznjemo i mi supragu, roditeljima i svoj rodbini naše najdublje saučešće. Počivala u miru!

Pazinski kotar:

Iz Pazina U noći dne 8. na 9. o. m. namazali su nekoji nepoznati (?) nosioci talijanske kulture u Pazinu katranom razne hrvatske table nad prodavaonicama, nekoje hrvatske privatne kuće i krasan basrelief nad portalom novog dječjeg zabavišta.

O vi noćni junaci, zašto ne činite to po dnevu?

Jer ste velike kukavice i jer ste barbari, vandali a ne kulturonosci.

Talijanski narod ne imade sigurno razloga, da se takvim stvorovima dići. U ostalom pako, neka ovi stvorovi znadu, da nije daleko vrijeme, kad će jim to ponašanje presjesti.

A mi upravo radi toga navaljivanja na naš jezik i na sve što je naše, držimo se sve više naših ljudi, naših škola, naših prodavaonica itd., držimo se složno i postojano, pak ćemo viditi, tko će se zadnji smijati.

Dar Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu. Prigodom vjenčanja g. dra Gjura Červara, odvjetnika u Veloskom, sa gospodjicom Stankom Tomašić, darovao je g. dr. Šime Kurelić „Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu“ K 100.—

Poziv na veliku pučku skupštinu, koja će se obdržavati dne 19. marča t. g. u 10 sati prije podne u „Narodnom Domu“ u Pazinu sa slijedećim dnevnim redom:

1. Pomazani hrvatski nadpisi u Pazinu;
2. Narodnosne prilike u Istri posebnim obzirom na Pulu i na porotničko pitanje.
3. Izvještaj narodnih zastupnika o položaju;

4. Prilike u Hrvatskoj.

Radi važnih predmeta vlada već sada veliko uduševljenje medju narodom za tu skupštinu i očekuje se, da će pohrliti na nju narod u velikom broju.

Predavanje u Pazinu. U subotu, dne 16. t. m. predaje član „Odbora za Prosvjetu“ u Narodnom Domu u Pazinu propesor *Šaša Šantel*: *„Grafička umjetnost“*. Početak u 8 i pol sati u večer. Odbor.

Sv. Nedelja kod Labina. Sjećate li se poštovani čitatelji još onih dopisa o g. Corvi, župeupravitelju u Sv. Nedelji iz „Naše Sloge“ pred par godina. Bilo je tamo napisano tada strašnih stvari — je li, kojih bi se bio morao sramiti i najrazuzdaniji gradski mladić, a kamo li ne jedan seoski svećenik.

Govorilo se tada, da je bio biskup Flapp naložio Corvi, da tuži urednika „Naše Sloge“. I zbilja, g. je Corva bio učinio tužbu, na temelju koje bi se bilo imalo dokazat, da li je ono, što je bilo javno napisano istinito ili lažno. Svjedoka bilo je preslušano na sudu u Labinu mnogo (preko trideset), a još ih je bilo, da ih se preslušа oko četrdeset. *Rasprava bi se bila imala držati pred porotom u Rovinju. Do te rasprave nije došlo, a i neće, jer je g. Corva ustegnuo tužbu.* Kao i djeca: nisam, ne, to učinio, a kasnije uz plač — — — —!?

Zašto je g. Corva povukao tužbu. Promatrajmo malo.

1. On (Corva) bio je učinio tužbu — to će reći: Ono, što je bilo pisano nije istinito, već lažno, zato nek se g. urednik kazni.

Urednik, da dokaže istinitost onoga, što je napisao, prijavio je sudu u Rovinju silesiju svjedoka, koji su bili na sudu u Labinu i ispitani, medju timi bilo je i više osobnih Corvinih prijatelja.

2. Corva je znao, da, čim dokaže ma i jednu točku u dopisu neistinitom, da će urednik biti osudjen, a on (Corva), da će brilirati i biti imenovan župnikom u Sv. Nedelji. Za tim je on i išao.

Dakle. Odgovor je lahak. Corva je znao i prije, no je učinio tužbu, što je na stvari, ali morao je birati izmedju dviju zala jedno i to: reći biskupu, sve je istina što je „N. Sl.“ pisala ili tužiti. Reći, da je istinu, teško mu je bilo, jer to bi značilo, idem drage volje iz Sv. Nedjelje, a otići odande, za njega bilo bi strašno, ta kako bi mogao podnesti sute i uzdisaje svojih milih i dragih (ako i ne obiju spolova). Odlučio se stoga tužiti, misleći, g. urednik ne zna sve što ja radim. Letio jadan u Labin k odvjetnicima, da mu učine tužbu — u Pazin — a jok, nisu htjeli — odvjetnik je kao i ispovjednik, pa ne može svakoga odriješit. I jadan Šotte (u kratkim bragešama letio s njim — onda je još imao dva konja). Nije išlo ni u Labinu, ni u Pazinu. U Rovinju tek (da zasluže masnu plaću), učinili tužbu. Tužba je tužba. Svjedoci (nekoliko njih) bili ispitani, a on (Corva) i njegovi advokati, glasoviti dr. Bartoli i Depiera, proučili iskaze svjedoka, *povukli rep medju noge i Corva ustegnuo tužbu, to će reći, pustí vraga na miru, bolje je pretrpiti veliku sramotu, nego ne sramotu i platiš velikih troškova.* U kratko, to će reći: Ono što je bilo pisano, istina je. — Proti istini ne može se, stoga je Corva imao pravo, da povuče tužbu. Da li je on pak povukao tužbu u sporazumu svojih prijatelja i prijateljica (kako nije) ili je pak sit svega skupa. Što će sada reći ekselenca biskup Flapp, koji mu je bio naložio, da učini tužbu, ili mu je možda on i svjetovao, da ustegne tužbu?

Bilo kako mu drago, prosvjetli će g. biskup valjda sada povući konsekvence i to u najkraćem vremenu — bar radi javnosti, ta vidi i sam, što mu se dogadja, n. pr. u Labinu (i to će doći na red). Ne bude li pako to učinio, jamčimo mu, da će župljani iz Sv. Nedjelje znati, što im je učiniti.

Usudili bismo se svjetovati g. Corvi: Sv. Nedjelja nije sve, a Vi tako okretan, kako jeste, mogli bi divan uspjeh polučiti, ako ne u Poreču a to u Rovinju, kao kanonik, ta u Rovinju bilo je a i je mladjih od Vas. Doduše, malo ste cru, ali sapun i voda . . . . uz nekoje poznate „mješance“, mogu postići svoje. — Vidite, da nismo zlobni — mi Vas preporučujemo g. biskupu. Zdravi bili i do vidjenja.

Vice „portonjer del Circolo“.

Koparski kotar:

Izjava.*)

Budući da je općenita sumnja, da je potpisani priobćio članak iz Roča, objelodanjen u broju 9. „Naše Sloge“, istini na čast podpisani izjavlja, da ne samo što podpisani nije pisac spomenutog članka, već najodlučnije odsudjuje prostački i lažni način navale kao i sadržaj sam. Dapače podpisani kao općinski tajnik dobro poznavajuć velike zasluge napadnutog i njegovo požrtvovno zauzimanje za dobrobit naime Ročke općine, te baš u istoj stvari, radi koje se ga napada, znajuć dobro za njegov rad baš u izhodjenju državne podpore, može sa stalnošću izjaviti, da se imademo njemu ponajviše zahvaliti radi toga, što se je zauzeo, da su slavenske općine našeg pol. kotara, tako sjajnu državnu podporu dobile, te za to smatram svojom dužnošću, da u ime svoje, a pogotovo u ime svih općinara i ovim putem izrazim mu dužnu zahvalnost, umoljavajuć ga ujedno, da i nadalje sačuva svoju naklonjenost do ove općine.

Napokon mi je opaziti, da je svake osude vrijedno, da se pisac gori spomenutog članka sakriva za mojim ledjima odnosno općinskog poglavarstva, na koji članak se u predzadnjem broju „Naše Sloge“ pozivlje i tako prostački napada osoba, koja cijeli svoj život žrtvuje samo u korist našeg naroda.

Svom stalnošću mogu izjaviti, da je isključeno, da je auktor spomenutog članka iz Ročke općine, od kuda se istom članku naslov daje.

U Roču, 2. marča 1912.

Josip Maljavac,
općinski tajnik.

*) Priobćujemo gornju izlavu, te žalimo, što je nanešena velezaslužnom mužu himbenim načinom grdna nepravda. Op. Ur.

Buzet - Sv. Martin. Ovih je dana bio odlikovan g. Draščić Jakov c. kr. kot. šumar, a predsjednik našeg domaćeg društva „Zemljoradnička Prosvjeta“ sa pohvalnom diplomom za njegov ustrajni i požrtvovan dugotrajan rad oko pošumljenja okolišnih golotinja i uredjenja bujica. Ta mu je diploma podijeljena od „Kranjsko-primorskog šumskog društva“, komu je predsjednikom Njegova Visost knez Hugo Windisch-Graetz. Tom zgodom srdačno čestitamo našem narodnjaku, dobročinitelju i uzorgospodaru. Bog ga poživi.

Buzet. Čitav naš život teče svojom starom kolotečinom, pa gotovo taj put, da i nemamo bogzna što nova javiti. Jedino nam je javiti, da gostioničar „Narodnog Doma“ — tog našeg narodnog i prosvjetnog ognjišta, je sav sretan, da može takati kuglje po igralištu talijanaškog društva na „Fontani“. — Možda želi stupiti k njima, a tada bilo mu sretno. Najbolje, da je svatko tamo, gdje i pripada. Nekoje već se čulo reći: ali zna on zašto se tamo brati; ali zna se i to, na koju nogu šepa.

Bić.

Razne primorske viesti.

Hoće se talijanske drskosti. Poznati suradnik lista „Il Piccolo“, talijanski ašešor Salata u broju od utorka piše, da je vlada dala za Slavene u Istri 750.000 K podpore usljed nerodice i tuče oštećenom pučanstvu. Prije svega konstatiramo, da je podpora namienjena svoj Istri. Isposlovala je pak tu svotu „Gospodarska sveza za Istru u Puli“ putem svog predsjednika dra M. Laginje, dok su gospoda Talijani na istarskoj Junti spavala ili bolje zlobno nihnalo se htjela pobrinuti za naš stradajući puk, a imali vremena i velike brige spašavati u Beču lažima defraudante i tate puljske občine.

"Tu laž je mogao izbaciti jedino u Piccolu stvor, koga laž brani, sa laži spava, ruča i večera, koga laž jedino i uzdržava. Ne pita taj lažac od ašešora, premda mu je to dobro poznato, kako dugo je n. pr. u podgradskom kotaru narod vapio za podporom za krmu, gdje je blago u velike pogibalo, a isto tako i u Dobrinju. Ne kazuje taj poštenjak koliko podpore je dala vlada Piranu, Isoli, Miljam, većinom gradjanskom — ne seljačkom — pučanstvu. Ako je vlada priskočila svoj Istri diskretnom svotom u pomoć, od koje će liepi dio zapasti našeg kmeta, eto se pojavlja u Piccolu jedan drski lažac sa očitim i sviestnim lažima. Zar je talijanska sinjorija htjela, da i tu svotu dade vlada u njihovo rasipno i proždrljivo žrielo?

Iz Kaštelira (Istra). U broju od prošlog četvrtka donio je „Riječki Novi List“ iz Kaštelira dopis, gdje se neki Kaštelirac — Hrvat veseli premještaju gosp. učitelja Depola na družbinu školu u Novu Vas. U dopisu navaljuje na g. Depola obijedjujući ga, da je on razdvojio hrvatski narod u Kaštelru, da je prvi bacio kamen smutnje i nemira medju Kaštelirske Hrvate i upozoruje se naše ljude u Novoj Vasi, da paze na toga učitelja i. t. d. Javnost, koja ovakove stvari čita, mislit će da su i Kaštelir i Nova Vas Bog zna kakova velika središta, gdje naši ljudi mogu sebi priuštiti luksus bratoubilačkih budalaština. Mi pak znademo, da su i Kaštelir i Nova Vas dva sela, koja se nalaze na jednoj od najizloženijih strana naše Istre. Mi znademo, da Talijani u Poreču rade iz svih sila, da nam potalijanče i Kaštelir i Novu Vas. Znademo, da u neposrednoj blizini imade Legina kovačnica, koja radi punom parom, da nam odnarodi onaj naš svijet; znademo da je u Novoj Vasi talijanski župnik Toso, naš ljuti dušmanim i da ne gleda, no kako bi nam uništio onu našu teškim mukama podignutu školu. Cjelu knjigu jada i nevolja bismo mogli napisati i navesti nebrojni niz ćitulja svih nepravda, kojima je izložen onaj naš narod i pogibelji, koje mu od neprijatelja prijete, pa nam se čini upravo bezumno, da se upravo u takovim krajevima širi razdor i medjusobno nepovjerenje. Mi ne znamo i ne marimo znati, kako misli g. Depolo, a ne boli nas glava ni za svjetske nazora g. Kaštelirca—Hrvata, tek moramo napomenuti, da je g. Depolo dosadašnjim svojim radom pokazao, da shvaća zadatak družbinog učitelja. Doznajemo s najpouzdanije strane, da ga se je u Novu Vas premjestilo samo zato, da pomogne jednom svomu g. kolegi. To što je g. Depolo privolio na premještaj, dokazuje, da je u njega dobro i plemenito srce, koje bi moglo služiti izgledom mnogim drugima, koji danas na njega viču. U ostalom doznajemo i to, da je g. Depolo još uvijek upravitelj Kaštelirske škole i da će se, ako mu bude s voljom moći i opet vratiti u Kaštelir i to mnogo prije, nego li se njegovi osobni neprijatelji nadaju.

Jer sva ova natezanja nisu drugo nego li osobne dangube, pa bi u interesu hrvatske narodne stvari u Istri bilo, da se već jednom time prestane. Ako nam je pak ta zabava tako omiljela, a mi premenmo naša mnogobrojna uvrevanja na koje drugo polje, a družbine škole i družbine učitelje ostavimo, da mirno i spokojno vrše svoju teške učiteljske i narodne dužnosti.

Za „Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru“. Ovih dana primilo je ravnateljstvo „Družbe“ od „Prvog češkog općeg dioničkog društva za osiguranje života u Pragu“ policu glaseću na K 1000·—, što ju je namijenio „Družbi“ Veleučeni gospodin dr. Juraj Pečarević odvjetnički koncipijenta u Voloskom. Ugledali se i drugi rodoljubi u ovo plemenito djelo dra Pečarevića!

Čast pako zavodu, koji i na ovaj način koristi našoj "Družbi".

Sretan dan se prorokuje onome, koji si kupi tursku sreću u korist „Slovenskoj Straži“ na mjesečne obroke po 4 K 75 fil. i s njom kod vučenja dne 1. travnja o. g. dobije 400.000 franaka u zlatu. Požurite se, da ne propustite ugodne prilike. — Upozorujemo na današnji oglas: „Srećke u korist Slovenskoj Straži“.

Franina i Jurina.

Jur. Si videl Frane parvu sredu Don Luija z Labina kada je va Rapce blagosivljal kuće?

Fr. Sam videl sam, ma me par da se je nic kiselo držal.

Jur. Ca bi reć?

Fr. E, ca bi reć? Ac ga valjda ni komodulo, kako je videl, da gre odi naše škole duplo dice van leho odi njihove.

Jur. Bit će bit to, ac je on tamo i katekista pa sigurno i žurnadu dobije.

Fr. Da, ma sam cul, da se je zato i osvetil našoj školi.

Jur. A kako?

Fr. Pitaš kako? A ni ju prišal blagoslovit.

Jur. A brižno blago; ca para, da ako ju on ni blagoslovil, da će njega Bog poslušat pa da već neće nijedan hotet nutar?

Fr. Pa znas, da bi to svi cisti popi z Labina storili.

Jur. Ma ca im to sve koristi? Oni moru njihovu školu i svaki dan blagoslivljat pa će im sve jedno sve manje dice hodit nutar, a naša će i brez njihovoga blagoslova bit puna.

•

Fr. Ma ki ono kanta i kriče po cesti i na sudu u Pazinu, kako da je ponemel?

Jur. Jedan, ki je čuda škol prošal a nijednu dobro i ki je prišal va Pazin, da „tice“ lovi.

Fr. Samo da se nebi sam ulovil.

Jur. Pa tako će i bit!

•

Fr. Ča biš ti Jure rekal: Je li lopov onisti, ki brani svoju dicu od zavratnih napadaja, ili onisti, ki dobrovoljno pelje zločince na svojem voze.

Jur. A ovaj zadnji dakako.

Fr. Dakle ti nebis kraj tega sedel.

Jur. Bogme nebih.

Fr. Ma nebih ni ja.

Listnica uredničtva i uprave.

Nadalje uplatiše za račun predplate: N. G. Omišalj K 10, A. B. Ičevren 5, dr S. M. Buc 5, M. F. Slum 5, M. D. Zagreb 5, A. vit. L. Crc 10, Nar. D. Bakar 5, F. B. Sotenka 5, F. G. Draga 10, Dr. Napred Klana 5, Izv. Vila Strped 5, Čit. Kraljevica 2.50, M. R. Zarečje 2.50, I. S. Vidmada 4, I. G. 2, Brseč 2.50, J. M. Rabac 2.50, I. M. Kastel 20, V. S. Matelja 5

(Sl.edi).

Poziv

na XVI. glavnu redovitu godišnju skupštinu **„Posujilnice u Voloskom“**, registrirane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 27. ožujka 1912. u 3 sata p. p. u društvenoj pisarni, sa sljedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlo godišnje glavne skupštine.
2. Izvješće ravnateljstva.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Čitanje izvješća revizora Zadr. Zveze u Celju i zaključak glede istog.
5. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i društvenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Slučajni predlozi.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u društvenoj pisarni u Voloskom.

Volosko, dne 12. marča 1912.

Ravnateljstvo.

Poziv

na III. redovitu glavnu skupštinu dioničara Austro-hrvatskog parobrodarskog društva na dionice u Puntu,

koja će se obdržavati dne 26. marca 1912. u Omišlju u občinskoj zgradi. Početak u 9 i pol sati prije podne.

Dnevni red:

1. Izvješće Ravnateljstva o poslovanju društva u godini 1911.
2. Izvješće Nadzornog odbora.
3. Čitanje računa gubitka i dobitka za godinu 1911. i zaključak o razdiobi čistog dobitka.
4. Podijeljenje absolutorija ravnateljstvu i nadzornom odboru.
5. Izbor novog ravnateljstva.
6. Izbor nadzornog odbora.

U Puntu, dne 2. ožujka 1912.

Ravnateljstvo.

Dioničari, koji žele prisustvovati glavnoj skupštini, imaju svoje dionice u smislu društvenih pravila najdulje do 20. ožujka t. g. položiti uz izkaznicu u poslovnici društva u Puntu ili na Rijeci, ili kod slijedećih zavoda: Jadranska Banka u Trstu i Opatiji, Istarska posujilnica u Puli, Češka banka u Pragu, Gospodarska društva ili Seoske blagajne za štednju i zajmove u Baški, Beli, Dubašnici, Dobrinju, Cresu, Martinšćici, Malom i Velikom Lošinju, Nerezini, Rabu, Vrbniku ili kod gospode Karla Schinigoia u Krku i Antona Kraljića u Omišlju.

Samo oni, koji će imati pravovaljanu iskaznicu, imati će pravo pristupa na glavnu skupštinu.

Poziv

na redovitu godišnju glavnu skupštinu

„Posujilnice“ u Lanišću,

registrovane zadruge s neograničenim jamstvom,

koja će se obdržavati dne 25. marča 1912. u ½ sata po podne u občinskoj kući u Lanišću.

Dnevni red:

1. Izvještaj upravnog odbora.
2. Izvješće nadzornog odbora.
3. Odobrenje računarskog zaključka za god. 1911.
4. Izbor upravnog odbora.
5. Izbor nadzornog odbora.
6. Slučajni oredlozi.

Ako ne bude prisutan u odredjeno vrijeme dovoljan broj članova, držat će se pol sata kasnije na istom mjestu i s istim dnevnim redom druga glavna skupština koja će zaključivati bez obzira na broj prisutnih zadrugara.

Odbor.

Vabilo.

na XVIII. redni letni občni zbor **„Podgradske posojilnice in hranilnice reg. zadruge z neomejenim poroštvom v Podgradu“** ki se bo vršil v četrtek, dne 21. marca 1912. ob 8 uri pred poldne v zadružni pisarni v „Nar. domu“ v Podgradu.

Dnevni red:

1. Poročilo starešinstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računov za l. 1911.
4. Določitev odškodnin in daril v smislu § 20 zadruž. pravil.
5. Čitanje zapisnika o izvršeni reviziji, od strani „Zadružne Zveze v Ljubljani“.
6. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in razsodstva.
7. Prememba pravil.
8. Eventualnosti.

Odbor.

Poziv.

Bersečko družtvo za štednju i zajmove, registrirana zadruga na ogr. jamčenje u Berseču

pozivlje u smislu § 35. zadružnog ugovora p. n. gg. zadrugare i prijatelje na VIII redovitu glavnu godišnju skupštinu, koja će se obdržavati u nedjelju dne 24. ožujka o. g. na 4 sata po podne u prostorijama opć. ureda u Berseču.

Dnevni red:

1. Čitanje i odobrenje zapisnika zadnje glavne redovite skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za god. 1911.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora, te ponurbenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Čitanje izvješća o izvršenoj reviziji „Zadružne Zveze u Celju“.
8. Rasprava o proširenju društvenog okružja,
9. Slučajni predlozi.

Berseč, dne 10. ožujka 1912.

Odbor.

Srećke u korist „Slavenske Straže“.

Glavni dobitak turskih srećki kod žriebanja dne 1. aprila je

400.000 franaka.

Svaka srećka mora bit izžriebana, — najmanji dobitak iznaša 230 kruna. Turske srećke na mjesečne obroke po 4 krune 75 para, k tomu još tri druge dobre srećke s glavnim dobitcima zajedno preko 2 miljuna kruna svake godine na mjesečne obroke po 6 kruna 25 para.

Razjašnjenja daje i prima naručbe

g. Valentin Urbančić,

Ljubljana, Kongresni trg 19.

o o JEFTINO I BRZO. o o

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

VIA GIULIA I.

o o JEFTINO I BRZO. o o

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Uložne knjižice za „PČELICU, mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Svoj k svomu!

Novo! Novo!

Svakovrsne

Igračke za djecu

dobivaju se u knjižari

I. Novaka - Pazin.

Svoj k svomu!

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sjena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim oddjelima iznosi K 2,419,068·21

Od toga temeljna glavnica K 800.000·—

Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41

Isplaćene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namještćuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Širite „Našu Slogu“.

Javna zahvala.

Svim onima, koji nastojaše, da nam ublaže veliku tugu prigodom bolesti, smrti i ukopa nezaboravne naše

Katice Stašić rodj. Čubranić

izričemo svoju duboku harnost. Napose zahvaljujemo velč. mjesnom svećenstvu, velč. župniku Ivanu Vularić i O. Venceslavu Vukonić, velečč. Dr. Zdenki Čermakovoj, velcc. gg. mjesnom učiteljstvu, strancima, prijateljima i svima sumještanima.

U BAŠKI, dne 6. ožujka 1912.

Ucviljeni:

Roditelji:
Katica i Juraj Čubranić

Suprug
Petar Stašić, učitelj

Roditelji
M. i B. Stašić
i svi od rodbine.

Sestre:
Mare ud. Mihalić r. Čubranić
Jelisava Matejčić r. Čubranić

Svojak
Fran Jos Matejčić
i mnogobrojni nećaci i nećakinje.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Pozor tamburaška i pjevačka društva.

Naručite za pokladne zabave novo izašle šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuplete) sa pratnjom tambura ili glasovira i nove tamburaške partiture od Stahuljaka, Hruze, Farkaša, Machača itd. kod prve sisačke rukotvornice tambura

J. Stjepušin, Sisak.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campa Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cijenu od 2 do 10 para.

Petrove kapljice.

Iz svoga vlastitog kr zem ... ljeka stavljam u promet ... lijek najnovijih i najbolj... njihovim stručnjacima ... **prokušan protiv svima bolestima želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena** ... Sastavljen je od samih ... ljekovitih sokova, biljka ... koma, te se preporuča ... kod slabe probave, raznih bolesti crijeva želuca i u ... Pomaže svakom u ... protiv slabog probavanja, mučnine, kroničnom katarru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.** ...

... ljeka se dobiva u ... ljekarni ...

FR SULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ...

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Svoj k svome!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Doprema automobilom.

Svoj k svome!

▫ SVOJ K SVOMU! ▫

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

▫ ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1. ▫

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i svo pisarske i risarske potrebštine. ▫ ▫ ▫ ▫

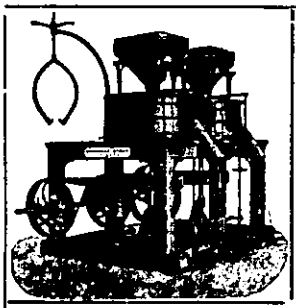

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NASE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.50
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaku Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.12	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	VRIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol.	4.15
8.40	dol.	Bell	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	NEREŽINE	odl.	6.—

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
5.45	dol	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl	„	dol.	4.10
6.30	dol	Šilo	odl.	3.30
6.40	odl	„	dol.	3.20
7.—	dol	Crikvenica	odl	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica dol. 2.45 po p.

9.15 pr. p. dol. Rijeka odl. 12.45 po p.

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Punta i Lopara.

Broj 12. Pula, u četvrtak dne 21. marča 1912. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplatu

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 15. marča 1912.

Razprava o vladinom odgovoru.

U sjednici od utorka stavio je predsjednik kao prvu točku na dnevni red razpravu o odgovoru ministra financija Zaleskog na upit zastupnika Pantza, glede novog izdanja dionica tvornice oružja. Razprava bijaše vrlo živahna, jer posegnuše u istu, osim dvojice interpelanata i nekojih drugih zastupnika, takodjer dvojica ministara i to ministar financija vitez Zaleski i ministar unutarnjih posala baron Heinold.

Ova je razprava jasno pokazala, da se sa strane vlade ne pazi uvijek dosta strogo i nepristrano kod raznih velikih poduzeća, koja ne rade vazda solidno i pošteno. Pojedini govornici dokazali su baš u ovom poduzeću, da je uprava vrlo lahkoumno izdala nove dionice, dočim je već prije raztrubila, da posao ide loše, te tako stare dionice sama pokupovala, jer je u istinu posao dobro napredovao.

Glasovanje o kartelima.

U sriedu došlo je konačno do glasovanja o kartelima, o čemu se je razpravljalo u odboru proti skupoći preko mjesec dana a u samom parlamentu svu sedmicu.

Vlada je željela, da se predlozi odbora upute ponovno odboru i to narodno-gospodarskom odboru, jer njoj ne bijahu predlozi odbora proti skupoći u pitanju kartela glede kamenog ugljevlja, petroleja, špirita itd. po čudi.

U vladinom smislu govorili su nekoji zastupnici velikih ili vladinih stranaka. Nu uzprkos tomu, prihvaćena bijaše većina predloga odbora proti skupoći u pogledu kartela, te su u najvažnijim pitanjima vladine stranke odnosno vlada sama, ostale u manjini. Tim se je pokazalo opet jednom, da vlada nema absolutne i stalne većine u parlamentu, na koju bi se mogla u svakom pitanju pouzdano osloniti.

Obrambeni zakoni.

Jedan od najvažnijih predmeta, što ih imade riešiti sadašnje carevinsko vieće, jesu obrambeni zakoni. Proti tome se pitanju vodi u ugarsko-hrvatskom saboru u Budimpešti već preko pol godine ostra obstrukcija i radi tog pitanja palo je ovih dana ugarsko ministarstvo grofa Khuena. Sada je došlo na razpravu to pitanje u našoj zastupničkoj kući. Radi se naime o promjeni postojećih obrambenih zakona t. j. o dvo mjesto trogodišnjoj službi kod sviju čela (izuzeta bi bila mornarica), o promjeni vojno-kaznenog zakona, o pomnoženju čela itd.

U raspravu posegnuo je prvi

Ministar predsjednik grof Stürgh.

Ovaj reče u glavnom, da mu je milo, što je ovoj osnovi dana prednost na dnevnom redu i što parlamenat shvaća važnost predležeće zakonske osnove.

Zatim je razjasnio unutarnja pitanja vojne osnove, reorganizaciju artilerije i povišanje regruta za mornaricu. Govorio je nadalje, kako novi zakon olakšaje gradjanima vojničku službu. O krizi ugarskog kabineta rekao je, da ona ne smije na nikakav način biti shvaćena kao kriza vojničke reforme. Ta osnova predložena obim parlamentima, prihvaćena od obih vlada, mora i nadalje kao i do sada biti temelj čitave akcije. O odvisnosti Austrije prema Ugarskoj, rekao je, da nema govora, već se tu radi o medjusobnim odnošajima. Kad se radi o promjenama na zajedničkom području, onda je potrebito odobrenje zakonodavnih tiela obih država. On se čuti mirnim, što je kod zadnjeg pregovora glede § 43. zastupao austrijsko stanovište na temeljnim načinima parlamenta.

Ministar za zemaljsku obranu general pl. Georgi.

Iza njega govorio je ministar domobranstva Georgi o dvogodišnjoj službi, o kojoj ovisi snaga i sudbina čitave monarkije, zatim o artiljeriji i mornarici, o saniranju vojničkih potreba, o osnovi za podčastnike, o povišenju novačkog kontingenta i o novoj nabavi topova.

Razprava o tom predmetu.

Od zastupnika uze prvi rieč rusinski zastupnik **dr. Okunlewski**, koji označuje oporbeno stanovište Rusina. Ovima je — reče — žao, što moraju glasovati proti osnovi, ali ne mogu inače, obzirom na postupak vlade i Poljaka proti rusinskom narodu.

Kršćanski socijal zastupnik **Scharfl**, govori proti eventualnoj privremenoj riešitbi ovog pitanja. Njegova je stranka za to, da se to pitanje stalno i konačno riesi.

Socijalni demokrat **Stolner** govori vrlo obširno proti osnovi sa stanovišta svoje stranke, koja ne poznaje u obće vojske ni ni troškova za istu.

Glas hrvatskog zastupnika.

U sjednici od petka uzeo je nakon govora kršćansko socialnog zastupnika dr. Jerzabelta rieč o brambenom zakonu, hrvatski zastupnik iz Dalmacije **dr. Sesardić**, koji reče, da Hrvati za svoje vojne zasluge prema monarkiji ne samo da nisu nagradjeni, nego su materialno i nacionalno prikraćeni. Kao tipičan primjer te nezahvalnosti prema Hrvatima navodi današnje stanje u Hrvatskoj, koja je Madjarima predana na milost i nemilost.

Najžalostnija je pojava pri tom, da i ratna uprava popušta Madjarima. Hrvati se moraju ograditi proti tome, da se izbori u Hrvatskoj obavljaju pomoću zajedničke vojske.

Rad Madjara morao bi požuriti vojnu spremu, te ako ratno ministarstvo nije još spremilo plana za zauzeće Ugarske, mora ga spremiti čim prije, jer bi sutra bilo prekasno. U interesu je monarkije, da se stane na kraj madjarskoj tiraniji, jer pod ovom tiranijom trpi i dinastički osjećaj.

J ovoj je državi izraz: „Zahl Krobot" obće poznat. Nije izključeno, da će Hrvati i ovaj put morati na svoj trošak platiti koncesije, što se budu dale Magjarima.

Govornik se upušta u pitanje zastava i emblema. Zagovara smanjenje godina službe u ratnoj mornarici. Svršava izjavom, da će Hrvati morati sami braniti svoje tlo proti Magjarima, ako drugčije ne bude moguće. (Odobravanje kod južnih Slavena).

Borba bez svrhe.

Avvocato, avvocato, avvocato! . . . . . ovako me kao iz propovjedaonice trideset i tri puta zove dr. Pozzo u svom kilometričnom članku od obilna četiri stupca, izašlom u „Voce del Popolo" od 23. pr. sječnja t. g. Radi osobnih napadaja dopisnikovih, nimalo prikladnih za ozbiljan politički članak, gotovo te nisam slieđo savjet jedne hrvatske novine i prešao preko onih osobnih napadaja i onog mora fraza s onom Dante-ovom „non ragionium di lor, ma guarda e passa". Nego na trideset i treći zaziv napuštam svoju neodlučnost i „da postavim stvari na njihovo pravo mjesto", javljam pokorno, da sam ovdje.

Što je jezgra onomu članku? Hrvati su u Krku za svoju djecu otvorili hrvatsku školu, dakle jednu kulturnu instituciju. Dopisnik im radi toga nekulturno predbacuje „l' insaziabile ingordigia" i gotovo hoće, te ih liši prava, da se oni zbog toga vriedjaju. Sebi nasuprot prisvaja pravo uvrede, kad mu se na ustuk tome odvraća, da on ne bi na taj način smio bezrazložno vrijedjati onih Hrvata, bez kojih bi njemu bilo nemoguće da u Krku vrši svoje zvanje. Odgovorite po duši na ovo: postavimo, da za 21.000 Hrvata na otoku dodje još jedan hrvatski odvjetnik u Krk; postavimo nadalje, da bi svim Hrvatima otoka narodna svjest diktovala, da zahtjevaju od bilo koga, neka im sve podneske na oblasti sastavlja na hrvatskom jeziku i pošto bi to uzaludno tražili od talijanskog odvjetnika, da se u tu svrhu u svim svojim pravnim poslovima služe samo hrvatskim odvjetnicima, — recite po duši, bi li tad bilo moguće ma i jednom samo talijanskom odvjetniku da vrši svoje zvanje u Krku uz podporu samih talijanskih gradjana Krka? Ne imate dakle pravo, da se vrijedjate, kad vam se kaže jednu neoborivu istinu. Nitko ne traži od vas, da vi zbog toga izdajete svoju domovinu; ali najelementarnija pravila pristojnosti traže od vas, da ne vrijedjate nepravedno i bezrazložno onih, bez kojih bi vršenje vašeg zvanja bilo u Krku nemoguće. Još manje imate pravo, da se zbog toga smatrate ovlaštenim i na daljnje uvrede protiv Hrvata, naime: da su prije svog dolaska na otok bili divljaci; da je i današnja kultura hrvatske inteligencije filozofski tek umočena kolo u pravničkim toli u liečničkim znanostima i da ona ne ide dalje od poznavanja suhoparnih paragrafa; da je kotarski poglavar najbjesniji panslavista od svih kotarskih poglavara na svijetu; da je upravitelj suda najfanatičniji hrvatski činovnik; da vi niste od svojih dohodaka kupio niti kuće nili zemljišta (kao što sam to ja, htio ste reći); da smo mi svi Hrvati u Krku tudjinci, i ja isti. I tako redom nižete slično mirisavo cvijeće, ubrano u vašem stilističkom bostanu, u kitu cvijeća na poklon Hrvatima. Osobnosti, puste osobnosti i denuncijacije, koje se vraški kose s toli razvikanom tisućljetnom kulturom. Što je daljnja jezgra onog članka? Pol stupca prezimena, da se njima dokaže množinu prezimena na otoku tobož talijanskog podrijetla. Suvišno dokazivanje, da je Krk talijanski grad i da su na otoku bili prije Latini nego li Hrvati, koji da su došli tek u VII. stoljeću. Neopravdana tuzakanja, da su činovnici u Krku u ogromnoj većini hrvatske narodnosti; da oblasti uredjuju hrvatski, jer da su sada Hrvati Benjamini Beča.

Svu vašu dojakošnju pisaniju i borbu izazvala je hrvatska škola u Krku, kojom da su Hrvati pokazali svoje osvajalačke težnje na grad Krk. Velite, da od te borbe ne ćete odustati, makar milijone zaslužili od Hrvata. Nego istodobno nazivljete vi sam tu borbu nepotrebnom; jer da je škola sagradjena bliza groblja, pa da će doskora propasti. Kakova je to dosljednost? Onda morate dopustiti, da je ta vaša borba doista borba bez svrhe, borba proti vjetrenjačam. I doista je tako. Hrvatima je i bez vašega dokazivanja poznato, da je Krk talijanski grad, pa baš zato nije njima niti na kraj pameti i nijesu toli naivni, da troše svoje narodne sile u bezplodna osvajanja. Nije njima do osvajanja grada Krka, već do obuke vlastite djece u materinskom jeziku. Za to, i jedino za to otvoriše školu, koju sami uzdržavaju, ne pitajuć pripomoći ni od pokrajine ni od obćine; a još manje trebaju vaših neiskrenih uputa za obuku u Pinezićima i Skrbićima, za koju su se oni već pobrinuli. Varate se pak, da je ostalim Hrvatima na otoku naša škola deveta voda. Protivno dokazuju prinosi za nju, koji već do sada u kratkom razdobju prekoračiše svotu od 1500 K. Ali Hrvati su za Krk tudjinci, dobacujete nam vi. I kad bi to bilo, zar bi se zbog toga njihova djeca morala odgajati u talijanskom duhu? Nego vi sami velite i znate, da i Hrvati u Krku imadu posjeda, koji vi mem uljudno (?) predbacujete. Nije to sramota, što sam nakon sedamnajst godišnjeg boravka u Krku od svoje prištednje, na koju me moji roditelji naučiše, u stisci za stan kupio skromnu kuću i zemljište. U ostalom, ja sam to pristedio od zaslužbe kod svojih sunarodnjaka, što vi za sebe ne možete niti ne ćete moći kazati dok budete u Krku. Vi znate također, da i mnogo prireza krčkih Hrvata prima općina krčka. A ti prirezi narasli su pod sadašnjom općinskom upravom, čiji ste

vi član, upravo do nesnošljivosti, što u velike drma ekonomiskim stanjem koli talijanskih toli hrvatskih gradjana krčkih. Naravna posljedica dugova, kojima se občinu obteretilo. Odatle i materijalno propadanje grada, o kome ste svojedobno govorili u svom proglasu. Kao pravnik morali biste pak znati, da krčki Hrvati, a naposeb činovnici hrvatske narodnosti, jesu i austrijski državljani, koji na temelju § 10. zakona od 3. nov. 1863. stiču domovinsko pravo u onoj občini, gdje im je stalno boravište. Ipak se vi ne žacate, da ih opetovno krstite tudjincima u ovom gradu, čime izaziv ljete izgrede proti njima i izazivne pjesme „lasse pur . .“ i „fora i Croati da questa città“. Pa se još čudite, što kotarsko poglavarstvo zabranjuje pjevanje takvih pjesama javno po ulicama i što oblasti smatraju vas moralnim začetnikom svih izgreda protiv Hrvata. Recite po duši, nije li do vašeg dolaska vladao med Hrvatima i Talijanima u Krku snošljiv „modus vivendi“ i nijesu li tek vašim dolaskom nastali napeti odnošaji? Nè; Hrvati ne će iz grada Krka dok bude ovaj sijelom biskupskoj stolici i svim oblastima; jer Hrvati nisu u ovom gradu zbog krčkih gradjana, već zbog svih Hrvata otoka. Izhodite sporazumno s nama, da budu obzirom na 21.000 Hrvata otoka i biskupija i ostale oblasti premještene iz Krka u jednu hrvatsku občinu, onda će Hrvati sami otići iz Krka, i bez vaših izaziva „fora i Croati da questa città“. Ali znajte, da bi to bila gotova ekonomička propast grada Krka. Upravo radi toga ta vaša bezrazložna hajka protiv Hrvata u Krku nije nikakvo patriotičko djelo za vaš grad i ja držim, da će vam ju rijetki od dobromislećih talijanskih gradjana krčkih odobravati. U toj hajci sliedi vaše stope samo mladjarija i talijanska školska djeca, i to na očigled svojih roditelja i odgojitelja, koji to mirno trpe. Nije li to žalostan odgoj, nimalo suglasan sa tisućljetnom kulturom? A vi ipak tvrdite, da svako dijete u talijanskoj školi u Krku govori tako dobro talijanski, kako to govorite vi i ja, te da ste pripravan dati 100 K za hrvatsku školu, ako to nije istina. Lovim vas za riječ. Ja, Hrvat, toga za sebe ne dopuštam, te izjavljujem sa svom sjegurnošću, da govorim bolje talijanski nego li prvi učenik vaše škole. Ne mogu toga dopustiti ni za vas kao Talijana, koji ste dužan poznavati i stalno poznate talijanski jezik bolje i od mene i od prvog učenika vaše škole, makar vam vaši stručnjaci u talijanskom jeziku predbacuju, da vam se talijanski jezik zbog preobširnosti i pustih fraza baš ne odlikuje krasotom štila. A vi se ipak ne žacate, da lomite svoj štap nad znanjem i kulturom hrvatske inteligencije i da ih omalovažujete! Vi, od kojeg gotovo svaki inteligentni Hrvat na otoku zna bar toliko više, što pozna i vaš jezik, dočim vi njegov tek natucate, i što pozna dobrim dielom i vašu književnost, dočim vi o njegovoj nemate niti pojma. Vi ste dakle izgubili okladu, te bih s pravom mogao zatražiti od vas 100 K, obećanih našoj školi. Nego mi ih ne primamo, jer su nam dovoljni doprinosi naših sunarodnjaka. Ali vi tvrdite, da dobra polovica od 20 (a ne 12 ili 14) učenika naše škole ne zna hrvatski govoriti. To ne stoji, jer tek petorica nije iz početka poznavala hrvatskog jezika; nu kad bi ta vaša tvrdnja i istini odgovarala, ne uvidjate li, da se i radi toga hrvatska škola u Krku prikazuje potrebitom i opravdanom, e da preprieći raznarodjenje naše djece, a da je nasuprot posvema neopravdana vaša borba protiv nje.

Niti sa onom falangom prezimena u dokaz njihovog toboznjeg talijanskog podrietla nijeste bili baš sretne ruke, te ste njome tek još jednom utvrdili opravdanost poslovice „nomina sunt odiosa“. Ta vi navadjate takvih talijanskih prezimena, koja bar danas na otoku i ne postoje (Golia, Lughero, Rocca, Decleva a i Casagrande je tek jedan jedini na Puntu, koji se je pred par godina doselio iz Italije). Iz mnogo pako čisto hrvatskih prezimena stvarate talijanska tako, da im naprosto izpuštate hrvatski dočetak „ić“ (Abramić, Fabijanić, Filipić, Filinić, Jerolimić, Marijanić, Matanić, Perožić, Petranić; imena Abram, Fabijan, Filip, File, Jerolim, Marijan, Mato, Pero i Petar, iz kojih su ta prezimena nastala, kažu se tako i hrvatski). Ne mogu se pak dovinuti, od kada su talijanskim riječima postale riječi „lola“ i „pura“ iz kojih su očito nastala prezimena „Lolić“ i „Purić“. Na takav način možete posve lahko načiniti prezime i iz moga prezimena. Nego dopustimo za čas, da su sva po vama citirana prezimena bila izvorno talijanska. Kako se to onda slaže s nadmoći talijanske kulture, koju vi toliko ističete, da su „divlji“ Hrvati, prispjevši na otok tek u VII. stoljeću, imali toliko upliva na starosjedioce Latine, te su ove prisilili, da u svojim talijanskim prezimenima poprimu hrvatski dočetak „ić“, dočim Latini grada Krka nisu bili u stanju, da to isto naprave s hrvatskim prezimenima u gradu Krku, u kojima se do dana današnjeg sačuvao hrvatski dočetak „ić“, pisan doduše talijanskim ili bolje starohrvatskim pravopisom „ich“ ali se je ipak sačuvao. Što to znači? da su ona rijedka latinska prezimena što su postajala na otoku, morala poprimiti hrvatski dočetak „ić“ već u davnoj davnini, možda već u prvim stoljećima dolaska Hrvata, dočim da se je to moralo zbiti sa hrvatskim prezimenima u gradu Krku, mnogo kasnije, možda niti pred tri sjoljeća. Ali latinski nadpisi i spomenici, kličete vi! . . . „Fuimus Trões“! U sadašnjem vijeku realnosti mogu oni biti lijepim i zanimivim predmetima za historiju i muzeje, nu podnipošto obilježjem narodnosti. Ta pozivom na napise i spomenike mogao ai danas sutra doći i u Beč koji talijanski invalid s verklecom i zatražiti od Bečana, da sele iz Beča, jer da je to stara latinska Vindobona. Ne, ne, ti nadpisi i spomenici ne ovlašćuju vas, da tražite nemoguće; da tražimo za kotar od 21.000 Hrvata talijanske oblasti, talijansko uredovanje i talijanske činovnike; da ove potonje napadate i denuncirate samo za to, što su hrvatske narodnosti i što se samo za hrvatske činovnike ne ćete da sprijateljite s mišlju, da činovnik, e da bude dobar činovnik, ne mora da zataji svoje narodnosti. Pravici bi odgovaralo, kad bi za 21.000 Hrvata prema 1500 Talijana bilo u ovom kotaru kod svake oblasti 14 hrvatskih ili barem hrvatskom jeziku vještih činovnika prema jednome talijanskom. Pak što vidimo? Kod c. kr. kotarskog suda u Krku od 13 činovnika ima ih 7 Talijana, a od tih samo jedan znade nješto hrvatski. Kod c. kr. kotarskog poglavarstva imate takodjer tri svoja činovnika prema 7 hrvatskih i slovenskih. Tri svoja činovnika imate i na poreznom uredu prema pet hrvatskih i slovenskih. Kako pak možete tvrditi, da oblasti medjusobno dopisuju hrvatski? Moralo bi tako da bude u najhrvatskijem kotaru; ali ne samo da tome na žalost nije tako, nego je nasuprot istina, da njekoje oblasti nit u saobraćaju sa hrvatskim strankama nit u uredovnim riješenjima, što je ove primaju, ne poštivaju hrvatskoga jezika u onom opsegu, koji ga ide po pravu i prema razmjeru pučanstva. Pa još tvrdite, da su Hrvati Benjamini Beča! Zar vas na takovu tvrdnju ovlašćuje sadašnji režim u Hrvatskoj?

Nego kad je već govor o nadpisima i spomenicima, red mi je upozoriti vas, da se i u talijanskom gradu Krku, i to u ulici Orseolo II, na vratima jedne kuće nalazi u pragu uklesan ovaj nadpis:

„16 gne gne 87.

Ob pribivalischia ovoga ponizi ohologa a usvisi ponisnoga i misal serdcza njegova.“

U toj je kući bilo u XVII. vijeku slavensko sjemenište. Pa što vam veli onaj hrvatski napis? Da su vaši predji bili u XVII. vijeku tako snošljivi i prema višim kulturnim ištitucijama, makar te bile i hrvatske, te su u svom talijanskom gradu ćak trpili i hrvatske natpise nad njima; vama, sinovima XX. vjeka, nasuprot je i jedna nevina početna hrvatska škola takav trn u oku, te vas podbada ćak na izgrede i uvrede protiv Hrvata. Kakova razlika! I time zapečaćujem.

Krk, dne 20. febrara 1912.

dr. Anton Antončić.

Upit zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gosp. ministra trgovine.

U interpelaciji prvoimenovanoga i drugova od 18. decembra 1911. bilo je medju ostalim istaknuto, da je prava poruga što je c. kr. erar sklopio ugovor tičući se prevažanja pošte automobilom izmed Osora i Maloga Lošinja sa konzorcijom, stvorenim po čovjeku, koj hijaše uporabom § 266. kaznenog zakona kažnjen na dva tjedna zatvora, pooštrenog sa jednim postom u tjednu, i to u vrieme, kad je taj čovjek imao odsjediti rečenu kazan. U interpelaciji bilo je na temelju viesti iz „Piccolo della sera“ i „Polaer Tagblatt“ iztaknuto, da odnosni automobilni promet, koji je započeo 1. novembrom 1911., jako nepravilno funkcionira. Taj automobilni promet, koj se je dao na znanje javnosti na daleko i široko, je već i prestao, te se poštu vozi što „landauerom“ što poštnim vozom.

Dne 23. febrara t. g. u 4 i pol po podne bile su sa strane c. kr. poštanskog ureda u Malom Lošinju postavljene na poštni voz kao obično u posebnim vrećicama poštanske pošiljke za pojedina mjesta, tako i za Čunski.

Ovdje, u Čunskom, kakav sat daleko od Maloga Lošinja, manjkala je vrećica, odredjena za to mjesto, u kojoj su se nalazile 2 knjižice poštanske štedionice i neki šekovi, glaseći na veće svote od tamošnjih ljudi iz Amerike na njihove siromašne obitelji, nadalje poštanski biljezi, preporučena i nepreporučena pisma.

C. kr. poštna direkcija u Trstu, bila je o tom obaviešlena, i ta da je poslala cielu stvar na c. kr. kotarsko poglavarstvo u Mali Lošinj. Što je ovo učinilo nije poznato. Od 23. febrara prošla su već tri tjedna, a ljudi moraju još uviek čekati ne samo na pisma, nego i na težko zaslužene novce.

Podpisani, nakljućujuć na interpelaciju od 18. decembra pr. god. zastupnika Spinčića i drugova, na koju još uviek čekaju oddovor, upravljaju na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine sliedeći upit:

Je li Vašoj preuzvišenosti poznato, da je automobilni poštni promet izmedju Osora i Malog Lošinja prestao i da su se poštanske pošiljke, medju njima na veće svote glaseće knjižice poštne štedionice i šekovi, iz Maloga Lošinja u Čunski, na putu u Usor, dne 23. febrara t. g. izgubile; te što je u stvari preduzeto: obzirom na krivce, obzirom na uzpostavu toga automobilnog poštnog prometa, i obzirom na to, da dotičnici dobiju svoje novce?

Beč, 15. marča 1912.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Nova uprava občine Pula. U ponedjeljak odredjena je sporazumom vlade i Zemaljskog odbora za Istru nova uprava za občinu Pula, naime „občinsko svjetujuće vieće“, kome stoji na čelu od vlade imenovan barun Gorizzutti. U to svjetujuće vieće imenovani su ovi: 1. komesar od marine Lovisoni, 2. inžinir marine Rittenauer, 3. obrtni nadzornik Pellegrini, 4. Josip Stihović (od hrvatske stranke), 6. Ivan Lirussi (od socialističke stranke), 6. odvjetnik dr. Baseggio, 7. liečnik dr. Bossi, 7. posjednik Fabbro (ova tri posledoja od talijanske stranke). Kako se vidi iz naziva, to vieće ima samo savjetujući glas, a pridieljeno je upravitelju občine kog je imenovala vlada, sa savjetujućim glasom, dok taj vladin čovjek ima sada svu vlast kao puljski načelnik i občinsko vieće.

Mi se za sada ne ćemo upuštati u shodnost ili neshodnost takovog načina uprave puljske občine, samo se pitamo, da li nije to jedan makar i mali uzmak vlade. U tom „svjetujućem vieću“ vidimo zagriženog kamorristu Fabbro, zatim talijanskog radikalca dra Baseggio i dr. Bossi; c. k. obrtni nadzornik Pellegrini takodjer je jedan od onih, koji nije daleko od kamorraša, a dr. Bossi možda je i bliže kamorri od ovoga.

To „vieće“ pak neće imati dugog života, jer je već pismeno dr. Baseggio dao ostavku na toj „svjetujućoj“ časti a za njim će poći i g. dr. Bossi, Fabbro pa onda i Pellegrini, valjda i on „svojevoljno“.

Rekosmo, da za danas ne ćemo segnuti u tančine te nove reforme vladavine, ali mi smatramo i tu novu „focmu“ popust vlade prema kamori odnosno dru Rizzi u. Kad je vlada već poprimila onaj energični korak i razpršila kamorru na puljskoj občini, nije smjela opet nasjesti talijanskoj sinjoriji na istarskoj Junti, jer se puljska kamorra podržavala jedino protekcijom te sinjorije. Ako je puljska kamorra krala i kršila zakon protekcijom i pod zaštitom te talijanske sinjorije, prestala je tu obvezatnost vlade, da ovršuje jedan paragraf obć. zakona.

Medjutim to nas ni najmanje ne iznenadjuje, jer smo u Austriji, a u Austriji — osobito u našim stranama — vlade rado i često same sebe čuškaju.

Sukob parobroda. U razmaku od dva dana zbila su se u puljskoj luci dva sukoba parobroda. U nedjelju u jutro srazio se parobrod „Istria“ ploveć u Trst sa parobrodom „Sebenico“ koji je dolazio iz Trsta. Sukob se je dogodio u luci, pri kojem je ostao znatno oštećen „Sebenico“, kojemu je prouzročena šteta 50.000 K a na robi 70.000 K. Od ljudskog života nije nastradao nitko.

U utorak večer sukobio se u luci tender od marine sa parobrodom „Bosnia“, pri tom sukobu ostao je jako oštećen tender, na kojemu je usljed sraza zadobio teška ozljedu na glavi jedan ognjar (fogista) Ante Španjol, koji će teško ostati na životu.

Od tih parobroda dva su od društva „Dalmatia“ („Sebenico“ i „Bosnia“) a „Istria“ je od istrijanskog društva.

Hrvatski Sokol u Medulinu obdržavat će u nedjelju 24. t. mj. u 2. sata po podne svoju prvu izvanrednu glavnu skupštinu. Pozivlju se braća Sokoli, da mnogobrojno pristupe. Zdravo!

Iz Štinjana. Čitajući „Našu Slogu“ i „Omnibus“ koža nam se ježi radi velike kradje i prevare, na našoj slavnoj občini puljskoj. Kako je poznato, da se podobćina Stinjan nalazi u najboljem financijalnom stanju u puljštini, kako to potvrdjuju i gospoda puljska. Ali govoriti je jedno, a viditi je drugo.

Pitamo sami sebe, koji bi nam mogao kazati čisto stanje imetka naše občine? Stinjanski občinari zaista ne mogu to dokazati, jer je već prošle tri godine, da im občina ne daje dozvolu za pregledanje njihovih računa. Prijašnjih godina običavala bi oglasiti občina, da su računi iz-

Nastavak u prilogu.

ćeni na javno pregledanje, te da je prou svakom občinaru iste pregledati. Mi smo se tada dogovorili, te trojica i više nas bi pregledali te blažene račune, koje isto sve potanko nismo mogli razumiti, budući da su svezani s ostalim podobćinama, ali tako bi nas barem začarali, a račune činili uviek po svojoj volji.

Kada je pred tri godine naš delegat pitao, da prilože račune, su mu gosp. dr. Pesante i F. Bigatto drsko odgovorili, da obračun nije potvrdjen u Poreču i to krivnjom gosp. dra Zuccona, pa zato da ih oni ne mogu na javnost dati. Ne znamo, je li to zaista odgovara istini? Ako pak nije istina, to tada nije čist posao.

Kada smo iznenada doćuli, da je propala manjadura, a na občinu došao strog i pravedan vladin komesar, ta viest nas je razveselila, jer se nadamo, da će doći na vidjelo i naše občinske stvari, te će se naći po koji makarun, koga su nam umisili oni, koji su u hladu a i još koji drugi.

*

Poznato je, da podobćina Stinjan imade dosta veliki svoj občinski posjed i to šume i pašnjake, ali je poznato i to, da je erar pokupovao od občine mnogo toga zemljišta i to skoro ponajbolje šume za gradnje tvrdjava i drugih erarskih zgrada. Erar je to sve dobro platio, te se je morala od prodanog zemljišta utjerati ogromna svota novca. Ali to bi se htilo potražiti potanko sve od godine 1885., budući da se je u ono doba najviše zemljišta prodalo.

U ovih zadnjih deset godina platili su občinari Stinjanski za sječenje šume 5000 K. Gosp. F. Bigato rekao je pred dvie godine našemu delegatu, da Stinjan imade dobitka od potrošarine od godine 1910. preko 1000 K, a soldo pigioni blizu 500 K.

Kako drugi kažu, naša občina da imade više od 60.000 K, pa ako nije toliko, ipak nešto mora biti, jer uviek se prodaje po koji komad zemljišta, a za občinu ne kupuje se i ne gradi nikada ništa. Sad smo u velikoj potrebi za graditi školu, za koju treba potrošiti barem 30.000 K, te bi mi zadovoljni bili, da bi mogli barem toliko naći naše čiste imovine.

Budući da ne imamo svoje občinske uprave, pitali sme to već pred godinu dana, ali do sada o tom ne znamo ništa. Mi imademo mnogo nuždnih popravaka u našem selu, radi kojih smo već pred godinu dana pisali u „Našoj Slogi“. Naš delegat da je više puta pitao i molio občinu, da dade napraviti toli potrebite popravke, ali oni nehtijući ćuti molbe od delegata, ostaje uviek kako i prije. Mi ne znamo tomu uzrok ali mislimo, da je taj, što je naš delegat uviek bio i ostaje pravi rodoljub svojega naroda i jezika, kojega ta slavna gospoda na občini gledaju prijekim okom. A to nam potvrdjuje i ovaj slučaj.

Običavalo se svake godine držati javnu dražbu za občinske ferale, ali ove godine pristao je naš delegat na volju svitle gospode, te je občina dala tu stvar u ruke jednomu svojemu podaniku, koji je baš jedini u našem selu koji stoji proti svojem narodu i jeziku, te ga radi toga svi u selu mrze, što je i pravo.

Seljani su se na to uzbunili te su prigovorili tu stvar, jer se je jedan našao, koji je učinio ponudu na občinu za 14 K manje radi rasviete. Na to se čekalo neko vrieme, pa eto na jedanput občina poslala i potvrdila bez delegatova znanja istomu prijašnjemu rečenu službu. Mi smo na to išli na občinu, da se o tom osviedočimo, ali budući da je s nama bio i naš stari, koji je veoma uznemirio obć. činovnika Bigato, te on neznajući kako bi se riešio te neprilike, svalio je svu krivnju na delegata, da je on potvrdio tu prvu ponudu. I to je taj slavni Frane rekao, prvo da sebe izvadi iz škripca, a drugo da metne nemir i mržnju u narod proti delegatu, koji je dosad uviek bio na ruku svojemu narodu.

Sada pak opominjemo našega delegata, da se ne da više zavesti od te bezsramne gospode, već da čini svoje dužnosti po svojoj savjesti, na koji način će uviek ugadjati svomu narodu kao i do sada.

Imademo još puno toga za dokaz, ali ostavit će mo za buduće, da se bolje informiramo, pa će mo sve nepravde na vidjelo iznieti. Sada nam je jedina želja, da vladin komesar uzme pred uči naše občinske račune.

Lošinjski kotar:

Ispod Osorščice (nastavak). Izjava nerezinskog općinskog zastupstva u „Il Piccolo“ od dne 29. II. o. g. glasi:

1. da općinski tajnik Eliodor Bracco nije bio nikada *sudbeno* osudjen osim dana 2. lipnja 1911. radi uvrijede hrvatske narodnosti;

2. da rečeni tajnik nije bio nikada isljeran ni otpušten iz koparske učiteljske škole;

3. da proti tajniku Braku nije bila ni kada podignuta niti visi kakva kaznena tužba kao posljedak političkih izbora;

4. da tajnik Brako nije nikada bio pouzdanik c. kr. kotarskog poglavarstva kod političkih izbora, nego je bio pouzdanik talijanske liberalne stranke;

5. da tajnik Brako nije bio nikada povjerenik c. kr. političke oblasti kod popisa pučanstva, nego obavljaše za popisa pučanstva povjereništvo sa strane opcine.

Pod ovo pismo bahato dodaje Eliodoro Bracco, da će isplatiti „družbi sv. Ćirila i Metoda“ 500 K, ako je zastupnik Spinčić u stanju dokazati protivno gornjim tvrdnjama.

Prepuštamo sud javnosti, neka sudi, nije li tvrdnja gosp. Bracca doista smjela, kada se odlučuje na ovako smjeli istup, gdje bi jednim samim potezom pera htio da obori sve tvrdnje zastupnika Spinčića, a sebe prikazati osobom, kojoj mirne duše mogu da zaufaju i c. kr. oblasti i Hrvati. Sam veli da je bio doduše jedan put kažnjen radi uvrijede hrvatske narodnosti — ali Hrvati su inače naučeni na pilole, te i nijesu za drugo, nego da smišaju uvrijede mirno i ustrpljivo, ili kako bi puljski „Giornaletto“ kazao „il popolo croato di-mostra di essere in un tale stato, da non aver coscienca del vero vivere civile e libero“.

Medjutim to nije jedini slučaj, da je Eliodoro Bracco bio osudjen. Ako se ne varamo bilo je to u mesopustu 1905. Eliodoro Bracco priredio je toga mesopusta maškaradu, koja je nosila nadpis „Gla — gla — golit è condanato a morte“, a radi toga znamo, da je Eliodoro Bracco bio osudjen, od koga kako i na što više se ne sjećamo. Još bismo mogli navesti drugih anegdota kao primjerice demostracije na dan sv. Gavdenta u Osoru, ali to sve prepuštamo boljim vremenima, jer je to suvišno navadjati, pošto to sve ne doknzuje, da je Eliodoro Bracco bio više puta *sudbeno* kažnjen, a on temelji svu svoju dokaznu moć na riječi „sudbeno“, kao da je zastupniku Spinčiću u prikazivanju ličnosti Elia Bracca lebdila pred očima svaka riječ *sudbeno*, a ne drugo, što je glavno u stvari t. j. da c. kr. ministarstvo tegovine i nutarnjih posala nije smjelo da sklapa pogodbe za poštanski podvoz sa čovjekom punim animoziteta proti hrvatskom življu, koji sačinjava većinu ovog političkog kotara. Mislimo, da smo dovoljno rasčinili prvu točku izjave, pa evo nas na drugoj.

Zastupnik Spinčić u svojoj interpelaciji tvrdi, da je Eliodoro Bracco bio istjeran iz koparske preparandije, koju je on naravno pohadjao.

Nama o tom nije ništa potanje poznato, a kada bismo htjeli diremptorno riješiti samu stvar, morali bismo prevrnuti arkiv učiteljskog zbora one škole, a taj nama nije pri ruci.

Nećemo da kategorički ustvrdimo, ali koliko čujemo, toliko iznašamo. Elijodoro Bracco napustio je učiteljsku školu u Kopru tamo negdje god. 1901. kada se je u Kopru komemorirala smrt što li Verdi-a, a tom zgodom došlo je do velikih demonstracija. Kod demonstracije sudjelovali su i nekoji učiteljski pripravnici. Da li je i Eliodoro Bracco bio medju ovima neznamo, nego to bi nam znao pripovijedati slovenski učitelj g. Kanda.

Eliodoro Bracco kaže, da on nij bio isljeran, ni izbačen, pa njegove riječi vrijedje, dok ih se ne opovrgne. Nego nama su dobro poznati djački udesi! Biva više puta, da se djak na mig jednog ili drugog profesora pobere iz zavoda, jer za njeg onaj profesorov mig pravi „consilium abeundi“, pošto bi inače znao biti izbačen i izgnan.

(Nastavit će se.)

Pazinski kotar:

Djački štrajk u Pazinu. Radi prosvjeda, koje su poduzele školske oblasti u Hrvatskoj proti nekojim gimnazijalcima na Sušaku, nastao je u svim srednjim školama u Hrvatskoj djački štrajk. Tomu pokretu u ime solidarnosti pridružili su se djaci hrv. srednjih škola u Dalmaciji i Bosni Hercegovini. Da pokažu svoju solidarnost prema svojim hrvatskim kolegama, izašli su i naši djaci hrv. gimnazije u Pazinu u petak u 10 sati iz škole i pošli obhodom po gradu kličući djačkoj solidarnosti do gradskog perivoja, gdje su držali par njih govore. Isto tako učinili su drugi dan u subotu. Ti iskazi simpatija naših djaka prema svojoj braći prošli su prvi i drugi dan u najvećem miru i redu, dostojanstveno. U nedjelju se djaci povratiše u školu i prekinuše štrajk. Štrajkovalo je pet viših razreda, a svrha tome je bila samo, da i naša omladina pokaže svoju solidarnost sa braćom u ostalim hrvatskim zemljama.

Iz Pazina. G. Josip Mandić opć. blagajnik darovao je „Djećjem zabavištu“ u Pazinu K 10·—, da počasti uspomenu svojih pokojnih roditelja.

Iz Pazina. U subotu, dne 23. III. 1912. predavati će u „Narodnom Domu“ u Pazinu g. prof. Hribar: „*O Krasu*“. Početak u 8½ sati.

Hrvatska Čitaonica u Pazinu obdržavat će redovitu glavnu godišnju skupštinu dne 14. aprila 1912. u 1 sat po podne u „Narodnom Domu“ sa slijedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika; 2. izvještaj odbora; 3. izvještaj predsjednika pojedinih odsjeka; 4. izvještaj revizora; 5. izbori novog odbora; 6. izbor revizora; 7. Eventualia.

U slučaju, da se u 1 sat ne sakupi dostatan broj članova, obdržavat će se skupština bez obzira na broj ptisutnih u 2 s. poslije podne s istim dnevnim redom.

Razne primorske viesti.

Atentat na talijanski kraljevski par. Kad su se prošlog četvrtka talijanski kralj i kraljica vozili u zatvorenoj kočiji na zadušnice za pokojnog talijanskog kralja Umberta, na pulu u crkvu je neki individuum na kraljevski par ispalio tri hitca iz revolvera. Sva tri hitca su promašila, te je kraljevski par ostao neozledjen, dok je jedan hitac pogodio u glavu zapovjednika kirasira majora Lang, koji je s drugima pratio kraljevsku kočiju. Major Lang je usljed hitca pao sa konja i odvežen odmah u bolnicu, gdje mu je pružena brza pomoć i ustanovljeno da rana nije teška, a kraljevski se par odvezao dalje u crkvu na zadušnice.

Atentat je pobudio po svoj Italiji a osobito u Rimu veliko ogorčenje, a kad se doznalo da je kraljevski par pošteđen, priredilo je cielo pučanstvo grada Rima kraljevskom paru uz neopisivo oduševljenje velike ovacije. Isto tako izrazile su kraljevskom paru svoje simpatije i čestitke svi vanjski vladari i vlade odsudivši drski napadaj.

Ranjeni major Lang, kog je odmah iza atentata pohodio u bolnici sam kralj, nalazi se izvan svake pogibelji života.

Franina i Jurina.

Fr. Si štija puljski Jornalet od 21. febrara, kako kantaju kanfanarske barabe šjoru Giardu slavu, da je da fugu kantanarskomu kapoštacjonu. Ča paraš, da je sve istina?

Jur. Niš ni istina, jer kapoštacjon bi moga stati magari deset godina u Kanfanaru radi Giarda, Košare i njegovoga adjutanta Gina. Istina je, da se je kapoštacjon štufa živiti medju takimi lopovi u Kanfanaru i načinija je supliku za pojt ća. Kako sam čuja, poša je jedanput škrivan Košara na direcjon, a su ga hitili kroz vrata, da bi si kmalu zlomija još drugu nogu. Radi toga je uzeo drugi put sobom još šjora deputata Giarda, a s njima je poša i Košarov adjutant Gina, da je mora tumačiti, jer šjor deputat ne zna košiljat po tedeški.

Fr. A Jornalet piše, da je kapoštacjon provocira Italijane i da ni pustija šjoru Martinu Banku činit italj. politiku u stacjonu.

Jur. Onaj koji je ovo pisa, i onaj, koji je primija u foju, bez da bi se osvedočil šta je istina, su bezstidni lopovi. Istina je sve naobratno. Kanfanarske barabe su uvjek dražile i vikale na stacjonu, a radi toga će se morat zagovarat pred sudom. Kanfanarci su tako ponosni na štacjon i na sebe a znaš ča sem čuja? Čuja sam, da se neće nijedan činovnik natjecat za onu stacju: direcjon sili jednomu i drugomu, a nijedan neće da primi, jer znadu svi, da nema takovih lopova nigdje nego u Kanfanaru, i da je ovo stacja prokleta od vajka.

Fr. Alora neka se natjece šjor podešta Košara? Sad ko ga narod protira iz občine, moga bi služit patriji na štacijonu.

Jur. Ko bi zna tedeški!

Fr. Ča će tedeški?! Pomaga bi mu šjor Martin Guša.

Jur. Da ma i šjor Martin ne zna dosta.

Fr Alora bi pomoga i šjor Kurbanać.

Jur. Bravo Franina! Imaš pravo! Tako bi pošlo dobro. To je pravi trifolium. Srećna železnica, srećna direkcija, srecna patrija!...

Zagrebački gradski zajam. Kako nam iz Zagreba javljaju, obavit će se subskribcija na zadužnice 4½% zagrebačkog gradskog zajma od K 15,000.000 u vremenu od 18. do 26. o. mj., pa naše čitaoce upozorujemo na današnji odnosni oglas u našem listu, gdje se nalaze svi pobliži uvjeti za supskripciju. Zadužnice ovoga zajma, što ga je naša općina sklopila za provedbu nužnih gradskih investicija, glase na donosioca, te se izdaju u komadima po K 100·—, K 200·—, K 500·—, K 1.000·—, K 2.000 —, K 5.000·—, i K 10.000·—, ove zadužnice ukamaćuju se na 4½%, te odnosni kuponi dospjevaju 1. travnja i 1. listopada svake godine Ovaj je zajam slobodan od poreza, te se prema tomu kuponi tih zadužnica isplaćuju bez ikakovog odbitka, u potpunom iznosu. Zadužnice pako uživaju u smislu zak. čl. XVII. od god. 1911. pupilarnu sigurnost i jamčevnu sposobnost. Ovaj zajam isplativ je u potpunoj naslovnoj vrijednosti bez ikakovog odbitka u roku od 50 godina svakogodišnjim žrijebanjima u smislu ustanovljene otplatne osnove. Zadužnice toga zajma biti će ubilježene u tečajnicama bečke i peštanske burze, te će i na Austro ugarsku banku biti podnešena molba, da se taj zajam prizna kao vrijednostni papir, na koji ona daje predujmove. Kako je poznato preuzeo je emisiju gornjeg zajma sindikat zagrebačkih zavoda pod vodstvom prve Hrvatske štedionice, Hrvatske podružnice Wiener Bank Vereina i Hrvatske eskomptne banke, te kojemu sindikatu nadalje pripadaju Srpska banka u Zagrebu i Länderbanka u Beču. Za ovaj zajam pokazuje se već odavna u našem općinstvu veliki interes, pa se nadamo, da će naša publika i naše institucije ovu subskribciju upotrijebiti, da upišu što veći broj tih zadužnica, tim više, što se ovdje radi o prvom većem domaćem zajmu i o prvoj gradskoj zadužnici u našoj domovini, koja dolazi na naše tržište i koja u sebi sadržaje sve uvjete sigurnosti i sva jamstva za ukamaćenje i isplatu, tako da se mogu smatrati u svakom pogledu prvorazrednim vrijednostnim papirima. Kako je to prvi pokušaj, da se ima plasirati jedan veći hrvatski zajam, bilo bi za preporučiti, da naše općinstvo ovom prilikom pruži dokaz svoje gospodarske samosvijesti, te taj zajam mahom razgrabi, jer će to ujedno biti proba, koja će baciti jasno svijetlo na našu finacijalnu jakost. Stoga je za preporučiti, da naše općinstvo svoj posjed na stranim vrijednostnim papirima ovom prilikom konvertira, te preuzme ove zadužnice, glede čega će na svakom subskribcionom mjestu dobiti nužne upute. Mi ćemo nakon obavljene supskripcije o uspjehu obavijestiti.

Vabilo.

Ker za dne 21. marca 1912. določeni XVIII. redni letni občni zbor „Podgradske posojilnice in hranilnice v Podgradu" v smislu § 49. zadr. pravil ni bil sklepčen, sklicuje se **drugi občni zbor** za v petek dne 29. marca 1912. ob 3. uri po podne z istim dnevnim redom, ki sme glasom § 49. zadr. pravil brezpogojno sklepati.

Dnevni red:

1. Poročilo starešinstva
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računov za l. 1911.
4. Določitev odškodnin in daril v smislu § 20. zadr. pravil.
5. Čitanje zapisnika o izvršeni reviziji od strani „Zadružne Zveze v Ljubljani".
6. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in razsodstva.
7. Prememba pravil.
8. Eventualnosti.

Podgrad, 21. marca 1912.

Odbor

Listnica uredničtva i uprave.

Nadalje uplatiše za račun predplate: D. P. Barban 12, V. B. Puževbreg 10. M. H. Sv. Nedelja 5, A. Z. Barban 5. N. M Martinšćica 10, Hr. Čit. Tinjan 10, A. P. Mundanije 10. M. G. Krk 10, Čit. Vila Gospić 2·50. J. F. Boljun 4, Vj. Sp. Opatija 10. H. Čit. Kostrena Sv. Barb. 5, N. Čit. Tolmin 5, I. G. G. Sv. Vital 5. A. G. Sv. Vid 5, I. P. Tinjan 5, I. P. Sv. Antun (Kopar) 10, Dr. I. B Karlovac 6. Hr. Čit. Ruma 2.50. A. L. Kastelir 15, N. P. Berseč 5, N. Čit. Berseč 5, F. Š. Berseč 2.50, G. J. Martini 2.50, F. P. Baška 2.50.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu **„Baderuskog društva za štednju i zajmove u Baderni" r. z. u. u. j.**, koja će se obdržavati na 14. aprila 1912. u 2 i pol sata poslie podne u društvenim prostorijama.

Dnevni red:

1. Odobrenje računa za god. 1907., 1908., 1909., 1910. i 1911.
2. Izvješće o obavljenoj reviziji.
3. Promjena § 31.
4. Biranje novog upravnog odbora.
5. Biranje nadzornog odbora.
6. Eventualnosti.

Za mnogobrojno sudjeluvanje pozivlje

Odbor.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu **„Gospodarskog društva u Baderni r. z. u o j."** koja će se obdržavati 14. aprila 1912 na 3 i pol ura popodne u društvenim prostorijama sa slijedećim

Razpored:

1. Odobrenje godišnjih računa za 1907., 1908., 1909., 1910. i 1911.
2. Izvješće o obavljenoj reviziji.
3. Biranje upravnog odbora.
4. Biranje nadzornog odbora.
5. Eventualnosti.

Za mnogobrojno učestvovanje moli

Odbor.

Poziv

na XXVII. glavnu skupštinu **„Gospodarske zadruge u Kastvu"**, koja će se obdržavati dne **31. marča 1912**, u 9 sati prije podne u dvorani g. B. Vlaha u Kastvu, sa sliedećim **dnevnim redom**:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Izvještaj tajnika;
3. Izvještaj blagajnika; obračun — proračun;
4. Izvještaj revizionalnog odbora;
5. Izbor novog zadružnog odbora;
6. Izdriebanje gospodarskog orudja;
7. Različiti predlozi.

KASTAV, dne 17. marča 1912.

Podpredsjednik: I. Carlavaris

Poziv.

Pozivlje se ovime na 6. redovitu glavnu skupštinu **„Društva za štednju i zajmove u Sv. Križu"**, registrirane zadruge na ograničeno jamstvo, koja će se obdržavati dne 31. marča o. g. na 3 ure poslije podne, sa slijedećim dnevnim redom

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvještaj upravnog odbora.
3. Izvještaj nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za g. 1911.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora, te pomirnog suda.
6. Slučajnosti i ini prijedlozi

Sv. Krit, 18. marča 1912

Odbor.

Poziv

Voprinačko društvo za štednju i zajmove, registrirana zadruga na ograničeno jamčenje, obdržavati će dne 31. Marča 1912. u 4 sata po podne u Veprincu k. br. 5 svoju

IX. glav. redovitu skupštinu

sa slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u god. 1911.
3. Izvješće nadzorstva o računima za god. 1911.
4. Odobrenje zaključnog računa za god. 1911.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora te pomirbenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u društvenoj pisarni u Veprincu.

Veprinac, 16. Marča 1912.

Odbor.

Uložne knjižice za „PCELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća á K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst á K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst á K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Širite „Našu Slogu".

o o **JEFTINO I BRZO.** o o

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

VIA GIULIA I.

o o **JEFTINO I BRZO.** o o

Zahvala.

Podpisani duboko ožalošćeni najsrdačnije zahvaljuju svoj rodbini, prijateljima i znancima na iskrenim iskazima sućuti prigodom smrti naše nezaboravne supruge, majke, sestre i tetke

Marije Šulina rodj. Grčković

preminuvše u Vrbniku dne 15. marča 1912. providjene svetotajstvima umirućih.

Posebnu pak izrazujemo našu duboku zahvalnost velečastnom mjestnom svećenstvu, koje je sa svom pripravnošću nastojalo oko umiruće i providilo ju sa svim utjehama sv. vjere kao što i priskrbilo da je pogreb blagopokojnice ispao onako veličanstveno; nadalje budi izrečena svesrdna hvala a) društvu vječnoga klanjanja, b) društvu trećeredaca, c) bratšćini od Kurmine, d) bratšćini Presv. Srca Isusova i Marijina, e) bratšćini Sv. Antona od Padove, f) bratšćini Presv. Ružarija, g) bratšćini Sv. Obitelji, koja su sva bila zastupana na sprovodu, kojih vriedna i častna članica bila je pokojnica od svoje rane uladosti i od postanka njihova; uz to je na poziv prisustvovalo sprovodu u podpunom broju Društvo Djevojaka u Vrbniku, na čemu izričemo istom našu iskrenu zahvalnost.

Napokon izrazujemo svu našu harnost cielom vrbničkom pučanstvu, koje je mnogobrojno iskazalo zadnju počast blagoj pokojnici kao što i svim onima, koji su nam budi kako izrazili svoje saučešće i tješili nas u teškoj boli nad preranim gubitkom mile pokojnice. Svesrdna hvala svima a od Boga plaća!

Vrbnik 18. marča 1912.

Suprug: **Bare Šulina** brat: **pop Jerko Grčkovlć**

djeca **Mate, otac Dinko, Mare udata Fugošić, Jerko, Matija, Bare c. k. sudb. oficijal, i Ante,** te ostala braća i rodbina

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NASE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

□ SVOJ K SVOMU! □

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

□ ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1. □

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske □□□□ potrebštine. □□□□

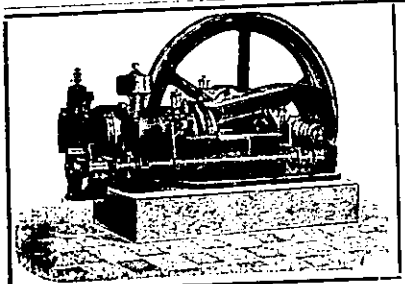

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

Kao moderne na plin (gas), benzin, špiritus, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namjene, te snage, dalje naročito za uporabu plin proizvodila

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA na plin i t. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtničke i industrijalne poduzeca ∴ ∴ ∴

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

Svoj k svomu!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijenićnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Dopema automobilom.

Svoj k svomu!

Austro-hrvatsko

parobrodarske družtvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	–	dol	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	–	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	–	dol.	2.5.
8.39	dol.	Omišalj	odl	2.10
8.85	odl.	–	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol	Postaje	Dol. i Odl	Svak Ponedj Srijedu subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	–	dol	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Ricka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaku Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIEKA	dol	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl	8.45
8.20	odl.	–	dol	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl	–	dol	8.10
1.12	dol	LOŠINJVELI	odl	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl	Rijeka	dol	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl	6.45
8.20	odl.	–	dol.	6.3
8.35	dol.	Lovran	odl	6.20
8.40	odl	–	dol	6.15
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Četvrt Petak	Odl. i Dol	Postaje	Dol. i Odl	Svak. Subotu
prije podne				po podne
6.35	odl.	VRIJEKA	dol	5
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	–	dol.	4.15
8.10	dol.	Heli	dol.	2.55
8.50	odl	–	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	–	dol	1.45
10.21	dol.	Krk	odl	1.15
10.30	odl.	–	dol	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	Balkanova	odl.	11.25
12.30	odl	–	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	–	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl	8.5.
3.10	odl	–	dol	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl	7.15
4.30	odl.	–	dol	7.05
4.40	dol	Mali Lošinj*)	odl	6.55
4.50	odl.	–	dol	6.45
5.40	dol.	NEREŽINE	odl	6 —

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
5.45	dol	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl	–	dol.	4.10
6.30	dol	Silo	odl.	3.30
6.40	odl	–	dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl	3

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica dol. 2.45 po p.
9.15 pr. p. dol Rijeka odl. 12.45 po p.

*) Luka Sv. Martin.
Uvjetno pristajanje u Punta i Lopara.

Pozor tamburaška i pjevačka družtva.

Naručite za pokladne zabave novo izašle šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuplete) sa pratnjom tambura ili glasovira i nove tamburaške partiture od Stahuljaka, Hruze, Farkaša, Machaća itd. kod prve sisačke rukotvornice tambura

J. Stjepušin, Sisak.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

nalazi se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

Petrove kapljice.

prokušan protiv svima bolestima želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena

organi zam

FR. SULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Poziv na supskripciju.

U smislu odnosnog prospekta izdani $4^1/_2{}^0/_0$-tni **investicioni zajam slobodnog i kr. grada Zagreba od**

K 15,000.000·—,

koji je slobodan od poreza, te uživa pupilarnu sigurnost i koji je isplativ u roku od 50 godina u potpunoj naslovnoj vrijednosti

izlaže se ovime na supskripciju na dan

26. ožujka 1912.

kod niže dolje označenih mjesta.

Za supskripciju gornjeg zajma vrijede slijedeći uslovi:

1. **Supskripciona cijena** za zadužnice gornjeg zajma iznosi:
   a) za **slobodne komade K 98·50 za svakih K 100.—** naslovne vrijednosti, pribrojiv $4^1/_2{}^0/_0$-tne kamate za vrijeme od 1. travnja 1912. do dana preuzeća;
   b) za **vezane komade sa jednogodišnjim zapornim rokom K 98·25 za svakih K 100·—** naslovne vrijednosti, pribrojiv $4^1/_2{}^0/_0$-tne kamate za vrijeme od 1. travnja 1912. do dana preuzeća;
   c) za **vezane komade sa dvogodišnjim zapornim rokom K 98·— za svakih K 100·—** naslovne vrijednosti, pribrojiv $4^1/_2{}^0/_0$-tne kamate za vrijeme od 1. travnja 1912. do dana preuzeća.

Prigodom dodijeljenja predbilježenih zadužnica uzet će se osobito obzir na predbilježbe za vezane komade.

2. Supskripcija se obavlja sa posebnom prijavnicom, koja se dobiva kod svih dolje navedenih mjesta besplatno. Svakom mjestu, gdje se obavlja supskripcija pripada pravo, da na nj otpali iznos zadužnica gornjeg zajma medju svoje supskribente podijeli po vlastitoj uvidjavnosti.

3. Kod supskripcije ima se položiti **jamčevina** u visini od $10^0/_0$ supskripcione naslovne vrijednosti, i to ili u gotovom novcu, ili u takovim po dnevnom tečaju zaračunatim vrijednosnim papirima, koje će dotično mjesto za obavu supskripcije kao jamčevinu prihvatiti.

4. Dodijeljenje zadužnica potpisateljima obavit će se što prije moguće nakon zaključka supskripcije, te će se o dodijeljenju svi potpisatelji obavijestiti. Ako se kojemu potpisatelju dodijeli manji iznos zadužnica, nego je potpisao, to će se prekomjerno položena jamčevina odmah povratiti.

5. **Uplata** dodijeljenih zadužnica ima uslijediti po supskribentu **najkasnije na 23. travnja 1912.**, dočim će se kod preuzeća zadužnica, koje se obavlja kod istog mjesta, na kojemu je obavljena i supskripcija, povratiti kod supskripcije položena jamčevina, odnosno zaračunat će se u kupovninu.

ZAGREB, dne 15. ožujka 1912.

Prva hrvatska štedionica, Zagreb. — **Wiener Bank-Verein Hrvatska podružnica, Zagreb.**

Hrvatska eskomptna banka, Zagreb. — **K. k. priv. österretchische Länderbank, Beč.**

Srpska banka, Zagreb.

Upisi na gornji zajam primaju se:

kod: Prve hrvatske štedionice u Zagrebu, njene mjenjačnice i svih podružnica,
„ Wiener Bank-Vereina Hrvatske podružnice u Zagrebu,
„ Hrvatske eskomptne banke u Zagrebu i njene podružnice u Osijeku,
„ Srpske banke d. d. u Zagrebu,
„ K. k. priv. Österreichische Länderbank u Beču i njenih podružnica,
„ Wiener Bank-Vereina u Beču i njegovih podružnica,
„ Živnostenske banke u Pragu i njenih podruž.,
„ Hrvatske zemaljske banke u Osijeku,
kod: Pučke banke na Rijeci,
„ Banke i štedionice za Primorje na Sušaku,
„ Jadranske banke u Trstu i njenih podružnica,
„ Banca commerciale Triestina u Trstu,
„ Ljubljanske kreditne banke u Ljubljani i njenih podružnica,
„ Hrvatske vjeresijske banke u Dubrovniku i njenih podružnica,
„ Dubrovačke trgovačke banke u Dubrovniku,
„ Privilegovane zemaljske banke za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu i njenih podruž.,
„ Hrvatske centralne banke za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu i njenih podružnica.

Broj 13. Pula, u četvrtak dne 28. marča 1912. **God. XLIII.**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplat

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. **Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.**

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 22. marča 1912.

Ukinuće male lutrije.

Zastupnička kuća carevinskog vieća, usvojila je već god. 1898. rezoluciju, kojom se poziva vlada, da ukine malu lutriju, kojom se nanaša osobito nižim slojevima državljana znatne štete. Ta rezolucija dolazi tekar sada do oživotvorenja.

U sjednici od utorka podnio je naime ministar financija dr. Zaleski zakonsku osnovu zastupničkoj kući na razpravu, kojom se u austrijskim zemljama i krunovinama dokida mala lutrija i uvadja takozvana razredna lutrija. I od ove će lutrije imati država znatnih koristi, nu njom neće biti oštećeni bar niži slojevi stanovničtva.

Nastavak rasprave o obrambenom zakonu.

U nastavljenoj raspravi o obrambenom zakonu, dobio je prvi rieč hrvatski zastupnik **Juraj Biankini** iz Dalmacije. Novi zakon nanio bi — reče — kad bi bio ovakav primljen, velikih šteta Primorju i Dalmaciji, jer stanovničtvo ovih zemalja nebi po predloženoj osnovi uživalo blagodati dvogodišnje vojničke službe, pošto služe mladići tih zemalja i većinom kod mornarice, a kod ove se kani i nadalje uzdržati četiri godišnju vojničku službu. Govornik traži, da se i kod ratne mornarice uvede bar trogodišnju vojničku službu, a morade li se pod svaku cijenu služiti četiri godine, tada neka se za četvrtu godinu dade vojnicima neku odštetu. Na koncu zahtjeva govornik, da se kod mornarice poveća broj častnika Hrvata, pošto služi tuj ogromna većina mladića iz hrvatskih zemalja.

Slovenski poslanik **Pogačnik** reče na to, da treba postojeći obranbeni zakon promjeniti. Govornik se tuži, što se u madjarskom saboru nastojalo okrnjiti krunska prava tim, što ne bi kralj imao odlučivati o sazivu rezervista. Jugoslaveni jesu protivnici dualizma, koji je ne samo njima već i dinastiji štetan.

Hrvatsko-Slovenski klub je za stvarnu raspravu ove osnove.

Češki narodni socijalni zastupnik **Klofač** zagovara pravo češkom jeziku kod vojske. Češke stranke zasluzile bi najteži ukor, kad ne bi nastojale pribaviti kod vojske jednako pravo češkom jeziku, kao što ga uživaju Niemci i Madjari.

Govornik se tuži na ružno postupanje sa češkim vojničtvom sa strane njemačkih častnika; navadja nekoliko dokaza i zaključi sa izjavom, da se predloženom os novom ne uvadja dvogodišnju vojničku službu u vojsku, jer će i nadalje morati da služi jedna trećina momčadi tri godine.

Bivši general a sada zastupnik **Guggenberger** pozdravlja predloženu osnovu, kojom se olakšava vojnička služba i učvršćuje vojna snaga monarkije.

Češki zastupnik dr. **Šubert** dokazuje, kako se novom osnovom ne uvadja dvogodišnju službu kod vojske, jer će se nekoji pridržati tri a drugi i četiri godine. Govornik ističe razna pomanjkanja kod vojske sa zdravstvenog gledišta.

Upiti na predsjednika.

Divljak zastupnik **Breiter** iz Galicije pita predsjednika, da li mu je poznato, da će se u Beču obdržavati euharistički kongres tečajem ove godine i da je pokroviteljstvo preuzeo car i kralj Franjo Josip.

Predsjednik mu odgovara, da to ne spada u njegov djelokrug.

Rusinski zastupnik dr. Kolessa pita predsjednika, da li je voljan pospješiti uredjenje učiteljskih plaća u Galiciji.

Predsjednik izjavi, da uzima upit do znanja.

Nastavak razprave obrambenog zakona.

U sjednici od srede odgovorio je ministar za zemaljsku obranu general **Georgi** prilično žestoko zastupniku Klofaču na njegove tobož osvade proti nekojim častnicima, koji da su ružili češke vojnike.

Njemački zastupnik **Markhl** iz Štajerske ističe, kako mora austrijski parlamenat pokazati prema Madjarima svoje pravo. Vojska ima novih potreba a tim valja pomoći putem nove obrambene osnove. Proti Madjarima valja podignuti težku tužbu, jer nanašaju svojim postupkom u poslu obrane monarhije istoj velike štete.

Češki socialdemokrat dr. **Smeral** počima češki te nastavlja njemački i dokazuje, da ako i jesu socijalni demokrati proti vojničtvu i proti ratu, ipak misu za to, da se usudi država da bude bez obrane. Socijalni demokrati su pripravni učiniti sve za vojsku, u koliko to ne prieči dalnji razvoj radničkih razreda i u koliko je vojska samo za obranu, nipošto za navalu.

Njemački naprednjak **Seidl** izjavljuje, da njemačka radnička stranka odklanja osnovu, ali iz drugih razloga nego socijaldemokrati. Ako i je njegova stranka proti osnovi, nije iz mržnje kao socijal-demokrati. Dalje reče, da vojska, kojoj nije njemački jezik službeni jezik, ne zasluži, da njoj se dade ni jednog novčića.

Nastavak rasprave prešnog predloga.

Pošto je prekinuta rasprava o obrambenoj osnovi, došao je na raspravu prešni predlog češkim zastupnika radi imenovanja sudaca u Českoj. Govorio je samo socijaldemokrat Seeliger, koji je zagovarao načelo, da se Česima dade češke, Niemcima njemačke sudce, a gdje živu pomješani, neka sudci poznaju oba zemaljska jezika.

Na svoju obranu.

Zastupnik Klofač odgovara žestoko ministru za zemaljsku obranu na njegov odgovor, što mu ga je dao jutros na početku sjednice. Zastupnik tvrdi odlučno, da ostaje kod svoje tvrdnje, t. j., da njemački častnici zlostavljaju češke vojnike i da im se svakojako podruguju.

Nastavak i konac rasprave o prvom čitanju obrambene osnove.

Prvi uze rieč u sjednici od četvrtka zastupnik **Mehura**, mlad i priprost, ali vrlo inteligentan seljak iz Moravske. Govorio je samo češki, tako razložno i temeljito, da su mu mnogi slušatelji suzemljaci i drugi Slaveni često pavladjivali. Iznio je jade i nevolje češkog vojnika u službi i to iz vlastitog izkustva, te je odlučno zatražio, da se ljudski i pravično postupa bar sa onim, koji mora uvjek da je pripravan, da dade i svoj život za kralja i državu.

Njemački grof **Barbo**, koji zastupa 15.000 Niemaca iz Kočevlja, izjavi, da su Niemci pripravni dati sve što vojska treba, da ne će za to zahtievati nikakvih odšteta, ali da ne će dopustiti, da se ni drugim dade kakvu koncesiju.

Češki agrarne zastupnik **Stanek** govori proti gospodstva njemačkog jezika kod vojske. Obzirom na hvalospjeve predgovornika njemačkom savezniku, pita govornik kako stojimo prema Rusiji, koja je već jednom spasila Austriju.

Poljački zastupnik dr. **Kozlowski**, vještak u vojničkim pitanjima reče, da će Poljaci glasovati za predloženu osnovu i to u interesu vojne snage i u interesu pučanstva, kojemu će biti od velike koristi uvedenje dvogodišnje službe.

Poljački socijal-demokrat **Daszynski** izjavi, da socijalisti smatraju prepir izmedju austrijskih i madjarskih stranaka radi krunskih prava neiskrenim ili himbenim. Vojska mora znati da ima domovinu, što nije moguće kod nas u Austriji, gdje vlada tolika narodnostna konfuzija.

Tirolski seljački zastupnik **Klenzl** govorio je dielomice u dijalektu, ali stvarno zanimivo o vojničkom životu, o manama i potrebama kod vojske itd. Sve to reče, da je sam doživio kod vojske. Zagovara načelo, da bogatasi i imućnici doprinašaju veće žrtve za vojsku, jer oni jedini imadu neku korist od iste.

Konac rasprave.

Stavljen je i prihvaćen predlog za konac razprave. Izabrani su na to glavni govornici i to zastupnici Choc i Kraft, prvi proti, drugi za; govoriti će obojica u sutrašnjoj sjednici.

Odgovor na interpelaciju.

Ministar bogoštovlja i nastave Hussarek odgovorio je na interpelaciju njemačkih zastupnika i naveo razloge, radi kojih ne može vlada, da predloži na potvrdu caru i kralju osnovu njemačkih zastupnika, da bude u Dolnjoj Austriji u svim javnim i privatnim školama njemački jezik kao naukovni. Takovu su osnovu njemački zastupnici prihvatili u dolnjo-austrijskom saboru i zovu ju zakon Kolisko (lex Kolisko) jer ju je zastupnik Kolisko predložio.

U sjednici od petka prošao je obrambeni zakon u prvom čitanju. Govorili su kao posliednji glavni govornici i to češko-radikalni zastupnik Choc i njemačko-nacionalni **Kraft**.

Mošćenička draga.

Napisao: Ivan Ivančić.

(Dalje.)

4. Uredi i oblasti.

U Dragi samoj jeste sjedilo financijalne straže, dok je žandarmerijski ured bio pred jedno desetak godina premješten iz Drage u Mošćenice. Sada se opet govori, da će taj ured natrag u Dragu, dapače se čuje, da je zapovjednik postaje već dobio nalog, da traži stan u Dragi. Koliko je na tome istine, ne znam, ali mislim, da je stvar vjerojatna.

Občinski i župni ured nalaze se u Mošćenicama. Občinski ured sada vodi bivši pomorski kapetan Lorenzo Mohović, ili kako ga narod zove Lovrić, a občinski načelnik Josip Peršić Maraš, seljak i bivši mornar, samo formalno potpisuje spise, koje tajnik napiše i zastavi.

U Dragi imamo ipak sada jedno 5 ili 6 občinskih zastupnika, od kojih se neki baš svim silama brinu i skrbe za mjesto i mjestne potrebe. Osobito se u tom pogledu mora pohvaliti Vinka Rubinića.

Župni ured vodi župnik mošćenički g. Ivan Žiganto, koji uz umirovljenog župnika g. Antuna Puža vodi dušobrižničke posiove u cieloj župi. Ova bi župa morala imati dva kapelana te su i sistematizovana dva takova mjesta, ali kad tamo, nema ni jednoga. Uzrok jest pomanjkanje svećenika u Istri. Na nedjelje i blagdane služe se 2 sv. mise u Mošćenicama, te tako moraju Draženi kao i svi Mošćenićani k sv. misi u mjesto Mošćenice. Svako oveće selo u župi ima doduše svoju malu crkvicu, tako n. pr. Kraj, Draga, Sv. Anton, Sv. Petar, ali u tim se crkvicama služi sv. misa samo na blagdan dotičnog sveca ili kad je naručena sveta misa od vjernika. U Kraju, kod Majke Božje, gdje je jednom postojala kapelanija, običavala se do sada služiti jedna sveta misa na druge blagdane vazmene, duhovske i božićne, ali sada ne znam kako će biti, odkad su ti blagdani ukinuti.

U crkvici u Dragi, koja je držana (da mimogred spomenem) u uzornom redu, služi se samo na blagdan sv. Marme sv. misa a inače kad tkogod naruči, što biva vrlo često. Ljudi su se nekako na to priučili, pak najviše naruče pokojničke ili mrtvačke sv. mise u crkvici u Dragi.

Osim toga po ljetu osobito gospoda, koja dolaze na kupanje i ljetovanje u Dragu, naručuju često sv. misu u Dragi, tako da redovito imade tamo svakog tjedna po jedna, dvie ili tri sv. mise.

Kad bi bilo na raspolaganje svećenika vrlo bi dobro bilo, kad bi se namjestilo jednoga kapelana ili u Dragi ili a Kraju, a to tim više, što mora sada do 150 školske djece sa svojim učiteljima u Mošćenice na sv. misu, a to nije baš mi zdravo i ugodno osobito po zimi, ružnom vremena i po ljetnoj vrućini.

(Nastavit će se.)

Prvi je govorio proti te iznio sve tužbe i težnje českoga naroda proti vojnoj upravi. Govornik osvrnuo se i na odnošaje u Hrvatskoj, gdje se upotrebljava vojsku proti narodu a na podržanje madjarskog bana, da uzmogne nad narodom neustavno vladati. Prigovorio je oštro vladinoj stranci ili madjaronom u Hrvatskoj, koji izdaju prava svoga naroda tudjincu te pomažu istomu, da drže i nadalje Hrvatsku u robstvu.

Zastupnik **Kraft** osvrnuo se na naše saveznike, na Njemačku i Italiju, koji su bolje spremni na rat nego li mi i koji imadu pravo od nas zahtjevati, da ne zaostanemo za njima.

Za tim je osnova upućena vojnom odboru.

Ovjerovljenje izbora.

Poljački zastupnik dr. German izvješćuje o izboru svoga druga iz poljačkog kluba zastupnika dra Kolischera te predloži, da se izbor, proti kojemu bijaše podnešen utok, odobri.

Proti predlogu i u obće proti načinu biranja u Galiciji govori žestoko rusinski zastupnik **Potryckiy**. Ovaj je iznio množtvo pritužaba proti Poljacima, koji da su Rusine prikratili za više mandata kod posljednjih izbora za carevinsko vieće.

Pošto je govorio jošte proti odobrenju izbora starorusinski zastupnik dr. Markov, bio je odobren izbor zastupnika Kolischera i osmorice drugih zastupnika.

Prihodnja sjednica u utorak dne 26. o. mj.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Njemački car na Brionima. U utorak o podne na prolasku za Krf zaustavio se na Brionima njemački car sa sinom i kćeri, da pozdravi našeg priestoljonasljednika, koji sada boravi sa obitelji na Brionima. Njemački car dočekan je velikim častima od Nj. Visosti priestoljonasljednika i supruge, namjestnika trščanskog i drugih visokih ličnosti vojničkih i civilnih, te od ciele eskadre naše ratne mornarice, koja je bila usidrena u fazanskom kanalu uz otok Brioni. Njemački car zadržao se na Brionima do pet sati po podne, odakle je prosliedio svojom jahtom za Krf.

Na brionima razgledali su visoki gosti u dvorskim automobilima razne strane otoka, a dulje vremena zadržali se kod rimskih iskopina. Dočck i rastanak izmedju našeg priestoljonasljednika i njemačkog cara bio je vrlo srdačan.

Odpušteni činovnici. Predprošle sriede naložio je od vlade imenovani upravitelj občine i grada Pule barun Gorizzutti, da se dostavi devetorici gradskih činovnika dekret, kojim se jih dne 30. juna odpušta iz občinske službe. U dekretu nisu navedeni uzroci, radi kojih se jih odpušta iz službe. Stalno je pako, da je upravitelj osvjedočen bio, da imade odviše činovnika na občini, koji uživaju lenčareć mastne plaće. Te činovnike namještala je kamoristička uprava što iz kumstva i prijateljstva, a što iz zahvale, što su njoj ti kamoristički činovnici prigodom svakih izbora vršili službu galopina i bezobraznih agitatora.

Ne ima dvojbe, da su na g. upravitelja uplivale i loše občinske financije ili prazne občinske blagajne, koje je zloglasna kamora tako liepo osušila.

Poznato kamorasko glasilo nadje još toliko drskosti i bezsrama, da se podufa prigovarati tomu odkazu suvišnih činovnika. Njemu dakako nije stalo ako sve propadne, samo da ostanu spašeni njegovi pristaše, glasoviti kamoraši. Sve neki ide k vragu, samo kamori nek se ne iztrebi tragove — to je načelo danguba, bezposlica i sličnih stvorova, koji bi htjeli da i nadalje na občini zapovjedaju ili da se na račun iste tove i krme tatovi i lopovi.

Bečki inžinieri u Puli. Na poziv vlade došla je iz Beča trojica inžinira, koji su preuzeli upravu gradskih poduzeća u Puli, kao što je gradska plinara, elektrarna i vodovod. Već do sada bilo je iz Trsta pozvano od gradjevnog odsjeka njekoliko inžinira, koji moraju sada popravljati i urediti ono, što su u Puli pokvarili kamoraški činovnici.

Samo se sobom razumije, da svi ti tudji činovnici dolaze više manje na trošak občine i tako će občinari svi imati da podnose već i tako visoke i teške troškove, porez, namete itd. krivnjom zloglasne talijanske kamorre.

Prva sjednica občinske konsulte. Prošle subote bila je pod predsjedanjem občinskog gerenta baruna Gorizzutti-a prva sjednica svjetujućeg vieća občine Pula. Sjednica je imala većinom informativni značaj. Većnici od talijanske stranke nisu prisustvovali sjednici, jer se je dr. Baseggio odrekao časti, a gg. dr. Bossi i Fabbro izjaviše, da će ostati u časti, ako bude na mjesto dr. Baseggia imenovan drugi od talijanske stranke; dotle pak ne će prisustvovat sjednicama. Državni činovnik inžinir Pellegrini, za koga se držalo, da je imenovan kao zastupnik državnih činovnika, izjavio je, da se on smatra zastupnikom gradjanstva. Time se je odao kao najgnjiliji kamoraš i po naputku kamorašu izpričao svoj obstanak u časti svjetujućeg vieća. Treba naime znati, da je većina državnih činovnika podpisima na namjestničtvo a u deputaciji ustmeno izraziła g. Pellegriniu nepouzdanicu i zahtjevali od njega da se odreče a od vlade da uniši njegovo imenovanje. Zato je g. Pellegrini izjavio, da se u svjetujućem vijeću smatra zastupnikom gradjanstva, po čemu je vlada, kako smo dobro opazili u zadnjem broju, imenovala u svjetujuće vijeće za občinu Pula četiri Talijana od kamorrine stranke, čime je ili opet nasjela kamori na istarskoj Junti ili od ove bila prosto nasamarena.

Po tome je tielo državnih činovnika ostalo u vieću občine bez svog zastupnika. To pak se je moralo dogoditi, kad vlada pita savjeta i upute kod talijanske sinjorije na istarskoj Junti, čega bi se morala naša vlada sramit. Upozorena i iskustvom poučena, vlada kao da hoće i uporno želi, da ju talijanska sinjorija na istarskoj Junti vara i krivo informira; nama sve to bilo bi indiferentno, neka Talijani lažu i mažu vladu, neka ju varaju i sliepe; ali to varanje Talijana i baratanje vlade ide uviek na našu škodu te najzad moramo talijanske i vladine račune platiti mi Slaveni Istre. To pak ne ćemo i ne smijemo dopustit; ako će se vlada i Talijani natezat i nadmudrivat, neka to čine o svom trošku, pak nas ne će biti briga za vladinu sramotu i fiasko!

Ode I četvrti „viećnik“. Na drugom mjestu razlažemo, kako je tobožnji zastupnik drž. činovnika u svjetujućem vieću inž. Pellegrini izjavio te se on smatra zastupnikom gradjanstva (čitaj: kamorre). Prema tome bilo je u „vieće“ občine Pula imenovano četiri Talijana kamorraša. Od te četvorice odrekao se te časti dr. Baseggio, a dr. Bossi i Fabbro izjavili su, da će pridržati tu čast, jedino ako bude mjesto dra Baseggia popunjeno drugim Talijanom.

U zadnjem broju napisali smo, da će se za dr. Baseggiom povući i dr. Bossi i Fabbro, a za inž. Pellegrinia smo rekli, da ne će ni on dugo ostati u toj časti „viećnika“, već da će se i on odreći; to valjda i on „svojevoljno“. Rieč „svojevoljno“ stavili smo hotice pod navodnike. Naša slutnja se je obistinila i glede gosp. Pellegrinia; isti je naime jučer dobio dekret od vlade, kojim se ga premješta iz Pule u Dečin (Tetschen a/E.) u Českoj. Time je nastalo „svojevoljno“ odreknuće g. Pellegrinia na časti svjetujućeg viećnika. Ode dakle i on, četvrti zastupnik „gradjanstva“ (čitaj: kamorre).

Sada, da je vlada pametna i ako drži što do svog auktoriteta, ne bi smjela više imenovati drugih viećnika i u tom slučaju dati mig zastupnicima mornarice, da se i oni odreknu časti „viećnika“ a za njima bi sliedili i posljednja dvojica Hrvat i socijalist, te bi tako ostao sam vladin komesar g. barun Gorizzutti kao gerent občine. I to bi bilo najpametnije, jer dokle god budu imali i malo ingerencije u občinske poslove Pule kamorraši u Puli i na istarskoj Junti, na občini Pula ne će biti nikad ni reda ni poštenja a kamo li pravde i zakona.

Ako pak vlada usprkos toga kani imenovati nova dva viećnika za občinu Pula na mjesto dra Bassegia i inž. Pellegrinia, onda odlučno zahtievamo, da na mjesto inžinira Pelegrinia imenuje takovog čovjeka, koji će poznavati i naš jezik i koji će biti sklon i našim opravdanim zahtjevima i pravima, te koji će moći uživati povjerenje ne samo našeg narodu nego i velike većine državnih činovnika u Puli, koje taj novoimenovani imao bi zastupati u svjetujućem vieću občine.

Nadamo se, da vlada ne će i sada nasjesti talijanskoj sinjoriji na istarskoj Junti, kako se u svojim novinama hvale, da je vlada prvim imenovanjem nasjela kamorrašima i ostala pobiedjena.

Za Družbu. U veselom društvu u Hotel Balkan u Puli sakupilo se na predlog g. Radovana Mišića za Družbu K 5·20. — Živili darovatel,i!

Iz Kanfanara. Živimo u dobi svemogućeg općinskog pisara Košare. Anarhija na svoj liniji; nismo sigurni ni za naše vlastništvo ni za svoj život. Občina se nalazi u rasulu, vlada se bez zastupstva, bez načelnika. On je sve. Žalostne oblasti ne poduzimlju proti toj anarhiji ništa, jer su valjda nemoguće prema svemožnoj Košari.

Ovih se je dana silno uzvrpoljio, jer je dočuo, da su njeke novine o njemu i njegovoj „civiliziranoj bandi“ donijele silu toga. Sazvao je pouzdani sastanak da protestira proti takovu pisanju. Od silne ljutine požutio je i šepesa više nego obično. Bit će, da su ga one novine pogodile baš u pravo mjesto, kad se toliko razkokodakao. Ta duševna i tjelesna mizerija ipak vlada. Pred neko mu je vrijeme jedan čovjek dao u pohranu svoju oporuku, jer je bio obolio, pa je morao u bolnicu. Taj je čovjek sada ozdravio, pa traži da mu povrati oporuku. Premda je bio taj sirotan kod njega već pet puta radi toga, ipak Košara nema vremena, da ga nadje. Tako se on izgovara. Oporuka je učinjena u korist jednog Košarinog istomišljenika. Pred par mjeseci tražio je Košaru u pisarni jedan seljak, da mu načini marvinsku putnicu, e da može na sajam odagnati svoje blago. Siromah se izmučio tražeći ga po Kanfanaru, a kad ga je napokon našao u nekoj krčmi, izderao se Košara na nj, samo što se taj seljak usudio reći, da je dugo tražio „svemožnog“. Ured je većinoma zatvoren. Treba tražiti „svemožnog“ i moliti ga, da učini nekomu ono, što mu je dužnost. Ljepše je snivati o „Legi“, Tripolisu i nespašenim zemljama, nego li sjediti u uredu. Mislimo i nadamo se čvrsto, da će doskora kucnuti čas, kad će Košara izleliti iz obć. ureda. Izbori su na domaku. Kod izbora će Košara varati na sve načine, ali mu ipak ne će ni to puno koristiti. Svaka sila za vremena. A naši ljudi neka dobro paze, da ne budu kojekakvim kompromisima nasjeli talijanašima kao posljednji put. Talijanaši su si već ustrojili neku vrst „komiteta“ za izbore. Ali im neće ni to puno koristiti, kao ni sve lopovštine, što ih smišljaju. Čvrsto se nadamo, da će si naši osvjetlati lice kod izbora, te se neće dati zavarati raznim obećanjima i prijetnjama. Doba je već, da naši ljudi obračunaju sa ono par kanfanarskih a i doklaćenih gladuha i potepuha. O toj ćemo stvari još javiti.

Posveta nove škole u Malim Vareškim. Dne 19. 3. o. g. posvetila se novosagradjena škola u Malim Vareškim. Posvetu je obavio veleč. g. Pavao Ćurković, župnik.

Nakon tolikih koraka, što ih je ovdješnji narod učinio, došao je dan posvete škole. Naroda se skupilo iz cijele Proštine, iz Kavrana itd. Nakon posvete izrekao je veleč. g. P. Ćurković prigodni govor, koga je prisutni narod pozorno slušao. Nakon njega govorio je učitelj Karlavaris (novoimenovani na ovoj školi), te je narodu predočio veliku korist, koju će narod crpiti iz škole, samo ako: redovito svoju djecu u školu šalje, i ako učitelja u njegovom teškom radu podupire.

Narod je pozorno slušao i bio veseo, e je ipak postignuo za čim je težio. U ponedjeljak 18. 3. bilo je upisivanje te se je upisalo 135 djece, a nade je da će se ih još 20 upisati. Kako se vidi lijepi broj djece, pa da nije bila potrebna škola?! Upozorujemo na veliki broj djece c. kr. kot. šk. Vijeće, jer će jednomu učitelju biti teško sa tolikom djecom, pa bi rabila druga učiteljska sila. Nakon posvete sastalo se malo društvo, da po starom hrvatskom običaju, proslavi posvetu škole. Na predlog vel. g. Ćurkovića i uz pjevanje „Prosjak star“ sakupio je isti vel. g. 50 K za Družbu. Hvala svim darovateljima.

Proštinari! Sada kada imadete krasnu, moderno uredjenu školu, okoristite se njome, šiljući djecu redovito u školu. Pustite stare zadjevice i radite na tome da crpite iz obilnog vrela znanja u školi moć, e da koristite svojoj općini. Neka prestanu stare svadje pa moralnu moć, što će te crpiti iz škole, upotrebite na dobro obih strana. Upamtite onu narodnu: Slogom rastu .... i ravnajte se po njoj.

Lošinjski kotar:

Ispod Osoršćice (nastavak). U trećoj točki Eliodoro Bracco recte općinski deputirci po gosp. načelniku izjavljaju, da proti Eliodoro Bracco niti visi, niti je bila podignuta kakva tužba, tobože radi isplivalih činjenica kod prošlih političkih izbora.

Neka nam oproste nerezinski suci, ali oni su očito prekoračili ovom svojom izjavom djelokrug svoje „scienze i coscienze“. Mi gornji stavak kategorički držimo opravdanim, a evo zašto. Eliodoro Bracco recte nerezinsko zastupstvo mora da prije svega navede dan, godinu i broj pod kojim su izdale onakovu izjavu o Elijodoru Bracco sve zanimane oružničke postaje, c. kr. polit. oblast u Malom Lošinju, c. kr. kot. sud — dotično državno odvjetništvo glede stvari koju se navadja ili pobija, jer neka nam oproste, ali inače sva ova kampanja ništa ne valja, pošto ovakav postupak zadovoljava zagluplјene stvorove, ali podnipošto *misaone ljude*.

Kada bude nerezinsko općinsko zastupstvo izašlo izjavama onih državnih oblasti, koje im mi navadjamo na uhar Eliodora Bracco, onda ćemo mi drage volje izjaviti na ovome mjestu, da je zastupnik Spinčić ustvrdio nešto bez podloge na štetu Eliodora Bracca. Ovako iznašamo opće poznate činjenice a da s njima ni najmanje ne teretimo osobu Eliodora, da su se u Nerezinama iza užih političkih izbora dne 21. lipnja 1911. na večer dogadjale takove stvari, koje bi bile stalno zasužile, da ih se pretrese kod c. kr. sudova.

Primjerice:

Nastavak u prilogu.

Pred „Hrvatskom čitaonicom“ vikalo se fuori porchi croati — fuori quel croato che è dentro.

Umirovljenome župniku popu Dinku Marinculiću bili su uz nedobične povike pobijeni prozori na stanu.

Učitelja g. Matka Lukeža izazivalo se pogrdnim povicima i raznim prijetnjama, a kućne zidove okitiše finim doskočicama.

Demonstriralo se pred stanom izloženog kapelana nedoličnim kletvama, rogoborenjem i drugim sličnim.

Nabijala se vratu i prozori Dinka Rukonića itd. itd.

Nama je dobro poznato, da su bar djelomično za ovo znale i oružničke postaje i c. kr. pol. oblast i drž. odvjetništvo putem c. kr. suda u Lošinju, pa nam ne će zamjeriti ni g. Elio-Bracco, kada zahtijevamo, da donese izjave ovih oblasti, prije nego otvoreno kažemo, da je zastupnik Spinčić *neistinu* ustvrdio.

Općinska deputacija nerezinska izjavlja, da Eliodoro Bracco nije nikada bio fiducijar (fiduciario) pouzdanik c. kr. kotarskog poglavarstva u Lošinju, nego talijanske liberalne stranke za Istru.

Ovdje bi u prvom redu trebalo razjasniti gospodi izjavljačima nekoje pojmove, jer im — sudeći po njihovoj izjavi — nijesu posve jasni.

Drugo je politički povjerenik kod izpora ili može izborni komisar, drugo povjerenik pojedine stranke, a drugo opet pouzdanik (uomo di fiducia) jedne, kažimo u konkretnom slučaju političke oblasti.

Da je Eliodoro Bracco bio izborni komesar, toga zastupnik Spinčić nije naprosto ustvrdio; da je on bio povjerenik talijanske i liberalne stranke, to jednostavno nije iznio, jer mu to nije služilo, a kad tvrdi, da je Eliodoro Bracco pouzdanik političke oblasti, time nije rekao, da je on fungirao kao povjerenik političke oblasti kod izbora, jer nama nije poznato, da bi politička oblast imala po našim zakonima povjerenike kod izbora, koji bi zastupali njene interese, već ona tvrdnja ima svoj smisao, kada se riječ *pouzdanik* tumači u iznesenom smislu, gdje onaj *izborni* pouzdanik ima svoje značenje. Kada je pak zastupnik Spinčić za g. Eliodora Bracca ustvrdio, da je politički pouzdanik, to je on zato imao jur i razloge, pa govorilo se ovdje i o izborima.

K petoj točki nemamo što da dodajemo, jer počiva na silno labavim temeljima.

Ako sva izjava i nije drugo nego prosta igra riječi, ova uz onu *prednost* ima još i tu, što počiva na posve krivom tumačenju zakona i riješidba o popisnim povjerenicima kod popisa pučanstva.

Nama je doduše poznato, da kod nas i sam popis pučanstva služi kao neka čisto politička instituciju, pače je nas politički poglavar sam uzima kao takovu, jer on izjavlja, da je razmjer općevnog jezika posve drugi, nego što ga iznašaju službene skrižaljke, i što valja pripisati političkom uvjerenju stranaka, — ali da se ignorira misija, u ime koje se popisuje narod kod nas u Austriji svake desete godine, *od onoga*, koji taj popis provadja, toga mi ne vjerujemo, tim više ne, što je kotarski poglavar, a to je sam kazao, poučio sve popisne povjerenike kotara, kako i u čije ime moraju provadjuti popis pučanstva.

Dakle g. Elio znajte, kada toga do sada nijeste znali, da nijeste provadjali popis pučanstva na ime općine, *nego na ime* političke oblasti, jer općina samo predlaže popisivače, a politička ih vlast uobličuje, da provedu popis, a može takodjer i ne primiti do znanja osobu, koju joj općina predloži i odrediti drugu, koju mora da općina plaća za obavljeni posao. Drugi put promislite prvo, nego što ustvrdite ovakove stvari, da vam se u brk ne nasmijemo s vašeg neznanja.

Evo nas da završimo! Sama stvar ne zaslužuje, da se o njoj ovako na dugo raspravlja, ali nemožemo da podnašamo, da se onakove vrsti izjavom „za opsjeniti prostotu“ hoće da pokrije cijela stvar velom zaboravi.

Ne znamo do kada će kod nas stvari ovakovom kolotečinom, ali mi smo već svega toga siti do grla i imademo za c. kr. vladu svoj „Quoueque tandem“.

Potsjećamo zainmane oblasti, da je nama malo stalo do toga, što evo sada država troši 6000 K godimice više, nego prije, tobože za naš komoditet, kada od tuda koristi samo automobilskoj udrugi, te bi se to trgovački kazalo: dobar posao!

Prije smo bar znali, kada poštarska kola odilaze iz kojeg mjesta, a sada smo glavom u torbi, jer danas putuje automobil i drži se „nekako“ orarija, premda i on mora da računa sa svojim crijevima, sutra ga opet zamijenjuje kočija, koja odilazi sat dva prije, nego je to u službenom voznom redu, pa čovjek dodje da otputuje amo ili tamo do stanice kada su već kola odjurila. Tko se pak ovako nasamari, može se potužiti gospodinu Eliju, koji si za to silno tare glavu!

Pa još da vidite ona mizerna poštanska kola! Imadu sunjicu 60 cm široku, 50 cm dugu, a 30 cm visoku, a u tu kutijicu mora da se strpa omote tolikih sela! Mulo veći omoti leže na poštama dane i dane, a gospodari naslovnici, neka na nje čekaju!

Gosp. Elijo deder opovrgnite ovo novom izjavom, ali — ceterum censeo — da vam to neće uspjeti uza sav zagovor raznih Rizzi-a, Salata .... i naših politika jer *„će je je, a će ni ni“* ili kako bi to „Amicorum „učeno rekli“ contra factum non datur argumentum!“

Družbinom zabavištu u Malom Lošinju darovao je prigodom proslave imendana g. Valfa davni naš prijatelj veleuč. gosp. dr. Pero Magdić odvjetnik i načelnik grada Varaždina 10 K. Nadalje njegov brat g. Pavao Magdić veletržac iz Ljubljane 10 K. Novac je predan voditeljici Lošinjskog zabavišta, a namijenjen slijedećoj Božićnici. Ovime se izriče najtoplija hvala u ime malenih. Platio im Bog!

Voloski kotar:

Nova ljekarna u Kastvu. Doznajemo, da je u Kastvu otvorio novu ljekarnu Majci Božjoj g. Ivan Perišić, vriedni strukovnjak i čestiti rodoljub, koji je vrijedan svake podpore.

Pazinski kotar:

Odbor za prosvjetu. U subotu dne 30. marča držat će predavanje u prostorijama u „Hr. Čitaonici“ u Pazinu g. F. Sloković: *„Kriminalitet i pučka prosvjeta“*. — Početak točno u 8 i pol sati na večer.

Stogodišnjica biskupa I. Dobrile. Kako se 16. travnja navršuje 100 godina, otkada se hrvatskome narodu na čast i diku rodio blagopokojni biskup Juraj Dobrila, izradio je akad. prof. Saša Šantel vrlo uspjeli bakropis (Radierung) koji prikazuje rodnu kuću tog velikog rodoljuba i narodnog dobrotvora.

Bakropis je izdan u nakladi knjižare I. Novaka u Pazinu, veličine 25 × 30 cm. a stoji kom. K 3·— od čistog dobitka ide 20% u korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda“. Kako je cijena bakropisu malena, ne bi smjelo biti ni jedne rodoljubne kuće ni općine u kojoj tog bakropisa nebi bilo.

Naručbe šalju se knjižari I. Novaka u Pazinu, gdje se dobivaju i vrlo ukusni okviri. Broj je istisaka ograničen (samo 100 kom) preporuča se sl. občinstvu, da čim prije naruči.

Porečki kotar:

Forenci kraj Višnade. U nedjelju dne 24. III. obdržavala se glavna skupština podružnice družbe sv. Ćirila i Metoda u Ferencima. Na skupštinu je dohrlio narod iz svih bližnjih sela te se je sakupilo preko 200 ljudi. Ovaj lijepi odaziv naroda pokazuje, da on hoće svjetla, a osobito to želi za svoj podmladak!

Na poziv gospodjice M. Blazina, učiteljice družbine škole u Ferencima i ujedno tajnice podružnice, poslao je „odbor za prosvjetu“ u Pazinu tri svoja člana na skupštinu, da tom prigodom čuje narod koju poučnu riječ.

Poslije odborovog izvještaja i izbora, novog odbora, uzeo je riječ F. Sloković, koji je u kratkim potezima istaknuo važnost pučke škole, te je na to nadovezao, da sama škola nemože sve podati, što nam treba u životu, već treba da i sami nastojimo, da dodjemo do našeg boljeg blagostanja. Dužnost je stoga, da se čuvamo onih zlih navika, što su nam na štetu našeg napredka. Izmedju drugih nevolja koje tište naš narod jest najveće zlo — prekomjerno uživanje pića. Predavač je, da dokaže, da je alkohol najveći neprijatelj čovječanstva iznesao u pogledu počinjenja zločinstva u našem narodu crne brojeve, koje su najbolje pokazale, kako je alkohol velik neprijatelj duševnom i materijalnom napredku.

Na taj govor nadovezao je dr. Agneletto s poučnim predavanjem o zadrugarstvu. Prikazao je važnost zadrugarstva u opće, a nadose medju današnjim kulturnijim narodima. Zatim je iznesao naše stanje u Istri u tom pogledu, te je upozorio oko čega moramo najprije nastojat, da si naše seljaštvo pomogne. U drugom dijelu predavanja iznesao je naše sadašnje kulturne i gospodarske prilike u Istri.

Iza ovog predavanja kazao je učit. P. Facchin, da ako su nas naši neprijatelji Talijani gledali i još danas nastoje podvrći pod svoju vlast, da stoga ne smijemo izgubiti vjeru u svoju moć i veličinu jer, se moramo ugledati u braću Čehe, koji su isto bili izvrgnuti jakom neprijatelju Nijemcu, pak su isto danas na visokom stepenu kulture.

Prisutni je narod sa velikom pažnjom i odobravanjem slušao govornike, te je na koncu dao i izraza svoje srdačne zahvale. Prije razpusta skupštine sabralo se za Družbu oko K. 13. — Na skupštini je prisustvovala i učiteljica V. Horvat iz Kaldira. Jedna i druga učiteljica zauzimlju se oko širenja prosvjete u tamošnjem našem narodu.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul, da su pisali va Pazin iz Talije neka njim pošalju jedan par oneh krnjeskeh pituri?

Jur. Pak? Ča te njim rabit?

Fr. Da će ih peljat jedan par on munjeni kapo, a va Talije da te provaži ale kondoti piturat.

Jur. Varamente nisu za drugo nego za bivat va kondote.

Razne primorske viesti.

Porinuće ladje „Tegetthof“. Dne 21. marta 1911. blagoslovilo se je i porinulo u more drugu veliku bojnu ladju c. i kr. ratne mornarice. Prva je nazvana „Viribus unitis“ (sjedinjenimi silami), druga „Tegetthof“, to jest imenom onoga zapovjednika c. i kr. mornarice, koji se je zajedno sa našimi mornari iz Istre i Dalmacije odlikovao u vojni proti Talijanom pod Visom mjeseca jula 1866. K svečanosti blagoslova i porinuća „Tegetthofa“, došao je prejasni prestoljonasljednik Fran Ferdinand kao admiral, zajedno sa svojom sprugom Sofijom, i nadvojvoda Leopold Salvator sa svojom suprugom Blankom, koja bijaše kuma kod blagoslova ili tako zvanoga krsta ladje. Prije 10. ure rečenog dana našla su se visoka gospoda i gospodje u paviljonu napravljenom na brodogradilištu sv. Marka kod Trsta tik novosagradjene ladje. U istom su paviljonu bile dvie kćeri Leopolda Salvatora, onoga što je do prije 10 godina stanovao u Zagrebu i tamo jako obljubljen bio, c. kr. namjestnik Hochenlohe sa suprugom, zapovjednik c. i kr. mornarice, ministar financija i ministar trgovine, mnogi visoki činovnici, načelnik Trsta, zemaljski kapetani Kranjske i Istre, gradski načelnik sa više savjetnika iz Maribora — rodnoga mjesta Tegetthofa, mnogo članova koli gospodske toli zastupničke kuće carevinskog vieća, medju posljednjim takodjer zastupnici Gregorin, Ribar, Spinčić, dok je predsjedničtvo zastupničke kuće zastupao podpredsjednik Pogačnik. Bilo je više zastupnika ugarskog sabora sa jednim podpredsjednikom. A bila su i tri zastupnika hrvatskoga sabora.

Blagoslov je obavio vojnički vikar uz asistenciju mornaričnih svećenika. Kakvih dvadeset minuta poslie blagoslova vladalo je jako neugodno raspoloženje, pošto se vojna ladja nije htjela maknuti s mjesta, ili se je tako lagano micala, da se nije ni opazilo. Tim veće veselje zavladalo je medju prisutnima, kad se se je ipak krasno spustila u more.

Iza dovršenog blagoslova bili su odvedeni posebnim ladjicama obojica nadvojvoda, kao i visoki činovnici i zastupnici, na ratne brodove „Franz Ferdinand“, „Radecky“, i „Gäa“. Ovi brodovi zajedno sa više križarica i torpednih čamaca odvezli su se zajedno sa zapovjednici i mornari te gostovi na otvoreno more, tamo negdje naproti Piranu, i tu izveli bitku sa drugom skupinom vojnih ladja, križarica i torpedovka, došlom sa juga. Tu bijaše streljanja za oglušiti. Pobjedila je skupina, gdje bijahu gospoda pozvanici sa nadvojvodom prestoljonasljednikom na čelu, komu nije izbjegao ni jedan kret ladja i koji je u admiralskoj odori trčao sad ovamo sad onamo, da mu ništa ne izbjegne.

Svi gostovi bili su na brodovih, čim su na nje došli, počašćeni doručkom. Na povratku sa bojnih prostorija, koji je trajao do Trsta skoro jednu uru, razgovarali su prejasni nadvojvode sa raznimi pozvanici. Hrvati, posvećeni biskup Švinderman i prof. Spinčić razgovarali su dulje vremena sa nadvojvodom Leopoldom Salvatorom. Nadvojvoda prestoljonasljednik Fran Ferdinand kao da je držao tako zvani cercle, te je došao naročito k raznim zastupnikom, k trojici Njemaca, k jednom Madjaru, rusinu Vasilku, k Slovencu Pogačniku i k Hrvatu Spinčiću. Prejasni prestoljonasljednik jako voli Istru i njezine stanovnike, te dolazi svake godine ne samo na Brione, nego čini automobilom izlete u razne krajeve, te ih dobro pozna. O Istri i njezinih stanovnicih razgovarao se je sa spomenutim našim zastupnikom pokazujuć veliko zanimanje za zemlju i ljude. Bilo je razgovora i odnošajima u banovini. Palo je u oči, kako je prejasni prestoljonasljednik došao iz odaljenijega prostora k našem zastupniku, vojnički pozdravio i stisnuo mu ruku, pak dulje vremena s njim razgovarao.

Poslie podne oko tri sata bio je za razne pozvanike dvorski objed na brodu „Gäa“ te objedi priredjeni od zapovjednika mornarice na brodovih „Fran Ferdinand“ i „Radetzky“.

U večer bio je „Rout“ u namjestničkoj palači, kamo su pozvali gostove knjeginja i knez Hohenlohe. K „Routi“ došle su i nadvojvotkinja Blanka i vojvotkinja Sofija i nadvojvode i toliko pozvanica i pozvanika, da jih toliko stalno još nije bilo u namjestničkoj palači. Bilo je stiske i vreve i razgovora i gošćenja.

„Narodna pjesma u Austriji“.

Ima nekoliko godina da je austrijsko ministarstvo za bogoštovlje i nastavu odlučilo da sakupi i izda narodne pjesme što se pjevaju u Austriji, pa je u tu svrhu sastavilo veliku komisiju, koja upravlja cijelim poslom, a uz nju opet za svaki narod i posebni odbor koji ima pravo da sakuplja njegove narodne pjesme, da ih redigira i izda. Taki je odbor sastavljen i za naš narod u Dalmaciji i Istri, pa je o tome bilo govora u našim novinama kako se je odbor godine 1906. u Zadru konstituirao, on je za ovo vrijeme već i sakupio prilično broj pjesama nešto kupivši gotove zbirke a nešto podupirući pojedine sabirače koji su po njegovu nalogu i na njegov račun obilazili razne krajeve po Istri i Dalmaciji. Ali nije se još sakupilo sve što bi moglo i trebalo da udje u ovu veliku zbirku, pa se zato još jednom svraća pažnja na ovo tako lijepo i važno preduzeće u nadi da će se još gdjeko naći koji ljubi našu narodnu pjesmu i umije da je bilježi, pa bi htio da i on nešto doprinese. U prvome se redu traže *melodije* narodnijeh pjesama s odnosnim tekstom, pri čemu se naravski ne smije ništa mijenjati ni u melodiji ni u jeziku, n go treba sve onako bilježiti kako sam narod pjeva. Uz to treba za svaku pjesmu zabilježiti ko ju je pjevao i gdje, pa koliko je godina pjevaču ili pjevačici, odakle je rodom i od koga je (ako pamti) naučio pjesmu. Dobro je takodjer da se spomene i gdje se još ista pjesma pjeva, a ako je u svezi s kakvim narodnim običajem, neka se taj običaj u kratko opiše; uopće dobro će doći svaka vijest što pomaže da se bolje razumije, kako je pjesma postala i kako se širi ili gubi. Ko ne umije da bilježi notama melodije, može zabilježiti i samo riječi pjesama, ali sasvim vjerno, ne dirajući u jezik ni u dijalektičke osobine, a uvijek ističući od koga je i gdje je pjesmu čuo. Ko pak umije da bilježi melodije, može bilježiti i proizvode narodne instrumentalne muzike n. pr. pratnju narodnijeh plesova, igara itd. Za svaki, pa i najmanji prilog odbor će dati honorar prema njegovoj vrijednosti, a prilozi neka se šalju, poglavici odbora, prof. Milanu Reiselaru u Beč, 8/1 Kochgasse Nr. 15.

LISTNICA UREDNIČTVA.

Pozivljemo g. dopisnika, koji nam je poslno dopis iz Roča, štampan u 9. broju „Naše Sloge“ od 29. febrara t. g., da dodje u naše uredništvo tekom četiri dana. - Uredništvo.

Listnica uredničtva i uprave.

Nadalje uplatile za račun predplate: A. S. Opatija 5, R. K. J. Zadar 10, Čit. Premantura 5, F. H. Sonntag 10, J. E. Gračišće 5, M. O. Krk 10, St. Čit. Brcšan 5, I. S. J. Gradac 5, dr. A. V. Dalovo 10, Hr. Čit. Omišalj 10, A. J. Hreljin 10, dr. V. C. Sisak 10, I. T. Materada 2.50, J. O. Sočana 10, L. N. Kraus 5, H. S. Lokvica 10, J. Z. Pula 5, Ur. Banka Trst 10, I. M. Kastanje 5, J. P. Pula 5, Jos. P. Pula 5, M. K. Novigrad 5, V. L. Sarkani 5, Lj. D. Grgur Mošć. 10, S. J. Kanfanar 10, I. K. Pićan 10, J. A. Gračišće 5, H. I. Pula 10, Š. K. Pula 2, Lj. T. Trst 10, S. Z. Matulja 5, P. H. S. Ir. Banci 5, J. D. Sv. Matej 10, F. C. Rukavac 5. (Slieđi)

Prodaje se dvokolica na motor od 1½ HP kod Giacomo Zuech, via Giuseppe Carducci 57.

Ravnateljstvo Austro-Hrvat. parobrodarskog društva na dionice u Puntu

javlja gospodi dioničarom, da je bilanca za godinu 1911. ispitana po nadzornom vijeću i ujedno sa izvješćem ravnateljstva izložena na uvid u poslovnjici društva n Puntu.

Poziv

Kraško društvo za štednju i zajmove, r. z. n. n. j. u Sv. Luciji kod Opritja, obdržavat će dne 14. aprila 1912. u 4 sata poslije podne u zgradi „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ **svoju VI. glavnu skupštinu,** sa slijedećim dnevnim redom:

1. Pozdravni govor predsjednika ili zamjenika mu.
2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
3. Izvješće o djelovanju društva u god. 1911.
4. Izbor novog predsjednika i odbora.
5. Eventualni predlozi.

Pozivlju se gg. članovi kao i drugi interesenti da u što većem broju prisustvovati izvole.

Odbor.

Poziv.

na VIII. glavnu redovitu godišnju skupštinu **„Lovranskog društva za štednju i zajmove“**, reg. zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 14. aprila 1912., u 10 i pol sati prije podne u društvenoj pisarni sa slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika lanjske glavne skupštine.
2. Izvješće ravnateljstva.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i društvenog suda.
5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
6. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji računi stoje zadrugarima na na uvid u društvenoj pisarni.

Lovran, dne 19. marca 1912.

Ravnateljstvo.

Br. 1288.

Oglas jeftimbe.

Daje se na opće znanje, da će se javna usmena jeftimba radi preuzeća gradnje školske zgrade u Danama obdržavati u Danama dne 3. aprila 1912. između 11 sati do podne i 1 sat poslije podne.

Izklična cijena jest 22 296 K 5 para.

Tko kod jeftimbe sudjel vati želi, imade položiti prije jeftimbe vadium od 10% od izklične cijene.

Jeftimbi pripušteni su jedino ovlašteni zidarski majstori odnosno strukovnjaci.

Uvjeti jeftimbe te nacrt i troškovnik mogu se uvidjeti kod ovog obć. poglavarstva za vrijeme uredovnih sati.

Glavarstvo občine u Buzetu,
dne 20. marca 1912
Načelnik: Ražpolić v. r.

Širite „Našu Slogu“.

Br. 636.

Natječaj.

Raspisuje se natječaj za jedno mjesto **općinskog čuvara javne čistoće i javnih nasada u Baški.** To je mjesto stalno, te onaj koji ga zaprema imade pravo na definitivnost polag čl. 4 organičkog pravilnika za opć. namještenike.

Sa tim je mjestom skopčana godišnja plaća 720 K (sedamstodvadeset), koju će vući u mjesečnim predplatnim obrocima.

Zahtjeva se:

austrijsko državljanstvo, doba od barem 20 godina, podpuno posjedovanje gradjanskih prava, zdravo fizično ustrojstvo, dobar glas i neprikorno moralno ponašanje.

Prvenstvo imadu aspiranti rodjeni i nadležni u Istri, te vješti u gojenju stabala.

Namještenik, koji postigne definitivnost, imade pravo na mirovinu polag zakona od 12 augusta 1907. br. 42. i. p. z. n

Molbe se primaju do konca marča o. g., nastup je službe na 15. travnja o. g.

Občinsko poglavarstvo Baška,
dne 20. ožujka 1912.

Načelnik: B. Kuftanić.

Pozor Hrvati Pazina i okolice.

Do malo dana otvara se

- domaća trgovina -

gotovih odijela za gospodu i djecu, svakovrsnih klobuka, kapa, rublja cipela itd.

Djaci imaju posebni popust. Jamči se za točnu poslužbu.

Za mnogobrojni posjet se toplo preporuča sa veleštovanjem

Matko Koren.

Uložne knjižice za „PCELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru steariniških svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Cieue razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

---

o o **JEFTINO I BRZO.** o o

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

VIA GIULIA I.

o o **JEFTINO I BRZO.** o o

Svoj k svomu!

Novo! Novo!

Svakovrsne

Igračke za djecu

dobivaju se u knjižari

I. Novaka - Pazin.

Svoj k svomu!

▫ SVOJ K SVOMU! ▫

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

▫ ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1. ▫

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna društva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risareske potrebštine.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća ═══ (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - - Najpovoljnije ciene. -

IGNAZIO STEINER, PULA

--- PIAZZA FORO. ---

GORICA ∴ ∴ TRST

Krojačnica prvoga reda.

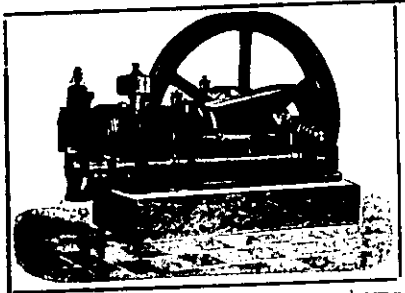

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

[illegible] na plin i t. d.

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA na plin i t. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals Moritz Hille, Dresden)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća ∴ ∴ ∴

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

Svoj k svomu!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carducci 5, kod Arene.

Sama na svi uredjena po najnovijim i higijenskim propisima, proizvodja napitke iz pravog, neraznog soka sladkog voća (malina, naranča [illegible]). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Dogrema automobilom

Svoj k svomu!

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. siečnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	„	dol.	2.5.
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol	Postaje	Dol. i Odl	Svak Punel Srijeda subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol	2.10
5.40	dol.	Punat	odl	5.—
5.45	odl.	„	dol	4.50
9.30	dol	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svaku Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaku Nedjelju
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIJEKA	dol.	3.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	2.45
8.20	odl.	„	dol.	2.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	2.15
8.45	odl.	„	dol.	2.10
1.12	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.50

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Svaki Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Petak
prije podne				po podne
6.35	odl.	RIJEKA	dol.	5
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol.	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.25	dol.	Krk	odl.	1.15
10.30	odl.	„	dol	12.55
poi podne				prije podne
12.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.30	odl.	„	dol.	6.55
4.40	dol.	Mali Lošinj	dol.	6.45
4.50	odl.	„	dol.	6.35
5.40	dol.	NEREŽINE	odl.	6 —

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
7.30	odl.	Vrbnik	dol.	6.30
8.45	dol.	Sv. Marak	odl.	6.15
9.20	odl.	„	dol.	6.10
9.30	dol.	Silo	odl.	3.30
9.40	odl.	„	dol.	3.20
[illegible]	dol.	[illegible]	odl.	3

Pruga Crikvenica-Rieka

Svak. [illegible]

[illegible] dol. [illegible] odl. [illegible]

[illegible] dol. [illegible] odl. [illegible]

Uvjetno pristajanje u Pasji i Lopari

Pozor tamburaška i pjevačka društva.

Naručite za pokladne zabave novo izašle šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuplete) sa pratnjom tambura ili glasovira i nove tamburaške partiture od Stahuljaka, Hruze, Farkaša, Machača itd. kod prve sisačke rukotvornice tambura

J. Stjepušin, Sisak.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

DOPUNJUJE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Dagnja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

po ciena od 2 do 10 para.

Petrove kapljice.

[illegible] prikazane protiv svim bolestima želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Najveća i jedina Hrvatska trgovina

GOTOVIH ODIELA,

šešira, rublja i t. d. i t. d.

Pula, Via Sergia 14.

Preporuča se Hrvatima i Slavenima u Puli i diljem cijele Istre, za što mnogobrojniji posjet.

Trgovina je otvorena od 26. marča t. g.

te je s toga razumljivo, da je obskrbljena najmodernijom robom iz prvih svjetskih tvornica.

Konkurenca izključena.

HRVATI I SLAVENI! Vaša je sveta dužnost, da podpomažete naša poduzeća, i to tim više, jer je u Vašu vlastitu korist!

U ovoj novoj Hrvatskoj trgovini bit ćete pošteno, solidno i jeftino posluženi.

Uz najodličnije poštovanje

Ante Tranfić, upravitelj.

Pula, Via Sergia 14.

Broj 14. Pula, u četvrtak dne 4. aprila 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce.. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogā sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Sretne uskrne blagdane

želimo svim našim čitateljima i svemu našemu narodu.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 29. marča 1912.

Ovoga ćedna imali smo u zastupničkoj kući dosta burnih prizora i nekoja iznenadjenja. Medju ove spada u prvom redu

Rusinska obstrukcija.

U sjednici od srijede bijaše na dnevnom redu medju ostalim i zakonska osnova o pristojbama za c. kr. duhanske trafike.

U razpravu uveo je osnovu zastupnik dr. **Czajkovski** kao izvjestitelj. Pošto je o osnovi kratko govorio bečki zastupnik divljak **Kuranda**, dobi rieč Rusinski zastupnik **Staruch**. On je govorio o svem i o svačem, samo ne o predmetu, puna četiri satu.

Pošto su vladine stranke doznale, da će zastupnik Staruch govoriti čitav dan i da je za njim ubilježeno više rusinskih zastupnika, stupile su sa rusinskim prvacima u pregovore. Kod istih su sudjelovale osobito sve njemačke stranke te poljački klub. Nakon dugotrajnih pregovora pošlo je raznim predstojnicima vladinih stranaka za rukom sklonuti Rusine, da odustanu barem za onaj dan od obstrukcije. Oni su konačno na to i pristali, ali čini se, da im je vlada morala obećati, da će urediti nekoje rijeke u iztočnoj Galiciji i da će im bar djelomično zadovoljiti u sveučilištnom pitanju.

Pošto je Staruch završio svoj govor, primljena je zakonska osnova za duhanske trafike u drugom i trećem čitanju.

Prešni predlog dra Körnera.

Iza toga prešlo se je na razpravu o glasovitom prešnom predlogu češkog zastupnika dra Körnera glede imenovanja sudaca u Češkoj. Generalni govornik za prešnost dr. Vertovšek, iznio je pristranstvo kod imenovanja sudaca za Slovence u Štajerskoj.

Predlozi o vodogradnjama.

Na to je započela rasprava o vodogradnjama, te su nekoji predlagali, da se skine su dnevnog reda.

Podpredsjednik Pernerstorfer predlaže glasanje. Kuća se izjavljuje, da se zakonska osnova zadrži na dnevnom redu protiv glasova Rusina i njemačkih radikala i nekih njemačkih zastupnika.

Poljaci plješću, Rusini viču i lupaju po stolovima.

Zaključak sjednice u pol 7 sati na večer.

Manje osnove.

Riešene su zadnjih dana i na brzu ruku i dvije zakonske osnove: **Osnova o plaćama u rudarštini i osnova o osjeguranju za slučaj nezgode.**

Govor ministra trgovine.

U sjednici od četvrtka uzeo je rieč kod razprave o vodogradnjama u Galiciji, Češkoj itd. ministar trgovine barun Roessler, koji naglasi, da je ova zakonska osnova neobhodno nuždna za Austriju.

Govor ministra javnih radnja.

Ministar za javne radnje **Trnka** pridružuje se izvodima svojeg predgovornika i preporučuje osnovu.

Iza toga započela je debata.

Rusinski zastupnik **Holubowicz** veli, da Rusini ne mogu za osnovu glasati, jer se pod tim silnim investicijama krije opet jedna poljska akcija za što uspješnije proganjanje rusinskoga naroda.

Češki agrarac zastupnik **Srdenko** govori koliko štete mora Češka godimice pretrpjeti od povodnja i zahtjeva, da vlada što skorije poduzme vodogradnje, koje bi to sprječavale.

Hrvatski zastupnik iz Dalmacije dr. **Ivčević** veli, da će Hrvati glasati listom za ove osnove, jer dolaze u korist slavenskih naroda i slavenskih zemalja. Nu kako god mu je to milo, da može koristiti tim glasanjem Slavenima, ipak traži, da se i Dalmacija uzme u obzir. Baš vodogradnje u Dalmaciji su veoma potrebne.

Češki zastupnik **Smrček** zahtjeva, da se što prije izgradi dunavsko oderberški kanal.

Odbijena prešlost predloga.

Iza toga prelazi se na pretresivanje prešnog predmeta dra Koernera o naimenovanju sudaca u Češkoj

Kod glasovanja odbijena je prešnost. Za prešnost glasali su svi češki zastupnici i svi Južni Slaveni, absentirali su se Poljaci, poljački socijalisti, umjerem Rusini i Talijani.

Pošto je došlo pri upitima stavljenim dielom na vladu, djelom na predsjedničtvo do vrlo bučnih prizora izmedju zastupnika Fressla i Jokhla, bude sjednica posred najvece buke zaključena.

Konac razprave o prvom čitanju o vodogradnjama.

U sjednici od petka uzima prvi rieč rusinski zastupnik **Trylowski**. On veli, da galički zemaljski zakon nema ustanove o vodogradnjama i riečkim regulacijama. Prieti se napokon, da će Rusini, ako se ne će susretati od strane vlade kako treba, poduzeti ostrije mjere.

Slovenac dr. **Krek** u ime jugoslavenskog kluba veli, da je ova zakonska osnova samo nagrada za poljački klub, da se održi vlada i većina. Južni Slaveni ne bi bili proti toga što se Poljacima daje, kad bi oni u slavenskim narodnim stvarima pokazali slavensku solidarnost.

Južni Slaveni pridržaju si dakle pravo da odluče o tome prema zgodi, kako će glasati o ovoj zakonskoj osnovi.

Jošte su govorili prvaci nekojih klubova, te je zaključeno, da se predja osnova posebnom odboru od 50 lica, koji će se izabrati poslije Uskrsa.

Osnova o poreznim polakšicama zadrugama itd.

Nakon kratke razprave odbila je kuca predlog, da se vrati vladi osnovu o poreznim polakšicama zadrugama i predujmovnim blagajnama. Osnova bijaše upućena poreznom odboru.

Pošto su još prihvaćene nekoje osnove manje vrijednosti, kao ona o briseljskoj konvenciji i o promjeni jednog paragrafa obrtnog reda, zaključi predsjednik poslije pol noći sjednicu i uredje buduću za dne 18. aprila o. g.

Kršenje ustava u Hrvatskoj.

Interpelacija zastupnika Spinčića, Prodana, Kreka i drugova na njegovu preuzvišenost g. ministra predsjednika, tičući se kršenja ustava u Hrvatskoj i Slavoniji.

Pitanje, na koje tražimo mi podpisani pozvani zastupnici hrvatskog naroda prešni odgovor od Vaše preuzvišenosti, je od najveće obćenite važnosti; mi bismo se teško ogriješili o svoju dužnost, kad ne bismo isto spružili ovdje, u ovom zakonudavnom tijelu, kojega smo i mi članovi. Mi smo na to u svakom obziru pozvani. Mimoisav činjenica, što moramo mi usljed razcepkanosti našega naroda u mnoštvo pokrajina i zemalja, tim više čuvstvo uzajamnosti prema svim dielovima našega naroda njegovati i kod svake prigode na vidjelo iznjeti, te radi toga nepravdu, koja tišti jedan dio našega naroda takodjer i na sebi ćutimo, zahtjeva neobhodno ne samo ugled, nego i obstanak monarhije, da pristupe k riešidbi nepodnosivog stanja u Hrvatskoj i Slaveniji svi na to pozvani čimbenici.

Ne ćemo da spominjemo činjenicu, koja je i tako poznata svakomu, koji znade povjest naše monarkije, kako bijaše naime vjernost hrvatskog naroda kroz stoljeća glavnim stupom monarhije. Moramo pako označiti otvoreno naše osvjedočenje, koje se je kao najbolnije iskustvo u našem narodu uvriežilo i koje polazi sa temeljnog načela, da se vjernost samo vjernošću stiče i koja nalazi izraza u prosvjedu

Mošćenička draga.

Napisao: Ivan Ivančić

(Dalje.)

5. Pošta i komunikacije.

U Dragi nije do pred jedno desetak godina bilo nikakovog poštanskog ureda, nego su pisma dolazila na poštanski ured u Mošćenicama i onda ih je posebni listonoša (jedno vrijeme poznati „Poštar Jože") donosio u Dragu i dijelio.

Danas imade Draga u tom pogledu nešto bolje, ali nikako ne ono, što bi bilo potrebito. U Dragi je samo poštanska sabiraona, kamo pisma dolaze, te ih onda okolo dijele, a isto se tamo mogu pisma predati i odposlati, ali samo obična pisma. Naprotiv se preporučena pisma, novac, paketi i slično dižu i predaje samo na poštanskom uredu u mjestu Mošćenicama.

To je eto velika neprilika i šteta osobito u ljetno doba, kad imade u Dragi više stranaca a prema tome i više pošte ili prometa na posti.

Neću da pretjerujem, ali mogu slobodno uztvrditi, da je promet na sabiraonici u Dragi dva puta veći, nego li na poštanskom uredu u Mošćenicama. To se može svatko uvjeriti, koji dodje u ona mjesta i pogleda kroz nekoliko dana primljenu i odposlanu poštu. To su potvrdili i ustanovili poštarski kontrolori i komesari, koji obično svake godine dolaze od ravnateljstva u Trstu, da pregledaju poštanske urede. Imao sam dapače prilike vidjeti opasku, koju je jedan takav kontrolor učinio pred 2 godine, a u istoj konstatira, da je od stotine pošiljaka na poštanskom uredu u Mošćenicama otpalo na Dragu i njezinu okolicu ništa manje već 85 i zato je on učinio opazku, da bi bilo potreba, da se ured prenese u Dragu.

Dražani, a isto i nekoji gostovi ukupno i pojedince, već su se više puta obratili na ravnateljstvu pošta u Trstu, da u Dragi ustanovi posebni poštanski ured, ali do sada sve je ostalo bez uspjeha. Možda bi se to već bilo i postiglo, da se u Austriji previše kad god ne štedi, a troši ondje, gdje se ne bi smjelo trošiti. Kad bi se naši i obćinski i pokrajinski zastupnici za to zauzeli, možda bi se i to postiglo, što im i ovom prilikom preporučam.

Poštansku sabiraonu u Dragi vodi Vinko Mavrčić, a poštanski ured u Mošćenicama Petar Deškovič.

Poštu vozi sada poštanski automobil i to u jutro dolazeć iz Opatije oko 8 sati, a popodne vraćajuć se iz Kršana oko 5 sati.

Ovaj automobil vozi takodjer putnike, ako se tkogod želi vozuti, ali domaćem je pučanstvu od slabe koristi, s jedne strane poradi visokih cijena a s druge strane poradi neprilične ure. Mjesnim prilikama bi bolje odgovarao obratan vozni red t. j. u jutro u Opatiju a u večer natrag.

Osim automobila imade Draga dosta dobru komunikaciju parobrodima Ugarsko-hrvatskog parobrod. društva. Glavna je u tom smislu pruga iz Cresa na Rijeku. U jutro oko 8 sati polazi parobrod iz Drage a vraća se iz Rijeke u 1 i pol po podne. Osim ovoga parobroga pristaje u Dragi većina parobroda, koji obće izmedju Rijeke, Pule, Rovinja i Trsta, tako, da imade sada skoro svaki dan parobrod za Lovran, Opatiju, Rijeku i natrag.

Neprilično je samo to, da se mora iskrcavati putnike ladjicom, jer parobrod ne može na kraj pristati, a to za to ne, jer nije uredjen molo. Sada, nakon moljakanja od preko 20 godina, gradi se komad mola, te će se tako i u tom pogledu poboljšati prilike u Dragi. Onda će biti još bolje komunikacije s parobrodima, koji će meći uz drugo i poštu vozuti, a tada će biti još veća potreba posebnog poštanskog ureda u Dragi

(Nastavit će se.)

ogorčenja proti postupanju sa istim i u odlučnom, ničim zapriečenom zahtjevu, da se temeljito promjeni sadašnji vladajući sustav.

Ban Hrvatske i Slavonije je već više desetletja namještenik, u svakom obziru odvisan od ugarske vlade, koji smije kod svojih gospodara u Budimpešti samo tada na priznanje računati, ako provadja, zapostavljajuć pravo i zakon, najbrutalnijim sredstvima naloge ugarske vlade. Čim se je koji ban samo dielomice usudio da zastupa i to stanovište, da ima zakon također za Hrvatsku i Slavoniju vrieditи, morao je odmah popustiti. Kako daleko može da posegne ta brutalnost, dokazaje jasnije nego li sve ostalo žalostna poviest veleizdajničkog procesa od godine 1871., 1885., 1908. i 1909.

Množtvo samovoljnih činjenica i težkih povrieda zakona, koje su na sramotu ustavnoj državi, počinjenih od ugarske vlade i njezinih namještenika u Hrvatskoj, označuju putokaz, kojim je madjarska prejeranost nastojala da privede hrvatski narod u svoju podredjenost. Ova nasilja postigla su u postupanju nedavno imenovanog bana, ako je moguće, još veći stupanj. Činjenice, o kojima se radi, jesu poznate. Upućujemo samo na to, da bijaše sabor, koji bi imao po zakonu svake godine najmanje tri mjeseca zasjedati, i kojega se je za pet godina par puta samo u tu svrhu sazvalo, da bude odmah odročen ili razpušćen, od sadašnjeg bana razpušten i prije nego li se je sastao. Spominjemo nadalje, da se je narodu oduzelo bezobzirnom zabranom sastajanja mogućnost, da razpravlja javne političke odnošaje na sastancima, koje im pravo zajamčuje zakon o društvima i o sastancima. Novine su neprestanim zaplienjivanjem i oduzećem prava o razpačanju istih, silno oštećene. Bivše zastupnike baca se u tamnice. Občinske načelnike odstavlja se bez razloga; svaku se političku slobodu najbrutalnijim načinom uništuje.

Sadašnji ban, koji ne ima, budi mimogred rečeno, potrebite naobrazbe niti za političkog činovnika, kamo li za ravnajućeg državnika i koji je radi svojeg, pred mi kakvom posredbom prava prezajućeg značaja od stražmeštra i kancelarijskog pisara podignut u Hrvatskoj do najviše časti, te imade pri tome još obraza, da se, počinjajuć zločine, poziva na zakon.

Ustavni život u Hrvatskoj i Slavoniji jest mrtav. Mjesto njega vlada samovolja, koja bi bila pojmljiva samo kod pobjeditelja sa zarobljenim narodom.

Može li se išta čudnovatijeg i pomisliti nego li je činjenica, da se može za uzdržavanje potuzakonitog stanja u Hrvatskoj upotriebiti zajedničku vojsku.

Obzirom na okolnost, da ima i naš odnošaj prema Ugarskoj ustavno vladajuću vladu u obim polovicama monarkije kao temelj, pitamo:

„Je li njegova preuzvišenost ministar predsjednik voljan, da posveti dogodjajima u Hrvatskoj i Slavoniji potrebitu pažnju, te da uporabi sva na razpolaganje stojeća mu sredstva radi uspostave ustavnog života tamo“?

U Beču, 5. marča 1912.

(Slede podpisi.)

Za pomorsku naobrazbu našega pomladka.

U brojevima ožujka, travnja i svibnja 1911. i veljače ove godine, list „Rivista“ svim pravom obziljno se bavi sa osjetljivom nestašicom pomoraca (kapetana i poručnika) i sredstvima, kojim bi se istu moglo suzbiti, o da se tako u skoroj budućnosti ne paralizuje napredak, kojemu rekbi da je naša trgovačka mornarica sretno upućena.

Pažljivo sam pratio razvoj argumenata i mnijenje raznih osoba, koje su po svom položaju najkompetentnije u toj stvari. Držim pak — po mojem skromnom mnijenju — da nijedan od promatranih i iz uesenih sredstava nebi bog zna koliko doprinio, da poveća broj mladića, što se po svećuju pomorskom zvanju; jer kolika bila obširnija i kompleksnija naobrazba mladića, to je širji njegov djelokrug.

U prošlosti, koji mu drago mornar, samo da je znao čitati i pisati, pošto bi navršio propisano razdobije četverogodišnje plovidbe, sa malo dobre volje i kojim mjesecom privatne pouke, uspio bi i postao poručnikom i kapetanom. Tim ne velim, da izmed dotičnih pomoraca, koji bi tako došli do toga položaja, nebi bilo danas u aktivnoj službi takovih, koji nijesu nipošto manje vriedni — obzirom na nautičko znanje — od onih što danas izuče redovitu nautičku školu.

U doba, što je trajalo tamo do 1880., redovita je nautička obuka trajala 2 godine i učenici što bi je polazili, imali su doduše više pouke u matematici i nautičkoj disciplini, te i ovi postadoše izvrstni pomorci; ali ni jedni ni drugi nijesu uživali one obćenite izobrazbe, koju današnje prilike traže od kapetana, te izim riedkih slučajeva kod pomoraca vanredna uma, kojim bi uspjelo, da se dočepaju mjesta na kraju, velika se je većina milom ili silom morala podvrći svakoj protivštini, prilagoditi se prilikama od može le i ustrpljivu držati započete karijere.

Stvari su se danas promjenile. Postojeći ustroj naših nautičkih škola imade takovu osnovnu nastavu, da pitomac, što je koju svršio sa dobrim uspjehom, nije prinuđen, da se posveti pomorskom zvanju, te oni mladići, čije je znanje nešto više od normale i naišav na bilo kakovu oprieku već u početku svoje plovidbe, izgube onaj zanos i privlačivost, što su imali prama moru.

U obće se moramo i ponajviše bivaju zadovoljni, što su zapustili zvanje, što samo za nekoje izabranike biva kao prilična nagrada za sve, što im taj život krati i poteškoće što ih imade.

Taj se primjer u velike sliedi.

Nisam imao prilike, da statistički sravnjujem broj pitomaca naših nautičkih škola, sa brojem onih, koji — nakon pravilno svršenih nauka — se postojano posvete pomorskom zvanju, ali držim da broj potonjih malo prelazi 50%.

I zaista, izvan mornarice, kod nas vidimo svršenih nautičara zaposlenih u raznim i razložnim javnim i privatnim službama i nalazimo ih širom svieta rasijane, *kao jedine predstavnike gradjanskog staleža naroda sa jadranskih obala.*

Ja za to držim, da će svaka promjena kod postojećih odredaba za postignuće koje časti u trgovačkoj mornarici malo ili ništa doprinieti povišenju broja brodara, jer, kako već rekoh, najveća posljedica odmetnuća (od pomorskog zvanja) stoji upravo u poboljšanim prilikama naobrazbe, koja proširuje djelokrug i proširava izvore dobitka.

Dopustiv, da postotak odmetnih biva postojan, jedini bi način, da se povisi broj brodara bio taj, da se povisi broj pitomaca. Da se to postigne, trebalo bi omogućiti, da se uzgojem tih zavoda okoriste također sinovi onog diela Istre i sjeverne Dalmacije, što iz jezičnih razloga ne mogu polaziti nautičke škole u Trstu, Lošinju (Dubrovniku i Kotoru).

Iz jednog izvještaja c. kr. zemaljskog školskog vieća za Istru, vadim sliedeći pregled vrhu broja i nastavnog jezika pučkih škola ove pokrajine:

Brojevna skrivalica škola u Istri po kotarima i jeziku godine 1904./1905.

U kotarima: Kopar talijanskih 14, hrvatskih 2, tal.-hrvatskih 3, slovenskih 20, ukupno 46; Volosko talijanskih 3, hrvatskih 19, slovenskih 12, ukupno 34; Pazin talijanskih 5, hrvatskih 18, tal.-hrvatskih 5, ukupno 28; Poreč talijanskih 28, hrvatskih 6, tal.-hrvatskih 3, ukupno 37; Pula talijanskih 11, hrvatskih 14, tal.-hrvatskih 3, njemačkih 1, ukupno 29; Lošinj talijanskih 8, hrvatskih 9, tal.-hrvatskih 3, ukupno 20; Krk talijanskih 2, hrvatskih 19, Rovinj talijanskih 2; svih skupa 217 i to: talijanskih 73, hrvatskih 94, tal.-hrvatskih 17, slovenskih 32 i njemačkih 1. Odbiv ženske škole 22, ostaje muških i mješovitih škola 195, od kojih *64 talijanske, 86 hrvatske,* **17 hrvatsko-talijanske,** *27 slovenske, 1 njemačka* — 195 škola. Prema tome imade u Istri hrvatskih, hrvatsko-talijanskih i slovenskih pučkih škola što ih polaze muškarci ukupno *130*. Osim toga „Družba sv. Ćrila i Metoda“ uzdržava *34 škole* sa 48 razreda, koje polazi *1800* djećaka.

Iz gore navedenog je jasan nadbroj hrvatske djece na školama u Istri, bez da se računa i Slovence.

Iz gore iztaknutih razloga koliko Hrvatom toliko i Slovencem zatvoren je put da teže za častima u trgovačkoj mornarici i premda duvaju najveći kontigent momčadi na našim brodovima, bivaju osudjeni da se ne popnu više od časti „nostroma“ (nadglednik broda), akoprem im i volja i dar naravi daju na to pravo.

Iz toga slijedi, da bi ustanovljenje jedne nautičke škole sa hrvatskim nastavnim jezikom bilo *jedino sredstvo*, da se doskoči potrebama trgovačku mornarice, a u c. kr. ratnu mornaricu došao bi veći kontingent dobrovoljaca, našto bi ova, za svaki slučaj mogla računati.

Vitez je Vuković, zastupnik u carevinskom vieću, već predložio, da se ustanove paralelke na nautičkoj školi u Lošinju. Bio bi zadatak vlade da poradi oko ostvarenja te nužde.

Ovaj sam članak bio svojedobno poslao na list „La Rivista“, kao strukovnu pomorsku novinu, u nadi, da ću samoj stvari koristiti.

„La Rivista“ ne samo da nije članka otisnula, već je u br. 6. od pr. god. pod rubrikom „Comunicazioni“ na odgovor dala slijedeću izjavu, kojoj ne treba da dodajem komentara, jer će svaki lako razumjeti njezin duh.

Evo te izjave u prevodu:

„*I. A. Baška.* — U članku prošlog mjeseca kazali smo, da mi nastojimo izbjeći polemike u pogotom predmetu; vaši bi nazori bili povodom, da se stvar zavuče u nedogled, bez da se dodje do kakovog praktičnog zaključka.

U ostalom vi griešite pogledom na polazak nautičkih škola, a osobito glede narodnosti pitomaca, jer *većina njih nije talijanske narodnosti* (opaska pisca: njemačke valjda ne, slijedi, da su te talijanske nautike većinom za Hrvate), osim toga treba da znate, da je na nautičkim školama u Dubrovniku i Kotoru u *pripravnim tečajima* nastavni jezik hrvatski (da, za to, da ih priprave na talijanski jezik, koji je nastavnim jezikom u tehničkim razredima. Op. pisca), pada po tom sama po sebi predpostavka, da je uzrok nestašice pomoraca u jezikovnom pitanju. Pače vas možemo uvjeriti, da 4 naše nautičke škole i 2 u Translaitanji na Rieci i u Bakru su sada prepolažene, ali važnost stoji u tome, da bi se znalo, je li će se pitomci posvetiti pomorskom zvanju. Konačno vam velimo, da od gradova, u kojim bi se mogla ustanoviti škola od Vas predložena, bila bi jedino Pula, a bit će vam jamačno poznato, da koli Flottenverein, toli krščansko-socijalna stranka su uporno tražili od vlade, da u Puli otvori nautičku školu sa njemačkim nastavnim jezikom.“

Po ovom se vidi, kako naši dobri zemljaci izbjegavaju hrvatsko pitanje! . . . .

Ja s moje strane nemam da šta primjetim, a naša će javnost iz toga upoznati i na ovom polju iskrenost i mirotljubivost naših za nevolju suzemljaka Talijana.

Kapetan Ivan Antončić,
učitelj trg. naut. tečaja u Baški.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Odlazak nadvojvode Franа Ferdinanda. U ponedjeljak odplovio je na jahti „Lacroma“ nadvojvoda prijestolja-nasljednik Fran Ferdinand sa suprugom, djecom i pratnjom sa brionskog otoka put Trsta. Iz Pule došli su pozdraviti visoke putnike admiral Ripper, više viših častnika, upravitelj kot. poglavarstva grof Schönfeld, vladin komesar barun Gorizzutti i drugi. Rastanak bio je posve srdačan, jer su visoki putnici naši za svakoga od prisutnih prijazno rieč. Nadvojvoda je izrazio svoje zadovoljstvo radi boravka na Brionima te je obećao, da će se još vratiti.

Iz Pule odvezoše se — kako rekosmo u Trst, a odavle poslie podne državnom željeznicom u Beč.

Nova uapšenja. U subotu poslije podne uapšeni su po nalogu sudca iztražitelja radi neurednosti kod puljske občine još i ovi občinski činovnici: predstojnik občinskog gradjevnog ureda inžinir *Borri*, obć. kancelist *Presil*, nadglednik pometača *Blaž Polla* i poslovodja plinare *Anton Brosina*. Dakle ponovno četvorica kamorraša, pristaše one stranke, kojoj na čelu stoji zemaljski kapetan Istre dr. Ludovik Rizzi; četiri poštenjakovića, koji pomnožavaju poštenu firmu Galante i drugovi; četiri službenika, koji su služili samo kamori i njezinim kaponjam u občini jedino u tome i u tolike, što su krali občinski novac i tim ukradjenim novcem gradili kuće i ville i kupovali posjede, dok je poznato, da je nekoji od njih došao u Pulu pred ne dugo vremena odrpan i bos. Eto za takovu poštenu bandu zauzimlje se talijanska sinjorija na istarskoj junti, takovu firmu išao je na ruku pokrajine zagovarati kod ministara u Beč zemaljski kapetan Istre dr. Ludovik Rizzi i zem. prisjednik Franc Salata. Čitatelji neka sami prosude svu tu liepu kumpaniju.

Zlobna oštela. Za zlobne oštete, što je počinjaju pojedine propalice bilo na tudjem posjedu ili imetku čine talijanska glasila odgovornim hrvatske seljake ili tobož naše pristaše. Za to ne imadu do duše nikadu ozbiljnih dokaza, ali njima je dosta nabaciti se na Hrvate ili na naše pristaše klevetom i lažu, pak bilo to istinito ili nebilo. Takovim se je sredstvima borila proti našemu narodu istarsko-talijanska kumorra. No poslovica kaže, da se vrčom ide po vodu, dok se ručica ne odbije, i tako se je dogodilo glasovitom glasilu talijanske liberalne (ne smijte se!) stranke u Puli. Istomu pišu naime ovih dana iz Poreča, da je neki *Luigi Stabile* (taj valjda nije Hrvat ili Slovenac) stanujući na posjedu Maričićevom kod Tara, zlobno ranio jednog vola sa željezom od pluga, dok je orno na rečenom posjedu. Usljed težke rane moradoše vola odmah mesaru prodati za 160 K, dočim je vol bio cienjen na 400 K. Vlastniku je dakle nanešena šteta od 240 K i to jedino iz osvete ili zlobe.

I tako bi morali talijanski listovi Istre tražiti medju svojim pristašama, medju propalicama kamorre one propale stvorove i zlotvore, koji ruju i rečo traje i čine svakojake štete seljacima i posjednicima iz objesti, osvete ili zlobe. Stabile docet.

Skupština Sokola u Puli. U nedjelju dne 14. t. mj. u 3 sata po podne obdržavat će I. istarski Sokol u Puli u društ-

Nastavak u prilogu.

venim prostorijama svoju redovitu XVI. glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav staroste. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izvješće nadzornog odbora. 5. Promjena pravila. 6. Eventualia. 7. Izbor novog odbora.

U slučaju, da tog dana skupština ne bude sposobna zaključivati, držat će se ponovna skupština dne 21. t. mj. uz koji mu drago broj prisutnih.

Popunjenje občinsko konsulte. U prošlom smo broju javili, da se je dr. Baseggio odrekao na časti svjetujućeg vijećnika za občinu Pula i dodali, da vlada ne bi trebala da to mjesto popuni. Kad smo pak doznali, da je „svjetujući“ vijećnik c. kr. obrt. nadzornik Pellegrini premješten iz Pule, naglasili smo još jače, da ne bi vlada smjela u obće imenovati nove vićnike, te obzirom na to, što dva kamoraša (Fabbro i dr. Bossi) ne dolaze na sjednice, neka vlada dade mig zastupnicima ratne mornarice te se zahvale, za kojima bi onda slijedili hrvatski i socijalistički zastupnik. To bi bilo najpametnije, ali rek bi, da se to neće dogoditi, nego će vlada opet nasjesti kamorri. Čujemo, da je kamorra na istarskoj junti (ditta Rizzi & Ci.) predložila vladi na mjesto dra Baseggia, odvjetnika u Puli, kamorristu dra Bregata, nekoć predsjednika upravnog odbora občine Pula, koji je mogao znati, da je firma Galante & Ci. i za njegove uprave varala i krala. Već iz toga gledišta morao bi dr. Bregato biti izključen iz kombinacije za imenovanje manjkajućeg vijećnika. Ali imade još jedan razlog, i to takav, *da vlada ne smije u obće imenovati više nijednoga kamoraša ili pristašu firme Rizzi & Ci.* Spomenuli smo, da je vijećnik Pellegrini premješten iz Pule, te bi tako ostalo i njegovo mjesto prazno. Ali čujemo iz pouzdanog izvora, da g. Pellegrini ne kani otići na svoje novo boravište, već da je zatražio mirovinu te će ostati i dalje u Puli; dakle on bi ostao i vićnikom u obć. konsulti. Pošto je pak taj g. Pellegrini izjavio, da se on smatra u obć. vijeću zastupnikom gradjanstva (čitaj dobro: kamorre), to je uviek tielo državnih činovnika bez svog zastupnika u občinskom vijeću, dok kamora imade i bez dra Baseggia uviek svoja tri zastupnika u tom vijeću. Vlada dakle mora prije popunjenja praznog mjesta u obć. vijeću dobro promisliti i paziti, koga će imenovati, a po gornjim činjenicama sliedi, da ako je vlada nepristrana, imenovat će na mjesto dra Baseggia, zastupnika od tiela državnih činovnika. Ako to ne učini, onda će biti jasno, da vlada šuruje sa kamorrom, i sve što je učinila na občini Pula, jest samo, za obsjeniti prostotu.

Kad je ova viest bila već složena, došlo je imenovanje na mjesto odstupivšeg dra Baseggia. Na njegovo mjesto imenovan je u občinsku konsultu odvjetnički kandidat dr. Andrija Benussi. Kad je već tako predlažemo vladi, da mjesto g. Pellegrinia imenuje u konsultu odvjetnika dra Prioru i tako će biti podpun finis coronat opus.

Misli da je u Italiji. Na ovdašnjem policajnom odsjeku nalazi se od malo vremena neki činovnik Majerotti, tirolac. Taj čovo ne samo, da ne poznaje ni riečі hrvatskog jezika, nego se u svojoj tupljoj nadutosti usudjuje još tjerati stranke iz ureda, koje mu dodju u službenom poslu i s njime hrvatski govore. Dapače čujemo, da se je jednoj stranki zagrozio zatvorom, ako bude tvrdokorno ustrajala govoriti hrvatski.

Ako je sve to istina, onda najodlučnije prosvjedujemo, da nam ravnateljstvo policije šalje simo takove objekte, koje mjesto da pomažu što što ne znaju hrvatskog jezika, oni još vrijedjaju i provociraju stranke, koje govore hrvatskim jezikom. Mi zahtjevamo od ravnateljstva policije u Trstu, da takove nesposobne činovnike makne iz Pule, jer ćemo inače mi udariti u druge žice i naći načina, da se po hrvatski ogledamo s tim tirolskim objektom, tim više, što znademo zašto i kako je pao u Pulu.

Ustrojenje „Hrv. Sokola“ u Medulinu. U nedjelju dne 24. marča ustanovljen je u Medulinu „Hrv. Sokol“. Na prvoj skupštini pročitalo se pravila i govorilo se o vježbi, koja je već započela na uličnicu.

Puljski „Sokol“ zastupao je brat Ilić. U upravu bili su izabrani: Kirac Ivan, Radošević Ivo, Rojnić Ivan, Grakalić Josip, Kirac Miho, Mihaljević Nikola, Lazarić Luka, Lorencin Jakov, Mihaljević Roko i Radošević Ivan pok. Josipa i to po redu, prvi kao starosta, zatim podstarosta, 2 tajnika, 2 blagajnika, 2 upravitelja, knjižničar i poslovodja.

Iz Kanfanara. Već su minule dvije godine odkad vladaju u našoj občini nesnosne prilike uslijed nezakonitog vladanja sa strane jednog invalidnog pisara, koji imade tu sukno i škare te kroji po miloj volji na veliku štetu nas občinara i občine, a da to ne opažaju ili ne će da opaze pozvane vlasti.

Nakon pada puljske občine osobito se naglasiva u novinama onaj blaženi § 96 občinskog reda za Istru, koji pako za našu občinu — žalibože — ne vriedi ili bolje rečeno vlasti hoćeju, da za nas ne vriedi, usprkos toga, da se je 20 naših občinskih zastupnika zahvalilo na časti občinskih zastupnika, usljed nezakonitosti, koje su vladale uobće na občini, a osobito prigodom imenovanja občinskog tajnika, u dobroj namjeri, da će se imenovati občinski odbor sa predsjednikom na čelu; usprkos toga, da se na sve moguće načine troši i muze občinu bez iknakvog obračuna i proračuna; usprkos toga, da se troši občinski novac bez iknakve revizije; usprkos toga, da je občinski načelnik nesposoban da vodi občinske poslove radi njegove abnormalnosti, nastala usljed kapi; usprkos toga, da jedan pisar, iztjeran iz državne službe radi političkih izgreda, podpisuje uredovne spise i vlada občinskim dobrima mjesto načelnika itd.

Pak na sve ovo da šutimo? Ne! Jer je toga odviše, to hoćemo i zahtjevamo odlučno prava, što nam po božjem i pravom zakonu idu. Kad slavna Junta ne će, ako prem su joj dobro poznate naše prilike, da uzpostavi red, nego cijelu stvar tjera dalje u korist talijanstva a nipošto u korist občine i občinara, pitamo mi: gdje si Ti c. kr. vlado, zar ne možeš i tu segnuti do § 96. občinskog pravilnika? Zar ne vrijedi i za občinu Kanfanar zakon?

Tako pozivamo mi občinari mjesne občine Kanfanar c. kr. vladu, jer smo napokon prisiljeni i jer smo do grla siti tog nesnosnog stanja i režima u našoj občini, vodjenoj po naznalicama. Ne bude li nam se pomoglo, bit će zlo i naopako po nas i občinu. S toga treba odmah tomu zlu stati na put.

Čuje se, da će se do skora vremena obnoviti občinsko zastupstvo putem izbora, koji će se — valjda — obaviti po našem „invalidu“. Bude li tome tako, nemamo ništa boljem da se nadamo, jer će mo biti opeta izloženi občinim nezakonitostima i nepravdama, kao što smo od pamtivieka bili, a osobito ovo zadnjih par godina. S toga pozivljemo slavnu vladu, da i ovdje, i to za vrijeme otvori oči, da i ovdje postavi u rabu zakon e da prestanu toli abnormalni odnošaji u korist občine i občinara.

Iz Krnice. *(Naše komedije.)* Častokrat u raznim novinama čita se kojekakve dopise iz Krnice. Čitatelji, koji ne poznadu Krnice ni krničke prilike, misliti će, da je ovo velegrad, u kojemu se danomice događaju čudesa. Odlučih se protiv svoje volje, da prikažem sasma vjerno jade ove mjestne občine.

Prvo zlo što tišti ovu občinu je to, da smo pod občinom talijanskom, koja za nas mari kao za lanjski snijeg. Komedije naše znade ona izrabiti. Drugo veliko zlo je to, da smo ljudi nesredjenih misli, a usljed ovoga vlada kod nas republika najvećih komedija. Predloži li na primjer jedan občinski zastupnik iz Proštine pametan i koristan predlog, ne primaju ga do znanja krničani; prave oni utok na zemaljski odbor. Čestokrat dogodi se, da takav rekurz nema ni repa ni glave. Predloži li netko iz Krnice nešto pametna i koristna, predlog pada nadpolovičnom većinom iz osvete na učinjene rekurze. Odavna vrti se u nas ovakovo kolo, s kojega jednog lijepog dana strovalit ćemo se u duboki jaz krničani i proštinari, a na radost i veselje drugih.

Treće veliko zlo je to, što nizkom hotimičnom zlobom ruje jedan izpod drugoga. Usljed toga, mjesto čistiti pred svojom kućom, idemo okolo obilazeći tudje pragove. Višeputa opazimo, da ima drugi pred vratima razbacane slame, pa onda udri po njemu; istodobno pred svojim vratima imademo kaljužu punu smrada, kojeg ne vidimo, a niti ju osjećamo nosom, akoprem nam to više kilometara daleko zaudara.

Tko pozna ovdješnje prilike i prispodobi ih sa gornjim trim rak-ranama ove občine, bit će mu jasne sve prošle, sadašnje, a na žalost i buduće — cirkusove pajacade. To sve izdaje ljude neozbiljne. Na jeziku smo veliki, srdačni, iskreni, pouzdani prijatelji; iza hrbta smo ni više ni manje nego klevetnici. To su žalostne, istinite činjenice, posljedice njihove su: gnjilež, koja nas guši, koja ubija volju u svakome za rad. Narod propada na gospodarskom, narodnom i moralnom polju. Mjesto iznašati kojekakve gluposti, što koja krezuba baba sniva po noći, putimo i savjetujmo narod, da ga obranimo od sjegurne propasti, razširimo mu njegovo obzorište. Oslobodimo ga hlivarskih šapa, kojino ga drže zmajskom snagom. Upućujmo ga na uredan život i na racionalno gospodarstvo.

Okanimo se onih tradicionalnih osobnih mržnja, nek nam srce čuti i hlepi samo za onim, što je liepo i plemenito, iztjerajmo iz naših srca onu zakorenjenu mržnju, ste vlada medju nama, ostavimo osobne odurne napadaje, jer su samo nama svima štetni u svakom pogledu. Radimo svaki po svojoj moći za podignuće naroda u budi kojem pogledu a okanimo se onih osobnih stvari; iznesimo ih tekar onda, kad svaki lik negativno djeluje, ali pri tome držimo dobro na pameti, da ne iznesemo ono, što istini ne odgovara, da ne pretjerava mo, jer se može dogoditi, da izazvani deseterom mjerom mjeri. Najteža je stvar, osloboditi se zabluda u kojima smo uzgojeni. Zablude te osjećamo već dobro; one su krive, što krećimo rakovim putem. Strasti nadjačale su naš razbor, usljed kojih osvećujemo se ni krivu ni dužnu.

Vjerna je ovo slika naših prilika ovdje. Skrajno je vrijeme, da se zaustavimo i počnemo raditi kao ljudi.

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja. Mjesto plaznine k predstavama „Zimskog Sunca“ (3 predstave) u Malom i Velikom Lošinju, što su bile priredjene u korist „Družbe“, urodjenje pozornica i za buduću kazališnu dvoranu u Malom Lošinju, darovale: dr. Pero Magdić iz Varaždina i prof. Ambroz vitez Haračić po 20 K, Juraj Vučemilović iz Imotskoga 18 K, Jadranska banka u Trstu 12 K, prof. Vjekoslav Spinčić iz Opatije, Kerstica i Pindulić (skupa) iz Punta, Trgovačka i obrtnička komora u Zagrebu po 10 K, N. Leva iz Vel. Lošinja 8 K, Antun Miletić iz Malog Lošinja, profesor Stj. Figurić iz Pazina, prof. Katunarić iz Splita po 6 K, Šime Picinić bogoslov u Zadru, Fr. Matejčić c. kr. zem. škol. nadzornik u Trstu, dr. Šimunić liječnik u Velikom Lošinju, Niko vit. Mardešić iz Pule, Milan Keretz iz Malog Lošinja, Pavao Magdić iz Varaždina, Franjo Luković, c. kr. komesar u Malom Lošinju po 5 K, dr. Brovet, liječnik u Krku, gdja Šorić iz Velikog Lošinja po 4 K, dr. Ivan Antončić u Trstu, pop P. Fugošić iz Čunskoga, Ante Andrijčić, prisjednik u Poreču, Nikola Turato župnik u Cresu, dr. Flego iz Pule, pop Fr. Krivičić iz Unija, prof. Niko Žic c. kr. kot. škol. nadzornik u Krku, dr. Josip Smodlaka iz Splita, prof. Matko Mandić iz Trsta po 3 K, Josip Krmpotić iz Pule, dr. Franjo Bučar iz Zagreba, pop Joso Pavačić, Antun Trinajstić obojica iz Beleja i Srečko Rizzotti po 2 K, gdja Marija Poljanić, Antun Bakota i Ante Nikolić, svi iz Malog Lošinja po 1 K.

Ukupni prihod iznaša K 974·36, trošak K 450 67. Čist prihod od K 523 69 podjelilo se ovako: „Podružnici družbe sv. Ćirila i Metoda“ u Malom Lošinju K 100, za priredjenje buduće kazališne dvorane u Malom Lošinju K 133 40, za uredjenje pozornice u Malom Lošinju K 100 33, „Podružnici družbe sv. Ćirila i Metoda u Velikom Lošinju K 52 78, za uredjenje pozornice u Velikom Lošinju K 106 38, za nabavu glazbala i struna K 30 80.

Plemenitim darovateljima izriče svoju svesrdnu hvalu

Odbor za priredjenje „Zimskog Sunca“.

Krčki kotar:

„Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu“ javlja, da sa 1. aprilom t. g. mjenja svoje plovidbene redove, kako vidljivo na današnjem oglasu. Na pruzi Rijeka Nerezine odilazi parobrod sa Rijeke svakog ponedjeljka i četvrtka, a na pruzi Rijeka-Rab svake srijede i subote.

Voloski kotar:

Roditeljski sastanak u Mošćeničkoj Dragi. U ponedjeljak dne 25. marča, u 3 ure poslje podne obdržavao se u pučkoj školi Mošćeničke Drage opet jedan roditeljski sastanak. Bio je to treći u godini dana, a uspio je posve dobro i što se tiče slušatelja, kojih je bilo oko 120, i što se tiče govornika, koji su bili tri i to: sazivač sastanka učitelj Nikola Zec, prof. Ivančić iz Opatije i mošćenički župnik Ivan Žiganto.

Sastanak je otvorio učitelj Zec, zahvalivši roditeljima, što su se tako mnogobrojno sakupili a zatim je govorio o „radu i odmoru“, pri čemu se je osobito svrnuo na gubljenje noći. Lijepo je razložio, kako sve na svietu radi, pa zato mora i čovjek da radi.

Dan je radnja, a noć je odmor, za počivanje, zato griješe oni, koji po noći rade, a još više griješe i škode zdravlju oni, koji noći provode u pijančevanju, igri, plesanju i sličnim poslovima. Osobito je to škodno za djecu, i zato preporuča roditeljima, da djecu pruče radu i gledaju, da ni sami ni njihova djeca ne gube noći.

Iza ovog lijepog govora, koga su roditelji pozorno slušali i odobravali, govorio je profesor Ivančić, koji je odmah u početku svoga govora pohvalio mjesnog učitelja i sakupljene roditelje, što tako lijepo i složno nastoje oko odgoja djece, jer to vodi k sreći i blagostanju našega naroda. Spomenuo je, kako je hvalevrijedno, da se ovakovi sastanci drže, koji su vrlo korisni i za narod i za učitelje, zato ih i školske oblasti i preporučuju i za to i oni rado dolazi na ovakove sastanke. Veseli

ga, što je došao na ovaj sastanak takodjer župnik g. Ziganto, jer se nada, da će i on učitelju pomoći u svojem nastojanju, a narodu sakupljenom mnogo od svojih lijepih i pametnih pouka dati. Zatim je govorio o „marljivosti i štedljivosti", gdje je razložio, kako se danas teško živi i kako je zato potrebito, da ljudi budu radini, marljivi i k tomu štedljivi. Preporuča roditeljima, da u tom smislu odgajaju svoju djecu i tako pomažu školu, koja ovo dvoje djeci neprestano ucjepljuje u srca.

Na koncu govorio je mošsenički župnik Ziganto, koji je dao izražaja svojemu veselju, što vidi ovdje lijepi broj roditelja na okupu, što je čuo ovako lijepih pouka, izrečenih od predgovornika. On to sve odbrava, jer sve što je bilo rečeno moglo bi se i u crkvi reći. Preporuča narodu neka i unapried dolazi na ovakove sastanke, roditelji nek više puta dodju popitati kod učitelja kakova su im djeca i slično. On će rado doći i sam na ovakove sastanke, kadgod mu bude moguće, a bio bi i do sad došao, da nije bio službom zapriječen.

Još se je jedanput učitelj zahvalio govornicima i narodu te je preporučio roditeljima, da uzmu k srcu nauke, što su ih čuli i neka se po njima ravnaju.

Tako je svršio ovaj treći roditeljski sastanak na čast školi a na korist sakupljenim roditeljima.

Mošćeničko-bersečka muška podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda u Mošćenicama, obdržavati će na uskrsni ponedjeljak, dne 8. travnja 1912. na 3. sata poslije podne u dvorani „Hrvatske Čitaonice" u Mošćenicama svoju godišnju glavnu skupštinu sa običnim dnevnim redom, na koju se p. n. gg. članovi kao i ostali prijatelji družbe najučtivije pozivlju. — Ne pristupi li na određeni sat dovoljan broj članova, obdržavati će se skupština pol sata kasnije bilo kojim god brojem prisutnih članova.

Iz Lovrana 31. marča t. g. Kako najstariji čovjek iz Lovrana pripovieda, nije se nikad čulo do danas pjevati velu svetu mašu latinski i na orgulje, nego uviek u našem jeziku, koga svi lovranci poznaju bez orgulja. Pitamo vas gospodine župniče, koji zapovieda u crkvi, Vi ili ti koja ženska i da li ste pitali presvjetloga gosp. biskupa za tu promjenu? Mislimo, da on ne bi bio pustio promieniti stari običaj. Dužnost je vaša, da se brinete za crkvu a ne ukidati stare običaje a uvadjati nove stvari. Nemojte pak slušati kojekakve orguljašice, jer se tim novotarijama samo smućuje pobožni puk i čini sablazan medju njim; a jao onomu, tko uzrokuje sablazan.

† **Jugo Frane Milohna** općinski zastupnik iz Bernasove umro je dne 30. pr. mj. nakon dugotrajne bolesti u dobi od 39 godina i bio u nedelju 31. marča po po podne uz mnogobrojno saučešće naroda u sv. Mateju pokopan. Počivao u miru!

Gospodarska zadruga u Kastvu obdržavala je redovitu XXVII. glav. skupštinu dne 31. marča o. g., koja je bila mnogobrojno posjećena. Računa se da je k skupštini pristupilo preko 400 članova.

Skupštinare pozdravio je podpredsjednik g. Janko Carlavaris, ispričav predsjednika g. Dra. M. Laginju, koji je zapriječen skupštini prisustvovati.

Izvještaj tajnika, blagajnika i revizionalnog odbora primit je do znanja i odobren obračun 1911 i proračun 1912 jednoglasno. Koncem godine 1911 brojila je zadruga 799 članova.

„Na sreću izdriebano je medju članove 40 kom. škara za cieplienje i obrezanje loza i četvorica njih dotivotno začlanjena u društvo sv. Jerolima u Zagrebu. Ovaj hvalievrédni običaj uvela je gospodarska zadruga u Kastvu na predlog g. Kazimira Jelušića već pred kojih 20 godina, pa imade danas i tim načinom začlanjeno najmanje šestdesetoricu zadrugara doživotno u društvo sv. Jerolima.

U zadružni odbor izabrani su od dosadašnjih odbornika gg. Dr. M. Laginja (predsj.); J. Karlavaris (podpr.) R. Jelušić (blagajnikom); Mate Serdoč-Marković Mate Sušanj pčelar i Iv. Blagar iz Veprinca. Noviji članovi odbora jesu Brnčić M. Ivančev iz Brnčićeve; Lučić Mate Maheić iz Marčevljeve; Mandić Andre iz Perenićeve i Žic Nikola (tajnik zadruge) iz Kastva. Zaslužna četvorica starijih odbornika zahvalila se i prepustila mladjima da nastoje oko gospodarskog napredka zadruge.

U revizionalni odbor izabrani su članovi gg. Blečić Vinko, Jelušić Kažimir i Vlah Ivan.

Konačno prihvaćeno više resolucija i predloga, izmedju kojih spominjemo imenovanje novog tehničkog tajnika zadruge u osobi g. Alfonsa Besednjak, pošto je prijašnji tehnički tajnik radi nekorektnog postupka odpušten bio; požurilo se imenovanje učitelja poljodjelstva za ovaj kotar, koje mjesto ispražnjeno je usljed prerane smrti blagopojnog g. Petru, komu skupština „Slava" usklikne; požurilo se imenovanje živinoljećnika za kotar zadruge, jer većkrat živinar iz Voloskoga, drugud zapriečen, prekasno dodje i jer je to seljaku skopčano sa većim troškom; zaključilo se umoliti gg. narodne zastupnike da uznastoje o promjeni zakona glede lovnih pristojba, da budu iste podieljene gospodarskim zadrugama u onoj svoti, u kojoj se u dotičnom kotaru utjeraju a ne da jedan kotar za drugoga plaća; da se umoli gg. narodne zastupnike a da uznastoje, da se sa strane fluancijalnih oblasti pravednije tumači zakon glede razrednog cjenika potrošarine na meso ili da se dotični zakon, ako pogriešen ili nejasan, promjeni, jer nije, pravo, da se npr. u općini Kastavskoj, koja prema zadnjem popisu pučanstva broji 20.512 stanovnika, plaća i u zadnjem selu potrošarina po I. razredu cienika, dočim se npr. u jednom lječilištnom, kako je Opatija, plaća jedva po tarifi III. razreda. Razlika je velika, pa siromah mora jeftinije prodavati mesaru blago i skuplje plaćati meso, bilo za kravavu potrebu bolestnika.

O skupštini izdati će odbor valjda poseban tiskani izvještaj.

Skupštinu, koja je trajala 2½ sata, zaključio je g. podpredsjednik o podne.

Posujilnica u Voloskom obdržavala je dne 27. marča svoju glavnu skupštinu. Po odborovom izvješću imala je ona koncem godine 1911. svega 2293 članova sa 28.005 K zadružnih dielova, 2,992.334·50 K štedioničkih uložaka, 130.000 K reservnog fonda, 2,669.892 80 K danih zajmova, 77.277·06 K svoga novca u tekućem računu, 118.984·96 K vried. papira, 226.461·26 K vriednosti u nekretninama. Čisti dobitak iznašao je K 22.078·25. Od toga se dalo 5.013·76 K podpore raznim društvima i zavodima, a 13.000 K metnulo u reservni fond, koji po tom iznaša sada 143.000 K.

Od svog postanka, t. j. od 31. marča 1897. dala je ona svega skupa 34.896 76 K u dobrotvorne svrhe.

Pročitalo se izvješće zadružnog revizora Zadružne Zveze u Celju, koji je pregledao sve knjige i blagajnu. To izvješće glasi veoma povoljno.

Promjena pravila, odlučena u lanjskoj skupštini, bila je unešena u zadružni registar kod c. kr. trgovačkog pomorskog suda u Trstu. Na temelju toga ravnateljstvo je odlučilo, da se ima 4½ kamata na uložke računati od svakog 1., 10. i 20. dana u mjesecu, a ne samo od 1. kako do sada. Rentni porez na uložke plaća i unapried sama Posujilnica.

Kod izbora uprave bilo je opet izabrano dosadašnje ravnateljstvo i dosadašnji nadzorni odbor.

Hrv. pučka čitaonica „Hahubljan" u Sv. Mateju priredjuje na uskrsni ponedjeljak dne 8. travnja o. g. uz blagohotno sudjelovanje mjestnog tamburaškog društva **Domaću zabavu** s tamburanjem, pjevanjem, šaloigrom i plesom. Ulaznina po osobi 1 K, za obitelj 2 K 50 para. Dobrovoljni prinosi primaju se sa zahvalnošću. Čist prihod namjenjen je u dobrotvorne svrhe. Početak u 8 sati na večer. Razpored: 1. Drag. Zehetner „Kosovo" valčik, izvadja tamb. zbor. 2. P. Hugolin Sattner „Na Planine", pjeva muški zbor uz bariton solo. 3. N. pl. Farkaš „Duhan", šaljiva popjevka uz pratnju tambura pjeva podmladak. 5. Angj. Temorilln: „Pero Tamburica", šaljiva igra u jednom činu sa pjevanjem. 6. Ples.

Pazinski kotar:

Novaki kraj Pazina. *Roditeljski sastanak.* U nedjelju dne 17. marča ove godine, priredilo se u prostorijama ovdašnje pučke škole roditeljski sastanak, koji bijaše vanredno dobro posjećen tako, da je škola bila dubkom puna, a svi prozori s polja zaokruženi od pozornih slušalaca. Mnogobrojni narod sa svom pozornosti slušao je vrlog predavača, prof. Frana Novljana, koji je narodu posvema shvatljivo predavao temu: „Škola i dom". Iza dovršenog predavanja upita učitelj sakupljene, ako žele, da im se i u buduće priredjuje sličnih sastanaka, na što svi odgovoriše: „Učite nas!"

Narod se za tim zadovoljno i oduševljeno razišao.

Porečki kotar:

„Podružnica družbe sv. Ćirila i Metoda" u Livadama, obdržavati će svoju redovitu glavnu skupštinu u nedjelju dne 28. travnja 1912. u 3 sata po podne.

Iza skupštine držati će se politički sastanak, gdje će naši narodni zastupnici izvjestiti svoje izbornike o političkom položaju.

S toga molimo sve naše ljude iz bližih i daljih krajeva, da spomenutoga dana pohrle u što većem broju na taj sastanak, gdje će čuti važnih koristnih stvari.

Koparski kotar:

Podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda u Laništću obdržavat će godišnju glavnu skupštinu na Uskrsni ponedeljak u 1½ sata po podne u Čitaonici u Laništću.

Pozivlje se članove i prijatelje Družbe, da u čim većem broju na skupštinu dodju.

Pučka knjižnica u Pazinu. Knjižnica je imala u mjesecu januaru 130 polaznika; knjiga je bilo posudjeno 146 (više za 16 prema prošloj godini.

U februaru imala je 146 polaznika, a posudjeno je tijekom mjeseca 213 knjiga (više 102 prema prošloj godini).

U marću imala je 156 polaznika, a posudjeno je tijekom mjeseca 274 knjiga (više 172 prema prošloj godini).

Kako iz gornjih brojnka vidimo, broj čitatelja konstantno raste, ali još uvijek ne odgovara onom broju naroda u Pazinu i okolici.

Kao što je već bilo istaknuto, tako se i sada opaža, da će knjižnica još bolje odgovarati svojoj zadaći, kada bude bolje i materijalno podupirta.

Knjižnica je smještena u prostorijama Hrv. Čitaonice (Narodni Dom), a otvorena je svake nedelje i blagdana od 10—11 s. pr. podne, i svake subote od 5 do 6 sati po podne.

Franina i Jurina.

Fr. Govore, da si riblje ruki od veselja gosbodin nodar Stanić.

Jur. A ča bi reć?

Fr. Da su mu se rugali kamoraši kada j' moral baraku zapustiti a sada se je i njimi to trefilo.

Jur. Ma on je barem pustil baraku celu.

Fr. Je je a oni su ju razrušili.

Razne primorske viesti.

Obustavljen ustav u Hrvatskoj. Hrvatska je opet stavljena na veliku kušnju. Radi divljačkih pohlepa ogavnih Magjara a na predlog onog zlotvora i najvećeg neprijatelja Hrvata lopova a ne grofa Khuen-Hedervary a, Nj. Veličanstvo car i kralj imenovalo je kreljevskim komesarom za Hrvatsku i Slavoniju nekoga Cuvaja, tog najgnjusnijeg slugana Magjara a prostog lakaja grofa Khuena.

Tim činom obustavljen je svaki ustavni život t. j. ukinuto je i ono malo slobode što su je imali u Hrvatskoj i Slavoniji.

Tako je Hrvatska platila uzmak Madjara pred krunom.

Kongres slavenskih novinara vršiti će se ove godine u Pragu. Istodobno vršiti će se u Pragu svesokolski slet i odkriti će se spomenik najvećemu českomu povjesničaru Franu Palackomu.

Kongres novinara otvoriti će se dne 28. junija u drevnoj viećnici grada Praga. Dne 29. juna biti će glavna sokolska svečanost a dne 1. julija odkriti će se spomenik velikom českom rodoljubu. Rok za prijavu na kongres slavenskih novinara ustanovljen je neopozivo na dan 1. maja o. god.

Dalmatinskim trgovcima za klobuk. Iz Trsta nam pišu: U ovdašnjoj „Narodnoj radničkoj organizaciji" držao je kolovodja tršćanskih Slovenaca vrlo uspjelo predavanje o *„Tršćanskim odnošajima"*. Tečajem zanimivog predavanja spomeno je govornik opetovno Dalmatince, na koje da upliva Trst kulturno i da je ovaj grad za stanovništvo Dalmacije nekakva Kalifornija u užem smislu rieči.

Nu što mi se osobito zabilo u glavu, to bijaše njegova žalibože istinita tvrdnja, da dopisuje dalmatinski trgovac, pa bio on i sviestan Hrvat sa Trstom talijanski. Ovu ružnu ljagu morali bi bar sviestni i rodoljubni trgovci iz Dalmacije sa svog obraza oprati, jer ne služi ni njima ni narodu na čast.

Glavna skupština hrv. akadem. podpornog društva u Beču bila je obdržavana dne 16. marča. Otvorio ju je predsjednik Slavko Urpani, pozdravio prisutne i uzradovao se razmjerno velikom broju prisutnih. Znak, da se sve više njih zanima za društvo.

Tajnik društva dr. Vouk izrekao je najprije hvalu g. Makalu, koji je nazorno u dvim tabelama pokazao, kako je društvo od god. 1886. do 1911. napredovalo, odnosno njeko doba i nazadovalo, i koje hrvatske pokrajine koliko doprinašaju i koliko daju za društvo. Te dvie tabele uvezane su u viestniku društva, koj je bio

za 25 godišnjicu društva izašao u svečanom ruhu. Spomenuo je smrt dugogodišnjeg predsjednika društva Gatunića, blagajnika dra Gospodnetića supruge Amalije, prijateljice društva i dra Neumanna u Osjeku, dobročinitelja društva. U znak počasti dižu se skupštinari i kliču slava. Tajnik izlièe, kako je broj članova svih vrsti porastko, kako se je podupiralo 35 akademičara po 16 K mjesečno, a raznim Hrvatom pomoglo za put do doma, te kako je uza sve dane podpore glavnica narasla.

Dr. Gospodetić kao blagajnik izvjestio je o blagajničkom poslovanju za g. 1910./11. Društvo je primilo od članova, od občina, od raznih korporacija te od Njegova Veličanstva preko 4.400 K, medju tim od Njegova Veličanstva 200 K, od kr. vlade u Zagrebu 300 K, nadalje od „plesa Hrvata“, od kamata itd., a sve sa već gori navedenom svotom 13.192 K. U podpore je izdato 4.295 K. Društvena imovina uložena je u raznim našim novčanim zavodima u iznosu od 25.952 K, za 552 K više od prediduće upravne godine.

Dr. Dulibić u ime svoje i prof. Spinčića predložio je, da se upravi izreče priznanje i zahvala, što je takodjer oduševljeno učinjeno.

Od ovoga društva dobivaju podporu osobito i akademici iz Istre. Našim občinam i svim pojedincim preporučamo, da se kojom svoticom i toga društva sjete.

Najstariji zemaljski zastupnik. Zadnjih dana prošlog mjeseca umro je u Labinu bivši odvjetnik, obć. načelnik i zemaljski zastupnik g. dr. Anton Scampicchio u visokoj starosti od 80 godina. Izmedju god. 1870.—1890. bio je članom istarskog sabora, te se je često za rasprava isticao. Spadao je medju trijeznije i umjerenije članove talijanske stranke. Govorio je ponešto i hrvatski, te kad bi mu se u šali primetnulo, da je on potomak starih naših uskoka (Scampicchio), znao bi se srdačno nasmijati. Doista je bio pravi tip naših uskoka, kakve nam naši umjetnici predočuju.

Pokojni dr. Scampicchio bio je najstariji nekadanji član istarskog sabora. Počivao u miru!

Hrvatsko društvo Strossmayer u Trstu na korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ za Istru. Odbor hrvatskog društva „Strossmayer“, predao je podružnici naše „Družbe“ u Trstu K 160·51. Kao čisti ostatak spomen-akademije u proslavu 100 godišnjice narodjenja blagopok. biskupa dra Jurja Dobrile, priredjene dne 2. marča o. g. u Trstu, a na korist hrvatske pučke škole u istom gradu.

„Mladi Hrvat“. Izašao je 4. broj ovog liepog lista za našu mladež s ovim sadržajem:

1. *R. Katalinić Jeretov*: Velikom vladici Jurju Dobrili. 2. *Viktor Car Emin*: Otac istarskih Hrvata. 3. *Zorna*: Glog. 4. Tko je najjači. 5. *V. Nasor*: Sveti Nikefor, biskup pićanski. 6. Crnački kraljević i njegovi dragulji. 7. *L. Dorčić*: Južni pol odkriven. 8. † Tomislav Ivkanec. 9. *Za malenu djecu*: Golub. — Mamino zlato. — Vrijeme je zlato. — Nova priča o Josi Nebojši. — Drvenkove zgode i nezgode. — Dosjetljivi mali Kitajci. — Iz moje torbice. — 11. Zagonetke.

Jadranska Banka u Trstu obdržavala je 31. marča t. g. svoju redovitu glavnu skupštinu. Iz poslovnog izvješća vadimo, da je ukupni promet u prošloj godini iznašao 913,107.548·58 K, čisti dobitak 501.538·66 K (prema prijašnjoj godini za K 151,986·74 više); rezervni fondi su narasli za 490.000 K.

Na skupštini je zaključeno, da se ove godine ima upotriebiti 6¼% dividende t. j. 25 K po dionici.

Ulied fuzije sa Hrvatskom vjeresijskom bankom iznaša dionička glavnica Jadranske Banke 8,000.000 K, pričuvne zaklade okruglo 770.000 K, te će banka sada imati šest podružnica: u Dubrovniku, Ljubljani, Opatiji, Spljetu, Šibeniku i Zadru. Uzev u obzir uložke, razpolagati će Jadranska Banka glavnicom od više 30,000.000 K.

„Narodna pjesma u Austriji“.

Ima nekoliko godina da je austrijsko ministarstvo za bogoštovlje i nastavu od lućilo da sakupi i izda narodne pjesme što se pjevaju u Austriji, pa je u tu svrhu sastavilo veliku komisiju, koja upravlja cijelim poslom, a uz nju opet za svaki narod i posebni odbor koji ima pravo da sakuplja njegove narodne pjesme, da ih redigira i izda. Takov je odbor sastavljen i za naš narod u Dalmaciji i Istri, pa je o tome bilo govora u našim novinama kako se je odbor godine 1906. u Zadru konstituirao, on je za ovo vrijeme već i sakupio priličan broj pjesama nešto kupivši gotove zbirke a nešto podupirući pojedine sabirače koji su po njegovu nalogu i na njegov račun obilazili razne krajeve po Istri i Dalmaciji. Ali nije se još sakupilo sve što bi moglo i trebalo da udje u ovu veliku zbirku, pa se zato još jednom svraća pažnja na ovo tako lijepo i važno preduzeće u nadi da će se još gdjeko naći koji ljubi našu narodnu pjesmu i umije da je bilježi, pa bi htio da i on nešto doprinese. U prvome se redu traže *melodije* narodnijeh pjesama s odnosnim tekstom, pri čemu se naravski ne smije ništa mijenjati ni u melodiji ni u jeziku, nego treba sve onako bilježiti kako sam narod pjeva. Uz to treba za svaku pjesmu zabilježiti ko ju je pjevao i gdje, pa koliko je godina pjevaču ili pjevačici, odakle je rodom i od koga je (ako pamti) naučio pjesmu. Dobro je takodjer da se spomene i gdje se još ista pjesma pjeva, a ako je u svezi s kakvim narodnim običajem, neka se taj običaj u kratko opiše; uopće dobro će doći svaka vijest što pomaže da se bolje razumije, kako je pjesma postala i kako se širi ili gubi. Ko ne umije da bilježi notama melodije, može zabilježiti i samo riječi pjesama, ali sasvim vjerno, ne dirajući u jezik ni u dijalekt ćke osobine, a urijek bilježeći od koga je i gdje je pjesmu čuo. Ko pak umije da bilježi melodije, može bilježiti i proizvode narodne instrumentalne muzike n. pr. pratnju narodnijeh plesova, igara itd. Za svaki, pa i najmanji prilog odbor će dati honorar prema njegovoj vrijednosti, a prilozi neka se šalju, poglavici odbora, prof. Milanu Rešetaru u Beč, 8/1 Kochgasse Nr. 15.

Listnica uredničtva i uprave.

Nadalje uplatiše za račun predplate: J. B. Trst 5, I. V. Vrh 10, fr. M. P. Zadar 5, I. O. Pula 20, I. Č. Zadar 10, A. Š. Pula 5, M. P. Sušak 5, M. O. Mečan 5, Hrv. Č. Jelta 10, A. B. Filipan 5, I. B. Zagreb 5, I. V. Lindar 10, F. J. Gračišće 10, J. F. Trst 4, I. O. Fuškalin 6, A. E. Brest 10, Kapit. O. V. Vrbnik 5, V. P. S. Mar. na Krasu 4, I. S. J. Sv. Iv. Ster. 5, J. D. Armida 5, R. J. Berseč 10, K. Š. Radna 5, J. P. Trst 10, I. K. Kranceti 5, C. M. Martinšćica 2·50, Hrv. Čit. Funat 10, S. L. Krnica 5, D. pl. P. Pula 2·50, J. B. Stara Baška 10, F. R. Kastav 10, V. B. Vič 4·50, J. B. Boljun 20, dr. A. O. Krk 10, dr. C. W. Beč 10, M. P. Ripenda 5, I. M. Kastel 10, M. C. Rašpavan 6, M. P. Pula 5, M. A. H. Grožnjan 4, B. D. Sv. Matej 5, J. B. Korte 5, M. A. T. Trst 10, Hr. Č. Baška 4, A. B. Zadar 2·50, Gj. V. Buzet 5, A. D. Kastav 5, A. St. Rieka 10, V. S. Pula 5, E. G. Dutovlje 10 (sliedi)

Pisarna

odvjetnika dra. M. LAGINJE preselit će se 9. t. mj. u via G. Carducci br. 27, prizemno (kuća Malusà).

Poziv

na XIII. redovitu glavnu skupštinu „Oprtaljskog društva za štednju i zajmove registrirane zadruge na neograničeno jamčenje u Livadama“

koja će se obdržavati u nedjelju dne 28. aprila 1912. u 2 sata po podne sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav upravitelja.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Potvrda računa za god. 1911.
5. Ini predlozi.

Po § 36. društvenih pravila izloženi su u društvenoj sobi računi za god. 1911., te ih je slobodno svakom članu pregledati.

Za društveni odbor:
Ivan Nežić,
upravitelj.

Natječaj.

Podpisani odbor raspisuje ovim natječaj na potpore

Bratovšćine hrv. ljudi u Istri

za god. 1912. Prošnje obložene svjedočbom prvog polugodišta (kolokvija) te iskazom siromaštva imaju se dostaviti podpisanomu najdalje do 28. tek. mjeseca. Od molitelja zahtjeva se naročito, da je članom Bratovšćine on ili njegov koji, da priloži svjedočbu siromaštva sa takovim podatcima, po kojima se materijalno stanje njegovo i njegovih roditelja može pouzdano suditi te da u molbi spomene da li inače uživa koju podporu i u kojem iznosu.

Odbor Bratovšćine hrv. ljudi u Istri.

Kastav, dne 2. aprila 1912.

Miho Lučić

od g. 64

preminuo je jutros u 5 s. poslje duge i teške bolesti providjen svetootajstvima umirućih.

Podpisani ožalošćeni priobćuju tužnu viest rodjacima, prijateljima i znancima.

Pogreb blagog pokojnika biti će u četvrtak 4. t. mj. u 5 s. po podne iz kuće žalosti via Muzio 6, vlastita kuća.

Pula 3. aprila 1912.

Vincenca, supruga — sestra Maria Gabriela koludrica, kći — Katarina, Josipina (odsutna), sestre — Ivan, Josip (odsutan), braća — Andrija, Josip (odsutan), šurjaci — Ana (odsutna), šurjakinja — Jelena Zavidić, punica.

Jadranska banka u Trstu.

Glavna skupština dioničara Jadranske banke u Trstu, obdržana dne 31. o. mj. odlučila je da se za poslovnu 1911. godinu razdijeli

6 ¼ %

dividenda. Prema tomu odrezak br. 6 isplaćivati će se na bančinim blagajnam u Trstu, Dubrovniku, Ljubljani, Opatiji, Spljetu, Šibeniku i Zadru počamši od 1. travnja o. g. sa

K 25·-

U Trstu, dne 31. ožujka 1912.

Upravno vijeće.

Dobre, zdrave, dobro osušene domaće šunke ima na prodaju u većoj množini po K 2·60 klgr. pouzećem franko. Razašilje se od 1 komada napred.

Preporuča se osobito trgovcima i gostioničarima.

Vinko Sandalj
trgovac u Lupoglavi (Istra)

Traži se

prodavačica vješta u trgovini delikatesa. Upitati se kod A. Sillich, Riva del Mercato br. 1.

Br. 590/11.—

Raspis jeftimbe.

Ovlašteni od općinskog zastupstva u sjednici od 27.XII.1911. potpisano ovime raspisuje

javnu jeftimbu

za prodaju općinskog zemljišta označenog česticom 132 u Baški.

Zemljište leži neposredno kod brodogradilišta a uz morsku obalu u luci suprot kupališta i mjeri popriječno 1170m².

To je zemljište parcelovano u tri dijela. Od ovih prvi (oko 150 m².) prodati će se napose, a ostala dva (oko 480 odnosno 540 m²), jer sačinjavaju jednu citelinu mogu se kupiti i zajedno i svaki napose.

Zemljište se prodaje u gradjevne svrhe.

Izklična je cijena 7 Kr. m².

Jeftimba će biti u općinskom Uredu u Baški, dne 23. V. 1912. od 10 do 12 sati prije podne.

OPĆINSKO POGLAVARSTVO BAŠKA.

dne 23. III. 1912.

Načelnik: B. Kaftanić.

Širite „Našu Slogu".

o o JEFTINO I BRZO. o o

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

VIA GIULIA 1.

o o JEFTINO I BRZO. o o

Uložne knjižice za „PCELICU, mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

„CROATIA"

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja mirova,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sjena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica K	800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1,221.748·41
Isplaćene odštete	K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namještenju se uz vrlo povoljne uvjete.

Javna zahvala.

U našoj golemoj žalosti, koja nas je snašla uslijed prerane smrti naše mile sestre

Marije Stihović

smatramo se dužnim ovim putem izraziti naše najdublje zahvale svim onim plemenitim osobama, rodjakom, prijateljima i znancima, koji nastojahu bilo kojim načinom da počaste njezinu uspomenu a nama da pruže dokaz prijateljske sućuti i utjehe.

Posebice se zahvaljujemo g. župniku Josipu Vaniku, koji ju je u teških danah njezine bolesti posjećivao i pripravio za vječnost, te lindarskim gospodjicama, družicam pokojnice, koje su nastojale, da sprovod što veličanstvenije ispade.

LINDAR — PULA 27. ožujka 1912.

Braća: Leopold, Josip i Lino Stihović.

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.
Zakonom zaštićeno.

Allein echter Balsam
A Thierry in Pregrada

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja pro muklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna bock K 5.60

Thierry-eva cenfifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često preduzetne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude ticje K 3.65.

Izvor: Ljekarna „K Anjelu Čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

Ponovni Poziv!

na III. redovitu glavnu skupštinu

dioničara Austro-hrvatskog parobrodarskog društva na dlonice u Puntu,

koja će se obdržavati dne 21. travnja t. g. u Omišlju u občinskoj zgradi u 9 i pol sati prije podne.

Dnevni red: Isti kako naznačen u pozivu od 2. ožujka t. g.

Dioničari, koji žele prisustvovati glavnoj skupštini, imaću svoje dionice u smislu društvenih pravila najdulje do 16. travnja t. g. uz iskaznicu položiti kod ureda i zavoda naznačenih u pozivu od 2. ožujka t. g.

Ova glavna skupština vlastna je zaključivati, bez obzira na broj prisustnih članova i zastupanih dionica, absolutnom većinom glasova.

U Puntu dne 26. ožujka 1912. **Ravnateljstvo.**

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - - Najpovoljnije ciene. -

IGNAZIO STEINER, PULA

--- PIAZZA FORO. ---

GORICA ∴ ∴ TRST

Krojačnica prvoga reda.

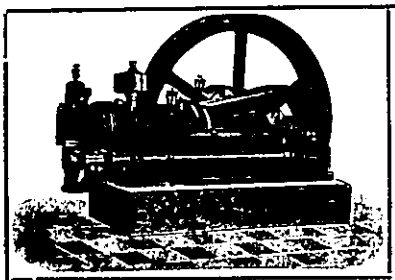

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals ∴ MORITZ HILLE, DRESDEN) ∴

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

∴ **Tehnička poslovnica:** ∴

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća ∴ ∴ ∴

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

Svoj k svome!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higjeničnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Dopprema automobilom.

Svoj k svome!

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.15
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srjedu Petak Subot
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol	4.50
8.15	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srjedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srjedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	RIJEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.3[illegible]
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Ponedj. Četvrt.	Postaje	Uto ak	Petak
prije podne		po podne	po podne
10.15	RIJEKA	5.—	5.—
10.50	Opatija	1.25	4.25
11.—	„	4.15	4.15
12.20	Heli	2.55	2.55
12.30	„	2.45	2.45
1.20	Merag	1.55	1.55
1.30	„	1.45	1.45
2.10	Krk	1.05	1.15
2.20	„	12.55	12.55
po podne		prije podne	prije podne
—.—	Baškanova	11.25	11.25
—.—	„	11.15	11.20
—.—	Lopar	10.10	—.—
—.—	„	10.05	—.—
4.20	Rab	9.25	9.5
4.30	„	9.—	9.—
4.55	Lun	8.35	8.35
5.—	„	8.30	8.30
6.10	Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20	„	7.10	7.10
6.30	Mali Lošinj*)	7.—	7.—
6.40	„	6.50	6.50
7.30	NEREŽINE	6	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Punta - St. Baški

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol	4.50
4.45	dol.	Sv. Marak	odl	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.20	dol.	Silo	odl.	3.50
5.40	odl.	„	dol.	3.20
8.—	dol.	Crikvenica	odl	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p.	odl.	Crikvenica	dol. 2.45 po p
8.15 pr. p.	dol.	Rijeka	odl. 12.45 po p

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za tiskarske, knjigovežke i galantorijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi tiskanice i knjige za p. u. občine, crkve, škole, odvjetnike, posujilnice, konsum. društva, trgov. knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

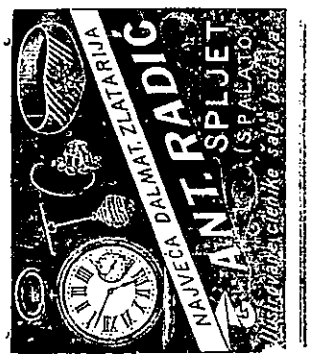

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek na novi i po ljekničkim struč. nacrtima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.

Sa tvrdnjom je od samih svjetlih sokova, bljska kuhanja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih bolí i grčeva želuca i u crievima. Pomaže svakom u prodi slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crievima. Umiruje živce i osnažuje cieli organizam.

Dobivaju se uvek i ljekarni

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Najveća i jedina Hrvatska trgovina

GOTOVIH ODIELA,

šešira, rublja i t. d. i t. d.

Pula, Via Sergia 14.

Preporuča se Hrvatima i Slavenima u Puli i diljem cijele Istre, za što mnogobrojniji posjet.

Trgovina je otvorena od 26. marča t. g.

te je s toga razumljivo, da je obskrbljena najmodernijom robom iz prvih svjetskih tvornica.

Konkurenca izključena.

HRVATI I SLAVENI! Vaša je sveta dužnost, da podpomažete naša poduzeća, i to tim više, jer je u Vašu vlastitu korist!

U ovoj novoj Hrvatskoj trgovini bit ćete pošteno, solidno i jeftino posluženi.

Uz najodličnije poštovanje

Ante Tranfić, upravitelj.

Pula, Via Sergia 14.

Broj 15. **Pula, u četvrtak dne 11. aprila 1912.** **God. XLIII.**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. **U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.** **Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.**

Proslava 100-god. narodjenja biskupa dra Jurja Dobrile 16. IV. 1912.

Dne 16. t. mj. navršava se 100 godina, što je u malom seocu Ježenje kraj Tinjana ugledao božje svjetlo otac istarskog puka, veliki biskup Hrvata dr. Juraj Dobrila.

Za svečanu proslavu stogodišnjice rodjenja našeg velikog biskupa, ustanovio se u Pazinu posebni odbor, koji je u svrhu proslave izdao na narod ovaj proglas:

Hrvatima i Slovencima Istre najavio je potpisani odbor već putem „Pučkog Prijatelja" i „Naše Sloge" proslavu 100-godišnjice narodjenja biskupa **dr. Jurja Dobrile** za dan **16. IV. 1912.**

Taj dan, u koji je veliki dobrotvor dr. Juraj Dobrila ugledao u Ježenju svjetlo svijeta, već je pred vratima.

Naši ljudi poštuju i ljube sve one, koji rade za duševno i tjelesno dobro hrv. i slov. naroda; naši ljudi klanjaju se uspomeni umrlih rodoljuba, koji su se žrtvovali za boljak narodni, pa kako da ne proslave 16. aprila 1912. 100-godišnjicu narodjenja velikog biskupa dra Jurja Dobrile!

Spomen na krijeposti i rodoljubne čine velikih pokojnika naših, bodri nas, da i mi slijedimo njihov primjer i tako pripravimo našem hrvatskom i slovenskom narodu što bolju budućnost; a život dra Jurja Dobrile, njegova djela i vrline jesu za nas knjiga najljepša, iz koje se učimo, kako zdušno i savjesno nam je služiti Bogu i Domovini.

Dne 16. aprila 1912. svi u Tinjan, da nam se otvori ta zlatna i poučna knjiga života dra Jurja Dobrile.

Biskup Juraj Dobrila * 16. IV. 1812. — † 13. I. 1882.

Dne 16. aprila 1912. svi u Tinjan, da se kao harni sinovi poklonimo početniku našega probudjenja u Istri dru Jurju Dobrili.

Dne 16. aprila svi u Tinjan, da se okrijepimo idealima velikog Dobrile, pa da nastavimo s Bogom rad za domovinu, koji nam je tako zorno pokazao biskup Juraj Dobrila.

U Tinjan svi 16. aprila: i seljaci od kojih je Juraj Dobrila potekao, i školska mladež pučkih, srednjih i visokih škola, za koju je Juraj Dobrila toliko žrtvovao, i zastupnici občina, i narodni zastupnici, kojima je Dobrila uzorom u borbi za narodna prava, i učitelji, koji su Dobrili tako na srcu bili, i svećenici, i društva, jednom riječi svi u Tinjan dne 16. aprila 1912.

Tinjan se sprema, da svečano dočeka narod. Zvonovima, mužarima i kriesovima naviestit će okolici u oči 16. aprila veliku narodnu slavu.

U 9½ sati 16. aprila bit će u tinjanskoj crkvi svečana služba božja. Za sv. mise bit će propovjed o velikom biskupu dru Jurju Dobrili. Nakon svečanosti u crkvi govorit će vani svečano slovo narodu državni i pokrajinski zastupnik dr. M. Laginja. Prije i iza govora svirali će narodnu glazba rodoljubne komade i razigravati srce narodu.

Na uskićeni Ježenj preko Drage poći će nakon svečanog govora dr. Matka Laginje mladenačka društva i drugi, koji budu željeli, a korporativno se ne će tamo radi loših komunikacija za povratak. Spomen knjiga o Dobrili izaći će naskoro. Otkriće poprsja Dobrili preneseno je radi novčanih poteškoća na bolje vrijeme, medjutim neka svaki Hrvat i Slovenac pošalje svoj novčić u tu svrhu potpisanom odboru. Dobrila je toliko biljada žrtvovao za narod, stoga će i narod njemu na spomen žrtvovati po svojim silama koju svoticu i za djački konvikt u Pazinu, koji je Dobrila vruće želio podignuti na korist učeće se mladeži.

Tko ne može u Tinjan, neka kod kuće proslavi 100-godišnjicu Jurja Dobrile dne 16. aprila 1912.

U svakom većem selu, u svakom našem gradiću, neka se slušanjem sv. mise, predavanjem o Dobrili, krijesovima pucanjem iz mužara, sabiranjem prinosa za djački konvikat u Pazinu i za spomenik Jurju Dobrili slavi 100-godišnjica Jurja Dobrile.

Potpisani postavlja na srce osobito učiteljstvu, neka sa školskom djecom u ovom smislu proslavi 100-godišnjicu Dobrilinu.

Dne 16. aprila 1912. neka budu svi Hrvati i Slovenci Istre jedna misao i jedno srce u proslavljenju velikog rodoljuba dra. Jurja Dobrile.

Kakono krjesovi na brežuljcima lijepe naše Istre, tako neka gore hrvatska srca rodoljubnim plamenom spominjući Jurja Dobrilu, oca i preporoditelja mile naše Istre.

Dne 16. aprila 1912. i do vijeka neka se ori iz srdaca sviju Hrvata i Slovenaca:

Slava Jurju Dobrili! Slava! Slava!

Odbor za proslavu 100-god. narodjenja dra Jurja Dobrile u Pazinu.

Predsjednik: Ant. Kalac, prepozit. Tajnik: Josip Bačić.

Iz života velikog biskupa.

O našem velikom biskupu, otcu istarskih Hrvata, dru. Jurju Dobrili, pisano je dosta obširno u više navrata u našem lisiu, a tako i u drugim hrvatskim i slovenskim novinama. Pisati o njegovim velikim i neprispodobivim zaslugama nebi moglo ničije pero da iznese onu veliku važnost, koju je učinio našemu narodu u Istri. To sve najbolje ćutimo svi mi, koji vidimo danas velika dobročinstva njegovih djela, zato mu i je velika ljubav i vječni spomen duboko zasadjen u srcima sveg istarskog puka. Zato neka bude velikom našem biskupu dokazom naše neizmjerne harnosti i ovo malo rieči, što ćemo i danas iznieti o njegovu životu.

Juraj Dobrila rodio se je 16. travnja 1812. u seocu Ježenju kraj Tinjana u župi i občini tinjanskoj, kotaru pazinskom u sredini Istre. Roditelji mu bijahu čestiti hrvatski seljaci Ivan Dobrila i Kata rodj. Živčić, no tako siromašni, da su jedva mogli uzdržavati svoje osmero djece, četiri sina i četiri kćeri u onoj kolibici, koju nam njegov životopisac toli ganutljivo opisuje kao potleušicu najniže vrsti.

Često su stradali od gladi, a osobito g. 1817. i 1818., kad je težka nevolja pritisnula Istru. Mali Juro bio je osobito ljepo, zdravo i bistro dijete, a kako Istra tada nije obilovala školama — kao ni danas — morao je svaki dan u daleki Tinjan k tamošnjem kapelanu Radetiću u pučku školu, gdje je tako napredovao, da mu je ovaj kod franjevaca u Pazinu izposlovao bezplatan stan, hranu i svu obskrbu, dok je svršio tamošnju školu, jer roditelji nisu mogli na nj potrošiti za vrijeme cijelog školovanja kroz sve škole više od 21 for., a i od toga se je 10 forinta na pošti izgubilo.

Franjevci ga poslaše g. 1824. u Karlovac na gimnaziju, te ga smjestiše kao najboljeg djaka u franjevačkom samostanu. Otac ga izprati pješke do Rijeke, objesi mu o vrat torbicu s malo kruha, dade mu svoja zadnja tri forinta, blagoslovi ga te mu reče: „Idi, sinko, sada! Bog bio s tobom!“ Gorko plačuć rasta se mali Dobrila s otcem i podje u daleki Karlovac najprije pješke, a kašnje ga uze iz milosti na kola neki vozar.

Šest je godina ostao u Karlovcu i s odlikom svršio šest gimnazijskih razreda našto se vrati kući, a zatim podje u Goricu, da ondje nastavi nauke u bogosloviji. God. 1837. 11. rujna zaredi Dobrilu za svećenika biskup tršćanski Matej Ravnikar i on odsluži u Tinjanu prvu svoju sv. misu. Biskup ga posla za kapelana u Hrušicu, a odanle u Beč u Augustineum, gdje je u dvije godine sjajno svršio višu bogosloviju, položio sve stroge ispite i postao doktorom bogoslovije. Sad ga biskup imenova 1840. kapelanom i njemačkim propovjednikom kod sv. Antona st. u Trstu a kašnje ravnateljem i katehetom ženske škole u novom gradu. Godine 1849. postao je sjemeništnim ravnateljem i profesorom bogoslovja 4. godine.

Kad je g. 1852. i 1853. opet Istru pohodio glad, Dobrila uze se starati za narod i njegovu neumornu trudu podje za rukom da sakupi za gladno pučanstvo preko 50.000 for., te mu za taj novac kupi žita, kukuruza i druge hrane. Tada ga je prvi put narod upoznao kao dobrotvora i upro u nj svoje oči.

God. 1854. imenovan bje Dobrila kanonikom i župnikom crkve sv. Justa u Trstu, za koju se je sjajno brinuo i uresio ju svim, što i danas ima lijepa. On je sve izprosio od imućnika. Sve to, kao i njegovo uzorno svećeničko djelovanje prigodom kolere 1855. pribavi Dobrili najveće poštovanje u Trstu, pa kad je god. 1857. umro biskup porečko-puljski Antonij Peteani, jednoglasno su svi faktori označili Jurja Dobrilu njegovim najdostojnijim nasljednikom. Dne 12. listopada 1857. imenovan bje biskupom, prem se je tome i pred carem opirao, 20. prosinca bje prekonizovan u Rimu, 2. svibnja 1858. posvećen u Gorici od nadbiskupa Andrije Gollmajera, a 17. svibnja ustoljen u Poreču.

Svoju porečko-puljsku biskupiju, kojom je upravljao 17 godina, podigao je Dobrila u svakom pogledu. Pobrinuo se za potrebito svećenstvo, mudrim nadzorom i gospodarstvom podigao je biskupski prihod, koji je tada iznosio jedva 6000 for. na 15.000 for., izplatio u šest godina dug od 19.000 for. i utemeljio g. 1865. štipendija od 12.000 for. za siromašne djake.

Upravo je ganutljivo bilo njegovo obćenje s narodom, koji u pet sto godina u porečkoj biskupiji nije vidio više od četiri biskupa Hrvata, a u puljskoj pet. Ljudi skoro nisu vjerovali, kad su ga čuli hrvatski propovjedati, da on i inače govori hrvatski; mislili su, da je propovjed samo naučio. Tužno je bilo stanje hrvatskog puka u Istri, to je Dobrila uvidjao, za to se je najviše i starao, da ga popravi. On je kao pobožan biskup, kao revan pastir stada svoga, kao dostojan hrvatski sin i rodoljub svima silama nastojao, da osvijesti narod, da mu pomogne i da mu svojim primjerom prednjači.

Briga Dobrilina za odgoj hrvatskog svećenstva, za puk i škole, za crkvu nadilazi sve, što se je do tada učinilo u Istri. Njegov je rad bio mučan, te je on često puta bio nujan, ali nije duhom klonuo. Ne imajući dovoljno sredstava za odgoj svećenstva, odluči god. 1861. u kolovozu, da se odreče biskupije, te i napisa u tom smislu predstavku Nj. Veličanstvu, koja će vazda ostati divnim spomenikom njegove umnosti, brižljivosti i čednosti. Predlagao je, da se biskupija priklopi tršćanskoj ili barem da se biskupska stolica ne popuni, te dohodci upotrobe za uzgoj svećenika. U Beču bijahu skloni njegovim predlogom, no sveta stolica nije na to pristala ni tada, ni g. 1875., kad je bio premješten u Trst, te je s nova obnovio svoj predlog glede porečke biskupije.

Nakon povratka ustava 1860. bio je biskup Dobrila prvi, koji je ustao u Porečkom saboru na obranu ravnopravnosti hrvatskog jezika s talijanskim, a u toj borbi podupirala su ga još samo dva umnika, krčki biskup Vitezić i mošćenički župnik Jurinac. U Poreču on je vazda glasovao proti Talijanima, u Beču proti Nijemcima, jer je vazda od njih tražio ravnopravnost za Hrvate i Slovence u Istri, koji su ondje u većini.

S toga je i našao žestokih protivnika u Beču, osobito medju raznim liberalnim ministrima od g. 1870. počamši, te je ministru Ungeru, tom velikom neprijatelju Slavena, doviknuo iza njegova govora, u kojem je nišanio na Dobrilu:

„Tri su stvari, o kojih pošten i značajan čovjek nikada ne ugovara: nije rodila majka Dobrilu, da ugovara, što je vjere svete, narodnosti mile i vjernosti stalne prema vladaru!“

Ove su krijeposti Dobriline naše već za rana podpuna priznanja na carskom dvoru, gdje je biskup bio persona gratissima. Car ga je za to još g. 1862. odlikovao redom željezne krune 2. razreda.

God. 1869. pomogao je Dobrila osnovati prvi hrvatski list u Istri „Našu Slogu“, a za tim sudjelovao u vatikanskom koncilu, gdje je s prva stajao uz manjinu, a kasnije se pridružio većini. Godine 1874. sudjelovao je u Beču u velikoj biskupskoj konferenciji, da stvore zaključke proti tadašnjoj liberalnoj struji, naperenoj proti crkvi i školi.

Pošto se je smrću biskupa Legata 12. veljače 1875. izpraznila biskupska stolica u Trstu, bio je Dobrila jedini i naravni kandidat za to mjesto, prem su se njegovom imenovanju upirali ministri Unger i Glaser, „jer je on fanatik za slavenstvo“. No već 29. svibnja 1875. bio je on imenovan, 5. srpnja prekonizovan, te 20. rujna udje u Trst kao biskup. Poslanica, što ju je na odlazku iz Poreča upravio svomu puku i svećenstvu te adresa, što mu ju je predalo cijelo svećenstvo, Hrvati i Talijani, najbolje svjedoče, što je Dobrila bio biskupiji i narodu.

U Trstu nastavi Dobrila svoj apoštolski rad, te g. 1878. o uzkrsu cijeli svoj ušteđjeni imetak od 40.000 for. darova za osnutak djećačkog sjemeništa u Pazinu, za koji se je sabralo još 40.000 for. ali do osnutka nije došlo, jer svota nije dotjecala. S toga je od tog novca osnovana štipendijalna zaklada.

Dohodci tršćanskog biskupa nisu takodjer veliki, te po odbitku poreza jedva iznose 11.000 for., no Dobrila, čovjek, koji je kao biskup živio isto tako kao i kapelan, odjevao se priprosto, stanovao isto tako čedno i hranio se poput pokornika, skucao je još za ono nekoliko godina, ne od škrtosti, već od ljubavi prama svomu narodu toliko, da je mogao u svojoj oporuci od 18. prosinca 1880. ostaviti znamenite zapise, a sve u dobrotvorne svrhe. Ostavio je u svemu 80.000 for. kao zakladu za štipendije, te je time osigurao osamdesetorici siromašnih Istrana put k naukam, koji je njemu u mladosti bio posut trnjem. Društvu sv. Jeronima u Zagrebu, kojemu je vazda bio velikim dobrotvorom, ostavi 1000 for., da šilje svoje knjige medju siromašnu mladež Istre.

Dobrila bio je čovjek uman i evangjeoske jednostavnosti ne samo kao božjeg slugu, narodnog dobrotvora i žarkog rodoljuba zahvalno će ga potomstvo spominjati i kao uzoritog bogoljubnog pisca hrvatskog. On je g. 1850. na hrvatski preveo poslanicu biskupa Bartola Legata, a g. 1854, napisao i tiskao molitvenik „Otče, budi volja tvoja!“, koji je 1881. izašao u 4. izdanju, te ne ima hrvatske kuće u Istri, gdje se nebi našla ova divna knjiga, pisana krasnim jezikom i pravom pobožnošću. Napokon su njegove poslanice remek-djelo, u kojih je nakrcao veliko blago iz sv. pisma. U rukopisu je ostavio molitvenik za djecu: „Mladi Bogoljub“, prevod „Psalmi Davidovi“ za puk, nedovršenu „Knjigu Tobijinu“, i nedovršenu, ali vrlo zanimivu „Povjest o posljednjem obćem crkvenom saboru vatikanskom“.

Zadnjih godina svog života poboljevao je Dobrila na jetrima, te je od te bolesti spokojno preminuo u Trstu 13. siečnja 1882. u pol 7 sati na večer u svojoj 70. godini. Zakopan je 18. siečnja po svojoj vlastitoj želji na groblju sv. Ane, sat od Trsta, medju svojim pukom. Cijeli hrvatski narod, sva njegova prosvjetna društva — sve je zaplakalo nad njegovim grobom; jer je on i u istinu, a ne samo po imenu bio Dobrila.

Život Dobrilin opisao je g. 1882., a izdalo ga jeronimsko društvo u Zagrebu, kanonik zagrebački Cvjetko Rubetić u knjižici, koja zaslužuje, da se u zlato uveže i svedjer u narodu čita, jer mu divno priča, tko je bio biskup Juraj Dobrila taj novovjeki apoštol hrvatskoga naroda u Istri.

Vječna spomen
biskupu **Jurju Dobrili**
u narodu hrvatskome.

Mošćenička draga.

Napisao: Ivan Ivančić.

(Dalje.)

6. Škola.

Do pred dvije godine nije bilo u Dragi nikakove škole, nego su djeca iz sela i okolice morala svaki dan polaziti školu u mjestu Mošćenicama. Možete si pomisliti kako je težko i mučno bilo za djecu dnevno po 1 uru puta činiti do škole. Kad je bilo lijepo vrijeme i dobro godišnje doba još je to išlo kako tako, ali po zimi, po vrućini i po kiši ili je dijete moralo ostati kod kuće i tako zaostaii u nauku ili pak poći na put i izložiti se tako pogibelji boli i neprilici. A i još je bila jedna neprilika kod toga, a to je veliki broj djece (oko 200) a samo jedan učitelj, kao u najzadnjem selu.

Zato nije čudo, da su Dražani a s njima zajedno Krajani, Obrsanci i drugi okolišani već od više godina pitali i molili, da se za njihovu djecu ustanovi posebnu školu u Dragi. Tu su molbu potpomagali i naši narodni zastupnici, osobito g. prof. Spinčić, pak se tako poslije dugog pitanja dobilo u Dragi posebnu školu, koja se je otvorila u septembru god. 1910.

Ustanovljena je pučka škola jednorazredna sa hrvatskim naukovnim jezikom a talijanskim jezikom kao predmetom.

Školsko okružje obuhvaća ova sela: Dragu, Kraj gornji i donji, Sv. Anton, Obrt, Haldej, Prem, Sv. Petar i Sučići. Djece je bilo prošle školske godine 165 i to 147 u svagdašnjoj školi a 18 u opetovnici.

Nova škola bila je smještena u općinskoj kući (toši) povrh mola ali samo provizorično. Odlučilo se naime odma, da će se podignuti nova školska zgrada za stanom učitelja pak se je u tu svrhu kupilo zemljište povrh državne ceste, naručilo se je nacrt zgrade i troškovnik i kad je bilo sve gotovo otposlalo se je na školske i gradjevne oblasti za potvrdu. Medjutim zateglo se je tim već skoro 2 godine bez potrebe i nakon moljakanja i poturivanja napokon je ovih dana stigla dozvola za gradnju. Općinsko poglavarstvo je raspisalo natječaj za gradnju, koja bi imala biti gotova buduće školske godine.

Ta nova školska zgrada imat će u prizemlju 2 školske sobe a u prvom podu 2 stanovanja za učitelje. Potrosit će se za nju preko 40.000 kruna.

Bit će na vrlo lijepom položaju, na samini, za vrtom okolo, a služit će na ures mjestu.

Na pučkoj školi u Dragi namješten je bio odmah u početku za učitelja mladi učitelj, učitelj. kandidat, g. Nikola Zec, koji se i danas tamo nalazi. Odmah u prvom početku stekao je ljubav i povjerenje djece i roditelja a pokazao se u svakom pogledu na svojem mjestu, tako da mogu Dražani i okoličani biti zadovoljni i zahvalni oblasti, koja ga je onamo poslala.

Početkom ove školske godine dobila je škola drugu silu u osobi gdjice učiteljice Erster Šuflć. U njoj je učitelj dobio izvrstnu pomagaricu a tamošnja ženska djeca najbolju odgojiteljicu. Školska djeca, koje ove godine imade 182, bila su podijeljena u 2 razreda i tako je poduka i uspjeh ove godine još bolji.

Koli g. učitelj toli gdjica učiteljica brinu se ne samo oko povjerene im djece u školi nego takodjer za prosvjetu i podignuće naroda izvan škole.

U tu svrhu priredilo se već 3 školske dječje zabavice, koje su u svakom pogledu dobro uspjele i mnogo koristile ondašnjem pučanstvu.

Priredilo se do sada tri roditeljska sastanka i tako približilo školu i roditelje, što je svakako potrebito, ako se hoće imati povoljan uspjeh u odgoju djece.

Kušalo se upriličiti tečajeve za nepismene, od kojih mislim da je samo jedan uspio. Ali što nije bilo sada (ponajviše poradi sramežljivosti), biti će ako Bog dade u buduće.

I tako će škola u Dragi postignuti i izvršiti ono, što su vijekovi skrivili i neprijatelji puka zavarali.

(Nastavit će se.)

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra bogoštovlja i nastave.

Dne 14. decembra 1911. podnio je prvopodpisani sa drugovima jednu interpelaciju na Njegovu preuzvišenost gospodina ministra bogoštovlja i nastave radi nezakonitog i nekorektnog postupanja talijanskog nadučitelja Mateja Massalina u Roču, politički kotar Kopar u Istri, kojom se je pitalo

Hoće li Vaša preuzvišenost upozoriti školske oblasti u Primorju, napose c. kr. kotarsko školsko vieće u Kopru, obzirom na postupak upravitelja talijanske pučke škole u Roču i obzirom na postupanje ovoga potonjega prema mjestnom školskom vieću u Roču, te naložiti, da se tamo i svuda u Istri strogo i pravedno provadja školske zakone?

Na onu interpelaciju nije do danas odgovoreno, a pošto su neredi i nekorektnosti i nadalje u školi u Roču vladale, upravilo je mjestno školsko vijeće u Roču dne 24. jenara 1912. br. 5 pritužbu na c. kr. ministarstvo bogoštovlja i nastave, koje ovdje u prepisu prilažemo (prilog interpelaciji).

Doznavši mjestno školsko vieće u Roču, da je dne 1. marča o. g. provedena disciplinarna istraga proti nadučitelju M. Massalinu i da se je kod te istrage pristrano i nekorektno postupalo, zamolilo je c. kr. kotarsko školsko vieće u Kopru svojim podneskom — što ga takodjer u prepisu prilažemo (prilog interpelaciji) od dne 13. marča 1912, br. 14, da bi se odaslalo u Roč posebnu komisiju, koja bi imala ustanoviti valjanost ili neistinost tvrdnja rečenog školskog vieća.

Pošto se je istragu u Roču vodilo i za preslušanja svjedoka pred osobama, koje bijahu u procesu interesirane, predložio je predsjednik mjestnog školskog vijeća u Roču, da bi se koli njega toli nadučitelja Massalina za tog preslušanja odstranilo, na što nije predsjednik c. kr. kotarskog školskog vijeća iz Kopra pristao. Tako je mogao nadučitelj Massalin ne samo na izjave pojedinih svjedoka riječju i mučke uplivati, već je on hotio čak i mjestnog župnika i občinskog tajnika, protivne mu svjedoke, i tvorno napasti, opsovav ih u prisutnosti rečenog predsjednika c. kr. kotarskog školskog vijeća nepristojno.

Ako je pako istina što se govori, da je bio nadučitelj Massalin sa njekoliko svojih svjedoka, bez znanja predsjednika mjestnog školskog vijeća u Roču, tajno u Buzetu preslušan, onda postoji opravdana sumnja, da se nije provelo proti nadučitelju Massalinu disciplinarnu istragu onom strogošću, kako je to težka a opravdana obtužba zahtjevala.

Na temelju svega ovdje navedenoga stavljaju podpisani na Njegovu Pruzvišenost gospodina ministra bogoštovlja i nastave slijedeći upit:

Hoće li dali Njegova preuzvišenost sve spise tičuće se obtužbe i iztrage proti nadučitelju Mateju Massalinu u Roču od nepristranog organa točno izpitati, te eventualne krivce strogo kazniti?“

U Beču, dne 27. marča 1912.

(Sliede podpisi.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvatsko pokrajinsko kazalište u Puli. Jučer je došlo u naš grad hrvatsko pokrajinsko kazalište (podružnica kr. hrv. zemaljskog kazališta u Zagrebu), te će u Narodnom Domu priredit šest prodstava.

Prva predstava je večeras, i to „Duše“ drama u 3 čina. — Iza ove sliedit će: „Mala Čokoladarica“, „Tako ti je na svijetu dijete moje“ i „Proljetno jutro“, „Zrinjski“, (hrvatska historijska drama), „Svijet“ (srpska komedija od Branislava Nušića), „U Dolini“. Eventualno prikazat će još „Hasanaginicu“ i „Moral Dulske“.

Kako se vidi iz ovog repertoara, sve sami liepi i birani komadi. Šteta da nije uprava stavila u program lijepu Grundovu komediju „Alaj su nas nasamarili“, da ju vidi i naša poblika u Puli. Možda bi se dalo tome pomoći, kad bi se istu zamienilo s kojim drugim komadom n. pr. „Proljatno jutro“ ili „U Dolini“.

Preporučamo našem občinstvu, da mnogobrojno pohadja ovu kratku hrvatsku kazališnu sezonu u Puli, jer će od sadašnjeg uspjeha ovisiti, da nas društvo ponovno pohodi u jesen.

Ulazne ciene jesu: prva 3 reda K 3, druga 3 reda K 2, zadnji red K 1·40, sjedalo na galeriji K 1·20, stajanje v parteru K 1·—, stajanje na galeriji 60 para. Početak točno u 8 sati na večer. Ulaznice dobivaju se preko dana u tiskari Laginja i drug.

Hrvatski Jezik na sudu u Puli. Ovih dana imao sam priliku viditi jedan spis, izdan od puljskog suda u hrvatskom jeziku. Čujte pa se divite!

„Polag registra ovjerovljenija br. 31 potordjuje se da je Gospod N. N. (muški) (nesnan pisate) ovum Sudu poznat podkrižala predstojeću Izjavu.

Pisarna
C. kr. kotarskom Sudu
Pola, dne . . . . . .
N. N.
C. kr. više offiz.“

Ovo će reći baš rugati se sa hrvatskim jezikom. Gospodinu predstojniku suda stavljamo na srce, da tomu učini konac.

Afere Omnibus-Petris. Kako je poznato, donio je „Omnibus“ od 2. marta ove godine kratke životopise glasovitih ljudi, koji su se proslavili kradjom općinskih novaca u Puli. U tom broju bio je spomenut i Giovanni Petris, rodjak svrgnutog načelnika Varetona, delegat galežanski i prvi prisjednik općine puljske, koji je sjedio u općinskoj upravi, premda zakon zabranjuje da rodjaci budu istodobno članovi iste javne uprave. „Omnibus“ je o njemu pisao, da je kupovao glasove u Monticu za Rizza nudeć 20 kruna za svaki glas, da je prodavao općini prazne vozove za pune, da je činio glasovati u Galežanu po deset puta istu osobu i da je gradio kuće i obradjivao svoje zemlje sa radnicima plaćenim od općine.

U istom broju javljalo je uredničtvo „Omnibusa“, da će i pred sudom i na viteški način odgovarati za sadržaj svega pisanja. Pred sudom odgovara po zakonu urednik a na viteškom megdanu imao je odgovarati prijatelj „Omnibusa“, koji se je uvriedjenoj liberalno-nacijonalnoj signoriji stavio na raspolaganje.

Od nijedne strane nije došao zahtjev za zadovoljštinu već se je sam Giovanni Petris oglasio dvadesetak dana poslije nego je bio pušten iz tamnice, dakle dvadeset dana poslije nego je saznao za pisanje Omnibusa. Pitao je neka mu se javi ime onoga, koji je preuzeo odgovornost za obtužbe što ih je „Omnibus“ bio podigao proti općinskim lupežima. Na njegovo pismo od 27. marča odgovorilo mu je uredničtvo Omnibusa pismom od 1. aprila, da je po viteškim propisima on morao tražiti zadovoljštinu kroz 24 ure nakon što je saznao stvar, ali da se „Omnibus“ ne će tim njegovim pomanjkanjem poslužiti. Nadalje mu se je odgovorilo da, ako želi tužiti sudu, da mu je na razpolaganju odgovorni urednik, a, ako hoće da zapita kavalirsku zadovoljštinu, da će mu se kroz 24 ure javiti ime i adresa onog gospodina, koji se je za to ponudio. Ali, pošto proti Petrisu visi proces radi kradje i prevare a po propisima se ne može dati viteška zadovoljština čovjeku koji nije čista obraza, to neka on dokaže, da ga sud više ne tjera ili, ako to ne može, neka napiše i potvrdi na svoju poštenu riječ, da nije počinio ništa sramotnoga.

Na to pismo Omnibusova urednika nije Giovanni Petris ništa odgovorio, ali se je za njega javio — tko? Ta tko drugi nego gnjusni libel dostojnih gospodara, glasilo kamore, „Giornaletto di Pola“. I poslije nego je bio prisiljen da donese u cjelosti gore spomenuto pismo urednika Omnibusova, koje je jasno kao sunce i koje podpuno odgovara viteškim pravilima, tvrdi taj kavalir kamorre, da se „Omnibus“ sakriva.

Takova bezramnost može da se vidi samo kod jednog lista, koji je naučan braniti svaku opačinu, kod lista, koji još i danas, nakon što su se dokazale kradje i otimačine od stotine tisuća pučkoga truda nalazi riječ, da brani najveće zločince od liberalno-nacijonalne talijanske bande.

Ako taj galežanski kavalir Petris želi sudbenu tužbu proti „Omnibusu“, to mu je ime urednika čisto i bistro štampano na čelu lista; ako li pak hoće da se gradi vitezom, za što ne dokaže, kao što mora dokazati, da je dostojan viteške zadovoljštine, za što ne izjavi sa dva poteza pera, da nije pokrao općinskog novca? Jer dok ga Sud zatvara i proti njemu kazneni proces visi, kao i proti Fillinichu, Borriu i drugih desetak općinskih drugova, koji su u Pulu došli rasparanih gaća a danas imaju preko 200 tisuća kruna uloženih u Cassa civica, ne će ni siciljanski brigant vjerovati u njegovu kavalirštinu.

A bome, naši se ljudi ne će viteški tući sa takovim prljavim delijama.

Alla larga!

Iz „ureda“ delegata. Primamo iz okolice: Prošle nedjelje oglasili su naši delegati narodu t. zv. edikt dražbe radi zaostalih poreza izdan od c. kr. poreznog ureda u Puli i to samo u njemačkom i talijanskom jeziku. To je skrajna bezobraznost poreznog ureda, kad u tako važnim oglasima neće da se služi hrvatskim jezikom.

Skandalozno je, da c. kr. oblasti, makar imale za predstojnike Slovence ili Hrvate, ne će da priznadu, da u okolici Pule žive u svim selima — osim Galežana i Fažane — sve sami Hrvati. To bi morali znati svi c. kr. uredi u Puli i prema tome se ravnati.

Achille, komm' zurück! Da Njegova Prevedrost Gospodin namjestnik a s njim i glasoviti puljski Jornaleto puno ne razbijaju glavu tražeći, za što su c. k činovnici ne-talijani protestirali proti imenovanju nekog Pellegrina za činovničkog zastupnika u velemožnoj Junti konsultivi općine puljske, kazat ćemo im mi jednu pripovijetku:

Godine 1907 za slavnih općinskih izbora, koje je vodio Fillinich, (za što se je ovaj nadčovjek toliko borio, da nebi onaj put pobjedila ekonomična stranka, to zna sam Bog i ..... sudac Quarantotto) bili su neki činovnici zaključili glasovati tako i tako a snjima, čini nam se — na poštenu riječ — i neki Achille. U prvom tijelu, u kom je imao pravo glasa taj Achille, ovisio je uspjeh o jednom samom glasu.

Kad je došao kobni dan izbora, traže Achilla po moru i po kraju, ali Achilj nema ter nema, utekao je iz Pule. I Fillinich je pobjedio.

Sutradan je jedan puljski list donio debilim slovima tiskani oglas:

Achille komm' zurück, alles verziehen!

Mi čestitamo puljskim činovnicima što su i pod uniformom karakteri. Pa makar

se Njegova Prevedrost srdila, što joj ometaju planove.....

Pagliacci. Talijani su veliki junaci, ako se ništa ne riskira. Ali ako se treba izložiti, onda štede i te kako svoju junačku i plemenitu krv. I tako su naši puljski junaci pljeskali u kazalištu neki dan, kad su na pozorište izišle neke ženetine u slavnoj Baratierijevoj bersaljerskoj uniformi. A čulo se je par zvižduka kad se je na pozornici pokazala uniforma austrijskog vojnika.

Medjutim to je stvar, koja se tiče njih i policije a nas interesira samo za to, jer se veselimo što se je obistinila stara riječ, da tko sije vjetar, taj žanje buru. Austrija ih je u Puli pomagala, tetošila i odgojila pa nek se sada sama s njima nateže. Mi ćemo ih rinuti u rebra kad budu posegli za našim i za to ne ćemo pitati dopust od mudre Austrije.

Nego nešto drugo hoćemo da iznesemo a to je podla bezobraznost i bezznačajnost naših talijanskih junaka.

Radi spomenutog dogodjaja, zabranila je vojnička oblast svojim ljudima da pohadjaju kazalište a Mornarica im neda više svoje glazbe. Usljed toga je kazalište prazno, jer se od talijanske publike u Puli nebi ni miš najeo a kamo li svi oni čarlatani što dolaze simo iz blažene zemlje trbuhom za austrijskim kruhom.

I Bi li vjerovali?! Naši požrtvovni Talijani, koji su onom junačkom demonstracijom dokazali da više vole bersaljersku monturu nego li austrijske patakune, poslaše deputaciju u našeg jednog odličnog čovjeka moleći ga da posreduje e da bi vojnička oblast ustegla bojkot kazališta.

Eh sretna li si Italijo kod takovih junaka. Pfui!

Skupština Sokola. Javljamo ponovno da će u nedelju u 3 s. po p. biti godišnja glavna skupština Sokola u Puli su već objavljenim dnevnim redom.

Iz Krnice nam pišu. Na dopis iz našega sela u br. 11. „Naše Sloge" molim Vas gosp. uredničke da uvrstite još ovo par redaka kao odgovor g. A. Sm-ću.

U mojem dopisu od 1. marča konstatirao sam žalostnu i sramotnu činjenicu, da je naše upravno Vieće izabralo svojim predsjednikom Giorgia Mandussicha, zagriženog Talijana, odnosno hrvatskog renegata, člana bivše plemenite ali propale porodice Mandušić a rekao sam takodjer, da je on izabran pomoću glasova hrvat. upravitelja iz Prostine.

Činjenica je, da su krnićani glasovali proti njemu. Zasto su Prostinari, inače dobri rodoljubi — glasovali za Mandussicha, to znadu već svi naši obćinari a valjda znadu to i „gospoda" u Krnici.

Nekomu gori pod nogama i zato se to dogodilo! Zar ne? Gosp. A. Sm-ć i onaj koji se skriva iza njegovih ledja, našli se uvrjedjeni mojim dopisom i dapače potvorili i razardili se na čestitog i poštenog čovjeka, koji nije bio u nikakvom savezu sa onom vješću, ali „on je kriv zato što je živ".

Ako je u onom dopisu iznešena laž, onda neka ju pohvju, ali ako je istina, onda neka šute. Oni se baš za to i uzrujavaju, jer „istina peče".

Glede igranja i diverziranja ne odgovaram, jer ne želim nikoga kompromitirati a u slučaju, da bude potrebito i to ću iznesti na vidjelo, ali ne samo to, nego još štogod drugoga, što ne će biti svakomu drago.

Medjutim g. Sm-ću primjećujem, da se ne uzrujava, jer njegova osoba tu ne ulazi baš ni malo. Zaste on dobro, kamo to spada. Nije samo on i neki drugi u Krnici „gospodin", nego ima ovdje puno gospode koji „plaru šeru".

Dakle *gospode* krnička zasučite rukave i stavite malo u red onako trikom raztrvane odnošaje, koji vladaju u krnićanskoj općini i plovaniji u općinskim i crkvenim poslovima. Pokažite se, da ste Hrvati ne samo imenom nego i djelom. Takovih Istra treba. Ali ne onih polmiša - poltića.

Bez zamjere g. Sm-ću.

Onaj prvi.

Za Družbu sv. Ćirila i Metoda, sakupila je gdjica Karmen K. na večeri prigodom odlazka prijatelja Novaka i Spalatina K 23·68.

Voloski kotar:

Štedionа udruženih obćina u Voloskom objavila je ovih dana izvještaj o poslovanju u drugoj godini. Iz toga je izvještaja razvidno, da zavod u svakom pogledu dobro uspjeva. Ulošci su se prošle godine povecali za K 265.996·21, te su iznušali 31. prosinca 1911. K 579.711·05. Hipotekurni zajmovi povećali su se za K 200.743·34, a iznašali su koncem godine K 331.943·34. U tekućem računu kod novčanih zavoda imala je štedionа K 247.640 83.

Čisti dobitak za godinu 1911. iznašao je K 4.057 23, te je u smislu pravila namjenjen rezervnom fondu.

Štedionа udruženih obćina u Voloskom je od c. kr. državne vlasti koncesionirani novčani zavod jedini narodni zavod ove vrsti u cielom Austr. Primorju za utaganje pupilarnih, zakladnih i crkvenih novaca a jamče za sve uloške obćine Voloska-Opatija i Veprinac. Uredovne prostorije nalaze se u obćinskom domu u Voloskom.

Iz Lovrana. Na naš dopis iz Lovrana u prošlom broju obzirom na pjevanje svečane svete mše na Uhćenicu latinski i uz pratnju orgulja, da sablazan bude veća proti svakom pravu i prastarom običaju, uvjeravaju nas sa „poluslužbene" strane, da roga u buduće neće više biti. I neka ne bude, ali ne samo toga, već neka se ostrane i druge povrede hrvatskog jezika iz lovranske Crkve. Znamo, da se u Lovranu više puta i krsti i pričešćuje i pokapa latinski, što sve nebi smjelo biti. Znamo da tamo ima puno truleža. Do sada smo bili nekako obzirni, premda smo sve to znali, ali odsele bacamo svaki obzir na stranu i preporučamo lovranskim hrvatima, da malo više puta zavire u svoju Crkvu i smjesta nam jave bilo i najmanju nepravicu ili neurednost, da je dostojno ožigosamo.

Pazinski kotar:

Iz Boljuna. (A finale? i cronti voglio no portare la scuola in campagna.) Hrvati žele prenesti školu u Polje; pod ovim naslovom donesao je tršćanski „Il Piccolo" od 23. marča 1912. jedan člančić od boljunskoga talijanaštva, koji većinom ne odgovara istini. Na stvari je evo ovo:

Doznate obćinari, da kani obćina ovoga proljeća učiniti nacrt i troškovnik za gradnju nove škole, koja je neobhodno potrebita. Bilo je već više puta naloženo istoj od c. kr. kotarskog školskog vijeća, da se ima čim prije sagraditi dotičnu školu, pošto dosadanji školski lokal ne odgovara niti najmanje propisima. Pošto se ima ustanoviti, gdje će se sagraditi ta nova škola, sperazumili su se u tome svi obćinari — osim mjestanca Boljun, selo Ravno brdo i Komarija — porezne obćine Boljun, da se nova škola sagradi ispod Boljuna na raskršju cesta, mjesto tako zvano „poh kapelice".

U tom smislu su podnieli i na predsjedništvo c. kr. kotarskog školskog vijeća jednu peticiju, predsidjajuć preporuke, da isto konačno odluči, gdje se ima ista sagraditi. U istoj navedi su, da će gradnjom škole na onom mjestu biti mnogo prikladnije nego na kom drugom, a pristupačno školskoj djeci sa svih strana školskoga okruga, k tomu jošte će prispeti pod školsko okruje i ona sela, koja do sad nijesu bila u školskom okružju; da će gradnja za 10 odstotaka manje stajati nego u mjestancu Boljun, koje se nalazi u visini nad morem 253 m, dočim mjesto gdje bi se imala sagraditi škola je na visini od 130 m. U blizini nalazi se obćinski kamenolom, a u potoku Boljunčici pijesak.

Sa zdravstveno-pedagodijskog gledišta najprikladnije je označeno mjesto, jer djeca malena i slabašna jedva da se uspinjaju po strmim putevima sa svih strana u mjestance Boljun. Tako izmučena i umorna nisu sposobna za učenje jedan čitav sat. Malo mjestance Boljun jedva da živi; broji po zadnjem popisu pučanstva 140 duša i to većinom staraca, žena i nješto djece, jer mladež čim navrši pučku školu se seli. Ima maleni broj djece dužne na polazak škole — a ova takodjer pada zbog iseljivadja mladeži — dakle ovako maleni broj djece lakše će doći iz mjestanca Boljun niz brdo u školu „k kapelici", nego naša gore, koje je uvijek preko tri dijela, a ubrojivši i one iz Ravno brda i Komarije, kojima je takodjer lakše doći „kapelici" nego u Boljun je absolutna većina djece.

U tom smislu izrazili su želju obćinari svi složno, a ne kako bi htio dopisnik „Piccola" lažno dokazati, da su nekoji zavodnici išli u mutnom lovit, čineći tobož obćinare podpisati peticiju, da se škola prenese izvan mjesta; vrhunac klevetanja je gdje navadja, da su se dotični služili sa imenom c. kr. namjestničkog savjetnika g. Šorli, nagovarajući seljake, da je on sugerirao (nagovarao), da se dade u koliko je više moguće podpisati peticiju.

Na koncu predlaže, da se u mjestu sagradi talijanska škola, a ne navadja za koga? Koliko Talijana imade u Boljunskoj župi? Koliko obitelji govore talijanski jezik u kući i koliko je školske djece, kojima je materinski jezik talijanski.

Neka prije sve ovo proračuna, pa će doći do liepog rezultata.

Iz Plomina. Javljamo Vam žalostnu vijest, da je preminuo ovdje dne 6. t. mj. naš dični starina Ivan Marija Dundora, ulinar i posjednik. Mili pokojnik doprinesao je mnogo k tomu, da se je počeo naš puk u Plominu buditi. Jedino je žalio to, što je i on prekasno progledao, te nije mogao više da učini onoliko za narod, kao što bi bio mogao prije, dok je bio mladji.

U ostalom i ono malo sjemena, što ga je posijao na narodnoj njivi, neće ostati bez obilnog ploda. Zato neka mu bude slava i pokoj duši!

Iz Pazina. U subotu, dne 13. aprila, predavati će u prostorijama „Hrvatske Čitaonice" u Pazinu *Dr. Jos. Agneletto* o predmetu: *„Burza i njezina važnost u svjetskom prometu"*. Početak u 8 i pol s.

Koparski kotar:

Podružnica „Družbe sv. Ćirila i Metoda" u Danama (kod Vodica) držat će dne 14. t. mj. svoju redovitu glavnu skupštinu s običajnim dnevnim redom.

Ovim se putem pozivlju najuljudnije svi članovi i prijatelji naše male „Družbe", da se u što većem broju odazovu. Darovi se primaju sa zahvalnošću.

Razne primorske viesti.

„Narodna pjesma u Austriji".

Ima nekoliko godina da je austrijsko ministarstvo za bogoštovlje i nastavu odlučilo da sakupi i izda narodne pjesme što se pjevaju u Austriji, pa je u tu svrhu ustanovilo veliku komisiju, koja upravlja cielim poslom, a uz nju opet za svaki narod i poseban odbor koji ima pravo da sakupija njegove narodne pjesme, da ih redigira i izda. Takov je odbor ustanovljen

za naš narod u Dalmaciji i Istri, pa je tome bilo govora u našim novinama kako se je odbor godine 1906. u Zadru konstituirao, on je za ovo vrijeme već i nakupio priličan broj pjesama nešto kupivši gotove zbirke a nešto podupirući pojedine sabirače koji su po njegovu nalogu i na njegov račun obilazili razne krajeve po Istri i Dalmaciji. Ali nije se još sakupilo sve što bi moglo i trebalo da udje u ovu veliku zbirku, pa se zato još jednom svraća pažnja na ovo tako lijepo i važno preduzeće u nadi da će se još gdjeko naći koji ljubi našu narodnu pjesmu i umije da je bilježi, pa bi htio da i on nešto doprinese. U prvome se redu traže *melodije* narodnijeh pjesama s odnosnim tekstom, pri čemu se naravski ne smije ništa mijenjati ni u melodiji ni u jeziku, nego treba sve onako bilježiti kako sam narod pjeva. Uz to treba za svaku pjesmu zabilježiti ko ju je pjevao i gdje, pa koliko je godina pjevaču ili pjevačici, odakle je rodom i od koga je (ako pamti) naučio pjesmu. Dobro je takodjer da se spomene i gdje se još ista pjesma pjeva, a ako je u svezi s kakvim narodnim običajem, neka se taj običaj u kratko opiše; uopće dobro će doći svaka vijest što pomaže da se bolje razumije, kako je pjesma postala i kako se širi ili gubi. Ko ne umije da bilježi notama melodije, može zabilježiti i samo riječi pjesama, ali sasvim vjerno, ne dirajući u jezik ni u dijalektičke osobine, a uvijek bilježeći od koga je i gdje je pjesmu čuo. Ko pak umije da bilježi melodije, može bilježiti i proizvode narodne instrumentalne muzike n. pr. pratnju narodnijeh plesova, igara itd. Za svaki, pa i najmanji prilog odbor će dati honorar prema njegovoj vrijednosti, a prilozi neka se šalju, poglavici odbora, prof. Milanu Rešetaru u Beč, 8/1 Kochgasse Nr. 15.

Franina i Jurina.

Jur. Si cul Frane, da su na Legi va Rapce imeli pondiljak komediju?

Fr. Tar sam i ja dobil jednu buletu, ma ne znam nanka ca piše nutri.

Jur. Ja veramente nisam ju dobil, ma sam ju videl pa piše, da su to niki „piccoli filodrammatici“. . . .

Fr. Pa povej mi malo, ca piše još nutri.

Jur. Ca piše nutri, to ti ne morem reć, ac niš ne piše, ma bim ti mogel reć ki piše te bulete.

Fr. Bulete se pišu na financi, ac kad sam još navigal, smo uvik delali bulete na financi.

Jur. Ca paraš, da nisi indovinal? tar su i ove storene na financi.

Fr. Ma valjda ne na dogani?

Jur. A ne, ne na dogani, ac tamo nimaju makine, ieho baš na oficiju od komesara.

Fr. Ma ca mi ti to pravić, ja debelo nebin verival.

Jur. Ne biš verival? a ca ne znaš kada je lane naš komesar odi financo spotal komandanta odi straže, da jo va njihovem kasinu sortijo da se ga malo vidi nutri.

Fr. A imaš pravo ju, to je me par, ave jedna maniga . . . .

Jur. I meni tako para, ac da ni tako, ne bi mirno gledal kako mu financijeri po Rapcu kantaju „nella patria dei rosseli!“

Broj 1702/12.

Natječaj.

U smislu odluke općinskog odbora od 3. aprila 1912. razpisuje se ovime natječaj za drugog općinskog liječnika sa sjedištem u Matuljima ili u blizini Matulja. Godišnja plaća sa paušalom za konja ustanovljuje se prema odluci obć. zastupstva na 4.080·— K, izplativa u mjesečnim anticipatnim obrocima, osim toga primati će ustanovljene prinose za liječničke posjete.

U okružje tog liječničkog mjesta spadati će porezne općine: Matulji, Spinčići (osim sela Brnini, Belići i Cari), Bregi, Pereniči, Pobri, Kučeli, Dolnji i Gornji Rukavac, Trinajstići, Jušići, Jurdani, Puži, Zvoneća, Brgud mali i veli, sela Dolčić i Frlanija u Rubešovoj.

Liječnik biti će dužan bezplatno liječiti posve siromašne, dočim će organ općine voditi zdravstveno uredovanje.

Službena pogodba, koja se može uviditi kod podpisanog sklopiti će se sa liječnikom iza imenovanja istoga po općinskom zastupstvu.

Natjecatelji imaju podnesti podpisanom svoje molbe do 1. maja 1912. obloživ ih diplomom sveukupnog liječničtva, svjedočbama o dosadašnjem službovanju i državljanstvu te poznavanju hrvatskog kao uredovnog jezika.

OBĆINSKO POGLAVARSTVO KASTAV
dne 5. aprila 1912.
Načelnik: Jelušić.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu „Gospodarskog društva u sv. Martinu kod Buzeta r. z. n. j., koja će se obdržavati na 20. aprila 1912. u 7 i pol sati na večer u vlastitim prostorijama sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće upravnog i nadzornog odbora o djelovanju zadruge u god. 1911.
2. Odobrenje zaključnog računa za god. 1911.
3. Izbor upravnog i nadzornog odbora te pomirbenog suda.
4. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u društvenoj pisarni u sv. Martinu.

Sv. Martin dne 8 4. 1912.

Odbor.

Dobre, zdrave, dobro osušene domaće šunke ima na prodaju u ovećoj množini po K 2·60 klgr. pouzećem franko. Razašilje se od 1 komada napred.

Preporuča se osobito trgovcima i gostioničarim.

Vinko Sandalj
trgovac u Lupoglavi (Istra)

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist društva sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća a K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst a K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst a K 58·- po 100 zamota.

Cene ratumerajuć se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počela

Lacko Križ - Pula

Uložne knjižice za „PCELICU“, mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica K 800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41
Isplacene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namješćuju se uz vrlo povoljne uvjete.

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA
LAGINJA i DR.
ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za
tiskarske, knjigovežke
i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi
tiskanice i knjige za p. n. općine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna društva, trgovačke knjige, pisanke za školo, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::
„PRIMORKA“

PRODAJU SE U TISKARI. PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi se sedenom slovenom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićeno.

Thierry-eva cenfifolijska mast

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u. PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća ═══ (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - - Najpovoljnije ciene. -

IGNAZIO STEINER, PULA

--- PIAZZA FORO. ---

GORICA ∴ ∴ TRST

Krojačnica prvoga reda.

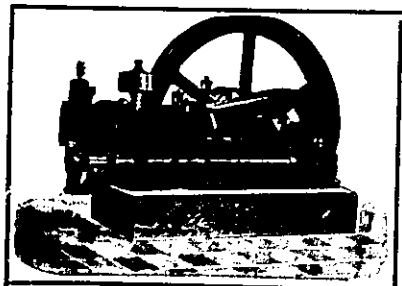

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, ∫estu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotoren-fabrik vormals ∴ MORITZ HILLE, DRESDEN) ∴

najveća specialna tvornica Evrope.

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

∴ **Tehnička poslovnica:** ∴

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća ∴ ∴ ∴

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

Svoj k svomu!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sazna na novo uredjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, naravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Doprema automobilom.

Svoj k svomu!

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl.	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
6.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	„ . . .	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska . . .	odl.	3.0
7.—	odl.	„ . . .	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	∨Baška . . . . ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5'—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	∨RIEKA . . . . ↑	7·20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	↓Rab . . . . ∧	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨Rijeka . . . . ↑	dol.	3 20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8 45
8.20	odl.	„	dol.	8.3'
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI . . ∧	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlačkoj luka sv. Martin

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne prije podne		po podne po podne
10.15 7.35	∨RIJEKA . . . ↑	5.— 5.—
10.50 8.10	Opatija . . .	4.25 4.25
11 — 8.20	„ . . .	4.15 4.15
12.20 9.40	Bell . . .	2.55 2.55
12.30 9.50	„ . . .	2.45 2.45
1.20 10.40	Mrag . . .	1.55 1.55
1.30 10.50	„ . . .	1.45 1.45
2.10 11.30	Krk . . .	1.05 1.15
2.20 11.40	„ . . .	12.55 12.55
po podne		prije podne prije podne
—.— 1.40	Baškanova . .	11.25 11.25
—.— 1.20	„ . .	11.15 11.20
—.— 2.20	Lopar . . .	10.10 —.—
—.— 2.40	„ . . .	10.05 —.—
4.20 3.40	Rab . . .	9.25 9.05
4.30 4.—	„ . . .	9.— 9.—
4.55 4.25	Lun . . .	8.35 8.35
5.— 4.50	„ . . .	8.30 8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj . .	7.20 7.20
6.20 5.50	„ . .	7.10 7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*) . .	7.— 7.—
6.40 6.10	„ . .	6.50 6.50
7.30 7.—	↓NEREŽINE . . ∧	6.— 6.—

*) Luka Sv. Marta.

Uvjetno pristajanje u Punte i St. Baški

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	∨Vrbnik . . . ↑	dol	4.30
4.45	dol	Sv. Marak . . .	odl.	4.15
4.50	odl.	„ . . .	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo „ . . .	odl.	3.50
5·40	odl.	„ . . .	dol.	3.20
6.—	dol.	↓Crikvenica . . ∧	odl	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2·45 po p

9.15 pr. p. dol Rijeka odl 12·45 po p

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, posujilnice, konsum. družtva, trgov. knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

fia Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan protiv svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu protiv slabosti probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Ciena a bočica po dina, to bočica manji y broju, za bočice stoje to K bočke poštu.

Dobivaju se samo u Ljekarni

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Broj 16. Pula, u četvrtak dne 18. aprila 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u. Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacije«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. VI Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplat

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Apsolutizam u Hrvatskoj i Istra.

Po složnom nalogu Beča i Budimpešte Slavko Cuvaj, piše groznu i sudbonosnu stranicu u povjesti našega naroda. Poznat nekada po servilnosti prama gore i okrutnosti prama dolje, jedino čim se je isticao tijekom svoga službovanja, izvučen je taj opskurni individuum iz zaslužene zaboravi i sada dolazi u Hrvatsku u svojstvu komesara, opskrbljen po njegovom vlastitom priznanju (to mu vjerujemo) sa neograničenom punomoći, da uguši pokret Hrvatske za očuvanje i stečenje pravā zakonom joj garantovanih. Hrvatsku je lišio svih ustavnih prava i gradjanskih sloboda. Na mjesto tih svetinja, koje sačinjavaju temelj svake moderne države, inštalirana je u Hrvatskoj samovolja tiranina i bezzakonje koje revno provadja četa bezdušnih Cuvajevih pretorijanaca. Ona iluzorna sloboda štampe, koja je do sada u Hrvatskoj vladala, ukinuta je i uvedena preventivna censura, kakovu ne nalazimo u povjesti najcrnijih despocija; novine se na najnevjerojatniji način šikaniraju te usljed toga ili moraju da prestanu izlaziti ili se sele iz Hrvatske a što je najgore ne smiju da kritiziraju na nikakav način one nesnosne odnošaje. Ukinuto je svako pravo sastajanja i izdane različite drakonske mjere, medju kojima je najpodlija ona, da se ne smiju širiti nikakove vijesti o promjeni sadašnje uprave zemlje te da se dotičnik mora odmah uhapsiti i predati sudu, da ga sude suci, koji moraju svoje sveto sudačko uvjerenje žrtvovati samovolji tirana. U jednu riječ u Hrvatskoj su stvoreni takovi odnošaji, da gorih nije bilo ni u vrijeme turske despocije. Hrvatska je dovedena do očaja i zato jedino je što od nje možemo tražiti, da miruje, jer je očaj rdjav savjetnik a svaki nepromišljen ili čak krvavi korak naroda služio bi samo za to, da se sadašnje iznimne mjere opravdaju i da se nadje izlika za nove operacije na štetu Hrvatske, koje sigurno imaju na umu oni kojim je povjerena uprava one mile i nesretne naše zemlje.

Hrvatske mase to rogbi instiktivno osjećaju i miruju. To nas tješi, jer smo uvjereni, da taj mir ne znači apatiju naroda, prouzročenu usled silnih borba, nego da je to mir disciplinirana naroda, koji vjeruje u svoju snagu i nepobjedivost, koji zna, da ga se dekretima i nasiljem ne može uništiti, da je taj mir predteča novih uspješnih borba i pobjeda, čiji će dionik biti cio naš narod.

Obranu Hrvatske za sada moraju da uzmu u svoje ruke Hrvati koji vanka Hrvatske žive. Tu veliku i časnu zadaću oni će znati, morati i moći ispuniti.

Čuje se iz Dalmacije utješljivi glas trublje, koja na okup poziva. Razvija se narodni barjak i ispod njega već se sakupljaju pristaše svih patriotskih stranaka. Stranačke razlike iščezavaju i moraju iščeznuti, kada su na kocki tako veliki zajednički interesi i kad se radi o spasu matere zemlje. Salus patriae suprema lex. Uz Dalmaciju i sa Dalmacijom mora i Istra da koraca. Hrvati Istre očekivaju nestrpljivo glas svojih vodja na zajedničku akciju svih Hrvata, koji ne će da žive posebnim regijonalnim životom. I istarski Hrvati kako i Banovci jednako osjećaju bol prouzočenu nožem, koji je kleta ruka zabola u najosjetljiviji dio narodnog nam tijela. I kada se Hrvatskoj ni jauknut ne dopušta, jauknimo mi, da se bolni krik čuje i vanka granica ove monarkije.

Započnimo svi skupa promišljenu, ozbiljnu i muževnu akciju za Hrvatsku, nastojmo joj svim ustavnim sredstvima pomoći a zaboraviti se ne smije u toj akciji, da se cijeli ovaj skandal donese pred forum kulturne Evrope, neka ova vidi, kakove se forme vladanja upotrebljavaju prama jednom kulturnom narodu u punom svjetlu dvadesetoga stoljeća.

Tu akciju narodnih vodja cijela hrvatska Istra od njih očekiva. Sada je na njima riječ, koju hoćemo čim prije da čujemo. Svako otezanje može bit sudbonosno za cio naš narod a štetno za onaj dobar glas koji je Istra znala da steče u kolu hrvatskih zemalja.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Svečana proslava 100-godišnjice biskupa Dobrile u Puli. U utorak 16. t. mj. na dan 100-godišnjice rodjenja našeg velikog biskupa i preporoditelja istarskih Hrvata dra Jurja Dobrile, proslavili smo i mi ovdje u Puli ako i čedno a ono iskreno i odano spomen na otca istarskog kmeta.

U jutro prisustvovala su sva djeca družbinih škola svečanoj misi u crkvi Majke Božje u Survama, dok se djeci već prvih dana predavalo i tumačilo o velikom biskupu i uspomeni njegovoj. Tog dana imala su djeca svih pučkih javnih hrvatskih škola praznik.

Na večer je Hrvatski Sokol u Puli uz sudjelovanje hrvatskog pokrajinskog kazališta, koje je te dane gostovalo u Puli, priredio u dvorani Narodnog doma svečanu akademiju. Toj akademiji prisustvovao je veliki broj našeg naroda tako te je dvorana i galerija bila puna.

Akademija je počela proslovom „Na tudjem pragu" od g. R. A. Dinulovića, sastavljenom baš za tu večer, sa spomenom na velikog našeg biskupa, koji proslov je krasno recitirao odlični član kazališne družine g. Hajduković. Iza tog prikazane nam svojim ljepim umjećem i majstorski gg. Nikolić i Radović potresni prizor iz drame „Posljednji Zrinjski" kad je Fran Bukovački našao mladog Ivana Zrinskog, sina mučenika kneza Petra Zrinjskoga. Krasan prizor pod naslovom „Kus rodjene grude", kako mladi Ivan Zrinjski u zatočju uzdiše za rodjenom grudom — domovinom, a Bukovački mu predaje šaku rodjene zemlje — Hrvatske. Gledajući taj prizor u svima nam se probudio osjećaj i spomen na velikog biskupa, koji je prvi ustao da kus ove svoje rodjene grude, hrvatske Istre onda još uspavane, povrati materi zemlji — Hrvatskoj.

Ova lijepa akademija završila je krasnom komedijom od Gailine „Tako ti je u tom svijetu dijete moje" ili „Marietta". Tu je gdja Lianka kao Marietta stekla sve simpatije prisutnog občinstva svojom krasnom igrom.

Budi ovoj odličnoj kazališnoj družini izrečena velika hvala, što je u velike doprinesla, te smo onako dostojno proslavili god rodjenja od jednog vieka našeg preporoditelja, oca i velikog nezaboravnog pastira dra Jurja Dobrile. Slava, do vieka slava neumrlom biskupu!

Gostovanje Hrvatskog pokrajinskog kazališta u Puli. Od prošlog četvrtka amo priredilo je naslovljeno kazalište (podružnica kr. hrv. zemaljskog kazališta u Zagrebu) pod ravnateljstvom stalnog člana kr. hrv. zem. kazališta u Zagrebu gosp. Mihajla Markovića, sedam predstava, i to „Duše", „Proljetno jutro" i „Marietta", „Malu čokoladaricu", „Smrt majke Jugovića", „Svijet", „U Dolini", a u utorak u proslavu 100-godišnjice rodjenja velikog biskupa Dobrile svečanu akademiju sa proslavnom predstavom fragmenta („Kus rodjene grude") iz drame „Posljednji Zrinjski", sastanak izmedju Ivana Zrinjskog i Frana Bukovačkog.

Umjetnička vrsnoća cielokupne družine ovog kazališta nam je bila od prije već poznata po sjajnim uspjesima, koje je družina postigla u drugim mjestima naše domovine, a umjetničku vrijednost pokazali su nam tekom ovih večeri i ovdje u Puli, što vrlo rado konstatujemo. Vrlo daleko bismo zašli, kad bismo htjeli iznesti zasluženu vriednost svakog pojedinca, tek nam budi dozvoljeno, bez omalovažanja nespomenutih, istaknuti od dramskog osoblja gdju Lyanku, gdju Stipanović, gdju Hajduškovića, gdju Dürr, a od muških gg. Hajduškovića, Lyanka, Radovića, Nikolića. Osobito jednodušni pohvalni glas naše publike ide gdju Lyanka, koja je osobito u „Marietti" (Cosi va il mondo, bimba mia) i u „Proljetnom jutru" na mali osvojila publiku. Nije ni čudo, jer ona je u tim komadima baš u svom elementu. Uz nju dostojno stoje gg. Hajduković i Lyanka.

Občinstvo je za to svake večeri davalo oduška burnim povladjivanjem zbog lijepog umjetničkog igranja cielom osoblju. Mi pak i ovdje posebice tumačeć osjećaje našeg občinstva najsrdačnije zahvaljujemo svoj družini na umjetničkom užitku, što nam ga pružiše kroz ovo sedam večeri, te svraćamo posebnu pozornost našeg naroda na ovu umjetničku kazališnu družinu u Pazinu, gdje će u Narodnom Domu kroz šest večeri gostovati od 18. do 23. ovog mjeseca.

Ove kratke poteze ne možemo pak svršiti a da prstom ne pokažemo ponovno na našu staru ranu, kako su nekoji baš od naše inteligencije propustili pohadjati ove predstave, čime su opet pokazali slab primjer našem radničkom narodu, koji je u pohvalnom broju sve večeri prisustvovao predstavama. Nadamo se, što je propušteno sada, da će se u buduće popraviti.

Lahko biti darežljiv sa ukradjenim novcem. U jednoj polemici sa mjestnim njemačkim listom obećaje glasilo kamorre istom listu spomen-ploču u Narodnom Domu. Glasilu kamorre odgovaramo, da uprava Narodnog Doma nebi dopustila postaviti takovu ploču, koja bi dolazila od kamorre, jer bi i ta ploča bila kupljena ukradjenim novcem su občine.

Liepi prijatelj. Giornaletto od 6. o. mj. piše, da je neki prijatelj Laginjev dao prvi na parobrodu „Istria" 1 K za Lega nazionale.

Kamorrin libel imao se izraziti jasnije o tom prijatelju Laginje, naime je li taj „prijatelj" Talijan ili Hrvat. Ako je Hrvat, onda taj „prijatelj" sigurno nije ne samo prijatelj Laginjev, nego nije dostojan prijateljstva ni jednog poštenog Hrvata. „Prijatelji" Laginjevi ako su Hrvati te davaju prinose za zloglasnu i nemoralnu Legu nazionale, to su „prijatelji" i Hrvati na puff!

Zahvala. Zaključujuć račune ovogodišnjeg plesa priredjenog u Puli u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, koji će biti tiskani i doprinosiocima dostavljeni, potpisani se odbor časti ovim putem da najtoplije zahvali svim onim p. n. gospodjama, gospodjicama, gospodi i korporacijama, koji su hvalevrijednim zauzimanjem i novčanim doprinosima doprinijeli, da je uspjeh plesa u financijalnom i moralnom pogledu bio povoljan.

Odbor za priredjenje plesa u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

dr. Rudolf Pederin, predsjednik. *Josip Radović,* tajnik.

Iz Kanfanara. Od nekoliko vremena ovamo čita se više toga u vašem cijenjenom listu iz naših strana, a to sjegurno za to, što se približavaju občinski izbori.

Čuje se, da se i naš poznati Košara osobito sada miče i ugovara sa našim uvaženijim ljudima e kako bi si osigurao tajničko mjesto u našoj občini. Reč bi, da mu nije puno stalo ni do Talijana, jer predmnijeva, da ga oni uz svu dobru volju ne mogu spasiti, i s toga se on prijatelji tamo, gdje znade, da će nadvladati većina.

Tako je lizao i prijateljio i godine 1908. kad se imalo imenovati občinskog tajnika, te je tom zgodom pisao jednom našem občinžom zastupniku pismo slijedećeg sadržaja:

Veleštovani gospodine.

Ovime se obracan Vašu Štovanu osobu, s molbom da mi oprostiti izvoli da utimljem slobu da Vas umolim i raztumačivam moje čudnosti i to:

Istina je da sam bio u svoje mladje dane u socijalističkoj stranki, ali kada

sam počeo razumiti da ova meni ništa ne koristi, ma da mi škodi, odaljećio sam se od iste. Nije istina kako njekoji vjeruju da sam bio njegda u talianskoj stranci t. j. proti hrvatskoj, i to ne mogu ni da budem jer onda bi morao pljuvati proti sebi, jer moje majke jezik je hrvatski, i takov treba da budem i ja.

Pošto Štovani Gospodine se radi u imenovanju občinskog tajnika a i ja sam medju ostalim molitelj tog mjesta, molim Vašo Poglavita osobu, da se zauzme na sjednici koja će se držati u toj stvari za mene, da ja mogu doći izabran; jer sam stalan da Vaše riječi mnogo vriede; a obećajem Vam da ću biti pošten, i da ću marljivo raditi za dobrobit naroda i uvjek podpomagati Vas Štovani Gospodine u svakoj prigodi.

Ja poznam potpuno u pismu i govoru hrvatski i talianski jezik; te imadem dostatne prakse bilo pisarničkog posla, bilo administrativnog.

Svakako u podpunoj nadi, da ću biti primljen u obzir od Vas Štovani Gospodine da sam ja pripadnik te občine, da je moj otac starac i slijep te da neima njekoga osim mene, tako da bih ja bio bliku njega bim ga mogao pomoći njegove starosti; da moj otac plaća porez i da je odbornik od hrvatske stranke.

Sa veleštovanjem

Zahvaljujem vam se unaprijed i biljetim odani Vam

Matko Košara.

Pali 5. marča 1908.

Po tome pismu možete braća kanfanarci, koji ga još ne poznate a i ostala javnost razabrati i prosuditi, kakav je to čovjek, ako ga se može u obće tako nazivati. Taj se bezznačajnik usudjuje s nama prijateljiti usprkos toga, da nam od početka svoga boravka u nas čini raznih nepravda i nezakonitosti, u samoj nainjeri, da nekoje naše prevari, da ga ovi zagovaraju i da mu održe poziciju u nas. Ali neka bude uvjeren, da će mu se ovaj posao izjaloviti, jer, kad ga neće kompetentne vlasti maknuti od nas, naći ćemo mi sredstva za to, i to u našoj slozi, koju ćemo doskora pokazati.

O ovom nitkoviću, niskoristi i od Boga narušenom objektu ne isplati se pisati u obće, ali htjeli smo, da iznesemo ovo pismo na javu radi toga, da upozna i šira javnost za ćelik značaj toga nesretnoga stvora.

(Ovom prilikom preporučujemo svim našima, da ne paklaju i ugovaraju s Talijanima ovoga puta, jer ćemo i najmanje šaranje svakoga od naših bezobzirce iznieti na javu s podpunim imenom i takvog izdajicu ožigosati žigom sramote. Ur.)

U gliba laži — a pravda se lpak pokopava. Talijanski libelistički listovi „Il Piccolo" i „Il Giornaletto di Pola" tako su se uglibili u laži, da njim se čini velikim čudom pisati istinu o nama Slavenima Istre. Tako su onomadne donieli složno debelu laž, da je jedan sudac u Puli prestužao neku stranku proti volji Iste u hrvatskom jeziku i u tom jeziku sastavio zapisnik. Tu gnjusnu laž, dostojnu tih libella, ne trebamo tek pobijati, jer svatko znade, da toga naši sudci ne čine. Mi slučajno poznamo tu stranku i znamo da bolje govori hrvatski nego talijanski; znamo, da je tom prilikom na sudu u Puli govorila i iskazala sve u hrvatskom jeziku; znamo takodjer, da je na višem sudu u Rovinju govorila talijanski (valjda ne za to, što gg. suci savjetnici na tribunalu u Rovinju ne znaju hrvatski); znamo da ta stranka *nije prosvjedovala*, što ju je sudac u Puli prestužao u hrvatskom jeziku; znamo, da je u ime te stranke proti hrvatskom zapisniku prosvjedovao odvjetnik Talijan u Rovinju; znamo, ako je stranka bila sporazumna s prosvjedom tog odvjetnika Talijana, tko ju je nahuškao. Uobće ako je talijanskoj sinjoriji u tome što krivog učinjeno, zašto ne zatraži disciplinarnu istragu proti tom sucu. Toliko o toj laži libellista.

Nu nama tim povodom pada na pamet pored inih silnih nepravda, što se sa strane talijanskih sudaca nanose našem narodu o jezičnom pogledu, ovo par razmatranja. Porotne rasprave sa hrvatskim strankama drže se u Rovinju još uviek pomoću tumača, koji porotnicima prevadja što stranke iskažu. Sudac Talijan, nepoznavajuć hrvatskog jezika, više puta izsiljuje hrvatske stranke, da s njime talijanski govore i u tom jeziku zapisnik sastavi. Čitali smo jednom, kako je prigodom jedne rasprave u tribunalu u Trstu predsjednik senata *sabranio jednom tršćanskom odvjetniku, da svog klienta brani u slovenskom jeziku*, jer da njegov klient nerazumije taj jezik. A što se s nama dogadja danomice u Puli i Rovinju, a da ne spominjemo ostale sudove Istre. Tu vidimo, osobito u Rovinju, da hrvatska stranka nikad ne razumije svoga branitelja a poćešće niti suca. Ipak se još nije dogodio slučaj, da bi predsjednik rasprave zabranio talijanskom odvjetniku braniti hrvatsku stranku talijanskim jezikom. Dapače, dogodio se baš nama ovaj absurdum, moguć samo na sudovima u Istri, posebice na tribunalu u Rovinju.

Prigodom jedne porotne rasprave dodielio je bio tribunal u Rovinju našem urednika uredovnog branitelja Talijana, premda je naš urednik u odnosnom predlogu izričito zatražio, da mu se dodieli uredovnog branitelja koji može i hoće braniti ga u hrvatskom jeziku, jer da će se on na raspravi služiti jedino hrvatskim jezikom. Naš urednik je odklonio takovog branitelja, nu tribunal mu ga uporno narivavao, jer da nema drugoga. Do rasprave nije došlo, te je tako to pitanje ostalo neriešeno.

Imali bismo još puno toga iznieti o „pravednosti" istarskih sudova u pogledu našeg jezika kod istih, ali za dans neka bude i ova mala sličica prikazom istarskog sudstva. Pridržajemo si tek za zgodno vrijeme iznijeti jednu liepu sliku predsjednika rovinjskog tribunala g. Covaz-a, kako on istinito i pravdoljubivo znade popratiti hrvatske predloge na najviše sudište u Beč za delegaciju porotnog sudišta u Rovinju. I time za danas svršavamo.

Za glazbu u Medulinu. Za glazbu „Hrv. Sokola" u Medulinu, darovali su: g. dr. Iv Zuccon K 30·—, „u ime Božje" K 20·—, ukupno K 50·—. Hvala im.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj. (Proslava 100 godišnjice biskupa Dobrile). Na 14. o. mj. predavalo se na poziv mjesnog učiteljstva o velikom biskupu Dobrili. Naroda se sakupio veliki broj. Prvi je progovorio dr. Antončić, pozdraviši mještane, potaknuo ih da ne spavaju, da se probude, da čuvaju svoje hrvatsko ime. Don A. Fabijanić preporučio je narodu, da sliedi put, kojim je išao biskup, te da neće tim putom nitko zabasati. Učitelj Jelavić prikazao je u kratko povjest Istre sve do dana današnjega. Učitelj Sorić govorio je o životu i radu biskupa Dobrile. Narod je velikom pažnjom slušao govornike, te na koncu uzkliknuše „Slava biskupu Dobrili".

Na 16. o. mj. društvena je škola imala praznik, te su djeca za svojim učiteljima prisustvovala sv. misi, koja se je obdržavala u samostanu sv. Josipa i to glagoljska. Preko mise pjevali su učenici i učenice društvene škole. I tako proslavismo i mi tiho i mirno 100-godišnjicu rodjenja biskupova sjećajuć se one „Rod bo samo koji mrtve štuje, na prošlosti budućnost si snuje".

Voloski kotar:

Mošćeničko-bersečka muška podružnica sv. Ćirila i Metoda u Mošćenicama obdržavala je dne 8. tek. mjeseca svoju III. redovitu glavnu skupštinu, na kojoj bijahu izabrani u odbor slijedeći članovi:

Predsjednikom veleč. gosp. Ivan Žiganto, župnik, Mošćenice; zamjenikom gosp. Josip Peršić, mehaničar, Mošćenice; tajnikom gosp. Cvjetko Rubinić, Mošćenice; zamjenikom gosp. Juraj Barković-Loškić, Berseč; blagajnikom Ante Dukić, ravn. učitelj, Mošćenice; zamjenikom Nikola Pajalić, ravn. učitelj, Berseč.

Ispiti osposobljenja za učiteljsku službu. Pismeni ispiti osposobljenja za opće pučke i gradjanske škole započeti će pred ispitnim povjerenstvom u Kastvu dne 6. (šestoga) maja 1912. u 8 sati u jutro.

Molbenice s prilozima (svjedočba ispita zrelosti, opis života, dokazi dvogodišnjeg službovanja na školama s pravom javnosti), neka se na vrijeme pošalju preko dotičnoga c. kr. kot. školskog vijeća ravnateljstvu ispitnoga povjerenstva u Kastvu.

Lovran 13. aprila 1912. Neka lovranskom občinom upravlja par dokučenih izroda, koji si umišljaju, da u njihovim žilama teče kalebreška krv, neka zaglupljuju lovransko pučanstvo svim mogućim bezgarijama, prikazujući mu hrvatstvo kao neko strašilo, neka mu slobodno nabrajaju sve talijanske nedaće, sve talijanske nevolje i sve talijanske grozote i iste prodavaju kao muku iz hrvatskoga mlina, koju bi i ono moralo mljesiti, kad bi se priznalo onim, što jest — hrvatskim narodom, ipak i sami neizravno priznavaju, da je lovransko pučanstvo hrvatsko, jer i na občinskim sjednicama moraju hrvatski govoriti, kao u cijelome Lovranu ne mogu dati izabrati ni svoje talijanske vijećnike, koji bi znali talijanski. Gospodo na upravi lovranske talijanske občine, kad već mrzite hrvatski jezik, zašto se njime služite u vašim najsvečanijim prigodama? A vi gospodo vijećnici lovranske občine, koji po domaću govorite, zašto pustate da na občinskim sjednicama pišu vaše sluge, koje su skupo plaćene, onako, kako one hoće, a ne onako, kako vi govorite.

Kad ne mogu lovranski oci domovine sa svojim „časnim" oružjem — osar tutto — da učine od lovranaca čistokrvne kalabreze, hoće da dadu Lovranu talijansko obilježje barem na vanjski način, hoće da u Lovranu cvjeta barem talijansko cvijeće — nečistoća. Usljed Lovranske nečistoće mnogo je stranaca odprhnulo iz Lovrana, da širom Europe raznesu slavu lovranske uprave, koja čak i privatnicima brani, da očiste i poprave občinsko zemljište ili staze na vlastiti trošak. Školska djeca moraju u školu kroz javni zahod. Da i dadu kada očistiti koji kanao, djubre mora ostati na cesti itd. Na veliki petak svečana procesija ide na maleni humčić zvan Kalvarija, pa je i tom prilikom morao pobožni narod gledati oko samih križeva na vrhu kalvarije — čovječje izmetine. Barem da se je gosp. župnik pobrinuo, kad već od mjesnih duždeva nije se čemu lijepomu i dobromu nadati, da kalvarija bude na veliki petak uredjena ili barem čista. Na žalost — riba smrdi od glave. Dao Bog, da se lovranske riburine što prije usmrde, pa da ih onda spržimo u lovranskom krematoriju za smeće, da ne okuže cijeli Lovran.

Pazinski kotar:

Hrvatsko pokrajinsko kazalište u Pazinu. U četvrtak 18. t. mj. došlo je u Pazin hrvatsko pokrajinsko kazalište (podružnica kr. hrv. zem. kazališta u Zagrebu), kojemu je ravnatelj stalni član kr. hrvat. zem. kazališta u Zagrebu g. Mihajlo Marković, te će u Narodnom Domu od 18. do 23. o. mj. priediti šest predstava i to u četvrtak 18. t. mj. „Proljetno Jutro" od dra Ogrizovića i „Mariettu" (Tako ti je u svietu diete moje), iza ovih sliedit će: „Duše", „Mala čokoladarica", „Sviet", „Zrinjski", „U dolini", eventualno „Hasanaginica", „Moral Dulske" i „Smrt majke Jugovića".

Cielo osoblje ovog kazališta priznato je od sve naše štampe kao najbolje što putuje hrvatskim zemljama, te svuda za svoje umjetničko igranje bere obilje pohvala i priznanja. Svrha ovog kazališta je kulturna, da se narod i u manjim mjestima naše domaje upoznade sa hrvatskom kazališnom umjetnosti i prosvjetom.

Rudi toga preporučamo našem narodu u Pazinu a osobito u okolici pazinskoj, da ne propusti tako liepe prigode te ide mnogobrojno vidjeti lijepe i umjetničke predstave ovog hrvatskog kazališta.

Zahvala. Velem. Gosp. Anton Andrijčić darovao je za siromašne učenike družbine škole u Rapcu K 5, na čem mu se upraviteljstvo dotične škole u ime djece najtoplije zahvaljuje.

Pazin 10. IV. 1912. Na uskrsni ponedjeljak pošli smo iz Pazina sa glazbom u Lindar, da se kao i prošle godine bratski pozdravimo i par sati proveselimo. Lindarci nas dočekaše baš bratski uz gruvanje mužara i sa živio klici. Iz Pazina nas išlo oko 200 svakog stališa, dobe i spola, gospoda, gospodje, gospodične, zanatnici i obrtnici. Nu „Piccolo" javlja danas — čujte i divite se, da su u Lindar išli seljuci, gdje su praskale petarde i zujile kugle iz revolvera. Baš „Piccolo" ima lijepu svojtu za koju piše. Na čast njemp i njegovim.

Na gornju opasku glede pisanja novina naše mile braće „della cultura" namiće nam se jedno pitanje. Zar nema njihovog jednog lista, koji bi barem jednom o nama pisao istinito, bez mržnje i jala do ludila? Kategorično odgovaram: nema!

Evo dokaza. Čitam u „La voce degli insegnanti" Nr. 21, gdje ravnatelj ove prkos gimnazije g. Dellapiccola sa svojim potpisom zove jezik slovenski „lingua disprezzata (omraženi jezik), a drugi profesor iste *uzor gimnasije (!)* lingua barbara i idioma barbaro (jezik barbarski). Ovaj piše u ime profesora i podpisuje se Regulus (što tumače, da se njegda zvao Kraljić, pa Craglietto, ali još poturicam uvijek diši del barbaro, pa traže zvučno ime del regno). „La voce degli insegnanti" imala bi biti znanstvena smotra glasilo učitelja i profesora, a kad tamo ona zove jezik sumještana disprezzata, barbara lingua. Lijepih mi uzgojitelja i lijepe mi gimnazije. Ako su takve glave, kakvi će biti pak repovi? Kakav uzgoj, takva mladež. Nije li to provociranje u najvećoj potenci. Nijeste li gospodo pomislili, da dirate u srce pazinskim gradjanima hrvatske i slovenske narodnosti, da im barbarski gazite što im je najmilije, najsvetije: milu i slatku materinu riječ?

Sada pojmimo, zašto su vaši direktni ili indirektni gojenci zamazali onaj relief, ona dva andjelića na zgradi zabavišta. Sada nam je jasno, kad se čulo u sred bijela dana na Corsu, jednog profesora, kad se u njega nehote gurnuo jedan gradski uličnjak (zapamtite isto Talijan) uzviknuti: putana tua madre.

Jasno nam sada, kako vaši učenici po ulici ne znaju drugo već insultirati hrvatske djake kad ih srctnu. Kako oni u govoru za svaku drugu riječ rabe porca m . . . ., porco D . . Shvaćamo sada one izlete u Novake, koji se predvodjeni po profesorima, vraćaju u Pazin uz barbarsko urlikanje i klicanje viva Italia.

Sve shvaćamo i razumijemo, ali jedno ne razumijemo, gdje su vlasti, gdje je to blaženo c. kr. zemaljsko školsko vijeće? Zar ono ne zna o tome ništa ili čini orecchio del mercante.

Ovo par redaka bili smo prisiljeni napisati, jer su dohovi na gornje pisanje ovdje u Pazinu silno uznemireni, pa i tražimo zadovoljštinu na krvavu nam nanesenu uvredu, jer lahko bi se moglo dogoditi, da ju sami potražimo.

Družtvo „Hrvatski Sokol" u Pazinu. obdržavati će svoju redovitu glavnu skupštinu u prostorijam „Hrvatske Čitaonice" u Pazinu, dne 18. aprila tek. godine u 6 sati poslije podne sa slijedećim dnevnim redom: Pozdrav staroste, izvještaj tajnika, izvještaj blagajnika, slučajnosti.

U slučaju, da ne dodje dostatan broj članova u gore rečeni dan, obdržavat će se skupština dne 2. maja tek. godine u isti sat sa istim dnevnim redom.

Koparski kotar:

Brest kod Buzeta. Naša će podružnica družbe sv. Ćirila i Metoda držati godišnju redovitu skupštinu u nedjelju dne 21. travnja u 3 sata popodne. Uz običajne točke dnevnoga reda proslavit ćemo također stogodišnjicu rodjenja biskupa dr. Jurja Dobrile.

Dane na Buzetštini. Naša škola. Drugu godinu imademo u našem skromnom selu školu, ali nije još prikladne zgrade. Zauzesmo se i za to, a naskoro ćemo školu smjestiti u novu kuću. Dne 3. ovog mjeseca bila je javna dražba, te se je djelo povjerilo nekom poduzetniku iz Kastavštine.

Na sami vazam posvadilo se je družtvo kod časa i igre na kuglje. Neki se je junak poslužio „boće" mjesto za igru kao oružja te njom lupnuo jednog druga u glavu. Od ugrijanih glava imade sad jednu mal ne razbijenu, a zatim tužbu, liječenja, sudbenih komisija. Ljudi! Manje pijte, bit će za vas i korisnije i častnije.

Samo talijanski natječaj za mjesto c. kr. bilježnika u hrvatskom kotaru. Onomadno priobćio je službeni list primorske vlade „L' Osservatore Triestino" natječaj na mjesto c. kr. bilježnika u Buzetu. Sudbeni kotar Buzet je izuzam peščice propale „Signorije" u gradiću Buzetu i po kojeg šarenjaka i krnjela u Roču, Draguću i Humu, čisto hrvatski kotar. Svega toga reć bi da neznaju ona slavna i visoka gospoda, koja razpisaše onaj natječaj, što im ni malo ne služi na čast, jer zaostaju u znanju i poznavanju Istre i njezinih narodnostnih odnošaja za posljednjim istarskim čobaninom.

Tako se eto dieli pravica i prevadja državne temeljne zakone i poštuje jezikovna ravnopravnost pod sadasnjom sudbenom upravom u Primorju.

Iz Lanišća. Godišnja glavna skupština podružnice Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Lanišću, koja je bila sazvana za drugi vazmeni blagdan, te se radi nepredvidivih zapreka nije obdržavala, bit će u nedjelju dne 21. t. mj. u 1 i pol sata po podne u čitaoničkoj sobi u Lanišću. Nadamo se, da će članovi prijatelji Družbe učiniti svoju narodnu dužnost.

Franina i Jurina.

Fr. Si čuł Jure, kako barba Menigo Stanić govori da su svi Menigi naši.

Jur. Ja, ma on razumi pod tim „naši" Čozoti.

Fr. No, ča para, ako je on Čozot Menego, da su i drugi Menigi kao i on.

Jur. Pravo budi svim onim našim Menigom i nemenigom, ki gredu k njemu, da jih još za njihove solde trata Čozoti.

Razne primorske viesti.

Proslava Dobrilino stogodišnjice u Zagrebu. Dne 21. travnja priredjuju naši akademičari u Zagrebu svečanu akademiju u proslavu stogodišnjice rodjenja istarskog preporoditelja biskupa Dobrile.

Svečani govor o velikom biskupu držati će naš narodni zastupnik profesor gosp. Spinčić, a Kataliničev proslov deklamirati će slavna hrvatska tragetkinja gdja Ružička Strozzi, dok će glazbeni dio akademije izvesti poznato akademsko pjevačko družtvo „Mladost", profesor Novak i g. Huber.

Interes za ovu akademiju je već sada u Zagrebu velik, što nam jamči, da će naš glavni grad dostojno proslaviti stogodišnjicu istarskog preporoditelja, a našu će Družbu zapasti lijepa svotica od dobrovoljnih prinosa, da može što uspješnije nastaviti djelo velikog preporoditelja.

Sveta krizma *u tršćansko-koparskoj biskupiji.* Tršćansko-koparski biskup, presvjetli gospodin dr. Andrija Karlin, dijelit će sakramenat sv. krizme u Pazinu 21. aprila, u Grdoselu 22. aprila, u Starom Pazinu 23. aprila, u Žminju 24. aprila, u Sv. Petru u Šumi 25. aprila, u Kringi 27. aprila, u Tinjanu 28. aprila, u Tržiću 29. aprila, u Kašćergi 30. aprila, u Zamasku 1. maja, u Bermu 2. maja.

Iz Pazinskog dekanata odilazi presvjetli dijeliti sveta krizmu u dekanat piranski.

U Piranu će krizmati 5 maja, u Kortama 6. maja, u Strunjanu 7. maja, u Savudriji 8. maja, u Kaštelu 10. maja

Dekanat Hrušica:

Sveta krizma dijelit će se u Hrušici 9. junija, u Pregarju 10. junija, u Golcu 11. junija, u Vodicama 12. junija, u Podgradu 13. junija, u Munama 15. junija, u Jelšanama 16. junija, u Podgrajama 17. junija.

Slijedi zatim krizmanje u dekanatu Kerkavce:

u Kostaboni 24. junija, u Šmarju 25. junija, u Marezigama 27. junija, u Truškama 19. junija, u Sv. Antonu 30. junija, u Izoli 7. julija.

Važno za naše prisluśnike i odvjetničke kandidate. C. kr. ministarstvo pravosudja imenovalo je rieśitbom od dne 29. marča 1912. broj 7.810/12. članovima ispitnih povjerenstva za sudačke ispite kod c. kr. višeg zemaljskog suda u Trstu gg. odvjetnike *dra Frana Brnčić* i *dra Mateja Pretner* u Trstu.

Tim imenovanjem doskočilo se je jednoj velikoj potrebi i odstranilo se ujedno veliku nepravdu, koja se je do sada prakticirala na štetu prisluśnika hrvatsko-slovenske narodnosti. — Naši prisluśnici morali su do sada uvieк polagati sudački ispit na talijanskom ili njemačkom jeziku, koji jim po gotovo tako glatko ne teče, kao njihov materinski jezik, jer dotični od talijanske odvjetničke komore delegirani odvjetnik ne samo, da ne razumije tog jezika, već se je, — kako nam je to poznato — dapače u više navrata protivio, kad je koji drugi član rečene komisije počeo ispitivati kandidata u hrvatskom ili slovenskom jeziku. — Od sada naprieд moći će naši prisluśnici zahtjevati, da se im dozvoli polaganje ispita i na hrvatskom i slovenskom jeziku.

Nije nam pako poznato, da li vriede rečena imenovanja također za komisije, koje ispituju odvjetničke kandidate. I ovima se je činila i čini se i dan danas grdа nepravda, pošto im se ne dozvoljava polagati odvjetničkog ispita na hrvatskom ili slovenskom jeziku i to radi toga, jer dotični odvjetnik, koga delegira odvj. zbornica ne razumije tih jezika.

Nu pošto je justično ministarstvo već predložilo carev. vieću novu zakonsku osnovu, kojom se promjenjuje odvjetnički red i pošto se po toj zakonskoj osnovi imadu i odvjetnički kandidati podvrći samo sudačkom ispitu (nova naime osnova ne poznaje odvjetničkog ispita), to scienimo, da će odsele, čim gornja pak osnova postane zakonom, moći i naši odvjetnički kandidati zahtjevati, da se im dozvoli polagati odvjetničke ispite u hrvatskom odnosno slovenskom jeziku.

Slika biskupa Dobrile. Prigodom stogodišnjice rodjenja izdala je tiskara Laginja i dr. lijepe slike velikog biskupa na finom kartonu u veličini 22×30 cm. Cijena je poštom 60 para.

Br. 700.

Natječaj.

Raspisuje se natječaj na jedno mjesto **redarstvenog stražara** što se ima popuniti kod ovog općinskog poglavarstva, sa plaćom od mjesečnih K 110·— isplativom postecipatno, podpunom stražarskom opravom i opremom kod nastupa službe i naplatom u iznosu godišnjih K 150·— za dalnje nabavljanje službenog odijela i opreme, isplativom u dva polugodišnja postecipatna obroka.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju dokazati da su austrijski državljani, da nisu navršili 40 godina, da su posve zdravi, da im je ponašanje bezprikorno, i da poznaju hrvatski jezik u govoru i pismu te njemački i po mogućnosti talijanski jezik u govoru. Prednost će se dati onomu, koji dokaže, da je već služio kod redarstva ili kod oružničtva.

Molbe se imaju podnesti podpisanomu do 30. aprila 1912.

Dalnji uvjeti službe mogu se doznati kod podpisanoga.

GLAVARSTVO OBCINE VEPRINAC
IČIĆI, 11. aprila 1912.
Načelnik:
Bačić Ivan v. r.

Dobre, zdrave, dobro osušene domaće šunke ima na prodaju u većoj množini po K 2·60 klgr. pouzećem franko. Razašilje se od 1 komada napred.

Preporuča se osobito trgovcima i gostioničarima.

Vinko Sandalj
trgovac u Lupoglavi (Istra)

Širite „Našu Slogu".

Poziv

Na V. redovitu godišnju glavnu skupštinu **„Marčanskog družtva za štednju i zajmove, registrirane zadruge na neograničeno jamčenje"**, koja će se obdržavati dne 28. aprila tek. god. u 3 i pol sata poslije podne sa slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u poslovnoj godini 1911.
3. Čitanje i odobrenje računskog zaključka za godinu 1911.
4. Slučajni prijedlozi.

Računi za poslovnu godinu 1911. izloženi su u družtvenoj pisarni, te ih može svaki zadrugar u doba uredovnih sati slobodno pregledati.

Upravni odbor.

Br. 590/11.—

Raspis jeftimbe.

Ovlašteni od općinskog zastupstva u sjednici od 27.XII.1911. potpisano ovime raspisuje

javnu jeftimbu

za prodaju općinskog zemljišta

označenog česticom 132 u Baški.

Zemljište leži neposredno kod brodogradilišta a uz morsku obalu u luci suprot kupališta i mjeri popriječno 1170m².

To je zemljište parcelovano u tri dijela. Od ovih prvi (oko 150 m².) prodati će se napose, a ostala dva (oko 480 odnosno 540 m²), jer sačinjavaju jednu cielinu mogu se kupiti i zajedno i svaki napose.

Zemljište se prodaje u gradjevne svrhe.

Izkućna je cjena 7 Kr. m².

Jeftimba će biti u općinskom Uredu u Baški, dne 23 V. 1912 od 10 do 12 sati prije podne.

OPĆINSKO POGLAVARSTVO BAŠKA.
dne 23. III. 1912.
Načelnik: **B. Kaftanić**

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unaprieд imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća a K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst a K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst a K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavnu na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**
Jedino pravi sa zelenom dunom kao zaštitna marka.
Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućem markom progoni se kaznom po sudu i strogo kazni — Djeluje sigurno ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašla, otkačivanja promuklosti, kašara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, rubobolje i malnih bolesti, trganje zglobova, oparkina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dosla u tijelo pa često preduzetne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3.65.

Izvor ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PRECMANI.
Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.
Na veliko u ljekarn. drogerijama.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - - Najpovoljnije cieне. -

IGNAZIO STEINER, PULA

- - - PIAZZA FORO. - - -

GORICA ∴ ∴ TRST

Krojačnica prvoga reda.

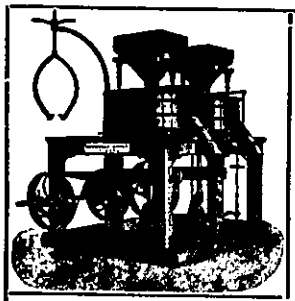

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfeltinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Svoj k svome!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, naravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Doprema automobilom.

Svoj k svome!

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5 25	odl.	„	dol.	4.25
6 15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.60	„	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	RIEKA	7·20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9 20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak	
prije popne	prije podne		po podne	prije podne
10.15	7.35	RIJEKA	5.—	5.—
10.50	8.10	Opatija	4.25	4.25
11 —	8.20	„	4.15	4.15
12.20	9.40	Beli	2.55	2.55
12.30	9 50	„	2.45	2.45
1.20	10 40	Merag	1.55	1.55
1.30	10.50	„	1.45	1.45
2.10	11.30	Krk	1.05	1.05
2.20	11.40	„	12 55	12.55
	po podne		prije podne	prije podne
—.—	1.40	Baškanova	11.25	11.25
—.—	1.20	„	11.15	11.20
—.—	2:20	Lopar	10.10	—.—
—.—	2·40	„	10.05	—.—
4.20	3 40	Rab	9.25	9.05
4.30	4.—	„	9.—	9 —
4.55	4.25	Lun	8.35	8.35
5.—	4.30	„	8.30	8.30
6.10	5.40	Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20	5.50	„	7.10	7.10
6.30	6 —	Mali Lošinj*)	7.—	7.—
6.40	6.10	„	6.50	6.50
7.30	7.—	NEREŽINE	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punte** i **St. Baški**

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	„ „	dol.	4.10
5.30	dol.	Silo	odl.	3.30
5·40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6 15 pr. p odl. Crikvenica . . dol. 2·45 po p
pr. p. dol. Rijeka 8.51 odl. 12·45 po p

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za **tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.**

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, posujilnice, konsum. društva, trgov. knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam ju promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sa-tavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih bol i grčeva želuca i u crijerima. Pomaže **svakomu** proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom katar želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.** ∴ ∴

Cijena 1 bočici sa štem. te bočica stoji s kruno, sa bočica stoje to K franko pošta. ∴

Dobivaju se svuda u Ljekarni I. pl. Petra

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Broj 17. Pula, u četvrtak dne 25. aprila 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 20. aprila 1912.

Kraljevina Hrvatska pred austrijskim parlamentom.

Zastupnička kuća carevinskog vieća sastala se je opet dne 18. o. mj. nakon uskrsnih blagdana. Obdržavala je ovog tjedna samo dvije sjednice, koje bijahu posvećene skoro isključivo neustavnom stanju u kraljevini Hrvatskoj. Tamo je naime bivši ban pl. Cuvaj, kojega narinuše Madjari Hrvatima, imenovan kraljevskim komesarom, ukinuo drevni ustav kraljevine i putem naredaba zavedena najstrožija absolutistička vladavina.

Interpelacije proti neustavnoj vladavini u Hrvatskoj.

Na početku sjednice sjetio se je predsjednik smrti predsjednika franceskog parlamenta g. Brissona i nesreće, koja je zadesila čovječanstvo potonućem ogromnog parobroda „Titanic" s kojom je poginulo preko 1700 osoba. Jedva je predsjednik izgovorio posljednje rieči, doviknuo mu je zastupnik Biankini, da je zaboravio spomenuti tešku nesreću koja je zadesila hrvatski narod (dignuće ustava Op. p.).

Čitanje interpelacija.

Interpelacije se čitaju u parlamentu vrlo riedko, i to samo tada, ako to interpelanti traže i ako se ima štogod važna pitati. Ovaj put pročitane su do konca tri interpelacije, tičuće se imenovanja kraljevskog komesara i dignuća ili obustave ustava u kraljevini Hrvatskoj. Interpelacije pročitao je jakim i glasnim glasom bilježnik, socijalistički zastupnik Schumeier.

Interpelacija hrvatsko-slovenskog kluba.

Članovi hrvatsko-slovenskog kluba zaključili su, da će staviti na vladu upit radi obustave ustava u Hrvatskoj, što ga je sastavio klubski načelnik. Tu interpelaciju su podpisali i oni zastupnici, koji nisu u rečenom klubu. Interpelacijom prosvjeduju zastupnici proti iznimnom stanju u Hrvatskoj. To stanje ne smatraju oni unutarnjim pitanjem zemalja Stjepanove krune; ističu miroljubivost hrvatskoga naroda i njegovu požrtvovnost prama kruni. Narod se drži samo zakona i po svom zakonitom zastupstvu vrši ne samo svoja prava nego i svoje dužnosti prema ostalim zemljama monarkije i prema dinastiji. Nadalje se u interpelaciji govori o posljedicama, koje će obustava ustava izazvati medju stanovničtvom Bosne i Hercegovine, o pogibeljnim utisima koje će ostaviti na Balkanu itd. te postavlja na koncu upite:

1. Koje stanovište zauzima austrijska vlada napram iznimnom stanju u Hrvatskoj?

2. Koje korake kani poduzeti austrijska vlada obzirom na ovo stanje u zaštitu životnih interesa monarkije.

Pročitane su zatim još druge interpelacije, kojim je svrha skoro ista i to češko-slavenskih socijaldemokrata i njemačkih socijaldemokrata.

Za čitanja hrvatsko-slovenske interpelacije čulo se je svakojakih, ponajviše žestokih i gorkih povika i izražaja proti kraljevskom komesaru Cuvaju, proti bivšem ministru Khuenu, proti austrijskoj vladi i protivnicima hrvatskog naroda.

Kad su čitane posliednje dvije interpelacije povladjivali su im hrvatsko-slovenski zastupnici iz zahvalnosti, što su se toli toplo zauzeli i jedni i drugi socijalisti za pogažena prava hrvatskoga naroda.

Službena pragmatika državnih činovnika.

Zatim je počelo prvo čitanje vladine osnove o službenoj pragmatici državnih činovnika. Prvi uze rieč njemački liberalac *dr. Waber*, koji je iztaknuo glavne mane vladine osnove i glavne želje državnih službenika u pogledu službene pragmatike.

Za njim je dobio rieč zastupnik *dr. Dulibić* iz Dalmacije, koji je na uvodu spomenuo najnovije dogodjaje u Hrvatskoj u njemačkom jeziku, pak je stao na daleko i široko govoriti o istim dogadjajima u Hrvatskom jeziku. Pošto je govorio par sati, zamolio ga je predsjednik da prekine svoj govor te da ga nastavi u sutrašnjoj sjednici, na što je on pristao.

Prešni predlog.

Započela je za tim rasprava prešnosti predloga zastupnika Krausa i drugova glede o najamnom porezu. Pošto je govornik u kratko utemeljio prešnost svoga priedloga, prekinuo je predsjednik tu raspravu a da uzmogne odgovoriti:

Ministar predsjednik na jutros postavljene tri interpelacije.

Neočekivano brzo i neobično odlučno odgovorio je ministar predsjednik grof Stürgkh na tri spomenute interpelacije o iznimnom stanju u Hrvatskoj. Dogadjaji — reče — na koje se gospoda interpelanti tuže zbog obustave ustava u Hrvatskoj i Slavoniji, pobudili su nesumnjivo i izvan ovih kraljevinah živo saučešće, napose pako kod suplemenih naroda, koji stanuju na našem državnom području.

Ministar kaže nadalje, da se može možda i na ovom mjestu nametnuti pitanje u koliko je rezultat i cijeli dojam u Hrvatskoj i Slavoniji netom proglašenog iznimnog stanja kadar, da izvan Ugarske ošteti interese monarkije, kod kuće i prema vani; pita se zatim nije li na štetu zajedničkih posala ako se unutar jednog važnog dijela monarkije stavi za dulje vremena izvan krieposti ustavne uredbe; priznaje, da bi sadašnje stanje moglo neugodno uplivati na suplemenike u Bosni i Hercegovini i na stanovničtvo Balkana. On se nada, da će uspjeti nastojanju pozvanih na to čimbenika čim prije uzpostaviti redovite odnošaje u Hrvatskoj i Slavoniji.

Mnogobrojni zastupnici koji obkoliše ministra predsjednika popratiše važnija mjesta njegova govora živahnim odobravanjem.

Upiti na predsjednika.

Hrvatski zastupnici iz Dalmacije Biankini, dr. Čingrija, dr. Smodlaka i dr. Tresić-Pavičić stavili su na koncu sjednice na predsjednika razne upite tičuće se iznimnog stanja u Hrvatskoj i posljedica toga u Hrvatskoj i u ostalim zemljama. Predsjednik se većinom pozvao na odgovor ministra predsjednika.

Razprava o odgovoru ministra predsjednika.

Na početku sjednice od petku stavio je zastupnik dr. Dulibić predlog, da se otvori rasprava o jučerašnjom odgovoru ministra predsjednika grofa Stürgkha na poznate tri interpelacije radi iznimnog stanja u Hrvatskoj. Taj je predlog bio skoro jednoglasno prihvaćen, jer su već prije bile zaključile sve stranke parlamenta, da će glasovati za predlog, ako ga postave zastupnici južnih Slavena.

Izjave pojedinih stranaka.

U ime kluba sviju čeških zastupnika izjavio je predsjednik bivši ministar dr. Fiedler, da se priključuju češki zastupnici bezuvjetno svim koracima hrvatskih zastupnika, koji idu za tim, da prestane iznimno stanje u Hrvatskoj. Česi — reče idu s Hrvatima i u vatru i u vodu za njihova sveta prava. Češki narod diže glasan prosvjed proti nezakonskom postupanju u Hrvatskoj. To postupanje ne ćute samo Hrvati nego i čitava monarkija. Na prosvjed proti iznimnom stanju u Hrvatskoj sili nas takodjer čuvstvo uzajamnosti sviju Slavena Austrije. Govorniku su mnogobrojni zastupnici, većinom Slavenski nato živahno povladjivali.

Zastupnik *dr. Baljak* — dalmatinski Srbin reče, da njega i njegove drugove ne zadovoljava odgovor ministra predsjednika — premda mora da priznade, da je taj odgovor nešto neobičnopa u austrijskom parlamentu. Govornik želi vidjeti i djela, nipošto čuti same — pa bilo to i lijepe rieči. Govori o slogi i bratimstvu Hrvata i Srba, koje su Nijemci i Madjari

Mošćenička draga.

Napisao: Ivan Ivančić.

(Dalje.)

7. Društveni život.

Do pred par godina bio je društveni život u Dragi skoro nikakav. U samom mjestu nije obstojalo nikakovo društvo. U mjestu Mošćenicama opstojala je „Hrvatska Čitaonica", koja je bila osnovana pred 10 godina, pa je oko polovice članova imala iz Drage i okolice. To se je opazalo osobito kod raznih zabava, kada je polazilo u grad do 50 i više osoba iz Drage. Osobito mladež obojega spola polazila je čitaoničke zabave u velikom broju. I mogu reći, da su u jedno vrijeme bili baš Dražani, koji su davali života Čitaonici u Mošćenicama.

Isto je tako bilo i sa Podružnicom Družbe sv. Ćirila i Metoda i ženskom i muškom. Članova su i jedna i druga imala prilican broj iz Drage, a sijelo im je u Mošćenicama.

Osim ovih društava spomenut ću još Kotarsku gospodarsku zadrugu, koja ima sijelo u Voloskom, a koja imade najveći broj članova u Berseču. Ova zadruga imala je a ima još i danas lijepi broj članova iz Mošćeniščine, ali iz same Drage bit će ih možda 5 ili 6.

Eto, to je bilo sve što je u društvenom životu Draga imala do pred dvie godine.

Prije 2 godine osnovalo se pak u Dragi „Društvo za poljepšavanje mjesta i čuvanje čistoće mjesta".

To je društvo odmah u svom početku naišlo na opće odobravanje u mjestu i izvan mjesta. Skoro sve obitelji u Dragi upisale su se u to društvo kao članovi, a i pravo je tako, jer je to društvo osnovano baš za njih, za Dragu i njezino dobro.

Ovo lijepo i korisno društvo učinilo je već u prvoj godini svoga života više korisnih stvari. Prije svega popravilo je i uredilo put uz more iz Drage do Sv. Ivana. Uz taj put zasadilo je više stabala, koja kad ponarastu činit će lijepi drvored. Postavilo se najviše na tom putu jedno desetak klupa, koje služe osobito strancima po ljetu za odmaranje i počivanje.

Posredovanjem i zauzimanjem ovoga društva popravilo se sve puteve u selu, tako da je i domaćim ljudima i strancima bolje i urednije.

Čitavo ljeto obaziralo se je društvo na red i čistoću u mjestu pak je u tu svrhu plaćalo čovjeka, koji je čistio puteve i cijelo mjesto.

A ovo se je društvo za sve druge potrebe mjesta zauzimalo, tako n. pr. da Draga dobije poštanski ured, da Draga dobije barem jedan put na nedjelju sv. misu, da Draga ne izgubi pjesak, taj najljepši dar božji u mjestu.

A sada će društvo poći malo naprijed u svom nastojanju: uredit će šetališta i puteve i zasadit će ih drvećem, postavit će prema potrebi još klupa, a bude li ikako moguće, uredit će na drugoj strani Drage počevši od mola dalje obalni put i šetalište.

Da društvo bude moglo dobro uspjevati i sve ovo učiniti, potrebito je, da ga domaći prema svojim mćima potpomažu, a oblasti i zastupnici da mu budu skloni i na pomoći u svakoj prigodi.

Osnovalo se zatim još jedno drugo društvo u Dragi i to: Pučko društvo „Sloga", koje ima i svoju čitaonicu i pučku knjižnicu u njoj.

Dok se ono prvo društvo ima najviše skrbiti za korist mjesta i mještana u tjelesnom pogledu, zadaća je ovoga drugoga društva, da to čini u duševnom pogledu.

Kako već spomenuh, ovo društvo ima svoju Čitaonicu, u kojoj se nalazi više novina na pouku i zabavu članovima. U istoj se sobi nalazi ormar sa „Pučkom

htjeli razdvojiti a oni ih baš bezobzirnim postupanjem složiše i ujediniše.

Zastupnik *dr. Krek*, član hrvatsko-slovenskoga kluba reče na početku krasnoga govora, da austrijski parlamenat neće više skrivo podnašati, da se za Hrvatskom postupa kao za podjarmljenom polu-zemljom. Ipak smo — reče — ovdje zastupnici slobodnih naroda, dočim govore madjarski zastupnici u ime tlačitelja i nasilnika. Zbilja, počinjen od Madjara u Hrvatskoj, ne smije se već nikad opetovati. Ako bi se imalo štà takova bilo kada dogoditi, tada bi austrijski ministri apelirali uzalud na austrijsko državno čuvstvo.

Odličnjeno izrečen govor bio je često odobravanjem prekinut.

Načelnik poljskog kluba zastupnik *dr. Ros* reče, da bijaše uvijek najljepša predaja poljskoga naroda, da se je uviek i svuda zauzimao za pravo onih koji bijahu tlačeni i proganjani. Time je — reče — također naš položaj prema hrvatskomu narodu označen. Kao pravi prijatelj Madjara, s kojima živimo u susjedstvu i koje smo u njihovoj borbi za slobodu također mi Poljaci podupirali, moramo požaliti, što su obustavili ustav naroda hrvatskoga toli zaslužnoga za monarkiju.

Hrvatski zastupnik iz Dalmacije *dr. Trumbić* spominje crnim bojama divljački ustav kraljevskog komisara Cuvaja u Hrvatskoj; odsudjuje odlučno njegovo bezobzirno postupanje sa štampom i proganjanje svake slobode. Govornik udara i na austrijsku vladu, koja nije imala dopustiti, da dodje u Hrvatskoj do iznimnog stanja bez ikakvog razloga. On i njegova stranka — reče — neće mirovati, dok ne zavladaju u Hrvatskoj redoviti i zakoniti odnošaji.

Njemački kršćanski socijal zastupnik *Stöckler* reče, da bi njegova stranka zatajila program svog blagopokojnog načelnika, kad bi ostala hladnokrvnom gledajuć progone u Hrvatskoj. Oni stoje na stanovištu, da se proglašenjem iznimnog stanja u Hrvatskoj šteti interesu čitave monarkije. Premda smo — reče ponosni austrijski Nijemci, ipak moramo najodlučnije prosvjedovati proti madjarskom nasilju. Caru i državi vjernim Hrvatima — zaključi — koji se bore za svoja prava, šaljemo izraze iskrene simpatije (odobravanje).

Načelnik njemačke narodne sveze zast. *dr. Gross* reče, da Nijemci ne mogu hladnokrvno gledati ono, što sada provadja madjarska vlada u Hrvatskoj. Nadamo se, da će austrijska vlada, nakon jučerašnje izjave ministra predsjednika upotrebiti sva sredstva kojima razpolaže a da prepriječi štetne posljedice, koje bi mogle nastati i za ovu polu monarkije. Želi, da bi što prije nastali u Hrvatskoj ustavni odnošaji.

Hrvatski zastupnik iz Dalmacije *dr. Dulibić* toplo se je zahvalio svim strankama parlamenta, koje su pristale na njegov prijedlog i koje su pokazale iskrenog sučešća do hrvatskog naroda, koga brutalnost lišî svakog prava.

U istom smislu govorili su još socijal-demokratski zastupnici *Nemec* (Čeh) i *dr. Adler*, te oba glavna govornika češki radikalni zastupnik *Choc* i poljski socijal-demokrat zastupnik *Daczynski*.

Osobito žestoko napali su socijalistički govornici madjarsku vladu, koja se je usudila jednomu narodu u današnjem vieku bez ikakva razloga dignuti ustav. Nije prošla gladko ni austrijska vlada, koja je dopustila, da je moglo u Hrvatskoj do ovakova nasilja doći.

Na taj način vršila se je oba dana, u četvrtak i petak u austrijskom parlamentu vrlo važna i vrlo zanimiva razprava, kod koje su sve stranke, svi narodi iskazali najiskrenije simpatije hrvatskomu narodu, koji je nastradao ni kriv ni dužan, jedino zbog madjarskog nasilja.

Proslava stoljetnice rodjenja biskupa Dobrile.

S veseljem bilježimo, da se je u svakom tole većem mjestancu širom Istre dostojnim načinom proslavilo stogodišnjicu narodjenja blagopokojnog biskupa i preporoditelja Istre Dra. Jurja Dobrile. Čitane su sv. mise zadušnice, držane su propovjedi i predavanja, sakupljalo se milodare u dobrotvorne svrhe — sve u čast i slavu velikog nam pokojnika. Njegova je apoštolska riječ pala — Bogu hvala u plodno zemljište, njegova blagotvorna desnica nije sijala svoj trud i muku medju trnje i kamenje — i riječ Njegova i dobročinstva Njegova rodiše obilatim plodom. Glavna je Njegova zasluga, da je danas Istra, nakon 100 godina odkad se je On rodio, a 70 odkad je stao raditi za svoj tužni narod u Istri, preporodjena u toliko, da se danas čutimo ravnopravnim svakomu drugomu narodu — premda nam do ravnopravnosti još mnogo treba.

Milo nam je zabilježiti, da su o stogodišnjici biskupa Dobrile progovorili sa velikim štovanjem i dubokim pietetom skoro svi hrvatski i slovenski listovi i da se je proslavilo Njegovu stogodišnjicu medju braćom također izvan Istre.

Ovdje iznašamo slavlje u onim mjestima odakle nam poslaše viest.

Proslava u Tinjanu. Glavna proslava stoljetnice velikog biskupa obavila se je svečanim načinom u rodnoj občini njegovoj, u liepom Tinjanu. Već u predvečerje 16. aprila slavenje zvonova i pucanje mužara te kriesovi sa obližnjih brežuljaka naviestiše slavu drugoga dana. Već iz rana jutra zavio se ubavi Tinjan u svečano ruho, a broj naroda iz bližnjih sela u većim ili manjim skupinama pridolazio u grad. Krasnu i impozantnu sliku pružao je prizor kad je ogromna povorka naroda ulazila u Tinjan uz pratnju pazinske glazbe; bili su to pazinčani i narod iz okolice Pazina, motovunšćine, porešćine i drugud, u sve do 2000 ljudi, čime je broj prisutnih narasao na kojih 4000 a da nije bilo nepogodnog vremena bio bi se broj podvostručio. Proslava je počela svečanom misom u tinjanskoj župnoj crkvi, za vrieme koje je pjevao zbor pazinskih djaka. Usred mise držao je preč. Kalac, prepozit pazinski i predsjednik svečanostnog odbora, krasno spomen-slovo o velikom biskupu u kojem liepo i jezgrovito iznio sve vrline i dobročinstva neumrlog biskupa na kulturnom, gospodarskom i političkom polju za sav naš narod u Istri. To krasno i iscrpivo spomen-slovo saslušano je svetom pobožnošću i ostalo duboko zasadjeno u srcima slušatelja.

Iza sv. mise odpjevaše djaci pazinske gimnazije Katalinić-Brajševu „Himna Dobrili“ iza čega je o velikom biskupu progovorio narodu učenik i dostojan nasljednik preporoditelja Istre narod. zastupnik g. Dr. M. Laginja. Mnogobrojni narod popratio ga je urnebesnim klicanjem „Slava Dobrili! — Slava Ocu istarskog kmeta!“ Nato odpjeva zbor pazinskih djaka uz pratnju glazbe „Himnu Dobrile“, koju je spjevao prepozit preč. Kalac a uglazbio prof. Santel.

Oko podneva svršila službena proslava, nakon čega se učestnici smjestiše na okriepu oko liepo pripravljenih stolova, dok je pazinska glazba kroz cielo to vrieme koncertirala i narodnim komadima zabavljala občinstvo. Pohvalom moramo istaknuti, da su rodoljubni Tinjanci liepo i obilno poskrbili i pripravili sve, da je svaki bio u svemu zadovoljan i odnio ugodnu uspomenu.

Iza objeda uputiše se mnogi sa svečanostnim odborom u Ježenje, rodno selo velikog biskupa, gdje posjetiše i razgledaše čednu rodnu kućicu, u kojoj je ugledao Božju svjetlost neumrli biskup.

Toj proslavi uz mnogobrojni narod prisustvovaše i mnogi naši narodni prvaci kao dr. Laginja, dr. D. Trinajstić, dr. Kurelić, dr. Zuccon, Andrijčić i dr. te mnogi profesori hrv. gimnazije u Pazinu.

Sama slava ispala je mirno i dostojanstveno, kako se dolikuje narodu, koji slavi spomen na Onoga, koji je prvi bacio u puk zublju luči na probudjenje i uskrsnuće iz tisućljetnog spavanja i robstva.

Fantaziranje talijanskih novina o nekakvom uzbudjenju Tinjanskih Talijana nema nikakva smisla, jer Talijana u cijeloj toj občini nema, ako i je občina u talijanskim rukama — krivnjom odroda i prodanaca — nego je samo velika sramota, da Tinjanska občina nije službeno prisustvovala toj narodnoj i kulturnoj slavi svog velikog sina.

Nemožemo završiti ovaj kratki osvrt na ovu važnu spomen-slavu a da ne istaknemo žalost, što tinjanski župnik nije zvonik izvjesio narodni barjak prigodom proslave, premda je isti našinac, slovenske zemlje sin.

Proslava u Buzetu. Dan 16. travnja, 100-godišnjice rodjenja oca našeg naroda, velikog biskupa Jurja Dobrile nije mogao da ni u nas prodje tiho i neopazice. I Buzeština, lijep dio probudjene Istre, morala je da pokaže, da poima važnost takve narodne slave.

I pokazala je to dostojnim načinom.

U nedjelju dne 14. t. mj. bila je u Narodnom domu zabava u proslavu 100-godišnjice. Sudjelovao je ovdješnji pjevački i tamburaški zbor te glazbeno društvo „Sokol.“ Predavanje o Dobrili držao je naš zastupnik g. Sancin. Prostrana dvorana bila je puna posjetnika.

U ponedjeljak upriličilo se je impozantnu rasvjetu po čitavoj okolici. Stotine krijesova i luči i gruvanje mužara dokazivalo je, da Buzećani dobro znadu, što je bio Dobrila. Najljepše je bio rasvjetljen Narodni dom sa obližnjim novim kućama. Od svih sela u okolici ide pako prva hvala dičnom našem Sv. Martinu, koji se je sada kao svagda dosad u takvim zgodama pokazao hrvatskim i složnim ko jedna duša. U istoj mjeri moramo da zamjerimo Štrpedu, tom starom gnjezdu buzetskih Hrvata. Ona dva tri krijesova nijesu bila dovoljna, a barem ona kuca, koja ima da privatno dosta zahvali velikom biskupu, morala je tog dana pokazati harnost.

U utorak, na dan 100-ljetnice slutila se je u Buzetu svečana sv. misa, kojoj su prisustvovala školska djeca i općinsko zastupstvo. Iza mise držalo je zastupstvo svečanu sjednicu.

Proslava u Liburniji. Kao što je cijela naša Istra proslavila ovu našu najveću proslavu, tako se to učinilo i u ovim krajevima takozvanoj Liburniji. Meni je poznato nešto o toj proslavi u nekim samo občinama pak ću to javiti cijenjenim čitateljima „Naše Sloge“.

Prije svega držalo se u raznim župama Voloskoga kotara u nedjelju, dne 14. ov. mj., pod sv. misom propovijed, u kojoj se je narodu govorilo o životu i radu velikoga biskupa i našega preporoditelja. Znam, da se je tako učinilo u Berseču i u Mošćenicama. Pod misom se je osim toga sabiralo dobrovoljne prinose za spomenik Dobrilin.

Iste nedjelje u večer odbdržavale se u *Lovranu* putem „Pučkog društva Knezgrad“ predavanje „o životu i radu Dra. Jurja Dobrile.“ Predavanje je držao gosp. prof. Ivan Ivančić iz Opatije a slušatelja je bilo oko 50 ponajviše mladjih seljaka i radnika.

U utorak na dan same 100 godišnjice proslavio se ovaj rjetki god u *Opatiji* na nešto svečaniji način i to zauzimanjem hrvat. pučke škole. Na otvorenom prostoru, u dvorištu hrvat. pučke škole, služila se sv. misa uz pjevanje zbora društva „Lovor“ i uz pratnju mjestne glazbe. Misi je prisustvovala školska mladež sa svojim učiteljstvom i priličan broj gradjanstva. Pod sv. misom progovorio je o velikom biskupu mjesni kapelan a iza sv. mise opširnije g. učitelj Bergić „o životu i radu Dobrilinom“.

U isto doba obdržavala se je proslava u *Voloskom* i to zanimanjem hrvat. kom. realne gimnazije. Najprije se je služila sv. misa, pod kojom je pjevao poseban zbor. Misi su prisustvovali učenici gimnazije i pučkih škola u Voloskom a uz njih gosp. načelnik, neki općin. zastupnici i nešto općinstva.

Poslije sv. mise sakupila se školska mladež i općinstvo u velikoj dvorani „Narodnog doma“, gdje je g. prof. Ivančić držao svečani govor u slavu našega velikoga pokojnika.

Slava velikom našem Dobrili!

Iz Krnice. Proslava stogodišnjice preporoditelja Istre, biskupa Dobrile, obavila se ovdje vrlo lijepo; dapače mogla bi se njome bila ponositi i jedna oveća varoš. U nedjelju, dne 14. ov. mjes. protumačio je narodu veleč. gosp. župnik iz oltara život i rad blagopokojnog Dobrile. Na večer 15. ov. mj., bilo je cijelo selo rasvijetljeno, a zvona zvonila jedan sat, što je sve navještivalo dolazak veleznamenitog dana. Jutrom selo osvanulo nam okićeno sa trobojnicama. Obdržavala se je i misa, kojoj osim naroda, prisustvovala je i škola.

Odnošaji na c. k. uredima u Pazinu.

Poštanski ured u Pazinu nalazi se u takovom stanju, da se ne može više dalje.

Telefon plaćaš a ne možeš govoriti, jer te namještenica odnosno namještenik ne razumije hrvatski ili jer je telefon pokvaren ili jer je oventualno stogodj drugoga po sredini. Više puta govoriš i eto ti najedanput sveza prekinuta. A zašto? Ili radi nemara il se tako hoće — tertium non datur. Pa čuješ više puta na svoje uši mnogošta. Na primjer: Cosa vol dir dvadesetisedam . . . . . hi hi hi . . . . . ma daj . . . . i tako dalje.

Dodji na brzojav i predaj brzojavku. Tu čuješ takovu hrvaštinu, da se je Bogu plakati. Strah te je, da će ti brzojavka Bog zna kako otići. Radi nepoznavanja jezika može tu svašta nastati. Mjesto da brzojavlja riječ *reci*, brzojavlja *peci*, mjesto brat *frat*, mjesto konj *ronj*, mjesto kupi *lupi*, mjesto fali *pali*, mjesto grad *grd* i tako naprijed.

Nastavak u prilogu.

---

knjižnicom“, koju vodi g. učitelj, a knjige se marljivo čitaju osobito od mladjih članova i nečlanova „Sloge“.

Vremenom će ovo društvo nastojati da priredi po koju zabavicu u Dragi, samo šteta što nema još u mjestu jedne veće dvorane za takove zabave.

Spomenut ću još i to, da pučko društvo „Sloga“ ima do sada oko 30 članova i to većinom mladjih ljudi iz Drage i okolice a Bože daj, da bi se taj broj sve više i više povećavao i tako društvo napredovalo i koristilo i mjestu i okolici.

Još bi se u Dragi moralo osnovati jedno društvo ili bolje zadruga za ribarenje. To bi bilo od velike potrebe i velike koristi za same ribare i za samo mjesto.

Ne će proći možda mnoge vremena, da će i do toga doći.

A u velike bi bila korisna za Dragu kao što i za cijelu Mošćeničinu jedna Posujilnica ili društvo za štednju i zajmove, pa bi tako novac, kojega se u velikom broju nosi u tudje banke na Rijeku, ostao kod kuće i u svojim rukama. Nešto se je bilo već odlučilo i počelo u tom pogledu, ali ne znam poradi čega je ta cijela stvar zaspala i zapela.

(Nastavit će se.)

Dodji u druge odjele, nadješ po prilici jednako.

Pitaš li pako kakovu informaciju, kakova razjašnjenja u hrvatskom jeziku, zlo i naopako. Da se ne razsrdiš, pustiš sve pa ideš.

Jedini namještenik na ovoj pošti, koji sasvim odgovara zakonitim zahtjevima, je upravitelj pošte.

A zašto je tako? Jer su ovdje namješteni sami Talijani i Talijanaši i jer je od ovih većina iz Pazina, kojoj stoji na čelu brat ravnatelja pošte i brzojava u Trstu, što pako nije niti najmanje umjesno ni radi delikatnosti pošte same ni radi mnogih drugih razloga.

Svatko će lahko shvatiti, u kojem se teškom položaju nalaze svi namještenici kod ove pošte naprama bratu poštanskog ravnatelja. Što ne moraju oni sve prešutjeli i podnesti. Što ne moraju oni sve raditi radi takovog položaja. Kakve su to muke, kakva trpljenja. A je li to pravo?

Nije, jer po dvorskom dekretu od 7. decembra 1838., po službenom pravilniku ministarstva trgovine od godine 1852 (§ 9.) itd. je strogo zabranjeno, da kod iste vlasti jesu namješteni ljudi, *koji su si u rodu i koji su affines* do trećeg stupnja.

Nu i na c. kr. kot. sudu je namješten brat predsjednika okružnog sudišta u Rovinju, tako da položaj ovdješnjih namještenika je posvema jednak onomu, koji postoji na pošti. A osim toga imademo i tu nekoliko namještenika, koji ne znadu hrvatski ili koji u najboljem slučaju samo *mlate* hrvatski.

Kako može na primjer sudac De Mori uredjivati gruntovnicu, gdje se radi o mojem i tvojem, o pravu vlastničtva i zaloga, služnosti itd., kad iza tri godine njegovog namještenja na tom sudu nije tako dale ko došao, da znade razlikovati muški spol od ženskoga ili srednjega i da može *šest* hrvatskih rieči dobro izreći ili napisati? A kako sa nekojim drugim namještenicima (činovnicima, asistentima itd.)? Ništa bolje. Gospodin kotarski sudac poduzeo je dosta proti tomu, ali reć bi, da negdje drugdje zapinje.

Ni na c. kr. poreznom uredu nije ništa bolje. Kontrolor ne znade ni *mlatiti* hrvatski, kamo li dobro govoriti i pisati. Do pred malo vremena bio je tu porezni pristav neki Penso, koji ne znade ni ništa hrvatski, i ovaj da se misli povratiti u taj ured. Pa imade tuj još drugih, kojima je hrvatski jezik dosta malo ili nikako poznat.

I s toga Hrvati mjesne občine Pazin, kojih imade 95% naprama Talijanima i Talijanašima, pozivlju sve faktore u tome kompetentne, osobito pako občinsko glavarstvo i zastupnike na carevinskom vijeću, da već jednom ustanu svom eneržijom proti nezakonitim odnošajima, koji postoje na c. kr. pošti, na c. kr. kot. sudu i na c. kr. poreznom uredu u Pazinu, i da ne prestanu sa svojim zahtjevima dotle, dok ne budu u ovim uredima sasvim uredjeni jezikovni odnošaji.

Sokolima sokolske župe Vitezić.

Braća! Samo par mjeseci naš dijeli od I. svesokolskog a ujedno VI. českog sokolskog sleta, što će se obdržavati ove godine od 28. lipnja do 1. srpnja u Zlatnom Pragu. Sa ovim sletom spojena je također proslava 50 godišnjice českoga sokolstva.

Velike i lijepe svečanosti spremaju se za ovu priredbu. Nu i bez obzira na to, mora svakog pravega Sokola neodoljivo želja vući na slet, jedno da se u koljevci Sokolstva nauči kako se ima gojiti prava sokolska misao i da se nauči je veleme sveslavenske manifestacije, drugo da pripomogne hrvatskom sokolstvu dolično se odužiti českom sokolskom savezu za sva ona dobročinstva, za bratsku pažnju i susretljivost, što ih je kod svake prilike pokazao naprama hrvatskom sokolstvu. *Nebi radi toga smjelo biti jednoga sujetnog hrvat. Sokola, koji nebi ovu prigodu upotrijebio ako iole može, da vidi veličanstvenu sliku javnog nastupa svih slavenskih Sokolova, pri kojem će se opet učvrstiti sveslavenska Sokolska solidarnost.*

Nego ne dostaje samo sudjelovati! Treba da to bude u impozantnome broju kako to čine Česi, kada dodju na naše hrvatske Sokolske sletove. Treba da i naše Sokolstvo postavi na vježbalište u Pragu veliki broj savršeno pripravnih — izvježbanih vježbača, e da tako Hrvatski Sokoli prikažu, da nijesu u tjelovježbi nazadovali nego napredovali. Treba da mi Hrvati kod toga I. sveslavenskog sokolskog sleta sudjelujemo prožeti duhom reda, rada i zapta. Ako bi imali nastupiti u Pragu nedisciplinovani, bolje je da ostanemo kod kuće, da ne obružimo ni sebe ni sveslavanske braće.

Obzirom na to se potpisano starešinstvo župe obraća ovim pozivom na sva bratska društva, da nastoje sklonuti što veći broj braće, da sudjeluju kod ovogodišnjeg sveslavenskog sleta u Pragu, da se na isti savjestno priprave, e da bude što više članova vježbalo, pa se članove koji će sudjelovati strogo priuči sokolskom zaptu. Ni jednoga člana, za kojeg bi se samo predmnijevati moglo, da se neće i na putu i za vrijeme sleta u svemu i svagdje pokoravati odredbama starješinstva, neka se ne prepusti sletu.

Jedna šugava ovca okuži često cijelo stado!

Braćo! Dovoljno je zatezanje, dovoljno neodlučnosti! Prenimo se i stavimo se živo, savjestno i marljivo spremati za slet, da ne budemo mi Hrvati izmedju sve Slavenske braće posljednji.

Bratska društva neka bezodvlačno pošalju župi iskaz članova koji će ići na slet.

Zdravo!

Za hrvatsku sokolsku župu Vitezić Vojsko-Opatija.

Starješina: dr. Pošćić v. r. — Tajnik: Matko Lukež v. r.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

† **Frane Barbalić.** U subotu na večer preminuo je u Puli Frane Barbalić, po sjednik i gostioničar, rodom iz Baške, u 69. godini dobe.

Pokojnik došao je u Pulu pred 35 godina, gdje se je bavio trgovinom vina u kasnije otvorio gostionu a zadnjih 5 godina i Hotel Elizabet. Nastanjen dugi niz godina u ovom gradu, gdje se mnogi naši sviestno ili nesviestno otudje svomu rodu i jeziku, pokojnik ipak je ostao do smrti vjeran svom hrvatskom rodu i uvjek stajao u vrstama narodnih boraca u Puli. Kad se je pred 20 godina osnovala Istarska Posujilnica bio je naš Frane Barbalić medju prvim osnivačima, a i sada prema koncu svoga života ujezin odbornik. Blago i dobre ćudi bio je i od naprotivnika liepo vidjen i usretan. U ponedjeljak popodne bio mu krasan sprovod, kojemu je prisustvovalo mnogobrojno občinstvo, što mu je zadnjom počasti iskazalo kako je bio priljubljen i poštovan.

Dobromu Franu bila lahka zemljica a uvriljenom rodu naše iskreno saučešće.

*

Sramotno, da i ovom žalostnom prigodom moramo ožigosati one, koji polotše vience na odar pokojnika sa nadpisom „i dolenti figli" i „i tuoi patriotti". Ne čudimo se toliko dvoličnoj djeci, koliko ovdašnjim Bašćanima. Zaista su time slabu počast iskazali pokojniku.

Neodrživo stanje na našem sudu. Još od mjeseca septembra prošle godine ojje sudačko osoblje na našem sudu u podpunom broju a od više mjeseci manj kaju dva sudca. Sa fenomenalnim rastenjem pučanstva ovog grada množe se i poslovi tako, da ni u podpunom broju sudci ne mogu odoljevati navali. Lako je s toga zamisliti kako mora da ide, ako se od škrlog podpunog broja ovako trajno oduzmu dvojica i njihovi poslovi na ostale sudce razdijele. Usljed neprestanih ekonomskih trzavica u ovom gradu (propast občine, prečesti konkurzi, občenito slaba i objektivna podloga obrtu i trgovini) potrebno bi bilo da sud funkcionira brzinom i točnošću mašine, inače su ugroženi interesi pučanstva. A kakovom se tek izcrpivošću i temeljitošću može raditi u ovakovim prilikama, o tome ne treba ni govoriti.

U ovoj državi iznimaka rek bi, da je jači interes za to, da se mudrim (?) odgadjanjem pristedi nekoliko mjeseci sistemizovanih činovničkih plaća, e da se onda ministarstvo može pohvaliti budgetarnim suficitom od par tisuća kruna, dok s drugamo bez velikih skrupula ulažu mil juni, nego li da se uredjenim funkcijom državnih oblasti promiču životni interesi narodnog gospodarstva. Proti toj malenoj i kramarskoj politici plaćanci poreza mora da prosvjeduju.

Ništa pametna ne može da opravda postupak sudbene uprave, jer izpitanih sudbenih kandidata ima i preko potrebe. I dok je sramota, da grad od preko 60.000 duša nema još okružnog suda sa silnim svojim prometom, to se barem može zahtjevati, da njegov kotarski sud bude dovoljno uredjen i točno, brzo, temeljito poslovanje zajamčeno. Inače ne treba ni da postoji.

(Ja ću dodati još jedno: Da se radi o talijanskom osoblju, već bi se razni kumovi pobrinuli za popunjenje. Ali su sudačnjo ovdje sami Slaveni. A neki predsjednik je jednom kazao: Qua ghe se da grattar, qua ghe vol sciavi. — Opaska urednika.)

Da li se to služe? Puljski načelnik odnosno kamorra imala je u sedmu puljske občine svoje konfidente u svoskim delegatima. Takove konfidente je kamorra u većini rekrutirala iz osoba takovih, koji u narodu dotičnog sela nisu uživali nikakvog poštovanja i pouzdanja, dapače i duboki prezir radi njihove podlosti i servilnosti te pripravnosti na najgnjusnija uslužnost prema gospodarima kamorre. Čim podlija i sramotnija uslužnost kamorri, tim veća nagrada kamorre takovim objektima.

Sada, kada je na čelu občine vladin komisar presvjetli g. baron Gorizzutti, još su uviek u Ližnjanu, Pomeru, Premanturi i dr. stari delegati kamorre, tako n. pr. u Ližnjanu Blaž Garbin, u Pomeru Matešina, u Premanturi Miscovich. Osobito prva dva su bila do kosti podli i servilni konfidenti kamorre, to su takva dva objekta, da nije mu malo častno za vladinog komisara ob čine Pule te i nadalje podržava ta dva dvonožca na svojim mjestima kao delegate — negovoreć o dostojnosti i časti kao čovjeka. Mi sciemmo da se to svakako ne slaže sa čašću g. baruna, te nam je žao što ga moramo ovdje podsjetiti da ukloni sa sebe i tu sjenku mrlje, koja mu je makar nehotice do sada u preobilu važnijih poslova ostala na smetnju.

Talijanske predstave u Politeama Ciscutti. Pogodom jedne predstave u mjestnom kazalištu talijanska publika je ostentativno pljeskala i zahtjevala bis trim osobama odjevenim u uniformi talijanskih bersaljera a izvidala jednu osobu odjevenu u uniformu austrijskog vojnika. To demonstraciju upriličise i započeše svakako talijanski giovinotti za kojima se povela i većina ostalog talijanskog prisutnog občinstva. Radi toga je politička oblast izagnala iz austrijskih zemalja impressarija Bolzicco, talijanskog podanika, a vojnička oblast zabranila je vojničkoj glazbi da igra u kazalištu i ofiririma da pohadjaju kazalište; malo poslije pak vojnička je oblast svoju zabranu povukla. Na sve ove mjere oblasti graknule su žestoko talijanske novine. Za ovoga sliedilo je ovih dana druga zabrana državnih oblasti, naime u Puljskom kazalištu imao je talijanski tranformista Fregoli (po našu čarlatan) priredbi nekoliko produkcija, medju inim kralja Umberta, Dantea, Mazzinia i dr. talijanske muževe (vidi odnosne slike u izlogu talijanske papirnice Marincovich). Vlada je uskratila dozvolu tom Talijanu davati takove produkcije u Puli. Talijanske novine grakuše i radi toga na vladu. Najviše ta smiešno ističu, kako tobože austrijska vlada prieči Talijanima u Puli razvitak talijanske kulture u kazalištu. Da talijanske novine grakću na te vladine odredbe, kriv su ponajviše vladini organi u Puli, koji su do sada propuštali te izlieve talijanske „kulture" u kazalištu ili pak nisu o tome po istini izvješćivali svoje predpostavljene. Zato se talijanskim novinama te vladine mjere čine sada preoštre, jer znadu da se oblasti prije nisu obazirale ili su ih dične propustile još gorje stvari i demonstracije za Italiju, što su Talijani poginjali u Politeama Ciscutti. Tu su bile prave orgije talijanskih giovinotta. O tome neka oblasti pitaju g. Ostia, savjetnika i šefa policije u Puli, koji je morao za sve to znati. Nama je naime još živo u pameti, kada su giovinotti u kazalištu proti austrijskim oficirima vikali „fora le sciabole"; mi znamo kada bi se na pozornici razvijala talijanska tricolore, a frenetičnom aplausu ni kraja ni konca; mi znamo kada bi se u puljskom kazalištu prikazale tri osobe i poredale po bojama talijanske tricolore; mi znamo kad bi na plesovima Lega nazionale u puljskom kazalištu i zne krabulje prikazivale zemlje talijanske irredente (Tirol, Goričku, Trst, Istru i Dalmaciju — sve austrijske pokrajine) pak onda Garibaldia, Oberdanka u raznim uniformama, itd. itd., te u obce u puljskom kazalištu nije prošla niti jedna sezona poslovanja koje talijanske družine bez ovacija ili demonstracija za Italiju odnosno proti austrijskim oblastim.

Naučni na sve to od prije, iznenadjene sadanje iznimne mjere talijanske kamorraše. Takovu su „kulturu" Talijani njegovali i sistematično širili kao vani na svakom polju tako i u kazalištu. Uzgoj takve „kulture" opaža se još danas u Puli na zamazanim hrvatskim tablama, dućanima, kućama, itd. Mi smo već tada ostro ustajali proti takvoj „kulturi" talijanske kamorre, ali državni organi bili su slepi i gluhi. Nama je g. Ostii silom skinuo hrvatsku zastavu, pod kojom su naši djedovi krv svoju prolievali za cara i dom i spasili uvjek slavno danas vladajuću dinastiju, a Talijanima u Puli, jednoj ratnoj luci Austrije, prepustale su spomenute i nespomenute orgije za kraljevinu Italiju.

Sve te vladine mjere posao su same vlade i Talijana, da to uredje sami medju sobom bez nas i preko nas kako najbolje mogu i znadu, samo opažamo organu kamorre na njegovo denuncijantsko pisanje to, da se u Narodnom Domu uvjek govorilo i govorit će se proti svakom tiranmu i tlačitelju naših prava i slobode, te Narodni Dom neće nikada postati palestra odakle će se širiti „kultura" proti slabim i potlačenim.

Glavna skupština podružnice Družbe u Puli. U nedjelju dne 28. t. mj. u 3 sata p. p. obdržavat će ujestna podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu u dvoranu Narodnog Doma, a obzirom na dne ustupljenoj od Hrvatskog Sokola u Puli.

Pozivlju se članovi i prijatelji Družbe, da mnogobrojno pristupe na tu skupštinu.

Glavna skupština Sokola u Puli. Na glavnoj skupštini Sokola, držanoj dne 14. o. mj. bi izabran slijedeći odbor: Starosta Stihović Josip, zamjenik Mezulić Ante, odbornici br. Filiplić, Horvatin, Navratil, Johanek, Hajdaš, Dorčić, dr. Pederin, zamjenici br. Jovančević i Ančić. Revizori Krmpotić i Mladineo. Na toj skupštini bi ime Prvog Istarskog Sokola, polag želje H. S. S. promjenjeno u „Hrvatski Sokol".

Braćo Sokoli i sestre Sokolice! Odbor Hrvatskog Sokola u Puli je zaključio prirediti dne 26. V. izlet u Premanturu (drugi dan duhova) gdje će priredit i javnu vježbu. Kratko vrijeme nas dijeli do izleta a 7 dana kašnje do javne vježbe u ovom gradu, stoga vam preporučam strogo i marljivo pohadjanje vježbe i prilažem raspored vježbanja po zaključku prednjačkog zbora. Članstvo: ponedjeljak, srijedu i petak od 8 do 8 i pol prednj. zbor, od 8 i pol do 10 članstvo. Viši muški pomladak: ponedjeljak, srijedu i petak od 7 do 8. Niži muški pomladak: srijedu i subotu od 1 do 2. Sokolice: utorak, četvrtak i subotu od 7 i pol do 8 i pol. Ženski pomladak od 2 do 3. Zdravo! Vodja Illić.

Mučenici della Nazione. Perfidija puljske kamorre kako je bezstidna preko svakih granica, pokazala se najbolje prigodom uapšenja njezinih vjernih i najodanijih službenika. Dok su ti njezini službenici za vodje kamorraške stranke na občini krali i varali, tad jih je kamorra nazivala „i nostri" i kad su kadkad došli u sukob sa austrijskim zakonima, onda su bili „martiri della Nazione" („nazione" pisana u talijanskim novinama Primorja sa velikim „N" označuje Italiju). Kad su ti službenici kamorre radi kradje i prevara na občini za vodje kamorre bili uapšeni, onda jih je kamorra nazvala „Ditta Galante & Ci.". Kad je još biv u zatvoru i g. Giovanni Petris, župan Galežanski, onda je i njega kamorra ubrajala u tu „Ditta"; čim je bio šior Giovanni Petris pušten iz zatvora uz kauciju, premda još i danas visi proces proti njemu, onda je najednom šior Giovanni Petris postao za kamorru „cittadino onesto, leale, galantuomo, cavalliere" itd. I sada šior Giovanni Petris, župan Galežanski, tuži našeg urednika, jer mu nije u „Omnibusu" dao epitete što mu ih poslije zatvora sduševno daje kamorra.

Tako će se valjda dogoditi i sa ostalim članovima „Ditta Galante & Ci" kad izadju iz buhare i bit će svi proglašeni mučenici della Nazione radi kradje i prevare na občini puljskoj. Zar ne šior Giovanni Petris?

Porotno zasjedanje u Rovinju. Predsjednikom porote, koja započima dne 13. maja na okružnom sudu u Rovinju, biti će predsjednik c. kr. okružnog suda g. Julijan vitez Covaz, a njegovi zamjenici savjetnik prizivnog suda g. dr. Antun Sbisà i savjetnik zemaljskog suda g. dr. Antun Signori.

Imenovanje župnika u Premanturi. Za župu u Premanturi otvoren je natječaj. Kao upravitelj te župe jest poznati talijanaš don Giovanni Mattich, rodom iz Paga, koji mjesto da drži s tamošnjim narodom koji je sav hrvatski izim par odpadnika i prodanaca, on se je bio dao upreći u kola puljske kamorre i tako stekao nezadovoljstvo hrvatskog pučanstva. Radi toga je pučanstvo proti tomu, da bi don Mattich bio imenovan župnikom u Premanturi te je posebna deputacija bila u tu svrhu kod biskupa Flappa u Poreču. Don Mattich je dobro opisan politički i još nekako u našem listu i „Omnibusu", na što podsjećamo presvj. biskupa Flappa, te imenuje župnikom u Premanturi svećenika ne samo „secundum ordinem Melchisedech" nego i po voji puka u na korist vjere i crkve.

Iz puljske okolice. Budućeg junija ide na dražbu pravo lova mjestne občine Pula. Naše hrv. porezne občine dobivale su do sada jako malo od lova a sasvim tim nije nijedan naš seljan mogao biti lovac jer je Club Cacciatori koji je do sada to pravo imao u zakupu zahtjevao za svakog člana taksu od 100 K. Sada su se nekoje naše občine obratile na kotarsko poglavarstvo s molbom, da razdieli pravo lova po poreznim občinama t. j. da za buduću sezonu dade na dražbu lov za svaku poreznu občinu posebice ali kako čujemo, nekoje molbe bile su već odbijene. Znademo, da puljski lovci čine mnogo štete našim poljima jer otvaraju klance, da tako blago lako doluzi u njive gdje su usjevi, znademo takodjer, da su nekoje od naših občina ponudile puno veću svotu nego dobivaju od Cluba, ali sa svim tim je kapetanat odbio njihove molbe, čime je pokazao, da malo mari za naš poljodjelski i financijalni boljak.

Molimo slavno kotar. poglavarstvo, da udovolji želji naroda i time će pokazati da mu leži na srcu dobrobit naših občina inače morati će mo sumnjati, da je i tu kamorra svemoguća, jer kako znademo predsjednik Cluba je g. dr. Bregato, član od bivše tal. liberalne stranke a blagajnik je ako se ne varamo, baš slavni Tomaso Galante.

Župa Marčana. Nakon dugogodišnjih moljakanja i pisanja podignuta je napokon dosadanja kapelanija Marčana, koja je spadala pod župu Mutvoransku na samostalnu župu. Time se udovoljilo davnoj želji cielog Marčanskog puka.

Vjenčanje. U ponedjeljak u jutro vjenčali se u Puli gdjica Hermina Vratović, kćerka vriednog i čestitog g. Grge Vratovića, posjednika i kavanara u Puli, sa g. Franjom Borovičkom, c. i kr. nadmjernikom ratne mornarice. Čestitamo roditeljima nevjestice, a mladencima bilo sretno i blagoslovljeno!

Plesna škola u Čitaonici. Od četvrtka 25. t. mj. počimlje u mjestnoj Čitaonici plesna škola, koju će držati vrstni učitelj plesa g. Mika Katurivas iz Sarajeva.

Upisuje se u Čitaonici; cienc: za 14 do 16 lekcija početnici 12 K, djaci 10 K, opetovnici 8 K.

Preporučamo našoj omladini obojeg spola, da se okoriste ovom prilikom, koja im pruža mogućnosi, da se dobro uvježbaju u plesu od priznatog učitelja plesa.

Za dražbu. Na dan 100 godišnjice rodjenja biskupa Dobrile sakupilo se u Marčani za Družbu K 19, koje darovaše: Viktor Marotti K 5, pop Ivo Vinodolac K 5, Adolf Radić, učitelj K 2, Ivo Marotti K 2, Dragutin Deprato K 2, po 1 K: Katica Blažina, Ivo Deprato pok. Jakova, Jakov Deprato.

Lošinjski kotar:

Podružnica družbe sv. Ćirila i Metoda u Malom Lošinju držat će u nedjelju, dne 28. tek. mj., u 5 i pol sati poslije podne, svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu u velikoj dvorani Hrvatske Čitaonice uz obični dnevni red. — Istog dana, u 8 i pol sati na veče, priredit će se igra i ples u korist podružnice.

Za čim mnogobrojniji odaziv preporuča se Odbor.

Ćunski. Dne 14. o. mj. priredile su naše djevojke u čitaonici predstavu „Lurdska pastirica". Predstava je ispala upravo krasno. Gledajući predstavljače čovjek ne bi vjerovao da su to seoske djevojke. Tekom prestave vidjelo su se posjetnicima suze na očima. Bilo je prisutno i mnogo naših političnih protivnika, koji su se čudili, kako mogu naše djevojke ovako lijepo predstavljati. Evo vam odgovora: Naše djevojke predstavljaju u svojem materinskom jeziku, te sve razumiju i lako nauče, naprotiv vi biste htjeli predstavljati u talijanskom jeziku, koga ne razumijete. Eto u tom vam sastoji sva poteškoća. Dne 21. o. mj. dala se je repriza, te je protivnika još više došlo. Djevojke je izvježbala marna učiteljica zabavišta gdjica Marija Fučić, kojoj je gosp. učitelj Barbalić na koncu predstave, u znak priznanja, predao kitu cvijeća. Isti je gosp. učitelj prvi i drugi put ravnao na predstavi pjevanjem.

Dne 16. o. mj. proslavili smo 100-godišnjicu rodjenja biskupa Jurja Dobrile. U jutro je bila svečana služba božja, kojoj su prisustvovala djeca zabavišta i učenici pučke škole. U večer držao je govor u čitaonici o pokojnom biskupu Dobrili mjestni kurat.

U novije doba počeli su naši „Talijani" mjesto Ćunski nazivati Chiusi. Potražih to mjesto na zemljopisnoj karti i nadjoh ga u Italiji u pokrajini Toskani. Nijesam se time zadovoljio, već sam htjeo znati radi čega je to mjesto znamenito. U povjesti našao sam, da se je u njem rodio Franjo Gracijan, glasoviti kanonista XII. vijeka. Oko god. 1150. priredio je obsežnu knjigu, s naslovom: Concordantia discordantium canonum, poznatu pod imenom: Decretum Gratiani. Sv. Toma Dantu u raju kaže, da je ovo djelo bilo Bogu ugodno, kako mu je ugodan mir izmedju crkve i svjetovne vlasti. Ali ja vam gospodo „Talijani" kažem, da vaše djelo nije Bogu ugodno, jer On zabranjuje krasti jednomu, a davati ukradjeno drugomu. K tomu vaša je namjera, krsteći naša mjesta talijanskim imenima, posijati nemir izmedju crkovne i svjetovne vlasti. Za danas dosta, a u budućoj prigodi operušat ćemo malko one oblasti, koje se mjesto imenom Ćunski, proti izričitom slovu zakona služe sa „Chiusi".

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu. U subotu dne 37. aprilu predavat će g. prof. Zvonimir pl. Dorogby u prostorijama Narodnog Doma u Pazinu o predmetu *„Pabirci o hrvatsko-ugarskoj nagodbi"*. Početak u 8 i pol sati. Ulaznina 10 para.

Iz Tinjanu. *(Naša pošta)* Pred kakvih 20 dana premjestio se poštanski ured u Tinjan u najneprikladniju kuću u Tinjanu, što se zbilja svima čudno čini, kad se imalo upravo prikladno mjesto na raspolaganje u kući Agnese ud. Benedetti, koja bi bila pripravna dati shodne prostorije u najam.

U tom uredu opažamo, da se ni malo obzira ne uzima na ogromnu većinu hrvatskoga pučanstva u ovoj občini. Čita se: Übersicht-Prospetto, Aufgabe von Telegrammen-Impostazione di Telegrammi, Nötificazione, Fahrplan itd., a u našem jeziku ništa.

Zar se tako poštuje jezikovna ravnopravnost? Pitamo sl. ravnateljstvo, da li je to istomu poznato i da li će tu uvredu našem narodu nanešenu popraviti?

U pogledu pak spojenja sa brzojavnom i telefoničkom žicom Tinjana, je ovaj sasvim zapostavljen. Već punih 14 godina se prosi od strane občine i od strane privatnika, da bi slavno ravnateljstvo jednom svratilo milosrdno oko i na vrlo važnu točku Tinjan. Ali uzaludo. Nek čitatelji znadu, da i manje važna mjestanca u Istri su spojena sa telefoničkom i brzojavnom žicom, ali Tinjanu kao da je najzadnje mjesto na svijetu se neće ugoditi.

Tinjan je sielo občinskog glavarstva, trorazredna škola, važna točka oružničke postaje, zatim imade dvie trgovine mješovitom robom, dvie blagajne, Tinjansko Društvo i Cassa rurale, dva mlina, što sve zahtjeva telefonički i brzojavni ured ovdje.

Ovuda prolazi četiri puta svaki dan automobilna pošta i ne prodje skoro tjedan, da se štogod na poštnom automobilu ne pokvari i onemogući pravodobni dolazak putnika bilo na parobrod i željeznicu u Poreč ili na željeznicu u Pazin, te se mora tražiti čovjeka da ide javiti u Pazin 18 klm. daleko ili u mjestance Badernu 10 klm. daleko na telefon, da se pita drugi voz ili kola u Pazin. Putnici se groze, šoferi psuju, i jedni i drugi punim pravom, ali slavne nadležne oblasti se ne miču.

Pitamo putem javnosti sl. ravnateljstvo pošta i brzojava, da li hoće jednom uslišati ove opravdane molbe i pritužbe.

Molimo i naše zastupnike u Beču, da se izvole zauzeti na kompetentnom mjestu da se toj potrebi doskoči. Ufamo, da će ovo par redaka odziva naći.

Tinjanac.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul kako se ripi labinski Grča na činovnike od kasi, ki govore s narodom u njegovem zajiku?

Jur. Ča bi otel, da ljudi plaćuju štivru oli franki po tursku?

Fr. Volel bi po tursku lego hrvatski.

Jur. Ča mu morda smrde i hrvatski šoldi?

Fr. Ajbo!

Jur. Pasja capa, al je zavit.

Fr. Za niš se ne zove Grča.

Razne primorske viesti.

Bespravlje u Banovini. Kr. komesar Cuvaj u Banovini još nije dignut kako se predmnievalo uslied pada s ministarske stolice tirana i gnjusnoga satrapa Khuen-Hederwary-a. Cuvaj i nadalje hara i pustoši po ustavnim slobodštinama naše braće. Izvučen iz brloga zaboravi, tnj kukavac misli, da će ugnjetavanjem daha i misli hrvatskoga naroda saviti sebi vienac slave i časti; postiguo je protivno, jer njega sav hrvatski narod kanšto i ostali pošteni narodi smatraju srcinom, od koje se odvraćaju dubokim prezirom i zgnjušanjem.

Hrvatski narod izdržao je mnogo gorkih i krvavih kušnja, izdržat će i ovu slaboumnika Cuvaja i nad njim prelomiti štap.

Kao što su sve oči slavenskih naroda uprte u muke i patnje naše braće u Banovini, tako njihove boli živo čutimo i mi, i čvrsto se nadamo, da su Cuvaju za naskoro za uvieke izbrojeni dani tlačenja i strahovanja a onda će biti zatrpan za uvieke ostalo doba, što će ga strpljiva zemaljska kruglja imati da podnosi na sebi.

† **Pavao Barličević**, c. kr. financijalni nadsavjetnik umro je u Trstu dne 22. t. mj. nakon duge i teške bolesti. Pokojnik se je odlikovao liepim svojstvima kao činovnik i rodoljub, te je svuda gdje je službovao ostavio najljepših uspomena. Osobito je dulje godina službovao u Lošinju kao financijalni nadzornik onog kotara. Ostavlja udovu Leticiju i djecu Mariju, Ljubicu, Iva i Brunu.

Sprovod mu je bio u utorak, te su i tog dana mrtvi ostanci preneseni u Mali Lošinj.

Pokoj vječni plemenitom pokojniku a uzviljenoj rodbini naše saučešće.

Prvi odvjetnički koncipijent s hrv. gimnazije u Pazinu. Ovih dana nastupio je kod odvjetnika dra Ivana Zuccona u Poreču kao odvjetnički koncipient g. Ivan Prudan, do sada prvi, koji je svršio hrvatsku gimnaziju u Pazinu. G. Prudan je rodom iz Zarječja kod Pazina, a izučio je pravo u Pragu.

Strašna nesreća na moru. U noći od subote na nedjelju potonuo je najveći parobrod što ga je ocean ikad nosilo, engleski parobrod „Titanic“ parobrodarskog društva „Withe Star“ iz Londona neizmjernim oceanom ispeći u svojoj ogromnoj utrobi preko 2200 putnika i silno bogatstvo p robe i draguljima. Oko 9 sati u noći sukobio se taj gorostas sa ledenom gorom koja je sa sjevera doplovila i koju nisu sa parobrodu na vrijeme opazili premda bijaše nebo zvijezdama pokriveno i more posve tiho.

Sukob na bijaše osobito jak, jer se je parobrod odrsao o podmorski dio ledene gore, koja mu je dno proparala. Nakon četiri sata potonuo je parobrod izkrcav prije u svoje ladjice oko 700 osoba većinom žena, djece i nešto mornara. Što se nije više osoba spasilo pripisuje se činjenici, što ne bijaše dosta ladjica za spasavanje, što se nije dugo znalo za pogibelj koja prijeti brodu i putnicima i što ne bijahu mornari u spašavanju ljudi uvježbani.

Poginulo je oko 1700 osoba većinom muškaraca, medju njima i zapovjednik broda te većina mornara. Putnike, koji se spasiše na ladjice prekrcao je parobrod Carpathia, koji je 5 sati nakon sukoba došao na mjesto nesreće, upozoren na to brzojavom bez žica sa potapljajućeg se parobroda.

Taj je ogromni parobrod bio tako velik, da je mogao ukrcati preko 3000 putnika a imao je preko 940 mornara. Štetu računaju na 800 milijuna franaka.

Uredjenje rieke Mirne. Zemaljski odbor za Istru razpisuje natječaj za radnje oko uredjenja rieke Mirne. Uvjeti natječaja razvidni su kod c. k. melijoracijskog ureda u Trstu, ulica Economo br. 5. I. kat, svaki dan od 9—1 sata. Ponude za preuzeće tih radnja valja predložiti istarskomu zemaljskom odboru u Poreču najdulje do 6. maja o. g.

Ivan Novak, knjigoveža u Pazinu, traži za knjikovežarski zanat naučnika.

Slika biskupa Dobrile. Prigodom sto godišnjice rodjenja izdala je tiskara Laginja i dr. lijepe slike velikog biskupa na finom kartonu u veličini 22×30 cm. Cijena je poštom 60 para.

Dobre, zdrave, dobro osušene domaće šunke ima na prodaju u ovećoj množini po K 2·80 klgr. pouzećem franko. Razašilje se od 1 komada napred.

Preporuča se osobito trgovcima i gostioničarima.

Vinko Sandalj
trgovac u Lupoglavi (Istra)

Primili smo u komisiju od
dr. Ivan Zuccon
Zbirka zakona
potrebnih u javnom životu u Istri i druguda.
Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima
Tiskara, knjigovežnica i papirnica
Laginja i dr., Pula
i ulica Giulia br. 1.

Širite „Našu Slogu“.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Uložne knjižice za „PuELICU, mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

„CROATIA“
osiguravajuća zadruga u Zagrebu.
Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 2,319 068·21
Od toga temeljna glavnica K	800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1.221.748·41
Isplaćene odštete	K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namještaju se uz vrlo povoljne uvjete.

PEČATE
iz GUME izradjuje
tiskara
Laginja i dr.
Via Giulia I. - **Pula** - Via Giulia I.

Broj 668|12.

Natječaj.

Zaključkom sjednice općinskog zastupstva raspisuje se ovim natječaj za **općinskog liječnika** za cielu mjestnu općinu Barban, sa sjedištem u Barbanu. Godišnja plaća iznosi K 3000·—, a osim toga primati će ustanovljene prinose za liječničke posjete.

Za ostale uvjete može se doznati kod ovog općinskog glavarstva.

Natjecatelji imaju podnesti svoje molbe podpisanom do 20. svibnja 1912., obloživ ih diplomom sveukupnog liječničtva, svjedodžbom o dosadanjem službovanju i državljanstvu, te poznavanju hrvatskog jezika u govoru i pismu.

Od općinskog glavarstva
u Barbanu, dne 16. travnja 1912.
Načelnik:
Josip Mirković v. r.

Natječaj.

U komunalnoj maloj realnoj gimnaziji u Voloskom Opatiji, u kojoj se početkom škol. godine 1912./13. otvara IV. razred, imadu se popuniti ova učiteljska mjesta:

a) **učitelja klasičke filologije,** b) **učitelja prirodopisa** s nuzgrednim predmetima matematikom i fizikom.

S tim mjestima skopčana su beriva, koja uživaju profesori na državnim zavodima. Prednost će se dati onim natjecateljima, koji se iskažu da su kadri osim svoje struke obučavati u još kojem predmetu, navlastito u njemačkom i talijanskom jeziku.

U pomanjkanju osposobljenih kompetenata popunit će se ova mjesta suplentima uz nagradu, koja se uz iste uvjete uživa na državnim zavodima.

Valjano instruirane molbenice valja podnijeti potpisanome poglavarstvu najkasnije do 20. maja o. g.

Poglavarstvo općine
Volosko Opatija, dne 20. aprila 1912.

†

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI

javlja svojim članovima žalostnu viest, da je jedan od njezinih osnivača i odbornik, gospodin

Fran Barbalić

posjednik i gostioničar

u dobi od 69 godina dne 20. t. mj. u 10 sati na večer providjen svetotajstvima umirućih blago u Gospodu usnuo.

Proporača se pobožnim molitvama.

PULA, 22. aprila 1912.

Odbor Istarske Posujilnice u Puli.

ZAHVALA.

Podpisane duboko ganute izriču ovime svesrdnu hvalu svim onima, koji su nam prigodom smrti i pogreba našeg milog

Frana Barbalića

budi iskrenim saučešćem budi pripošljanjem vienaca nastojali ublažiti našu veliku bol i počastiti uspomenu blagog pokojnika.

Posebice pak izrazujemo našu harnost Istarskoj Posujilnici u Puli, Čitaonici u Puli te domorodcima iz otoka Krka i društvu gostioničara i krčmara u Puli, koji su osobitim načinom iskazali zadnju počast svom pokojnom članu; uz to svesrdno hvalimo i svim onim prijateljima i znancima, koji su onako mnogobrojno ispratili zemne ostanke blagog pokojnika na vječno počivalište.

Svima duboka hvala a od Boga plaća!

PULA, 23. aprila 1912.

Obitelji: Barbalić, Cioli, Rak.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**
Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.
Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznene po sudu i strogo kami — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluca, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opekline, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6·1 ili 1 vel posebna boca K 5.40

Allein echter Balsam
A. Thierry in Pregrada

Thierry-eva cenfifolijska mast

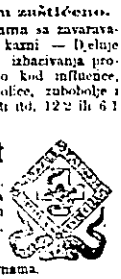

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranju e sva strana tjelesa, koja su dosla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3.65.

Izvor: Ljekarna „K Anjelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. droženjama.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - - Najpovoljnije ciene. -

IGNAZIO STEINER, PULA

--- PIAZZA FORO. ---

GORICA .·. .·. TRST

Krojačnica prvoga reda.

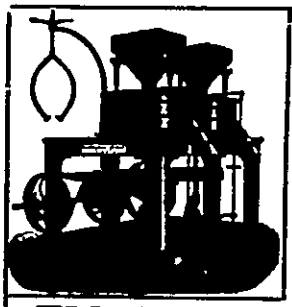

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|2b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Svoj k svomu!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Doprema automobilom.

Svoj k svomu!

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	odl.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
8.45	odl.	↑Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5'—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	↑RIJEKA	7·20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	↓Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomošinju luka sv. Martin.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Ponedj. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne / prije podne		po podne / po podne
10.15 / 7.35	↑RIJEKA	5.— / 5.—
10.50 / 8.10	Opatija	4.25 / 4.25
11.— / 8.20	„	4.15 / 4.15
12.20 / 9.40	Beli	2.55 / 2.55
12.30 / 9.50	„	2.45 / 2.45
1.20 / 10.40	Mrag	1.55 / 1.55
1.30 / 10.50	„	1.45 / 1.45
2.10 / 11.30	Krk	1.05 / 1.05
2.20 / 11.40	„	12.55 / 12.55
		prije podne / prije podne
—.— / 1.40	Baškanova	11.25 / 11.26
—.— / 1.20	„	11.15 / 11.20
—.— / 2·20	Lopar	10.10 / —.—
—.— / 2·40	„	10.05 / —.—
4.20 / 3.40	Rab	9.25 / 9.05
4.30 / 4.—	„	9.— / 9.—
4.55 / 4.25	Lun	8.35 / 8.35
5.— / 4.30	„	8.30 / 8.30
6.10 / 5.40	Veli Lošinj	7.20 / 7.20
6.20 / 5.50	„	7.10 / 7.10
6.30 / 6.—	Mali Lošinj*)	7.— / 7.—
6.40 / 6.10	„	6.50 / 6.50
7.30 / 7.—	↓NEREŽINE	6.— / 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Vrbnik	dol	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Silo	odl.	3.30
5·40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	↓Crikvenica	odl	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2·45 po p.
pr. p. dol. Rijeka 8.51 odl. 12·45 po p.

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, posujilnice, konsum. družtva, trgov. knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Puli ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

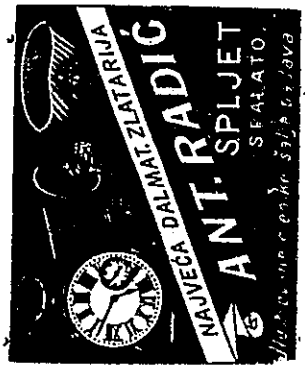

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet ljek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prekusan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici sa dilira, to bo dana uputa u kraus. sa bočica samo za K franko pošta.

Dobivaju se svud u ljekarni i trg. Prvi

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica .·.

Broj 18 Pula, u četvrtak dne 2. maja 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodina ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Lagioja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Lagioja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Hrvatsko pitanje pred delegacijama.

Beč, 30. aprila 1912.

Danas su se sastale obje delegacije, austrijska i ugarsko-hrvatska, na kratko za sjedanje, da odobre privremeni proračun za zajedničke državne potrebe.

Kranjsku zastupa ove godine u austrijskoj delegaciji dr. Šušteršič, načelnik hrvatsko-slovenskog kluba na carevinskom vieću u Beču, *Dalmaciju* zastupa dr. Čingrija, načelnik obćine Dubrovnika a *Istru* profesor Spinčić.

Premda su se mogućnici trudili, da se delegati za ovo par dana što će biti na okupu, ne bave pitanji, koja bi mogla stvar zavlačiti, sva trojica naših zastupnika dali su oduška svojemu i svega našega naroda ogorčenju radi prilika u Hrvatskoj, gdje je na mjesto bana kraljev komesar postavljen na čelo zemaljske vlade, a na predlog madjarskog ministra predsjednika, da tlači svaku slobodu štampe, sastajanja i udruživanja i da neda da narod bira zastupnike u sabor, jer se boji, da bi zastupnici u saboru izjavili, da ne daju više tlačiti naroda od madjarske vlade.

Zastupnik-delegat *dr. Šušteršič*, odmah u prvoj sjednici postavio je na predsjedsjednika pitanje, kako se misli vladati prema tomu, što je ugarsko-hrvatska delegacija sastavljena *nezakonito*, jer su delegatima iz Hrvatske mandati istekli i morali bi najkasnije 27. aprila 1912. biti izabrani drugi. Nemože dakle austrijska delegacija priznati ugarskoj da pravovaljano zastupa Hrvatsku i Slavoniju.

Predsjednik *Dobernig* odgovorio je, da je to pitanje *tako teško i znamenito*, da on ne može odmah odgovoriti ni dà ni nè, nego da si pridržaje odgovor za kasnije.

Već taj odgovor sam po sebi daje *hrvatskom* pitanju nedogledno znamenitost, jer do sada bio je u Beču običaj, da na ovakova pitanja naših ljudi odgovore u kratko: to nisu naši poslovi; to imaju medju sobom riešiti sami Madjari i Hrvati. A sada se je naše veliko narodno pitanje počelo u Beču posmatrati ozbiljnije.

Delegat iz Istre zastupnik *Spinčić*, predao je već u prvoj sjednici *interpelaciju* o stvarima u Hrvatskoj Banovini, kojom pita zajedničke ministre, da odgovore, što kane učiniti, da se ovom nečuvenom stanju odmogne i da se takovo za buduće onemogući. Nu to nije jedan samo upit. Interpelacija Spinčićeva je ciela knjiga, u kojoj razlaže na tanko sve od postanka ugarsko-hrvatske nagodbe (1868) jednu ustanovu za drugom, što su Madjari povriedili na štetu našega naroda u Banovini, a time i na štetu nas svih, što smo hrvatskoga roda i plemena, jer ako je jednomu tjelu bolesno kojegod udo, slabo je za cijelo tijelo. A tim je slabije, kada te madjarska sila bije po glavi, a glava našega naroda, to je Hrvatska i Slavonija, koja bi imala svakog dara božjeg i za se i za nas, svoju braću, da ima slobodu bar i onakovu, kakva juj je dana nagodbom od 1868., ali pogaženu od Madjara.

Spinčićeva interpelacija, u kojoj je zabijena i kao na suncu dokazana tužna povjest našega naroda u Banovini od posljednjih 40 i više godina, otvorit će oči i zadnjim zaslijepljenicima u Beču i svratiti pozornost takodjer i inozemstva na naše prilike.

Delegat *dr. Čingrija* razvio je u financijalnom odboru austrijske delegacije odmah na prvoj sjednici hrvatsko pitanje s one strane, s koje je uvod postavio dr. Šusteršič sa svojim upitom na predsjednika. Čingrija s paragrafima u ruci dokazao, da ugarsko hrvatska delegacija nije sada zakonita ni za one, koji nagodbu priznavaju za valjani zakon. A to za to ne, jer po zakonu, koj mora vriediti takodjer za Madjare, hrvatski se novi sabor mora sastati najdulje u tri mjeseca, odkad je razpušten. Ako nije tako, onda prijašnji delegati iz Hrvatske ne zastupaju više zakonito Hrvatsku.

Buduć su ta tri mjeseca istekla dne 27. aprila 1912, a hrvatski sabor ne samo da se nije barem na taj dan sastao, nego je raspušten i madjarski komesar Cuvaj niti neće da raspiše izbore. Iz toga sliedi, da Hrvatska u ugarskoj delegaciji nije više zakonito zastupana.

Zato Čingrija predlaže, neka austrijska delegacija ugarskoj poruči, da joj nemože priznati zakonitosti, dokle novi hrvatski sabor ne bude izabrao svoje odaslanike na zajednički sabor u Budimpešti i dok se iz broja ovih ne budu izabrali članovi u skupnu delegaciju ugarsko-hrvatsku. Htjeli su Madjari da tlače, pak bi jim se moglo dogoditi, da budu oni potlačeni.

Mi na sve ovo ne možemo nego li uzkliknuti: Živila Hrvatska i njezina prava i svi oni koji ih brane!

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 26. aprila 1912.

Ovog tjedna imala je zastupnička kuća carevinskog vieća četiri sjednice, u kojima se razpravljalo više važnih predmeta.

Činovnička pragmatika.

U sjednici od utorka došla je na razpravu osnova o uredjenju činovničkih plaća o promaknuću itd., što se obćenito nazivlje činovnička pragmatika.

U razpravi zapade prvoga rieč hrvatskog zastupnika iz Dalmacije dra Dulibića, koji se je na početku osvrnuo na posliednji odgovor ministra predsjednika grofa Stürgkha obzirom na odnošaje u Hrvatskoj. Što se tiče same osnove — reče, da je u njezinim ustanovama obzirom na poznavanje jezika od strane činovnika, vrlo mnogo nedostataka. To će se osobito osjećati u Dalmaciji, gdje jezične prilike nisu kao drugdje uredjene i gdje u mjesto jednog valjaju dva službena jezika. To imade svoj razlog u tome, što se u Dalmaciji namještaju činovnici, koji ne znadu hrvatskog jezika.

Kućarinski porez.

Iza toga prešlo se je na razpravu prešnog predloga glede sniženja kućarinskog poreza. Govorio je jedini zastupnik Friedmann za prešnost.

Sprečavanje govornika.

Na koncu sjednice se hrvatski zastupnik Biankini tuži na to, što se govornici sprječavaju u njihovoj slobodi govora. Predsjednik dr. Sylvester odgovara, da su pritužbe Biankinijeve neosnovane.

Konac sjednice u pol pet sati poslije podne. Buduća sjednica sutra u 11 sati prije podne.

U sjednici od sriede govorili su kratko glavni govornici o činovničkoj pragmatici, te je za tim osnova upućena odnosnom odboru.

Odgovori ministra nut. posala.

Barun Heinold, ministar nutarnjih posala odgovorio je na razne upite, medju ostalim i na upit, što kani vlada poduzeti proti pijanstvu. Po njegovom mnienju vrlo je teško zakonodavnim putem ograničiti pijanstvo. To se može puno lagljе postići privatnim nastojanjem, crkvom, školom itd.

Razprava o odvjetničkom redu.

Na dnevni red došle su vladine osnove o odvjetničkom i bilježničkom redu te o nadripisarstvu,

Govorili su o predmetu zastupnici Hladnik, Schiegel, Mühlwerth, Winter i Levicki. Slovenski zastupnik Hladnik prigovorio je prvim dvima osnovama, što idu za tim, da oduzmu svakomu pravo sastavljanja i najpriprostijih podnesaka, te će se radi toga morati svatko da utiče k odvjetniku ili bilježniku i za one spise, koje bi lahko sam sastavio. Prosvjedovao je proti odredjenoj kazni od 3 mjeseca ili biljadu kruna globe za nadripisare.

Izabran je odbor za vodene puteve. Iz Dalmacije je u njemu dr. Ivčević. Mjesto Cinglinskog izabran je u delegacije Romanczuk.

Dojduće sedmice, radi delegacija, imat će parlamenat dvie same sjednice, u utorak i u petak.

U utorak popodne se sastaju delegacije u kojima će dr. Melko Čingrija opisati i ožigosati sramotne absolutističke odnošaje u Hrvatskoj.

Obstrukcija dalmatinskih zastupnika.

U sjednici obrambenog odbora austrijske zastupničke kuće poveli su dalmatinski zastupnici obstrukciju. Zastupnik dr. Tresić-Pavičić prekida svoj govor u 10 i pol sati na večer i moli predsjednika, da bi mogao svoj govor nastaviti sutra. Predsjednik mu to dozvoljava i zaključuje sjednicu.

Željeznički odbor.

U željezničkom odboru držao je obstrukcionistički govor, koji je trajao skoro cijelu sjednicu hrvatski zastupnik Biankini. Na koncu sjednice upitao je predsjednika odbora zastupnika Doberniga kada li će se opet odbor sastati, ovaj mu je odgovorio, da će to čuti tekar nakon 14 dana.

Proslava stoljetnice rodjenja biskupa Dobrile.

Iz Kastva. Stogodišnjicu rodjenja biskupa Dobrile proslavilo se 16. pr. mj. u Kastvu gradu i u obćini Kastavskoj. U predvečer naviestili su mužari znameniti dan narodu sa pucanjem, dočim je namjeravana razsvjeta radi nepogodnog vremena i radi pogibelji od vatre morala izostati.

Slijedećeg dana na 9 sati u jutro bila je svečana sv. misa, kojoj su uz obćinstvo prisustvovala i djeca pučkih škola i delavske škole sa učiteljstvom i predsjednikom mjestnog školskog vieća i odbora delavske škole g. načelnikom Jelušić. Za doba sv. mise mužari su opetovno pucali. Iza sv. mise sastala se školska mladež u školama, gdje joj se protumačilo životopis blagopokojnog biskupa.

I ovdašnja učiteljska škola imala je zatim sv. misu za velikog narodnog dobrotvora, napose od školske mladeži.

Kastav je već prije krstio glavnu ulicu od crkve sv. Trojice do crkve sv. Jelene „Dobrilinom ulicom" a obćina je darovala odlukom obć. zastupstva 50 K za spomenik pok. biskupa.

Dne 25. kolovoza 1878. bio je pokojni biskup prigodom sv. birme u Kastvu i posjetio „Hrv. Čitaonicu" napisav u knjigu gostova slijedeće: „Napred, napred u svem što je častno, dobro i rodu milo. J. Dobrila v. r., biskup tršćanski."

Saljemo ovom prigodom pismo pok. biskupa, što ga je prigodom smrti kanonika Eugena Vlah pisao njegovom bratu pok. Vjekoslavu Vlah, nadžupniku i predsjedniku „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri" u Kastvu. Pismo glasi:

Prečastni Gospodine!

Pridružujem se Vašoj žalosti za Vašim, a po Gospodinu i mojim dragim bratom. Nestaje nas sve to više kao lišća s drvetja u jeseni. Što je bilo nam starcem drago i milo, skoro sve se pobralo u vječnost, pak usred ljudi živimo kao u pustinji. Tako nam božja providnost olakšuje prelaz u bolji sviet, kamo nas zovu naši mili. Puno ima toga, što nam ogorčuje život i prizivlje nam na pamet one poznate rieči: „Cupio dissolvi et esse cum Cristo". Vaša bogoljubnost podnosit će i tu britku ranu s odanostju u volju božju, a dragoga pokojnika preporučat ćemo zajedno božjem milosrdju.

Svesrdno Vas pozdravljajuć sam s ljubavju u Gospodinu

U Trstu 23./2. 880.

J. Dobrila v. r.
bp.

Original pisma imade načelnik g. Jelušić u svojoj zbirci. Bilo bi dobro, dok je još možda na dobu, sabrati korespondenciju pok. biskupa i pohraniti u budući narodni muzej u Istri.

Slava Dobrili!

Iz Pazina. U nedjelju 5. maja od četvrte ure po podne dalje bit će pučka proslava stogodišnjice biskupa J. Dobrile u vrtu „Nar. Doma“ u Pazinu. Kod toga će svirati naša hrvatska glazba, pjevati djački zbor i djeca pučke škole i držat će se govor o životu i radu Dobrile. Tom prigodom prodavat će se: slatkiši, kava, cvijeće, razglednice i koriandoli, a uz to bit će tombola i srećolov.

U slučaju nepogodnog vremena obdržavat će se proslava u velikoj dvorani „Nar. Doma“.

Polovica čistoga prihoda bit će za Dobrilin spomenik, a druga polovica za prosvjetu u Istri.

Preporuča se svima da listom pohrle na ovu rijetku slavu našeg velikog biskupa J. Dobrile. S druge strane je od velike koristi za srce i za dušu čuti milu pjesmu ter slušati dobru riječ.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Nakanadni izbor seoskog zastupnika. Smrću talijanskog zastupnika Franka ostalo je ispražnjeno mjesto zastupnika na istarskom saboru za treći kotar grada Pule. Taj kotar po svojedobno utanačenom dogovoru bio je odredjen za nas Hrvate, ali Talijani su znali svojom običajnom perfidijom i korupcijom oteti nam taj kotar. Kod prošlih izbora bio je izabran talijan pok. Karlo Frank od talijanske izborne komisije, kojoj je predsjedao glasoviti Fillinch sada u zatvoru radi kradje i prevare na občini Pula.

Namjestničtvo je odredilo izbor za taj kotar na dan 23. junija t. g., zato je potrebno, da se već sada obzirom na kratko vrijeme naša stranka stavi na rad i poprimi sve mjere, da taj kotar kod budućih izbora padne u naše ruke. Ne čekajmo zadnji čas, kako je to žalibože nekako prešlo u običaj kod nas, da ne ostanemo iznenadjeni kao prošlog puta, već složno i bratski svaki po svojim silama poradi za dobar uspjeh naše narodne stvari.

Skupština podružnice Družbe. U nedjelju 28. prošlog mj. imala je podružnica Družbe u Puli svoju godišnju glavnu skupštinu pod predsjedanjem svog velevriednog predsjednika g. Nika vit. Mardešića. Predsjednik pozdravio je prisutne liepim riečima i rodoljubnim mladenačkim žarom predočio svima važnost Družbe za našu prosvjetu i preporučio toplo svima, da u nijednoj prigodi ne zaborave na našu Družbu. Skupštinari su burno odobravali predsjeduiku. Iza tajnika pročitao je svoj izvještaj blagajnik, iz kog je razvidno da je naša podružnica imala u prošloj godini vrlo liepog uspjeha. Oba izvješća odobrena su odobravanjem od skupštinara. U novi odbor izabrani su: predsjednik *Niko vitez Mardešić*, tajnik *Čerlek*, blagajnik *Opašić*, zamjenici: *dr. Šorli, gdjice Stana Laginja i Ljubica Oklopčija.*

Preporučumo svima, da se začlane u Podružnicu; članarina za cielu godinu iznaša 40 para, pak zato nebi smjelo biti ni jednoga Slavena u Puli, a da nije član podružnice Družbe. Za člana se upisuje kod g. Nika Mardešića ili u Istarskoj Posujilnici.

Zabava naše školske djece u proslavu Dobrile. Pozivlje se slavno općinstvo na zabavicu, što ju priredjuju u dvorani Narodnog Doma djeca ordjelanjih družbinih škola kao proslavu stogodišnjice biskupa Dobrile u subotu, dne 4. maja t. g. u 8 sati na večer uz slijedeći raspored: 1. Proslov. 2. Na majčin imendan, igra u 1 činu. 3. Lastavicam. 4. Mala kućanica. 5. Velikom vladici Jurju Dobrili. Cijene: Sjedala K —·60; stajanje K —·30; galerija K —·20.

Pere se nečistom vodom. U jednom dopisu iz Krnice ustvrdili smo zgoljnu istinu i činjenicu, da su hrvatski zastupnici občinske uprave u Krnici izabrali predsjednikom upravnog vieća porezne občine Krnica Talijana g. Mandussicha. Mi smo po svojoj dužnosti kao Hrvati to dolično ožigosali i one, koji su tome kumovali, nazvali „veliki Hrvati“. Gospodina Giorgia Mandussich ostavili smo na miru, jer smo znali, kao što to znade dobro i g. Giorgio, da je on kao Talijan izašao predsjednikom upravnog vieća jedino popomoću „velikih Hrvata“, dok ga možda „obični Hrvati“ kao Talijana nebi bili nikada izabrali. Mi smo dakle dosta blago prigovorili hrvatskim zastupnicima, da nisu smjeli za hrvatski obraz birati Talijanaša — recimo tako g. Giorgio — svojim predsjednikom. Nu to se činilo g. Giorgiu mrsko, te je on potegnuo na sebe naše prigovore i poslao nam najprije dopis, onda priposlano i napokon nekakav ispravak na temelju § 19. Na sve te sastavke g. Giorgia Mandussicha mi se nijesmo obazirali i spremili je u mjesto, kamo su spadali po svojoj stilizaciji i sadržaju. Čudno nam je samo bilo to, kako se je mogao šior Giorgio Mandussich naći uvriedjenim nečim, što se je ticalo samo Hrvata, koji su ga odabrali, dok o njemu je bilo samo rečeno da je Talijan ili kako hoće Talijanaš; a po gotovo pak još čudnije, da ga Mefisto nije uputio te se onaj dopis njega ne tiče, nego ga onako još uputio na krhak led. Ipak naš Giorgio, premda su njegovi sastavci na naše uredničtvo bili pisani vrlo liepim i korektnim hrvatskim jezikom, nije u nijednom htio priznati da je Hrvat ili da potiče od hrvatskih roditelja, već se uviek zaklanjao u svoje osobno poštenje i čestitost, dakle u ono, u što mi nismo dirali.

Nego uza sve to šior Giorgio nije mirovao, već ti on uzeo sapunicu ovdješnjeg kamorrinog libela „Il Giornaleto“ i sa jednim odužim „Comunicato“ nastojao da se opere. Vrlo nam je žao g. Juricu Mandušića, te nije razumio naš mig što mu niesmo u našem listu onoga htjeli tiskati. U tom „Comunicato“ hvaleć sebe samo se mrči. Za što se nije popitao prije što to znači *nemo dat, quod non habet* ili po našu „svaki dava ono što ima“. Po tome ovi epiteti u „Comunicato“ šior Giorgia padaju na njegov obraz. Naprečac tvrditi o tmurnoj prošlosti nekoga i pretvorbi s vuka u janje, s time se šior Giorgio izdao da se u njemu krije vuk u janjetu. Jer mi mu ovime iskreno kažemo, da se je sramotno džilitnuo, a da ni iz daleka nije pogodio cilja. Neka dade sebi protumačiti ovo ondje gdje on znade, pak će se ugriznuti za usnice. Što pak kaže na koncu svog „Comunicato“ — aludirajuć na nedavne dogodjaje na občini puljskoj — mi mu vjerujemo, samo opažamo, da to ističe bez ikakvog povoda, jer smo mi prigovorili i uviek ćemo prigovarati, što su Hrvati izabrali svojim predsjednikom šior Giorgia Mondussicha, i zato on nije smio prati čistu robu, dok ju se drži za čistu, pošto može doći napast u misli, da se čista roba pere nečistoh vodom, pa da ta roba vlastitom samohvalom i puno „vriedi“. „Si tacuisses . . . .“

Nova uapšenja. U savezu sa kradjama i prevarama na občini u Puli uapšen je prošlog utorka občinski tajnik dr. Palisca i nadglednik gradjevnog ureda zidarski majstor Sfiligoj. Svakoga je iznenadilo uapšenje dra. Palike, koji je bio poznat u svim krugovima kao osoba čestita i lealna te od svih uvažavana radi svog korektnog nastupanja i premda čuvstvom Talijan, bio je liepo sumeran od svojih polit. protivnika, koji ga nisu ubrajali u kamorriste. Kako čujemo, njegovo uapšenje je uzaliedilo radi neke nekorektnosti, koju možda on nije ni strivio.

Otvorenje gostione. Upozorujemo naše občinstvo na novo otvorenu narodnu gostionu g. Rikarda Čunjića u via Carducci br. 43. Čitaj pobliže u oglasu.

Lošinjski kotar:

Iz Lošinjskog kotara. Državna potpora kao pripomoć proti bijedi u Istri morala bi našoj občini poslužiti kao političko sredstvo užeg značaja, a ipak občinski Mefisto tura u sviet tendenciozne vijesti, da se od hrvatskih svećenika hoće da preporuči ovom pripomoći za buduće izbore dra Laginju, jer je navodno po njihovom govoru i zasliepljivanju bio on jedini, koji je isposlovao tu podporu. Ne ćemo ispitivati, koliko je truda uložio dr. Laginja, da do podpore dodje, ali svakako mnogo više, nego što malološinjski občinski oci, koji sada ničn tamo gdje ih ne treba, pa nam upravo ova okolnost tjera pero u ruke, da se svečano ogradimo proti mešetarenju stanovitih individua u ovoj čisto humanoj stvari, kakova je baš podpora za ublaženje bijede u Istri.

„Istarska Sveza“ u Puli i „Federazione“ u Poreču, kojima je povjereno da podijele državnu podporu, poslaše okružnice na sve učlanjene zadruge, u kojima je bilo odredjeno, da se za svako mjesto sastavi posebice odbor od mjestnog župnika, starješine i predsjednika društva, koji će sastaviti popis siromaha, kojima bi se moralo dati kukuruza i drugih životnih potrebština badava ili uz sniženu cijenu. Ovakovu je okružnicu razposlala „Istarska Sveza“ u Puli, a što je uradila „Federazione“, to mi ne znamo, ali možemo stalnošću ustvrditi, da nije ni ona drugačije postupala, a nikako nije cijelu stvar izručila talijanskim občinama Istre, da je oni rukovode na svoj način, jer je tada ne bi mimoišao prikor, da prenaša ovaj rad na političko polje.

Glavno je na stvari, da ovaj nalog nije bio s voljom našoj malološinjskoj občini, jer nije isključivo njoj predan dio one podpore, da s njime raspolaže po svojoj volji. Da je tome tako najbolje dokazuje činjenica, što je silomice uzela cijelu stvar u svoju režiju, pa već javila — izuzmemo li občinu Susak — odbore za podieljenje podpore po svojoj volji; dakako nezakonito i nepravedno sastavljene, u kojima občina ima većinu umjetno sačinjenu, koja bi, kad bi joj ta valjala, radila što je nju volja. Evo dokaza.

U Unijama se sastavio odbor, u kome bijaše župnik, župan te predsjednici „Gosp. trg. društva“ i kooperative. Ti su ljudi sastavili popis siromaka i poslali na odredjena mjesta, kako su to bili dužni učiniti, ne gledajuć na političko uvjerenje stranaka. Ovo je občini slabo zvučilo. Župnik Hrvat, predsjednik društva Hrvat, dakle u odboru su dvojica, koji se ne će dati nadglasati, te dopustili, da občina radi što je nju volja — i nije bilo druge nego je načelnik morao sam na Unije, da svrne vodu na občinski mlin. Postupao je kratko i održivo. Prvi je odbor nezakonit, popis siromaha neispravan (valjda po kapetanskom pravu op. sl.) — valja sastaviti novi odbor, novi popis. Laka je to stvar. U odboru valja da ostane župnik, jer drugačije ne može da bude, ali predsjednika hrvatskog društva valja izbacit, a mjesto njega uvesti učitelja talijanske škole Ruconich-a, jer on pozna bolje potrebe puka unijskoga, sve da je tamo koji 7 mjeseci, dok je onaj drugi već ostario na Unijama. Svrha je prozirna, te joj ne treba objašnjenja, samo ne možemo, a da se zlobno ne nasmijemo g. načelniku i njegovoj diplomatičkoj spremi. Morao bi barem znati, da je on javnosti odgovoran za občinske stvari u obće, a ovaj je postupak isključivo njegov, jer si mi ne možemo ni predstaviti, da bi nad sobom podnosio kakovog obernačelnika ili bio sam puko sredstvo.

Predjimo k Čunskome. Eh tamo sva stvar postaje upravo smiješnom, a valjda za to, što je tamo došao, da stvar uredi sam glavom občinski tajnik šjor Ottavio Martinolich u pratnji g. Bonettia. Sakupili su pučane od onog drugog partida u Socijetuad i poslaše po župnika — znate onog župnika, koji je po „Il Piccolo“ držao panegirik in Laginja, koji je inače sastojao u tome, što je obaviestio narod o okružnici Sveze za pripomoć u ljetošnjoj bijedi. „Il Piccolo“ bi doista doživio izpravak, ali na svoju sreću nije ništa uztvrdio, nego se je samo onako zlobno našalio, a u tome je pravi majstor. — Župnik se je odazvao pozivu i pošao tamo, gdje su bili sakupljeni.

Šjor Ottavio upravi na njega slovo, kako je on mogao sastaviti ovakav nezakoniti odbor i listinu siromaha. Župnik se je dašto ogradio proti ovim tvrdnjama i ujedno izjavio, da on ostaje kod svega što je u stvari učinjeno i sva mudrost šior Ottavia nije pomogla, da župnika nagovori, neka bude članom novog odbora uz mjestnog starješinu i gosp. Bonettia iz Malog Lošinja. Ovaj posljednji dolazi do svoje karike upravo kao Pilat u Credo. Nije šjor Ottavio ništa smetalo, da ne sastavi novi odbor i popis, te uza sve to, što se je župnik odrekao časti, koju mu je on nudjao, ipak ga je strpao u svoj odbor: župnik, Bonetti i starješina, dok je predsjednika „Gosp. trg. društva“ jednostavno izbacio, premda bi morao da bude u odboru. Ovako sastavljen odbor dašto da je zakonit, jer mu je dao svoju privolu šjor Ottavio — secretario comunale — a to je dosta.

U Malom Lošinju nijesu ljudi od občine niti pomislili, da se na Hrvate obazru ili su gospoda mislili, da uživaju pače i njihovo povjerenje. U odboru su predsjednik „Koperative“, „cassa curale“, načelnik i župnik, a valjda su zaboravili, da je u gradu jedno jako i kud i kamo brojnije društvo, koje je valjalo pozvati da sudjeluje u podjelbi, a to je posujilnica.

Mi smo uvjereni, da im je posujilnica na zubu, ali mi im drugo ne možemo savjetovati, već neka se posluže mrzlim oblozima, ali preko naših institucija oni ne smiju nikako da predju jednostavno na dnevni red.

Nama nije u obće jasno, kakovu službu imade u stvari mjestnu, dotično pokrajinska politička oblast, ali ako mora da nadzire cijelu stvar, hoćemo da za nas vrijedi čista nepristranost, te je ovdje očekujemo na djelu, jer ne podnosimo, da občina od humane stvari stvara za sebe kapital. Ako pak ona nema u stvari nikakvih dužnosti, a sve je prepuštene svezama, to mi našoj občini preporučujemo, da ćemo mi znati putem sveze doći do svojih prava bez, pače i proti samoj občini. Naša argumentacija je jasna. Ako se federacija u Poreču mora skrbiti za Talijane Istre, sveza mora imati na pameti Hrvate i Slovence. Ovdje je moguć dvostruk postupak: ili moraju obadva centra složno postupati, onda je isključeno svako nadmudrivanje; ili se mora da skrbi svaka od njih isključivo za svoje ljude, eh onda mi za Talijanima nemamo ništa zajednickog. U prvom slučaju zahtjevamo, da obadvije sveze sudjeluju po unaprijed odredjenoj tangenti u razmjerju sa podarenim strankama i jednog i drugog političkog osvjedočenja. Naš zahtjev je opravdan s jednostavnog razloga, što ne bismo htjeli, da jedna ili druga politička stranka drugu ošteti. U vodja hrvatske stranke u našem kotaru ima volju i spremu, da u jednu ruku odjele sumišljenike od protivnika, a u drugu ruku mogu da sračunaju razmjer, kojim valja da priteče naša sveza kod ukupnog doprinosa.

Naša pak občina učinila bi mnogo bolje, da drugamo svrati svoje oko, jer je doista ljepo i od gosp. načelnika i od šjor Otta-

Nastavak u prilogu.

vio, što se toliko trse, da odredjena pri-
pomoć bude savjestno podijeljena, ali to
s nije dosta, pače time pokazuju, da im
e samo ponestaje sila da odmognu na-
du, nego i sama dobra volja. Neka
oproste, što se moramo izraziti nešto
krupnije, ali „svaki se zna koštat k punoj
zdjeli". Da to ide na njihov rovaš, pri-
znali bi i sami, kad bi htjeli da objek-
tivno sude.

Svaki, koji je otvorio samo jedno ili drugo financijalno ili ekonomsko djelo, posve dobro znade, da svaka razborita uprava ide za tim, da ne oporezuje ili ne namiče daće na životne potrebštine. Pot-punim pravom predmjevamo, da gospoda znadu, što su to životne potrebštine, a znat će valjda, da ovakve vrsti namet najteže bije baš siromašnije slojeve ljudskog društva. A što rade naši patres, koji sada pokazuju toliku skrb za bijednike? Eh to bi najbolje znale pripovjedati onolike občinske daće kao: na vino, meso, ribu itd. To bolje nego išta drugo osvjetljava veliki filantropizam naših občinskih otaca. Se non vidi . . . . !

NB. Upozorujemo predsjedničtvo „Istarske Sveze", da budno pazi na svaki korak naše nepristrane občine, da ne podležemo gdje je obrana moguća.

Veliki Lošinj. *Veloselske iskre.* Kud će suza neg u oko — na kog će tužba nego na našu občinu. Imade toliko toga, da smo već naučni na te „komedije" te smo šutjeli do sada, ali na ovu najnoviju moramo progovoriti.

Naši vam „renegati" imadu svoj kazino, gdje se obično ono par *inteligencija* sakupi, da raspravlja, misli, traži način, kako bi se uništilo svakog lošinjskog Hrvata — ali uzaludan im trud. Nisu zadovoljni tim kazinom jer nema veće sale za plesove itd. te odlučiše graditi novu zgradu, nazvanu „teatro Verdi" (da bi Verdi vidio, koja se čeljad bavi i ponosi njegovim imenom?). Počeli graditi i gradnja je na izmaku. Ali sada je ono najglavnije — zgrada im nije na zgodnom položaju — nema nikakva prometa na tom mjestu, te ih strah, da im se neće rentirati. Što sada? Našao se obični delija „bez jelit", te ni dvije ni tri predloži, da se gradi nova občinska zgrada, koja će biti ukras mjesta i samog položaja njihovog „teatra Verdi". U nj preselit će se pošta i eto ti centar, središte mjesta a onda novaca našem „teatru".

Tako predložio i u nedjelju bila je njihova privatna skupština, gdje se sakupiše sve same vodje. Pozvaše i nekoje strance a medju njima jednog doktora, koji se malo previše paća u lošinjske prilike, ali poručujemo mu, da gleda svoj posao, a ne tudji, ili se valjda želi i on čime okoristiti, jer zna, da je on u Lošinju samo gost — posjeda nema, dakle muk. Proti gradnji bilo ih je dosta protivnog mnijenja, ali „krivonogu" nije bilo stalo. Kad je netko predbacio, da je to suvišno, da občinu imadu, a trebalo bi gledati više na školu, koja izgleda ko kakva štala, javio se „šjor Žaneto", „e, to su najzadnje stvari". Dakle škola je za njih najzadnja stvar. E, onda nije čudo, da je bilo u Lošinju i ostalo bi, da nema hrvatske škole, 90 po sto analfabeta. To vam je „lošinjska inteligencija".

Kad je netko upitao, zašto se nije pozvalo vijećnike III. tijela, naime Hrvate, odgovorio je „barba Vićenco", tko će imati posla sa onom „fecom", kad su gradili svoj „Hrvatski dom" nijesu nas zvali. Prije svega „barba Vićenco" zadržite onaj titul „feca" za vas — našem narodu je suvišan. Naš narod je zdrav, krepak i ponosan, a dočim vi i vaši ma baš prava „feca". Drugo — htjeli smo vas zvati „barba Vice" za gradnju našeg „Doma" ali rekli smo da je suvišno, ta naš „barba Vice" nosio je crvenkapu, pjevao hrvatski itd. pa on da će biti protiv gradnji „Hrvatskog doma", kad tamo mi smo se prevariti. A vi ako želite prisustvovati kojoj našoj skupštini, javite nam se, objeručke ćemo vas primiti. Ali znajte, da gradnja „Hrv. Doma" nije niti neće vas ni vašu braću „renegate" koštati niti novčića, dok će se gradnja občinske zgrade ticati svih nas, koji plaćamo občinske poreze. Nije dosta onoliko plaćati, već žele upravo nas narod za vrat stisnuti, a sve to zato, samo da uzdrže svoj „teatro". Ali ne ćemo ni mi sve to gledati skrštenih ruku. Do vidova, gospodo!

Iz Cresa. Kad su za našu občinu razpisani izbori, tada se narivavaju našemu narodu prijatelji i neprijatelji za poglavare i zastupnike, a kad je vršiti dužnost, onda treba mnoge tražiti sa „feralićem". Radi toga i zapinju poslovi na občini, jer se talijanski občinski zastupnici — bar nekoji — vrlo rado daleko drže od občinskih sjednica. Te se sjednice mora često i po dva puta sazvati i jedva da se sastane po drugi i treći put dosta občinskih „otaca", kojim je, kako oni vele, na srcu jedino naše dobro. Tako je bilo i sa posljednjom sjednicom, koja, po drugi put sazvana, jedva je mogla zaključivati nakon dugotrajnog pozivanja, traženja i čekanja.

Riešeno je bilo više točaka dnevnog reda većinom u prilog pristaše današnje občinske uprave, dočim se je nekoje točke ostavilo neriešene, druge se je zabacilo.

Značajno je, što se je na istoj sjednici odbilo molbu nekog Opatića iz Labina, da se ga prime kao pripadnika občine, dočim se je obećalo braći Franu i Josipu Perini-u, da će im se dati občinsku pripadnost čim postignu austrijsko državljanstvo. Opatić je Istranin i austrijski podanik a braća Perini su iz Italije, tudjinci. Znatiželjni smo, koja li će se uplivna osoba zauzeti za podieljenje državljanstva talijanskim podanicima. Creski popardili računaju valjda na c. kr. namjestnika, koji je — ako se ne varamo naš počastni gradjanin.

Nu carski namjestnik u Trstu znade, da imademo mi i previše „regnicola" u Primorju, koji bi danas sutra mogli biti pogibeljni samoj državi i koji otimlju i danas domaćim radnicima kruh iz ustiju.

Talijani se hvale, da je u Italiji sve lijepo i dobro, pa ipak bježe u naše strane trbuhom za kruhom.

Kako rekosmo, značajno je što su naši „patres patriae" odbili Istrana i Austrijanca, a obećali pripadnost tudjincima iz Italije!

Voloski kotar:

Iz Voloskog-Opatlje. *Stranci.* Ove godine čini se, da će ovo lječilište doseći najveći broj stranaca, što ih je do sada imalo. Ulice upravo vrve strancima svake vrsti i narodnosti. Nad 4000 ih imade sada prisutno a za budući tjedan spremaju se velike svečanosti i atrakcije, pa ako vrijeme bude dobro poslužilo, nema sumnje, da će broj stranaca još poskočiti.

Športski tjedan. Ovdješnji „Casino d' etranger", „Kur-komisija" pa društvo „Flottenverein" upriličuju od 4. do 12. maja, takozvani športski tjedan. Bit će tu izložba automobila i motornih ladjica, utrka na moru i na kopnu, s automobilima i motor-ladjicama, koncerata, plesova, cvjetni korzo itd. Sve se to priprema za što veću zabavu strancima a bogme i domaćima. Sudjeluju dapače naši domaći krugovi, osobito u plesu — narodnom plesu — što ga priredjuje ovdješnja podružnica austrijskog Flottenvereina. Bit će to velika Reduta u narodnim nošnjama primorskih krajeva. Plesat će se u velikoj dvorani Quarnero i to narodne plesove: Kolo i Češku besedu.

Nove gradnje. U ovo zadnje doba podiglo se više novih zgrada, od kojih ne-

koje upravo ogromne i moderne palače. Sada su u gradnji opet 2 velike zgrade i to: u Opatiji poštanska zgrada a u Voloskom zgrada za sklonište siromaka. Naskoro bi se imale sagraditi ove zgrade: sudbena galača, gimnazijska zgrada, hrvatski društveni dom. Ali najveće i najvažnije gradjevno poduzeće jest ono zasipavanje mora izpod parka, na kojem će se podignut novi Kursalon i uz njega sve nuzgredne zgrade i šetališta.

Narodni poslovi. Pred dva ili tri mjeseca bilo je ovdje sve nekako uzavrelo na našem narodnom polju. Držalo se sastanke, pisalo se članke, zahtjevalo se glavne skupštine. Jednom riječju vladao je „život" u narodnim poslovima. Tomu su se bili poveselili svi naši nezadovoljnici po Istri i izvan nje i ponadali se bili boljim vremenima.

Izgleda sada, kao da je sve zaspalo i da je ono bio samo časoviti plamsaj, ali nije baš tako. Radi se, hvala Bogu, ako i ne baš punom parom, i naskoro ćemo vidjeti i vidljivih znakova toga novoga rada po cijelom ovom kotaru i po cijeloj Istri. Zasučite dakle rukave svi vi, koji ste dobre volje, t. j. koji ste voljni rada pa da vidite našu Istru u novom životu, pomladjenu, preporodjenu. Budimo samo ljudi, junaci, a ne plašljiva djeca.

Podružnica družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Kastvu, obdržavala je prošlih dana ovogodišnju glavnu skupštinu. U prošloj godini 1911. imala je muška podružnica K 356·— a ženska podružnica K 167·64, ukupno K 523·64 čistog prihoda a osim toga sabralo se za narodni blagdan god. 1911. iznos od K 120·—, koga je predsjednik muške podružnice odposlao družbi ravno u Opatiju, što čini ukupnu svotu od K 643·64. U gornjoj svoti je i dar kastavske občine od K 100·—.

Skupština muške podružnice potvrdila je stari odbor i za tekuću godinu, t. j. g. Kazimira Jelušić predsjednikom, g. Hinka Jelušić tajnikom i g. Frana Baf blagajnikom.

Ženska podružnica birala je gdjicu Jelisavu Zahiju predsjednicom, gdjicu Mariju Kinkela tajnicom i gdju Božicu Dabović blagajnicom.

Pazinski kotar:

Poštanske prilike u Pazinu.

U zadnjem broju „Naše Sloge" iznešeno je nešto o odnošajima na c. k. pošti u Pazinu, a ovog puta ćemo još nekoje sličice iznijeti o prilikama na našoj pošti u Pazinu.

U spomenutom članku navadja se u kakovom se teškom položaju nalaze svi namješteničí kod ove pošte naprama bratu poštanskog ravnatelja. Nu ovaj je je barem činovnik, ali mi bismo radi znati, kakav posao pak imade na pošti *otac* ravnatelja poste u Trstu, koga je često vidjeti po svim odjelima naše pošte, te ga više puta naš narod drži za nekog „ravnatelja" pošte. Da ga narod za ništa ne drži nekim „ravnateljem", pokazuje nam na primjer ovaj slučaj, što se je dogodilo lanjske godine, kad su bili primljeni privremeno dva Hrvata u poštansku službu na našoj pošti u Pazinu. Kada je jednoga dana došao u dotični poštanski odio i opaziv ovu dvojicu u službi, otresao se na prisutne činovnike: "koja su ona dvojica! Time je valjda htio kazati, kako su ova dvojica Hrvata došli ovamo, a da nijesu njega prije obavjestili! Ova dvojica su za kratko vrijeme iza toga zapustili post. službu, a Talijani su čak jednoga ocrnili u novinama, da je nesposoban za službu radi toga, jer da ne znade talijanski. Naprotiv u istinu je dotični svršio talijansku pučku školu, te hrvatski niti ne zna dobro pisati. Hoćete li veće ironije.

Znamo kamo vjetar puše; jer je očito, da pazinski Talijani nastoje sustavno sa svim sredstvima zapriječiti dolazak našil ljudi na pazinsku poštu. U tome ih posl. izdašno podupire familija Pattay. A je li to pravo, da i nadalje trpimo ove krivice.

A da nam se nanašaju ove krivice na ovdješnjoj pošti, krivi su djelomice i sami naši ljudi. Nekoji namješteníci na ovoj pošti, koji ne odgovaruju zakonitim zahtjevima, mogli su se uzdržati na ovoj pošti i krivnjom naših ljudi. Znamo za naše ljude, koji se nalaze u prvim našim redovima i bi morali prednjačiti drugima, to se baš oni služe sa talijanskim jezikom u občenju sa namještenícima na našoj pošti, te se je s toga i izjavio jedan od namještenika, da mu niti ne treba znati hrvatski, kada većina naših ljudi govori s njime talijanski.

Pozivljemo sve naše ljude u Pazinu, da bolje pripaze na ove stvari, pak da ne prestanu sa svojim zahtjevima dotle, dok ne budu stvari uredjene po pravu, koje nam pripada.

Gostovanje hrv. pokrajinskog kazališta u Pazinu. Od 18. do 24. aprila priredilo je naslovljeno kazalište pod ravnateljstvom g. M. Markovića sedam predstava, i to: „Proljetno jutro" i Marijetu", „Mladu čokoladaricu", „Hasanaginicu", „Smrt majke Jugovića", „Duše", „Svijet" i predstavom fragmenta (Kus rodjene grude) iz drame „Posljednji Zrinjski", na dvoru u Stubici iz „Zlatarevog Zlata".

U kratko ćemo konstatirati, da je cijelokupna družina kroz svih sedam večeri pokazala svoju osobitu umjetničku vrsnoću. Nećemo potanje iznašati vrijednost od pojedinca, već ćemo bez omalovažanja drugih istaknuti gdje Lyanka, Hajdušković i Stipanović, od muških gg. Hajdušković, Lyanka i Radović.

Občinstvo je za to svake večeri davalo oduška burnim povladjivanjem zbog lijepog umjetničhog igranja cijelom osobiju. Najveći su uspjeh polučili u komadu „Svijet", te je občinstvo do četiri puta izazvalo glumce na pozornicu. U komadu „Marijeta" izazvana je bila burno gdja Lyanka, a u „Hasanaginici" i „Dušama" gg. Marković i Hajdušković.

Ne možemo drugo, nego da se u ime našeg pazinskog občinstva najsrdačnije zahvalimo cijeloj družini na umjetničkom užitku, što nam ga pružiše za ovo sedam večeri. Nadamo se, da će nas u što kraćem vremenu opet počastiti sa svojim umjetničkim igranjem u našoj sredini.

Koparski kotar:

Iz **Roča.** Buduće nedjelje dne 5. o. m. poslije popodašnje službe božje obdržavat će podružnica „Družbe sv. Cirila i Metoda" u Roču svoju redovitu glavnu skupštinu sa običajnim dnevnim redom. Iza skupštine bit će ples u korist „Družbe". Umoljavaju se bliži prijatelji „Družbe", da skupštini što brojnije pristupe.

Franina i Jurina.

Fr. Beneci da imaju novi zvonik Sv. Marka.
Jur. Pak?
Fr. I novi zvoni.

Ivr. Pak?

Fr. Naši talijančići da te znoret od veselja.

Ivr. Ja, oni, ki su šiti i pijani, ki ne znaju kamo z boči, ké su iz siromaha odrli; mi talijanski kmet mari za zvonike i za zvoni kako i za lanjski sneg.

Fr. Je tako, je, ma talijanska gospoda vodé ga tiše i talijanskog kmeta, kako su i našega zé do pred malo vodili.

Razne primorske viesti.

† **Josip vitez Gorup pl. Slavinjski.** U četvrtak umro je na Rieci odlični slovenski rodoljub i milijunaš Josip vitez Gorup pl. Slavinjski. Pokojni Gorup se rodio u selu Slavina kod Postojne 6. aprila 1834. Vještim, poduzetnim i marljivim radom stekao je silni imetak, tako da je postao jedan od najbogatijih Slovenaca i uobće Jugoslavena. Kao takav nije zaboravio na svoj siromašni slovenski narod, već ga je obdario velikim djačkim zakladama, u svemu 30, za razne više škole. Obilno je podupirao narodna, dobrotvorna, prosvjetna i privredna društva. Politički se nije iticao, ali je bio vatreni rodoljub, te je tiho podupirao narodna društva i poduzeća; Vječni mu mir i pokoj!

Vjenčanje. Dne 29. aprila t. g. vjenčao se je u Puntu tamošnji učitelj g. Jerko Grišković sa gdjcom. Katom Žic. U obilju sreće!

Na prodaju kuća — vila sa zemljištem okolo 3/4 rali njiva, livada i bašće; okolo 30 komada bačava, pumpom za vino pretakati, u Trnovom na pruzi Sv. Petar—Rieka, tik kolodvora. Utanačenu svotu bi se takodjer čekalo. Ponude na upravu lista.

Pomoćnik za trgovinu špeceraja i delikatesa traži nameštenje. Govori hrvatski, njemački i magjarski. Zadovoljio bi se i čednom plaćom dok nauči talijanski.

Traži se prodavačica vješta u trgovini delikatesa. Upitati se kod A. Sillich, Riva del Mercato broj 1.

Ivan Novak, knjigoveža u Paginu, traži za knjikovežarski zanat naučnika.

Slika biskupa Dobrila. Prigodom stogodišnjice rodjenja izdala je tiskara Laginja i dr. lijepe slike velikog biskupa na finom kartonu u veličini 22×30 cm. Cijena je poštom 60 para.

Otvorenje gostione!

Podpisani časti se javiti, da će u **subotu 4. maja** t. g. otvoriti gostionu u ulici Giosuè Carducci br. 43, snabdjevenu svim dobrim potrebštinama u piću i jelu.

Dobro pivo, domaća i inozemna vina bila i crna, te dobra kuhinja.

Za ljeto liepi prostrani vrt.

Za mnogobrojni posjet moli

Rikard Čeušić,
gostioničar.

Ulazne knjižice za „PCELICU, mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Širite „Našu Slogu“.

Broj 1702/12.

Natječaj.

U smislu odluke občinskog zastupstva od 28. aprila 1912. razpisuje se ovime natječaj za mjesto drugog občinskog liečnika sa sjelom u Matuljima ili u blizini Matulja. Godišnja plaća sa paušalom za konja ustanovljuje se prema odluci občinskog zastupstva na Kruna 4080.—, izplativim u mjesečnim anticipatnim obrocima, osim toga primati će ustanovljene pristojbe za liečničke posjete.

U okružje tog liečničkog mjesta spadati će porezne občine: Matulji, Spinčići, (osim sela Brnini, Belići i Cari), Bregi, Pereniči, Pobri, Kućeli, Dolnji i Gornji Rukavac, Trinajstići, Jušići, Jurdani, Puži, Zvoneća, Brgud mali i veli, sela Dolčić i Frlanija u Rubešovoj.

Liečnik biti će dužan bezplatno liečiti posve siromašne, dočim će mu putni trošak biti izplaćen iz občinske blagajne, a kao zdravstveni organ občine voditi zdravstveno uredovanje.

Službena pogodba, koja se može uviditi kod podpisanog, sklopiti će se sa liečnikom iza imenovanja istoga po občinskom zastupstvu.

Natjecatelji imaju podnesti podpisanom svoje molbe do 15. maja 1912. obloživ ih diplomom sveukupnog liečničtva, svjedočbama o dosadanjem službovanju i državljanstvu te poznavanju hrvatskoga kao uredovnog jezika.

Občinsko poglavarstvo.

Kastav. dne 24. aprila 1912.

Načelnik: **Jelušić.**

Broj 2071/12.

Natječaj.

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 23. aprila 1912. razpisuje se ovime natječaj za mjesto občinskog **redara** sa sjelom **na Kantridi.**

Ovom službom spojena je plaća od K 1080.—, stanarina od K 96.— i paušal za nabavu odore od K 100.— godišnjih.

Vlastoručno pisane molbe opremljene sa liječničkom svjedočbom, vojničkim dokumentima, svjedočbom ponašanja, o eventualnoj službi i poznavanju hrvatskoga jezika imaju se prikazati kod podpisanog občinskog glavarstva do 15. maja t. g.

Glavarstvo občine

Kastav, dne 27. aprila 1912.

Načelnik: **Jelušić.**

Poziv

na III. redovitu glavnu skupštinu

Gospodarskog trgov. društva u Zametu

što će se držati dne 12. svibnja t. g. u 3 sata poslie podne u prostorijama društva „Sloga u Zametu.

Dnevni red:

1. Pročitanje zapisnika posljednje skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Slučajni predlozi.

ZAMET, dne 28. travnja 1912.

Uprava.

Broj 1702/12 ad.

Obavjest.

Ovostranim natječajem od 5. aprila 1912. broj 1702 bilo je razpisano mjesto občinskog liječnika sa sjelom u Matuljima ili u blizini i odredjen bio je rok za podnešenje molba do **1. maja 1912.**

Občinsko zastupstvo u svojoj sjednici od **23. aprila 1912.** produljilo je taj rok do **15. maja 1912.**, što se ovime natjecateljima za to mjesto daje do znanja.

Glavarstvo občine

Kastav, dne 24. aprila 1912.

Načelnik: **Jelušić** v. r.

Br. 590/11.—

Raspis jeftimbe.

Ovlašteni od općinskog zastupstva u sjednici od 27.XII.1911. potpisano ovime raspisuje

javnu jeftimbu

za prodaju općinskog zemljišta

označenog česticom 132 u Baški.

Zemljište leži neposredno kod brodogradilišta a uz morsku obalu u luci suprot kupališta i mjeri popriječno 1170m².

To je zemljište parcelovano u tri dijela. Od ovih prvi (oko 150 m².) prodati će se napose, a ostala dva (oko 480 odnosno 540 m²), jer sačinjavaju jednu citelinu mogu se kupiti i zajedno i svaki napose.

Zemljište se prodaje u gradjevne svrhe.

Izklična je cijena 7 Kr. m².

Jeftimba će biti u općinskom Uredu u Baški, dne 23. V. 1912. od 10 do 12 sati prije podne.

OPĆINSKO POGLAVARSTVO BAŠKA.

dne 23. III. 1912.

Načelnik: **B. Kaftanić.**

Dobre, zdrave, dobro osušene domaće šunke ima na prodaju u većoj množini po K 2·80 klgr. pouzećem franko. Razašilje se od 1 komada napred.

Preporuča se osobito trgovcima i gostioničarima.

Vinko Sandalj
trgovac u Lupoglavi (Istra)

Primili smo u komisiju od dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i druguda.

Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula
ulica Giulia br. 1.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Čirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1, II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica K	800.000·—
Godišnji pribod premije s pristojbama	K 1,221.748·41
Isplaćene odštete	K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri nameščuju se uz vrlo povoljne uvjete.

PEČATE
iz GUME izradjuje
tiskara
Laginja i dr.
Via Giulia 1. - Pula - Via Giulia 1.

Ljekarnika A. THIERRY-a balsam

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, ganje zglobova; opeklina, kožnih bolesti itd. 1/2 2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva cenfifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretno operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.65.

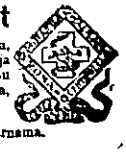

Izvor: Ljekarna „K Anglu čuvara“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekaru. drogerijama.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća ═══ (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - - Najpovoljnije ciene. -

IGNAZIO STEINER, PULA

--- PIAZZA FORO. ---

GORICA ∴ ∴ TRST

Krojačnica prvoga reda.

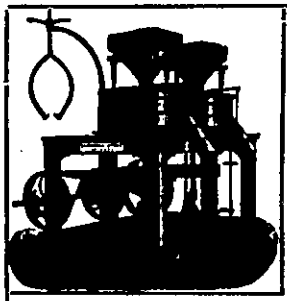

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, pripredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Svoj k svome!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (maline, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Doprema automobilom.

Svoj k svome!

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50		Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Ejivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	VRIEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak	
prije popne prije podne		po podne	po podne
10.15 7.35	VRIJEKA	5.—	5.—
10.50 8.10	Opatija	4.25	4.25
11.— 8.20	„	4.15	4.15
12.20 9.40	Beli	2.55	2.55
12.30 9.50	„	2.45	2.45
1.20 10.40	Merag	1.55	1.55
1.30 10.50	„	1.45	1.45
2.10 11.30	Krk	1.05	1.05
2.20 11.40	„	12.55	12.55
	po podne	prije podne	prije podne
—.— 1.40	Bašanova	11.25	11.25
—.— 1.20	„	11.15	11.20
—.— 2.40	Lopar	10.10	—.—
—.— 2.40	„	10.05	—.—
4.20 3.40	Rab	9.25	9.05
4.30 4.—	„	9.—	9.—
4.55 4.25	Lun	8.35	8.35
6.— 4.30	„	8.30	8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20 5.50	„	7.10	7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*)	7.—	7.—
6.40 6.10	„	6.50	6.50
7.30 7.—	NEREŽINE	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Punta i St. Balki

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
5.40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p

pr. p. dol. Rijeka 8.51 odl. 12.45 po p

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz guma.

Imade u zalihi tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, posujilnice, konsum. društva, trgov. knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

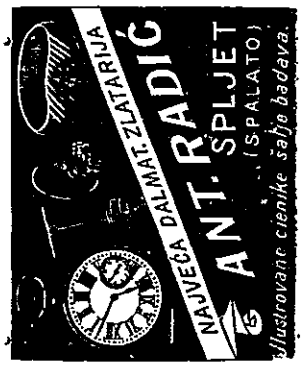

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prekusan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razmih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom katara želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.**

Cijena 1 bočici po filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Naručuje se samo u lekarni

I. pl. Petra

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Broj 19. Pula, u subotu dne 11. maja 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Radi štrajka tramvijera, kojima se u četvrtak i petak pridruže i svi tipografi u Puli, izlazi naš list tek danas. — Ured.

Poziv

na XIX. redovitu glavnu godišnju skupštinu družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru, koja će se držati u nedjelju dne 19. maja 1912. u **Zametu** kraj Rieke u 2 i pol sata poslije podne u prostorijama društva „Sloge".

RASPORED:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine.
3. Izvješće tajnika.
4. Izvješće blagajnika.
5. Izvješće nadzornog vieća.
6. Izbor nove uprave.
7. Možebitni predlozi.

(Odnosno na posljednju točku dnevnoga reda, umoljavaju se ona p. n. gg. skupštinari, koji žele na skupštini podnesti kakav predlog, da ga blagoizvole priobćiti družbinom ravnateljstvu barem tri dana prije skupštine).

Iza skupštine **ZABAVA,** kod koje sudjeluje razna mjestna i okolišna društva.

OPATIJA, dne 1. maja 1912.

Ravnateljstvo družba sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Hrvatsko pitanje pred delegacijama.

Već smo u dva broja pisali o tom, kako se u Beču bave hrvatskim pitanjem. U prvom smo pokazali, kako je dr. Šusteršić sa drugovi iz hrvatsko-slovenskoga kluba interpelovao austrijsku vladu radi nesnosnih odnošaja u Hrvatskoj, kako je austrijski ministar predsjednik odgovorio u istoj sjednici i kako su se sve stranke zastupničke kuće izrazile prijazno za Hrvate.

U posljednjem broju spomenuli smo predlog dr. Čingrije radi nevaljanosti za ključaka ugarske delegacije, jer nije po obstojećem zakonu zastupana Hrvatska; upit dra Šusteršića na predsjednika delegacije u istom pitanju i interpelaciju prof. Spinčića radi odnošaja u Banovini od sklopljenja ugar.-hrvatske nagodbe ovamo.

Ova trojica, jedini članovi s juga monarkije hrvatskoga i slovenskoga roda u delegaciji ove polovice monarkije, učinili su spomenuto u prvoj sjednici te delegacije dne 30. prošloga travnja.

Još je delegacija držala tri sjednice, dne 1., 2. i 3. svibnja, i u svim svak govornik govorio je takodjer o hrvatskom pitanju.

Prvi na redu bio je **dr. Melko Čingrija,** koj je umno, na temelju prava i zakona obrazložio svoj dan prije postavljeni predlog, počev hrvatski, pak nastavljajuć njemački. Govorio je više od dvie ure te jasno dokazao nezakonitost ugarske delegacije. Govorio je o povrijedi ustava u Hrvatskoj i predbacio zajedničkoj vladi da je i ona tom kriva, te prosvjedovao proti tomu, da bi se ovostrana delegacija dala u dogovor sa ugarskom, krnjom.

Delegirac **dr. Masaryk** pristaje uz nazore predgovornika, te ističe kako povrieda ustava u Hrvatskoj škodi nutarnjoj politici ovostrane polovice monarhije i kako škodi ugledu monarhije.

Sa mnogo znanja i njekim u budućnost gledajućim duhom govorio je **knez Karlo Schwarzenberg,** glava jedne od najbogatijih českih obitelji, vodja desnice u gospodskoj kući bečkoga parlamenta, jako vidjen i sprijateljen u visokim krugovima. Žalostno je, reče, što je Khuen-Hedervary bio rekao, da se je spomenicu zastupnika stranke prava bacilo u koš. Nit on nije posve za ono, što se tamo zahtjeva. Ali stanje u južnim pokrajinam je takovo, da će se Bosnu i Hercegovinu moći uspješno i trajno priključiti monarkiji samo putem trijalizma, to jest tako, da se sve hrvatske zemlje na jugu ujedini u jedno upravno i zakonodavno tijelo, a da budu pak kao i druge zemlje zastupane u njekom središnjem parlamentarnom tijelu. Madjarom dovikuje ugledni knez, da ako su oni u tobožnjoj nuždnoj obrani mogli imenovati komesara za Hrvatsku, da će se moći naći drugi, koji će ga njima imenovati za prvu nuždnu obranu monarhije.

Vodja čeških socijaldemokrata Nemec prosvjeduje najodlučnije proti tiranskom postupku madjarskih vlada u Hrvatskoj i ističe potrebu ujedinjenja svih Hrvata, Srba i Slovenaca na jugu monarkije.

Češki agrarac Sedlak izjavlja, da su on i njegova stranka, kao i svi Slaveni solidarni sa Hrvati, te su voljni priskočiti ovim u pomoć.

Slično se izjavlja takodjer narodni češki demokrat **Klofač.**

Delegat iz Istre prof. Spinčić počima svoj govor hrvatski u onda govori njemački kakav sat i pol. Mnogo je pitanja o kojima bi mogao govoriti, ali je s jednim, hrvatskim toliko okupljen, da ne može govoriti nego o njemu. Cielokupni hrvatski narod i u Istri, koju zastupa, mnogo je trpio takodjer radi trosveze. O tom će drugom zgodom. Madjarski političari su za trovezu, jer najviše prija dualizmu, a ovaj njim omogućuje, da iskorišćuju s jedne strane ovu polovicu monarkije, s druge strane narodnosti u Ugarskoj i napose Hrvatsku i Slavoniju. Navadja kako krše najznamenitije ustanove ugarsko-hrvatske nagodbe od njezinog postanka, kako sve pritužbe Hrvata i samih vladinovaca ništa ne koriste; kako madjarske vlade pače progone na sve načine one, koji brane hrvatska prava. Spominje zadnje dogadjaje u Hrvatskoj i ističe, kako se je htjelo izazvati Hrvate na nerede, samo da se pak može proti njima porabiti vojsku. Imenovanje komesara označuje kao čin osvete i samovolje Khuena Hedervary-a, toga zloglasnoga čovjeka. Osvrćući se na govor Lukačev o Hrvatskoj veli, da zaslužuje ne samo prezir svakoga Hrvata, nego i svakog poštenog čovjeka onaj Hrvat, koji bi poslije toga govora podupirao Lukačevu vladu, ili dao što na njegova obećanja.. Izvrgava ruglu konferenciju Cuvajevu sa njegovim podredjenim, pokazujuć kako su hrvatske novine bile zaplenjene radi izvještaja iz delegacije. Završuje da treba poduzeti shodne korake za riješenje hrvatskog pitanja; a tu nije dosta, da se odstrani komesarijat, da se odstrani željezničku pragmatiku, sanira povrede nagodbe. Ta treba onemogućiti, da se takova šta u buduće ne dogodi. Ministar carske i kraljevske kuće pozvan je, da učini prve korake u tom smjeru. Sa komesarijatom u Hrvatskoj prestala je austro-hrvatska nagodba. Put je slobodan.

Mladočeski delegirac dr. Kramař osudjuje najodlučnije nasilnu politiku madjarskih oligarha u Hrvatskoj. Nesmije dugo potrajati a da to bude nekažnjeno. Ako su oni poslali u Hrvatsku komesara, što će reći ako se pošalje komesar u Ugarsku, ne za to, da se kao u Hrvatskoj potlači najsvetija prava jednoga naroda, nego da se učini konac zulumu vladeželjne klike, a u interesu monarkije, dinastije i ugleda našega vladara.

Del. dr. Šusteršić, predsjednik hrv.-slov. kluba i zemaljski kapetan Kranjske, prosvjeduje najodlučnije proti stanju u Hrvatskoj. Veli da je Austrija bila pozvana da riješi njemačko i talijansko pitanje. Zanemarila je i jedno i drugo. Riješilo se je i jedno i drugo, proti njoj. Ona je pozvana da riješi jugoslavensko pitanje. To je pitanje za nju sudbonosno. Nek ne oklieva, nek pazi, da ne dodje prekasno.

Mošćenička draga.

Napisao: Ivan Ivančić.

(Svršetak.)

U ovo nekoliko članaka kušao sam prikazati Mošćeničku Dragu i Dražane a učinio sam to s 2 razloga: prvo da svratim pozornost naše javnosti na ovo lijepo mjesto, koje će u nedalekoj možda budućnosti u onim stranama igrati veliku ulogu, a drugo, da domaćim ljudima pokažem na papiru što su i kakovi su danas pak a gledajuć okolo sebe, budu znali okoristiti se prilikama i pripravit se na bolju u 'ućnost svoga mjesta i svoje djece.

Mošćenička Draga, kako se jasno opaža, čet će naglo rasti tek što se bude dotovilo pristanište, molo, jer će onda esto imat bolje komunikacije po moru, u parobrodarsku svezu sa okolicom: anom, Opatijom, Rijekom itd.

anci će početi sve više dolaziti u u bilo na izlete iz Lovrana i Opatije, o na letovanje i kupanje. Tada će nastati prije svega potreba jedne bolje gostione ili Hotela, jer se neće svatko zadovoljiti sa onim što Draga danas imade. Treba dakle, da već sada na to netko misli, jer se ne smije dopustiti, da nam dodju tudjinci, koji će se našim nemarom i neznanjem okoristiti i obogatiti.

Trebat će osim toga sve više stanova, soba, jer ne će biti dosta ono što Draga imade. Morat će se gradit nove kuće. A nema sumnje, da će i stranci htjeti kupiti zemljišta i na njima graditi svoje Ville, kako su to započeli. Trebat će kod toga paziti na to, kako se te kuće grade, kojim položajem leže uz put, uz cestu, a prije svega trebat će paziti, da se ostavi okolo kuće dovoljno vrta, zelenila.

Zato neka u prvom redu mošćenička občinsko zastupstvo pazi na to, kad podijeljuje gradjevne dozvole. Treba da svi zastupnici, a osobito oni iz Drage, budno paze, da se ne dogodi opet onakova nagrda, kakova se je nedavno dogodila kod jedne gradnje. Imajte ljudi malo ponosa i poštovanja prama svojoj djeci, da vam se ljudi, koji ono vide, ne budu rugali, a ne samo vama nego i vašoj djeci.

Trebalo bi da občinsko zastupstvo već sada učini osnovu, kako će se Draga moći širiti i gdje će se ostaviti ulice, puteve i trgove, a ne bi škodilo, kad bi se već sada mislilo na jedan veći vrt ili šetalište, jer to će biti jedan od prvih zahtjeva budućih gostova u Dragi.

Kad bude po ljetu dolazilo više gostova na kupanje u Dragu, tada će nastati potreba jednog većeg kupališta, jer ono malo sa 20 sobica, što danas postoji, bit će premaleno. Moralo bi se i na to već danas pomišljati i pripravljati, da i tu ne bude došao tudjinac i time omastio bradu sebi i svojoj djeci.

Prije svega treba da Dražani predvidjajuć ovakove stvari gledaju odgojiti svoju djecu tako, da budu znali jedanput drugačije i bolje živjeti nego su im stariji živjeli. Tko više zna, taj više i valja, kaže se obično, a to će osobito kod nas biti, zato treba da se djeca nauče pomalo svega što je lijepo i dobro, a to će moći naučiti samo u školi u Dragi i u društvima. Ali ne će biti svakomu ni to dosta, nego bi trebalo, da se djecu pošalje izvan Drage: jedne u trgovinu, druge u zanat, treće u školu, tako da bude Draga imala, kad bude trebalo, svakakovih ljudi.

U svemu tomu morali bi se roditelji u Dragi više puta pogovarati i razmišljati, jer ako i malo bolje vide i razumiju, lahko će opaziti što Dragu čeka do malo godina.

Razmišljajte o tome Dražani i gledajte s otvorenim očima okolo sebe, da vas ne preteče vrijeme, a imajte vazda na pameti budućnost vašu i vaše djece. Slušajte i poslušajte u svemu što je dobro i pametno u prvom redu g. učitelja i gdjicu učiteljicu a zatim sve pametnije medju vama, osobito one što su bili po svijetu te su štogod dobra i koristna vidjeli i naučili.

Njemac dr. Baernreither, bivši ministar trgovine, označuje jugoslavensko pitanje kao najznamenitije za monarkiju Habsburga i upaža, da trializam ništa toliko ne pospješuje koliko odnosaji u Hrvatskoj.

I tako ni jedno zlo ne dolazi bez koristi. Pritisnuto jače, sve to više skače. Usljed brutalnoga pritiska sa strane madjarskih oligarha u Hrvatskoj odvratili su se od njih i njihovi inače prijatelji, i dali na stranu Hrvata. U austrijskoj delegaciji nije se čulo niti jednoga glasa proti Hrvatskoj, a čulo se ih je mnogo svim nam Hrvatom u prilog. Mi svi skupa još trpimo, naročito naša braća u Banovini i još ćemo koje vrieme. Al će svanuti i nama bolji dani; hrvatsko pitanje mora se riješiti nama u prilog. Medjutim ne smijemo zdvajati, a niti ruke križem držati.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 3. maja 1912.

Ovog čedna vladalo je veliko mrtvilo u zastupničkoj kući carevinskog vijeća, dočim bijaše veoma živahno u gospodskoj kući, gdje je zasjedala austrijska delegacija. Radi zasjedanja delegacije imala je zastupnička kuća samo dvije sjednice i to u utorak i petak. Prošle su obje bez osobitog znamenja, jer se je baš sav parlamentarni život usredotočio u gospodskoj kući.

U obim sjednicama zastupničke kuće razpravljalo se je većinom o zakonskoj osnovi o činovničkim plaćama. U prvoj uzeo je rieč čak i ministar nutrašnjih posala, pobijajuć pretjerane — po njegovu — predloge odbora državnih namještenika. Ministar je dao dosta jasno razumjeti, da će ovakova osnova teško dobiti carsku potvrdu.

U sjednici od petka govorio je nakon obavljenih formalnosti češki radikalac zastupnik Bufival, koji se opire nemodernom uredjenju pošte, koja ne odgovara više savremenim prilikama.

Svenjemac Iro predlaže neke promjene k priedlogu odborovom, poimenice traži da se osnuje posebno ministarstvo pošte, brzojava i telefona.

Slovenski zastupnik Gostinčar govori najprije u slovenskom jeziku a onda nastavlja svoj govor njemački te veli, da se zakonska osnova o činovnicima najviše brine za visoke činovnike, a manji neka živu kako znadu i mogu. Usljed tih momenata nemoguće je izradjivanje socijalnih uredba za šire slojeve pučanstva.

Posto govori njemački nacionalac Pacher, uzimaju rieč generalni govornici češki agrarac Vacek (kontra) i Rosin Lingelewicz (pro).

Iza toga prelazi se na pretresivanje prešnog predloga o snižavanju kućarine. Ministar predsjednik grof Stürgkh veli, da uzima rieč u ime bolestnog ministra financije. On priznaje, da zakon o kućarini treba reforme, ali vlada ne može da prihvati predlog, da se kućarina smiri.

Buduća sjednica će biti u utorak prije podne.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Štrajk tramvajskih službenika. Od prošlog četvrtka štrajkuju svi uslužbenci tramvaja u Puli. Povod tomu koraku bio je 1. maja, što službenici tramvaja nisu htjeli tog dana raditi, da solidarno sa ostalim radnicima proslave neradom taj radnički blagdan. Radi toga je uprava tramvaja svekolike odpustila od službe i raspisala natječaj na njihova mjesta. To bi bio u kratko uzrok štrajku. Da ne podjarujemo još više uzburkane strasti, ne želimo ovdje istraživati na kojoj je strani krivnja radi ovog štrajka, istaknut ćemo samo radi nepristranosti, da ovog puta nisu štrajkaši u podpunom pravu, te ne bi bilo ni pravo ni pošteno svu krivnju radi ovog štrajka svalit na upravu. Mi scienimo samo, da bivši uslužbenci tramvaja nisu smjeli poprimiti skrajne mjere kad im je uprava pripoznala principielno 1. maj kao radnički blagdan i tek onda zamolila, da bi tog dana radili. I službenci tramvaja treba da imaju obzira i susretljivosti do občinstva, u kojem su uviek nailazili na podporu i simpatije.

Direkcija pak tramvaja postupala je i ovog puta odviše naglo, da ne rečemo prežestoko. Način, kojim je proglasila odpuštenim onako naprečac sve uslužbence, ne može nijedan dobromisleći čovjek odobriti, ne samo sa gledišta humaniteta, prema kojem je ostalo 54 osoba sa ženama i djecom na cesti bez kruha, nego i sa gledišta udobnosti gradjanstva, što mora svaka prava uprava skrbiti u prvom redu da štiti interese občinstva i istom u svakom pogledu ići na ruku; jer ako to propušta, onda može tramvajska kola ostaviti u spremištu.

Po tome dakle prenaglili su se i jedni i drugi, pa bi morale obje stranke prema tome i na toj podlozi voditi pregovore, da se spor što prije riješi na zadovoljstvo i bez kapitulacije jedne ili druge stranke. Pri tom neka imaju obje stranke na umu gradjanstvo, koje radi njihovih nesuglasica ni krivo ni dužno najviše trpi. Na ovom temelju imale bi i oblasti posredovati medju obim strankama, da tako u pravo doba zapriječe još veće zlo.

*

Uprava se doneklе podbrinula, da ne izostane cieli tramvajski promet, sa novim osobljem, što nekoliko vozova redovito vozi preko obale na kolodvor i Šijanu.

U sriedu u 8 sati na večer imali su organizovani radnici obdržavati skupštinu i u ime solidarnosti sa odpuštenim tramvijerima proglasiti sveobći štrajk. Prigodom skupštine došlo je do žestokog sukoba sa policijom. Vodje radničtva odredili su u zadnji čas radi mnoštva obdržavati skupštinu na javnom ispod sjedišta radničkih organizacija, što policija nije htjela dozvoliti i stala raztjerivati mnoštvo. Radničtvo je na to reagiralo raznim povicima i pozivalo, da se skupe u dvorani sjedišta, Nu policija je sveudilj rastjerivala i potiskivala masu prema portorati i napokon provalila u dvoranu, gdje se imala obdržavati skupština. Tu je bila žestoka bitka izmedju policije i radničtva: padale su flaše, stolice, pjesak, kamenje na policiju s jedne strane, dok je policija opet golim sabljama i revolverima u ruci tjerala sviet iz dvorane. Tom prigodom je jedan redar teže ranjen na ustima, a više radničtva ranjeno sabljama od policije. Redar i jedan radnik odvedeni su u bolnicu, dok su ostali lakše ranjeni sami povezali rane. Uapšeno je 22 osobe, od kojih su 2 drugi dan izpuštene, a u devet sati na večer bio je mir, kog su čuvali većinom redari na ulazima glavnijih ulica oko Portorate.

Drugi dan se očekivalo, da će nastati sveobći štrajk, ali nije uspjelo, jer su štrajkovali samo zidari i tipografi, tako da mjestni listovi nisu izašli, a i naš list, koji je imao izaći u četvrtak. Uza sve to što je većina radničtva radila, štrajkaši su se ponieli mirno, te nije nigdje u gradu narušen mir. Time je za četvrtak odredjen sveobći štrajk sgrišio podpunim neuspjehom. U četvrtak popodne držali su tipografi skupštinu glede svog držanja prema odpuštenim tramvijerima i proglašenja generalnog štrajka.

U petak u jutro došao je drž. zastupnik Pittoni i izaslanik ministarstva željeznica, koji su na poglavarstvu sa izaslanicima radničtva i uprave tramvaja viećali o izgladjenju spora. Premda se pregovori nastavljaju još i danas, proglasiše radnici u petak večer zaključak, da se ide danas na rad. Tako je danas prestalo vrijenje i uzbudjenost od dva dana.

Opažamo, da ovdašnji socijalisti nekako odviše lahkoumno zavadjaju radničtvo na štrajk i vrlo često se igra generalnog štrajka, kad to ide u njihovu taktijansku korist, a tramvieri proigraše ovog puta sve simpatije občinstva — osim „Giornaletta“, koji se ovog puta očito hvalno tramvijera, da bar nje dobije sada za sebe odkad se s gnjušanjem odvraća pošteno gradjanstvo od njega i njegove tatbinske bande.

Pouzdani sastanak za izbor zemalj. zastupnika. U ponedjeljak večer sazvao je g. Stihović u ime političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri pouzdanike iz svih dielova grada, da se pogovore o nastojnom izboru zemalj. zastupnika za treći izborni kotar grada Pule. Taj pogovor bio je sasma pouzdane naravi, te je, a da se to ne naglasi, bilo samo po sebi isključeno, da se u novinama što izvieti. Ipak se je nekto našao, te je o tom sastanku izviestio u tršćanskoj „Edinosti“, što se ne smije odobriti tim više, što je dotičnik u tom izvješću iznio jednu netočnost, naime, „da se pouzdanici nisu mogli složiti glede osobe kandidata . . .“ To nije istina; jer da je izvjestitelj dobro slušao a još bolje razumio, na tom sastanku se nije radilo o imenovanju kandidata, nego se htjelo doznati i saslušati mnijenje pojedinih glede osobe ili osoba kandidata, našto je predsjedatelj sastanka izričito pozivao prisutne, da svaki iznese koju osobu, te su tako pala tri imena i onda tek izabran odbor, koji će proučiti to pitanje, izviestiti plenumu sastanka i onda izvjestiti o tome političko društvo sa preporukom osobe kandidata. Taj predlog je pak odmah na početku sastanka iza govora zastupnika dra Zuccona iznio naš urednik, te je kasnije nakon jednosatnog natezanja iznešen od g. Žica i kao njegov prihvaćen.

Toliko smo htjeli radi istine konstatirati, jer se na sastanku pokazala podpuna sloga i jednodušnost kod svih kad se spominjalo ovo ili ono ime, te se svi izrazili izričito složno raditi i nastupiti kod izbora za svakog onog kandidata, koji bude službeno od vodstva stranke takovim proglašen.

Iz Medulina. *„I Bersaglieri marciano“ i puljska policija.* Medulin broji preko 2000 stanovnika. U njem prebivaju dvije obitelji, podanici Italije i jedna obitelj, koja je pred par godina dobila austrijsko državljanstvo. Ovi Taljani njih 8 na broju sa 5 naših podrepnica, svi većinoma kožnjeni ljudi, sačinjavaju glazbu znamenitog „Falca“, dobivenu i podupiranu od nasamarene puljske gospode. Svi ostali Medulinci, osim još jedne talijanaške obitelji, koja se srami biti u društvu gdje su takovi tipovi, jesu hrvatske narodnosti.

Puljska policija je zabranila našoj občinskoj glazbi, da na vazam poslije mise na placi koncertira, jer da se tobož ovdje uviek potuku s Talijanima (!), a dozvolila je tekar, kad su poglavari na sve strane protestirali. U nedjelju 27. pr. mj. su pak gore spomenutim falkašima ovdašnji tandari sa nataknutim bajunetama krčili put, da mogu igrati „Bersagliери marcia“ i valjda „Addio mia bella addio“, te je Wachtmeister nekoliko naših tužio na sud i policiju, prem nisu ništa skrivili. Sve protestiranje kod ovdašnjeg postojevodje sa strane lokalnih oblasti, da se zapriječe takove provokacije i još sa takovim sviranjem bilo je uzaludno. Pače je gospodin postojevodja ignorirao sve pritužbe veleći čak, da će bude li potrebno pozvati veću silu i bude li se najmanja stvar dogodila, da će za uvijek zabraniti občinskoj glazbi sviranje a Falkašima dozvoliti, jer da se uzorno vladaju. Bez komentara!

Napomenuti moram još to, da sva ova dotepuhana gladež ide svaki put iza provokacije gospodi u Pulu, da im se tuži i da ih tom prigodom napumpaju (jedina svrha medulinskog falka), te kojekakve gluposti u „Giornaletto“ stave i tako puljskim Talijanima dadu piti iz rešeta.

Iz Kanfanara. Nadamo se gospodine uredniče, da se i u ovoj občini bliža konac paševanju nametnika i izdajica. Predugo smo šutili i mirno podnašali tudjince nametnike, kojih šačica htjela bi vladati i gospodariti sa čitavom občinom. Doći mora čas, da se riješimo i krnjela i šarenjaka i talijanskog gospodskog smrada, koji bi nas htjeo tjelesno i duševno uništiti. C. kr. vlada je konačno i sama uvidjela, da treba stati na rep sleparstvu pojedinaca te će njezini složbenici imati da sastave izborne listine i da provedu izbore.

To je učinila radi toga, što je občinski pisar Cossara očito i hotomice iskrivio izborne listine nakon što su bile od kapetanata na temelju mnogobrojnih reklama ispravljene i odobrene. Proti tom krivotvoritelju i sljeparu c. kr. kot. poglavarstvo u Puli je vrlo blago postupalo, ograničiv se jedino na prijavu državnom odvjetničtvu, na mjesto da je Cossaru dignulo iz službe obć. pisara i odmah pritvorilo.

Stvar će se sada radi ponovnog uredjenja listina nešto zategnuti, ali tako mora da bude, ako se hoće jednoć na čisto doći. Preporučamo unapred našim prijateljima u Pazinu i Puli, da na nas ne zaboravе. Što i koliko mi vrijedimo u našem položaju, znadu stalno i sami dobro.

Krčki kotar:

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu. Dne 21. travnja t. g. obdržavala se je u Omišlju treća redovita glavna skupština ovog društva, kojoj jesu prisustvovali brojni dioničari. Sa strane visoke c. kr. pomorske vlade bio je prisutan lučki podkapetan u Malom Lošinju gosp. Dragutin Luxardo, a sa strane c. kr. kotarskog poglavarstva gosp. Kraljić. Skupštini je predsjedao društveni podpredsjednik g. Niko Orlić.

Iz izvještaja ravnateljstva proizlazi, da u godini 1911. poslovanje društveno nije bilo povoljno i to djelomično radi kolere, koja je promet stranaca bila posvema obustavila a djelomično usljed velike suše i radi oluja, koje jesu razne proizvode na otoku posvema uništile i tako promet robe time u velike umanjen bio.

Usprkos toga postigao se u godini 1911. jedan dobitak od K 26.068·56 te ravnateljstvo predlaže, da se od te svote K 3430·85 upotriebi za odpis osnovateljnih troškova, K 12.000·— da se pridoda amortizacijskom fondu a sa K 10.600·— da se dotira osjeguravateljni fond. Dočim ostatak od K 37·71 da se prenese na novo.

Skupština to jednoglasno prihvaća, i tako koncem godine 1911. imati će društvo ove fondove:

Reservni fond K 5347·23, amortizacijoni fond K 31.967·99, osjeguravateljni fond K 26.613·16, mirovinska zaklada K 900·—.

Na predlog g. Ivana Mahulje, imade se zamoliti visoku vladu, da uzev u obzir, da ostala društva imadu za pruge slične našima toli sa strane austrijske vlade, koli sa strane ugarske vlade kud i kamo veću subvenciju u razmjeru sa našom, da bi visoka vlada povisila Austro hrvatskom parobrodarskom društvu dosadanju subvenciju u razmjeru napram subvencijama ostalih društava, i da tako bude ovoru društvu omogućeno, ne samo pokrivati sve propisane dotacije raznih fon-

dava, nego da se bude moglo i dioničarima isplaćivati jedna umjerena dividenda na uloženi kapital od K 500.000·—.

Zatim se čita izvještaj nadzornog odbora, koji bude jednoglasno primljen na znanje te toli ravnateljstvu koli nadzornom odboru podijeljuje se jednoglasno podpuni absolutorij.

Budući je toli ravnateljstvu koli nadzornom odboru istekao rok djelovanja, biralo se je novo ravnateljstvo i novi nadzorni odbor, te jesu jednoglasno izabrana slijedeća gospoda:

U ravnateljstvo: Fran Orlić, posjednik i Niko Orlić, posjednik iz Punta, Anton Feretić, posjednik iz Vrbnika, Petar Grandić, posjednik iz Baške, dr. Anton Antončić, odvjetnik u Krku, Niko Albanese, pomorski kapetan, Omišalj, Pavao Tomašić posjednik i Julije Miran, trgovac iz Opatije i Mate Frančić, trgovac iz Rijeke a u nadzornom odboru: dr. Anton Orlić, kanonik, Krk, Emil Geistlich, upravitelj, Prag, Ivan Mahulja učitelj, Omišalj, Eduard Rode, posjednik, Malinska.

Time je bio dnevni red iscrpljen, te na predlog g. Žica skupština jednoglasno zahvaljuje bivšem ravnateljstvu na dosadanjem radu i požrtvovnosti i gg. Luxardu i Kraljiću, da su prisustvovali skupštini.

Ujedno se je odlučilo jednoglasno, da se buduća glavna skupština imade sazvati u Baški.

Voloski kotar:

Potrošarina u Voloskom sudbenom poreznom kotaru. Pod tim naslovom donieli smo u broju od 14. decembra 1911. i 18. januara o. g. članke, prikazav razliku utjerivanja dohodarine po jednom i drugom načinu i korist komu od toga slijedi.

Pri koncu drugoga članka spomenuli smo kako bi bila sama občina kastavska primila prošle godine u ime pristojbe na pivo 12.600 K više, da te pristojbe nije tjeralo potrošarinsko društvo, već da se to tjeralo, kako se ove godine tjera. Glede vina i mesa te žestokih pića nismo znali onda što reći, već da ćemo to svojedobno viditi.

I vidimo već sada, barem za I. kvartal t. g. Občina Kastav prima u I. kvartalu o. g. spomenutog nameta i pristojba za 72 dana ovogodišnjeg utjerivanja, jer do 18. januara nisu bili proračuni odobreni, oblih 3·900 K više nego li je primila prijašnjih godina po potrošarinskom društvu, do sada dakle *svakoji dan 54 K više*, a to nije malenkost. Od viška K 3.900·— odpada na vino i meso K 2.700·—, na pivo K 1000·— i na žestoka pića K 200. Za prošlu godinu ove dobe občina nije primila dosad ni fillira, a nije primila ni za april g. 1911. ništa. Sliedeći će kvartal mnogo bolje izaći, jer ljeti se mnogo više piva toči.

To su činjenice, a te činjenice jasno tumače, zašto viču danas njekoji proti onima, koji su činili samo svoju dužnost, da občina dobije ono što ju ide i što je za nju uplaćeno.

Tuže nam se mnogi članovi bivšeg potrošarinskog društva, da ih isto tjera uplatiti 40 do 42% za pokriće manjka prošle godine, akoprem su propisane namete i pristojbe redovito uplaćivali kako i oni, koji nisu bili članovi društva. Mi im ne znamo što odgovoriti, jer ne razumijemo, kako može nastati deficit, ako se je dobivalo na samoj jednoj občini toliko, kako smo prije spomenuli. Bolje njim je da financa utjeruje, kako je sada nego kako je prošle godine bilo, a občine će dva puta toliko primati nego su primale, pa će moći lagje zadovoliti mnogim potrebama naroda.

Iz Voloskog-Opatije. Naskoro će se morati obaviti *izbori delegata za kotarsku bolestničku blagajnu*. Čujemo, da se naši narodni protivnici spremaju na veliku izbornu borbu i da su nekoji naši radnici nasjeli njihovim varavim obećanjima. Nijemci, socijalisti i Talijani se ujediniše, da iz naših hrvatskih ruku oduzmu onu toli važnu instituciju. Žalostno bi bilo, da ne marom i izdajom možda naših ljudi zavlada tudjinac našim žuljevima. Zato svi pametniji naši ljudi upućujte i radnike i gospodare, da se ne daju zavarati bilo čime. Neka se svi oni, koji će imati pravo izbora sastaju po občinama ili selima pa neka sporazumno odrede, koje će se birati za delegate i možda unaprijed odrede one, koje će se poslije birati u odbor.

Osobito upozoravamo na to naše narodne radnike po Kastavšćini, jer od njih će ponajviše zavisiti naša stvar, stvar naše časti i imena. Ovih će dana potekovat około kojekakvi smutljivci i plaćenici, obećavati će našim ljudem i ovo i ono, ali neka im ni jedan naš ne vjeruje, već neka ostane uz naše narodne ljude, a ako komu nije štogod pravo u upravi blagajne, neka na sastanku reče i neka predloži takove ljude, koji će bit njemu po volji. Naši protivnici će sada u svoju listu postaviti i po kojega našega čovjeka, možda i više naših, ali to čine sada, dok nas prevare, dok bi poslije, kad bi oni predobili, radili što bi ih bilo volja.

Što je sa našim političkim društvom? Na glavnoj skupštini političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, držanoj dne 26. februara o. g. zaključilo se bilo medju ostalim, da će stari odbor voditi dulje upravu društva a medjutim se je izabrao jedan odbor od 4 lica, koji bi odbor imao povesti pregovore sa svim strankama i smjerovima narodnim, da dodje do sloge i jedinstva narodnog rada kod nas u Istri. To bi se bilo imalo obaviti u roku od tri mjeseca a tada bi se imala ponovno sazvati glavna skupština, na kojoj bi se definitivno izabrao upravni odbor društva. Tako se je odredilo dne 26. februara.

Prošla su medjutim podpuna dva mjeseca i trećega jedna polovina, ali nit se što uradilo (nit kušalo uraditi), nit se sazivlje, kako odredjeno glavnu skupštinu. Videant consules . . . . .

Porečki kotar:

Sv. Lucija kod Oprtlja. Na spasovo dne 16. t. mj. u 2 s. p. p. održavat će se glavna skupština podružnice Družbe sv. Ćirila i Metoda u Sv. Luciji kod Oprtlja svoju godišnju redovitu glavnu skupštinu. Tom prilikom priredit će školska djeca malu predstavu a iza skupštine biti će za odrasle u družbinoj gostioni ples.

Taj dan pohodit će nas također narodni zastupnik g. Ivo Sancin, koji će držati predavanje o gospodarstvu.

Pozivlju se svi naši sa Oprtaljšćine i bližih strana, da dodju na Spasovo u Sv. Luciju u velikom broju, da pokažemo i tog dana sinjorottima te živo bije u našim grudima žarko čuvstvo za svoju milu materinsku riječ i oslobodjenje ispod tlake i sile talijanskih sinjorotta koji živu jedino poradi mrtvila i nesvjesti našega kmeta. Na Spasovo svi u Sv. Luciju uz poklik: prosvjetom k slobodi!

Koparski kotar:

Iz Buzeta. Zadnji dan prošlog mjeseca ostavio nas je naš dosadanji župeupravitelj g. M. Kurelić, te pošao na svoje novo mjesto u Hum. Istog je dana došao u Buzet naš novi župnik g. I. Flego, dosad župnik u Humu.

Obojici je naš narod izkazao dužnu počast. G. Kurelića je brojni svijet sa sokolskom glazbom otpratio dobar komad puta. Rastanak sam bio je za svih ganutljiv. Mnogo se je oko orosilo. Time se je dokazalo, da nas ostavlja priljubljen čovjek, iskren prijatelj i vrijedan suradnik na narodnom polju.

Istim putem, kojim je odlazio g. Kurelić u Hum, dolazio je u Buzet g. Flego. I njega je dočekala glazba te ga uz sviranje sa mnogobrojnim svijetom pratila do u župni stan u Buzetu. Tu se je on lijepim slovom zahvalio na lijepom dočeku, a medju ostalim istaknuo, da će ko Hrvat složno s ostalim narodnim trudbenicima raditi za dobrobit svojih novih župljana.

Sve to nije imalo sa naše strane nikakovog značaja političkog nastupa. Htjelo se je jedino obojici od gg. svećenika izkazati naše prijateljstvo, naše simpatije. Ali to nije bilo pravo buzetskim Talijanima i prodancima. Morali su da i tog puta pokažu svoju dvotisućgodišnju „avita coltura".

Netom smo mi prateć g. Kurelića izašli preko velikih vratiju, počeli su buzećani zviždati i dobacivati razne pogrdne poklike. Još se je gore dogodilo, kad smo se vratili u Buzet, prateć g. Flego. Kako spomenusmo, zahvalio se g. Flego na dočeku. Kad je svršio, zaori sa naše strane „Živio". Na to odgovore u blizini sakupljeni buzećani sa abbasso, merda, česa imadu vazda puna usta. Kad smo pak odilazeć prešli velika vrata, opet se jave sa zaglušnim zviždanjem, a morali su da pokažu ratobornu hrabrost bacanjem kamenja na nas.

Pitamo buzetske junake: Zar je Buttigjoni, zvan Tita Patačela, jednom zgodom za to na g. Flego upravio riječi „Vogliamo sapere non soltanto il giorno, ma anche l' ora del suo arrivo", da se bolje priprave za njegov dolazak, da mogu nas i njega vrijedjati i napadati? Zar nisu već prije znali, da je g. Flego Hrvat i da ga mi takvim poznamo?

Zar nisu gori navedene uvrjede i izlijevi barbarstine plodovi dvotisućgodišnje kulture? Mi bi se stidili takove kulture, odbijamo ju i puštamo ju Buzećanima, neka nastoje da ju prenesu i narinu u Tripolisu, neka im i nadalje tako na čast služi. Nije to prvi put, da su se iskazali bacanjem kamenja. Nedavno, 8. aprila dogodilo se je isto. Pa još imadu kuraže, da naše ljude nazivlju šćavima, barbarima te ih tuže radi onoga što sami čine. Te ponovne uvrede ne će naš narod zaboraviti. Ne će da im odgovori kamenjem, već će znati da im okrene ledja. Ne će da ih i nadalje tovi svojim žuljevima, već će da svoju muku ostavi kod svojih obrtnika, kod svojih drušatva, kod svojih trgovaca.

Franina i Jurina.

Fr. Lovranci da su intanto partili.
Jur. Morem al krajem?
Fr. Krajem, zač da njim je sidro pod posteljum.
Jur. A za kamo valje?
Fr. Do samega Beča.
Jur. Kašparina, a znaju pak nimški?
Fr. Ča nabi, ter su sami furešti.
Jur. Ma ne gredu morda va kakov muze mezlin od nekadanjih vrat iskat?
Fr. Ne gredu ne, nego da bi oteli imet malo bliže on voz, ki bez konji teče.
Jur. Onda lahko, što paranki!

Reštauracija

„Narodni Dom" u Puli

izdaje se u najam.

Pobliže upute i uvjete daje gosp.

Grga Basletić.

kavana „Narodni Dom", Pula.

Širite „Našu Slogu".

Hrvat namještenik ratne mornarice, vješt u hrvatsko-njemačkom dopisivanju i knjigovodstvu, traži počamši od 5 sati po podne posla uz umjerenu naplatu. Isti preuzima na izradbu svaku vrst molbah, trgovačka pisma, oglase, pisane strojem ili rukom, te raznovrstne prijevode iz hrvatskog na njemački ili obratno i konačno svaku vrst kancelarijskog posla. Tko želi u nazačenoj struci dobro i točno poslužen biti, neka izvoli svoju ponudu upravi lista predati.

Zahvala.

Svim rodjacima, znancima i prijateljima, koji su nastojali, da nas utješe prigodom smrti našega sina i brata

Josipa Kalca

koji je dne 3. maja nakon kratke bolesti u sedamnaestoj godini svoga života preminuo, izražujemo ovime našu najdublju zahvalnost.

Vrvari, 5. maja 1912.

Ražalovana obitelj:

Otac Ante. Majka Marija.
Braća: Antr. Vladimir, Metod, Ćiril i Radoslav.

Natječaj.

U komunalnoj realnoj gimnaziji u Voloskom Opatiji, u kojoj se početkom škol. godine 1912/13 otvara IV. razred, imadu se popuniti ova učiteljska mjesta:

a) učitelja klasične filologije, b) učitelja prirodopisa sa nazgrednim predmetima matematikom i fizikom.

S tim mjestima skopčana su beriva, koja uživaju profesori na državnim zavodima. Prednost će se dati onim natjecateljima, koji se izkažu, da su kadri osim svoje stroke obučavati u još kojem predmetu, navlastito u njemačkom i talijanskom jeziku.

U pomanjkanju usposobljenih kompetenata popunit će se ova mjesta suplentima uz nagradu, koja se uz iste uvjete uživa na državnim zavodima.

Valjano instruirane molbenice valja podnijeti potpisanomu glavarstvu najkasnije do 20. maja o. g.

Poglavarstvo občine

Volosko-Opatija, dne 20. aprila 1912.

Uložne knjižice za „PELIC" mogu se dobiti u tiskari Lagunja i dr., Pula.

Javna zahvala.

Radi naglog odlazka iz Lubenica na Cresu, nije mi bilo moguće da pozdravim pojedince, kako je bila moja vrća želja. Dužnost mi nalaže, da se ovime javno oprostim, te zahvalim veleèastnoj braći svećenikom na Cresu i Lošinju, kao što i svim činovnikom raznih ureda na tim otocima na prijateljskom susretanju, koje mi uvjek izkazivahu. Od mene im svima srdačna hvala a od Boga plaća.

Lopar na Rabu (Dalmacija)
6. svibnja 1912.

Blaž Soldatić,
bivši župnik lubenički a sada župnik loparski.

Broj 2071/12.

Natječaj.

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 23. aprila 1912. razpisuje se ovime natječaj za mjesto občinskog redara sa sjelom **na Kantridi.**

Ovom službom spojena je plaća od K 1080.—, stanarina od K 96.— i paušni za nabavu odore od K 100.— godišnjih.

Vlastoručno pisane molbe opremljene sa liječničkom svjedočbom, vojničkim dokumentima, svjedočbom ponašanja, o eventualnoj službi i poznavanju hrvatskoga jezika imaju se prikazati kod podpisanog občinskog glavarstva do 15. maja t. g.

Glavarstvo občino
Kastav, dne 27. aprila 1912.
Načelnik: **Jelušić.**

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Petrove kapljice,
Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam ju promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prekrasan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i gréeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijeva. Umiruje živce i okrepljuje cieli **organizam.**
Cena 1 bocici je 2 kn, te kod čeških stovarišta u Austro-Ugarskoj stoji 2 kn 40 novč.
Šalje se svuda i ispitani lek franko.
FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

Pomoćnik za trgovinu špeceraja i delikatesa traži namještenje. Govori hrvatski, njemački i magjarski. Zadovoljio bi se i čednom plaćom dok nauči talijanski.

Traži se prodavačica vješta u trgovini delikatesa. Upitati se kod A. Sillich, Riva del Mercato broj 1.

Ivan Novak, knjigoveža u Pazinu, traži za knjikovežarski zanat naučnika.

Na prodaju kuća — vila sa zemljištem okolo ¾ rali njiva, livada i bašće; okolo 30 komada bačava, pumpom za vino pretakati, u Trnovom na pruzi Sv. Petar—Rieka, tik kolodvora. Utanačenu svotu bi se takodjer čekalo. Ponude na upravu lista.

Slika biskupa Dobrile. Prigodom stogodišnjice rodjenja izdala je tiskara Laginja i dr. lijepe slike velikog biskupa na finom kartonu u veličini 22×30 cm. Cijena je poštom 60 para.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**
Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.
Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja pro muklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva cenfifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abceva odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.65.

Izvor: Ljekarna „K Anjelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

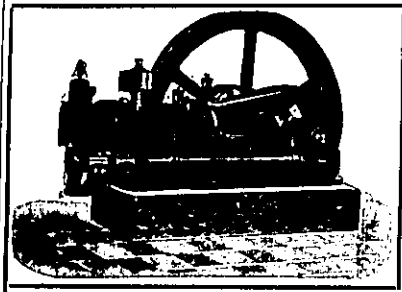

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE
kao : motore na naftu sustava DIESEL, najnovije ležeće konstrukcije, prometni troškovi po konjskoj sili na uru 1½ hel. više, motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA
:: na plin d. d. ::
(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)
najveća špeciałna tvornica Evropo

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:
Tehnička poslovnica:
EMANUEL I OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolo 2|b.
Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća
Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.
Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Svoj k svomu!

Objava.
Nova tvornica soda-vode
Julij Cuzzi - Pula
via Carduzzi 5, kod Arene.
Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limuna). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Dopremа automobilom.

Svoj k svomu!

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - - Najpovoljnije ciene. -
IGNAZIO STEINER, PULA
--- PIAZZA FORO. ---
GORICA ∴ ∴ TRST
Krojačnica prvoga reda.

Austro-hrvatsko
parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na **Rieci,** Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red
vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.55
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	d..	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama i Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
6.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	RIEKA	7·20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svako Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svako Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Marun.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15	RIJEKA	5.—
10.50	Opatija	4.25
11.—	„	4.15
12.20	Beli	2.55
12.30	„	2.45
1.20	Merag	1.55
1.30	„	1.45
2.10	Krk	1.05
2.20	„	12.55
		prije podne
—.—	Baškanova	11.25
—.—	„	11.15
—.—	Lopar	10.10
—.—	„	10.05
4.20	Rab	9.25
4.30	„	9.—
4.55	Lun	8.35
5.—	„	8.30
6.10	Veli Lošinj	7.20
6.20	„	7.10
6.30	Mali Lošinj*)	7.—
6.40	„	6.50
7.30	NEREZINE	6.—

*) Luka Sv. Marta.
Uvjetno pristajanje u **Punta i St. Baški**

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl	4.15
4.50	odl	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
5.40	odl	„	dol.	3.20
6.—	dol	Crikvenica	odl	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.
Svaki utorak
6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
pr. p. dol Rijeka 5.51 odl 12.45 po p.

Broj 20. Pula, u sriedu dne 15. maja 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce . . predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodina ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplat o

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Govor zastup. dra. Laginje

prigodom razprave o promjeni poslovanja nekih ministarstva.

Dne 8. maja bila je u zastupničkoj kući u Beču na redu razprava o promjeni poslovanja nekih ministarstva u pogledu jednog diela njihove nadležnosti.

Vlada je predložila, da se prema Cesarskoj naredbi od 21. novembra 1911. poslovi gradjenja velikih kanala izmedju Visle, Odre, Vltave i Dunava, prenesu od ministarstva trgovine na ministarstvo javnih radnja, a da se poslovi pospješivanja obrta i obrtne nauke prenesu od ministarstva javnih radnja na ministarstvo trgovine, drugi neki poslovi da predju opeta na ministarstvo za bogoštovje i nastavu.

Naš zastupnik *Dr. Laginja*, došavši na red da govori pri toj razpravi, prihvatio je zgodu, da kao svi zastupnici našega naroda, i on razbistri *hrvatsko pitanje*. Govorio je u sjednici od 8 maja i u sljedećoj od 10 istog mjeseca.

Prvi dio njegovoga govora tiče se samo našega velikoga narodnog pitanja za združenje svih zemalja, kuda živi naš narod pod ovim Cesarom, na način, da se drugi narodi nebi imali mješati u naša prava, ni u naše dohodke, ni u naše narodne potrebe i troškove za njih.

Drugi dio govora ticao se je baš samoga vladinog predloga, te je govornik istaknuo korist jednih a štetu i nepotrebnost drugih prenoša, što su predloženi za uzakonjenje. Tako je i on kao i drugi govornici, odobrio, da poslovi gradnje velikih kanala predju na ministarstvo javnih radnja, a usprotivio se je tomu, da se otmu istomu ministarstvu poslovi za pospješivanje obrta i za obrtno naučanje (delavske škole itd.). Ministarstvo javnih radnja koje postoji tek od malo godina, liepo posluje u tom delu svoje nadležnosti; škoda je oduzimati mu to i dati ministarstvu trgovine, koje imajuć dosta brige za veliku industriju i za veliku trgovinu, ne će se moći baviti, koliko je potrebno za prospjeh i nauku malog obrtnika i radnika.

Još je razlagao kako zadjeva jedno ministarstvo u drugo i kako neki poslovi, koji bi imali spadati pod ovo, spadaju pod ono ministarstvo.

Zato je naš zastupnik upozorio, da bi trebalo pregledati i preurediti pametnije djelokrug svih ministarstva, jer, kako je sada, nezna se pravo snaći ni pametni čovjek.

* * *

Govor o hrvatskom pitanju.

Prvi dan bavio se je dr. Laginja, kako već rekosmo, samo našim narodnim političkim pitanjem. Govorio je dobru uru i po najprije hrvatski, onda njemački. Počeo je ovako:

Kad se baš radi o djelokrugu raznih ministarstva i po sreći sam došao na red, da govorim, značilo bi zatomiti čuvstvo svojeg srca i onehajati svetu jednu dužnost, kad nebih prihvatio zgodu, da i ja rečem koju o životnom pitanju našega hrvatskoga naroda, o kojem se je ovih zadnjih dana toliko govorilo i u ovom zastupničkom domu i u delegacijama. Nepravica, koja se je učinila Hrvatskoj i Slavoniji obustavom ustavnih sloboština tolika je da mi zastupnici naroda odkuda god bili, ne ustanemo proti njoj svi i svagdje, gdjegod nam se prilika daje. Mi smo svi jedno s narodom u Hrvatskoj i Slavoniji. Ovdje sjede zastupnici svega slovenskoga naroda, koji i po krvi i po zdravom programu za budućnost njihovu s nami Hrvati jednako ćute. Ovdje su i zastupnici Dalmacije, koja i po nagodi od 1868 pripada k Banovini. Ovdje sjedimo i mi zastupnici hrvatskoga i slovenskoga naroda na Primorju, pak mi svi nemožemo mukom zamuknuti na ono što se događja u banovoj Hrvatskoj, niti možemo dozvoliti da se ono smatra kao samo domaća stvar Ugarije. Nepravica tamo, je krivica i ovdje.

Hvala svima.

Govornik zahvaljuje svim Slavenima i drugim zastupnicima naroda, što su se nedavno tako živo zauzeli i u parlamentu i u delegaciji za hrvatsku i u opće južnoslavensku stvar. Osobito mu je drago, što su i Neslaveni ustvrdili, da je ujedinjenje i boljak našeg naroda u velike znamenit za cielu našu državu, pače je jedan zastupnik naglasio baš da će Austrija ili morat riešiti to naše pitanje na pravedan način, ili da će propasti, ako mu se bude opirala.

Negda silne hvale, sada robstvo.

Govornik spominje, pače čita tri Cesarska pisma od g. 1848. i 1850., jedno na naš narod, jedno na one koji su bili pod banom, drugo na one, koji su bili pod vojničku krajinu, a trece na Srbe u Vojvodini, kojim je obnovio čast svetog patrijara, davši ju Josipu Rajačiću, i potvrdio izbor Stefana Supljikca za narodnog vojevodu.

Ta su pisma puna hvale na naš narod, kako je branio Cesarsku kuću i njegove države. Sedam i više ministara podpisano je uz Cesara na tim pismima, koja su i štampana u starim knjigama državnih zakona.

Al to nisu bili madjarski ministri. To je bilo onda!

A sada? Sada je tako, da je na predlog madjarskoga ministra-predsjednika ukinuto banstvo, imenovan komesar, koji vlada mimo sabora, i mimo zakona, sapinje slobodu štampe i govora, udruživanja i sastajanja.

A zašto sve to!

Zato jer se je dozvalo, da su se Hrvati od stranke prava i od koalicije složili, da će jedni druge pomagati pri izbornima da će jedni druge pomagati pri izbornima za sabor, pak će tako izaći većina, koja na hrvatskom saboru izjaviti, da neće posla s Madjari, ako nedaju Hrvatskoj slobodu gospodarstvenu i financijalnu. *A to značilo*, po tumačenju madjarskom, potresti temelj zajedinstva države Ugarske!

Dakle zajedinstvo s Ugarskom za Hrvate znamenuje njihovo robstvo u gospodarstvenom i financijalnom pogledu.

To je madjarsko tumačenje nagode od g. 1868. Radi te nakane naše brace u Banovini, Madjarski ministar-predsjednik daje obustaviti u Hrvatskoj i ono *malo* sloboštine, što ju je tamo bilo!

* * *

To su glavne misli Laginjevog govora, kojeg je prvi dio svršio opazkom, da su Madjari zaigrali posvema ono pouzdanje, koje su negda i Hrvati stranke prava imali u nje. Stranka prava još je u svom programu od g. 1894 naglasila, da bi *Hrvati mogli na temelju poste ravnopravnom* imati skupnih poslova s Ugarskom. Mjesto da se toga drže, Madjari od god. 1868. ovamo, svakim nasiljem nastoje da i od Hrvatske stvore dio svojega Magyar-Orszaga. Ali će se prevariti u računu.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 10. maja 1912.

Sablazan u parlamentu.

Ovoga ceđna došlo je opet jednom u zastupničkoj kući carevinskoga vieća do sramotnih i sablažnjivih izgreda. Ovaj put je dao povod izgredima izvještaj verifikacijonalnog odbora, koji je predložio da se odobri izbor njemačko-radikalnog zastupnika *F. Seidla*. U ime odbora izviestio je zast. *Stolzel* s predlogom, da se izbor odobri. Proti ustali su njemački socijal-demokrati koji su nastojali dokazati, da je taj izbor nepravilno i nezakonito proveden. U razpravu umješaše se i drugi zastupnici *njemačkih* stranaka te *njemački* socijalisti. Za silne buke dielili su si njemački zastupnici sa socijalistima najpogrdnije naslove. Uzajamno ruženje i pogrdjivanje trajalo je vrlo dugo i neprestano nastojanje predsjednika da uzpostavi mir i red bijaše uzaludno.

Na koncu bijaše ipak izbor zastupnika Seidla odobren.

Izabran je također odbor, koji imade izreći negodovanje onim zastupnicima koji su za gornje vike i buke prekoračili granice pristojnosti.

Promjena djelokruga ministarstva javnih radnja itd.

U sjednici od sriede došla je na razpravu vladina osnova o promjeni djelokruga ministarstva za javne radnje i ministarstva trgovine.

Tečajem razprave — i to za prvog čitanja — uzeo je riec i ministar predsjednik grof *Stürgkh*, koji je nastojao opravdati predložene promjene i iste kući preporučio.

U razpravu posegnuo je također hrvatski zastupnik Istre *Dr. Laginja*, koji je na uvodu podvrgao ostroj kritici današnji vladni sustav u Hrvatskoj. Svoj govor prekinuo je pod konac sjednice te ga je nastavio u sjednici od petka. Izvadak tog govora priobćujemo na prvom mjestu.

K predmetu govorili su još te zastupnici *Miklas*, kršćanski-socijal te *Tušar* češki socijal demokrat, na što bijaše razprava zaključena.

Iza toga izabrani bijahu glavni govornici i to proti Mladočeh prof. *Hrasky* a za njemački nacijonalac *Glockner*. Konačno bijaše vladina osnova o promjeni djelokruga rečenih ministarstva upućena ustavnom odboru.

Izvještaj pravosudnog odbora.

Nakon toga izviestio je pravosudni odbor u drugom čitanju o promjeni nekojih ustanova u kaznenom zakonu i o reformi kazneno-pravnog reda. Te reforme tiču se ponajpače kazneno-pravnih ustanova, da se smije iz obiteljskih razloga pretrgati zatvor, što nebijaše do sada u Austriji dozvoljeno. Nove ustanove idu također za tim, da se dozvoli daljí rok za nastup zatvora.

Na koncu sjednice priobćio je izvjestitelj odbora za podielenje ukora zastupnicima, koji se medjusobno izgrdiše u predzadnjoj sjednici, da su se grdioci u samom odboru izravnali.

Pitanje talijanskog sveučilišta

U proračunskom odboru, kojemu bijaše odkazana vladina osnova o ustrojenju talijanske pravne fakultete u Beču, prihvaćen je i proveden predlog, da se to pitanje doznači posebnom pododboru.

I tako je pitanje o ustrojenju talijanske pravne fakultete sretno prispjelo u proračunski odbor, gdje će stalno prilično dugo spavati!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Radi sutrašnjeg blagdana izdali smo naš list danas posilje podne.

Nestalo štrajka u Puli. Kako smo već u zadnjem broju javili, pokušani sveobći štrajk u Puli prošlog četvrtka i petka posvema se izjalovio, te se štrajkujući radnici u subotu povratiše na rad. Tramvajski namješteníci pak nastaviše štrajkovati i nadalje. Na direkcija tramvaja prekinula je jednim mahom i taj štrajk tako, što je tramvajerima poručila, nakon što su svi pregovori ostali bezuspješni, da s njima kao cjelinom neće više pregovarati, nego samo s pojedincima, te ako koji od njih ima kakvu tegobu ili pritužbu neka se prijavi i s takovim će pregovarati. Ujedno je uprava tramvaja poručila, da je spremna uzeti 35 njih od 54 natrag u posao, a dakako samo one koje ona izabere. I tako je i taj spor tramvjera svršio podpunim fiaskom dapače velikim porazom jer nisu dobili ni ono što im je uprava u početku spora davala. Svršetak tramvajskog štrajka imala bi biti za ovdješnje socijaliste od velike poduke, kako se ne smije na lahku ruku igrati štrajka a još manje onako lahkoumno proglašivati još generalni štrajk. Sav ovaj u početku ne-

znatni spor znali su vodje socijalista tako zaplesti i zaoštriti, da je sukob bio neizbježiv a rasplet nemoguć, zato i je sada konac ovog štrajka veliki fiasko i težak poraz po socialiste. Mi smo u svakoj prigodi pokazali kako rado po istinoljublju i pravednosti stojimo uz opravdane zahtjeve mukotrpnog radničtva i njihove takove težnje uviek zagovaramo; ali videći postupak tramvijera ovog puta nismo je mogli uzeti u zaštitu jer nijesu bili u pravu, što nam konačno dokazuje svršetak njihovog štrajka.

Utorak je većina tramvijera nastupila službu, te od toga dana vozi tramvaj redovitó na svim prugama.

Završujemo ove redke jednom opazkom na adresu g. Osti-a, predstojnika puljske policije, pošto se čin dogodio prigodom štrajka. Kad je naime naš urednik po novinarskoj dužnosti došao po informacije u policajni ured, premda nas je g. Osti upoznao ponio se isti prema nama, sa vrlo malo društvene ugladjenosti a sa još manje akademske izobrazbe. Doduše sasvim drugčije bilo je ponašanje g. Osti-a — puno salameleka i „službouljudbe“ — prema izvjestitelju jednog reptilskog organa, dakle dvojaki postupak.

Ako je g. Osti u tome doista vičan, onda mu postupak prema nama dužnim počitanjem honoriramo, jer bi nas tek onda onaj drugi njegov postupak uvriedio!

Još dva od kamore s onu stranu brave. U petak bio je strpan u zatvor ravnatelj pomoćnih ureda općine Pule Vitturi. To uapšenje je usliedilo na nalog istražnog sudca, koji vodi iztragu u stvari kradje i pronevjerenja općinskog novca u Puli.

U nedjelju pak bio je zatvoren radi iste stvari službenik gradjevnog ureda puljske općine Marko Ignatz.

Hrvatske mjenice (kamblali)! Sa više strana dobivamo opravdanu pritužbu da se u Puli nigdje ne može kupiti mjenica u hrvatskom jeziku. Neka bude i ova okolnost dokazom velike pažnje i ljubežljivosti prema našem jeziku i narodu sa strane financijalne oblasti, koje bi neki ter neki iz štreberstva ili drugog koristoljubja htjeli opravdati pred opravdanim napadajima u našem listu.

Bilo bi već jednom vrieme, da naši zastupnici u Beču žestoka i oštro istupe proti samovoljnom i bezobzirnom postupku financijalnih oblasti prema našem narodu i jeziku, jer svi naši prosvjedi do sad nisu koristili, čime financijalne oblasti očito pokazuju svoju nepristranost i nezakonitost.

Glavna skupština Narodne radničke Organizacije u Puli obdržavat će se sutra u četvrtak 16. t. mj. u 10 s. prije podne u društvenim prostorijama.

Iz Premanture. Javljamo ovime, da će nas na 27./5. pos. podne posjetiti zaslužni hrvatski Sokol iz Pule i hrvatska glazba iz Medulina.

Puljski sokolaši prirediti će javnu vježbu na otvorenom, poslje javne vježbe biti će ples. Pozivlju se svi iz bližnjih strana, da dodju spomenuti dan u Premanturu na to narodno slavlje, da složni pokažemo našim izrodima da smo pravi Hrvati — da se takovima čutimo, a takovi da ćemo i ostati.

Svi složni braćo!!! na to narodno slavlje u Premanturu! — Do vidova!!

Odsudjen medulinski Talijan. Za izleta puljskih Hrvata mjeseca junija prošle godine u Medulin, bili su oni od medulinskih šarenjaka provokama i pogrdama napadnuti. Radi izazivanja i napadanja bio je prijavljen sudu vodja medulinskih Talijana Ivan Privrat, Stjepanov 38 g. star iz Medulina.

Proti Privratu provedena je pred okružnim sudom u Rovinju rasprava i on bijaše odsudjen na tatvor od čedan dana. Izgovarao se doduše i tim, da je bio napit i da su Hrvati izazivali pjevajuć hrvatske pjesme i drugim poklicima, ali sve to mu nije pomoglo ništa.

Novi način krštenja. Ovih dana je neki sudbeni kancelist u jednom gradiću Austro-ilirskog primorja krstio svoga sinčića na osobiti način.

Dva kuma, dva žestoka talijana, morali su najprije otići u mater zemlju Italiju i donijeti vode iz rijeke „Tiber“ (ova rijeka teče kroz grad Rim). Kad su se povratili i donijeli svetu rodoljubnu talijansku vodu oprali su najprije djetetu glavu a onda mu dali piti a tek iza toga svega krstiše ga po obredu rimo-kat. crkve.

Eto dokle siže histerični fanatizam talijanski, a što je najgore *ovi* ljudi u svom službenom položaju uživaju silnu protekciju tako te mnoge naše čestite i stoput sposobnije od njih preteriraju.

Razni darovi. Na predlog A. Mišana sakupljeno je u Kanfanaru u kući Petra Pučića dne 24. 4. t. g. za Družbu 32·02 K. — Na prvi dan proglašenja kapelanije Marčanske župom sakupilo se u rodoljubnom domu veleč. Vinodolca za Družbu K 26·40. — Grgo Buždon iz Pule daje na spomen stoljetnice biskupa Dobrile za Družbu K 4·— — Za spomenik Dobrile darovao je g. N. vit. Mardešić K 15.

Za Anticu Filipaš, udovu sa šestero neopskrbljene djece u Cresu, sakupljeno je u Puli K 52. Darovaše ovi: II. razred K 5·56, III. raz. K 3·28, I. raz. K 3. Po K 2 gg.: Dapčić, N. N., Jurman, Krmpotić, Pelc, Stihović, Sulčićevi, Vojnilović, N. N., N. N. — K 1·50 N. N. — Po K 1·20 Mardešić, Tonković. — Po K 1 gg. Buić, Jovančević, Johanek, Krekić, Lah, Maričić, Opašić, Orlić, On, Dr. Perić, Sladonja, Turak, N. N., N. N. — K —·82 Viel. — Po K —·50 Iskra, Korošikov — K —·44 N. N. — U ime sirote udove svima usrdna hvala!

Dar našoj djeci. Velezaslužni gospod. Niko vit. Mardešić darovao je K 20 za majalis djece „Družbinih“ škola u Puli, na čem mu se ovijem najsrdačnije blagodari.

Iz Premanture primamo: Prošlog mjeseca poslao sam mog dečka u trafiku da mi kupi pošt. marke. Nu tamo mu odgovoriše, da oni imaju marke samo za svoje mušterije. Pitamo s toga g. ravnatelja poštanskog ureda u Puli, da nas obavjesti, je li trafika u Premanturi ima dozvolu prodavat marke samo za one kojima trafikant *hoće* ili mora svakomu prodavati. U jednom ili drugom slučaju zahtjevamo, da bude naredjeno tom trafikantu te poštanske marke ima prodavati svima. — I. S.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj. Veloselske iskre. Na 1. 5. bijaše općinska sjednica. Bilo je u sve „12 puntov“ reko bi Lošinjanac — mi ćemo se osvrnuti samo na nekoje. Prije svega predložio je g. načelnik, da se neku osobu imenuje počastnim gradjaninom. Naši nijesu bili protiv toga nego su dapače odobrili. Ali je nas stari „Tolstoj“ predložio, da ako se drugog neće se barem imenuje i onoga, koji je do dandanas dosta toga učinio za Vel. Lošinj i koji će u buduće ako ga Bog poživi raditi a to je naš zastupnik Spinčić. Vječni muk, ko da je gluho doba noći, zavladao je u općinskoj dvorani — glasovaše samo naši, za taj prijedlog, dakako manjina, te je propao. Ljepo je uzkliknuo naš „Tolstoj“. „Čini mi se, da svi Lošinjani znadu što je dužnost, ali ju ne vrše“. Pitam Vas gospodo! Recite mi jednu osobu, koja je učinila više za Lošinj od našeg zastupnika? Ali Vama smrdi što je Hrvat, vi se ne obazirete na rad — radio koliko mu drago Hrvat je — to onda ne priznaj mu zasluge.

Pitalo se također podporu za našu školu — obrazložilo im se koliko troše oni za svoju a za našu nijesu nikad ni novčića dali — ko da djeca koja polaze hrvatsku školu — nijesu sinovi Lošinjana, koji plaćaju poreze već kakvih Kineza. Na molbu za podporu odgovorilo se, da je to privatna škola. Ali možete gospodo davati svake godine po 100 K za propalu koparsku izložbu, to da, ali za siromašnu djecu našu ne. E što ćete opet dolazi ono „Hrvat“ — previše im to ime smeta.

„Glavna tačka dnevnoga reda bila je gradnja nove općine — bilo je o tome zadnji put u vašem listu. Glasovalo se 12 da a 8 ne na njihovu korist. Velim korist biti će za pojedince dok za ostalo pučanstvo biti će ponovno uže oko vrata — plaćaj — plaćaj a sve za koga? Nije dosta ono duga već čini i novoga a da je od potrebe. E pa što će — rekao je jedan „konšiljer“ ta i općina u Berlinu ima duga. „Bravo šijor konšiljer“ toga se vi držite onda ćemo lijepo naprijed. Ceste, ceste poljepšavajte a ne za suvišne stvari razbacivat novac.

Krčki kotar:

Osušenje „Jezera“ na otoku Krku. Već lani se je konačno dalo na posao osušenja „Jezera“ na otoku Krku, za koje se je mnogo godina pisalo i govorilo, što u pokrajinskom saboru, što u zastupničkoj kući carevinskoga vieća. I ljetos se nadaljuje s radom. Dne 26. travnja otvorilo se je mali tunel potrebit u cjelokupnom prokopu koj vodi iz „Jezera“ prema moru na Njivicama, te kojim će voda iz „Jezera“ izticati u more. Otvorenje tunelića najzanimivije radnje kod toga djela, htjeo je poduzetnik malko proslaviti, pak je pozvao gg. župnika, načelnika, nadučitelja i druge iz Omišlja, da se s njim porazvesele.

Kod toga izražavali su učestnici radost nad tim djelom, koje će biti gotovo tečajem ove godine, i izticali osobe koje su si kod toga djela stekle zasluga. I mi se radujemo s njimi uz vruću želju, da bude radnja što koristnija tamošnjemu našemu narodu.

Premještenje u političkoj struci. Iz Krka ide kao upravitelj c. k. kotarskog poglavarstva tamošnji c. k. kotarski poglavar g. Fran Lasić. U Krk dolazi kao upravitelj onog poglavarstva namjestnički tajnik g. Dr. Karlo Lusina.

I ovim imenovanjem pokazala je maćuhinska vlada svoju veliku ljubav do našeg naroda. Za kotarskog poglavara u Krk, dakle za kotar čisto hrvatski, imenovala je vlada čovjeka, koji pozna jako malo hrvatski jezik.

Ili možda vlada šalje u hrvatski kotar g. Lusinu zato, da tamo nauči hrvatski?

Voloski kotar:

Za glavnu skupštinu „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru“ u Zametu. Kako je javnosti poznato već, obdržavati će naša „Družba sv. Ćirila i Metoda“ u nedjelju 19. t. mj. svoju ovogodišnju glavnu skupštinu ovdje u Zametu (kod Rijeke) Poznavajuć velike zasluge, koje si je vriedna „Družba“ postigla svojim marnim radom, da očuva našu rodjenu grudu, našu milu materinsku rieč, sakupiše se — na vijest, da će ovog puta „Družba“ medju nama viećati — oba odbora mjestnih društava „Sloge“ i „Sokola“ uz pripomoć nekoje vidjemije gospode i združiše se u posebni odbor. Taj odbor preuzeo si je zadaću, da po primjeru drugih mjesta, gdje se je „Družbina“ skupština obdržavala, što dostojnije proslavi taj dan. Veliki pokret što je zanio diljem riječko-istarske granice, da očuvamo naše narodne svetinje i vični u toj borbi, velikim se veseljem latismo posla, da svim silama podjemo u suret natoj vriednoj „Družbi“. Taj dan nadamo se, da će biti naša riječko istarska granica točka u kojoj će se usredotočiti narod iz svih krajeva domovine. Za to svatko tko se čuti Hrvatom i kome je iole moguće, neka ne propusti ove zgode, da pohrli do Zameta, da prisustvom svojim doprinese nešto ovoj slavi — da što sjajnije manifestiramo ljubav narodne misli na pragu još otudjene nam Rijeke!

Za putovanje najzgodnije je, da se izravno podje do Rijeke. Iz Rijeke može se kočijom iz središta grada, u Zamet (k Finderlu razumjet će najbolje kočijaši) u po sata, ili sa tramvajem do Kantride, a odavde 15 časaka u Zamet. Za svaku eventualnu potrebu ili uputu biti će na medjama koli na Kantridi, toli na gornjoj cesti u Zametu neki odbornici, koji će biti u tu svrhu na raspolaganje slav. općinstvu. Razpoznat će se ih moći po bijedo modroj vrpci oko ruke.

Dar općine Kastav. Općina Kastav podarila je zakladi za podupiranje siromašnih djaka učiteljske škole u Kastvu K 200 umjesto vienca na odar svog blagopokojnog počastnog gradjanina g. Josipa viteza Gorupa pl. Slavinjski.

Sastanak pravaških zastupnika u Opatiji. Prošloga čedna sastalo se je u Opatiji 20 bivših zastupnika stranke prava iz banovine, da viečaju pod predsjedanjem Dr. Mile Starčevića o političkom položaju nakon imenovanja kraljevskog komesara u Hrvatskoj.

Konferencija primila je na znanje izvješlaj o radu uprave stranke, zaključila, da se zahvali hrvatsko-slovenskom klubu na carevinskom vieću u Beču što se je u parlamentu i u delegacijama postavio na jasno i odlučno stanovište stranke prava; zrazila je zahvalu i ostalim strankama carevinskog vieća i visoke delegacije, koji se zauzeše za uspostavu ustava u Hrvatskoj te je umoljen predsjednik hrv.-slovenskog kluba g. Dr. Ivan Šušteršić, da taj zaključak konferencije spomenutim prilikom.

Pazinski kotar:

Pazin 7. V. 1913. Ove nedjelje, kako je to čitaocima N. Sloge poznato, imali smo proslavu stogodišnjice rodjenja oca istarskih Hrvata — nezaboravnog Dobrile.

Gradjanstva se sakupio liep broj, a bilo je i prilično broj naroda iz okolice. Zabava i sve točke programa bile su izvedene u potpunom redu, a posjetioci vratili su se svojim kućama sa ugodnim čuvstvom u srcu, da je dobrilino sjeme palo na plodno tlo.

Ovom prilikom ne možemo premučati jednu vrlo važnu činjenicu. Ovdješnji mjesni list u svom broju od 30. travnja javlja, da mi priredjujemo zabave, *da izsisavamo narod*, a na drugoj strani *indirektno nasiva jednog starijeg učitelja, usor oca obitelji, čovjeka čestita i zaslužnog učitelja i rodoljuba špijonom.* Ne shvaćamo zašto se ovo piše, ali ovakvo pisanje prevršuje mjeru ustrpljivosti i obzira. Na takav način ne radi se niti na uhar vjeri, niti domovini, nego baš na uhar našim dušmanima. Tu počima izljev zlobe, a ujedno je dokaz, kamo čovjek dospije kad ga strast svlada.

Jest, mi se moramo zabrinuto zapitati, gdje su ona liepa vremena bratske ljubavi, muževne borbe i sloge?

Porečki kotar:

Iz Livade. Dne 28. prošlog mjeseca obdržavala se je na Livadama u družbinoj školi glavna skupština ondješnje posujilnice i politički sastanak. Prvo je teklo običnim redom, te nema što vanredna da se spomene. Tim važniji pako i zanimiviji bio je politički sastanak.

Premda je bilo kišovito, bio se je sakupio krasan broj ljudi. Prostrana školska dvorana nije mogla da primi sve slušaoce dobra je trećina ostala izvana u veži, na stubama i pred zgradom.

Na sastanku govorio je narodni zastupnik požrtvovni g. Sancin. Lijepim, oduljim govorom ocrtao je djelovanje naših zastupnika u Poreču i u Beču. Prikazao je naš politički i gospodarski položaj. Istaknuo je i diobu istarskih občina, osobito ono, što se tiče Livada, te nepravedne i nepotrebne zahtjeve istarskih Talijana. Sjetio se i poljodjelstva, a napomenuo je i kaporino cviće iz Pule.

Divit se moramo našim Livačanima, što pred malo godina bez škole, bez ijednog svog čovjeka, tlačeni i zapostavljeni od suda, u općini, na sudu itd. danas dolaze svi složno na naš politički sastanak kao osviješteni Hrvati, dolaze ne da slušaju zamamna obećanja zastupnika, već da vide svoje zastupnike, svoje supatnike, da čuju poučnu i lijepu riječ iz ustiju plemenitih narodnih pregalaca.

Moramo da čestitamo njihovom učitelju g. Nežiću, koji je znao da tako odgoji i osvijesti onaj narod, a čestitamo i samom narodu koji je mogao da odoli tolikim bijesnim tudjinskim navalama, te ostati ono, što je vazda bio, svoj na svojoj grudi.

Koparski kotar:

Prigodom stogodišnjice slavnog Dr. J. Dobrile sabrao gosp. Kristofić Matko u Kopru, a darovali za siromašne učenike c. k. gimnazije u Pazinu sljedeća koparska gospoda:

po 3 K: Kristofić M. c. k, učitelj, Peschek A. ravnatelj c. k. kaznione; po 2 K: Jakac c. k. učitelj, Glavina B. dušobrižnik, Fischer J. preglednik, Stergar I. c. k. činovnik, Kramberger F. svećenik; po 1 K: N. N., Aktuk činovnik posujilnice, Rakovšček činov. posujil., nadstražari c. k. kaznione Filipić, Pink, Lutman, Pegan, Paulin; stražari c. k. kaznione Guardiančić, Jurca, Gregorčić, Zornik, Pečenko, Grdina, Pobega, Drnovšek, Sauli, Zorč, Ferjančić II.; nadstražari c. k. kaznione Cvijanović, Vizintin Frane, Lidovž, Sever, Petelin, Gulić, Ferjančić, Sonc, Valer, Kočevar, Melihen, Čopić, Zadković, Vertanc, Terpin, Pavlica, Dobrila, Colja, Tinta, Steffe A., Zabrić; stražari c. k. kaznione Ostrovska, Babić, Morel, Gomilelj, Petric, Skarabot, Walderštein, Brecelj, Macarol J., Fabić, Kopačin, Raubar.

Iz Buzeta. Dne 5. t. mj. preminuo je u Sv. Ivanu kod Buzeta nakon duge i teške bolesti posjednik Antun Fiego, predsjednik potrošnog društva. Pokojnik se je uvjek pokazao kao vatren narodnjak. Već od malih se je nogu zanimao za našu narodnu stvar. Uživao je medju ovdješnjim pučanstvom velik ugled što se je najljepše vidjelo na dan pogreba. Ovim Sokolske glazbe koja je bila dužna da ga prati i kao Hrvata i kao svog člana utemeljitelj, prisustvovao je sprovodu veoma velik broj ljudi iz bliže i dalje okolice, premda je bio radni dan. Nije dakako uzmanjkala niti naša inteligencija. Slava mu!

Račice kraj Buzeta. Podružnica družbe sv. Ćirila i Metoda sazivlje dne 19. t. m. u 4 sata po podne svoju redovitu godišnju skupštinu u prostorijama g. Josipa Sinčić a. Tom zgodom primat će nove članove. Nadamo se, da će tog dana pohrliti svi iz obližnjih sela u Račice.

Razne primorske viesti.

Glavna skupština „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru obdržavati će se dne 19. maja t. g. u Zametu (občina Kastav). Po skupštini priredjuju domaća društva veliku zabavu.

Osrogodišnja skupština „Družbe" biti će vatrena i zanimiva i radi toga što će se vršiti na samoj granici otudjene Rieke, s kojom su zavladali protuzakonito i protupravno Madjari i njihove talijanaške podrepnice. Za našim narodom na našoj granici teže riečki *ungaresi* i *irredentisti* pa im valja i na skupštini pokazati, da su im uzaludne djavoljske osnove te im glasno doviknuti: prste k sebi!

Proslava stogodišnjice rodjenja biskupa Jurja Dobrile u prestolnici svih Hrvata. I u prestolnici svih Hrvata, u našem bielom Zagrebu bila je dolično proslavljena stogodišnjica rodjenja najvećega Hrvata Istre biskupa Jurja Dobrile.

Proslavu je potaknuo i priredio (21. travnja) klub hrvatskih i slovenskih akademičara Istrana u Zagrebu.

Njegovim pozivom odazvao se je Zagreb baš kako treba. Velika dvorana glazbenog zavoda bila je i u prizemlju i na galerijama puna. Bili su tu nadbiskup Bauer sa svojim tajnikom Barlè, kanonici Suk, Baron, Strahinščak; sveučilišni rektor Domac, profesori Pazman, Šilović, Vrbanić, Klaić, Surmin, Car; gradski načelnik Holjac; vladin savjet. Trnski; predsjednik Matice Hrvatske prof. Kučera; ravnatelj djev. liceja Hoić; mnogo druge gospode starije i mladje; jako mnogo gospodja i gospodjica.

Prije nego li se je počeo provadjati program „svečane akademije" — tako se je proslava zvala — pozdravio je akademik-Istranin Šestan prisutne, i zahvalio svim prisutnima što su došli, naročito pak onim koji su došli da kod akademije sudjeluju.

Zbor svenčilištnoga pjevačkoga društva „Mladost" odpjevao je krasno tri pjesme i to najprije „Dobrilinu himnu" od Brajše Rašana.

Profesor Josip Novak i Vladmir Huber odigrali su prvi na guslama drugi na glasoviru divan glazbeni komad i morali su na sveobći zahtjev, dodati još jedan komad.

Gospodja Marija Ružička-Strozzi krasnoslovila je pjesnički sastavak Rikarda Katalinić Jeretova „Dobrili o stoljetnici rodjenja".

Zastupnik profesor Vjekoslav Spinčić govorio je o Jurju Dobrili kao svećeniku i biskupu, dobrotvoru i domoljubu, te parlamentarcu.

Sve je teklo u najvećem redu. Svim je obćinstvo izreklo duboku zahvalnost burnim odobravanjem i oduševljenim klicanjem; a svi glasovi služili su se u jedan:

Slava biskupu Jurju Dobrili!

Bila su to dva sata, od 11. pr. p. do 1 po p. pravega užitka kako su se mnogi izrazili.

Jaz bio je bezplatan, a. su se dobrovoljni prinosi primali, te je njimu uniš'o preko K 600. Odbiv troškove ostalo je kakovih K 400, koji je dobila naša plemenita Družba u prosvjetne svrhe u Istri, za koje je veliki pokojnik radio cieli svoj život, i namro liepe svote za sve buduce vjekove.

Američki Hrvati za braću u Banovini. Bezpravlje u Hrvatskoj, koje nametnuše Magjarski silnici Banovini te tiranski postupak što ga provadja podli magjarski slugan Cuvaj, odjeknuo je i u srcima Hrvata i Slavena u St. Louisu u Americi. Ta vrla naša braća na prvi glas o nesreći što je snašla našu braću u Banovini skupiše se na velikoj skupštini i podigoše svoj glas ogorčenja i prosvjeda nad barbarskom tiranijom dolnjom resolucijom.

St. Louiski Hrvati zajedno sa ostalim Jugoslavenima okupljeni na velikoj skupštini dne 31. ožujka 1912. ogorčeni žalosnim dogodjajima u Hrvatskoj prihvaćaju sljedeću *resoluciju*:

1. Osudjuju najstrije krnjenje ustavnih prava i zakona u kraljevini Hrvatskoj, te protestiraju proti nasilju, bezpravlju i brutalnostima, koji se vrše proti Hrvatima i Srbima.

2. Izražuju tople osjecaje za patnje svoje braći u banovini naglašujući svoju solidarnost i mole, da u toj borbi za svoja prava ustraju, te ne klonu, proti nasilnom sistemu magjarskih eksponenata.

3. Pozdravljaju oduševljeno junački nastup brace iz Dalmacije, Hercog Bosne i Istre, koji pokazaše, da nas ništa ne dijeli u obrani za čast narodnog obstanka.

4. Mole sve narodne zastupnike u Banovini i izvan nje, da složno dignu svoj glas i poduzmu složne korake u državnim i zemaljskim zastupstvima na obranu Hrvatske i njenih zakonitih ustava i težnja.

5. Prezire javno i označuje izdajicom svakog onog Hrvata i Srba, koji bi se dao u službu madjaronskih tirana, da tlači i gazi *Hrvatska prava.*

Primljeno na javnoj skupštini u St. Louis, Mo.

S. D. 31. ožujka 1912.

Rev. Jos. Kompare, predsjednik. *Luka Šarar* tajnik.

Priznanje i zahvala. Poznati vodja riečkih Hrvata g. Dr. *Erasmo Barčić* poslao je narodnom zastupniku i delegatu g. prof. Vjekoslavu *Spinčiću* sliedeću brzojavku:

„Kao najstariji od izabranih zastupnika za prošli hrvatski sabor, bezpravno prije njegova sastanka razpušten, dosljedno kao njegov dobni predsjednik najsrdačnije u ime hrvatskog naroda blagodarim Vama, Masaryku, Čingriji, Šuštersiću knezu Svarcenbergu, Kramaržu i ostalim našim prijateljem za muževnu obranu naše težko izkušane otačbine i za energičnu obtužbu naših tlačitelja pred evropskim forumom radi zuluma pod kojim ona stenje.

Erazmo Barčić.

Zastupnik prof. *Spinčić* odgovorio je odmah Dr. Barčiću sliedećim brzojavom:

„Erazmo Barčić — Rieka.

Objavio Vašu zahvalu. Učinili smo samo svoju dužnost. Zulum madjarskih oligarha je grozan ali će i njima doći crni petak. Najsrdčanije pozdravlja

Vjekoslav Spinčić".

Izpiti na c. k. ženskom učiteljstu u Gorici vršiti će se: 1.) Za djecja zabavišta i za ručne radnje počimajo dne 3. junija u 8 sati u jutro. Prešnje ukažu valja do 15 maja o. g. 2.) Pismeni i pisti zrelosti vršiti će se od 20. do 23. o. mj. 3.) Glede prijavnih izpita za prvi tečaj izaci će posebni oglas.

Poziv na pčelare. Pozivamo ovim svekolike pčelare svećenstvo i učiteljstvo i sve redoljube sirom Istre, da se učlane u *Istarsko pčelarsko društvo u Pazinu* i tako podpomognu materijalno ovo društvo, koje ima vrlo plemenitu svrhu.

Član utemeljitelj plaća jednput za uvjek K 20, redoviti član K 3 a podupirajuci član dvije krune na godinu.

Na zahtjev šalju se pravila

Milodari. Baštinici pok. g. Josip viteza Gurupa, veleposjednika na Ricci, opredielili su da počaste uspomenu svog supruga, otca, djeda itd. u dobrotvorne svrhe Ricci, Sočaku, Trsta, Kastva, Bakra, Voloskom, Pazinu, Ljubljani, u Slavini, Sv. Petru, u Zagorju, u Vrbnici, u Postojni, u Železniki, Gorici, Celju, Kriva Vrba i Fumicellu *K 10.000.*

Od te znatne svote odpadaju u dobrotvorne svrhe raznih društava u Istri sliedeće svote:

1 Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru K 5000. 2 Djačkom domu u Pazinu K 2000. 3 Djačkim pripomoćnom družtvu Veleski Opatija K 1000. 4 Siromasi obćine Kastav K 1000. 5 Bratovštini hrvatskih ljudi u Istri K 500. Ukupno K 9.500.

Gg. baštinicim u ime podarovanih najsrdačnija hvala a vrlom dobrotvoru slava i vječni mir i pokoj!

Prestolonasljednik nadvojvoda Fran Ferdinand i istarski pastir Kadno je ovogodišnje zime stanovao na hrvatskim otocima, vozio se je često uz morsku obalu.

Tako je nekog dana na svojoj jahti doplovio do mjesta Vrsara u zapadnoj Istri i njim bio je i jedan dezertopisnjc sv. U luci pozdravio ga je vrsarski načelnik g. Dapas. Tik uz obalu jahao je svoje ovce siromah Ćo iz istočne Istre. Medju ovcama bio je jedan snježnobieli janče, na kojega su odmah pale oči malog nadvojvodinog sina. On je odmah stao janje gristi moleći nadvojvodu da mu ga kupi. Na to je nadvojvoda pristupio k pastiru te ga nagovorio u hrvatskom jeziku i zapitao dali bi htio prodati janje. Na to mu pastir odgovori: „Neću gospodine, jer gojim živinčetu za sebe." „Odakle ste?" „Ja sam iz Učke. Siromašni smo ali poštenj ljudi." — „A znate li tko sam ja?" Pastir ga belja u admiralskoj odori promatrale, te reče „Velik gospodin morate biti." „Jeste li kada vidjeli vašega cara?" — „E, koliko puta sam vidio presvjetla krunu kad je putovala za Pulu!" „Znajte dakle, ja sam njegov nasljednik". Iza toga popusti odmah pastir izjaviv, da daruje njegovu sinu janje. Pošto mu je nadvojvoda htio dati nagradu, odgovori: „Ne! ne! takovom gospodinu ga darujem. Imadem ih hvala Bogu dosta."

Jedva nakon dugog nagovaranja i pošto mu je vrsarski načelnik namignuo, uzeo je pastir 100 K što mu ih je nadvojvoda pružio. Na to je uzeo janje u naručaj te se svi uputiše prama jahti. Najveseliji bio je devetgodišnji sin nadvojvode, koji je radostno skakutao oko pastira, koji mu je nosio janje.

† **Kapetan Niko vitez Duboković.** U Jelsi — otok Hvar — u Dalmaciji preminuo je u visokoj starosti od 79 g. Kapetan Niko vitez Duboković, občinski načelnik, veleposjednik i predsjednik hrvatske stranke u Dalmaciji. Pokojni kapetan Niko bio je svojoj občini na čelu pune 44 godine; izabran bijaše u zemaljski sabor po dva puta, te se je u javnom životu svoje domovine svojim rodoljubnim djelovanjem često isticao. Ustrajnim i marljivim radom stekao si je velik imetak te ga ubrajaše medju najbogatije osobe Dalmacije. Posliednjih godina bio je predsjednikom hrvatske stranke, za koju je mnogo učinio i žrtvovao.

Ratna mornarica iskazala je odličnom pokojniku riedku počast, poslavši na njegov sprovod jednu torpednjaču u Jelsu.

Vječni mir i pokoj uzor- rodoljubu!

Franina i Jurina.

Jur. Zoas Frane va Lovrane je komunski dotor kar brizan taran.

Fr. Da su mu kalali plaću?

Jur. Par da si, zac se je stavil konkorenci delat barkarićim, venem nekakovim natom ki vse sumura dela lego hodi i vapa.

Fr. Tako je i on spodobau Pikastrace, ki nemore videt Lovrance.

Jur. Ja ja i batba Menjingom jes mu pomore, i se pusti rapalnevat i od njega, pa odbacuju prave Lovranci i vredni a na kemunske redute zna a ke logat, dr je neki invalid; a ki je vise invalidnji lego on i neput.

Fr. Iurin prav, zac sior pedesta je najvise balan i najvise pak kad ima prika vela persona, a Pikastrace da se ne bi ocitil s tuhom kega nosi bi brzo stramal.

Jur. Mala skoda za svi takovi.

Fr. A oni rapresentanti su mu jos i konfermali

Jur. Ja rapresentanti i svi oni ki nosle sanac za se a ne za dobro od komuna i za dobro od mesta, njim se malo mari, samo da njim ne zamu one krunice od duti

Fr. Ča bes rekal zac Kurjanovski, krnjeli va košaru ljivanje?

Jur. Ta je lipa, a zac tak njekovi prijateli va Rovinje va Kabal smrdeje?

Oba E brate, laka duga ned nize naša kuttura.

Poziv.

Pozivlju se članovi „Zmiujskog društva za šednju i zajmove" na VIII. redovitu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 13. Junija ov. god. u 3 sata prije podne u društvenem stanu u Zminju.

Dnevni red.

1. Čitanje i odobrenje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Odobrenje računskog zaključka za g. 1911.
4. Izbor upravnog Odbora.
5. Izbor nadzornog odbora.
6. Izvješće o stečaju [illegible]

Opazka. Svakomu je pravo kroz [illegible] jednjih 8 dana da pregleda račune stečene u Zupnom uredu u Zminju.

Odbor.

Poziv

„Gospodarsko trg. društvo u Kastvu“ obdržavati će dne 27. maja t. g. u 3 s. za podne u društvenim prostorijama u Spinčićima br. 89 svoju **treću redovitu glavnu skupštinu** sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pročitanje zapisnika posliednje glavne skupštine.
2. Izvještaj upravnog odbora.
3. Izvještaj nadzornog odbora.
4. Odobrenje zaključnog računa za 1911.
5. Izbor jednog člana upravnog odbora.
6. Razni predlozi.

Kastav—Spinčići dne 14. maja 1912.

Odbor.

Raspis jeftimbe.

Ovlašteni od općinskog zastupstva u sjednici od 27.XII.1911. potpisano ovime raspisuje

javnu jeftimbu

za prodaju općinskog zemljišta

označenog česticom 132 u Baški.

Zemljište leži neposredno kod brodogradilišta a uz morsku obalu u luci suprot kupališta i mjeri popriječno 1170m².

To je zemljište parcelovano u tri dijela. Od ovih prvi (oko 150 m².) prodati će se napose, a ostala dva (oko 480 odnosno 540 m²), jer sačinjavaju jednu citelinu mogu se kupiti i zajedno i svaki napose.

Zemljište se prodaje u gradjevne svrhe.

Izklična je cijena 7 Kr. m².

Jeftimba će biti u općinskom Uredu u Baški, dne 23. V. 1912. od 10 do 12 sati prije podne.

OPĆINSKO POGLAVARSTVO BAŠKA.

dne 23. III. 1912.

Načelnik: B. **Kaftanić.**

Reštauracija

- „Narodni Dom“ u Puli -

izdaje se u najam.

Pobliže upute i uvjete daje gosp.

Grga Basletić,

kavana „Narodni Dom“, Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih bôli i grčeva želuca i u crijevima. Poznate svakom u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijeva. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici je 1 K, za bolesnike 2 K. Šalje se proti pouzdanju ili predbježnoj uplati.

Naručbe se šalju na lijekarnu

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

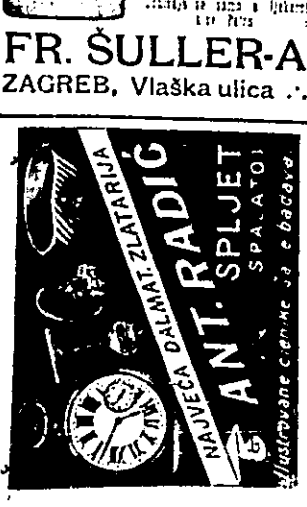

Agente

ili mjestne zastupnike za prodaju najboljeg Liptovca (Liptauer) traži u svim većim gradovima Monarhije. Prva Bos.-Herceg. tvornica ovčjeg sira, Travnik — Bosna.

Ivan Novak,

knjigoveža u Pazinu, traži za knjigovežarski zanat naučnika.

Traži se

prodavačica vješta u trgovini delikatesa. Upitati se kod A. Sillich, Riva del Mercato br. 1.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Ljekarnika

A. THIERRY-a balsam

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznjeno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izkašivanja promuklosti, katara grla, presobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opekline, kožnih bolesti itd. 12.2 ili 6.1 ili 1 vel. poreibna boca K 5.60

Thierry-eva cenfifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, ateesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa holima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.65.

Izvor: Ljekarna „K Anglelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

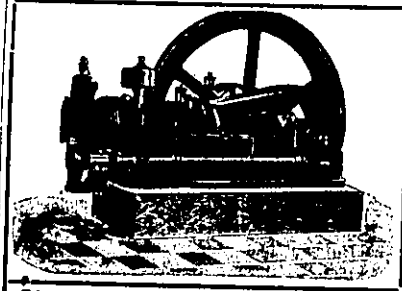

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na naftu sustava DIESEL, najnovije ležeće konstrukcije, prometni troškovi po konjskoj sili na uru 1½ hel. više, motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na smrsavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća ∴ ∴ ∴

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

Svoj k svome!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijenićnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limun). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Doprema automobilom.

Svoj k svome!

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - - Radnja točna. - - Najpovoljnije ciene. -

IGNAZIO STEINER, PULA

--- PIAZZA FORO. ---

GORICA ∴ ∴ TRST

Krojačnica prvoga reda.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5 25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	odl.	Malinska . . .	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.15
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . .∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama i Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	∨Baška . . . . ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka . . . .∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	∨RIJEKA . . . . ↑	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	↓Rab . . . .∧	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨Rijeka . . . . ↑	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI . .∧	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned.	Četvrt.	Postaje	Utorak	Petak
prije popar	prije podne		po podne	po podne
10.15	7.35	∨RIJEKA . . . ↑	5.—	5.—
10.50	8.10	Opatija . . .	4.26	4.25
11 —	8.20	„ . . .	4.15	4.15
12.20	9.40	Beli	2.55	2.55
12.30	9 50	„	2.45	2.45
1.20	10.40	Merag	1.55	1.55
1.30	10.50	„	1.45	1.45
2.10	11.30	Krk	1.05	1.05
2.20	11.40	„	12 55	12.55
—.—	po podne 1.40	Baškanova . .	prije podne 11.25	prije podne 11.25
—.—	1.20	„ . . .	11.15	11.20
—.—	2.10	Lopar	10.10	—.—
—.—	2.40	„	10.05	—.—
4.20	3.40	Rab	9.25	9.05
4.50	4.—	„	9.—	9 —
4.55	4.25	Lon	8.35	8.35
5.—	4.30	„	8.30	8.30
6.10	5.40	Veli Lošinj .	7.20	7.20
6.20	5.50	„	7.10	7.10
6.30	6 —	Mali Lošinj*) .	7.—	7.—
6.40	6.10	„	6.50	6.50
7.30	7.—	↓NEREZINE . .∧	6 —	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punta i Sl. Baški**

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	∨Vrbnik . . . . ↑	dol.	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak . . .	odl.	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Silo	odl.	3.30
5.40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	↓Crikvenica . .∧	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

5.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.

pr. p. dol. Rijeka 8.51 odl. 12.45 po p.

Broj 21. Pula, u četvrtak dne 23. maja 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Pozor izbornici III. kotara grada Pule!

Kako je poznato, urečeni su za III. kotar grada Pule izbori za pokrajinski sabor Istre. Listine su već sastavljene, ali tako manjkavo, da se je na prvi letimični pogled opazilo, da je izpušten iz istih ogroman broj najboljih naših izbornika, koji usljed toga ne bi mogli glasovati.

Te se listine mogu popuniti do 1. junija ove godine. Prepis tih listina nalazi se u „Narodnom domu" kod gosp. Josipa Stihovića. I zato pozivljemo sve naše izbornike neka dodju u Narodni dom listine pregledati, da vide jesu li oni ili njihovi znanci u listinu uvršteni. Svaki neka donese sa sobom poreznu knjižicu ili platežni nalog sa kojim mu je porezna oblast porez odmjerila. To je potrebito, da se ustanovi, koliko poreza plaća pojedinac i prema tome jeli on izbornik.

Izbornik je svaki onaj, koji plaća najmanje 20 K čistoga izravnog poreza (kućarine, zemljarine, obtrnine ili lične dohodarine) a stanuje u III. izbornom kotaru.

Treći izborni kotar obuhvaća onaj dio grada Pule koji ostaje na lijevu ruku kad ideš iz ulice Giovia u ulicu Stanković do ulice Dante iz ove na ulicu Sissano pak kroz istu do ulice Francesco Patrizio pak puteljkom iza Bolnice na Medulinsku cestu pak kroz ulicu Mutila na premontursku ulicu pak od nje na ulicu Carlo Defranceschi. Od ulice Carlo Defranceschi na lijevo od praveca što ide ravno sa istom na južni ugao (kantun) kazerne od mornarice. Dakle u III. kotar grada Pule spadaju ovi predjeli: Kroacija, arena, Dignano, Tivoli, Montegrande do Fazanske ceste, Sijana, Monte Serpo, Monvidal, Kastanjer, Valmale, Komunal, Busoler, Gregovica, Medulinska i Premunturska cesta, pra dei sette moreri, Monte paradiso, Monte Rizzi, Veruda, Verudella, Maksbarake, Polikarpo te naša sela — Vintijan, Vinkuran, Valdebek, Šikići, Škatari, Jadreški.

Kako vidite izbornici, izpušteni ste mnogi iz listina, a ako se to ne popravi, ne ćete moći glasovati. Zato je vaša dužnost, da dodjete kako smo prije kazali u „Narodni dom" listine pregledati a ondje se nalaze ljudi, koji će stvar urediti.

Od Talijana naravno nitko nije iz listine izpušten. Njihovi ljudi listine sastavljaju i izpuštajuć iz istih naše izbornike, hoće da spase kamoru, koja sada nikakove pomoći ne ima, od kada je obćinu pokrala. I laća se sada falsifikovanja listina kako zadnjeg sredstva, da nam i ovaj naš treći kotar ukrade.

Požurite sedakle izbornici dok ste još na vrieme, da ne bude kasnije prigovora: „zašto nisam ja u listini? ja bi moral biti."

Godišnja glavna skupština Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Zametu.

Suncem obasjano ubavo istarsko mjestance Zamet bilo je u nedjelju dne 19. o. mj. u velikoj slavi. Sa srdačnim rodoljubnim zanosom dočekalo je mnogobrojnu braću, koja je dohrlila s raznih strana naše domovine, da čuje riječ naše družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Lijepi je Zamet imao u svojem krilu lijepi broj istarskih vodja i prvaka. Iz Pazina došli su zastupnici dr. Trinajstić i dr. Kurelić, iz Poreča dr. Zuccon i Andrijčić, iz Buzeta zastupnik Sancin, a iz Trsta zastupnik dr. Brnčić. Vidjeli smo na okupu naše junačke sokole iz Voloskoga, Mihotića i Zameta, koji su došli u odori, a na čelu im starosta Vitezićeve župe dr. Poščić. Došlo je predstavnika naših ljudi sa otoka, došlo je Šušačana, a što nas je osobito razdragalo pohodila nas mnogobrojna braća iz Rijeke i okolice. Taj posjet naše riječke braće dao je ovogodišnjoj družbinoj skupštini neki posebni ton, neko posebno značenje. Naša družba je pohrlila ove godine na samu istarsku granicu, da svojim dosadašnjim uspjehom i budućim nadam ulije u srou odvojene braće novih nada i utjeha. Divan je bio dan, nešto svečano padalo je na miru, modro more i na daleke svjetne obale, a puno nježnosti i topline bilo je ono naše bratimljenje sa našom milom riječkom braćom, našom banovinskom braćom komu su i svjedoci i dionici bili takodjer i mnogobrojni naši prijatelji, Slovenci, Srbi i Česi.

Skupština se držala u prekrasno okićenom i našim trobojnicama uređenom vrtu društva »Sloge«. Otvorio ju je oko tri sata poslije podne predsjednik profesor g. Vjekoslav Spinčić. Biranim se je riječima sjetio velikog preporoditelja Istre, dra Jurja Dobrile. Naveo je nekoliko njegovih važnijih zasluga, što ih je kao preteča naše Družbe, imao na polju obće narodne prosvjete u Istri. Napomenuo je, kako se je trsio i nastojao, da naš narod podigne i duševno i gospodarski. Po svršenom govoru zaorilo je iz tisuću grla: Slava istarskom preporoditelju dru. Jurju Dobrili! Zatim se je sjetio pokojnog Adolfa Petru-a, koji je malo vremena živio u Istri, ali joj je za to vrijeme učinio mnogo dobra, a Družbi namijenio opo ručno 25.000 K. Spomenuo se i nedavno umrlog Josipa Gorupa vit. Slavinskog, kojega je obitelj darovala Družbi 5000 K. Napomenuo je dar od 25.000 K, što ga je Družbi poklonio preuzvišeni dr. Juraj Posilović, zagrebački nadbiskup. Izrazio je hvalu i presvjetlom g. nadbiskupu kodjatoru dru Anti Baueru, koji je veliki zagovaratelj naše Družbe i čijim zagovorom i posredovanjem primila je Družba rečenu svotu.

Napokon hvali darežljivim rukama svih Hrvata i Hrvatica, gdjegod oni bili — ta njihovom pomoći je otvorila do sada Družba 46 škola, u kojim podučava preko 60 učitelja i učiteljica.

Mrtvim je skupština kliknula slava, dok je žive naše dobročinitelje upravo urnebesno pozdravljala. Tekom dalnjeg govora gospodin se je predsjednik obazreo na prošlogodišnji rad Družbe, koja je imala oko 174.000 K ukupnog dohodka. Otvorenjem škole u Bujskom kotaru, zašla je Družba u najzapadniji kut poluotoka Istre, medju narod, koji je već na pola potalijančen, no kojega se još dobar dio spasiti dade.

Pri koncu govora zahvalio je gosp. predsjednik Zamećanima na lijepu doček a upozorio ih je na važnost, koju imade Zamet prema susjednoj službenoj Rijeci, onoj Rijeci, u kojoj bi madjarske oblasti i njihovi službenici htjeli istisnuti naš jezik i zamjeniti ga tudjim. Na posljetku je pozdravio sve, koji su došli na skupštinu. Napose je pozdravio Srbe, Slovence i Čehe. Pozdravio je davnoga istarskoga prijatelja dra Rudu Linića, odvjetnika u Delnicama, sve narodne zastupnike i prijatelje, pozdravlja sokole i njihovog starostu dra Poščića, a tumačeći osjećaje svih prisutnih, šalje vrući i srdačni pozdrav našoj majci i pomoćnici Hrvatskoj. Svršava izručajući skupštini pozdrave zastupnika na carevinskom vijeću dra Lagioje i Mandića, koji su parlamentarnim poslovima bili zaprječeni doći na skupštinu.

Predsjednikov je govor pribvaćen burnim odobravanjem.

Poslije toga su pred predsjednika stupila djeca zametske škole i uz pozdrav jedne djevojčice pružila mu kitu cvijeća. Pošto su djeca odpjevala »Ljubimo te naša diko«, pozdravio je predsjednika i čitavo Družbino ravnateljstvo predsjednik odbora, zametski nadučitelj g. Fran Rubeša. Iz oduljeg izvješća tajnika g. Viktora Cara donosimo za sada samo to, da se je u lanjskoj godini otvorilo 6 novih škola i to tri redovite škole i tri zabavišta. Izgradili su se nacrti za veliku školsku zgradu u Puli, uredila se učiteljska pragmatika i mirovinska zaklada i. t. d. Skupština je to izvješće primila sa odobravanjem, a tako i izvještaj blagajnika g. Julija Mirana, iz kojeg vadimo ove podatke:

Sveukupni dohodak u godini 1911. bio je K 174.334·9⁰. Podružnice su donijele K 20.525·35 Putem novina uništo je K 29.811·60. Žigice i druga razna poduzeća donijela su Družbi K 27.472.33, a različiti darovi i narodni blagdan K 68.990·53, općine i gradovi K 6.405·20 i. t. d.

Za plaće učiteljima potrošilo se K 89.269·47, za uzdržavanje školskih prostorija K 9.239·08. Nekretnina se nabavilo za K 62.119·88. Učenicima se je dalo K 3.614·— podpore i. t. d.

Aktivna imovina Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru iznosila je 31. decembra 1911. K. 372.005·97.

Iza toga je član nadzornog odbora g. Kazimir Jelušić izjavio, da je nadzorni odbor pregledao Družbine račune i našao ih posvema u redu, te predlaže, da se ravnateljstvu podijeli absolutorij, što je skupština i prihvatila.

U upravu izabrani su gotovo svi dosadašnji članovi. U mjesto g. savjetnika Frana Frankovića, koji budući zapriječen radom oko Riječkog Ljudevita Gaja odstupa svojevoljno, skupština je izabrala g. Viktora Tomičića, a na njegovo mjesto u ravnateljstvu izabran je gosp. profesor Ivan Ivančić.

Zatim je skupština zaključila, da se pozdravi klub Ćirilo-Metodskih zidara u Zagrebu, našto je g. predsjednik još jednoć pozdravio skupštinare i zaključio skupštinu.

Poslije skupštine bio je koncerat, kod kojega su se odlikovali osobito mjestni pjevači i zbor srbsko-crkvenog društva iz Rijeke. Prelijepo su pjevali mješoviti zborovi Istarske Vile iz Kastva i Primorskog Hrvata iz Trsata.

Tako se je eto svršila ta veličajna i nezaboravna skupština Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, koja će kod naših ljudi na Rijeci i okolici ostati u trajnoj uspomeni.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 17. maja 1912.

Promjena nekojih ustanova kaznenog postupnika.

Nakon svečanog obećanja novo izabranog zastupnika dra R. Krogniski-a prelazi se na dnevni red i to k raspravi o promjeni nekojih ustanova kaznenog postupnika.

Kao glavni govornik za govori zastup. dr. Lisievicz za predloženu osnovu, koja odgovara zahtjevim čovjekoljubija i duhu vremena. Svaki pravedan čovjek mora da prizna, da se ima iztražni zatvor uračunati u kaznu i da se kažnjeniku u pojedinim slučajevima dozvoli odročenje nastupa kazne.

Proti-govornik njemački liberalac dr. Ofner, predložio je k toj osnovi resoluciju, koja ide za tim, da bi se dozvolilo uvid u iztražne spise optuženiku prije redarstveno kaznenog postupka proti njemu.

Pošto je konačno izvjestitelj dr. Mühlwert toplo zauzeo za osnovu, bude ista prihvać-na u prvom i u drugom čitanju.

Strojevi za umnažanje.

Kuća uzima do znanja nakon izvještaja dra Rennera zaključak gospodske kuće o državnim strojevima za umnažanje.

Promjena zakona o servitutu.

Iza toga prešlo se je na zaspravu zakona od 7. julija 1896. glede servituta ili

porabe puteva za silu. O promjenama izvještćuje poljski zast. dr. Steinhaus.

K predmetu uzima prvi rieč slovenski zastupnik *Pišek*, koji preporuča, da se u obzir uzme potrebe seljačkog pučanstva.

Kršćanski socijal zast. Niedrist preporuča takodjer, da bi se u buduće kod stvaranja puteva više pazilo na potrebe seoskog pučanstva nego li na želje gospode, koja se u automobilima voze.

Govorili su jošte o predmetu generalni govornici zast. Pik proti i zast. dr. Bonas za i konačno sam izvjestitelj te je zakon u drugom i trećem čitanju prihvaćen.

Poraba znakova (emblema) crvenog križa.

Iza toga prelazi se na razpravu predloga, da se ograniči uporaba emblema crvenog križa. Izvjestitelj Steinhaus obrazlaže predlog, a slovenski zastupnik dr. *Jankovič* želi, da crveni križ razvije svoje djelovanje i na ladanju. Ministar unutarnjih posala barun Heynold prikazuje djelovanje crvenog križa u miru za vrijeme epidemije. Zakonska se osnova prima u drugom i trećem čitanju.

Strukovni izvjestitelji za izseljivanje.

Iza toga iznosi izvjestitelj gospodarskog odbora dr. Halban na pretresanje predlog, da se imenuju stručni izvjestitelji za izseljivanje ne samo u Sjevernoj i Južnoj Americi već i u svim europejskim zemljama, kuda polaze radnici na sezonsku zaradu. Izvjestitelj dr. Halban obrazlaže potrebu te institucije. Pošto se ova debata prekida, prelazi se na raspravu o preśnom predlogu o snizavanju kućarine. Pošto se nakon nekoliko govornika i ova debata prekida, prelazi se na čitanje podnesaka.

Nemiri u Lavovu.

Poljak dr. German interpelira o postupku redarstva dne 11. o. mj. prigodom demonstracija u Lavovu protiv otkinuća helmske gubernije. U istom predmetu interpeliraju zastupnici Buzek, Breiter i Hudec. Poljački socijalista Dascynski interpelira radi progona Poljaka od strane bečke policije pri javnim skupštinama.

Zastupnik don *Biankini* upravlja interpelaciju radi uapšenja novinara Emspnera u Dalmaciji.

Nastavak razprave o strukovnim izvjestiteljima.

U sjednici od sriede dobi prvi rieč kod razprave o imenovanju strukovnih izvjestitelja za izseljivanje slovenski zastupnik *Jaklič*, koji ističe, da su svote po odboru predložene za namještanje strukovnih izvjestitelja premalene te da će se tim slabo poslužiti radničkom svietu. Govornik žali što nije vlada stupila pred kuću zakonom o izseljivanju. Tuži se, što se vlada ne brine za sigurnost izseljenika, što se je najbolje vidjelo kod nesreće sa parobrodom „Titanic".

Poljački zastupnik Banoszowski tuži se na zapostavljanje Galicije u pitanju sezonskih izseljenika t. j. onih radnika, koji idu samo za nekoliko mjeseci na radnju u susjedne države, najpače u Prusku, gdje ih proganjaju ili odanle tjeraju uzprkos medjunarodnim ugovorima.

Rusinski socijaldemokrat Wityk ističe, da bi se moralo prisilno ukinuti legitimaciju za iseljenike.

Talijanski zastupnik iz južnog Tirola Delugan predočuje izseljeničke neprilike talijanskih radnika, koji moraju stradati zbog nemara austrijskih oblasti u tudjini.

Hrvatski zastupnik iz Dalmacije *Biankini* prikazuje izseljeničke prilike u Dalmaciji i u obće u jugoslavenskim zemljama. Na početku govora koji je trajao preko tri sata, govorio je hrvatski i većinom o današnjem položaju u Hrvatskoj. Medju ostalim rekao je, da se držanje ministra predsjednika grofa Stürgkha u hrvatskom pitanju ne može odobriti, jer je ostao samo kod lijepih rieči, dočim mu se neće i na djelo.

Prelazeć na izseljivanje reče, da imade u sjedinjenim državama sjeverne Amerike preko 200.000 stanovnika iz Hrvatske-Slavonije, Dalmacije, Bosne, Istre itd. U južnoj Americi, u Australiji itd. imade čitavih hrvatskih kolonija. Tako su Dalmatinci u Argentiniji osnovali koloniju pod imenom „Nova Dalmacija". Službeni podatci o iseljenicima iz hrvatskih zemalja nisu ispravni, jer ima u rečenim zemljama mnogo više Hrvata nago li ih prikazuje statistika. Ti su izseljenici dobri rodoljubi, jer ne samo da se rado vraćaju, nego podupiru izdatno svojtu i narodna poduzeća. Na koncu se potuži govornik na austrijske oblasti u inozemstvu i na parobrodarska društva, koja postupaju sa iseljenicima kano s marvom.

Nakon ovog govora prekinuta je razprava i pošto su pročitani podnesci digne predsjednik sjednicu i ureče buduću za petak dne 17. o. mj.

Bolest ministra predsjodnika.

Na početku sjednice priobći predsjednik, da je primio podnesak ministarstva, s kojim mu se javlja, da je ministar predsjednik grof Stürgkh morao za neko vrijeme radi očne bolesti zapustiti svaki posao i da će ga u to vrijeme zamjenjivati ministar nutarnjih posala barun Heinold.

Konac razprave o strukovnim izvjestiteljima.

Nastavlja se razprava o predlogu zastupnika Baworovskoga i drugova u korist izseljenika iz naše države u Ameriku i drugamo.

Nijedan govornik nije proti predlogu, svi hvale namjeru, da se izseljenikom bude na ruku prije izseljivanja i na putu i kad su i dokle su izvan domovine.

Govornici navadjaju razne nepodobštine što se u tom poslu dogadjaju, osobito se odsudjuje postupak nekojih parobrodarskih društava i njihovih službenih i neslužbenih agenata. Opažaju, kako je slabo, da se država ne brine za izseljeničke azile (zakloništa) u lukah odakle idu i u onih kamo dolaze.

Prigovara se takodjer našim konsulskim uredom, kako su često neskloni, ne idu na ruku ljudima u inozemstvu onom dobrohotnosti, kakova bi bila potrebna i koristna.

Govornik poljskoga kluba tuži se osobito i na zakone u Njemačkom carstvu, s kojim je naša država u prijateljstvu, dapače u savezu, a poljski izseljenici iz Austrije ipak ne samo da neuživaju jednakih pogodnosti, koje imadu Niemci iz Carevine u našoj državi, nego im se s jedne strane otežćava dolazak tamo, nalažu im razne takse, ne brane ih prema zlim pogodbam službenim, preoštro im sude i gone ih od tamo bez razloga. Spominje po imenu djevojku, dobru, poštenu i marljivu, koju su u njemačkoj držali punih 8 mjesecih u zatvoru, a bez povoda i proti zakonu.

Predlog i njegove razne dopunitbe primili su zastupnici jednoglasno. Poglavlji jim je sadržaj ovaj:

1. da država namjesti nekoliko svojih izvjestitelja, koji se razumiju u izseljeničke posle za sjevernu i južnu Ameriku i za Kanadu i za europske države kamo se naši sele.

2. da ti izvjestitelji imadu dobro poznati materinski jezik izseljenika.

3. da vlada ima čim prije podnesti carevinskom vieću osnovu zakona, kojim bi se uredile sve izseljeničke odnošaje.

4. da se država pobrine za dušobrižništvo pri izseljenicih.

5. da se pobrine za izseljeničke domove (azile, zakloništa)

Privremeni obračun.

U toj sjednici bio je odmah iza predloga o izseljenicih na dnevnom redu takodjer privremeni proračun ili proračunski provizorij.

Vlada pita, da joj se dozvoli pobirati poreze i druge državne daće kao u 1911. za cielu godinu 1912. i to na sploh bez posebnog razpravljanja pojedinih ministarstva i stvarih, jer to podrobno razpravljanje uzima mnogo vremena najprije u proračunskoj razpravi, a onda u punom parlamentu. To da će se kasnije razpravljati.

Za govore o tom privremenom proračunu, bolje rekuć o dozvoli troška dizala su se imena na sreću. Mnogo ih se upisalo za, a mnogo proti. Izvučena su imena tako, da govornici proti nisu bili u prvih redovih. A povrh svega toga još su stranke većine odlučile, da će zatvoriti razpravu odmah nakon dva govornika u u tom prvom čitanju.

Na to su oporbene stranke prijavljivale kod predsjednika velik broj svojih pristaša za „stvarne popravke", gdje jedan baš nesmije da govori dugo, ali mnogo njih može dosta zategnuti stvar.

Od našega hrvatsko slovenskoga kluba prijavilo ih se je takodjer mnogo za te izpravke, jer naši nisu htjeli dopustiti, da se razprava prvog čitanja o proračunskom provizoriju tako stegne, da baš nedodje na red budi koji od naših južnih strana i da ne upozori na velike potrebe našega naroda.

Tada je došlo do neke nagode, usljed koje rasprava nije zaključena već u petak, kako je to vlada želila, nego će biti i u ponedjeljak. Nade je, da će od hrvatsko-slovenske stranke doći do besjede bar još jedan iz Dalmacije pri toj razpravi. (Bilo je u istinu tako u sjednici od ponedjeljka popodne. Op. uredn.)

Tako su o proračunskom provizoriju govorili u petak još samo trojica: zast. Okuniewski, narodni Rusin, pak Hummer, Nijemac i jedan češki socijaldemokrat.

Okuniewski je prigovarao galičkim Poljakom i vladi, što jim ne dozvoli rusinske visoke škole. Ovo zadnjih godina država se je silno zadužila, a novih dohodaka se nije našlo. To sve bez rata. A što bi bilo, da bude rata? Južni Slaveni i Rusini jesu nezedovoljni, jer im se čini krivo. Dakle ne samo novac pomanjkuje, nego i vjernost naroda, a to je još veći kapital Rusini su u ovoj državi kao glava jednog tijela, koja medjaši sa Rusijom. U Rusiji su dvije velike struje i jedni hoće, da sve narode poruse, koji žive u onom velikom carstvu. A neruski narodi tomu se krepko opiru. Ako vlada ruska uvidi, da joj nije moguće sve pojednačiti, pa okrene put i dade svakom narodu svoje pravo, onda će Austrija biti zakasnila, jer njezin zadatak jest, da ona dade Rusinom njihova prava prije, nego li Rusija svojim. Nemože da privoli zakonskoj osnovi o provizoriju.

Niemac Hummer govori kratko. Obara se na one misli stranke, koje oviraju to bože obstrukcijom redoviti tok razprava.

Njemcem kada drže s vladom, svaki oporbeni govor je tobože obstrukcija, a njegda je njihov čovjek, sada ministar pravosudja bio najveći zavirač iliti obstrukcionista u parlamentu.

Češki socijalista dr. Smeral, dao je posve kratko izjavu, da su oni u obće proti proračunu, pak mirna Bosna.

Prof. Masarik se brani.

Na koncu sjednice pitao je češki slobodomislac prof. Masarik predsjednika, zašto je nekoj deputaciji katoličkih zastupnika odgovorio, da žali, što je gladko prošla neka interpelacija, u kojoj je prof Masarik naveo dielove pjesama češkog pjesnika Machara, koji su bili u Moravskoj zaplienieni.

Masarik brani, da pjesnik nije htio vrijedjati katoličke svetinje i da se je to krivo razumjelo.

Zastupnik Gostinčar upada mu ostro u rieč. Češki svećenik Silinger brani odvažno katolička čustva. Neki toboże liberalni Niemci i židovi povladjuju Masariku. Predsjednik tumači i opravdava svoj postupak.

Stavimo za čas, da prof. Masarik ima pravo, kada tvrdi, da pjesnik Machar nije htio udariti na vjerske osjećaje katolika. Ali stalno je, da ako ono čitaju djeca i mladež (a ne samo filozofi kakav je Masarik), mogu vrlo lahko razumiti krivo i tako se učiti podrugivati svetinjam jedne vjere, koja je vjera ogromne većine našega naroda. Zašto braniti takove publikacije, kad se ima tisuće drugih prilika pisati i govoriti za istiniti boljak naroda.

Prešni predlog.

U sjednici od 21. o. mj. stavili su zastupnici Laginja, Mandić i Spinčić sa drugovima prešni predlog, kojim traže od vlade, da bi dala odmah procieniti štetu, koju je počinila tuča u jednom dijelu občine Kastav (Zvonečа, Brgud, Puži t. t. d.) dne 17. o. mj. da dade ponesrećenim odpisati porez i konačno pravodobno dostatnu pomoć iz državnih sredstava.

Miloj uspomeni žarkom vitezu srca kap. Niku Dubokoviću

posvećuje Niko Mardešić.

Ljudi u istinu veliki i dobri ne umiru nikad. Duh njihov brižno čuvaju njihova djela i to njim daje život na zemlji.

Tko je imao sreću poznavati krieposti i rad kap. Nike vit. Dubokovića, čuti iskrenu bol nad tolikim gubitkom. On je bio luč, dika i ponos svojoj predragoj Jelsi. On je bio zvjezda prvoga reda naše Dalmacije; svojim umom, svojom djelatnošću i poduzetnošću podiže poljodjelstvo, doprinio u velike procvatu trgovine, umnom upravom svoje trgovine upoznao je strani svieta s našim proizvodima, osobito vinom.

Mili spomen na Tvoja blagotvorna djela bit će pobudom našim najpoznijim potomcima i Tvoje ime bit će putokazom neutrudivog rada za blagostanje i prospjeh mile domovine, koju si Ti uviek ljubio sa svim žarom duše i kojoj si ostao zaslužan sin.

Sto i sto puta budi blagoslovljen spomen na Žarkog Viteza Srca kap. Nika Dubokovića! Slava! Slava! Slava!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Glavna skupština učiteljskog društva „Narodna Prosvjeta". Na duhovski ponedjeljak dne 27. t. mj. dolaze u naš grad razsadnici narodne prosvjete u Istri, gg. učitelji i učiteljice, koji se kupe u društvu »Narodna Prosvjeta«. Tog dana obdržavat će svoju redovitu glavnu skupštinu po rasporedu, što ga priobćujemo na drugom mjestu.

Ovo je već, ako ne falimo, treći put, što ti vriedni pregaoci i marljivi radenici na narodnoj njivi, posjećuju skupno Pulu i tu drže svoje skuštine. Vrlo nam laska, što nam se i ovog puta nadaje prilika te možemo milim gostovima nazvati dobrodošlicu i zaželiti najugodniji boravak medju nama. Dobro nam došli i dobro se imali medju nama!

Izbor zemalj. zastupnika za grad Pulu. Kako već pozonato, ima se 23. juna t. g. obaviti izbor zemaljskog zastupnika za III. izborni kotar grada Pule. Taj kotar bio je odredjen za nas Hrvate, da u tom kotaru bude izabran čovjek našega roda i jezika. Kod posljednjih izbora znali su Talijani prevarom nam oteti taj kotar, te je bio izabran Talijan sada pokojni Frank.

Na prvom mjestu javljamo da su izborne listine izložene od 20. t. m. kroz 14 dana, te se samo kroz to vrijeme

imaju podnieti reklame za upis u listine koji nije upisan, odnosno za izbris onih koji su nepravo u njih unešeni, kao što provesti sve slučajne manjkavosti i netočnosti.

Stoga pozivljemo i na ovom mjestu sve naše, koji stanuju u tom kotaru, da se kroz ovih 14 dana prijave u Narodnom Domu i pogledaju ako su unešeni u izborne listine.

U koliko smo mogli do sada pregledati te listine, iste su sastavljene vrlo pogrešno, baš po talijanskom načinu, jer se je moglo već do sada ustanoviti, da je iz istih izpušteno do 150 naših izbornika a unešeno mnogo takovih — Talijana —, koji nemaju pravo glasa u tom kotaru. Zato je to još veća rodoljubna dužnost svakoga od naših, da se pobrine na vrieme te bude uvršten u listinu, da s pobjedom našeg kandidata začepimo kamorri za uviek usta i prestane vikati, da je Pula čisto talijanski grad.

Još jednom naglašujemo, da je vrieme za reklamacije samo do 2. junija t. g.

Sokolski slet u Premanturu. Na duhovski ponedjeljak dne 27. t. mj. priredjuje Hrvatski Sokol u Puli slet u Premanturu, gdje će dati javnu vježbu uz sudjelovanje medulinske glazbe. Odlazak iz Pule u 1 i pol s. p. p. ispred Narodnog Doma, dok će na Premanturskoj cesti čekati kola i vozovi. Cieno prevoza tamo i natrag bit će ova: kola (giardiniere) K 3, a vozovi K 2·— po osobi. Koji žele voziti se u Premanturu, treba da se najdulje do subote večer jave u Narodnom Domu, da se uzmogne na vrijeme priskrbiti dovoljan broj vozova.

Preporučamo svim našima iz Pule kao i onima iz okolice, da na duhovski ponedjeljak pohrle u velikom broju u Premanturu, da pozdravimo našu braću junačke Premanturce te se s njima i ostalom braćom složno i bratski pozabavimo uz mile zvuke rodoljubne glazbe medulinske.

Za družbu. Članovi »Istarskog akad. kluba« u Beču sakupiše za Družbu K 8 mjesto običnog brzojavnog pozdrava na njezinu ovogodišnju glavnu skupštinu.

Narodni darovi. Gosp. Fr. Spoljarić c. i kr. pukovnik u Barkovljah kod Trsta, darovao je 5 K za djački konvikat u Pazinu a 5 K za Dobrilin spomenik. — Hrvatsko društvo Istarska Sloga u Chicagu (Amerika) šalje za Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru K 90·—.

Poziv na glavnu skupštinu Hrvatskog učiteljskog društva »Narodna prosvjeta« za Istru u Pazinu, koja će se obdržavati u Puli na duhovski ponedjeljak dne 27. maja o. g. na dva sata p. p. u dvorani »Nar. doma« sa slijedećim rasporedom: 1. Otvorenje skupštine. 2. Čitanje i ovjerov. zapisnika zadnje glav. skupštine. 3. Izvještaj odbora: a) tajnika, b) blagajnika i revizora, c) urednika društvenog glasila. 4. Izbor upravnog odbora i revizora. 5. Kojim putem da udarimo (pred. A. Dukić). 6. Pitanje sjedišta naše učiteljske škole. 7. Prijedlog odbora za pristup u »Savez slav. austr. učit. društava«. 8. Možebitni prijedlozi, koji se imaju pismeno prijaviti odboru bar 8 dana prije skupštine. O neprijavljenim prijedlozima raspravljat će se samo ustlijed zaključka glavne skupštine.

Lošinjski kotar:

Unije. Još nam je svima u živoj pameti lijepa i krasna predstavica, koju su dala djeca zabavišta na Stijepanju večer lanjske godine. Zanešeni smo bili tada, pa kako smo se ugodno uviek oje sjećali, tako smo još većom željom težili za drugom — novom. I evo našoj bi želji udovoljeno predprošle nedjelje. Malena naša djećica stupe pred roditelje po drugi put, da im pokažu, koliko su napredovala. Dvorana „Čitaonice“ brzo se je napunila i svi smo željno očekivali, kad će zvonce zazvoniti, da je vidimo. Zastor se diže i evo njih, gdje se jedan za drugim izmjenjuju.

Ne znaš koji je ljepše svoju ulogu odigrao, da li mala Karmela ili Ivica, Anton ili Davorin, mala Dinka, Marica, Anka, Marica, Lucija, Savica itd. jer je sve išlo lijepo i skladno, koli pjevanje i deklamovanje toli sama predstava. Da se je pako roditeljima sva to svidilo, ne treba ni govoriti, ta oni su tražili sa svojim pljeskanjem, da se sve po drugi put ponovi. Živila djeca i živila učiteljica, orilo se dvoranom.

Na koncu mjestni dušobrižnik progovori nekoliko riječi sabranim roditeljima. Preporuči im toplo, da se svojim jezikom svagdje služe, dosta — reče — smo već spavali, vrijeme je, da se već jednom i probudimo i ustanemo. Zahvalio se ujedno vrloj i marljivoj učiteljici zabavišta u ime roditelja na trudu, koji uloži za odgoj malene djećice.

•

Moralo je proći više od pol godine, dok je pomorska vlada ustupila „Ribarskoj zadruzi“ mjesto uz more za gradnju družtvenog skladišta. Cijenjeni će se čitatelji sa začudjenjem pitati, a koji bi uzrok bio tom zatezanju, kad „Ribarska zadruga“ gleda i nastoji pribaviti si sva potrebita sredstva za ribarenje, e da tako uzmogne veći mar i ljubav za ribarenjem pobuditi. Ali dok zadruga tako plemenito misli, dotle crne neke duše ruju i protestiraju. Evo što smisliše: da je ono mjesto jedino za kupanje. Svim je unijcima poznato vrlo dobro, da mjesto gdje će se zidati magazin, ne će smetati tobožnjem kupanju, jer nijedan se ne kuplje po grotama. Imade naprotiv podalje magazina žalić jedan za kupanje, a na „kolcih“ je najljepše mjesto jer je posuto finim pjeskom. To valjda nije poznato „vrlo poštovanoj osobi“ u uredu lučkog izloženištva u našem mjestu. Spomenuti gospodin nije lanjske godine, kad su se neke „frajlice“ iz Lošinja na sablazan sviju dobrog ukusa, bacale sa mula u more, maknuo ni nožni palac. Dvojimo, da bi se te „kulturträgerice“ usudile bacati u Lošinju sa mula u more u sezoni kupanja. To svakako vidio nije, a sada diže ruke i noge za to tobožnje mjesto kupanja. Nije samo to, već je došla k njemu na ured po „nekim sasma nepoznatim putevima“ Karolina, da ju se uzme na protokol, jer će njoj taj magazin smrditi. Njoj pako ne smrde kotci, a pogotovo ne njezin, koji joj je bliži od magazina. Magazin, koji će biti sasma racionalno gradjen njihovim finim nosićima najviše za to smrdi, jer je „Ribarske zadruge“, onih ljudi, koji nisu popljuvali svojeg materinskog jezika. Quest'è la cagione del vostro odio. Svakako, da takovo djelo nije moglo ostati, a da naš njezni Ancijan ne metne svoje zlatne prstiće. I on uzima pero u ruke, koje je lakše od kapuna i koji toliko ne rendi, da ti piše knjige na sve strane. Na žalost već bi bio magazin gotov, da nije bilo ove petljanije.

Morao je doći sam glavom lučki kapetan, da se uvjeri o lažnosti onih navoda, te se dobila napokon i dozvola i magazin će se do koji dan početi zidati. A vi šior pilota i šior Anciano možete s vašimi protokoli . . . . . , jer čujemo, da vas je ova pilula ulja od ričine, kad vidite, da se uza sve to gradi magazin, jako profligula.

Dne 17. o. mj. se je ovdje dogodila grozna nesreća. Sina jugovina koja je zapuhala, nasla je trabakul „sv. Nikole“ iz Martinšćice, koji je htio baš izkrcati vapno, u našoj nista ne zaštićenoj luci. Čim se počelo more uznemirivati, to je on digao jedra, ali u isto čas. Valovi su rasli sve veći i veći, tako da nije mogao manevrirati. Bacio je sidra, ali kako je bio

blizu kraja, to su ga držala malo vremena. Ljudi se mučili da mu pomognu, ali bijaše već prekasno. Veća sila bacila ga na kraj i jedva se ljudi spasili, a brod otišao u komadiće. Štete imade oko 6000 kruna. Tužan brodovlastnik je na prosjačkom štapu. Preporučamo ga ljudima dobra srca.

Ova je jugovina učinila prilično štete i usjevima. — Doskora ćemo iznieti još nekoliko stvari, da svijet sazna i za ljude iz Unija.

Krčki kotar:

Prolzvodna zadruga za ženski ručni rad u Omišlju (otok Krk) r. z. n. o. j. Prva svoje vrsti na slavenskom jugu. Nudi svoje proizvode u **košaračtvu** počam od najprostijih do najfinijih radnja, uz najjeftinije cijene i uz geslo: Svoj k k svomu.

Za sada izradjuje košare za rublje, za poštu, za polje, za trg, za kruh, za papir; košarice za voće, za novine, za razglednice, za kefe, za djecu; kašete za ženski rad i ručne torbice, kovčege za put, okviriće za razglednice, stoliće za cvijeće i za slike, stolice, stolove, sofa i u obće raznovrstno pokućtvo.

Radnje se izvadjaju iz vrbe, slame, rafije, kanadindije, bambusa crnog i bijelog itd.

Radi se i po želji i nacrtu naručitelja.

Na zahtjev šalje se u komisiju razne uzorke, pošto se još za sada ilustrovanog cjenika nema.

Za „Narodni Dom" u Baški darovaše Preuzvišeni ministar Trnka K 200·—. Česi na izletu 7. IV. K 95·—. Dr. Zdenka Čermakova občinski liečnik K 200·—. Po 100·— K darovaše gg. Božo Kuftanić, načelnik, N. N., Nikola Rode, veleposjednik, Milačić Ivan, posjednik, Mihalić Petar, posjednik, Dorčić Ivan Rehić, Katarinić Franjo, nadučitelj. Po 50 K gg, Golja Petar, c. kr. prijamnik, Bonefačić Franjo, posjednik, Dujmović Franjo, pomorac, Magašić Ivan, pomorac. Ukupno K 1435.

Objava drugih prinosa slijedi; medjuto se svima najlepše zahvaljuje

Odbor za gradnju „Nar. Doma".

Premještenja u političkoj struci. Prijatelj nam piše, da se je naših ljudi, koji poznadu novoimenovanoga upravitelja poglavarstva u Krku dr. Karla Lusina, neugodno dirnula odnosna primjetba uvrštena u našem listu od 15 t. m. u viesti pod gornjim naslovom. Novi upravitelj ne zna savršeno hrvatski, al će se stalno u što kraćem vremenu usavršiti u njem. Inače je poznat kao nepristran i vrstan činovnik te je temeljite nade, da će naše pučanstvo ovoga otoka pod njegovom upravom napredovati kulturno i gospodarski.

Voloski kotar:

Veprinac. Naša podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda na Veprincu obdržavati će dne 27. svibnja t. g. na 4 sata popodne na Veprincu u „Komušćici" svoju glavnu godišnju skupštinu sa običajnim dnevnim redom.

Pazinski kotar:

U subotu dne 19. o. mj. predavao je u velikoj dvorani „Nar. doma" profesor pl. Doroghy.

Poveo nas je u francusku rivieru, te sa 60 skeoptičkih slika predočio zanimivosti najvažnijih francuskih pomorskih gradova, osobito Toullona i trgovačkog emporija Marseilles-a. Vidili smo trgovačko i novčano središte južne Francuske Lyon. Občinstvo je zanimanjem pratilo predavanja i lijepe slike.

Za Dobrilin spomenik. „Odbor za prosvjetu u Pazinu" uložio je K 138·61 t. j. polovicu čistog dobitka od Dobriline proslave dne 5. o. mj. u „Posujilnici" u Pazinu.

Proslava Dobrilina stogodišnjice u Pazinu. „Naša Sloga" je već nešto o toj proslavi javila, ali poradi važnosti njezine bit će dobro još nešto o tome reći.

Proslava u Tinjanu 16. aprila bijaše u delavni dan, pa mnogi naši ljudi iz Pazina i okolice uz najbolju volju nisu mogli onamo ići poradi silnoga poljskoga i drugoga posla. Kako je veliki biskup baš gradu Pazinu mnogo dobra učinio, bilo je potrebito, da mu se i Pazinci bar donekle oduže. Zato je „Odbor za prosvjetu" u dogovoru s rodoljubnim gospodjama i gospodjicama odlučio prirediti proslavu stogodišnjice rodjenja biskupa Jurja Dobrile dne 5. maja u vrtu „Nar. doma".

Već u subotu na večer navješćivalo je pucanje iz mužara spomen narodnoga preporoditelja i dobrotvora. Točno u četiri sata po podne u nedjelju zasvirala je glazba Lijepu našu domovinu i time otvorila proslavu. Iza što je glazba odsvirala „Triglav", zapjevaše učenici hrvatske gimnazije „Himnu biskupu J. Dobrili", koju je ispjevao Vrlinov, a uglazbio naš glazbenik M. Brajša. Ta nas je pjesma podsjetila na veliku borbu, koju je naš prvi preporoditelj vodio za dobro svog naroda. U to razpoloženje najbolje pristala pjesma „U Boj", koju je lijepo odsvirala naša glazba. Srce nam je zadrhtalo, kad su djeca pučke škole stupila na terasu i svojim milim glasićima zapjevala „Pjesmu ličkog junaka", a onda „Majčici". Prof. Novljan prikazao je u svom govoru moralno, materijalno, prosvjetno i političko stanje našega naroda u Istri za Dobrile i danas. Pokazao je, kako je veliki biskup radom za prosvjetu nastojao naš narod svestrano razviti, stanje mu u svakom pogledu poboljšati i stvoriti mu bolju budućnost. Ploda svoga rada nije doživio, ali doživjesmo ga mi, pa je pravo, da se danas veselimo. Još se je govornik sa par rieči osvrnuo na našu narodnu budućnost i rekao, da će se drvo, što ga je Dobrila zasadio, razgraniti u veliko i lijepo stablo. Na to je glazba zasvirala „Hrvatsku himnu". Sav se je narod digao na noge, muški su otkrivene glave slušali one velebne zvukove, a mnogi je u duši pomislio, kako bi naša Istra bila za nas tužna, da nije bilo Dobrile. Iza toga podjoše ljudi u veliku dvoranu, da čuju kantatu „Slava Dobrili". Tu je na pozornici i pred pozornicom bilo preko 60 učenika i učenica hrvatske gimnazije, koji su čekali da im obljubljeni prof. Šantel sa svojim štapićem dade znak. Dvorana se dubkom napunila, nasta tišina, oni nježni prstići djevojaka i mladića povukoše gudalom, a dvoranom se stanu razlijegati glasovi orkestra, da se domala sliju sa ljubkom i zanosnom pjesmom mješovitoga zbora. Pjesmu je ispjevao Nadan Zorin, a glazbu napisao profesor Šantel. Mi smo tu kantatu slušali i u Tinjanu pod vedrim nebom, ali tek ovdje u dvorani razabrasmo njezinu umjetničku vrijednost. Ovdje nas je zagrijala, oduševila i odnesla u one vedre visine, gdje stoluje naš Dobrila. Prof. Šantel uglazbio je više manjih pjesama, a ova kantata prvo je njegovo veće djelo u glazbi. Sve se njegove pjesmice odlikuju nježnom slavenskom melodioznošću, a u ovoj kantati pridružila joj se i veličajnost. Umjetnik je sabrao nježne titraje narodne duše i sveo ih u veličanstvenu harmoniju u slavu najvećem sinu Istre. I dalje je glazba svirala i još su djaci pjevali, ali vrhunac je postignut s onom kantatom. Bili smo ponosni, što je naša gimnazija postigla takav uspjeh. Mladež je tako lijepo izvela umjetničko djelo svoga učitelja. Bili smo sretni, što smo medju onom mladeži vidili djevojčice, jer vidjesmo, da smo postigli i više nego se je Dobrila nadao. On se je brinuo za naobrazbu mladića, a danas evo naobražavaju se u hrvatskom jeziku i u hrvatskoj gimnaziji i djevojke.

U vrtu bijahu postavljeni i šatori za cvijeće, slatkiše, crnu kavu, razglednice, tombolu, korijandole. Tu se je prodavalo i kupovalo, bilo je mnogo nevine radosti, u kojoj smo zaboravili na svakdanje brige i nevolje. Radost ta nikla je iz spoznaje, da napredujemo i rastemo u narodnom, gospodarskom i prosvjetnom pogledu.

Ovom su se prilikom odlikovale rodoljubne naše gospodje i gospodjice. Upravo su se natjecale, koja će bolje uzveličati tu slavu, one su priredile i darovale statkiša, na njihovu molbu mnogi rodoljubi dadoše lijepih darova.

Nečuveno je, što je pred tu proslavu napisao „Pučki Prijatelj", da što više našega naroda od nje odvrati. U 12. broju kaže: „U Pazinu priredjuju proslavu Dobrilinu, da ispumpaju od ubogih ljudi novac za *svoju prosvjetu*" a priredjivače podlo dovodi u svezu s nekim dopisom u „Novom Listu". Premda je u pozivu čisto i bistro stajalo: „Polovica čistoga prihoda bit će za Dobrilin spomenik, a druga polovica za prosvjetu u Istri". „Pučki Prijatelj" je zatajio, da će polovica čistog dobitka biti za Dobrilin spomenik, a zašto? Ta evo taj isti list na strani 102. donosi iskaz prinosa za proslavu stogodišnjice rodjenja biskupa Dobrile. Je li i to pumpanje? Ova pazinska proslava donesla je za spomenik Dobrilin K 138·61, a mi od početka pratimo sve doprinose u „P. P." ali ovako velike svote još nijesmo čitali. Ljude oko „P. P." peče što će isto takvu svotu dobiti i „Odbor za prosvjetu", koji oni svom dušom mrze, a nitko nezna radi čega. Možda radi toga, što se brine za prosvjetu našega puka u duhu biskupa Dobrile. Jedan je seljak sav u čudu pitao, da li su ono Hrvati, što pišu u „Pučki Prijatelj", a i zazbilja, koji čita ono rovarenje protiv narodnoga rada, mora se sjetititi pokojnoga Krstića i njegove „Prave naše sloge". Naši su se prvaci već od Dobrile svim svojim silama morali boriti protiv talijanskoga gesla „osar tutto", a sada „Pučki Prijatelj" to geslo upotrebljava protiv naših ljudi. Zašto tako radi? Hvali se, da radi za katoličku vjeru, ali tko ima zdrave oči, vidi, da on svojim nekršćanskim radom svetoj vjeri strašno škodi.

Ova je agitacija proslavi naškodila, ali ipak, hvala Bogu i rodoljublju naših ljudi, donesla je čistoga dobitka K 277·21. Tu je svota razdijeljena na dva jednaka dijela: polovica je predana za spomenik velikoga Dobrile, a druga će polovica biti upotrebljena, da se nastavi Dobrilin rad za prosvjetu našega naroda u Istri.

Porečki kotar:

Hrvatski nadgrobni nadpis izazivlje vižinadske Talijane. U glasilu tršćanskih židova tuži se netko iz Vižinade, da su Hrvati one občine i župe počeli na groblju Majke božje na polju, stavljati na spomenike svojih pokojnih i hrvatske nadpise. Takav postupak — kaže — presenetio je silno stanovnike, jer da bijahu do sada samo talijanski nadpisi nad grobovima. Vižinadčani da prosvjeduju proti tomu zahtjevajuć, da se rabi samo njihov jezik na groblju.

Vjerujemo rado, da onaj, koji prosvjeduje i oni, koji s njim u isti rog trube — traže samo talijanske napise, ali tih i takovih je neznatna manjina u občini i župi, i ti i takovi ne imaju pravo, da većini občinara i župljana brane porabu njihovog jezika i na grobovih njihovih pokojnika. Toga njim ne mogu zabraniti ni pokojni ni živući Fachinetti.

Koparski kotar:

Buzet. Pitanje prosvjete. Često-krat bilo je na ovom mjestu sa strane raznih dopisnika naglašivano, od kakve li je važnosti, da ovdješnji naši izškolani ljudi uznastoje, da složnim silama posiju medju naš hrvatski puk ono najpotrebitije iz savremene prosvjete. Na žalost, njihova briga i skrb je većim dijelom ostala jalova. Malo što se oko svestrane prosvjete poradilo. Ima doduše češćih pučkih zabava, gdje se prolievaju zvuci sokolske glazbe, tamburice, domaćih pjevača itd. ali to nije dostatno. To je presitan rad oko narodnog osvješćivanja te postaje dangubom, ne latimo li se i pouke. Dosadanji naš družtveni život odviše miriši po „gospodski". Ako naše poljodjelsko pučanstvo odveć se za to zanima, onda nastaje pogibao, da postanu svi poput čvrčka veseljaci. Iskustvo pak nas dobro uči, da onaj, tko se mnogo zabava drži, polagano gospodarstveno nazaduje.

Medjuto, ovdje se nekoji okupljaju, da će početi držati narodu predavanja (što bi bilo najzgodnije po nedjeljama) u raznim granama narodnog gospodarstva. Pothvat je hvale vrijedan, pak ćemo mi buzetski Hrvati imati prilike, da se uvjerimo: jesmo li samo junaci na riječima ili na djelu. Narodu pak, koji si je svjestan, da će mu raznovrstne pouke dobro doći, te da će od njih crpiti lijepih koristi, postavljamo na srce, da upotriebi ovu krasnu priliku.

Nama se hoće nekakvog duševnog lijeka, jer inače će nas pijančevanje, igra, tučnjave itd. dovesti na rub narodne i gospodarstvene propasti.

Buzet — Sv. Martin. Preporuča se svim onima, kojima nije još jasno, zašto „Konsumna društva" ne uspjevaju najbolje, da si dobro upamte, da su kod toga krivi u prvom redu članovi sami, a onda vodje, ako nisu u stanju da vrše svoje dužnosti. Ako se član za svaku potrebu služi u svom društvu, ako se trsi, da ne dolazi uzimati neprestance na vjeru, nego što više za gotov novac; ako se bavi knjigom i perom, kao što ga upućuje domaća „Zemljoradnička prosvjeta", da postane sposobnim da vrši odborničke časti — zadruga će jamačno napredovati. Ali žalibože kod nas ide sve prilično drukčije. Mnogi ne pojme, da je dug zao drug. Rijedki su, koji se drže one narodne: Tko je dužan i na božić je tužan. Tu se pjeva noću i puje, kao da vlada u izobilju svega. Koliko je moći trajati takav veseli pir, propuštam, da si svatko prosudi.

Konačno ću reći samo ovu: Sam čovjek sebi kopa gospodarstvu grob, sam hrli, da postane tudji rob.

Zabavu u korist Družbe, priredjuje podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Sv. Antonu, obcina Dekani, u nedjelju dne 7. julija u prostorijah gospodarske zadruge pri Turkih. Marljivi odbor podružnice pozivlje sva susjedna pjevačka i glazbena društva na sudjelovanje te se nada, da će prijatelji naše školske djećice mnogobrojno pohrliti na tu zabavu, da se razvesele i da učine rodoljubno i plemenito djelo.

U Rakitovcu ćemo obdržavati dne 27. o. mj. to jest na duhovski ponedjeljak točno u 2 i pol sata po podne svoju redovitu glavnu skupštinu ovdješnje podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda sa običnim dnevnim redom

Umoljavaju se bližnji prijatelji i susjedi, da brojno pohrle na skupštinu naše toli potrebne podružnice.

Razne primorske viesti.

Beč 22. maja. Zastupnik dr. Laginja dobio je danas obavjest, da je ministarstvo financija privolilo, da se cesta Lupoglav-Lanišće može početi graditi još ove godine uz državni prinos od 60 po sto cielog proračunskoga troška. Tako se približuje kraju rješenje jednoga pitanja, koje traje 50 godina i bit će za naš Istarski Kras od velikog pomena.

Hrvatski bogoslov — izumitelj. Čitamo u novinama, da je naš mladi bogoslov g. B. Milanović iz općine Oprtalj u Istri, koji se nalazi u II. tečaju središnjeg sjemeništa u Gorici, izumio električni komulator, kakvoga ne pozna do sada tehnika. —

Mladi izumitelj proučavao je to pitanje jurve na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu, a sada jedva uzeo je u Beču patent na svoj komulator.

Gosp. Milanović proučava i nekoje druge izume, koje kani provesti, ako mu to budu novčana sredstva dopustala. Za novi njegov izum dolaze mu sa raznih strana ponudbe, kao iz Bruselja, Berlina i druguda.

Čestitamo srdačno vriednomu mladomu suzemljaku!

Opravdana pritužba. U domaćih i izvanjskih listovih tuže se naši sudbeni činovnici (ne-pravnici) na to, što se ih kod promaknuća i kod premještanja na bolja mjesta zanemaruje. Kad se otvara natječaj na koje mjesto u sudbenim pisarnama, traži se skoro vazda poznavanje jezika, pa kad se mjesto podjeljuje, dobiva ih obično onaj, koji ne zna ni hekuati hrvatski ili slovenski ili koji taj jezik za silu lomi. Prednost imadu dakako uvijek Talijani.

Želi li naš čovjek u koje veće mjesto radi škole ili zbog naobrazbe svoje djece, biva obično zapostavljen Talijanu, a nema li slučajno ovoga, dabar je i Njemac. Tako se moraju naši sudbeni činovnici poturati po manjim mjestima, gdje nema nikakve srednje škole — a pučke u narodnom jeziku ni za lek — samo radi toga, da bude njihovim talijanskim ili njemačkim drugovima bolje i ugodnije. Svega toga zapostavljanja i zanemarivanja kod sudbenog osoblja nije bilo, dok je na stolici predsjednika prizavnog suda sjedio tudjinac — Niemac, ali danas, kad imademo domaćinu i Slavena (?) valja da očute naši niži činovnici njegovu milost.

Otomadne je napisao jedan ljubljanski list tužalku: „Iz krogov primorskih sodnijskih pisarniških uradnikov" u kojoj je vjerno certan žalostno stanje našeg pisarničkog osoblja. Pisac članka apelirao je na koncu na naše zastupnike, „da učine primjerene korake na obranu naših prava", a jadnik ne zna, da imade baš među tim zastupnicima svojih prijatelja i zagovornika onaj, koji je — po njegovom mnenju — svemu njihovom zlu kriv.

Dvorski i sudbeni nadodvjetnik dr. Aleksander Herzog, bivši odvjetnik u Zagrebu, otvorio je svoju odvjetničku pisarnu u Beču XVI. Ottakringerstrasse 27.

Franina i Jurina.

Fr. Ah Jure, od kad se nismo spomenjali o našoj Materadi. Ja sam ti povedal jur, kako naši Materačani puna kancona znaju pevati, ki ih je smislio naš veli Mate. A danas ću ti povedat o čem drugom, ča sam čul u Materadi.

Jur. Foru reš mi ča povedat čagod o našem Mateu i o serenjacima.

Fr. Ne o velem Mateu, nego neć o serenjacima, kin se dižu vlast u arju, kad čuju čagod o Materačanima, a sada još več, kad vide, da su oni složni kao vlasi na glavi po onoj pesmi velega Mateta:

Svi za jednoga, jedan za sve,
Svi smo Slavinci, ako ćete, ako ne.

Jur. Najbrže, da ćeš mi povedat o onim serenjacima, da su hteli čagod iskati u onoj našoj Materadi, ča ni forsi istina.

Fr. Vero je moj kompare. Ča su hteli oni sinjori sa Sigeta.

Jur. A ča je taj Siget.

Fr. To ti je ono pravo gnizdo onih starih talijanskih sinjora, iz kojeg je izišlo puno zla na one naše ljude. Ali sada nemaju toliko force, kao prvo, jer su naši ljudi malo otvorili oči.

Jur. Sad znam, pa povej mi o tim sinjorima, ča si mi namišlil povedat.

Fr. Oni su sinjori mislili, da je i u Materadi onakovo slano more, kao u Umagu, pa su hitili puno udica, ma ne u umagijsko slano more, nego u tvrdu slavensku zemlju, pa nisu ti niti jednu ribu sa dušom ulovili, pa je bilo to njima puno teško na srcu, jer su vidili, da su ove ribe na zemlji puno furbije, nego one u slanom moru.

Jur. Kompare moj, stavili su preveć smrdljivu leškn na udicu, pa je materadskim ribama smrdila iz daleka.

Fr. Forsi je i tu. Ma da si na čisto, ča je to s njima. Čuj: Oni su učinili neku socijeta agrikulture u Selu (Tahjani zovu Petrovije) i htjeli su u ovu socijeta i naše Materačane uzeti, pa da budu s njima kao prvo. Ma si mi kazal ti, da je leška ovim ribama iz daleka smrdila, pa se nisu htele uloviti, kao one u moru s perama. Sinjori su im došli s nekim pomedorima, ako ih sade, da će imat puno solda, pa su i fabriku u Umagu fabrikali, da vide ljudi, da bez njih nece moći nć. Ma naši ljudi znaju, da u njihovim zemljama ne rastu pomedori bez vode, a drugo da.

Jur. Vidiš Frane, sada, kad je onim sinjorima došla voda do grla, hteli bi Materačanima puno ponuditi, samo nek pridu opet u njihov cukolo, pa bi im bilo kao i prvo. Bili bi njihovi ščavi, ki bi morali deset metri daleko od njih uzeti klobuk iz glave i do crne zemlje se pokloniti.

Fr. Kompare, nije više to u Materadi, perke reću, da će biti i oni onako liberi, kao oni sinjori. Ča nisu i oni ljudi, kao oni su dugim kaputima.

Jur. Čuj Frane, tu šekiraju još oni serenjari, ki su u Materadi.

Fr. Ne, ne moj kompare, jer su tihi, kao miši pred mačkom. Sve ti je veselo u Materadi, samo nek im daje Bog dobro leto, pa im nece trebat sadit pomedore, kako ono im govore sinjori. Ma neka zna u oni sinjori, da će biti i u Materadi socijeta agrikulture, a čagod i drugo, ča je još i više za nas.

Jur. Živili Materačani.

•

Fr. A ča bi reć Jurino, da se veloserski Kalabrezi jade na naše zastupnike.

Jur. Moraju se jadit, kad nete tancat onako kako njim oni sopu.

Fr. Neka provaju promenit muziku.

Jur. Če ne znaš, da vuk menja dlaku, ma ne cud.

Fr. Veramente je, tako je.

Stan od sobe i kuhinje, eventualno kabinet, traži oženjeni par bez djece za 15 juna. Upitati u uredničtvu.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Upitati u uredu ćira.

Poziv.

Potpisano časti se pozvati gg. članove **na redovitu glavnu god. skupštinu**, što će održati 3. lipnja t. g. u 8 sati na veče u prostorijama nove školske zgrade uz ovaj

DNEVNI RED:

1. Izvješće ravnateljstva o poslovanju.
2. Obračun za 1911.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Odluka o čistom dobitku.
5. Prijedlozi ravnateljstva.
6. Ostavka članova nadzornog odbora.

Baška, 20. svibnja 1911.

Ravnateljstvo morskog kupališta.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu Višnjanskog društva za štednju i zajmove, koja će se obdržavati dne 9. junija 1912. u 4 s. po p. u društvenim prostorijama sa sljedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Odobrenje računa za god. 1911.
2. Izvješće o obavljenoj reviziji.
3. Izbor upravnog odbora.
4. Izbor nadzornog odbora.
5. Eventualija,

Za mnogobrojno sudjelovanje pozivlje

Odbor.

Javno priznanje.

Osiguravajućoj zadruzi „CROATIJI“ rado priznavamo, da je požarnu štetu na našoj zgradi i pokretninama brzo i savjestno procjenila, te nam likvidiranu odštetu kulantno isplatila.

Dekani, dne 10. maja 1912.

Posojilno in konsumno društvo v Dekanih.

Nova Narodna Gostiona

PULA, ulica Giosuè Carducci 43.

Točí se dobro pivo, dobra vina, izvrstna kuhinja i domaća košta.

Lijepi i prostrani vrt u hladovini.

Rikard Čeušić, gostioničar.

Petrove kapljice.

Dosvedom više ko 30 godina stavljam u promet ljek na bazi i po bjelovarskim stroljopisima **protiva prsi srima bolestima**: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, bilja korenja, te se preporučuje svakome, koji boluje od gore navedenih, razrih bolí i grčeva želuca i crijevima. Pomaže svakomu jakoj jetri, uzbuđenu krvotoku, kataru želuca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Glasom i hvalom je ljudi, a ne treba mnogo govoriti o dobrom pomoći se ko bolesno pozna.

Uzimaju se kap i kapljice na šećeru.

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

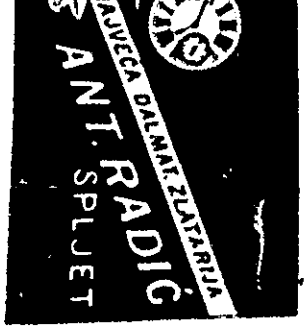

Agente ili mjestne zastupnike za prodaju najboljeg Liptovca (Liptauer) traži u svim većim gradovima Monarhije. Prva Bos.-Herceg. tvornica ovčjeg sira, Travnik — Bosna.

Ivan Novak, knjigoveža u Pazinu, traži za knjigovežarski zanat naučnika.

Traži se prodavačica vješta u trgovini delikatesa. Upitati se kod A. Sillich, Riva del Mercato br. 1.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno. Ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva cenfifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa, odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.65.

Otvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

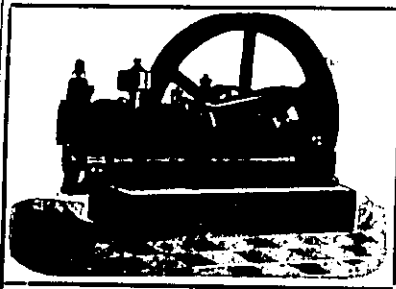

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na naftu sustava DIESEL, najnovije leteće konstrukcije, prometni troškovi po konjskoj sili na uru 1/2 hel. više, motore na plin (gaz), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namjestaje snage, dalje namještaje na mrtvavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća špecialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2/b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtničke i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Depisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Svoj k svome!

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carducci 5, kod Arene.

Satma na novo uredjena po najnovijim i higijenićnim propisima, proizvadja napitke iz pravog, nerazrednog soka sladkog voća (malina, naranča limuna) Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Dopreme automobilom.

Svoj k svomu!

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - Najpovoljnije ciene. -

IGNAZIO STEINER, PULA

--- PIAZZA FORO. ---

GORICA ∴ ∴ TRST

Krojačnica prvoga reda.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	∨PUNAT ↑	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	∨Baška ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	prije podne		po podne	po podne
7.35	10.15	∨RIJEKA ↑	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	↓Rab ∧	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨Rijeka ↑	dol.	9.30
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI ∧	odl.	3.20

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martina.

Pruga: Rijeka-Norezine.

Ponedj.	Četvrt	Postaje	Utorak	Petak
prije podne	prije podne		po podne	po podne
10.15	7.35	∨RIJEKA	5.—	5.—
10.50	8.10	Opatija	4.25	4.25
11.—	8.20	„	4.15	4.15
12.30	9.40	Bed	2.55	2.55
12.30	9.50	„	2.45	2.45
1.20	10.40	Mošnje	1.55	1.55
1.30	10.50	„	1.45	1.45
2.10	11.30	Krk	1.05	1.05
2.30	11.40	„	12.55	12.55
	prije podne		prije podne	prije podne
— —	7.40	Balbanova	11.25	11.25
— —	7.50	„	11.15	11.15
— —	8.10	Lopar	10.10	— —
— —	8.40	„	10.05	— —
4.30	8.47	Rab	9.35	9.35
4.30	8.—	„	9.—	9.—
4.55	8.35	Lun	8.35	8.35
5.—	8.50	„	8.20	8.20
6.10	9.40	Vodi Loznj	7.30	7.30
6.20	9.50	„	7.10	7.10
6.30	6.—	Mali Lošinj*)	7.—	7.—
6.40	6.10	„	6.50	6.50
7.50	7.—	↓NEREZINE ∧	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punte** i **R. Baški.**

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
6.30	odl.	∨Vrbnik ↑	dol.	6.30
6.45	dol.	„ Sv. Marak	odl.	6.15
6.50	odl.	„	dol.	6.10
8.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
9.40	odl.	„	dol.	3.20
9.—	dol.	↓Crikvenica ∧	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka

[illegible]

Broj 22. **Pula, u četvrtak dne 30. maja 1912.** **God. XLIII.**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. **U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.** **Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.**

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 23. maja 1912.

Posljedice bolesti ministra predsjednika.

Ministar predsjednik grof Stürgkh boluje već 15 dana od očiju. Liečnici izjaviše, da će bolest trajati oko dva mjeseca i da se medjutim mora bolestnik jako štediti. Bolestni ministar nalazi se većinom u tamnoj sobi, gdje ne čita i ne piše a prima posjete i izvjestitelje pojedinih ministarstva. Predsjedničtvo u ministarskom vieću preuzeo je ministar nutarnjih posala baron Heinold. Ovaj vodi pregovore sa strankama u i izvan parlamenta, nebi li ih sklonuo za vladine osnove i predloge.

Ministra predsjednika zatekla je ova bolest baš u najnezgodnije vrieme. U parlamentu, i to što u kući što u odborima, razpravlja se obrambene osnove, privremeni proračun, važna financijalna pitanja, redoviti proračun itd. Kod toga nastoje nezadovoljne stranke, da s raspravama zategnu što više i da time vladi poteškoće čine. Češko-njemački pregovori zapinju kod svakog koraka i ne ima one odlučne osobe, koja bi u i izvan parlamenta uspješno posredovala.

Rad toga i zapinju silno svi poslovi u parlamentu te se je već govorilo, da bi sadašnje ministarstvo moglo odstupiti mjesto drugim muževima.

Nastavak razprave o privremenom proračunu.

Dr. *Formanek*, narodni socijalist, profesor na medicinskom fakultetu u Pragu, govori proti proračunu, jer ne odgovara potrebama raznih naroda niti je pravedan za sve narode. Financijalno stanje zemalja i obćina užasno je, a vlada ništa ne čini. Državni proračun državna je bolest austrijska. Načelo „justitia regnorum fundamentum" davno je otišlo u zaborav. Svaka zemlja ima svoju „justitio", pravdu. S toga imamo galičku, štajersku, korušku pravdu itd. Imamo i osobitu češku pravdu. Glavar češke sudbene uprave je taduten preko glave. Ima proti njemu tražba za dugove na podredjenim mu uredima, ali on ostaje isto glavar sudbene uprave u Češkoj. Ne nada se nagodbi češko-njemačkoj.

Hrvatski zastupnik iz Dalmacije dr *Dulibić* tuži se na vladu radi zapostavljanja Dalmacije. Ne troši se evo sveta za poljepšenje za Dalmaciju. Godine 1910. nije potrošeno milijun i dvieste kruna za potrebe, za luke radnje nije potrošen milijun, za ribarstvo 98.000. Na manje sveta neće se obustaviti. Proračunati a ne potrošiti, to je prava parada. Kako se, da je jedan vlastiti proračun velik. Da evo imam, da se sveta za Dalmaciju ostali na papiru, što ta vlada opravdala za Dalmaciju. — Za tim govori na češkom jeziku te traži da se ukine državno pravdništvo u Zadru, koje je stvoreno obnovi nagodbe austrijsko-ugarske osiguran Dalmaciji željeznicu preko Like.

Većina prihvaća osnovu o privremenom proračunu.

Uredjenje plaća državnih namještenika.

U sjednici od utorka došla je na razpravu osnova o uredjenju plaća, mirovine, promaknuća itd. državnih činovnika.

Rieč uzima izvjestitelj dr. *Čech* i preporuča, da se izvještaj odbora o zakonskoj osnovi službovne pragmatike činovnika primi.

Kršćanski socijal *Jersalek* osporava opravdanost nekih ustanova ove zakonske osnove. Rusinski zastupnik dr. Distrijanski veli, da Rusini kao seljački narod nemaju interesa za ovu osnovu. Rusini hoće i zahtjevnju, da se u Lavovu i nigdje drugdje osnuje rusinsko sveučilište i napada na svepoljačku stranku koja hoće taj osnutak silom spriječiti.

Na to se debata prekida.

Razprava o kućarini.

Prelazi se na razpravu prešnog predloga o kućarini. Izabiru se generalni govornici. Pro govori zastupnik Wastian, a contra zastupnik Tonelli.

Iza toga odgovara ministar željeznica Förster na neke interpelacije.

Prosvjed talijanskih zastupnika.

Talijanski zastupnici Gentili, Bugatto, Grandi i Ussai prosvjeduju većinom u talijanskom govoru proti tomu, što bijahu za netom dovršene razprave o privremenom proračunu od sudjelovanja kod razprave isključeni, potto ne mogoše do rieči.

Nastavak razprave o osnovi glede državnih namještenika.

U sliedećoj sjednici uzme rieč ministar unutrašnjih posala barun Heinold. U svom govoru nagiasuje, da vlada ne može nikako pristati na predloge odbora za državne namještenike, kojima se mienja postojeća zakonska osnova. Za vrieme govora ministra dolazi do velikih sukoba. Socijal-demokratski zastupnik Forstner pokazuje jedan odpis poštanskog predsjednika u Beču, kojim ovaj upraviteljima pojedinih pošta u provinci naredjuje, da im se zabranjuje sudjelovanje na demonstrativnim skupštinama. U slučaju pak, da se ne bi htjeli pokoriti, da ih treba prijaviti.

Njemački narodnjak Heil veli u svojem govoru, da se već iz toga vidi, od kakove su tamnalje predlozi odbora za državne namještenike.

Socijalni demokrat Glöckel također se bavi ovim odpisom poštanskog predsjednika i zahtjeva, da se budući poštanski predsjednik stavi pod disciplinarnu istragu. Dolazi do teških prepuka između njega Wolfa i njemačkih demokrata.

Češki zastupnik Kaliua veli, da se vidi iz ove zakonske osnove, da vlada ne misli s njome ozbiljno raditi.

Nastavak iste razprave.

U sjednici od četvrtka dobi prvi rieč, da progovori o vladinoj osnovi glede uredjenja činovničkih plaća itd. slovenski zastupnik dr. *Vertoršek*.

Govorio je tri i četvrt sata većinom slovenski i to proti ovakovoj osnovi, proti postupanju vlade u Hrvatskoj, radi recipročiteta Hrvatskog sveučilišta itd. Zatim se prekida razprava.

Izgredi u Budimpešti.

Na to uzima rieč češki socijal demokrata Nemec rieč i predlaže, da se u znak prosvjedovanja proti dogadjaja Budimpešti i krvoprolića budimpeštanskog redarstva sjednica prekine na pol sata.

Na strani socijalnih demokrata Dolje sa redarstvom! Da živi pravo obćeg glasanja!

Podpredsjednik *Pojaćnik* naredjuje glasanje. Za predlog glasuju svi socijalni demokrate, svi Južni Slaveni i Rusini. Budući je to manjina, to je predlog odklonjen.

Vodja njemačkih socijalista dr. Adler starija ne predsjedničtvo kuće u ime socijalno demokratskog kluba upit, u kojem veli, da dok se ovdje u parlamentu mirno razpravlja dotle se u Budimpešti puca. Veli se, da imade 4 mrtva i 100 ranjenih. Tako se evo ovaj dogodjaj ukazao kao demonstracija proti izborne reforme a u istinu je madjarska gentrya time htjela samo da osujeti obće izborno pravo. Ona je izdala ugarskog kralja, koji je narodima u Ugarskoj obećao obće izborno pravo.

Ministri dr Hussarek i Dagobert ostavljaju kod ovih rieči dvoranu.

Predsjednik *Pojaćnik* veli, kakogod on tako dogodjaje u Budimpešti, ipak austrijskom parlamentu ne pristoji pravo ingerencije. Što se pak tiče vraćanja obrambenog odbora to je on i onako sazvan za 30. o. mj.

Jubilej poljskog sveučilišta.

Potto je predsjednik rumunjskog kluba dr. *Lavrak* upitao predsjednika, kako mogu Poljaci slaviti 250 godišnjicu ustrojenja „tobožnjeg" poljskog sveučilišta i potto se je na taj upit osvrnuo bivši ministar željeznica i sveučilišni profesor dr Glombinski, zahtjevši predsjednik sjednicu ove budove za četvrtak dne 30 maja u 11 sati.

Predlog

zastupnika Spinčića i drugova za promjenu § 11. zakona od 16. junca 1882. D. Z. L. br. 60. tercatne oprave občasti, političke i financijalne taksa, da se ima pod njima razumjevati političke obćinske odnošaje, političke obćine, i da se imade, ako je u takovom „razumu" vele pravnih obćina a medju njimi jedna gradska porezna obćina, postupati u svimi timi poreznimi obćinami, sa svom političkom obćinom, kao sa jednom gradskom obćinom.

U Istri ima velikih političkih obćina, kojih mnoge su tako sastavljene, da sastoje iz jedne gradske porezne obćine i iz mnogo seoskih poreznih obćina, koje posliednje, sve skupa, sačinjavaju veliku većinu stanovnika ciele političke obćine, i koje su uru, dvie, gdjegod i više, odaljene od gradske porezne obćine, i koje se nalaze osamljene gdjegod u šumi, dolini ili gori.

Pozivom na ustanove o tarifnih razredih k tarifu istoga zakona tiućeg se porezovanja masa, uvrštuju se i takove političke obćine, ako imada preko 10.000 stanovnika u drugi, a ako imadu preko 20.000 stanovnika, u prvi tarifni razred, i moraju sve u jednu, takovu, političku obćini se nalazeće porezne obćine, koli gradske toli seoske porezne obćine, plaćati potrošarinski porez od mesa po drugom dotično po prvom tarifnom razredu. Pogodnost zadnjega stavka spomenutih ustanova neće da se na nje proteguc, jer su navodno, s razloga što se medju njimi nalazi jedna gradska porezna obćina, političke gradske obćine.

Tako dolazi, da plaćaju potrošarinski porez od mesa po prvom tarifnom razredu također porezne obćine, jednostavna sela, koja imadu 200, 300, 400, 500 stanovnika i koja su odaljena od drugih mjesta, nestatkom nit dotičnoga grada, sat i više; dok plaćaju gradovi sa brojem stanovništva do 10.000 potrošarinski porez po trećem tarifnom razredu, a gradovi sa 10.000 do 20.000 stanovnika po drugom tarifnom razredu.

To ne samo da nije pravedno, nego nije ni u smislu zakonodavca. S toga, i jer neprateći porez na meso znatno titi stanovnike mnogih obćina u Istri, postavljaju podpisani predlog.

Visoka zastupnička kuća neka isvoli odlučiti

„Poziva se c. kr. vlada, da tečajem 6 tjedana podnese zakonsku osnovu, kojom bi se promjenilo had prvi odstavak § 11. zakona od 16. juna 1882. D. Z. L. br. 60, da zadnji odstavak ustanova o tarifnih razredih u tarifu istoga zakona obzirom na opervisovanje mesa u smislu, da se izbjegne krivicam, da zaobilazam, koje se sbivaju kod uvrštivanja obćina u Istri u tarifne razrede."

U formalnom obziru se predlaže, da se ovaj predlog bez prvog čitanja uputi povjerenstvu odbora, koje neka ga čim prije raspravi.

Bed. 23. maja 1912.

(Slede podpisi.)

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izbor za zemaljskog zastupnika u Puli. U nedjelju dne 2. junija t. g. jest zadnji dan za podnešenje reklamacija. Zato ponovno pozivljemo sve naše, da se do tog dana pobrinu da budu unešeni u izbornu listinu jer poslje tog dana biti će uzaludno tražiti, da se koga unese u izborne listine.

Kamoraška banda sakuplja opet svoje sile, da stupi s nama u borbu, nebi li nam otela taj kotar. Zato moramo svi živo i složno ustati, da grad Pulu bude zastupno u pokrajinskom saboru i čovjek našega roda i jezika.

Na konferenciji pouzdanika iz svih dielova grada zaključili su isti preporučiti kao kandidata za treći puljski kotar političkom društvu g. Josipa Stihovića, ravnatelja Istarske Posujilnice u Puli. Očekujemo s toga, da će naše političko društvo proglasiti g. Josipa Stihovića službenim kandidatom za treći kotar grada Pule.

Svi naši pak, svi bez razlike, moramo već sada raditi i nagovarati naše, da bude zastupnikom za treći izborni kotar grada Pule izabran naš narodni čovjek.

Zabranjen izlet. Paša puljske policije g. Osti ovjekovječio je ponovno svoje ime u analima naše narodne borbe.

Najavljeni izlet hrvatskog Sokola u Puli za duhovski ponedjeljak u Premanturu, gdje se imala obdržavati sokolska vježba, šef puljske policije jednostavno je zabranio, jer je neko talijansko društvo „Edera" bilo za isti dan prijavilo izlet u Premanturu. Mi ne znamo, kako bi dolično ožigosali postupak g. Ostia. U naša čisto hrvatska sela brani nam izlet, jer je izlet prijavilo i talijansko društvo „Edera" da provocira tamošnji naš puk sa svojom brutturom. I radi toga g. Osti brani i nama izlet, da se sa svojom braćom proveselimo. G. Osti valjda je znao, da su talijanaši navlaš prijavili izlet, samo da izazovu zabranu nama, kao što je znao ili morao znati, da talijanaši nebi se bili uobće maknuli iz Pule, da je nama izlet dozvolio. S ovim postupkom g. Ostia nemožemo se baviti kako bi trebalo i zasluživalo da izbjegnemo cenzorovoj ruci, ali pozivljemo naše zastupnike u Beču, da jednom već energično ustanu sa prosvjedima i uzmu u zaštitu naša prava i cieli naš narod pred šikanacijami nekojih oblastnih organa.

Razbojnički napadaj. Na Duhove popodne vozeć se sin Jakova Puhalja na svojim kolima put Šijane, napadoše ga pred šianskom šumom kojih 25 individua talijanskih giovinotta, zaustavili konja i počeli ga tući štapovima, pri čem su mu poderali sasma nov šešir. Mladić ostao je zapanjen naglim i nenadanim napadajem talijanskih apaša, te se u prvi mah nije mogao snaci, a pazio je uz to na konja, da se ne bi poplašio ih oštetio. Napali su ga zato, jer je Hrvat, što odaše sami, jer su ga napali s rečima: eccolo ććavo, adesso ti daremo. Dago iza čina prispio je redar, te mu je uspjelo uapsiti jednog napadača, dok su ostale kukavice pobjegle.

Mislimo, da bi g. Osti imao osobito u nedjeljama i blagdanima namjestiti po šijanskoj cesti više redara, da se zaprieči orakove razbojničke napadaje talijanske objestne rulje kao što i radi živog prometa s kočijama i automobilima, da se predusretne kakovoj većoj nesreći.

Tu biste g. Osti bolje poslužili redu i zakonu, nego li zabranjivati hrvatske izlete u čisto hrvatska mjesta.

Iz puljskog smetišta. Lindarski reporter u ovo zadnje doba počeće se očeše u puljskom smetištu o naš list sa svojom slaninarskom kulturom. Srdi se na članak „Stara muzika" u izvanrednom izdanju našeg lista i zove ga u svojoj nadutosti „La provocazione croata". Najsmješnije je pak to, što medju kamoraške lupeže i tate hoće da umješa i one čestite gradjane puljske talijanske narodnosti, koji ne pušu u kamorrin rog. Našu trobojnicu i Arenu neka pusti u miru, jer bi mogao doći još prije čas no što ga očekuje, da bi se hrvatska trobojnica mogla vijati na Areni, jer Arena je posjed svih občinara, a ta nije čuvana i zaštićena državnim zakonom kao starinski spomenik, sjegurno bi bili kamorraši već odavna i Arenu zafrajali. Ne razumimo pak, kakovu zastavu „della patria nostra" misli sa napisom „Fede e giustizia". To je valjda kamoraška zastava, ali na kojoj piše „perfidia e disonestà"!

Na vlest iz Premanture u br. 20. „N. S." od 16. t. mj. poštanski i brzojavni ured u Puli nam javlja, da je trafikantu u Premanturi naloženo, da ima isti ne samo dozvolu nego i dužnost poštanske marke i ine vriednote prodavati svakomu bez razlike a ne samo svojim muštarijama. Ujedno izrazuje nadu, da se ta nepodobština neće više dogoditi.

Onomu, koga se tiče. Pripovjeda se, da papa u puljskom vatikanu previše favorizira „falche" iz Medulina na štetu drugih naših ljudi. Neka se papa čuva, jer ćemo naći lijeka i proti njemu na višem kojem mjestu.

Za sada samo ovo.

Kad ćemo mi u Rovinju do hrvatske porote? Pitanje slovenske porote u Trstu pobudilo je i u narodnim krugovima Istre ne samo iskreno veselje, nego takodjer i živu želju, da bi se već jednom i na okružnom sudu u Rovinju sudilo hrvatskim obtuženicima u njihovom materinskom jeziku. Na to imaju oni ne samo pravo, već ustanavlja to isti zakon o poroti, koji ne poznaje tumača za zemaljske jezike. Na okružnom sudištu mora već jednom da prestane za porotnog zasjedanja ona nepravda, da ne rečemo rugoba, da se hrvatskim obtuženicima sudi putem ili pomoću tumača. Pa kakovih tumača. Neznamo, da li je danas bolje, ali još do nedavna opravljali su službu tog tumača osobe, koje nisu poznavale obtuženikova jezika, te su po svojem sudcima i odvjetnicima izkaze obtuženika i svjedoka tumačile. O tomu se pronosi medju sucima i odvjetnicima dosta smiešnih i žalostnih pripoviedaka.

Ta nepravda mora već jednom da i kod nas prestane, kao što je eto ovih dana i u Trstu prestala. I talijanski listovi, tako zvani liberalni, podigoše proti tomu oblake prašine, ali sviet nije radi toga propao. Protive se slovenskim porotama i talijanski odvjetnici, osobito odvjetnici branitelji, ali to je razumljivo, jer nepoznajuć naš jezik, ne mogu više da brane slovenske ili hrvatske obtuženike. Za nekoga je dakle presahlo vrelo izvora, te imadu sto razloga, da se radi toga srde. Nu nijedan pravedan Talijan nije se zbog toga u Trstu ni maknuo. On znade, da se slovenskom porotom ne dira u njegovo pravo: da ne trpi nikakvu štetu, ako se drugomu dade ono što je njegovo.

Da dodjemo i mi u Rovinju do hrvatske porote, valja da se za to zauzmu oni, koji sastavljaju prvotnu pak stalnu listu porotnika. Treba da naime naši odvjetnici, koji imadu s onim sudom posla, učine svoju dužnost a konačno moralo bi se za to zauzeti predsjedništvo i državno odvjetničtvo okružnog suda u Rovinju, da se vrši i provadja zakon i za hrvatske obtuženike, jer bi kao oni morali biti branitelji i izvršitelji pravice i zakona.

Službe kod občine Pula. Upravitelj občine i grada Pule barun Gorizutti razpisuje za občinsku pisaru, vodovod i elektrarnu sliedeće službe: 1. mechanika asistenta, 2. gradjevnog asistenta, 3 računarskog činovnika, 4. upravnog činovnika, 5. upravnog vježbenika, 6. dvojice vježbenika (gospodjica). Uvjeti za ta mjesta jesu: austrijsko državljanstvo, doba ne izpod 17 ni preko 36 godina, zdrav tjelesni ustroj, nauci te tehnička ili trgovačka praksa, odgovarajuća mjestu za koje se molitelj natječe. Za mjesta pod 1 i 2 svršena obrtna škola, za službu pod 3 svršena niža srednja škola ili koja druga ovoj jednaka škola (trgovačka imade prvenstvo), za službe pod 4, 5 i 6 niža srednja škola ili trgovačka ili ovoj ravna škola. Molbe podkrepljene svjedočbama valja predati na zapisnik spomenutih zavoda.

Zahvala. Najsrdnija hvala svima, koji su mi prigodom posjeta C. kr. muzeja ratne mornarice i Narodne tiskare itd. sa školskom mladeži ove škole, na ruku išli, te na taj način upriličenje ovog posjeta omogućili. Štinjan, 24. V. 1912.

Ivan Vanik, uprav. škole.

Javna sokolska vježbb u Medulinu. U nedjelju dne 9. junija priredjuje „Hrvatski Sokol u Medulinu na otvorenom uz sudjelovanje puljskog Sokola javnu vježbu sa zabavom.

Voloski kotar:

Slavje hrvatske pjesme u Opatiji. Teško je opisati ono, što se je jučer, na Duhove, kod nas dogodilo. Iz Zagreba dodjoše k nama pjevači najstarijeg i najvećeg hrvatskog pjevačkog društva „Kolo". Stigoše ovamo parobrodom iz Rijeke oko 6 i pol sati, a na pristaništu dočekaše ih naši „Lovorași" sa narodnom glazbom a uz njih se tamo sabralo nepregledno množtvo naroda. Kad se je parobrod približio glazba zasvira „Lepa naša", poslije „Lovorași" zapjevaše svoju himnu a zatim je g. Car-Emin pozdravio „Kolaše" u ime „Lovora". u ime opatijskih Hrvata i u ime ciele hrvatske Istre. Govorio je govor pun pjesničkoga oduševljenja a odgovorio mu je u ime „Kola" društveni predsjednik. Prisutno je občinstvo zagrebčane burno aklamiralo i oduševljeno pozdravljalo sa „Živili".

U večer pak je bio koncerat u najvećoj opatijskoj dvorani kavane „Quarnero". Puna puncata bila je toga večera ona velika dvorana i to najbiranijeg občinstva iz Voloskog, Opatije, Lovrana i Kastavštine, a osim toga bilo je mnogo njih iz Rijeke i Sušaka. Nisu to sve bili naši ljudi, već je bio prilićan broj stranaca Nijemaca i Madjara, a svi su zajedno s nama burno pozdravljali naše krasne pjevače i pjevačice kod svakog njihovog nastupa. Bio je to pravi triumf naše pjesme, naše umjetnosti. Sve pjesme bile su upravo majstorski odpjevane a osobito su občinstvo elektrizorale nekoje pjesme sa našim narodnim motivima. Odobravanju nije bilo konca ni kraja kad su bili izručeni dva lovor-vjenca sa trobojkom, jedan „Kolu" a drugi zborovodji. Rijetko je Opatija što takova doživjela.

Izbori za kot. bolestničku blagajnu u Voloskom. U nedjelju, dne 2. junija obvait će se izbori delegata za ovogodišnju skupštinu bolestničke blagajne u Voloskom i to u dvije sekcije. Članovi bolestničke blagajne nastanjeni u Kastavšini birat će na Matuljama u čitaonici „Nada" od 8 do 11 sati radnici a od 11 do 12 sati poslodavci. Članovi bolestničke blagajne nastanjeni u občinama Volosko-Opatija, Veprinac i Lovran birat će u društvenoj pisarni u Voloskom i to od 8 do 11 sati radnici a od 11 do 12 poslodavci.

Kako svi znakovi pokazuju bit će ovog puta dosta borbe, jer u izbor polaze dvije stranke ili bolje dvie listine; jedna je naša domaća radnička a druga ona udruženih naših protivnika Nemaca, Talijana i socijalista.

Jedna i druga strana živo agitiraju po čitavom kotaru, jedna otvoreno a druga potajno i pod tudjom firmom, tobože socijal-demokratskom a u istinu je to njemačka stranka.

Nema sumnje, da će naši narodni radnici i poslodavci učiniti svu svoju narodnu i radničku dužnost te našim udruženim neprijateljima dati najjači dokaz, da smo ovdje mi gospodari i da nam ne treba nikakovih tudjih štitnika. Naš je narodni izborni odbor izdao za te izbore slijedeći proglas:

Izbornicima kotarske bolesničke blagajne u Voloskom.

Braćo!

Za nedelju, dne 2. junija, bit će te pozvani, da birate svoje delegate na ovogodišnju glavnu skupštinu naše kot. bolesničke blagajne.

Ovi su izbori vrlo važni s ovog gledišta i to: prvo, jer se time pruža nama članovima blagajne najbolja prigoda, da kroz svoje delegate iznesemo pred glavnu skupštinu svoje želje i pritužbe, a drugo, jer su naši udruženi protivnici (Socijalisti, Njemci i Talijani) uprli svim silama, da nama domaćim i najbrojnijim članovima otmu upravu bolestničke blagajne.

Dužnost nas dakle zove, da na izbor složno i u velikom broju dodjemo i da izaberemo takove delegate, koji će na glavnoj skupštini zastupati naše interese, otvoreno kudeći ono što se kuditi mora a hvaleći ono, što se hvaliti mora, a s druge strane takove ljude, koji će izabrati u upravu naše narodne ljude a ne tudje prirepine i protivnike našeg roda i jezika.

Braćo izbornici!

Pristupite zato svi i složno na izbor! Izaberite dne 2. junija predloženike našega naroda i dokažite protivnicima, da ste sposobni sami svojom mukom upravljati!

Narodni radnici i radnice!

Dodjite svi složno na izbor! Izvršite svi svoje pravo i dužnost!

Izborni odbor.

Pazinski kotar:

Pouka o vinogradarstvu na državnom uzor gospodarstvu u Pazinu. U utorak dne 4. lipnja u 8. sati prije podne početi će na državnom uzor-gospodarstvu u Pazinu pouka o vinogradarstvu. O toj zgodi porazdieliti će se bezplatno nešta cijepova dobrih vrsti loza i nešto gumijevih trakova za cijepanje na zeleno. Vinogradari, osobito oni, koji dolaze tog dana na sajam u Pazin, neka se okoriste ovom poukom.

Djačka zabava u Pazinu. Maturanti hrvatske gimnazije u Pazinu priredjuju u subotu 1. lipnja u dvorani „Narodnog doma" koncerat s predstavom. Program koncerta je vrlo biran, te će slušaocima podati puno užitka. Osobito upozorujemo na zadnje dvije točke. To je komedija „On je mjesečnjak" i slovenska operca iz djačkog života „Kovačev student". Kako priredjivači osjećaju veliku zahvalnost „Djačkom pripomoćnom društvu" za tolika i velika dobročinstva, što ih ono čini mnogim i mnogim učenicima ove gimnazije, to su oni namjenili spomenutom društvu čav čisti prihod koncerta, što ga prije odlazka iz gimnazije priredjuju. Na svima je dakle, da svojim prinosima podupru te vrle naše mladiće u njihovom pjemenitom naumu. Ulaznina je za sjedalo 1 K a stajanje 60 para. S obzirom na plemenitu svrhu primaju se preplate za zahvalnošću. — Ovim se ujedno umoljava sl. občinstvo, da dodje točno u 8 i pol, jer je program zabave vrlo dug.

Koparski kotar:

Iz Buzeta. U nedjelju, dne 2. lipnja t. g. priredjuje se u Narodnom domu u

Buzetu pučku zabavu u korist pučke knjižnice. Sudjelovat će mjestni diletantski klub, tamburaški zbor te glazbeno društvo „Sokol“. Početak u 5 sati po podne. Dobrovoljni se doprinosi primaju sa zahvalnošću.

Porečki kotar:

Podružnica *družbe sv. Ćirila i Metoda u Sv. Luciji (Oprtalj).* Najbolji kriterij za upoznanje čovjeka su njegovi čini, za upoznanje njegove sposobnosti pak njegovi uspjesi. Takovim smo uvjerenjem ostavljali dne 16. t. m. oprtaljsku Sv. Luciju, gdje je tamošnja glavna skupština podružnice uspjela nad sve očekivanje uz obću zadovoljnost čitavog naroda iz bližnjih i daljnjih strana.

Lijep proljetni dan je okupio veliku množinu naroda iz Oprtaljšćine, Motovunštine, Zrenštine, Završtine i Grožnjanštine, jer i u ovim krajevima počela je rasti narodna sviest. Na skupštini smo opazili gostove iz Buzeta sa gosp. nar. zastupnikom Sancinom, iz Pazina pohrlili su u sv. Luciju gosp. profesor Novljan sa gospodjom i g. dr. Agneletto, iz Zrenja je bio gosp. nar. zast. Šime Červar sa većim brojem narodnjaka, iz Završja g. župnik Mandić Josip, iz Livad g. nadučitelj Nežić sa gospodjom, iz Kaštelira je došao g. nadučitelj Anzulović. Dapače iz Ferenci te iz zapuštenog Topolovca bio je narod zastupan.

U 3 sata po podne otvorio je skupštinu u ime predsjednika g. nadučitelj Nežić, koji je protumačio puku pomen naše Družbe. Iza Izvještaja odbora govorio je profesor Novljan o *materinskom jeziku*, o Hrvatskom narodu i o Slavenima uobće. Za njim se je prijavio za riječ g. dr. Agneletto, koji je naglašao, da je budućnost narodna ovisna od gospodarske samostalnosti. Zadnji je govorio zastupnik g. Sancin o gospodarskim aktualnim praktičnim pitanjima.

Nastupila je na to gospodja učiteljica Begović sa školskom djecom, koja je sa svojim uspjesima, bilo u školi, bilo izvan škole, sve prisutne neočekivano iznenadila.

Školska su djeca uz veliko oduševljenje deklamirala bez pogriješke daljšu pjesmu, a na to predstavljala vrlo karakterističnu sliku iz života školske djece, napisanu baš za tamošnje prilike od gdje Begović, gdje se naglašuje pomen škole i marljivosti za život.

Slićica je izvrstno ispala, osobito je prisutni seljački narod zadivljen motrio svoju malu djecu, spominjajući: Vidiš, ča sve škola učini; ne bih bio prije vjerovao. Konačno su zapjevala djeca pod vodstvom gdje učiteljice više narodnih pjesama.

Uspjehom, kojega smo opazili u Sv. Luciji može se ponositi gdja Begovic, čiji rad ne siže samo do vratiju školske sobe, nego odsjeva takodjer sa narodnogospodarskog polja. Ona je bila jedna izmedju prvih, koja je uvela „Pčelicu“ u Posujilnicu, gdje uče djeca novčić po novčić štediti.

Dan 16. maja ostati će nam u veseloj uspomeni.

Dobro učiteljstvo je preduvjet narodnog napredka.

Razne primorske viesti.

Prešni predlog za državnu podporu. U sjednici carevinskog vieća od 20. o. mj. stavio je zastupnik M. Mandić sa drugovi prešni predlog, kojim se poziva carsku vladu, da dade bezodvlačno procieniti štetu nanešenu stanovnicima obćina Dekani, Marezige i dielomice Podgrada, prouzročenu tučem, koja je dne 17. o. mj. nekoje frakcije djelomice a druge posvema uništila.

Na koncu glasi prešni predlog, da vlada priskoči narodu pravodobno na pomoć iz državnih sredstava.

† **Profesor Nadko Nodilo.** Dne 21. o. mj. preminuo je u Zagrebu u visokoj starosti umirovljeni sveučilištni profesor Nadko Nodilo, glasoviti hrvatski povjestničar i odličan rodoljub.

Na početku narodnog preporoda u Dalmaciji preuzeo je kao mladi profesor uredničtvo zadarskog „Narodnog Lista“, koji se je tada prije 50 godina zvao „Il Nazionale“. Tada i sve dok bijaše pozvan na hrvatsko sveučilište, sudjelovao je pokojni Nodilo živo u narodnom pokretu Dalmacije. Uz slavna imena Pavlinovića, Klaića i Bulata, ostati će i ime pokojnog Nodila ubilježeno u povjesti Dalmacije zlatnim slovima.

Pokojnik se je iztaknuo osobito u svojoj struci kao povjestničar, napisav više učenih djela iz te struke od velike ciene.

Počivao u miru.

Za niže željezničke namještenike. Zastupnik M. Mandić zauzeo se je za hrvatske i slovenske niže namještenike na državnim željeznicama Primorja i Dalmacije, koji ne poznaju njemački jezik toliko, da bi mogli u istom polagati svoj strukovni izpit, da bi taj izpit položili u hrvatskom ili slovenskom jeziku. Sa kompetentne strane dobio je odgovor, da će se po mogućnosti toj opravdanoj želji zadovoljiti, što dajemo zanimanikom ovime do znanja.

Lurd biskupskim sjedištem. Francesko mjesto Lurd, kamo dolazi godimice na miljune pobožnih katolika iz svega svieta, da se poklone B. M. od Lurda, postati će biskupskim sjedištem Za sada je tarbski biskup ujedno i lurdskim biskupom.

Franina i Jurina.

Jur. A ča ono kamorași od tatske bande va puljskom bujardellu dižu toliko glave pred izbore?

Fr. Ter jih poznamo dobro svi; bilo bi nikako pred svojim narodom oprat i prikazat pošteni.

Jur. A ja, teško ce to ić, zac ih i talijanski puk pozna još bolje od nas, pak neće stalno ovog puta poć u isto kolo sa tati i prevaranti komunskih beći.

Fr. Tako i ja mislim, a naš narod treba da se sav digne ovog puta i pokaže pošten obraz za našeg čovika, da se tati i lupeži ne podufaju već mgdar glavu dignut.

Poziv

na glavnu godišnju skupštinu Gospodarskog-Trgovačkog Društva i Društva za štednju i zajmove u Cresu, koja će se obdržavati dne 9. lipnja u 5 sati poslije podne u dvorani Narodnog Doma sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvješće o poslovanju društva
2. Odobrenje računskih zaključaka
3. Izbor ravnateljstva i nadzornog odbora.
4. Ini prijedlozi.

Cres, dne 26. svibnja 1912

Odbor

Natječaj.

Otvara se natječaj na mjesta zadružnih činovnika I. i II. kategorije, naime zadružnog nadzornika (II. razred), tajnika (III. razred), povjerenika — tri mjesta — (IV. razred), adjunkta (V. razred) sa početnom plaćom prama službenoj pragmatici od K 3800, 2800, 2200, 1600, a za vrijeme putovanja dnevnice i naknade prevoznih sredstava.

Prema položaju koji bi imao prijavljenik pokriti, ima dokazati za to nužne kvalifikacije dosadašnjeg službovanja pri novčanim zavodima ili inim srodnim trgovačkim tvrtkama i uredima uz ostale dokaznice svršenih škola, zdravlja, dobe itd. te kratki prikaz „Curriculum vitae“.

Rok natječaja do 15. lipnja 1912.

OMIŠ, dne 25. svibnja 1912.

Uzaj. prip. zadr. „Providnost“ reg. zadr. sa ogr. jam.

Stan od sobe i kuhinje, eventualno kabinet, traži oženjeni par bez djece za 15. juna. Upitati u uredničtvu.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Upitati u uredničtvu.

Dražbeni izrok.

Po zaključku od 22. V. 1912. poslovni broj E 356/12/1 stavljaće se dne 10. junija 1912. u 9 sati prije podne u Pazinu na javnu dražbu razne rukotvorine dućana.

Stvari mogu se pregledat spomenutog dana tekom dražbe.

C. kr. kotarski sud, odio III.;

Pazin, dne 22. maja 1912.

Primili smo u komisiju od dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i drugudа.

Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula

ulica Giulia br. 1.

Širite „Našu Slogu“.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigoveške i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. obćine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna društva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.
Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica K 800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41
Isplaćene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namještčuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.
„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.
„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Petrove kapljice,

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razolh boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴ ∴ ∴

Cijena 1 bočici je šilra, te bočica stoji 3 kruna, 2 bočice stoje no K franko pošta. ∴

Dobivaju se samo u ljekarni : : :

Broj 23. Pula, u sriedu dne 5. juna 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Izbornicima III. izbornog kotara grada Pule!

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri, saslušav pouzdanike u Puli, zaključilo je postaviti kandidatom za izpražnjeno mjesto u trećem puljskom kotaru za istarski sabor

gosp. Josipa Stihovića

ravnatelja Istarske Posujilnice u Puli.

Kod posljednjih izbora za zemaljski sabor prodro je u tom kotaru proti našem narodnom kandidatu za ciglih 6 glasova većine protukandidat postavljen od strane Talijana, koji prema kompromisu nijesu smjeli u obće postaviti u tom kotaru nikakvog kandidata. Nevjerom dakle njihovom i jedino usljed nečuvenog pritiska i nasilja uspjelo je njima, da nam i ovdje otmu, što nam pripada po pravu, koje su nam oni sami priznali.

Dosljedno je tomu u nas čvrsta nada, da će naš kandidat slogom naših izbornika i sudjelovanjem svih onih, koji ljube i štuju pravo i pravicu prodrieti u našem izbornom kotaru, a to jamačno i zato, pošto je naš

Josip Stihović

rodoljub dušom i tjelom, koji poznaje na tanko potrebe i nevolje onog izbornog kotara i koji se je od više godina amo izkazao svojim požrtvovnim radom za obće dobro kao občinski zastupnik u Puli i kao ravnatelj Istarske Posujilnice da je vriedan, dostojan i voljan da onaj kotar uspješno zastupa i u našem istarskom saboru.

Izbornici, svi zato složno k žaram dne 23. ov. mjes. za našeg predloženika!

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 4. juna 1912.

Odbor.

Radi sutrašnjeg blagdana izdali smo naš list danas poslije podne.

Hrvatski i slovenski narode u Istri!

„Narodna zajednica za Istru" odabrala je sebi za cilj, da se brine za ugrožene i osiromašene krajeve u Istri i da istarski živalj narodno, moralno i materijalno pomogne.

Važnost zadaće, koju je preuzela „Narodna zajednica za Istru", pa neophodna potrebitost organizovanosti i sistematičnog narodno-obranbenog rada u Istri — osobito na polju poljodjelstva, obrta i trgovine — što mi svi opažamo, jamči „Zajednici", da će njezino ustanovljenje sa oduševljenjem pozdraviti svaki Hrvat i Slovenac Istre.

Obraćamo se za to na sve one, kojima je stalo do toga, da se Istra narodno budi i ekonomski pridigne, da bi nas podupirali u tomu, bilo savjetom, bilo radom, osobito pak pozivljemo naše svećenstvo, učiteljstvo, djačtvo i sve ostale javne radnike, da bi zajednički s nama radili za napredak i bolju budućnost Istre.

Izvadak iz pravila „Narodne zajednice za Istru".

I. Ime i sjedište.

§ 1. Društvo se zove „Narodna zajednica za Istru", a imade svoje sjedište u Voloskom-Opatiji.

II. Svrha i sredstva.

§ 2. Svrha je društvu, da radi za narodne, kulturne i materijalne probitke Istre, osobito na polju poljodjelstva, obrta, industrije i trgovine.

§ 3. Društvo će svoju svrhu postići:

a) temeljito proučavajuć sve narodno-moralne i materijalne odnošaje, te upotrebljavajuć sva sredstva, kojima bi bilo moguće osvješćivati narod, širiti prosvjetu i dizati u obće narodni život, a napose ga podići na polju poljodjelstva, obrta, industrije i trgovine;

b) priredjujući predavanja, skupštine, izlete, izložbe, zabave, kazališne predstave, narodne slavnosti i sl.;

c) izdavnjući i šireći knjige i sl.;

d) dižući i podupirajući uopće škole, a osobito stručne (obrtne, trgovačke, nautičke i dr.);

e) osnivajući knjižnice, javne čitaonice i zbirke;

f) razdavajući strojeve, uzorke i modele;

g) osnivajući novčane zavode, osobito društva za štednju i zajmove (Reifeisen);

h) brinući se za jeftine zajmove;

i) potpomažući planinare i planinarska društva;

j) priskrbljivajući mjesta šegrtima, trgovačkim i obrtničkim pomoćnicima i poslužnicima;

k) stručno proučavajući i radeći na polju poljodjelstva, obrta, industrije i trgovine.

Politika je u društvu izključena.

IV. Članovi društva.

§ 5. Članovi društva jesu fizične i juridične osobe obojega spola i to: 1) počasni, 2) utemeljitelji, 3) pravni, 4) aktivni, 5) podupirajući.

Počasne članove imenuje na predlog C. O. glavna skupština, i to ljude, koji imaju osobitih zasluga za društvo.

Članovi utemeljitelji plaćaju jednom za uvijek K 200·—, ili na obroke kroz 5 godina; pravi članovi plaćaju godišnje K 10·—, aktivni članovi K 2·— a podupirajući članovi K 0·50.

O primanju članova odlučuje C. O. ili upravni odbor mjesne podružnice, razlog da nije tko primljen u društvo ne daje se; da li se i u koliko se ima platiti upisnine, odlučuje glavna skupština.

VII. O mjesnim podružnicama.

§ 9. Mjesna se podružnica može osnovati, ako se u nekom mjestu prigłasi barem 20 članova; takodjer članovi iz više obližnjih mjesta mogu se spojiti u jednu podružnicu, kao i u jednom mjestu može biti više podružnica.

Svaki član mora pristupiti u koju podružnicu.

Članovi koji se ne prigłase nijednoj podružnici, prepušta se C. O., da ih po volji uvrsti u koju mu drugo podružnicu.

U mjestima, gdje se ne može osnovati mjesna podružnica, mogu se osnovati odbori (povjerenstva).

Konstituirajuca skupština držat će se u subotu dne 8. lipnja o. g. u 4 sata po podne u velikoj dvorani „Nar Doma" u Voloskom s ovim dnevnim redom:

1. Izvještaj promicateljnog odbora.
2. Čitanje pravila.
3. Upisivanje i primanje članova.
4. Biranje centralnog odbora, odborskih zamjenika i revizora.

Potanje informacije podaje i prima članove društvena kancelarija u Opatiji, Villa Dalibor.

Opatija, dne 1. lipnju 1912.

Promicateljni odbor:

Stjepan Car, Viktor Car Emin, dr. Gjuro Červar, Ivan Ivančić, dr. Ivan Pošćić, dr. Mate Tentor, Leonard Tomašić.

Prešni predlog

zastupnika M. Mandića i drugova za ublaženje biede u občinah Dekani, Marezige i poreznoj občini Podgorje (občina Klanec) tučom oštećenih.

Dne 17. maja 1912. spustila se je u občinah Dekani i Marezige i poreznoj občini Podgorje žestoka tuča, koja je odnzela narodu nadu na dobru ljetinu u poreznoj občini Podgorje djelomice, a u občinama Dekani i Marezige (politički kotar Kopar u Istri) posve.

Povrće, voće, krumpir, žito, dapače i trava oštećena je u občinama, napose u selima Marezige, Burji, Sabadini, Krmci, Bernetići, Beržoni, Martinje i Rokava (mjestna občina Marezige) može se žali bože već sada smatrati posve uništenim.

Spomenuti valja, da bijahu ove dvije občine, kako je c. kr. vladi poznato, i prošle godine ne samo izvanrednom i dugotrajnom sušom, koja je prošle godine u čitavoj Istri vladala, već takodjer i žestokom i opetovanom tučom silno oštećene.

Podpisani stavljaju radi toga sliedeći prešni predlog.

„Poziva se c. kr. vladu, da dade bezodvlačno procieniti štetu nanešenu stanovničtvu mjestnih občina Dekani i Marezige i poreznoj občini Podgorje u Istri žestokom tučom dne 17. maja 1912, te da priskoči pravodobno težko uresrećenom narodu primjerenom podporom iz državnih sredstava na pomoć.

U formalnom predlogu predlažu, da se ovaj predlog svim po § 42. pravilnika predvidjenim kraticama odboru za ublaženje biede bezodvlačno doznači.

U Beču, 20. maja 1912.

(Sliede podpisi.)

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 31. maja 1912.

Nastavak razprave o činovničkoj pragmatici.

U slabo posjećenoj sjednici carevinskog vieća od dne 30. maja o. g. nastavljena je razprava o činovničkoj službenoj pragmatici.

Njemački kršćanski socijal vitez *Pans* reče, da žali što će ova pragmatika slabo pomoći velikim činovničkim nevoljama. Činovnici su zadužen, jer im mala plaća ne dosta e. Zad [illegible] već neodrživa. A to slabo upliva na javnu upravu. Hvali

ministra financija, što daje bezkamatne zajmove, ali tim oni nisu oslobodjeni od njihovih nevolja. Začepe jednu luknju, a otvaraju drugu.

Češki zastupnik dr. *Rašin* kaže, da je odbor učinio sve što je bilo moguće, da dodje u susret činovnicima. Brani izvjestitelja Cecha, kojemu je češki klub dopustio, da se primi te težke zadaće. Česi su htjeli sasvim modernu pragmatiku, ali ako takova nije, oni nisu krivi.

Njemački kršćanski socijal *Scheiswohl* zagovara poboljšanje stanja cestara i šumara, a Tonelli mjerača, koji kaže izvrstno vrše svoju službu u cjeloj državi. Prvi preporuča, da se uz činovnike ne zaboravi i dušobrižništvo. Treba stvoriti novi zakon o kongrui, jer i svećenstvo trpi uslied obće skupoće.

Za tim je razprava zatvorena i birani su generalni govornici Steslavitz i Hock, koji će sutra govoriti.

Odgovor na interpelaciju zastupnika Tresića.

Ministar za zemaljsku obranu odgovorio je na nekoliko interpetacija, izmedju njih na Tresićevu, da se na ratnoj mornarici mornari nauče plivati, i da primorci služe kralja na moru i ne na kopnu. Ministar je doknzivao, kako se tome po mogućnosti udovoljava i kako će novi vojnički zakon zahtjevati, da primorci i otočani izključivo služe u mornarici.

Upit Rusina u pitanju sveučilišta.

Rusin dr. *Okuniewsky* čita interpelaciju prikazanu danas od Rusina i pita predsjednika komore, hoće li pospješiti odgovor. Ministar Zaleski bio bi izjavio u poljskom klubu, da vlada nije učinila Rusinima konkretna obećanja glede rusinskoga sveučilišta, dočim se u upitu konkretno navadja, što su i kada pojedini ministri i obećali, osobito grof Stürgkh i Hussarek.

Nastavak razprave o pragmatici.

U sjednici od petka došli su do rieči glavni govornici za i proti osnovi o službenoj pragmatici iznesav svaki sa svog stanovišta razloge za i proti predloženoj osnovi. Nakon njihovih govora prešlo se u podrobnu razpravu.

Prvi je uzeo rieč izvjestitelj zastupnik *Čech*, da u ime većine odbora protumači izpravljenu osnovu.

Izvjestitelji manjina zastupnici dr. *Smeral*, dr. *Waber* i *Zenker* obrazlagali su svoja stanovišta prema pojedinim ustanovama predložene ustanove. Time je razprava prekinuta.

Izvješće odbora glede Bosne i Hercegovine.

Izvjestitelj odbora dr. *Redlich* podnio je izvješće o zakonskoj osnovi glede pripojenja Bosne i Hercegovine. Zanimive su rezolucije, koje utanačuju stanovište Austrije prema Ugarskoj glede pripojenja Bosne i Hercegovine. Te resolucije glase:

1. Zastupnička kuća u podpunom obsegu ulaže prosvjed proti ugarskoj zakonskoj osnovi o proširenju suverenih prava Nj. Veličanstva na Bosnu i Hercegovinu, u kojoj se izriče mnienje, da kraljevina Ugarska ima posebna prava prema aneksiranim pokrajinama usljed prolaznih odnošaja nekih ugarskih kraljeva sa bosanskim knezovima hrvatske i srbske krvi.

II. austrijska zastupnička kuća konstatira, da su prava Ugarske u osnovi i obsegu indentična sa pravima Austrije, koja prava zajednički istodobno naraslose iz članka 25. berlinskog ugovora, kojom je monarkiji kao nerazdruživom jedinstvu dan medjunarodni mandat okupacije. Iz previšnjega pisma 5. listopada 1908. grofu Aehrenthalu o proširenju suverenih prava na Bosnu i Hercegovinu te iz protokola od 26. veljače 1909. utanačenog izmedju visoke Porte i austro-ugarske monarkije. Na tim se aktima osniva zajednička suverenost obih pola monarkije, kao nerazdruživih dielova jedinstvene države, prema Bosni i Hercegovini te prema tome ne može jedan dio iznositi posebna urava, kao što su indentične norme prema okupiranim odnosno anektiranim zemljama ustanovljene za obe državne pole zakonom od 22. veljače 1880., te se te norme smatraju kao zajednički poslovi, koji proizviru iz zakona 27. prosinca 1867. odnosno zakonskog članka XII. od g. 1867. a sve promjene u ovom pogledu moraju da prije budu podvrgnute odobrenju obih zakonodavstva.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izbor za III. kotar grada Pule. Na prvom mjestu donašamo Proglas političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, kojim proglašuje kandidatom za treći izborni kotar grada Pule g. Josipa Stihovića, ravnatelja Istarske Posujilnice u Puli. Red je sada svih nas, da se pokorimo zaključku našeg političkog društva te složno dademo naše glasove za predloženika političkog društva. U ovom toli važnom i odlučnom času za nasu narodnu stvar treba da postavimo na stran sve možebitne nesuglasice i nastojimo svim žilama, da u gradu Puli bude izabran zastupnikom za zemaljski sabor čovjek naše krvi. To nam nalaže naša narodna čast, naš ponos, te moramo osobito sada izrabiti ovu priliku, da nam nasi stoljetni krvni neprijatelji i tlačitelji Talijani ne otmu opet ovaj treći kotar grada Pule, koji je odredjen, da bude zastupan po čovjeku našeg roda i jezika.

Izbor se ima obaviti dne 23. junija t. g., dakle nas još kratko vrijeme dijeli do dana izbora. Naša stranka je predala preko 300 reklamacija, na temelju kojih će biti listine znatno poboljšane, premda još uvijek ne će biti onakove, kakove bi po pravu i zakonu morale biti. Talijani da su predali isto preko 300 reklamacija ali najviše takovih, kojima pitaju brisanje iz izbornih listina većinu naših izbornika, jer da je po mnienju kamore njihov čovjek upisao u izborne listine previše naših izbornika. Po tim reklamacijama izlazi, da je predano više reklamacija nego li je izbornika u listini, koja ih sadržaje 596.

Čim budu riešene raklamacije, što će učiniti kapetanat, počet će kapetanat razašiljati poštom svakomu izborniku u kuću legitimacije i glasovnice. Zato treba da svaki naš izbornik najprije pazi, da dobije legitimaciju. Kad ju dobije neka dodje u Narodni Dom, da mu se napiše na glasovnicu „Josip Stihović". Koji ne dobije legitimacije a znade da je u listini izbornika, neka dodje u Narodni Dom, gdje će ga se uputiti, kako će dobiti legitimaciju.

Dan izbora pada na nedjelju, radi čega imat će svaki izbornik dosta vremena, da podje glasovati. Kako rekosmo, kratko je vrieme do izbora, pak zato svi, svaki u svom krugu moramo nagovarati i poticati mlitavije, da dadu svoj glas za našeg narodnog čovjeka i osobito paziti, da ide svaki od naših izbornika glasovati. Ako svi Slaveni Pule učinimo dne 23. junija t. g. složno svoju narodnu dužnost, bit će to dan velike naše slave i prevažni korak za našu narodnu budućnost u ovom gradu, koji je i naš.

Još jedan kamoraš zatvoren. U petak poslje podne uapšen je na predlog istražnog sudca, koji vodi istragu o poznatim kradjama i prevarama na općini puljskoj, nadglednik gradskih daća Ciacia. Mjesni organ kamorre piše ovog uapšenika Hlača, htijući ga time prikazati kao Slavena, dok ga je do sada uvijek pisao Ciacia. Sada se kamoraški libel odriče i Ciacie, ali mu sve badava, jer svi pošteni znadu, da je Ciacia uviek figurirao u organu kamore sa prinosima za zloglasnu Legu.

To je onaj Hlača—Ciacia, koji je pred dva mjeseca imao toliko drzkosti, te došao tražiti, da mu „Omnibus" izda svjedočbu poštenja.

Sada ima u zatvoru dvadeset lupeža i tatova občinskog novca, a kako se čuje, pomnožit će se broj takovih doskora i valjda će poći brzo u hlad koji „grosso papavero".

Glavna skupština „Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri" obdržavat će se dne 20. t. mj. u Puli u dvorani Narodnog Doma u 2 sata po podne uz obični dnevni red.

„Omnibus" opet izlazi. U subotu dne 8. t. mj. počet će opet izlaziti „Omnibus". Izlazit će redovito svake subote, a posebice će se javit, kad bude imao izići koji drugi dan u tjednu. Prodavat će se u Puli i okolici u svim trafikama po 4 pare.

Preporučamo svim našima u Puli i okolici, da ga svi kupuju i šire medju narod, jer će od toga zavisiti dalnji obstanak tog toli potrebitog lista za naš narod u Puli i okolici.

Biskup — neprijatelj. Poznato je našemu narodu u Puli, da je porečko-puljski biskup Flapp zabranio mjestnom kapelanu g. Janku propoviedati i podučavati rieč Božju i nauk kršćanski u Puli našemu puku u hrvatskom jeziku. Tako je zahtjevala kurija sotonske i lupeške kamorre — i porečko-puljski biskup Flapp poslušao je glas Sotone i zabranio propoviedati i naučati rieč Božju u hrvatskom jeziku.

Premda je božanski spasitelj naložio svojim Apoštolima, da idu naučati rieč Božju u svim jezicima, kako je to već Bog zapoviedio kroz proroke u Psalmu: „Hvalite gospoda svi jezici . . . . " — što je dakle sveta dužnost biskupa Flappa da to naredi svojim svećenicima i za što, da je pravi biskup, nebi trebao dopustiti da ga vjernici našeg jezika mole. Ipak, da se izbjegne prigovoru e se nije htjelo priznati auktoritet vrhovnog crkvenog pastira ove biskupije, pošla je prošloga tjedna deputacija puljskih gradjana našega jezika do biskupa Flappa umoliti ga, da bi ukinuo spomenutu zabranu i dozvolio propovjedanje i naučanje rieči Božje u puljskoj crkvi i u hrvatskom jeziku. Ali dà, biskup Flapp je najodlučnije odbio molbu naših ljudi i ne samo što nije htio ni čuti o tome već nedostojno — da ne rečemo prostački — odbio našu deputaciju.

Tim svojim činom pokazao je katolički biskup Flapp ponovno svoje veliko neprijateljstvo do našega naroda, kao što je i dokazao, da mu ni malo na duši ne stoji duševni spas našega narodu. Dok se u puljskoj crkvi u talijanskim propovjedima često čuju političke enunciacije za kraljevinu Italiju, dok talijanski propovjednici sazivlju blagoslov s neba za kraljevinu Italiju i talijansko oružje, dotle biskup Flapp brani slavenskim viernicima grada Pule slušati rieč božju i nauk sv. vjere u svojem jeziku.

S ovim nedostojnim postupkom prošao je biskup zadnje poštovanje našega naroda i takav biskup ne smije više tražiti od nas, da mu priznavamo auktoritet. I od sada bavit ćemo se s njime drugčije.

Admiral pl. Ripper — na dopustu. Razni listovi Primorja donješe viest, da je zapovjednik ratne luke admiral pl. Ripper ne samo nastupio dopust za više čedana, nego da se on u obće više na svoje mjesto i nevraća.

Što je admiral pl. Ripper pošao na dopust, to neće nikoga iznenaditi niti je to šta neobična. Visoki častnici i činovnici idu svake godine po više čedana, nekoji čak i mjesece na dopust radi zdravlja ili radi odmora itd. i to nije ništa neobična. Ali da se ne bi admiral pl. Ripper više sa svog dopusta vratio na svoje visoko i važno mjesto, to bi bilo ne samo u današnjim okolnostima u Puli neobično, nego i nepojmljivo, da ćak čudnovato.

U Puli nije nikakva tajna, da je admiral pl. Ripper ljuti protivnik neprijatelja Austrije, inače austrijskih podanika, takozvanih kamoraša i iredentista. On je njihovo rovarenje proti državi i dinastiji budno pratio i čim mu se je pružila zgoda, nije propustio, a da o tom neizvjesti svoje predpostavljene. Puljska kamorra, osobito ona talijanska visoka gospoda koja u rukavicama i cilindru okolo šeću, i koja su puštala, da se na občini krade, vara i sliepari, nazirala su u admiralu pl. Ripperu najpogibeljnijega svoga protivnika. G. admiral je to stalno znao i tim se bez dvojbe ponosio. Ta on je vojnik od pete do glave, vjeran svojoj prisegi, svojoj zastavi i svomu vladaru. I kao takav morao je da bdije, da pazi, da čuva sve, što mu bijaše kao vojniku milo, drago i sveto. On je svoju težku i velikom odgovornošću skopčanu službu vršio točno, strogo, nepristrano. Volio je nizke i malene, a iskrene i poštene, nego li bogate, visoke, himbene, lukave i pogibeljne njemu, državi i dinastiji. A ti lukavi i himbeni visoko položeni kamoriste, gledali su ga mrkim okom na onom uzvišenom mjestu. Oni nisu mirovali spletkareć dolje i gore proti žestokom protivniku. Možda su u tom uspjeli? Ako se admiral na svoje uzvišeno mjesto više ne vrati, tad je to znak, da su proti njemu uspjeli kamorraši, iredentisti, najžešći dušmani države i dinastije. G. admirala pl. Rippera je bez dvojbe nemala zasluga, što se danas malo po malo čisti augiasovu štalu u Puli, što se je kamorraške tate i lupeže spravilo u hlad i što bi se moglo, kad bi se htjelo, istoj kamorri strti glavu. Pojmljivo je dakle, da su poglavice kamorre — oni u cilindru i u rukavicama te sa austrijskom i talijanskom kolajnom na prsima — digli proti admiralu nebo i pukao.

Moguće je, da se je proti njemu splela urota i iz daljega. Ta još se dobro sjećamo, kako su proti njemu pisale novine susjedne „*savezne i prijateljske*" kraljevine povodom poznatih protiaustrijskih demonstracija u kazalištu u Puli i povodom poznatog izgona, zabrane posjeta kazališta itd. Nebismo se čudili, kad bi admiral pao žrtvom izvanjskih upliva i spletaka.

Ta kod nas se upravlja, sudi, snuje i mjeri često pod izvanjskim uplivanjem.

Medjutim, bilo kako mu drago, mi danas još ne vjerujemo, da bi se htjelo izvanjskim spletkarima i domaćoj kamorri i iredenti, koja radi očito i odlučno proti državi i dinastiji, žrtvovati jednoga od najboljih, najpouzdanijih i najvjernijih visokih častnika ratne mornarice.

Velika Sokolska svečanost u Medulinu. U Medulinu čine se velike pripreme, a da u dojduću nedjelju Sokolska svečanost što sjajnije ispade. Prostrano Jukopilovo gumno pretvorit će se taj dan u veliko zabavište. Bit će tu nakon vježbe trkanje, jahanje, srećolov, tombola, ples itd. a u večer i vatromet. Na plesu će svirati posebau orkestar.

Sudeći po do sada stiglim prijavama iz Pule, Ližnjana, Premanture, Pomera, Altare, Štinjana, Šišana, Jadreških i drugih mjesta, biti će ovo u istinu veliko narodno slavlje, jer će ovaj dan sve što je naše dohrliti u Medulin.

Raspored svečanosti sliedi u posebnim objavama, ali stalno je već, da će Sokol sa svojom glazbom čekati na Munidi braću iz Pule, a na drugim mjestima ostale gostove iz drugih mjesta.

Čisti debitak zabave ide u narodno-kulturne svrhe.

Zastupstvo obćine Medulin pozivlje sve obćinstvo, da u nedjelju dne 9. juna

prigodom Sokolske svečanosti okiti svoje prozore sa narodnom trobojom.

Hrvatski Sokol Medulin. Pozivlje braću Sokolaše da dodju u četvrtak dne 6. juna u 3 sata po podne u sokolanu na dogovor radi Sokolske svečanosti.

Starosta.

Sokoli, koji žele u nedjelju trkati, imaju se prijaviti najdulje do subote kod brata Grakalić Josipa Buke i uplatili pristojbu.

U nedjelju u Medulin. Kako javljamo na drugom mjestu, obdržavat će Sokol u Medulinu u nedjelju javnu sokolsku vježbu uz sudjelovanje Hrvatskog Sokola u Puli. U Medulinu spremaju za taj dan veliku svečanost, a rodoljubni Medulinci pripravljaju se, da što svečanije dočekaju milu braću iz Pule i okolice.

Ovime upozorujemo naše u Puli na tu svečanost i pozivljemo, da u što većem *broju* pohitimo vrloj medulinskoj braći u goste. Odlazak iz Pule sliedit će u nedjelju u 1 i pol s. po podne vozovima, pak treba da se svaki prijavi do subote u Narodnom Domu, da se uzmogne priskrbiti dostatan broj vozova.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj. Kuda smo prošle godine za vrijeme izbora razdijelili letake pod naslovom „Cittadini di Lussingrande", u kojima smo prikazali veleselske talijanaške poglavice u pravoj slici, podigla se je bila silna galama. Tko trči po redare i oružnike, tko na sud, poglavarstvo i odvjetnika, a neki brzojavili ćak talijanskom konzulu u Trst, jer da su silne posljedice letaka, da je uvredjena talijanska narodnost pa i sama Italija. Zovu u pomoć svjetovne i duhovne oblasti i sve čekaju, kad će se u Lošinju pojaviti talijanske oklopnjače. A mi mirno čekali i čekali hoće li gospoda izaći s kakvim odgovorom ili pisca letaka, koji im je bio dobro poznat tužiti na sud. Ali da, straši je vrag kažu Lošinjani. I oni se sprijateljili s napisanom istinom, uvukli dušu u se i šutili ko zakopani. Od onda se više nisu javljali. Ali nadošao suda novi delija, plaćeni dopisnik „Piccola", dohvatio se pera i hartije, pa mlati lijevo i desno, rita se ko tovarčić na zelenoj travi. Nadrljao je dosad tri člančine, počastio nas skladnim i finim riječima, kakve se i pristoje g. dopisniku t. j. njegovu odgoju. Mi ćemo se na tu njegovu pisaniju u kratko osvrnuti.

U prvom članku, napisanom pred tri mjeseca, bavi se gradnjom njihova „Teatro Verdi". Medju ostalim kaže, da su Hrvati pjevali po ulicama, jer su znali, da na ulici nema talijanaša; biva g. se dopisnik prijeti. Nu, nu, vidiš ti vraga, rekoh, kad sam to pročitao: gospodin dopisnik, ako i nema trbuha — huncuti bi lošinjski rekli Presjelit br. 2 —, a ono bit će, da ima junačko srce. Nego nuder, daj ti nama g. dopisniče kaži, u koji dan i sat hoćeš, da mi opet onako zapjevamo. Čekaj na biljezi, pa da vidimo tko je Marko a tko li je Janko, tko je junak a tko kukavica. Daj tako živ bio, učini nam ovu ljubav, jer će ljudi inače reći, da jednu misliš a drugu govoriš, treću pišeš, a četvrtu radiš, pa bi te mogli i na ruglo uzeti; naš bi ti Ive odmah rekao, da si „blezgalo". Meni bi to bilo žao, jer napokon smo kolege — naravno kao dopisnici novina. Ali svakako se prije propitaj kuko ono bijaše na Petrovu 1909., kada tvoji Malonselci odavle junački pobjegoše. Pobjegoše glavom bez obzira, ostaviše janjce i kozliće i gladni se kući dovukoše. Još ti preporučujem, ako se pozivu odazoveš, da poneseš par gaćica (šmutanata), jer će ti u nevolji dobro poslužiti. Znaj da ovo nisu junaci abesinski ni tripolitanski, nego hrvatska krv, junaci Visa i Helgolanda, Custozze i sv. Lucije. Naš je Ostroman krv prolio za milu materinsku riječ, za svetu pjesmu Hrvatice vile, a nama se evo jedan zeleniš prieti i još misli, da ćemo se poplašiti. Sad znamo, zašto si na čistu sriedu pozivao Chioggiote, da se združe s vama domaćim izdajicama, pa udare na Hrvate i spase talijanstvo V. Lošinja. Moj g. dopisniče, ostavi se ti uzaludna i pogibeljna posla, jer tjerajuć lisicu istjerat ćeš vuka, pak onda jao i pomagaj. Ne će pomoći ni redari ni oružnici, sud ni poglavarstvo ni svi konsuli i odvjetnici. Pustite na miru i Chioggiotte, oni znadu i pod hrvatskom trobojnicom kruh zasluživati. Pa što vi imate s njima? Oni su pravi i pošteni Talijani, a vi . . . . izdajice, izrodi, koje pravi Talijani preziru, kao što je vas prezirao Talijan Ortis.

U druga dva članka nedavno izišla bavi se občinskom sjednicom. Od prvoga samo nešto da spomenemo. Kaže, da je g. A. Cumicich (Kumičić) — molim čitaoce van Lošinja, da se ne nasmiju, kad čuju, da je i ovo talijanaš — napao Hrvate, da „Hrvatski Dom" ne plaća dužne poreze, da tako ošteću občinu, da je to krađja sa strane Hrvata. Na sve to naši od trećega tijela da nijesu ni riječi odgovorili. Gosp. Cumicich ima zbilja vražju kuražu, kad o kradji govori. A g. dopisnik neka zna, da se Hrvati sa g. Cumicichem ne će nikada o tome prepirati. U najboljem slučaju uputit će ga na sljedeće adrese: Koro y Lukinović Iquiqui Chile i Compania Salitrea Alemana, Tocopilla, Chile. Što pak kaže, da su prikorili Hrvate, što neće da poslušaju občinu radi nekakvog nadpisa, to služi na sramotu samoj občini, jer će svjet reći, kakova je to občina, čije se naredbe ne izvršuju.

Kaže, da je sjednica bila burna i on se u zadnjem članku tome čudi. A kako da i ne bude, kad je već do grla došlo. Poreza je 24 po sto, putevi da Bog sačuva, smrada dosta, nemamo vode, občina trošna, občinska školska zgrada još gora, na Iloviku nije škola nego štala. Novaca nema, nego duga. Godišnji preventiv iznosi nešto oko 20.000 K, a za samu električnu razsvjetu troši se 5000 K. Eto kako je slavna i pametna uprava kod toga postupala. Općinsko vijeće zaključilo, da se s upravom električne centrale sklopi pogodba, po kojoj trošak ne bi smio premašiti 1700 K. Občinski se odaslanici izpričavaju time, da ne znadu što su podpisali i da ne razumiju kako je to. Eto to su občinski savjetnici, to je znanje i mudrost, čast i dika občinskih sjednica. Kakvi Hrvati, što oni znadu, što će oni tu. Općinski redari šeću se sa štapićem u ruci već tri mjeseca, jer ih Poglavarstvo ne će da prizna. Na upit jednoga vijećnika, zašto mukte potežu plaću, načelnik odgovara, da je tako odredio g. poglavar, dok ih oružnici ne poduče u vršenju službe. A to, ako ne ćemo reći da je laž, ima svakako nije istina. Još je g. načelnik blagoizvolio reći, da je prijašnja uprava na občini ostavila duga, koga da oni moraju plaćati. I ovo, ako nije laž, svakako nije istina. U ostalom mislim, da će za ovo prijašnja uprava s njime obračunati. Dopisnik kaže, da su se Hrvati pričinjah kao da ne čuju, kad je g. načelnik rekao, da je ova občina jedna od najboljih u Istri. Ne to nije tako. Hrvati mu prosto nisu vjerovali. Nami je to žao, ali što ćeš, tako ti je na svijetu dijete moje. Tko jedanput slaže, drugi mu se put ne vjeruje, ni kad istinu kaže. A da mi ni ostaloj stanovitoj gospodi, kao ni gospodinu načelniku nismo baš dužni vjerovati, navest ćemo samo nešto iz jedne razprave, držane pred sudom u Malom Lošinju dne 13. okt. 1909. Tuženo je bilo mjestno školsko vijeće s načelnikom na čelu radi uvrede. Na sudu su bili pozvani dati izjavu, koja počinje: „Non ritiriamo le offese, dichiarando non corrispondenti al vero gli addebiti tri fatti . . ." G. dopisniče, jesmo li dužni vjerovati toj gospodi. Još jednu. Kad je občina bila na „Studencu" talijanaši su sve uradili, da ju prenesu na obalu. Pred dvije godine prodali su staru kuću na „Studencu" bez ikakvog oglasa i dražbe za samih 5000 K g. Don Vicku Skarpi, koji je sam za se glasovao, a taj predlog je načelnik iznio u „Eventualia". A kuća se je mogla prodati za 10.000 K.

G. Cumicichu, ovdje bi se moglo govoriti ob oštećenju občinske imovine, pa i još o čem drugom. Proti toj sramotnoj prodaji Hrvati su uložili utok, koji još nije riješen. A sada je občinsko vijeće zaključilo, da na mjestu prodane kuće sagradi občinski dom troškom od 50.000 K, a ostali dio kuće da se poruši, i to sve za to, da se otvori vidik njihovu „Teatro Verdi". Gospoda se još čude, da se Hrvati toj gradnji protive. Ako radi svega ovoga nemaju razloga, onda nije ni more slano. Ovo je tek jedan dio, jer tko bi nabrojio sve gluposti, koje občina počinja, a tko bi izkazao sve sposobnosti občinskih vićnika kao g. Moćo et comp. Gosp. dopisnika za sve to nije briga, njemu je glavno da dobije 8 fil. po redku, a da li služi na čast njemu i istini to kao da nisu njegovi posli.

Zadnjemu je članku stavio naslov „I buffi consiglieri communali croati a Lussinpiccolo". A mi nemamo občinskih savjetnika i nismo u Malom Lošinju nego u Velikom Lošinju. Dalje kaže: Dacche . . . . . gli otto representanti croati . . . . " Po ovome bi čovjek mislio i i vićnika i savjetnika. Napred kaže: per la prima votano anche due slavi . . . . . la seconda non ha neppure il voto di tuti consiglieri croati presenti . . . . . " Sad bi pak čovjek mislio, da imamo i dvie naše stranke na obćini: Hrvata i Slavena. Po njemu bi dakle imali obćinskih savjetnika, vićećnika, Hrvata i Slavena. Pa da nije naš dopisnik majstor na peru. Činak završuje: „Questi, o lettori, sono i rappresentanti croati nel Comune di Lussingrande". A ja završujem: Ovo su vam, čitaoci, dopisnici „Piccola i to oni plaćeni po [illegible] Sami prosudite, kakvi bijahu oni što su prije nakte pisali.

Voloski kotar:

Iz Voloskog Opatlje pišu nam 3. o. mj. da su narodni radnici takozvane socijalniste te talijansko-njemačke *dotepuhe* u nedjelju kod izbora za upravu bolesničke blagajne sjajno pobjedili.

Očekujuci potanje obaviesti o tom važnom izboru kličemo našem sviestnom radništvu u Voloskom kotaru srdačni *Živio.*

Svečanost u Sv. Mateju. Od tamo nam pišu, da priredjuje hrvatska pučka čitaonica „Halubljan" u Sv. Mateju (obcina Kastav), u nedjelju dne 9. juna u vrtu g. Ernesta Trinajstića veliku pučku svečanost uz blagohotno sudjelovanje mjestnog pjevačkog i tamburaškog društva i drugih društava iz okolice. Medju točkama svirati će Narodna Glazba iz Trinajstića. Odbor se nada, da će se prijatelji društva i bepe zabave mnogobrojno odazvati.

Zaslužena umirovljenje. Čitamo u „R. N. L." da je dne 1. maja o. g. stupio u dobro zasluženo stanje mira u svojoj 70. godini jedan od najvidjenijih i najstarijih naših pomorskih kapetana — pravi morski vuk, g. Niko Peršić iz Voloskoga, poznat u onim stranama obcenito pod imenom: Miko s Puntice.

Kapetan Niko primio je stalno tim povodom mnogo iskrenih čestitaka, kojima se i mi svim srcem pridružujemo pokliком: Živio nam još dugo zdrav i čil Miko s Puntice.

Odbor „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri" u Kastvu podielio je dne 25. pr. mj. *K 2000* — ovogodišnjih podpora, i to 31 djaku sveučilišta po 40 i 50 K, 1 djaku u Križevcima K 40. 9 gimnazijalcem na Voloskom K 150, 5 gimnazijalcem na Sušaku K 100, 8 djaka učiteljske škole i drugih K 130 i podpornom djačkom društvu u pragu K 70. Molba stiglo je 62 od kojih 8 odbijeno, jer nisu molitelji članovi „Bratovšćine".

Pazinski kotar:

Pučka knjižnica u Pazinu. U zadnja dva mjeseca nadošlo je nekoliko novih polaznika, a posudjeno je bilo u mjesecu aprilu 149, a tijekom mjeseca maja 154 (više 53 prema prošloj godini) knjiga.

Kroz ovih pet mjeseci isposudjeno je 936 knjiga, te se je skoro doseglo broj izdataka cijele prošle godine, jer se kroz cijelu prošlu godinu izdalo 1085 knjiga.

Od postanka knjižnice do sada izdalo se ukupno 3410 knjiga. Taj broj nam pokazuje, kako je u istinu bila od potrebe jedna javna knjižnica u gradu Pazinu za naš narod.

U prošlom mjesecu je opet nabavila knjižnica nekoliko vrijednih knjiga, kao n. pr.: Ženoa, Kletva; Skerlić, Pisci i i knjige; Šurca, Etnologija; Radić, Savremena ustavnost; Predavec, Agrarizam; Radić, Društveno uredjenje češkoga naroda; *Vivante, Irredentismo Adriatico* i druge knjige.

Ponovno apeliramo na našu javnost, da podupre nastojanje uprave ove knjižnice, da se uzmogne što prije postici onu zadaću, što ju imade ova knjižnica. Prosvjetom k slobodi!

Franina i Jurina.

Fr. Si čul Jure da latarska kamorra u Puli išče čovika za deputata.

Jur. Ma krkova deputata: valida ne za grad Pulu.

Fr. Baš za Pul da; izbori su na 23 ovog miseca, a još nisu našli čovika, ki bi sal branit tate i lupeže u Poreč.

Jur. Teško da će i nac poštena čovika. A ča nebi najbolje bilo da izaberu koga od onih, ki su va katafiću, na primjer stor Galanta ali Fillinicha, ter ih majn dosta tamo; možda bi tako kogagod spasili.

Fr. Ja, da mi onoga Kvarantolića, bi i tomu pomogli, ali on tvrdo drži ključe od rešta.

Jur. Istešo san čul, da su ponudili tu čast barbi Dumicu iz Osora.

Fr. Viš, viš, on bi kamorraše još najbolje znal spasit.

Jur. E ali jim je barba Dumic odgovoril, da neka se vrag vara, zač da su mu pojeli već kamorraši tristomijari krun, pak neće više da mu požderu još i nodariju.

Razne primorske viesti.

Novi Izum. U zadnje smo vrijeme na gospodarskom polju i opet pokrenuli za jedan korak naprijed. Naš zemljak g. Izak Mogorovic, rodjen u Grdoselu kraj Pazina, sada kovački majstor u Varkarima kraj

Poreča, izumio je novi *stroj za gnječenje maslina*. Taj je stroj, izvana ga gledajući, nalik na stroj za maštenje grožđja; iznutra pako imade raznih komplikacija pri konstrukciji valjaka i regulatora, za koji kani izumitelj zatražiti patent.

Za namjestiti odnosni stroj, koji teži oko 150 kg, dostaje tek malena krpica prostora, a obraća ga lako jedan radnik. U jednome satu samelje temeljito do 800 kg maslina, dakle *šest puta više* nego što samelju sadanji mlinovi sa velikim kamenim valjcima, koje obraćuju magarci ili konji.

Čitav stroj stoji oko 100 K, tako da ga može lako nabaviti svako, koji posjeduje nešto više maslina. Isti je od velike vrijednosti iz tehničkog, ekonomskog i sanitarnoga gledišta.

Mladomu i vrijednome našem seljačkom sinu i marljivom zanatliji čestitamo od srca na sjajnome uspjehu!

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu omišaljskog društva za štednju i zajmove, registrane zadruge na neograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 23. lipnja 1912. u 4 s. po p. u društvenim prostorijama.

DNEVNI RED:

1. Izvješće ravnateljstva o poslovanju i obračun za god. 1911.
2. Odluka o čistom dobitku.
3. Izvješće o izvršenoj reviziji.
4. Eventualia.

Omišalj, dne 3. lipnja 1912.

Ravnateljstvo.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Petrove kapljice.

Dorvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slaboj probavi, mučnini, žroničnom kataru želudca i crijevima. Unišuje živce i okrepljuje cijeli **organizam.**

Cijena 1 bočici sa šiljcu za bolne stopa i kvasu, za bočice stoje 1 K franko pošta.

Šiljci se šalju i ljekarni i p. šalju

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA I dr., PULA.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - - Najpovoljnije ciene. -

IGNAZIO STEINER, PULA

--- PIAZZA FORO. ---

GORICA ∴ ∴ TRST

Krojačnica prvoga reda.

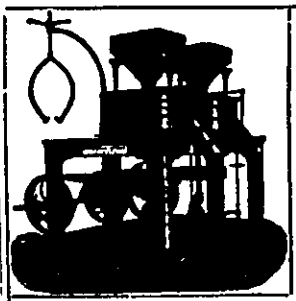

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	do.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.		Postaje	Utorak	Petak
prije popne	prije podne		po podne	po podne
10.15	7.35	RIJEKA	5.—	5.—
10.50	8.10	Opatija	4.25	4.25
11.—	8.20	„	4.15	4.15
12.20	9.40	Beli	2.55	2.55
12.30	9.50	„	2.45	2.45
1.20	10.40	Merag	1.55	1.55
1.30	10.50	„	1.45	1.45
2.10	11.30	Krk	1.05	1.05
2.20	11.40	„	12.55	12.55
	po podne		prije podne	prije podne
—.—	1.40	Baškanova	11.25	11.25
—.—	1.20	„	11.15	11.20
—.—	2.30	Lopar	10.10	—.—
—.—	2.40	„	10.05	—.—
4.20	3.40	Rab	9.25	9.05
4.30	4.—	„	9.—	9.—
4.55	4.25	Lun	8.35	8.35
5.—	4.30	„	8.30	8.30
6.10	5.40	Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20	5.50	„	7.10	7.10
6.30	6.—	Mali Lošinj*)	7.—	7.—
6.40	6.10	„	6.50	6.50
7.30	7.—	NEREŽINE	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	VRIEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjelj.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjelj.
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomošinju luka sv. Martina

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	VBaška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Starej Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	VVrbnik	dol.	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo	odl.	3.50
5.40	odl.	„	dol.	3.40
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
pr. p. dol. Rijeka 8.51 „ odl. 12.45 po p.

Broj 24. Pula, u četvrtak dne 13. juna 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesložna sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodina ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Izbornicima III. izbornog kotara grada Pule!

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri, saslušav pouzdanike u Puli, zaključilo je postaviti kandidatom za izpražnjeno mjesto u trećem puljskom kotaru za istarski sabor

gosp. Josipa Stihovića

ravnatelja Istarske Posujilnice u Puli.

Kod posljednjih izbora za zemaljski sabor prodro je u tom kotaru proti našem narodnom kandidatu za ciglih 6 glasova većine protukandidat postavljen od strane Talijana, koji prema kompromisu nijesu smjeli u obće postaviti u tom kotaru nikakvog kandidata. Nevjerom dakle njihovom i jedino usljed nečuvenog pritiska i nasilja uspjelo je njima, da nam i ovdje otmu, što nam pripada po pravu, koje su nam oni sami priznali.

Dosljedno je tomu u nas čvrsta nada, da će naš kandidat slogom naših izbornika i sudjelovanjem svih onih, koji ljube i štuju pravo i pravicu prodrieti u našem izbornom kotaru, a to jamačno i zato, pošto je naš

Josip Stihović

rodoljub dušom i tjelom, koji poznaje na tanko potrebe i nevolje onog izbornog kotara i koji se je od više godina amo izkazao svojim požrtvovnim radom za obće dobro kao občinski zastupnik u Puli i kao ravnatelj Istarske Posujilnice da je vriedan, dostojan i voljan da onaj kotar uspješno zastupa i u našem istarskom saboru.

Izbornici, svi zato složno k žaram dne 23. ov. mjes. za našeg predloženika!

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 4. juna 1912.

Odbor.

Proglas.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri, obdžavati će svoju glavnu godišnju skupštinu dne 20. lipnja 1912. na 2 ure po podne u Puli u prostorijama Nar. Doma, sa zadaćom, da se izabere novu upravu u smislu promienjenih pravila.

Na tu veoma važnu skupštinu potpisani odbor pozivlje sve članove društva, da dodju mnogobrojni te sudjeluju marom i ljubavi pri sastavu nove društvene uprave.

Svrha našega društva je točno označena pravilima: „buditi i širiti narodnu svijest medju Hrvatima i Slovencima u Istri, te braniti i promicati njihove političke, prosvjetne i gospodarske probitke i prava u svakoj struci javnoga života".

Time je udaren temelj društvenom radu i putokaz svakodobnoj društvenoj upravi. Zgodnim sabiranjem narodnih sila i pametnim ravnanjem i razdiobom narodnog rada, političkom je društvu dana prilika, da uspješno kroči prema svojem cilju.

A dok k tom cilju ne dodje, dok Hrvati i Slovenci širom Istre ne budu narodno osviešteni, dok njihova prava u svim granama javnoga života ne budu obezbiedjena, dotle je dužnost svakoga pravoga rodoljuba, da svojim nastojanjem i sudjelovanjem bodri i pospješuje postignuće društvene svrhe u našoj Istri, u kojoj hrvatski i slovenski narod mora još uvijek vojevati za svoja najelementarnija prava; u kojoj mu jezik i narod bivaju svakim danom zapostavljeni, gaženi, izrugivani; u kojoj se troše narodni žuljevi iz državnih, pokrajinskih i občinskih blagajna najviše u korist inorodnika; u kojoj se ostarjelim i zlorabljenim zakonima te nepravednim zaokruženjem upravnih bića lišava naš narod kao takav svakog učestvovanja pri uredjivanju svojih životnih prilika.

Na okup dakle svi, koji ste voljni izdržati u narodnim redovima; na okup pod zastavu političkog društva, koje će tim uspješnije moći djelovati, čim više samopriegora, požrtvovne radinosti i domovinske ljubavi bude našlo u svim članovima naroda.

Tko je čist od grieha, neka baci prvi kamen. Ali niti zlobno napadanje i bezdušno rušenje ugleda pojedinih ličnosti na sastancima, u zlo upućenim novinama ili potajnim pamfletima, niti podmuklo zavadjanje narodnih redova na bezrazložne i bezpotrebne domaće medjusobne borbe, niti prenagljeno mladenačko odredjivanje političkoga smjera za narodno vodstvo, niti žalostna ukočenost i nastranost pojedinaca — ne smiju zadržati prave rodoljube, a da se ne okupljaju oko našega potitičkoga društva te svoje djelovanje prilagodjuju svrsi istoga.

Na okup svi Hrvati i Slovenci Istre!

Za Odbor Političkoga društva.

Pazin, u svibnju 1912.

Mjesto tajnika: **dr. Iv. Zuccon.** Mjesto predsjednika: **dr. Š. Kurelić.**

Iz glavne godišnje skupštine Družbe u Zametu.

U obširnijem izvadku mi smo već donieli tok ovogodišnje skupštine Družbe sv. C. i M., koja se je obdržavala u Zametu dne 19. maja. Danas počimljemo donašati crusni govor predsjednika Družbe narod. zast. Vjekoslava Spinčića i izvještaj tajnika Viktora Cara.

Govor predsjednika.

Slavna skupštino, velecienjeno gospodje i gospodjice, veleštovana gospodo.

Pošto se je sakupio dovoljan broj članica i članova sa pravom glasa, otvaram današnju 19. skupštinu Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Otvoriv je, sveta mi je dužnost, da se najprvo spomenem onoga, kojega rodjendan se je slavilo prošloga a dielom i ovoga mjeseca širom ciele Istre i izvan nje, da se spomenem onoga, koj je Talijanima u Saboru doviknuo: Slaveni u Istri spavaju, oni nisu mrtvi, mogu se probuditi; koj je većinu svojih sila i skoro sva svoja sredstva uložio, da se probude Hrvati i Slovenci u Istri; koj je za nje nalazeće se u biedi sabirao prinose, i pak radio da bieda medju njimi u obće prestane, da kod njih pridigne poljodjelstvo, obrt, trgovinu; koj je podupro utemeljenje lista za pouku, gospodarstvo i politiku hrvatskom pučanstvu Istre; koj je već za rana priredio i dao tiskati molitvenik u jeziku svoga naroda; koj se je osobito brinuo za uzgoj mladeži i zanj ostavio liepe svote; koj je podupirao one, koji su poučavali mališe, te tako bio pravim predtečom onoga rada, one zadaće, koju obavlja naša Družba. Njemu, tomu velikomu istarskomu Hrvatu, koji nas je učio i riečju i djelom medjusobnoj ljubavi, snošivosti, slovanju; kojega je visoko cienilo Njegovo Veličanstvo; koj je uživao uviek ugled kod crkvenih i državnih dostojanstvenika, kojega su nam zavidjali naši protivnici, a kojega je obožavao naš narod, njemu kličem prvi Slava! Slava dru Jurju Dobrili, Slava! (Burni po klici: Slava mu!) — Slava nadalje Adolfu Petru, plemenitomu sinu Oneka grada u Slavoniji ravnoj. Malo je medju nama živio, ali svak koji ga je poznavao, znade kako silno je ljubio naš narod i podupirao ga riečju i činom u poljodjelstvu. Svoju veliku ljubav prema našem narodu zasvjedočio je i u svojoj posljednjoj volji, ostavivši našoj družbi 25.000 K. Slava Josipu Gorupu pl. Slavinskom, čiji su baštinici darovali našoj družbi 5000 K. Naša posebna hvala preuzvišenom gosp. zagrebačkom nadbiskupu dru. Juriju Posiloviću, te presvietlom gosp. nadbiskupu pomoćniku dru Anti Bauceru na daru od 25.000 K, koj je dobila Družba za svoje svrhe.

To su svote, koje ne dolaze u izvještaju našega tajnika nit blagajnika, jer su svote od ove godine, a oni će izvjestiti o prošloj godini. Godine 1911. imala je družba 174.000 K dohodka, nešto manje nego u godini 1910. Razlog je tomu taj, što je te godine imala veće zapise, nego u god. 1911. Ipak su redoviti prinosi i prošle godine ponarasli, hvala darežljivoj ruci Hrvata i Hrvatica. I Družbini zavodi su se povecali, tako te ih imade u svemu 46 sa preko 60 učiteljskih sila. Družba je otvorila tri nova zabavišta, u Lovranu, Čunskom i Unijam, te tri škole u Krku, Kaštelu i Materadi. Otvorenjem ovih dviju posljednjih škola zašla je Družba u najzapadniji kut istarskog poluotoka, u obcine, kojima upravljaju naši najzagrženiji protivnici, medju narod, kojega se je još prije 60 godina proglašivalo na pola talijanskim a koji je do danas sačuvao hrvatsku jezgru i koji će s nekolikо djelotvorne ljubavi i u narodnom obziru posve k sebi doći.

Družba takovu ljubav i uzdanje. To kažu

† Šime K. Kozulić.

U utorak dobili smo nenadanu brzojavnu žalostnu viest, da je po noći naglo izpustio svoju blagu i plemenitu dušu u Malom Lošinju zastupnik na zemaljskom saboru Šime Kvirin Kozulić.

Znali smo, da je dobri pokojnik nešto pobolievao, ali njegov nenadani konac iznenadio ne samo nas, nego i njegove najbliže. S njime pada u grob opet jedna stara korenika iz naših prvih narodnih borba sa krutim našim stoljetnim dušmanom. Osobito je pokojni Šimuneto — tako je bio od svih prijateljski nazivan — iskusio titansku borbu u rodnom si mjestu, koju je morao danomice podržavati sa svojim sugradjanima, koji su se malo po malo odvrgli od materinjeg mlieka i jezika i dali se fanatično u službu neprijatelja našega i svoga roda. Zato je njegova borba bila teška i mučna, jer se imao boriti s fanatizmom odroda, spremnih na sve, samo ne na razloge i preobraćenih u proste fanariote.

Radi svoje blage ćudi a osobito s plemenštine srca i duše, pokojnik je uživao veliko pošrovanje i u protivničkim redovima, a osobito pak kod svojih sumišljenika i sugradjana. Radi tih vrlina počastiše ga hrvatski izbornici kroz više perioda častću narodnog zastupnika izabravši ga uviek jednoglasno na zemaljski sabor, gdje je zdušno i patriotski zastupao narodne i ekonomske interese svojih izbornika. Legao je nenadano u grob, a da nije doživio ideale svoje dugogodišnje borbe.

Šime Kvirin Cosulich (tako se je pisao jer ga tako upisaše u matici talijanskim pravopisom, „a u starim glagolskim knjigama prezime moje upisano je *Kozulić*“ — to nam je pisao pokojnik 19. junija 1910.) rodio se u Malom Lošinju dne 3. junija 1848. od otca Ivana pomorskog kapetana i majke Kate Radoslović. Pučku školu svršio je u rodnom mjestu, koja je onda bila i hrvatska a gimnaziju talijansku u Zadru. Iza svršene gimnazije pošao je u Beč na sveučilište gdje je absolvirao pravne nauke. Tu je zašao u krug mladih Hrvata, s kojim se — premda talijanski odgojen u gimnaziji — brzo zanio za hrvatske ideale, koje je kasnije u životu oduševljeno gojio i širio medju svoje sugradjane, koje je već tada talijanska bujica počela zanositi na tudjinsko talijansko polje. U državnu službu nije htio poći, jer mu se nije dalo odjeliti se od svog Malog Sela, te je tu dokončao svoj plemeniti život. U svom rodnom mjestu bio je docenat na nautičkoj školi iz trgovačkog i mjenbenog prava, a uz to se je marljivo bavio svojim gospodarstvom i od desetak godina amo vodio je zdušno i revno Lošinjsku Posujilnicu, koju je doveo do znatne visine i napredka. Pokojnik ostao je uviek neženja i tako se mogao slobodnije i neodvisnije sav posvetiti svom narodu. Nagla smrt dne 11. junija o. g. prekinula mu nit života u 64. god.

Pokopan je bio u Malom Lošinju 12. t. m. u 9 s. po. p. uz veliko saučešće sveg puka lošinjskoga izim poprdila sa občine.

U dubokoj žalosti za plemenitim pokojnikom izrazujemo svom njegovom rodu naposé sestri mu udovi Katalinić naše najdublje saučešće a blagom pokojniku: Duša ti se raja naužila dobri Šime Kvirine Kozuliću!

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 5. junija 1912.

Razprava o službenoj pragmatici.

U sjednici od dne 3. o. mj. prvi je došao na red poljski socijališta Moračevski. On reče, da je vlada morala izdati pragmatiku, ali da gleda, kako bi ju zakopala. Ona pretjerava troškove, jer ne će stajati tridesetak milijuna. Najviše će zapasti prve godine, pa će uviek manje. Nek se troši manje za topove. Vlada čini zlo prieteći, da neće pragmatike podastrieti vladaru na potvrdu, ili da ju gospodska kuća neće prihvatiti, ako ne budu njezini predlozi odobreni. Time ona najbolje dokazuje, kako joj ozbiljno nije do poboljšanja činovničkih nevolja.

Slovenski zastupnik dr. Korošec izliče, da sadašnja većina u parlamentu i vlada nisu sposobne da išta ozbiljna provedu. On nije proti pragmatici, ali neka se prije provede reforma uprave.

Odjelni prepsjednik dr. Galecki preporuča, da se primi vladin predlog glede roka, kada bi pragmatika imala stupiti u kriepost.

Dogodjaji u ugarskom saboru.

Madjarska je vladina većina nakon jednogodišnje obstrukcije oporbenih stranaka proti obrambenim osnovama, pod predsjedničtvom grofa Tisze nasilnim načinom prihvatila protiustavno rečene osnove u jednoj sjednici.

Taj nasilni korak izazvao je u austrijskom parlamentu oštar odziv.

U sjednici od srijede interpelirali su češki socijal-demokrati vladu radi gornjih dogodjaja u Ugarskoj.

U interpelaciji se najoštrije kritizira postupak ugarske većine u ugarskom parlamentu i pita se vladu, da li ona ono, što ugarska parlamentarna većina izjavljuje kao zaključak prihvata vojnih osnova, smatra ispunjenje onih ustanova, prama kojima zakoni što se tiču zajedničke vojske, imadu valjanost za čitavu monarhiju, ako su i u ugarskom parlamentu i u Ugarskoj riešeni ustavnim načinom. Nadalje se pita u interpelaciji, da li je vlada voljna poduzeti korake, da se zajednička vojska ne upotrebljava u zaštitu neustavnog postupka ugarske vlade.

Upiti na predsjednika.

Zastupnici Choc (češki radikalac) i Breitner (samostalni socijalist iz Galicije) upraviše upit na predsjednika, u kojem se oštrim riečima protestira protiv neustavnog prihvata vojne reforme u ugarskom parlamentu. Podpredsjednik Pogačnik odgovara, da predsjedničtvu kuće ne pripada pravo izpitivati legalnost zaključaka ugarskog parlamenta.

Još jedan upit.

Vodja njemačkih socijalista dr. Adler govori o nečuvenom nasilju u ugarskom parlamentu, koji je sprdnja svakomu zakonu, pravu i čovječnosti, i izjavljuje, obzirom na zapljenu stavke u govoru zast. Seitza, da ako kuća ne zauzme protiv toga stanovište, onda su sva prava njezina u pogibelji. Sve su razprave i svi govori koliko u parlamentu toliko u odborima imuni. On pita predsjednika, da li hoće pozvati ministra pravosudja na odgovornost radi podpune protizakonitosti zapliene.

Podpredsjednik odgovara, da ako se zbilja u tom slučaju radi o povredi imuniteta, dužnost je predsjedničtva štititi imunitet razprava. On će se staviti u dogovor s vladom, da se takova povreda prava parlamenta u buduće više ne dogodi.

Dojduća sjednica u ponedjeljak

Naše potrebe.

Preveć i premalo vode.

Još godine 1901. stvoren je u Beču zakon, da se imaju izgraditi neki vodni kanali i urediti tok nekih većih rieku, i to Visle, Odre i Labe. Vodni kanali da će davati silne dobitke, jer je vodni put najcjenji a prirodnoga blaga božjega, kao žita, rudnog uglja, kamenog ulja (petrolija) i željeza ima silna množtina u onih zemljah, gdje bi te poboljšice imale biti učinjene. To su poglavito Galicija i Češka kraljevina, tamo daleko preko Dunava, ali i one pod krunom našega kralja.

Trošak za sve što je predvidjeno da se učini, progutao bi oko tisuću milijuna kruna. Ali jedanput učinjeni ti kanali i vodni uvodi, nebi trebali ni ognja kno što ga treba željeznica, ni posipavanja i obnavljanja, kao što ih potrebuju kopnene ceste, ni tegleće životinje, ni silnog broja nadstojnika, sprovodnika, stražara i takove čeljadi.

Čuvanje i nadziranje stajalo bi razmjerno mnogo manje, a sila, koja bi gonila brodove i ladje, bila bi bezplatan dar božji, to jest voda. Zato se računa, da bi dobitci bili za državu veliki i da bi se razvile još jače, nego li su danas, velike fabrike svakojake vrsti, koje bi plaćale porez i time opeta davale državi prihoda.

Bilo je u zakonu rečeno, da se ona djela imadu izvesti tekom više godina, jer se tako velike stvari i ne mogu najednom izvršiti, a ni novaca ne ima država toliko, da bi samo za ovo potrošila u malo godina na stotine milijuna.

Potrošeno je do sada do istine već nekoliko milijuna kruna za nacrte (plane) i troškovnike i za proučavanja, koja su za takove poslove potrebita i za neke manje vodne naprave u onih krajevih kao potrebite predradnje za spomenuta velika djela.

*

Od zadnjih par godina, osobito klub poljski, to jest zastupnici Galicije, sile vladu, neka se već jednoć započne one velike radnje. Trošak za nje morala bi podnositi ciela država, dakle i sve pokrajine ovamo niže od Dunava. To su donja i gornja Austrija, Salzburg, Tirol, Koruška, Štajerska, Kranjska, cielo Primorje (Istra—Trst—Goričko) i Dalmacija.

Vlada mora da udovolji Poljakom i Čehom, jer su oni brojne stranke u parlamentu, velike kraljevine i željne napredka, pak je pripravna, da bi se već sada u bližnjih godinah potrošilo po prilici jednu treciinu svega onoga ogromnoga troška i izvelo neke od onih velikih radnja.

Videć to, zastupnici pokrajina što leže od Dunava ovamo k moru, svi bez razlike stranaka i narodnosti, složili su se u tome, da pitaju od vlade, neka u tim zemljama, u kojima se neće graditi ogromni plovni kanali, dade primjerenu odškodninu iz državnog skupnog prihoda, da i ovim zemljama, kad imaju podnašati svoj dio troška plaćajuć poreze i za one velike radnje, bude neka korist.

Ti zastupnici iz alpinskih i primorskih zemalja izabrali su odbor „vodno-gospodarstveni“, u koj su iz Istre izabrani dr. Rizzi kao zemaljski kapetan i dr. Laginja kao zastupnik s naše strane.

Taj odbor dao je vladi znati, da zastupnici alpinskih i primorskih strana neće dati svojih glasova za novac na one velike kanale, ako ne bude primjereno osiguranо nešto i za ove planinske i primorske krajeve. Oni ralažu ovako:

Galicija, Češka, Slezija i Moravska imaju po svojoj zemlji mnogu i mnogo žita, rude i velike industrije. S novimi kanali one zemlje hoće da još povećaju svoje bogatstvo. Mi nismo krivi, što ne-

---

ne samo svake godine rastući prinosi i zapisi, nego na pr. i današnji dan. Zamećani čim su doznali, da će se ovdje obdržavati skupština, odmah su se sastali u odbor i evo, kako su nas sjajno primili. Ja vam dragi Zamećani i Zamećanke najljepše zahvaljujem i najsrdačnije vas pozdravljam. Prije 50 godina bez glavne ceste uz koju se danas redaju vaše lieпe kuće, skoro nepoznati, nezнato oznamljeno selo, danas sačinjavate najjaču poreznu občinu u mjestnoj občini kastavskoj, sa dvije pučke škole, nastavnim tečajem za obrt, poštom, telefonom, sa dva društva, pjevačkim i tamburaškim i „Sokolom“ i sa osobito razvijenom narodnom svieseti Stojite tu, i stojte unapried na braniku proti službenoj Rieci, gje su madjarske vlade i njihovi službenici poljerali jezik riečkog hrvatskog autohtonog pučanstva iz svih škola i ureda, a sada bi htjeli i iz crkve. Htjele bi izbrisati svaki trag hrvatstva. Primaju objeručke i udomaju svakog dolepenca, došao taj za dalekih pusta ili iz Kalabrije. Hrvati su bezpravni. Oni smjedu, dapače moraju davati svoje sinove u vojsku i svoj novac u različite blagajne. Tako ne smije potrajat, tome se mora učiniti kraj. Ne čekajuć na veće političke promjene u monarhiji, tome mogu doprineti i domaći ljudi sa sitnim radom. Već se je počelo raditi, kako to svjedoči i današnji dan sa izborom ravnateljstva okružne blagajne.

Inače ima naša Družba na Rieci mnogo dobrih prijatelja, koji je podupiru često i obilno. I danas je ovdje Rieka krasno zastupana, društvima i pojedincima. Tako i Sušak i Trsat, pa vas sve iz puna srca pozdravljam. Medjo što nas diele, umjetne, kamenite, su mrtve. Što nas veže: jezik, krv, srca, čustva, težnje, nije mrtvo, živo je, i to mora prije ili kasnije pobjediti. (Burno odobravanje.)

Ne smije nas ustrašiti ni sadanje stanje u matici cielokupnoga kraljevstva hrvatskoga, u banovini, u Hrvatskoj i Slavoniji. Dugo se je tamo vladalo prokletim absolutizmom, tada se vlada otvorenim (Svet bar vidi), kako se s nama postupa i kako se hoće uništiti volju hrvatskog naroda. Al se volja naroda, ako je ozbiljna i postojana, kako je, neda zatrieti. Ona mora pobiediti. Medjutim, tumačeć usrdno osjećaje svih ovdje prisutnih, šaljem najvrući pozdrav toj našoj matici, našoj majci i uzgojiteljici, najvećoj Družbinoj pomoćnici, koja stenje u bezpravlju i bezzakonju, a kojoj moraju svanuti bolji dani. (Burni: Živila Hrvatska.)

Srdačno pozdravljam otačbenika dra Rudu Linića, koji je ovamo došao iz Delnica (oduševljeni poklici: Živio dr. Linić!). Neka budu pozdravljeni svi oni, koji su došli iz Kastva, Lovrana, Mošćenica, Veprinca, s Otoka i dr. Pozdravljam dičnoga starostu Veteričeve župe, Sokola dra Ivana Peščića (burni poklici: Živio dr. Peščić!) Pozdravljam sve one preko Učke. Pozdravljam ovdje prisutne dra Kurelića, dra Zuccona, dra Trinajstića, dra Hrašćica, Sancina (Živili). Neka nas braću uviek veže medjusobna ljubav prema našoj braći u ostalim pokrajinama.

Pozdravljam ne samo sve ovdje prisutne Hrvate i Hrvatice, nego topio pozdravljam i bracu Srbe i Slovence, koji su uviek bili s nama i jednako radili i čutili. Pozdravljam također braću Čehe.

Ovoj skupštini nosim iskreni pozdrav od drugova u Beču, koji bi bili došli ovamo, da nisu zaposleni u parlamentu.

Izvještaj tajnika

Slavna skupštino!

Velecijenjene gospodje i gospodjice, poštovana gospodo!

U našem narodu imade dvije vrsti ljudi, koji mogu posumnjati o budućnosti naše hrvatske domovine. Jedno su malodušnici, kojima svaki malo crnji oblak znači konac svijeta, a drugo cinici i čangrizljivci, koji su u jutro ljuti na sebe, a popodne na čitav svijet. No tko je sa zdravim srcem i provjerjenjim umom promatrao u povijesti nateg do skrajnosti iskidanoga naroda, ne može se oteti dojmu, da Hrvatska ne će, da Hrvatska ne može utanjeti.

Ne će i ne može!

(Nastavak slieди.)

Nastavak u prilogu.

mamo velikih rijeka, koje bi se spojilo sa vodnimi prokopi, ali mi imamo dosta raztočina i vododerina, koje svakim jakim dažjem, svakim pljuskom, odnose plodnu zemlju, ogoljaju vrhove, a gruhom i kamenjem pokrivaju njive i livade. *Hoćemo, da se to uredi.* Mi imamo i mnogo takovih krajeva, gdje nije pitke vode ni za kršteno ni za niemo stvorenje, pak hoćemo, *da se narodu dobavi dobre i dostatne vode* za ljude i za životinju.

Ako se to učini ili za najbliže vrijeme osjegura, dati ćemo glasove i za kanale, ako ne, nećemo.

*

Tako je vlada prisiljena da ugovara sa zastupnicima planinskih i primorskih pokrajina.

Dne 21. maja pozvao je ministar javnih gradjevina sve zastupnike planinskih i primorskih pokrajina na dogovor u parlamentu, da čuje, kako koji misli glede pokrajine u kojoj je izabran. Onaj dan slačamo dr. Rizzi nije bio u Beča i tako je za Istru bio na sastanku sam naš hrvatski zastupnik dr. Laginja.

K našim su se priključili i bukovinski zastupnici, koji takodjer zahtjevaju od države pripomoć za svoju pokrajinu, jer veliki vodni prokopi ni njima ne će donositi koristi, kao što će Galiciji, Češkoj i okolnim zemljama medju njimi. Od Kranjske zemlje bio je na tom sastanku zemaljski poglavar dr. Šušteršič, od Štajerske osim Njemaca dr. Korošec, a od Dalmacije dr. Dulibić.

Skoro svi prisutni rekli su svaki svoju i razprava je bila vrlo poučna.

Ministar javnih gradjevina, koji je predsjedao, jest dr. Trnka, Čeh, inžinir, mudra glava i voljan dobru, ali je naglasio, da još (onaj dan) ne može reći ništa stalna, jer treba da mu privoli ministar financija, bez čije privole drugi ministri sami ne mogu ništa.

Uz njega su od vlade bili prisutni još njegov odsječni predstojnik Landa i jedan savjetnik, koji je bilježio zapisnik pogovora, pak ministerijalni savjetnik Deutsch od ministarstva pojoljelstva.

Vriedno je već ovdje spomenuti, da je na koncu ministar Trnka izjavio, kako je sam više vremena boravio u planinskim zemljama i vidio je, pak znade koliko zla učine nagli gorski potoci i vododerine, te i on sam vruće želi, da se takovom zlu odmogne, koliko je više moguce.

(Drugi put dalje.)

Državne podpore u Lošinjskom političkom kotaru.

C. kr. vlada se je konačno, naročito iz govora naših zastupnika uvjerila, kakvo siromaštvo vlada medju većinom pučanstva takodjer na kvarinerskih otocih, te je u zadnje doba priskočila doneklе na pomoć. Dakako da ide tu hvala c. kr. kotarskom poglavaru Mosettigu, koji je vruće podupro ono, što su naši zastupnici zagovarali.

Zadnje doba porazdielilo se je za razne korisne radnje u svrhu takodjer, da se dade zaslužbe siromašnim ljudem u tom kotaru u dva puta dvie svote, jednu od 17.600 K i drugu od 60.000 K.

Drugi put razdielilo se je svotu od 60.000 K dne 31. pr. mj. u uredu c. kr. kotarskog poglavarstva u Malom Lošinju. Kod toga bili su prisutni spomenuti c. kr. poglavar Mosettig, zastupnici na carevinskom vieću prof. Spinčić i dr. Rizzi, predstavnik gospodarske sveze profesor Haračić i predstavnik federacije dr. Ceva, te predstavnici občine Malog Lošinja, Veloga Lošinja i Osora, dok iz občine Cres nije nitko došao.

Odlučilo se u oba puta provesti evo ove radnje, i dati za nje svote kako sliedi:

U Creskoj občini: Cesta Martinšćica Štivan 1000 + 7000 = K 8000. Cesta Štivan Belej (drugi put) K 2000. Cesta Belej Ustrine (prvi put) K 1000. Cesta Lubenice-Pernati (prvi put) K 1000. Cesta Lubenice-Podol (drugi put) K 2000. Cesta Batanje-Sv. Marko 1000 + 2000 K 3000. Cesta Zbičina do kotarske ceste (prvi put) K 1000. Cesta Batajin do sela Orlec (drugi put) K 1000. Cesta Zbičina kroz Stanić na Vranu (drugi put) K 2000. Cesta Zbičina preko občinskoga tla (drugi put) K 2000. Cesta od glavne ceste u Belej (drugi put) K 1000. Nastavak ceste Loznati (drugi put) K 500. Cesta Drapozetići-Moskovi (drugi put) K 2000. Cesta Dragozetići Brezac (drugi put) K 6000. Cesta Beli-Ivanje (drugi put) K 4000. Cesta od mjesta Beli u Luku 1500 + 500 K 2000. Cesta Cres do Sv. Lovrenca (drugi put) K 3000. Popravak ceste Beli-Cres (prvi put) K 1000. Pokriće troškova za putnu vodu za Cres i Martinšćicu K 6.0. Ukupno Creskoj občini K 43.000.

U Malo Lošinjskoj občini: Popravak ceste od Malog Lošinja do sv. Ivana (prvi put K 500. Popravak ceste u Čikat (prvi put) K 500. Zasipi u Čikatu (drugi put) K 2000. Popravak ceste od Cunskoga u Siski (prvi put) K 1000. Cestne radnje u Cunskom (drugi put) K 2000. Na Srakanah od mjesta Srakane do Luke (prvi put K 1000. Na Susku ograda uspeđ d lujeve sela (drugi put) K 5000. Na Suskom kraju ceste iz sela k mjestu za ukrcanje (drugi put) K 1000. Na Umjama za cestu preko „duge luke" na Sipnatu i Maracal prvi put K 1100 drugi put K 5000 skupa K 6100. Ukupno u Malo-Lošinjskoj občini K 19.100.

U Velo Lošinjskoj občini: Izgradnja ceste od Kriške k Sv. Nikoli 1000 + 2000 K 3000. Cesta od Sv. Josipa do Sv. Nikole (drugi put) K 1000. Popravak ceste na Sv. Petru Iloviku 500 + 1000 K 1500. Ukupno u Velo Lošinjskoj občini K 5500.

U Osorskoj občini: Cesta Osor-Turan 1000 + 1000 K 2000. Cesta Osor-Beskuja 1500 K 1500. Cesta Osor k brdu Osor (prvi put) K 1000. Cesta Osorska Vrata (drugi put) K 1000. Cesta Sv. Marija Magdalena do pod brdo (drugi put) K 1000. Cesta Nerezine Biskupi K 500. Cesta od kotarske ceste k Sv. Jakovu (prvi put) K 300. Ceste u poreznoj občini Punta Križa 700 + 1900 K 2600. Ukupno u Osorskoj občini K 9900.

Svote su to ne baš zna kako visoke, al takove, da se može s njimi izraditi i popraviti mnogo cesta i puteva u Lošinjskom kotaru, i da si kod dotičnih radnja može mnogi siromak zaslužiti najpotrebitije. Već Dakako mora se bezodvlačno sve rečene radnje započeti i izvršivati. Kod toga nesmije se tjerati politike. Nema se davati dobitka gospodi od občina, za to da u razne strane prošecu, tobož da poslove pregledavaju. Mora se dati zaslužba ljudem pojedinih mjesta koji hoće i mogu da rade. Koliko smo obavještenu brigu za radnje i za radnike vodit će občinski načelnici ili njihovi dušobrižnici, a oni jedni i drugi biti će odgovorni c. kr. poglavarstvu, da se radnje i zaslužba pošteno i pravedno dieli.

Opažamo još pri tom, da je c. kr. vlada obećala 60 po sto doprinosa za cestu od Cunskoga do Osora, i da se očekuje od dana na dan inžinira od zemaljskog odbora koji bi napravio odnosni nacrt.

Dozvali smo takodjer, da je molba za gradnju cisterna u Sv. Petru-Iloviku ostala na više oblasti. Da nije prije, kako su om, koji nisu bijeli dozvolu kroz koju bi tekla voda u cisternu Srakane bolje ikad nego nikad. C. kr. okružni ka zemaljski odbor stalno se može opirati dotičnim molbam Lovrčana.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izbor zemaljskog zastupnika u Puli. Kapetanat u Puli po malo rieširva reklamacije, i za par dana počeli će razašiljati legitimacije i glasovnice izbornicima. Zato upozorujemo ponovno naše izbornike, da dobro paze te dobiju iste na vrieme. Svaki, koji ne dobije legitimacije a znade da je u izbornoj listini, neka se prijavi u Narodnom Domu.

Javljamo izbornicima, da će izbor od 23. o. mj. (drugu nedelju) biti u talijanskoj školi u Šijani što će biti naznačeno u legitimaciji a početi će u 7 uri u jutro a trajat će do 1 ure po podne. Na to treba da svaki naš izbornik dobro pazi, jer poslie jedne ure po podne ne će se pustit više nikoga glasovat.

Premda Talijani do danas gospodare proglasili kandidata (jer su jedan poštem Talijan nego da primi kandidaturu od tatarske i lupeške kamorske bande), to ipak ne smije nikoga od naših ni mora svaki naš izbornik biti vrst sl zna sa svojom braćom prvi put u jeriku te zove radi i nagovara, da 23. ovo bude izabran zastupnik čovjek naše krvi i našega jezika, a to je gosp. Josip Stihovac. Zato svaki naš, koga se svetih obveza i koja je do narodnog opstanka, časti i poštenja, treba da na skodu dopusti Josip Stihovac.

Neka nas ne vara nijuk kamorista. Lopovska puljska kamorra nije nikada radila ništa ako nije znala, već uvijek popod lajeza i latova sakriveno, pa ovaj put kada najveći zlikovci i razbojnici. U nedjelju pokazuju one sitne krađe mlijeka na otoku puljskoj, koje je kamorra tajno, mukom, sleparski pokrala i pozdera'a.

Kamorra je sad razkrinkana i njezine lopovštine dole su sada na vidjelo. Zadnji pak udarac, a to smrtni, bit će puljsku kamoru zadan za uvijek, ako bude na 23. junja izabran za zastupnika u Puli naše gore list, koji se ne da nagovarat, koji s lopovima i jednu ne trpi, već u tamnicu, ako nam ih kamoraške krvopije kroz godine i godine ne zatvaraju.

Uz poklik: dolje sa lupeškom kamorom a živio naš kandidat Josip Stihovac, pozivamo sve na 23. junja na izbore za čast i spas našega roda i jezika.

Složnima pobjeda. Hrvatske novine, hrvatske i slovenske, koje govore o predstojećem naknadnom izboru u gradu Puli u zemaljski sabor Istre, kao da su u strahu da velikoj braći ne kakav tobož neugodan u našim narodnim redovima u Puli. Mi — hvala Bogu — za takovo neslogu ne znamo, premda nam je poznato, da predležeći kandidat političkog društva i narodnih krugova u Puli, nije mogla svim izborcima, od prvoga do zadnjega po redu. Ali znademo još nešto, to da ga nije rodila majka, koji bi bio svima jednako drag, mio i poštovan. Svatko, kojegagod bi se bilo proglasilo kandidatom, bio bi nasao bilo na kakav prigovor, bilo od kruga od bilokih izbornika. Odbor političkog društva nije mogao u današnjim okolnostima u Puli naći sposobnijeg, prikladnijeg i jednako slovenog i cienjenog kandidata. Proti njemu ne može naresti stvarno obsolutno ništa više, nego bi se moglo navesti bilo proti kojemu najuvidjenijem i najodličnijem rodoljubu.

Proti g. Stihovcu, kao narodnom kandidatu u predstojećem izboru, neće da kako i ne može nijedan pošten i pravedni rodoljub ili izbornik da prigovori drugovan mužda to, da imade kakvu neznatnu pogrešku, bez kakvih nema absolutno ništa na svietu i koja na nju ne može i neće škoditi u njegovom zastupničkom radu, a izčezava potpuna pred njegovim

živim i nesebičnim rodoljubljem kojim je duboko prožet za naš narod i njegove svetinje.

Radi toga smo stalni, da će se u Puli od prvoga do posljednjega, koji se smatra i čuti rodoljubom, zauzeti svi živo i složno za naroduoga predloženika bez obzira na osobne zadjevice, na eventualnu osobnu protimbu ili antipatiju.

Važnost predstojećega izbora u Puli uviđamo mi u Puli najbolje, jer smo pri tom najviše interesovani i jer se radi o našoj koži. Kod prvog izbora za godinu 1908. prevarila nas je bestialna i neposlena talijanska kamorra, kojoj ne bijaše i nije sveta ni svečano zadana rieč, ni pisani kompromis, kao ni tudji posjed ni tudji život. Njezinom prevarom i njezinim izdajstvom podučeni stupamo sada po drugi put u izbornu borbu, iz koje mora da izidjemo pobjedonosno — budemo li svaki na svojem mjestu i bude li svaki od nas učinio svoju sveta dužnost. Radi kamorraške izdaje i prevare podlegosmo prvi put a sada valja da ustanemo.

Glavna skupština političkog društva za Hrvate i Slovence Istre, vršiti će se, kako rekosmo u zadnjem broju, dne 20. o. mj. u 2 sata po podne u „Narodnom Domu“ u Puli uz sliedeći dnevni red: Izvješće predsjednika, Izbor novog odbora, Eventualija.

Ova će skupština biti za naš narod u Istri od velike važnosti, jer će se na istoj imati da izabere kompromisni odbor, kako je to zaključeno na posljednjoj sjednici u Opatiji. Odbor ad hoc rieši je, kako doznajemo to pitanje, te nema dvojbe, da će biti svi predloženici za novi odbor političkog društva takodjer izabrani.

Nu još je jedan razlog, zbog kojega postaje ta skupština vrlo važnom. U gradu Puli, i to u trećem gradskom izbornićtvu ima se par dana iza skupštine obaviti jedan izbor za istarski sabor. Taj će se izbor obaviti dne 23. o. mj. t. j. u nedjelju iza skupštine.

Na toj skupštini podati će se puljskim izbornicima našega roda eventualne savjete i poduke, navlastito valjati će neupućene poučiti i mljohave oduševiti.

Ne dvojimo ni malo, da će izborni odbor naše stranke duševno i saviestno učiniti svoju sveta dužnost, ali dobrih ili mudrih savjeta nije bilo nikada i kod nijednog posla odviše.

Pozivljemo dakle članove našega političkoga društva, sve sviestne naše rodoljube iz čitave Istre, napose naše sugradjane iz Pule i suobćinare iz svojih podobćina, da pohrle mnogobrojno na tu važnu skupštinu našega političkoga društva.

Još o Rovinjskoj poroti. U članku „N. S.“ br. 22, „Kako ćemo mi doći do hrvatske porote“ kod zadnje stavke nije dosti rečeno.

Rečeno je, da nek se zato zauzmu oni, koji sastavljaju porotnu i pak stalnu listinu porotnika.

Trebalo bi bilo dodati, da i naši ljudi, koji su sviestni narodnjaci u svom domu i kraju, kad bivaju pozvani kao porotnici u Rovinj, očituju i onamo u sudbenoj dvorani svoju narodnost i to kod prozivanja i prisizanja.

Poznam čestite narodnjake, jednoga sa otoka i drugog sa Motovunšćine, koji su se začudili, kad se je još godine 1897. na prvi dan porotnog zasjedanja, bivši načelnik Tinjanski Defar oglasio na poziv predsjednika „ovdje sam“ mjesto „presente“ i hrvatski zaprisegao i držali da je to za branjeno.

Ali drugi dan oglasili se obojica Motovunac sa „ovdje sam“ a Otočan sa „evome“ i tako je to sliedilo kroz cielo zasjedanje.

Bilo je još naših, ali potto su se prve dane oglasivali i zaprisizali talijanski, su neki način stidili okrenuti.

Istina je, da su porotnici Talijani dnevno gledali i držali, da su tim za prvi put sudbenu dvoranu oskvrnuli naši ljudi. Rekli su još pod glas, da ako tako ide napried, da će se do koji dan svi porotnici zaprisizati hrvatski i brknuli još k tomu nekoliko oštija.

Tahjani ne imadu s nama nikakvog obzira, dakle i naši svaki obzir na stran, pak ćemo doći do svojih pravica i neće trebati tumača à la bačvar Moscarda na okružnom sudu. — *Jedan porotnik.*

Iz Medulina. Prošle nedjelje slavilo je naše rodoljubno mjesto pravo narodno slavlje. Prvi javni i svečani nastup našega Sokola sa domaćom glazbom privabio je u naše mjesto preko 2000 našega naroda što iz Ližnjana, Pomera, Premanture, Banjola Vinkurana, Pule i čak iz daleke Altare i dr. Mjestni zabavni odbor vrlo lieno je udesio sve, da gosti budu lieno dočekivani i u mjestu veselo pozabavljeni. Pri dolazku pojedinih grupa nije bilo kicanja i pozdravljanju ni kraja ni konca, osobito kod dočeka braće iz Pule, njih oko 200 na broju, koje je svečano odbor sa glazbom na čelu nedaleko mjesta dočekao i uz svirku narodnih komada u mjesto odpratio. Rodoljubni Medulinci i vriedne Medulinke na prolazu kroz mjesto veselo i živahno pozdravljali su gostove sa neprestanim živio klici, a sa prozora rodoljubnih kuća lepršale su hrvatske trobojnice na pozdrav nadošlim gostima.

U opredielјeni sat započela je svečanost sa javnom vježbom Medulinskog Sokola i Hrvatskog Sokola te sokolskog muškog podmladka iz Pule, sve uz lepu svirku medulinske glazbe. Prisutno mnogobrojno obćinstvo živo je pozdravljivalo i Sokolašima i rodoljubnoj glazbi medulinskoj, koja je u kratko vrijeme svog života tako lieno napredovala, a marljivi glazbari ulievaju nam nadu, da će svoju glazbu razviti tako te bude svemu našemu narodu na puljštini na ponos i diku.

Iza službenog programa razvila se neprisiljena zabava uz veselo kliktanje i pjevanje rodoljubnih pjesama, koje je začinjala medulinska glazba do poznog sumraka, kad su se gosti počeli razilaziti. Na odlasku oduševljenje je bilo onako iskreno i bratsko, kako se to dohkuje jednokrvnoj braći, koje spaja i vodi ista misao, isti ciljevi i nada u bolju, sretniju budućnost. Posljednji živio-klici, do vidjenja, odmnievali su dugo, dok se i posljednji gosti ne udaljiše sa ugodnom uspomenom na krasnu zabavu, koja se prići nila prekratka.

Cela svečanost prošla je u najljepšem redu i miru, te nije bila pomućena nikakovom upadicom. Tako to biva uviek kod nas, kad se sastane brat s bratom. To neka bude pouk onim nesretnicima, koji su se dali zavesti od neposlenih puljskih kamorasa, te hoće da izazivlju nered i smutnju svagdje gdje se pokažu.

Iz Marčana. Prošlo je tomo već više vremena, a da se o našim prilikama ništa pisalo nije. Kad bi se htjeli baviti svime, što ovo par naših nespašenjaka Karnjela proti svemu što je naše radi, to bi neprestano morali držati pero u ruci. Time bi se ih pred javnošću donjekle uvažilo, a da se dobije pred javnošću pojam o tim našim „puro sangue“ Talijanima, treba spomenuti, da su ti ljudi najvjernije sluge i slepo oružje u rukama talijanske signorije, kojoj je svrha, da naš narod moralno i materijalno uništi, ljudi koji naš narod mrze, te bi ga za male novce i vragu prodali, premda živu iz ključivo od našega naroda i žuljeva njegovih, ljudi bez ikakve vriednosti, osim one da mogu ih da su mogli prodavati se za novce.

No ipak se čini, da baš ovi i ovakvi ljudi imadu odlučujuću rieč kod našega presvietloga biskupa Flappa. Već otkad je Marčana dnevom 23. maja t. g. podignuta na samostalnu župu, dali su si ti naši junaci kao glavnu zadaću, da protiv volje naroda kod biskupije izrade, nek stvori natječaj za župnika, samo da se tako rieše sadašnjeg župe upravitelja g. Iv. Vinodolca (koji im je trn u oku zato, jer ni najmanje ne simpatizira colla bell' Italija i jer ne ima ni iz daleka prekomorskih aspiracija), a da se može natjecati nezaboravni Andretić, kojemu hrvatska Marčana nikako iz glave ne može da ide. Da to postignu, osim neprestanih denuncijacila na biskupiju proti g. župe upravitelju, čije ponašanje kod nas svieti kao sunce, prema onom njegova predšastnika Andretića, išli su i u Poreč u deputaciju s barba Martinom (žalostna mu majka) na čelu, da se osobno pred presvjetlim izjadaju. Ovaj ih dakako odpustio u milosti i malo iza toga na zahtjev vodnjanskog načelnika Cieve otvorio 26. pr. mjeseca natječaj za mjesto župnika u Marčani bez znanja i protiv volje našega pučanstva. Sluteći kamo to sve vodi informirali smo se o stvari i doznajemo, da se je odmah natjecao za naše mjesto slavni Andretić, k ji je već neko vrijeme kao kapelan kod nas žalibože službovao. Za svog boravka u Marčani, pokazao je jasno, da je najveći protivnik našeg hrvatskog naroda, pa nije ni crkvu svojom politikom poštedio, hitjući da potalijanči i latinizira i ono malo molitava što su ih njegova braća predšastnici a la Demarin i comp. maćuhinski ostavili, da naš pobožni puk moli u svojem milom materinskom jeziku.

Previše bih otegnuo, kad bih htio pobliže opisivati tog fanatika, pa je dosti da spomenem što je donio puljski kamorraški libel u svom broju od 6. aprila 1910. prigodom njegovog premještenja iz Marčane u Motovun, pod naslovom „Partenza“.

U tom se članku Andretich u zviezde kuje radi nekakvih tobožnjih zasluga po Marčanu, te prema komu završuje doslovno ovim riečima: *egli si adoperò a tutto uomo per il benessere di quella popolazione prima semibarbara e feroce, ed in chiesa cambiò la liturgia da slava in latina*, itd. Mislim, da ovakovom pisanju ne treba komentara, tek ne razumijem, s kakvim se obrazom može Andretić iza svega toga natjecati za naše mjesto, u kojem su naši ljudi koješta zašutili i progutali, samo da ga što prije voda odnese medju njegovu svojtu Talijane. No kao da ne može tamo dovoljno pro patria radit, jer eto hoće opet medju nas, da nastavi svoj rad u latinizaciji crkve, i da opet osokoli ono par utučenih poprdila u selu.

Preporučujemo mu pak ovdje, da se je u svom računu kruto prevario, jer su Marčanci već davno progledali i upoznali kamo njegovo lizanje i pretvaranje vodi, pa bude li od potrebe, znati će mu to svojim glasom kod skorašnjih izbora i pokuzati. Dokazati će mu i to, da nisu ni sembarbari ni feroci, pa ako medju takve želi, svjetovali bi mu, nek se prije potrudi do Kalabrije i Abbruzza pak ćemo ga tek onda svi upoznati u pravom svjetlu.

Time bi za sada zaključio, samo mu je iztaknuti, da nije ni lieno ni pošteno, da se to u XX. stoljeću dogadja, da se o jednoj župi radi i odlučuje proti volji i znanju dotičnoga puka a na diktat ljudi, koji nemaju nikakva prava, da se u to pitanje mješaju i kojima je toliko do crkve stalo, koliko i vragu do tamjana. U našem slučaju imadu samo Marčanci pravo, da o župniku odlučuju i da si ga biraju, jer ga i plaćaju sami, pa i kad ne bi toga bilo, bila bi dužnost katoličkog biskupa, koji misli na spas svojih vjernika, da dogovorno i prema volji pobožnog puka radi a ne prema glasu talijanaštvom fanatizirane duše.

Jedan Marčanac.

Krčki kotar:

Iz Malinske. Provokaciji sa strane par dotepenaca, koji su se podkožili ustrpljivošću i dobrodušnošću našega puka, učiniše napokon naši rodoljubni mladići kraj. Jedne noći mirno i dostojanstveno poskidaše talijanske table sa krčama, koje prkosno i provokatorno postaviše tudjinci dotepuhi, koji dodjoše u naše strane kao prosjaci te se na naš račun najedoše našega kruha i tako siti stadoše svakojako izazivati i vriedjati naš puk. Da ne pretjerujemo svjedoci su svi naši sumješćani, koji bi znali mnogo toga pripoviedati o svakojakim izazovnim uvriedama sa strane tih dotepuha, koji su u svakoj prigodi znali iskazati svoje neprijateljstvo narodnom čuvstvu našega hrvatskoga puka, medju kojim i čijim žuljevima još i danas živu. Osobito pak su to izkazali talijanskim tablama na svojim trgovinama i krčmama. Te table postavljali su baš prkosno i navlaš, samo da izazivlju naš hrvatski puk i da mu se još rugaju. Pravo je dakle, što je naša strpljivost dokrajčila i bila je već prieka doba, da se tomu ruglu, toj bezsramnoj provokaciji stane na glavu.

Žandarmerija je još istraživala tobožnje krivce zato što su samo mirno odstranili uvrede dugo i dugo nanašane domaćemu hrvatskom pučanstvu sa strane par tudjinaca, koji kapnuše k nama trbuhom za kruhom, mjesto da ta žandarmerija u ime reda uredje proti tim izazivačima.

Sada je pak red na na našoj občini, da stvori zaključak, kojim ima naložiti svim obrtnicima te postave tablu na svoj posao, da takva tabla ima nositi napis najprije u hrvatskom jeziku, jeziku pučanstva cijele občine, a to većim i jačim slovima, a onda tek može biti iza hrvatskoga napis u kojem drugom jeziku. Tim zaključkom predusret će se ponovnim provokacijama i eventualno ponovnom skidanju talijanskih tabla.

A našim rodoljubnim mladićima poručujemo, da ustraju i nadalje na tom rodoljubnom putu te nedaju više vrijedjati svoj slavni hrvatski rod i liepi materinski jezik.

Voloski kotar:

Narodna zajednica za Istru. U subotu dne 8. o. mj. držala se je u velikoj dvorani Narodnog Doma u Voloskom konstituirajuća skupština Narodne Zajednice za Istru. Skupštinu je otvorio narodni zastupnik dr. Ivan Poščić vrlo liepim i za nosnim govorom. U njemu je ocrtao stanje u Istri i potrebu ove organizacije. Jezgrovito je i dobro predočio rad i svrhu Zajednice. Nadalje dao je pročitati jur potvrdjena pravila. O pravilima nije se niti razlagalo, a niti se ih je potanje tumačilo, budući je promicateljni odbor izdao u posebnoj knjižici tumač i naputak o organizovanju i poslovanju Narodne Zajednice za Istru, koju se je knjižicu medju skupštinare porazdielilo, da svatko može mirno da prouči cilj Zajednice, za kojim ona ide.

Na samoj su se skupštini svi listom prijavili za članove, pa se je odmah prešlo na izbor centralnog odbora, zamjenika i revizora, te su slijedeća gospoda skoro jednoglasno izabrana u centralni odbor: dr. Antončić Ivo, odvj. kand., Baf Franjo, nadučitelj u Kastvu, Bata Ernest, priv. činovnik, Blečić Josip, pom. kapetan i posjednik, Car Stjepan, posjednik, Car Emin Viktor, književnik, Cerčić Alfons, pom. kapetan i posjednik, Lovran, dr. Červar Gjuro, odvjetnik, Grčetić Nikodem, priv. činovnik, Ivančić Ivan, profesor, dr. Janežić Konrad, odvjetnik, Jelušić Kazimir, načelnik, Kastav, Justi Anton, bilježnik, Kundić Milan, posjednik, dr. Landr, liječnik, Mandić Kazimir, župnik, Veprinac, Miran Julij, načelnik, Mrakovčić Josip, živinar, pl. Peršić Higin, pom. kapetan i posjednik, Lovran, Perućić Pavao, mag. farmacije, dr. Ivan Poščić nar. zastupnik i odvjetnik, Ribarić Josip, profesor, Rubeša Franjo, nadučitelj, Zamet, Spinčić Vjekoslav, nar. zast., dr. Stanger Andrija, načelnik i odvjetnik, dr. Tentor Mate, profesor, Tomašić Leonardo, posjednik, Troje Josip, odvj. koncipient, Vahtar Anton, priv. činovnik, Zigante Ivan, župnik, Mošćenice. Zamjenici centralnog odbora: Bokatić Mate, svr. pravnik, Jelušić Fran, učitelj, Rajčić Albert, učitelj, Tomašić Rikardo posjednik, Verderber Petar, trgovac, Vladisković Samuel pomorski kapetan i činovnik posujilnice. Revizori: dr. Fabijanić Niko, obć. liečnik, Krmpotić Ivan, ravnatelj filijale Jadranske banke u Opatiji, dr. Trinajstić Mate, odvjetnik.

Još se je na skupštini odlučilo o visini upisnine za koju se je odlučilo, da utemeljiteljni, pravi i aktivni članovi plate 2 K, a podupirajući da ne plate nikakvu upisninu.

K sjajnoj pobjedi za kot. bolestničku blagajnu u Voloskom. Primamo i rado objelodanjujemo. Sjajna pobjeda, koju smo nedjelju izvojštili predavši 1124 svoja glasa proti udruženoj protivničkoj listini od 411 glasova, pokazala je jasno da smo mi narodni radnici još ovdje gospodari i da se preko nas i mimo nas neda ništa učiniti. Dobro ste izkupili zadanu nam riječ: „Ni jedan protivnik ne smije biti izabran“, što nam svima služi na čast. Hvala vam dakle svima u ime narodnih radnika. Hvala radnicima i poslodavcima, a posebna hvala radnicama, koje su također došle u liepom broju na izbor. A braća iz Lovrana zaslužuju osobitu pohvalu i čast, jer su oni u nedjelju predavši 162 glasa protiv 25 protivnih svojim odzivom i disciplinom zadivili svakoga. Hvala također svima, koji nas u ovom narodnom i radničkom pitanju pripomogoše.

Izborni je odbor učinio svoju dužnost, a sada je red na delegatima, da i oni učine svoju. — Izborni odbor.

Pazinski kotar:

Pazin. Usprkos prietnjama stanovitih Pikolaša, Regulata i drugih, obavila se je ovdje tjelovska procesija najsvečanije i u najljepšem redu.

Mladi hrvatski glazbari, uče tek drugu godinu, ponieli su se hvalevriedno, a uz nje također hrvatski gimnazijalci, koji su svojim krasnim pjevanjem pobudili još veću pobožnost u prisutnom pučanstvu.

Prisustvovali su kao navadno predstavnici raznih vlasti (vojničtvo ne, akoprem i sam car u visokoj svojoj starosti to čini), veterani, hrvatska gimnazija, hrvatska pučka škoja i c. k. pripravnica in corpore te uz ostali pobožni puk — znate tko? — talijanska pučka muška i ženska škola sa ono par učenika i učenica, što ih još imadu, ona škola naime, koja je lani radi hrvatske glazbe izostala od procesije te koja je ove godine po višem nalogu prisustvovati morala. Svi su opazili pako, da učitelji talijanske pučke muške škole nisu bili u svečanom odielu, kako to oni obično čine. A zašto? To znadu oni sami najbolje.

Talijanska gimnazija — tehnika bila je zastupana i ove godine po gg. upravitelju, vjeroučitelju i dvojici učitelja; učenici nisu bili prisutni ni lani ni ove godine — valjda radi hrvatske glazbe, koja je već bi za nje divlja, kao što su njihovom g. upravitelju i g. Regulus-u divlji jezici slovenski i hrvatski (radi list „Vedetta degli insegnanti“). Dosta lepih školskih primjera. Mjesto ljubavi, evo ti mržnje, jer širiš, jer napredujes, jer i ti ljubiš sve ono, što je dobro, plemenito, uzvišeno, sveto. I to je odgoj, uljudba.

Tom prigodom pozatvarali su nekoji Talijani prozore raznih stanova te su povukli svojim primjerom takodjer za sobom nekog C., koji se inače drži velikim kršćaninom. A sirota ne zna, da je zatvorio svoju kuću *pred Svetotajstrom*, kojemu se klanjaju i glazbari, pa bili oni hrvatski, njemački ili koji drugi, i ostali ljudi bez razlike stališa i roda. Tohko bi barem on morao razumjeti.

Ljudi je bilo na procesiji silesija i to sve domaćih iz mjesta i okolice. To je najbolji popis pučanstva — altrochè Calabria.

* *

Istog dana po podne krenula je liepa četa naših pazinčana s vlakom do Kanfanara na izlet do „Dva grada“ — Lim — Sošići, da tako što ljepše proborave ovaj dan. Na putu iz „Dva grada“ preko sela Morgani-Rujal na Lim pratih su ih nekoji seljaci iz sela Morgani, koji su dali oduška svog nepovoljnog stanja u kojem se nalaze pod upravom naših Talijana. Ovaj kraj obilava čisto naš hrvatski narod, ali je zapušten u svakom pogledu. Talijani nastoje što dalje zadržati ga u ovakovom stanju, jer vrlo dobro znadu, da čim dodje svjetla, da je onda odzvonilo njihovom gospodstvu i pašovanju.

Sa ovog izleta su svi izletnici ponesli najljepšu uspomenu, te su i sami opazili, kakvu važnost imadu izleti za probudjenje narodne svesti i narodnoga ponosa. Poželjno je, da se drži što češće ovakove izlete, jer ovi dobro djeluju i na družtven život.

*

Na c. k. pošti je još uviek status quo ante. Preporuča se opetovno našim zastupnicima, da na nadležnom mjestu učine svoju. Držim, da bi doba bila.

*

Usprkos raznim pritužbam radi nepoznavanja hrvatskog jezika sa strane suca D. Mori, ovaj vodi dapače u zadnje vrijeme civilne razprave i sudi. E non dicu poco. Kada će tomu biti kraj u kotaru, koji broji najmanje 27.000 Hrvata a tek oko 2000 Talijanaša. Preporuča se stanovitim krugovima, da proti toj neuredosti jedanput junački ustanu i da ne miruju do definitivnog pravednog rješenja.

Franina i Jurina.

Jur. Protešto, protešto, — e protešto.

Fr. Jure, ča je to, saberi se.

Jur. Ča je to! A hrvaska muzika na Telovo u Pazinu. Zač naš puk ne marca na Telovo u Pazinu pod talijanskom bandom ka lipo igra onu maršu od Garibaldi, della Lega, Istria italiana i još čuda druga.

Fr. Ha, ha, ha ....! Ča me vaš Jure držat za norca, kad tako govoriš.

Jur. Ter ti reko da ne lebe, nego ono brez ne poperate te i potrepuhe pazinske, ki su svu kolonu prodali talijanskim [illegible] i [illegible] Viš ti čar- [illegible]janskoj štampi [illegible] svoga. Primerja- latani ti navik kriče protešto e protešto i u ime protešta zatvaraju žalu- zije na Telovo.

Fr. Ter je to najbolje; zač i onako se boje zasmerdit crikvu, ako bi u nju ušli, pak se za to i zatvaraju po kućah, da ne bi zasmerdili pazinske ulice kad prodje procešion pod hrvatskom muzikom.

Razne primorske viesti.

Atentat na komesara Cuvaja. U subotu oko 1 sat po podne kad se kr. komesar Cuvaj (koji je Hrvatskoj obustavio svaku slobodu, a uveo najgnjusniji absolutizam i koji tamo s našom braćom vlada samovlastno i samovoljno najodurnijom silom) vozio automobilom sa svojom suprugom, banskim savjetnikom Hrvoićem i tajnikom Pavlićem kući, izpalio je jedan mladić u njega dva hitca iz revolvera, ali nije ni jedan pogodio. Jedan hitac pogodio je u zatiljak banskog savjetnika Hrvoića, koji je ostao smrtonosno ranjen i bez sviesti prenešen u jednu privatnu kuću gdje su mu liečnici pregledali i izprali ranu a zatim odpremili u sanatorij.

Komesar Cuvaj na prvi hitac se ugnuo i skočio s automobila, a atentator stao bježati. U tom biegu opazio ga redarstveni redar i stao golom sabljom proganjati, ali se atentator okrenuo i izpalio dva hitca prema redaru, koji od jednoga pogodjen ostao je na mjestu mrtav. Atentator bježao je dalje i putem ranio još jednog detektiva, dok ga nisu u četvrtoj petoj ulici prolaznici zadržali i pridatni redarima, koji su ga svezali i poveli u zatvor. Tu se doznalo, da je atentator pravnik Luka Jukić iz Bosne, koji je izkazao, da je hitio ubit Cuvaja radi zulluma, što počinja u Hrvatskoj.

Nakon atentata stala je policija zatvarati djake, koji je napustila 31, a jučer pustila tek 10 iz zatvora. Premda je Jukić izjavio na pitanju, da je atentat učinio sam iz svoje volje i da nema sukrivaca, ipak policija drži djake u zatvoru i provadja premetačine u djačkim društvima.

Banski savjetnik Hrvoić još je živ, ali liečnici kažu, da neće preboljeti rane. Mrtvog policaja zakopali su u ponedjeljak.

Kad je policija progonila Jukića vikala je „držte tala, razbojnika, provalnika“, te je tim trikom uspjela, da su ga prolaznici zadržali i predali redarima.

Što je odgovorio biskup Flapp? Doznajemo s najpouzdanije strane, da je biskup Flapp bio od državne vlasti izpitan glede činjenice, da se je u porečkoj stolnoj crkvi *molilo za kraljevinu Italiju*. Ne znamo, što je biskup Flapp odgovorio i izvjestio, ali mi *apodiktički* ponovno tvrdimo i ostajemo kod onoga, što smo pisali u br. 40. i 42. našega lista od 5. i 19. oktobra 1911.

Onomu, što smo onda pisali, dodajemo još ovo: Znademo pozitivno, što možemo dokazati tiskanicama, da se trecoredcima i raznim crkvenim bratovštinama porečko-puljske biskupije dieli i šire strukovna glasila tik društava tiskana u Italiji i prepuna velikih ideja (u moć trima i uzdisajima) o Italiji, Tripolisu, talijanskom oružju itd.

Dakle ako je biskup Flapp tajni savjetnik Nj. Veličanstva cesara i kralja Austro-Ugarske monarkije odgovorio državnim vlastima da to sve nije istina, onda je taj talijanski biskup državne vlasti prosto prevario.

Mi idemo još i dalje. Sve te nepodobštine, nedjelo najodjega stegma u ovoj državi, dopušta prosvjetni jedan austrijski biskup, koji se u svojem u se je političke svrhe zadnji čas dao pridobiti irredentističkoj i zidovsko liberalnoj, talijanskoj štampi [illegible] svoga. Primerja-

To biskup Flapp ne može zaniekati, jer je hrvatskoj deputaciji u Puli izričito rekao, da i pred strahom napadaja sa strane talijanske štampe ne može dozvoliti hrvatskih propovjedi i naučanja vjerskih istina u puljskoj crkvi. Pfuj! Dolje nedostojni!

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.
Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1, II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica K	800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1,221.748·41
Isplaćene odštete	K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri nameščuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.
„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.
„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Primili smo u komisiju od dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i drugdje.

Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula
ulica Giulia br. 1.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni kr. Petru

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

Širite „Našu Slogu“.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - - Najpovoljnije ciene. -

IGNAZIO STEINER, PULA

--- PIAZZA FORO. ---

GORICA .·. .·. TRST

Krojačnica prvoga reda.

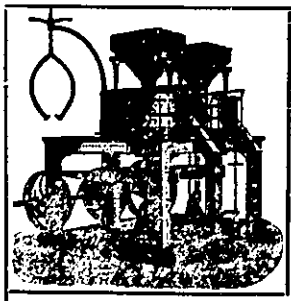

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na **Rieci,** Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne prije podne		po podne po podne
10.15 7.35	VRIJEKA	5.— 5.—
10.50 8.10	Opatija	4.25 4.25
11.— 8.20	„	4.15 4.15
12.20 9.40	Beli	2.55 2.55
12.30 9.50	„	2.45 2.45
1.20 10.40	Mörag	1.55 1.55
1.30 10.50	„	1.45 1.45
2.10 11.30	Krk	1.05 1.05
2.20 11.40	„	12.55 12.55
po podne		prije podne prije podne
—.— 1.40	Baščanova	11.25 11.25
—.— 1.20	„	11.15 11.20
—.— 2.30	Lopar	10.10 —.—
—.— 2.40	„	10.05 —.—
4.20 3.40	Rab	9.25 9.05
4.30 4.—	„	9.— 9.—
4.55 4.25	Lun	8.35 8.35
5.— 4.30	„	8.30 8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj	7.20 7.20
6.20 5.50	„	7.10 7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*)	7.— 7.—
6.40 6.10	„	6.50 6.50
7.30 7.—	NEREŽINE	6.— 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu** i **St. Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	VRIEKA	7·20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne.
7.35	odl.	VRijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u **Malomlošinju** luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijeda Petak Subom
prije podne				po podne
3.45	odl.	VBaška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5·—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	VVrbnik	dol	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo „	odl.	3.30
5·40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2·45 po p.
pr. p. dol Rijeka 8.51 odl 12.45 po p

Drugo izdanje!

Broj 25. Pula, u četvrtak dne 20. juna 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handić u Trstu.

Izbor odgodjen!

Izbor zemaljskog zastupnika za treći izborni kotar grada Pule, koji se je imao obaviti dne 23. junija t. g. c. kr. namjestničtvo u Trstu odgodilo je na neizvjestno vrijeme i to radi malverzacija koje su počinili neki činovnici poreznog ureda time, što su Talijanima **krivo** službeno potvrdili, da nekoji talijanski (kamorrini) izbornici plaćaju 20 K poreza, koje u istinu ne plaćaju, a s druge strane što su isto **krivo** službeno potvrdili, da neki hrvatski izbornici ne plaćaju 20 K, a u istinu plaćaju preko 20 K. Takovih krivih podataka ustanovljeno je za 78 izbornika, usljed čega je Namjestničtvo moralo odgoditi izbor.

Sada će se cieli izborni operat na novo provesti, t. j. biti će sastavljene nove izborne listine i ponovno izložene kroz 14 dana radi reklamacija. Red je sada na našim izbornicima, da se na vrieme pobrinu te budu unešeni u listine.

Javit će se pak na vrieme, kada se to zbude.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 14. junija 1912.

Grožnje vlade.

U ponedjeljak pozvao je ministar unutarnjih posala barun Heinold, kao zamjenik bolesnoga ministra predsjednika grofa Stürgkha na konferenciju načelnike svih klubova carevinskog vieća i načelnike vojnoga i proračunskoga odbora. Na toj je konferenciji izjavio ministar prisutnim, da se mora do konca mjeseca riešiti obrambena osnova i privremeni proračun i to prije obrambena osnova i zatim tekar proračun. Ova je vladina izjava učinjena takvim načinom i u takovoj formi, da su ju svi prisutni tako razumjeli, da se državni sabor mora podvrći vladinom zahtjevu ili da će biti odročen. U posljednjem slučaju vlada bi svoje zahtjeve provela putem zloglasnog § 14. ili bi se poslužila takovim nasiljem kao ugarska vlada.

Vladine stranke ili stranke većine, zaključile su odmah iza toga, da će se pokoriti zahtjevu vlade i to, kako izjaviše naknadno, radi toga, da ne dadu vladi priliku, da se posluži za provedenje svojih osnova neustavnim sredstvima. Za vladinim strankama povedoše se i druge manje stranke izuzam socijaldemokrata, dalmatinskih Hrvata, liberalnih Talijana i Rusina ili kako se oni zovu Ukrajinaca. Ovi posljednji zaključiše najodlučniju obstrukciju proti svim vladinim osnovama zbog toga, što im vlada neće da privoli na ustrojenje rusinskog sveučilišta u Lavovu. Tu su obstrukciju tjerali, kako će mo kasnije čuti, skoro do skrajnosti.

Razprava o činovničkoj pragmatici.

U sjednici od ponedjeljka sliedio je nastavak razprave o činovničkoj pragmatici, i to napose o dužnostima i pravima činovnika. Sva je razprava tekla više manje pod dojmom poznate izjave ministra unutarnjih posala baruna Heinolda, koji je stavio takorekuć nož pod vrat parlamentu: ili — ili.

Tako se je na tu izjavu osvrnuo glavni govornik njem.-kršćanske stranke zast. Kemetter, koji je rekao, da u ime svoje stranke mora požaliti način, kako vlada od parlamenta zahtjeva riješenje obrambene reforme. Nadalje izjavljuje, da će njegova stranka obzirom na to, što je obrambena reforma životno pitanje monarkije, istu sa svoje strane propustiti, ali ne zato, što to vlada jučerašnjom izjavom pod prikritom grožnjom absolutizma zahtjeva, nego pored toga. Ujedno izjavljuje, da se vlada, koja bi absolutističkim putem riešila obrambenu reformu, ne bi smjela više pokazati pred parlamentom.

Većina paragrafa je primljeno u obliku kako ga je predložio odnosni posebni odbor. Paragraf 31. u držanju činovnika u službi i van službe primljen je u formi, kako je vlada predložila, da se naime činovnike ne smije smetati u vršenju njihovih državničkih dužnosti.

Prešlo se zatim na treću grupu službovne pragmatike.

Upit na predsjednika.

Na koncu sjednice upravlja zastupnik Neuman upit na predsjednika, da li mu je poznato, da prema novom civilnom postupniku, primljenom u budimpeštanskom parlamentu, osude austrijskih sudova ne imadu pravovaljanost u Ugarskoj? Ujedno traži, da bi predsjednik obavjestio o tome austrijskog ministra pravosudja i tražio od njega, da i za Austriju uvede reciprocitetnu vriednost.

U sliedećim dvim sjednicama razpravljene su ostale skupine činovničke pragmatike i tako je čitava osnova riešena — izuzam dodatka o državnim poslužnicima, o čemu se posebice razpravlja.

U nastavku sjednice uzima rieč slovenski zastupnik dr. Ribář. On veli, da se čudi, da se zastupnici stranaka većine sada na jednom opiru vodstvu vlade i njihovim zahtjevima. Dosele su te stranke većine vazda se tužile, da nema vlade, koja bi stranke većine vodila. Sada je došla jedna vlada, koja ih hoće da vodi i koja im hoće da zapovjeda, a sad su te iste stranke većine uvredjene u svojoj političkoj samostalnosti. Južni Slaveni nemaju razloga da se angažuju za zajedničku vojsku, ali će oni ipak tako postupati te neće riešenju zakonske osnove o vojnim reformama staviti nikakvih zapreka.

Odgovor ministra pravosudja.

Na koncu sjednice ministar pravosudja dr. pl. Hochenburger odgovara na interpelaciju zastupnika dra Neumanna i drugova glede ustanova o ovrhi u Ugarskoj, kojom se nanosi šteta austrijskoj trgovini i industriji. Ministar veli, da će vlada gledati da posebnim uzajamnim sporazumom obiju vlada zaštiti austrijske industrijalce i trgovce i da će, ako se bude ukazala potreba, preinačiti i neke ustanove austrijskog ovršnog prava.

Rusinska obstrukcija.

Rusinski zastupnici iz Galicije i Bukovine, kojih imade u državnom saboru ukupno 30, vode proti svim vladinim osnovama u parlamentu odlučnu opoziciju. Izlučuju se osobito oni, koji sami sebe krste Ukrajincima, i koji ne će da priznavaju svojih drugova pod imenom Starorusa.

Ukrajinci napeli su osobito u zadnje doba sve svoje sile, nebi li iz sadašnjeg težkog vladinog položaja izposlovali za se koli od vlade toli od Poljaka privolu za ustrojenje rusinskog sveučilišta u Lavovu. Njihovi suzemljaci Poljaci ne protive se toliko rusinskoj težnji za sveučilištem, koli njihovom zahtjevu, da bude to sveučilište u Lavovu, gdje postoji već 300 godina poljsko sveučilište.

Vlada se je dakle našla u velikoj neprilici, jer kad bi i htjela pristati na rusinsko sveučilište, protive se Poljaci, da bi to sveučilište bilo u Lavovu. Vlada se pako ne smije zamjeriti Poljacima, koji su njezinim glavnim stupom, kao što bijahu uviek i svakoj vladi.

Rusini videći, da ne mogu mirnim i redovitim putem doći do svog sveučilista u Lavovu, dali su se, kako rekosmo, u odlučnu borbu proti vladi.

Obstruirali su ponajprije njezine osnove u zastupničkoj kući, a onda prenesoše tu borbu u dva najvažnija odbora t. j. u proračunski i obrambeni ili vojnički. Njihovi članovi držali su u tim odborima veoma dugačke govore, da tako zaprieče redovito poslovanje tih odbora.

Posliednjih dana baciše se na obrambeni odbor, u kojima se razpravlja nova

Iz glavne godišnje skupštine Družbe u Zametu.

(Nastavak.)

Neki viši duh bdije nad njom. U časovima najtežjih narodnih nesreća, taj se duh pojavlja. On je, što u odsudnim danima tiska u ruke banu Ljutovitu i kralju Svačiću osvetni mač. On je, koji potiče braću Horvate, Paližne, Zrinjske i Frankopane na otvorenu bunu. On je, koji na neprijateljske izazove udahnjuje Ljudevitu Gaju fatidičku pjesan: Još Hrvatska ni propala.

Ne, Hrvatska ne će umrijeti, dok nad njom bdije taj dobri genije naroda našega. Taj je dobri duh rodio Strossmajera, Starčevića, Pavlinovića. Taj je duh lebdio i nad životom jednog malenog dječaka iz Istre, kad se ono nekog sumornog dana natrag 87 godina uputio sam samcat pustom i tvrdom cestom što vodi iz Rieke u Karlovac. Čudesan dječko: u torbici mu tek kora suha hljeba, a u srcu sve naše bogatstvo: — Istra naša. U tako malenom srcu, u tako sićušnoj posudici — toliko bogatstvo! A ipak se moglo desiti, da nam je kakva nenadana nezgoda, kakav nemili susretaj, čijagod zla ruka skršila tu dragocjenu posudicu — i Hrvatsku za uviek lišila ove naše lijepe Istre!

Ali dobri duh našega naroda bdio je nad onim sitnim i krhkim životom, on ga je čuvao od kasnije pošasti, on ga je obranio od mnogih i teških nepogoda, kao i od studenih noći, što ih je siromah probdio na tvrdim klupama goričkog perivoja.

Devetnajsti viek sa svim svojim sudbonosnim dogodjajima, promjenama i katastrofama prohujao je i vrh njegove glave. Junački čini, zanosne godine narodnog preporoda, velike nade, neodoljiva čežnuća za slobodom otačbine — sve je to naašlo u srcu Jurja Dobrile oduševljena odziva.

A kada je pak na te zanosne dane pao leden mraz, kad se u prolivenoj krvi udušio narodni entuzijazam, kad su se gotovo sve nade razbile i mnogi ideali porušili, na njedovu je dušu pala duboka čama. Plakao je nad žrtvama naroda, nad junačkim ali uzaludnim naprezajima, nad ljutim razočaranjem. I u času duboke potištenosti i neizrecive klonulosti, njemu se iz duše izvio uzdah bolne resignacije:

„*Oče, budi volja Tvoja!*"

A gledajuć svu onu neizrecivu bijedu, što je tištila njegove ljude u užoj mu domovini Istri, on je taj uzdah prelio u bezsmrtnu knjigu, koju je onda poklonio svojoj gaženoj braći seljacima, svojim ubogim i zapuštenim Istranima.

A nije im poklonio samo knjigu, već im je u navali beskrajne ljbavi dao sve, što je god imao. I svoju je snažnu rieč digao u obranu njihovu. On je u istarskom saboru doviknuo Talijanima, da tko spava još nije umro; tko spava, taj da će se probudit. A od tada je mnogo seosko zvono od radosti zajecalo, javljajući biskupov dolazak. I naš bezpravni, omalovaženi, zlostavljani čovjek izlazio bi mu u susret, padao pred njim na koljena, nagnuo svoju tužnu glavu pod svetu njegovu ruku, koja se je nad njim dizala sazivajuć nada nj nebeski blagoslov. I slušao je naš nevoljni čovjek dobre i blage rieči, upute, pouke i uljehe. I dok bi Dobrila govorio, s očiju bi našega patnika padala mrena, sa srca ledena kora, a mukotrpno bi mu se lice vedrilo i svijetlilo.

A kada je tako naš Otac nasijao ovu svoju nesretnu rodjenu zemlju dobrim sjemenom, zaklopile mu se one njegove umorne i mile oči. Posljednje su mu rieči bile:

Daj mi Bože, da budem i na nebu među Hrvatima!

vojnička reforma ili novi obrambeni zakon. Rusinski zastupnici govorili su u sjednici od četvrtka 4 do 5 sati pojedince, dočim je njihov glavni govornik dr. Baczinski govorio od 11 i pol sati u četvrtak na večer skoro do 12 sati u petak o podne, govorio je neprestano preko 13 sati. Prestao je jer su mu to liečnici savjetovali i jer je medjutim med vladom i njegovom strankom došlo do nekog sporazumljenja. Vlada je naime obećala zadovoljiti im koliko njoj bude moguće sa privolom Poljaka. I tako je za sada odstranjena Rusinska obstrukcija te će vojni odbor moći na vrieme svršiti svoj posao.

Naše potrebe.

Preveć i premalo vode.

(Vidi broj od 13. juna.)

Onaj pogovor izmedju odbora planinskih i primorskih krajeva i ministra javnih radnja, o kojem smo pisali u zadnjem broju „Naše Sloge", bio je dne 31. maja a ne dne 21., kako je pogrešno tiskano. Četvrti gospodin od strane vlade bio je viši gradjevni savjetnik Polt.

Kad je red došao na Istru, dr. Laginja, izjavio je u kratko, da žali što na pogovoru nema zemaljskog kapetana dra Rizzi i ne zna, je li zemaljski odbor za Istru već podnesao pisani program o potrebama Istre, i ako je to učinjeno, ne zna koji je sadržaj tom programu. Zato on drži potrebito „ da preda kratku pismenu spomenicu, što i kako bi se po njegovoj misli moralo Istri osjegurati prigodom zakona o trošku za kanale i druge velike vodne radnje u gornjim stranama. Po dogovoru sa predsjednikom kluba, kojemu pripada, drom Šusteršićem, spominje, da se taj program ima smatrati u pogledu Istre kao stvar cieloga hrvatsko-slovenskoga kluba.

Ta pismena izjava glasi ovako:

I. Autonomni faktori u pokrajini ne djeluju uspješno, jer se većina sabora i zemaljskog odbora opire pravu porabe jezika većine naroda; već zato je neobhodno potrebito, da se država zaume i poradi *više* u pogledu vodo-gospodarstvenom.

II. Obićajna sredstva, kojim u to ime razpolaže ministarstvo nuternjih poslova, jesu na svaki način nedostatna za udovoljenje potreba naroda u tom pogledu, osobito naroda *seljačkoga*.

III. U Istri ne može biti govora u vodnim *cestama* (kanalima). Žrtve, koje će sva država, dakle i ova pokrajina, imati da podnaša za izgradnju kanala i uredjenje rieka sjevernih pokrajina, treba da u korist Istre bude odškodjeno tim, da se *providi vode* i da se uredi bujice (nagle potočine), pri čemu se ne bi smjelo zaboraviti na manje prezide gdje su dràge (jaruge, uvale medju dva briega).

IV. Poglavito bi se imalo izvesti sljedeće i sljedećim redom:

a) *Mjestna providba vode na selima, načelno troškom države.*

Taj je zakon utemeljen u uvodno spomenutom razlogu i u tom, što su seoski krajevi Istre bili tekom godina zapušteni pak su seoske obćine osiromašile. U mnogo krajeva ima se pripisati pomanjkanju pitke vrde, ako se redom svake godine, osobito u ljetno doba pojavljuju bolesti, kao griža, tifus i slične.

Već sada bezuvjetno je potrebito, da se pri melioracijonom uredu u Trstu *izdašno poveća broj tehničkog osoblja*, u svrhu, da se brzo mogu sastavljati nacrti i troškovnici za manje vodoshrane, vodovode i kale za napoj životinja.

b) Ima se dignuti voda od *vranskog jezera* na otoku Cresu na način, da cieli dolnji i srednji dio otoka sa gradom Cresom, pak otok Lošinj, providi vodom za ljude, za životinje i za natapljanje. To se obzirom na množinu vode i na položaj zemlje tehnički dade izvesti i nije financijalno nemoguće uz pripomoć sredstvima, kojima razpolažu ministarstva nutarnjih poslova i poljodjelstva.

c) Ima se *izdašno pripomoći* obćinam Volosko-Opatija, Veprinac i Lovran, za koje je kupljen „Quarnerov" vodovod i za pojačanje istoga gorskim vrelom iz Mateučke (obćina Boljun Vranja), što se je baš nedavno počelo raditi.

Tim bi za neko vrieme ciela naša Riviera dostatno bila obskrbljena vodom iz gorskih vrela najbolje vrsti.

d) Za daljnju budućnost spomenute okolice treba, namjesto vrlo nestalnog projekta vodovoda iz državne šume „Dletvo", uzeti u obzir *dobavu vrela Bisterca* (Ilirska Bistrica) i dovod istoga (pošto Trst već ne računa na onu vodu), sve do Matulji i napred do kamenika u *Preluki*. Tim bi se dobilo veliki umjetni slap i znamenita kretna sila za industrijalna i obrtna poduzeća svake vrsti.

Vodovod iz Bisterca bio bi tim laglji, što bi se cievi mogle voditi po cesti Bistrica-Rieka, ili uza željeznicu Trnovo-Rieka, a tnalo uvjek ide sladko na niže. Samo na jednoj točki imala bi se svladati protistrmina kratkim prokopom.

V. Pri providbi voda u Istri treba se držati načela, koje se je već pokazalo vrlo praktičnim, da se naime za mjestne providbe voda traži u jamah (takozvane fojbe).

Izdašna pomoć od strane države za istraživanja u tom smjeru i naprave za dizanje vode, isplatila bi se obilato.

*

Tako je glavne potrebe glede provedbe vode za Istru pobilježio i predao ministarstvu javnih radnja naš zastupnik.

Ništa od onoga što je on napomenuo nije nemoguće ni preljerano. A što je spomenuo u prom redu potrebe seoskog naroda, to je njegova dužnost i baš tako bi i vlada morala postupati, da u prvom redu pomogne za sela, jer gradovi se od njih tuste i više je na okupu ljudi u gradovima, pak laglje dodju do vode. Eto danas već se ne mogu tužiti ni Pula, ni Pazin, ni Rovinj, ni Poreč, a u zadnje doba kažu, da je i Umag našao dobra i dostatnu vodu.

Preporučamo našemu narodu, neka ne dadu oblastima mira. Gdjegod je potreba vode, gdjegod je prilika izpeljati je iz višega, ili tražiti ju u jami, za svaku takovu priliku neka se naše obćine, a u onih gdje smo još poklopljeni pod talijansku zapovjed, neka se naši župani seoskih obćina, župni uredi, škole, makar i pojedina sela obrate na Namjestničtvo u Trst, neka ukratko izkažu potrebu i prilike i neka pitaju, da se od melioracijonog ureda pošalje mjernik, koji bi učinio nacrte i troškovnike potrebite za svaki takav posao.

Bez toga i bez pisane odluke, da su obćine, sela ili pojedinci pripravni od svoje strane budi koliko nosit troška, barem vožnje i što bi mogla rabota izraditi —, bez toga, kažem, nije ni dobroga početka a kamo li koristne zavrhe.

Koj bi se čovjek izvalio na uznak i čekao, da mu dodje pomoć bez ikakova njegovog truda, taj bi mogao i od glada umrieti, a prosti bože i pravo bi mu bilo. Samo oni, koji se brinu i pomažu, koliko mogu, imadu pravo na izdašnije pripomoći od pokrajine i od države.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Nečuvena lopovština. Kod svakih izbora u obće talijanska kamora ne može propustiti a da ne počini svakojakih nezakonitosti i nepodobština. Tako je i sada za izbor zastupnika u gradu Puli poduzela nešto, što graniči sa prostim zločinom, kog su kamorri pomagali učiniti neki kamoraški činovnici na ovdješnjem poreznom uredu. Konstatiralo se je naime na c. kr. kot. poglavarstvu, da su ti porezni činovnici (valjda renegati Tomich i Percovich) *potvrdili službeno* talijanskoj kamorri, da 40 talijanskih izbornika, koje je kamorra reklamirala za upis u listine plaćaju preko 20 K poreza, dok u istinu neki plaćaju ispod 20 K, a neki nikakovog poreza; nadalje potvrdili su ti porezni činovnici kamorri za 18 hrvatskih izbornika, da ne plaćaju 20 K poreza, dok uistinu plaća svaki od tih preko 20 K; k tomu još potvrdili su ti porezni činovnici *službeno c. kr. kot. poglavarstvu u Puli*, kao oblasti za riešavanje reklama, za 20 hrvatskih izbornika, koje je naša stranka reklamirala za upis u listine, da ne plaćaju 20 K poreza, dok u istinu plaćaju preko 20 K, dapače jedan od tih plaća preko 200 K a tri svaki preko 100 K.

To su sve suhe činjenice, nakon novih izvida službeno utvrdjene sa strane c. kr. kotarskog poglavarstva u Puli. Radi tih službenih malverzacija bilo je c. kr. namjestničtvo primorano odgoditi izbore, kako to javljamo na čelu lista.

Zaplenjeno.

Kamorra našla kandidata. Prošle subote imala je kamorra sastanak da proglasi kandidata za predstojeći izbor zem. zastupnika u trećem kotaru grada Pule. Po pisanju kamoraškog organeta, ovog puta se kamorra sakrila i zaklonila za ledja „giovinota", koji da su sazvali sastanak za proglašenje kandidata. Nu to je kamoraška finta, koja zablaćena tatbinom i prevarom na obćini ne usudjuje se izaći na izbore pod svojom firmom. Nu sakrivala se kamora kako mu drago, mi znamo, da su giovinotti puljski bili uviek najčvršći podnožak kamore, a još k tome je konstatirano, da je kamora podržavala i plaćala te giovinotte jedino ukradjenim novcem sa puljske obćine i kojekakve dangube namještala na kamoraško manjadoru — obćinu Pula.

Predsjedao je toj kamoraškoj skupštini stari njezin i možda najfanatičniji vodja dr. Albanese. Ipak je najsmješnije to, da ni kamorra ni giovinotti nisu mogli naći izmedju sebe kandidata, već su morali posegnuti za jednim hrvatskim odrodom iz Dalmacije, po imenu dr. Giorgio Antichievich (Gjuro Antičević), koji je liečnik u ovdašnjoj pokrajinskoj bolnici. I ovim pokazaše istarski Talijani, kako moraju

---

Duša nam govori, da ga je Višnji uslišao. Ali je i nama ostao blizu,. On je s nama i u nama. U svojim srcima nosimo mi njega, našega neumrloga biskupa i nosićemo ga do vieka. A i ova družbina skupština, koja je takodjer odraz njegove velike duše, pridružuje se sa zanosom divnomu pokliku, što ga je dne 16. travnja ove godine čitava Istra odala k zvijezdama: *„Slava i dika istarskomu Ocu — neumrlomu biskupu Jurju Dobrili!*

U svim družbinim školama proslavila se stogodišnjica našeg velikog preporoditelja. Zahvalna mu Istra spreme i skromni spomenik, ali mi bismo se sa svim tim slabo odužili njegovoj uspomeni, kad ne bismo nastojali, da složnim silama nastavimo njegov rad u našem narodu. U tome mora da prednjači ova naša Družba. Ona je sebi uzela za program svetu biskupovu osobu, njegov život, njegove velike misli. Biskupov duh bio nam je do sada vodićem u našem radu, a tako treba da ostane i unaprijed. Lanjske nas je godine, možemo reći u oči proslave Dobriline stogodišnjice — nepresstano zaokupljala misao, kako da mi što ljepše i doličnije proslavimo taj izvanredni dogadjaj. I složili smo se u misli, da ćemo obzirom na naše tužne prilike našemu neumrlomu biskupu podići najveći spomenik time, ako njegovim miljenicima ubogim istarskim seljacima učinimo što više dobra. Mi smo svi u našem ravnateljstvu bili prožeti jednom misli: otvoriti u najzapuštenijim krajevima naše zemlje, što više škola, pružiti nevoljnicima, koji stradaju, što više pomoći i to sve u svetom imenu našega slavnoga biskupa.

Da toj svojoj želji uzmognemo dati život, uložili smo sve naše sile, da Družbi namaknemo što više sredstava. Mi smo u tome prilično uspjeli. Naš je prošlogodišnji prihod doduše nešto manji od predprošlogodišnjeg, ali treba uzeti u obzir, da je u g. 1910. naš prihod visoko poskočio upravo usljed legata blagopokojnog podmaršala Čanića i dra Haramusteka. Takovih darova nije nam donijela g. 1911., ni uza sve to, kad bismo našim redovitim dohodcima, unišlim u prošloj godini pribili svetu, što smo je dobili kod produje jednog našeg zemljišta, lanjski bi se dohodak gotovo izjednačio sa dohodkom predprošle godine. A to znači za našu Družbu napredak. Uzmu li se pak u obzir težke prilike u Banovini i veliki porast raznih drugih društava taj je napredak upravo lijep i utješljiv. Tome su prihodu u prvom redu doprinjeli već od prije poznati izvori.

U prošloj godini su družbine podružnice dale nešto preko 20.000 K prihoda. Taj prihod imamo da zahvalimo našim starim marljivim podružnicama u Trstu, Puli, Kastvu, Pazinu, Malom Lošinju, Slumu, Brestu, Voloskom, Mošćenicama, Sv. Mateju, Miholićima, Veprincu, Vrbniku, Medulinu, Boljunu, Ferencima, Kopru, Jelsi, Dubrovniku, Spljetu, Kotoru, Komiži, Starom gradu, Nerezinama, Danama, Dekanima, Lazaretu, Sv. Barbari, Podgradu, Bermu, Kastelru, Zrenju, Oprtaljskom Krasu itd.

Na poticaj našeg ravnateljstva spremaju se nekoje davno usnule podružnice, da se ponovno probude u život. Vrlo je maleni broj onih, koje će trebati razpustiti i to ne samo zbog njihova nerada nego i usljed izričite želje bivših njihovih članova. Za uzrok tome navadjaju se prežalostne stran čarske prilike u dotičnim mjestima, razdor, nesuglasice, neprijateljstva itd. Sve nas to izpunja prevelikom žalosti. Naša je družba od prvoga svoga početka stajala nad strankama. Sav je njezin ponos bio u tome, da je pod svoju zastavu mogla okupiti ljude najrazrožnijih mišljenja. A to se dogadja i danas. Mogli bismo izniesti divnih primjera zbliženja i bratske snošljivosti, a sve u ime naše Družbe. Naša je družba djelo svih Hrvata. Njezinom napredku doprinose svi, kojima je milo hrvatsko ime i koji hoće, da Istra bude i ostane sastavni dio hrvatske domovine. Ne vjerujemo, da bi se na svietu mogla naći dva Hrvata, ma kako oprečno bilo njihovo mišljenje, a da ih ta misao ne bi složila. Zato još jedanput polažemo na srce članovima naših nemarnih podružnica, da se okupe, da se sastanu i da barem jedanput u godini dodju jedni s drugima u bratski dodticaj, da se porazgovore o našoj Družbi i da poraде štogod za dobro našega zapuštenoga naroda u Istri.

(Nastavak sledi.)

Nastavak u prilogu.

posegnuti za fanatičnim hrvatskim odrodima, renegatima najgnjusnije sorte, ako hoće podržavati svoje umjetno talijanstvo. Tako je puljskoj kamorri služio negda štafažom renegat dr. Stanich, notar, pok. dr. Bolmarcich, liečnik i sada joj još vjerno služi dr. Chersich (Kršić ili bolje Hržić) na zemaljskom odboru. Takovu osobu izabrala je kamora i sada u osobi dra Antichievicha. Što je pak taj Antichievich? Ništa drugo nego jedan od najfanatičnijih Talijana (inače nebi bio izrod) koga ubrajaju dapače u radikalce, otvorene iredentiste.

To je doduše po navadnom sistemu istarskih Talijana, da renegati moraju skupo plaćati sinekure na koje ih je namjestila talijanska kamora. Ti renegati moraju biti najodurniji neprijatelji našega i svojega naroda, moraju najgadnije gnjusiti i mazati hrvatsko majčino mlieko kog su djetetom sisali Takvi renegati moraju se pretvoriti u pravoga skota ako hoće imati povjerenje kamorre. Takova čovjeka usudjuju se predstaviti poštenim izboricima.

Kamoraši ističu osobito liečničko znanje svog Antichievicha. Pa kakovo? Zar je dr. Antičević pozobao svu liečničku znanost; kako može pametnom i poštenom čovjeku imponirati problematičko znanje jednog renegata? Dr. Antichievich nije ništa drugo nego jedna umišljena veličina, koju su mu raznesli talijanski čarlatani i komedijaši sajmištnim bubnjem.

Zo čovjeka takovog karaktera, za jednog fanatičnog izroda hrvatskog roda i jezika, ne smije ni jedan pošteni izbornik dati svoj glas, te bi svakom od nas morao postati crn obraz, kad bi i jedan glas od naših pao za Antichievicha. Za izrode i robove talijanske neka glasuju gnjusni odrodi i lupeški kamoraši a ne pošteni ljudi. A kad budu puljske striherice imale pravo glasa, neka ondu one biraju Antichievicha svojim zastupnikom.

Novi dušobrižnik zemaljske bolnice. Na mjesto dosadašnjeg dušobrižnika zemaljske bolnice u Puli veleč. g. Zobeca, koji je pošao u mirovinu, imenovan je veleč. g. Maghet. To imenovanje uzsheđilo je osobitom brzinom i čudnim prilikama. Veleč. Maghet je nečak biskupa Flappa, a bio je do nastupa svoje nove službe kurat ratne mornarice. G. Maghet je *morao* izstupiti iz službe ratne mornarice (ako reče da nije, kazat ćemo tada mi, kako i zašto je morao izstupiti). Usljed toga naravno je, da je g. Maghet kao mlad i zdrav čovjek morao poći u nekakvu župu. Ali eto slučajno (?!) se izpraznilo mjesto u pokrajinskoj bolnici i g. Maghet bio tako sretan, da je odmah tamo namješten i imenovan. Mi proti tomu i menovanju baš nebi imali što prigovoriti, jer g. Maghet pozna dobro hrvatski jezik, ali nam se nadaje sumnja, da li nismo mi u Puli žrtva tog imenovanja. Mi naime sumnjamo, da je biskup Flapp za to imenovanje svog nečaka, kompenzirao kamoraše na istarskoj junti time, što je uskratio u puljskoj crkvi za nas Slavene hrvatske propovjedi i nauk katoličke vjere u hrvatskom jeziku.

I to će biti jedan razlog Vašoj uzkrati ekcelenco Flappe, a ne da Hrvati u Puli imaju „prevelike zahtjeve“ (tako ste se fino izrazili nedavno na Labinštini), i ne da se je jedan od deputacije u Puli pred Vama nepristojno ponio (kako ste izvoljeli lagati u svojoj biskupskoj časti — ibidem).

Dražba zakupa lova. 26. juna o. g. stavit će se kod kot. poglavarstva u Puli na dražbu občinska lovišta u Barbanu, Vodnjanu, Sv. Vinčentu i Balu za vrijeme od 6 godina.

Izklična cijena za barbanski lov je 250 K, za vodnjanski 400 K, za svetovinčenatski 100 K i balski K 55·5.

Lošinjski kotar:

Sprovod zastupnika Šime Kv. Kozulića. Prošle srijede predasmo smrtne ostanke nezaboravnog prvaka materi zemlji. Tom je prilikom najbolje izbilo, što je Šimoneto bio svome rodnome mjestu. Takova sprovoda davno nije bilo u Lošinju, očiti znak, da je pokojnik bio obće omiljela osoba u gradu. Punim pravom možemo ustvrditi, da je sve, što je u gradu boljeg izkazalo posljednju počast pokojniku, kome u našoj sredini nema ravna. Sprovod je vodio prečasni gradski župnik uz asistenciju svih dušobrižnika obiju Lošinja, te župnika Suska i Ćunskoga. Kod sprovoda je bila u podpunom broju mjestna politička oblast, kao i sve ostale državne oblasti. Nautičari zajedno sa svojim profesorskim zborom, naša družbina škola, nastavni tečaj i zabavište uz svoje učiteljstvo te brojni pokojnikovi štovatelji. Obližnja mjesta Vel. Lošinj, Susak, Ćunski, Nerezine kao i „Istarska Sveza“ u Puli, bila su zastupana po svojim odaslanicima osobno.

Drugim našim ljudima i korporacijama nije bilo moguće pristupiti osobno k sprovodu radi slabih parobrodskih sveza, ali se dadoše zastupati: „Političko družtvo za Istru“, „Družba“, „Klub hrv.-slov. zastupnika“, „Posujilnica“ Pula, občina Baška, Punat te vanjske občine otoka Cresa.

„Giunta provinciale“ delegirala je mjesnog načelnika i zastupnika g. Nicolicha da je zastupa, ali on jednostavno nije pristupio. Na odar je položeno dvanaest vienaca od strane pokojnikovih štovatelja, a svoje saučešće izraziše brzojavno presv. biskup Mahnić, dr. Stanger, Spinčić, Mandić i dr. Laginja, dr. Kurelić, dr. Trinajstić, zast. Andrijčić, dr. Zuccon, župnik Milovčić Baška, Žic Punat, Krivičić Unije, dr. Červar, dr. Antončić i mnogi drugi. Sve je to doprinjelo, da je žalobna povorka bila upravo impozantna, a kuda god je prolazila, opažala se obća žalost za milim pokojnikom.

U crkvi su se pjevale svečane zadušnice, a sama crkva bila je previta u crninu i električno razsvijetljena. Svi učesnici odpratiše odatle lies do groba, gdje ga prečastni župnik ponovno blagoslovi a kad crkvena funkcija bijaše gotova, nijesi drugo vidio nego suze u očima. Odmah iza sprovoda držao je žalobno slovo vel. kapelan Mrakovčić u prostorijama „Hrv. Čitaonice“, jer je to i onako bio za našu stranku dan obće žalosti.

Ne ćemo sada izticati, što je vel. Mrakovčić kazao o pokojniku, pošto će nam to poslužiti, da se drugom zgodom zabavimo pokojnikovom osobom, e da sasujemo u grlo bezočne laži nekojih dopisnika iz protivnog tabora u „Il Piccolo“ te kličemo: Slava Šimi Kv. Kozuliću!

Državno podpore u lošinjskom političkom kotaru. U posljednjem broju donieli smo člančić pod tim naslovom, te u njem izvjestili, što sve se ima državnom podporom u Lošinskom kotaru raditi, i kako se ima kod toga postupati. Rekli smo ko ima voditi brigu za radnje i radnike i tu se je podkrala pogrieška tim što su izpuštene dvie rieči. Odnosna izreka ima glasiti doslovno ovako: *„Koliko smo obavješteni brigu za radnje i radnike voditi će občinski načelnici ili njihovi zamjenici i dušobrižnici.“* Dakle predstavnici občinske i dušobrižničke vlasti. Nuždno je da sudjeluju jedni i drugi, da ne bude prigovora s nijedne strane na pristranost i lakomost pojedinih organa. Novce je država dala radi biede, radi siromaštva, pa se mora nastojati, da novce i zbilja siromasi dobiju. Na to paziti je i dužnost zdušnih predstavnika občine i predstavnika crkve. Kad bi jedni ili drugi opazili, da se krivo radi, nek se prituže c. kr. kot. poglavarstvu i nek otvoreno dadu u javnost.

Voloski kotar:

Kot. bolesnička blagajna u Voloskom. U nedjelju dne 23. o. mj. u 10 sati do podne obdržavat će se u „Nar. Domu“ u Voloskom glavna ovogodišnja skupština kot. bolesničke blagajne. Na toj će se skupštini izviestiti delegatima o društvenim poslovima u prošloj godini.

Revizionalni ili nadzorni će odbor izvjestiti o pregledanju računa i o svemu onomu, što mu je dužnost. Tom će se prigodom moći svaki delegat osvjedočiti, je li se dobro ili zlo poslovalo, gdje se nije eventualno dobro postupalo, koji je tomu uzrok itd. Dužnost je dakle upravnog a i nadzornog odbora, da točno i istinito o svemu na skupštini izvjeste, a dužnost je potom svakoga delegata, da dobro pazi na to, pak da pita za rajašnjenje, ako što nije razumio, a zatim da odobri ono što je za odobriti, a ne odobri ono, što ne smije i ne mora odobriti.

Iza toga provest će se izbor novog upravnog odbora. Kod toga neka dobro paze delegati, koga će izabrat u te odbore. Neka se prije dogovore sa svojim izbornicima, koga bi oni rado, da im bude u odborima, ali neka uvjek imaju na umu, da postave ljude pamelne, razumne, poštene a k tomu još ljude, koji imadu vremena i volje, da se za ovu radničku stvar brinu i skrbe.

Poslije izbora novih odbora moći će svaki delegat postaviti predlog kakav želi on i njegovi izbornici. Moći će tom prigodom pitat za ono, što želi znati; moći će zahtjevat da se što promjeni, ako je to potreba. Uopće moći će delegati kod te točke iznesti pred skupštinu ono, što im je na srcu i što žele oni i njihovi izbornici.

Neka dakle svi delegati, koji su dne 2. o. mj. onako sjajno bili izabrani, dodju na glavnu skupštinu i neka podpuno izpune svoju dužnost i izkupe povjerenje, koje su izbornici u njih postavili.

Jedan delegat.

Slovensko potporno in izobraževalno društvo v Opatiji osnovalo se je pred nekoliko mjeseci i u kratko vrijeme svoga obstanka sakupilo u svoje kolo gotovo sve što je svjesnijega slovenskoga življa u Voloskom-Opatiji. Društvo imade svoje lijepe i na zgodnom mjestu smještene prostorije, sa lijepom čitaonicom, gdje se danomice sastaju članovi svake vrsti i staleža.

Ovo je društvo priredilo prošle nedjelje svoj prvi izlet sa brzim salonskim parobrodom austro-hrvatskog parobrodarskog društva „Slavija“ u Bašku.

Izlet je taj podpuno uspio, jer je broj izletnika bio nad svako očekivanje, razpoloženje izletnika bilo je na putu i u Baški izvanredno. Čestitamo braći Slovencima i želimo im najsretniji uspjeh.

Pučka knjižnica u Voloskom, koja se nalazi u prostorijama čitaonice „Bratimstvo“ (Nar. Dom, I. kat), imala je konce u mjeseca maja 89 članova i to 59 ženskih a 40 muških.

U ovom mjesecu ponarasao je broj članova za 8 novih i to 5 muških i 3 ženske.

Od ovih 89 članova izposudilo je u mjesecu maju 54 čitaoca 122 knjige.

Čitaoci bijahu većinom mladići i djevojke od 12 do 30 godina.

Knjižnica je otvorena svake nedjelje od 9 i pol do 11 sati, a za svaku se knjigu plaća 4 filira. Svatko može dobiti knjigu na čitanje, ako se upiše u knjižnicu kao član i za to plati 10 filira.

Knjižničar.

„Hrvatska glazba“ u Lovranu. Pred godinu dana potakoše nekoji rodoljubi u Lovranu misao, da bi se tamo ustanovila jedna hrvatska glazba na uztuk tamošnjoj talijanskoj glazbi a njedno i na probudjenje onoga naroda. Misao je ta naišla u prvom svojem početku na neko malo nepovjerenje. Činilo se naime, da se u Lovranu neće moći naći ni ljudi, koji će htjeti učiti glazbu niti koji će plaćati. A i brzo se prevariše oni, koji su ovako bili mislili.

Društvo se naime ustanovilo te krasno napreduje. Imadu sada iznad 150 članova a glazbara kolikogod je potrebito.

Našlo se vrstnog kapelnika, koji je postigao u ovo kratko doba krasnih uspjeha.

Već je glazba nekoliko puta nastupila javno na veliko oduševljenje naroda. Par je puta glazba svirata u Medveji, gdje se je sakupilo na stotine ljudi, koji su uživali slušajuci razne narodne popuvnice.

Prošle je nedjelje otišla glazba u Mošćeničku dragu, gdje je svojim sviranjem pobudila veliko zanimanje i odobravanje. Dražani se nisu mogli načuditi, da Lovranci imadu nešto takovoga. To je i u narodnom smislu koristilo, pa će dobro biti, ako glazba još koji put ovakav izlet učini.

Čujemo, da se za buduću nedjelju sprema svečano otvorenje te hrvatske glazbe, kojom će prigodom u Lovranu omladina priredili veliku narodnu svečanost. Sakupit će se toga dana u Lovranu sve što ima našega naroda u onim stranama. Tako valja, živili Lovranci.

Iz Voloskog Opatije. Budući se približava dan velike Sveslavenske Sokolske svečanosti, koja će se obdržavati u Pragu, dne 29. o. mj., pozivlju se ona braca iz Istre, koja kane kod gori spomenute svečanosti sudjelovati, da se *odmah* usmeno ili pismeno prijave kod podpisane Sokolske Župe, a da im se na vrieme uzmogne priskrbiti propisane legitimacije za putovanje vlakom. Ona braca, koja ne budu obskrbljena sa propisanom legitimacijom, neće imati propisa na vlakovima.

Zdravo!

Hrvatska Sokolska Župa Vitezić
Volosko-Opatija:

Starješina: Dr. Poščić. Tajnik: Matko Lukež.

Pazinski kotar:

Rabac, 6. juna 1912. Odkada je Družba otvorila svoju školu u Rabcu, Labinjani ne prestadoše izkazivati svoju „veliku“ ljubav i skrb za našu djecu. Videći, da svim svojim privlačivim svojstvima, darovima i obećanjima, zatim prietnjama, grožnjama i osvetama ne mogu u početku utući hrvatske škole, misle, da će već narod uvidjeti, da za hrvatsku školu ne mari ni država ni crkva i vratiti se opet u naručje onomu, koji imade tobož i škare i sukno u svojim rukama. Prvi udarac, kojim se htjela ta „briga“ za nas pokazati, došao je baš s one strane, koja bi se morala bar isticati kršćanskom snošljivošću. Bio je to labinski kapelan don Silvio. Taj valjda ne može miti u ispovjedaonici strpiti našega seljaka, jer jedino tako je razumljivo, da ih 60—70 njih izpovjeda u jednom satu. Kod svog pak blagoslivljanja kuća u Rabcu sve je blagoslovio, samo družbinom učitelju nije htio priuštiti dio blagoslova.

Drugi, koji se htio pokazati na tom polju, bio je poznati naš župeupravitelj g. Corva. Kakva je snošljivost dotičnog gospodina pokazuje slijedeće: Učenici tegine škole svake se godine izpovjedaju i pričešćuju u Rapcu, pa je to tako bilo i ove godine. S naše strane se takodjer poduzelo korake kod g. Corve, da i djecu družbine škole dodje izpovjediti i pričestiti u Rabac, ili da za to zamoli kojeg drugog svećenika — svakako na naše troškove. Ali dakako! Kako bi se dojmilo g. Gherse i ostale labinske gospode, misli g. Corva, kad bi čuli, da je on učinio kakovu uslugu, zapravo dužnost prema narodu, koji ne puše s njima u isti rog? I on naprosto pozivlje učenike Družbine škole na

prvu sv. pričest u Sv. Nedjelju, koja je od Rabca udaljena oko 10 km. Svakako da tog dana on dočekati ne će!

Da ne bi pak g. Ghersa ostao u tom radu zadnji, smišljao i on planove, kako bi nam pokazao svoju moćnu ruku. Izmišljao i — izmislio. Pribio oglas u kojem javlja, da će 4. i 11. t. mj. biti cijepljenje boginja i to u školi lege nazionale. Mislio bolan, da će tako i našu djecu prisiliti, da bar jednom na godinu pohode tu kovačnicu. Ali se prevario. U zadnji čas dobio viši nalog, da mora našu djecu cijepiti u našoj školi. I došao je. Na samim vratima škole nije već mogao zadržati svoj gnjev i mržnju prema narodu i jeziku, koji se u njoj goji i djecu spod 6 godina, koja su sa svojim majkama čekala na hodniku, nije htio cjepiti, jer da su morala doći u leginu školu a ne u družbinu. Njegova fanatična drzkost izbila je još jače onda, kad je čuo, da dotične žene razgovaraju sa suprugom učitelja u hrv. jeziku. Misleći valjda, da se u Rabcu ne smije čuti hrv. riječi ili pak u svom bjesnilu zaboravivši da je u družbinoj školi, okrenuo se prema njoj i nekako ljutito joj predbacio, da zašto s njima govori hrvatski, kad one znadu talijanski. Naravski, da se supruga učitelja očutila, da je u svojoj kući i odgovorila mu tako, da je odmah došao k sebi i ušao u školu.

Obaviši posao nije mogao a da ne reče, da njegova dužnost nije bila doći u družbinu školu, kada je „on" napisao spomenuti već oglas. Do godine, reče, tako neće biti i otišao. Taj glupan a ne doktor ipak ostade živ.

Sredstva dakle, s kojima se sada protiv nas služe, nijesu ni najmanje na mjestu. Misle li, da će nas time onesposobiti za rad — to se kruto varaju. To nas samo još više pobudjuje na rad oko osvješćivanja onog potlačenog seljaka, koji će im naskoro kliknuti: ruke k sebi.

Izlet na Učku. Istarsko planinsko družtvo u Pazinu priredjuje dne 29. i 30. o. mj. izlet na Učku (1369 m nad morem). Odlazak iz Pazina dne 29. u 4 sata po podne s vlakom do Lupoglave, a odavle pješice do gostione Peruč, gdje će biti za sve potrebito poskrbljeno. Drugo jutro u 3 sata odlazak na vrh, odkuda je krasan vidik na cielu Istru i hrvatsko Primorje. Povratak je kroz Vranje na Lupoglavu, gdje se lahko svatko u narod. gostionama okriepi. Tršćanima i Buzećanima je isto lijepa sveza sa vlakom koji dolazi iz Trsta u 4·40 s. Ako bi se gornja braća priključila izletu, to bi dobro bilo, da nam prije najave, da se ih može u Lupoglavi pričekati. Isto se braći u Puli nudi liepa prilika, da s vlakom, koji odlazi u 2·20 i dolazi u Pazin u 4 s. po podne, da se priključe izletu. Pošto izlet nije naporan, očekuje se velik odaziv i mnogobrojno sudjelovanje. Odbor.

Izlet iz Pazina na Grimaldu. Izražena želja izletnika na Lim, da se učini što više izleta u bližnje krajeve grada Pazina, izpunila se sa izletom na Grimaldu.

Dovezavši se vlakom do Cerovlja, krenula je liepa četa u pojedinim se grupama zabavljajući putem kroz dolinu pri Draguću. Uspevši se napokon na vrh brda do crkve u Grimaldi, pukao je krasan vidik sve tamo od naših Bresta do Zrenja, Novigrada, Motovuna, Lindara, Gračišća i Pićna, a pod tobom ostaju duboke uvale i doline, kroz koje za velikih kiša nastaju bujice, koje znadu velikih šteta nanijeti u ovim krajevima. Upada u oči, da u ovom kraju fali dobrih cesta a radi česa se ne može ni povoljno u gospodarskom pogledu podići tamošnji narod.

Na ovom su izletu u liepom broju bile zastupane i naše gospodjice, dok se pako s druge opazilo, da se u buduće priključi u malko većem broju i naša viša inteligencija, ako je prožeta demokratskim duhom.

Nakon okrijepa, uživanja na krasnom vidiku i oproštaja sa g. župnikom, uputismo se natrag u Cerovlje, da se povratimo u Pazin.

I kod ovog izleta opazilo se, od kolike su vrijednosti izleti na zbliženje pojedinih stališa. Tu se opaža ona naša svakidašnja razštrkanost i nepoznavanje samih sebe, što je u mnogim slučajevima krivo narodnom napredku.

Porečki kotar:

Uredjenje rijeke Mirne. Već se kojih 80 godina zateže stvar o uredjenju rijeke Mirne, dok se ipak napokon to počelo primicati kraju. Kako se čuje, imalo bi se naime započeti tom radnjom u najskorije vrijeme tako, da će se do godine 1915. dovršiti od mora pa sve do sela Rušnjaki (nešto ozgor toplica sv. Stjepana). Trošak će biti za naše prilike vrlo velik. Kako već odlučeno, razdijelit će se ukupni trošak za to uredjenje tako, da će vlada platiti 50%, pokrajina 20% i interesirani posjednici 30%

Svi žele, da se to započme čim prije, a nitko se nije pitao, do koje će svote dostići onih 30% ukupnog troška, što će imati doprinesti posjednici. Svaki si je naime mislio, da će imati platiti za jutar zemlje kakih 30, 40 ili najviše 50 K i to će platiti u više jednakih obroka, a kad tamo, ostao je narod razočaran, dobivši od kapetanata dekret, iz kojega se razabire, da će morati pojedinci plaćati skoro 10 puta toliko, koliko su prvobitno mislili, tako, da će platiti oko trećinu ukupne vriednosti dotičnog zemljišta.

Naravski, da se je narod na to prestrašio, jer će to biti za mnogog prava katastrofa, u tim vrlo lošim godinama. Da bi se tome doskočilo i narodu ovaj silni teret olakotilo (u koliko se još dade, jer se prije, dok je bilo zato vrijeme, nije nitko maknuo, a na prvom mjestu moramo da pokudimo i zanimane občine), odlučilo se držati jednu javnu skupštinu, gdje će se narodu cijelu strar raztumačiti, te će se zamoliti vladu i pokrajinu, da preuzme jedan dio onog tereta, što ti imali platiti zanimani posjednici.

Ta će se skupština držati u Livadama u nedjelju dne 23. o. mj. u 3 i pol sata po podne.

Pošto je ova stvar za naše seljake vrlo važna, molimo, da se svi, koji se za to zanimaju, prikažu na toj skupštini.

U nedelju svi u Kaštel. Dne 23. o. mj. doći će u Kaštel glazba iz Korta sa mnoštvom naroda, koja će zabavljati dobrodošle goste. Isti će dan doći takodjer i g. prof. Fran Novljan, koji će govoriti ljudima u kratkim crticama o ovdješnjoj politici.

Kaštelanci će rado dočekati svoju milu braću iz Korta, Materade i obližnjih mjesta.

Upozorujemo naše Materačane, nek dodju u što većem broju u Kaštel, a da se naslušaju naše glazbe i koje dobre riječi gosp. profesora.

Do vidova mili naši Materačani.

Iz Kaldira (Motovun). U nedelju dne 23. o. mj. biti će u Kaldiru ples u korist Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Pozivlju se rodoljubi iz bliza i daleka, da mnogobrojno posjete taj ples, da tako što više koristi donese našoj zaslužnoj Družbi i uz to se u čestitoj i mirnoj zabavi što više oduševimo za plemeniti rad u korist naše narodne stvari.

U Materadi izazivlju Hrvati Talijane!! Tko ne vjeruje toga, neka čita glasilo tršćanskih židova od dne 13. o. mj., pak će se uvjeriti, da su Hrvati u Materadi krivi i što su živi.

Ubavno naše selo Materada čami pod turskim kopitom talijanske gospode u Humku (Umag). Tamošnji načelnik sladak, prijazan i ponizan (kano rob pred svojim gospodarom) kad što treba od naših zastupnika ili kad im želi nametnuti svoje želje i težnje. Mi smo doznali od naših zastupnika, da nema sladjeg, prijaznijeg i poniznijeg čovjeka od njega — kad mu treba n. pr. i glas naših zastupnika za njegove osnove i nacrte. On se oko njih liže i klanja u Beču i gdje drugdje, kad hoće da njihovom pomoći ili privolom provede svoje osnove. Nitko ne bi rekao, da taj čovjek znade biti žestok, oštar i odlučan, kad mu to valja pokazati nižem od sebe, osobito našim občinarima u onoj občini.

Tužba je već bilo proti njemu u ovom listu, kako ne dozvoljava nikakav izvanjski znak hrvatskog jezika ili hrvatske narodnosti u ovoj občini.

Prošle godine prošli su zlo naši mladići iz one občine jedino radi toga — jer su hrvatski pjevali i jer neće da budu i nadalje talijansko roblje, kao što su do nedavna bili. Te mladiće zatvoriše najprije u občinske zatvore, obtužiše ih i kasnije odsudiše na c. kr. kot. sudu u Bujama radi izazivanja tobož i smetanja javnog mira i reda.

Hrvatska škola otvorena prošle godine podporom i nastojanjem naše velezaslužne Družbe, najoštriji je trn u petama naših protivnika iz slavnoga Humka. Našim su čitateljima poznata zadirkivanja i šikaniranja te svakojake poteškoće, koje su humski Talijani činili otvorenju ove škole. Nu sve im to bijaše uzaludno i danas je naša škola u Materadi pravo ognjište prosvjete i hrvatskoga rodoljublja. A to mora da peče i to silno „šijore" u Humku, pa oni držeći se one: *udri po sedlu, kad ne možeš po konju*, udaraju kano mahniti na svakoga, za kojega znadu ili slute, da je svezi s tom školom. Ne opraštaju ni svećeniku, ni učitelju, ni našem puku, a ni drobnoj školskoj dječici, koja tu školu polaze. Traže, izmišljaju i pronalaze izazivanja, uvriede, nemire itd., što je počinjaju materadski Hrvati proti ili na Talijanima — jedino radi toga, jer neće više da pušu u talijanaški rog.

Nama je vrlo drago, da se talijanaška gospoda iz Humka tuže u svojim smradnim listovima na naše ljude i na naše škole, jer je to najbolji dokaz, da prvi čine svoju dužnost i da su druge na svom mjestu.

Koparski kotar:

Hum, 14. juna 1912. U nedelju dne 9. lipnja vladalo je u Humu neobično veselje, kakvo nismo već mnogo vremena ovdje doživjeli. To veselje nam ja pružila lijepa četica nadošlih mladića buzetskih, koji nijesu žalili truda pohoditi nas u tom osinjaku iznarodjene braće.

Videći takovu liepu četicu naših vatrenih mladića, naše je srce bilo radostno, a suze radostnice potekle nam niz lice. Ponosno stupaše hrabra četica sa svojim vodjom g. Findlerom na čelu. Unišavši kroz glavna vrata u „grad", posjetiše najprije našeg vrlog rodoljuba gosp. I. Grižnića, koji ih veoma srdačno primi i hrvatski pogosti.

Nakon kratkog odmora ponosne četice kod g. Grižnića, dodje onamo veleč. gosp. M. Kurelić, koji ih iza bratskog pozdrava pozove u svoj župni stan. Četa stupa neustrašivo „gradom", a gdje i gdje proviruje ko miš iz rupe po koja sinja kukavica izrodjenih izmetina.

Nakon višesatnog odmora uz mile zvukove naše narodne pjesme krenuše put Buzeta. Izišavši iz Huma, dočekala nas pod „velim grmom" hrpica odpadaka ljudskih, gojusnih odroda, koji su stali vikati za nama rieči, koje može izustiti samo onakovo smeće. Mi ih jednostavno ignorirasmo i hodasmo dalje svojim putem.

Prolazismo mirno, pjevajući naše pjesme do sela Brnolići, gdje nas dočeka čitavo selo. U prednjim redovima dočekaše nas ponajviše same poživinčene „piljarice", a iza njih po koji mužić, gdje je kao iz zasjede derao se vičući koješta niska.

Jedan od naših ostao časak kod njih govoreći im kao zaljubljenik svojem idealu: „Ah, ja vas ljubim, ja vas neizmjerno ljubim i obožavam", čime im je zavezao jezik.

Napokon je slijedio čas rastanka. Veleč. g. M. Kurelić zahvali se u ime svih humskih Hrvata na dolazku vriednih mladića, veleći medju inim, nek i odsele ljube svoju rodjenu grudu, e da se tako oduže majci nam Hrvatskoj. Braća nam to obećaše.

Izrodjene propalice počeli su i kod nas mazati table. Tako ta divlja fakinaža, ti skoti u ljudskoj spodobi, zamazali vrata g. J. Gržiniću i veleč. g. župniku Kureliću. Tako talijanska sinjorija u Istri vabi pristaše i nauča naš puk. Doduše Talijani u Istri nebi dobrom i poštenom naukom dobili ni jednoga pristaše, zato sežu za bruturom, kojom poživinčuju ljude do prostoga skota i stiču tad takove pristaše.

Prva školska izložba u Kopru. Dne 22. i 23. junija t. g. bit će u Kopru prva školska izložba škole Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Izložba je otvorena od 8 od 11 sati prije podne u školskoj dvorani.

Upozoruju se rodoljubi iz Kopra i okolice na tu izložbu naše školske mladeži i umoljavaju se, da tu izložbu posjete u što većem broju, čime će najljepše iskazati svoju harnost našoj mladeži i njezinim prosvjetitelj ma.

Franina i Jurina.

Fr. Si morda čul Jurino, da su jandarmi niki dan nike šarenjačke fakine na Unijah na račun pozvali?

Jur. Morda preostro.

Fr. Ajbo, kako se fakinom pristoji.

Jur. Ja, ma ako jesu ti fakini šarenjaki ali gospodske podrepnice, mora se s njimi fino.

Fr. Ča morata v rukavicah?

Jur. Altroke! Hrvata se more grdo rinut i sunut, ma gospodsku podrepinu se mora fino: *šijor de krà, šijor de là.*

Fr. Ča nismo svi jednaki pred zakonom?

Jur. Bimo morali bit!

Razne primorske viesti.

Prešni predlog zastupnika M. Mandića i drugova za ublaženje bjede u selima Čežari, Pobegi, Šimci itd. u mjestnoj občini Kopar, koja bijahu dne 17. maja silno tučom oštećena — uložen bijaše u sjednici carevinskog vijeća dne 12. junija o. g.

Interpelaciju na ministra trgovine radi neurednoga poslovanja i pristranog postupanja uprave „Osjeguravajućeg društva proti nezgodam u Trstu" uložio je zastup-

nik Matko Mandić sa drugovima u sjednici carevinskog vieća u Beču dne 13. d. mj.

Po mogućnosti priobćiti ćemo u cielosti tu važnu interpelaciju naših zastupnika.

† **Velikonja Jakov,** nadučitelj u miru umro je 12. t. mj. u sv. Luciji kod Soče na Goričkom.

Pokojnik bio je zadnji živući odbornik I. hrv. tabora Istre u Kastvu dne 21. maja 1871., službujući onda kao učitelj u Kastvu. Počivao u miru!

Veterinarske stvari u Primorju. Posjednici blaga su kod nas većim dielom seljaci, a tih je u Primorju barem 80 po sto hrvatske odnosno slovenske narodnosti a tekar 20 po sto talijanske.

U Goriškoj, sjevernoj i srednjoj Istri leži veći dio prihoda našega naroda u blagu. Ljudi, koji ima da nadziru zdravstveno stanje i razvitak tog blaga, trebali bi da dobro poznadu stanje i prilike naroda, kome imadu da služe, u tu svrhu treba da s tim narodom obće u njegovom jeziku, treba da ga podučavaju dakako u njegovom jeziku, jer inače ga ne razume.

Veterinar, koji pozna jezik naroda te ćuti s tim narodom, može da mu mnogo koristi, a u protivnom slučaju može sa nesporazumljenjem mnogo šteta i kazni nastati. Ni jedan činovnički stalež ne dodje tako često u doticaj sa narodom kao veterinar, zbog toga bi svikoliki veterinari morali znati hrvatski ili slovenski jezik.

Sada pogledajmo malo, kako u praksi stoji sa narodnošću odnosno poznavanju jezika uredovnih veterinara. Istih ima u državnoj službi u svemu 18. Od tih su dva asistenta, 3 kotarska, 5 viših kotarskih veterinara, nadzornik i referenat svi Talijani, jedan kot. veterinar je Niemac, 3 su Slovenca i jedan kotarski veterinar je Hrvat i jedan viši kot. veterinar je Slovenac. U svem imade dakle 12 Talijana, 4 Slovenca, 1 Niemac i jedan jedini Hrvat.

A sad da vidimo, kako stoji sa poznavanjem pokrajinskih jezika. Jezik naroda, medju kojim služi, morao bi poznati svaki činovnik, jer inače izgleda, da je tu narod radi činovnika a ne činovnik radi naroda.

Što se tiče uredovnih talijanskih veterinara, mogu mirne duše ustvrditi, da se u pismu nijedan, osim jednoga, ne služe hrvatskim odnosno slovenskim jezikom, već svikoliki čine razne zapisnike u talijanskom ili njemačkom jeziku. O tome, ko ne vjeruje, može svaki čas da se ovjeri na namjestničtvu, kamo svi izvještaji dolaze.

Evo ovako vam stoji sa našom ravnopravnošću u toj struci, pa još Talijani viču, da nas vlada favorizira.

Sada je razpisano jedno veterinarsko mjesto na namjestničtvu u Trstu. Ja stavim glavom, da će i sada imenovati Talijana, premda su sada svi tri veterinara na namjestničtvu Talijani.

5. srpnja — hrvatski narodni blagdan. Hrvati! Narodni je naš blagdan na domaku. Hrvatska majka okovana tiranskim lancima bezdušnih bandita mora da šuti i da dočekuje naš najveći dan, dan bratske pomirbe i ljubavi te narodne darežljivosti u dubokoj koroti.

Dužnost je s toga naša, da visoko podignemo svetu trobojku našu, da spasimo čast hrvatstva i da što više uradimo za siroticu bespravnu našu Istru, kojoj će majka zemlja ovaj put jedva što pomoći moći.

Narodna čast zahtjeva, da ovaj naš blagdan barem kod nas veličanstveno uspje i da donese Družbi što više koristi. Zato korporacije i društva naša, kao što i pojedinci za vremena na posao.

Naprijed za Družbu! Prosvjetom k slobodi.

Zahvala.

Duboko ražalošćeni smrću našega nezaboravnoga oca

Ventina Mate

i dirnuti bolnim saučešćem pri pogrebu njegovu, zahvaljujemo iz dna duše svima onima, koji su ukrasili njegov sprovod kao vel. gg. svećenicima Santiću, Staveliku i Fabijaniću, kaštelirskoj Posujilnici, koja je položila krasan vienac na odar pokojnika i seoskom županu Ružiću, a napokon hvala svima, koji su sa spomenutima odpratiti milog pokojnika do zadnjeg počivališta.

U Kaštelirn, 16. juna 1912.

Obitelj Ventin.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Št. 944.

Razglas!

Živinski in kramarski letni semenj v Jelšanah se bode obdrževal dne 28. junija 1912.

ŽUPANSTVO OBČINE,
Jelšane, 14. junija 1912.
Župan: I. Valenčič.

Br. 1351.

Razpis natječaja!

Polag zaključka obć. odbora u sjednici od 13. juna 1912. razpisuje se ovime natječaj na jedno mjesto občinskog redara uz godišnju plaću od *1000 K* (hiljadu kruna), izplaćivanu u mjesečnim, anticipatnim obrocima.

Odšteta za uniformu uračunana je u plaći.

Natjecatelji za to mjesto treba da iz kažu:

a) austrijsko državljanstvo;
b) dobu od barem 25 godina;
c) podpuno posjedovanje građjanskih prava;
d) zdravo fizično ustrojstvo;
e) dobar glas i neprikorno ponašanje.

Natjecatelji će poviše dokazati, da posjeduju znanje i specijalne sposobnosti, kakove su neobhodno potrebite, da se može od njih očekivati povoljno vršenje posala, što će im se povjeriti,

Zahtjeva se poznavanje hrvatskoga jezika u govoru i pismu.

Prvanstvo će imati umirovljeni oružnici ili izsluženi podčasnici vojske, koji ne prekoračuju *50 godina* života.

Nastup službe dne *15. VII. 1912.*

Molbe treba da se prikažu do *30. VI. 1912.*

OBĆINSKO POGLAVARSTVO:
Baška, dne 14. juna 1912.
Načelnik: B. Kaftanić, v. r.

PEČATE
iz GUME izradjuje
tiskara
Laginja i dr.
Via Giulia I. - Pula - Via Giulia I.

Nova Narodna Gostiona
PULA, ulica Giosuè Carducci 43.
Toči se dobro pivo, dobra vina, izvrstna kuhinja i domaća košta.
Liepi i prostrani vrt u hladovini.
Rikard Čeušić, gostioničar.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Puli ulica Giulia 1.
uz cienu od 2 do 10 para.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

POZOR RODOLJUBI!
ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NASE IGRAĆE KARTE ::
„PRIMORKA“
PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Ljekarnika **A. THIERRY-a Balsam**
Jedino pravi su zelenom duvnom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznenopravno po sudu i strogo kazni. — Ljeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklo-ti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva cenfifolijska mast
sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, uteklina, ozleda, upala, abce-a odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često preduzetne operacije, koje su sa bolima skopčani, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.65.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.
Na veliko u ljekarn. dregerijama.

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA
LAGINJA i DR.
ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za
tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.
Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi
tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, posujilnice, konsum. druttva, trgov. knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagrob, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319,068·21

Od toga temeljna glavnica K 800.000·—

Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41

Isplaćene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namještaju se uz vrlo povoljne uvjete.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst a K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Primili smo u komisiju od

dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i drugnda.

Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula

ulica Giulia br. 1.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj prohavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici se filira, 12 bočica stoji 5 kruna, za bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni K sv. Petra

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Širite „Našu Slogu“.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. – – Moderna sukna. – Radnja točna. – – Najpovoljnije ciene. –

IGNAZIO STEINER, PULA

– – – PIAZZA FORO. – – –

GORICA ∴ ∴ TRST

Krojačnica prvoga reda.

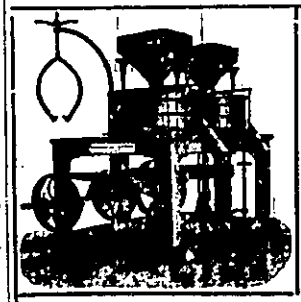

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfeštinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne / prije podne		po podne / po podne
10.15 / 7.35	RIJEKA	5.— / 5.—
10.50 / 8.10	Opatija	4.25 / 4.25
11.— / 8.20	„	4.15 / 4.15
12.20 / 9.40	Beli	2.55 / 2.55
12.30 / 9.50	„	2.45 / 2.45
1.20 / 10.40	Merag	1.55 / 1.55
1.30 / 10.50	„	1.45 / 1.45
2.10 / 11.30	Krk	1.05 / 1.05
2.20 / 11.40	„	12.55 / 12.55
po podne / prije podne		prije podne / prije podne
—.— / 1.40	Baškanova	11.25 / 11.25
—.— / 1.20	„	11.15 / 11.20
—.— / 2.30	Lopar	10.10 / —.—
—.— / 2.40	„	10.05 / —.—
4.20 / 3.40	Rab	9.25 / 9.05
4.30 / 4.—	„	9.— / 9.—
4.55 / 4.25	Lun	8.35 / 8.35
5.— / 4.30	„	8.30 / 8.30
6.10 / 6.40	Veli Lošinj	7.20 / 7.20
6.20 / 5.50	„	7.10 / 7.10
6.30 / 6.—	Mali Lošinj*)	7.— / 7.—
6.40 / 6.10	„	6.50 / 6.50
7.30 / 7.—	NEREZINE	6.— / 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	RIJEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.35
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.30
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Utorak Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Silo	odl.	3.30
5.40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
pr. p. dol. Rijeka 51 odl. 12.45 po p.

Broj 26. Pula, u četvrtak dne 27. juna 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce . . predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odptavničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplat

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

5. srpnja — hrvatski narodni blagdan.

Hrvati!

Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru dolazi i ove godine pred narod, u vrućoj želji, da u zajednici s njime proslavi veliki narodni dan — dan prosvjetitelja i apostola naših.

Tri puta ugrijno je taj dan Istru našu. Tri je puta donio našoj zapuštenoj zemlji narodnu pomoć.

Zato i je taj dan trojako blagoslovljen u narodu našem.

U njemu kao da je oživio naš stari hrvatski ponos.

U njemu kao da je uskrsla velika narodna dužnost.

Njime se poput sunčanih valova prelila duboka, bezkrajna blagodarnost onih, koji stradaju.

Slavan bio naš narodni hrvatski dan u sve vieke!

Hrvatska braćo! Neka i ove godine bude 5. srpnja dan ponosa i slave naše!

Obratite oči na ovu stranu naše zemlje, gdje narodu težka pogibelj prieti. Pomozite!

A mi istarski Hrvati dajmo našim srcima malu, neka toga dana zapjevaju hrvatskoj majci najdivniju, najuzviseniju pjesmu zahvalnicu. Mi joj dugujemo neizmjerno mnogo. Digla nam je oko pedeset škola, dala nam je do sedamdeset učitelja i učiteljica, koji nas polako vraćaju u njezino posvećeno krilo. Toga dana, braćo Istrani, mi moramo iz sve naše duše izreći Hrvatskoj našu veliku harnost, što nas je ma i moralno zapremila. Toga dana treba da joj dokažemo, da mi ne pitamo i neželimo drugo, nego da na vijeke ostanemo njezini i samo njezini

S ovom lozinkom stupa i naša „Družba Sv. Ćirila i Metoda za Istru" pred sve Hrvate. Naša Družba vojuje protiv neprijatelja u ime hrvatske kraljevine. Družbina je zastava — hrvatska zastava. Ta se zastava vije upravo pobjedonosno u mjestima, koja smo već držali izgubljenim. Čast domovine naše zahtjeva, da se ta zastava i nadalje slavodobitno vije, jer u času, kad bismo je morali spustiti pred silom našega neprijatelja, nanijeli bismo hrvatskom imenu neizbrisivu ljagu. Zato i molimo našu bližnju i daleku braću, da nas u težkim časovima naše borbe ne ostave, već da nam kao i do sada pruže svoju dobru pomoćnicu ruku.

Naprijed za Družbu!

Opatija, u lipnju 1912.

Ravnateljstvo

Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Naši zastupnici i novi vojnički zakon.

Naši zastupnici zauzeli su se svim silama u državnom saboru u Beču, da ublaže strogost i težinu osnova vojnog zakona, o kojoj se sada razpravlja. Bitnih promjena nije se moglo provesti, jer zakon mora biti do zadnje točke jednak onomu, što je već prihvaćen u ugarsko-hrvatskom saboru u Pešti.

Za naše primorske pokrajine stoji najveća težina novog zakona u tom, što će po njem morati naši mladići da služe i nadalje kod ratne mornarice četiri godine, dočim će 80 po sto svih ostalih vojnika služiti samo 2 godine. Velika je to nepravda za južne pokrajine, koje daju najveći postotak vojnika ratnoj mornarici, ali ju ne bijaše moguće maknuti ili odstraniti, premda su hrvatski i slovenski, kojim se pridružiše i talijanski zastupnici, poduzeli i učinili sve moguće korake, a da se to preprieči.

Pošto ne bijaše moguće promieniti vladine osnove, to su naši zastupnici dogovorno sastavili i predložili državnom saboru na odobrenje svoje zaključke ili rezolucije, kojimi bi se imalo spomenutu nepravdu ili zlo bar ponešto ublažiti.

Te rezolucije glase:

1. Vladi se naručuje, da dogovorno sa kr. ugarskom vladom pravodobno učini shodne korake kod c. i kr. vojne uprave, da se već u budućem obrambenom zakonu za sve vrsti skupne vojske opredieli dvogodišnja služba.

2. Vladi se naručuje, da u službu pozvanim vojničkim novajlijama iz državnih sredstava osjegura posve bezplatnu vožnju na željeznicah i na parobrodih.

3. Vladi se naručuje, da zahtjeva od vojne uprave, da kazni strogo svako mučenje vojnika, da vojničtvu omogući vršenje vjerskih dužnosti i da budu častnici vješti pukovnijskom jeziku.

4. Vladi se naručuje, da povrati občinama sve troškove, koje imadu sa evidencom vojničkih obveznika.

5. Vladi se naručuje, da iseljenicima, koji nisu izvršili vojničke dužnosti, omogući previšnjom milosti povratak u domovinu bez kazni,

6. Vladi se naručuje, da u dogovoru sa ugarskom vladom naredbenim putem iznimno produlji rok za stavnju, takodjer preko triju godina: rukodjelcima, koji si moraju u tudjini služiti kruh te vojničkim obvezatnicima iz primorskih pokrajina. Nadalje neka se dozvoli, da budu iseljenici, koji trajno stanuju u tudjini, slobodni od stavnje i vojničke službe, ako mogu službenim svjedočbama pozvati se na olahkujuće razloge, spomenute u ovom zakonu.

7. Vlada neka odredi za rezerviste slijedeće polakšice: a) U doba mirno jesu častnici, vojnički činovnici te vojnici u pričuvi, koji kane poći preko mora, slobodni svake vojničke službe bar za dvie godine, pod uvjetom, da će se vratiti u domovinu u slučaju rata. b) Ako spomenuti redoviti rezervisti te nadomjestni rezervisti putem konzulata dokažu, da su si izvan Evrope osigurali stalna mjesta kao poljodjelci, trgovci, obrtnici ili radnici, neka im se produlji dopust za čitavo vrijeme vojničke službe.

8. Vladi se toplo naručuje, da upliva svom odlučnošću na vojnu upravu, da se posvema zaprieče dvoboji u vojsci i u tu svrhu temeljito preustroji postupak u častničkim poslovima.

9. Vlada neka tumači osobito i uvjek ugodno za molitelje paragrafe 30., 31. i 32., koji se tiču polakšica kod vojničke službe za poljodjelske, obrtničke i radničke obitelji.

Ovi paragrafi ustanavljaju naime koji momci imadu pravo, da stupe u nadomjestnu rezervu.

Traži se nadalje što kraće vojne vježbe za rezerviste, i to u doba kad je u pojedinim pokrajinama najmanje radnje na polju. Isto vriedi za dopuste u doba žetve. Ti dopusti neka traju četiri cedna. Poljodjelska poduka neka se uvede takodjer kod stalnih četa. Vojna uprava neka kupuje potrebu za vojsku izravno kod zadruga.

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića i drugova za ublaženje biede u selima Čezari, Pobegi, Šimci, u poreznoj obćini Lazaret, mjestna obćina Kopar u Istri.

De 17. maja o. g. sasula se je strašna tuča nad selima Čezari, Pobegi, Šimci i bližnjoj okolici, u poreznoj obćini Lazaret, mjestna obćina Kopar u Istri. Suha tuča trajala je oko 10 časaka, uništivši sve poljske proizvode, rano povrće, voće a osobito sav plod na trsju.

Na licu mjesta odposlana komisija od c. kr. kot. poglavarstva u Kopru dne 28. maja o. g. ustanovila je, da je tuča naniela štete u Čezarih i Šimcih 100 po sto a u Pobegih i bližnjoj okolici tri četvrtine svijuh glavnih proizvoda. Skupnu štetu u svim ovim selima cieni se na 150—200 tisuća kruna.

„Kletarska zadruga" pri Pobegih obratila se je odmah 22. maja o. g. posebnim podneskom na c. kr. namjestničtvo u Trstu tražeć novčanu podporu ili u naravi modre galice i sumpora, a da uzmognu članovi one zadruge i susjedi potučene vinograde očistiti, češće škropiti i sumporati i na taj način koju mladicu bar za buduće uzgojiti.

Tučom prouzročena šteta u onim selima je tim veća, pošto je u onim stranama ljetos u obće ljetina loše obećavala.

Radi neugodna vremena u proljeću ne bijaše poljodjelcima moguće na vrieme saditi krumpir, grah i pažul t. j. rane proizvode zemlje.

Mjeseca aprila, pošto bijaše na polju, u vinogradu, u vrtu i u voćnjaku sve zeleno, zapuhala je žestoga bura, koja je polomila, spržila i inače oštetila rane proizvode.

Prvih dana u maju očutiše tamo prvu sušu a k svemu tomu je nadošla dne 17. maja nesretna tuča, koja je zadala siromašnom poljodjelcu zadnji udarac.

Na taj način uništeni su narodu uvjeti za obstanak bar za ovu godinu. Tamo bo su sve sami maleni posjednici, koji podmiruju iz utržbe za rane proizvode zemlje hranu. Što su ju u zimi kod trgovca na dug uzimali, dočim plaćaju s vinom poreze, kamate na dugove itd. Za ovu godinu nestalo im svakog sredstva za obstanak, pa nije čudo, što ih tolika nevolja tjera u zdvojnost.

Radi toga stavljaju podpisani sliedeći prešni predlog:

„Poziva se c. kr. vladu, da usliša bezodvlačno molbu „kletarske zadruge" u Pobegih, te da priskoči pravodobno unesrećenomu stanovničtvu navedenih sela primjerenom podporom iz državnih sredstava na pomoć.

U formalnom pogledu predlažu, da se ovaj predlog svim u § 42. pravilnika predvidjenim kraticama odboru za ublaženje biede bezodvlačno doznači.

U Beču, 12. junija 1912.

(Sliede podpisi.)

Hrvatski jezik i Hipotekarni zavod za Istru u Poreču.

Dugi je već niz godina da se mi Hrvati tužimo, kako Talijani i carske oblasti zanemaruju i omalovažavaju naš hrvatski jezik u ovoj zemlji iznimaka, u našoj tužnoj Istri. Jedna od glavnih obtužaba ide na teret zemaljskog odbora u Poreču i njemu podredjenih zavoda, osobito Vjeresijski zavod za Margrofiju Istru, koji se sa našim ljudima u Istri dopisuje jedino talijanski, rabi talijanske tiskanice i zadužnice, izabire kao procjenitelje jedino talijanske podrepnice, jednom riečju, postupanje tog zavoda izgleda, kao da nije osnovan za obe narodnosti pokrajine, već da je to nacionalna inštitucija istarskih Talijana, čiji je cilj da pomaže i širi talijanstvo Istre.

Ali toj bahatosti naših Talijana doprinjeh smo mnogo i mi sami Hrvati Istre. Mi sami imademo toliko malo narodnog ponosa, u mnogim smo stvarima još tako popustljivi, da u istinu moramo dati pravo talijanskoj kamorri, ako postupa tako mačuhinski s nama Hrvatima.

U zadnje doba počeli smo i mi Hrvati tražiti oveće zajmove kod Hipotekarnog zavoda u Poreču, jer su uvjeti dosta povoljni a s druge strane, i to posve pravo, počeli smo smatrati ovaj pokrajinski zavod kao zajednički posjed sa susjednim Talijanima. Ovo je posve dobro, ali veliko je zlo, što naši odvjetnici, notari i ostali rodoljubi misle, da se na tom zavodu ne razumije hrvatski i da ako se hoće nešto postignuti mora se pisati jedino talijanski.

Srce ti mora puknuti od jada, kada vidiš naše odvjetnike, inače prvake u našoj borbi sa Talijanima, gdje se dopisuju sa Hipotekarnim zavodom u Poreču *jedino talijanski*, u talijanskom jeziku opravljaju molbe za zajmove za svoje hrvatske kli-

jente itd. Ovo naše postupanje ne možemo opravdati isprikom, da se tu radi o poslovima, pa bi nam hrvatsko dopisivanje moglo samo štetovati i zavlačiti riješenje raznih zajmovnih pisanja, koje bi zavlačenje moglo našim strankama štetovati, jer je svakome znano, da na Hipotekarnom zavodu u Poreču *imade već ljudi, koji znadu hrvatski*, a iz iskustvu pak znadem, da svaki put kad sam pisao na ovaj zavod hrvatski, dobio sam već drugi dan riješenje na moje hrvatsko pismo.

Ne možemo očekivati, da će uz današnje stanje u pokrajini Hipotekarni zavod u Poreču odgovarati na naša hrvatska pisma hrvatski, ali sa hrvatskim dopisivanjem postignuli bismo barem to, da počmu uvažaviti i tamo naš jezik, da budu prisiljeni primati u službu ljude koji znadu i hrvatski.

Pozivljem se na rodoljublje naših odvjetnika, notara, odvjetničkih koncipijenuta i ostalih rodoljuba u Istri e da uzmu ovo pitanje na srce i da počmu dopisivati se i sa Porečom u našem liepom hrvatskom jeziku. Ako zborimo našim jezikom ne činimo nikomu nepravednost, već se služimo pravom, koji nam po ljudskom i božjem pravu ide.

Za danas samo ovoliko, a ne bude li našao odaziva ovaj naš poziv, udarili će mo oštrije, da narod znade, tko li junak a tko li delija.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Glavna skupština političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri. Dne 20. t. mj. obdržavala se je u Puli u dvorani Nar. Doma glavna skupština političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri. Toj skupštini je prisustvovao dosta veliki broj članova iz cijele Istre. Na dnevnom redu je bio izvještaj odbora ad hoc o radu i pripremama za glavnu skupštinu, izbor upravnog odbora i eventualija.

Skupštinu je otvorio nešto iza 2 sata predsjednik prof. *Matko Mandić*, predstaviv u početku vlad. izaslanika g. Hruša i urednika našega lista. Spominje smrt nedavno preminulog Šimuna Kv. Kozulića, posvećuje njegovoj uspomeni par toplih riječi, pozvav prisutne da ustanu u počast pokojniku i uskliknu Slava! (Skupštinari ustaju i kliču Slava!)

Spominje kako je bio na zadnjoj glavnoj skupštini izabran odbor te ima u sporazumu sa pojedinim strujama sve pripraviti za izbor uprave društva, kako će o tome izvijestiti na današnjoj skupštini g. dr. Poščić. Kaže da medju Hrvatima i Slovencima u Istri nema stranaka, nego u novije doba su se pojavile samo struje, većinom osobnih načela, radi čega je i bio na zadnjoj skupštini izabran posebni odbor, da te struje izgladi, složi. Ističe važnost današnje skupštine, koja ima da svakoj struji izbije oružje iz ruke te pravi u buduće smetnje u našim redovima. Naš program — veli — jest samo hrvatski, program Dobrile, Vitezića i njihovih sumišljenika. Obzirom na naš težki položaj u Istri, treba da ne stane svakog nesporazumka i ni jednoj struji dopustiti, da još više oteščava i izrabljuje taj pojožaj, nego moramo svi složno nastupati, te zastupati stari naš program, koji je samo hrvatski. (Burno odobravanje.)

Iza toga izvješćuje dr. *Poščić* o radu odbora za sastav uprave i čita imena ponudanika i nove uprave društva, a kao predsjednika društva predlaže odbor zast. dra Š. Kurelića.

Dr. *Kurelić* odklanja svečano i apodiktički izbor radi svojih privatnih i uredovnih posala, te za predsjednika društva predlaže dra D. Trinajstića.

Na to se razvila razprava o izvješću dra Poščića osobito pako o pitanju izbora predsjednika društva, jer je dr. Trinajstić odklonio pismeno svaku čast u upravi društva. Ipak se je napokon sa 37 proti ostalim 9 glasova izabralo predsjednikom društva dra. D. Trinajstića, koga se mora toplo umoliti, da ne odkloni u interesu narodne stvari izbora.

Iza nekoliko promjena prihvaćena je konačno listina upravnog odbora, u koji su izabrani: predsjednik dr. D. Trinajstić, odbornici dr. M. Laginja, dr. Zuccon, Josip Grašić, župnik, Josip Stihović, dr. I. Poščić, Šime Červar, župnik, prof. Matko Mandić, prof, Josip Ribarić, pop Joso Pavačić, odbor. zamjenici prof. Ambroz Haračić, Ivan Mahulja, Julije Miran, Ante Zidarić, župnik, Josip Pangerc, pop Mate Fabijanić, Josip Krizmanić, pop Ivan Mandić, pop Luka Kirac.

Iza toga prof. Mandić zaključi skupštinu, zahvaljujuć svima, što je na skupštini došlo do nekakvog rezulteta.

Skupština je trajala oko 2 sata, te je prošla sasma mirno i dostojanstveno.

Zapljena našega lista. Posljedni broj našepa lista zaplienilo je redarstveno povjereničtvo u Puli, i to zadnjih dvadeset redaka viesti „nečuvena lopovština". Čudno nam je, da je baš tih dvadeset redaka palo žrtvom plave olovke cenzora, kad mi nismo niti jednom riečju u tim redcima nazrieli kakovu posljedicu kaz. zakona, već samo pozivali vlasti, da radi ustanovljenih činjenica na poreznom uredu povedu strogu istragu.

Za naše predplatnike priredili smo drugi dan posebno izdanje, a zaplenjene stavke ćemo dati imunizirat i onda priobćiti u našem listu.

Novi izbori za zemaljskog zastupnika u Puli. Kako smo već javili, namjestničtvo je izbor zastupnika za treći kotar grada Pule, koji se je imao obaviti dne 23. t. mj. odgodilo.

Kako pak doznajemo, taj izbor će se obaviti dne 28. julija t. g. Radi toga pozivljemo sve naše izbornike, koji stanuju u tom kotaru, da idu u Narodni Dom pogledati ako su u izbornoj listini, dok je vrieme za reklamacije.

Sveta je narodna dužnost svakoga našega izbornika, da se pobrine te uzmogne pomoći, da izadje pobjednikom naš nar. handidat gosp. Josip Stihović, da tako za uviek onoj tatskoj i lupežkoj bandi — kamorri zahrenemo vratom.

Poznuto nam je svima, kakove sve nezakonitosti je poprimila kamorra za ove izbore, da je čak posegnula za falsifikacijom javnih dokumenata, koje su kamorri podali neki činovnici ovdašnjeg poreznog ureda, gnjili pristaše kemorre, koji se nisu žacali pod uredovnim pečatom izdati krive potvrde i tako zavesti u bludnju c. kr. kot. poglavarstvo u Puli (inače predpostavljenu oblast) kao reklamacijsku oblast.

To su svakako zadnji trzaji kamorre, kad se hvata tako zločinačkog sredstva, da prodre sa svojim kandidatom, zato se svima nama namiće to veća narodna dužnost, da dodje u naše ruke ono što po po pravu i zakonu pripada nama. A to ćemo postići jedino onda, ako svi složno i kompaktno podjemo na izbore i dademo naše glasove za narodnog predloženika g. Josipa Stihovića.

Vodnjanski suci. Čudnovato, da još u današnjem vijeku u sredini Evrope može netko da kroji pravdu ili bolje, da bude pravednim sucem narodu, čiji jezik ne razumije, a to vam je u Vodnjanu.

Ti ljudi bi morali bar za volju pravde i svog poštenja da nauče jezik našega naroda, a ne biti toliko drski, pa čak i naša zakonom zajamčena prava kršiti.

Istina je, da su im naši ljudi pa čak i odvjetnici do sada popuštali i dozvoljavali da i zapisnike vode u talijanskom jeziku, jer nisu htjeli čuti kakve barbarštine našega jezika, ali baš usljed našega popuštanja ovi sa osiliše pa sada, kako čujemo i na naše tužbe u hrvatskom jeziku odgovaraju presudama u talijanskom.

Gospodi sucima za sada poručujemo, da uče hrvatski ako hoće u našim krajevima da sude, a mi ćemo im pri tome ići na ruku, pa ako nas zamole, otvoriti ćemo im u Vodnjanu jednu Družbinu školu i to za sada samo za odrasle.

Gospodi pak našim odvjetnicima stavljamo do znanja, da ako ne poduzmu sve nužne korake, da se tomu zlu stane na kraj, da ćemo i na nje navaliti kao na glavne sukrivce tog nepoštenog djela.

Prigodom proslave stogodišnjice rodjenja biskupa dra Jurja Dobrile u Štinjanu, dasovali su: za gradnju djačkog konvikta u Pazinu Grubišić Matko, pojednik u Pazinu K 2; za podigunće poprsja Dobrili po 2 K Cukon Mihovio, sin, po 1 K Cukon Mihovio otac, Ginić Ante, Perković Josip, Vanik Ivan.

Za Družbu. U kavani Nar. Doma u Puli darovaše zadružbu K 1·—. Novac je izravno uložen u Istarsku Posujilnicu. — G. Anton Kalčić Barela iz Lipe (občina Jelšane) šalje za Družbu K 2·— i to usljed pogodbe A. Kalčić Borela K 1·—, a g. Stjepan Haramija, trgovački putnik iz Sušaka K 1·—.

Izložba ručnih radnja u djevojačkoj školi Šijana, V. d. Operai 3, II. kat. Dne 1., 2, 3., i 4. jula od 8—12 sati prije podne, te od 5 i pol do 8 sati na večer, biti će izložene radnje učenica. Upozorujemo sl. općinstvo, da će se i ove godine prodavati radnje u korist Družbe uz vrlo povoljne cijene.

† **Antun Vojnić**, trgovac i posjednik u Ližnjanu, umro je dne 20. mj. nakon duge i težke bolesti o 67. godini života. Lahka mu bila domaća zemlja.

Lošinjski kotar:

Dvietisućgodišnja kultura. U Malom Lošinju preminuo je naš dobri i vriedni Sime Kvirin Kozulić, čovjek koj je onomu narodu više dobra učinio nego li i jedan tamo živući. Na njegov lies bilo je položeno mnogo vienaca. Za njim išle su mnoge škole sa učitelji i profesori i predstavnici raznih oblasti. Što je glavno za njim je išlo do 600 našega naroda. Samo službena općina manjkala je. Ne mislimo tu Padrića nit kojega njegovoga druga u općinskom uredu. Mislimo općinskog načelnika kapetana Nikolića. Njega ne bijaše kod sprovoda lošinjanina Šime Kvirina Kozulića.

Već to kaže, da ga je obuzela 2000godišnja kultura. Al se je dogodilo još više. Blagopokojni Šime Kvirin Kozulić bio je do zadnjega svoga daha zastupnik naroda na zemaljskom saboru. Zemaljski odbor u Istri, sastojeći iz Talijana i Hrvata, smatrao se je dužnim da bude zastupan kod sprovoda zastupnika Kozulića, i zamolio načelnika kapetana Nikolića, koj je takodjer sastupnik na zemaljskom saboru, da ga zastupa na sprovodu. Nikolić nije ni toj molbi zemaljskog odbora udovoljio. Pfui takovoj kulturi, kakovom se ističu Talijani i Potalijančenici u Istri. Naša je dužnost, da se je čuvamo kao ognja, da nastojimo svimi sliami, da se naš narod njom ne zarazi, i u koliko je zaražen, da se od toga izliječi. U ostalom pravi Talijan nebi bio kadar što takova učiniti, kako je učinio Nikolić. To mogu učiniti samo potalijančeni izrodi. Gori poturica nego li Turčin.

Zapamtimo jednom. Zastarjeli običaj polaganja vienaca na odar pokojnika rek bi, da se ne može iskorieniti, akoprem se već o tome par decenija piše. Imade još na tisuće i tisuće inače dobrih rodoljuba, koji se ne mogu nikako sprijateljiti sa mišlju, da je kud i kamo ljepše i plemenitije, da se iznos, što se ga ima za vijenac potrošiti, podari kojemu od tolikih naših narodnih i humanitarnih društava.

Kad bi se bilo taj savjet uvažilo u svim hrvatskim zemljama odkako je prvi put u javnost bačen, pa da se je odnosne iznose u mjesto za vijence podarilo recimo našoj Družbi, bila bi ona danas novčano obezbiedjena.

Ne vrijede ni izprike onih, da će uz vijenac položiti za narodno društvo, jer su sve ono, što su za vienac potrošill, a taj je trošak kud i kamo veći od samog dara u novcu, hotomično odnosnom društvu oteli.

Polaganjem vienaca podupire se kod nas u najvećoj mjeri tudjince, koji se izradbom vienaca bave, parada traje obično jedan sat, oko općinstva pade na vience po jedanput, a onda ni vienca ni novaca.

Neka udje u običaj, da se na sažalnicama obiteljima pokojnika naznači iznos, što se ga polaže u dobrotvorne svrhe, dok obitelji neka na osmrtnicama izjave, da ne primaju vijenaca, već preporučuju, da se odnose iznose podari narodnim društvima. Taj bi običaj po mojem mnienju bio mnogo pametniji, ljepši i koristniji.

Ovu mi je opasku izmamio iz pera sprovod pok. Šime Kv. Kozuliću, koji je bio ćiti protivnik polaganja vijenaca i koji je taj tradicionalni običaj samo — izsmjehavao.

Iz Malog Lošinja. Da počaste uspomenu pok. Šime Kv. Kozulića, podariše za Družbu sv. Ćirila i Metoda umjesto vijenca na njegov odar:

Po K 100·—, prof. Ambroz vitez Haračić, Malološinjsko društvo za štednju i zajmove; po K 50·— Albert Kozulić; po K 25·—, Dramatičko i glazbeno društvo; po K 20·—, Silvijo Kozulić pomorski kapetan; po K 12·—, učiteljstvo družbine pučke škole (Kraljić, Skopinić, Rade); po K 10·—, obitelj Martinolić „Povero", dr. Kv. Kl. Bonefačić, pop Ivan Markovčić i Ivan Sparožić, župnik u Susku; po K 5·—, pop Ivan Žic; po K 4·—, Ivan i supruga Rašković, Mr. ph. Lovro Blažević i Mr. ph. Josip Picinić; po K 3·—, Ivan Martinolić „Cimara", Marijan Vela, obitelj Bonicioli „Smirčić" i Grgo Fugošić, župnik u Čunskom; po K 2·—, Inocent Kozulić, Stanislav Staparić, Josip Vidulić „Zaglajenac", Betty Markus, učit. zabavišta, N. N. i Ante Bakota; po K 1·—, Vicko Magašić, Antun Skopinić, Petar Cervelin, Ivo Holjevina, Danijel Nikolić, Antun Zorović i Ivan Rade „Silba"; ukupno K 395·—.

Novac je uručen mjestnoj Družbinoj podružnici.

Podružnici Družbe sv. Ćirila i Metoda darovaše da počaste uspomenu pok. Šime Kv. Kozulića po K 5·—, Ivan Lazarević, trgovac; po K 4·—, Don Antun-Fabijanić; po K 3·—, O. Jerko Jurišić, gvardijan; po K 2·—, Don Antun Petrina, Ivo Jelavić, učitelj, Viktorija Petrović, učiteljica i Ivo Šorić, učitelj; po K 1·—, Josip Kirn, poduzetnik.

Krčki kotar:

Občinski izbori u Dobrinju bili su od vlade uništeni, te će se provesti novi. Kod prvih izbora bila je pobjedila stranka sadašnjeg načelnika.

Voloski kotar:

Narodna zajednica za Istru. A. Konstituiranje centralnog odbora. I. Poslovni odbor C. O.: 1. Predsjednik: Dr. Ivan Poščić. 2. Podpredsjednik I.: Kazimir Mandić, župnik. 3. Podpredsjednik II.: Alfons Cerčić, pom. kapetan. 4. Tajnik I.: Ivan Ivančić, profesor. 5. Tajnik II.: Stjepan Car, abs. fil. 6. Blagajnik I.: Julij Miran, načelnik. 7. Blagajnik II.: Leonardo Tomašić, svrš. pravnik. 8. Knjižničar: dr. Mate Tentor, profesor. 9. Arkivar: Nikodem Gržetić, priv. činovnik.

II. Članovi centralnog odbora: 1. Dr. Ivo Antonćić, Volosko. 2. Franjo Bal, Ka-

stav. 3. Ernest Baša, Volosko. 4. Josip Blečić, Lovran. 5. Mate Bokatić, Volosko. 6. Viktor Car Emin, Opatija. 7. Dr. Konrad Janežić, Volosko, 8. Kazimir Jelušić, Kastav. 9. Anton Justi, Volosko. 10. Milan Kundić, Opatija. 11. Dr. Josip Landr, Opatija. 12. Josip Markovčić, Volosko. 13. Higin pl. Peršić, Lovran. 14. Pavao Perušić Opatija. 15. Josip Ribarić, Kastav. 16. Franjo Rubeša, Zamet. 17. Vjekoslav Spinčić, Opatija. 18. Dr. Andrija Stanger, Volosko. 19. Rikardo Tomašić, Opatija. 20. Josip Troje, Opatija. 21. Anton Vahtar, Volosko.

III. Zamjenici centralnog odbora: 1. Frane Jelušić, Opatija. 2. Petar Verderber, Volosko. 3. Samuel Vladišković, Volosko.

IV. Članovi revizionalnog odbora: 1. Dr. Niko Fabijanić, Volosko. 2. Ivan Krmpotić, Opatija. 3. Dr. Mate Trinajstić, Volosko.

B. Podjelba rada u Centralnom odboru.

I. Resorti jesu: 1. Narodnogospodarstveni resort. 2. Pučkoprosvjetni resort.

II. Pododbori jesu: a) Narodni: 1. Viktor Car Emin. 2. Ivan Ivančić. 3 Ivan Pošćić. b) Prosvjetni: 1. Stjepan Car. 2. Viktor Car Emin. 3. Dr. M. Tentor. c) Poljodjelski. d) Trgovački. e) Obrtnoindustrijalni. f) Ribarstveni. g) Pomorski. h) Financijalni. i) Statistički. j) Agitacioni. k) Organizacioni. l) Prometni. m) Zabavni. n) Savjetni u komu su 1. Dr. Konrad Janežić. 2. Vjekoslav Spinčić. 3. Dr. Andrija Stanger.

III. Kancelarija. Upravitelj Stjepan Car. — Naslov Kancelarija Zajednice, Opatija.

Srce na desnoj strani. Pjesma pjeva „Na lievoj strani kraj srca“ itd., kano da sluti, da bi srce moglo biti i na desnoj strani — što se je doista ovih dana u Voloskom ustanovilo.

Tamo se je kod bolesničke blagajne ovih dana oglasio radnik Andrija Marčelja iz Veprinca, te liečniku dr. Bakarčiću izjavio, da boluje na srcu. Pomislite, koliko iznenadjenje za liečnika, koji je tražio srce i bilo na običnoj strani tijela t. j. na lievoj, pa ni našao ni srca ni čuo udaranja. Nakon poduljeg traženja ustanovio je napokon liečnik, da ima Marčelja srce i sve ostalo, što imamo mi ostali smrtnici na lievoj strani tiela, na desnoj strani. To je priznao i sam Marčelja, iz javiv, da mu je to kazao prije više godina i neki liečnik u Americi, ali da mu tada nije vjerovao. Marčelja je inače posve zdrav a prijavio se je radi bolesti na srcu ali nema drugo nego nešto malo prehlade.

Ovo je svakako riedak slučaj ili kako bismo rekli — biela vrana.

Izložba goveda u Kastvu. Iz Kastva nam pišu. Dne 18. o. mj. obdržavala se je ovdje izložba goveda, na koju je bilo u svemu dopeljano 132 glave goveda, i to 4 bika, 64 krave i 66 junica i telica. Povjerenstvo se je o toj izložbi izrazilo posve povoljno, jer je dopeljano bilo mnogo marve a i dobre vrsti. Osobito se opaža liepi napredak u gojenju junica i telica oberintolske pasmine, koje su brojno bile zastupane i nagradjene. Preporuča se gospodarima, da uzgajaju i bičiće iste pasmine, koji su vrlo traženi, te će ih moći vrlo lahko i dobro prodati koli u okolici toli u pokrajini. — Za nagradjivanje goveda pri ovoj izložbi doprinesla je pokrajinsko gospodarsko vieće u Poreču sa državnom podporom K 500·—, a občina Kastav i gospodarska zadruga dodale su svaka K 50·—, te se ukupno razdielilo K 600·—.

Pazinski kotar:

Protest svećenika. U 16.—17. broju „Pučkoga Prijatelja“ od 20. o. mj. čitamo: „Svećenstvo dekanata pazinskog, pićanskog, buzetskog i od druguda sakupljeno na konferenciji svećeničke zajednice u Pazinu dne 18. 6. najodlučnije prosvjeduje protiv nazivu „Krstić“ i „Prave Naše Sloge“, koji se po „Našoj Slogi“ prišiva „Pučkom prijatelju“ i njegovoj okolini, te dovadja u sumnju narodno čuvstvo ljudi kršćanskog uvjerenja“.

Ovdje konstatiramo, da u onom članku nije bilo niti rieči protiv našega svećenstva, koje dobro poznamo i znamo cieniti njegov požrtvovan rad za vjeru i domovinu, ali se čudom čudimo, kako nekomu polazi za rukom, da se sakriva za plašt svećenstva, jer zaista „Ne će svaki, koji mi govori: Gospode, Gospode!ući u carstvo nebesko; no koji čini po volji oca mojega, koji je na nebesima“. (Mat. Gl. 7. 21. r.)

Svu onu gg. svećenike, koji su 18. o. mj. bili na sastanku svećeničke zajednice u Pazinu te stvorili gornji protest, molimo:

1. Da izvole izpitati, zašto za uredništvo „Pučkog Prijatelja“ odgovara g. Liberat Buršić, koji okreće kolo tiskarskog stroja, a uredjivati lista ne može, dapače i ne zna, što će u nj doći, a ipak bi u slučaju prestupka zakona o štampi on bio kažnjen, zašto za svoje pisanje ne odgovara gosp. učitelj Josip Baćić, koji list de facto uredjuje.

2. Neka ispitaju prošlost i sadašnjost g. Baćića.

3. Neka izvole proučiti sve članke, što ih je rečeni gospodin napisao u „Pučkom Prijatelju“ te ispitati istinitost njihovu i način toga pisanja.

4. Neka nastoje saznati, što vodi gosp. Baćića, kad onako piše.

5. Kada sve to prouče i prosude, neka onda izvole učiniti ono, što će im reći njihovo kršćansko uvjerenje, savjest i rodoljubno srce.

Ovo je naš odgovor na onaj protest.

Iz Pazina. Već je „N. S.“ više puta pisala o neredima na našoj pošti, te smo se tješili nadom, da će tomu jednom biti konac, ali što dalje sve gore. Kad ne će oni na koje spada nešto učiniti, liepo molimo naše državne zastupnike, da oni iznesu ovo pitanje kamo spada.

Naša je pošta postala prava obiteljska povlastica. Namješteni su tu svi „puro sangve“ i muljenici „del signor Gvido“, pa bio i do jučerašnji postolar, danas je listonoša i predpostavljen jednom našemu, valjanijemu i sposobnijemu. Sve što se radi ide po komandi signor Gvida, a obično se i familija tješi rečenicom, dok je signor Gvido nema straha. U zadnje vrijeme postao im tru u oku poštni upravitelj, koga bi htjeli na svaki način odavde maknuti i na njegovo mjesto postaviti svoga člana i valjda vodju svih makinacija i zanovetanja.

Kako se postupa, navesti ćemo par primjera. Dodješ li na poštu službujućem činovniku i zatražiš li hrvatske tiskanice, pretrese ti on sve ladice, dok je nadje, a neretko ide tražiti druga, da mu kaže, gdje se naluze ili valjda ne znade što tražiš. Sada su ovdje na praksi neke gospojice, koje stoje većinom i na telefonu. Zovi centralu i moli spoj s brojem jednim ili drugim, ali pitaj hrvatski, gospojica ti odvraća „Was Triest, Pola ili ne retko prasne ti na jednom djavolski smijeh, da ne možeš ni govoriti, nego opomenuti na mir ili u obće te najednom prekinu, a ti sviri ispred telefona.

Ali najljepša dogodila se pred nekoliko dana mirodijaru gosp. T., starcu već od 60 god. Ide ti on na poštu sa malim zavojem od tri četvrtine kg., službu je vršio Monti. Lijepo ga umolio jednu popratnicu, ali budući su se baš tada promjenile nešto je T. pogriešio, a Monti mu je povratio riečima „non va bene“, starac uze i drugu, koju zadesi ista sudbina, te je bio prisiljen i treću uzeti, bez da bi mu „il gran signore“ ni rieči kazao. Nakon toga otrese se na njega „adesso la vadi pesar“. Dodje ti moj čovjek do mjere, nigdje nikoga, a činovnik se nije ni maknuo, no na sreću čuo to valjda i upravitelj, koji dodje iz svoje sobe i izmjeri zamotak. Kad se T. njemu potužio o lijepom postupku Montija, upravitelj samo slegnu ramenima, valjda je htio kazati, o da vam je sve poznato, što se ovdje dogadja.

Ovim svršavamo i želimo, neka se sve ispita, što se dogadja na pazinskoj pošti.

Izlet iz Pazina preko Zarečja u Novake. U nedjelju u 4. s. p. p. krenula je lijepa četa pješice preko pazinskog potoka u Zarečje. Nakon malene okrijepe otišla je polovica čete preko „Sredinov brijega“ u Novake. Druga je polovica ostala sa tamošnjim učiteljem na njegovu želju, te se povratila pješice državnom cestom u Pazin.

Opaža se, da bi se uz malo veće nastojanje pozvanih faktora moglo liepo podignuti gospodarstvo kod naših seljaka u pazinskoj okolici, a to se je isto i on ovom izletu vidjelo.

Ujedno opažamo, da su i na ovom izletu bili isti ljudi od prvih dvaju izleta, dok bi se mogla još nekoja gospoda priključiti. koji to mogu, te ne znamo, zašto se drže postranice.

Iz Žmlija. Naše obć. glavarstvo, koje reprezentira čisto hrvatsko pučanstvo od 6000 duša, postiglo je nakon dugotrajne borbe odstranjenje ovdašnjega glasovitog talijanaša poštara Josipa Renčića.

Kako se čuje, otvoren natječaj za mjesto istoga, te da za isto kompetira neki Cezare Monti iz Pazina, brat poznatog profesora, koji zbog svojih pol. nazora i ponašanja, ne bi smio da zasjedne ovako važno mjesto.

Ovaj narod unapried prosvjeduje proti imenovanju gornjega i bilo kojeg njegovog sumišljenika, te zahtjeva od ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu, da mu imenuje pošt. upraviteljem čovjeka, koji će znati poštivati narod i jezik medju kojim živi, a svakako prosvjeduje proti takvim, koji ne bi poznavali naš hrvatski jezik.

Upisivanje učenika u I. razred na c. kr. hrvatskoj gimnaziji u Pazinu za nastojnu školsku godinu 1912.—1913. obavrti će se dne 10. jula i 16. i 17. septembra t. g., kojih će dana biti i prijamni ispiti.

Koparski kotar:

Razdioba državne podpore u občini Milje. Na konferenciji obavljenoj na c. kr. kot. poglavarstvu u Kopru, kojoj su prisustvovali osim kot. poglavara i jednog perovodje, zastupnici občine Milje sa načelnikom na čelu te državni zastupnici M. Mandić i P. Spadaro, podieljena je državna podpora za ublaženje biede u onoj občini zbog prošlogdišnje nerodice u iznosu od 25.000 K za javne radnje i to vako:

1. Za popravak ceste od Milja do Hrovatine K 5500. 2. Za popravak ceste Valle Oltra prema groblju 2000 K. 3. Za popravak ceste k Sv. Katarini 2500 K. 4. 4. Cesta Sv. Barbara Škofije 4500 K. 5. Cesta Plavlje prema Trnjanu 4500 K. 6. Cesta Škofije prema Trnjanu 4500 K. 7. Odšteta za radnje kod uredjenja potoka Reke 1500 K.

Prisutni odaslanici slovenskih poreznih občina izjaviše se zadovoljni s ovakovom razdiobom državne podpore.

Izložba ručnih radnja na Družbinoj školi u Kopru. U subotu i nedjelju bijahu izložene u školskoj sobi Družbine škole u Kopru stručne radnje dječaka i djevojčica one škole. Jednih i drugih upisano je u slovensku školu 49, a biti će ih buduće godine okolo stotine. Izložene ručne radnje dječaka i djevojčica svjedoče nam, da su ne samo naša dječica u Kopru vrlo spretna i marljiva, nego takodjer da imadu vrlo sposobnu i radinu ruku, koja ih ravna i vodi.

Dječačke radnje sastoje ponajviše od raznih risarija iz naravi i prerisa, te osobnih utisaka. Mnogo bogatija je i krasnija izložba ženskih ručnih radnja i od priprostih pletenih i vezenih radnja početnica do savršenih i težkih radnja odraslijih učenica. Osim svakojakih komada rubenine, ponajviše ženske, imade izložene i krasno izvezenih manjih čilima, pokrivala, stolnjaka itd.

Kako rekosmo, taj rad hvali ne samo marljivu školsku djecu, nego osobito njihovu učiteljicu — ravnateljicu gdju Mariju Kreljan, koja posvećuje sve svoje sile prosvjeti slovenske djece u Kopru i koja je znala izbrisati nepovoljne tragove zapuštene na toj školi od njezinih predšastnika.

Broj školske djece će se buduće školske godine podvostručiti, te će valjati, da se ravnateljstvo Družbe, dotično koparska podružnica na vrieme pobrine za eventualne potrebite nove prostorije i za novu učiteljsku silu.

Družbinu podružnicu u Kopru čeka težka i važna zadaća, koju valja da povoljno rieši, dok se ne odluče školske oblasti (bilo zemaljske, bilo državne), da preuzmu na svoj teret troškove te škole.

Razne primorske viesti.

Interpelacija radi vozne pošte. Zastupnik M. Mandić sa drugovi uložio je u sjednici državnoga sabora dne 18. o. mj. interpelaciju na ministra trgovine radi uvedenja vozne pošte izmedju poštanskih ureda Kerpalje-Kozina-Klanec-Černikal i natrag.

Nesreća s automobilom. Prošlog čedna vršila se tako zvana prekogorska vožnja automobila, koja je krenula iz Beča preko gorskih klanaca na jug. U Trst dovezlo se je tih automobila nešto preko 70. Medju njima bijahu automobili dvojice austrijskih nadvojvoda.

Iz Trsta odjurise automobili u Istru pak preko Učke prama Reci, gdje kreuše u Kranjsku i dalje natrag u Beč. Kad su u utorak automobili jurili sa Učke prama Veprincu, dogodila se je nešto oko 300 metara ispod svratišta strašna nesreća.

Na automobilu berlinskog tvorničara Fišer, pukuo je ocalno pero i usljed toga zaletio se automobil u neku pećinu takovom silom, da su iz njega izbačeni supruzi Fišer, jedan austrijski častnik i šofer. Supruzi Fišer ostali su na mjestu mrtvi, častnik je teško ranjen, dočim je šofer ostao neozleđen.

Zahvala.

Svim što su me se sjetili prigodom moga imendana najsrdačnije ovim zahvaljujem, najiskrenije ih pozdravljam i želim njim najbolji uspjeh u njihovom zaseonom i javnom domoljubnom radu.

Prof. Vjekoslav Spinčić,
zastupnik naroda.

U Beču, 22. lipnja 1912.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Javna zahvala

Prigodom smrti našeg nezabaravnog otca odnosno tasta, gosp.

Antuna Vojnića

trgovca i posjednika

zahvaljujemo od srca svima onima, koji su nas za vrieme njegove dugotrajne bolesti i smrti tješili i do groba pratili. Posebna hvala gg. svećenicima Donu Angjelu Mateljanu Krcu i Kukuljici te svima iz bližnjih mjesta Medulina, Pomera, Premanture i Šišana.

Ližnjan, 26. juna 1912.

Sin Anton i nevjesta Ulika.

Br. 1351.

Razpis natječaja!

Polag zaključka obć. odbora u sjednici od 13. juna 1912. razpisuje se ovime natječaj na jedno mjesto *občinskog* redara uz godišnju plaću od *1000 K* (hiljadu kruna), izplaćivanu u mjesečnim, anticipatnim obrocima.

Odšteta za uniformu uračunana je u plaći.

Natjecatelji za to mjesto treba da izkažu:

a) austrijsko državljanstvo;
b) dobu od barem 25 godina;
c) podpuno posjedovanje gradjanskih prava;
d) zdravo fizično ustrojstvo;
e) dobar glas i neprikorno ponašanje.

Natjecatelji će poviše dokazati, da posjeduju znanje i specijalne sposobnosti, kakove su neobhodno potrebite, da se može od njih očekivati povoljno vršenje posala, što će im se povjeriti,

Zahtjeva se poznavanje hrvatskoga jezika u govoru i pismu.

Prvanstvo će imati umirovljeni oružnici ili izsluženi podčasnici vojske, koji ne prekoračuju *50 godina* života.

Nastup službe dne *15. VII. 1912.*

Molbe treba da se prikažu do *30. VI. 1912.*

OBCINSKO POGLAVARSTVO:
Baška, dne 14. juna 1912.
Načelnik: B. Kaftanić, v. r.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih bolj i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijeva. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni: I sv. Petra

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlačka ulica

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

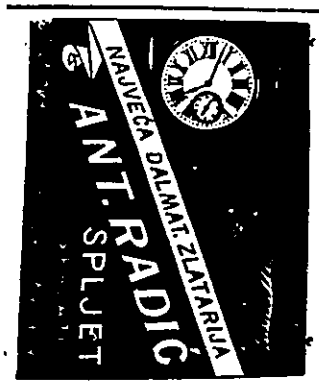

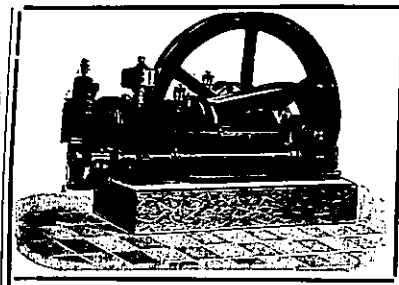

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE
kao motore na naftu sustava DIESEL, najnovije ležeće konstrukcije, prometni troškovi po konjskoj sili na uru 1½ hel. više, motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA
na plin d. d.
(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)
najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:
EMANUEL I OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrilalna poduzeća
Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.
Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI
registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - - Najpovoljnije ciene. -

IGNAZIO STEINER, PULA
– – – PIAZZA FORO. – – –
GORICA TRST

Krojačnica prvoga reda.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**
Jedino pravi sa zelenom dutnom kao zaštitna marka.
Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva cenfifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva straua tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su za bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.65.

Izvor: tiskarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY - a u PREDRADU, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.
Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	do.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne / prije podne		po podne / po podne
10.15 / 7.35	RIJEKA	5.— / 5.—
10.50 / 8.10	Opatija	4.25 / 4.25
11.— / 8.20	„	4.15 / 4.15
12.20 / 9.40	Beli	2.55 / 2.55
12.30 / 9.50	„	2.45 / 2.45
1.20 / 10.40	Merag	1.55 / 1.55
1.30 / 10.50	„	1.45 / 1.45
2.10 / 11.30	Krk	1.05 / 1.05
2.20 / 11.40	„	12.55 / 12.55
po podne		prije podne
—.— / 1.40	Baškanova	11.25 / 11.25
—.— / 1.20	„	11.15 / 11.20
—.— / 2.30	Lopar	10.10 / —.—
—.— / 2.40	„	10.05 / —.—
4.20 / 3.40	Rab	9.25 / 9.05
4.30 / 4.—	„	9.— / 9 —
4.55 / 4.25	Lun	8.35 / 8.35
5.— / 4.30	„	8.30 / 8.30
6.10 / 5.40	Veli Lošinj	7.20 / 7.20
6.20 / 5.50	„	7.10 / 7.10
6.30 / 6.—	Mali Lošinj*)	7.— / 7.—
6.40 / 6.10	„	6.50 / 6.50
7.30 / 7.—	NEREZINE	6.— / 6.—

*) Luka Sv. Martin.
Uvjetno pristajanje u Punto i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	RIEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl	4.15
4.50	odl	„	dol.	4.10
5.30	dol	Silo	odl.	3.30
5.40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.
Svaki utorak
6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
pr. p. dol. Rijeka 8.51 odl. 12.45 po p.

Broj 27. Pula, u četvrtak dne 4. jula 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodina ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. VI Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplat

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Posl. br. Pr. 33/12.
1

ODLUKA.

U Ime Njegova Veličanstva Cara!

C. k. Okružni kao tiskovni Sud u Rovinju vijećajući o predlogu mjestnog c. k. Državnog Odvjetništva dd. 22. 6. 12 Ss. 31/12-1 je

sudio

Sadržaj odlomka u članku „Nečuvena lopovština, od riječi „Pero nam zastaje" do riječi „razvitak iztruge" uvrštenom u tjedniku „Naša Sloga" br. 25 od 20. lipnja 1912 tvori objektivni učin prestupka predvidjenog u § 300 k. z.; potvrdjuje se izvršena zapljena, zabranjuje se daljnje širenje spomenutog tiskopisa naredjujući uništenje primjeraka zapljenjenih i objelodanjenje nazočne odluke u službenom listu „Osservatore Triestino" te u narednom broju spomenutog tjednika na prvoj strani.

Razlozi

Baveći se izbornim listinama za saborski izbor u Puli grdjenjem i porugivanjem, prikazivanjem neistinitih ili izopačenih stvari nastoji se dražiti druge na mržnju i prezir proti c. kr. poreznom uredu u Puli te njemu dodijeljenim osobama.

C. k. Okružni sud, odio V.

U Rovinju, dne 23. juna 1912.

Covaz m. p.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 27. junija 1912.

Obrambeni zakoni.

Nakon dugotrajnih razprava u vojnom odboru pak u zastupničkoj kući, prihvaćeni su konačno ovoga čedna obrambeni zakoni ili vojna reforma. Stojalo je to i vladu i zastupnike velikoga truda, silnoga napora i težkih žrtava. Nije bilo šala, gdje se radi o stotinam hiljada cvieta mladeži sviju naroda Austro-Ugarske i o stotinam milijuna krvavo zasluženog novca, koj se ima doprinašati od strane državljana za obranu i ojačanje monarkije.

U ugarsko hrvatskom saboru u Budimpešti natezala se je vlada sa državnim zastupstvom radi te reforme skoro godinu dana i nije mogla vladine osnove o obrambenoj reformi redovitim putem riešiti, već se je morala poslužiti silom ili nasiljem, da osnovu pretvori u zakon. Nasilno je postupala sa opozicijom i nasilno istu odstranila, te nečuvenim ili neobičnim u parlamentu načinom od svojih pristaša dala je potvrditi vladinu osnovu.

Kod nas se nije doduše vlada poslužila ni silom ni nasiljem već nešto blažim ili parlamentarnijim načinom. Izjavila je naime na usta ministra nutarnjih posala, koji zastupa bolestnog ministra predsjednika, da će si ona inače pomoći znati, ne bude li htio parlamenat glasovati za vojne osnove. Zagrozila se je dosta jasno i očito zastupstvu, da će ga poslati doma i da će onda bez zastupstva i parlamenta riešili vojne osnove.

Težko bi bilo išlo, jer bi bio takav korak ne samo nasilan, nego i neustavan, ali vlada pozna svoje ljude, svoje pristaše u parlamentu, te je znala, da će i sama grožnja blagotvorno djelovati na takozvane vladine stranke. I pogodila je.

Nakon njezine izjave prekinuše rusinski zastupnici sa obstrukcijom, a druge više manje ratoborne stranke ili pobacaše oružje ili ga sakriše.

U 15—20 dana nakon vladine izjave stalo se najprije raditi u vojnom odboru, pa u zastupničkoj kući upravo parnom silom. U dugotrajnim sjednicama u vojnom odboru i u zastupničkoj kući razpravljane su i prihvaćene vojne reforme tako brzo i tako naglo, da se tomu valjda nije ni sama vlada nadala.

Kako već javismo u prošlim brojevima ovoga lista, služit će od sada 80 po sto vojnika monarkije samo dvie godine, dočim će preostalih dvadeset postotaka služiti tri i četiri godine. Tri godine služiti će svi pripadnici konjaničkih pukovnija i neznatni broj pješadije, dočim će pripadnici ratne mornarice i nadalje služiti četiri godine.

Proti četiri godišnjoj službi mornara kod ratne mornarice govorili su mnogo i žestoko zastupnici južnih zemalja ističuć veliku nepravdu, koja se time nanaša našim pokrajinama na jugu. Nu uzaludno bijahu svi govori, sve grožnje i svi dokazi, vladu, dotično ratno ministarstvo ostalo je kod svog zahtjeva znajući da ima za sebe velike stranke parlamenta i oslanjajuć se na jur prihvaćeni zakon u Budimpešti, na kojem zakonu se ne smije niti piknje mienjati.

Mi smo u posljednjem broju priobćili zahtjeve naših zastupnika, koji bi imali služiti kano odšteta našim vojnicima ratne mornarice za četirigodišnju službu kod mornarice. Naši se zastupnici nadaju, da će većina zastupničke kuće privoliti na te opravdane zahtjeve i tako zakonom prisiliti vladu, da ih onda takodjer provadja ili vrši.

Na dokaze i prigovore naših zastupnika proti četiri godišnjoj službi kod ratne mornarice, odgovorio je ministar za zemaljsku obranu, da ratna mornarica mora uzimati kao vojne obvezanike u prvom redu najsposobnije ljude, koji su priviknuli moru. Neizvediv je predlog, da se ljudi iz svih krajeva monarkije prema nekom razmjeru unovačuju za mornaricu, jer se u ozbiljnom slučaju ne bi lahko mogli pozvati pod oružje ovi ljudi iz udaljenih krajeva monarhije. Da medjutim kasniji povratak pomorske momčadi k njihovu gradjanskom stanju ne bude tako osjetljiv, obratila se je pomorska uprava na odnosna središnja mjesta u svrhu, da se u buduće obezbiedi materijalna pomoć ne samo podčastnicima nego takodjer momčadi bez čina.

Spomenuvši pogodnosti, što ih vojna uprava pruža sa dopustima u doba žetve, kao i kod vježba u oružju, ministar je na pokon umolio kuću, da primi obrambenu reformu.

Privremeni proračun.

U sjednici od četvrtka, nakon što bijaše prihvaćena osnova za zemaljsku obranu — prešlo se je odmah na raspravu vladine osnove o privremenom proračunu. Ta je razprava prekinuta radi sokolske svečanosti u Pragu i radi blagdana, te će se nastaviti i valjda svršiti u utorak ili u sriedu.

Radi se, kano obično pred ljetnim praznicima punom parom, te će sjegurno zadnjih dana zastupnička kuća primiti mnogo manje važnih zakonskih osnova i predloga.

Ljetni praznici imali bi započeti već 6. ili 7. julija, te će trajati tamo do polovice oktobra. Mjeseca septembra imale bi se sastati delegacije i većina zemaljskih sabora.

Izložba goveda u Kastvu.

Dne 18. pr. mj. bila je u Kastvu izložba i nagradjivanje goveda, kako smo u posljednjem broju ukratko javili. Drago nam je, da se u pogledu marvogojstva u onom kraju pokazuje napredak. To ima pomena osobito radi prodaje mljeka u Rieku, Volosko i Opatiju. Najbolje je, da damo na znanje zapisnik o tom nagradjivanju, kojega smo primili od prijateljske ruke, sastavljen u Kastvu, dne 18. junija 1912.

Predmet: Predjelna izložba za okružje gospodarske zadruge u Kastvu.

Prisutni: Sa strane pokrajinskog gospodarskog Vijeća gosp. Ivan Comandich, zemaljski veterinar; sa strane zemaljskog odbora gosp. dr. Ivan Cucovich, ravnatelj pokrajinskog gospodarskog zavoda; sa strane c. kr. Namjestničtva gosp. Aleksander Staubinger, c. kr. nadzornik živinogojstva; od gospodarske zadruge u Kastvu Srdoč Mate i Brnčić Mate, odbornici zadruge.

Prisutni su nadalje: sa strane gospodarske zadruge gosp. Ivan Carlavaris; sa strane c. kr. Namjestničtva gosp. Lah Jakob, c. kr. pristav zemaljskog kulturnog nadzornika; sa strane pokrajinskog gospodarskog Vijeća gosp. Anton Fontanot, tajnik istog vijeća i g. Rikard pl. Marochino, c. kr. kot. veterinar u Voloskom te kao zapisničar gosp. Žic Nikola, tajnik gospodarske zadruge.

Povjerenstvo izložbe sastojalo se je od petorice na početku imenovane gospode, koji si izmedju sebe izabraše predsjednikom g. Aleksandra Staubinger.

Pregledav rečeno povjerenstvo sva dovedena goveda i izabrav izmedju istih najbolje, došlo je do slijedećeg razdiljenja i nagradivanja:

U pod odjelu A nije bilo dopeljano nikakvog bika niti bičića, kojeg bi se bilo moglo nagraditi, te se je stoga sa iznosom od odjela A opredjelilo 2 treće nagrade, svaka po K 35 — i 3 četvrte nagrade po K 20 — u pod odjelu C.

Nagrade pod odjela B bile su podjeljene i to:

Po 50 K Mate Matetić iz Sarsoni 113; po 30 K Ivan Šarola iz Sarsoni i Josip Mladenić iz Brnasi 1; po 25 K Frane Perčić iz Puži i Frane Batuć iz Puži.

Pod odio B bile su podjeljene nagrade i to:

Po 80 K Ivan Carlavaris iz Kastva 105; po 60 K Ivan Mladenić iz Sarsoni; po 35 K Marija Jardas iz Brnčići, Josip Fran iz Rubeši, Josip Puž iz Puži i Frane Primc iz Jurdani 62; po 20 K Jugo Frane z Brnasi, Anton Mihelić iz Brnasi 26 i Josip Grgurina iz V. Brguda 111.

Pod odio D sa iznosom od K 100 doprinešenih sa strane občine Kastav i ove gospodarske zadruge bilo je odredjeno 15 nagrada i to dobiše po 10 K Benaš Jelena iz Marčelj 124, Crnjarić Josip iz Jurdani 23, Širola Mate iz Sroki 101, Kinkela Frane iz Zvoneće 15 i Marčelja Marija iz Marčelj 16, a po 5 kruna dobiše Host Josip iz Marčelj 99, Valenčić Antun iz Blažići 88, Mulac Ivan iz Zameta 3, Srdoč Vinko iz Srdoči 21, Srok Josip iz Sroki 62. Ružić Andre iz Spinčići 57, Marčelja Mate iz Marčelj 60, Afrić Josip iz V. Brguda 62, Srok Ivan iz Sroki 40 i Ružić Josip iz Marčelji 61.

Na izložbu je bilo dopeljano u svemu 132 komada goveda i to: 4 bika, 62 krave, junica ili telica 66 komada.

Sa strane povjerenstva opaža se, da je današnja izložba bila mnogo bolje zastupana i posjećena nego li ona prije dvije godine, koli u broju goveda toli u kakvoći istih.

Opaža se nadalje, da imade znatni broj dobro uzgojenih mliječnih krava, nu nasuprot opaža se, pomanjkanje uzgajanja mladih bikova.

Moglo se je vidjeti znatno poboljšanje kod junica i telica, kojih je bio na izložbu priveden lijepi broj i uvidja se povoljni uzgoj budi na broju koli i na vrstnoći istih.

Povjerenstvo preporuča slavnom gospodarskom pokrajinskom Vijeću, da bi u okružje ove zadruge izvohlo dati dovoljan broj naskočnih bikova, obzirom na veliki broj krava, što ih imade ovdje i iz razloga, da se obstojeće bikove ne uništava prenaglo, buduć moraju imati previše naskoka.

Sa strane pokrajinskog gospodarskog Vijeća u Poreču bilo je dano na razpolaganje za ovu izložbu K 550 —, od kojih K 500·— bilo je podieljeno za nagrade, a ostalih 50 K predalo se je gospodarskoj zadruzi u Kastvu, glede priredbe podmirbe troškova za obdržavanje izložbe.

Pročitano i podpisano:

Fontanot v. r. I Comandich v. r. medico veter. prov. Alexander Staubinger v. r. veter. ispetore. Dr. Cucovich v. r. per la Giunta Provinciale. Jakob Lah v. r. Matej Srdoč v. r. Ivan Carlavaris v. r. N. Žic v. r. zapisničar.

Opaska uredničtva: Od gore podpisane gospode: Fontanot je tajnik zemaljskoga vijeća. Podpisao je samo svoje ime, bar nije ni amo ni tamo. Gospodin Comandich (nekada Komandić) i gosp. Cucovich (u Ritomečah: Kukovič) i g. Staubinger našli su potrebito, da svoj službeni položaj označe u talijanskom jeziku, kao službenici jedne pokrajine, koja je pretežno slavenska i u kraju kao Kastav, gdje je narod cieli one obćine isključivo hrvatskoga jezika. Dobro je znati i to od spomen te gospode.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Proslava narodnog bladgdana u Puli. *U nedjelju svi u vrt Narodnog Doma.* Poticajem ovdašnje podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru biti će u nedjelju dne 7. julija 1912 u vrtu Narodnog Doma veliki koncert uz sudjelovanje svih slavenskih društava u Puli u proslavu Narodnog blagdana a u korist hrvatskih škola u Puli.

Početak je od 5 sati po podne pa do ponoći; ulaznina 50 para; koncertirat će glazba c. i kr. ratne mornarice.

Kod svake prilike kadgod se radilo o našoj miloj materinskoj rieči, podavao je naš narod veliku važnost toj potrebi u Puli — našim školama — čime je dokazao svoju budnu sviest i žarku ljubav do napredka i prosvjete u svom materinom jeziku. Nema dvojbe, da će to pokazati i u nedjelju svojim velikim brojem kod proslave Narodnog blagdana u slavu naših prvih prosvjetitelja Sv. Cirila i Metoda, koji su pred više od tisuću godina naučali naš narod u njegovom materinskom jeziku, pisali slavenske knjige i širili svetu nauku napredka i prosvjete u narodnom jeziku. Od njihova doba amo neprestance sapinju nas okovi protivnika, koji nam krate i svakojako prieče naš razvitak u svojem narodnom jeziku, ali je naš narod sve do danas uza sve protivštine vlastodržaca junački izdržao borbu za narodni obstanak i materinsku rieč.

Ako ta borba još nije prestala, to nam mora biti još većim poticalom u borbi do konačne pobjede naših narodnih ideala, a koji će nam se ostvariti jedino kad budemo zadojeni čistom i pravom narodnom prosvjetom, koju ćemo postići samo brižnim njegovanjem materinske rieči. Da pak duboko osjećamo tu težnju, ne smijemo propustiti ni proslave Narodnog blagdana u nedjelju dne 7. t. mj., da dostojno proslavimo spomen na prosvjetitelje svih Slavena, naše apoštole sv. Cirila i Metoda.

Izbor zemaljskog zastupnika u Puli. Po privatnim viestima mi smo javili u zadnjem broju, da bi se novi izbor zemaljskog zastupnika za treći izborni kotar grada Pule imao obaviti dne 28. t. mj. Sada pak čitamo u nekim novinama, da će taj izbor biti 1. oktobra t. g. Tu viest bilježimo kano kroničari, dok službeno o tome do sada nije još ništa odredjeno.

Vrlo simptomatično. Ovih dana premješten je službeno u Volosko kancelista na sudu u Vodnjanu g. Egidij Dongetti, koji tamo dugo godina bezprikorno služi a ujedno je i domaćina. Taj premještaj je vrlo simptomatičan. G. Dongetti je iz Vodnjana, ali ima u očima talijanske istarske kamorre (činovničke i gradjanske) tu neoprostivu pogriešku što liepo govori i piše hrvatski i nije neprijatelj našega jezika, dapače se rado njime služi, a uz to vrlo ljubi naš zapušteni narod, koga je u Vodnjanu bratski svakom zgodom sureteo i upućivao. Sve to je bilo zazorno službenoj i neslužbenoj kamorri, te mora sada seliti iz rodnog mjesta. S njime odilazi iz Vodnjana jedini činovnik na sudu, koji je poznavao hrvatski jezik.

G. Dongetti neka pregori i tu žrtvu kao što je znao pregoriti i druge, te neka bude uvjeren, da će u novoj postojbini naći dovoljno utjehe za taj kamorin udarac, tim više, što će u Volosko naći iskrenijih drugova i prijatelja, koji će ga brzo obljubiti, što njegova čestitost i zaslužuje, a na što upozorujemo tamošnje rodoljube.

Još jedan u zatvoru. Prošloga tjedna bio je zatvoren u savezu sa kradjama i prevarama na občini puljskoj Lodovico Selles, inkasator stanarinskog novčića, plina i vode.

Novi upravitelj policije. Sa prvim t. mj. nastupio je kao šef ovdašnje policije novoimenovani za to mjesto g. dr. Mlekuš, na mjesto g. Ostia, koji je premješten u Trst.

Ližnjanski delegat i njegov pečat. Mi smo nedavno na ovom mjestu upozorili vladinog povjerenika za občinu Pula presvj. g. baruna Gorizzuttia na ližnjanskog delegata Blaža Garbina i rekli kako nije častno po g. baruna, da imade za svog konfidenta jednog Blaža Garbina, koji je mogao biti konfindent samo jedne kamorre. Ta naša opomena ostala je bezuspješna, jer Blaž Garbin još vrši službu delegata u Ližnjanu i ponosno se podpisuje uz pečat, na kojem je *svjezda sa pet trakova* a oko nje napis „Delegazione Comunale di Lisignano".

Gosp. barun Gorizzutti-u na sve to opažamo ovo: uz ovakovu zviezdu držali bismo ispod narodne časti da bi se postavio hrvatski napis, pak da se uz takav još podpisuje jedan Blaž Garbin; a drugo vrlo nepovoljno mnijenje o Vama napastuje naš narod ovdje, dok imate za konfidenta jednoga Blaža Garbina.

Voloski kotar:

Narodna Zajednica za Istru u Voloskom Opatiti uredila je po malo svoje poslovanje te se može svatko na nju obrnuti za bilo kakove informacije. Društvena se pisarna nalazi za sada u „Villi Dalibor", a upravitelj kancelarije se nalazi u uredu svaki dan od 4 i pol do 6 i pol sati.

Poslovni odbor centralnog odbora imade redovito svoju sjednicu svakog četvrtka od 5 do 6 sati popodne, jedino prvog četvrtka u mjesecu od 4 do 5 sati.

Cijeli se centralni odbor (koji sastoji od 30 članova) sastaja redovito na sjednicu svakog prvog četvrtka u mjesecu od 4 do 5 sati popodne i to za sada u velikoj dvorani Narod. Doma u Voloskom.

„Pučka knjižnica" u Voloskom, koja se nalazi u prostorijama društva „Bratimstvo" (Nar. Dom I. pod), imade sada 98 članova i to 45 muških i 53 ženskih.

Broj članova narastao je u prošlom mjesecu (juniju) za 9 njih i to 4 muških i 5 ženskih.

Od ovih 98 članova izposudilo je u mjesecu juniju njih 60 (i to 21 muški i 39 ženskih) svega 164 knjige (42 više nego u mjesecu maju) Čitaoci bijahu većinom mladići i djevojke od 15 do 30 godina i to iz Voloskoga, Opatije, Matulja, Frančića i Mihotića.

Knjižnica je otvorena svake nedjelje od 9 i pol do 11 sati. Za svaku se knjigu plaća 4 fillira. Knjigu može izposuditi svatko, tko se upiše i plati za to 10 fil.

Kot. bolesnička blagajna u Voloskom obdržavala je u nedjelju dne 23. junija od 10 do 12. sati ovogodišnju glavnu skupštinu, na koju je pristupio veliki broj delegata. Skupštinom je ravnao dosadanji predsjednik g. dr. M. Trinajstić, koji je u ime upravnog odbora podao obširni izvještaj o poslovanju kroz ovu zadnju društvenu godinu, poregnuo za računima prijašnjih godina i na temelju statistike dokazao, da ova godina ne zaostaje za prvašnjim ni u čemu. Osvrnuo se na prigovore i podvale osobito sa protivničke strane te je nastojao pobiti te prigovore.

U ime revizionalnog odbora izvjestio je g. dr. Janežić te izjavio, da je taj odbor pregledao sve račune i našao ih u potpunom redu te predlaže, da ih skupština odobri i dade odboru absolutorij.

Razvila se zatim prilično živa debata o djelovanju blagajne, o izvještaju odbora te osobito o prigovorima sa raznih strana. Pozivalo se na odgovornost upravni odbor, a i revizionalni, osobiro prisutnoga člana toga odbora socijalistu g. Jakovca, koji je kušao sebe i svoga druga Skolbu oprati, a napasti upravni odbor poradi nemara u utjerivanju prinosa.

Skupština je glasovala absolutorij prijašnjoj upravi a zatim se je izabralo novu upravu i to najprije upravni odbor, zatim revizionalni i napokon obranički sud.

Jednoglasno bili su izabrani u te odbore članovi, koji su bili kandidirani dogovorno od svih delegata iz čitavog kotara.

Iza toga prešlo se je na eventualija ili na možebitne predloge i pripomke.

Kod toga se je prijavilo za riječ više govornika, koji su više toga predložili i preporučili novomu odboru. Najvažniji je svakako zaključak, da se svaka tri mjeseca drži po jedna izvanredna skupština i tako svaku važniju stvar zajedno sa delegatima riješi. Tako će imati delegati prilike, da iznesu na skupštini želje i pritužbe svojih izbornika a i odbor će imati manje odgovornosti za svoje čine, ako ih bude sporazumuo s delegatima provodio. Opazilo se, da imadu društvena pravila više manjkavosti, koje će trebati popravka. Uopće će se morati koješta promjeniti i poboljšati u poslovanju ove bolestničke blagajne.

Koliko naknadno doznajemo, konstituirao se je upravni odbor ove kotarske blagajne ovako: predsjednik g. Nikodem Gržetić, namještenik kod dionička društva „Quarnero" u Voloskom, podpredsjednik g. Milan Kundić, trgovac i posjednik, odbornici su ovi: Petar Mandić, trgovac, Ivan Ivančić, profesor, Baša Ernest, odvj. činovnik, Srdoč Šime, radnik, Vuković Josip, stol. pomoćnik, Štenta Anton, nadglednik radnika i Zdrahal Norbert, činovnik kod kurkomisije.

Narodni blagdan u sv. Mateju. Pišu nam odanle: Najmladje društvo u Kastavštini je naše društvo „Pučka Čitaonica Halubljan". Od početka svoga ona daje svake godine par zabava. Ove se godine priredilo dvie u svakom pogledu liepe i uspjele. Naumila je sada dati dne 7. srpnja ples u korist Družbe sv. Cirila i Metoda i ujedno proslaviti dulično narodni blagdan.

Ne će uzmanjkati tamburanje, ni pjevanje. Sakupljati će se na razne načine milodare za Družbu. U predvečerje paliti će se kriesove, a u jutro velikog blagdana biti će svečana sv. misa, a čitavo mjesto bit će okićeno narodnim zastavama.

U kom. maloj realnoj gimnaziji u Voloskom-Opatiji, u kojoj se početkom školske godine 1912/13. otvara IV. razred održat će se prijamni ispiti za I. razred dana 8. i 9. jula i 16. i 17. septembra o. g. od 8 do 12 sati prije podne. Isti će se dan obaviti i upisivanje.

Dana 7, 8. i 9. jula od 9 do 12 sati biti će izložene u zavodskoj radionici uče ničke radnje na ogled roditeljima i prijateljima učenika ovoga zavoda.

Pazinski kotar:

Iz Žminja. Ovdje se ima popuniti mjesto pošte meštra, pošto je sadašnji pošte meštar premješten nekamo u Furlaniju. Nije nam poznato, koliko je molitelja za to mjesto i koje osobe se natječu. Doćukalo se ipak, da se nalazi medju natjecateljima i neki M., kojega preporučuju osobito toplo pazinski Talijani, što ga ne može ni malo u našim očima preporučiti.

Talijanima je slobodno u talijanskim mjestima namještati svoje zemljake i istomišljenike, al im ne smije biti slobodno preporučivati ili namještati svoje ljude i svoje namještenike u čisto hrvatskim mjestima, kao što je Žminj i ova občina, u kojoj imade talijanskih obitelji toliko, da ih može na prste jedne ruke prebrojiti.

To je stanje stvari dobro poznato i g. ravnatelju pošte i brzojava u Trstu, poriekom Pazincu, te ne vjerujemo, da bi on htio hrvatskomu narodu narinuti za pošte meštra Talijana — pa znao taj za silu lomiti koliko toliko hrvatski.

Takav pošte meštar ne bi mogao valjano vršiti svojih dužnosti, nit bi mogao biti zadovoljan on niti stranke, koje imadu danomice posla s poštom, a u takovom slučaju nebi stalno imalo odavle mira ni ravnateljstvo pošta i brzojava.

Porečki kotar:

Iz Livada. U nedjelju dne 23. pr. mj. držao se na Livadama politički sastanak. Svrha mu je bila veoma važna, pa neće biti s gorega, da vam o tom par rieči saobćimo. Radilo se o regulaciji Mirne te o dijeljenju oskudičnih podpora:

Sastanak je pripravio g. Nežić, učitelj. Pohrlilo je sve što je našega i što je interesiranoga kod regulacije. Bilo je oko 800 ljudi, ponajviše iz občine oprtaljske, a bilo ih je i iz Kaštelira, Kaldira, Sovinjšćine, a dapače i nekoji iz buzetske i bujske občine. Predsjednikom bude izabran vlč. g. Šime Červar. O samom zakonu o regulaciji Mirne kao i o poduzetim koracima kod kot. poglavarstva u Poreču, kod c. kr. namjestničtva i zem. odbora govorio je g. Ivo Sancin. Zakon je stvorio dogovorno sa vladom stari istarski sabor. Ukupni trošak za uredjenje mirne proračunan je na okolo 3 milijuna kruna. 50 po sto od toga daje vlada, 20 po sto provincija, a 30 po sto okolo 900.000 K imadu da plate poreznici i to u 9 obroka, počam od g. 1909.

Po tome je ogroman dio udaren na poreznike. Uzmemo li u obzir sveopću siromaštvo i zaduženost našega naroda, pa zle godine, to je gornji iznos za njega ne samo prevelik nego i ubitačan.

Najljepše je pak to, da je zakon stvoren pred 4 godine, a mnogi naši nisu o tome ama ništa znali, pa nisu pravili nikakova rekurza. Talijanska su gospoda dukako to željela, pa su nekako skrivali sam zakon, e bi osujetili rekurze interesanata. Dokazom je to, da občine nisu ništa javljale občinarima, a prva je pri tom občina oprtaljska. Čudimo se, da se bar načelnik dr. Pesante nije ništa za to brinuo. Taj načelnik je i narodni zastupnik, pa bi morao gledati za dobrobit svojeg pučanstva. Ali da! To nije običaj kod Talijana. Oni spasavaju narod te štite interese pučanstva izkrivljivanjem izbornih listina i kupovanjem.

Najednom dobe ljudi plateżne naloge.

Gg. Červar i Nežić bili su kod. zemaljskog odbora i na kapetanatu u toj stvari, a su gosp. Sancinom i na namjestničtvu, te su tu stavili razne predloge s obzirom na regulaciju, da se postotak od 30 po sto što ga imadu platiti poreznici snizi, a vlada i provincija neka povise svoj postotak, neka se produlji rok plaćanja od 9 na 20 godina, a prvi obrok neka pade na godinu, kad započne radnja u pojedinim občinama, a ne na god. 1909. Neka se sve čestice pregledaju, pa neka budu više taksirane one, koje će od regulacije imati veću korist. U tom je smislu bila predložena i jednoglasno primljena resolucija, koja se ima poslati na c. kr. namjestničtvo, na c. kr. poglavarstvo u Poreču, na sve zastupnike i na zem. odbor.

Nakon toga povela se je riec o razdijeljenju oskudičnih podpora, te se je o tome stvorila rezolucija, kojom se zahtjeva, da se u odbor ra razdjeljenje oskudične podpore postavjaju naši pouzdanici, da bude moguća kontrola te pravedna razdioba i da se predusretne zloporabama.

Nakon toga progovorio je još g. Sancin o gospodarstvu i rastumačio ljudima, kako imadu sada da rade kod loza.

Napokon je g. Červar progovorio o narodnom blagdanu, čime je svršila ta lijepa i zanimiva skupština.

Vabriško društvo za štednju i zajmove obdržavat će 14. o. mj. svoju glavnu skupštinu u Vabrigi.

Interpelacija

zastupnika prof. Matka Mandića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gosp. ministra trgovine.

Kod parobrodarskog društva austrijski Loyd bila je austrijska vlada u zadnjim decenijima opetovano prisiljena, da promjeni odnosna ravnateljstva radi teških zloporaba.

Mjenjale su se osobe, ali sistem ostao je stari, ako ne gori.

Sadašnje na čelu austr. Lloyda nalazeće se skroz i skroz židovsko ravnateljstvo ne poštuje ni društvenog statuta niti obveza preuzetih pramа vladi u odnosnoj pogodbi, premda ga vlada bogato nagradjuje i protežira.

Sadašnji ravnatelj tog parobrodarskog društva bio je, premda je inostranac i k tome još madjarski židov, nametnut društvu od banke „Union“, koja posjeduje najviše društvenih akcija. Austrijska vlada, koja nije imala niti pojma, kakvu pogibeljnu djelatnost će razviti taj čovjek kao generalni ravnatelj, pristala je dobroćudno i potvrdila njegovo imenovanje.

Taj generalni ravnatelj bješe imenovan sa plaćom, kakvu ni jedan austrijski ministar niti poklisar nije uživao. Dapače — nečuveno u analima najvećih svjetskih poduzeća — bila mu je zagarantovljena tantiema od 1, i pol po sto od cijelog bruttodohodka rečenog parobrodarskog društva.

Ako dakle iznosi n. pr. godišnji bruttodohodak 18 milijuna i ako se n. pr. — što nije izključeno — jednom godišnju bilancu zaključi sa deficitom od 2 milijuna, tada taj generalni ravnatelj dobiva i u toj godini tantiemu od 270.000 K.

Kod svih većih poduzeća na kraju i na moru, koja rabe parnu silu, igra u godišnjoj bilanci najveću ulogu nabava ugljena.

Pošto se pako, kao što je općenito poznato, nabavlja ugljen u Engleskoj i pošto — kako je također općenito poznato — Englezi, koji što se tiče trgovačke prakse vriede kao majstori cijelom svietu, kod prodaje većih kvantiteta ugljena davaju providbu od 4 po sto i pošto uporaba ugljena kod austr. Lloyda iznosi na godinu preko 400.000 tonelata sa popriečnom cijenom od 25 K po tonelati, predstavlja vriednost kod Lloyda svake godine konsumiranog ugljena svotu od 10 milijuna kruna. 4 po sto providbe iznosi 400.000 K, ali uzprkos pomnome pregledu bilance, nije ta providba u nijednoj rubrici zabilježena.

Sadašnji generani ravnatelj prisilio je društvo, da uzme ravnatelja arsenala sa godišnjom plaćom od 40.000 kruna i tantiemom k tome, premda je dotična osoba Amerikanac i prema tome inostranac. I ova činjenica stoji u drastičnom protuslovju sa odnosnim sa vladom sklopljenim ugovorom i čini utisak, da se za popunjenje tog toli važnog mjesta nije moglo naći sposobne osobe medju mnogobrojnim inžinirima c. i kr. ratne mornarice, stabilimento tecnico u Trstu i samoga Lloydovog arsenala.

Za glavnog inšpektora strojevodja imenovao je sadašnji generalni ravnatelj jednog bivšeg trećeg strojevodju, mladu i neizkusnu i za tu službu sasma nesposobnu osobu, koja si je odmah iza nastupa svoje službe nakopala općenito ogorčenje i mržnju sa strane svih Lloydovih strojevodja tako, da su nekoji njegovih kolega voljeli prije dobe ići u zasluženu penziju, nego da se izlože pogibelji, da počine kakav delikt ili da u samoubojstvu traže umirenje, kako je to učinio onaj siromašni drugi strojevodja imenom Stafuzza, koji se je prošli mjesec utopio u istarskim vodama prije nego li je prispio u Trst, gdje ostavlja siromašnu udovicu sa dvoje djece.

Upitana od raznih novinara, zašto si je njezin suprug uzeo življenje, odgovorila je udova Stafuzza, da se je njezin suprug utopio, jer nije mogao više podnašati ona neprestana i nečuvena proganjanja od strane inšpektora strojevodja.

U svrhu, da uzmogne rečenom inšpektoru dati mjesto, ponizio je generalni raznatelj jednog bivšeg inžinira c. i kr. ratne mornarice, koji je vilo štovan rodoljub i radi svoje izobrazbe i uzornog postupanja kod svih bio obljubljen, te ga preko noći učinio podredjenim svojeg Benjamina.

Govori se, da je novoimenovani inšpektor bio uzet u službu Lloyda obzirom na nekoje dvojbene poslovne odnošaje u kojima je stajao sa generalnim ravnateljem, kad je ovaj bio komercielni ravnatelj kod društva „Adria“ na Rijeci

Sadašnji generalni ravnatelj poslao je množinu poštenih i sposobnih činovnika u penziju time, što ih je proglasio bolestnima, te ih podučio, da si dadu izdati krive liječničke svjedočbe.

Ova omražena i nečuvena njera imala je za posljedicu, da se je penzijski fond približao rubu propasti, našto je momčad, kad je uvidjela, da je u pogibelji njezin sa tolikim trudom kroz godine sabrani plod, počela groziti sa generalnim štrajkom.

Pošto se ovo teško pitanje raz-

Interpellanza

del deputato prof. Matko Mandić e consorti a Sua Eccellenza il ministro del commercio.

La società di navigazione del Lloyd Austriaco si vide negli ultimi decenni ripetutamente costretta di cambiare causa gravi abusi le relative direzioni.

Si cambiarono le persone, ma il sistema rimase il vecchio, se non peggiore.

L' attuale Direzione ebrea, che si trova a capo del Lloyd austriaco, non rispetta nè gli statuti della società nè gli obblighi contrattuali assunti verso il Governo, dal quale viene così lautamente compensata e favorita.

L' attuale direttore generale di questa società di navigazione, sebbene è estero e per aggiunta anche ebreo, venne imposto alla Società dalla banca Union quale maggiore detentrice delle azioni. Il Governo non immaginando quali nefaste gesta quest'uomo quale direttore generale potrà estrinsecare annuì benevolmente e confermò la di lui nomina.

Questo direttore fu assunto con una paga, che nessun ministro o ambasciatore austriaco mai ha goduto. Altresì — caso unico negli annali delle maggiori imprese mondiali — gli venne assicurato l' 1 ½% di tantieme sull' intero brutto incasso della società di navigazione.

Per cui se p. e. il brutto incasso annuale ammontasse a 18 milioni di Corone e se p. e. ciò che non è escluso — un'annata la società chiudesse il suo bilancio con un deficit di 2 milioni di Corone, questo direttore generale percepirebbe ciononostante anche in un tale anno la tantieme di Cor. 270.000.

Presso tutte le imprese per terra e per mare, che vengono condotte con forza motrice a vapore, è di grandissima importanza pel bilancio l' acquisto dei carboni.

Siccome poi è generalemente notorio, che il carbone viene acquistato in Inghilterra e siccome è pure generalmente notorio, che gli Inglesi, i quali per quanto risguarda l'espezenza di negozianti valgono quali maestri di tutto il mondo, accordano nelle vendite di maggiori quantità di carbone un provvigione del 4%, e siccome il consumo del carbone presso il Lloyd austriaco ammonta a oltre 400.000 tonnellate all' anno con un valore medio di Cor. 25 per ogni tonnellata — il carbone consumato dal Lloyd rappresenta ogni anno un valore di 10 milioni. La provvigione del 4%, su tale importo ammonta a Cor. 400.000, importo questo, che nonostante una accurata ispezione del bilancio non si trova registrata in nessuna rubrica dello stesso.

L' attuale direttore generale impose alla società di assumere un direttore dell' arsenale con un emolumento annuo di Cor. 40.000 e con una tantieme sebbene il relativo signore sia un americano e quindi un estero. Anche questo fatto sta in drastica opposizione col relativo contratto stipulato col Governo e fa l'impressione, che per la copertura di un posto sì importante non si poteva trovare persona addatta fra i numerosi ingegneri dell' i. r. marina di guerra, dello Stabilimento Tecnico in Trieste e dello stesso arsenale del Lloyd.

Il presente direttore generale assunse in qualità di capo ispettore dei macchinisti un ex terzo macchinista del Lloyd stesso, una giovane ed inesperta persona, la quale si è subito attirata un generale disprezzo ed odio da parte dell' intero corpo dei macchinisti. Tant'è vero, che molti suoi colleghi preferirono andare anzitempo in ben meritata pensione onde non esporsi al pericolo di commettere qualche delitto o pure di cercare la consolazione nel suicidio, come lo ha fatto il povero secondo macchinista Stafazza il quale l'altro mese pose fine alla sua vita annegandosi nelle acque istriane prima di arrivare a Trieste, ove lascia una povera vedova con due creature.

Interpellata da diversi giornalisti perchè il di lei marito si è tolta la vita, la vedova Stafuzza rispose, che il di lei marito si è suicidato perchè non poteva più oltre sopportare le continue ed inaudite persecuzioni da parte del sopradetto capo ispettore.

Per dar posto a quel capo ispettore, il direttore generale volle umiliare un ex-ingegnere dell' i. r. marina di guerra, un distintissimo patriota e da tutti ben voluto per la sua coltura elevata e modi esemplari, facendolo di punto in bianco subalterno del suo favorito.

Si vocifera che il nuovo capo ispettore venne assunto al Lloyd mercè una incerta relazione d' interessi che lo legava al direttore generale, quando questi era direttore commerciale dell' Adria in Fiume.

Il presente direttore generale mandò un considerevole numero di questi e bravi impiegati in pensione istraindoli di farsi rilasciare falsi attestati medici.

Questa odiosa ed inaudita misura ebbe per effetto, che il fondo pensi-

pravljalo baš za vrieme aneksije Bosne i Hercegovine, koja je imala za posljedicu mobiliziranje naše vojske na granicama Srbije, došla je vlada, čim je upoznala dalekosežnost i posljedice ovog dogodjaja, penzijskom fondu u pomoć time, što mu je osjegurala godišnju subvenciju od pol milijuna, te time spasila društvo od gotove propasti.

Radi pogibelji propasti penzijskog fonda, očekivalo se je, da će se generalnog ravnatelja predati državnom odvjetničtvu isto tako, kako bi se izručilo državnom odvjetničtvu svakog gradjanina, koji bi pred navještanjem rata kod kuće izazvao obćeniti štrajk, ili da će se tog autokrata odstraniti od Lloyda.

To prisilno penzioniranje tolikih činovnika uzsliedilo je s namjerom, da se na njihovo mjesto metne nove činovnike u dvostrukom broju, nove ljude, koji nemaju pojma o pomorskoj trgovini, likvidirane ljude i oficire, ex-parvenù itd. sa plaćama od 4000 K unapried.

S druge strane bio je odbit jedan mlad čovjek, koji je poznavao četiri jezika, te molio za mjesto vježbenika; čovjek, kojeg su preporučili bivši ministar trgovine, njegova ekcelenca bečki kardinal, predsjednik Lloyda i razni državni zastupnici reć bi samo radi toga, što nije imao preporuke sa strane bogatih židovskih kapitalista.

Nama je dapače u tomu pogledu poznato, da je generalni ravnatelj izjavio naprama jednoj vrlo uglednoj osobi austrijskog Lloyda na odnosno pitanje sasma hladno, da zanj nemaju nikakve važnosti sve gornje preporuke. U drugu ruku pak znademo, da je g. generalni ravnatelj preporučio osobe, koje nemaju osobito častne prošlosti, osobe, koje su sakrivile težkih zloporaba i nečastnih čina.

Pod sadašnjim generalnim ravnateljem počinio je jedan glavni agent veliku prevaru, a ipak je bio pridržan u službi, premda nije nikada društvu nadoknadio štete.

Jedan drugi glavni agent bio je doduše suspendiran od službe radi kriomčarenja, nu kasnije opet uzpostavljen u službu obzirom na nekoje nečiste usluge, što ih je bio njegov brat svojedobno učinio Lloydu.

Jedan odjelni predstojnik počinio je pronevjerenje a odpušten je bio sa podpunom penzijom na preporuku neke vrlo ugledne osobe.

Neki capo-hangar, koji je bio tamkodjer počinio raznih pronevjerenja, držan je, pošto nije imao više negoli 9 godina službe, kroz cijelu godinu na dopustu radi bolesti i odpustilo ga se je sa penzijom, koja odgovara 10 godišnjoj službi.

Pred 3 godine ustanovilo se je kod Lloydove agencije u Carigradu, koju vodi neki barun, razne neurednosti. Mjesto, da se tog baruna izručilo sudu ili barem odpustilo, dalo se mu je odpravninu od 100.000 K.

Prošle godine bijaše zamoljeno po nalogu generalnog ravnatelja redarstveno ravnateljstvo u Trstu, da preko noći provede u privatnim stanovima Lloydovih poslužnika kućnu premetačinu.

Uspjeh tih premetačina vele da je bio posvema negativan a ipak nije momčad, koju se je na ovakav način vrijedjalo, dobila nikakve zadovoljštine za nanešene joj uvriede.

Da se rieši solidarnih i energičnih napadaja sa strane dioničara, predlagao je taj uzor-ravnatelj na generalnoj dne 1. junija t. g. obdržavanoj skupštini dividendu od 6 i pol po sto, koja pak stoji u protuslovju sa bilancom, u kojoj je cijeli Lloydov park bio procienjen sa 30 po sto više, nego li iznosi njegova prava vriednost.

Obzirom na gore navedene činjenice, koje se dadu dokazati, uslobodjuju se podpisani postaviti na Njegovu Preuzvišenost gosp. ministra trgovine slijedeći upit:

1. Jesu li Njegovoj Preuzvišenosti poznate gori navedene zloporabe i neurednosti kod parobrodarskog društva Austrijski Lloyd?

2. Što namjerava poduzeti Njegova Preuzvišenost, da se učini konac tim zloporabama?

Beč, dne 27. junija 1912.

(Sliede podpisi.)

oni stava per fallire, su di che il corpo di marina vedendosi minacciato il frutto di tanti anni risparmiato, minacciò lo sciopero generale.

Siccome questa grave vertenza si dibatteva all'epoca dell'annessione della Bosnia ed Erzegovina, la quale ebbe per conseguenza la mobilitazione del nostro esercito ai confini della Serbia, il nostro Governo misurando la portata e le conseguenze di questo avvenimento, venne incontro al fondo pensioni con ciò, che gli assicurò un'annuale sussidio di mezzo milione onde in tale guisa scongiurare lo sfacelo della società.

Per il minacciato falimento del fondo pensioni si attendeva, che il direttore generale venisse deferito alla procura di stato come ogni cittadino, il quale alla vigilia di una dichiarazione di guerra provoca nell'interno uno sciopero generale, verrebbe deferito alla procura di stato, rispettivamente che tale autocrata venisse almeno allontanato del Lloyd.

Il forzato pensionamento di tanti funzionari aveva lo scopo di assumere nuovi impiegati in doppia quantità, nuova gente, che è del tutto digiuna di commercio marittimo, gente liquidata, officiali, ex-parvenù ecc. con emolumenti die Cor. 4000 impoi.

All'incontro un giovine signore, che conosceva quatro lingue ed aspirava ad un posto di praticante, un signore che veniva raccomandato dall'ex ministro del commercio, da sua Eccellenza il Cardinale di Vienna, dal presidente del Lloyd e da diversi deputati alla dieta dell'impero, venne respinto probabilmente pel motivo, perchè non venne raccomandato da ricchi capitalisti ebrei. A noi perfino consta, che il direttore generale rispose ad una distintissima personalità del Lloyd ad analoga domanda, che se ne infischia di tutte le suddette raccomandazioni.

Ci consta pure, che il sig. direttore generale raccomandava persone, che non avevano un'onesto passato e che si erano resi rei di gravi abusi e di azioni disoneste.

Sotto l'attuale direttore generale un agente principale ebbe a commettere una grossa truffa, ma tuttavia fu mantenuto in servizio, nè ha mai risarcito la società.

Un altro agente principale venne bensì sospeso per contrabbando, ma fu poi ripreso per riguardo a certi odiosi servizi resi a sua volta da un suo fratello al Lloyd.

Un capo dipartimento commise un'infedeltà, ma tuttavia lo si passò fra i pensionati con piena pensione in seguito alla protezione di una personalità molto influente.

Un capo hangar commise pure diverse infedeltà e siccome non aveva che nove anni di servizio, lo si tenne ammalato per un anno e venne licenziato con una pensione corrispondente a dieci anni di servizio.

Circa tre anni fa vennero constatate presso l'agenzia dol Lloyd a Constantinopoli, a capo della quale si trovava un barone, delle gravi irregolarità. Ma anzichè di deferire quel barone ai Tribunali oppure almeno di licenziarlo, gli venne assegnata una tacitazione di C. 100.000.

L'altro anno venne per ordine del suddetto sig. direttore generale ricercata la direzione di polizia in Trieste di effetuare durante la notte nelle abitazioni private dei camerieri del Lloyd austriaco delle perquisizioni.

Si dice, che il risultato di queste perquisizioni sia stato del tutto negativo, ma tuttavia il corpo di marina in tale maniera vilipeso non ebbe alcuna soddisfazione per le offese patite.

Onde scongiurare un solidale ed energico attacco da parte degli azionisti questo modello di direttore propose all' adunanza generale tenutasi addì 1. giugno a. c. un dividendo di 6½%, dividendo, che sta in contradizione col bilancio, perchè l'intero parco natanie del Lloyd venne stimato nel bilancio con 30% in più del suo valore reale.

Con riguardo a tutti questi fatti dimostrabili i sottoscritti si permettono di interpellare Sua Eccellenza il sign. ministro di commercio:

1. Sono a cognizione di Vostra Eccellenza i suesposti abusi ed irregolarità presso la società di navigazione del Lloyd austriaco?

2. Cosa intende Sua Eccellenza ad intrapendere onde porre fine a tali abusi?

Vienna li 27. giugno 1912.

(Seguono le firme.)

Pošto je radi više razloga neobhodno potrebito, da bude prisutno što više članova, to ih odbor ovim putem najljepše moli, da se svi odazovu pozivu. Uz ostalo govorit će se i o ustanovljenju podružnice Družbe u Vabrigi. Skupštini će predsjedat g. dr. Prudan iz Poreča. Početak točno u 2 sata p. p. Članovi! Pokažite, da Vam je doista stalo do toga, da naše društvo napreduje, što će biti nama svima na korist i čast.

Razne primorske viesti.

† **Dr. Albin Bráf.** Češki narod izgubio je velikog sina, mi Hrvati dobrog prijatelja. Ponedjeljak 1. srpnja umro je u Raztoku pri Pragu profesor Albin Bráf, austrijski ministar poljodjelstva. Bolovao je dugo i to je bila naša nesreća, jer da je bio krepak i zdrav, bio bi se bavio više ministarskimi poslovi i naš bi narod u Dalmaciji i Istri bio očutio velike pogodnosti od Bráfovog ministarstva.

Pokojnik bio je rodjen godine 1851. u Trebiču u Moravskoj. Svršivši pravne nauke, bio je profesor narodnogn gospodarstva na visokoj školi u Pragu, prije na njemačkoj, a poslje na češkoj.

Ministar je bio dva puta. Godine 1909. od 10. febrara do 29. oktobra. Toga dana dao je ostavku, jer je ministarsko vjuće odlučilo, da preporuči Cesaru na potvrdu školske zakone za dolnju Austriju, po kojim se je narodu Češkomu u toj zemlji uzimala pravica, da može imati svojih škola. Novembra 1911. bio je opeta imenovan ministrom poljodjelstva.

Hvalili su ga kao vrlo učenoga i blagog čovjeka. Pokojni je Bráf bio jedan od vodja „staročeske“ stranke, koju su mladji potisnuli iz zemaljskoga i državnog sabora, ali napokon i sami prihvatili načelu one stranke ozbiljnih, učenih i radinih ljudi.

Pokojnik je imao za ženu gospoju Libušu, kćer Ladislava Riegera, svojedobnog vodje češkog naroda, a ta gospoja je unuka Franu Palackomu velikom uskrisitelju i političaru Češkomu.

Skoro istu uru prošli ponedjeljak kad su odkrili spomenik Palackomu u zlatnom Pragu, njegova je unuka u nedaleknm Raztoku sklapala na vječni san oči svomu vjernom suprugu i sljedbeniku njezinog djeda i oca. Tako je na svietu!

Pokojnik ministar zalazio je ovih zadnjih godina u naše Opatijsko Primorje i rado šetao iz Lovrana dalje put Mošćenićke Drage. Našim je zastupnicima nekom prigodom rekao: Ja Vam vjerujem, kad pripovjedate, kako je Vašemu puku teško u onim stranama, gdje žive samo od poljodjelstva, jer sam na svoje oči vidio, kakav je trud i muka u onim prezidam i plitkoj zemlji.

Ovo malo rieči neka je na uspomenu velikog Slavena i prijatelja nas Hrvata od Primorja, a ujedno utjeha gospodji udovi Bráfovoj, neka znade, da se mi pokojnika zahvalno spominjemo!

Velike svečanosti u Pragu. Od subote kroz tri dana obdržavao se u Pragu, zlatnoj priestolnici naše braće Čeha veliki sokolski slet, uz još druge velike svečanosti. U te dane skupila se u zlatnom Pragu predstavničtva iz svih slavenskih zemalja iz Austrije i izvan Austrije, a pored toga još predstavnici iz Pariza, Londona i Bruselja. Sokolaša i sokolašica je bilo prisutno preko 36.000, a vježbalo ih je u jedanput skupno ravno 10.000, dok još 3000 Sokolaša s tima nije moglo vježbati radi pomanjkanja prostora. Tim sokolskim svečanostima prisustvovali su i ministri Husarek i Trnka.

Imenovanja sudaca. Ministar pravosudja imenovao je c. kot. sudcem i upraviteljem kot. suda u Motovunu g. Ivana Nežića sudca u Krku: G. Dr. Hermana Ferjančića sudca u Podgradu kot. sudcem i upraviteljem suda u Ajdovščini.

Kot. sudcem imenovan je sudac Dr. Karlo Krauseneg u Kopru za Trst; Her. menegild Petris u Vodnjanu za Rovinj, Dr. Josip Leoneettio za Motovun, Dr. Karlo Milić za Pazin, Dr. August Trevisan za Kopar i Leonhard Vinci za Goricu.

Sudcima bijahu imenovani ovi prislušnici: Dr. Ivan Scomersich u Puli, Dr. Konradin Michelini u Červinjam, Dr. Guido Vida u Tržiću, Dinko Pajalić u Krku, Josip Rojec u Sežani, Eugen Marković u Vodnjanu, Dr. Josip Cosulich u Motovunu, Kostantin Marušić u Puli, Guido Premuda u Motovunu, Dr. Oskar Petronio u Bujama, Fran Boškin u Kopru, Guido Petronio u Gradiški, Dr. Julijo Arbonassich u Kopru, Alojzij Žigon u Podgradu, i Dr. Mirko Smaić u Votoskom.

Savjetnik zemaljskog suda i predstojnik kot. suda u Ajdovščini gosp. Hinko Lasić imenovan je savjetnikom zemaljskog suda u Gorici; kot. sudac Rudolf Sterle imenovan je zemaljskim savjetnikom u Gorici te kot. sudac Dr. Rudolf barun Rinaldini savjetnikom trgovačko-pomorskog suda u Trstu.

Na državnoj gimnaziji u Pazinu imenovan je g. Dr. Vjekoslav Belulović privremenim učiteljem.

Djevojka iz Kranjske želi službu u kakovom župnišću (plovaniji) kraj mora. — Naslov u upravi.

Olovke glasoviti budjejovački proizvod tucet 40 h. Na malo ca. 80—96 helera. Trgovci zasluže 50% Uzorki: 30 tuceta na izbor, cedrovina, 6-uglasti, takodjer crnilaste olovke K 12. Dobije se kod Adolf Weber, Budějovice (Češka) br. 143.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Poziv

k redovitoj glavnoj skupštini „malološinjskog društva za štednju i zajmove“, koja će se držati u **nedjelju dne 21. Jula** u 5 i pol po podne u dvorani „Hrvatske čitaonice“.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika prošle redovite glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora o poslovanju u god. 1911.
3. Odobrenje obračuna za 1911.
4. Promjena pravila.
5. Izbor upravnog odbora.
6. Izbor nadzornog odbora.
7. Razno.

Odbor.

SVOJ K SVOMU!
Tiskara i knjigovežnica
LAGINJA i DR.
Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.
Preporuča se za
tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.
Solidna izradba pečata iz gume.
Imade u zalihi
tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, posujilnice, konsumna društva, trgov. knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

„CROATIA“
osiguravajuća zadruga u Zagrebu.
Utemeljena godine 1884.
Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.
Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.
Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.
Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. **Osiguranja** zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica K 800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41
Isplaćene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namješćuju se uz vrlo povoljne uvjete.

o o **JEFTINO I BRZO.** o o
CEDULJICE
za
sv. ispovjed i pričest
izradjuje
NARODNA TISKARA
LAGINJA i dr. — PULA
VIA GIULIA 1.
o o **JEFTINO I BRZO.** o o

Nova Narodna Gostiona
PULA, ulica Giosuè Carducci 43.
Toči se dobro pivo, dobra vina, izvrstna kuhinja i domaća košta.
Liepi i prostrani vrt u hladovini.
Rikard Čeušić, gostioničar.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
ulica Giulia 1.
uz cienu od 2 do 10 para.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

POZOR RODOLJUBI!
ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NASE IGRAĆE KARTE ::
„PRIMORKA“
PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

SVOJ K SVOMU!
TISKARA I KNJIGOVEŽNICA
LAGINJA i DR.
ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1.
preporuča se za
tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.
Solidna izradba pečata iz gume.
Imade u zalihi
tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačko knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Primili smo u komisiju od

dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i druguda.

Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula

ulica Giulia br. 1.

PEČATE

iz GUME izradjuje

tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia I. - Pula - Via Giulia I.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prekuša protiv svim bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih bolj i grčeva želuca i crijevima. Pomaže svakom u proti slabosti probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje tlaca i okrepljuje cijeli **organizam.**

Cijena s boćicu po 60 fir., te boćica 30 fir. šalje se bolje ruke te K. franko pošta.

Ishodja se kod i Uskrsi i u

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Carlo Rizzi br. 5 - Telefon Via Cimiez 14

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

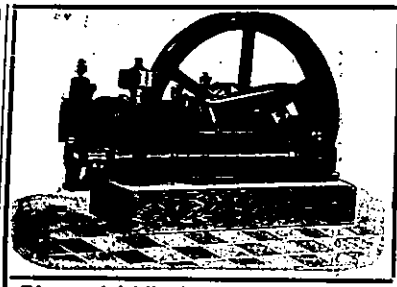

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na naftu sustava DIESEL, najnovije ležeće konstrukcije, prometni troškovi po konjskoj sili na uru 1½ hel. više, motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća špecialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrilalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Veliki izbor gotovih odiela i lahkih ogrtača za gospodu i djecu. - - Moderna sukna. - Radnja točna. - - Najpovoljnije ciene. -

IGNAZIO STEINER, PULA

--- PIAZZA FORO. ---

GORICA TRST

Krojačnica prvoga reda.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom dvorom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama se zatvara-jućom mastnom prugom se kutamo po svoj i stranoj kazni — Ljekaje sigurno ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, ubacivanja pro-mukloći, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influenze, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i svrsih bolesti, trganje zglobova, opekline, kožnih bolesti itd. 12 2 ili 6 1 ili 1 vel. posudica kuna 1.; 3.40

Thierry-eva cenfifolijska mast

svgurna i stalna ljekovita djelovanja kod rana, ozlijeda, ozlieda, vpala, slavna odkrivanje ova strana tjelesa, koja su dosla u tjelo pa svaka predmetna operacija koje su sa kožnim zlogodama, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posudica stoje K 3.40.

Glavna zaloga kod Lekarnika A. THIERRY-a u PRERADI, Hrvatska. — U svim se ostalim većim ljekarnama Austro-Ugarske Monarhije

---

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	"	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	"	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	"	dol.	2.5
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	"	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15 7.35	RIJEKA	5.—
10.50 8.10	Opatija	4.25
11.— 8.20	"	4.15
12.20 9.40	Beli	2.55
12.30 9.50	"	2.45
1.20 10.40	Merag	1.55
1.30 10.50	"	1.45
2.10 11.30	Krk	1.05
2.20 11.40	"	12.55
po podne		prije podne
—.— 1.40	Baškanova	11.25
—.— 1.20	"	11.15
—.— 2.10	Lopar	10.10
—.— 2.40	"	10.05
4.20 3.40	Rab	9.25 9.05
4.30 4.—	"	9.— 9.—
4.55 4.25	Lun	8.35 8.35
5.— 4.30	"	8.30 8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj	7.20 7.20
6.20 5.50	"	7.10 7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*)	7.— 7.—
6.40 6.10	"	6.50 6.50
7.30 7.—	NEREŽINE	6.— 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St Balki

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	VRIEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	"	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	"	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	"	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	"	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	8.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju kako sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijeda Petak Nedjelju
prije podne				po podne
8.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	"	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Stanj Balki

Pruga: Vrbnik-Sv. Mašak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
4.45	dol.	Sv. Mašak	odl.	4.15
4.50	odl.	"	dol.	4.10
5.20	dol.	Šilo	odl.	3.30
5.40	odl.	"	dol.	3.20
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka

[illegible]

Broj 28. Pula, u četvrtak dne 11. jula 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce ... predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točnu označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, u neslogu sve pokvarite." Narodna poslovica

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } nagodinu
5 K za seljake } nagodinu
ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Javni sastanak u Portorose pri Piranu 29. juna 1912.

Početkom 80ih godina počeo je Trst rastećom industrijom absorbirati slobodne radničke sile istarskih Slavena, koji su bili s druge strane već počeli većom pažnjom zanimati se za skrbno poljeko obradjivanje. Cijena radničke sile se je povisila, tako, da su počela gradska gospoda zanemarivati svoja polja te tražiti za nje kupca. Kod istarskih seljaka sjeverne i sjevero-zapadne Istre našla je dobrog kupca, koji je prodao svoje imanje te se naselio na obalu Adrije. U okolici nikakvog grada se taj proces nije vršio takvom doslijednošću, kao baš na vratima Pirana grada Komad za komadom je došao u slavenski posjed, pomalo ali sjegurno. Danas je razvoj (proces) gotov. Cijela ona plodovita okolica piranska je vlast slavenskog seljaka te Portorose leži u našoj zemlji.

Prije 30 godina bili su oni brežuljci goli i zanemareni, ali naš seljak je onu zemlju pretvorio u redovito polje sa bujnim vinogradima, mashinama, južnim voćkama itd. Naravska posljedica požrtvovnog rada je blagostanje radnikovo, koje je preduvjet svakog napredka.

Naša javnost se je malo brinula do sada za piranske Slavene, ali ako pomislimo, da su oni samopomoćni, bez organizirane kolonizacije prošrili slavenski posjed do morskih brijegova, zaslužе, da ih se podupire u njihovim narodnim težnjama.

Lanjske je godine „Odbor za prosvjetu u Pazinu" pregledom brojenja pučanstva podao u one strane dva člana odbora, koji su posvjedočili, da su se svi dah upisati za Slavene. Te godine je Družba posredovanjem nekih radoljuba iz Pirančane sagradila lepu školsku zgradu za dvorazrednu školu, koja će se još ove godine otvoriti. Na krasnom mjestu se nalazi školska zgrada, u okružju kupališta, 5 čas sata od stanice Portorose udaljena.

Da ispuni svoje već lani učinjeno obećanje, poslao je „Odbor za prosvjetu u Pazinu" dne 29. pr. mj. dva svoja člana u Portorose, koji su pred kućom vrijednog narodnjaka Josipa Kocjančića držali javni poučni sastanak.

U 3 sata poslje podne sakupilo se na odredjenom mjestu neočekivano veliki broj naroda, bilo ih je 400—500. Sazivač dr. Josip Agneletto iz Pazina je otvorio sastanak, koji si izabere predsjednikom g. Frana Orla, naučitelja iz Korta.

Prvi dobije riječ prof Fr. Novljan iz Pazina, te reče sakupljenom narodu par srdačnih riječi, pa započne svoje predavanje pripovjedanjem, kako je njegov prijatelj došao u Požun u Ugarskoj, te vidio, kako neki ljudi nešto voze i slavenski razgovaraju. To mu je čudno bilo, jer nije znao, da tamo ima Slavena, pa mu se približi i reče: „Vi gospite slaveni?" „Da, gospodine", odgovore mu oni. „Onda ste Slaveni", reče on, a oni mu skupa jednoglasno odgovore: „Jesmo gospodine". „A ima li još među u ovom gradu Slavena?" „E, ima, gospodine, mnogo, mnogo — svi oni, koji nešto teško rade ili nešto teško nose, jesu Slaveni".

Na [illegible] dalje razlaganje i potkrepljivao razna dozrijavanja. Protumačio je važnost prosvjete i škole, rada i složnosti, slogе i poštenja. Razložio je odnošaj Hrvata i Slovenaca u Istri naprama Talijanima i na kone je stao narod, neka nikada ne mrzi nikoga, ali makar nam i [illegible] čanb. Nikada [illegible] nastoje u mir [illegible] jer Istra je naša zajednička [illegible], a [illegible] pametan [illegible] krv [illegible] nas slavenske [illegible] Ali za [illegible] tako [illegible] mrtvo [illegible] da [illegible] tako [illegible] kuci pravednost zavlada, da svaki dobije svoje. Budući da na mladjima svijet ostaje, dužnost je naša, da se [illegible] njihov valjani ugled.

Za njim se [illegible] dr. Josip Agneletto [illegible] Glavne misli njegovog govora su bile:

Poznato je dovjeka, kako je [illegible] od svoje rane mladosti dalje veći dio svog života u zatvoru. Nakon dugo godina došao je opet medju ljude bez imanja i pomoći, prepušten samomu sebi. Zalazio je za svojim prijašnjim [illegible] mrzio slobodu. Tome čovjeku [illegible] seljačko pitanje, kad [illegible] godine 1848. došlo do privatne slobodnine. Velik [illegible] reti gorčali su mu trnjevi [illegible] nepravedno pravo [illegible] prospješalo je zadužbine [illegible] ovisne [illegible] Istri [illegible] Narod [illegible] domaća kruha, [illegible] hranu. Tek onda, [illegible] stva za [illegible] na dalnje kulturne [illegible] koji je od blagostanja [illegible]

Pod [illegible] dalje [illegible] tra [illegible] [illegible] lac, [illegible] banke pučke [illegible] ne može [illegible] govorkih i [illegible] [illegible] [illegible]

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 6. julija 1912.

Jučer je carevinsko vijeće zaključilo svoje proljetno zasjedanje, te pošlo na ljetne praznike. No prije, nego li je svoj rad zaključilo, bilo je u dva maha pozorištem vrlo burnih dugodjaja. Jedni su se odigrali u sjednici saborskog odbora za vodogradnje u sriedu, a drugi opet u samom parlamentu u četvrtak na večer

U odboru za vodogradnje najviše su interesirani Poljaci, kojima su Rusini smetali, jer hoće dovesti do junctima izmedju vodogradnja u Galiciji i rusinskog sveučilišta. Ne manje gledaju Slovenci i Hrvati poprieko te vodogradnje, jer će progutati svu silu novaca i naprtiti narodima Austrije silne terete, a od njih će biti malo koristi jugoslavenskim zemljama. Zato su i Slovenci oponirali u odboru, te je jednom prilikom predsjednik uzkratio rieč dru Korošcu, na što su Rusini i Slovenci podigli najobstrukcionističku viku i izgred. Stali su bacati tintarnice, spise, knjige, stolce. Sa predsjedničkog stola je bilo sve pobacano, a na to se nekoliko Rusina potrbuške leglo na stol, samo da tako osujete raspravu i udarahu nogama po ploči od stola. Sjednica je bila u najvećoj uzrojanosti dignuta. Poslie je posredovanjem došlo do još jedne sjednice odbora, na kojoj su razne izjave izgladile te sukobe.

U četvrtak pak na večer došlo je do škandala u samom carevinskom vieću. Poljski socijalista Reger napao je Rusine, vičući im: ruske svinje i ruske izdajice! To je Rusine tako uzrujalo, da je najjači izmedju njih Petrycki skočio uzdignutom pestnicom prama klupama socijalista, koji su se u taj čas prepali te razbježali i već je Petrycki došao do Regera, da ga ćuši, kad se srećom našao socijalista Sever, poznati atleta, te tako Petryckoga uhvatio za ruke, da je bio nemoćan.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Proslava narodnog blagdana u Puli. Kako smo predvidjali, proslava narodnog blagdana u Puli ispala je vrlo liepo koli u materijalnom toli u moralnom pogledu. Proslava bila bi ispala još sjajnije, da nije kiša u tri maha mnoge i mnoge zadržala daleko od proslave. Uza sve to bio je prostrani vrt Narodnog Doma pun našeg občinstva iz svih slavenskih krugova, koji su unatoč kiši i pod kišobranima izdržali do posije jedanaeste.

Od te proslave ostalo je čistog dobitka za naše škole preko 800 kruna, što od ulaznine a što od rasprodaje cvieća, razglednica i tombole. Potanji obračun doniet ćemo u budućem broju, kad odbor uredi račune primitka i potroška.

Na tom liepom uspjehu imamo se zahvaliti u prvom redu g. Niku vit. Mardešiću, koji je cijelu proslavu organizirao, ćekerkama našeg prvaka g. dra M. Laginje Stani, Marici i Jelki te vriednim učiteljicama narodnih škola, koje su uz dičnu kolo ostalih naših rodoljubnih gospodjica marljivo se brinule i skakutale od stola do stola, da što više utrže za našu uzdanicu, narodne škole.

I ova proslava pokazala nam je ponovno, kako naš narod duboko shvaća važnost uzgoja u materinskoj rieči, što je sve zalogom naše bolje budućnosti, a ujedno jamstvom, da takav narod neće propasti uza sve zaprieke i protivštine, koje nam se postavljaju u obrani materinske rieči i u nastojanju za narodnom prosvjetom.

Zato budi hvala našem rodoljubnom občinstvu i svima ostalima, koji su budi čime doprinieli, da je proslava narodnog blagdana u Puli ispala tako liepo i dostojno po sve nas.

Hrvatsko predstave u Puli. U subotu dne 13. t. mj. počmilje u Puli gostovanje „Hrv. kazališta za pokrajinu umjetničkog odbora u Zagrebu". Družina razpolaže sa velikim repertoarom izabranih i najmodernijih komada i sastoji iz glumačkih sila sa osječkog, beogradskog i ljubljanskog kazališta.

U Puli dati će nam šest predstava, od kojih prva biti će u subotu 13. t. mj sa dramom „Truli dom" od Tucića.

Preporučamo tu hrvatsku instituciju našem občinstvu, te da upotriebi ovu liepu priliku i mnogobrojno posjećuje hrvatske predstave.

Predstave će biti za liepog vremena u vrtu Narodnog Doma a za nepovoljnog vremena u dvorani Narodnog Doma.

Rasprava radi kradja na občini Pula. Danas se vrši kod okružnog suda u Rovinju rasprava proti kancelisti občine Pula Bigattu radi sudjelovanja u kradjama na občini i tajniku občine Pula dru. Palisca radi prevare, zavadjanja na krivo svjedočanstvo, zloporabe uredovne vlasti i favoriziranja vlastnika javnih bludilišta. O toj raspravi izvjestiti ćemo u budućem broju.

Još jedan unpšenik. U savezu sa kradjama i prevarama na občini Pula, unpšen je prošle subote občinski pisar Negri. Ovaj je po broju dvadesetitreći, koji su zatvoreni do sada.

C. kr. kotarsko poglavarstvo u Puli javlja, da će se dne 15. julija t. g. u 9 s. prije podne sastati u Premanturi kod Gradine povjerenstvo, koje će ustanoviti okružje, unutar kojeg će biti zabranjena svaka radnja radi gradnje jedne trvdjave, koja će se graditi na Gradini, ujedno pozivlje premanturesko občinstvo, da se pridruži povjerenstvu.

Glavna skupština Gospodarske Sveze za Istru. Danas od 3 sata po podne dalje obdržava Gospodarska Sveza za Istru u Puli svoju godišnju glavnu skupštinu. Izvješće o toj skupštini doniet ćemo u budućem broju.

I još jedan od onih. (24.) U utorak na večer unpšen je inžinir Leban, koji je za vrieme pašovanja tatova i prevaranata na občini Pula bio upraviteljem gradske plinare. Kad su se odkrile prve tatbine i prevare na občini, inžinir Leban bio je zatražio mirovinu, koju mu nisu dali, nego je bio malo kasnije suspendiran i sada spravljen u hlad.

I inžinir Leban je imao liepu villu sve do odkrića prevara i njušeć valjda unapried svoju sadašnju sudbinu, tu villu je nastojao na vrieme predati.

Lošinjski kotar:

Nerezine, dne 1. jula. *Što sve ne može talijanski iredentizam.* Dne 16. pr. mj. bila je ovdje običajna procesija sa kipom presv. Srca Isusova, koja svojim sjajem ne zaostaje za onom na Tjelovo. Osobiti čar daje joj onaj niz djevojčica, što u bjelini, sa kitom cvieća i sa šikom (skupularom) presv. Srca na prsima, prate krasni onaj kip što se nosi u procesiji. Neopisivoje čežnja, kojom djevojčice iščekuju ovu proslavu. Više dana spremaju se i natječu, koja će liepše kitu isplesti i pokloniti presv. Srcu.

Nu ove godine našla se osoba, koja većini pokvari ovo nevino veselje, a gnjev svoj iskali na slici presv. Srca.

Ta osoba jest g. R. Tonolli, ravn. učitelj mjesne talijanske pučke škole. Malo prije nego je krenula procesija, približi se djevojčicama (nepozvan, jer učiteljstvo kod ove procesije nikad ne sudjeluje službeno) i naredi onim od talij. škole, da smjesta izvade slike Srca Isusova sa prsiju, jer da je na njima hrvatski natpis. Djevojčice se snebivaju od čuda i ne će, da izvrše svetogrdni nalog, ali učitelj se prieti školskom kaznom: Via quei sacro cuori, perchè vi metto in castigo due giorni. Na što silom izvršiše nalog, te se udaljiše prestrašene i žalostne, što ove godine nisu mogle počastiti presv. Srce. Razumije se, da je ovaj čin gosp. Tonoll-a strašno sablaznio pučanstvo.

Evo slučaja! A sada reflektirajmo.

Tko je g. Tonelli? On je ravnajući učitelj. Zar se na ovaj način pobudjuju u srcu djece religiozna čustva? Ne znači li ovo odvraćati djecu od Boga i crkve? Nije li ovo atentat na temelj vjerskog odgoja, koji teškom mukom postaviše u nevina srca djece roditelji i crkva. Tko je g. Tonolli? To je poznati onaj „klerikalac", prijatelj talijanskih popova, fratara i . . . biskupa.

To je veliki „papista", koji je pred nekoliko godina predvodio u Rim sv. Ocu odaslanstva pojedinih občina lošinjskog kotara, da bi farizejskim moljakanjem i izvraćanjem činjenica, isposlovao da zanijemi hrvatska rieč u našim crkvama. U ovoj nedoličnoj raboti je donekle uspjeo, ali ne posve. Još se i Nerezinci mole Bo. u u materinskom jeziku, još se razlija u slatkom hrvatskom jeziku pjesma u čast presv. Srcu. Ako je g. Tonolli u istinu katolik, neka razmišlja, kako da ispravi sablazan, što ju je prouzročio u puku, inače bit će ovo novi dokaz, da njegova pobožnost nosi žig farizejštine najgore vrsti.

*

Godina 1912. donese nam novu jabuku iz talijanskog nasadnika. Ustrojilo se ovdje glazbeno društvo (fanfara) a na čelu mu je občinski tajnik Bracco. Pred mjesec dana došlo je do raskola. Treba znati, da do tada naučiše nekako tri komade i to leginu himnu „Viva Dante", izazovnu del si (Lascia pur che i canti ild.) i jednu treću. Većina svirača zahtjevaše, da bi već jednom došla na red i austrijska himna „Serbi Dio". Tajnik Bracco se ovoj opravdanoj želji usprotivi svom energijom svojega talijanskog srca, jer da mu je ista (valjda) antipatična.

Ovo bez komentara, ali ipak na znanje i ravnanje onim c. kr. oblastima, koje će do potrebe ponovno izdati Braccu svjedočbu uzornog ponašanja.

Jesmo li još u Austriji?

Voloski kotar:

Narodna Zajednica za Istru. Centralni odbor obdržavao je u četvrtak, dne 4. o. mj. svoju II. redovitu sjednicu, na kojoj se je medju ostalim zaključilo učiniti potrebite pripreme za osnovanje podružnica: 1. Za Volosko-Opatiju i Vasansku; 2. Za Lovranu, Iku i okolicu; 3. Za Veprinac, Poljane i Puharsku; 4. Za Rukavac i okolicu; 5. Za Zamet, Kantridu i okolicu i eventualno 6. Za Lošinj Veliki i Mali i Nerezine, kao i za Pulu.

Komunalna realna gimnazija u Volоskom Opatiji. Na ovom zavodu zaklju-

---

na čast i ponos njima, a na korist naše Družbe.

Od svih poduzeća imala je naša Družba u prošloj godini K 27.472·33 prihoda. Prednjačile su kao običajno žigice. One su i prošle godine donijele Družbi oko K 20.000, što je najboljim dokazom, kako je u narodu ljubav spram naše Istre zahvatila duboka korjena.

Jedna tvrdka, koja ne će da joj se znade za ime, daje Družbi godišnjih K 5000. U najnovije vrijeme uspjelo nam je obnoviti ugovor glede družbinog cigaretnog papira, usljed čega će i prihod toga družbinog poduzeća porasti.

Ovih dana izaći će u nakladi Družbe novi narodni biljeg, te se nadamo, da će oblikom i izradbom biti u volji slavnoga občinstva, kome ga već sada najtoplije preporučamo.

I sabiranje sa škrabicama napreduje lijepo. Lani smo nabavili drugu zalihu — i ta se polako razpačava

Molbe, što ih je naše ravnateljstvo takodjer i lanjske godine upravilo na sve hrvatske občine, naišle su na prilićan odaziv. Zagreb, Karlovac, Volosko, Varaždin, Bjelovar, Spljet — i neke druge občine, sjetile se naše Družbe izdašnim podporama. Nekoje izmedju siromašnijih dopitale nam manje pripomoći, no bilo je na žalost takovih, koje se našem pozivu sasvim oglušiše. Ali naša će Družba i unapried kucati na njihova vrata. Kucat će, doklem god joj se ta vrata ne otvore, i ona ne dobije svoj maleni darak.

Što je rečeno za občine, neka vriedi i i za novčane zavode. Imade ih, koji nam liepim svotama dolaze u pomoć, na čemu neka im je i sa ovog mjesta izrečena najdublja hvala. Onima pak, koji nam još uviek odbijaju naše molbe i uskraćuju svoju pomoć postavljamo na srce naše teško stanje, pa ih srdačno molimo, da nas u buduće ne zapuštaju.

Družba je primila lijepu pripomoć i od strane prvašnje hrvatske vlade i dalmatinskog zemaljskog odbora.

Obećana joj je takodjer pripomoć i od strane naše c. kr. vlade. Ali ni za njezine ni za naše liepe oči. Uslied obstrukcije od strane naših zastupnika u zemaljskom saboru i otpora naših prisjednika u zemalj. odboru u Poreču, neke su grane naše zemaljske uprave bile sasvim prestale djelovati. Taj zastoj odjeknuo je osobitom snagom u gradu Puli, gdje su bili taknuti posebni interesi Talijana i c. kr. središnje vlade. Da se te neprilike odstrane i život u občinama svede u pravu kolotečinu, c. kr. se je vlada ponudila, da će posredovati izmedju nas i Talijana. Talijani potisnuti o stijenu bili su prinudjeni da pregovaraju s našima i da popuste. Tako se riešilo pitanje nekih desetak naših javnih škola u Puli, Cresu i Malom Lošinju i uglavilo se, da će vlada za vrijeme od 5 godina za uzdržavanje napomenutih škola davati izvjestnu godišnju pripomoć. Sada su sliedila dugotrajna i dosta mučna nateznanja glede visine zaključene pripomoći. Mi smo tražili, da nam se za uzdržavanje tih škola dade toliko, koliko bi zemlja i občina bile dužne da u tu svrhu plaćaju. Ali je vlada htjela da s nama škrtari i tako smo jedva jedvice nakon dugih i težkih pregovora polučili 70.000 kruna godišnje podpore, kojih će nam c. kr. vlada isplaćivati svake godine počam od ove pa do uključivo 1916. godine.

Ova svota neka nikoga ne zabliesti. Treba uzeti u obzir, da je na družbinim školama u Cresu, Puli, Malom Lošinju zaposlena ne računajuć amo zabavišta 21 učiteljska sila. Tomu će se broju u najskorijoj budućnosti pridružiti najmanje 5 do 6 učitelja i učiteljica, a uz to treba pomišljati i na visoku najamninu, što je plaćamo za razne školske prostorije u tim mjestima, kao i na razmjerno dosta visoke plaće učitelja i učiteljica, te na druge izdatke, koji su skopčani s uzdržavanjem škola u tim gradovima. Možemo mirne duše reći, da nam ta svota već buduće godine neće ni iz daleka doljecati za pokrivanje izdataka družbinih škola u Cresu, Malom Lošinju i Puli.

Ali moramo priznati, da nam ta pripomoć ipak dobro dolazi. Uzdržavanjem družbinih škola u rečenim trim gradovima Družba je bila donekle paralizovana, te nije na nekim drugim vanredno ugroženim krajevima mogla da razvije onu djelatnost, koju su joj diktirale težke prilike našega naroda u onim stranama. Bude li narodna ljubav pratila Družbu kao dosele, moći se će i u tim krajevima započeti velikim djelom spasavanja i osvješćenja. (Sliedi.)

čila se školska godina 1911./12. dne 6. t. mj. Učenika bilo je koncem školske godine 82, od kojih je bilo Hrvata 71, Slovenaca 7, Čeha 2 i po 1 Nijemac i Talijan. Buduće školske godine, koja će početi dne 16. septembra t. g., otvara se četvrti razred. Na zavodu je djelovalo 8 učiteljskih sila, izmedju kojih dva za gimnastiku, risanje i pjevanje.

Pazinski kotar:

Sjajna nar. manifestacija u Rabcu. Bilo je oko 4 sata i pol poslije podne, kad je parobrod sa 250 izletnika stigao u Rabac. Na obali bilo sakupljeno mnogo naroda i djece sa hrvatskim trobojnicama. Jedva je parobrod uljezao u luku, zaorilo je gromko klicanje, koje se nikako nije moglo da stiša. Na pristaništu dočekao nas je družbin učitelj gosp. Mihalić i pozdravio gostove srdačnim govorom. Za njim nas je pozdravila učenica družbine škole, koja je govorila vrlo lijepo i predsjedniku „Lovora" g. Juliju Miranu predala kitu cvieća, našto je g. predsjednik ganut toplo zahvalio. Pozdravismo se sa narodom i njegovim vrlim vodjama: velečasnim gospodinom župnikom Hrdyem iz Sv. Lovreča, s družbinim učiteljicama iz Ripende i Sv. Marine i s ostalim učiteljstvom iz Sv. Nedjelje, Šumberga itd. Iza toga se svi svrstasmo u povorku, pred koju se postavila dva barjaktara sa hrvatskim trobojnicama i naša vrla domaća glazba, te onda krenusmo uz udaranje narodnih koračnica prema družbinoj školi. Tu stadosmo na tratini i ogledasmo se po narodu, koga je bilo sakupljeno više stotina. U to se na shodu družbine škole pojavila djevojčica (mala Paliska) u bjelini, vrlo mila i lijepa lica, sa spuštenom crnom kosom. Na onoj visini, u onoj bijeloj opravici, koja je lelijana vjetrom poprimila vid dvaju snježnih krila, mala nam se djevojčica činila kao bijeli andjeo. Mi ne znamo koliko je vremena govorila, jer su nam oči bile uprte u nju, dok su nam se srca topila, slušajući one mile i nezaboravne rieči, kojima je našoj Družbi izražavala svoju duboku blagodarnost. I što je dulje govorila, to su se glave njezinih slušatelja sve više spuštale k zemlji, jer je svak htio, da sakrije suze, što su mu navirale na oči. Kraj mene je stajao starac, koji bi se upravo kod najdirljivijih rieči nekako čudno nasmijao. U neke ga pogledam i vidim, da su mu oči natopljene suzama. Moj dobri starčić htio, da s onim čudnim smijehom pokrije one svoje suze . . . .

Kad je svršila govoriti, pozdravilo ju je burno klicanje i silan pljesak. Pošto je članovima družbinog ravnateljstva predala kitu cvijeća, ispeo se na njezino mjesto narodni zastupnik g. dr. Ivan Pošćić, koji narodu progovorio onako toplo, iskreno i žarko, kako on to umije. Njegov je lijepi govor bio često prekidan burnim klicima i povladjivanjem. Vatrenim svojim rječima potican je narod na borbu, na ustrajnost, spomenuo Družbu i u njezino ime zahvalio na dočeku i pozdravu. Pokazao je na Leginu školu, koja je izvana ožbukana nešto finijom mettom, nego li je ona družbina, ali je uza sve to gotovo pusta, dok naša broji dvostruko više školske djece. To je dokaz, da narod gleda na jezgru, a ne na glupi izvanjski sjaj, koji može samo da zavara malene i sićušne duše. Istom je g. dr. Pošćić izgovorio posljednje rieči, zaorilo je naokolo burno kjicanje te upravo frenetično odobravanje. Iza toga je naša vrla glazba zaigrala na školskoj tratini nekoliko komada a naše zaslužno društvo „Lovor" odpjevalo nekoliko vrlo uspjelih pjesama. Po tom se razdragana mladež uzvrtila tjučući od neizmjerne sreće i radosti.

Dok se vani plesalo, nekolicina se je vidjenijih ljudi iz Labinštine zakupila u školskoj dvorani, gdje im je g. dr. Pošćić protumačio značenje i svrhu našega novoga društva „Zajednica". S velikom pomnjom slušali su prisutni njegovo razlaganje, pa se zaključilo, da će se za razne krajeve Labinštine ustanoviti podružnice. Po tom su prisutni članovi družbinog ravnateljstva saslušali želje raznih naših ljudi što su došli u Rabac iz odaljenih krajeva prostrane Labinštine. Time je bio obavljen službeni dio naše svečanosti te mi onda krenusmo put gostione Kvarnero, gdje se je razmahala slobodna zabava. Tu se izredali ganutljivi prizori lijepoga bratimstva. Spomenut ćemo samo liepu sliku, što nam ju pružilo nekoliko djece iz odaljene Sv. Marine sa zastavicama u rukama. Maleni su dječaci i djevojčice došli iz daleka, pa im je velečasni gospodin župnik Hrdy uz pripomoć jednog našeg vrlog rodoljuba iz Opatije lomio hljeb i darivao ih poslasticama.

Osobito udivljenje izazvale su družbine učiteljice gdjice Svoboda i Puhalo. Prva iz Ripende, a druga iz Sv. Marine. Obje su došle iz daleka i po ružnim putevima. Uz velevriednog i neumornog družbinog učitelja u Rapcu g. Mihalića, te dvie su se požrtvovne učiteljice dosta namučile i prije i u dan izleta, da nam prirede što ljepši doček. One su uzu nj naučile dječicu onim lijepim pozdravima, one su predvele narod, one su svojim rukama sašile djeci male hrvatske trobojnice, one su sakupljale za Družbu, one su bile dobre duše naše lijepe narodne manifestacije u Rapcu. Naši se izjetnici nisu mogli dosta nadivit ljubeźljivosti i familjarnosti, kojom one obće sa narodom. Njima je svaki drugi seljak „barba", „kum", a svaka seljakinja „kumica". Sve se je to doimalo naših ljudi i mi nismo smagali riječi, da ih se nahvalimo. I jedna i druga svršile su u Zagrebu licej, položile ispit za više škole, ali unatoč se tomu zadovoljavaju u onoj zabiti, gdje s uspjehom vrše svoje narodno i doista apostolsko djelovanje. Evala im.

Inače je sve proteklo u najljepšem redu. Imali smo sunca, imali smo tišine, imali smo vjetra, oblaka, kišice — kao da nam je htjela priroda tog dana pokazati ljepotu našega Rabca u raznim varijantama.

Rijetki Talijančići su se posakrivali u svoje brloge. Iz Labina došla dva tri potepuha, koji su dijelili pištaljke nekim gladnim talijanaškim deranima. Ali čim bi koji od naših izletnika dobacio tim derama koji novčić, sakrili bi pištaljke u džep i nikome ništa. Na svu tu našu slavu gledao je otrcani Labin sa svoje visine glupo i nemoćno, dok je naš svijet u bratskom veselju s nama pružao živi dokaz naše svježe narodne snage, kojoj pripada budućnost i konačna pobjeda.

Pod tim milim dojmom i praćeni srdačnim klicanjem i toplim pozdravima, oprostismo se u kasnu noć od naše vrle braće i njihovih požrtvovnih vodja i učitelja.

Porečki kotar:

Iz Materade. Prošlog mjeseca priredila su naša školska djeca zabavu na uspomenu našeg oca biskupa dra Jurja Dobrile, koja je krasno ispala. Gledajuć djecu, kako su lijepo deklamovala i pjevala, ne bi čovjek vjerovao, da su to seoska djeca. Vidilo se na mnogima, da je njihovo lice veselo, a srce im je od radosti uzdrhtalo, videći svoju nejaku djecu prvi put na pozornici, koja je bila okićena zelenilom i cvijećem, a odozgo i sa strane vijala se po prvi put hrvatska trobojnica. Čudili su se nekoji, kako lijepo deklamuju djeca u hrvatskom jeziku, a mi bismo im odgovorili: da, naša djeca mogu da deklamuju i pjevaju u svojem milom materinskom jeziku, u kojem sve razumiju i lahko nauče. Prisutni su bili osobito radostni, kad su čuli nekog malog deklamatora, koji deklamuje pjesmu o uspomeni biskupa dra Jurja Dobrile.

Sa pozornice čulo se je još, kako troje djece deklamuje po jednu kiticu pjesme „Mlada Hrvatica", a kasnije su tu istu skupno i pjevali. Djeca su deklamovala i pjesme „Družbina škola", „Za Istru" i „Dobrotvorima". Ona su ne samo prisutne zabavljala deklamacijom, nego i svojim milozvučnim rodoljubnim pjesmama „Lijepa naša domovina" i „Tko je rodjen Hrvat".

Dječja je zabava svršila time, što je stao jedan dječak sakupljati tanjurićem koji darak za Družbu.

Malen je njihov darak, ali se vidi, da je od srca dano. Podijelili su po 1 K u korist Družbe slijedeći:

Šime Sironić, župe upravitelj, Dragutin Gabrijelić, učitelj, Matej Benolić, Matej Kerša, Ivan Trento, Matej Kozlović, Antun Trento, Antun Kozlović, M. J. i Ivan Kozlović 1·60 K; po 60 h: Josip Sinković; po 40 h: Antun Kozlović, Jure Benolić, Ivan Kozlovic, Antun Miloš, Cvjetko Kozlović, Oktavijan Kozlović, Bartol Kozlović; po 30 h: Mate Stipančić; po 20 h: Katarina Kozlović i Antonija Kozlovic; po 10 h: Ivan Miloš (uč.) i Serafin Cakinja (uč.). Izmedju djece sabralo se 60 h. Prije nego što su se ljudi razišli metnuli smo na dražbu kutijicu žigica, koju je dobio rodoljub Mate Kerša za 2 K. Isti smo dan sabrali kod neke igre u Kranceti K 3·40 a drugom pak prigodom K 2·10

Pošto nisu hljeb naši mladići prisustvovali talijanskom plesu u Materadi, pošli su korporativno pjevajuć u obližnje selo Ljubljaniju, gdje su sabrali za Družbu K 2·40.

Svim darovateljima srdačna hvala, a u njih neka se ugledaju drugi.

Prva je to bila dječja zabava u novoj družbinoj školi, koja je učinila vrlo ugodan dojam na ovdješnjim ljudima, ali držimo, da neće to biti zadnji put, nego ćemo uznastojati, da djecu, kao što i mladiće i djevojke držimo uvijek u veselom rodoljubnom duhu.

Koparski kotar:

Podpaljivanje iz narodne osvete u Sv. Luciji (Portoroso). Medju mirni požrtvovnimi rodoljubi na Piranšćini pristoji častno mjesto našemu čovjeku Grgu Milovcu, koji je jedan izmedju vodja svega narodnoga pokreta u onim lijepim stranama naše tužne Istre. On je poskrbio zemljište za družbinu školu, on je preuzeo vodstvo gradnje kod škole te žrtvovao za narodnu stvar vrijeme te imanje.

Sve to su dobro pratili naši „dobri" susjedi te zaključili se osvetiti na zločinački način nad osobom, koja štuje svoj jezik i ljubi svoj narod, iz kojega je izašao.

I u noći od 29. na 30 pr. mj., kad su se naši ljudi bili zaustavili u kući svjestnog Kocijančića Josipa kod Sv. Lucije, da u veselom društvu dadu izraza svojoj radosti nad veličanstvenim uspjehom prvog javnog sastanka na onoj divnoj zemlji, podpaljena je bila Milovićeva kuća u Sv. Luciji br. 264, koja je pogorjela do zemlje sa 1200 K gotovog novca. Na 11 sati u večer je dolazio Milović sa cijelom svojom obitelju kući, kad „a na jedanput potrese užasni prizor: iz prozora valio se gusti dim pomješan sa crvenožutim plamenom. Kućna vrata je našao otvorena, premda su ih bili ostavili zatvorena, što isključuje svaki sum, da nije zločinačka ruka počinila zločinačkog čina.

Sve je to moralo biti pripravno, organizirano. Naši narodni protivnici ne poznadu pravednih i poštenih sredstava u narodnoj borbi, oni se ne ustraše niti ne čurenog zločina za postignuće svoje svrhe, ali istina i pravo pobjediti mora.

Kuću je bila zasjegurala Milovica žena prigodom njegovog boravka u Americi za maleni iznos, tako, da iznaša nepokrivena šteta K 6000. Milović je žrtva svog narodnog uvjerenja i poštenja: uništiti bi htjeli protivnici vodje naroda, znajući, da vojska bez vodja nije za boj sposobna. Sveta dužnost svakog pravog Slavena jest, tome siromahu pomoći, jer je on narodni mučenik.

I naši narodni neprijatelji neka si izvole zapisati u album 2000 godišnje kulture najnoviji njezin plod: *zločinačko organiziranо podpaljivanje.*

Razne primorske viesti.

Dalmacija već odgovara na najnoviju Cuvajeva naredbu. Cuvaj, osobito oni, koji stoje iza njega, htjeli su, da Istru pogode u srce, pa su prigodom ovogodišnjeg narod. blagdana zabranili sakupljanje za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Od onakove čeljadi ne može se tražiti shvacanje za više ciljeve naše borbe u Istri, ali ti se sićušni individui ne mogu postaviti ni na ono najtjesnogrudnije stanovište, da Družba uzdržava danas do 30 učiteljskih sila, koje nisu u Hrvatskoj mogle dobiti službe, i da Družba skrbi za lijepi broj Hrvata iz Hrvatske, što su sada nastanjeni u Puli, u Lovranu i drugud. Mi koji ne priznajemo i ne ćemo da priznamo nutrašnjih granica naše skupne domovine, ne činimo nikakvih razlika, da li se tko rodio u Hrvatskoj i Slavoniji, u Bosni, Dalmaciji i Istri, ali oni koji se neprestano razmeću s „područjem unutar granica kraljevine Hrvatske i Slavonje", trebali bi barem imati toliko srca, da vode nekakvu brigu o pripadnicima toga područja, koji su silom prilika primadjeni, da drugdje traćaju svoj hljeb. Ali čeljad Cuvajeve ćudnje, ne može da to shvati. Toj čeljadi je danas samo do osvete. Ta ista čeljad bi se danas rada osvetila Dalmaciji, ali kako je tu prozdje kiselo, obraca svoje strijele na jadnu Istru.

Ali Dalmacija kao dobra i starija sestra već odgovara na atentate. Rodoljubno glavarstvo slavnoga grada Splieta dopitalo je Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru prigodom narodnog blagdana dar od 1 K 500, a ujedno je obećalo, da će svake godine prigodom narodnog blagdana Družbi poklonit takav lepi dar. Nema sumnje, da će taj krasni primjer bratske solidarnosti i ljubavi slijediti i druga općinska Glavarstva i ostale narodne organizacije u Dalmaciji. Tako je velevredni akademički klub u Zadru preuzeo na sebe proslavu narodnog blagdana i sabiranje priloga u Zadru. Slično će biti i drugud po Dalmaciji. Ovako se odgovara nasilnicima. Živio Split! Živio Zadar! Živila Dalmacija!

Američki Hrvati za družbu sv. Cirila i Metoda. Povjerenik Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Chicagu g. Tome Lackovic, dostavio je ovih dana družbinom Ravnateljstvu K 610·73. Sabrane je prinose popratio liepim pismom, u kome obećaje i nadalje sabirati za našu Družbu. Družbino je Ravnateljstvo razaslalo na sve odsjeke Hrvatske Narodne Zajednice u Americi izvještaj o družbinom radu i pozive za sakupljanje priloga. Poznavajući rodoljubljе naše američke braće uvjereni smo, da će se družbinom pozivu odazvati.

Zastupnik Mandić operiran. Naš glavni suradnik zastupnik prof. Matko Mandić, koji je bio pred malo dana oboljo, podvrgao se je u jednom bečkom sanatoriju operaciji po dru Milobinecu, koja je sretno izvršena, te će doskora izaći iz sanatorija.

Radujemo se iskreno sa cijelim narodom, komu je zastupnik Mandić sačuvan, da i nadalje zastupa i brani naše narodne pravice.

Sankcioniranje vojničkih zakona. U Petak je vladar podelio po bostranim vladama riešenim osnovama o novom obrambenog zakona i vojnokaznenog postup-

nika za zajedničku vojsku i domobranstvo svoju previšnju sankciju. Time stupaju ovi novi zakoni bezodvlačno na snagu.

Sastanak ruskog i njemačkog cara. Prošlog tjedna sastali su se u luci Baltisport ruski i njemački car, praćeni od svojih ministara izvanjskih posala. Tom sastanku podaje se velika politička važnost, premda bi nekoji htjeli tom sastanku dati bilježi rodbinske sveze, koja spaja jednu i drugu dinastiju. Na tom sastanku je uglavljeno, da će Rusija i Njemačka zajednički izstupati za uzdržanje mira.

Ovogodišnje novačenje. Bečke novine pišu, da će biti novačenje ove godine po cieloj Austro-Ugarskoj počam od 12. augusta dalje.

Inšpektorat ratne mornarice. Njeg. Veličanstvo car i kralj je naredilc, da se za c. kr. ratnu mornaricu osnuje inšpektorat, onako kako to obstoji u zajedničkoj vojski. Prvi inšpektor ratne mornarice da će biti imenovan viceadmiral Haus.

Potencirana injorancija. Zadoji broj našega lista razpačali smo u Trstu u 200 primjeraka radi interpelacije zast. Mandića u poslu uprave austrijskoga Lloyda, koju interpelaciju donieli smo baš radi tršćanske publike i u talijanskom prevodu. Pet primjeraka toga broja bilo je poslano i u Caffè Tomaso sa naznakom „leggere il suplemento". Nu ti primjerci došli su nam povraćeni s opaskom „respinto, retour, *non sappiamo legere*".

Upozorujemo bà ovo naše Dalmatince, koji u većini uzdržavaju tu kavanu, da znadu medju kakove injorante ili zlobnike zalaze, a g. Treves u preporučujemo, da se smiluje ljudima u Caffè Tomaso u Trstu.

Regata u Kini. (*Naši mornari prvi.*) Dne 1. juna o. g. utrkivali su se mornari raznih bojnih mornarica na veslanje na jakoj rijeci Vhangpo, koja utječe u drugu veliku rieku Jansekjang tamo u dalekoj Kini.

Natjecanje je upriličilo kao svake godine, inglesko društvo „Rouring and Swimming Club" u gradu Šangaju (veslarsko i plivalačko društvo.)

Natjecalo se je u sve *devet* ladja od raznih ratnih brodova, što su na postajama tamo. Ladje su bile: 1 američanska, 2 ingleske, 2 njemačke, 1 holandeska, 1 japanska i 2 od našeg ratnog broda „Car Franjo Josip I." (Kaiser Franz Josef I.).

Biljega je bila veslanje u mrtvom rukavu spomenute rieke, na dvije engleze milje (3200 metara). Mnogo se je gospode i naroda našlo na gledanje, osobito od evropskih i drugih naseljenika.

Ladje su bile poredane na sreću. Od tendera na kom su bili članovi kluba spustili su zastavu i sirenom dali glas, da natjecanje počima.

Vesla počnu plivckati: sve gleda napeto, koji li će dobiti.

U 15 minuti veslanja puče top (kanun) na kraj biljege u znak, da je prala prva ladja. Čija je bila? „It is an Austrian" = To je austrijanac, vikali su Inglezi. Prodje druga ladja: i to sa bili junaci sa našeg broda? I tako je naša momčad od obje ladje dovesla *prva* na cilj, a za njom jedva Njemci, pak Englezi, pak Japanci i redom za njima H landezi, pak druga talija inglezka i konačno americka.

A koji su ti „Austrijanci"? Braco moja, to je sve naša krv, *hrvatski* sinovi iz Primorja i Dalmacije osim par njih od drugih naroda!

U jednoj ladji su bili: *Ivan Skalamera, Ivan Žurela, Špiro Ćerin, Ćiril Berković, Ernest Ponis, Josip Bašić, Garde Sokolić, Tomo Babić, Marko Dragojević, Ive Ježina Ivan Poničanj, Ivan Šank.*

Na drugoj ladji bili su: *Ante Kovačić, Roko Bujas, Petar Rakić, Josip Puljas, Ivo Karaman, Josip Saković,* Josip Locsi, *Roko Štambuk, Ivo Merzlić, Pavle Kurtović,* Paul Lampert i *Jačim Morović.*

Možda je koje ime koliko izkvareno, jer Inglez, koj je imena dao u novine, nemože dobro promljaskati našu besjedu. Ali na prvi mah vidi se, da su osim dvo jice svi Hrvati po prezimenu i junačkom sreu.

Djevojka iz Kranjske želi službu u kakovom župništću (plovaniji) kraj mora. — Naslov u upravi.

Olovke glasoviti budjejovački proizvod tucet 40 h. Na malo ca. 80—96 helera. Trgovci zasluže 50%. Uzorki: 30 tuceta na izbor, cedrovina, 6-uglasti, takodjer crnilaste olovke K 12. Dobije se kod **Adolf Weber,** Budějovice (Česka) br. 143.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Škrinje (kišto) prodaju se u tiskari Laginja i dr., Pula, ulica Giujia 1.

Traži se djevojka koja je vješta u knjigovežnici. Nastupiti može odmah u tiskari Laginja i dr., Pula, ulica Giulia 1.

Priobćeno:

Izvadak iz službenog lista „L' osservatore Triestino" od dana 3. jula 1912, br. 148.

Praes.: 4399
13c 12

Javna obznana.

Daje se na obće znanje, da c. kr. notar **Ante Justl u Buzetu** početi će izvršivati svoje notarske poslove u novom sjedištu Volosko-Opatija danom 16 jula 1912.

Od Predsjedničtva c. k. Prizivnog Sudišta

Trst, 27. junija 1912.

Op. Uredska pisarna nalazi se u kući dr. Fabianić u Voloskom: Stan u Villi dr. E Sax, Lipovica (Volosko).

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena i bočici se filira, za bočica stoji 5 kruna, za bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni k sv. Petra

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

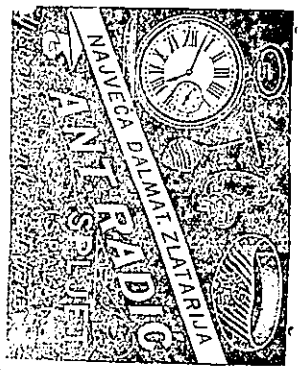

Ljekarnika **A. THIERRY-a Balzam**
Jedino pravi sa zelenom dvorom kao zaštitna marica.
Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom i svrhom se kažnenu po sudu i strogo kazni. — Dobije sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disaja, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, spregalo kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zatvorbe i ustrah bolesti, trganje zglobova, opekline, kožnih bolesti od. 12-2 ili 6-1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva cenfifolijska mast

s ogurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozlieda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, kod su došla u tijelo pa često preduzetne operacije kod si sa bolnica skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 ponude stoje K 3.65.

Glavno skladište: „K Anglu čuvarju" A. THIERRY-a u PRCORADI.
Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.
Na veliko u ljekarn. drogerijama.

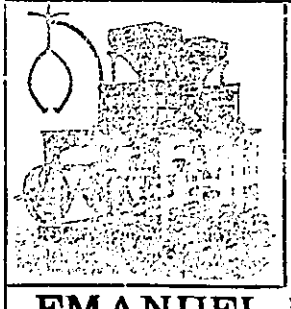

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,
uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfemnije izradjeni, priredjeni za svako tlo.
Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.
Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od
tehničke poslovnice
EMANUEL I OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolò 2|b.
Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.
Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.
Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	⩛PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	„ . . .	dol.	3.35
6.50	„	Malinska . . .	odl.	3.0
7.—	odl.	„ . . .	dol.	2.5
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . ⩚	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak	Utorak Petak
prije podne			po podne
10.15 7.35	⩛RIJEKA . . . ↑	5.—	5.—
10.50 8.10	Opatija . . .	4.25	4.25
11.— 8.20	„ . . .	4.15	4.15
12.20 9.40	Beli . . .	2.55	2.55
12.30 9.50	„ . . .	2.45	2.45
1.20 10.40	Merag . . .	1.55	1.55
1.30 10.50	„ . . .	1.45	1.45
2.10 11.30	Krk . . .	1.05	1.05
2.20 11.40	„ . . .	12.55	12.55
po podne		prije podne	prije podne
—.— 1.40	Baškanova . .	11.25	11.25
—.— 1.20	„ . .	11.15	11.20
—.— 2.0	Lopar . . .	10.10	—.—
—.— 2.40	„ . . .	10.05	—.—
4.20 3.40	Rab . . .	9.25	9.05
4.30 4.—	„ . . .	9.—	9.—
4.55 4.25	Lun . . .	8.35	8.45
5.— 4.30	„ . . .	8.30	8.30
6.10 5.10	Veli Lošinj .	7.20	7.20
6.20 5.50	„ . .	7.10	7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*) .	7.—	7.—
6.40 6.10	„ . .	6.50	6.50
7.30 7.—	↓NEREŽINE . ⩚	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.
Uvjetno pristajanje u Puntu i St Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	⩛RIJEKA . . . ↑	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija . . .	6.45	8.25
8.20	11.—	„ . . .	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran . . .	6.20	8.—
8.40	11.20	„ . . .	6.10	7.50
12.30	3.10	↓Rab . . . ⩚	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	⩛Rijeka . . . ↑	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija . . .	odl.	8.45
8.20	odl.	„ . . .	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran . . .	odl.	8.15
8.40	odl.	„ . . .	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI . ⩚	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	⩛Baška . . . . ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka . . . ⩚	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	⩛Vrbnik . . . . ↑	dol.	4.30
4.45	dol	Sv Marak . . .	odl	4.15
4.50	odl	„	dol.	4.10
5.50	dol.	Šilo	odl	3.30
5.40	odl	„	dol.	3.20
6.—	dol	↓Crikvenica . . ⩚	odl	3 —

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr p odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
pr. p. dol. Rieka 8.51 odl. 12.45 po p.

Broj 29. Pula, u četvrtak dne 18. jula 1912. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce . . predbrojbu, oglase itd. šaljese naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe, valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se se plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Iziazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h.; zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Javni sastanak u Kaštelu kod Buja 30. juna 1912.

Dne 30. juna bio je javan sastanak u Kaštelu kod Buja, gdje bje prošle godine otvorena družbina škola. I na Bujštini se je počeo puk buditi iz dugotrajnoga sna i onaj lijepi predio plodovite zemlje medju Dragonjom i Mirnom, postat će opet naša vlast.

U 2 i pol sata došla je iz Korta narodna glazba i pjevački zbor s krasnom trobojnicom praćena od gospodina učitelja Orla, njegove gospodje supruge i dviju gospodjica. Poslje tri sata stigla je množica naroda iz Materade pod hrvatskim barjakom pod vodstvom gosp. učitetja Gabrielića, pjevajući narodne pjesme, kojima je bila išla u susret glazba iz Korta sa pjevačima i zastavom.

Dirljiv je bio prizor, kad su se poljubile slovenska i hrvatska zastava prvi put na zemlji Kaštelskoj; na Bujštini, koju se je smatralo za uvijek izgubljenom za nas. Pjevači zapjevaše „Slovenac i Hrvat" i glazba udari „Lijepa naša Domovina". Nato dr. Agneletto otvori sastanak pozdravljajući sakupljeni narod, koji si izabere predsjednikom gosp. Medoša iz Korta, koji u lijepim riječima nagovori pučanstvo i dade riječ gosp. prof. Novljanu, koji pripovjeda, kako ga je neki seljak pitao, zašto gospoda seljaka drže za ništa i hoće li kada doći vrijeme, da budu i kmeta poštivali (štimali). Tu je misao narodu protumačio.

Počeo je, kako su za vrijeme Grka i Rimljana ljude dijelili na slobodne građjane i robove ili sužnje. Upozorio je, kako je božanski naš spasitelj donio na svijet nauk, da smo svi sinovi Oca nebeskoga, pa su prema tome svi ljudi jednaki. Tumačio je, kako se je uza sve to u srednjem vijeku razvilo kmetstvo. Tu je naveo nekoliko primjera, koji su prikazali ondašnji odnošaj kmeta prema svomu gospodaru. Tek god. 1848. konačno je kod nas ukinuto kmetstvo, pa je naš seljak postao gospodar svoje zemlje, koju je obradjivao. Tu navodi, kakve su ondu nastale dužnosti i poteškoće za seljački stalež, a kako su to gospoda izrabljivala na svoju korist a škodu seljaka. Neznanje bijaše najveća zapreka razvoju seljačkog naroda. Stoga mu gospoda nijesu htjela dati škola u narodnom jeziku, ali u toj nevolji našlo se je naših mudrih ljudi, koji su nastojali i nastoje narodu pomoći: Dobrila, Laginja, Mandić, Spinčić, narodni svećenici i drugi školani ljudi, koji nisu zatajili svoga roda i jezika. Prikazuje, kako se naš narod širom Istre budi, pa ga na njegovu putu, prema narodnomu spasu, više nitko zaustaviti neće moći. Kad sav naš narod obasja narodna svijest i prava narodna prosvjeta, onda će svaki morati našega seljaka poštivati. Iz narodnoga oduševljenja se vidi, da se taj dan približava, pa narodu kliče: Živio!

Na to je svirala glazba i pjevači zapjevali nekoje komade, našto je počeo govoriti dr. Agneletto. Smisao je njegova govora bio:

Kad su narodi godine 1848. došli do samostalnosti i slobode u javnom životu, bio je naš puk sličan mladiću, koji se je tek oslobodio nasilju zločestoga očuha. Bez škola i znanja živio je od dana do dana bez cilja i zastupnici, koje je on birao iza 60 tih godina u Beč i Poreč, skrbjeli su samo za gospodu, za tudju nas zatirajuću vladajuću talijansku kliku (stranku). Da seljaku otežaju pristup u školu, stvorili su zemaljski zakon, kojim se nalaže fiksna taksa za svako školu polazeće dijete. Narod je kao čovjek pojedinac: rodi se, raste, razvija i opet propada; borba za obstanak slična kod obojice. Naš narod nije dospio do moći, koja mu po broju u užjoj domovini pripada, borba nije još izvojevana, ali do pobjede će doći. Dali je taj dan blizu ili daleko ovisi od nas samih, naše radinosti, ustrajnosti, poštenosti i medjusobne pomoći.

Gosp. nadučitelj Nežić iz Livada, koji je sa gospodjom učestvovao sastanku i naučitelj Orel iz Korta, predočili su narodu važnost škole u današnje doba te pozdravljali hrvatsko-slovensku slogu, koja je predusjet napredka istarskih Slavena.

Predsjednik zaključio je sastanak, kod kojega je bilo oko 300 osoba uz burno pleskanje i „Živio" klicanje.

Kao na sastanak u Portorose tako i na sastanak u Kaštel poslalo je kotarsko poglavarstvo u Kopru neočekivano veliki broj žandara. U Portorose ih je došlo 9 (devet) sa 3 občinska stražara i 1 komesar, a u Kaštel ih je došlo 6.

Cio taj oružnički aparat bio je nepotrebit, jer sastanci su se držali u znamenju prosvjete u podpunom miru i redu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Glavna skupštna Gospodarske Sveze za Istru. U četvrtak dne 11. t. mj. održavala je Gospodarska Sveza za Istru svoju godišnju glavnu skupštinu u Puli sa slijedećim dnevnim redom: 1. Izvješće o djelovanju za god. 1911. 2. Obračun za god. 1911. (Rasprava i odluka o tom i glede podjelbe čistoga dobitka.) 3. Izbor novog upravnog i nadzornog odbora i društvenog suda za vrieme do novog izbora u god. 1914. 4. Eventualne želje i predlozi.

Skupštinu je otvorio predsjednik Sveze g. dr. M. Laginja, a bilo je zastupano što po svojim predsjednicima, što po legitimacijama 45 članica zadruga sa toliko zadružnih dielova.

Skupštini su prisustvovali kao gosti predsjednik Zadružne Zveze u Ljubljani g. Fran Traven i predsjednik Gospodarske Zveze u Ljubljani g. Janko Sovan.

U upravni odbor izabrani su: za predsjednika dr. M. Laginja, podpredsjednik Ljudevit Dekleva iz Pule, odbornici: župnik Grašić Josip iz Berma, Sancin Ivan iz Buzeta, Hušo Mihajl, kapelan u Podgradu, Križ Lacko iz Pule, pop Mrakovčić Ivan iz Lubenica (Cres), kapelan Fabijanić u Kaldiru, Glavaš Blaž iz Barbana,; nadzorni odbor: dr. D. Trinajstić iz Pazina, pop Luka Kirac iz Medulina, učitelj Ante Žunak iz Medulina; društveni sud: dr. Šime Kurelić iz Pazina, dr. Ivan Poščić iz Voloskog, Pravdoslav Filiplić, župnik u Žminju.

Potanje izvješće o toj skupštini sliedit će.

Odsudjeni radi prevare na občini puljskoj. Kako smo javili, obdržavala se prošlog tjedna kod okružnog suda u Rovinju rasprava proti tajniku občine Pule dru Palisca i kancelisti Bigattu, te je dr. Palisca bio sudjen na 14 mjeseci a Bigatto na 8 mjeseci strogog zatvora.

Uspjeh proslave narodnog blagdana u Puli. Nakon obračuna o dohodku i izdatku prigodom koncertu u proslavu narodnog blagdana u Puli dne 7. t. mj. ostalo je čistoga novca 1000 kruna za narodne škole u Puli.

Tim uspjehom možemo biti ponosni u ovom gradu, te svaki domorodac može biti više no zadovoljan. Svaka čast svim našima.

Družbina škola u Vinkuranu. Prošle subote zaključena je školska godina na družbinoj školi u Vinkuranu. Školu je pohadjalo u svemu 55 djece obojega spola.

Ovdje moramo istaknuti jednu sramotu, što neki Vinkuranci i Vintijanci šalju djecu u Leginu školu u Banjole, premda prvi imadu hrvatsku školu u mjestu, a Vintijancima je mnogo bliže škola u Vinkuranu, nego li ona zloglasne Lege u Banjolam. Da im ovjekovječimo imena, iznašamo imena onih roditelja, koji svoju djecu šalju u Leginu kovačnicu u Banjolam. Iz Vinkurana: Rosanda Blaž (jedno), Rosanda Mijo (jedno), Lorenzutti (pravije

Iz glavne godišnje skupštine Družbe u Zametu.

(Nastavak.)

U toj je naime ljubavi sva naša nada. Naša Družba računa na nju danas, kao što je računala i na dan svoga zametka. Što se u Istri učinilo, sagradjeno je na njoj: ta velika neizreciva, dugogodišnja ljubav temeljem je svakome našemu napredku. Ta se ljubav zrcali u svim onim darovima, što ili putem novina ili izravno kroz naše Ravnateljstvo stižavaju dan na dan u blagajnicu naše Družbe. Tu je ljubav vidjeti u izdašnim prinosima imućnika, kao i u malesnim darovima siromaka. Ona se odrazuje u požrtvovnom nastojanju naših dičnih povjerenika u domovini gg. Gaspara Martinića u Hoku, dra Pere Magdića u Varaždinu, dra Bože Vinkovića u Karlovcu, dra Ante Gašparca u Velikoj Gorici, Kasimira Jelušića u Kastvu itd, itd. i onih u dalekoj tudjini: gg. Tome Lačkovića u Chicagu, braće Martinolića u Rosario de Santa Fè, Frana Akačića u San Franciscu itd. Tu ljubav našoj potlačenoj zemlji pokazuje i cijelo hrvatsko novinstvo bez razlike mišljenja i stranaka. Pokazuje ju naša mila mladež i to od puckih škola, pak onamo do najviših učilišta. A ta ista ljubav izbija također i iz posljednje volje raznih rodoljuba kao što je to bio blagopokojni Adolf Petru, pa kanonik Matunci, kanonik Horvat i drugi. Naše je Ravnateljstvo kroz novine javno, a i putem posebnih pisama molilo i poticalo narod, da se sjeti Družbe. Ali je i veliki broj onih, koji su svoj obol doprinijeli bez ičije ponuke i pobude. Tako se što slučilo, da je naše Ravnateljstvo tekom godine 1911. primilo putem novina K 29.811·60, od zapisa K 1211·11, a od darova prispjelih izravno našemu Ravnateljstvu K 68.996·63.

Tomu našemu lijepomu uspjehu doprinijeo je i to ne malo jedan dan, koji evo već četvrtu godinu služi kao vez svih naših otrganih zemalja i naših rastrkanih ljudi. To je naš narodni blagdan. Taj blagoslovljeni dan donio je i lanjske godine našoj Družbi prekrasan darak. Tom nam prilikom pomagaše naši davni prijatelji Ćirilo-Metodski Zidari, a pomagao nam je i središnji odbor za proslavu narodnog blagdana u Zagrebu. Isprva je izmedju nas i toga rodoljubnoga odbora bilo došlo do malog nesporazumljenja i to u pogledu sabiranja prinosa, ali smo se u brzo složili i uglavili, da će nam središnji odbor dati 50 po sto svega novca, što bude uniješo na njegovo ime, dok je pojedinim mjestima i odborima bilo prepušteno na volju da šalje novac onamo, gdje im to duša kaže. Srećanost narodnog blagdana i s njom skopčano sabiranje prinosa ispalo je na naše zadovoljstvo. Red nam je, da i sada s ovog mjesta zahvalimo i rodoljubnom središnjem odboru u Zagrebu, kao i svim onim odborima i pojedincima, koji su se tom prigodom zauzeli za Družbu. Ne da se zanijekati, da je i u nekim drugim točkama naše lijepe domovine narod ugrožen, pa je opravdano i hvalevrijedno nastojanje, da se tim krajevima pomogne. Tješi nas medjutim činjenica, da se našu Družbu kod toga ne samo ne zaboravlja, već se sa svih strana ističe prijeka potreba, da ju se i nadalje i to što izdašnije podupire. Ima već dva decenija, što nas je hrvatski narod, osobito u našoj materi zemlji, privinuo k srcu. On nas je, da tako kažemo — svojom neizmjernom ljubavi sebi upravo aneksirao, a ta aneksija vrijedi mnogo više i imade dubljeg korijena, od aneksija silom i krvlju provedenih. Hrvatska je kraljevina moralno zapremila našu istarsku zemlju i mi ne pitamo i ne želimo drugo, nego da os vijeke ostanemo njezini i samo njezini. S ovom lozinkom stupit će naša Družba i prigodom ovogodišnjeg narodnog blag-

Lorenzin) Luka i Ivan (po jedno), Rosanda Ivan (jedno), županovi zeti Ivan i Nikola (troje). Iz Vintiana: Peruško Anton (dvoje), Učeta Mate (jedno), Kapuralin Jure (dvoje), Kapuralin Nikola (dvoje).

To su imena otaca, koji svoju nevinu dječicu šalju na odgoj onamo, odakle će izaći najgori odpadnici i koji će do mala psovati majčino mlijeko i roditeljski rod i dom.

(U subotu zaključene su i ostale škole družbine u Puli i okolici, ali do danas nismo dobili nikakvih podataka o tim školama.)

S pošte u Vodnjanu. Iz okolice vodnjanske tuže nam se, da se na pošti u Vodnjanu mora govoriti talijanski, ako se hoće što dobiti. Dapače nam pišu o skandaloznom postupku na toj pošti sa jednim seljakom iz Šaini. Dne 26. junija t. g. došao taj seljak na poštu u Vodnjan, da pošalje šekom svotu na Mestnu Hranilnicu u Ljubljani. Ali poštar u Vodnjanu nije htio primiti šeka, jer je bio ispunjen hrvatskim jezikom. Seljak morao je kupiti doznačnicu te dao istu ispuniti talijanskim jezikom, koju je tada poštar u Vodnjanu primio i odpremio.

Sada mi pitamo c. kr. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu, je li i ovo neznatna stvar, kako nam je bilo jednom odgovoreno, da pretjerujemo u iznašanju skandala i neurednosti u pogledu našeg jezika kod raznih pošta u Istri. Radi toga mi ne tražimo od takvog ravnateljstva radi nepodobštine zadovoljštinu, jer znamo kakva bi bila, nego iznašamo taj skandal ili bolje lopovluk pred sud javnosti, da naš narod znade i za ovu liepu stvarcu na poštanskom uredu u Vodnjanu.

Narodni blagdan u Štinjanu i Vinkuranu. Prigodom ovogodišnjeg narodnog blagdana sakupljalo se i u ovim malim mjestima za Družbu. Tako se u Štinjanu sakupilo K 6·90, dok se u Vinkuranu sakupilo K 35·04, a medju školskom djecom K 9·76, ukupno K 44·80. Živili Vinkuranci i Štinjanci.

Iz Marčane. (Prinosi u narodno-kulturne svrhe prigodom stogodišnjice narodjenja biskupa Dobrile.) Ovdješnje Društvo za štednju i zajmove, prigodom svoje glavne skupštine, da proslavi stogodišnjicu narodjenja velikog učitelja i preporoditelja istarskih Hrvata i Slovenaca, blagopokojnog biskupa Dobrile, darovalo je Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru K 20·— (dvadeset), a K 10 (deset) doznačilo je Društvu sv. Jeronima u Zagrebu, da isto upiše ovdješnju pučku školu medju svoje dosmrtne članove.

Povrh toga daruje društveni računar i poslovodja za Družbu K 2·—. Osim toga sakupila se nakon skupštine svotica od K 20·40, od koje se namjenilo polovica Družbi u Opatiji, a polovica Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu.

Darovali su odnosnu svoticu slijedeći: po K 5·— pop Ivan Vinodolac; po K 2·— Buić Ivan od Ivana (Dumiuić) i Radolović Martin (Gluhin); po K 1·— Deprato Jakov (Titov), Radolović Anton (Belas), Buić Mate (Prejuko), Radolović Mate (Belas), Pauro Josip, Siljan Mate (Vidas), Zamljić Anton, Braus Martin pok. Mihe, Siljan Ivan pok. Antona (Markola), Blažina Šebastijan, Cvek Martin; po 40 h Radolović Anton (Jurić) star. i Radolović Martin (Pušar).

(Ta svota je poslana upravi „Naše Sloge“ odmah iza sakupljenja, te je gornji iskaz prinosnika do danas izostao, pošto se je prvi bio pometnjom zameo.)

Iz **Kanfanara** primamo ovu pritužbu: Dne 13. o. mj. imao sam putovati brzim vlakom iz Kanfanara u Pazin. Dodjem na blagajnu i zamolim: Treći razred, Pazin. „Dritte Klasse?“ odgovori mi činovnik na blagajni. Ja mu ponovno rekoh, što želim. Raspitivao se po uredu, što je to „Treći razred“. Ja mu rekoh da mora poznavati hrv. jezik. Onda mi on zatvori staklena vratašca. Odoh upravitelju. Dodje i taj činovnik, koji još reče, da ne mora poznavati hrvatski jezik: „Wenn ich weiss, weiss, wenn nicht . . . .“

Prituživ se u knjigu pritužabà i od upravitelja dobih kartu.

Ovaj prikaz dovoljno ilustrira odnošaje na željeznicama u Istri, posebice pak u Kanfanaru, gdje i kod željeznice vlada abnormalno stanje. Nije dosta da ti bahati činovnici ne znaju naš jezik, nego se još sa strankama posprdno ponašaju. Te nepodobštine imale bi već jednom prestati, pošto odavaju dostatno onaj duh nepravičnosti i protuzakonitosti, kojim se upravlja državne željeznice u Istri. Ujedno pak bi morala biti prva stvar i kod željezničkih činovnika u Kanfanavu, da budu barem pristojni i skladni, ako već neće da znadu za jezik naroda medju kojim služe.

Narodni darovi. G. Rudolf Deković, kapetan-zapovjednik parobroda austro-am. „Irene“ iz Drage Mošćenićke, šalje iz Swanea u Englezkoj K 10 za spomenik bisk. Dobrile i K 10 zakladi za podupiranje siromašnih djaka učiteljske škole u Kastvu. Istoj zakladi darovala je občina Kastav od utrška Spomen-knjige Spinčić K 77·45. U spomen svog prijatelja pok. Jošipa Igurščića iz Krnice, šalje g. Egidij Dongetti iz Vodnjana za Družbu K 3·06. Veleč. g. Antun Žic, župnik u Humu šalje za Družbu K 10, od kojih daje pop A. Žic K 6, Andrija Žic K 4. G. Anton Gašparini Grožnja iz Višnjana, dao je prigodom proslave narodnog blagdana u Puli K 10. — Bog plati darovateljima.

Lošinjski kotar:

Proslava Narod. blagdana u Cresu. Prošle sedmice doživjeli smo u Cresu rijetku svečanost, koja se svetkuje samo jedan put na godinu, slavili smo naime i mi u Cresu blagdan sv. apostola Cirila i Metoda.

Već u oči samog blagdana u četvrtak u večer okitio se Narodni Dom i mjesna škola Družbe sv. Cirila i Metoda našim narodnim trobojnicama, a čim je mrak pao, pojavio se Dom, škola i mnoge kuće rasvijetljene svijećama i lampionima u raznim narodnim bojama, a tamo izvan mjesta već iz daleka vidio si creskog mališa s crvenkapom, kako veseo skakuće oko krijesova.

Na sam blagdan u 8 sati u jutro bijaše svečana sv. misa, kojoj je osim školske djece prisustvovalo i mnogo našega puka. Poslije sv. mise krenula su školska djeca u „Narodni Dom“, gdje im je učiteljstvo držalo predavanje o sv. Cirilu i Metodu te o svrhi Narodnog blagdana. Iza toga su djeca sa svojim učiteljstvom zapjevala nekoliko domoljubnih pjesama, pak se sva puna rodoljubnog žara uputiše svojim kućama.

Po podne istoga dana bila je mala zabavica za školsku djecu a u nedjelju dne 7. t. mj. ponovio se cijeli raspored za našega kopača, koji zaprijećen poslom za svakdašnji kruh nije mogao prisustvovati zabavi na sam Narodni blagdan.

Ovom prigodom nastojao je creski kopač, da i čim više materijalno pomogne svoju Družbu, koja ga oslobadja pandža stoljetnog robstva.

Čudnovato spašen. Pišu nam iz Cresa. Na 11. t. mj. u tri četvrt na 4 sata po podne dječak od 12 god. Ivan Podrugo od Franja, šetavši po obali Porporela, izgubi na jedanput ravnotežje i pade u more.

Ne znajući plivati, nalazio se u moru po prilici 7 m. dubokom, te bi se bio za stalno utopio, jer u blizini nije nikoga bilo, do jedne uboge starice po imenu Marije Donagio žene od Frana, koja vidjevši dječaka u moru stane vikati, što god je više mogla: U pomoć! U pomoć!

Za sreću po prilici trideset koračaja od obale Porporela imade svoj dućan g. Antun Candellari, c. k. nostromo u miru i predsjednik veterana, koji na zapomaganje žene potrči iz dućana te u pogibelji svog života baci se u more, samo da spasi bijednog dječaka.

Ne mogu opisati radost i zahvalu roditelja g. Antunu Candellariu, koji je već u šesdesetim godinama života, a ovim činom pokazao se je kao mladić od 30 godina. Živio!

Krčki kotar:

Iz Krka. (*O umišljenom atentatu.*) Čovjek umišljen a doista niske naobrazbe, što se može iz slijedećeg zaključiti, htio je postati najednom velikim. Čitao on u novinama, gdje se mnogo piše i govori o tako slavnim ljudima, na kojima je atentat ovršen, pa htio i on na ovako lahki način postati slavnim, izmislio u svojoj ekzaltiranoj glavi, da je i na njemu izvršen atentat. Za njega nebi bilo ni ovo teško, jer tršćanski Židovčić i riječka (gomilarska) La Voce napišu nekoliko članaka i eto njega slavnog. Ta vam je umišljena jedinica a inače 00+00 neki conte fuć, u inače po zanatu odvjetnički koncipijent, koji je htio preko noći postati slavan, ali mu nije uspjelo. Stvar je izašla u posve drugćijem svjetlu, nego li ju je on lažno prikazao.

Dvojica malo veselih dječaka opališe oko 2 sata po noći jedan hitac u zrak i to slučajno u blizini kuće dotičnog, a ovaj odmah već ranog jutra razbubnjao po gradu, da je na njega učinjen atentat. Dotični su bili radi ovog i uapšeni, ali i pušteni na slobodu, jer se iz toku svega nije moglo drugo zaključiti, nego da je sve ono, što je on u svojoj tužbi načrtjao, prosta izmišljotina, koja može izaći jedino iz onakove nutrine, koja se iz pristojnosti označuje sa 00, dok jadniće sjeti se, da nemaš Hrvata, koji ti daju življenje, još bi ti šire gaće postale.

Za danas ovoliko, a imamo još mnogo toga u torbi — o čemu drugi put.

Voloski kotar:

Iz Kastva (naše škole). Prošlu subotu završile su ovdašnje škole školsku godinu 1911.—1912.

Na učiteljištu imali smo 17 maturanta. Proglašeni su zrelimi njih 15, a dvojica imati će popraviti kasnije.

Mala naša obrtna (delavska) škola pokazala je i ove godine dobar polazak i liep napredak. U Kastvu je bilo svagdanjih polaznika u prvom tečaju 36, u drugom 23. U nedjelju poluzili su risarsku dvoranu odrasliji i to prvi tečaj 39, drugi 37 njih.

Izložene nacrte izradjene od raznih učenika došlo je pogledati dosta občinstva, pače bilo ih je i iz bližnje Rieke. Druga takova škola u našoj občini obstoji u Zametu pod vodstvom spretnog inžinira g.

---

dana pred sav hrvatski narod, koji će čuti i razumjeti . . . .

I tako je minula upravna godina donijela Družbi K 174.334·90.

S tom je svotom družba imala u jednu ruku da uzdrži, što je do tada podigla i učinila, a u drugu da biskupovu stogodišnjicu proslavi novim tekovinama na polju naše narodne prosvjete.

Mi smo uvijek naglašivali, da je svrha naše Družbe dizati obamrlu svijest u našem narodu. To su već priznali i mnogi naši protivnici, u posljednje vrijeme i talijanski publicisti Ascoli i Vivante, koji o Družbi izričito vele, da ona ide zatim, da Slaveni u Istri ostanu Slaveni. Za Legu tvrde ta talijanska gospoda, da je njezina svrha iznarodjivanje istarskih Slavena. Pa i jest tako. Istarski Talijani imadu na žalost još i danas vlast u svojim rukama. Oni su se već do sada obilno obskrbili školama u svojem jeziku. I za petoricu svoje djece plaćaju oni iz zemaljskih fondova svoje učitelje. Treba li pak u kakvom hrvatskom selu otvoriti javnu školu, eno ih već medju narodom s nečuvenom agitacijom, te što prijetnjama, što lažima i zavadjanjem zaslijepe našeg nesvjestnog čovjeka, da se izjavi za talijansku školu. A dogadja se i ovo: ima već više godina, što izvjestno hrvatsko selo moli hrvatsku javnu školu. Kroz cijelo to vrijeme leži odnosna molba pokopana kod zemaljskog odbora u Poreču. Na sva poturivanja zemaljski odbor šuti. Medjutim pak Lega sagradi u onom selu školu. Narod isprva oklijeva, ne će da šalje djece u tudjinsku školu, ali jer pomoći ne ima ni od kuda, a ovamo ne bi htio, da mu dijete ostane bez nauka, podlegne naposljetku napasti i tako se Legina škola malo po malo napuni i mrsko se djelo odnarodjivanja započme. Taj otrov ne djeluje svuda jednako. Gdjegod sporije, a gdjegod brže. Ako je Lega bacila svoju školu, gdje se samo hrvatski govori, protivnik će trebati duže vremena, dok nam iznarodi dijete, jer će ono, kad se vrati k svomu ognjištu naći staroga djeda, oca i majku, s kojima će govoriti hrvatski. A tako će biti i vani, na cesti, na polju, na paši — to će dijete po svuda naći po kojega svoga vršnjaka, s kim će dakako najradje govoriti u jeziku svoje majke.

Drugčije je u gradovima. Tu se djelo odnarodjivánja u školi nastavlja na ulici. Tu je dijete gotovo primorano, da se služi talijanskim jezikom, koji se radi lakoće svoje malo po malo pretapa u krv i u malo godina učini od njega Talijana. U tome je najveća teština naše narodne borbe. Istina, da se službenim statističkim podatcima ne smije vjerovati, ali uza sve to ima u Istri bilo pravih bilo stvorenih Talijana (a ovi su još opasniji) toliko, da Hrvati Istre, ako sebi ne žele narodnu i političku smrt, moraju da brižno, upravo ljubomorno paze na svako svoje dijete, da im ga tudjinac ne ugrabi. Svako izgubljeno dijete bit će nam u budućnosti jedna zaprieka u našem narodnom razvoju, svako takovo dijete biti će imenu našemu jedna sramota, jedna ljaga. Velim ljaga, jer mi smo još na vrijeme, da sačuvamo i da ga otmemo tudjinskomu otrovu, da ga istrgnemo njegovoj janjičarskoj sudbini.

U tome i je sva važnost naše Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Materinska briga oko sačuvanja naše djece vodila ju je već od njenog zametka ovamo. Jedva je otrag 18 godina u njezinu blagajnu palo nekoliko kruna, već je počela smišljati što će i gdje će što prije otvoriti svoju prvu školu. Početak je bio težak i prilike mučne, novaca malo, ali je za to volja bila dobra i sedam godina iza toga naša je družba brojila na desetak svojih škola. Danas ih imade 46 što redovitih škola, što dječjih zabavišta i nastavnih tečaja. Gotovo sve te naše škole nalaze se u veoma ugroženim krajevima. Većina je njih u mjestima, gdje prevladava na ulici talijanski elemenat, ili gdje je u istom mjestu talijanska škola. Ostale su pak pod neposrednim uplivom grada, u kratko: ni da bi jedna bila, koja ne bi imala bilo kakovu stratešku znamenitost u našoj narodnoj borbi.

Sve su to škole veliki trn u očima naših neprijatelja. Eno nam one u Rabcu. Teško je u nekoliko riječi prikazati, što su sve Talijani poduzeli protiv te škole. A Rabac je razumjerno maleno mjesto, ali mu je zato vrijednost velika. Talijani to znadu, osobito oni u Labinu, koji se tada osjećaju još više osamljeni.

(Sliedi.)

Kopeckoga. I tamo je bilo izloženo liepih nacrta, glavno za strojeve. Nadamo se sve većem razvoju tih toli potrebitih zavoda.

Pazinski kotar:

C. kr. hrv. gimnazija u Pazinu. Koncem školske godine 1911./12. bila su na ovoj gimnaziji 172 učenika, od kojih je bilo 12 privatista. S odlikom su prošla 22 učenika, s dobrim uspjehom 107, nopće sposobnih 19, nesposobnih 7, popravni ispit ima 13 učenika, neocijenjena su 4.

Ispit zrelosti držan je dne 6., 8. i 9. t. mj. pod predsjedanjem c. k. zemaljskog školskog nadzornika g. Frana Matejčića. Prijavilo se 19 javnih učenika i jedan eksternista. S odlikom položili su ispit: Ančić Ivan iz Gračišća; Blažić Zvonimir iz Veprinca; Dukić Ivan iz Kastva i Raner Franjo iz Pule. Ostali su proglašeni zrelima.

Koparski kotar:

Škola Družbe u Kopru. Mješovita škola Družbe sv. Ćirila i Metoda u Kopru priredila je dne 22. i 23. junija t. g. prvu izložbu raznih ručnih radnja učenika i učenica, da tako javno pokaže široj javnosti uspjeh i napredak u pisanju, risanju, pletenju, umjetnom vezenju i šivanju kao i da potakne učenike i učenice na veću marljivost i ustrajnost.

Učenici i učenice ureseni slovenskom kokardom činili su na ulazu u školsku sobu, okićenu slovenskim trobojnicama, počastnu stražu i nadziranje.

Razni vezeni i pleteni predmeti te pisanke bili su vrlo ukusno prostrti po dugim stolovima, dok su stiene bile pokrite samim crtežima i risarijama iz naravi i prerisa, te se je oko i nehotice zaustavljalo na jednoj i drugoj sličici, te se svatko divio na tolikom napretku u risanju, koje je odavalo, kao da su to srednjoškolski umotvori. U tome su se posebice odlikovali nježni umjetnici Fabić, Antonac, Pegan i Rudež te bi škoda bilo za te nadarene dječake, kad im se kasnije ne bi pomagalo, da pohadjaju kakvu obrtnu ili umjetničku školu.

Zanimanje za izložbu bilo je obćenito, te su pored roditelja i svojte djece posjetili izložbu c. kr. kotarski poglavar Polley sa komisarom vit. L. Klodićem i koncipistom Degaspero, c. kr. kot. školski nadzornik Dominco, državni i zemaljski zastupnik prof. Matko Mandić, zemalj. zast. Ivo Sancin, mnogi veleč. svećenici iz bližnje i daljnje okolice, te mnogo intelegencije iz Kopra. Svaki posjetitelj ostavio je izložbu s veselim razpoloženjem i pohvalnim riečima.

Školu je ljetos posjećalo 49 učenika i učenica, koji broj poskočit će buduce godine sigurno na 100.

Ta izložba je jasno pokazala, od kolike je potrebe škola za slovensku djecu u Kopru, toj najizloženijoj točki slovenstva, gdje se Slovenci nahode u neznatnoj manjini. Iza promješćenja učiteljišća i pripravnice iz Kopra, bili bi slovenski roditelji prisiljeni svoju djecu velikim troškovima dati na uzgoj u druge slovenske krajeve ili teškim srcem u talijanske škole, u kojima bi se tad slovenska djeca otudjila svomu jeziku i rodu i postala najveći bezznačajnici i grobari svoga roda i doma. Tomu zlu doskočila je pak naša velezaslužna družba s velikim žrtvama, na čemu joj se najtoplije zahvaljujemo.

Ovom prigodom stavljamo na srce svim našim zastupnicima državnim i zemaljskim, da se sa svim srcem i rodoljubljem živo zauzmu, da nam država otvori u Kopru četverorazrednu državnu slovensku školu za našu djecu, tim više, što družbinu školu pohadjaju u velikoj većini djeca roditelja, koji služe caru i državi.

Buzet-Sv. Martin. U petak dne 12. t. mj. došao se s nama oprostiti omiljeli nam c. kr. bilježnik Anton Justi, koji se preselio u Volosko. Dugotrajno će se toga vrlog muža spominjati naš puk, koji je od njega mnogo lijepih riječi, savjeta i uputa čuo. On je k nama prvi put došao kao sudbeni avskultant. Bilo je to u ono doba, kad se naš narod stao buditi i otresati sa sebe jaram gradske „gospoštije".

Tada još nije bilo „Narodnog Doma", „Gospodarskog Društva" itd.; stoga su morali vodje i buditelji našega naroda sa kmetovima sastajati se na dogovor u privatnim kućama osvješćenih seljana na okolo Buzet grada. I tako je i ovo naše selo složno razvilo hrvatski barjak, kojim i dan danas okolici prednjači. Ovamo su dolazili učitelji, svećenici, suci itd., da narod podignu iz mraka, da ga osvijeste, poduče i da tako ojača narodna četa, koja će moći izvojevati svoje pravice. Medju tom narod. inteligencijom svojedobno je prvo mjesto zauzimao velecj. g. Justi. Oni su izvježbali nekoliko mladića u pjevanju, podučili ih udarati u tamburici i s njima se češće sastajali. Takvi su sastanci bili po narodnu stvar od neprocjenjene važnosti. Baš ona obiteljska prijaznost, koja je vladala na zabavama ili taborima izmedju kmeta i ono malo narodne inteligencije, doprinesla je, da smo mi u narodnom pogledu gotovo kroz noć postali jakima. Kod toga ide velika zasluga g. Justia, zato mu mi Sveto-martinčani oko društva: „Zemljoradnička Prosvjeta" kličemo: Bog ga poživi! Bio sretan u svom zavičaju!

Narodni blagdan u Lanišću. Prigodom slave narodnog blagdana u Lanišću skupili su tamošnji rodoljubi za Družbu K 22. Tu svotu se uložilo u Posujilnicu u Lanišću. Živili rodoljubni Lanišćani.

Razne primorske viesti.

Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru, primilo je nadalje slijedeće prinose: Sabrano u škrabici kod g. A. Nunića u Opatiji K 20·—. G. Ivan Framin, Opatija, II. obrok kao član čete od 1000 K 50·—. Oberleutenant Kopany daruje za nar. blag. K 30·—. Gdja Magdalena Hribar, Vl. Gorica kao 1:1000 K 100·—. G. Gašpar Martinić, Hoh, sabranih prigodom nar. blag. kao 1:1000 K 200·60. Tarok partija Narodna Kafana u Zagrebu pridružuje se četi od 1000 sa K 100·—. Gosp. Janko Holjac, gradonačelnik, Zagreb, kao 1:1000 K 100·—. G. Vincenc Bjaschko, Opatija, daruje za nar. blagdan K 3·—. G. dr. Predragović, Požega, daruje za nar. blagdan K 3·—. G. Ivan, Korić, Ika, za nar. blag. K 20·—. Uprava „Riječkog Novog Lista" u ime stiglih prinosa K 1000·—. G. dr. Ante Grgurina, Opatija, kao 1:1000 za narodni blagdan K 10·—. Gdjica Branka Bartolić, učiteljica, Jadreški, čisti prihod zabave prigodom nar. blag. K 24·—. Občinsko poglavarstvo Stara Gradiška u ime podpore K 10·—. G. dr. Ivan Zuccon, Poreč, kao 1:1000 K 100·—. Družbina podružnica Sv. Barbara šalje K 371·65. G. Josip Prosen, Zagreb, šalje K 100·—. Dr. Pero Magdić, šalje K 200·— kao utemeljiteljnu svotu g. Zige Golubića, pučkog učitelja u Novom Selu i sabranih kao 1:1000 K 220·— ukupno K 420·—. Činovničtvo hrv. slav. hipotekarne banke u Zagrebu za nar. blag. K 60·—. „Tuča", Petrinja, šalje K 150·—. Sudski činovnici, Imotski, sabranih prigodom nar. blag. K 9·70. Gdjica Betty Markus, učiteljica zab. Mali Lošinj K 11·66. G. Ivan Rendulić, ravn. učitelj, Jastrebarsko, sabranih medju tam. škol. djecom prigodom nar. blag. K 43·—. Občina Novigrad, u ime podpore K 10·—. G. Nikola pl. Košćec, Mašice, šalje sabranih kao 1:1000 prigodom nar. blagdana K 471·50. G. dr. Adolf Sckerzer, Senj, šalje za nar. blag. K 50·—. G. Jerko Votarić, pravnik, Vrbnik, šalje u ime ondašnje ženske podružnice sabranih prigodom nar. blag. K 51·18, te sabranih prigodom izleta dne 30. VI. po njemu i g. Ivanu Trinajstiću K 14·12. G. Antun Kraljić, nadučitelj, Dobrinj, sabranih za nar. blag. K 35·—. G. Antica Ljubić, Zadar, za nar. blag. K 4·—, g. Marija Ljubić K 4·— i g. Gjuro Ljubić K 4·—, ukupno K 12·—. G. Tomislav Pavić, Spljet, sabranih prigodom nar. blag. medju učenicima II. B. razreda gimnazije K 6·20. G. Grgo Andreis, Supetar, sabranih prigodom nar. blag. kao 1:1000 K 218·—. Djećica pučke škole u Solinu poklanjaju svojoj braći i sestricama u otudjenoj Istri K 7·—. Gdjica Ivanka Sajević, učit. zab., Lovran, sabranih prigodom nar. blag. K 140·—. Gosp. prof. Vjekoslav Spinčić kao 1:1000 za nar. blag. K 100. *Živili plemeniti darovatelji! Napriced za Družbu!*

Zanimiva knjiga. Naš rodoljub gosp. inžinir Manfred Makale, osjeguravajući tehničar u Beču, rodom iz Dalmacije, sastavio je knjigu *„Zadnji popis pučanstva u Dalmaciji"*, te je tiskana u tiskari „Adria" u Beču. U tom djelu naći će čitalac ne samo za Dalmaciju, nego i za cielu državu poželjnih podataka.

A napose za Dalmaciju i usljed toga za sve Hrvate primorskih zemalja, Makalova je knjiga izvanredne znamenitosti, jer osnovana na službenim podatcima posljednjeg popisa od 1910, prikazuje strogo istinito stanje pučanstva Dalmacije, toga najvažnijeg dieta našega naroda, i na sploh i po pojedinim stališima i osobitim obzirom na izseljivanje. U obradjenju materijala i u spretnosti razlaganja istoga pokazao se je g. Makale i širem obćinstvu stručnjakom, kakvim su ga do sada poznavali tamo uži znanci i ured, pri kojem je u Beču zaposlen.

Knjiga se prodaje i u Puli u tiskari Laginja i dr., ulica Giulia 1, te je preporučamo toplo našim suplementima, osobito iz Dalmacije, a neće biti s gorega, da i uredi c. i kr. mornarice i pojedina gg. častnici povire u nju, te razvide narodne prilike u Dalmaciji.

Knjiga stoji K 2·50. Izvan Pule šalje se samo uz gotov novac ili uz pouzeće.

Tiskari „Adria" služi na čast točnost tiska i krasne 4 slike, kojima je grafično prikazan razmjer stanovničtva Austrije i posebice Dalmacije, po jeziku i po vjeroizkonu.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. Josipu Bačiću, učitelju, Pazin.

Na Vaše otvoreno pismo u zadnjem „Puč. Prijatelju", upravljenom na naš naslov, rekla nam je osoba, u našem narodu veoma uvažena, u svojim djelovanjem i istinskim čustvom daleko i daleko više od Vas prožeta katoličkim uvjerenjem, da imamo vremena dosta odgovoriti Vam i baviti se s Vašom poštovanom osobom. Čekati ćete valjda još dugo, da se s Vama bavimo, izim ako Vam se smiluju kadgod Franina i Jurina.

Ovo Vam preporučujemo u ovoj rubrici, da budete imali dalnjega štofa u izlievanju Vaše nutrine na naš naslov. Preporučujemo se!

Olovke glasoviti budjejovački proizvod tucet 40 h. Na malo ca. 80—96 helera. Trgovci zasluže 50%. Uzorki: 30 tuceta na izbor, cedrovina, 6 uglasti, također crnilaste olovke K 12. Dobije se kod **Adolf Weber**, Budějovice (Češka) br. 143.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Škrinje (kište) prodaju se u tiskari Laginja i dr., Pula, ulica Giulia 1.

Traži se djevojka koja je vješta u knjigovežnici. Nastupiti može odmah u tiskari Laginja i dr., Pula, ulica Giulia 1.

Traži se mladić sa sela dobrog ponašanja za slugu na jednom gospodarstvu u Puli. Plaća po dogovoru. Ponude na uredničtvo.

Poziv

na **redovitu glavnu skupštinu Kršanskog društva za štednju i zajmove**, registrane zadruge na neograničeno jamčenje, koja će biti dne 28. julija t. g. na 4 sata po podne u Kršanu.

Dnevni red:

1. Izvješće ravnateljstva.
2. Čitanje i odobrenje zapisnika zadnje glavne skupštine od god. 1911.
3. Odobrenje obračuna za god. 1911.
4. Izbor 3 odbornika.
5. Promjena § 31. društvenih pravila, tičući se Nadzornog odbora.
7. Odluka glede odštete članovima upravnog i nadzornog odbora, te povišanja nagrade računaru.
8. Eventualija.

Odbor.

Poslovni broj E 63/12
6

Drażbeni izrok.

Bit će dne 19. kolovoza 1912. prije podne na 10 sata kod dolje naznačenog suda, u sobi br. 7 drażba č. 3146 orace „Starinu polje" t. 1. c. 889 orace „Krč" t. 2 č. 3126 I orace „Lampičevo" t. 3 Ul. 222. 1/3 ner. č. br. 145 4 šterna t. 1 Ul. 298 p. o. Bogovic. sgr. č. 141 2 kuća br. 9 č. 3192 2 vrt uhke „Pri dvorom" č. 3198 1 vrt uhke „Pri dvorom" t. 1 č. 833 pašnjak „Krč" t. 2 č. 3126/2 pašnjak „Lampičevo" t. 3 c. 3175 I suma „Gulin" t. 4 č. 3222 vrt uhke „Babin vrt" t. 5 č. 3340/25 orace „Grljetine" t. 6 č. 2300,7 suma „Za kljuk" t. 7 č. 863,1 vrt uhke „Buničevo" t. 8 Ul. 955 p. obc. Bogovič (I. skup.) č. 795 oraće „Dolčić u Vrsko" t. 1 Ul. 721 Vrh č. 2126 orace „Brajdine" t. 1 Ul. č. 2124 orace sad pašnjak „Brajdine" č. 2127 suma „Brajdine" t. 2 Ul. 816 Sv. Anton č. 867 6 orace i pusto „kolnodari" č. 368,13 oraće „kolnodari" t. 1 č 2433,65 pašnjak „Gorelčić" t. 2 Ul. 153 Sv. Anton (II. skup.).

Nekretnine, što se stavljaju na drażbu procijenjene su na K 4173·26.

Najmanja ponuda iznosi za I. skup. K 1850 a za II. skup. K 890, ispod ovoga iznosa ne prodaje se.

Drażbeni uvjeti i isprave što se odnose na nekretnine (izvadak zemljištnika, hipoteka, izvadak katastra, zapisnici o procjeni itd.) mogu se razgledati kod dolje naznačenoga suda za uredovnih satova u sobi br. 6.

Prava, što bi drażbu učinila nedopuštenom, imaju se prijaviti sudu najkasnije na drażbenom ročištu, prije nego li započne drażba, jer inače ta prava neće se više moći isticati u pogledu iste nekretnine.

Lica za koja su sada osnovana ili će se tekom drażbenog postupka osnovati prava ili tereti na nekretnine a koja ne stanuju u području dolje naznačenog suda ili mjesu naznačila kakva punomocnika nastanjenog u mjestu suda, obznanit će se o dalnjim zgodama drażbenog postupka samo oglasom, što će se na sudu pribiti.

Utanačenje drażbenog ročišta ima se zabilježiti u teretovnici uložaka za nekret-

nine, dijelove nekretnina, što se stavljaju na dražbu.

C. k. kotarski sud u Krku, odio II.
na 17. lipnja 1912.

Poslovni broj E 13/12
6

Dražbeni izrok.

Bit će dne 2. prosinca 1912. prije podne na 10 sata, kod dolje naznačenog suda, u sobi br. 7 dražba: 1/6 č. 1149/2 vrt maslina „Pod dragu“ tj. 5. 1/6 č. 4767 „Kandiji“ tj. 11. 1/6 č. 5142 pašiće „pol križa Dolinja tj. 12. 1/6 č. 3612/5 1/6 č. 3613 oraća „Knajtići“ tj. 17. Ul. 376 p.o. Punta (I. skupina), 1/6 č. 348 oraće „Za Mutružanovu“ tj. 3. 1/6 od 1/2 č. /844/4 vrt maslina „Na klipini“ tj. 4. Ul. 377 Punta (II. skupina), 1/6 č. 1672/10 vrt povrća „Na prekriji“ 1/6 sgr. č. 267/9 kuća br. 481 tj. 1. 1/6 č. 4407 oraće „Na goricah red“ tj. 2 Ul. 959 Punta (III. skupina), 1/6 č. 187/4 vinograd „Valunta“ tj. 1. 1/6 č. 454/1 oraće 1/6 č. 454/3 pusto „Na Picul kol Mašune“ 1/6 č. 722/2 pašiće „Na Picul od teta Mare“ tj. 2. Ul. 553 Krka (IV. skupina), 1/6 č. 1186/6 oraće „Na vrh Trojne“ tj. 5. Jl. 541 Kornića (V. skupina), 1/6 od 1/4 č. 3856 šuma „Malinčah“ tj. 8. Ul. 28 Vrbnika (VI. skupina), 1/6 od 1/2 č. 2575 oraće „Pod Hlamom“ tj. 88 1/6 č. 2574 oraće „Hlaam“ tj. 93. Ul. 132 Vrbnika (VII. skupina), 1/6 č. 3854/2 oraće 1/6 č. pašiće „Na Vrh Malin“ tj. 4. Ul. 906 Vrbnika (VIII. skupina), 1/6 č. 3789/1 oraće „Od jugi Kasljaka“ tj. 1. Ul. 1271 Vrbnika (IX. skupina), 1/6 č. 3600 oraće „Dolčić na Maloj Placi“ tj. 4. 1/6 č. 4643/1, 1/6 4644/2 oraća „Na supcin gorinja“ tj. 6. Ul. 1396 Vrbnika (X. skupina).

Nekretnine, što se stavljaju na dražbu, procijenjene su na K 983·74.

Prodaja će se provesti u 2 čina i to: a) sve nekretnin stavljene na dražbi sve u jednu skupinu sa najmanjom ponudom op K 582·08; b) u 10 skupina sa najmanjom ponudom od K 22·16 za I. skup.; K 6·84 za II. skup.; K 409·72 za III. skup.; K 35·88 za IV. skup.; K 18.98 za V. skup.; K 22·52 za VI. skup.; K 28·18 za VII. skup.; K 11.78 za VIII. skup.; K 4·72 za IX. skup.; K 21·30 za X. skup.; ispod ovoga iznosa ne prodaje se.

Dražbeni uvjeti i isprave što se odnose na nekretnine (izvadak iz zemljišnika, hipoteka, izvadak katastra, zapisnici o procjeni itd.) mogu se razgledati kod dolje naznačenog suda za uredovnih sati u sobi br. 6.

Prava, što bi dražbu učinila nedopuštenom, imaju se prijaviti sudu najkasnije na dražbenom ročištu, prije nego li započme dražba, jer inače ta prava ne će se više moći isticati u pogledu iste nekretnine.

Lica za koja su sada osnovana ili će se tekom dražbenog postupka osnovati prava ili tereti na nekretnine a koja ne stanuju u području dolje naznačenoga suda ili nijesu naznačila kakva punomoćnika nastanjenog u mjestu suda, obznanit će se o dalnjim zgodama dražbenog postupka samo oglasom, što će se na sudu pribiti.

Utanačenje dražbenog ročišta ima se zabilježiti u teretovnici uložaka za dijelove nekretnina što se stavljaju na dražbu.

C. k. kotarski sud u Krku, odio II.
na 2. srpnja 1912.

Uložne knjižice za „PCELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

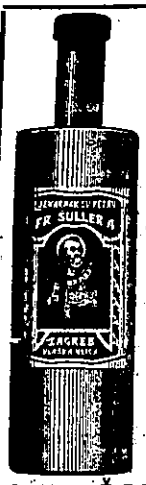

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan protiv svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razlih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici 30 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni
t sv. Petra

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

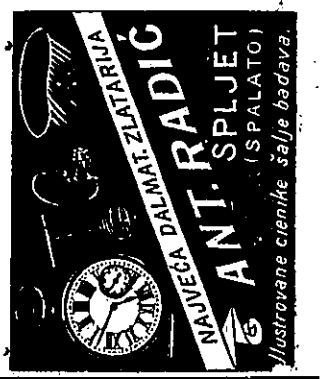

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
ulica Giulia 1.
za cienu od 2 do 10 para.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna posluža u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

„CROATIA“
osiguravajuća zadruga u Zagrebu.
Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagrob, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1, II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica K 800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41
Isplaćene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namještćuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Punta.
Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Ricci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	∨PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5 25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	odl.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama i Torkolama.**

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak	Petak
prije podne		po podne	po podne
10.15 7.35	∨RIJEKA	5.—	5.—
10.50 8.10	Opatija	4.25	4.25
11 — 8.20	„	4.15	4.15
12.20 9.40	Beli	2.55	2.55
12.30 9 50	„	2.45	2.45
1.20 10.40	Merag	1.55	1.55
1.30 10.50	„	1.45	1.45
2.10 11.30	Krk	1.05	1.05
2.20 11.40	„	12 55	12.55
po podne		prije podne	prije podne
—.— 1.40	Baškanova	11.25	11.25
—.— 1.20	„	11.15	11.20
—.— 2·30	Lopar	10.10	—.—
—.— 2·40	„	10.05	—.—
4.20 3 40	Rab	9.25	9.05
4.30 4.—	„	9.—	9.—
4.55 4.25	Lun	8.35	8.35
5.— 4.30	„	8.30	8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20 5.50	„	7.10	7.10
6.30 6 —	Mali Lošinj*)	7.—	7.—
6.40 6.10	„	6.50	6.50
7.30 7.—	↓NEREŽINE	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.
Uvjetno pristajanje u **Puntu i St. Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	∨RIEKA	7·20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	↓Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨Rijeka	dol.	2.25
8.10	dol.	Opatija	odl.	1.50
8.20	odl.	„	dol.	1.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	1.15
8.40	odl.	„	dol.	1.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI	odl.	8.30

Uvjetno pristajanje u **Malološinjskoj luci sv. Martin.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Pon. Srij. Pet. Nedj.
prije podne				po podne
3.45	odl.	∨Baška	dol.	3.10
4.45	dol.	Punat	odl.	2.—
5.—	odl.	„	dol.	1.50
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Starej Baški.**

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica.

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	∨Vrbnik	dol.	2.—
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	1.45
4.50	odl.	„ „	dol.	1.40
5.30	dol.	Silo	odl.	1.20
5.40	odl.	„	dol.	1.10
6.—	dol.	↓Crikvenica	odl.	12.—

Pruga Crikvenica-Rieka.
Svaki utorak
6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2·45 po p.
pr. p. dol. Rieka 8.51 odl. 12·45 po p.

Od 1878! – – – Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. – – – Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**
Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.
Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, ishacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, koznih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-ova jedino prava confolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozlada, upala, apcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dolila u tijelo pa često preduzetne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

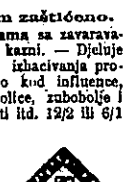

Izvor: Ljekarna „K. Anđelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.
Na veliko u ljekarn. drogerijama.

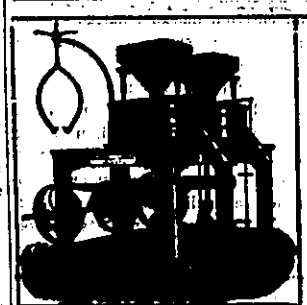

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,
uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfeštinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.
Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.
Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od
tehničke poslovnice
EMANUEL I OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolò 2|b.
Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.
Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Broj 30. Pula, u četvrtak dne 25. jula 1912. God. XLIII.

Oglasi, pripošlane itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce . . predbrojbu, oglase ml. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodina ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Neprijatelji Austrije gaze Hrvatsku.

Proverbialna je već ne samo u Austriji nego i u stranim državama postala činjenica, da se u Austriji vlada netaktično sa Hrvatima i Slavenima, tako, da narodi stranih država apostrofiraju vladavinu Austrije riečima: Austrija vjernost i odanost nagradjuje nezahvalnošću i kaznom. Taj sistem uporno provadjaju Nijemci, koje pomažu takodjer Talijani, koji su prozreli cilj Niemaca, jer ide i njima u prilog. Tu ni jedni ni drugi ne idu za momentalnim uspjesima niti za strankarskim interesima, pošto znademo svi, da i Niemci i Talijani Austrije jedini uživaju u Austriji povlastice, koje sistem Slavenima uporno krati. U podkriepu tog da ne spomenemo drugo, dosta je spomenuti jezično pitanje, koje je u prilog samo tih dviju narodnosti, usprkos toga, što austrijski sistem vladavine proglašuje, da nema uredovnog državnog jezika, ali ipak faktično se svuda podržaje i narivava u cijeloj poli države njemački, a kod nas na jugu i talijanski jezik.

Time i drugim načinom potiskivanja dapače izazivanja Slavena — izključujemo galičke Poljake — austrijski vlastodršci sa Niemcima i Talijanima konačno teže za time, da svoje narode pridruže cielinama, koje samostojno postoje i slobodno se razvijaju.

Vladajući sistem sve to pripušta prikriveno i po našoj rečenici „da se vlah ne dosjeti", znade kadgod upotriebiti „postojeće zakonske mjere" i kazniti vehementnije izljeve Niemaca i Talijana. Sve to je samo pijesak u oči nama Slavenima, držeći nas toliko naivnima, ko da ne prozriemo njihovu konačnu svrhu.

Istaknuvši sve to otvoreno, izjavljamo, da smo i bit ćemo veliki protivnici ovakove Austrije.

Znano je svakomu, koji nije sliep kod zdravih očiju, da bez Slavena nebi naša monarkija obstojala niti jedan dan. Kad bi se Slaveni stavili na stanovište Niemaca svih dlaka i Talijana, nestalo bi onim časom habsburške monarkije. Zar pretjerujemo? Sjetimo se historije od najstarije do najnovije; prolistajmo makar i školske atlase nazad šeśtdeset godina, ako nećemo starije, tad ćemo iz njih naučiti se i naći dokaze našim tvrdnjama. Tima samo dokumentima poštedjen nam je trud, da iz našamo činjenice, koje su po Austriju bile kobne baš usljed sliepoga sistema, premda smo uvjereni da *takova* nije mogla obstojati, kao što ne može ni *ovakova* dugo.

Slaveni Austrije, a špečijalno Hrvati, osobito u najnovijem razvitku iste a baš u dugogodišnjoj vladavini našeg siedog Vladara, bili su glavno uporište monarkije, što dokazuje najnovija historička činjenica, upokorenje Madjara i objestnih Niemaca pomoću Slavena odnosno Hrvata.

Spas dinastije po Slavenima nagradjuje nam danas vladajući sistem gorkim razočaranjem, podizanjem vješala u Hrvatskoj. I baš za to, što mi Slaveni ne uzvraćamo nezahvalnost sa nezahvalnošću, zovu nas Niemci i Talijani robovima svake vlasti.

Ali se varaju i u svojoj učenosti. Mi Slaveni ne damo da propadne Austrija; tom njihovom cilju ne idemo na liepak. Slaveni a posebice Hrvati, prem zapriečeni kroz viekove puškom o ramenu, da se bave učenom knjigom, ipak su baš pod puškom prozreli i uvidili, zašto ti tobože učeni Niemci i Talijani pomažu i podržavaju ovaj žalostni sistem, koji ide za uništenjem Austrije. (O Madjarima ne govorimo, jer će oni postati vrlo neznatan faktor, čim prestane sadanji sistem.)

Zato mi Slaveni vodimo žilavu borbu proti tim neprijateljima našim i monarkije. Tu je uz monarkiju glavno vezana naša vladajuća dinastija, uz koju su Slaveni a naročito Hrvati, koji su posebice na Cetinskom saboru g. 1527. izabrali habsburšku kuću svojim vladarima i prisegli viernost takovu, da ju ni nepravednost vladajućeg sistema nije mogla sve do danas uskolebati,

Borit ćemo se, do potrebe i bunit, makar nas stajalo i krvi, ali uviek za zakonite hrvatske kraljeve i careve austrijske, jer nećemo da služimo sistemu vladavine ni Niemaca ni Talijana ni Madjara. Naš cilj, naša borba usredotočena je za jaku i pravednu Austriju svim narodima i za viernost i odanost vladajućoj kući. To je naša otvorena iskrena rieč, koju u srcu nose svi Slaveni Austrije. Hoće li pak najpozvaniji faktori Austriju po uzoru Niemaca i Talijana, onda nek se sjete one: perditio tua ex te . . . . jer porodice mogu izumrieti ili inače nestati, ali narodi nikada, makar podigli na stotine vješala za hrvatski narod.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izbori u trećem kotaru grada Pule. Za izbor zemaljskog zastupnika ispražnjenog u trećem kotaru grada Pule, c. kr. Namjestničtvo odredilo je dan 29 septembra t. g.

Taj izbor bio je već odredjen za 23. junija t. g., ali radi velikih falsifikacija, kojima je kamorra htjela pomoću nekojih činovnika na ovdjašnjem poreznom uredu lažno unieti u izborne listine do 60 svojih izbornika, a naših 38 izbornika htjela lažnim dokumentima izdanim po nekim činovnicima istog poreznog ureda brisati, vlada je bila prisiljena taj izbor odgoditi i naredila sastav novih izbornih listina. Što se je tim činovnicima sa poreznog ureda dogodilo radi lažnih službenih potvrda izdanih kamorri, ne znamo, samo vidimo te iste činovnike krivotvoritelje službenih potvrda, da vrše i nadalje službu na poreznom uredu.

Kako vrše tu službu ne smijemo pisati jer bi nas zatekla ista sudbina kao i onda, kad smo prosvjedovali proti falzifikacijam i zloporabi uredovnog položaja tih uzorčinovnika na poreznom uredu u Puli.

Upozorujemo naše izbornike u trećem kotaru, da ne propuste ničesa, što bi moglo koristiti našoj narodnoj stvari i poduzeti sve, da ovaj treći kotar — kotar Arene, tog najvećeg spomenika iz propale rimske dobe, na kom najviše ovdješnji Talijani osnivaju i umišljaju talijanstvo grada Pule — padne u naše ruke, da taj predjel grada, prozvan i Cronzia — bude na zemaljskom saboru Istre zastupan od čovjeka naše krvi i jezika, kako je to po pravu i zakonu već od prije moralo biti, kao što i pravica božja i ljudska zahtjeva, da u istarskom saboru bude sjedio pouzdanik onoga naroda, koji u velikoj većini obitava u tom kotaru, a to je naš hrvatski ili slovinski narod.

Talijani nametnuli su kandidatom za taj kotar jednog najgnjusnijeg i najodurnijeg renegata dalmatinca Antichievicha, čovjeka koji je bezznačajno popljuvao uspomenu svojih roditelja i cieloga naroda. Za takovog bezznačajnika, za takovog podlog čovjeka, koji je kadar tako gadno osramotiti i pogrditi svoj vlastiti rod i prodati se onoj nepoštenoj kamorri, koja znade samo krasti i varati, za takovog dešperaduna ne smije glasovati nitko, tko želi ostati pošten i pravi čovjek.

Izborne listine izložene. Kako javljamo na drugom mjestu, odredjen je izbor zemaljskog zastupnika za treći kotar grada Pule za dan 29. septembra t. g.

Za taj izbor izložene su već i izborne listine počam od 23. t. m. pa sve do 6. augusta uključivo, t. j. kroz 14 dana, u kojem roku imaju se podnieti reklamacije za upis ili izbris koga iz listina, odnosno provesti svi eventualni popravci.

Pozivljemo s toga sve naše izbornike, da dodju pogledati u Narodni Dom ako su uneseni u izborne listine, i to do dana 6. augusta, jer kasnije neće biti vrieme, da se provedu unosi ili ini popravci u izbornim listinama.

Iz glavne godišnje skupštine Družbe u Zametu.

(Nastavak.)

Eno nam škole u Raklju. Na glas, da će tamo Družba otvoriti školu, Lega se potrudila i u istom mjestu otvorila svoju. Minula godina dvije i družbina škola potukla leginu, koja je sada zatvorena i čeka kupca. Što se nije poduzelo protiv naše škole u Novoj Vasi. Nova Vas veliko je selo kraj samoga Poreča. Čak i porečki se je biskup umiešao, da nam ju satre. Kuku i motiku digoše porečki Talijani protiv te škole, a činilo se, da će im i same školske oblasti nasjesti, tako su se već bile smrkle i namrštivši obrve izdavale nam opomenu za opomenom. Ali škola je ostala i lijepo uznapredovala, a onaj divan narod se je tako osvjestio, da je prigodom jedne nedavne zabave sabrao za našu Družbu više nego li gdjekoji naš inače veoma osviešteni i bogati gradić.

U Nerezinama nalazi se uz talijansku takodjer i hrvatska javna škola, ali Talijani su u tom mjestu otvorili zabavište i mamili u nj sitnu dječicu. Mnoga hrvatska mati dala se nagovoriti i upisala u to zabavište svoje maleno dijete, da joj time bude nekako olakoćeno. Dijete je ostalo u zabavištu dvije ili tri godine, a učiteljica Talijanka znala mu je kroz vrijeme polahko udahnuti koju kapljicu tudjinskog otrova i primamiti ga u redovitu talijansku školu, gdje se to mrsko djelo nastavilo. To je eto onu našu školu oslabilo. Onda je naša družba otvorila u Nerezinama svoje zabavište i naša se je hrvatska škola u onom mjestu ponovno utvrdila. No i to malo zabavište zagaje Talijanima trista jada i gdjegod mogu, nastoje, da bi ga uništili.

Čim se otvorila škola u Cresu, dobjéžalo je pod njezin krov oko 300 djece. Što nisu sve Talijani poduzeli, da nam tu školu oslabe! Tko je što dugovao vlastelji, trebao je ili da plati ili da vadi dijete iz hrvatske škole. Ako je tkogod imao da ishodi štogod kod občine, mogao je unapried znati, da će biti odbiven, ako se ispostavilo, da mu je dijete u hrvatskoj školi. Onda se započelo sa šikanacijom družbinih učitelja.

Što je god mogla da izmisli malomještanska zloba, sve se je poduzelo protiv naših učitelja, samo da ih se iz Cresa odstrani. Talijanske škole bile su do tada raštrkane po trošnim zgradama. Da se jače djeluje na svijet, podiglo se veliku razkošnu zgradu, u koju smjestiše sve mjestne talijanske škole. Pri tom se mislilo, da će se narod dati zavesti od izvanjskog sjaja i poslati svoju djecu u novu zgradu. Ni to nije pomoglo. Da se našu školu što više ponizi, Talijani namazaše noću družbinu zgradu svojim blatom. Naši pak nisu htjeli skinuti onog blata, već su ga ostavili na mjestu, neka svi jet vid kakva je ta razvikana talijanska kultura.

U ime te kulture ustali su Talijani i onda, kada su se dizale škole u Malom i Velikom Lošinju. Ali ih narod nije slušao. Ma kakva bila zlatna brda, što su mu ih obećavali Talijani, on je svoju djecu, a i danas šalje u hrvatske družbine škole.

Posljednji izbori u carevinsko vieće pokazali su nam, da možemo računati takodjer i na živalj raštrkan po lošinjskim otocima. Treba samo utvrditi pojedina mjestanca i privesti u naše kolo one, koji su danas za nas još izgubljeni. Treba se na vrijeme pobrinuti, da budući naraštaj ispuni sadašnje praznine, pa da se jednoć skrši moć naših narodnih neprijatelja.

U Čunskomu ima talijanska škola i hrvatska. Da im škola što bolje uspjeva, Talijani su bili već zaposjeli trogodišnju djecu, pa ju u svojem zabavištu pripravljali za svoju školu. Da im omete račune, Družba je lanjske godine otvorila u istom

Proslava godišnjice bitke kod Visa. Kao svake tako i ove godine na 20. t. m. proslavila je uprava ratne mornarice najsvečanije godišnjicu pomorske bitke kod Visa. Vojničtvo je prisustvovalo svečanoj službi božjoj, a o podne bio je svečani banket. Uprava mornarice počastila je i one veterane nalazeće se u Puli, koji su prisustvovali u bitci kod Visa 1866.

Višanin, naš Niko vit. Mardešić, sjetio se tog dana brzojavkom zapovjednika ratne mornarice, koja glasi:

Njegovoj Preuzvišenosti admiralu grofu Montecuccoli, zapovjedniku mornarice — Beč. Zdravo potomče slavnih heroja! Duh, djela bezsmrtnoga Maksimiliana, Tegetthoffa bodre Vas da vodite mornaricu veličini, napredku, za zasluženu slavu pobjede, koju ste slavodobitni lavovi u da našnjem danu krvljom i velikim junaćtvom zaslužili. Otačbina harna blagoslivlja Vas. Zdravo branitelju mojega rodnoga Visa. Zdravo nam zviezdo predhodnice naše junačke ratne mornarice. Mardešić.

Nj. Preuzvišenost g. admiral Montecuccoli odgovorio je na tu brzojavku vrlo prijaznim riečima uvjeravajuć, da će uvijek skrbiti te naša mornarica i u budućnosti bude na čast i diku svog uzvišenog Gospodara.

Nova uapšenja (25., 26., 27.). U subotu zatvoreni su po nalogu istražnog suca u savezu sa kradjema i prevarama na občini Pula Mihovil Paulich, Rudolf Schallmeier i Josip Arosina, sva trojica namještenici kod gradske plinare. Posljednji od tih je sin u zatvoru se nalazeceg Antona Brosine, bivšeg nadgledatka radnika u gradskoj plinari.

Družbina škola u Puli. Dne 15. o. mj. zaključilo se školsku godinu i na druž binim školama u Puli. Da ti je bilo vidjeti gdje preko 400 djece veselo stupa sa družbinih škola u Šijani u koludriću crkvu u ulici Castropola, gdje su im se pridružili drugovi i drugarice sa škole u istoj ulici. Gospoda, koja kažu, da nas u Puli nema, mogla su se osvjedočiti o protivnom i po tom zaključiti o budućnosti talijanstva ovog grada. Od ustanovljenja družbine škole u Puli (1898.) broj se djece godimice povećava. Prve je godine polazilo 67, što dječaka i djevojčica. A danas ćemo navesti nješto o samoj trorazrednoj dječačkoj školi u Šijani. Početkom godine 1911.—1912. upisalo se u istu 192 učenika i to u I. razred 57, II. razred 88, III. razred 47. Tekom godine pridošlo je u I. razr. 13 učenika, II. razr. 14, III. razr. 19. Umro je 1 učenik a 4 su promjenili boravište, tako da je koncem netom minule školske godine polazilo ukupno 233 učenika, prema 232 djećaka upisanih u petrazrednu prkos talijansku školu u Šijani. Po tom dolazi poprijeko na svaku učiteljsku silu u našoj školi 78, a u talijanskoj 47 učenika.

Sa svim tim priznajemo, da imade u Šijani, M. S. Giorgio, ul. Operai i Vigne, te na Vel. Vrhu na pretek roditelja naše krvi, koji šalju svoju djecu u talijansku školu — vuku u usta, jer da tamo dobivaju badava sve knjige. Za danas izrečemo samo sažaljenje nad takvim neroditeljskim postupkom, a do mala ćemo o tom malko drugačije.

Vjenčanje. (*Narodni dar.*) Jučer se je u Puli posve skromnim načinom vjenčala pastorka našeg zastupnika dra Laginje, gdjica Tončica Rieger sa gosp. Budislavom Stipanovićem, roodm iz Zadra, nadporučnikom mornarice u pričuvi, upraviteljem lučkog poglavarstva u Splitu.

Poštovana obitelj darovala je tom prigodom: Bratovšćini hrv. ljudi u Istri K 25, Družbi sv. Cirila i Metoda, podružnica Pula K 25, Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu K 25, Narodnoj organizaciji u Puli K 25. — Vjenčanici odputovali su iz Pule u 2 sata parobrodom Dubrovačke plovidbe „Lovrijenac".

Čestitamo obim obiteljima i njihovim vjenčanicima, da bude dobre sreće i dugog zdravlja.

Zdravlje zastupnika Mandića. Nakon sretno uspjele operacije vraća se naš glavni suradnik zastupnik prof. Matko Mandić danas iz Beča u Trst posve oporavljen. Da nam Bog poživi još dugo zastupnika Mandića!

Novačenje u Puli za ovu godinu obavit će se dne 27., 28. i 29. augusta, u u drugim občinama ovog kotara bit će novačenje dne 2. i 3. septembra.

Hrvatski Sokol u Medulinu priredjuje u nedjelju dne 28. tek. mj. u vrtu svoga staroste prvu javnu vježbu sa zabavom uz sudjelovanje društvene glazbe.

Premantura za Družbu. Prigodom narodnog blagdana sabrana je u Premanturi svota od K 55·82 za našu Družbu. Malena je ovo svota, ali je dana od srca darežljivih Premanturaca, koji su svijesni rada i nastojanja Družbe oko širenja prosvjete i budjenja narodnosti u našim najzapuštenijim krajevima. Premanturcima služi to samo na čast. Oni pak, koji su nas kod sakupljavanja odbili i ispričavali se kojekakvim razlozima, nadamo se, da će uvidjeti s vremenom blagodat Družbina rada, pa će i oni drugom kojom zgodom pokazati, da im leži na srcu želja za boljak našega zapuštenoga naroda.

Sakupljeni je novac poslan izravno Ravnateljstvu Družbe sv. Cirila i Metoda. Dični Premanturci nisu mogli ljepše proslaviti narodni blagdan.

Lošinjski kotar:

Cres. Mnogo vremena prodje, a da se ne čuje glasa odavle. Svijet će pomisliti, da smo pomrli, ali još smo živi i hoćemo da živimo, nadajuć se boljoj budućnosti zajedno sa ostalom našom braćom širom hrvatske domovine. I narodnoj borbi stojimo već nekoliko vremena na istom. Nadasmo se s novim izbornim redom za občine, da će se poboljšati naše žalostno stanje. No ufanje je ludom radovanje. Tako je bilo i nama. Ostalo je sve pri starom, pa i na našoj občini vedre i oblače isti ljudi. A mi, kojih nas ima dvie trećine, iščekivamo izbavljenje. Medjutim se ne miruje, već se nastoji pridići narod, pa se nadamo, da će naš vrli školski nadzornik nastojati svim silama, da se čim prije otvore škole u Orlecu i u Zbičinama.

A veseli nas osobito ono, da se opet domalo dana vraća u našu sredinu pop Ive Mrakovčić kao župnik lubenički. Pa se nadamo, da će nam biti i on jaka potpora u narodnoj borbi, da će pomoći otresti se tudjinskog jarma.

Ovih dana namješta se ovuda telefon. No mi ćemo ga sada gledati, a ne ćemo se s njim služiti. A to hvala našoj velikoj gospodi, koja se diče nekakvim naprednjaštvom kao gente di progresso, a oni su pokazali, da su bedastiji nego najgori pastir. Ako se ne varam, pred dvije godine bili su upitani, što će doprinijeti za telefon, ali oni na sjednici zaključili, da njima ne treba, da oni nemaju novaca. Svako poveće mjesto teži za tim prometnim sredstvom, a oni odbijaju ponudu radi malenog izdatka. Mjesto da su ludo bacili u more za uprave slavnog financijalnog savjetnika za bragoce 6000 K občinskog novca, mogli su za telefon glasovati par hiljada. S tim biste pokazali, da nešto vrijedite. Na bragocima ste izgubili 6000 — a koliko ćete na kući od Cirkola? Pravo imate, da tako radite, kad imate glupi narod iza sebe.

Vrijeme bi bilo, da se i kod nas umiješa državna vlast u občinu, i našla bi štošta gnjila. Ali naš kotarski upravitelj u Lošinju mnogo vremena, pa se za to preporučamo g. namjestniku. Mi bismo mu bili veoma zahvalni, da i kod nas imenuje pravednog komesara, koji bi uredio našu občinu.

Mnogo se pisalo i proti činovnicima, ali vlada za to ne mari. U kotaru od dvije trećine Hrvata od dvanaest činovnika samo su dvojica Slaveni, dočim ostali uz jednog Nijemca svi odrešiti Talijani, koje se vidi uviek u kolu naših ljutih protivnika. Mi još uvijek čekamo vladu, kada će uzeti metlu i očistili sve njezine urede. Kad će stupiti u krijepost načelo, da su činovnici za narod a ne obratno.

Preporučamo se našim zastupnicima, a i političkom društvu, da se zauzmu za nas i da nas pomognu u borbi.

Ovih je dana bio ovdje bivši načelnik Sablić, kopački sin, koji se je zlovoljno vratio u Trst, jer kako se sam izrazio, nitko ne mari za nj. Što niste znali za onu g. savjetniče: „crnac je učinio svoju, pa može otići". Tako se i Vama dogodilo a i pravo vam stoji, kada ste se odvrgli od majčina jezika.

Krčki kotar:

Iz Punta. *Izjava.* Već nekoliko puta prigodom izbora za naš zemaljski sabor, bilo občih, bilo naknadnih, šire se po otocima glasovi o nekakvoj mojoj kandidaturi. Ja doista ne znam, gdje je izvor tim glasovima, a nije me ni briga da to doznam. Ipak sam već pred nekoliko godina na kompetentnom mjestu, u sličnoj zgodi, odklonio od sebe svaku solidarnost sa tim viestima, i nadao sam se, da će to ljude umiriti. Medjutim sada, kada treba naknadno birati jednoga zastupnika mjesto pokojnog *Š. Kv. Kozulića*, opet se šapće o nekakvoj tobožnjoj mojoj kandidaturi. To uzrujava i mene i druge, a bez ikakva pametna razloga. Da umirim dakle i sebe i druge, pak i one koji čuju kako trava raste, dajem evo u javnost slijedeću izjavu:

1. Meni nije nitko nikakve kandidature ponudio.

2. Kad bi mi pak bila, bilo s koje strane ponudjena, ja je ne bih prihvatio.

3. Da pak kandidiram na svoju ruku, to mi nije nikad ni na kraj pameti došlo.

U Puntu, dne 17. jula 1912. Franjo Žic, župnik.

Revnost upravitelja c. k. kot. poglavarstva u Krku. Pred kratko smo vrijeme dobili u našu sredinu čovjeka, koji pokazuje dobru volju, da što dobra učini. Kažem ima dobru volju, ali samo ne znam, koliko će ta trajati. On je počeo sve na novo, bagatelizira sve, što su mu njegovi predšastnici ostavili. Ne kažem, da nema neurednosti i gnjilog, ali iz knjegijalnosti, pa još k tomu on kao *gentleman*, nebi smio ovo iznašati.

Kad ga čovjek vidi neprestano u društvu *kaponje iredentizma*, sve njepove moguće i dobre nade i ideali prolaze odmah u prozu.

On, čovjek duhom i tijelom Austrijanac druži se sa ovakvim, pa kakvu svjedočbu može mu čovjek izdati, da li mu se može vjerovati.

On se zaletio tako daleko u svojoj revnosti, da nalože — čujte pa se čudite —

---

mjestu svoje zabavište, koje će biti jako uporište ondješnoj javnoj hrvatskoj školi.

Slično se dogodilo i u Unijama, nevelikom, izgubljenom otoku. I tu se narodna svijest jača, a zabavište lani osnovano doprinijet će mnogo daljnjem osvještenju onoga našega svijeta.

Ljuto su graknuli Talijani na glas, da će se i u gradu Krku otvoriti družbina škola. Što se te škole tiče, moramo na pomenuti, da se je uz g. dra Antona Antončića našlo nekoliko rodoljuba, koji su na sebe preuzeli obvezu, da će školsku zgradu izplaćivati u godišnjim obrocima. Bilo bi poželjno, da taj prekrasan primjer nadje nasljedovatelja i u drugim mjestima naše Istre.

Škola se otvorila koncem lanjske godine. Neka ta naša školica služi Talijanima mementom, da im istarski Hrvati nisu voljni prepustiti niti jedno svoje hrvatsko dijete.

Kako je poznato, u gradu je Puli bezbroj naših ljudi podleglo u prošlosti procesu asimilacije. Tomu su doprinosila tri faktora: škola, ulica i c. i kr. mornarica. Ta su tri čimbenika tako snažno uplivala na našu u Puli naseljenu braću, da je bilo doba, kad su gotovo svi naši ljudi smatrali iluzornim svaki pokušaj za suzbijanje tog upliva. Ali vrijeme je pokazalo, da su naše bojazni bile neosnovane. God. 1898. otvorila se u Puli prva družbina škola sa nešto 40 djece, no već 2 godine zatim moralo ju se proširiti, jer je broj djece silno ponarasao, da je od negdašnje male školice u predgradju Šijani postala trorazredna muška i trorazredna ženska škola sa koje 400 djece.

Ali trebalo je zaći u srce grada, jer je i tamo mnogo hrvatsko srce vapilo za svojom školom. Tako se eto u Puli otvorila još i nova dvorazredna škola sa velikim brojem djece. Ali ni to ne bijaše dosta. Predgradje Veruda i gradska četvrt Kastanjer tražili su takodjer za sebe svoju školu. Družbino je ravnateljstvo bilo udovoljilo njihovoj želji i zaključilo otvoriti u Verudi jednorazrednu, eventualno dvorazrednu školu, a na Kastanjeru dvorazrednicu.

Taj nagli i nenadani uspjeh družbinih škola usupnuo je Talijane u Istri, a osobito one u Puli. Udarili u kukanje, utekli se k svojoj otrcanoj frazeologiji o latinskoj prošlosti Pule, o rimskim spomenicima, o svojol latinskoj kulturi itd. Ali hrvatski je radnik za to hajao i nehajao i slao svoju djecu u hrvatsku školu. Kad su Talijani vidjeli da fraze ne pomažu, utekli se sili. U obim školskim kućama u Verudi i Kastanjeru učinjeni su neki popravci i bivši načelnik grada Pule digao u kot. školskom vijeću svoj prosvjed proti otvorenju rečenih škola, jer da u dotičnim kućama nije bila izdana stanbena dozvola. I tako su te dvije naše škole ostale zatvorene, premda ih je c. kr. kotarsko školsko povjerenstvo obnašlo prikladnim za školu.

Protiv toga su naši podnijeli utok na ministarstvo, koje se je postavilo na naše opravdano stanovište. Prema tome neće biti nikakvih zapreka, da se te dvije škole otvore u što kraćem roku. Oteglo se za godinu dana, ali to nam nije nanijelo osobite štete, jer se je većina djece upisane u Verudi i Kastanjeru zaklonila u druge škole u gradu. Ali su u to vrijeme naši neprijatelji doživjeli užasan poraz i grdnu sramotu: njihov je prigovor prcti naše škole zabučen, a naši imadu barem tu zadovoljštinu, da te svoje ljute i nepomirljive dušmane gledaju na obtuženičkoj klupi. Naše će pak pučke škole u Puli brojiti domalo tisuću učenika, a uzme li se u obzir, da su mnoga djeca prešla iz talijanskih škola u naše i da su gotovo sva bila u talijanskim zabavištima, to moramo priznati, da je uspjeh naših škola u tom gradu izvanredan, te da svaka čast ide učiteljstvu i svim onim rodoljubima, koji pomažu, da se naše škole pune. Već je zaključeno, da se u Puli otvori nekoliko zabavišta, koja će nam, uvjereni smo, donijeti još i više djece u naše škole.

Naš narod živi u Puli već od davne davnine. Živio je pod tudjom vlasti. Nesmiljeni ga gospodari tlačili, kratili mu sva ljudska prava, prezirali ga, omalovažavali, odbacivali. Od svih zapušten naš čovjek stisnuo se u kutu kraj svog ognjišta, jedina mu je utjeha bila, da smišlja pje sme o kraljeviću Marku, koji da spava pod zidinama Arene i o svojim vilama, koje da su preko noći sagradile grad, po njima prozvan Divičinim gradom.

(Sliedi)

svojim činovnicima kamo imaju zaći i s kim se družit — sjegurno da će im još i posteljinu tražiti. (Revnost za svoje činovnike.)

Sve su ovo samo trice g. c. kr. upravitelju, kanite se ćorava posla. Vi ste ovamo poslan za sasma druge, uzvišenije stvari. Kako ste se i Vi sami izrazili u jednom društvu, da je ovdje nesnosno stanje medju Talijanima i Hrvatima — a na Vama je sada red, da za uzpostavite, a uspostavit ćete ga samo onda, kad promislite koje ste narodnosti, u kakvom ste kotaru, da li talijanskom ili hrvatskom.

Nemojte se okolo tužakati, da Vas Hrvati izbjegavaju, jer ako Vas već izbjegavaju, sjegurno imadu i uzroka. Kako se mogu oni k Vama pridružiti, kad ste Vi intimni prijatelj onog čovjeka, koji bi sve Hrvate u žlici vode utopio, kad bi mogao.

Mi smo Hrvati, koji ne poznamo i ne trpimo dvolične politike — ili crno ili bijelo. — Do vidova drugi put.

Voloski kotar:

Iz Voloskog-Opatlje. Braćo! Tko je prisustvovao netom minulim veličanstvenim sokolskim svečanostima u Pragu, imao je prilike uvjeriti se, kako važnu ulogu igra Sokolstvo u češkom narodu.

Ponosom i pouzdanjem gleda svaki Čeh na svoje Sokolstvo, jer u njemu vidi organizovanu narodnu vojsku, koja neumornim, žilavim, nesebičnim radom nastoji od svojih članova stvoriti tjelesno savršene i jake, duševno sposobne i kremenito značajne narodne borce.

U Sokolstvu vidi svaki Čeh zalog bolje budućnosti svojega naroda. Odkudu to pouzdanje, zašto taj ponos? Za svog pedesetgodišnjeg obstanka češko je Sokolstvo neprekidno radilo za napredak i slavu svoje domovine, te je mnogo doprinijelo tome, da je češki narod uvažen i obljubljen kod svih pravednih kulturnih naroda svijeta.

Mi bi se Hrvati morali ugledati u češko Sokolstvo, pa uprieti sve sile, da budemo narodu svome i svojoj domovini od veće koristi nego li bijasmo dosada.

Moramo ozbiljnije shvaćati i ustrajnije provadjati svrhu Sokolstva. Moramo Sokolstvo ojačati. Zato neka se svaki pravi Hrvat upiše u Sokol i neka u njemu radi ne samo kao plaćajući, nego kao izvršujući član.

Imali smo prilike vidjeti u povorci u Pragu na stotine i stotine Sokolova — staraca, koji su već preko pedeset godina izvršujući članovi Sokola. Bili su tu u jednoj četi ljudi raznih staleža, od sveučilištnog profesora do najsiromašnijega obrtnika.

Kod nas Hrvata pak se smatra često neumjestnim, da „Veleučeni“ obuče sokolsko odielo i da stupa uz brata radnika. A ipak se kod nas neprestano naglasuje, da je hrvatski narod skroz i skroz demokratskih nazora.

Ljudi u najljepšoj muževnoj dobi izvinjavaju se, da u Sokolstvu ne mogu surađivati, jer da su „stari“. Nije li to sramota?

Hrvati imadu pak najviše razloga sakupljati, organizirati, izvježbati i očeličiti Sokolske čete. Osobito vrijedi to za nas istarske Hrvate, koji smo na neposrednom sudaru sa narodnim neprijateljima. Svrha je ovog proglasa sklonuti sve Slavene u Istri, da se okupe oko Sokolstoga barjaka, da za Sokolstvo i narod rade po načelima neumrlih Tyrša i Fungera:

Ni za osobnu korist, ni za slavu, već za dobrobit, slobodu i slavu ljubljenog naroda.

Tko je dakle Slaven, taj neka bude Sokol!

Zdravo!

Za hrvatsku Sokolsku Župu „Vitezić“ Volosko-Opatija:

Tajnik **M. Lukež.** Starješina **dr. Pošćić.**

Igračnica u Opatiji. U lipnju prošle godini otvoren je u Opatiji u svrhu što većega prometa stranaca ovoga lječilišta „Casino. d'Etranges“. Ovdje se je naročito kartalo. Austrijske oblasti prešle su „u interesu lječilišta“ mučke preko ovoga te su izuzevši „Bakarata“ dozvolile svaku drugu kartašku igru. Sada je ravnateljstvo Kazina dobilo od austrijskog ministra nutarnjih posala dozvolu, da se može igrati i „Bakarat“. Kazino imade s toga plaćati godišnje 300.000 K za uzdržavanje lječilištne palače, 200.000 K za lječilištno povjerenstvo i 100.000 K za dobrotvorne svrhe, dakle ukupno za ovu koncesiju izdavati 600 000 K. Unatoč ovoga teškoga poreza radi kazino još uviek dobre poslove, pače članovi ravnateljstva namjeravaju dionicku glavnicu znatno povisiti.

Kada gospoda hoće da se razbacuju novcem u igri, nebi li mogla občina Volosko-Opatija štogod iskoristiti od toga za svoje pučanstvo.

Za narodnog mučenika Grgu Milovića iz sv. Lucije kod Pirana, komu je zločinačka ruka zapalila kuću, odlučilo je obć. zastupstvo u Kastvu, na predlog načelnika K 100 podpore. Ugledale se i druge naše narodne občine u primjer Kastavske.

Promocija. Mirko Jelušić mladji, sin pok. Zeljka Jelušića, rodom iz Kastva, bio je dne 23. t. mj. na c. kr. bečkom sveučilištu proglašen doktorom filozofije. Čestitamo mladom doktoru i rodoljubnoj obitelji.

Koparski kotar:

Iz Huma. *Izgredi talijanaša prigodom izleta hrvatske djece na Učku.* Ovdašnji učitelj poput ostalih poduzeo je onomadne sa svojom školskom djecom izlet na Učku. Nu prodana i izrodjena fakinaža nije nam dala mira, sve dok nismo izašli iz humskog teritorija.

Polazeći izletnici iz Huma put Učke, zaustaviše se na Stražnici kod crkvice, čekajući na voz puna tri četvrta sata. Za vrijeme čekanja zapjevaše ondje nekoliko pjesmica.

Čim zapjevaše prvu, pohiti sva sila seljana humskih njima u susret, derući se što je koji mogao proti izletnicima, koji su na javnom putu čekali dolazak vozača. Ovdje već bijahu izletnici u velikoj pogibelji, jer bi se bez dvojbe bila na njih sasula tuča kamenja, da nije jedan od prisutne gospode, koji je, ne bojeći se njihova laveža, pošao im u susret, da vidi, tko se tamo nalazi. Došao vozač, nu ne ukrcaše se izletnici još na voz, jer su imali proći skoro tik razjarene smeti humskih odpadaka. Djeca plakahu, dozivahu svoje roditelje u pomoć. Idući još par stotina koračaja naprijed, pošlo je napokon gosp. učitelju za rukom umiriti povjerenu mu mladež, koju sada ukrca na voz, uvjeravajujući ih, da im se neće ništa zla dogoditi.

Ukrcani na voz krenuše put Boraja, malena sela tik željezničke pruge. Nekoliko časaka vožahu se prilično liepim putem, nu za doći na Boraj, počimlje put tik sela naglo padati. Što se tu dogodilo, sačuvaj Bože, odviše strašno.

Konji idjahu kasom, a izletnici sjedjahu ko srdele u kutiji natrpani na vozu, kad nejedanput na nekoliko koračaja pred njima u zavoju opaziše dva ogromna ognja, koji su svojim ujedljivim plamenom lizali preko puta, kuda je imao voz proći.

U onoj paniki naloži g. učitelj vozaču, da zaustavi voz, nu bilo je nemoguće, kako se je poslije sam izrazio, pa tako moradoše kroz vatru proslediti put. Zaustaviti konje bijaše nemoguće, zakrenuti desno, bili bi se stovalili u bezdni jarak, lievo opet brijeg, dakle ne preostade im drugo, van kroz živi oganj napred, ma dogodilo se što mu drago. Zaista strašan bijaše taj prizor, priredjen od zaslepljene nam braće.

Jednu je djevojčicu uhvatio plamen za kosu, a drugu za šešir. Obje su odraslije, pa si utrnuše odmah vatru, al inače jao si ga njima.

Da im se nije još više nesreće ondje dogodilo, mora se pripisati poglavito vozaču u hvalu, koji je dobro ravnao konje (premda je bio napućen da ih prebaci), jer da su konji zakrenuli ma samo jedan metar iii manje na desno, bili bi svi bez iznimke otišli, kud za vazda gre se. Sve to priredišе navlaš od Talijana poživinčeni gnjusi. Ni to im ne bijaše dosta, nego malo dalje podmetnuše veliko kamenje na javnomu putu.

Sreća Bog, radi velikog opreza obidjoše ovo kamenje, pa su izašli tako iz trećega škripca prilično sretno.

Četiri su puta bili izletnici u očitoj pogibelji po vlastiti njihov život, nu ipak ne klonuše duhom, već smjelo kročiše naprijed, ne mareć na bijes odpadaka, te tako stigoše sretno na najviši ispon potlačene Istre, na Učku goru, gdje se okrijepiše svježim jutarnjim lahorom, romantičnim pogledom po kopnu i moru, pa se svježi vratiše druge večeri u Lupoglavu, gdje i prespavaše. Drugog dana vratiše se svi u Hum, odkud iza kratkog odmora krene svaki svojoj kući.

Svuda izvan humskog teritorija bijahu izletnici lijepo primljeni i polivaljeni, osobito radi milozvučnog troglasnog pjevanja.

Za sve izgrede doznalo je odmah c. k. oružništvo u Roču i povelo istragu.

Eto braćo, što sve ne čine hum-ki izrodi iz nas, nu sve što više oni nama prave neprilike, mi odlučnije slijedimo primjer naših predja, koji žrtvovaše sve za dobrobit našega naroda, u nadi, da moramo j dnoć do pobjede doći.

Na koncu nek bude izrečena usrdna hvala svima onima, koji pomogoše našemu učitelju g. Zornadi, te je izlet s našom milom uzdanicom onako lijepo ispao, a ovi su veleč. gosp. Kurelić, župnik u Humu, veleč. g. I. Flego, župnik u Buzetu, gosp. N. Rebek, veterinar u Pazinu i gosp. I. Gržinić, trgovac Humu.

Iz Černice kod Buzeta moli nas seljačka ruka, da upozorimo putem „N. S“. svu onu gospodu, koja imadu u rukah školu i školske poslove, da pošalju za buduću školsku godinu u Črnicu učitelja, koji bi redovito i svaki dan podučavao školsku djecu. Prošle godine je doista došao u Črnicu iz Buzeta mladi učitelj, da dva put na čedan podučava, ali buduć nije mogao redovito dolaziti, djeca su iz ostajala i postala zlovoljna, a dakako nisu mogla ni naučiti, koliko bismo mi oci željeli. Al buduć znamo, da je veliki broj školske djece male i velike, mladje i starije te nejednakog znanja vrlo težko podučavati u isto doba u pretjesnoj školi, pak k tomu od puta trudan učitelj, za to upravo molimo one u Buzetu i u Kopru, koji se pačaju školom, da nam pošalju sada učitelja, koji bi prebivao u Černici i koji bi stalno svaki dan podučavao našu djecu. Mi smo željni nauka i škole, a kad nam se dala škola, želimo ju i uživati.

Znamo sigurno, da će učitelj u Černici naći hranu i stan, a tu će nam i njemu biti od pomoći naš vrijedni svećenik gosp. Brozović.

Mi mislimo, da neće biti naša Crnica dugo bez nove školske kuće, ako se budu naši občinski ljudi malo za to pobrinuli, a onda će poći sve u redu. Preporučamo našoj gospodi Črnicu, jer neprijatelj sije kukolj, kada mi spavamo.

Razne primorske viesti.

Hrvatskome i Slovenskome narodu! Okolica gradova Izole i Pirana na zapadnoj Istarskoj obali je bila do prije 30 godina isključivo talijanski posjed, ali u to vrijeme prešla je u naše ruke tamo do same morske obale i mlado se razvijajuće lječilište Portorose stoji na našoj zemlji.

Žuljevima svojih ruku promjenio je naš seljak pridobljenu zemlju u bogata, plodovita polja. Ali prepušten samome sebi, daleko je od narodno kulturnih političkih centara svojih zaboravio bi bio brzo svoj jezik, svoju narodnost, jer su započele talijanske občine Izula i Piran sistematički svojim školama raznarodjivati tamošnje naše pučanstvo. Uspjeh bio bi gotov.

Ali baš u zadnjem času digla se nekolicina svijestnih muževa iz Piranšćine te požrtvovnošću i samozatajivanjem probudila su sav tamošnji narod.

I jedan izmedju prvih je bio Grgo Milović iz Sv. Lucije, njemu ide velika zasluga, da imademo već u Portorosama sagradjenu školu Družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru.

Nasi narodni neprijatelji su opažali cijeli njegov rad; no zavodljivim obećanjima se muž nije dao zavesti. Ostao je korenjak i značaj. Ali baš 29. na 30. juna o. g., kada je u Portorosama bio prvi inpozantan javni narodni sastanak, pogorela mu je kuca do zemlje i s njome K 560 gotovog novca. Nepokrita stela iznaša oko K 8000. Zapalila ju zločinačka ruka, jer vrata, koja je bio po podne zatvorio, našao je otvorena. On je žrtva svojega narodnoga rada i uvjerenja.

Oci tamošnjega naroda uprte su na hrvatsku i slovensku javnost, koja je dužna podupriječi stromaka.

S istim pozivom obraćamo se na Hrvatski i Slovenski narod, moleći za skromne prinose, nastradalome tvrdome značaju u pomoć a ostalome narodu u pobudu.

Darovi neka se šalju na gosp. Frana Orel, nadučitelja ili gosp. Ludovika Šouc, župnika, Korte, kod Isole, Istra.

Imena darovatelja objaviti će se u novinama.

Revizija popisa pučanstva u Trstu i Gorici. Od vlade obavljena revizija pučanstva u Trsu i Gorici, donela je rezultate veoma nemile po talijanase. Trst je brojio koncem g. 1910. ukupno 227.652 stanovnika, od kojih je austrijskih državljana s vojskom 190.941. Od tih je bilo po obcevnom jeziku 118.957 Talijana, 56 926 Slovenaca, 2403 Hrvata i Srba, 565 Čeha, 157 Poljaka, 33 Malorusa, 11 hiljada 876 Niemaca, 11 Rumunja i 13 Madjara. Ukupno je dakle bilo, ne računajuć ovamo Hrvate i Srbe iz Hrvatske, Bosne i Ugarske, 60.084 Slavena prama 118.957 Talijana, dočim po obcim obavljen popis bio je našao samo 39.134 Slavena prama 142.113 Talijana. Htjelo se dakle prikratiti Slavene za 21.000. Po konačnom rezultatu je u Trstu jedna trećina pučanstva slavenska.

U Gorici je po reviziji nabrojeno 26.750 austrijskih državljana, bez vojske, od tih Slavena 10.000, Talijana 14.730, Niemaca 2000. A kamo li bajke o čisto talijanskom karakteru Trsta i Gorice!?

Franina i Jurina.

Jur. Si čul Frane, da su niki poprdili va Rapce zaprli put va hrvaško školu.

Fr. A vraga Kada je to bilo?

Jur. Baš jedan dan prije, leh je imela prit jita z Opatije.

Fr. Pa ki su to bili?

Jur. Talijani sigurno ne, leho baš oni, ki nanka ne znaju pravo talijanski. A njihove matere? Nanka ne znaju, kako se kruh zove tulijanski a invece oni bi silom oteli bit Talijani, pa još i veći leho oni z Italije.

Fr. Kapin, kapin ja to. Ma reci mi, ki su to bili.

Jur. Tar se moreš i domišljat ki, to ti je niki Mondo, agent odi Ungaro-Croate i Kosić, oštar odi Kosi.

Fr. Vidiš, vidiš malo, pa ca baš ovi, ki živu samo od naših ljudi, su šli tu sramotu delat.

Jur. I ja din, da je sramota poć zatvarat tudje zemljiśće, ma da im ne bi to i priselo jedan put.

Fr. Ma dao Bog da bi, tar da bi bili naši ljudi malo šegaviji, biju malo po manje batili luši.

Olovke glasoviti budjejovački proizvod tucet 40 h. Na malo ca. 80—96 helera. Trgovci zasluže 50%. Uzorki: 30 tuceta na izbor, cedrovina, 6-uglasti, također crnilaste olovke K 12. Dobije se kod **Adolf Weber**, Budějovice (Češka) br. 143.

Škrinje (kliště) prodaju se u tiskari **Laginja i dr.**, Pula, ulica Giulia 1.

Traži se mladić sa sela dobrog ponašanja za slugu na jednom gospodarstvu u Puli. Plaća po dogovoru. Ponude na uredničtvo.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Traži se djevojka koja je vješta u knjigovežnici. Nastupiti može odmah u tiskari Laginja i dr., Pula, ulica Giulia 1.

Uprava „Nar. Doma" u Pazinu

traži

gostioničara

za svoj

restaurant i hotel.

Informacije daje gornja uprava, kojoj nek se šalju ponude do 10. augusta t. g.

Broj 3650/12.

Razpis natječaja!

Usljed zaključka občinskog odbora iz sjednice od 11. jula 1912. raspisuje se ovime natječaj na 3 (tri) mjesta občinskih redara, sa mjesečnom plaćom od K 100, stanarinom K 20 i odgovarajućim paušalom za uniformu od K 140.

Natjecatelji imadu biti austrijski državljani, nesmiju biti stariji preko 40 god., moraju poznavati u govoru i pismu hrvatski ili slovenski jezik, a u govoru i njemački te po mogućnosti talijanski jezik i napokon obvezati se, da će služiti najmanje jednu godinu dana, ako ih općina prije ne odpusti iz službe uz otkaz od 14 dana.

Molbenice se imadu podnesti na pod pisano najkasnije do 15. augusta 1912.

Glavarstvo občine

Volosko-Opatija, dne 16. jula 1912.

Načelnik: **dr. Stanger**, v. r.

Javno priznanje.

Podpisani čuti se dužnim, da javnim putem zahvali našem liečniku **dru Dragutinu Ciotti**, što je moju suprugu Jelku skrbnim i vještim liečenjem riešio teške i duge bolesti i uz pomoć božju spasio od prieteće smrti, kao takodjer i moju kćerku Dinku od opasne bolesti nakon tri tjedna podpunoma izliečio.

Pula, 23. julija 1912.

Ivan Ilić.

Djački dom u Zadru
(Konvikt).

Upisivanje učenika u naš zavod traje samo do 1. kolovoza.

Dobar odgoj i nadzor, svakodnevno ispitivanje pitomaca, zračne prostorije, udaljene od upliva gradske ulice, priznata dobra hrana.

Slabiji učenici mogu dobiti instruktora uz povoljne uslove. Pitomci mogu učiti glasovir, moderne jezike, stenografiju itd.

Pitomci nose sa sobom samo odiela i rublje, dočim postelje daje zavod (dok ih bude raspoloživo).

Spremaju se privatisti za ispite.

Primaju se učenici nižih razreda.

Ravnateljstvo.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici se filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni kod **FR. ŠULLER-A** ZAGREB, Vlaška ulica

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. --- Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confifoljska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Izvor: Ljekarna „K Anjelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

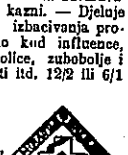

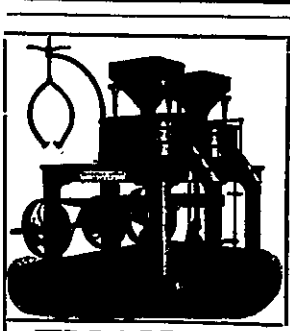

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo sa dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito otpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	du.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije popne / prije podne		po podne / po podne
10.15 / 7.35	RIJEKA	5.— / 5.—
10.50 / 8.10	Opatija	4.25 / 4.25
11.— / 8.20	„	4.15 / 4.15
12.20 / 9.40	Beli	2.55 / 2.55
12.30 / 9.50	„	2.45 / 2.45
1.20 / 10.40	Merag	1.55 / 1.55
1.30 / 10.50	„	1.45 / 1.45
2.10 / 11.30	Krk	1.05 / 1.05
2.20 / 11.40	„	12.55 / 12.55
	po podne	prije podne
—.— / 1.40	Baškanova	11.25 / 11.25
—.— / 1.20	„	11.15 / 11.20
—.— / 2.30	Lopar	10.10 / —.—
—.— / 2.40	„	10.05 / —.—
4.20 / 3.40	Rab	9.25 / 9.05
4.30 / 4.—	„	9.— / 9.—
4.55 / 4.25	Lun	8.35 / 8.35
5.— / 4.30	„	8.30 / 8.30
6.10 / 5.40	Veli Lošinj	7.20 / 7.20
6.20 / 5.50	„	7.10 / 7.10
6.30 / 6.—	Mali Lošinj*)	7.— / 7.—
6.40 / 6.10	„	6.50 / 6.50
7.30 / 7.—	NEREŽINE	6.— / 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu** i **St. Baški**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	VRIEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	8.30

Uvjetno pristajanje u **Malomlošinju** i **Luka sv. Martin.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
8.45	odl.	Baška	dol.	4.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
5.40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.

pr. p. dol. Rieka 8.51 odl. 12.45 po p

Broj 31. Pula, u četvrtak dne 1. augusta 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godine ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Za poštu i brzojav u Martinšćici na Cresu.

Još pred 18 god. na privatnu molbu jednog mjestnog rodoljuba ravnateljstvo c. k. pošta i brzojava u Trstu blagoizvolilo je ovdje ustrojiti poštansku sabiralnicu sa prenosom pošte do Vrane i natrag tri puta na tjedan. Od onog se doba mjestni promet popedesterostručio, no u pogledu prenosa pošte nije se ništa promjenilo. Kad se je ustanovila ovdje poštanska sabiralnica mjesto je brojilo nešto ispod 400 duša, a sad ih imade oko 700. Onda su živjeli svi ako i siromaški kod kuće, tako da je bio poštanski saobraćaj skoro neznatan, a sada sve što je mladjega i krepčijega ide u svijet za dobitkom, tako da danomice stižu listovi i novac iz daleke Amerike, a mjestni poštni sabiratelj nije dužan primati niti odpošiljati novac preko 50 K niti za to jamči poštno ravnateljstvo, a niti pakete nije dužan prenašati, te samo njegovoj dobroj volji imademo da zahvalimo, što nam prima i odašilje novac i pakete u svakom iznosu i težini, inače bismo morali putovati u Vranu svaki po svoje. Osim privatnika imamo ovdje financijalni odjel, lučki ured, carinarski odjel, župni ured, mjestno glavarstvo, pučku školu, konsumno društvo, posujilnicu, jednog domaćeg trgovca sa dobro uredjenim dućanom, tvornicu eteričnih ulja, ribarsku zadrugu, tunolov i sad se ustraja jedan novi mlin za meljenje pšenice i tako mjesto u svakom pogledu liepo napreduje, samo sa poštom smo uvijek pri starom.

Koliko bi mjesto napredovati moglo u prometu i trgovini kad bi imali brzojav, radi čega štetuje osobito ribarstvo.

Ovdje je središnja luka za zaklon jedrenjačama za nevremena, te koliko bi istima brzojav trebao, da jave svojima gdje se nalaze. *Liečnika imademo jednog za cieli otok* u gradu Cresu 5 do 6 sati udaljenog od naših sela. Ako nam čeljade oboli mora da prodje cijeli dan dok dodje liečnik a kad bi bio brzojav za pet sati bio bi tu. Ako je koji prisiljen poslužiti se brzojavom mora ići u Osor ili Cres a dodje li komu brzojav iz vana, to ga dobije kretom pošte nakon tri dana. Usljed naših reklamacija naredilo je ravnateljstvo pošta i brzojava brzojavnom uredu u Cresu, da za mjesec dana drži točan popis od svih brzojava koji stignu od i za Martinšćicu. Pred 3 do 4 godine obećano nam bilo, da će na Vrani metnut brzojavni ured, no taj do danas ostao samo na papiru. U novije doba molili smo, da nas telefonom spoje s brzojavnim uredom u Osoru, našto nam se odgovorilo, du je u tom pogledu učinjeni potrebiti izvidi te da bi taj telefonski spoj stajao nešto preko 6000 K te da bi se mjesto moralo obvezati za jednu trećinu cielog potroška i osjegurati dovoljan promet na istom, i tekar onda bi se obratilo na ministarstvo trgovine za dozvolu izradbe istog. Nije li to čudnovat zahljev?

Dapače se govori, da se je netko od ravnateljstva izrazio, da će se u Belej premjestiti poštanski ured iz Vrane a da za Martinšćicu se ne može za sada ništa učiniti. Čudnovato! Mjestance Belej je malena župa od kakovih 400 stanovnika sa pripadajućim selima, leži na glavnoj cesti koja vodi iz Cresa u Lošinj, ima poštnu sabiralnicu te se tu zaustavlja pošta svake noći na prolasku izmedju Lošinja i Cresa i obratno, a uz to je udaljeno od Vrane jedan sat hoda po lijepoj cesti. I to mjestance dobiti će pomoću nekojih kumova poštanski ured, a kako se tamo nekoji nadaju i brzojavni i telefon. Martinšćica, koja ima skoro dvaput toliko stanovnika i daleko veći promet, imade luku gdje prislaje parobrod itd., udaljena je od pošt. ureda u Vrani dobra dva sata hoda a tako isto i od Beleja, sa putevima, kakovih si gospoda u ravnateljstvu ni predočiti ne mogu, gdje poštanski listonoša nije oprćen sa poštanskom torbom i paketima više puta kano kakovo živinče po skoro neprohodnim putevima, ta nemože dobiti ništa.

Gdje je tu pravednost? Gdje je tu nadzor vladajućih krugova za boljak i napredak naroda?

Za danas dosta, a drugom prilikom iznesti ćemo tužaljke o putevima, o parobrodarskom saobraćaju, o našoj luci i još kojesta.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Svećenički sastanak u Pazinu. Pod naslovom: *Primorske viesti* donaša ljubljanski „Slovenec" od 26. srpnja slijedeće:

„Duhovniško društvo za vse tri istrske škofije je imelo dne 24. i 25. t. m. skupno konferenco v Pazinu, katere pa se duhovščina Flappove škofije ni smela udeležiti. Škofa dr. Mahnič in dr. Karlin sta poslala prisrčne pozdrave. Dne 24. t. m. je bilo najprej zborovanje katehetov, popoldan pa je na skupni konferenci predaval dr. Korošec o politični organizaciji, dr. Binički o časopisju. *V debati se je konstatiralo, da imajo hrvatski istrski župniki toliki samo en svoj list (Pučki prijatelj), ki pa je dosedaj vsled čudnih ozirov izključeval politiko. To se bo opustilo.* Dne 25. t. m. je predaval posl. Hladnik o agrarnem vprašanju, dr. Aličevič o duhovniški organizaciji in dr. Krek o socialnem delovanju. Med istrsko duhovščino vlada izboren duh, ki nam sme biti porok, da bo Istra kmalu ponehala biti tužna."

Što je debije tiskano, to smo mi podcrtali. I mi nešto konstatujemo, a to je, da su ovaj naš list ustanovili veliki narodni rodoljubi Dobrila, Ujčić, braća Bastiani: da su oni isti i za njima mnogi svećenici pisali i do današnjeg dana pišu u Našu Slogu hrvatski svećenici iz Istre za hrvatski katolički puk ove pokrajine i da se Naša Sloga nije do sada, a da Bog da ni ubuduće se neće ogriješiti o hrvatski narod u Istri, ni o njegovo katoličku vjeru. Zato smo znatiželjni, je li referent ovog sastanka za kat. novinstvo pozna naš list a još znatiželjniji smo, kakova će to biti *politička* djelatnost „Pučkog prijatelja", koja bi po gornjoj vjesti imala biti različna od naše!

Javna pučka knjižnica u Puli. Mnogima je već poznato, ali više njih ne zna još te, da imademo u Puli javnu pučku knjižnicu, kod koje može svaki da isposudi knjigu i kod kuće se nasladjuje čitanjem te tako izobražuje. Knjižnica se ta nalazi u „N. R. O." u ulici Castropola 9, a otvorena je svakog utorka i petka od 7 do 8 sati na veče i posebno za ženske svake nedjelje od 10 i pol do 11 i pol s. prije podne.

Svaki, koji želi sebi prikratiti vrijeme čitanjem lijepe knjige, neka dodje u navedene dane u javnu knjižnicu, gdje će dobiti knjigu zabavnu ili poučnu, kakovu bude želio. Neka svaki upotrijebi slobodan čas za čitanje, jer izobražujući se, steći ćemo sebi slobodu. Knjižničar.

Natječaj za vjeroučitelja na družbinim školama u Puli. Ravnateljstvo Družbe sv. C. i M. za Istru razpisuje ovime natječaj na mjesto vjeroučitelja na družbinim školama u Puli. Potanje upute glede službe i odnosnih beriva daje Ravnateljstvo Družbe u Opatiji, na koje se molitelji mogu obratiti najdalje do 20. o. mj.

Slet sokolske župe Vitezić u Lovran. U nedjelju dne 11. o. mj. polazi ciela sokolska župa Vitezić na župski slet u Lovran, gdje će prirediti sokolsku vježbu. Na taj slet doći će Sokol iz Ilirske Bistrice i sokolska župa Zrinsko Frankopanska.

Iz Pule ide se na taj slet posebnim parobrodom u Lovran. Odlazak u 5 s. u jutro, a ciena je 3 krune po osobi tamo i natrag.

Upozorujemo naše na taj slet, da podjemo što mnogobrojnije u Lovran, gdje će tog dana slaviti slavlje čista nepatvo-

Iz glavne godišnje skupštine Družbe u Zametu.

(Nastavak.)

Tko bi našemu skučenomu čovjeku bio rekao onda, da će u neposrednoj blizini toga bajoslovnog grada osvanuti jednog dana bijeli dvori, njegovi dvori, koji će njemu prezrenomu crvu, vratiti svijest i dostojanstvo čovjeka. Za te bijele dvore nacrti su već dogotovljeni. Bit će divna zgrada, koja će moći pod svoje krovove primiti 500 djece. Stajati će mnogo, do 150.000 K. Velika žrtva, ali i dičan spomenik hrvatske sile i slave, koji će se dizati na mjestu, što ga je veliki talijanski pjesnik označio granicom Italije. Taj pjesnik označio granicom Italije. Taj spomenik oborit će pjesnikovu tvrdnju, on će govoriti Talijanima, da ne na Kvarneru već više na zapadu, tamo na lagunama, imadu da traže medju svojoj zemlji Italiji. Ta će zgrada dati pravo našoj pjesmi, koja je pustila narodnog junaka Kraljevića Marka, da spava pod roševinama Divićina grada dok narodu bolji danak svane. Taj dan nije daleko. Domala će udariti lopata u naše tlo i udariti temelje velebnoj zgradi, koja će narodu donieti ono, što su mu već odavna navještale naše gusle javorove. Bit će ujedno i kruna Družbinoga rada, te već sada pozivamo narod, da je u tom velikom naumu podupre.

Naša Družba ima da zabilježi u lanjskoj godini još i dva nova uspjeha. Svoju je slavodobitnu zastavu prenijela na vrata Buja, Umaga i Pirana. Tko živi daleko od naših priliko, ne će moći lako shvatiti, što znače ta tri imena Buje, Umag i Piran. Treba posegnuti u srednji vick i predočiti si odnosaj zasužnjenih kmetova i njihovih okrutnih gospodara, da se dobije donekle sliku prilika, koje vladaju u onim krajevima naše Istre. I eto u taj neiskazano žalostni kraj zašla je naša Družba i pred vratima prij spomenutih gradova podigla četiri škole, od kojih su već dvije otvorene, a dvije će biti ako Bog dade početkom naredne školske godine. Do sada otvorene škole jesu jedna u Materadi i druga u Kaštelu. Nije to išlo lako. Prve su se poteškoće zbile već na početku. Da smo zatražili gradjevnu dozvolu u imenu Družbe, ne bismo je za cijelo dobili još kojih desetak godina.

Medjutim se našao način, kojim se obišla lukavština naših Talijana. Ali kad su zgrade bile već gotove, imali smo velikih neprilika. Škola u Kaštelu je već bila otvorena, kad li jednoga dana dodje u selo povjerenik kotarskog poglavarstva s oružnicima, pa nam zatvori i zapečati školu. Bilo je okapanja dok se opet otvorila. U Materadi išlo još teže. Isprva nam nisu htjeli dati stambene dozvole, a kasnije su htjeli spriječiti otvorenje škole, jer da u njoj nema pljuvačnice. Mi smo brzo- javno naručili pljuvačnicu, a zatim smo tu veleznamenitu vijest depeširali c. kr. zemaljskom školskom vijeću u Trst, i škola se konačno ipak otvorila.

Zašto to otezanje? Talijani su pri tom računali ovako: djeca, koja bi se imala upisati u hrvatsku školu, polazit će dok bude ova zatvorena, talijansku. Ako i bude kasnije dozvoljeno otvorenje hrvatske škole, djeca će ostati u talijanskoj, jer u zakonu stoji, da školska djeca ne smiju tekom školske godine prelaziti iz jedne u drugu. No Talijani se prevariše u tim svojim računima. Od 170 djece u Kaštelu i Materadi nije se niti jedno upisalo u talijanske škole, već je mirno čekalo otvorenje svoje učione. Roditeljima su se grozili globama, zatvorom, ali onaj je divan narod ostao neustrašiv i nepokolebiv. Premda se je škola u Kaštelu otvorila mjesec: pol iza talijanske škole a ona u Materadi puna dva mjeseca kasnije, hrvatske družbine škole u tim mjestima nisu izgubile niti

rena narodna ideja, koja osobito u novije doba ponosito kroči i obara sve što joj je na putu i što su naši narodni neprijatelji pomoću narodnih odroda podigli da unište i sasvim iskorjene narodni značaj tog našeg domaćeg i liepog Lovor-grada.

Osudjen radi špionaže. Bivši poštanski činovnik Trigari (poznati iredentista iz Dalmacije, prije Trigarić) odsudjen je od okružnog suda u Rovinju na 6 mjeseci strogog zatvora radi zavadjanja na špionažu. On je naime htio doznati za podmorske mine oko Pule i predati Italiji.

Hrvatske predstave u Puli. U nedjelju došao je ovamo dobro poznati nam glumac g. Gavrilović sa svojom družinom te nas u nedjelju i u utorak ugodno pozabavio sa svojim šaljivim predstavama i pjevanjem narodnih pjesama. Mi poznamo g. Gavrilovića već desetak godina, koji nas ovdje barem jedanput na godinu pohodi, te je uviek rado primljen i vidjen ne samo zbog svog vještačkog prikazivanja nego i radi lealnosti i dobrog glasa, kog ostavi uviek medju nama, što se žali bože ne može reći o nekim drugim sličnim družinama.

G. Gavrilović daje predstave u vrtu gostione Čeušić (Via Giosue Carducci) u 8 i pol sati na večer, te takovu predstavu daje danas u četvrtak, onda u subotu i nedjelju. S pohvalom ističemo, da su predstave g. Gavrilovića dosta dobro posjećene, što družina i zaslužuje.

Preporučamo našima i od radničke ruke da dodju na one predstave, gdje će provesti vrlo ugodno par večernjih sati. Ulaznina je 60 para po osobi a djeca plaćaju polovicu.

Hrvatske predstave u Medulinu. Kako smo dobro obaviješteni, priredit će u nedjelju popodne predstavljačka družina Gavrilović hrvatsku predstavu uz pjevanje narodnih pjesama.

Upozorujemo rodoljubne Medulince na ovu predstavu te upotriebe tu priliku i pohode mnogobrojni hrvatske predstave g. Gavrilovića, gdje će se naužiti liepog prikazivanja i od srca nasmijati nevinim i duhovitim šalama (pošuricama), što će ih prikazivati družina.

Premantura 31. VII. 1912. Čitateljem „N. S." Pule i okolice je poznato, kako je biskup Flapp bio otvorio natječaj za mjesto župnika u Premanturi. Naši Premanturci sakupili su punu pregršt dokaza za nesposobnost popa Matticha ili Matića (njemu je sve isto) za to mjesto, sve to napisali, potkrijepili mnogobrojnimi podpisi i njihova deputacija išla u Poreč, te predala biskupu svoju tužbu. O Duhovima prigodom svog boravka u Puli, primio je biskup brojnu deputaciju Premanturaca i neustrašivih Premanturkinja, koji su mu ponovili svoje tužbe, još bolje je pokadili i izrazili želju, da imenuje župnikom natjecatelja popa M. Škabića. To se pitanje vuklo i vuklo i što sad čujemo? Mjesto župnika u Premanturi je već odlučeno baš onomu, koga puk neće. Mi ne nalazimo u riečniku rieči, kojom bismo okrstili taj postupak biskupa Flappa. Njemu je dobro poznato, zašto je premanturska crkva uvijek prazna, premda je puk od naravi pobožan. Njemu je poznato ponašanje Matticha; njemu je valjda poznata i njegova ćud; njemu je valjda poznat i dekret sv. Oca: Sacrae Cong. Consist. d. d. Roma 26. V. 1910. C. I. p. 4. 5., pak si ne možemo protumačiti taj postupak. Misli li biskup, da će time koristiti sv. vjeri? Premanturci nisu ćuci, već ljudi, koji imadu sokolove oči i zdrav mozak.

Ne znamo, jeli uslijedilo već imenovanje, ali vjerodostojna osoba nas je osjegurala o istinitosti iste.

† **Jela Milačić rodj. Stašić.** U subotu u jutro preminula je ovdje u 54. godini Jela Milačić rodj. Stašić supruga Antuna Milačića. Pokojnica kao prava majka odgojila je brižno svoju djecu u čisto narodnom duhu, te je obitelj Milačić u Puli poznata kao vrlo rodoljubna obitelj.

Na tomu teškom udarcu izrazujemo suprugu Antonu, sinu profesoru Niku i ostaloj djeci i rodbini naše iskreno saučešće, a pokojnici bila lahka hrvatska gruda, koju je svim žarom toplo ljubila.

Sajam u Štinjanu. Javlja se, da će se počam od ove godine sajam u Štinjanu obdržavati u nedjelju poslije 6. augusta izim ako 6. augusta padne u nedjelju. Tako će se ovogodišnji sajam obdržavati u nedjelju 11. augusta.

Narodni darovi. Pop Ive Šintić, župnik u m. iz Malog Lošinja šalje K 2 za Družbu a K 2 za Bratovštinu hrv. ljudi, te opet za Družbu K 4 u počast uspomene na pok. Šima Kv. Kozulića namjesto vienca na odar. — U Raklju sabrao je za Družbu upravitelj obćine g. Martin Percan K 11·15, koje darovaše po 2 K: Štromar Ante, učitelj, Martin Percan, obć. upr.; K 1·45 učenici družbine škole; po 1 K: Mirković Anton, Peruško Ivan, Bedrina Jakov, Percan Ivan, obć. sluga; po 40 fil.: Ivan Percan, kočijaš, po 20 fil.: Matija Vladisavljević, po 10 fil.: Stipčić Miho.

Lošinjski kotar:

Iz Unija. I ubave Unije htjele su da proslave 5. srpnja, dan sv. braće Cirila i Metoda. Već za rána jutra vidio si, kako se okitila čitaonica, u kojoj se nalazi družbino zabavište, trobojnicom, a malo kasnije crkvena su zvona veselo zvala vjernike u crkvu, da ondje iskažu svoju zahvalu Božjoj providnosti nad darom sv. braće. Pa i školska djeca kao i djećica zabavišta, htjela su svoje skromne molitvice upraviti Svemogućemu, a osobito malena djećica zabavišta nad dvostrukim darom. Na licima si im čitao veselje i radost. No to nije bilo dosta djećici zabavišta. Ona su htjela i svoje roditelje razveseliti i pokazati im koliko su napredovali, što učiniše dne 7. pr. mj. Toga dana sve što naški misli pohrlilo je u Čitaonicu, da se ondje na svoje oči uvjeri, što mogu i malena djeca učiniti, kad se tko za nje brine. Sa suzom u oku gledali su roditelji svoju djecu, kako im lijepo govore, skladno pjevaju i vješto izvadjaju predstavicu. Iza predstave govorio je sabranima o sv. Braći, o njihovom životu i radu g. Franjo Krivičić, a gosp. Ambroz v. Haračić o radu naše Družbe. Svi su sa zabave ponijeli lijepu uspomenu, a da je tomu u istinu tako, to si zaključivao od onog oduševljenog klicanja „Živio". Da je sama predstava tako lijepo ispala, a djeca tako napredovala, jedina hvala ide vrloj i radinoj učiteljici zabavišta Mariji Fučić, koja je svojim radom omilila svim unijancima. Gospodjica Fučić htjela je i Družbu razveseliti sa kojim darom iz Unija. Radi toga pošla je po kućama, da subire za Družbu. I zbilja nije joj trud ostao bezuspješan, jer je sakupila lijepu svoticu od K 103·50. Lijepa je to svota, ako se uzme u obzir, da Unije broje po popisu pučanstva 270 Hrvata a 550 Talijana, ali ovo se je moglo dogoditi samo kod nas u Austriji i pod egidom kotarskog poglavara u Lošinju g. Moseltiga.

Imademo jednu poštovanu osobu, koja se više puta oglašuje u Piccolu dopisima iz Unija, a to je Giovanni Rucconich da Neresine. On vam je primjerice za to Talijan, jer je svoju veliku kulturu crpao na talijanskim univerzama u Nerezinama i čini nam se u Roveretu, gdje se je držao one „repetitio mater studiorum". Neki vele da je šteta što nije išao i na visoke škole u Peking, jer da bi imao najviše izgleda za budućeg predsjednika kineske republike. Historiju poznaje non plus ultra. On primjerice kaže: „l'indole, il modo di vivere ed i costumi dei Neresinotti perfettamente corrispondono ai costumi che sono nelle vicinanze di Napoli". Bubne i ostane živ. Čini nam se, da se je punom parom dao na taj posao, pa će doskoro ugledati svijetlo božje knjiga — kako se govori — ove vrsti, a znanost će mu kao i potomci ostati zahvalni.

Do dolaska njegova nije se pjevala ona „Viva Dante", no da ovjekovječi svoje ime, to je umetnuo još ovaj stih: „non siamo gente di Zagrabia ne meno di Lubiana". . . naumice samo za to, da provocira. Kad god što pjeva u školi sa djecom — pokrajinskoj a ne Leginoj — to se mora svakako i ova čuti. On vam čini eskurzije za zornu pouku i tu mora svakako biti i pjesma „Viva Dante". To je sasma u duhu koji vlada u lošinjskom kotaru u eri kapetana Mosettiga. Mi samo čestitamo Italiji, što imade u Ausiriji tako čestitih i visokih pomoćnika i zagovornika. A kakvi pojam o moralu imade ovaj odgojitelj djece, neka služi ovaj dialog, koji je imao dne 19. V. 1912. u 7 sati na večer pred M. N., M. R., F. K.

On: Quanti fioi la ga?
Ona: Quatro sior.
On: E perchè gaver tanti fioi?
Ona: Quando Iddio li vol.
On: Ma Iddio non vol sempre.

Ovim istinitim riečima ne treba komentara. A oblasti neka malo miśle. Suvišno je spominjati, kako je to djelovalo na tu ženu.

*

Dne 16. pr. mj. dijelio se od nas pop Franjo Krivičić, kao duhovni pastir ovoga mjesta te kao vodja hrvatske stvari na Unijama. Mlad čovjek, pun znanja, snage i okretnosti, koji je došao iz Kreševa creskoga, te je to uzrok, da se je u našim prilikama tako brzo snašao.

Njegovo kratko prebivanje medju nama nije drugo, nego 20 mjeseci rada za crkvu i za dobro hrvatske stvari na Unijama. Popravio je obadvije crkve. Toliko se je morao boriti, dok se je provela dioba Unija. A koliko je pak radio za „Ribarsku zadrugu", „Foš" i Gospodarsko društvo"? On je bio duša svemu tomu a zadovoljio je svojoj zadaći kao svećenk i kao Hrvat. Kao takovoga su ga vrlo cijenili unijski Hrvati, te ga u velikom broju uz gruvanje mužara, slavljenjem zvonova u prisustvu novoga župnika veleč. g. popa Ive Gršković a u velikom broju dopratili do parobroda i tamo se u ime Hrvatske Čitaonice sa par rieči lijepo oprostili.

Pope Frane. Unijski se Hrvati još jednom zahvaljuju na plemenitom nastojanju. Pošao si sa periferije Kreševa u samo središte — Lošinj Mali. U tom središtu pomogni poput crva rastočiti to lažno stablo i središte talijanske kamorističke kulture.

Narodni blagdan u Martinšćici. I naše mjesto sjetilo se je prigodom narodnog blagdana sv. C. i M. Družbinih škola, te je u tu svrhu sabrano medju našim seljacima svota od K 34·38. Darovaše: N. N. K 5, D. H. K 4, O. F. K. K 3, A. Saganić K 2, po 1 K: A Bolkoković, A. Linardić, I. Saganić, O. Kavrečić, D. Linardić, E. Linardić, C. Murljačić, Klemert M., K. D., F. Vlakančić i N. Murlja-

---

jedno hrvatsko dijete. Najviše zasluga za te dvije škole su sebi stekla dva velevrijedna narodna svećenika gg. Ivan Mandić, župnik u Kaštelu i Šime Sironić, župeupravitelj u Materadi. Oni su vodili i nadzirali gradnje, oni su se brinuli, da nam djecu Talijani ne ugrabe, oni su narodnoj stvari u onim žalostnim krajevima učinili dobra, koje im ne će ni oni naši ljudi, a ni naša Družba nikada zaboraviti.

Škole u Materadi i Kaštelu započele su otrag nekoliko mjeseci svoje blagotvorno djelovanje. Bilo je i doba. Još koja godina, i onaj bi kraj za nas bio posve izgubljen.

U Grožnjanu, na vratima Buja gradi se nova družbina škola. I jedna druga škola je već pod krovom, ali iz poznatih razloga ne ćemo da joj kažemo mjesto. Još su nam pod okom dva tri sela, gdje bi tekom naredne školske godine imale osvanuti družbine škole, ali za sada valja da i njih prešutimo.

Potporom naše Družbe digla se je škola u Ročkom Polju, u kojoj sada službuje javni učitelj. Ročko polje jedno je izvanjsko selo, o koje su se mogli do sada oslanjati ročki Talijani, no hrvatska će im škola u spomenutom selu pokvariti i to veselje.

U blizini Motovuna, u ugroženoj Sovinjštini sagradjena je ovih dana zgrada, u kojoj će se ako Bog da u jeseni otvoriti družbina škola.

U Pazinu se svršava zgrada, u koju će se smjestiti družbino zabavište, koje će takodjer sa svoje strane doprinijeti učvršćenju našega grada.

Da oslabimo upliv talijanske škole u Lovranu, otvorili smo u istom mjestu zabavište, u kome je upisano preko 40 djece, a školi u Ičićima smo dodijelili još jednu silu.

Sabrav sve u jedno držimo, da je naša Družba prema svojim slabim silama upravo dolično dočekala stogodišnjicu našega biskupa Jurja Dobrile.

Na sjajnoj i nezaboravnoj skupštini naše Družbe, držanoj u Buzetu dne 28. svibnja 1911. bio je prihvaćen priedlog, da se pravni odnošaji družbinih učitelja u pogledu mirovine, jedne točke pragmatike i definitvnog namještenja urede što prije, a kod tog uredjenja neka sudjeluju i dvojica družbinih učitelja.

Odmah nakon glavne skupštine naše se je ravnateljstvo dalo u proučavanje odnosnih pitanja. Do sada su svi naši učitelji i učiteljice bili osigurani kod mirovinskog zavoda u Pragu. Priznat se mora, da taj zavod nije pružao našim namještenicima dovoljno jamstva za njihovo oskrbljenje u starosti. To je nedavno uvidjela i slovenska Družba sv. Cirila i Metoda, pa je i ona zatražila za sebe, svoj posebni mirovinski fond. Naše je ravnateljstvo stupilo u pregovore sa rečenom Družbom, koja nam je upravo bratskom naklonosti išla u susret. Statut smo izradili prema njihovom pravilniku i prema našem zemaljskom zakonu. Kad je to bilo gotovo, pozvali smo odaslanike našeg učiteljstva, da konačno uredimo statut i pragmatiku. Od strane učiteljstva došla su trojica i to gg. Kraljić, Jelavić i Nežić. S njima u dogovoru uredili smo mirovinski pravilnik, koji je odobrila odborska sjednica. Zatim smo upravili molbu na Ministarstvo za unutarnje poslove, i tako nam je zagovorom naših zastupnika u Beču pošlo za rukom ishoditi dozvolu za ustanovljenje vlastite mirovinske zaklade. Odnosnu je klauzulu podpisao već i g. c. k. namjestnik u Trstu i to dne 30. travnja o. g. I novouredjena pragmatika i novo uredjeni statut mirovinske zaklade biti će ovih dana predani štampi i razdijeljeni medju naše učiteljstvo. U pitanju pragmatike i mirovine naše je Ravnateljstvo išlo u susret svome učiteljstvu do skrajnih granica mogućnosti. Već koncem ove godine iznašati će naša mirovinska zaklada oko K 50.000. Sav je taj novac vinkuliran na ime spomenute zaklade, stoga se ne može i ne smije trošiti ni u koju drugu svrhu. Naša mirovinska zaklada mora od godine do godine sve više rasti. Osim redovitih doprinosa učiteljstva i Družbe, pridodavati će naša Družba godišnje još jedan izdašniji iznos. Time je Družba na sebe preuzela ne samo jedan od najvećih tereta, nego i ogromnu odgovornost spram svojih učitelja i učiteljica. Do 65 eksistencija visi danas o našoj Družbi.

Sjutra će taj broj poskočiti.

(Sliedi.)

ćić. Po 60 fil.: K. Kućić, D. Kućić, E. Kućić. Po 50 fil. M. Linardić, D. Kućić i M. Vlakančić. Po 40 fil.: M. Vlakančić i M. Mužić. Po 20 fil.: D. Linardić, N. Saganić, G. Harabalja, A. Sučić, D. Kućić, D. Vidović i I. Ivančić, te je napokon sakupljeno medju školskom djećicom K 3·38. — Živili Martinšćani! Napred u hrvatskoj rodoljubnoj sviesti.

Krčki kotar:

Iz Krka. Čitajuć „N. S." nailazi se često puta na razne tužbe i nepravice sa raznih strana Istre, dočim odavle rietko se kad što čuje, pa bi čovjek pomislio, da je ovdje sve u potpunom redu, ali baš obratno. Netko se ipak zbudio, pa odavle već u dva broja donesao o prijavštini nekojih, a donašam evo i ja jednu treću, koje on nije moguće znao. Čujte pa se čudite. Ovdje u Krku imamo na c. k. poreznom uredu čovjeka, koji, iza kako se pokazao velikim agitatorom iredentizmu, postao „Cassiere". Jednom zgodom huckao je ovaj gospodin razjarenu mladost *nota bene talijansku*, da ide smetat Hrvate, koji su se sastali jednom zgodom u „Hotel Adria" na prijateljski sastanak.

Jedan od ove mladeži odkreše dotičnomu kasiru u brk: la stia Lei quieto, perchè Lei ha imparato noi cantare — *Lascia pur che i canti* — (scubi), što je bilo izričito zabranjeno pjevati od c. k. kot. poglavara. Mi smo Hrvati bili uviek radoznali, tko hucka i uči mladost izazovne pjesme, kad eto i nehotice doznasmo za toga deliju. I eto ovakav čovjek imenuje se kassierom i to za kolar krčki, čije je obilježje čisto hrvatsko. Nije li ovo očita nepravica? Gdje imaju oči oni, koji bi morali bditi nad svojim činovničtvom? Ili zar je u Austriji samo onaj činovnik vrijedan i zaslužan, koji čini (radi) proti njezinom interesu? Zar hoćemo još uviek tjerati *pomad politiku*.

Voloski kotar:

Bratovšćina Hrvatskih ljudi u Istri podijelila je ove godine ukupno 2050 K potpore, skoro 500 K više nego li prošle godine. Svih molitelja bilo je 62, od tih je dobilo podporu 55 i to: 33 sveučilištna djaka K 1600, 15 gimnazijalaca K 280, 4 učiteljska kandidata K 80, 1 djak delavske škole u Kastvu K 20 te Hrvatsko podporno društvo u Pragu K 70.

Odbor je podjelio sve što je mogao i smio po pravilima podielili, pa ipak su podpore pojedincima bile mršave. Kriv je tomu s jedne strane loš društveni prihod, s druge strane opet prevelik broj molitelja. Radi lošeg prihoda je blagotvorno djelovanje Bratovšćine već desetke godina vrlo spriećeno. Ona ne može da daje podpore u pravom smislu rieči, nego dieli tek mrvice onima, koji se k njoj utiču za podporu.

Da je Bratovšćina ove godine ipak mogla podijeliti u potpore više nego prošlih godina, ima da zahvali svim svo jim plemenitim dobročiniteljima uopće, a napose pako: svome starom podupiratelju prof. Vjekoslavu Spinčiću, koji joj je poklonio K 100, baštinicima pok. Josipa vit. Gorupa pl. Slavinskoga, koji su bratovšćini priposlali lijep dar od K 500 i posujilnici u Voloskom, koja je darovala K 400.

Svim dojakošnjim plemenitim dobročiniteljima odbor se ponovno zahvaljuje i preporučuje za daljnju blagonaklonost. Preporuča se također svim rodoljubima širom domovine, da se u zgodnim prilikama sjete uz ina društva i Bratovšćine, e da bi mogla u buduće uspješnije raditi i dostojnije odgovarati svojoj prosvjetnoj i patriotinćoj svrsi.

Mošćenička Draga. *Konac školske godine ili prava muka se neda sakriti.* Ova školska godina završila se i kod nas kao i drugdje u subotu dne 13. pr. mj. Tog dana služila se u mjestnoj crkvici svečana sv. misa sa „Tebe Boga hvalimo", kojoj su prisustvovali osim djece i učitelja mnogobrojni roditelji i prijatelji škole. Poslije sv. mise vratiše se djeca i sva sila ljudi s njima u školu, gdje je g. učitelj razdijelio djeci svjedočbe uz zgodan nagovor djece i roditelja, te je time izazvao sebi, djeci i prisutnima suze na oči.

Tu se je pokazala ona velika ljubav, štovanje i zahvalnost, što u onim malenim srcima gori prema njihovom učitelju i učiteljici.

Poslije toga stadoše prisutni pregledavati izložene ručne radnje i risarije ove škole pa je to bio pravi triumf za gdjicu učiteljicu.

Mnogobrojni prisutni kao i kasniji posjetioci nisu se mogli nagledati prelijepih radova te su se čule glasne pohvale marne i obljubljene učiteljice, čijem se trudu imade sve ono zahvaliti.

Bilo je izloženo do 270 komada svakovrstnih ručnih radnja, a sve jedno ljepše od drugoga. I mnogobrojni stranci, što se nalaze kod nas, došli su pogledat i divili su se svemu tomu, hvaleći djecu i njihove učitelje.

Svaka čast i hvala takovim učiteljima i učiteljicama!

Porečki kotar:

Roditeljski sastanak u Motov. Novakimu. Dne 28. pr. m. obdržavao je ovdašnji g. učitelj Ivan Kosić treći roditeljski sastanak u ovoj godini. Na tom nam je u kratko prikazao svoj rad u ovoj školskoj godini. Čuli smo kako se mora učitelj mučiti hoće li doći do željenog uspjeha, te smo se uvjerili, da bez dobrog polazka škole ne može ni najbolji učitelj postignuti željeni cilj.

Oko jedne stotine roditelja slušalo je rieč svoga učitelja, koji je na koncu govora bio pozdravljen sa burnimi živiokliei! —

Iza toga prozborio nam je naš župnik g. Fr. Grunt par rieči. Toplo nam je preporučio, da nastojimo, da se ne bi djeca za vrijeme praznika previše odtudjila od knjige. Videći ih tako mnogobrojne, lijepo se je zahvalio roditeljima, što tako ozbiljno shvaćaju važnost roditeljskih sastanaka, te moli, da se i u buduće odazovu sličnomu sastanku. Zatim se je narod mirno razišao.

Narodni blagdan u Kaštelira. Dne 5. srpnja proslavio se je i ovdje narodni blagdan svečano. Večerom prije palili su se krijesovi na visovima i pred školom, a sjutradan obdržavala se je školska svečanost i ples podružnice.

Djeca u predstavi nijesu mogla sudjelovati, „jer je škola zatvorena već mjesec dana radi bolesti, ali su ih nadomjestili bivši učenici njezini. Narodu je tom prilikom poobširnije progovorio ovamošnji g. učitelj Anzulović o sv. C. i M. i o Družbi.

Iza predstave bio je ples.

Članarina nije se pobirala, pak su darovali dragovoljno u školi K 16·72. Trošak za naprave i maske isplatio je g. učitelj iz svoga kao svoj prinos Družbi, a g. župnik platio je piće sviračima, koji su svirali besplatno. Uz to su ovdašnja učiteljica gdja Antica Fabijanić-Ružić i gdjica Marica Frlan sakupljale milodare na sabirni arak i sabrale K 34·50, a osim toga je gdjica Marica Frlan tekom plesa prodavala ruže i sabrala K 11·74, dakle ukupno K 62·96.

Darovali su na sabirni arak ovi: 4 K pop Ante Legović; po K 2: Marija Ružić, Marija Legović, Marija Brnobić, Ivan Legović Katucin; po 1 K: Antica Ružić, učit., Marica Frlan, Marija Ružić, Ivan Ventin, Ivan Fabijanić, Ana Ružić, Antonija Kocijančić, Ivana Mendica, Ivan Legović, Sime Roška, Marina Kovač, Ana Deklić, Antica Depolo, Katica Kociančić, Ivan Kociančić, Luka Brnobić st., Marija Legović, Luka Brnobić ml.; po 80 fil.: Marija Škropeta; po 60 fil.: Ana Ružić Andjela, Marija Kocijančić, Ana Rojac; po 40 fil.: Marina Mendica, Marija Ganbin, Antonija Ružić; po 30 fil.: Ana Ružić; po 20 fil.; Marija Norbido, Lucija Ružić. Novac je poslan ravnateljstvu Družbe.

Koparski kotar:

Podružnica Družbe Sv. C. i M. u Velikom Mlunu kod Buzeta obdržavat će u nedjelju dne 4. augusta t. g. u 4 s. p. p. glavnu skupštinu sa običnim dnevnim redom, uz sudjelovanje odjela hrvatske glazbe „Sokol" iz Buzeta.

Skupština će se obdržavati na otvorenom, a iza nje biti će ples. Pozivlju se članovi i prijatelji Družbe, da u što većem broju posjete tu skupštinu.

Franina i Jurina.

Fr. Bog Jurina, a ča ti je, da si tako zamišljen?

Jur. A puš me ča, znam, da biš i ti bil, kad biš znal, da je Cerovlje dobilo nike nove impiegate, ke ćemo mi morat plaćat.

Fr. Nu, nu, povej mi, ki su ti novi impiegati.

Jur. Vero rada bih ti povedal, ma sam ne znam, kako se zovu, ač još nikad nisam vidil takovih impiegati.

Fr. Nu, reci mi, su li od štata ali od komuna i ča delaju.

Jur. Bil ćeju sigurno od štata, dač imaju crnu monturu i duge sablje i neke zvezde pod vratom.

Fr. To ćeju bit forši jendarmi.

Jur. Ma ke jendarmi ši, njih poznam, dač nose puške kad gredu van, ma ovi ih nimaju i jendarmi ne popeljivaju nikad po cestah vodu va karateli s konjem.

Fr. Dunke ti impiegati imaju sablje i popeljivaju vodu govoriš.

Jur. Vero ja.

Fr. A ča delaju s vodom?

Jur. Je dopeljejo pred kuću i onda zalivaju rože oko kuće i rinfreškevaju tlo, da ne bude tako jako teplo i da ne bude tako velik prah.

Fr. Hm, po delu moraju bit ali giardinieri ali škovacini.

Razne primorske viesti.

Za Jukićevo pomilovanje. U ponedjeljak je počela u Zagrebu rasprava proti pravniku Jukiću i dr. radi poznatog napadaja na Cuvaja. Državno odvjetništvo predlaže za Jukića smrt na vješalima. Povodom toga donosi „Hrv. Rieč" u Sibeniku ovaj predlog:

Primili smo preko pošte predlog, za koji umoljava bezimeni odašiljač, da ga sve hrvatske i slovenske novine preštampaju. Tu se kaže:

„Pošto se čuje, da Luka Jukić mora biti osudjen na smrt i u najkraćem roku, dok se Cuvaj bude još na dopustu nalazio, obješen zajedno sa jednim prostim zločincem, koji je nedavno u Zagrebu na smrt odsudjen, predlaže se:

1. Da svi narodni zastupnici svih hrvatskih i slovenskih zemalja podju korporativno u Ischl sa molbom na Nj. Veličanstvo, da Jukića pomiluje.

2. Da si sva občinska zastupstva svih hrvatskih i slovenskih občina putem odnosnih zaključaka obrate na Nj. Veličanstvo u Ischlu brzojavnom molbom, da Jukića pomiluje."

Ovaj predlog je vrijedan preporuke, te pozivljemo naše občine i zastupstva, da stvore zaključke u gornjem smislu, da se spriječi niska osveta krvoždna tirana Cuvaja.

Zdravlje zastupnika M. Mandića. Doznajemo iz posve pouzdana izvora, da se je zastupnik profesor Mandić dobrahno oporavljen vratio iz Beča u Trst, ali uzprkos tomu, ne će biti još dulje vremena sposoban za nikakav službujući rad — što dajemo do znanja onima, koji bi ga eventualno mogli trebati.

IV. redovita glavna skupština Hrv. slov. ak. ter. društva „Istra" obdržavat će se prigodom sokolskog sleta Vitezićeve župe u Voloskom Nar. Domu, dne 11. o. mj. u 9 sati prije podne sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješća pojedinih funkcijonara.
3. Izvješće revizionalnog odbora.
4. Izbor novog odbora.
5. Eventualija.

Članovi, pokažite zanimanje za društvo, prisustvujte u što većem broju. Obskrbe radi poželjno bi bilo, da svako, ko kani prisustvovati, unaprijed obavisti druga A. Flega, pravnika u Voloskom, pisarna dra Poščića. Odbor.

Javna Zahvala.

Dužnost nam je, da najiskrenije zahvalimo gg. dru Andrichievich u, dru V. Graglietu, dru L. Novaku i dru D. Ciotti-u, koji su se svoj-ki zauzimali, da nam spase predragu majku

Jelu Milačić.

Hvala milosrdnim sestricama, koje su požrtvovno bdjele danju i noću nad pokojnicom.

Hvala mnogobrojnim prijateljima i znancima, koji su odpratili mrtve ostanke pokojnice do hladnoga groba.

Hvala i svim onim, koji su nastojali, da ublaže neizmjernu bol našega srca.

Pula, dne 31. srpnja 1912.

Razlužena obitelj.

Poziv.

Podpisani odbor pozivlje društvene članove na godišnju glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 10. augusta 1912. u 3 i ¾ sata p. p. u maloj dvorani Narodnog Doma u Voloskom.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika posljednje skupstine.
2. Izvješće odbora o djelovanju društva.
3. Predloženje računa za godinu 1911. i zaključak glede istoga.
4. Izvješće nadzornog odbora.
5. Izbor novog društvenog i nadzornog odbora.
6. Rasprava i odluka glede predloga postavljenih u smislu § 21. društvenoga ugovora.

Volosko, dne 25. julija 1912.

Istarsko društvo za promet pokretnina i nepokretnina i za gradnju kuća na prodaju društvo na ograničeno jamčenje u Voloskom-Opatiji.

Dr. Stanger, predsjednik.

Javna zahvala.

Prigodom dugotrajne a neizlječive bolesti i smrti naše nezaboravne sestre, supruge i kćeri

Katarine Škalamera

rodj. Ivančić,

primili smo toliko iskaza sažaljenja i utjehe, da bi nam bilo teško svakomu posebno zahvaliti na tome. Činimo to zato ovim putem zahvaljujuć iz svega srca prijateljima, znancima i rodjacima, koji su nam ovom prigodom bilo čime iskazali svoju ljubav. Osobitu hvalu dugujemo veleč. gg. I. Žigantu, mošćeničkom župniku i Ant. Pužu, župniku u m., koji su više puta pohodili i tješili pokojnicu. Napokon svim onim dobrim dušama, koje su u onako velikom broju sproveli do groba mrtve ostanke budi ovime izrečena naša najtoplija hvala a od Boga plaća.

Mošćenička Draga, dne 28. VII. 1912.

Prof. **I. Ivančić**, za cijelu rodbinu.

Razpis natječaja!

U primorju ima se popuniti jedno mjesto putujućeg učitelja poljodjelstva sa hrvatskim nastavnim jezikom, i to ili za jedan čitav politički kotar ili za dijelove dviju susjednih političkih kotara.

Dužnosti putujućih učitelja poljodjelstva ustanovljene su naročitim službenim naputkom i sastoje se poglavito u poučavanju seoskog pučanstva i to prostim predavanjem skopčanim sa praktičnim dokazivanjem o raznim strukama domaćega poljodjelstva osobito ratarstva, marvogojstva, vinogradarstva, konobarstva, voćarstva, vrtlarstva, svilarstva i pčelarstva.

Putujući učitelji poljodjelstva namještaju se najprije po pogodbi, a to za sada na kušnju za jednu godinu, a po trogodišnjoj povoljnoj službi imenuju se činovnicima X. razreda; oni su pomoćni organi c. kr. namjesništva i dodjeljuju se obično kojemu c. kr. kotarskomu poglavarstvu.

Putujući učitelji poljodjelstva primati će namješteni u pogodbi, godišnju nagradu od K 1800, stalni putni paušat od K 1000, stanarinu u iznosu od K 300 i paušal za nabavu književnih i strukovnih sredstava u iznosu od K 100, koja beriva će im se mjesečno unaprijed isplaćivati.

Natjecatelji za ovo mjesto imadu prikazati do 30. kolovoza 1912. svoje molbenice ovomu c. kr. namjestničtvu potkrijepljene dokaznicama o svojoj dobi, o austrijskom državljanstvu, o svršenim naucima, o praktičnom iskustvu u poljodjelstvu i o poznavanju jezika.

Naljecatelji, koji nijesu osposobljeni za nauk na poljodjelskim školama, moraju se obvezati, da će položiti dotični ispit za dvije godine.

Uz jednake uvjete dati će se prednost onim natjecateljima, koji mogu dokazati dovoljno poznavanje ostalih zemaljskih jezika.

Trst, 53. srpnja 1912.

Od c. k. namjesništva.

Olovke glasoviti budiejovački proizvod tucet 40 h. Na malo ca. 80—96 helera. Trgovci zasluže 50%. Uzorki: 30 tuceta na izbor, cedrovina, 6-uglasti, također crnilaste olovke K 12. Dobije se kod **Adolf Weber**, Budějovice (Češka) br. 143.

Škrinje (kište) prodaju se u tiskari Laginja i dr., Pula, ulica Giulia I.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Uprava „Nar. Doma“ u Pazinu traži

gostioničara

za svoj

restaurant i hotel.

Informacije daje gornja uprava, kojoj nek se šalju ponude do 10. augusta t. g.

Djački dom u Zadru

(Konvikt).

Upisivanje učenika u naš zavod traje samo do 1. kolovoza.

Dobar odgoj i nadzor, svakodnevno ispitivanje pitomaca, zračne prostorije, udaljene od upliva gradske ulice, priznata dobra hrana.

Slabiji učenici mogu dobiti instruktora uz povoljne uslove. Pitomci mogu učiti glasovir, moderne jezike, stenografiju itd.

Pitomci nose sa sobom samo odieća i rublje, dočim postelje daje zavod (dok ih bude raspoloživo).

Spremaju se privatisti za ispite.

Primaju se učenici nižih razreda.

Ravnateljstvo.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razoih boli i gréeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želuđca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, za bočice stoje to K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni k Sv. Petru

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

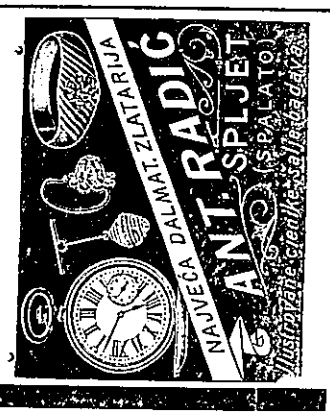

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Od 1878! - - - Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći liek. - - - Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a Balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

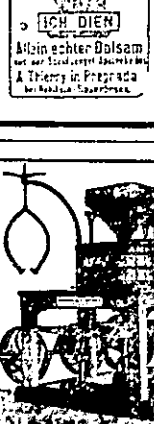

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom proganja se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja pro mukloti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6·1 ili 1 vel. posebna boca K 5.50

Thierry-eva jedino prava confolijska mast

s ogarna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

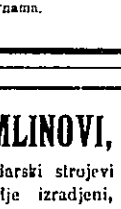

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

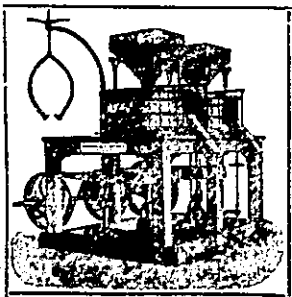

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Doplsivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	do.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15 7.35	RIJEKA	5.—
10.50 8.10	Opatija	4.25
11.— 8.20	„	4.15
12.20 9.40	Bali	2.55
12.30 9.50	„	2.45
1.20 10.40	Merag	1.55
1.30 10.50	„	1.45
2.10 11.30	Krk	1.05
2.20 11.40	„	12.55
	po podne	prije podne
—.— 1.40	Baškanova	11.25
—.— 1.20	„	11.15
—.— 2.10	Lopar	10.10
—.— 2.40	„	10.05
4.20 3.40	Rab	9.25
4.30 4.—	„	9.—
4.55 4.25	Lun	8.35
5.— 4.30	„	8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj	7.20
6.20 5.50	„	7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*)	7.—
6.40 6.10	„	6.50
7.30 7.—	NEREZINE	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	RIJEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.50	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijeda Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Silo	odl.	3.30
5.40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.5 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
pr. p. dol. Rijeka 8.51 odl. 12.45 po

Broj 32. Pula, u četvrtak dne 8. augusta 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju, i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce . predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Narodna zajednica za Istru.

»Mnogo je toga do sada učinjeno za blagostanje čeljadeta na selu, ali je sve ostajalo osamljeno i mnoga dobra volja i mnogi pošteno zamišljeni rad ostajao je bez željenog uspjeha, jer nije bilo prave direktive i nije se jedinstveno radilo. Prije svega treba da mi stvorimo jednu zajednicu, oko koje imadu se okupiti svi oduševljeni i ustrajni radenici za narodnu stvar. Zajednica mora isto tako da dobiva sa svih strana vijesti i poticaja, kao što mora na sve strane da dava upute i da svuda potiče na rad. Ova zajednica mora da postane kao nekakvo prikupište svega onoga, što se je pokazalo i dokazalo da smjera k narodnom boljitku, da može od zajednice svatko dobiti, pa radio on na komu mu drago polju za narodnu dobrobit, kada zatraži savjeta i upute. Našim djelovanjem moramo spriječiti, da se rad za blagostanje malog puka, kao što je do sada, više ne cjepka, kao što imademo spriječiti, da se ne prave zaludni pokušaji u tom pogledu na narodu, jer iskustva, koja su već u tudjini učinjena, dovoljno ne poznamo.« (Riječi dr. H. Thiela na I. skupštini njem. Wohlfahrtsvereina 17. II. 1897.)

»I kada bi istina bila, de se svuda dovoljno radi, još mi to ne bi bio nikakov razlog protiv toga, a da se sav taj pojedinački rad i nastojanja ne stope u jednu veliku zajednicu. Ako bi se smatralo svukud za suvišno, da se pojedinačka nastojanja sjedinjuju u društva, tada ne bi postajalo u obće više razloga za udruživanja raznih gospodarskih i drugih društava; tada bi se moglo svakoga pojedinca pustiti, da se brine za sebe i za svoju najbližu okolinu. Mi smo drugačijega uvjerenja, jer mi držimo korisnim sve slabe osamljene sile zajednicom ojačati, i mi se nadamo, da ćemo sve male pojedine plamenčiće, koje bi mogao svaki tihi povjetarac da ugasne, združiti u jedan veliki i jaki plamen.« (Riječi dr. H. Thiela na II. skupštini Wolfahrtsvereina 17. II. 1898.)

»Iza kako je Centralni odbor za skrb o blagostanju čeljadi na selima uhvatio dobrog korjena u narodu i pobudio sve više zanimanje za njegova nastojanja, morao bi doći čas, da zajednica energično poradi na tome, da se osnuje što više podružnica diljem zemlje. Zajednica sačinjava nekako *glavu* i *srce* za sva nastojanja za skrb o blagostanju u zemlji; no ako hoće zajednica da postane živim organizmom, onda se mogu iz nje razviti mnoga dobro organizovana društva, koja će biti kadra sama izorati to narodno polje, i iz neobradjenih poljana učiniti bujne njive. Mi moramo raditi onamo, da u organičkoj svezi, ali ne u preširokom području i prema prilikama kraja učinimo skupine, a ove da raztegnu svoje korjene u svako selo osnovavši podružnice za skrb o narodno blagostanje.« (Riječi princa Albrechta Sohns-Braunfelsa.)

»Združivanje mjesnih podružnica u kotarske skupine osobito je shodno, jer spriječuje negospodarsko osnivanje raznih mjesnih društava, u mnogim slučajevima pobudjuje i potiče na rad, olakoćuje Centralnom odboru djelovanje i pokazuje puku *svezu i istovjetnost* konačnih cilja svakog *pravog* rada za narodno blagostanje.« (Jungè.)

»U samoj naravi stvari leži, da će Centralni odbor pretežno raditi samo duševno; praktični rad diljem zemlje provoditi će mjesne podružnice.« (Prof. H. Sohncy.)

Gore smo nanizili nekoliko odlomaka iz raznih govora javnih radenika u Njemačkoj u pogledu rada i zauzimanja za što bolje materijalno stanje čeljadi u selu.

Si parva licet . . . . i »Narodna Zajednica za Istru« osnovana je na istim temeljima i za istu svrhu: pomoći hrvatskom i slovenskom življu u Istri, pridići ga moralno i materijalno, ojačati ga ekonomski, osobito na polju poljodjelstva, obrta, industrije i trgovine.

Zajednica je zasnovana i osnovana i nije mogla naići na nikakove zapreke s s nijedne strane, jer je osnovana na čvrstim temeljima i za dobru stvar. Protiv Zajednice nitko se još nije našao da ustane, jer je njezino nastojanje i zadaća sveta, njezina svrha poštena i lijepa. Jedno je ipak što postoji, a to je premalo zauzimanje i slabi odziv i rezervno držanje većine naše intelegencije. Mjesto da se naša intelegencija listom odazvala i zauzela se za Zajednicu, ona čeka, prati sve to s *rezervom*, čeka što će biti s toga i kako će to ići itd. Ne će biti ništa ili vrlo malo, ako bude većina naše inteligencije samo *čekala*, ili će mjesto do 5 godina, istom za 10 ili 15 godina moći da vidi njezine uspjehe; ali će tomu neuspjehu i ona biti kriva sa svojom rezervom i indeferentnošću. Zajednica je osnovana na najširoj bazi, ona obuhvaća sav javni narodni rad, svakom ima u njoj mjesta, da za narod radi po svojim sposobnostima. Zajednica je uzela sebi takvu zadaću i svrhu kojoj mora dovući svakoga, koji se zanima za javnu stvar a ona ne će *moliti i zaklinjati* nikoga na rad za narod, već će *nalagati* i *silit* svakoga, koji je radin i narodan, da radi za narodni boljitak, dočim će neradljive, lijene, indiferentne i rezervne odrinuti od sebe. Naše svećenstvo u narodnom radu uvijek se je pokazalo na pravom mjestu, najbliže je narodu, u narodu mora da skoro sav svoj vijek proživi, pa mu je narod i skrb za nj srcu prirasla. Isto tako naše učiteljstvo, i ako podijeljeno u dva tabora, ono može i jedno i drugo uz druge javne radenike zajednički raditi u Zajednici odloživši u narodnom radu svaku razliku u kulturnom i socijalnom nazrijevanju. Tako isto i naši teolozi, visokoškolci i srednjoškolci. Sada su prazni, pa kud ljepše stvari, nego da sada, kada ste se vratili ka kućama svojim, u svoja sela i mjesta medju svoj mili narod, da ga podučite, da mu pripovjedate i tumačite svega i svašta, a u prvom redu, da mu dadete upute, kako će raditi, da poboljša svoje stanje, pa da u koliko ne znate sami zapitate uputa i savjeta u Centralnom odboru Narodne Zajednice za Istru u Opatiji (Naslov: Kancelarija Zajednice, Opatija), te da puku raztumačite cilj i svrhu ove organizacije i da poradite na tomu e bi se osnovalo podružnicu Zajednice za Vaše mjesto i okolicu. Sve pobližnje upute u tom pogledu, kao što i u svakoj drugoj stvari, podaje brzo i točno Centralni Odbor Narodne Zajednice za Istru u Voloskom-Opatiji.

Svi dakle na rad za narod, svi radljivi i narodni javni radenici okupite se oko „Zajednice", da obranimo našeg čovjeka od krute bijede, što ga bije, od neznanja što ga zavodi, i od ljutog neprijatelja, što ga tlači, a sve za što bolju budućnost hrvatskog i slovenskog življa u Istri, a na čast i slavu naše domovine Hrvatske.

Centralni Odbor Narodne Zajednice
za Istru u Voloskom Opatiji.

Sastanak hrvatskog i slovenskog dijačtva Istre u Voloskom-Opatiji.

Ove se godine sastaje hrvatska i slovenska omladina u Voloskom. Zanimanje je za ovaj sastanak medju omladinom veliko, osobito one gornje istre i Primorja.

Bilo bi i vrce, da se naš djak ne mora boriti sa zaznim okolostima, koji mu priječe da stupa zajedno sa drugima k ostvarivanju svojih ideala.

Koji su ideali naše omladine i koje li je težnje vode k cilju, to neka bude svakom znano.

Iz glavne godišnje skupštine Družbe u Zametu.

(Svršetak.)

Na nama je, da se brinemo za te naše suradnike, da njima, njihovim udovama, njihovoj sirodčadi zajamčimo, da će u starosti, u nemoći ili u kakovoj drugoj nesreći naći koricu hljeba.

A oni to i zavrijedjuju.

Kad se govori o Družbi, često se pomišlja jedino na prinose i na zgrade, što se tim novcem dižu. Zaboravlja se, da su i novci i zgrade tek mrtve stvari, te da bi takove uvjek i ostale, kad ne bi bilo onih, koji im udahnjuju život. A to su naši učitelji i učiteljice. A kakav je život tih naših nastavnika?

Ima ih nekoliko, koji služe u gradićima. Tu su oni većinom izloženi napadajima naših neprijatelja i mučeni brigom i borbom za obstanak svojih škola, protiv kojih su naperene sve strijele naših narodnih neprijatelja. Osim toga moraju biti svuda, u svim društvima, gdjegod se radi o dobru našega naroda.

Još je teže onima u selu. Gdje nema svećenika ili gdje je svećenik naš narodni protivnik, tu su naši učitelji i učiteljice sve. Oni moraju vršiti svoje teške dužnosti u školi, držati večernje tečajeve za analfabete, osnivati pjevačka društva, gdješto voditi i posudionice itd. A za sve to u mnogo slučajeva ne primaju ni čestite hrane, ni doličnog stana, a nemaju ni društva, nemaju s kime da se razgale ni kome da se potuže. Imamo učiteljica, koje su veoma sretne ako ih namjestimo u kakovo selo, otkle će vidjeti barem brdo iza kojega se nalazi koja njihova družica, da mogu tako ma samo i u duši biti s njima u nekakvoj vezi. A onda dodajte k tomu razna zanovijetanja, progone neprijatelja, koji idu jedino za tim, da našim učiteljicama učine život što nesnošnijim, da im dozlogrdi pa da sele, a škola da ostane pusta. Dogodilo se, da su ti 1-kovci provalili i u stan naše učiteljice i orobili je — a drugoj u kasno doba noći izdubli u zidu rupu, htjeli se provući unutra, da je okradu, a ona u smrtnom strahu našla jedva toliko snage, da je svojim vapajem prestrašila zločince, koji su se na to razbježali.

Mogli bismo i nastaviti tu žalostnu čitulju i iznijeti još koju nevolju, koja tišti naše učitelje, ali red je da zaključimo. Ovo što smo iznijeli, neka bude dokazom svim prijateljima naše Družbe, da smo mi doista dužni brinuti se za naše vrijedno i požrtvovno učiteljstvo, pa neka nam i to bude pobudom, da se za našu Družbu što više i jače zauzimljemo.

Iz svega što je u ovom izvještaju izloženo kao i iz onoga, što nam je netom kazao naš predsjednik, vama će gospodo biti svima jasno, da je težak družbin zadatak.

A bit će vam jasno i to, da smo upravo mi, Istrani zvani, da taj zadatak prvi olakšamo. Ovo pak treba, da upamtimo dobro: Ne čine Istru samo dva tri mjesta, kojima je sudbina namjenio, te su se prva pridigla, niti činimo Istre mi, koji smo imali sreću, da se prvi poneško ugrijemo na suncu prosvjete i napredka. Ne, gospodo: Ona Istra, kojoj je ova naša Družba i otac i majka, još je uviek tužna i žalosna zemlja. Još uviek nosi ona na svom krilu djece, koja ne smiju u svojem jeziku ni Bogu se moliti svojemu. Još se uviek toj njezinoj djećici krati kruščac znanja, a dobacuju se same pogrde i poruge. Još uvijek je većina njezinih občina u rukama tudjinaca, još uvijek je bije grad, bijeda i glad — a nad svu se tu nevolju još uvijek krili crno krilo neumoljive nacijonalne smrti. Takova je eto slika one Istre, što ju hrvat-

Znano s toga, jer nisu novi već pomladjeni. Ideali su to naših Dobrila, Vitezića, Laginja, Spinčića i Mandića te njihovih nasljednika: *ideali narodni, sato i naši, omladine!*

Duša omladine valja da je u skladu sa narodnom, nipošto u neskladu, koji divergira čuvstvo, volju i rad.

Rad naš, omladine, treba da je jedinstven, pozitivan — ali i proziran.

Istarski čovjek još nema pravog uvjerenja o našoj budućnosti, po tom i prave istine o narodnom idealu, tek je u svom razvitku na putu da postane izraziti tip Hrvata-istranina; ideal njegov nije čist.. A kako li bi morao da bude svet, kako uzvišen taj naš narodni ideal, a mi se s njim titramo, ko lutkom i snižujemo ga do podlih, niskih, zakučastih i pamfletskih spletaka, koje mogu samo štetovati našoj narodnoj stvari. Na to smo danas u Istri spali! . . . . .

A omladina?

Da li će ona stupiti tom stazom, tim tragom? Ne, ne smije! ako ljubi ovaj bijedni puk bjedne Istre!

Napred stazom Dobrile, Vitezića i drugih velikih naših Istrana.

Okupimo se oko onog barjaka kog oni razviše, pod kojim su oni živili, radili i umrli. Eto. To neka bude naš program, to misli vodilice.

Budemo li ih usvojili i u praksi provodili — a to mora biti! — tad smo učinili svoju dužnost.

Dotle, Zdravo! na sastanku dne 11. o. mj. u Voloskom.

Niko.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izbor zemaljskog zastupnika. Dne 5. t. mj. utrnuo je rok za podnešenje reklamacija proti izbornim listinama za izbor zem. zastupnika za treći kotar grada Pule. Mjestni njemački list piše, da je za izpravak listine predano 180 reklamacija od *svih stranaka*. Mi znamo do sada, da su svoje kandidate iznieli samo hrvatska i talijanska stranka, te *bi se* po oznaci *sve stranke* moglo zaključivati, da će za mandat u trećem kotaru grada Pule nastupiti još neka treća ili četvrta stranka.

Radi toga treba, da se svi Slaveni još čvršće slože i vežu u jaku falangu, da nas protivnici ne zaskoče iznenada i odnesu kotar, koji pripada nama i koji mora da bude zastupan od našega čovjeka. Izbor je dne 29. septembra, pak treba svaki da u svojem krugu radi i nagovara znance i prijatelje te potiče mlitavije i malodušne da na dan izbora prodre naš kandidat gosp. Josip Stihović, čime ćemo ne samo sebi osvjetlati lice nego i

---

ski narod i u najodaljenijim stranama nosi u svom srcu.

Na pogled tolike muke trza se srce naših ljudi i oni odkidaju sebi iz ustiju, samo da pomognu tužnoj našoj zemljici, da se pridigne, da bude jednog dana ne samo na čast, već i na korist cijele hrvatske domovine.

Istina je, vremena se mijenjaju, te i u nas već koješta kljuca i vrije, ali ja, koji već kojih trinaest godina prosjačim za našu djecu, molim vas, istarska braćo, neka to komešanje ostane pod velom one tihe sjete, u kojoj hrvatski narod još gleda obavijenu zemlju našu. Ma što radili, što započeli, što govorili i pisali, promislimo uvijek: — Ne će li možda naniješti štete našoj Družbi? našoj Istri? Štedimo dakle Istru, štedimo ju za ljubav one naše nesretne djece, koja trpeći i plačući čekaju od nas svoje oslobodjenje.

Ovaj je izvještaj prihvaćen s odobravanjem.

---

razveseliti svu našu braću u svim zemljama gdje obitavaju Slaveni.

Glavna skupština Istarske Posujilnice. U nedjelju do podne j obdržavala je Istarska Posujilnica u Puli svoju godišnju glavnu skupštinu. Iz izvješća za god: 1911. vadimo, da je zadruga imala 2920 zadrugara sa 27.576 zadr. dielova. Ukupni promet (prihod i rashod) sa podružnicom u Pazinu iznašao je u godini 1911. kruna 7,480.567·31 i to u Puli K 5,007.346·84, a u Pazinu K 2,473.220·47. Štedioničkih uložaka u Puli i Pazinu bilo je kruna 3,645.708·54, a zajmova izdano je tekom g. 1911. u Puli i Pazinu K 3,101.503·96. Čistog dobitka bilo je u sve K 18.562·38, od kojeg se dalo u rezervni fond kruna 13.000; podružnici Sv. Ćirila i Metoda u Puli K 500; djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu K 1000; djačkom domu u Pazinu K 400; Narodnom Domu u Pazinu K 1000; hrv. pripomoćnom društvu u Beču K 100; muškoj podružnici družbe u Pazinu K 100; ženskoj podružnici družbe u Pazinu K 100; dječjem zabavištu u Pazinu K 100; Bratovšćini hrv. ljudi u Istri K 100; Hrv. Sokolu u Puli K 100; Narod. radn. organizaciji u Puli K 100.

Na mjesto umrloga odbornika Frana Barbalića izabran je u odbor Dinko Gagalov ć od Dinka, a u nadzorni odbor Bartul Šulina, sudb. oficijal, na mjesto odstupivšeg dra Antončića.

Izlet u Lovran. U nedjelju dne 11. t. mj. priredjuje Hrvatski Sokol u Puli izlet u Lovran posebnim parobrodom prigodom sleta Sokolske župe Vitezić u Lovran.

Polazak iz Pule u nedjelju u 5 sati u jutro, a iz Lovrana u Pulu u 9 s. na večer. Ciena tamo i natrag 3 K.

Pozivljemo sve Slavene u Puli i okolici, *da se pridruže ovom izletu, i tako* mnogobrojni poletimo braći u Lovran, da *stisnemo bratske desnice za poticaj dalnje* narodne borbe do konačkog oslobodjenja iz tudjinske vlasti i nesretnih odroda, tih *najvjernijih* pomagača naših ugnjetavača.

Podjimo svi u Lovran, da uz ostalu braću iz Liburnije i bližeg hrvatskog Primorja potaknemo vrle Lovrance na ustrajnu borbu i da im se naradujemo na lijepim uspjesima naglo se budeće narodne sviesti, a zasramimo odpadnike i prodance, te vječne robe i slugane Talijanske kamorre.

† **Viktor Marotti.** U subotu dne 3. t. mj. preminuo je nakon duge i teške bolesti odlični naš rodoljub g. Viktor Marotti, veleposjednik i trgovac u Marčani u dobi od 60 god. Pokojnik rodom iz Kastavštine, dosao je mlad u Marčanu, ali jakih ruku, zdrava i trijezna razuma, gdje je marljivim radom i umnim gospodarenjem znao steći prilićan imetak. U Marčani je pak uviek bio medju prvim pobornicima narodne ideje, te je kroz cieli svoj vjek živo učestvovao u našim narodnim borbama u Istri.

Pokopan je u nedjelju po podne uz veliko saučešće mjestnog pučanstva kao što i onog iz bližnje okolice te nekoliko prijatelja i znanaca iz Pule. Ostavlja udovicu Terezu, sina Antuna i kćerke Ivku te Mariju udatu Karabaić.

Bila pokojniku lahka domaća gruda a rodbini naše iskreno saučešće!

Oprostna predstava družine Gavrilović. Večeras priredjuje družina Gavrilović oprostnu predstavu u vrtu gostiona Čeušić.

Odavle odilazi družina Gavrilović u Cres, onda u Lošinj, gdje će prirediti niz predstava. Mi preporučujemo ovu vrstnu družinu našem občinstvu u onim stranama, da istu što više podpomognu mnogobrojnim posjetom i dobrohotnom susretljivošću.

Puljski Garibaldinci pred sudom. Na poziv talijan. generala Garibaldia, da se saberu dobrovoljci iz talijanskih (?) zemalja za pomoć ustaškim Arbanasima lanjske godine, odputiše se tada i iz Pule nekoliko mladića, da podpomognu svojim junačtvom(?!) Arbanase u borbi s Turcima. Nu nesreća je htjela, da ti junački mladići jedva došavši u blizinu granice iz briega na daleko opaziše nekoliko turskih vojnika i ustaša Malisora, i kako je baš puhao vjetar sa albanskih strana, dopro je do njihovih nosova vonj baruta, koji im je tako zasmrdio, da dadoše nogama vjetra i povratiše se sa . . . . junačkog bojišta na plandovanje po portorati u Puli. Radi tog junačkog čina pozvalo ih je državno odjetničtvo na red i prošlog tjedna obdržavala se je proti njima u Rovinju rasprava, na kojoj su bili riešeni — jer da nisu ubili ni jednog turskog vojnika s razloga što nisu nijednog vidili a ni puške imali u ruci — i što nisu ti garibaldinci ni znali jedan za drugoga, kako su se sami ispričavali na razpravi. Bogme junačke delije dobili su mučenički kolobar — oko onog plemenitog ali grešnog dela tela.

Ližnjan za Družbu. Kao što smo prošle godine, tako smo i ove proslavili „Narodni blagdan“ sakupljanjem prinosa za družbine škole. Materijalni uspjeh bio je kud i kamo bolji od lanjske godine, po čemu se vidi da narod shvaća važnost i zadaću naše Družbe, da uzgaja našu djecu u hrvatskom duhu, koji bi inače u nacionalnom pogledu bili izgubljeni. Sakupilo se sa sabirnim arcima od kuće do kuće lijepa svota od K 75·20. Do godine se nadamo i boljem uspjehu.

O imenovanju župnika u Premanturi. Izvješćuju nas iz Poreča sa kompetantne strane, da još nije uzlijedilo imenovanje župnika u Premanturi, i o toj stvari se nije do sada još ni razpravljalo, niti se još znade, *hoće li ovog puta biti u obće koji imenovan župnikom u Premanturi ili ne.*

Toliko donosimo po informacijama osobe, koja je u stanju znati točno kako stoji stvar sa imenovanjem župnika u Premanturi. Svakako bi crkvena oblast imala ukloniti iz Premanture kamen smutnje, da se tada samo po sebi ukloni oprieka izmedju pučanstva i crkvenih oblasit.

Krčki kotar:

Iz Krka. (*Opet nešto o revnosti c. kr. kot. poglavara.*) Napisao sam bio u prvom člančiću, da naš g. poglaviti ima dobru volju, ali da samo ne znam koliko će trajati. Da se nisam uzalud pobojao; evo me sa dokazom u ruci.

Pred 15 dana zabranio je taj gospodin jednoj krčmarici pjevanje i urlanje do u kasnu noć — *imao je onda još dobru volju, da stavi u red noćni mir* —, a 15 dana kasnje ponavlja se ista komedija, tako da do 2 sata u noći bučilo se i drečilo (pjevalo) i to u lokalima tobože pristojnima, a znate zašto, *jer on u njo salasi*, o kojima mogao bi se koješta reći, što baš ne spada u pristojne lokale. Vidit ćemo, da li će pokazat i ovdje dobru volju, te i ovim lokalima naredit, da u 11 sati prestane svako urlikanje, te time povratit noćni mir, koji su ga željni.

Zar nije zakon za sve isti? ili moguće prostom narodu nije dozvoljeno ono, što je tako zvanom inteligentnom? Sada barem držim, da se neće taj gospodin onako izjavit — *e queste cose nascono in questa Città*, barem ovdje nisu bili *buntovnici Hrvati*. O smrtniče, baš si gadno zagazio stranputice, a vjeruj, da ćeš svakim danom sve više ići stranputice, ne ostaviš li se nekolicine, koji hoće izrabit tvoju dobru volju.

Čuo sam, da se ovaj gospodin već ispričao, zašto on obći sa ovdašnjim vodjom iredentizma, čujte pa se morate nasmijat — *jer da je ta dalija na občini podpredsjednik (junte)*, a ja pako znam, da su još druga šestorica, pa zašto s njima ne obći. Sada mu više ne vrijedi ni ova isprika, jer kako mora znati, krčka je junta išla fuć. Znatiželjni smo, pod kakovom će se izlikom unapred družiti sa ovim Mazinijancem.

Sazнao sam još mnogo toga, što mu baš ne će na čast služit, ali se moram prije o stvari osvjedočit. Nek se vrijedni čitatelji „N. Sl.“ malo ustrpe, pa će već u svoje vrijeme biti obaviješteni.

Iz Vrbnika. *(Posveta zastave radničkog društva.)* Na Velu Gospoju dne 15. t. mj. vršit će se kod nas liepa svečanost, posveta zastave radničkog društva u Vrbniku. Toga dana očekujemo, da će cielo mjesto biti uz ovo humanitarno društvo naših radnika i ushićeno prisustvovati toj liepoj slavi posvete društvenog barjaka, u zakrilju kojega naši će radnici odsele viećati i svjetovati se o svom stališkom položaju, olakšicama i poboljšicama. Izvan toga barjaka ne bi od sada smio biti niti jedan radnik u Vrbniku, nego radi svog interesa stupiti u radničko društvo i tako pomnožiti broj desnica i mišica, da tako mnogobrojni i složni postignu cilj društva i sebi i svojim obiteljima obezbjede i olakšaju životnji obstanak.

Na srce pak toplo postavljamo našoj inteligenciji u i van Vrbnika, da moralno i materijalno podupru ovo plemenilo društvo te se osobito prigodom posvete društvenog barjaka sjete kojim doprinosom, te tako duhom i dobrim srcem uzveličaju tu krasnu i riedku slavu u našem Vrbnikgradu.

Pazinski kotar:

Iz Pazina. Dne 27. o. mj. u 8 sati u jutro podjoh na poštu, da dignem *nekoje* pakete, koji su mi nužno trebali u trgovini. Dodjoh na poštu *ali činovnika ne* bijaše. Čekao sam i čekao dugo vremena, kojih 20 minuta, dok napokon odoh da *ga pozovem. Pozvonih prvi put niti se maknuo nije; pozvonih drugi put i kazah* mu, da mi dade pakete. On nato izidje iz drugog odjela ureda, gdje on posla nije imao, te mi odgovori: »Che creanza che la ha da bater; cosa crede Lei che xe qua come in botega«. A ja mu odgovorih, da u određeno vrijeme mora biti ovdje. Prije nego digoh pakete htjedoh platiti, ali on me osorno odbije: La pagherà quando verra la carta.

Pozivljemo nadležne faktore, da se kod c. kr. pošte pobrinu, te se ovakove nekorektnosti ne dogadjaju.

Dotičnom činovniku pak poručujemo, ako sebi utvara da je dionikom toli razvikane talijanske kulture, neka takvu pokaže kod svojih sumišljenika, nama je ne treba, a s našim strankama neka bude skladan i pristojan dok je barem u uredu, kako to od njega zahtjeva položaj i čin.

Novo industrijalno poduzeće u Corovlju. Kako nam prijatelj javlja, stupila je u promet sa 1. srpnjem nova velika tvornica opeka, vlastničtvo poznatog veleposjednika Antona Mezzara. Ista tvornica je kako očevidac pripovjeda najmodernije uredjena i snabdjevena sa strojevima najnovijih sistema, tako, da sada imademo i u Istri u toj struci poduzeće prvoga reda. Strojeve tjera motor sistema Diesel sa 85 konjskih sila. Za prevažanje po cijeloj tvornici postavljena su dva transportera za sirovi kao i pečeni materijal, te je pogled kada je tvornica u gibanju veoma interesantan i čini lijep i veličajan dojam na posjetioca, jer se sve giblje i vidi opcke prevažati gore, dole, lijevo, desno a nemožeš dokučiti odkuda dolaze i kamo odilaze. Ti transporteri, patent jedne velike njemačke tvrdke, su u obće prvi, koji su stavljeni u Austro-Ugarskoj u promet a posebice u Istri. To je poduzeće po Istru od važnosti ne samo

zato što je u novijem i najmodernijem stilu uredjeno, nego što su proizvodi iste tvornice prvog reda, tako da se isti u tuzemstvu i inozemstvu mnogo traže, te je Istri time u toj grani industrije osigurano važnije mjesto.

Osnutak Narodne Čitaonice u Cerovlju. Nastojanjem vrlog nam prijatelja Mate Gržcvića stud. agr. obdržavala se u nedjelju 4. o. mj. u Cerovlju skupština po § 2 radi osnutka Nar. Čitaonice, na kojoj su se pretresivala pravila, koja su po skupštini jednoglasno primljena i odaslana Namjestničtvu na potvrdu. Uz čitaonicu kane osnovati i pučku knjižnicu, u koju svrhu je preduzeto sve potrebito. Kako je pak svaki početak težak i skopčan sa žrtvama, to apeliramo na naša narodna društva i ine rodoljube, da pomognu bilo kojom knjigom ili novinom buduću Narodnu Čitaonicu u Cerovlju.

Iz občine Plomin primamo: Značaj, narodnost jednoga kraja prosudjuje se dandanas i po javnim nadpisima. Jesu li ovi n. pr. sastavljeni u talijanskom jeziku, to će sviet, a naročito stranci zaključiti nehotice, da u tom kraju obitavaju sve zgoljni Talijani. Nu da je opeta takav sud ili zaključak više puta sasma pogrješan, dokazuje nam to i sliedeća činjenica:

Nad i oko ulaza a sobu, u kojoj je u Kršanu pošt. i brzojavni ured, bani vam se isključivo talijanski nadpis »I. r. Ufficio postale«, pak razni »prospeti«, »tariffe« i ostalo, dočim hrvatskom jeziku, koji govori jamačno 98 po sto stanovnika ovoga pošt. okružja, nema tuj skoro ni traga, izuzev ono par »Cenika«, koji su za nevolju pribijeni u jednom kutu spomenute sobe. A je li ovo pošteno i pravedno? Ne, jer takav postupak s našim jezikom može doduše biti i »austrijski«, al pravedan nikada. »Austrijski« opeta u toliko, što bi se još jednog lijepog dana moglo pričiniti kakvom mladom pošt. komesarčiću iz Trsta, da je osvanuo pred jednom tal. pošt. ekspoziturom u — Tripolisu, a ne kod nas u Kršanu.

Da, da! Poštanske, sudbene, financijalne i druge oblasti izazivlju nas nepresstano, sistematski, no mi im ovime poručujemo jasno i bistro, da nećemo više šutiti poput kakove bezpravne raje. Tako već eto danas zahtievamo odlučno od sl. pošt. ravnateljstva u Trstu, da izvoli bezodvlačno ustupiti hrv. jeziku dolično mjesto kod pošt. ureda u Kršanu. Sapienti...!

Za jedan od budućih brojeva vrijedne »N. S.« dobit će te pak, gospodine uredniče, i popis svih ostalih protunarodnih nadpisa cijele mjestne občine Plomin, nek se znade, koje li su to krčme, dućani, uredi, lokali, na koje bi i naša šira javnost imala malko bolje pripaziti.

Porečki kotar:

Iz Buzeta. (Naši ljudi.) Da je neuki seljak naivan i radikalan, to se mora oprostiti, ali da je takova naša inteligencija, to se mora absolutno bezobzirno odsuditi. Do pred godinu dana bio je u Buzetu samo jedan brijač i to Talijanaš. On je k tomu poljodjelac i tkalac, a možda i više. Nema svjedočbe a ne plaća ni poreza. Sina njegova poznamo kao junaka italianissima. Pred godinu dana došao je iz Pulja ovamo g. Antun Knežausek, Hrvat dušom i tijelom. Nije prošla do sad ni jedna zabava, u kojoj nije on sudjelovao i to u svim točkama programa sa priznanjem i uzornim ponašanjem. Sto mislite g. uredniče, da se svi ovdješnji Hrvati (mislim intelegenciju) kod njega briju? Jok, varate se na žalost. Ima ih nekoliko, koji se briju kod talijanaša, a našeg Knežauseka bojkotiraju bez uzroka ili povoda ili kakve osobnosti, već čini mi se radi svoje sredovječne važnosti. I nekoji tal. činovnici briju se u našeg čovjeka, (jer su barem obrijani kako treba). Našu gospodu, koji pomažu protivnika hrv. misli a zapuštaju našeg čovjeka, najbezobzirnije odsudjujemo.

Još nešto. Ima opet druga kategorija naše intelegencije, koja se poslužuje gori u Buzetu kod Talijana i Talijanaša, krvnih nam protivnika, premda imademo u našem krasnom Domu lijep, bogat, moderno uredjen dućan, koji bi mogao paradirati u samom carskom Beču. No, oni neće, premda im je pod nosom, već pomažu neprijatelja, izroda. Pa još hoćete, da vičete na našega seljaka? Pokažite primjer gospodo moja, a onda „bruntuljajte“ koliko vas volja. Osudjujemo najbezobzirnije i ovu kategoriju, ko što i prvu, nadajući se ujedno u njihov patriotizam.

Baderna 1. VIII. 1912. Dne 5. srpnja proslavili smo ovdje narodni blagdan. U predvečerje palili su se krijesovi svuda naokolo. Na sam dan obdržavala se svečana školska misa, kojoj je osim djece prisustvovalo mnogo naroda.

Tom prigodom nije se zaboravilo na materijalnu podporu našoj velezaslužnoj Družbi, te je u tu svrhu sakupila ovdješnja učiteljica K 31·32. Darovali su slijedeći: Božo Rupenović K 5, Ruža Ružić K 4, Ante Ujčić, učitelj u Žbandaju K 3, po 1 K darovali su Antun Rupenović, N. N., Marija Anžlovar, Josip Lilek, vjeroučitelj, Vinko Križan, N. Kobal, Radolović-Pičan Ante, Radovan Andjela, Radovan Blaž, Pastorčić Ana, Rakovac-Matelić Mate, Štifanić-Tončić Ive, Rakovac Božo i Martin Rupenović-Kapelan. Ostali iznos darovaše većinom školska djeca u manjim svotama. Novac se poslao izravno Ravnateljstvu „Družbe“.

Srdačna hvala plemenitim darovateljima.

Franina i Jurina.

Jur. Znas va Lovrane, oni neki kranjci in poter, su ti jako lacni.

Fr. Ca su ca novega zafrigali, ca nemogu brizni fameju hranit, zac va karti popofrajaju previse.

Jur. Ja znas pokle je prisal va kuru i Pikastrace, su ti vaje kresili 20 beleri po persone za tasu od muziki, za onu Launaresku od foresti.

Fr. A Eder je pustil?

Jur. To se zna, i on je ti vaje pront za ogrizat ca boje.

Fr. A ki lepi terno je sada va kure! Ne znam, ki će kega da prova pasat.

Razne primorske viesti.

C. kr. komesar za Istru. Čuje se, da vlada misli postaviti za Istru c. kr. komesara u Poreču i rastjerati talijanske paše sa zemaljskog Odbora. Na taj korak da sili vladu svojevoljno pašovanje talijanske sinjorije na istarskoj junti kao i to, što da je istarska junta najviše kriva tatbinama i pronevjerenjima na puljskoj občini i neurednostima u drugim talijanskim občinama Istre, koje stoje pod brižnom zaštitom talijanske sinjorije na istarskoj junti.

Za sve te glasine ne preuzimljemo nikakove odgovornosti, nego je bilježimo kao kroničari.

Novačenje u Istri. Napokon su odredjeni dani za ovogodišnje novačenje u Istri ovako: *Motovun* 6., 7. i 9. septembra, *Podgrad* 19. i 20. septembra, *Pazin* 28., 30. septembra 1. i 2. oktobra, *Buzet* 3. i 4. oktobra, *Rovinj* 23. augusta, *Vodnjan* 31. augusta 2. i 3. septembra, *Labin* 5. i 6. septembra, *Pula* 26., 27., 28. i 29. augusta, *Krk* 24. i 26. augusta, *Cres* 28. augusta, *Mali Lošinj* 30. i 31. augusta, *Volosko* 9., 10., 11., 12., 13. i 14. sept., *Škofije* 16. septembra, *Kopar* 18., 19., 20. i 21 septembra, *Piran* 23., 24. i 25. sept., *Buje* 27., 28. i 30. septembra, *Poreč* 2. i 3. oktobra.

Pomnoženje naše mornarice. Stanje naše vojne mornarice pomnožit će se sa 1. okt. o. g. za 1500 momaka. Dosadanje stanje 14.000 momaka već ne zadostuje za ukrcanje vojnih ladja i križarica. Pomnožit će se zato godine 1916. na 17.000, kasnije na 20. i 21.000 momaka. Sa pomnoženjem će se omogućiti postaviti u službu „Viribus Unitis“, ne da bi morali zato postaviti izvan službe kakovu drugu ladju.

Javna Zahvala.

Prilikom smrti našeg nezaboravnog oca, dotično supruga i tasta gosp.

Viktora Marrotti

bilo nam je iskazano toliko ljubavi, susretljivosti i požrtvovnosti od sveg marčanskog puka, od mjesnih duhovnih i svjetskih oblasti, od rodjaka, prijatelja i znanaca, da mi, prem potrti od tuge i žalosti, u velike smo utješeni tolikim nam izkazanim saučešćem.

Budi ovim izrečena osobita zahvala svim mnogobrojnim marčancima, koji su nam bili na ruku u teškim časovima, te su zapuštajući vlastiti posao, bili uz nas danju i noću. Osobita hvala vrsnom i veleučenom g. primariju dr. Sbisa, koji je pokojnika u teškoj nemoći liječio velikom spremom i ljubavlju. Hvala velečastnoj gospodi mjesnom župeupravitelju Vinodolcu, kruičkom župniku Ćurkoviću, župniku lilipanskom Benigaru, koji su nam riječju i djelom pomagali. Osobiat hvala takodjer gg. nar. zastupnicima dr. Laginji i dr. Zuccon-u, g. Stihoviću i ostaloj mnogobrojnoj gospodi pak rodjacima, prijateljima i znancima te okolištnom vlč. svećenstvu, koji su iz bliza i daleka pohrlili na sprovod milog pokojnika, te vodnjanskom načelniku i zastupstvu, koji su se dali zastupati. Svima hvala i od Boga plaća.

Marčana, dne 6. kolovoza 1912.

Obitelji Marotti i Karcbalić.

Zahvala.

Podpisana najusrdnije zahvaljuje svima, koji su nam prigodom smrti našeg nezaboravnog

Martina Kapuralin

budi kako u našoj dubokoj tuzi iskazali svoje saučešće.

Posebice pak naša hvala budi izražena Hrv. Čitaonici u Premanturi i premanturskim prijateljima na krasnim vjencima, Hrv. Čitaonici u Banjolama, Narodnoj radničkoj organizaciji u Puli, rodoljubima vinkuranskim, obitelji Svosil iz Pule na lijepoj kiti cvieća na odar pokojnika, koji su svi milog pokojnika odpratili do vječnog počitka, te napokon drugovima pokojnika od erarnog c. i kr. gradjevnog ureda, koji su bili na sprovodu zastupani po izaslanicima i na lies polož-li vienac.

Od srca svima hvala a od Boga plaća.

Vinkuran 7. augusta 1912.

Obitelj Kapuralin.

Priobćeno*).

Odnosno na priobćeno izašlo u mjesnom „Polaer Tagblatt“ u broju od 30. julija t. g. dužnost mi je iztaknuti, da sam ja podpisani sa gg. Graber i Vivoda, mljekari iz Pule bio doduše odsudjen od ovoga suda po § 488 na globu od 30 kruna spp.; ali što g. *Ivan Čeh* iz Rodika nije izvolio objaviti jest, da sam ja sa drugovima proti osudi podnio utok na c. kr. okružni sud u Rovinju za ništetnost itd., koji ima sada da reče zadnju riec u spomenutom sporu. O tome pooblastih kaznenog branitelja dra Cerlenizzu.

U vjeru čega

Trst-Pula, 6. augusta 1912.

Amadeo Panek,
prokurista higij. mljekarne „Trifolium“.

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredničtvo.

Izlet za Rieku.

Prigodom proštenja Majke Božje od T sata biti će dne **15. augusta** t. g. izlet iz Pule za Rieku najnovijim i brzim parobrodom „Kupa“ Ugarsko-hrvatskog društva. Odlazak iz Pule u 4 i pol u jutro, a polazak iz Rieke u 8 sati u večer.

Ciena za tamo i natrag K 5·— po osobi.

Prevozne karte mogu se dobiti u agenciji Ugar.-hrvatskog društva, kao i pobliže informacije. Taj izlet bit će objavljen takodjer posebnim plakatima po gradu.

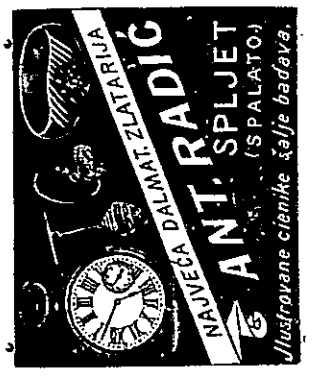

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za
tiskarske, knjigovežke
i galanterijske radnje.
Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi
nekanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, pravnjemce, konsum. društva, trgov. knjige, posanke za škole, kao i sve pisarske i tiskarske potrebštine.

Širite „Našu Slogu“.

Olovke glasoviti budjejovački proizvod tucet 40 h. Na malo ca. 80—96 helera. Trgovci zasluže 50%. Uzorki: 30 tuceta na izbor, cedrovina, 6-uglasti, takodjer crnilaste olovke K 12. Dobije se kod Adolf Weber, Budějovice (Češka) br. 143.

Škrinje (kište) prodaju se u tiskari Laginja i dr., Pula, ulica Giulia 1.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Djački dom u Zadru
(Konvikt).

Upisivanje učenika u naš zavod traje samo do 1. kolovoza.

Dobar odgoj i nadzor, svakodnevno ispitivanje pitomaca, zračne prostorije, udaljene od upliva gradske ulice, priznata dobra hrana.

Slabiji učenici mogu dobiti instruktora uz povoljne uslove. Pitomci mogu učiti glasovir, moderne jezike, stenografiju itd.

Pitomci nose sa sobom samo odjela i rublje, dočim postelje daje zavod (dok ih bude raspoloživo).

Spremaju se privatisti za ispite.

Primaju se učenici nižih razreda.

Ravnateljstvo.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i gréeva želuca i u crijesima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici sa dilica, za bočica uzaja 5 kruna, za bočice uzaja 10 K franko pošta.

Šalnaju se samo s uputom: **FR. ŠULLER-A**

ZAGREB, Vlaška ulica

✝

Razveljenim srcem javljamo svim prijateljima i znancima preža-lostnu viest, da nam je mili suprug, otac, brat, odnosno tast gospodin

Viktor Marotti

dne 3. augusta u 5 sati u jutro nakon duge i teške bolesti u 60. god. dobe svoje, providjen svetotajstvi umirućih, blago u Gospodinu preminuo.

Prenos smrtnih ostanaka miloga pokojnika slijediti će u nedjelju dne 4. t. mj. u 4 sata p. p. iz kuće žalosti na mjestno groblje.

Marčana, dne 3. augusta 1912.

Ivka, Antun, Marija udata Karabaić djeca. | Tereza žena. | Marija udova Valentin sestra. Petar Karabaić zet.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. --- Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6·1 li 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confi-folijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dosla u tijelo pa često preduzetne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Izvor: Ljekarna „K Anglu leví" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

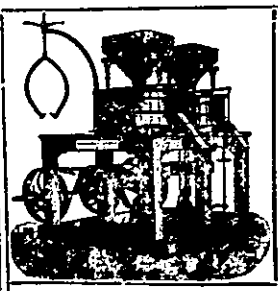

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo sa Cirila u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do op. nva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	"	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	"	dol.	3.35
6.50	odl.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	"	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	"	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Ponedj. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15	↑RIJEKA	5.—
10.50	Opatija	4.25
11.—	"	4.15
12.20	Beli	2.55
12.30	"	2.45
1.20	Merag	1.55
1.30	"	1.45
2.10	Krk	1.05
2.20	"	12.55
	po podne	prije podne
—.—	Baškanova	11.25
—.—	"	11.15
—.—	Lopar	10.10
—.—	"	10.05
4.20	Rab	9.25
4.30	"	9.—
4.55	Lon	8.35
5.—	"	8.30
6.10	Veli Lošinj	7.20
6.20	"	7.10
6.30	Mali Lošinj*)	7.—
6.40	"	6.50
7.30	↓NEREŽINE	6.—

*) Luka Sv. Martin.
Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	↑RIEKA	7·20	3.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	"	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	"	6.10	7.50
12.30	3.10	↓Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	"	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	"	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	"	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Vrbnik	dol	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	"	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
5.40	odl.	"	dol.	3.20
6.—	dol.	↓Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
pr. p. dol. Rieka 8.51 odl. 12.45 po p.

Drugo izdanje!

Broj 33. Pula, u četvrtak dne 15. augusta 1912. God. XLII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K na obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Za naše škole i jezik.

U jednom od prošlih brojeva osvrnuli smo se o našim školskim prilikama u Puli, a danas hoćemo da pokažemo u kratkim potezima na neprilike, koje sprječavaju naš razvitak na prosvjetnom i narodnom polju.

Talijani su podigli u Šijani divnu školsku zgradu, kojoj treba tražiti para i u najvećeim gradovima. Zašto? Za prkos! Liberalnost i pravednost njihova nisu mogle podnipošto trpiti, da naša škola u ul. Operai napreduje tako orijaškim korakom i eto ti nove zgrade, koja je svojom ljepotom, veličinom i elegantnošću imala da primami djecu naše krvi u nezasitno talijansko ždrijelo. I uspjeli su! Ta pogledaj po ulicama Operai, Vigne, Artieri i ostalima u Šijani i oko nje i čuti ćeš, gdje mnogi roditelji govore sa djecom hrvatski, a oni im odgovaraju talijanski. Ta vidimo gdje ljudi naše krvi rogobore proti Talijanima, a svoju djecu turaju vuku u usta. Ta nije li žalostno da Boljević, Buršić, Čelić, Čule, Faraguna, Gržić, Hlapčić, Ladavac, Milotić, Mitrović, Mohorac, Pekica, Žigante, Vrbanac, Pustijanac, Matika, Načinović, Smoković, Franković, Banovac, Šumberac, Vidošić, Mezgić itd. itd., svi iz Šijanskog školskog okružja šilju svoju djecu u talijansku školu. Nekoji od imenovanih imadu po jedno dijete u hrvatskoj, a jedno ili više u talijanskoj, pak misle, da i tako čine svoju dužnost. Ali se ljuto varaju. Dijete, koje im ide u talijansku školu, neće pod nipošto da govori hrvatski, pak onda talijančare s njim otac, majka i braća. Ta koliko put se posvade djeca talijanske škole sa onima družbine, pak će prvi potonjima vikati „šćavo", a roditelji su im iz pazinštine, Žminja, Čepića ili iz Dalmacije. Kolikoput čuješ, gdje otac viče: „oni prokleti Talijani" a sam hrani njegovu nezasitnost sal svojom vlastitom djecom. Ta ljudi božji, opametite se već jednom. Dok niste došli u Pulu, niste možda nikad niti čuli talijanske riječi, a sad punite talijanske škole sa svojom djecom, jer da tamo dobivaju badava knjige i još koješta. Što biste Vi sudili o onoj ovci, koja bi svoje janje predala u usta grabežljivomu vuku. Ono janješce bi vam se smililo a ovcu biste kamenovali. Ali ovca to učiniti neće, dočim vi, kojima je Bog dao razum, da vi isti to činite. A što će jednom biti od tih vaših nesretnika? Oni će za svoj rod biti gori nego sami Talijani i pljuvali će na svoju braću. A komu hvala? Vama, roditelji! I još se hvalite Vašim tobožnjim rodoljubljem! Nije li vas stid, kad na vaše upite, vaša djeca odgovaraju samo talijanski, dok napokon i vi ne popustite, i s njima talijanski govorite. Ta pogledajte oko sebe, pak ćete se osvjedočiti, da ona djeca što polaze hrvatsku školu, isto dobro uz hrvatski i talijanski govore, a vaša? Samo talijanski.

Nek ne misli koji, da ovo pišemo, jer imademo u hrvatskoj školi maleni broj djece. Podnipošto.

Ta smo već dokazali u broju od 25. pr. mj., kako imadu naša tri razreda u Šijani više djece, nego li talijanskih pet. Nama je samo do toga, da što je naše, neka i ostane naše. Da bi naši roditelji sliedili naše opomene, u brzo bi se dogodilo, da bi broj djece u talijanskim školama znatno pao. U školi s. Martin čitamo, da je koncem minule školske godine bilo upisano 551 dječak i 603 djevojčice sa 24 učiteljske sile; u s. Polikarpo 254 dječaka i 320 djevojčica sa 11 učiteljskih sila; u Piazza Alighieri 413 dječaka i 425 djevojčica sa 20 učiteljskih sila i u Šijani 232 dječaka i 253 djevojčice sa 10 učiteljskih sila; ukupno dakle 3.051 djete sa 65 učiteljskih sila. Ta djeca su dakako sva upisana kano Talijani, dočim bez okolišanja možemo ustvrditi, da je barem jedna četvrtina djece hrvatska. A nije li to grozno?

Imade naših roditelja koji šalju svoju djecu u njemačku školu, pak se onima, koji šalju u talijansku rugaju, što su im djeca Talijani. Ali mi odsudjujemo jedne i druge. Najprije materinski jezik, a drugi se jezik može u Puli lahko naučiti. Ta mi poznamo mnogo naše djece, koja polaze njemačke škole, pak neće da govore hrvatski. I to su izgubljene ovce, a ima ih na stotine. Gdje nam je narodna svijest? Geslo naše neka bude: „hrvatsku dotično slovensku djecu u hrvatske škole" i budućnost je naša. Nama ne treba mamiti djecu tudje narodnosti da polaze naše škole. Ne, mi taj postupak osudjujemo kod Talijana i Njemaca, pak ne bismo bili dosljedni, da i mi to činimo.

Na koncu nam je primjetiti još jednu žalostnu istinu. U Puli imade lijepi broj braće Slovenaca, ali slovenske djece skoro nema u našim školama. A gdje su? I oni su valjda bačeni u more tudjinstva. Žalostno ali istinito!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Trojezična obrtna škola. Čitamo u novinama, da će vlada početkom nastajne školske godine otvoriti u Puli obrtnu školu, koja će biti razdijeljena u tri odjela: hrvatski, talijanski i njemački.

Neke naše novine radostno pozdravljaju tu novost, dok si mi pridržajemo naš sud o toj školi, dok istu ne vidimo na djelu.

Prvi dreadnought „Viribus Unitis". Prvi najjači ratni brod naše mornarice „Viribus Unitis" prispio je u utorak iz Trsta u Pulu, te je predan na par dana u dock na čišćenje, iza čega će praviti u pokusne vožnje. U septembru predat će „Viribus Unitis" upravi ratne mornarice i biti će priključen eskadri. Na tom brodu brojit će posada 1070 ljudi.

U Austriji sve moguće. Kolaju glasine, koje nisu nevjerojatne, da će vlada još najdulje do konca godine držati komesara na obćini Pula,

Zaplenjeno!

Razprave proti „onim" od obćine puljske. Malo po malo počeo je rovinjski sud krojiti pravdu proti onim te su na puljskoj obćini godine i godine haračili i krali. Tako je prošloga četvrtka odsuojen Anton Brosina, bivši nadglednik radnika u plinari, na 6 mjeseci zatvora, što je za svoju gradnju prisvojio razne obćinskog materijala i upotrebljavao obćinske radnike za svoje poslove.

U ponedjeljak pak bili su osudjeni na tri mjeseca i 5 tjedana zatvora neki Schallmaier, Paulinić i Josip Brosina (sin spomenutog) radi krivog svjedočanstva u poslu kradja na obćini.

Jedan od „onih" odmaglio. Inžinir Manzio, namješten kod obćinske plinare uzeo je bio pred koja četiri tjedna 14 dana dopusta, ali s kojeg se nije više povratio u Pulu. Čujemo da je odpušten iz službe, kao što da je i on nešto čuo još na dopustu, da ga je trebao istražni sudac i to će bit uzrok, da se nije više povratio. Inžinir Manzin bio je dakle još jedan od „onih" (28.) sa obćine puljske.

Taj mladi čovjek pak bio je poznat u Puli kao najfanatičniji iredentista, mazzinijanac — i kako se sve već zovu ti talijanski zatočenici u Austriji!

Za družbu. Na poticaj g. Miha Jurešića iz Vrha na Krku, sakupilo se u veselom društvu K 8·20 za našu Družbu. Tu svotu poslao je g. Opatić iz Cresa.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj. U nedjelju dne 4. t. m. imala su naša braća, koju je zaslijepila „avita coltura", otvorenje Talij. Doma. Bila je pozvana i glazba iz Malog Lošinja. Glazba je došla s barkom. Bilo je odredjeno da svira, čim se izkrca pijacom do novog Doma. Ali što bi? Čim su se glazbaši s ladjom približili kraju, našli su gdje ih čeka do 40 Hrvata na obali. Alaj da ti ih je bilo vidjeti! Problijedili kao nezreli tikvići. Ali ni čudo! Sjetili su se jadnici, kako su već dvaput na Petrovo bježali iz Velog Lošinja bez kape i bez večere. I tako izpade vanjska manifestacija.

I Dom se je otvorio. Čulo se je govornika, koji su nazdravili „aviti culturi", što je istjerala iz njihovih kuća njihov djedovski jezik, a srca njihova zagrijala, da ljube što je tudje. Najprije uze riječ gosp. Čumičić. On je drhtao, a ljudi su plakali, jer nisu čuli niti razumjeli ništa.

Prof. Budinić reče od prilike ovo: Una volta era a Lussingrande tutto altro (htio je reći: čuli su svi Hrvati). Dopo è introdotta la nostra coltura italiana (avita ?). E adesso abbiamo un forte nemico, che sta contro di noi e combatte molto bene. — Molto bravo! Bis!

Da je govorio i šjor dotor Sušić, bili bismo čuli po prilici ovako: E' vero si che noi siamo de sangue croato. Mio papa p. e. non sapeva parla che croato. Cosi oggi miei fratelli. Ma signori miei cosa volete? Noi siamo educati tutti nella coltura italiana. Se io frequentavo le scuole arabe io oggi sario un gran Arabo. Evviva la avita coltura italiana! Più bravo. Bis! Bis!

Talij. Dom je u nedjelju na večer otvoren, a u ponedjeljak u jutro opeta zatvoren. Neće previše da troše za blagajnika, pa kažu, da će ga otvarati samo za velike blagdane.

Glazbaši pri otvorenju odsvirali svoja četiri komada i otišli žedni što u Hrv. Dom, što pak Tomnu. „Oj broskvari mila braćo naša . . . ."

Značajno je, što osim spomenutih govornika nije aktivno sudjelovao u proslavi nijedan Veloselac, već svi vanjščaci.

Dapače pjevao je solo uz pratnju pjevačice — čujte — jedan azijat iz majke zemlje Madžarije, u svojem milom, poput željezničkih kotača zvučećem jeziku, tako, da ga nije kumpare srećom zadržao.

*

Na studencu su neku večer pjevali hrvatske pjesme tri golobrada momčića. Na njihove „izazovne" pjesme, eto ti odmah četa nadobudnih studentića iz puljskih i tršćanskih kovačnica. I Hrvati bi bili prošli slabo, da su potpalili pete, ali već su oni znali pokazati kako se brani hrv. ponos, te studentići morali uzmaknuti, a na čelu im junak Antonio.

Krčki kotar:

Iz Malinske. (O zletu kluba „Il sole".) U nedjelju dne 5. t. mj. došao je u naše mjesto iz Rijeke parobrodom „Slavija" klub „Il sole" za pravo rulja fakinaše riječke. Ružnijeg i divljeg ponašanja nije se vidjelo odkad more ove obale zaljeva. Ismijehivali su siromaštvo naše, rugali se starcima i ženama našim. A tko i iskru domoljublja imade, kako da miran kraj svega toga ostane.

Nekoliko se vrijednih mladića mještana sakupe i gromovitim glasom otkrivenih glava zapjevaše „Lijepa naša". To je uzpalilo Malinsku. Digło se staro i mlado, pa da onda još jačim „živio" pokaže toj fakinaši riječkoj, da smo mi na svojem gospodari.

Umuknu hihot pijanih, zašutješe krešteće glasine i zaniemi cirkus glazba, kao miševi skučeni, zgubljeni, poniženi od šake ljudi, opojenih pjesmom svetom.

Da ih vidite, kad stupiše na parobrod. Od ljutine, da iz kože iskoče, oči izbuljili, zazelenjeli, vikali pogrdnih riječi, kakove može samo prostačko srce izkvareno po gomilarskim špelunkama da izmisli, prijetili se revolverima, no niko se na sreću njihovu ne usudi pucati, mahali su rukama da pobjesne. A naši? Jedna vesela duša, jedan urnebesni poklik, da je ječila i razina morska. Nikad veselije večeri. Nikad onakvog domoljubnog zanosa.

Eto čujte, braćo, širom domovine, kako se bahato baš lupeški šepiri ta gamad i smet gomilarski diljem kvarnerkih otoka.

Ovog su puta dobro prošli s uputnom lekcijom, da drugi put neće više na naše tlo stupiti.

Opaska uredn. Evala rodoljubnim Malinskarom, što su Vrbničanom i Omišljanom pokazali kako treba dočekati neprijatelje našega roda. Dok Vrbnik dočekuje tu riečku bagažu sa pucanjem mužara i na večer popraćuje sa razsvjetom i mužarima, ta pokvarena fakinaža odgovara izrugivanjem i uvredama na naš narod. Dapače je u Vrbniku bilo i tako bezobraznih riečkih izmetina, da su prostački po privatnim kućama izsiljivali od domaćica raznih stvari.

Vrčinu i metlu za takovu bagažu a ne mužari, razsvjete i sopele. Ako mi danas dočekujemo u našoj kući tako liepo one, koji će sutradan na Rieci po deset na jednog naših navaliti, pravo nam budi, da još gore ne prolazimo na Rieci, kad se ne ćemo da opametimo. Mi smo već jednom u našem listu iznieli predlog, da se Riečane društveno sasma bojkotira, tako da sve hrvatske obćine imale bi spriečiti svaki izlet Riečana, tako da Riečani ne bi mogli nikud iz svoje gomile, dokle god na Rieci vladaju proti Hrvatima onakove divljačke mjere. Ali žalibože sušačka srednjoškolska omladina, dapače hrvatski akademičari iz Zagreba idu s Riečanima natjecati se u foot-ballu. Sramota, da naša inteligentna omladina ide zabavljati onu talijanašku omladinu — koja međutim već za vrijeme igre naše po zasluzi izfićuka, a da ih drugi dan izlupa. Sramota! ali pravo nam budi.

Puntarski Sokol sakupio je po svome tajniku J. Grškoviću za narodni blagdan 21 K, koju se je svotu odposlalo na ravnateljstvo Družbe. Darovali su slijedeći po 2 K: J. Grškvić, Ante Žic Dunižarić, pop Jos. Papić, Vl. Polić, A. Mrakovčić, pop J. Mrakovčić, Iv. Žic Kancelarić; po 1 K: M. Frogtia, Marija Franolić, N. Franolić od Antona, V. Orlić, F. Muračić, L. Mrakovčić i L. Škoda.

Pazinski kotar:

Iz Čepića kod Jezera primamo: Našim mjestom prolazi godimice više tisuća vozova, kreatih obično drvom za ogriev ili sienom (za kočije i po koji automobil ne taremo si baš glave), pak čovjeka groza hvata, kad pomisli, kakvoj li su pogibelji života izloženi i ljudi i životinje na onoj strmini, što no se pruža tik ispod školske zgrade. Strmina vam je to takva, da joj možda širom Istre para nema. Na njoj može svaki čas popustiti kod voza jedna ili druga stvar, a u prvom redu dakako sami zavor, pa eto vam tada goleme nesreće, kakvih se već u istinu dogodilo, što mogu potvrditi Čepljani, Kršanci, Bršečani i drugi ljudi.

Iduć pak ovom strminom gore, nema doduše tolike pogibelji, već je tu opeta zlo da volovi ili konji, pa bili ovi još jači, moraju takorekuć izplaziti jezik od silnog napora, ako će izvući teret od 5 do 6 kvintala. A bi li se dalo zamieniti tu strminu drugim lakšim putem? — zapitat će nas cijenjeni čitatelj. Bi odgovaramo mi, i to vrlo lako, bez svake tehničke poteškoće i uz trošak od samih 3 do 4 hiljade kruna. Pa kako to, da se taj do skrajnosti nuždni posao već izvelo nije? Eh tako, jer se za nj ne brinu pozvane oblasti, izmedju kojih zauzimlje prvo mjesto slavni cestovni odbor u Labinu, pardon „il Comitato stradale d' Albona", kojemu je stalo do toga, da drži u redu samo one ceste oko Labina grada, kojima se talijanski šinjori seću, vozikaju i šepire na račun naših žuljeva. Članovi tog famoznog odbora nemaju u sebi baš puno ljudskog stida, ponosa i čuvstva pravednosti. Ne, jer da ga imaju, ugledali bi se jamačno u svoje kolege od Pazinskog cestovnog odbora, koji onako liepo i revno nadziru ceste, što spadaju pod njihov djelokrug.

I ovaj nam kratki dopis dokazuje, da će po naš narod biti uviek zlo i na cieloj liniji, dok ne zbaci sa sebe talijanski jaram, koji ga muči i sapinje poput crne more.

Plomin 9. augusta. U svakoj obćini Istre kojom gospoduju talijanaši i renegati, najveće nepravde i zlo moraju podnašati Hrvati, koji živu u takovim obćinama. Izmedju svih tih obćina najgore nepravde podnaša naš puk u obćini Plominskoj, gdje ne ima, izvan par parasita, ni jednog Talijana. Ne kanimo za danas govoriti o njima, koji su našeg kmeta radi njegove neukosti okovali i zasužnjili ne samo moralno nego i materijalno. Danas hoćemo progovoriti o našim školskim neprilikama u Plominu. Ovdje imade preko 200 djece obvezatne za školu, od kojih jedva 15 do 20 znade nešto talijanski, dok ostala znaju samo svoj materinski jezik hrvatski, koja sva moraju polaziti talijansku školu. To po starom običajnom sistemu u Istri, namjesto da se djeca prosvjetljuje, duševno ih se ubija, jer niti 10 po sto se ne nauči niti podpisati svoje ime. To je žalostna slika, kojoj ne možemo odmaći, jer smo pod vlašču naših narodnih neprijatelja, koji su znali naše ljude usutkati, jer je naš kmet u svojoj nesviesti još uviek odvisan od tih par parasita. I tako moramo i nadalje mastno plaćati vlastite grobare i uzdržavati talijansku školu sa dvie učiteljske sile. Da nam pak nanesu još goru nepravdu i ljuću ranu, premjestiše učitelja Gladich-a, koji je tim parasitima, prem talijanskog ćućenja, javno predbacivao, da je talijanska škola u Plominu najveća nepravda domaćem pučanstvu, koji jedini uzdržavaju tu školu i da su najveći zlotvori, koji takovu politiku tjeraju, jer tako ubijaju kulturu i napredak domaćeg istarskog puka.

Sada pak, čujemo, namjestit će takvog učitelja, koji će robski i bezobzirno izvršivati sve pohlepe i želje naših tlačitelja.

Radi toga apeliramo na naše prvake i vodje, da nam u ovom važnom trenutku priskoče u pomoć, te izposluju, da se u Plominu osnuje toli potrebita nam hrvatska škola, a školske oblasti upozorujemo, da ćemo raditi svom snagom o tome, da roditelji našega roda ne šalju svoju djecu u talijansku školu, jer hoćemo da naša djeca ne samo nešto nauče, nego nećemo da ndm se otupe u tudjinskoj kovačnici, gdje se ne odgaju ljudi, nego odtudjuje i poživinčuje naš pomladak. Toga ne smijemo dopustiti i zato ponovno molimo naše narodne vodje, da nam dodju što brže u pomoć i oslobode nas od neprijatelja.

Porečki kotar:

Nova Vas. I mi u Novoj Vasi smo nastojali, da proslavimo dan sv. Ćirila i Metoda, kao što su proslavila mnoga druga mjesta. Nikako nam nije bilo moguće, da ovu svečanost priredimo baš na njihov dan, dapače bili smo prinukani, da cijelu stvar prenesemo za 4. o. mj.

Tog su dana i ovdašnji prodanci priredili ples, da štogod dobiju i da nam pomrse račune. Nu na njihovo veliko razočaranje niti su dobili, niti su nam pomrsili računa, jer se sav naš narod stisnuo u hladovinu hrvatske zastave. Usprkos velikoj vrućini imali smo naroda mnogo. Negdje oko polovice plesne zabave prozborio nam je ovdašnji učitelj S. Depolo o sv. Cirilu i Metodu i o značenju „Družbe". Nakon toga zabavljala su nas liepo školska djeca sa svojom predstavom. Svih moramo pohvaliti, a osobito Radošev govor pred kraljem. Iza predstave nas je naš Mateš činio nasmijati do suza sa svojim veselim, ali temeljitim govorom. Sad se nastavio ples. Udarala je kašteliraka glazba.

Osim ulaznine darovaše sliedeći: Vlašić Mate K 4, po 1 K Antica Ružić, Ruža Ružić, Fabić Marko i Vodnjan Mate, po 80 h Bejaković Mate. Miho Brčić darovao je dvoranu. Što su drugi potrošili, dok su odstranili stotinu prilika i neprilika, što su okitili dvoranu, ne će da se niti iznos niti imena iznose.

Čistog dobitka bilo je 101·24 K. Svota ova poslati će se Ravnateljstvu Družbe.

Motovunske prilike. Prešav Mirnu dovukoh se na orlovsko gnieždo Motovun, gdje se uvjerih o napredku talijanstva i obzirnom postupanju Poglavarstva prema tobož talijanskim obćinama.

Jao si ga okolišanu, koji bi svoja prava tražio u materinskom hrvatskom jeziku, jer za njegovu tražbu nebi se marilo. Ta niti na onom c. k. sudu nije činovnika, koji bi bio sposoban hrvatsku rieč u zapisnik unesti. Ovakav postupak mora da ubuće svakog Hrvata, a to po novom pravu, koji gospoduje u Motovunu. Po tom pravu znadete kako postupaju i sa svojimi mrtvaci? Groblje je maleno bilo, moralo se sagraditi druge, ali ni to nije bilo veće od staroga. U malo godina bilo puno grobova i nastala nužda, povratiti se u staro groblje, pa neznam da li štedljivost obćine ili mudrost liečnika, koji kažu da je propisao taj recept non plus ultra, doljeralo se do toga, da se mrtvace soli u zemlju, kao sardele u muljače. U mjesto pokrovca odozgor imadu ga sa strane, kad dodje doba pokopati mrtvaca, izkopav sa strane koliko treba za jedan mrtvački lies položiti, postave mrtvaca u nj i prenašaju daščaru na drugu stranu i po tom pokriju zemljom itd. Da li se time prvašnji grob otvori iza duljeg ili kraćeg vremena, ovisi o broju mrtvaca. Koliko to može škoditi ljudem blizu groblja i drugim to nitko ne pita i da li to odgovara zdravstvenim propisima, znati će politička nadležna oblast i obćinsko glavarstvo. Ako to rade za uništiti orlovsko gojezde, s političkog gledišta zatvorio bih obadva oka, ali ipak takovo postupanje zaslužuje javni ukor.

Koparski kotar:

Nova slovenska škola. S velikim veseljem primio je naš narod u Sv. Luciji kod Portorose kraj Pirana viest, da će naša Družba sv. Cirila i Metoda otvoriti slovensku školu početkom nastajne godine. U tu svrhu je već sagradjena nova zgrada, koja je komisionalno podpuno odobrena. U početku bit će za školu namještene dvie učiteljske sile, a do sada je već prijavljeno 130 djece za polazak škole.

Na toj stečevini radujemo se i mi od srca željom, da škola napreduje i procvate u korist bolje budućnosti cielog našeg naroda.

Javna zahvala.

Dobio sam od gosp. dra Gjure Červara svotu od K 1200 kao pomoć za pogorjelu kuću, što su mi ju dne 29. junija t. g. zapalili narodni neprijatelji, i to 200 K kao njegov dar a 1000 K kao dar nepoznate ruke. Osim mu izrazujem moju duboku zahvalnost.

Sv. Lucija kod Pirana, 1. augusta 1912.

Grgur Milović.

Razne primorske viesti.

Velika pjevačka svečanost na Proseku kod Trsta. *25 ljetnica pjevačkog društva Hajdrih.* U doba slovenskog preporoda na tršćanskom ozemlju zauzimala je slovenska pjesma svakako odličao mjesto narodnoga buditelja. Radi toga je pjevačko društvo Hajdrih na Proseku odlučilo svečano proslaviti svoju 25godišnjicu. Da se to čim dostojnije i ljepše proslavi, pjevačko društvo Hajdrih pozivlje sva slavenska pjevačka društva, da sudjeluju na toj slavi. Svečanost će se obaviti dne 8. septembra t. g. u velikom, krasnom, hladovitom gaju s divnim izgledom na jadransko more.

Potanji raspored objavit će se na vrieme.

„Lega nazionale" i „Družba sv. Cirila i Metoda. Kod nas znaju već i vrapci, da je talijansko nazovi-školsko društvo „Lega nazionale" više političko društvo, ustrojeno u tu svrhu, da odnarodi čim više hrvatske i slovenske djece u našim pokrajinama. Toga ne taje više ni sami Talijani, dapače ne stide se ni javno priznati, da ustrajaju Legine škole radi prosvjetljenja slavenske djece.

Zloglasna Lega je kako je općenito poznato čisto liberalno društvo, jer su mu na čelu sami liberalci, bezvjerci ili slobodni zidari. To priznavaju sve talijanske stranke.

To je društvo stupilo u život na mjesto zloglasne „Pro patria", koja bijaše u *istu* svrhu ustrojena i koju je vlada radi političkih demostracija razpustila. Ona se je bavila politikom, kao što čim i njezina nasljednica — tom razlikom, da je prva bila otvorena i neopreznа. Protiaustrijske demonttracije „Pro patrie" bijahu uzrokom da ju je vlada razpustila i da je na njezino mjesto nastupila Lega.

Ovo je dakle društvo čisto liberalno i bavi se ako — i potajno — politikom, jer raznarodjuje hrvatsku i slovensku djecu.

Pa uzprkos tomu što vidimo u tom društvu? Vidimo naime, da su za to društvo složni u radu svi Talijani, da se za isto jednako brine i liberalac i klerikalac i socialista. Uz tršćanskog bezvjerca ili pogana i slobodnog zidara prilaze svoje prinose istim oduševljenjem osvjedočeni katolik u Isoli ili duboko uvjereni socijaldemokrat u Miljama — kao što se onomadne pokazala u tim mjestima povodom posljednjih talijanskih zabava u korist Lege. Ne pitaju se Talijani medju sobom koji li je izmedju njih klerikalac, socijalista ili framazun kad se radi za Legu, t. j. kad se radi o tomu, da se nekršćanski i barbarski otimlje Slavenima njihovu djecu. Svi su oni u tom složni, pa ako se imena nekojih nazovi-kršćana i neizličiu u javnosti medju prinosnicima čine oni to iz opreza i po kršćansku tajno: *neka ne zna ljevica, što daje desnica.*

A kako je u tome obziru medju nama? Bože sačuvaj, da bi htjeli ovdje generalizirati te kazati, da nema naša Družba dobrotvora u svim slojevima stanovničtva Istre, ali zamučati ipak ne smijemo, da ima osoba vidjenih i odličnih, koja već godine i godine ne otvoriše inače milostnicu ruku našoj Družbi. Moguće, da se ta gospoda povadjaju za istomišljenicima u susjednim zemljama, ali to ne ide jer poznavaju iz bliza plemeniti rad naše Družbe i muževe koji ju ustrojiše, koji njoj bijahu i koji njoj jesu na čelu. Bože mili što bi bilo iz nas u Istri, da ne imamo Družbe sv. Cirila i Metoda.

Smrt na vješalima. Nakon osamdnevne rasprave proglašena je u ponedjeljak u Zagrebu osuda proti pravniku Luki Jukiću, koji je bio obtužen radi atentata na kr. komesara Cuvaja. Sud je Luku Jukića odsudio na smrt na vješalima. Tom osudom udovoljio je krvnik Cuvaj svojoj živinskoj pohoti za mučenjem hrvatskog naroda.

Ostali suobtuženici Jukićevi sudjeni su ovako: Gjuro Cvijić, gradj. vježb. od 15 g. na 5 god.tamnice; August Cesarec, odj 18 god., učenik VIII. razreda realne gimnazije na 5 god. tamnice, Dragutin Bublić od 16 god., učit. pripravnik na 5 god. tamnice, Franjo Neidhardt od 18 god., učenik VII. razr, real. gimnazije na 5 god. tamnice, Kamil Horvatin od 16 god. učenik trgovačke akademije na 5 godina tamnice, Roman Horvat od 19 god., učit. pripravnik, na 6 god. tamnice, Josip Sarinić od 21 god., učit. pripravnik, na 6 mjeseci tamnice, a Vladimir Badalić, Dušan Narančić, Vatroslav Dolenc i Stjepan Galogaža riešeni su od obtužbe. Svi osuđjenici kažnjeni su težkom tamnicom.

Kad je pročitana osuda zapjevali su osuđjenici hrvatsku himnu „Liepa naša“ uz pratnju občinstva nalazećeg se u dvorani. Povladjivanje i odobravanje bilo je veliko uz poklike: dolje tiranija! Živio Jukić! Živili Jukićevi sljedbenici!

Branitelji odsudjenih prijavili su proti osudi priziv i ništovnu žaobu.

*

Bezpravlje, naručeno odozgor, ušutkalo je ponovno u Hrvatskoj ljudski ćut pravde i najprimitivnijeg čovjeka; proglašena je jedna osuda, koju odsudjuje sav civilizirani sviet.

Na temelju mnienja liečnika činovnika Cuvajevih odsudili su suci jednog eksaltiranog, abnormalnog mladića na vješala, koji je po izjavi tih „kapaciteta“ liečnika-činovnika doduše abnormalan čovjek, ali u momentu kada je počinio atentat bio je pri zdravoj sviesti, premda je dokazano bjelodano, da je Jukić radi svoje abnormalnosti bio odpušten iz vojničtva, kao što je dokazano, da je po svom rodu sušud i da mu je i danas jedna sestra u Stenjevcu u ludnici, gdje ti uzor liečnici službuju.

Za Jukićem strpano je na robiju sedam mladića od 16 do 20 godina zato, što su u svom mladenačkom zanosu i rodoljublju ustali za oslobodjenje svoje domovine iz tiranskog jarma, a našlo se nesretnih sinova te jadne njihove domovine, koji su ih povukli na obtuženičku klupu i odsudili. Tih sedam mladjahnih mučenika neka bude memento tiranima, da iza tih sedam grée pestnice na osvetu sedam milijuna naroda.

Hoće li se na nesretnom Jukiću ovršiti sva strogost jednog bezdušnika, može biti, dok se u Hrvatskoj ludjaci proglašuju zločincima i odsudjuju na vješala, a zločinci postavljaju za komesare — kako je to zgodno opazio zastupnik dr. Ryšer u Trstu u nedjelju na javnoj skupštini polit. društva „Edinost“.

„Veleizdajnički proces“ u Zadru. Jedva se je svršila krvna tragedija u Zagrebu, inscenira se u Zadru druga veksacija mladih djaka. Ove dane počet će naime proces proti više djaka iz Dalmacije radi „veleizdaje“. Digli su svoj mladenački glas svoje rodoljubne duše proti zulumu divljaka Cuvaja, i za to moraju na obtuženičku klupu. Branili ih budu odvjetnici, koji su narodni zastupnici. Taj proces da je u savezu sa Jukićevim procesom.

Talijansko sveučilištno pitanje. O pitanju ustanovljenja talijanskih juridičnih kurzova na trgovačkoj akademiji „Revoltella“ u Trstu, saznaje se slijedeće potankosti:

Činjenica je, da je već vlada izdala naredbe, koje se tiču premještenja talijanske juridične stolice iz Innsbrucka na trgovačku akademiju „Revoltella u Trstu i da leže dotične naredbe na tršćanskom namjestničtvu. Vlada je imala te naredbe u najkraće vrieme obnarodovati, te je obaviestila talijanske zastupnike, koji su izjavili, da su zadovoljni ovakvim riešenjem talij. sveučilištnog pitanja.

Svojedobno je njemačko nacionalni zastupnik dr. Waldner u parlamentarnom pododboru stavio predlog jednakog značenja, pa je sada mislila vlada, da će i Niemci biti za takovo riešenje, a da će mu se protivit samo južni Slaveni, za koje je opet računala, da će njihovo ogorčenje do jeseni ohladiti.

Vlada se je medjutim u tome prevarila. Ona se je, u naredbi koju ima spremnu za osnutak juridičnih tečajeva na „Revoltelli“, ogriešila o temeljno načelo glede slobodnog polaženja visokih škola, pošto je ograničila posjet juridičnih tečajeva na same Talijane. Prevarila se vlada i u Niemcima, jer njemački nacionalni savez izjavljuje, da je zastupnik Waldner govorio samo u svoje ime.

Vlada je zato u zadnji čas obustavila objelodanjenje dotične naredbe i tako će talijansko sveučilištno pitanje još dugo ostati „viseće“.

Izdanja Matice Hrvatskeza godinu 1912. Matica Hrvatska izdaje za svoje članove medju redovitim izdanjima za god. 1912. ovih sedam knjiga: 1. dr. A. Bazala: Povjest filozofije, knj. III. Filozofija najnovijega doba. 2. Hrvatsko kolo, naučno-zabavni zbornik, knj. VII, s umjetničkim prilozima i književnim radovima Vj. Klaića, dr. O. Kučere, I. Pasarića, Gj. Szaboa, dr. F. Šišića, dr. B. Drechslera, dr. A. Tresića-Pavičića, M. Sabića, dr. Drag. M. Domjanića, Vlad. Nazora, dr. M. Šense, L. Ladanjskoga, A. G. Matoša, Ive Krnica, Fr. Galovića, Mila Mistre. Andrije Milčinovića, Bože Lovrića, Dinka Šimunovića, M. Ogrizovića, Adama Kostelića, I. Kosora i drugih. 3. Dante. Kršnjavi: Božanstvena komedija. II. dio. 4. Merežkovski: Petar Veliki, čuveni ruski roman u prijevodu I. Pasarica. 5. Adela Milčinović: Bez sreće. Drama u tri čina. 6. Vl. Nazor: Hrvatski-Kraljevi. Pjesme. 7. Branislav Nušić: Priče, zbirka humoreska i priča najboljega srpskog humoriste.

Medju izvanrednim izdanjima za god. 1912. izdala je već Matica I. Josip Kosor: Požar Strasti. Drama. Cijena K 1 za članove, knjižarska cijena K 1·50, i 2. Ivo Vojnović: Gospodja sa suncokretom. Cijena za članove K 1·50, knjižarska cijena K 2·—. A dočtampavaju se kao izvanredna izdanja: 3. dr. F. Maretić: Homerova Ilijada, novo izdanje s predgovorom dra g. Korbler. Homerove pjesme u svjetlu novijih istraživanja. Cijena K 3 za članove, knjižarska cijena K 4·—. 4. dr. F. Šišić: Hrvatska povijest III., od Josipa II. do god. 1848. Cijena K 1·50 za članove. knjižarska cijena K 2.

Matičina izdanja redovita i izvanredna počet će se razpačavati u oktobru. Članovi plaćaju K 6 —, a mogu se prijaviti i uplatiti članarinu kod Matičinih povjerenika i u Matici Hrvatskoj.

Komesar u Trstu. Iz Trsta javljaju „Hrv. Riječi“: Sa velikom reservom javljam vam, da se u talijanskim krugovima pogovara, *da vlada misli u Trstu uresti komesarijat.* Radi ove okolnosti tršćanski namjestnik knez Hohenlohe ne ide na običajni ljetni dopust.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnja i drug. u Pul**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Franina i Jurina.

Fr. Nu Frane, ću ti neć poviet, će još nisi ni videl ni ćul.

Jur. Će, poviej.

Fr. Bil sen ti ovoga agušta v Nerezinah. Ma komaj sen prišal na studenac, to ti vidim kol krune desetak dečin z nekakvimi trumbetičinami i vsi sve jednakih beritah.

Jur. To su siguro nekakovi komedijanti bili.

Fr. Gjedan ti ja će misle i na jedan put ugjedan mej njimi Saluatu z Osora zi svejenaku beritu i Elija kako se onuda mieša i obzira se okolo smiješ se.

Jur. Ma će me tukua ćut, će i oni dva gredu s komediju po svetu?

Fr. Čekaj, ću ti poviet. Odmah sen se domislel će to je. Počnu svirit. a će mislš će?

Jur. Možda „Serbi Dio“?

Fr. Justo si indivinaul. Ne znaju ti oni toga ne. „Viva Dante“ su nekako svirili. To ti je njihov „Serbi Dio“ bil. Kaka su činili, Elijo je sve okolo gjedal, kako se nerezinci vesele svoje mužike. Ma kada je videl da ih naki ne haba, ni sam ni znal će će udelat. Pokle su svirli i „Nella patria“, ma ne znan nanke pravo ako su svu finu, aš sen moral usi zatvorit, kako su svirli. Videl sen nego Saluatu mieštra, kako otvara usta i kake mase z rukami. Sami njihovi ljudi, ki su malo svieta videli, su se tvardo smieli. I Elio se je smiel. ma bil je neki smieh posilni.

Jur. Tar su pravo udelali, da su im se smieli, aš oni vide i znaju da Nerezinci, premda svire „Viva Dante“ i „Nella patria“, da nikad nisu Talijani bili ni talijanski govorili, a još manje s Kalabrije prišli, a svejedno se pusle za nos voditi i veruju juden, kin gre dobro posal šnjimi.

Fr. Koga ti to Jure misliš?

Jur. Neznam, koga surbine kaše ćeše; nego Nerezincen se čudim, da imaju oči a ne vide.

Broj 3262.

Razpis natječaja!

Razpisuje se ovime natječaj na sistemizirano mjesto občinskog kancelista sa godišnjom plaćom od K 1440 i sa kvinkvenijem od K 150, platnih antecipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičkog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12. augusta 1912. br. 42 l. z. z.

Natjecatelji imadu doprinesti dokaze, da su austrijski državljani, da su prekoračili 20. godinu starosti, da su dobra ponašanja te da su — nisu li u svojstvu občinskog činovnika ju.ve drugdje namještem — sa dobrim uspjehom praktecirali barem tri godine u jednom občinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne vlasti ili kod c. k. bilježnika ili kod odvjetnika. Tko od natjecatelja znade uz hrvatski također talijanski jezik, imati će preduost.

Molbe imadu se podnesti podpisanomu do 1. septembra 1912. inclusive.

Glavarstvo občine

Pazin, dne 12. augusta 1912.

L. S. Glavar: dr. Š. Kurelić v. r.

Broj 3264.

Razpis natječaja!

Razpisuje se ovime natječaj na sistemizirano mjesto občinskog redara sa godišnjom plaćom od K 1000, sa kvinkvenijem od K 100 i sa obaćinom od K 80, platih antecipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičkog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12. augusta 1907. br. 42 l. z. z.

Natjecatelji imadu podnesti dokaze, da su austrijski državljani, da nisu prekoračili 35. godinu starosti, da su zdravi i jaki, da su dobra glasa i ponašanja te da znadu čitati i pisati hrvatski i po mogućnosti talijanski. Predpost imadu oni natjecatelji koji služili su služili u takovom svojstvu ili u svojstvu c. k. zandara.

Molbe treba podnesti podpisanomu do 1. septembra 1912. inclusive.

Glavarstvo občine:

Pazin, dne 12. augusta 1912.

L. S. Glavar: dr. Š. Kurelić v. r.

Širite „Našu Slogu“.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu „Velološinjskog društva za štednju i zajmove" registr. zadruga na neogr. jamčenje, koja će se držati dne 25. kolovoza t. g. u 5 sati po podne u društvenim prostorijama.

Dnevni red:

1. Izvješće uprave.
2. Izvješće blagajnika.
3. Potvrda računa.
4. Slučajni predlozi.

Upravni odbor.

Olovke glasoviti budjejovački proizvod tucet 40 h. Na malo ca. 80—96 helera. Trgovci zasluže 50%. Uzorki: 30 tuceta na izbor, cedrovina, 6-uglasti, takodjer crnilaste olovke K 12. Dobije se kod Adolf Weber, Budějovice (Češka) br. 143.

Škrinje (kište) prodaju se u tiskari Laginja i dr., Pula, ulica Giulia 1.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan protiv svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.**

Cijena u bočici za šilira, za bočica stoji s kraka, sa bočica stoje za K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, I. **PULA** ULICA GIULIA, I.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NASE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Od 1878! - - - Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći liek. - - - Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kno zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abecsa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PRIBRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

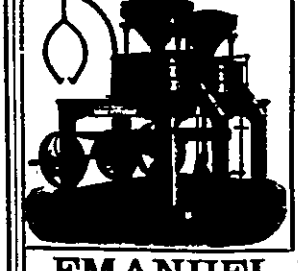

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo sa sjedištem u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Riecl, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	do.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Ponedj. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15	RIJEKA	5.—
10.50	Opatija	4.25
11.—	„	4.15
12.20	Beli	2.55
12.30	„	2.45
1.20	Merag	1.55
1.30	„	1.45
2.10	Krk	1.05
2.20	„	12.55
		prije podne
—.—	Baškanova	11.25
—.—	„	11.15
—.—	Lopar	10.10
—.—	„	10.05
4.20	Rab	9.25
4.30	„	9.—
4.55	Lun	8.35
5.—	„	8.30
6.10	Veli Lošinj	7.20
6.20	„	7.10
6.30	Mali Lošinj*)	7.—
6.40	„	6.50
7.30	NEREŽINE	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Punta i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	VRIEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju laka sv. Martina.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
5.40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
pr. p. dol. Rijeka 8.51 odl. 12.45 po p.

Drugo izdanje!

Broj 34. Pula, u četvrtak dne 22. augusta 1912. God. XLIII.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, za godina 5 K za seljake, ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Pusl. br. Pr. 44/12.
1

ODLUKA.

U Ime Njegova Veličanstva Cara!

C. k. Okružni kao tiskovni Sud u Rovinju vijećajući o predlogu mjestnog c. k. Državnog Odvjetništva od. 15. 8. 12 Ss. 41/12-1 je

sudio

Sadržaj odlomka od riječi „a onda opet" do riječi „regnorum fundamentum" u članku „U Austriji sve moguće" uvrštenom u tjedniku „Naša Sloga" br. 33. od 15. t. m. tvori objektivni učin prestupka predvidjenog u § 300 k. z.; potvrdjuje se izvršena zapljena, zabranjuje se daljnje širenje spomenutog tiskopisa naredjujući uništenje primjeraka zaplijenjenih i objelodanjenje nazočne odluke u službenom listu „Osservatore Triestino" te u narednom broju spomenutog tjednika na prvoj strani.

Razlozi

U zaplienjenom članku se govori o tobožnjem prestanku funkcija vladinog komesara u Puli koncem tekuće godine te odnosno na pronevjerenja kod obćine puljske se napada vladu oštro i neosnovano. Ovaj odlomak članka sadržava oznake izlodjela po § 300 k. z.

C. k. Okružni sud, odio V.

U Rovinju, dne 17. augusta 1912.

dr. Sbiza m. p.

Gdje je hrvatska porota?

Ovo pitanje nameće nam se pred svako zasjedanje porotnog suda u Rovinju; pitamo pak, kad će mo prestati zaklinjati i moljakati, da se tom našem vitalnom pravu već jednom udovolji.

O tome pisali smo već nebrojeno puta u našem listu i bjelodano dokazali, kako se u tom pogledu proti našemu narodu u Istri nezakonito, dá bezpravno postupa; kako se su najuzvišenije instituicije jedne ustavne i pravne države našemu narodu nanaša najveća krivica, kako našemu narodu kod porotnih razprava sude suci, koji naš narod ne razumiju što u svoju obranu govori.

Glavno i najvažnije načelo svakog prava jest, da sudac mora izravno razumiti dobro okrivljenika, hoće li da mu pravo i pravedno po zakonu sudi. Zato i je to načelo strogo propisano i preporučeno svim sucima, da isto savjestno i duševno provadjaju a uz to još normirano posebnom naredbom ministarstva pravde, kojom se za Istru svima sucima naredjuje, da moraju u Istri obćiti sa strankama izravno i u hrvatskom dotično u slovenskom jeziku, jer je i to jedan od zemaljskih jezika, kojeg rabi većina pučanstva u Istri. Time je dakle izričito označeno ili bolje naredjeno, da se kod svih sudova u Istri ne smije rabiti tumača za nijedan od zemaljskih jezika u Istri. To vriedi naravski za porotna sudišta, za pučke suce — kako nazivlju porotu — tim više i nuždnije, da pučki suci izravno razumiju obtuženika u svom jeziku, što su obično pučki suci dužni da sude u težim deliktima, koje imaju za posljedicu veću i težju kaznu, pak je posve naravno, pravo i pošteno, da ti suci izravno i dobro razumiju i obvate težinu čina i okolnosti pod kojima je učinjen, ako hoće pravedno i po zakonu te po svojoj duševnosti točno označiti krivnju ili nekrivnju obtuženika. Suvišno bi bilo dakle govoriti o važnosti pravorieka pučkih sudaca, dok svi znademo od kakove je odlučne vriednosti takav pravorieк, gdje se radi o životu ili smrti, obstanku i sreći ne samo pojedinaca nego i cielih obitelji, dapače višeput i na stotine porodica.

Zakoni pak, stvoreni u Austriji i potvrdjeni od Nj. Veličanstvu cara i kralja u valjani za sve narode u ovoj poli naše države, dakle i za Hrvate i Slovence u Istri, kako rekosmo točno i precizno normiraju ustanove, kako moraju svi suci svim narodima pravo i pošteno suditi i postupati. Nu svi ti zakoni još se prema narodu hrvatskog i slovenskog jezika u Istri kod porotnih sudova ne vrše pošteno i pravedno.

Iz žalostnog iskustva poznato je, da se još uviek kod svakog porotnog zasjedanja u Rovinju na razpravama proti ljudem našega jezika rabi tumača. Da je to protuzakonito i u nebo vapijuća krivica nanešena našemu narodu, osvjedočeni su svi čovječtvom i duševnošću prožeti ljudi i suci, ali ipak više sudske oblasti neće da tu nepodobštinu, nepravdu uklone, nego dapače okružni sud u Rovinju uporno podržava tu krivicu kod svih porotnih zasjedanja unatoč svih prosvjeda sa strane naših prvaka, odvjetnika i stranaka, koje su imale tu nesreću, da budu pozvane na odgovornost pred porotno sudište u Rovinju.

Da podkriepimo našu tvrdnju o okružnom sudu u Rovinju, navesti ćemo jedan eklatantan slučaj izmedju mnogih i mnogih, koji dovoljno ilustrira duh, volju i spremnost sudske oblasti, kako dolazi u susret našim opravdanim i na zakonu utemeljenim pravicama.

U kaznenoj parnici Pr. 5/10 zatražio je obtuženik od okružnog suda u Rovinju, da mu se odredi uredovnog branitelja, koji hoće i može da ga brani u hrvatskom jeziku, jer će se obtuženik tekom ciele razprave služiti tim jezikom. Okružni sud odredio je takvog branitelja u osobi dra Grossich-a, odvjetnika u Rovinju. Obtuženik je posebnim predlogom odklonio tog branitelja s razloga, što dr. Grossich ne samo što nebi mogao nego nebi niti htjeo obtuženika braniti hrvatskim jezikom, na što je okružni sud odgovorio, *da nije pro našao poduzeti nikakve druge odredbe*, pa potvrdjuje svoj prvašnji zaključak.

U istoj parnici postavio je obtuženik predlog za delegaciju porotnog sudišta obrazloživ ga temeljito i dokazima, kako ne samo većina sudskog senata ne pozna hrvatskog jezika — medju tima jedan, sada pok. dr. Laurencich niti rieči (kako je sam očito priznavao) — nego i svih dvanaest porotnika ne poznaje niti rieči hrvatski. Predsjednik okružnog suda u Rovinju g. Covaz popralio je taj predlog od njega sastavljenim izvješćem u njemačkom jeziku na vrhovno sudište u Beč, u kojem je uztvrdio (g. Covazu pročitajte taj vaš umri dokumenat u spisima Pr. 5/10), da *svi* senatski sudci poznaju hrvatski jezik; da od porotnika poznaje nekoliko taj jezik, a za ostale koji ne poznaju hrvatski, da je providjeno sa tumačem, *kao što to uviek bivа.*

Zaplienjeno!

Tu ne preostaje drugo, nego poduzeti veliku akciju u najširem smislu, koje pokretači i voditelji moraju biti u prvom redu svi naši zastupnici i odlučno ustati, da se i našem narodu kod porotnog suda u Rovinju počne već jednom suditi po pravu i zakonu i tako postupati. Odlučno moramo ustati i zahtjevati, da se za naš narod ustanovi hrvatska porota, t. j. takova, koja će moći izravno obćiti s obtuženicima našega jezika, a ne putem tumača. Zahtjevati moramo, da već jednom prestane ta anomalija, da nam sude

Zaplienjeno!

U ime pravde, u ime postojećeg zakona potvrdjenog od Njeg. Veličanstva cara i kralja, u ime čovječanstva, u ime civilizacije apeliramo na sudske oblasti, da i hrvatskom narodu u Istri otvori vrata pravde i zakona, da i za naš narod zadobiju porotna sudišta onu važnost, radi koje su osnovana. Hrvatima u Istri neka sude suci, koji će Hrvate razumjeti.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Rodjendan Njeg. Veličanstva cara i kralja Frana Josipa I. proslavljen je poobičaju svečano takodjer ljetos i to dne 17. i 18. o. mj. Ovdje u Puli proslavili su osobito svečano taj dan vojnički krugovi i to koli na kopnu toli na moru. Službam božjim prisustvovalo je vojničtvo na vježbalištu, a u stolnoj crkvi državni činovnici.

Zaplienа našega lista. Zadnji broj našega lista zaplienila je redarstvena oblast u Puli radi viesti pod naslovom „u Austriji sve moguće".

Za naše predplatnike priredili smo odmah drugo izdanje.

Opažamo samo, da su nam zaplienjene stavke pisane hipotetičkim načinom, te smo tom zapljenom podučeni, da u buduće nesmijemo u pisanju upotriebiti niti rieč „ako". U Beču na carskoj zgradi stoji napisano velikim slovima: „justitia regnorum fundamentum . . . "

Na koncu bismo umolili g. cenzora, da nas u buduce ne obaviesti o zapljeni nakon dva sata, odkad je primio otisak na cenzuru, tako, da je već tada bila ciela naklada dotiskana i spremljena za poštu, čime nam je nanešen veliki trošak.

Stupio u stanje mira. Veleč. g. Karlo Kokolj, superior c. i kr. ratne mornarice u Puli, stupio je u stanje mira. Na njegovo mjesto imenovao je car i kralj za superiora ratne mornarice I. razreda vel. g. Antuna Jakla.

Jednakopravnost po talijanskom kalupu. Mjestni organet kamorre u svojoj impertinentnosti piše, da mi Hrvati u Istri nemamo pravo na jednakost s Talijanima Istre, jer da oni imadu u srednjim školama 63·65 po sto djaka, dok mi Slaveni imademo samo 23·45 po sto, i što mi Slaveni Istre plaćamo za dvie trećine manje poreza nego Talijani. Time hoće da pokažu na svoju kulturnu nadmoć i preimućtvo nad nama. Tako može pisati samo debelokožac, koga ne može oblili rumenilo stida, a koji je do mozga prožet najnižom brutturom. I vrabcima je poznato, kakve prilike vladaju u Istri u pogledu naših škola. Talijani od uviek na vlasti obskrbili su i preko potrebe svoje gradiće sa školama, a u Istri samo imaju tri gimnazije, dok mi Slaveni u cielom austro-ilirskom Primorju imademo samo jednu podpunu i jednu malu gimnaziju u narodnom jeziku. Po tome jesu brojem djaka Talijani jači od nas, ali ta kolikoća neznači još superiornost kulture, jer Talijane Istre ne može i ne će nikada prosvjetliti talijanska kultura — ona se njih ne prima radi prirodjene pokvarenosti renegata, koji jedino još podržavaju neko talijanstvo Istre.

Što se tiče preimućtva Talijana u Istri nad nama, nebi bilo čudo da nisu Talijani gospodari svega zemljišta, dok kroz stoljeća i stoljeća stoje na vlasti i harače ovu nesretnu zemlju po miloj volji. Ali sva ta superiornost imućtvenog stanja ne daje Talijanima još pravo na superiornost gospodarsku i političku, jer jao si ga državi, koju bi podržavale gradske liene i pokvarene dangube; jake i zdrave mišice našega naroda, njegov rad i marljivost više davaju koristi državi u mjesec dana nego gospodstvo Talijana u deset godina. Napokon doći će vrieme sve naravnim procesom, kad će gradski gospodičić talijanski pitati kruha u svoga nekadatnjeg roba. To se već u nekim predjelima Istre dogadja.

Piskarima kamorre pred razlogom uviek potamni um, pak se hvataju otrcanih fraza.

Još jedan s onkraj brave (29.). Na nalog suca istraživatelja u poslu kradja i pre-

vara na občini puljskoj uapšen je u utorak na večer glavni mašinista občinske munjare Roman Chlistowsky.

Divite se. Na tabli, što ju je postavio vojni erar u ulici Monvidal pred tvrdjavom čita se ovo: *„Postopanje ararste gruntovnice jebes poka glegitimatie sobranjeno“.*

Šteta, da neznamo za glasovito ime onoga visokoučenoga, koji je to dao napisati. Zaslužuje doista jednu „hundsmedalju“.

Za Družbu. U Hotelu Balkan sakupio je na carev dan Ivan Vitasović K 5 za Družbu, koje darovaše: Surian, Kučera, Ulčer, Udovičić, Gobbo i Vitasović.

Iz Barbarige. Veselo društvo kod g. Šimuna Lanče u Barbarigi sakupilo je za Družbu K 3·60, koje darovaše: po 1 K Jerko Šulina, Šimun Lanča, Fran i Josip Jurić; po 20 h Bartol Šulina sin Jerkov, Anton Šulina sin Jerkov, Antonia Šulina supruga Jerkova. Živili darovatelji!

Obsadno stanje u Medulinu. U zadnje se vrijeme u našem mjestu zbivaju stvari, koje se ne dogadjaju ni u kojima je proglašeno obsadno stanje.

Do sada se sve nekako pretrpilo, ali ono što se dogodilo u oči kraljevog rodjendana prekoračuje onu strpljivost i povod je velikom ogorčenju prema oblasti. Tog je dana naime občina sa svojim občinarima htjela na dostojan način proslavit rodjendan našeg siedog vladara i naredila občinskoj glazbi da u predvečer koncertira na trgu i po ulicama, kad ali iznenada dodje zapovjed od policije, da je glazbi zabranjeno igrati kroz to vrijeme radi javnoga mira i reda. Istu večer je posada žandarmerije bila pojačana za 6 osoba tako da ih je bilo svih skupa 13 Kasnije smo doznali, da je isti dan pitao za dozvolu sviranja i ovdašnji „Falco“, društvo sastojeće od 15 osoba, od kojih četiri (medju njima tajnik, kažnjen na 3 mjeseca zatvora radi krivog svjedočanstva) talijanski podanici, pa da su se radi toga oblasti bojale nemira.

To je grozna nepravda, kad se uzme u obzir da je u Medulinu samo 1 po sto talijanskog elementa i to sve tudjinci od kojih polovica talijanski podanici.

Ne vjerujemo, da je policija Puljska tome kriva, jer znamo da u Puli, gdje ima preko 50 po sto netalijanske narodnosti, ipak na foru koncertira isključivo talijanska banda. A ovdje gdje Talijana ima samo 1 po sto pa da bi oni uživali iste pogodnosti kao i mi. Bit će stalno a i po njegovu kazivanju istinito, da je svemu tomu kriv ovdašnji žandarmerijski zapovjednik Svaldo, jer on prima zapovjedi u Informationsbiro-gostioni, u kojoj je svojedobno austrijski oficir skinuo nekoje slike sa zida i pogazio na očigled gospodara onda talijanskog podanika. No to nisu naši posli, već radi javnoga mira i reda upozoravamo mi sada c. kr. kotarsko poglavarstvo na slijedeća pitanja:

1. Zašto ne dade dozvole društvu „Falco“ da koncertira na ulici, kad ono isto ni u slučaju dozvole to učiniti neće?

2. Zašto ne dade ispitati koji su to ljudi koji sačinjavaju „Falco“, od kuda su dobili instrumente i tko plaća glasovitog maestra-radnika — „un giorno di festa“?

3. Jeli znano tomu poglavarstvu da svemogući wachtmeister Svaldo ima svoj poseban informationsbureau, da je tužio više puta občinsku glazbu za ono, što je recimo Falkima dozvolio.

Ako to poglavarstvo sve to dobro izpita, onda će doći do osvjedočenja, da u Medulinu nije bilo nikada nereda, dok se nije počelo protetirati najgore tipove i da bi bilo dobro dignuti iz našega mjesta čovjeka, koji premda je zaporjednik u javnoj službi, ipak ne uživa nikakve simpatije u mjestu, dapače stalno je, da ako c. k. kotarsko poglavarstvo i nadalje javne stvari medulinske prepusti hirovima toga čovjeka, da će jedino radi njega trebati u inače mirnom našem mjestu veća i jača sila, koja će razjarene moći umiriti.

Prijatelj mira.

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja, dne 8. kolovoza 1912. Već smo se duže vremena pripravljali na onaj nemili dan koji nas je imao zadesiti, naime na odlazak obljubljenog popa Iva Mrakovčića. I evo sad se tužna srca vraćamo, jer smo odpratili dobrog našeg popa Iva, koji podje u drugo mjesto, u Lubenice, da ondje svoj blagonosni rad na dobrobit onoga puka nastavi. Čestitamo lubeničanima, što su u njegovoj osobi dobili svećenika u svakom pogledu današnjega doba na svojem mjestu, koji će im biti u svemu pravi pastir.

Nećemo spominjati sve njegove zasluge, nećemo nabrajati što je on sve za Lošinj učinio; dosta je, da spomenemo obću žalost koja je nastala u našoj stranci nad njegovim odlaskom.

Dragi pope Ivo, Bog Vas pratio u Vašoj novoj postojbini i blagoslovio Vaš rad i trud, a u našim će srcima za uvijek ostati upisano Vaše ime. To Vam budi znakom zahvalnosti koju Vam drugačije izkazati nismo mogli.

Lošinj Mali, dne 16. augusta. Dragi gospodine uredniče. Dopustite i meni malo prostora u Vašem cijenjenom listu, da Vam izrečem ono, što mi je kao zabrinutom oku na srcu.

Nekog sam dana prolazio mimo ovdašnjeg kinematografa, i evo na moje veliko čudo jedna velika slika, koja predstavlja neku Veneru. Možete si misliti, kakva je to slika, jer me je sram opisati ju. I ta vam se je slika redom dva večera prikazivala. Kad je takova slika kakovo mora istom biti njezino prikazivanje. Da je ta slika izložena u kakovom kutu, gdje ju malo tko vidi, ni pol jada, ali ona Vam stoji bezobrazno izložena u ulici, kuda prolazi najviše ljudi. Gledalo ju staro a najviše mlado; i ta mladež zauzimlje skoro najviše mjesta u tom kinematografu. Kakovu duševnu hranu dobiva ta mladež iz tih i takvih predstava, s kakvim oduševljenjem polaze iz njih, kakov si pojam onda stvaraju o najviše potrebitom moralu, ne treba da vam goverim. Zbilja su to stvari, koje bi morale zabrinuti svakog oca a ponajviše naše oblasti (našli ste ih, ako se izvjesi gdjegod hrvatska trobojnica, tamo su financijeri i svi do vragutega. Op. slagara).

Čitao sam, da druguda oblasti strogo paze na te kinematografe, kakove slike prikazuju, ali kod nas vam svi spavaju. Čini mi se, da ćemo mi brzo početi hodati kano raci nazad — kako i u Francekoj — ne budu li oblasti duševno svoje dužnosti ovršile. A koji će biti tomu kriv? Mislim, da ne treba puno razbijati glavu.

Zabrinuti otac.

Iz Beloga na Cresu. Čuje se, da se u Belom na Cresu nalazi već nekoliko mjeseci kao postajevodja žandarmerije neki g. Toros, koji je došao iz Graditke, te doveo sa sobom i svoju bolju polovicu. Taj se je tamo vrlo brzo udomaćio, te valjda misli, da je Beli, odnosno cijeli otok Cres „la patria dei . . . .“

On ništa ne radi, jer cijele popodnevne prosjedi u svojem kaiću, loveći ribe našeg mora te pri tom sa svojom gospodjom pjeva: Lascè pur che i canti . . . . pjesma, koja je kod nas najstrožije zabranjena. Uz to pjeva i onu Leginu: „Viva Dante, il Gran . . . .“ i „Viva l'Istria . . .“ Razumijemo, da se moraju Beljani nad tim ne samo zgražati nego takodjer na nadležnom mjestu protestirati najodlučnije proti takovom izazivanju. Po bijelom danu i kasno u noć čuju se i na ulici i iz njegova stana one nerpatenjatke pjesme. Naravno, da ne može puk toga više trpiti pak zahtjevamo, da žandarmerijsko zapovjedničtvo u Trstu proti tomu čovjeku bezodvlačno najstrožije postupa. Upozorujemo, da se može dogoditi žandarmeriji ono isto kao pred par godina.

Uopće se taj čovjek ponaša, kao da je on bog (sic!) u Belom. Ljudi su ga davno do grla siti, premda je naše stanovništvo najmirnije na cijelom Cresu.

Nije čudo da tako cvate iredentizam, koga propagiraju sluge vlastnog gospodara. —

Krčki kotar:

Iz Krka. Kako sam u broju 32. od 8. o. mj. „N. S.“, obećao vrijednim čitateljima nešto pisati o našem *poglavitom*, umoliv ih neka se strpe, dok se osvjedočim o istini, pa da ću ih već obavieštiti, što je na stvari. Da izvadim vrijedne čitatelje iz znatiželjnosti, odlučio sam, da napišem nekoliko riječi.

Naš se poglaviti vrlo slabo ponesao pri svojem nastupu (što je već bilo izneseno u Našoj Slogi) — uvidiv sada i sam u kakovo je kolo zapao, *srami se, te bježi.* Kako se govorilo već na sva usta, da već neće ni doći natrag na svoje mjesto — bojali smo se, da smo ga izgubili, ali nas jučer razveselio, domagliv od nekud. *Moguće da je donesao sobom direktivu za razmanje u buduće.* Vidjet ćemo.

Unesao je on neslogu i nepovjerenje medju samim činovničtvom. Ovaj je čovjek vrlo dvoličan, pa držim, da se nebi mnogo sagriešilo, nazvav ga *„Janus“.*

Nekoje osobe polagale su veliku nadu u njega, pa i sam presvjetli uzvraća mu posjet (čin ugladjenosti), premda toga nije nikad učinio prvašnjem glavaru. I ovdje je neka zagonetka po srijedi — tko da je riješi? Ljudi kratkog pogleda, koji ga za jednu lijepu riječ proglašuju dobrim i vrijednim, a ja pak kažem: da bi on bio vrlo vrijedan, ako politička služba sastoji u samim kumplementima — premca teško da mu se nadje.

Ne trebamo mi komplimenata, nego čvrste volje za učinit što dobra za ovaj kotar.

Ljudi poznavajuć njegovu dobru volju, pa željni s njim govorit, dolaze u grad, da ga potraže ne kapetanatu, ali došav pred zgradu ne vide više ploče, koja je prije stajala na balkonu dotične zgrade. Gledaju i odlaze pitajuć prolaznike, kamo se preselio kapetanat? I nama je čudno, što je s onom pločom? Znamo, da su kuću bojadisali pa i balkon na kojem ona stajala i da se ne zamaže izvadili je, ali prošlo je već ovome mjesec dana, a ploče još nema. Ovdje nam se namiče crna misao, nije li moguće i ono nekoliko hrvatskih riječi njemu trn u oku. Ili ćemo moguće čekati godinu dana dok se pobojadiše, kao što se to dogodilo i na poreznom uredu.

Mimogredice spominjem i ovo: zar smo u Slavenskoj Austriji ili u kojem predjelu Reicha, da se njemački uređuje i svuda postavlja na prvo mjesto. Zar neće biti i ovom već jednom kraj? Zašto se hrvatski natpis postavlja na zadnje mjesto? Zar nismo mi mnogobrojniji nego li Talijani? Austrija hoće još uvjek, da tjera onu nesretnu politiku: dok je ona izvan pogibelji, u njoj je najteže onomu, tko joj je najviše dobra učinio. Zašto su Hrvati na potoke lievali krv, zar njim je ovo plaća? Svagdje zapostavljeni.

U pogibelji je ona junje umiljato, a izvan pogibelji ona postaje bijesan vukodlak. Zar se mi Hrvati moramo uvijek zadovoljavat mrvicama nezasitnih žvala? Do vidova!

Voloski kotar:

Istarska Vila u Kastvu priredjuje dne 25. o. mj. na „Fortici“ u korist novo ustrojene „Pučke knjižnice“ veliki koncert sa plesom. Uz vrlo birani program, koji će biti naknadno objavljen, biti će šaljiva pošta sa nagradom i epotice, srećolov i ribolov sa vrlo biranim predmetima. Umoljavaju se sloga bratska društva, da toga dana ne priredjuju ni zabava ni koncerata. — Odbor.

Razno iz Mošćenica. *Mjesto obć. liječnika.* Da se zadovolji davnoj potrebi domaćeg pučanstva i stranaca, koji najviše u ljetu k nama dolaze, odlučilo je naše občinsko zastupstvo ustanoviti mjesto občinskog liječnika sa sjedištem u Mošćenicam ili u Mošćeničkoj Dragi prema izboru dotičnog liječnika. Natječaj i uvjeti bit će prema zaključku zastupstva oglašeni takodjer u Našoj Slogi. (Učinjeno već u današnjem broju. Ured.)

Preporučamo ovime našim liečnicima, da se za ovo mjesto natječu, jer je vrlo važno i za našu narodnu stvar u ovoj občini gotovo odlučno, tko će biti postavljen na ovo mjesto.

Novi poštanski ured u Mošćeničkoj Dragi. Naša liepa Draga dan na dan vidljivo napreduje. Najnoviji napredak imademo zabilježiti ustanovljenjem novog poštanskog ureda u Dragi. Dne 24. pr. mjeseca bio je otvoren natječaj post. ekspedienta za to mjesto, a kako se čuje, imao bi se ured otvoriti dne 16. rujna o. g. Do sada je u Dragi bila post. sabiralnica.

Radnje oko mola u Dragi. Kako je u „N. S.“ bilo javljeno, započelo se bilo prošle godine sa gradnjom mola u Dragi. Preko cijele se zime nije ništa radilo i tako nije posao bio mnogo napredovao. Očekivalo se je, da će radnja započeti na novo barem u samom proljeću, ali morali smo gledati kako lijepa vremena prolaze a ništa se ne radi. Istom početkom julija mjeseca započelo se opet sa radnjom i reć bi da se požurilo s neke strane, jer se prilično brzo radi. Tek se pogovara, da poduzetnik ne mari, da brzo posao svrši, jer nema potrebitog materijala na razpolaganje. Uza sve to nadamo se, da će do buduce ljetne sezone ipak i naš malo biti u redu te će mjesto time u velike napredovati.

Školska zgrada u Dragi. Već 2 godine vuče se pitanje nove školske zgrade u Mošćeničkoj Dragi, a to sve krivnjom raznih činovnika i činovničića, od kojih svaki misli, da imade činiti svoje opazke i primjetbe na nacrtu i troškovniku. Sada poslije tolikog natezanja reć bi, da se to pitanje primiče svom kraju. Občinsko je naime zastupstvo zaključilo, da se razpiše do 15. rujna natječaj za javnu dražbu gradnje nove školske zgrade, koja će se podignuti na vrhu Drage.

I tako i Mošćenice malo po malo napreduju, hvala Bogu!

Razne primorske viesti.

Neki naši ljudi. Baš pravo, da se već jednom iznese pred javnost grijehote, što ih nekolicina po imenu naše hrvatske inteligencije, počinja na ustrb onog svetog cilja, za kojim mora da teži svako čisto i neokaljano hrvatsko i slovensko srce. Što skorije treba da se pobliže upoznamo sa svim onim Hrvatima i Slovencima, koji su se poput kukolja uvukli u naša narodna, prosvjetna i gospodarska društva iz puke sebičnosti. Narodne nehajnike moramo isto tako izlučiti iz naših društava, kao što i odrode, jer oni su malo ne isto tako pogubni onom našem narodnom razvitku, koji ima da se razvija. Od narodnog čovjeka tražimo, da bude svagdje i u svemu narodan. Takav mora da bude naš domaći sin, koji je upoznao da u njegovim žilama teče hrvatska krv; a pogotove treba da u narodnom pogledu prednjači još neukom kmetu svaki onaj, kome smo bar mi podali svakidanju koricu hljeba, na kome je prije metila crkudjevac. To tražimo i tražiti ćemo od svakog koji se nalazi u narodnoj službi, za-

slugom onih naših narodnjaka, koji su svoj život žrtvovali, da nam se povrati ono, što nam se otelo. Brat, koga smo kao brata u milost primili, treba da je uz nas. Ako takav neće da bude, onda neka putuje onamo, od kuda je došao. Preporučamo im, da malko ispitaju svoju savjest, te da se već jednom odluče . . . Ili biti narodan ili mars . . . Ustrpljivosti tući će naskoro dvanajsta ura. Do vidova.

Slovenci u Trstu za svoje školstvo. Tršćanski Slovenci obdržavali su predprošle nedjelje veliku pučku skupštinu, na kojoj su viećali o tom pitanju. Govorio je predsjednik polit. društva „Edinost" dr. J. Wilfang, te je razložio strašno zapostavljanje slovenskog školstva sa strane vlade, koja i u Trstu i u Primorju podupire talijanski i njemački elemenat proti Slovencima.

Dr. Ribař u govoru, koji je izazvao burno odobravanje, bavio se stvarno školskim pitanjem u Trstu, a na koncu je u kratkoj rezoluciji rekapitulirao slovenske zahtjeve na školskom polju, koji idu za tim, da se u Trstu prije talijanske univerze podignu slovenske pučke, srednje i strukovne škole i da se u slučaju osnutka talijanske univerze osnuje uz nju također i slovenska.

Izjava Istarske omladine. Dne 11. o. mj. imala je naša istarska omladina u Voloskom-Opatiji brojno posjećeni sastanak, na koji su došli omladinci iz svih krajeva Istre. Na sastanku se je viećalo o javnim prilikama hrvatske domovine, te je jednoglasno prihvaćen sliedeći zaključak:

Hrv. slov. nacionalna omladina iz Istre na svom sastanku držanom dne 11. VIII. o. g. u Voloskom-Opatiji osvrnuvši se u tjeku sastanka na političke prilike u domovini Hrvatskoj jednoglasno je zaključila, da se obrati na hrvatsku i srbsku omladinu, da uoči demoralizatorno djelovanje reakcije sa strane sistema podržavanog po komesaru Cuvaju, te da to pitanje učini pitanjem čitavog hrvatskog i srbskog naroda. Ona nadalje pozivlje sve narodne stranke u svim hrvatskim zemljama, narodne zastupnike čitavog hrvatskog i srbskog naroda, da već jednom ozbiljno započme zajedničku akciju za ustav u materi zemlji.

Atentat na kr. komesara Cuvaja smatraju izljevom ogorčenih narodnih duša, punih mladenačkog zanosa, te tom prigodom odsudjuju nesavjestni postupak državnih činovnika vještaka na zagrebačkom procesu, ponizujući time čitavu modernu znanost i sramoteći time sav hrvatski narod pred cijelim kulturnim svijetom — i pozdravljaju kolege, koji trpe za prava domovine.

Volosko-Opatija, mjeseca kolovoza 1912.

Hrv.-Slov. narodna omladina.

Družbina poduzeća. Za drugo polugodište god. 1911. primila je naša Družba od g. Frana Lentića, trgovca u Trstu, u ime čistog dobitka na prodanom sapunu i svićama K 521·40, a za prvo polugodište ove godine K 402·—. Lijepi ovaj prihod, kojim je nadarena naša Družba svjedoči, da su gornji artikli osobito u volji našem narodu, pak upozorujemo naše rodoljubne trgovce, da svoje trgovine samo s njima skrbljuju, da ne bude ni jednog našeg trgovca, koji bi se služio tudjim proizvodima, od kojih nema naša Družba koristi. Naprijed za Družbu.

Prvi tabor istarskih omladinskih društava vršili će se — kako čitamo u „Slovencu" dne 25. augusta u Bermu — občina Pazin — s to povodom sastanka gg. akademičara.

Oproštaj.

Na odlazku iz Pule nemogavši se osobno oprostiti od svih mojih prijatelja, kličem im ovim putem srdačan z Bogom!

Ljubljana, 20. kolovoza 1912

Karlo Kokolj.
superior c. i k. mornarice u m.

Franina i Jurina.

Fr. Va Materadi da imaju jenega novega muzikanta.

Jur. Brate od kada?

Fr. Niki dan na tribunale va Rovinju da je priznal, da zna muzikat . . . . od zada.

Jur. Onda si more promenit ime Pellegrin va Perdačin.

Fr. Vero mu ne fali ječmika i fažola, ako ne bude mogal multu platit.

Jur. Onda će moć po svoju muzikat.

Oglas dražbe.

Javlja se do obćeg znanja, da će se dne 15. septembra 1912. držati u obćinskom uredu u Mošćenicam javna dražba za izgradnju obćinske škole u Kraju, mjesto Draga kraj Mošćenica.

Ponude se primaju pismeno i zatvorene na manje od izkliène ciene od K 47.481·44 četrdesetisedam tisuća četristo osamdeset i jedna kruna i četrdeset i četiri pare.

Svaki nudilac ima položiti jamčevinu u gotovom novcu ili u vriednostnim il jamčevnim papirima od 10 po sto izkliène ciene. Nacrt, troškovnik i uvjeti dražbe stoje na pregled u ovom obćinskom uredu za vrijeme uredovnih sati.

Obćinsko Glavarstvo
Mošćenice 16. kolovoza 1912.
Načelnik: **Persich** s. r.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto obćinskog liječnika u Mošćenicam s porezami obćinama Kalac, Kraj, Draga, Beršeć i Martinovo uz godišnju plaću od 3000 K i pristojbe, koje se imaju ustanoviti sa liječnikom, koji će imati da drži farmaceutički ormarić i koji treba da poznaje hrvatski i talijanski jezik. Sjedište liječnika biti će Mošćenice ili Draga po volji samog liječnika.

Molbe imadu se podnieti na ovo obćinsko poglavarstvo do 30. septembra 1912.

Obćinsko glavarstvo
Mošćenice, 16. kolovoza 1912.
Načelnik: **Persich** v. r.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto obćinskog liječnika zdravstvenog okružja Roč Buzet sa sjedištem u Roču i to na temelju pokrajinskog zakona od 12. kolovoza 1907. br. 39.

Sa otom službom skopčana je godišnja plaća od K 3.800 (tri tisuće osam sto K) za liječenje siromaha, držanje farmaceutičkog ormara, osim toga zaslužiti će liječenjem nesiromaka, cjepljenjem koza, prigodom sudbenih komisija i epidemija.

Natjecatelji moraju biti austrijski državljani i osposobljeni za vršenje liječničke službe i poznavati jedan od slavenskih jezika i po mogućnosti talijanski.

Molbe se imadu upraviti na predsjedničtvo zdravstvenog okruzja Roč Buzet u Lanišću.

Zdravstveno okružje združenih obćina Roč-Buzet:
Lanišće, dne 27. juna 1912.
Predsjednik: **Buždan** v. r.

Kolarska, kovačka i podkivačka radionica

Franjo Hajdaš, Pula

ulica Ercole br. 51.

Izradjuje nova kola svake vrsti provadja popravke, kovačnica provodi reda, ispitani podkivač obavlja vješto i točno sve u tu struku spadajuće poslove.

Sasma novo uredjena, tek otvorena i obskrbljena najmodernijim spravama.

Broj 3262.

Razpis natječaja!

Razpisuje se ovime natječaj na sistemizirano mjesto obćinskog kancelista sa godišnjom plaćom od K 1440 i sa kvinkvenijem od K 150, plativih anticipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičkog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12. augusta 1907., br. 42. l. z. z.

Natjecatelji imadu dopratiti dokaze, da su austrijski državljani, da su prekoračili 20. godinu starosti, da su dobra ponašanja te da su — ili u svojstvu obćinskog činovnika jurve drugdje namješteni — sa dobrim uspjehom praktikirali barem tri godine u jednom obćinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne vlasti ili kod c. kr. bilježnika ili kod odvjetnika. Tko od natjecatelja znade uz hrvatski također talijanski jezik, imati će prednost.

Molbe imadu se podnesti podpisanomu do 1. sept mbra 1912. inclusive.

Glavarstvo obćine:
Pazin, dne 12. augusta 1912.
L. S. Glavar: dr. Š. Kurelić v. r.

Broj 3264.

Razpis natječaja!

Razpisuje se ovime natječaj na sistemizirano mjesto obćinskog redara sa godišnjom plaćom od K 1000, sa kvinkvenijem od K 100 i sa obućninom od K 80, plativih anticipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičkog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12. augusta 1907., br. 42 l. z. z.

Natjecatelji imadu dokazati, da su austrijski državljani, da su prekoračili 35. godinu starosti, da su zdravi i jaki, da su dobra glasa i ponašanja te da znadu čitati i pisati hrvatski i po mogućnosti talijanski. Prednost imadu oni natjecatelji, koji služe ili su služili u taksenom svojstvu ili u svojstvu c. k. žandara.

Molbe treba podnesti podpisanomu do 1 septembra 1912. inclusive.

Glavarstvo obćine:
Pazin dne 12. augusta 1912.
L. S. Glavar: dr. Š. Kurelić.

✝

Podpisani ožalošćeni sarpenju rodbina, prijatelja i znanca prežalostnu vest, da nam je nezaboravni suprug, otac i otac gospodin

Bernard Ulderik Capponi

pomorski kapetan i pl. t. k.

preminuo jutros u 8¾ u 75. godini života, nakon duge bolesti, koju podnese kršćanskom odanosti i providjen često sa Sakramentima.

Sprovod biti će u srjedu 21 o. mj. u 5 sati pop. podne.

Mali Lošinj, 19. kolovoza 1912.

Marija, supruga. **Josip i Nada**, djeca.

Oprašta se od plemenite namjere dopremsa vjenca

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Iznajmljuje se više stanova od jedne sobe, sobice, kuhinje, voda i plin u kući, parketi u sobama, nova kuća, kraj hrvatske škole na Kastanjeru, ulica Leme br. 9.

Olovke glasoviti budjejovački proizvod tucet 40 h. Na malo ca. 80—96 helera. Trgovci zasluže 50%. Uzorki: 30 tuceta na izbor, cedrovina, 6-uglasti, također crniloste olovke K 12. Dobije se kod Adolf Weber, Budějovice (Češka) br. 143.

Škrinje (kište) prodaju se u tiskari Laginja i dr., Pula, ulica Giulia 1.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

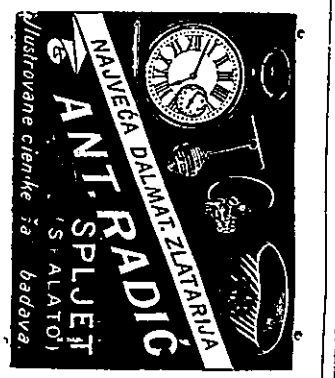

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sa-tavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.** ∴ ∴

Cijena 1 bočici 32 filira, 12 bočica stoji 9 kruna, 24 bočice stoje 16 K franko pošta. ∴

Šaljemo za strane i ljutnji : : i kr. Prus :

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NASE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Od 1878! - - - Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. - - - Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 li 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-ova jedino prava confi-folijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Izvan: Ljekarna „K Anđelu Čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

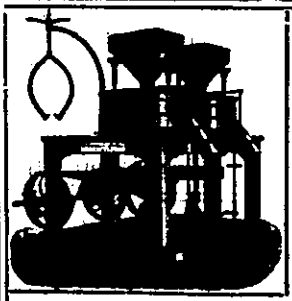

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	do.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15	↑RIJEKA	5.—
10.50	Opatija	4.25
11.—	„	4.15
12.20	Beli	2.55
12.30	„	2.45
1.20	Merag	1.55
1.30	„	1.45
2.10	Krk	1.05
2.20	„	12.55
po podne		prije podne
—.— 1.40	Baškanova	11.25
—.— 1.20	„	11.15
—.— 2.50	Lopar	10.10 —.—
—.— 2.40	„	10.05 —.—
4.20 3.40	Rab	9.25 9.05
4.30 4.—	„	9.— 9.—
4.55 4.25	Lun	8.35 8.35
5.— 4.30	„	8.30 8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj	7.20 7.20
6.20 5.50	„	7.10 7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*)	7.— 7.—
6.40 6.10	„	6.50 6.50
7.30 7.—	↓NEREZINE	6.— 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	↑RIEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	↓Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju laka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	1.55

Uvjetno pristajanje u Starej Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Vrbnik	dol.	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
5.40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	↓Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
pr. p. dol. Rieka 8.51 odl. 12.45 po p.

Broj 35. Pula, u četvrtak dne 29. augusta 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce, predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogа sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštaricom stoji 10 K u obće, } na godina 5 K za seljake } na godina ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Posl. br. Pr. 45/12.
1

ODLUKA.

U Ime Njegova Veličanstva Cara!

C. k. Okružni kao tiskovni Sud u Rovinju vijećajući o predlogu mjestnog c. k. Državnog Odvjetničtva od. 24. 8. 12 Ss. 41/12-1 je

sudio

Sadržaj odlomka od riječi „uz ostale" do riječi „protuzakonito" te od riječi „naši najljući" do riječi „rovinsku porotu" u članku „Gdje je hrvatska porota" uvrštenom u tjedniku „Naša Sloga" br. 34. od 22. t. m. tvori objektivni učin prestupka predvidjenog u § 300 k. z.; potvrdjuje se izvršena zapljena, zabranjuje se daljnje širenje spomenutog tiskopisa naredjujući uništenje primjeraka zaplijenjenih i objelodanjenje nazočne odluke u službenom listu „Osservatore Triestino".

Razlozi

U zaplienjenim odlomcima navadjaju se neistinite i izvrnute činjenice te se time nastoji dražiti na mržnju i prezir protiv predsjednika ovog okružnog suda i protiv sudaca i porotnika talijanske narodnosti kod istog suda u pogledu njihovog uredovanja. Ovi odlomci sadržavaju oznake prestupka po § 300 k. z.

C. k. Okružni sud, odio V.

U Rovinju, dne 24. augusta 1912.

Covacz m. p.

I opet: Gdje je hrvatska porota?

U savezu sa uvodnim člankom u zadnjem broju „Naše Sloge" iznašamo još njekoje jade i nevolje, što nas biju na polju pravde kod okružnog suda u Rovinju i većeg dielà njemu podredjenih kot. sudova te kod c. k. državnog odvjetničtva. Preporučamo ujedno našim zastupnicima i drugim uplivnim faktorom, da prikažu ove naše pritužbe na odlučujućim mjestima u zgodno vrieme i da ne miruju, dok se ne stane na put raznim nepodobštinama i nepravdama, što ih hrvatski narod mora trpiti od svojih za nevolju suzemljaka drugog jezika te od onih, koji ih zaštićuju.

Ne samo, da nam se krati uvedenje redovite hrvatske porote, već se upravo sistematično, promišljeno radi oko toga, da nebi bile uvrštene u porotničke listine osobe poznavajuće oba pokrajinska jezika, talijanski i hrvatsko-slovenski. To vidimo takodjer iz službene liste što je bila iztrebana za porotno zasjedanje, koje se ima obdržati početkom idućeg septembra mjeseca, u kojoj izmedju 36 pučkih sudaca nije niti šestorica posve vješta obim jezicima pokrajine, a izmedju 9 porotnika zamjenika niti jednog takvog. A da se kod upisivanja u izvorne liste te kod daljnjeg čišćenja i prerešetavanja upisanih ne gleda na prve i glavne uvjete za nepristrano i pravilno vršenje svakog sudjenja to jest nepoznavanje jezika obtuženoga, hladnokrvnost i bezstrastvenost, neka bude dokazom slučaj priobćen nam od jednog porotnika hrvatske narodnosti, koji se je njemu desio kod zadnjeg porotnog zasjedanja. Kod proziva porotnika prigodom sastavljanja porotne klupe oglasio se je on sa riečju „prisutan", na što mu je tik njega stojeći kolega talijanske narodnosti opetovao istu rieč porugljivo i posprdno takvim glasom, da su ga mogli čuti i ostali u dvorani, pa i sam predsjednik. I ovakav pučki sudac-zagrizanac koji ne pokazuje niti najelementarnije uljudnosti, pozvan je da sudi o časti, o životu ili smrti drugorodcima Hrvatima, dakle i u kaznenim stvarima, koje izviru iz političkih i nacionalnih poriva, gdje se osobito predpostavlja razboritost, bezstrastvenost i podnosljivost.

Kako si Talijani i njihove vodje predpostavljaju ravnopravnost, pravičnost i vršenje zakona kod porotnih razprava, pokazuje nam ovaj slučaj: Desilo se pred dvie godine, da jedan porotnik, neustrašivi borac za narodna prava, je zahtjevao od predsjednika rasprave, da bi ga zaprisegnuo i mu raztumačio zakonske propise tičuće se porotničke funkcije i u hrvatskom jeziku. Branitelj, Talijan, planu na to, kao da ga bila guja ujela, te bez ikakovog stida predloži, da se ovog porotnika izključi, jer da tobože ne znade talijanskog jezika. Opaža se mimogred, da je branitelj poznavao osobno dotičnog porotnika i kao bezprikornog za vršenje porotničke službe i kao poznavaoca pokrajinskih jezika. Istom kad je porotnik na upit predsjednika izjavio, da razumije i talijanski, ali bolje hrvatski, bio je ovaj incident zaključen. Čemu onaj predlog, čemu upit, znade li talijanski? Upitati se je moralo ostalih jedanaest porotnika talijanske narodnosti, ako razume hrvatski, pak bi se čulo, da nitko ne razumije, barem dovoljno ne, jezika obtuženikovog, u kojem bi se bila imala voditi razprava. Prema tomu ne onog jedinog porotnika, koji je poznavao oba zemaljska jezika, već onu jedanestoricu bi se moralo predložiti na izključenje, *jer dodjoše u listu proti jasnom slovu zakona.* Dakle protuzakonito i protunaravno se sastavljaju liste i provadjaju razprave. Naglašuje se protuzakonito, jar zakon izrično propisuje, da se naročito ima uzeti u obzir osobe razborite, koje poznaju jezike pokrajine. Poraba tumača pripuštena je samo za jezike kod suda neuobičajene, kako bi to bio recimo jezik francuski, kinezki itd., a ne za hrvatski jezik, koji govori veći dio istarskog pučanstva, hrvatski narod, čiji marljiv rad, žuljeva ruka i oznojeno čelo pripraviše inorodnikom kroz stoljeća lagodan život i pune kese, dok za plaću ga obdariše i obdaruju još dandanas prezirom, robstvom i tmušom neznanja. Podučuje nas nefom spomenuti slučaj, da je hrvatski porotnik imao na umu, da svojim zahtjevom prosvjeduje biranim načinom proti obdržavanju razprave za hrvatskog obtuženika u talijanskom jeziku i da pripomogne ostvarenju najnaravnijeg i zakonitog krojenja pravde, to jest u jeziku obtuženika i stranaka, dočim se je kod branitelja uz strastvenu mržnju jeziku i naroda, od kojeg ima veći dio svojeg dohodka, i uz politički razlog isključivog dominiranja Talijana u Istri vidila očita bojazan, da bi njemu i drugovom hrvatska porota mogla oddieti liep komad pogače. Dakle na jednoj strani samo plemenito nastojanje, a na drugoj porivi tlačenja, nečistog egoizma i nizkog bestignog kruhoborstva.

Veliko je u nebo vapijuće zlo, da se u Istri, u dvadesetom vieku, ne poštuje jezik većine kod porotnih razprava, da se ne sudi na temelju načela neposrednosti i ustmenosti u smislu zakona i da se rabi tumača. Ali barem da bi se i ovo zlo učinilo manje osjećanim. Dogadja se kod rovinjske porote, da često sudjeluje kao tumač osoba, koja poznade doduše hrvatski jezik, ali za vršiti zadaću tumača mora se poznavati i pučki govor, tančine jezične, jer drugačije ne može tumač podati točnu reprodukciju izkaza stranke. Dogodilo se pače i to, da je kod jedne razprave vršio posao tumača činovnik Talijan, koji uz najbolju volju nije mogao prevadjati pravilno i brzo, što su stranke izkazivale, jer se on i stranke nisu najbolje razumili, tako da se je i nehotice nametala misao, da bi trebalo istomu tumača dati tumača. Nemože biti dovoljno poznavati jezik i njegova gramatična pravila i osebujnosti oblika te množtvo rieči, nužđno je poznati i dijalekat, osobito kad se ima pred sobom stranke neuke, ljude bez škole, koji po zasluzi naših pokrajinskih upravitelja nisu mogli doći do nikakve naobrazbe u narodnom jeziku te pročistiti svoj pučki, manje više talijanskim narječjem pokvareni govor. Neka nam u tom pogledu Talijani ne spočitnu, da bi tada trebalo toliko tumača koliko imade narječja, jer tko u Istri pozna dobro hrvatski jezik te barem jedan dijalekat, taj će razumiti sva narječja. Razlika je vrlo neznatna, te se u našoj široj domovini ne može dogoditi, da činovnik za razumiti Hrvata iz južne Dalmacije mora imati tumača za južno-dalmatinsko narječje, kako je ono u kraljevini Italiji u procesu Nasi za dijalekat sicilijansko-kalabrežki morao kod suda u Bolonji sudjelovati poseban tumač, jer se inače sjeverotalijanski sudci podnipošto nebi bili mogli sa južnotalijanskimi svjedoci medjusobno shvatiti.

Ni to nije na mjestu, da se od svjedoka Hrvata i u obće od stranaka ne Talijana nekakvom uporošću zahtjeva, da govore talijanski, makar da su izjavili da neznadu, ili barem ne dobro izraziti se u talijanskom jeziku. Izlika, da će branitelj ili Petar ili Pavao bolje razumiti talijanski ili da će se brže svršiti, ne vriedi, te je podesna da smanji ugled oblasti i da pobudi sumnju, da to čine sudci u svrhu da pokriju svoju jezičnu nesposobnost.

Ovoliko glede poroto i našeg prava, da nam se već jednom podieli, što nam pripada i odstrani u istinu izvanzakonski postupak s nama od strane onih, koji su postavljeni, da vrše po Nj. Veličanstvu potvrdjene zakone.

U sliedećem broju prikazat ćemo druge nepravilne i abnormalnosti kod rovinjskog okružnog suda te drugih kotarskih sudova i kod državnog odvjetničtva kako uvodom spomenuto.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Sloboda štampe u Puli. Kako je razvidno iz odluke tiskane na čelu lista okružni sud u Rovinju potvrdio je zapljenu i posljednjeg broja naseg lista. To je druga zapljena zaporedoma. Rek bi da u Puli cenzor odviše odiše policajskim duhom, kad ne dopušta podvrći kritici rad kojeg javnog činovnika; do sada nismo znali, da su to ljudi „noli me tangere".

Mi smo dužni ne samo nego i voljni kao pisci organa hrvatskog i slovenskog naroda u Istri odrešito ustati na obranu njegovih prava na svakom polju i po zasluzi ožigosati svakoga, koji mu ta prava krati i kruji. Mi ćemo toj svojoj dužnosti ostati vjerni i preko groba, pa makar nas deset puta na dan pljenili, jer zastupamo poštenu i pravednu stvar.

U subotu bio je zaplienjen i „Polaer Tagblatt" ne radi svog načinja i pravca pisanja, nego što je prenio jedan članak iz potajnog iredentističkog lista „Circolo XX settembre" u Trstu. — Čudnovato, da tršćanskoj cenzuri nije pao u oko taj članak, dok ga je argusovo cko ovdješnjeg cenzora i u prevodu zasačilo.

Razpuštena dva talijanska društva. Prošlog tjedna razpustila je policija dva talijanska društva u Puli i to „Edera" i „Circolo sportivo di coltura". U tim društvima okupljali su se jedino mladji elementi talijanski zadojeni idejama oslobodjenja austrijskih Talijana izpod tudjinskog jarma. Premda ta dva razpuštena društva prema svojim pravilima nisu se smjela baviti politikom, ipak su prešli djelokrug svog djelovanja, radi čega bijahu razpuštena.

Ujedno je policija dala zatvoriti kinematograf „Minerva" a vojnička oblast zabranila je cieloj vojničkoj posadi pohadjati kavanu „Al Commercio" koja se nalazi tik spomenutog kinematografa i koja je bila sijelo usijanih talijanskih glava.

Policija je su svezu s ovim dogodjajima izgnala iz ciele Austrije sve one talijanske podanike u Puli, koji su bili članovi razpuštenih društava. A gdje su oni, koji su plaćeni da špioniraju?

Renegatski stvor. Pišu nam iz grada: Neki Ferdinand Godina, radnik-stolar u Arsenalu c. i kr. ratne mornarice (Artillerie-Dion) češće se razmeće izljevima svoje renegatske duše, apostrofirajuć slavenske radnike sa: porchi de sčavi, maledetti sčavi.

Radi toga i sličnoga bio je od jednoga tužen ta mjestni sud, gdje je bio i kažnjen osudom posl. br. U IV 970/12.

Povodom iste stvari bio je od zapovjedničtva Arsenala kažnjen gubitkom jedne dnevnice radi zadirkivanja u svole drugove, jer da su rekli radi uvriede narodnosti bio bi morao biti odpušten. Sada kada je to kohsfatirano osudom U IV 970/12 očekujemo da će zapovjedničtvo Arsenala učiniti svoju dužnost, kao što bi moralo pro t

njemu postupati i državno odvjetništvo u Rovinju radi vriedjanja narodnosti.

Naš urednik pred sudom. Za sriedu dne 4. septembra t. g. zakazana je proti našem uredniku porotna rasprava radi uvrede počinjene tiskopisom na tužbu poznatog galežanskog paše Petrisa, proti kojemu pak visi proces u savezu sa kradjama i pronevjerenjima na občini puljskoj.

Premještenje. Gosp. Nikola Milačić iz Pule, profesor pri gimnaziji u Dubrovniku imenovan je pravim učiteljem na nautičkoj školi u Kotoru.

Obustavljen postupak. Zamoljeni rado i istini za volju javljamo, da je c. kr. državno odvjetništvo u Rovinju odustalo od svakog kaznenog postupka proti gosp. Hlači, koji je bio onomadne po iztražnom sucu uapšen u savezu sa neurednostima na občini puljskoj.

Iz Kanfanara javljaju nam, da su na razpravi obdržavanoj dne 14. t. mj. kod okružnog suda u Rovinju bili u drugoj molbi strožije kažnjeni zloglasni junaci željezničke postaje Cossara, Ruggero, Rigo, Basilisko i ostala čeljad, nego li ih je bio osudio kotarski sud.

Nekoji će morati u hlad za više dana, a drugima je znatno povišena globa, medju tima su i nadebudni mladići svenčilištarci Basilisco i Rigo sa globom od 80 odnosno 50 K, Cossara sa 50 K, Franinovich, Meden, Rudjero sa jednim tjednom zatvora, Zuccoletto sa tri dana.

Za Družbu. U Sv. Ivanu od Šterne sakupiše K 3·—, koje darovaše Ivan Majkus, Martin Starić i Andjeo Fabac. — Vlč. Ivan Ev. Vrabec iz Žminja daje K 10 u proslavu narodnog blagdana. — Prigodom smrti Jakova Ivančića rodom iz Lanišća, umrvšeg u Loboriki 22. t. m. daruje župan u Loboriki g. Anton Mandušić K 10, od kojih K 8 za Družbu a K 2 za jednu sv. misu za pokojnika. — Prigodom vjenčanja Filomene Ferković sa Vinkom Filićem u Senju, sakupiše supruzi Aleks. Alunić iz Pule za Družbu K 9·12. — Petar Mezulić sakupio je u Premanturi na plesu Čitaonice za Družbu K 6·76. — U društvu rodoljubnih domobrana dr. J. Č. i dr. M. O. sakupilo sjevus-društvo K 2·50. — Živili prinosnici i sabiratelji!

Lošinjski kotar:

Vel. Lošinj 22. kolovoza. U posljednjim brojevima „Piccola" razbacuje se plaćeni dopisnik iz V. Lošinja kojekakvim podvalama i frazama. U jednom broju se veseli kako su hrv. kapurioni otsutni, pak da nije bilo demonstracija prigodom otvorenja njihovog Assirta. A odmah u slijedećem broju ispravlja, da su ipak Hrvati denuncirali na c. kr. poglavarstvo i pozvali 7 oružnika. Oj glavico! Dakle nam izpovijedate zašto ste malo zategnuli za otvorenjem.

Dopisnik kaže, da su Hrvati pogutnuli pilule. No što mi pogutnemo, to lahko probavimo. Samo se pita, kad ćete probaviti, vi o renegati, one gorke pilule, što vam ih silom tcramo u usta? Zar da vam na Assirtu zavidjamo. Alaj je baš na čemu. Ta već ste drugi dan iza otvorenja bili s njime na čudu.

„Cosi detti Croati", tako nas zove, kad piše za plaću. Tako lje ne piše vaš prof. Budinich. Izvolite se plaćeni dopisnici popitati kod njega. Ili pročitajte bar njegovu „Storia di Lussingrande". On tu dokazuje, da smo mi krv od krvi hrvatske. On dokazuje, da smo ne samo mi, već da je i on sam pa i svi vi takozvani Talijani, da ste potomci Hrvata. Tako isto dokazuje još veći Talijanaš Maloselac Nicolich. Izvolite zaviriti malo bolje u knjige. Ne turajte glavu u pijesak poput noja, da ne vidite istinu.

Je li dopisniku „Piccola" poznata ova: Sit će desetak godina, od kad su riečki Hrvati bili upriličili izlet u Mali Lošinj. Na izletu je bila glazba Jelačićeve regimente. Na odlazku iz Malog Lošinja, učinili su Maloselski Talijanaši proti izletnicima demonstracije. Mladi pomorski kapetan Maloselac dodje na večer kući i za večerom je pripovjedao hvaleći se, kako su demonstrirali proti Hrvatima. Majka ga je nestrpljivo slušala. A kad je svršio, poče ona: Allora cosa siamo noi? Cosa non sono lori nostri fratelli? Come parlava tuo defunto papà e tuo nono? Questo è una ingiustizia.

Nadam se, da ovome netreba posebnog tumačenja.

Naši Talijanaši se uviek razmeću s nekakvom „avitom kulturom". A znadu li kako ta „avita kultura" stoji u njihovoj blaženoj Italiji? „La vera Roma" negdje iz mjeseca junija t. g. pisala je, da Italija ima 37 milijuna stanovnika. Od tih, 18 milijuna ih ima analfabeta. A ja ću dodati, da posljednji službeni popis u Italiji to prikazuje još u gorem svjetlu.

Neki dan je neki Hrvat pitao trojezičnih pošt. naputnica na ovdašnjem pošt. uredu. Odgovor mu bi, da ih nema. Opet je nekomu gospodinu posljednjih dana izdana potvrda od pošt. ureda u njemačkom i talijanskom jeziku, premda je naslov na naputnici bio hrvatski. Čuli smo, da je g. Malobatić upravitelj pošt. ureda radi ovakovih stvari već više puta bio tužen i pozvan na odgovornost. Ali kako se vidi, ne pomaže. A do kada ćemo mi Hrvati morati trpjeti ovakovih nepravica, pitamo slavno c. kr. Ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu?

Pazinski kotar:

Iz sudbenoga kotara Labin primamo: Oko Čepića prostiru se dvie ogromne sjenokoše, koje bi pružale neizmjernu korist tekar onda, kad bi se privelo kraju jur započetu regulaciju Raše i s ovom spojeno izsušenje jezera. Nu rek bi, da se upravo taj posao hoće zavlačiti ili odgadjati u nedogled, jer dvie stranke, pokrajina i država naime, koje tu partecipiraju, nemaju tobože sada novaca u tu svrhu. Velimo „tobože", pošto čovjek ne može zaista vjerovati u takav izgovor, ako pomisli, da zemaljski odbor ima i bez sabora pune kese, kada se radi o talijanskim prkosgimnazijama, licejima, kojekakvim izložbama, pak o podporama „Legi", juntinim činovnicima, talijanskim studentima itd., i gdje još s druge strane gleda, kako država dobiva i troši bezbrojne milijune za razne okupacije, za nove topove, Dreadnugte, za povišicu vojne sile, za njemačke škole u nenjemačkim pokrajinama itd.

Jest, jest! Oko Čepićkog jezera „radi se" već čitave decenije! Inžiniri dolaze, malo mjere, pak opeta odlaze; za njima sliede naravski velike, debele i gospodske komisije, sastavljene od raznih juntinih i vladinih visokih tehničkih činovnika i tako to ide redom napried, dok voda, taj silni elemenat, poplavljuje i nadalje po miloj volji spomenute dvie livade i nanaša tužnim kmetovima grozne, pogrzne štete.

Ljudima je već dodijalo do grla to vječno mjerenje i zavlačenje ili — rekli bismo — ta skupa komedija, pak za to mole, prose i zaklinju upravo naše dične državne zastupnike, neka porade iz petnih žila, da se makar i naredbenim putem dozna i u Beču (a prilikom Beča i u Poreču) one svote, koje su potrebite za podpunu i hitru regulaciju Raše i bar djelomično izsušenje jezera. Izvedbom tog posla pridignut će se ekonomsko i zdravstveno stanje ovog kraja, a na otjeku državi, pokrajini i občini dolazit će vrlo u blagajne naravski i više zemljištnog prireza.

Iz Čerovlja. Malo je to selo, ali ipak vrlo tmurno u oku naših neprijatelja. Sega radi nas ćlače i gnjave s jedne strane Talijani, čija se krila dosele više lome, a s druge pako Njemci, koji su veoma slabi, jer se sva njihova moć sastoji u dvojici, koji bi htjeli dokazati, da sve što je naše mišla ne vriedi i da smo mi Hrvati te u obće Slaveni posljednji u svemu na svietu i najzori narod. Ta dva su namještena u službi na štaciji kod c. k. željeznice, jedan kao postaje načelnik, Wedra, drugi kao željeznički majstor, Knaf. Jedan kao i drugi gorljivi Njemci. Ne poznaju našeg jezika te je strankama gotovo ne moguće obćiti s njima, ako ne poznaju barem koju riječ njemački, te se jadni narod mora s njima više sporazumjevati kretanjima nego li govorom.

Gosp. Knaf ima malo posla s narodom te se o njegovom ponašanju prema narodu ne da ništa kazati, ali zato gosp. Wedra opći neprestano s njime te pokazuje svoje mišljenje djelom, kao pred nekojima na javnim mjestima riječju.

Osim tog imamo na istoj štaciji našeg čovjeka, čije nam ponašanje s narodom nije baš najugodnije i čije nam rieči kad kada veoma nemilo zvuče u uhu kao i gore navedenih, čega radi ga molimo, da se u buduće više ne dogodi.

Da se pako ukloni svaki eventualni sukob sa spomenutim osobljem, stavljamo to u našem i njihovom interesu na znanje njihovim predpostavljenima, koje ujedno molimo, da te osobe premjeste što prije iz naših krajeva te da ih se upozori, da su oni namješteni u službu da služe željeznici i narodu, a ne da svojim ponašanjem uznemiruju narod.

Iz Pićna. Kako se je u više občina dielila državna podpora, tako su i ovdje nešto podielili, ali evo kako: za onaj novac kupili su kukuruza, pa onda dielili tako, da su nekoji siromaki samo malenkost dobili, ali ima ih dosta, koji nisu dobili ni kilograma; a još je kakva stara udovica koja ne ima od nikoga pomoći i kakva siromašna obitelj možda sa 6 do 7 djece ostali bez da bi išta dobili. Mjesto toga dobilo je većina kmetova (imadu možba 4 do 5 goveda) do 25 kg bezplatno i 75 za plaću. Tako se pravedno razdielilo u nas podpore.

U ime više siromašnih kmetova I. L.

Voloski kotar:

Velika protestna skupština protiv tiranije u Hrvatskoj u Voloskom-Opatiji. U nedjelju je obdržavana u Opatiji skupština protiv osude u Jukićevom procesu. Skupštinu je otvorio sazivač dr. Orlić u 6 sati po podne pozdravivši nestora hrv. parlamentaraca Erazma Barčića, te obrazložio svrhu i razlog ove skupštine.

Skupštini je predsjedao dr. Poščić, koji je obširno iznio sve zasluge Hrvata po Monarhiji, a ova uviek nezahvalno nagradjuje Hrvate tlačenjem. Za njega progovorio je starina Erazmo Barčić iz Rieke, onda par mladjih govornika, nasto je dr. Ivo Orlić predložio, a skupštinari jednodušno prihvatili sliedeću rezoluciju:

I. Sakupljeni narod Opatije-Voloskog i okolice prosvjeduje protiv neustavnih, što više, azijatskih odnošaja u kraljevini Hrvatskoj.

II. Izražava svoj ogorčeni protest i gnjušanje nad sramotnim postupkom odnosno osudom takozvanih sudaca i vještaka u nedavnom procesu protiv Jukića i sudbenika u Zagrebu.

III. Poziva sve narodne zastupnike Istre Dalmacije i Hercog-Bosne, da podnesu bezodlačno sve nužne koraka u svrhu obnove sudbenog postupka protiv Jukića, i sudbenika; nadalje da pitanje potlačene Hrvatske i teški položaj Jugoslavena u monarhiji iznesu pred forum kulturnoga svieta, kao jedinstveno sramotan pojav 20. stoljeća, a u granicama narodno osvrnuvši se kulturne države.

Četrdesetgodišnjica misničkovanja. Dne 26. t. mj. prošlo je ravno 40 godina, što je u Kastvu rekao prvu sv. misu bivši župnik vele. g. Rajmund Jelušić. Vriedni jubilarac revni je predplatnik našega lista od njegovog početka, te ga svud uviek štrio gdjegod je služio, posebice na Buzeščini i Oprtaljšćini, kao što i „Oče budi volja Tvoja" i sv. Jeronimske knjige. Istaknuo se uviek svojim živim rodoljubljem te nastojao osobito na Oprtaljšćini buditi i bodrti narod za narodna prava, te je u Oprtlju bio u pogibelji života i sa revolverom u žepu morao ići na oltar, gdje su ga kao župeupravitelja proganjali Talijani sa „non lo volemo" itd.

Čestitom rodoljubu i svećeniku na toj četrdesetgodišnjici naše najiskrenije čestitke kao što se pridružujemo čestitkama k njegovom imendanu, koji pada dne 31. t. mj. uz želju, da u krepkom zdravlju za deset godina proslavi i zlatni pir svog misnikovanja.

Zahvala. Podpisani se najsrdačnije zahvaljujem plemenitim dobrotvorima, koji me pomogoše u svojoj bolesti i to: prof. Kuzma Jedetić K 5, Franjo Skalamera K 5, Josip Kobal K 5, Niko Pajahć K 2, Bartul Čubranić K 2, oba iz Baške i Franjo Lazarić iz Kršana K 2. — Barseč 21. kolovoza 1912. — Marijan Rosović.

Koparski kotar:

Vrh kod Buzeta. Kao po druguda, tako smo i ovdje kod nas nastojali, da što dostojnije proslavimo rodjendan našega premilostivoga cara i kralja Franje Josipa I. Toga radi je ovdješnji naš župan i obć. zastupnik gosp. Anton Sirotić-Uličić dao već u subotu večer, dne 17. o. mj. razsvjetliti zvonik i pucati iz mužara, da i na taj način upozori narod na sutrašnji dan. Drugog pak dana dao je izvjesiti veliku našu trobojnicu na zvonik, a uz nju i carsku zastavu. No ovdašnjim našim tobožnjim Talijanima ili bolje izrodima nije bilo pravo, da se zastave viju na zvoniku, valjda zato, jer oni ne smiju njihovu trikoloru van pokazati.

Radi toga su uprli sve svoje sile, da nam zastave skinu. I zbilja, uspjeli su. U tren oka sakupi se četa takozvanih muškardina, kao što je n. pr. neki „Vanić", pa se uputi prama zvoniku. Na čelu joj bijaše onaj poznati starina Andre Agapito i bivši amerikanac takozvani „Major", koji je u Americi tako daleko došao, te udostojao u nekoj tvornici nekoje posebne dielove kuće snažili. Ta se četa popne na zvonik i na odnosni znak vodje Agapita počne skidati lepriće nam zastave.

To se dogodilo izmedju 10 i 10 i pol sati u jutro na očigled sakupljenog naroda, koji je čekao na veliku svetu misu. Videći to naši ljudi, htjeli su navaliti u zvonik, da poplaše te individue. No buduć da bi svakako došlo do krvi, nisu išli nikamo, te su se radje strpili i išli u službi božjoj.

Evo gospodo čitatelji na koji način skadri ti vrhovski izmećari, da prosiave rodjendan Njegova Veličanstva i kako poštivaju Njegovu osobu. Nisu nad trebali crne noći, da skinu naše zastave, kako što su trebali onda, kad su našu školu blatili.

Kad su onomadne (u novembru 1911. i aprilu 1912.) nekoji Čući iz Vrha obišli školu, bili su nekoji od ovih osumnjičeni radi toga, te zvani na sud, no budući nije bilo svjedoka, nije im isti mogao učiniti ništa.

Suda valjda ne će biti tako. Svjedoka imademo sa svih strana, red je dakle da tužbu, da stvar prijavi pravici, a ovo da po zakonu pravde kroji.

Kandidati za mjesto načelnika u Lazaretu, občina Koper. Iz učiteljskih krugova pišu nam: Od kolike je naredbe vrstnosti slovenska pučka škola u Lazaretu — pred samim vratima grada Kopra i talijanskom pučkom školom u istom selu — znati će onaj, koji je pratio narodne bo-

Nastavak u prilogu.

posljednjih 15 do 20 godina' na Ko-
nini.

Od vajkada bila je slovenska škola u
Lazaretu ljuti trn u gospodskoj peti ko-
jekih iredentaša, koji su uvjek nastojali,
njoj podkopaju obstanak ili bar da
ju život otežaju.

Njihovim spletkama a ponešto i svojom
prezrnošću (jer ih se nije dostatno ču-
o) pao je ponajviše žrtvom posljednji
no naučitelj g. Bertok, koji je u školi
vani kao rodoljub i organizator uživao
edju narodom dostatno ugleda i upliva.
li baš radi toga poduzeli su koparski
eralaši, kojima su nasjele i školske ob-
sti, sve moguće proti njemu, da ga od
no maknu. I uspjelo im je.

Njegovim odlazkom ostalo je mjesto iz-
ražnjeno, razpisan natječaj, stvorena od
eralne talijanske občinske uprave u
pru terna i predložena zemaljskom od-
u u Poreču. U toj terni nalaze se sve
ni mladji natjecatelji, dočim su liberalci
e starije izključili.

Mi nemamo ništa proti mladjim drugo-
m, no uvidit će i sami, da je to čudan
stupak od strane ljutih nam narodnih
otivnika, koji su stare, vrstne i zaslužne
itelje iz terne izključili, a njih na prva
jesta stavili.

Jedan od njih trojice dobiti će stalno
no mjesto a mi mu ne želimo drugo
go li samo to, da bismo mogli danas
odinu, pet, deset itd. kazati: prevarili
no se, naučitelj u Lazaretu je u školi,
obitelji i u narodu posve zadovoljio
vojim zvaničnim i rodoljubnim dužnosti-
a. Bude li tako, nitko zadovoljniji od
as.

Vjenčanje. 19. o. mj. vjenčao se u
Podgori kod Gorice vrlo čestiti učitelj i
rodoljub u Slumu, g. Jos. Sirotić sa
djicom Raf. Delpin, dosadanjom učitelji-
om u Roču. Bilo sretno!

Tom prilikom dao je g. Vinko Šepić
naučitelj u Buzetu K 5 za Družbu.

Razne primorske viesti.

Prosvjedni sastanak u Trstu. Prošloga četvrtka obdržavan je u „Sokolskoj“ dvorani „Nar' doma“ u Trstu psosvjedni sastanak tršćanskih Hrvata i Slovenaca koga je sazvalo političko društvo „Edinost“ na pobudu tamošnjih Hrvata. Na sastanku, koji bijaše vrlo dobro posjećen, govorili su slovenski prvaci gg. dr. Wilfan i dr Ribar a od Hrvata arhitekt g. Costaperaria. Svi govornici govorili su odlučno proti tiranskoj vladavini u Hrvatskoj, osobito proti posljednjoj nečovječnoj osudi njekolicine mladića, koji su proti ovoj vladavini reagirali.

Medjunarodni euharistički kongres vršiti će se, kako bijaše već javljeno, najsvečanijim načinom izmedju 12. do 15. septembra u Beču. Milo nam je, što možemo javiti, da se je takodjer iz Istre prijavio znatan broj vjernika, koji će sudjelovati kod te redke i veličanstvene svečanosti. U obhodu iz crkve sv. Stjepana po Ringu itd. poći će za Svetotajstvom takodjer Njeg. Veličanstvo car i kralj u pratnji mnogobrojnih nadvojvoda, ministara i raznih državnih dostojanstvenika. Preporučamo dakle onim, kojima je moguće, da se prijave i da ne propuste ove redke i krasne zgode te da sudjeluju sjajnom euharističkom kongresu.

Za roditelje! Na Sušaku kraj Rieke postoji internat č. sestara sv. Križa, gdje se primaju na stan i hranu djevojčice, koje žele polaziti višu djevojačku školu ili licej. U samom pak internatu mogu dobiti lekcije u njemačkom ili francezkom jeziku, u ručnom radu i glazbi (glasviru i citari). Zavod nalazi se u neposrednoj blizini spomenutih škola, ima uz to krasan i prostran vrt. Potanje obavieti glede pristojbe itd. pripravan je zavod na zahtjev podati. Adresa: Sestre sv. Križa, Sušak, Boulevard.

Družbine svieće „Zora“, „Vesna“ i „Danica“ koje proizvadja nagradjena tvornica Uiblein Beč, premda vrsti izvrsne i cjene umjerene ipak ovaj Družbin proizvod ne nalazi prodaje, pa preporučamo takodjer našim trgovcima da drže i prodavaju osim žigica i sapuna takodjer i Družbine svieće. Ovo isto vriedi i za crkvene Družbine svieće za koje apeliramo na rodoljablje našeg svećenstva. Iste dobivaju se od tvornice J. Kopač iz Gorice.

Šestdesetgodišnjicu svoga života navršuje danas veleč. O. Stjepan Ivančić, trećoredac u samostanu svoga reda u Zadru. Veleč. O. Ivančić poznat je u našim stranama ne samo kao odličan propovjednik nego i kao vrstan pisac i odličan branitelj naše crkvene svetinje, naše drevne glagoljice. Mnogobrojnim čestitkama prijatelja i štovatelja veleč. O. Stjepana pridružujemo se i mi živom željom da bi nam ga svevišnji još dugo uzdržao na životu živa i zdrava.

Natječajni oglas. Početkom I. polugodišta školske godine 1912./13., imadu se podijeliti dva državna štipendija za Istru djacima pripadajućim kakvoj občini istarske kopnine i to slušateljima prava ili ljekarstva na c. kr. sveučilištu u iznosu od 315 kruna a kad ne bi bilo takovih djaka, onda gimnazialnim učenicima iste pokrajine, nu u manjem iznosu od godišnjih 168 K.

Slušatelji ljekarstva donijeti će vlastnopodpisani, a kad bi bili malodobni, od svog zakonitog zastupstva odobrenu i supodpisanu obvezu, da će u slučaju ujedinjenja štipendija nakon postignuća doktorske diplome najmanje 5 godina liječiti u seoskim občinama Istre ili da će u protivnom slučaju potpuno povratiti primljene štipendijske iznose.

Natjecatelji na ovaj štipendij prikazati će svoje molbenice c. kr. namjestničtvu u Trstu do 31. oktobra 1912. te ih obskrbiti krštenicom, svjedočbom o cieplјenju i o siromaštvu, svjedočbom pripadnosti u jednoj občini istarske kopnine, školskim svjedočbama dvaju zadnjih polugodišta kao i potvrdom predpostavljenog deknnata glede zasluženja štipendija sa strane natjecatelja.

Četrdesetgodišnjica književnoga rada. Dne 15 augusta navršilo se četrdeset godina, odkad profesor učiteljske škole u Zagrebu g. Dragutin Hire svojim krasnim perom i umom kao marna pčelica sabire širom naše cijele domovine gdjegod obitavaju Hrvati ljepote i krasote njezine u knjige, koje tad dariva narodu da iz njih uči poznavati krajeve u kojima živu njegova braća. Taj marljivi nastavnik i prosvjetitelj nije zaboravio u svom ogromnom radu ni naše uže domovine Istre, te žalec što se nemožemo radi malog prostora po zasluzi osvrnuti na uman i zamjeran književni rad tog riedkog hrvatskog spisatelja, zabilježit ćemo barem nekoliko o radu jubilarca, u koliko se tiče naše Istre.

Službujuć u Bakru prošao je profesor Hire cielu zapadnu Istru i opisao je god. 1891. uz slike u svom djelu „Hrvatsko primorje“ (Opatija i okoliš. Ika i Lovran. Na tjemenici Vele Učke. Biser-zrno stare Liburnije [Kastav]. Str. 1.—32.). Godine 1886. štampao je u „Narodnim Novinama“ „Putne uspomene iz Primorja i sa otoka Krka“ u kojima je opisao Vrbnik i okolicu, Novu Bašku i Bašćansku Dragu, otok Košljun, grad Krk i svoj put iz Njivica na Rieku.

Godine 1903. i 1904. proputovao je otoke Krk, Cres, Lošinj, Susak i Unije i pribrao bogatu gradju za djelo „Kvarnerski otoci“, koje je sa slikama opremio za štampu, ali sve do sada nije našao nakladnika, koji bi mu djelo štampao. Ljetos prošao je ponovno Cres, Susak i Unije i ovo svoje djelo dopunio.

Jugoslavenska akademija štampa od svečara veliko znanstveno djelo „Revizija hrvatske flore„ u kojem obradjuje kritički biljke naše cvjetane, pa i one iz hrvatskih krajeva Istre i sa kvarnerskih otoka a „Floru otoka Cresa, Suska i Unija" štampati će ista Akademija do godine u posebnoj knjigi i onda će Kvarnerski otoci imati podpunu floru, floru Cresa napisanu „hrvatskim" jezikom, dok su flore od otoka Krka i Lošinja po Tomasiniju i prof. Haračiću, pisane talijanskim jezikom.

Do godine, bude li od Boga zdravlja, obaći će Dragutin Hirc u naučnu svrhu podporom spomenute akademije krajeve uz rieku Rašu i na tom putovanju boraviti dulje vremena.

Od jubilarca znamenit je politički članak „Naši jadi na kvarnerskim otocima", štampan u „Obzoru" g. 1893., u kojem opisuje živim bojama čuvenu i ustrajnu borbu protiv naših dušmana u Istri i po njezinim otocima, pa je u Malom Lošinju takovu borbu bolne duše i sam gledao.

Jubilarac proslavit će svoj 40 godišnji književni rad 17. travnja buduće godine na svoj 60 rodjendan, pa se nadamo, da će ga se prigodom te riedke slave sjetiti i siromašna Istra, koju ljubi svim žarom svoje rodoljubive duše.

Dobri Bog dao jubilarcu krepko zdravlje i mnogo još godina obilazio u naučnu svrhu našu Istru, njezine otoke, škole i školjiće.

Odpust iz vojničke službe. Svi vojnici, koji ove godine svršavaju vojničku službu, biti će odpušteni i stavljeni u pričuvu odmah iza svršenih vojnih vježba ili čim nastupe službu novaci. Po novom zakonu dobit će ove godine od svake regimente trajni dopust 32 čovjeka nakon dvogodišnje službe, ako se za to umoli, te se mora podučiti ta momčad, da će biti 1. aprila 1913. pozvani opet u službu.

Stanje vinograda u Istri. Profesor Portola u „Algemeine Weinzeitung" računa, da će se ove godine učiniti u Istri 450.000 hl vina, po prilici za 50.000 hl više od lani. Nu kako nam dolaze viesti sa raznih strana Istre, ako ostane ovako kako je sada, bit će toga i mnogo više. Kako ljetina vina u Istri kazuje ove godine dobro, pala je već znatno ciena istarskom lanjskom vinu, jer kmet treba prazne bačve za novo vino.

Stanje grožđja je dobro takodjer u Dalmaciji, Goriškom i Tirolu. U Hrvatskoj i Ugarskoj škodila je grožđju mnogo tuča i peronospora.

Gospodarski tečaj za mladiće. Poljodjeljski zavod u Poreču ili kako ono samo se nazivlje: „Istituto agrario Stazione sperimentale dell' Istria" — razaslalo je prošlih dana natječaj za primanje mladića u dvogodišnji poljodjeljski tečaj, što će se držati počam od 4. novembra o. god. u Poreču u svojoj školi sa konviktom. Primaju se osobito sinovi posjednika rodjeni i nastanjeni u Istri, koji uz to posjeduje nekakvo već poljodjelsko umjeće i znanje. Zahtjeva se dalje od mladića, da je dobrim uspjehom svršio pučku školu. Godišnja taksa iznosi K 300. Ali da zemaljski odbor olahkoti polazak ove škole i neimućnicima, razpisuje i podjeljuje nagrade od K 300 i 150. Prednost nagrade imati će onaj, koji bude pružio najbolje jamstvo, da će se baviti i nadalje gospodarstvom na svojem posjedu. — Molbe do 30. septembra.

Ovoliko vadimo iz proglasa ravnateljstva zavoda za ravnanje našim mladićima, koji bi željeli na rečeni tečaj. Istina, proglas šuti glede naukovnog jezika škole, šuti o znanju jezika, ali mi znamo, da gospoda talijanska u Poreču razumjevaju samo naravnim, da je tu sve talijansko i da tako mora ostati. No buduć taj zavod uzdržava čitava Istra, dakle Hrvati i Slovenci, buduć „juntine" podpore jesu takodjer žuljevi i našega naroda, bilo bi dakle pravo da se primaju u zavod i sinovi hrvatsko-slovenskih roditelja budu podučavani u njihovom materinskom jeziku. Deder neka naši mladići kumoliti za primitak u zavod, te glede tične podpore, da vidimo, kakve će sreće.

Franina i Jurina.

Jur. Frane, ča je istina, da je u Matera[?] zabranila umagijska podestarija [?] zid okoli škole?

Fr. Ma kad si i ti to oserval, ja ću i pravu istinu reći, da ona liberalna umagijska podestarija bi se htela [?] preveć pokazat ljudima, da ima [?] forcu, a to svaki slep vidi. Kompanjon moj, to ne inporta nič, ako oni [?] imaju tu forcu, ma će prit vrime kad ćeju svu svoju forcu zgubit. Ma oni eskeplij, u Pazinu, Buzetu i drugdijer; pa ćeju onda naši ljudi [?] u rukama škare i sukno, s kojim će rezat po pravici, a onim ćeju liberalima oko za oko, zub za zub.

Jur. Ja ne razumem, zač ne puste liberali zidat zid okoli škole, pa ne bi bilo lepo i za školu, a još [?] za selo (vilaj), ma njima je lep [?] novi giardin u Umagu, ki plaćaju komunisti za njihov, a ne za sve divertiment, a sada bi hteli, da plaća onu fabriku pomidora. Oni liberali bi hteli, da budu još oni naši Materačani i Lovrečani, a i drugi, sem i skovace njihove, ma je prošlo vreme, kad ne ćemo već pustit, oni Talijani liberali, po jeziku, a po krvi, delaju ča ćeju.

Fr. Kompare moj, a ča nisi ti još [?] čul od te?

Jur. Forsi pensas o Milovićevoj [?] kući u svetoj Luciji blizu Portor kadi će se na 15. otvorit druž. slovinska škola.

Fr. To je već stara stvar, Jure moj, toj kući zna cela Istrija, jer [?] jurnale.

Jur. A, aľ sad znam, ča se je dogodil Lovrečici, kad su došli ona dva podestarije sa žandarmom, ki su mali delo samo za pol ure. Ma bili jadni, ča im je bila kurta ferntiva. Frane, povej mi, ki gradi [?] lepu, malu kuću pred talijansk školom?

Fr. Ča nisi čul, da su oni liberali pensa da će to bit hrvatska škola, a [?] tamo, manuvali zidaju Vizintin kuću.

Jur. Pa da se nebi čovek nasmel s talijanskim liberalima, ki su [?] fermat delo za hrvatsku škol kad tamo, su fermali Vizintin kuću. Ha, ha, ha.

•

Fr. Lovranski izdajica se je još jedan ponesnažil.

Jur. A kada zlodeja?

Fr. Va trščanskem „Abreiće".

Jur. Je mu se pak ča travinjalo?

Fr. Oprali su ga bez sapuna.

Jur. Pak?

Fr. A niš, zač ima na lice kožitu debelu kako i elefant.

Jur. Nebore ni on za niš školan svojega meštra.

Fr. Samo da ne fini i on mej munjenimi.

Jur. Ta vrag mu nespi.

Listnica uredničtva.

Gosp. F. R. u P. Prigovor, da smo obširno izvjestili o sastanku *„Istarske liberalne omladine“*, dočim da smo na konac samo spomenuli sastanak *„katoličkih akademika“*, ostavlja nas posve hladne.. O sastanku takozvane *„liberalne“* omladine priobćili smo neke vrsti poziv, priposlan nam i podpisan od „Nika“, dočim smo viest o takozvanim *„katoličkim akademicima“* priobćili po ljubljanskom „Slovencu“. Ako nas *„nekatolike“* ignoriraju *„katolički akademici“*, mi nismo krivi.

G. N. N. Volosko. Čitali smo izvještaj u „R. N. L.“ odmah iza sastanka, te nam se neće pogrievati tudje „kiselo zelje“. Oprostite, stari smo, pak nije čudo, što bolujemo na *„političkom reumatizmu“*. Sretne li Istre, kad stupi na kormilo današnja *„katolička i liberalna“* omladina!!

Listnica uprave.

Gosp. X. Y. u P. Nebavimo se *„ženitbenom trgovinom“*, koje ne pozna do sada — hvala Bogu — naš narod i koja je proti njegovoj vjerskoj ćudi. Na sajmu se nudja, kupuje i prodaje marva i dr. Takovih su ponuda i poziva puni židovsko-liberalni listovi (Il Piccolo itd.) pa ako hoćete krasnu, bogatu, plemenitu — uzornu suprugu i obratno, obratite se tamo. Inače da ste nam zdravo!

Št. 1330.

Razpis dražbe.

Občina Jelšane, političen okraj Volosko, Istra, razpisuje zgradbo Vodovoda v Jelšanah, ki je na 23.000 K proračunjena.

Ponudbe so vložiti najkasneje do 12. septembra t. l. pri občinskem uredu v Jelšanah in sicer je položiti varščina 10 po sto od proračunjene vsote.

Tega dne ob 11. uri predpoldne se odprejo ponudbe. Načrt in stroškovnik ležijo na ogled v občinski pisarni. Občina si obdrži popolnoma prosto izbiro ponudb in razpise eventualno ponovno dražbo.

Županstvo Jelšane
dne 22. augusta 1912.
Župan: I. Valenčić.

--- Svoj k svome! ---

IZAK MOGOROVIĆ

kovački majstor u Pazinu,

preporučuje se ovime cienjenom občinstvu za sve kovačke, kolarske i bravarske radnje, kao što i za izradnju vrlo praktičnoga novoizumljenoga

stroja za gnječenje maslina.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto občinskog **liječnika**, zdravstvenog okruga Roč Buzet sa sjedištem u Roču i to na temelju pokrajinskog zakona od 12. kolovoza 1907., br. 30.

Sa otom službom skopčana je godišnja plaća od K 3.800 (tri tisuće osam sto K) za liječenje siromaha, držanje farmaceutičkog ormara, osim toga zaslužiti će liječenjem nesiromaka, cijepljenjem kozica, prigodom sudbenih komisija i epidemija.

Natjecatelji moraju biti austrijski državljani i osposobljeni za vršenje liječničke službe i poznavati jedan od slavenskih jezika i po mogućnosti talijanski.

Molbe se imadu upraviti na predsjedničtvo zdravstvenog okružja Roč-Buzet u Lanišću.

Zdravstveno okružje združenih občina
Roč-Buzet:
Lanišće, dne 27. juna 1912.
Predsjednik: Buždan v. r.

Broj 3262.

Razpis natječaja!

Razpisuje se ovime natječaj na sistemi zirano mjesto občinskog kanceliste sa godišnjom plaćom od K 1440 i sa kvinkvenijem od K 150, plativih antecipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičkog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12. augusta 1907., br. 42. l. z. z.

Natjecatelji imadu doprinesti dokaze, da su austrijski državljani, da su prekoračili 20. godinu starosti, da su dobra ponašanja te da su — nisu li u svojstvu občinskog činovnika jurve drugdje namješteni — sa dobrim uspjehom prakticirali barem tri godine u jednom občinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne vlasti ili kod c. kr. bilježnika ili kod odvjetnika. Tko od natjecatelja znade uz hrvatski takodjer talijanski jezik, imati će prednost.

Molbe imadu se podnesti podpisanomu do 1. septembra 1912. inclusive.

Glavarstvo občine:
Pazin, dne 12. augusta 1912.
L. S. Glavar: dr. Š. Kurelić v. r.

Kolarska, kovačka i podkivačka radionica

Franjo Hajdaš, Pula

ulica Ercole br. 51.

Izradjuje nova kola svake vrsti provadja popravke, kovačnica prvoda reda, ispitani podkivač obavlja vješto i točno sve u tu struku spadajuće poslove.

Sasma novo uredjena, tek otvorena i obskrbljena najmodernijim spravama.

Broj 3264.

Razpis natječaja!

Razpisuje se ovime natječaj na sistemizirano mjesto občinskog redara sa godišnjom plaćom od K 1000, sa kvinkvenijem od K 100 i sa obućninom od K 80, plativih antecipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičkog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12. augusta 1907., br. 42 l. z. z.

Natjecatelji imadu podnesti dokaze, da su austrijski državljani, da nisu prekoračili 35. godinu starosti, da su zdravi i jaki, da su dobra glasa i ponašanja te da znadu čitati i pisati hrvatski i po mogućnosti talijanski. Prednost imadu oni natjecatelji, koji služe ili su služili u takovom svojstvu ili u svojstvu c. k. žandara.

Molbe treba podnesti podpisanomu do 1. septembra 1912. inclusive.

Glavarstvo občine:
Pazin dne 12. augusta 1912.
L. S. Glavar: dr. Š. Kurelić.

Br. 1144.

Oglas.

Daje se ovime do općega znanja, da će se u četvrtak dne 12. septembra 1912. od 10 do 12 sati prije podne obdržavati u občinskom uredu u Boljunu usmena javna dražba glede zakupa gradnje nove školske zgrade na Učki, porezna občina Vranja, polag nacrta.

Isklična cijena jest kruna 18.500.

Svaki nudioc imade prije početka dražbe položiti jamčevine od 5 po sto od izklične cijene, koju dostulac imade na 10 po sto od zakupne svote u ime jamčevine doplatiti.

Uvjeti dražbe kao što nacrt i troškovnik mogu se pregledati kod podpisanoga glavarstva za vrijeme uredovnih sati.

Občinsko glavarstvo
Boljun, dne 22. augusta 1912.
Občinski glavar:
Illašić v. r.

U korist Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

U korist učiteljskog družtva u Istri.

„Prvo Češko“ u Pragi

sveopće dioničko društvo za osiguranje života.

Uplaćena glavnica K 2,000.000.

Ovo slavensko društvo osigurava po najnižim cienama na sve moguce kombinacije te jamči, da se premije ne povise uvjeti ne promjene, dapače na zahtjev kod osiguranja ukamaćuje po 3 po sto već uplaćane obroke — dakle istim kamatnjakom kao poštanska štedionica, preuzima i zamjenjuje takodjer police drugih osigu ravajućih društava bez ikakovih troškova.

Na police ovoga društva može se na predbilježbu na placu dobiti zajam, o čemu daje točnija razjašnjenja podpisani.

Ovo narodno društvo biljeguje sve svoje spise narodnim biljezima, izplaćuje od svakog novog osiguranika već utanačene postotke učiteljskom društvu u Istri i dava iz čistog dobitka znatne podpore Družbi sv. Cirila i Metoda u Istri

Svoj k svome!

Vladimir Rekar, abit.
Pula, Stankovićeva ulica br. 15.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća a K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Primili smo u komisiju od
dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i druguda.

Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula

ulica Giulia br. 1.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv šteta od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica K 800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41
Isplaćene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri nameštenju se uz vrlo povoljne uvjete.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Iznajmljuje se više stanova od jedne sobe, sobice, kuhinje, voda i plin u kući, parketi u sobama, nova kuća, kraj hrvatske škole na Kastanjeru, ulica Leme br. 9.

Olovke glasoviti budjejovački proizvod tucet 40 h. Na malo ca. 80—96 helera. Trgovci zasluže 50%. Uzorki: 30 tuceta na izbor, cedrovina, 6-uglasti, također crnilaste olovke K 12. Dobije se kod Adolf Weber, Budějovice (Češka) br. 143.

Škrinje (kišto) prodaju se u tiskari Laginja i dr., Pula, ulica Giulia 1.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Laginja i drug. u Puli**
ulica Giulia 1.
uz cienu od 2 do 10 para.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Petrove kapljice.
Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljaju u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prekasan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i zimzea.
Sastavljen je od samih svježih sokova, bilja i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.
Cijena 1 Bočici je 80 fir., u bočica sviji 2 kruna, za bočice stoje je K franko pošta.
Dobivaju se samo k ljekarni
I. pl. Petra
FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA
LAGINJA i DR.
ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za
tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.
Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi
tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

POZOR RODOLJUBI!
ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::
„PRIMORKA“
PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. Kod većih naručbi znatan popust. ---
Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**
Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.
Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznjeno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confifoljska mast
sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa, odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dašla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana; 2 posude stoje K 3.60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu Čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

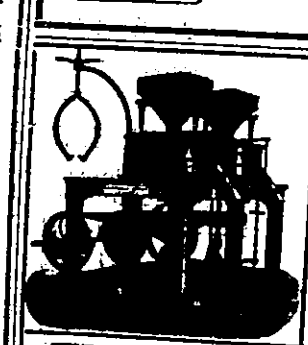

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,
uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.
Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.
Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od
tehničke poslovnice
EMANUEL I OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolò 12b.
Dobivaju se podpune spreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.
Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko
parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.
Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red
vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	„	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne / prije podne		po podne / po podne
10.15 / 7.35	RIJEKA	5.— / 5.—
10.50 / 8.10	Opatija	4.25 / 4.25
11.— / 8.20	„	4.15 / 4.15
12.20 / 9.40	Bell	2.55 / 2.55
12.30 / 9.50	„	2.45 / 2.45
1.20 / 10.40	Merag	1.55 / 1.55
1.30 / 10.50	„	1.45 / 1.45
2.10 / 11.30	Krk	1.05 / 1.05
2.20 / 11.40	„	12.55 / 12.55
po podne / po podne		prije podne / prije podne
—.— / 1.40	Baškanova	11.25 / 11.25
—.— / 1.20	„	11.15 / 11.20
—.— / 2.30	Lopar	10.10 / —.—
—.— / 2.40	„	10.05 / —.—
4.20 / 3.40	Rab	9.25 / 9.05
4.30 / 4.—	„	9.— / 9.—
4.55 / 4.25	Lun	8.35 / 8.35
5.— / 4.30	„	8.30 / 8.30
6.10 / 5.40	Veli Lošinj	7.20 / 7.20
6.20 / 5.50	„	7.10 / 7.10
6.30 / 6.—	Mali Lošinj*)	7.— / 7.—
6.40 / 6.10	„	6.50 / 6.50
7.30 / 7.—	NEREZINE	6.— / 6.—

*) Luka Sv. Martin.
Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	RIJEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	8.20

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak, Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	4.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	dol.	Silo	odl.	3.30
5.40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.
Svaki utorak
6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2·45 po p.
pr. p. dol. Rieka 8.51 odl. 12·45 po p.

Drugo izdanje!

Broj 36. Pula, u četvrtak dne 5. septembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužnje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. **Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.**

Hrvati i Slovenci Istre!

Sazivljite svuda javne pučke skupštine za hrvatsko-slovensku porotu u Istri, da se jednom i nama počne suditi u našem narodnom jeziku.

Još o sudbenim prilikama u Istri.

Ako sudbeno poslovanje kod porote u Rovinju stoji za naš narod i jezik onako, kako je bilo prikazano u zadnjem i predzadnjem uvodnom članku „Naše Sloge", t. j. na protupravnom, nenaravnom i upravo protuzakonitom temelju uslied porotnika nepoznavajućih jezika narodnoga i dosljednog sudjelovanja tumača, to nam kod razprava na okružnom kao redovitom sudu, gdjeno vrše sudbenost izučeni zvanični sudci, nije ni za vlas bolje, donekle pače još gore. Ovdje se ne rabi tumača, ali poznato nam je, da se obavljaju razprave sa izključivo hrv. obtuženicima i svjedocima uz sudjelovanje takovih sudaca, koji ne razume ništa hrvatski odnosno slovenski. U ovo zadnje vrieme pak, od par godina ovamo, bili su imenovani za ovaj okružni sud četvorica kotarskih sudaca talijanske narodnosti, od kojih dvojica su imali prilike, da u svojoj dosadašnjoj djelatnosti dosta čuju a ništa ne nauče hrvatski, treći bje premješten u Rovinj jer je čak na pretežno talijanskom sudu bio nesposoban a četvrtog poslaše ovamo iz Furlanije, gdje nije nikada ili vrlo riedko, čuo štogod slovenskoga govora. I ovakvi sudci kroje pravdu našemu narodu, a da njim ljudski ponos te pravnički udešena duševnost ne prišapnu, da je to nješto nedozvoljena, nenaravna, grozna! Slaba njim može biti utjeha od toga, što su ih stariji preporučili za imenovanje ili premještenje makar uz neistinitu potvrdu, da poznadu zemaljske jezike, jer dok će i ovi predpostavljeni odgovarati za ovakove čine pred Bogom, savješću svojom, a valjda i pred svojim višim gospodarima, to se ne može niti smije poštediti ove sudce najopravdanijim prikorom, da sude površno i bez svakog shvaćanja, od čega do nepravednosti je tek kratak, vrlo kratak korak. Niti pó zamjere, kad bi barem nastojali, da si prisvoje toliko znanja narodnog jezika e da ga mogu dobro razumjeti i korektno nješto govoriti.

Ali znadu si — lije — pomoći, i to toliko ovi mladji, koliko drugi zreliji, pa i odmakliji u službovanju. Imade naime Bogu hvala i našeg podmladka za sudbenu struku kod tribunala u Rovinju, a to jesu praktikanti i prislušnici, koji znadu oba jezika (dakako uz njemački). Ovih se poslužuju te ih izkorišćuju najizdašnije komodna gospoda sudci, kad se radi o tomu, da sud odpravi kakav spis u hrvatskom jeziku. Misle li ovakovi sudci, da su pravni vježbenici i auskultanti dodieljeni sudu samo u svrhu prevadjanja njihovih koncepta i paradiranja njihovih sudskih podpisa na službenim odlukama ili u svrhu, da razterete svoje drugove talijanske narodnosti? U tom obziru mora se iztaknuti, da ovaj naš podmladak zbog nepoznavanja hrvatskog jezika od strane talijanskih praktikanata biva u takvoj mjeri i na takav način izrabljen, da ne može odahnuti, nema vremena za svoju strukovnu naobrazbu te ovi marljivi i vriedni mladići postanu prerane žrtve svojega čustva dužnosti i napornog rada. A sve to na slavu i diku udobnih sudaca te na hvastanje mladjarije talijanske svojim umišljenim superioritetom, koji valjda sastoji u tomu, što nisu kadri sudjelovati niti kod jedne razprave bilo kaznene, bilo civilne, u kojoj ulazi samo jedan svjedok, koji govori lih hrvatski. Da se rád ovih naših budućih sudaca okruni doličnom krunom, trebalo bi još jedno, da se ih postavi na mjesto razpravnih predsjednika, pa da vode oni hrvatske razprave. Što se sve mora čuti u jezikovnom pogledu kod rovinjskog suda, spadalo bi doista u najhumorističniji list na veliko veselje smieha željne publike, velim na veselje čitateljstva — kad se nebi radilo kod toga za životne interese naroda, za njegovu čast, slobodu, imetak, gdje ozbiljnost, pristojnost i triezmenost moraju da suzdržljivo i nepomućeno vladaju. Imali smo više puta prilike ili neposredno slušati ili čuti pripovjedanje po drugih, kako se razpravlja sa hrvatskim strankama. A ma ono nije ni hrvatski, ni talijanski, nije književni jezik a niti narječje, ono je kaos, mikstum kompozitum, makaronština kakve se ne čuje gotovo na nijednom sudu na krugli zemaljskoj — izim dakako kod ostalih kotarskih sudova u Istri. Ovo ti je takovo mrcvarenje jezika hrvatskoga, takovo pospredavanje s njim i bagatelizi-ranje, da bi i najhladnokrvniji čovjek planuo svetim gnjevom i doviknuo takovom službeniku: makni se, pusti posao, ne sramoti sebe i ne vriedjaj naroda i amanet mu, jezik otaca mu i djedova, kad ti nije ništa zakrivio, nego to, što mora podnositi takovu nepodbštinu u Istri, u punom dvadesetom vieku.

Lako našim suzemljacima drugog jezika dičiti se čistoćom — u ostalom u mnogomu sumnjivom — svojeg jezika, kad njim ga javni službenici nisu nikada kvarili, ni oni pod „serenissimom" niti oni pod „kraljevinskom" ili „gospoštijskom" upravom. Ali ne manje ponosni možemo da budemo mi Hrvati i Slovenci Istre, koji smo ipak sačuvali jezik razmjerno čist uzprkos nečuvenom kvarenju istoga kroz stoljeća po uredima, po školama, po mnogim institucijama u pokrajini, po upraviteljima zemlje i po raznim drugim čimbenicima, koji svi skupa neodoljivom nuždom prilika — ali uviek nepravedno i ne naravno — urivavahu tuđnom kmetu jezik talijanski a po gdje gdje i njemački. Neuspješe vjekovni nasrtaji ni zlorabljenje u neznanju tumarajućeg naroda oteti mu jezika, pa neće toga polučiti niti moderni njegovi krojitelji pravde sa svojim narivavanjem talijanštine i predpostavljanje hrvatskom jeziku gdje i kako samo mogu.

Najprva briga ovakovih sudaca je, da čim naš čovjek počme hrvatski govoriti, da ga upitaju upadno, neznade li talijanski. I kad čovjek nješto od neukosti a nješto od straha, e će mu sudci Talijani biti manje blagohotniji, ako govori u svojem a ne u njihovom jeziku, bekne kakovu nezgrapnu izreku talijanski — tada mu se polaska, da znade dobro govoriti, pa hajde onda napried on takovom talijanštinom, da pravi Talijan bi se stidio i bi ga zamolio da šuti, ali sudac ima tako fin ukus i otvrdnuti ušni bubnjić, da sluša i podnaša mirno ovakovo mrcvarenje Danteovog jezika. I tako vidimo, da ako sudac ne izvrgava ruglu hrvatski jezik, čini ovoliko stranka sa talijanskim jezikom, samo što se njoj ne more zamjeriti, jer je prisiljena i neuka.

Svakako to je ponižujuća metoda i mi odlučno prosvjedujemo proti njoj i zahtjevamo, da se imenuju samo takovi sudci, koji dobro poznaju oba pokrajinska jezika. Nije bo stranka za činovnika već je on za stranku, za narod, za občinstvo, koje je u Istri pomiešano i svakako većim dielom slavensko. Čim stranka dodje pred javnog službenika te progovori hrvatski on ne može biti u dvojbi, koje li je narodnosti dotičnik, kako hoće i voli govoriti za razložiti točno i temeljito svoje stvari. Sliedi naravni zaključak, da sve što činovnik nakon toga poduzme za sklonuti stranku, da drugače govori je — nasilje. Prosvjedujemo i proti tomu, da se hrvatski i slovenski jezik porugljivo zove „po našu" i takav naziv umeće u usta našim ljudma. Znamo da Talijanima smrdi riječ hrvatski ili slovenski, ali diete se mora zvati pravim imenom a podnipošto nepravim i regbi samo za gušenje nacionalne sviesti proračunano rabljenim izrazom „ćemo predikat po našu". Kako u svakoj oblasti tako i u sudbenoj leži bez dvojbe tendencija, da se i uzgojno djeluje na puk, a ne obratno, kako to vole činiti naši sudci drugog jezika.

Ovdje opisano stanje u jezikovnom pogledu kod rovinjskog okružnog i kotarskog suda traje takorekuć od vajkada sa iznimkom za neko doba od nekoliko godina, kad pod drugimi upraviteljі ovog jedinog istarskog sudbenog okrutja bivahu imenovani činovnici sa poznavanjem talijanskog i hrvatsko-slovenskog jezika.

Zaplijenjeno!

Zaplijenjeno!

Ako danas ide naš čovjek bilo u kancelarije, bilo na gruntovni ured, bilo k sudcem civilnim ili penalnim, to ne nadje — izim po jednog slugu ili činovnika — nikoga, koji bi znali s njime govoriti, o pismenom sastavku njegove molbe nema dakako ni govora. Svako izpražnjeno mjesto biva pokrito Talijanom. Ako se podieli kakovo pisarničko mjesto podredjene vrsti kakovom našem mladiću, to se ga najprvom prilikom odpravi drugamo, da nebi svojom prisutnošću pokvario zrak ili smetao u slobodi, što li, dobro i stalno namještanoj talijanskoj družini. U ovo zadnje doba popunila su se izpražnjena odnosno na novo kreirana tri pisarska mjesta sa trima osobama iz Rovinja, koje ne znadu ni slova hrvatski ili slovenski, sa trima djevojkama, od kojih su dviema otac odnosno brat već stalno i dugo namješteni u tribunalnoj službi. Izgleda doista kao da okružni sud ima postati zaklonište i obskrbovalište stanovitim obiteljima. Ni tomu nebi bilo toliko zamjere kad bi dotične frajlice bile u svakom pogledu usposobljene i kad nebi koja od njih bila izpodrinula dobru mladju silu našeg jezika.

(Sliedi.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Otvorenje novih hrvatskih škola u Puli. Izim već postojećih hrvatskih škola u Šijani i iza Narodnog Doma otvaraju se u Puli početkom ove školske godine još dvie nove hrvatske škole i to na Kastanjeru i u Verudi. Time je zaslužna Družba sv. Cirila i Metoda za Istru ponovno zasvjedočila našemu narodu u Puli svoju veliku naklonost za prosvjetu i na

predak našeg pomladka na ovoj izloženoj točki, gdje su naši narodni neprijatelji poduzeli sva sredstva protuzakonita i nemoralna, da našu djecu otudje svojim roditeljima, rodu i jeziku.

Zato veže sveta dužnost slavenske roditelje, da svoju djecu upišu u hrvatske škole, da tako time izkažu Družbi svoju zahvalnost za brigu i mar oko uzgoja i napredka naše djece, kao takodjer da pokažu našim ljutim neprijateljima, da nije naš narod obuzela mlitavost i mrtvilo, da još u našim žilama teče slavenska krv i živi ponos, koji čini čovjeka čovjekom. Ponajpače pak dužni su slavenski roditelji upisati svoju djecu u hrvatske škole i radi same djece, da ih ova kasnije, kad bi bila uzgojena u tudjinskim školama, ne bude prokinjala i izrugavala se svemu što mora da je svakom čovjeku najsvetije, a to je jezik i rod.

Taj neoprostivi grieh ne smiju slavenski roditelji svaliti na svoju dušu, jer upisav svoju djecu u tudju školu, time odbace od sebe svoj porod i navuku na sebe prezir i prokletstvo svih poštenih ljudi. Svaki pošten Slaven mora sa svojom djecom govoriti svagdje svojim narodnim jezikom i svoju djecu upisati u narodne škole. Isprike nema tu više nikakove: otvorenjem novih škola na Kastanjeru i Verudi, providjeno je dovoljno, da mogu roditelji lahko upisati i šiljati svoju djecu u jednu od spomenutih narodnih škola; kukavica i najveći injorant je svaki Slaven u Puli, koji svoju dječicu šalje u tudjinske pučke škole a ne u svoje narodne.

Razprava proti našemu uredniku urečena pred porotom u Rovinju za jučer dne 4. t. mj. bila je odgodjena za drugo porotno zasjedanje.

Roditeljima na znanje. Svršetak je praznika pri koncu, pak će pri našoj družbinoj školi u Šijani početi upisivanje već u ponedjeljak 9. o. mj. te će trajati cijelu sedmicu od 8 do 11 i od 3 do 5. Roditelji neka učine tom prigodom svoju svetu dužnost i nek upišu svu svoju djecu od 6 godina napried samo u hrvatske škole. Ta i „Giornaletto" piše često, kako je dužnost roditelja pobrinuti se, da im djeca primu početne nauke u slatkom materinjskom jeziku. Nikakva isprika neće opravdati izdajničtvo onog našeg nesretnika, koji upiše koje dijete u nehrvatsku školu, pak ćemo od sada voditi strogu kontrolu nad tim mlitavcima i dati u javnost njihova imena. Poznati su nam već mnogi, koji se hvale svojim tuboznjim rodoljubljem, a svoju djecu ili svu ili djelomično šalju vuku u usta, da im kasnije, kad se već napiju one otrovne tudjinske kulture više: „mostri de schavi".

Nek svatko zapamti, da se svima oprašta, samo ne izdajici svog roda i jezika. Dakle, svi naši nek pohrle, da svoju djecu predadu u ruke onima, koji će uz ostalo, ulit u ona mladjahna srca ljubav do svog milog naroda. Tudje štujmo, ali svoje ljubimo, pak će nam biti bolje.

Našoj inteligenciji i društvima preporučamo, da upute neuke na tu svoju dužnost, jer je već doba da spoznamo sami sebe, te da i mi poput drugih naroda svakom prigodom izkažemo čistu ljubav do svojeg milog jezika. Majka naša „Družba" se dostatno brine, da ispuni onu prazninu, koju nam nanaša tudja zloba i neprijateljska oblast, pak joj pokažimo našu zahvalnost bar time, da uzljubimo onaj jezik, za koji su naši pradjedovi prolivali svoju junačku krv. Da vidimo dakle tko je naš!

Pritužba na krčmare i mesare. Občinstvo — osobito u gradovima — tuži se na krčmare i na mesare, koji drže cijene vinu, dočim mesu, uvjek jednako visoke, premda je cijena vinu i mesu na debelo prilično pala.

Oblasti bi morale pozvati krčmare i mesare, da snize cienu svojim proizvodima, jer nije pravedno, da radi njih trpe konsumenti i to ponajviše srednji i niži slojevi stanovništva.

„Patriotičan" učitelj. Prekjučer je zatvoren talijanski učitelj pučkih škola Fontanive iz Pule, jer je vikao „viva Tripolis", „Austria — can".

Sada će taj „ottimo patriota" razmišljati u austrijskom zatvoru o junačtvima talijanskog oružja u Tripolitaniji, dok mu se ne ohlade usijani moždjani.

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja. Da počaste uspomenu pok. B. U. Capponi, pomorskog kapetana i posjednika, sakupiše štovatelji i prijatelji pokojnika za družbu K 50, koje darovaše gg.: Ambroz vit. Haračić K 20, po K 5 dr. Klem. Kv. Bonefačić, kan. dekan i Josip Picinić, magr. pharm., po 3 K Danijel Nikolić, trgovac i posjednik, po 2 K Marijan Vela, posjednik, po 1 K pop Ante Pilepić, pop Ivo Žic, pop Franjo Krivičić, gdjica Betty Markus, učiteljica, I. C. Kožulić, agent, A. A. Martinolić, posjednik, S. Stuparić, posjednik, Josip Vidulić, posjednik, Ivan Darpić, trgovac, Martin Juriša, podčastnik c. i kr. ratne mornarice u m., gdjica Dinka Rade, učiteljica, Franjo Skopinić, učitelj, M. Martinolić, pom. kapetan i Šime Picinić, bogoslov, po 50 para Vicko Magašić, trgovac i N. N. et Comp.

Krčki kotar:

Iz Krka.

Latinska vulgo alkoholična kultura. Pitamo našega c. kr. kot. upravitelja, da li je upoznao s kojim i kakvim je on ljudima u savezu, u kakovu je bandu upao? Zar se još neće opametit i ovoj alkoholičko delirskoj kulturi već jednom na rep stati? Dali on još uviek misli, da ima samo s talijanskim življem posla. Zar se nije osvjedočio prilikom novačenja, da je ovaj kotar čisto hrvatski osim nekoliko dotepenaca i odroda (n. pr. Caftanich). Očevidac bio je i sam, gledajući onu krsnu mladež, gdje dolazi na nabor (novačenje) pod svojom zastavom (trobojnicom) — ono oduševljenje mladeži, one odvažne rieči barjaktara: „prije će se dati sabljom posići, nego skinuti svoju zastavu". (Tako je odrapio blazinanom birokratu vrbničanin mladić Petar Volarić Jerkov.) Silno mu zamjeramo, što se onako kukavno ponesao, za ugodit nekolicini, ogrišio se o pravu Hrvata glede prava nošenja hrvatske zastave.

Zar on ne zna, da je hrvatska zastava dozvoljena u Austriji? Zar nije naš car ujedno i kralj hrvatski? Zar nisu Hrvati pod ovom zastavom vojevali i krv proljevali za svojega cara i kralja? A on zabranjuje nošenje ove zastave i što još gore konfiscirati je. Ako se on pobojao izgreda, onda je mogao ostati ondje, odkle je došao. Ne trebamo mi takovih ljudi, koji kojeć se da ne dodje do izgreda, krše sveta prava drugih. Ovo mu ne ćemo tako lako oprostit.

Za svoja prava se mi ne bojimo ni bajuneta, pa ni naloga c. kr. kot. komisara odnosno upravitelja.

Sad se mogao barem osvjedočit, da nisu Hrvati oni, koji bune, već Talijani njegovi štićenici. Čast njemu i njima, mogu se ponosit svojim barbarstvom, što ga učiniše prilikom novačenja. Ova barbarska rulja pokazala je i činom, što ona može, navaljujuć kao gusari iz zasjede kamenjem na vrbansku mladež, koja se vraćala pod svojom zastavom svojim kućama.

Ovdje se može zahtjelit samosvjesti i ponosu hrvatske mladeži, da nije došlo do krvi i tamnice. Ovakva šta ne bi mogao nitko drugi učinit doli talijanske krčke fukare, koja će medjutim ovo skupo platit. Promisliv sve dobro, a osobito na posljedice, koje se mogu zbiti u buduće pri naboru (kod stavnje), pa opet, da nebude naša mladež više inzultirana, obraćam se živim pozivom na sve naše občine, da energično zatraže, da se stavnja (nabor, leva) ne drži više u gradu Krku, nego u kojem drugom mjestu otoka. Zahtjevajte premještenje i drugih oblasti. Mi moramo nastojat uništit ih materijalno, jer osim desetorice živu svi jedino s Hrvatima. Zar da mi uzdržavamo one, koji nas inzultiraju i koji nas nazivlju „schiavi"? Ne, ovome mora biti već jednom kraj. Tjerajte ih, ako se koji medju vama nalazi, neka ide medju svoje ljude, a ne, da s vašim novcem uzdržavan insultira na Vas i na Vašu mladež. Tjerajte s toga ovu gamad.

Čuo sam, da ima u Baški jedan od ovdašnjih kolovodja trgovinu, koja da mu ide dobro; pitam vas ja: „Vi Bašćani, da uzdržavate jednog od glavnih protivnika Hrvata, ne, izolirajte ga, podstrižite mu krila, ne kupujte u njegovu dućanu. Poslužite se onom lozinkom: Svoj k svome. Ne kupujte, t. j. ne dolazite više nitko u ovaj grad i ovim ćemo načinom najbrže utući ove gladne i alkoholične kaligere i kočijaše. Proći će im onda želja za izazivat, jer će biti željni i komad kruha.

Pokažimo, da smo Hrvati u svemu.

Voloski kotar:

Zabava pripomoćno-poučnog društva „Domoljub" u Rukavcu obdržavati će se u nedjelju dne 8 septembra na vrtu „Narodnog doma" u Mihotićima. Na bogatom programu nalazi se izmedju ostalih i jedna nova posve nepoznata u ovim stranama točka t. j. „potezanje konopa" (Pull the rope). Kod te igre kuša se naime jakost mišica, zašto je prijavljeno dvanaest čvrstih osoba. Kod zabave sudjeluje i Volosko-Opatijska glazba. Početak zabave u 4 sata. Ulaznina za muškarce 1 K za ženske 50 para. Pošto je čisti dobitak namienjen za nabavu jur naručene zastave, to se dobrovoljni prinosi primaju sa zahvalnošću.

Nepozvani odvjetnici. Iz voloskog kotara pišu nam: Čitam g. uredniče naše novine već ima više desetaka godina, ali vjerujte mi, da nisam do ovih dana znao, da obstoji u Istri nekakva liečnička komora. Za tu novost — premda star — doznao sam kako rekoh posliednjih dana. Čitao sam naime neku opomenu te komore na liečnike, koji bi se htjeli natjecati za mjesto liečnika bolestničke blagajne u Voloskom sa sjedištem u Matuljama. Stvar mi je bila nejasna, dok nisam doznao iz „R. N. L." o čemu se radi. Ima se naime popuniti mjesto liečnika rečene bolestničke blagajne — odio u Matuljama i mjesto drugog občinskog liečnika za občinu Kastav — sa sjedištem u Matoljama. To jedno i drugo mjesto kotio bi zasjesti neki tudjinac liečnik Niemac, koji se nalazi već par godina u onim stranama, radi kojega je otišao mirni i dobri liečnik dr. Reja iz Matulja i koji je pred godinu i nešto više razvio u javnim listovima sebi u prilog takovu reklamu, kakvu još za nijednog liečnika nismo čuli.

Sada su odkrivene želje i spletke toga gospodina u rečenom listu i to u jednom članku na prvom mjestu i otraga u priposlanom predsjednika kotarske bolestničke blagajne. Iz jednog i drugog doznati će ta slavna istarsko-talijanska liečnička komora u Puli, da bijaše slavno i svečano nasamarena.

Njesina opomena otvorila je oči i onima, koji nisu za sve te spletke do sada ništa znali. Nastojanje njezino — ako i neizravno — da bude imenovan njezin štićenik na jedno i drugo mjesto, ostati će bezuspješno. Kotarska bolestnička blagajna znade, zašto mu je odkazala službu a u občinskom zastupstvu u Kastvu nećete naći niti jednog čuka, koji bi glasovao za liečnika tudjinca Talijana ili Niemca, pa da je on i profesor liečničtva.

Gospoda od liečničke komore tjerala su dakle lisicu, pak su iztjerala vuka. I pravo im stoji!

† **Ivan Bačić-Viskovićin.** Dne 28. pr. mj. umro je starac Ivan Bačić, posjednik u Jurčićevoj u dobi od 76 god. Pokojnik bio je za Cuderovo i tabelarsko doba u Kastavštini jedan od onih junačkih obć. zastupnika i župana, koji su odhrvali se talijanskim napadajem na Kastavštinu i sačuvali rodnu občinu. Propatio je to doba dosta od zavedenog domaćeg pučanstva, koje je osobito u Jurčićevoj od narodnih protivnika nahuckano, prednjačilo ostalim pobunjenim smutljivcima. I kasnije doba bio je najstariji obć. zastupnik a prigodom različitih izbora, već od izbora pok. dra Vitezića god. 1873. biran je fiduciarom i čula se tom prigodom većkrat njegova muška rieč u osviešćivanju neukog naroda.

Njegovu smrt i zasluge spomenuli su obć. načelnik g. Jelušić i obć. zastupnik g. Jurčić u sjednici obć. zastupstva u Kastvu dne 27. pr. mj. i obć. zastupstvo priznav njegove zasluge za narod i občinu uskliknulo mu trokratni Slava.

Sprovodu istoga dana popodne prisustvovalo je mnogobrojno pučanstvo i obć. načelnik sa obć. zastupstvom, koje je radi toga prekinulo svoju sjednicu.

Njegovoj svojti izražamo duboku sućut a pokojniku kličemo: Lahka Ti bila domaća gruda, koju si toli žarko ljubio.

Hrv. Sokol u Kastvu prenio je svoju prvu javnu vježbu sa koncertom i plesom radi kišovita vremena od 1. t. mj. za slijedeću nedjelju dne 8. t. mj.

Na c. kr. učiteljištu u Kastvu počima upisivanje i prijava za ispite dne 13. septembra 1912. Prijamni i popravni ispiti držat će se dne 16. septembra t. g. Redovita će obuka započeti dne 18. septembra 1912.

Pazinski kotar:

Beram. U nedjelju dne 25. pr. mj. držao se u Bermu prvi istarski tabor omladinskih društava. Sa svih mjesta, gdje su osnovana oml. društva hrlila je množina mladića klobučićima na glavi, a zastavičaina na prsima na brežuljak, koji je bio okićen zelenilom i hrv. zastavama. Sakupljeni narod na brežuljku uputio se k obližnjoj zavjetnoj crkvici, gdje je prisustvovao kod sv. mise. Poslije mise slijedio je blagoslov barjaka omladinskog društva iz Berma. — Blagoslovio ga je ovdješnji župnik, koji je u kratkim crtama opisao znamenitost barjaka. Iza Blagoslova barjaka držalo se razne govore. Govorilo se o znamenitosti omladinskih društava, u kojima će se moći mladići svršivši pučke škol. dalje naobražavati, kako će jednom moći postati izvrsni gospodari, jer u tome danas narod puno ovisi, i kao takvi boriti se proti svojem neprijatelju Talijanu.

Govorilo se o našem „alem kamenu" naime o vjeri, koju valja da uzčuvamo u našem srcu, kao naši djedovi, ako hoćemo, da čudoredno živimo, onako, kako ona zahtjeva. Okolo pol 1 sata poslije podne krenula je povorka mladića i ostalih opet na beramski brežuljak, gdje se je narod razšitrio po kućama, da što založi. U 2 sata bio je blagoslov u novoj crkvi. Poslije blagoslova izvrsno su pjevali pod vedrim nebom beramski i tervižanski mladići po dvije pjesme, a osim toga zabavljali prisutne beramski mladići svojim tamburanjem i prestavljanjem šaljive igre. Takodjer i nekoji kastavski kandidati pre-

stavljali su drugu šaloigru: „Jedna odjeća na trojicu“, koju su izvrsno odigrali.

Čudnim okom promatrali su prisutni i slušali, kako mogu naši mladići, da ovako izvrsno pjevaju, tamburaju, a osim toga i predstavljaju.

Veselimo se, što naš istarski seljak ne će, da ostane uvijek na onom istom stepenu, već hoće, da napreduje kao ostali narodi. Oko 6 sati u veče otišli su prisutni svaki svojim putem kući, pjevajući narodne pjesme i vičući „Živili Hrvati“.

I tako je svršio prvi istarski tabor omladinskih družtava. Prisutnik.

Iz Plćna. Molimo slavno Uredničtvo, da izvoli tiskati ovo par redaka kao odgovor gosp. I. L., koji se tuži u ime više (?) siromašnih kmetova, da se je nepravedno podielilo ovdje kukuruz od državne podpore.

Gosp. I. L. imao se je najprije dobro informirati, pa bi bio saznao, da gornja državna podpora je bila odredjena samo za nabavu kukuruza, koji se imao podijeliti u smislu okružnice Gospodarske Sveze u Puli širom cijele Istre a ne samo u Pićnu i to nekojim besplatno, drugim uz polovicu a trećim uz četvrtinu sniženе cijene.

Podpisani odbor predložio je za podporu u smislu spomenute okružnice i na temelju poslanog mu popisa kuće-vlasnika od obć. Glavarstva u Pazinu po savjesti i uvidjavnosti što je pravednije mogao od najsiromašnijeg kmeta do bolje stojećih. Da je pako radi pogrešnog popisa kuće-vlastnika ili pomutnjom izostao još kakav siromašniji kmet, komu bi trebalo pomoći, to se nije hotimice učinilo, kako to hoće gosp. dopisnik da prikaže.

Odbor za podijeljivanje kukuruza od državne podpore.

Franina i Jurina.

Jur. Dobro jutro susede, kamp tako rano i tako brzo?

Fr. Grem pobrat pomidori, da skapulam sime.

Jur. Pa jos ni stajon za sime.

Fr. Ni jos ne, ma znas mene već pitaju dobrog simena.

Jur. A ki?

Fr. Znas ki? On Babau od Veje, ki je zel niki dan kampijuni od simena i pomidori. Pak mi je porucal, da su jako dobre, puno bolje od talijanskih i neka mu na svaki nacin prokuran puno dobrog simena.

Jur. A za koga vraga?

Fr. On ti je trgovac i kampiunista. Zel ti je niki dan kako znas kampijuni od naših pomidori va Veju i po celoj Veji ih je pokazival. Osobito njegovi prijatelji su bili puni veselja na lipu kvalitad, pak su ga prosili, da jim dobavi simena.

Jur. Ma Frane, ca ne bi bilo bolje, da ti njegovi prijatelji sami pridu po sime, pa bimo jim dobavili i simena i konzerve, makar i z jaji pomišane, da bude boljeg kolora, ho od prve roke roba je najbolja.

Fr. Imas pravo i ti, ja mu grem valje pisat, još do noći moreju i prit.

Jur. Pa ko pridu i drugi dan, ima robe, pa ćemo ih posluzit; roba je dobra.

Fr. Da, da, ko ne bude u mene dosta imaš i ti, neboj se, avizat ća ja tebe a i drugih.

Razne primorske viesti.

II. redovita skupština družtva „Slavenskih občinskih namještenika u Istri“. Dne 25. pr. mj. obdržavala se je II. redovita skupština gori rečenog družtva u Buzetu, na koju je pohrlilo prilično broj članova iz ciele Istre.

Na skupštini se je razpravljalo i pretresivalo najviše o bijednom stanju istarskih obć. namještenika.

Izabran je takodjer novi upravni odbor, te je izborom istoga prenešena uprava družtva iz Voloskog u Buzet.

Uskrs na 23. marča. Buduće godine (1913.) doživjeti ćemo nešto riedkoga t. j. da ćemo slaviti uskrsnuće Gospodinovo već 23. marča, što je neobično rano. Za Uzkrs biti će ujedno tri blagdana i to 23. Uzkrs, 24. uzkrsni blagdan, 25. blagdan B. D. Marije (Blagoviest).

Duhovi slavit će se god. 1913. dne 12. maja!

Odlikovani naši zemljaci. Dični naši rodoljubi i književnici gg. Viktor Car-Emin i Rikard Katalinić-Jeretov, odlikovani bijahu prošlih dana time, što bijahu imenovani od „Hrv. pedagoško-književnog zbora u Zagrebu počastnim članovima i to radi zasluga, koje su stekli svojim radom za hrvatsku omladinsku književnost.

Odlikovanim zemljacima i prijateljima srdačno čestitamo.

Listnica uredničtva.

Gosp. F. R. u L. Vaš savjet čini nam se prenaivnim. Naše se oblasti kako je općenito poznato — koli carske toli zemaljske, veoma malo ili ništa ne obaziru na ono, što pišu naše novine t. j. one Istre, Trsta ili Goričke, pak ćete, da se obaziru na ono, što se tiska izvan naše pokrajine ili u inozemstvu. One se na to jednostavno otresu: to na nas ne spada? Živili!

Tursko-talijanski rat

i najnovije poznate nutarnje turske trzavice nemaju nikakva upliva na vriednost turzkih srećaka, što je najbolji dokaz za njihovu vriednost i sigurnost. Osim toga pako nema nijedne druge srećke, koja bi imala šest žriebanja i ža 1,800.000 franaka zlata glavnih zgoditaka svake godine, kako ih to imade turska srećka. „Slovenska straža“ u Ljubljani pribavlja ove srećke, koje imadu svoju vriednost i može doseći do 400 franaka, svakome uz mjesečne obroke za 4 K 75 fil. Svatko, tko dobro promisli, da s ovim malim mjesečnim plaćanjem prištedi veliku glavnicu i da imade odmah nakon uplate prvog obroka pravo kod igre, koja mu u srećnom slučaju kroz noć može donieti čitavo bogatstvo, taj će jamačno naručiti tursku srećku. Svaki naručitelj turske srećke primiti će badava jednu srećku „Slovenske straže“ u podporu revne djece s glavnim dobitkom a vriednosti od 5000 K. Obavijesti daje i preuzima naručbe za srećkovno odielenje „Slovenske straže“ g. Valentin Urbančić, Ljubljana, Kongresni trg broj 19.

St. 1839. Oglas.

Razpis dražbe.

Občina Jelšane, političen okraj Volosko, Istra, razpisuje zgradbo Vodovoda v Jelšanah, ki je na 13.000 K proračunjena. Ponudbe so vložiti najkasneje do 12. septembra t. l. pri občinskem uredu v Jelšanah in sicer je položiti varščina 10 po sto od proračunjene vsote.

Tega dne ob 11. uri predpoldne se odprejo ponudbe. Načrt in stroškovnik ležijo na ogled v občinski pisarni. Občina si obdrži popolnoma prosto izbiro ponudbe in razpiše eventualno ponovno dražbo.

Županstvo Jelšane
dne 22. augusta 1912.

2—2 Župan: I. Valenčić.

Br. 4200.

Oglas.

Daje se na obće znanje, da će se običajni sajam Subotinje obdržavati u Buzetu dne 15. septembra 1912.

Glavarstvo občine
Buzet, dne 27. augusta 1912.

1—1 Načelnik: Rašpolić v. r.

Br. 2918/12.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj za dobavu živežnih potrebština za upravu c. kr. kazniona u primorju (Kopar i Gradišće) za god. 1913.

Ima se takodjer izpuniti potrebovnik gorivog te ogrijevnog materijala.

Vrst i količinu predmeta, koje treba dobavljati, mogu zanimane osobe pregledati kod ovog državnog nadodvjetničtva iz uvjeta, koji stoje na razpolaganje zanimanicima.

Pismene ponude, obskrbljene biljegom od jedne krune imaju se podnieti ujedno sa možebitnim uzorcima onoj kaznionici, na kojo se dobava dotičnog predmeta odnosi. Ponudu, priklopivši joj uvjete dobave, treba podpisati vlastoručno, te naznačiti predmet dobave. Zapečaćeni omot nositi će naslov: „Ponuda, objavljena u natječajnom oglasu dd. 28. kolovoza, broj 1918/12“.

Rok za podnešanje ponude traje do 12 sati o podne dneva 20. rujna t. g.

C. kr. državno nadodvjetničtvo.
Trst, dne 28. kolovoza 1912.
C. kr. dvorski savjetnik i viši drž. odvjetnik:
1—3 dr. Chersih, m. p.

Prodaje se kuća sa 13 stanova i još polag 2 manje kuće sa vrtom. Ulaz na dvie ulice, a u-red kuće liepo dvorište, voda, plin, lužnica — sve u najljepšem redu.

Iznajmljuju se dva liepa stana, zračna sa liepim izgledom od 3 velike sobe, kuhinje, sa nuzgrednim prostorijama, via Carducci br. 37. II. kat.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

PEČATE
iz GUME izradjuje
tiskara
Laginja i dr.
Via Giulia I. - Pula - Via Giulia I.

1—3
Srećke
u korist „SLOVENSKE STRAŽE“
4 krune 75 filira
iznaša mjesečni obrok na **turaku** srećku, koja imade šest žriebanja sa slijedećim glavnim zgoditcima svake godine:

400.000 franaka
400.000 franaka
400.000 franaka
200.000 franaka
200.000 franaka
200.000 franaka
Ukupno 1.800.000 franaka

Sliedeće žriebanje 1. listopada ove godine.

Svatko tko naruči turske srećke dobit će badava i srećku u podporu revne djece sa glavnim zgoditkom u vriednosti o 5000 K.

Obavjesti daje za srećkovno odjeljenje „Slovenske Straže“ g.
Valentin Urbančić, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Ustanovljena 1891.
ISTARSKA POSUJILNICA u PULI
registrana zadruga sa ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz
4 1/2 %
čisto bez ikakvog odbitka.
Ustanovljena 1891.
Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda!

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. obćine, crkve, škole, odvjetnike, posujilnice, konsum. družtva, trgov. knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Ilustrovane cienike šalje badava!

PEKARNA

LJUBEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sa-tavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴

Cijena 1 bočici je fiira, 2a bočica stoji s kruta, sa bočice stoje 6 K franko pošta. ∴

Dobivaju se svuda u ljekarni ∴ Lin. Puliz ∴

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. obćine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NASE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Od 1878! - - - Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. - - - Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 li 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confi-folijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dosla u tjelo pa često predusretno operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

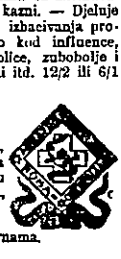

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI.

Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

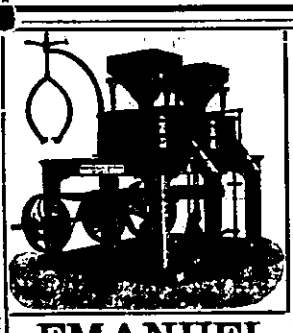

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko družtvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	„ . . .	dol.	3.35
6.50	„	Malinska . . .	odl.	3.0
7.—	odl.	„ . . .	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . .∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne / prije podne		po podne / po podne
10.15 / 7.35	∨RIJEKA . . .	5.— / 5.—
10.50 / 8.10	Opatija . . .	4.25 / 4.25
11.— / 8.20	„ . . .	4.15 / 4.15
12.20 / 9.40	Beli	2.55 / 2.55
12.30 / 9.50	„	2.45 / 2.45
1.20 / 10.40	Merag . . .	1.55 / 1.55
1.30 / 10.50	„ . . .	1.45 / 1.45
2.10 / 11.30	Krk	1.05 / 1.05
2.20 / 11.40	„	12.55 / 12.55
	po podne / prije podne	prije podne / prije podne
—.— / 1.40	Baškanova . .	11.25 / 11.25
—.— / 1.20	„ . .	11.15 / 11.20
—.— / 2.20	Lopar	10.10 / —.—
—.— / 2.40	„	10.05 / —.—
4.20 / 3.40	Rab	9.25 / 9.05
4.30 / 4.—	„	9.— / 9.—
4.55 / 4.25	Lun	8.35 / 8.35
5.— / 4.30	„	8.30 / 8.30
6.10 / 5.40	Veli Lošinj .	7.20 / 7.20
6.20 / 5.50	„ .	7.10 / 7.10
6.30 / 6.—	Mali Lošinj*) .	7.— / 7.—
6.40 / 6.10	„ .	6.50 / 6.50
7.30 / 7.—	↓NEREZINE .	6.— / 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	∨RIEKA . . . . ↑	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	↓Rab . . . . .∧	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨Rijeka . . . . ↑	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI . .∧	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju laka sv. Martina.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	∨Baška . . . . ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka . . . .∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	∨Vrbnik . . . ↑	dol	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak . . .	odl.	4.15
4.50	odl.	„ . . .	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
5.40	odl.	„	dol.	3.20
6.—	dol.	↓Crikvenica . .∧	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.

pr. p. dol. Rijeka 8.51 odl. 12.45 po p.

Drugo izdanje!

Broj 37. Pula, u četvrtak dne 12. septembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce, predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godina
5 K za seljake } na godina
ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. **Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.**

Hrvati i Slovenci Istre!

Sazivljite svuda javne pučke skupštine za hrvatsko-slovensku porotu u Istri, da se jednom i nama počne suditi u našem narodnom jeziku.

Još o sudbenim prilikama u Istri.

U prošlim člancima bilo je govora o hrvatskoj poroti, koje nemamo, o sudbenim činovnicima, koji nepoznadu jezika narodnoga a ipak sude Hrvatima i rješavaju — pomoću drugih — sudbene spise, o neobaziranju na nepoznavanje jezika pokrajinskih kod imenovanja, o štetnim posljedicama ovakovog obnormalnog stanja sudstva za narod i njegova naravna te uzakonjena prava i za ugled oblasti. Dakle iztaknule se zgoljne negativne okolnosti. Htjeli smo također navesti uzroke i izvor našim jadima i nepravdama te pokazati prstom na osobe, koje bi nam po položaju i dužnosti mogle i morale pomoći, dakle želili smo dotaknuti i pozitivnu stranu ovog za naš narod životnog pitanja, ali cenzor neda — pa neda!

Rane se smiju zadavati, narod, jezik te prava mu smiju trpiti pljusku za pljuskom, bolest se može iztraživati, ali obznaniti uzroke, preporučiti liek i melem, da nestane bol i da narod živi spokojan, zdrav i ugodan život — o tome nedaj Bože ni pisnuti. Šuti, trpi, plaćaj u novcu i krvi — pa ako hoćeš . . . . čekaj!

Kad si predočimo što sve pišu danomice druge novine proti nama, a i proti vladi i njenim organima, bez da bi cenzorove škare kljaštrile i obuzdavale, to moramo bolno utvrditi, da sloboda tiska stoji za nas na vrlo labavim nogama. Neka se prati izljeve naših tobože progonjenih suzemljaka drugog jezika u njihovim glasilima „Piccolo", „Indipendente", „Giornaletto", „Dalmata", „Risorgimento" itd. proti vladi, nama i pravim našima, neka se usporedi pisanje njihovo s našima, pa neka se sudi.

Mi iznašamo fakta i umjereno žigošemo. Zar nesmijemo nadalje opaziti, da način rukovodjenja sudstva u gradjanskim parnicama kod okružnog suda u Rovinju neodgovara postojećim zakonima? Jeli možda pravo i zakonito, da predsjednici ne znadu ni tri riječi u hrvatskom jeziku izreći a kamo li napisati. U onim rietkim slučajevima, gdje se i zapisnik i presuda sastavljaju hrvatski, biva zapisnik pomoću prevadjača načinjen izvan razprave. Ako se ovako vrši načelo javnosti i neposredno, prepuštamo razsudnosti onih, koji su pozvani na poštivanje i provadjanje zakona. Naš zdrav razum nam šapće, da što veže sudbene činovnike u drugim austrijskim pokrajinama i kako se ondje primijenjuju topogledni zakoni i propisi iz god. 1905., 1906., 1908. i daljnjih, to bi moralo biti normativno i za zemlje, u kojima stanuje ili isključivo ili većinom naš narod, dakle i za Primorje, napose i za Istru. Nepoznavanje jezika od strane sudaca nesmije dati povoda mimoidjenju ili svojevoljnom krnjenju zakona. Da se doskoči tom nedostatku, dosta je, da se kod imenovanja strogo uvaži jezikovni uslov, čime naravno nije rečeno, da se na strukovnu izobrazbu netreba obazirati, pače jedno je nerazdruživo od drugoga, ali priznati se mora ipak, da prva i prva stvar je, da se sudac i stranke razume i to posve dobro, neposredno bez tumača. I sada su nekoja sudska mjesta ispražnjena kod okružnog suda u Rovinju usljed umirovljenja nekojih inače mladjih te dovoljno i jezikovno usposobljenih sila, ali okladili bismo se sa sto proti jedan, da će obadva mjesta biti podijeljena takovim konkurentima, koji će doduše imati crno na bijelom potvrdjeno, da umiju posve dobro, u govoru i pismu, hrvatski jezik, ali u praksi, na činu vidjeti će se, da je . . . . crno jednako bijelomu! Bilo je doba, a nije tomu više od 5 godina, kad je rovinjski okružni sud imao po više činovnika Hrvata i Slovenaca, s kojima se je naš čovjek mogao barem dobro i bez ikakovoga obzira ili plašenja u svojem jeziku pogovoriti. Ali nadodjoše nova vremena, novi ljudi, a s njima zaduva drugi vjetar, nama štetan ter podesan, da odpuhne posve naš živalj iz hrama božice Pravde.

Polažemo na srce našim zastupnicima, da energično posreduju kod središnje vlasti — drugdje ne pomaže — i da ulože sav svoj upliv, e da se namjeste u Rovinju samo takovi činovnici, koji su kadri i voljni, da provadjaju jezikovnu ravnopravnost.

Zaplijenjeno!

Talijani imadu na ustima danomice lozinku: ne takni posjedovno stanje! Ali to ima da vriedi samo za njihov sadanji posjed, dočim naše posjedovno stanje u Rovinju od nekoliko godina amo se je tako predrugačilo i pomaklo na uštrb našega naroda i jezika, da od većeg broja naših namještenika sudskih i pisarničkih se je spalo na cigla dva — jednog slugu i jednog činovnika. Ovo se događja u sudbenom okružju, obitavanom i po službenoj statistici većim dijelom po hrvatskom narodu; a kad bi brojenje pučanstva bilo obavljeno pravednije i po naravnijem načelu materinskog a ne tendencioznog običevnog jezika vidilo bi se kud i kamo bolje razmjere na našu korist. A time bi još više iskočila golema nepravda za naš narod zbog tako nerazmjernog popunjivanja službenih mjesta.

Glede kotarskih sudova spadajućih u obseg okružnog suda u Rovinju reći nam je, da izuzevši Buzet, Krk, Pulu i donekle Pazin, ravnopravnost jezična je za naš narod jedno mrtvo slovo. Istina je, da se tu i tamo namješta i po koji naš čovjek kod ostalih sudova, ali time nije još udovoljeno zakonu i pravici. Ovakovim namještenikom, bili oni ma u kako talijanskim ali potalijančenim gradovima, mora biti dana sloboda, pače strogo naloženo, da s hrvatski govorećim strankama moraju raspravljati i rješavati svaki posao, budi ustmeno budi pismeno u istom jeziku. Nisu bo postavljeni samo za grad već za čitav kotar. Izvinjavanje, da nema na raspolaganje pisarskog osoblja izlišno je i ponizujuće. Molitelja dobro kvalificiranih za kancelarijsku službu ima dosta, te se broj sve većma množi. Čemu se nebi imenovalo za Poreč, Motovun, Cres, Lošinj, Vodnjan, Buje, Labin podpuno jezikovno usposobljene činovnike. Ili je možda još u modi, dakle ukusno (o zakonitosti ne govorimo), ako si gdjegdje i sudac i kancelist pomažu s tumačenjem po sluzi — pa još u prisutnosti stranke. Imali smo prilike čuti pritužbe hrvatskih stranaka glede načina kako bivaju izpitane kod spomenutih sudova, pak smo doznali, da se osobito na vodnjanskom, bujskom i labinjskom sudu čudnom upornošću, da ne rečemo mrzljivošću spram našega čovjeka i jezika, govori talijanski i pritiskuje na stranku, da govori u ovom za nju tudjem jeziku, pa makar ga za silu mlatila. Niti s postupanjem s našim ljudima na nekojim sudovima se ne možemo slagati. U tom pogledu se ističu u prvom redu Buje. Potužile nam se stranke, da ih nekoji mlječnozubni sudci upravo nedostojno svog položaja, osorno i nepristojno odpravljaju krateći njim čak udovoljenje u najjednostavnijim poslima te su postigle cilj istom posredovanjem odvjetnika. Time se dotičnici zaista ne preporučuju starijoj vlasti za promaknuće ili premještenje u bolja mjesta. Mi barem držimo da ne.

Što se postupka s našim ljudima tiče, koji po nesreći imadu za poravnati kojekakove mastnije ili mršavije račune s pravicom, red nam je iznijeti slučajna vlastita opažanja i ona priobćena nam od očevidaca, pa i od onih, koji su na svojoj koži iskusili blagodati jednakosti ljudi pred zakonom. Ko polazi češće u Rovinj, osobito u doba zasjedanja porote, a i inače kad se postupa radi zločina, ima prilike, da vidi, kakav sigurnostni aparat se pokrene kod praćenja uapšenih obtuženika s ladanja, a to su žalibože većim dielom ljudi naše krvi. Oružnici, stražari gradski i tamničarski, nataknuti bodeži, okovi — i sva sila radoznale svjetine kao neizbježivi pendant, prirepina — pa ajde tužni sredovječni sprovode pješice na sud i natrag u zatvore. Prati li se naprotiv gradski nesretnik — evo ti dvopregna, lijepa, zatvorena gospodska kola, slobodnih ruku, koje su se nedavno omastile čovječjom krvi ili odapele strijeljaj ubojiti ili inače surovo se ogriješile o zakon — baš kako onaj prvi seljački obtuženik. Zašto ova razlika, gdje razlog? Čujemo, da se gg. puljski gostovi u rovinjskim zatvorima radi krađja, pronevjerenja, krivog prisizanja itd. prate k razpravi u kočijama i da se šteđ njihova čast i dobro ime te reputacija obitelji što bržinje. Zlobni jezici tumače ovaj obzir tako, da su isti izvrgnuli pogibelji, da bi ih snažna pijest rovinjskih poštenih porezovnika težačke, poljodjelske i ribarske ruke mogla raznesti od jarosti zbog od njih počinjenih lopovština za vrijeme upravljanja puljskom občinom po poznatoj kliki. Hvale se još ova gospoda prosti delikventi čim izadju, da njim je u tamnici relativno dobro, jer da su fino i veledušno traktirani i da njim je priušteno koješta. U koliko je to njihovo hvalisanje istinito, ne znamo, ali uz strogost i nepristranost što vlada u svim zatvorima, pak i u rovinjskim, bit će da je to puko hvastanje ili pripovjedanje kojekakvih kontrabanda, kojih ne može ni najpomnija paska zapriječiti.

I sada dvije, tri o c. kr. Državnom Odvjetničtvu u Rovinju i njegovim službenicima kod kotarsaih sudova. Istina je, da se proti hrvatskim obtuženikom podnašaju hrvatske obtužnice i da se redovito u ovom jeziku i zastupa obtužba, ali konačni govori i prijedlozi rijetko kada se iznesu izcrpivo i samo u hrvatskom jeziku, što biva ipak uvijek kad je prisutan hrvatski branitelj, dakle iz respekta pred njim. Inače, kad je obtužba podnešena hrvatski ili u oba jezika (jer se i to događja a da ne znamo zašto, kad obtuženik svojim prvim opravdanjem već pokaže kakve je narodnosti), a po gotovo, kad je branitelj Talijan, javni tužitelj smatra se obvezanim staviti svoje predloge u oba jezika. Dakako hrvatski se samo „pro forma" ili „ad usum . . ." brkne par rieči, a detaljno plaidiranje je prepušteno talijanskom govoru. Mi ovaj utrakvizam nikako ne shvacamo, a očevidno je, da je u materijalnom pogledu štetonosan za stranku, koja mora skupo plaćati odvjetnika za trud i za vrijeme, koje se dvostrukim obrazloženjem obtužbe nuždno produljuje. Da se time hoće doći u susret braniteljn Talijanu te mu olakšati zadaću obrane, ne možemo propustiti, prvo, jer nije Državno Odvjetničtvo pozvano, da bude ni instruktorom ni tumačem nikom, a onda iz razloga, što nam nije poznato, da bi isto bilo onako susretljivo i uslužno, te bi progovorilo u obadva jezika, dakle i hrvatski, u slučaju da se razprava vodi talijanski, jer je obtužnica iz budi kojega razloga podnešena u ovom jeziku, makar da ga obtuženik nikako ili vrlo slabo razumije.

Proti čemu pako najodlučnije prosvjedujemo i tražimo pomoć kod nadzorne oblasti, jest, da se hrvatski jezik piše i poštuje, kako se to dolikuje. Češće su nam stranke izručile obtužnice tako manjkavo i nepravilno napisane, da se ne može ni smisao shvatiti, a kako će to moći priprost čovjek, kojemu i samo čitanje podaje muke, jer nije to njegov svakdanji posao. Naravno je i opravdano smućenje takovog čovjeka i omalovažavanje svojeg vlastitog jezika, kad vidi kakova je to pasja hrvaština. Bit će da nije krivnja ove

neuredosti kod perovodnih činovnika, koji pravilno pišu i govore hrvatski, ali ako je tomu tražiti uzrok kod kancelarije, tada je dužnost poglavice, da ukloni ove nedostatke. Ako smo dobro obaviješteni, od 4 do 5 pisarniških namještenika niti jedan ne znade niti beknuti hrvatski a kamo li pisati, dosljedno niti prepisivati, a ne može ni biti drugače, jes se svi rekrutiraju izmedju Rovinjaca, kojima regbi je ovdje utočište, kao drugim njihovim sugradjanom po kancelarijama okružnog suda.

Konačno zahtjevamo, da kod svakog kotarskog suda službenik Državnog Odvjetničtva bude usposobljen za oba pokrajinska jezika, jer nije pravo niti dostojno položaja i zadaće takvog zastupnika javne obtužbe, da sluša i prisustvuje razpravama u hrvatskom jeziku, a da ne zna o čemu se radi, već da stoji tamo i trati vrijeme te bere nagradu, a za ništa.

Napisali smo ove redke, u najboljoj namjeri, da pokažemo pozvanicima, što nas boli i tišti, i da u ime naroda zahtjevamo provebenje podpune ravnopravnosti i jednakosti kod sudstva u Istri. Do naroda samog i njegovih predstavnika stoji, da svagdje i uviek najodlučnije ustanu proti svakom pokušaju krnjenja i tlačenja prava zajamčenih nam po zakonima, koji za potduno ošivotvorenje i provadjanje predpostavljaju bezuvjetno dvoje: narod, koji si je svjestan svojih prava, i javne službenike, svjestne svojih dužnosti, savjestne i lišene svake predsude te naklonjene vapaju potlačenih.

Hrvatskim i slovenskim obiteljima.

Doskora se otvaraju školska vrata, a naša mladost ulazi u učione, da oplemenjuje svoju dušu, da stiče posebno znanje za život. Naobrazba jest najmoćnije oružje i oslon u budućnosti kao što svakoga pojedinca, tako i cijeloga naroda! Zato naš maleni narod treba više od drugih naroda, da njegova mladež do što bolje naobrazbe dodje, za to školu smatramo za mjesto vrlo važno, a za svoju budućnost vrlo potrebno.

Ali naobraziti duh i znanjem obogatiti može se hrvatsko i slovensko dijete jedino u hrvatskoj ili slovenskoj školi. U tudjinskoj školi, gdje dijete ne razumije učitelja, ubrzo se pokvari, duševno se zakržljavi i propane i ne samo da duševnoga oplemenjenja ne dobiva, nego ne stiče niti nužnog znanja za život.

Uništujete svoje dijete, ako ga dajete u školu, gdje se s njime ne govori u materinskom jeziku.

Ovako vam govore oci i majke, naobraženi ljudi, koji iskustvom, učenjem i dugotrajnim promatranjem upoznadoše strašnu grijetku, koju prave nerazumni roditelji na svojoj djeci, davajući je u tudjinske škole. Da je ovo istina, potvrdjuju vam svakom od vas ona djeca, koja su baš radi toga bila nesretna, što su mjesto u hrvatsku ili slovensku školu bila dana u tudjinsku školu, gdje se ih je u tudjinskom jeziku, njima nerazumljivom, mučilo, mjesto da se ih je u materinskom jeziku lako poučavalo.

Vazda i u hrvatskoj ili slovenskoj školi dijete upozna temelje drugih jezika, a brzo ga u praktičnom životu nauči, ako mu samo dotični jezik treba.

Zato ako se mladež naponi znanjem i osjećajem, dani mladosti će joj biti radostni, a ujedno i budućnost sretna.

Ljubiš li dakle svoje dijete, daj ga u školu, gdje će ti se naobrazivati u svojem jeziku!

Kod nijednoga naroda u cijelom svijetu ne će moći opaziti, da bi s nerazumnosti roditelja bila davana djeca u školu gdje se ne naobražuju u svojem materinskom ... ! Jedino premnoga naša djeca tako su nesretna, da propadaju i kržljave u tudjinskoj školi, gdje svoga učitelja ne razumiju, gdje njihove duše ne pobudjuje, pa tumačio učitelj što mu drago.

Zato vas u ovom času toplo molimo i zaklinjemo: dajte hrvatsko i slovensko dijete u hrvatsku ili slovensku školu!

To je zakon čovječnosti, narodne dužnosti, zakon ljubavi k djeci, koja se ne može braniti. Svatko, gdjegod može i kad god može, neka pouči nenaobražene i nerazumne roditelje, i neka dokazuje poznatim mu primjerima, kako su zapuštena a često i kržljava djeca, koja izgubivši zaludno svoju mladost u tudjinskoj školi, nisu niti svoje duše oplemenili, niti se pripravili s nužnim znanjem za budući život. Učinite tako već iz dužnosti za samu čovječnost.

Hrvatsko ili slovensko dijete spada jedino u hrvatsku ili slovensku školu!

Centralni Odbor Narodne Zajednice za Istru.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Slavenska djeca u hrvatske škole. Nastajne školske godine, kako je poznato, otvaraju se dvije nove hrvatske škole u Puli i to jedna na Kastanjeru a druga na Verudi, te će od tada obstojati u Puli četiri pučke škole muške i ženske sa svojih oko dvanajst učiteljskih sila. Time je naša Družba učinila liepi korak za uzgoj slavenske djece u svom materinskom jeziku, premda još nije učinjeno toliko, koliko iziskuje broj naše djece, sposobne za školu.

Kolikogod smo već pisali i pozivali slavenske roditelje u Puli, da svoju djecu upišu u hrvatske škole, nikad ne će biti dosta, da i u buduće opetovano pozivljemo i potičemo naš narod na svetu dužnost ljubavi prema rodjenoj djeci, prema narodu, kojemu pripadaju i domovini, koja ih je rodila i uzgojila, da svoj porod brižno čuvaju i štite od otudjivanja. Nije samo spomenuto razlog, da svoju djecu šaljemo u narodne škole, nego tu je još od velike važnosti okolnost uzgoja, prosvjete i napredka, koji nas sile, da svoju djecu upišemo u škole narodnog, materinskog jezika. Svi učeni i prokušani ljudi, koji su kroz cijeli život proučavali kako se imadu uzgajati djeca, napisali su po cijele učene knjige, u kojima zaklinju roditelje, da moraju svojoj djeci dati prvi uzgoj u svom materinskom jeziku, i ti učeni ljudi upravo proklinju one roditelje, koji zanemaruju dati svojoj djeci prvi uzgoj u svom jeziku, te takove roditelje nazivlju bezdušnicima i bez ikakve ljubavi naprama rodjenoj djeci; ti učeni ljudi pokazuju pak na pogibeljne i teške posljedice, koje ćuti mladić kasnije, kad mu roditelji podadu prvi uzgoj u tudjinskom jeziku, a koje posljedice nisu samo da dijete u tudjim školama ništa dobra i plemenita ne nauči i da postane lopov, glupav i blezgav, nego takva djeca izadju iz tudjinskih škola obično i vrlo pokvarena i kasnije pogibeljna ljudskom društvu, bez karaktera, a što je najužasnije, postanu grobari svog vlastitog roda, najveći hulitelji majčinog mlijeka, klevetnici i bezbožni proklinjavci vlastitog oca i majke, izrodi, najveći odmetnici i izdajice vlastitog doma, roda i jezika.

Radi toga postavljamo na dušu svim slavenskim roditeljima i toplo preporučamo, da promisle dobro na spomenute teške posljedice, koje stignu njihovu djecu u kasnijoj odrasloj dobi, kako veliku odgovornost pred Bogom, narodom i vlastitom djecom imadu, ako istu upišu u tudjinske škole.

Da se tomu izbjegne, slavenskim roditeljima nalaže ljubav prema svojoj djeci i domovinska dužnost, da svoju djecu ne samo upišu u hrvatske škole, nego da i u kući govore s djecom jedino u materinskom jeziku, jer će tako dati svojoj djeci pravi uzgoj, kad bude škola i dom medjusobno se pomagali u uzgoju djece, koja će, kada dobiju takav pravi plemeniti odgoj, samo blagosljivljati svoje roditelje i učitelje.

Naše zapljene. I posljednji broj našega lista bio nam je zapljenjen. Rek bi da je cenzore pri ovdašnjoj policiji obuzeo neki morbus cuvaicus ili pak hoće nova metla pokazati svoju moć, kao da i ona nešto može. Odkad je vodstvo mjestne policije preuzeo g. Mlekuš, ne smijemo više kritikovati oblasti, koje nanašaju krivicu našemu narodu, niti vapiti za ravnopravnošću, niti tužiti se na rane, koje nas bole.

Puljski cenzor čestim zapljenama našega lista, hoće nam pokazati ono preživjelo „pravo jačega“. Nu u tome se vara. Mi opet naglasujemo, da ni sve zapljene ni progonstva ne će nas odvratiti a da uviek odrješito ne branimo naša narodna prava u svim granama javnoga života. Progonstva i tlačenja, donijela su uviek narodima slobodu.

Izbor zemaljskog zastupnika u Puli. Kako je poznato, ima se u nedjelju dne 29. septembra t. g. obaviti izbor zemaljskog zastupnika za treći kotar grada Pule. Reklamacije proti listinama su već riešene, samo visi još riešenje kod namjestničtva na utoke, podnešene većinom sa talijanske strane, proti riešitbi kot. poglavarstva. Takvih utoka je podnešeno 22, od kojih 20 talijanskih, a to proti upisu naših izbornika u listine.

Čim stignu ta riešenja, početi će c. kr. kapetanat razašiljati izbornicima legitimacije i glasovnice, što će biti već u nastajnom tjednu. Upozorujemo s toga sve naše izbornike da paze te dobiju legitimaciju, i ako je nebi kogod dobio, neka podje u Narodni Dom (Istarska Posujilnica), te će svakoga uputiti, gdje ima potražiti legitimaciju.

Još ovo kratko vrieme do izbora, treba da svi naši, svaki u svom krugu upotriebi za agitaciju, da 29. septembra bude izabran u Puli naš čovjek, kako je to po pravu i zakonu moralo biti već prošlih izbora.

Neki porezni činovnici u Puli u službi kamorre.

Zaplijenjeno!

† **Anton Marotti.** Rodbinu Marotti iz Marčane zadesila je u razmaku od mjesec dana ponovno teška nesreća. Dne 5. pr. mj. pokopaše glavu obitelji nepreždaljenog Viktora Marottia, a 9. tek. mj. predadoše materi zemlji nadu ucviljene majke, jedinca sina Antona, koga je nemila smrt pokosila u najljepšoj mladjahnoj dobi od 19 god. dne 7. t. mj. Mladjahni Anton pun zanosa i poleta, prožet dubokim rodoljubljem, da prosliedi put pok. rodoljubnog oca po narodnoj njivi naše zapuštene Istre, prerano leže u grob, da ucvili težko izkušeni rod. Pred Božjom voljom treba da klonemo i u tihoj tuzi treba da snosimo težku b.l. Bože daj, te rodbina Marotti podnese i taj težki udarac kršćanskom strpljivošću, te izraznjuć naše iskreno saučešće budi vječni pokoj duši pokojnikovoj.

Iz Marčane. (Za Družbu.) Prigodom narodnog blagdana sakupilo se ovdje za Družbu K 22·50, koja se svotica odpremila izravno na družbino Ravnateljstvo u Opatiju. Odnosnu svoticu darovali su: Po 3 K Adolf Radić, učitelj; po 2 K Benjamin Deprato, c. kr. učitelj, Anton Deprato, gimnazijalac VIII. razr., Nikola Pindulić; po 1 K Dragutin Deprato, učitelj, Ivan Doprato pok. Antona, Ivan Rolić (Koštro), Mate Blažina, stolar, Anton Radolović (Kavranac). Josip Siljan, Juraj Vinodolac, Martin Zuccon (Kaleb), Martin Braus p. Mihe, Ivan Brnić od Ivana (Duminić), Anton Radolović (Belas), N. N.; po 50 h Anton Radolović (Jurić) i Ivan Radolović (Jurić); po 30 h Marija Deprato od Benjamina; po 20 h Dragica Deprato od Benjamina.

Sa pošte u Puli. Poštansko i brzojavno ravnateljstvo u Trstu je naredilo, da počam od 15. septembra t. g. imaju u nedjelje biti uredovni sati za promet sa strankama kod listovnog odjela na pošti u Puli od 8—11 prije podne. Prema tome će mjesto za predaju i odaju listova po nedjeljama biti poslje jedanaest sati zatvoreno.

Zabava u Rovinjskom selu. U nedjelju 15. t. mj. priredjuje domaća glazba u Rovinjskom selu zabavu s koncertom. Zabava počima u 3 sata po p. i traje do 6 sati na večer. Poslije zabave ples do 10 sati na večer. Odbor pozivlje uljudno sve rodoljube za mnogobrojni posjet.

Za Družbu. U Berseču sakupiše za Družbu K 20, od kojih darovaše J. Franković K 2·60, R. Jelušić župnik K 2, po 1 K F. Skalamera i M. Franković a mnogi drugi od 10—40 para. — G. Josip Travičić-Sikula u Puli sakupio je za Družbu K 16·20 medju gostima Hrvatima prigodom običajne akademijske večere.

Otvorenje restauracije u Nar. Domu. U subotu dne 14. t. m. otvara se restauracija u Nar. Domu sasvim obnovljena i opremljena. Od sada točit će se prve vrsti plzenjsko pivo (Urquell) kao što i izvrstna istarska i dalmatinska vina. Restaurater se pobrinuo za izvrstnu kuhinju da gostovi budu u svakom pogledu zadovoljni koli u ukusnosti, toli u pogledu umjerene ciene.

Krčki kotar:

Vjenčali se. Dne 9. o. mj. vjenčao se je g. dr. Emanuel Perčić, kotarski sudac u Krku s dražestnom gdjicom Marijom Kranjec iz Ike. Srdačne čestitke sretnim mladencima i rodoljubnoj svojti.

Voloski kotar:

Moščenice. Ravnateljica ženske podružnice Družbe u Moščenicam zahvaljuje se najljepše gdjicama Lesteri Sufić, učiteljici u Dragi i Raheli Deković, koje su prigodom narodnog blagdana sakupijale po Dragi prinose u korist Družbe kao isto i svima veleštovanim datovateljima. Darovaše po 5 K Legon Mohorić, Ljubica Deković, Nikola Zec, učitelj, Anton Put, župnik u m.; po 3 K N. N., N. N.; po 2 K 70 h Lester Sufić, učiteljica; po 2 K Marija Krnčić, Vinko i Antonija Rubinić, Ana Mavrović, N. N.; po 1 K Milka Wilke, Ivan Rubinić, B. Stein, M. Armanda, Ivan A. Velčić, Marija Randić, Nikica Mohorić, J. A. Grabrovac, Marija Bradičić, Filomena Ricman, Marta Rubinić, Nikola Savdat, F. Rubinić, Mate Kinkela, Marija Kučić, Irena Osajnak, Marija Rodić, Antonija Deković, Matija Papp, Vinko Mavrić, Anica Radičić, Ljubica Ricman, Flora

Grabovac, Herminija Valčić, Amalija Kumičić, Dragica Dešković, B. Banzer, Mica Brletić, Karmela Ivanušić, Katica Senčić, Franciska Rubtnić r. Galović, A. Č.; po 80 h M. Rudan; po 60 h A. Rosavić; po 50 h Gizela Negovitić, Antontonija Sandalj; po 40 h Josip Rosavić, Karla Krnetić, Josip Martinčić, Paulina Ivančić; po 30 h A. Mlinarić; po 20 h Micica; ukupno K 74·20. Još jednoć svima hvala i od Boga plaća.

U komunalnoj realnoj gimnaziji u Voloskom-Opatiji u kojoj so ove godine otvara IV. razred, obavit će se upisivanje dana 16. i 17. o. mj. Prijavit se valja u ravnateljstvu u 8 sati. Ispiti prijamni i ponovni započinju u 9 sati, a poslije ispita je upisivanje u ravnateljstvu.

Novi list. Čitamo u novinama, da je dne 1. o. mj. izašao u Lovranu novi tjednik pod naslovom „Lovrana", koji da će promicati lovranske interese, osobito obzirom na promet tudjinaca i za procvat lječilišta. List da će izlaziti jednom na tjedan i u tri jezika, hrvatski, talijanski i njemački.

Pazinski kotar:

Upisivanje učenika u I. razred na c. kr. državnoj gimnaziji u Pazinu za nastajnu školsku god. 1912.—1913. obavit će se dne 16. i 17. t. mj. a prijamni izpiti biti će isto dne 16. i 17. t. mj. Tko želi biti primljen, treba da se prijavi od 9—12 sati prije podne gimn. upraviteljstvu u pratnji roditelja ili njihovih zamjenika, te ima sa sobom donijeti biljegovanu krštenicu, kojom će dokazati, da je navršio 10. godinu života ili da će ju navršiti do 31. prosinca 1912. Ako je pohadjao pučku školu, ima prikazati i svjedodžbu polaznicu, propisanu min. nar. od 7. travnja 1878., br. 5417.

Svaki pripravnik ima platiti pri upisivanju 4 K 20 h za upisninu i 2 K kao prinos za učila.

Popravni i naknadni izpiti obdržavat će se dne 16. rujna a prijamni izpiti za više razrede 16. 17. i 18. rujna ove god.

Nastajna školska godina 1912.—1913. otvorit će se dne 18. rujna svečanom službom božjom u Franj. crkvi u 9 sati prije podne.

Koparski kotar:

Bjesni psi na Vrhu kod Buzeta. Pišu nam od tamo: U zadnjem broju „N. S." javiste, da su već poznate ptičice skinuli na Carev rodjendan sa zvonika najprije carsku crno-žutu zastavu, koju je Ivan Buljevac jedva jedvice iztrgao iz ruke tih podivljalih pasa, da ju ne raztrgaju. Zatim su skinuli veliku hrvatsku trobojnicu, koja je kao i carska bila vlastničtvo župnika Franje Peršića. Tom prigodom su ti pobjesnjeli psi zamazali i samu zastavu, prerezali špag na istoj, polomili stieg, te tako nanesli g. župniku štetu od 110 K i osujetili su dostojno proslavljenje Carevog rodjendana. Sada pak sliedi krasna: Sa tim vandalskim i besobraznim činom još nisu bili ti bjesni psi zadovoljni. U noći naime od 27. na 28. Augusta t. j. 10 dana kasnije jesu tu istu trobojnicu sa stiegom spalile nepoznate ptičice nedaleko Vrha, na mjestu zvanom „soline". Tko ju je spalio? Cieli Vrh stoji pod utiskom, da su ju spalili oni, koji su ju skinuli, jer ni jedan od onih koji ju pomagaše skinuti, ne zna reći, zašto ju je skinuo. Pošto je stvar sub judice — ne ćemo dalje ništa. — A moj ti „Nacijo" crven kao madjarska paprika od samoga jada, jer mu je žao za izušćene rieči: „doli s banderom na moju odgovornost." Živio „Nacijo"! Do malo vremena ćemo vidjeti tvoju odgovornost.

Javni sastanak obdržavati će se u nedjelju dne 15. o. mj. kod Sv. Lucije (Portorose) u 3 sata po podne. Na sastanku govoriti će medju ostalim zem. zastupnik o važnosti uzgoja u materinskom jeziku. Tamo se otvara naime ovih dana družbina škola.

Razne primorske viesti.

Zadrugam i gospodarskim trgovač. društvima po Istri. Ravnateljstvo državnih željeznica upozoruje sve one, koji bi imali u predstojećoj jeseni većih naručba robe, neka bi se požurili s njimi, da ne bude radi velikog broja odprema premalo željezničkih vagona i usljed toga zastoj u odpremljivanju robe.

Osobito one zadruge, koje kane nabaviti za svoje članove veću množinu živeža, umjetnoga gnoja, liesa i sličnih stvari, neka se požure sa naručbami, a tako i oni, koji bi imali odpremati veću množinu vina, sena itd.

Berba u Istri i u ostaloj Austriji. Usljed priobćenja „Allgemeine Weinzeitung" Beč, 5 rujna t. g. br. 36, izvjestitelj l. Portale predvidja ovogodišnju berbu u Istri na temelju stanja grožđja koncem kolovoza u kotarima naprama prošle godine i to:

Kot. Pazin	1911 hl	16.894	1912 hl	25.500
Buje		75.117		97.000
Motovun		55.100		63.500
Poreč		45.500		48.000
Rovinj		31.730		32.500
Vodnjan		13.560		14.000
Pulj		3.260		4.500
Pazin		30.700		51.400
Labin		8.500		10.000
Volosko		8.735		4.000
Podgrad		0.270		0.350
Lošinj		19.853		9.500
Cres		3.749		8.500
Krk		9.700		16.700
Ukupno		407.467		465.550

Kako danas sa grožđjem stoji u obće, vino neće biti najbolje vrste, napose nutarnji kotari države zbog studeni imati će majo gradacije.

Pošto stanje grožđja u ostalim pokrajinama Austrije je veoma slabo izim Dalmacije, Tirolske i Istre, preporučuje se vinogradarima Istre da dobro ciene svoju robu ako hoće učiniti dobar posao i da sami spreme vino, a ne kao obićajno turaju grožđje trgovcu, koji znade to dobro izrabiti na škodu vinogradara.

U pojedinim pokrajinama zastupanim u carevinskom vieću, predvidja se, da će berba ove godine naprama prošloj dati vina i to:

D. Austrija	1911 hl	742.306	1912 hl	400.000
Štajerska		402.706		460.000
Koruška		75		70
Kranjska		225.991		110.000
Tirolska		503.094		870.000
Foralbertka		920		600
Gorica-Gradiška		252.006		350.000
Trst i okolica		7.080		6 600
Istra		407.467		465.550
Dalmacija		1,056.920		1,330.000
Češka		10.340		4 000
Moravska		147.668		12.500
Ukupno		8,507.927		4,009.330

Na temelju izvješća kr. ugarskih nadzornika vina, Ugarska će imati u obće jednu srednju berbu.

Hrvatska imade ove godine veoma slabu berbu izim Zagorja i Plješivice.

Imenovanje. Predstojnik c. k. financijalne prokure u Trstu nadsavjetnik g. dr. Neuscheler, dobio je naslov i značaj dvorskoga savjetnika. Gosp. dvorski savjetnik, kao predstojnik spomenute oblasti za Primorje, ne pozna našeg jezika. Na toj oblasti se u obće vrlo malo mari za hrvatski i slovenski jezik. Tuj se ureduje njemački i talijanski a za nas Slavene Primorja, koji sačinjavamo većinu stanovničtva, dobra je samo kakva mrvica. Od petorice činovnika, koji bijahu zadnje doba imenovani kod financijalne prokure, pozna samo jedan naš jezik. Od svih 14 konceptnih činovnika, što ih imade u tom uredu, poznaju samo dva hrvatski i slovenski jezik. I to je — kako rekosmo u Primorju, gdje smo mi Hrvati i Slovenci u velikoj većini.

Na ove naše opazke i pravedne prigovore, nasmjehnuti će se njemačko-talijanska gospoda kod financijalne prokure u Trstu, ako u obće za nje doznadu, ali naši zastupnici nebi smjeli na to šutiti, jer je to velika sablazan.

Dva mjesta cestara. C. kr. namjestničtvo u Trstu razpisuje dva mjesta cestara i to jedno u Obrovom, drugo u Kožini. Od molitelja traži se poznavanje slovenskog i talijanskog jezika i nešto pisanja i čitanja. Molbe valja predložiti namjestničtvu do 1. okt. 1912. Prednost imadu podčastnici.

Seljaci iz Istre na putu u Beč. Pišu nam iz srednje istre. Sretili smo ovih dana opetovno naših seljaka iz porečko-puljske biskupije, koji bijahu na putu u Beč — na euharistički kongres. Ljudi ti u svečanom ruhu pošli su veselo put carskoga Beča — samo ih je morila jedna misao, što bijahu bez vodiča i što ne znadu njemački.

Na naš upit pokazaše nam ti ljudi svoje putnice ili popratne spise, s kojimi se valja prikazati na željeznici i u samom Beču. Medju timi spisima našli smo *talijansku* poduku ili uputu dotičnom župniku od strane biskupskog ordinarijata u Poreču. Župnik Hrvat nije stalno pisao u Poreč za svoje ljude u talijanskom jeziku.

Nadalje smo našli *njemačko madjarsku legitimaciju, njemačku pristupnicu* na kongres (Kongreskarte) i *njemački vodić* za Beč (Führer durch Wien).

Za Hrvate dakle i to za seljake, koji ne znadu ni rieči talijanski, još manje njemački ili madjarski — šalje se eto potrebite spise u tim jezicima, samo u njihovom ni rieči!?

Je li to pravedno, je li to kršćanski?

Dvije državne obrtne štipendije. Početkom školske godine 1912./13. biti će razpoložive dvije državne štipendije u godišnjem iznosu od 400 K svaka za mladiće istarske, bez sredstava, koji se posvećuju ili se namjeravaju posvetiti naucima kod trgovačke škole u Spljetu (sa hrvatskim naukovnim jezikom). Štipendije će se uživati za cijelo redovito trajanje nauka, po odnosnim nastavnim osnovama. Natjecatelji na ove stipendije imaju podnijeti svoje molbe najdalje do 30. sept. o. g., dokazavši zakonitim ispravama: 1. ime i godinu natjecatelja (krštenica ili rodjenica; 2. ime i dobu svnjih roditelja i svoju pripadnost (domovnica); 3. svoju školsku naobrazbu (zadnja godišnja ili tečajna svjedočba, školska obavjest; natjecatelji, koji još sada pohadjaju kakovu školu, treba da prilože i posljednju semestarsku svjedočbu, odnosno posljednju školsku obavjest); 4. zvanje (stalež), prebivalište, imovinske i obiteljske prilike roditelja, odnosno natjecatelja (svjedočba siromaštva).

Molbe, upravljene c. kr. namjestništvu u Zadru, imadu se podnieti istom namjestništvu.

Prodaje se kuca sa 13 stanova i još polag 2 manje kuće sa vrtom. Ulaz na dvie ulice, a u sred kuće liepo dvorište, voda, plin, lužnica — sve u najljepšem redu.

Iznajmljuju se dva liepa stana, zračna sa liepim izgledom od 3 velike sobe, kuhinje, sa nuzgrednim prostorijama, via Carducci br. 37. II. kat.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Javna zahvala.

Prigodom smrti našeg nepreždaljenog sina dotično brata i šogora gospodina

ANTONA MAROTTI

cio se je marčanski puk natjecao da nam izkaže što veću ljubav, susretljivost i pomoć kao što i sve mjestne i susjedne duhovne i svjetske oblasti, rodjaci, znanci i prijatelji tako da nam je u našoj velikoj tuzi i žalosti bilo od velike utjehe.

Budi dakle ovim izrečena osobita zahvala cielom marčanskom puku koji zanemarujuć svoj posao bili su uz nas danju i noću. Gosp. Dr. Sbisa koji je pokojnog otćinskom ljubavlju njegovao. Hvala veleč. gosp. mjestnom župe upravitelju g. Vinodolcu i svom ostalom svećenstvu, a osobita harnost veleč. g. župniku krničkom Čurkoviću koji je nad grobom onako dirljivo govorio kao što i gosp. pokojnikovim saučenicima gosp. Dušanu Buncu i Dragutinu Deprato i ostalima koji su se pjesmom oprostili od milog druga. — Osobita hvala »Hrvatskom Sokolu« u Puli, koji je zastupao »Hrvatski Sokol« Dubrovački i milog pokojnika nosio do hladna groba.

Marčana, dne 10. rujna 1912. Obitelji Marotti i Karabaić.

✝

Rascviljenim srcem javljamo svim rodjacima i prijateljima prežalostnu vijest, da nam je nepreždaljeni sin, brat, odnosno nećak gospodin

Anton Marotti pok. Viktora

u subotu dne 7. rujna u 19. godini dobe svoje u 1 i pol sata po podne, providjen svetotajstvima umirućih blago u Gospodinu preminuo.

Smrtni ostanci nepreždaljenog pokojnika dignut će se u ponedeljak dne 7. rujna u 10 sati prije podne iz kuće žalosti, te sahraniti na ovdašnjem groblju.

Marčana, dne 7. rujna 1912.

Ivka, Marija udata Karabaić, sestre. — Udova Tereza, majka. — Marija udata Valentin, tetka. — Petar Karabaić, šurjak.

Br. 2918/12.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj za dobavu živežnih potrebština za upravu c, kr. kazniona u primorju (Kopar i Gradišće) za god. 1913.

Ima se također izpuniti potrebovnik gorivog te ogrijevnog materijala.

Vrst i količinu predmeta, koje treba dobavljati, mogu zanimane osobe pregledati kod ovog državnog nadodvjetničtva iz uvjeta, koji stoje na razpolaganje zanimanicima.

Pismene ponude, obskrbljene biljegom od jedne krune imaju se podnieti ujedno sa možebitnim uzorcima onoj kaznionici, na koju se dobava dotičnog predmeta odnosi. Ponudu, priklopivši joj uvjete dobave, treba podpisati vlastoručno, te naznačiti predmet dobave. Zapečaćeni omot nositi će naslov: „Ponuda, objavljena u natječajnom oglasu dd. 28. kolovoza, broj 1918/12".

Rok za podnešanje ponnde traje do 12 sati o podne dneva 20. rujna t. g.

C. kr. državno nadodvjetničtvo.

Trst, dne 28. kolovoza 1912.

C. kr. dvorski savjetnik i viši drž. odvjetnik:
2—3 **dr. Chersih, m. p.**

U korist Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

U korist učiteljskog družtva u Istri.

„Prvo Češko" u Pragi

sveopće dioničko društvo za osjeguranje života.

Uplaćena glavnica K 2,000.000.

Ovo slavensko društvo osjegurava po najnižim cienama na sve moguće kombinacije te jamči, da se premije nepovise i uvjeti ne promjene, dapače na zahtjev kod osjeguranja ukamaćuje po 3 po sto već uplaćane obroke.

Na police ovoga društva može se na predbilježbu na plaću dobiti zajam, o čemu daje točnija razjašnjenja podpisani.

Ovo narodno društvo biljeguje sve svoje spise narodnim biljezima, izplaćuje od svakog novog osjeguranika već utanačene postotke učiteljskom društvu u Istri i dava iz čistog dobitka znatne podpore Družbi sv. Cirila i Metoda u Istri

Svoj k svome!

2—3 **Vladimir Bekar, odit.**

Pula, Stankovićeva ulica br. 15.

Rasctviljenim srcem javljamo tužnu viest, da je naš suprug, otac i djed

Mate Vlašić p. Petra

danas u 2 i pol sati po podne providjen svetotajstvima umirućih blago u Gospodinu preminuo.

Pogreb biti će dne 12. t. mj. u 2 sata po podne.

Novavas, dne 10. septembra 1912.

Ivana rodj. Ritoša, supruga; Ana, Ante, Mate, djeca; Milena, Vladimir, Radoslav, Milica, Zlatica, unuci; Jelisava rodj. Zelenković, Viktorija rodj. Herljat, snahe.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Broj: 4747/12.

Oglas natječaja!

Na temelju zaključka sjednice općinskog zastupstva od 5. septembra 1912. raspisuje se ovime natječaj, na stalna sistemizirana mjesta:

I.) općinskog inžinira, sa plaćom od godišnjih K 3600., te 5 kvadrijenija po K 240 na godinu;

II.) općinskog veterinara (ujedno tržnog nadzornika) sa plaćom K 1200 i stanarinom K 360 godišnjih, sa 5 kvadrijenija po K 240 na godinu, te pravom pobiranja pripadajućih mu pristojbina;

III.) općinskog tajnika, sa plaćom K 2400 i stanarinom K 720 godišnjih, te 5 kvadrijenija po K 240 na godinu;

IV.) općinskog kanceliste II., sa plaćom K 1680 i stanarinom K 240 godišnjih, te 5 kvadrijenija po 120 K na godinu.

Od natjecatelja želeći polučiti jedno od raspisanih mjesta, traži se austrijsko državljanstvo i potpunu spremu i osposobljenje za vodjenje agenda, skopčanih sa pojedinimi službami, kao što i poznavanje hrvatskog, njemačkog a po mogućnosti i talijanskog jezika.

Valjano obložene molbenice, valja podnijeti potpisanome Glavarstvu najkašnje do 10. oktobra 1912."

GLAVARSTVO OPĆINE
Volosko-Opatija, dne 8. septembra 1912.

Načelnik:
Dr. Stanger v. r.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijeva Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cjena 1 bočici sa filira, za bočica stoji 5 kruna, za bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni

K. pl. Prim

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

za cienu od 2 do 10 para.

Od 1878! - - - Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. - - - Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznono po sudu i strogo kami. — Djeluje ugurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promukloti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ostalih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6/1 li 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confi-foljaka mast

djeluguma i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dosla u tijelo pa često predurretne operacije, koje su za bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na sisk sastava DIESEL, najnovije lelaće konstrukcije, preuzmi trošikovi po konjskoj sili na mre 1½ hel. više, motore na plin (gas), benzin, ćesta, kamono ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namjestaje snage, dalje namještaje za mrtvi plin proizvadja:

DRUŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

za plin d. d.

(A. G. Gasmotoren-Fabrik Deutz MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specijalna tvornica Evrope.

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2/b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	"	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	"	dol.	3.35
6.50	d..	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	"	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	"	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15 7.35	↑RIJEKA	5.—
10.50 8.10	Opatija	4.25 4.25
11.— 8.20	"	4.15 4.15
12.20 9.40	Beli	2.55 2.55
12.30 9.50	"	2.45 2.45
1.20 10.40	Merag	1.55 1.55
1.30 10.50	"	1.45 1.45
2.10 11.30	Krk	1.05 1.05
2.20 11.40	"	12.55 12.55
	po podne	prije podne
—.— 1.40	Baškanova	11.25 11.25
—.— 1.20	"	11.15 11.20
—.— 2.30	Lopar	10.10 —.—
—.— 2.40	"	10.05 —.—
4.20 3.40	Rab	9.25 9.05
4.30 4.—	"	9.— 9.—
4.55 4.25	Lun	8.35 8.35
5.— 4.30	"	8.30 8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj	7.20 7.20
6.20 5.50	"	7.10 7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*)	7.— 7.—
6.40 6.10	"	6.50 6.50
7.30 7.—	↓NEREZINE	6.— 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	↑RIEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	"	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	"	6.10	7.50
12.30	3.10	↓Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	9.30
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	"	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	"	dol.	8.10
1.35	dol.	↓LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Srijed Petak Subot
prije podne				po podne
8.45	odl.	↑Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	"	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.56

Uvjetno pristajanje u Starej Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Vrbnik	dol.	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	"	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
5.40	odl.	"	dol.	3.20
8.—	dol.	↓Crikvenica	odl.	2.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
pr. p. dol. Rieka 8.51 odl. 12.45 po p.

Broj 38. Pula, u četvrtak dne 19. septembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.
Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, } nagodina
5 K za seljake } ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Maholja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Hrvati i Slovenci Istre!

Sazivljite svuda javne pučke skupštine za hrvatsko-slovensku porotu u Istri, da se jednom i nama počne suditi u našem narodnom jeziku.

Kuda brodimo!

Žalostne činjenice u ovo najnovije doba sile nas, da i mi progovorimo par rieči u svrhu, nebi li se opametili oni vodeći krugovi, koji su te prilike stvorili i još je podržuju te zaoštravanjem jednih spram drugih podražavju i time svojom netaktnošću uzbudjuju strasti, koje ni malo ne koriste pojedinim strujama a veliku i vrlu veliku štetu nanašaju jedni i drugi našemu narodu, kojemu treda da u prvom redu svi služimo.

Te štetne posljedice kao da ni jedna ni druga struja ne ćuti, ali jedna i druga dobro znade, da je u zbilji njihov rad od zamašitog štetnog upliva na razvoj napredka u Istri.

Ne želimo dirati i još manje izticati onaj osinjak, koji uperiše — recimo — novi strujaši u politički život našeg naroda u Istri, ističemo samo to, da jedni koli drugi kvare i štetuju, i budimo iskreni, kao da hoće i svjestno idu za time, da našim prokušanim vodećim krugovima stavljaju klipove u njihovom patriotičnom radu.

Neka nam naša omladina ne zamjeri, da u kratkim potezima zabavimo njezinom radu u Istri od par godina natrag, koji rad — lojalno ističemo, da baš svjestno ne rabimo riec nerad — i po mnienju iste te omladine nije donio onog ploda, kako ga je ista ta radina omladina u svojem najboljem i za narod najpoštenijem zanosu i volji za koristiti narodnoj stvari sebi postavila. Mi nerado konstatiramo tu stranputicu naše mladeži, koja je na radost sama na vrieme opazila i napustila je barem za Istru one rodoljubnoj mladosti prirodjene naglosti i pohvalne otačbeničke zanose, te je u ovo zadnje doba stupila na stanovište prikladne i sredjene za život i političke prilike u Istri.

Ovaj prenagli ali recimo u dobroj namjeni preduzeti rad naše omladine — uviek istarske — proizvео je akciju s druge strane i nehtijući ta druga strana posmatrati mladenački zanos i možda koju prenaglu zastranost, ta druga strana, starija, ozbiljna, bez oprostaja i obzira na mladenački zanos, nastupila je možda i s razlogom sa svom žestinom bez ikakva obzira. Ta netaktičnost starijih prema prirodjenom rodoljubnom zanosu mladjih, urodila je onim nesporazumljenjem, koji žalibože luči mladje od starijih, ali koji na sreću rodoljubnom uvidjavnošću naše inteligentne omladine nije urodio onih zlokobnih posljedica, koje bi bile samo na radost naših stoljetnih neprijatelja a moralno po tome na uštrb nenadoknadivi naše četrdesetgodišnje borbe.

Razmatrjajuć sve to, svaki se pošteni rodoljub pita, kuda bi nas dovela ova, makar i prikrivena trvenja, dok svi imademo pred očima isti cilj: oslobodjenje našeg istarskog puka iz tmine neznanstva i političnog i gospodarstvenog robstva.

Kako iztakosmo već, tješi nas činjenica, da hvala Bogu obje struje, recimo tako, premda obje hoće naglije preokret našega naroda u izvoštenju njegovih prava i brže oslobodjenje te zauzeće položaja u ovoj pokrajini, koje bi morao uživati po svom zemljištnom imućtvu i faktičnom broju, tješi nas to i vrlo rado konstatiramo, da ćemo se svi naći složni na istoj liniji, ne čekajuć konačnu točku, da do nje dodjemo svaki svojom cestom.

Konstatirajuć ovo, zabilježismo ovo par rieči sa naslovom kao gore u namjeri vrlo optimističkoj a za nas neuklonivoj, da upozorimo jedne i druge te ne brodimo svaki drugim ciljem. Ispadi pojedinaca jedne i druge struje ne smiju nas odalečiti od prvog i glavnog cilja i dužnosti, kojeg imamo pred narodom: ne kvari narod i ne obsjenjuj ga, nego u narodu budi ljubav prema rodu iz kojeg je nikao, prema domovini, čije je sin i njeguj mu vjeru u Boga, čija vjera ga tješi i daje pobude za borbu za njegov hrvatski rod i jezik.

To je naša iskrena i osvjedočena rieč, koje smo se do sada držali i držat ćemo ako Bog dade uviek i nadalje.

Kriza u ferijalnom društvu „Istra".

Glavna skupština.

Na ovogodišnjoj skupštini ferijalnog društva „Istre" izbile su na površinu neke činjenice, koje su doboko zasjekle u nutrašnju organizaciju društva i koje razorno djeluje već sada. To je u prvom redu *nepoštivanje pravila.*

Ovakih prekršaja bilo je i prije. Ali prijašnji odbornici svagda našli su za svoje čine bilo kakav upor u pravilima ili poslovniku, sadašnji odbor ne može dalje, jer društvena pravila nijesu dovoljna, da pokriju neke od ovih činjenica.

Iz naših pravila nigdje ne proizlazi, da bi na glavnoj skupštini imali pravo stavljati predloge, glasovati, raspravljati, birati i biti birani takodjer *nečlanovi* društva. (Članak P., VI. i VII. društvenih pravila, a osobito §§ 12., 14. i 15.) Paragraf 37. (Cl. XIV.) zahtjeva prisutnost barem 2/3 redovitih članova, hoće li se glasovati koja promjena pravila ili poslovnika.

Ipak gosp. dr. Orlić kao *nečlan* društva *stavlja* na skupštini *konkretan predlog o promjeni pravila u priznatom manjo od 2/3 redovitih članova „Istre".* To je predlog o senjorima, o novoj vrsti članova, o kojima nema do sada nigdje spomena, ni u pravilima, ni u poslovniku, a niti u dosadašnjim zaključcima odborskih sjednica.

Predlog dra Orlića je novost i, jer nije bio točno i precizno stilizovan, doveo je naskoro do konfuzije. Dr. Orlić je nabacio samo pitanje o seniorima i odmah predložio u listinu nekoliko osoba. Pravni odnošaj ove nove vrsti članova skupština nije odredila.

Pitanje je sada, tko je kriv, da je gornji predlog skupština nelegalno glasovala. Kriv je u prvom redu bivši upravni odbor. Istina je, taj je predlog došao na red kod eventualija, dakle kad je već predsjedao novi predsjednik, drug Frančić, koji ovu protupravilnost nije mogao zapriečiti, jer *nije poznavao društvenih pravila*, a niti je znao, je li dr. Orlić član društva ili nije.

No čitatelje će iznenaditi, ako kažem, da su i kolega predsjednik i tajnik i neki drugi odbornici bili također protupravilno izabrani, jer nisu još bili ni upisani kao članovi društva. Uobće moram reći, da se paragraf 11., o primanju članova, natrag dvije godine niti ne uzima u obzir.

Prvašnji je odbor dakle skrivio tu pogriješku, a pogriješka je zaista velika, jer ovi novi odbornici ne poznaju društvene discipline, ne poznaju pravila, ne poznaju poslovnika, ne znadu za članove društva jednom riječi, ne razumiju se u društveno poslovanje.

Usprkos tomu dobiva prijašnji odbor podpuni absolutorij, ali je klasično, na koji način. Društveno poslovanje u prošloj godini nije pregledao ni jedan revizor, nego su na skupštini došli dr. Orlić i M. Lekić, uzeli pero u ruke i podpisali blagajnički izvještaj, premda oni nijesu bili ni članovi društva, a kamo li od skupštine valjano izabrani revizori!

Ovako lakomišljeno postupanje prekoračuje svaku mjeru. Pa još se bivši predsjednik drug Kajn u „R. N. L." obara na članove, da su tobože nemarni, a glavna je krivnja svega nerada upravo na bivšem odboru, dakle i na njemu i na meni i na ostalim lanjskim odbornicima.

Zanimivo bi bilo još pogledati malo podrobnije blagajničke knjige, jer do sada vlada običaj, da blagajnik ne sastavi za glavnu skupštinu potanjeg izvješća, nego pročita samo konačni računski zaključak bez ikakvog daljnjeg komentara. Svakako su pojedine stavke izdataka (papir, crnilo) previsoke, a likvidacija troškova pojedinim odbornicima nepravedna, jer, dok su bivšem predsjedniku drugu Kajnu bili u prošloj godini likvidirani svi troškovi do najzadnjega filira, meni n. pr. nije likvidirano ništa, ni za poštarinu, ni za troškove puta prigodom odborske sjednice u Cerovlju.

Sumnja o valjanosti vodjenja blagajne postaje još veća, ako pomislimo na iznesene činjenice i na to, da revizionalni odbor ni s daleka ne vrši svoje dužnosti.

Kako se u obće površno radi, neka bude još spomenuto, da je prigodom glavne skupštine nestalo nekamo poslovnika i imenika članova.

Službeni izvještaj.

U tom mutnom kaosu glavne skupštine trebalo je sastaviti barem ponešto dobro izvješće za javnost. No i to je sasma promašeno.

Već na skupštini je bilo smješno predlagati (a to se je zaista predlagalo), da se izvještaj ovog sastanka tiska u „Narodnom Listu", „Pokretu", „Obzoru", „Novom Listu" i „Hrvatskoj", kao da ovi listovi nemaju drugog posla, nego iznašati izvještaje o djačkom društvu „Istra", koje ima neku 20 upisanih članova, a od tih 20 platilo je članarinu lanjske godine do glavne skupštine njih šestorica! Još je značajnije, da medju tim novinama nema ni jedne slovenske, premda se naše društvo zove „hrv.-slov." i premda imade u njemu nekoliko Slovenaca. No bit će nam jasno, zašto to, ako znamo, da je i to predlagala osoba skroz ne upućena u društvene prilike, koja nije niti član društva i koja a priori mrzi Slovence. Imena neću spomenuti, jer i tako ovo izvješće vrvi imenima.

Nama je bilo sasma dosta iznijeti izvješće u „Novom Listu", „Našoj Slozi" i „Edinosti", ali dakako ponavljam, barem ponešto valjano.

Službeno izvješće o glavnoj skupštini izašlo je ipak jedino u „Novom Listu", broj 200, prilično kasno i po odboru nepodpisano. Kilometar dugi naslov i još dulji uvod zasjenjava i onako površno, netačno i pogriješno samo izvješće. Vidi se, da ga je sastavila ruka, koja nije pratila društvenog poslovanja u prošloj godini.

Ponajprije se ovdje navadja više toga, što ne spada u djelokrug ferijalnog društva „Istre", primjerice izvještaj o knjižnici u Buzetu, koju osniva ondješnji Prosvjetni Odbor, a ne naše društvo. Krivo se veli, da su ondje navedena gg. imenovana seniorima društva, dok su u istinu bila samo predložena. Krivo se navadja posujnica u Voloskom, da je tobože u prošloj godini izdašno pomogla društvo. Pobrkalo se tu upravni i revizijonalni odbor te časni sud pod jednu kapu. Nekoji odbornici nisu bili ni spomenuti, premda su bili na skupštini birani. O predlogu druga Sestana za analfabetske tečajeve nema ni spomena. O pogodnostima za vrijeme zborovanja ni glasa, o brzojavnim pozdravima još manje itd. itd.

Na to izvješće upozorio sam kolegu tajnika već pismom od 28. pr. mj. u nadi, da će možda iznijeti koji izpravak. A kad to nije pomoglo, poslao sam na predsjednika dva faktična predloga za odborsku sjednicu, gdje u prvom zahtjevam za javnost ispravak na izvješće o glavnoj skupštini, a u drugom povrat u pravo stanje, t. j. apel za poštivanje pravila, ali su ta dva predloga, kako ćemo kasnije vidjeti, ostala bez uspjeha.

(Nastavak slijedi.)

Postupak sa vinom u Istri i osvrt na predstojeću berbu.

Sa sličnim naslovom je izrazio svoje mnijenje M. Camus, trgovac vinom u „Piccolo della Sera“ od 11. o. mj., te tumači svoje iskustvo, da je vinogradar sam više puta uzrokom, da se njegov plod slabo cijeni kod trgovačkog svijeta, jer već u početku vinskoga doba, vinogradar navadno udari grozdju ili vinu pretjeranu cijenu, s toga vino preostane do druge godine kod vinogradara i izgubi trgovačku tekuću cijenu, ako se predvidja obilata berba. Ima mnogo slučajeva, kad je vinogradar imao prigode prodati svoje vino kao mošt po K 44 i više, a kada dodje mjesec juli, tada sasma čisto i oprobano vino ne može prodati niti po K 40 hlt. Što je pako još najgore jest, da se istarski vinogradar većim dijelom još drži stare navike za spremanje vina, što današnjem prometu podnipošto ne odgovara, pak preporučuje vinogradarom, da grozdje prodadu trgovcima, koji su vješti spremanju vina za sadašnji ukus ljudstva i još mnogo toga navadja kao glavnim uzrokom, zašto istarsko vino ne može doći do prave vrijednosti, koju zaslužuje.

Do nekud imade g. M. Camus pravo i kao mnogo godišnji trgovac vinom imati će pravo o pogreškama o spremanju vina u Istri za trgovački promet. Nu današnji obstanak svakog gazde iziskuje na prvom mjestu, da sam znade prirediti predmete za svoj gospodarski obstanak te ono što kani prodati za trgovački promet; pošto ako proizvoditelj nije kadar svog posla, stalno ne može niti znati cieniti koliko njegov pridjelak vrijedi, a tko ne zna što njegova roba vriedi, taj jednostavno za drugoga radi.

U Istri postoji nekoliko poljodjelskih štacija sa putujućim učiteljima u svrhu, da se seljaka uputi na priredjivanje poljskih proizvoda, prikladno za domaći ukus i trgovački promet. A da se vinogradar postepeno usavrši u svojoj struci, najvažnije je sredstvo, da se osnuje okružne vinarske zadruge sa svojom konobom, kako to čine u Tirolu i drugdje, gdje je vinogradarstvo u rukama vještih radnika uz pripomoć zemaljskih i državnih vještaka i novčane pripomoći. Istra je na žalost još uvijek ona nezakonita zapuščena pepeljušica.

Jedna okružna konoba se je ustanovila u koparskom kotaru sa iznosom od K 20.000 te je tekom prve poslovne godine imala prometa K 100.000 a čistog dobitka K 10.000. Vinogradari su sami učinili „tip“ vinu i svoj proizvod dobro prodali po tekućoj cijeni.

Uložili su u zakladu zadruge dobitak od K 10.000 te će do nekoliko godina imati zakladu, koja će ih štititi prigodom svake nezgode. Dajte istarskom rataru nauka i savjestnih poljodjelskih učitelja, koji će narod uputiti u složan rad na temelju narodne prosvjete. Istranin nije tup, nego je zapušten. Kada bude jednoć došao do položaja, da znade racionalno upotrebljavati svoju zaradu, za svoj svakidanji obstanak, onda će pokazati svoju sposobnost i što vrijedi.

Kako danas glase izvještaji novina o stanju ovogodišnje berbe, može se sa stalnošću kazati, da će vino ove godine imati svoju dobru cienu. Za primjer neka služi, da se u Tirolu već danas plaća za mošt crveni po K 34—36 a drožda bielog vina po K 34—38. Ostali krajevi Austrije, Ugarske i Hrvatske gdje vino rodi, očekuju takodjer povoljne ciene starog vina, grozdja i mošta.

Pošto ove godine neće grožđje dovoljno dozrieti zbog kiše, mrzlog zraka i drugih elementarnih nezgoda, stoga da može vino imati barem 8% alkohola (to je potrebno, ako će vino biti za trgovinu) mogu se vinogradari poslužiti za pojačanje vina sa sladorom, što vinu nikako ne škodi, ako se to učini na sljedeći način, da se slador doda odmah kada se zgnječi grožđje te da slador kuha zajedno sa moštem. Za taj posao se može poslužiti svatko sa zakonom od 12. travnja 1907. tičući se prometa sa vinom, moštom i grožđjem.

Napokon se upozoruje vinogradare, da svoj proizvod ciene, kako njima to ove godine prilike pružaju, jer će i tako nekog vinogradara špekulanti izrabiti, pošto kane pokupovati sav pridjelak vina i onda udariti ciene vinu, kako to bude njih volja.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Velika Izborna skupština. U subotu dne 21. t. mj. biti će u dvorani Nar. Doma velika izborna skupština. Početak u 7 i pol sati na večer. Govorit će se o izborima od 29. t. mj.

Pozivljemo sav naš narod, da mnogobrojno posjeti ovu skupštinu.

Izbor zemaljskog zastupnika u Puli. Glasilo one talijanske bande u Puli, koja je godine i godine haračila u puljskoj občini, počelo je izbornu kampanju sa svojim kandidatom, renegatom i odpadnikom svog hrvatskog roda, dalmatincem Antichievichem, liječnikom u pokrajinskoj bolnici u Puli.

Taj odrod Antichievich, po naravi svih odpadnika, najveći je i najljući protivnik našega naroda i svega što je najsvetije našemu narodu, dapače mirne duše tvrdimo, da je odrod Antichievich takav fanatičan Talijan i naš neprijatelj, da mi nebismo se ufali potražiti od njega ni liječničke pomoći, a kamo li dati svoj glas takvom našem narodnom neprijatelju.

Taj talijanski kandidat dr. Antichievich dapače je jedan od vodja onih radikalnih Talijana, koji ni malo ne kriju svoje iredentističke težnje, što je u raznim prilikama pokazao i nimalo zatajivao ta svoja radikala čuvstva.

Te okolnosti osobito bi imali držati na umu oni vojnički činovnički krugovi, oko kojih se maže i liže sada i prikazuje tobože austrijskim patriotom, ne bi li dobio za sebe glasove činovnika mornarice i onih civilnih činovnika, koji imadu pravo glasa u trećem izbornom kotaru, a nisu naše narodnosti.

Mi scienimo, da tim čimbenicima nije težko odlučiti se prigodom nastajnih izbora, koje će stanovište zauzeti, te smo vrlo znatiželjni hoće li pomoći, da bude izabran zastupnikom na zemaljski sabor Istre čovjek, koji u duši i srcu teži za prekomorskom kraljevinom Italijom, te tako onemogućiti izbor čovjeka, koji po programu stranke te ga ističe kandidatom i po svom dubokom osvjedočenju teži da grad Pula i ciela Istra ostane za uviek pod žezlom naše slavno vladajuće Habsburške kuće.

To ističemo lojalno i iskreno na ravnanje onim krugovima, koji sjegurno žele da budu narodi u svojim javnim poslima imali takove predstavnike, te će zastupati i zagovarati cjelokupnost države. Toga pak jedan fanatičan Talijan kao Antichievich neće učiniti. Javna je pak tajna, da je talijanska kamorra navlas postavila kandidatom hrvatskog odroda Antichievicha, ne bi li njegovim liječničkim zvanjem pridobila glasove kruga mornarice i činovničtva neslavenske narodnosti. Zato napominjemo ovo na vrieme, da se svi znaju ravnati, kako će radikalac Antichievich zastupati i provadjati intencije krugova ratne mornarice i državnih činovnika i tumačiti njihove patriotske osjećaje.

Antichievich se odhitio od svog hrvatskog roda, za koji osjeća samo mržnju a ljubav za Italiju.

Našim slavenskim izbornicima ne trebamo više preporučivati za koga će glasovati; oni vrlo dobro znaju, da je Antichievich hrvatski odrod — a poturica gori od Turčina, kaže naša narodna rieč — pak će u nedjelju dne 29. septembra poći svi do jednoga na izbor i dati svoje glasove za svoju krv, za narodnog predloženika **Josipa Stihovića.**

Pozor izborniei. Ovih dana počet će kapetanat razašiljati poštom izborne legitimacije, pak upozorujemo svakoga, koji nebi dobio, da se odmah prijavi u Posujilnici, da se ga uputi, kako će dobiti izbornu legitimaciju. Kratko vrieme nas dieli od izbora, zato neka nitko ne kasni.

Mjesto izbora i sat još nije odredjen, ali mi ćemo to objaviti još na vrijeme, jer ćemo još prije izbora izdati naš list par puta u posebnom izdanju. To će se pak prije oglasiti javnim plakatima.

† Stjepan Križnić. Dne 16. o. mj. umro je u Gorici vladin savjetnik g. Stjepan Križnić, bivši kotarski školski nadzornik u Puli i kasnije ravnatelj ženskog učiteljišta u Gorici.

Pokojnik je ostavio takodjer u Istri mnogo prijatelja i štovatelja, koji će iskreno požaliti njegovu smrt. Vječni mu mir i pokoj.

Kontumacija pasa. C. k. kotarsko poglavarstvo u Puli oblavljuje: Buduć da se u ovom kotaru još često pojavljaju slučajevi bjesnoće pasa, zabranjuje se u smislu §§ 41 i 42 zakona od 6. augusta 1909. L. D. Z. br. 177 do daljnje odredbe, da se vižlad rabi za lov. Samo za ptičare (fermače) izdati će c. k. kotarsko poglavarstvo posebne dozvole. Dozvole za ptičare izdane prije 1. julija o. g. kao što i eventualno pogrješno izdane dozvole za vižlad (naganjače) nemaju vrijednosti. Svaki prestupak biti će strogo kažnjen.

Krčki kotar:

K sastanku krčke omladine. Dne 8. rujna o. g., kad je Baška pucnjavom mužara uz bengalsku vatru dočekala i odpratila radostnog srca kršne „Sokolove“ sa hrvatskog žala, kad su ulicama lepršale hrvatske trobojnice, kad su mlade bašćanske djevojke obasipavale cvijećem pod slavolucima iduće Sokolove, koji su po prvi put došli da iskažu počast mladom bašćanskom Sokolu, toga dana obdržavao se prvi sastanak cjelokupne krčke omladine, koji je bio brojno posjećen koli sa sa strane visokoškolaca toli sa strane srednjoškolaca, a navlastito sa strane učitelja mladje generacije. Glavna svrha ovog sastanka bila je, da se cjelokupna krčka omladina organizira u jednu čvrstu cjelinu, da tako može solidarnim sjedinjenim radom da stupi u borbu za narodna prava na kulturnom, političkom i gospodarskom polju i da se krčka omladina, koja do sada nije pokazala skoro nikakvog života, medju kojom je vladala posvemašnja apatija i nemar, koja nije pokazala nikakve energije, nikakvog smisla za rad, makne sa svoje mrtve točke i potakne na ozbiljan rad. U tu svrhu konstituirao se centralni odbor u koji su izabrani slijedeći: Predsjednik Jerko Gršković, učitelj, Punat; podpredsjednik Šorić Ivan, učitelj, Pula-Sijana; tajnik Josip Variola, kand. med. Dobrinj-Innsbruck; blagajnik Petar Bonefačić, učitelj, Vabriga-Poreč; knjižničar Dorčić Mihovio, stud. ing., Baška-Prag; revizori: Krivičić Josip, učitelj, Dobrinj-Sv. Matej; Božo Frančić, cand. iuris, Baška-Prag; časni sud: Šabalja Ante, učitelj, Malinska-Pula (Kastanjer); Jedrlinić Tomo, učitelj, Omišalj Baška Draga. Srednjoškolska sekcija: referent Žic Ivan, gimn.; referent za analfabetske tečajeve Ante Crvić, cand. iur.

Društvu je ime „Organizacija narodne omladine Krk“ odsjek „Istre“. Ovome će centralnom odboru biti podredjeni drugi mjestni pododbori u pojedinim občinama, koji će nastojati, da po mogućnosti okupe oko sebe svu omladinu svoje občine, te će u svom radu — koji će se sastojati: držanjem analfabetskih tečajeva za nepismene (kojih na žalost imade na otoku veliki broj), osnivanjem pučkih knjižnica, pučkim predavanjima, pravljenjem skupnih izleta i zabava, gojenjem glazbe i pjevanja i u obće svime, što će podići kulturni niveau našeg zaostalog naroda — izvješćivati centralni odbor, koji će svake godine u školskim praznicima odrediti glavnu skupštinu sveukupne krčke omladine u već za to odredjeno mjesto otoka, gdje će se iznašati cielokupni referenti svih pododbora, pretresti potrebiti materijal i odredjivati sporazumno koraci, za daljno djelovanje. Krčka omladina stupa dakle ovom godinom kao jedna cjelina na rad. Do nje će samo, do njezine sposobnosti, volje i zanimanja ovisiti uspjeh toga rada, koji obzirom na vrlo loše prilike, u kojima se nalazi naš narod, ako i neće pokročiti velikim koracima, ipak će biti veći i povoljniji, nego li je do sada bio. Samo nesebična ljubav, samo neugasivo čeznuće za prosvjetom, slobodom i jedinstvom, za bolju i sretniju budućnost naroda, pokrenula je ovaj sastanak. Jedino suglasni spoj razuma, ljubavi i volje, energično nesebično i sistematsko djelovanje bez ikakvih separatističkih primjesa i težnja može dovesti naš narod k oživorenju njegovih ideala. Velike prosvjete i napredka ne može biti bez slobode i jedinstva, niti opet prave slobode i jedinstva bez prosvjete.

Naša je omladina zato pozvana, da zadje medju narod, da ga osvijesti, da ga kulturno i materijalno pridigne i učini sposobnim, da shvaća i razumi, zašto i kako da vojuje za stečenje svojih prava. Širimo u prvome redu prosvjetu medju narodom, jer ona je najglavniji uvjet jedinstva i slobode. Mi moramo na žalost priznati, da nemamo niti velike prosvjete a još manje slobode i jedinstva narodnog, ali imademo dobre zametke i prosvjete i slobode i jedinstva u našoj političkoj i književnoj prosvjeti, u pravicama obranjenim krvlju pradjedova naših, u svijesti i ljubavi hrvatskoga naroda. Ove klice treba da gojimo, da ih njegujemo, pa će onda sigurno razkošno procvasti cvijeće jedinstva i slobode, samo treba da je naše djelovanje potaknuto gorljivom ljubavlju i čeličnim patriotizmom prema narodu svome, svome jeziku i rodjenoj grudi.

Krčka omladino! Spremi se dakle na ozbiljan, trieznu i energični rad za napredak, prosvjetu i budućnost svoga naroda, svoje Istre. — I. V.

Voloski kotar:

Značajne situacije iz Kastavščine. Kao potvrdu diže se na jednom mjestu kastavskog teritorija oveći kameni stup, na kojem su uklesane rieči „Strada per Castua“ i „Strada per Trieste“. Hrvatskom jeziku ni traga! — dok Talijani ne trpe hrvatskih nadpisa ni nad samim grobovima.

Nadalje: U „drevnom“ bi se Kastvu mogao naći po koji načifrani i napudrani trgovčić, koji i u hrvatskim trgovinama Rieke znade govoriti samo — Talijanski. Altročhe slati izpravke na opravdane pritužbe glede pomanjkanja Družbinih proizvoda u tom gradiću. Nu tim se trgovčićima napokon nije mnogo čuditi, kad se znade, da stanoviti broj inteligentnih ljudi iz Kastva grada nekako brzo stiče simpatije naših narodnih dušmana, ako se slučajno nadje izvan svojih kinezkih zidina . . . . Protuznik.

Sastanak u Opatiji. Jučer i danas vijećaju u Opatiji zastupnici i predstavnici stranke prava iz Hrvatske, Dalmacije i Istre te zastupnici slovenačke pučke stranke o veleažnim političkim poslovima u pomenutim zemljama.

Porečki kotar:

Materada. Dne 15. o. mj. otišao je naš obljubljeni pop Šime Sironić u drugo mjesto, u Opatiju na realnu gimnaziju, da tamo nastavi svoj blagotvorni rad uz druge profesore nad mladeži.

Žalostnim ga srcem puštamo iz našega kruga, jer je on bio naš spasitelj talijanskog tiranstva. Ne ćemo spominjati sve njegove zasluge, ne ćemo nabrajati, što je sve on učinio za Materadu, već je dosta, da spomenemo dvije njegove najveće radnje, a to je škola, koju je podignuo uz pomoć naše zaslužne Družbe i Posujilnica, koja će još za koji mjesec biti od pomoći mnogim ovdašnjim ljudima. On je bio naš otac, utješitelj i prosvjetitelj, radi toga u velike ćutimo našu obću žalost, koja je nastala u Materadi nad njegovim odlazkom.

Vaše ime, dragi pope Šime, ostat će nam upisano za uviek u našim srcima. Nemojte nas zaboraviti i dodjite nas kadkada pohoditi, jer znajte, da ćemo vas raširenim rukama dočekati uz našeg budućeg župe-upravitelja.

Naš budući župe upravitelj biti će, kako smo doznali, velč. g. Vrabec, koji je do sada bio kapelan u Žminju. Tvrdo se nadamo, da će naš budući gosp. upravitelj biti dobar naš pastir, kao što je to bio velč. gosp. Šime Sironić. Dobro došao!

Novavas blizu Poreča 12. sept. 1912. Žalostnim srcem javljamo smrt našega obljubljenog *Mate Vlašića pok. Petra*, koji je prekjučer nakon mjesec dana bolovanja preminuo, nedovršiv niti 62 god. svoga života. Danas mu je bio pogreb uz sučešće velike množine naroda i to ne samo iz Novevasi i bližnjih sela, nego takodjer iz Kaštelira, Vabrige, Višnjanštine, Žbandajštine, Varvara, Foškulina, Funtana, Poreča i od druguda, što je dokazom, da je naš pok. Mate bio poznat na daleko, štovan i obljubljen u hrvatskom puku na Poreštini. A i jest zaslužio, da ga se štuje i ljubi, jer je bio uzorni gospodar od glave do pete, žarki rodoljub, te ljubezan muž i otac u obitelji.

Sprovod je vodio velč. domaći župnik g. Toso uz pomoć kaštelirskog župnika velč. g. Šantića, a pred liesom, koji su nosila četiri krsna Novovaščana, dočim su četiri pokojnikova vršnjaka stupala uz lies držeći krajeve uzica, nošeni su vienci, sve jedan ljepši od drugoga, nabavljeni od roda i prijatelja, a med istima se isticao krasni vienac sa trobojnom vrpcom i zgodnim nadpisom, štono ga je izdalo društvo „Napredak".

Za liesom išli su najprije sinovi Antun i Mate, pak brat Petar, a za njima nedogledna povorka mužkoga i ženskoga svijeta. Iz kuće žalosti čulo se gorko naricanje udovice, kćeri i nevjesta za milim pokojnikom, čije mrtve ostanke predadosmo materi zemlji na novovaškom groblju, da ih čuva do sudnjega dana.

Dobromu Mati Vlašiću vječnaja pamjat; rodu njegovomu nek bude utjehom ogromno sučeće naroda u žalosti; a svemu puku na Poreštini bila dugo u pameti uspomena na uzor-rodoljuba trijeznoga gospodara.

Razne primorske viesti.

Nadobudan mladić. Pišu nam: Biti će stalno više nadobudnih naših mladića na srednjim i visokim školama i svi ti će nam oprostiti, ako danas o njima ne govorimo, jer ih pobliže ne poznamo, dočim nam je onaj o kojem slijedeće pišemo, dobro poznat.

Ivan Marčelja, rodom iz Sv. Mateja u občini Kastav, svršio je pučku školu u rodnom selu s odlikom. Kasnije stupio je u Delavsku školu u Kastvu, koju je takodjer s odlikom svršio. Preporukom tadanjega ravnatelja te škole g. M. Šepića došao je u državnu obrtnu školu, kiparski odio, u Trstu, koju je takodjer s odlikom svršio, premda je naukovni jezik talijanski, našem Marčelji s početka posve nepoznat. Budi rečeno, da je tu školu svršilo u zadnje doba više mladića pitomaca delavske škole u Kastvu, sa vrlo dobrim uspjehom. Tim je djacima, koji uživaju malenu državnu pripomoć išao osobito na ruku velezaslužni ravnatelj te škole g. vitez Hesky, koji je i inače našoj mladeži izvanredno sklon i koji tu mladež u velike cieni i kao otac s njom postupa.

Ravnatelj Hesky nagovori Marčelju, da se upiše i u višu obrtnu školu — gradjevni odio — i to je on učinio i istu takodjer s odlikom svršio. Po naputku i preporukom istog ravnatelja došao je iza toga Marčelja na akademiju liepih umjetnosti i to u specialni odio za arhitekturu u Beču, koju će nastajuće školske godine svršiti. Do sada položio je i tamo sve izpite s odlikom i nada se, da će i posljednju godinu s odlikom svršiti. Za tu akademiju molilo je zajedno sa Marčeljom oko 100 djaka, od kojih bijaše primljeno samo 14 i od kojih bijaše nakon prvog tečaja 8 odpuštenih i jedan je sam odstupio tako, da će ih samo 5 koncem nastajuće godine svršiti.

Naš Marčelja položio je takodjer izpit zrelosti na našoj obrtnoj školi u Trstu takodjer iz talijanskog jezika s odlikom, premda nije znao ni kruha talijanski pitati kad je u Trst došao. Isto tako naučio je vrlo dobro njemački i privatno uči franceski.

Za polazka više obrtničke škole i u praznicima radio je u gradjevnnj pisarni tvrdke Martelanc u Trstu te imade danas 5 godina graditeljske prakse od oblasti potvrdjene. Štedljiv kao mrav prihranio si je svojom radnjom u Trstu i u Beču toliko, da može u Beču pristojno živjeti, premda nije imao drugo do 16 K mjesečnih od Hrv. pripomoćnog društva u Beču.

U praznicima radi kod rečene tvrdke a u slobodno vrijeme izradjuje nacrte za narodne škole i druga narodno-gradjevna poduzeća.

I tako će naš Marčelja kao djak skromne Delavske škole u Kastvu do godine svršiti ako Bog dade arhitektne nauke na akademiji u Beču s odlikom, što ne služi samo njemu, nego i njegovim učiteljima u Kastvu i u Trstu na osobitu čast.

Mi smo čvrsto uvjereni, da će nakon svršenih nauka u Ivanu Marčelji naći svako narodno-gradjevno pouzeće nesebičnog i požrtvovnog suradnika i pomoćnika.

Euharistični kongres u Beču. Od 12. do 15. t. mj. obdržavao se u Beču euharistički kongres, kojemu je prisustvovalo mnogobrojno mnoštvo naroda iz cieloga svieta. Kongresu je prisustvovao takodjer naš carski dvor, a izim najviših crkvenih dostojanstvenika i kardinala učestvovao je posebice kao naročiti izaslanik sv. Oca Pape kardinal Van Rossum, koji je bio dočekan sa svim vladarskim počastima i odsjeo u carskom dvoru. Na kongres je došlo i više tisuća našega naroda iz Hrvatske, Dalmacije, Istre i iz slovenskih krajeva. Zaključnoj sjednici kongresa dne 14. t. mj. sudjelovalo je 20.000 ljudi. U nedjelju obdržavala se je velika procesija, koju je vodio papin izaslanik, te je na istoj bio prisutan i naš car i kralj sa cijelim dvorom uz mnoge visoke dostojanstvenike aristokracije. Kiša, koja je lievala skoro cieli dan, zapriečila je mnogo, da nije procesija ispala još veličanstvenije. Takve procesije još nije vidio Beč, te je sa istom završen kongres. Budući euharistički kongres držat će se na Malti od 24. do 27. aprila 1913.

Franina i Jurina.

Jur. Od kuda to kumpare Frane?

Fr. San bil malo u Dobrinj.

Jur. Bravo, vi ćete znat ako je istina da je Dobrinski meštar bil za prešidenta od Sokola.

Fr. Ča on naš Dubašnjar?

Jur. Da, da.

Fr. Istina je istina, ča niste štali u foj od Rike, kako je bila šetuda u Dobrinj, a on da je bil prešident.

Jur. Ma kako vraga u Dobrinju prešident od Sokola a na Polinarovu su mladići kantali onu sokolsku kanconetu pasivajuć pred kućom njegova tasta talijanaša, u kući je bil i meštar od Dobrinja te je svidočil na sudu kuntra onim mladićem, da su mu izazivali tasta.

Fr. Tako će imet i Dobrinjski Sokol prvog prešidenta ki svidoči kuntra onim ki kantaju sokolsku kanconetu, a one dva miseca od vaganac sidi spod talijanskun tabelun svoga tasta i ide samo u one gostione, ke imaju talijanske tabele, a tasta mu bole uši kuda čuje sokolsku kanconetu, zač počme zijat „sempre i kanta e cupaj e cupaj Sokole".

Jur. Pustite stat kumpare, morda ga budu Dobrinjci čagod poučili va ovon letu, pak će one druge vakance učit tasta sokolsku kanconetu i reć mu neku stavi hrvatsku tabelu.

Listnica uredničtva.

P. n. „Akademik". Oprostite, ali mi se ne upuštamo u onakva naklapanja. Vjerujte nam, da čitamo i mi marljivo, već po svojoj dužnosti, skoro sve, što se sa strane Vaših drugova u novije doba po raznim novinama piše i priporieda. Učili smo nješto i pročitali prilično toga, ali naša pamet stane pod onim nebuloznim (za nas možda odviše filozofskim programima *„radikalno napredne"*, *„mladohrvatske omladine"*, *„srpsko-hrvatske nacionalistične omladine"* i kako se već ta *omladina* dieli i ciepka. (Njihovo glavno glasilo dieli ih u *tri glavne struje*, a koliko će ih biti sporednih? „Scuse se è poco" ! ! ?) I onda nije čudo, što imade toliko *razjašnjenja, izjašnjenja, nacijonalističkih izjašnjenja o malenoj formisanoj organizaciji, o velikoj reformisanoj masi istomišljenika* itd. itd.

Žalostno je, što ta omladina trati svoje dragocieno vrieme stvaranjem mašta i programa, koje neće nikada provesti. Ta na tom smo mi bogatiji nego li ijedan narod na svietu. Pak što imademo odatle? Banovina docet. Više rada, manje programa, više neodvisnosti i značajeva nego li ih imade tamo, pak nebi bilo došlo ni do veleizdajničkog ni do Jukićevog procesa, a madjarski esponenti bili bi i tamo nemogući.

Ugledajte se u Vaše talijanske drugove u Rigi. Nerazpravljaju oni nit se prepiru o političkim programima, prepuštaju to svojim zastupnicima i predstavnicima naroda. Oni viećaju i razpravljaju triezno i ozbiljno o pitanjima, koja se njih kao djaka tiču, a kod toga ne zanemaruju svoj glavni zadatak: knjigu, knjigu i knjigu! Živili!

Kuća u Novojgradiški na glavnoj cesti, sa posjedom, bašćom, šljivikom, do dve i pol rali podkućnice, zatim pol rali vinograda u brdu, jedan kilometar od kuće udaljenom; — prodaje se dobrovoljno i uz povoljne uvjete radi obiteljskih odnošaja. Pobliže ubavijesti daje Budislav Dugač u Novojgradiški (Hrvatska).

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Reštauracija „Narodni Dom"

u Puli

otvorena dne 14. septembra, na novo uredjena i opremljena.

Toči se plzenjsko izvorno pivo (Urquell), najbolje pivo na cielom svietu, te dobra vina istarska i dalmatinska biela i crna. Uz to je poskrbljeno za dobru i tečnu kuhinju — sve uz umjerene ciene.

Preporučuje se veleštovanjem

Grga Bazletić, gostioničar.

1—3

Srećke

u korist „SLOVENSKE STRAŽE"

4 krune 75 filira

iznaša mjesečni obrok na turnu srečku, koja imade šest žriebanja sa slijedećim glavnim zgoditcima svake godine:

400.000 franaka
400.000 franaka
400.000 franaka
200.000 franaka
200.000 franaka
200.000 franaka

Ukupno 1,800.000 franaka

Sliedeće žriebanje 1. listopada ove godine.

Svatko tko naruči turske srečke dobit će badava i srečku u podporu revne djece sa glavnim zgoditkom u vriednosti o 5000 K.

Obavjesti daje za srečkovno odjeljenje „Slovenske Straže" g.

Valentin Urbančić. Ljubljana, Kongresni trg 19.

Javna zahvala.

Prigodom smrti našeg neprežaljenog muža, oca i djeda gospodina

Mata Vlašić p. Petra

cio se je Novovaški puk natjecao, da nam izkaže što veću ljubav, susretljivost i pomoć kao što i sve mjesne i susjedne duhovne oblasti, rodjaci, znanci i prijatelji tako, da nam je u našoj velikoj tuzi i žalosti bilo od velike utjehe.

Budi dakle ovim izrečena osobita zahvala Novovaškom, Kaštelirskom, Vabrižanskom, Varvarskom, Viličkom, Funtanskom i Fuškulinskom puku, koji su milog pokojnika u velikom , broju pratili do hladnoga groba. Osobita zahvala ide dru Ivanu Zucconu, Anti Andrijčiću, Prudanu, Novaku, Peri Šantiću, župniku iz Kaštelira, Depolu, učitelju i Anzuloviću, bivšem učitelju u Novoj Vasi, koji su pokojniku iskazali zadnju počast. Poviše hvalimo Kaštelircima i selu Antoncima, koji su na odar pokojnika položili svaki po krasan vijenac.

Nova Vas, 13. rujna 1912.

Tugujuća obitelj **Vlašić.**

Hotel i reštauracija

Tempio d' Augusto

via Augusta br. 4.

otvoren je na novo.

Talijanska, njemačka i madjarska kuhinja — izvrstna vina — glasovito gradjansko pivo Budweis.

Umjerene cijene. Umjerene cijene.

Odmah se obogatiti

moguće je samo sa srećkom, a najviše nade pruža turska srećka, koja imade šest žriebanja i svake godine dobitaka za 1,800.000 franaka. Svatko, tko može izdati na mjesec 4 K 75 fil., dobit će posredovanjem „Slovenske straže" u Ljubljani jednu ovakovu doista vriednu srećku. Taj novac na nikoji način nije izgubljen, jer komu srećka ne namjeni glavnoga ili većega dobitka, taj može uviek dobiti 400 franaka, odnosno može svoju srećku po tadanjoj vrijednosti svakoj banci prodati. Sliedeće žriebanje turskih srećaka biti će dne 1. listopada o. g. Obaviesti daje i naručbe prima za srećkovno odjeljenje „Slovenske straže" g. Valentin Urbančić, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Br. 2918/12.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj za dobavu živežnih potrebština za upravu c, kr. kazniona u primorju (Kopar i Gradišće) za god. 1913.

Ima se također izpuniti potrebovnik gorivog te ogrijevnog materijala.

Vrst i količinu predmeta, koje treba dobavljati, mogu zanimane osobe pregledati kod ovog državnog nadodvjetničtva iz uvjeta, koji stoje na razpolaganje zani manicima.

Pismene ponude, obskrbljene biljegom od jedne krune imaju se podnieti ujedno sa mučebitnim uzorcima onoj kaznionici, za koju se dobava dotičnog predmeta odnosi. Ponudu, priklopirši joj uvjete dobave, treba podpisati vlastoručno, te naznačiti predmet dobave. Zapečaćeni omot nositi će naslov: „Ponuda, objavljena u natječajnom oglasu dd. 28. kolovoza, broj 1918/12".

Rok za podnešanje ponude traje do 12 sati o podne dneva 20. rujna t. g.

C. kr. državno nadodvjetničtve.

Trst, dne 28. kolovoza 1912.

C. kr. dvorski savjetnik i viši drž. odvjetnik:

dr. Chersih, m. p.

2—3

Broj: 4747/12.

Oglas natječaja!

Na temelju zaključka sjednice općinskog zastupstva od 5. septembra 1912. raspisuje se ovime natječaj, na stalna sistemizirana mjesta:

I.) općinskog inžinira, sa plaćom od godišnjih K 3600., te 5 kvadrijenija po K 240 na godinu;

II.) općinskog veterinara (ujedno tržnog nadzornika) sa plaćom K 1200 i stanarinom K 360 godišnjih, sa 5 kvadrijenija po K 240 na godinu, te pravom pobiranja pripadajućih mu pristojbina;

III.) općinskog tajnika, sa plaćom K 2400 i stanarinom K 720 godišnjih, te 5 kvadrijenija po K 240 na godinu;

IV.) općinskog kanceliste II., sa plaćom K 1680 i stanarinom K 240 godišnjih, te 5 kvadrijenija po 120 K na godinu.

Od natjecatelja želeći polučiti jedno od raspisanih mjesta, traži se austrijsko državljanstvo i potpunu spremu i osposobljenje za vodjenje agenda, skopčanih sa pojedinimi službami, kao što i poznavanje hrvatskog, njemačkog a po mogućnosti i talijanskog jezika.

Valjano obložene molbenice, valja podnijeti potpisanome Glavarstvu najkašnje do 10. oktobra 1912."

GLAVARSTVO OPĆINE

Volosko Opatija, dne 8. septembra 1912.

Načelnik:

2—3 Dr. Stanger v. r.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. ∴ ∴ ∴ ∴

Sa stavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴

Cienna 1 bočici sa šlira, ta bočica stoji 2 kruna, 2 bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se svuda u ljekarni i u Petra

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u

tiskari Baginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

po cienu od 2 do 10 para.

Od 1878! - - - Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. - - - Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kani — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, ubacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12 2 ili 6 1 li 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, otleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dosla u tjelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 porude stoje K 3.60.

Izvor: Ljekarna „K Angjelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

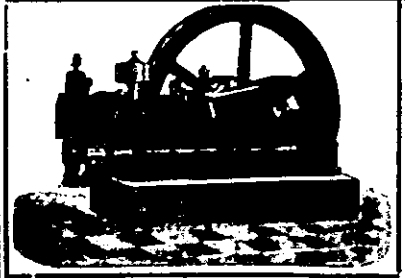

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na nafte sustava DIESEL, najnovije lečeće konstrukcije, prometni troškovi po konjskoj sili na uru 1/2 hel. više, motore na plin (gas), benzin, šesto, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na smrtavi plin predruvača:

DRAŽOJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Draschowitzer Gasmotorenfabrik vormals Moritz Kelle, Chrudim)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 26.

Dobivaju se potpune opreme za obrtničke i industrijalne podneća ∴ ∴ ∴

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	"	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	"	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	"	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	"	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak	Petak
prije podne		po podne	po podne
10.15 7.35	↑RIJEKA	5.—	5.—
10.50 8.10	Opatija	4.25	4.25
11 — 8.20	"	4.15	4.15
12.20 9.40	Beli	2.55	2.55
12.30 9.50	"	2.45	2.45
1.20 10.40	Merag	1.55	1.55
1.30 10.50	"	1.45	1.45
2.10 11.30	Krk	1.05	1.05
2.20 11.40	"	12.55	12.55
	po podne	prije podne	prije podne
—.— 1.40	Baškanova	11.25	11.25
—.— 1.20	"	11.15	11.20
—.— 2.30	Lopar	10.10	—.—
—.— 2.40	"	10.05	—.—
4.20 3.40	Rab	9.25	9.05
4.30 4.—	"	9.—	9.—
4.55 4.25	Lun	8.35	8.35
5.— 4.30	"	8.30	8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20 5.50	"	7.10	7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*)	7.—	7.—
6.40 6.10	"	6.50	6.50
7.30 7.—	↓NEREZINE	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	↑RIEKA	7.20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	"	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	"	6.10	7.50
12.30	3.10	↓Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	"	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	"	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju laka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	4.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	"	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Vrbnik	dol.	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.	"	dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
5.40	odl.	"	dol.	3.20
6.—	dol.	↓Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki storuk

4.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
pr. p. dol. Rieka 8.51 odl. 12.45 po p.

Broj 39. Pula, u četvrtak dne 26. septembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.
Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godina
5 K za selјake }
ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Izbornicima III. izbornog kotara grada Pule!

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri, saslušav pouzdanike u Puli, zaključilo je postaviti kandidatom za izpražnjeno mjesto u trećem puljskom kotaru za istarski sabor

gosp. Josipa Stihovića

ravnatelja Istarske Posujilnice u Puli.

Kod posljednjih izbora za zemaljski sabor prodro je u tom kotaru proti našem narodnom kandidatu za ciglih 6 glasova većine protukandidat postavljen od strane Talijana, koji prema kompromisu nijesu smjeli u obće postaviti u tom kotaru nikakvog kandidata. Nevjerom dakle njihovom i jedino usljed nečuvenog pritiska i nasilja uspjelo je njima, da nam i ovdje otmu, što nam pripada po pravu, koje su nam oni sami priznali.

Dosljedno je tomu u nas čvrsta nada, da će naš kandidat slogom naših izbornika i sudjelovanjem svih onih, koji ljube i štuju pravo i pravicu prodrieti u našem izbornom kotaru, a to jamačno i zato, pošto je naš

Josip Stihović

rodoljub dušom i tjelom, koji poznaje na tanko potrebe i nevolje onog izbornog kotara i koji se je od više godina amo izkazao svojim požrtvovnim radom za obće dobro kao občinski zastupnik u Puli i kao ravnatelj Istarske Posujilnice da je vriedan, dostojan i voljan da onaj kotar uspješno zastupa i u našem istarskom saboru.

Izbornici, svi zato složno k žaram dne 29. septemb. za našeg predloženika!

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 4. juna 1912.

Odbor.

Velika javna skupština.

Večeras u četvrtak u 7 i pol uri bit će u dvorani Narodnog Doma

javna skupština.

Govoriti će se o izborima od nedjelje 29. t. mj.

Govorit će naš prvak i zastupnik dr. M. Laginja.

Pozivlje se naš narod, da mnogobrojno pristupi na tu javnu skupštinu.

Hrvati i Slovenci Istre!

Sazivljite svuda javne pučke skupštine za hrvatsko-slovensku poroto u Istri, da se jednom i nama počne suditi u našem narodnom jeziku.

Kriza u ferijalnom društvu „Istra".

(Konac.)

Odborska sjednica.

To je bila prva odborska sjednica fer. društva „Istre" izvan Istre, drtana na Rijeci, dne 1. rujna o. g. u prostorijama obrtničko-trgovačkog doma.

Ova bi sjednica bila zaista najvažnija dosadašnja odb. sjednica, kad bi bili odbornici došli na zborovanje s uvjerenjem, da se je do sada puno griješilo, što valja ispraviti, da se više ne smije dopustiti ni jedna nepravilnost i da u redovima istarskih akademičara vlada podpuna disorganizacija, koju valja sanirati. Ali ne! Već na početku pogrieška je s disciplinarne strane.

Isti dan su imali takodjer izasланici hrvatsko srpskih nacionalnih i radikalnih organizacija svoju konferencu, gdje je došlo, — kako s pravom ističe „Naša Sloga", — do kojekakvih „razjašnjenja" ili bolje do jednostavnog nadmudrivanja u riječima i frazama. Na toj je konferenciji vladala barem prilična disciplinarna strogust, jer na pr. meni, kao nečlanu takovih organizacija, nije bilo dopušteno prisustvovati njihovom zborovanju. Naprotiv je odbor ferijalnog društva „Istre" doveo na svoju odborsku sjednicu jednog mladjeg prijatelja, polaznika trgovačke akademije na Susaku, koji niti je, niti smije biti članom, a niti odbornikom ovoga društva, pa mu na odborskim sjednicama prema tomu nema mjesta. Ipak odbor trpi ovu protupravilnost, ne prosvjeduje nitko, a na moje opravdane prigovore smiju mi se i predbacuju mi, da zapredavam rad. Dapače je kolega tajnik predlagao, da se taj mladji drug imenuje povjerenikom društva i više je podavao važnost njegovim predlozima, nego li savjetima samih odbornika!

Iza dugih čitulja nekih listova, došli su na red i moji prigovori o zlouporabama u društvu. Predsjednik i tajnik solidarno postoje na tome, da se o javnost ništa ne izdade, niti ispravak a niti kakova izjava, da je konac svakoj nepravilnosti i dosadašnjem neredu u društvu i jedno i drugo motivacijom, da si odbor neće baciti prašinu u oči. Moji predlozi padaju, upravni odbor fer. društva „Istra" indirekte potvrdjuje, da će se i dalje pravila kršiti i griješiti o poslovnik, što se već redovito događja. Mimogredce spominjem, da se je od drugih mojih predloga nešto prihvatilo, što li se ali ne kani provadjati.

Posve opečaćan mojem stanovištu pokazao se Niko Sučić, tajnik društva, a pri koncu sjednice tako se uzrujao, da je predsjednik morao zaključiti sjednicu, a da još nijesmo riješili ni najbitnija pitanja. Nabacio je pitanje o turističkom klubu, o fotografiranju ljepših krajeva i prodavanju takvih dopisnica, o izdanju nekog almanaka, koledara, što li: o pitanjima dakle vrlo ljepim i korisnim, ali za nas težkim i neprovedivim. Nas imade u društvu malo, njih dvadesetak! Potpore sve redje a neredi sve češći, tako, da nije moguće upuštati se u takova poduzeća, koja zahtjevaju čvršće podloge, nego li je ima jedno djačko društvo. A pogotovo nije to moguće u našem društvu, gdje vlada disorganizacija i trajni nered. Jedino ako se ta pitanja trajno rieše, može se polagano naprijed, inače ne.

Dobro je bilo istaknuto u „R. N. L." prije skupštine, da se naše društvo ima istom organizirati t. j. kud ćeš pametnije ideje, nego li da se je upravni odbor već na prvoj sjednici dao svim silama na taj posao.

Odborska sjednica svršila se većim dijelom sa — te infecta. Palo je i krupnih riječi medju odbornicima, a i takvih, koje ne pristaju u svako društvo.

Očekivati je bilo, da će se barem sada poduzeti štogod valjano, kada se budu strasti smirile. Ali sve uzalud.

Prema zaključcima odb. sjednice, imao je Sučić kao tajnik, odmah drugi dan sazvati dva izvanredna zasjedanja, za sriedu i nedjelju, pa ih meni poslati na umnoćenje. Odlučilo se naime predsjednika sreditelja i svakomu akademičaru Istre, koj nije u drugoj kojoj organizaciji poslati: poziv za pristup u društvo, izvadak iz pravila i poštansku poležnicu. No dok sam ja drugi dan poslao Sučiću sve potrebito, da napiše za javnost mali izvještaj o prošloj odb. sjednici, i dok sam ja kao upravitelj opatijskog odsjeka blagajne odmah počeo raditi, t. j. stupio sam u svezu s občinskom štedionom u Voloskom, digao čekove i uredio dalјne poslove te već natiskao 50 izvadaka iz pravila, uzalud sam čekao punih osam dana, da mi kolega Sučić pošalje spomenuta dva pisma. Ističem, da sam ta dva pisma predlagao i na sjednici, ali stil se nije nekima svidjao, pa je to prepušteno tajniku.

Tek 9. rujna na večer dodje k meni u pisarnu i tu za uredovnih sati sastavi na brzu ruku dva pisma, koja su i stilistički i misaono pogrješna. Pa još se ovdje u pisarni coram publico uzrujava, vrpolji i prepire o sve i — ništa.

Ovako neozbiljan rad se meni nije svidjao, i kako sam već prije dva puta poslao tajniku pismenu opomenu, da ću se odreći odborničtva, ako se ne stanu savjesno provadjati zaključci glavne skupštine i odborske sjednice, ja sam 10. rujna faktično predao ostavku i izručio spise drugu predsjedniku.

Sljedeći dan iza toga t. j. 11. rujna izašla je u „R. N. L." od kolege tajnika jedna notica, koja bi imala nadomjestiti po odb. sjednici prihvaćen dodatak na izvješće i izmjeti barem glavne zaključke zadnje sjednice. No ovdje se je kolega Sučić do kraja porezao i samo zapečatio moje odreknuće, jer, da se nijesam prije odrekao odborničke časti, iza ovog članka to bi bio sigurno učinio.

Pogledajmo si početak ili uvod ovog članka. Tu Hrv.-slov. akad. fer. društvo „Istra" javlja svojim birsim (?) članovima i prijateljima svoje najnovije (?) zaključke (?): dakle fer. društvo „Istra" ili nema više ni članova ni prijatelja, kojima bi javljalo svoje zaključke ili ti najnoviji zaključci zanimaju više birše, nego li sadašnje ili buduće članove „Istre"! Pa napokon to i nijesu nikakvi zaključci, nego je tu kolega Sučić samovlasno zbrkao okrnjene stvari skupa, dodatak naime na izvješće i zaključke sjednice i turio sve pod jednu kapu itd. itd.

Ovakva površnost onemogućuje svaki uspješan rad, pa se ejemim sretnim, da sam iz tog meteža izašao. Članovi neka sude, tko imade pravo, kolega Sučić, ili ja!

Što sada!

Moje odreknuće ne znači ništa. Mjesto mene imade deset drugih. Ali, ako se ovako dalje ide, za nekoliko ne će biti ni traga fer. društvu Istra". I već je grupacija krčke omladine prvi korak tom rasulu, jer nas poletaj ne dopušta obće organizacije. To spada u Narodnu Zajednicu za Istru i u druge takove organizacije, a ne u djačka društva.

Jesmo li na koncu? Nijesmo još, jer ja uvijek čekam mnoga riješenja za strane

upravnog odbora. Ako mi ta riješenja ne stignu, čitava će stvar doći pred časni sud i na buduću glavnu skupštinu.

Ja svršavam sa još jednim apelom, da se upravni odbor zamisli malko u moja razlaganja i da energično pregne riješavati barem ova najbitnija pitanja. Već su prošla skoro dva mjeseca ove poslovne godine, a još se nije ništa poduzelo, što bi dovelo do reda u društvu i napretka u djelovanju i meni će biti vrlo žao, bude li i ovaj odbor iznio na glavnoj skupštini jednake lamentacije, kao i prijašnji odbori, o jednoj novoj godini nerada i neuspjeha!

Spomenuti ću još te, da su iza uvrštenja prvog dijela moga članka došli k meni gosp. dr. Orlić i kolega Sučić. Prvi mi je pred više ljudi rekao, da čovjek, koji živi u šumi, nema prava kritizirati ljude, a prijatelj Sučić, da će predložiti, da me izbace iz društva. Doista lijepo! Mjesto da ljudi na članak stvarno odgovore, služe se ovakvim sredstvima! Dru Orliću odvraćam, da ja živim u većem gradu nego li on, a kolegi Sučiću, da se mora najprije prijaviti u društvo kao redoviti član, da ga ima upravni odbor prije primiti, što će bez sumnje takodjer učiniti, da mu je unaprijed platiti upisninu i članarinu i tek onda ima pravo stavljati ovakove predloge, a kao sadašnji tajnik nema toga prava, jer je — nezakonito biran.

Rijeka, u mjesecu rujnu 1912.

Ante Flego, pravnik.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izvanredno izdanje „Naše Sloge". U petak i subotu, radi izbora zemalj. zastupnika u Puli, izaći će izvanredno izdanje „Naše Sloge" samo za grad Pulu i radi toga u hrvatskom i talijanskom jeziku. Prodavat će se u trafikama po 4 pare.

Pošteni gradjani Pule!

Talijanska-liberalna stranka u Puli, tako se bahato sama nazivlje, poznata pod imenom kamorre, što nije ništa drugo nego skup tatova i varalica ne samo nego još i radi i teži svim špijunshim i nešpijunskim sredstvima, da Pula i Istra dodje pod Italiju, preuzimlje u ove zadnje dane sve i sva da bude izabran zastupnikom za istarski sabor njezin kandidat dalmatinac Antichievich, politički odrod i beznačajnik najpodlije vrsti.

Ta banda prostih lopova i zločinaca izniela je navlaš kandidatom tog hrvatskog odroda Antichievicha, nebi li njegovim imenom rehabilirala svoje lopovske čine i pokrila tatbine, prevare i proste kradje na občini Pula, koje iznose na *milijune* kruna, krvavih žuljeva puljskog gradjanstva. Tu nije samo krao Galante, pokrali su deset puta više vodje puljske kamorre, koji se na slobodi šeću, paradiraju, raskošno žive i uživaju dekorirani još ugledna mjesta.

Postavljamo na dušu i srce, poštenje i čast svih čestitih i poštenih gradjana puljskih a poglavito izbornika trećeg kotara grada Pule, može li se tko naći, da dade svoj glas jednom Antichievichu, koga predlaže ona prosta zločinačka banda, koja je bila na vodstvu i upravi občine Pula samo da krade i vara i troši novac gradjanstva samo da može raskošno i udobno živjeti u pijankama i razbludnom životu, a sve trudom i znojem i na račun marljivog i radinog gradjanstva Pule.

Što je pak kamorrin kandidat Antichievich? On je rodjen na otoku Braču u Dalmaciji; sin čisto hrvatskih roditelja; braća i sestre, svi pravi i čestiti i vjerni sinci hrvatskog oca i majke, oduševljeni za svoj hrvatski rod i dom u kojem su čestito i pošteno odgojeni — a eto taj rodjeni brat njihov stavio se u službu neprijatelja svoje rodjene braće, sramoti uspomenu svojih rodjenih roditelja tako, da njegov debeli i beznačajni obrazina popljuvao je sebe i sve što bi mu imalo biti najsvetije. Dakle politički karakter čovjeka takav, da pošteni čovjek ne bi smio ni u blizinu doći, a da ne začepi nos.

Što je još taj Antichievich, kandidat talijanske bande?

Poznato je dobro svima, da je tomu Antichievichu baš ova tatska banda, koja ga sada kandidira, premalo talijanska a previše austrijska, pa je kod prošlih izbora nastupio proti njoj kao jedan od vodja sa radikalnim iredentističkim programom ne samo proti nama Slavenima, nego proti Austriji, odnosno proti c. i kr. mornarici.

Dakle je nastupio sa težnjama, koje idu preko granice naše monarkije, prema tielu njihove matere zemlje, kako ta stranka i Antichievich nazivlju kraljevinu Italiju.

Sve to predpostaviv, izbornici trećeg kotara grada Pule imadu da biraju: ili kandidata tatske i prevarantske bande, te čovjeka, koji je očito pokazao i nikad zatajio *javno* (a možda po običaju odroda znao prikazati se u patriotičnim krugovima *tajno* austrijancem) svoje vruće težnje i čuvstva za kraljevinu Italiju, što naglašujemo čvrsto i jasno, — ili za čovjeka, kojega predlaže stranka, pamtite svi pošteni izbornici, stranka, koja je svojim djelima, historijom uvijek dokazala, narod uzgajala i goji, da naš sav hrvatski i slovenski narod ostane u sklopu države pod žezlom slavnovladajuće habsburške dinastije i uviek promiče i uzdržava čuvstvo vjernosti i odanosti sa svim svojim sinovima na kopnu i na moru, u privatnom i javnom životu, u školi i crkvi.

Takav kandidat jest Josip Stihović, koga je naša stranka predložila i da bi bio tko mu drago, drugčiji ne može da bude. A baš naš kandidat Josip Stihović izmlatio je štapom — ne nožem, kako lopovska banda piše, u obrani svog narodnog čuvstva a s time još više u obrani cjelokupnosti države onoga, koji je bio u bandi te je težila i teži za otrgnuće ovih krajeva kraljevini Italiji. To tatska banda sada izrabljuje, te je žalostno, da vodstvo nekih uplivnih krugova — možda uplivom krivim intrigiranjem — to rekbi uvažava.

Mi ovdje otvoreno i iskreno ispovjedamo, ne možda da toliko težimo iz stranačkih ciljeva te bude izabran naš kandidat, nego obćenito i istinito prikazujemo poznate činjenice, te stanoviti krugovi dobro promisle i odluče:

. hoće li biti izabran kandidat bande iredentista Antichievich, koji po svojem čuvstvu teži za odcjepljenjem ovih krajeva od Austrije kraljevini Italiji — ili kandidat Josip Stihović, čovjek koji teži, da se ove zemlje ne priklope kraljevini Italiji.

Štogod se dogodilo, mi slavenski izbornici poći ćemo svi, vierni istaknutom programu, glasovati za kandidata naše stranke Josipa Stihovića.

Ovo par rieči neka bude memento svima, koji trijezno misle i žele dobro puku a pogotovo hoće uščuvati viernost svomu caru.

Pozor na legitimacije za izbor od 29. septembra. Za izbor zemaljskog zastupnika u trećem kotaru grada Pule, koji će biti u nedjelju dne 29. septembra t. g., c. kr. kot. kapetanat u Puli javlja, da svaki izbornik, koji budi s kojeg razloga nebi dobio izborne legitimacije najkasnije dvadesetičetiri sata prije izbora (t. j. subotu u jutro), imade tu legitimaciju potražiti na c. kr. kapetanatu za vrieme uredovnih sati t. j. od 8—2 sati po podne i od 4—6 sati po podne. Da se dobije izbornu legitimaciju morat će se svaki izkazati legitimacijom. Izborne karte izdavat će se takojer na dan izbora uz prikaz legitimacije.

Mjesto izbora. Izbor zemaljskog zastupnika biti će u talijanskoj školi u Šijani, i to od 7 sati u jutro do 1 sat po podne.

Staro orudje kamore. Stovarište najbezočnijih laži, najogavniji branič svih lopova i lopovština, prava kloaka pešťanskih kanala — organet puljske kamorre — i prigodom ovih izbora zemaljskog zastupnika u Puli, riga sve svoje vlastitosti i gnjusobe na cieli naš narod, na pojedine osobe našega roda, izvrćuć i lažuć na najgnjusniji način svakojake izmišljotine. Takva kloaka iznaša, narivava i preporuča za zastupnika dalmatinca-odroda, iredentistu Antichievicha. S takvim skotovima nestaje svakog obzira, dok ne dadu ni mrtvima mira i lopovskim načinom najgnjusnije izmišljeno i lažno diraju u domaći prag, koji je svet i najdivljim narodima. No tim brutima, toj zločinačkoj bandi tatova i varalica nije se čuditi, uživljeni su u prostotu, valjaju se u glibu pokvarenosti i nemorala, tatbine i varanja, u obće žive na tudji račun, gledajuć samo da što komu ukradu i prevare. To je u kratkim potezima talijanska kamorra, i te kamorre jest kandidat hrvatski odrod iredentista dr. Giorgio Antichievich, koji je tu bandu, koja ga danas kandidira, opisao još gore nego li mi sada i koji tu bandu prezire, ako se nije u zadnje doba i Giorgio Antichievich asimilirao po receptu jednog njegovog kolege.

Na tom kaljavom putu mi ne ćemo slieditи kamorru, da iznesemo o privatnom i obiteljskom životu dra Giorgia Antichievicha takvih stvari, koje mu nebi služile na čast. Mi imamo pred sobom dra Giorgia Antichievicha kao političkog protivnika i neprijatelja našega naroda i cielokupne domovine; mi gledamo u dru Antichievichu predstavnika one talijanske struje, koja teži za odcjepljenjem ovih zemalja od Habsburške monarkije i pripojenje kraljevini Italiji. Kao takovog, nalaže nam patriotska dužnost i domovinsko čuvstvo, da ga pobijamo i pokazujemo u nj prstom, da se čuvaju izbornici glasovati za njega, te tako spasiti svoju vlastitu čast i ugled i patriotsko čuvstvo.

Zato tko je pošten i zadojen vjernošću i lojalnošću prema prejasnoj Habsburškoj dinastiji i cielokupnosti države, taj ne smije glasovati za dra Giorgia Antichievicha, jer bi time prekršio čuvstvo vjernosti i odanosti — a opet bi povriedio svoju osobnu čast kao poštena čovjeka, jer ga iznaša i preporučuje onakova banda, kako smo ju gore opisali.

Naše škole u Puli. Izim postojećih škola u Šijani i ulici Kastropola otvorile su se nakon talijanskih zanovetanja dne 16. t. mj. dvie nove hrvatske škole na Kastanjeru i Verudi. Kako je za nas u Puli potrebito još hrvatskih škola, dokazuje broj djece, što su se upisala u naše škole. U školu u Šijani upisalo se 400 djece, koje će podučavati šest učiteljskih sila, u ulici Kastropola 100 djece sa dvie učiteljske sile, na Kastanjeru 170 djece sa dvie učit. sile (od ovih 90 u prvi razred) i u Verudi 59 djece sa jednom učit. silom. U svemu dakle pohadja hrvatske pučke škole u Puli preko 700 djece sa jedanaest učiteljskih sila. Liep napredak, koji napunja radošću svako rodoljubno srce.

Isposlovalo se do sada što se moglo, a nadamo se, da će do godine biti još bolje te će biti škole proširene, što iziskuje veliki broj naše djece, sposobne za školu.

Našemu narodu služi ovaj liepi uspjeh samo na čast, jer se nije oglušio pozivu rodoljubnih srdaca.

Sve to smogli smo bez ikakve pomoći, pokrajinskih i državnih vlasti, kojih jedinih je dužnost skrbiti za prosvjetu naroda u materinskom jeziku, ali kako svuda s nama postupaju maćuhinski, tako nas liepo paze i na školskom polju.

Nu hvala našim prvacima, poglavito veleuč. g. dru M. Laginji i velec. g. Niku vitezu Mardešiću te drugim vriednim pomagačima, njima ide u prvom redu sva zasluga da smo pomoću velezaslužne Družbe dobili još dvie hrvatske škole. Naš narod ne smije to zaboraviti, a nagraditi će njihov rodoljubni rad i za daljni napredak i procvat naših škola jedino šiljanjem svoje djece u narodne škole i urgajanjem iste i u kući u narodnom duhu i materinskom jeziku.

Mjesto liečnika. Otvoren je natječaj na mjesto pomoćnog liečnika kod pokrajinske bolnice u Puli sa godišnjom plaćom od 2400 K i stanom u samoj bolnici (uredjena soba, razsvjeta i ogrijev). Potanje upute daje ravnateljstvo bolnice. Molbe imadu se podnieti na ravnateljstvo pokrajinske bolnice u Puli do 10. oktobra t. g.

Plesna škola u Sokolu. Članovima i članicama Sokola javlja se, da će plesna škola početi dne 29. t. mj. Zabavni odbor Sokola.

Iz Rovinjskog sela. Neka znadu čitaoci „N. S." kako se borimo na ovoj zapadnoj strani proti našemu najljućemu neprijatelju Talijanima. Odkad imamo ovdje svoju čitaonicu, razbistrio se je mladji naraštaj, kmetski sinovi, da se možemo ufati liepom napredku. Pred nekoliko mjeseci osnovali su naši vrli mladići narodnu glazbu i naručili dvanaest glazbala. A nije više od mjesec dana što ih poučava glazbeni učitelj g. Frauš iz Trsta, a već su naučili, da se čuditi moramo. Kako je bilo javljeno i u „N. S." imali smo u nedjelju 15. o. mj. koncerat s plesom. Već u subotu nakitili smo dvoranu Čitaonice sa cvijećem, a bezbroj zastava i zastavica vijao se u dvorani i pred dvoranom. U nedjelju u 3 sata poslije podne započela je glazba igrati narodnu himnu „Lijepa naša domovina", koju je cio puk slušao odkritih glava. Svršivši glazba a puk razdragan oduševljeno je pljeskao glazbarom sa „živio" klici. Zatim nastavi glazba „Oj Hrvati, jošte živi" te svršivši ovaj komad pošla je uz svirku koračnice „Naprej zastava slave" sa povorkom po mjestu i vrativši se pred dvoranu Čitaonice, tu je igrala svoje birane komade do 6 sati na večer. Iza toga je počeo ples, gdje se naša mladež zabavljala do kasno doba noći.

Na uvaženje. Radi izbornih viesti morali smo za ovaj broj ispustiti više dopisa, što neka naši vrlo poštovani dopisnici izvole uvažiti. Doći će sve u narednom broju.

Volоski kotar:

Konferencije u Opatiji. Prošlu srijedu i četvrtak obdržavali su se u Opatiji zajedničke konferencije zastupnika stranke prava i sveslovenske pučke stranke. O tim konferencijama izdano je slijedeće priobćenje:

Na poziv oporbenih stranaka vodstva sakupili su se u Opatiji izaslanici stranke prava za sve hrvatske zemlje i izaslanici slovenske pučke stranke. Većanje je trajalo jučer i danas. Prisutni su bili iz Hrvatske: dr. Pazman, sveuč. profesor, zastupnici razpuštenog hrv. sabora Cezar Akačić i Stjepan Zagorac i glavni urednik „Hrvatske" Šegvić; iz Kranjske zastupnici dr. Šušteršić, Povše i dr. Jarc; iz Dalmacije Don Prodan i dr. Drinković; iz Koruške dr. Brejc; iz Istre dr. Lagioja i prof. Spinčić; iz Štajerske dr. Benkovič, dr. Korošec i prof. dr. Hohnjec a iz Gorice dr. Fon.

Delegati Bosne i Hercegovine u zadnjem času bili su zapriečeni pristupiti radi prešnih razprava o bosanskim željeznicama. Njihova je izprika primljena na znanje.

Nastavak u prilogu.

Sjedinjenog političko stanje hrvatskog i slovenskog naroda bilo je temeljito i svestrano razpravljeno kao što i posljedice, koje iz toga stanja izviru, pa je iz toga vijećanja izbilo suglasno mišljenje i u svim pitanjima postignut je podpun sporazum. Konstatiralo se je, da obje stranke budi u političko-narodnim kao i u kulturnim odnosima načelno idu za istim ciljem u duhu programa stranke prava. Za to bi zaključeno stvoriti skupni organizam ustrojstvom hrvatsko-slovenskog ekzekutivnoga odbora. Dalje je zaključeno za 20. listopada ove godine sazvati u Ljubljani plenum svih zemaljskih i državnih zastupnika obiju sada sjedinjenih stranaka. O političkoj taktici najskorije budućnosti u raznim javnim zastupstvima, iza izcrpljivog i svestranog viećanja, pokazala se je takodjer podpuna jednodušnost.

Stalni eksekutivni hrvatsko-slovenski odbor iza nuždnih dispozicija, koje će se poduzeti, sazvat će se u toku dojduće sedmice na konstituiranje i preuzet će rodstvo posala.

Zahvala. Hrvatska pučka čitaonica „Halubljan" u Sv. Mateju zahvaljuje se najljepše ovim putem g. Antunu Kalčiću-Bareli u Lipi, koji je darovao gore spomenutoj čitaonici petnaest komada lijepih poučnih knjiga.

Ugledali se i drugi u ovaj plemeniti primjer, te se sjetili skoro osnovane knjižnice.

Odbor.

Gross Mune. Pišu nam: Nedavno stiglo nam je preporučeno pismo s prilijepljenim poštanskim crno žutim listićem, na kojem je stalo tiskano „*Gross Mune*". Sreća i Bog da znademo njemački te smo mogli odgonetnuti, da dolazi to pismo tamo iz sjevernog dijela Istre, iz Velikih Muna, gdje nije valjda još nikad nijedna njemačka stopa stupila — ako ne kojeg c. kr. činovnika. Sl. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu čitalo je valjda negdje, kako su naši kršni Munci jednom vinski ocat prodavali čak po Dolnjoj i Gornjoj Austriji, Štajerskoj itd. te da su mogli tada štogod i njemački naučiti. I jesu neki stariji muževi koji lome za silu njemački i radi njih je valjda brižno ravnateljstvo poslalo na poštanski ured u Velike Mune one tiskovine. I pravo je tako. Neka se i munjska mladjarija vježba u svespasavajućoj njemštini. Pa i inače je opravdan taj njemački naslov, jer zvoni onnogoblagoglasnije „Gross" nego „Veliki", a gospodi na ravnateljstvu u Trstu mora da skače srce u hlačama kad mogu čisto hrvatskom selu, gdje nećeš naći Niemca, ma da ga tražiš sa svim plinskim i električnim žaruljama, što gospodu na ravnateljstvu „razsvjetljuju" ili „prosvjetljuju", nametnuti samo njemačke tiskovine. Zar nije ovdje umjestan usklik: u čemu se gube nekoji ljudi?!

Pazinski kotar:

Sa kot. suda u Pazinu. Po zadnjem popisu pučanstva imade na Pazinštini 98 po sto Hrvata a samo 4 po sto Talijana, pa uzprkos tomu jesu na tamošnjem c. k. kotarskom sudu 3 sudca Talijana i nijedan Hrvat. Izmedju one trojice Talijana imade i zagriženih naših narodnih protivnika. Čitali smo, da jedan od trojice talijanskih sudaca ide k zemaljskom sudu u Trst, pa očekujemo, da će ministarstvo pravosudja na njegovo mjesto poslati bar jednoga Hrvata.

Za vrieme predsjednika Niemca na prizivnom sudištu u Trstu nebi bili stalno takovu nepravdu doživjeli, kakovu moramo u Pazinu trpiti pod predsjedničtvom jednoga Slovenca — barem po rodu i imenu.

Strašna tuča. Iz Lindara — občina Pazin pišu nam, da je onu poreznu občinu potukla predprošlog ponedjeljka strašna tuča. Na lindarskom polju imade kmetova kojim je tuča i to pojedinca, nanijela štete same na grozdju do 2000 K. Ubogi narod silno je sbog te nesreće potišten i žalostan. A kako da i ne bude. Veselio se je, da će do mala spremiti plod svog velikog truda i ne manjeg troška, pak eto u zadnji čas, tako rekuć izpred nosa, uništila mu je grdna tuča najvažniji proizvod zemlje, jedinu tako rekuć nadu. Očekujemo, da će javne oblasti priskočiti siromasima na pomoć te barem dielomično ublažiti njihovu biedu.

Porečki kotar:

† **Dinko Tončić-Čekin.** Iz Oprtlja nam je stigla tužna viest, da je u jednom selu kod Zrenja — u občini Oprtalj preminuo dne 16. t. mj. providjen sv. otajstvi za umirućе dični naš starina g. Dinko Tončić Čekin, dobar posjednik i vrlo čestit naš rodoljub. Za danas kličemo iz pune duše dičnomu starcu: vječni ti mir i pokoj a njegovoj težko razcviljenoj rodbini šaljemo naše iskreno saučešće.

Materada. Dne 30. septembra bit će sv. misa za djecu, koja polaze družbinu školu. Isti dan poslije sv. mise bit će upisivanje novih polaznika iste škole.

Preporučio bih ovdješnjim očima, da metnu prst na čelo i neka dobro promisle prije, u koju školu će šiljati svoju djecu.

Oci, koji su po rodu Talijani iz Italije, neka šilju svoju djecu u talijansku školu, ali otvoreno ću reći, da u Materadi nema ovakvih Talijana, već sami „Ćići" i „Kranjci", radi toga morali bi po duši poslati svi već svoju djecu u našu družbinu školu, ako žele, da njihova djeca znadu štogod za svoj budući život.

Dužan sam, da pohvalim Materačane, što su prošle školske godine pokazali *što su*, šaljući 102 djece u družbinu školu.

Materačani, šaljite svoju djecu i ove godine u družbinu školu, gdje će se učiti uz svoj materinski jezik i njemački i talijanski, i time ćete pokazati svima onu ljubav, koju imate nad svojom djecom, kao što da ne želite već biti *talijanski ščavi* onim „talijanskim tiranima".

Vaš učitelj.

Koparski kotar:

Sv. Lucija kod Pirana. Dne 16. septembra bio je u novoj Družbinoj školskoj zgradi kod Sv. Lucije javni sastanak. Ovamo je došao narodni zastupnik g. Valenčić i glazba iz Korta. Na sastanak je došlo toliko ljudi, da ih je morala velika većina ostati vani.

U večer isti dan je izgorila kuća jednom našem prvaku Ivanu Urbanu. Kad je na Petrovo bio sastanak, izgorila je kuća Gregoru Miloviću, a sada evo prilikom drugog sastanka Ivanu Urbanu. Obojica su naši prvaci u ovom kraju.

Zareklo se nekomu, da će prilikom otvorenja škole izgoriti još drojici naših ljudi kuća. Dobro bi bilo, da žandarmerija malo potraži koji je to rekao i odkuda je doznao.

Dne 17. septembra bilo je svečano otvorenje škole. Došla su na misu djeca sa roditeljima, a onda svi skupa u školsku zgradu, da prisustvuju blagoslovu nove školske zgrade. Upisalo se do sad 120 djece. I Milović i Urban, sa svim tim, da im je kuća izgorila, bili su prvi, koji su redali djecu na procesiju k crkvi. Onakvog veselja još nas narod nije imao kod Sv. Lucije. Napred za Družbu sv. Ćirila i Metoda.

Vapaj za školom. Na drugom mjestu izvješćujemo o sjajnom uspjehu upisivanja naše djece u novoustrojenu pučku školu, što no ju je ustanovila Družba u Sv. Luciji nedaleko ljetilišta Portorose — občina Piran. Tolik broj djece nadmašio je svako očekivanje. Taj broj je najbolji odgovor piranskoj gospodi, koja su proricala da je tamo suvišna slovenska pučka škola.

jer da neće imati djece sposobne za školu. Otvorenjem narodne pučke škole zadovoljilo se je pako samo najvećoj potrebi stanovničtva okolo sv. Lucije i bližnjih sela Portorosa, ali jošte imade ogroman broj slovenske i hrvatske djece u istoj občini Piran i u susjednoj Izuli, koja će kaju težko i željno narodnu školu.

Izvanjski občinari Izule, koji su razbrešeni po selima mole i zaklinju, da se dade i njima školu, jer da će im inače djeca propasti u talijanskim školama. To isto traže i mnogi občinari Piranštine, koji su odviše odaljeni a da bi mogli šiljati svoju djecu k Sv. Luciji.

Tamo bi se dalo spasiti jošte mnogo našega naroda, kada bi mu se ustrojilo pučkih škola. Rodoljubi, pomozite plemenitu našu Družbu.

Sa kotarskog suda u Kopru čitali smo u poslijednje doba opetovane pritužbe na niže sudbeno činovničtvo, koje ne poznaje slovenskog jezika, jezika dviju trećina stanovničtva onog sudbenog kotara i koje se služi talijanskim tiskovinama i talijanskim pečatima u saobraćaju sa Slovencima. Na tom sudu, komu je predstojnik čestit Slovenac, da zapovjedaju pisarnički činovnici i to jedan oficijal i jedan kancelista, obojica zagriženi Talijani, koji ne poznaju jezika ogromne većine stranaka, koje imadu na sudu posla.

Mi se nadamo, dapače mi tražimo od g. predstojnika onog kotarskog suda, da tom nezdravom i nepravednom stanju čim prije na put stane, da se pobrine za sposobno činovničtvo, da ne sposobno od strani ili ukroti i da uvede i na svojem sudu redovite i pravedne odnošaje.

Razne primorske viesti.

Tepu nas našom šibom. Primamo iz učiteljskih krugova: Po tršćanskoj „Edinosti“ doznasmo, da se je glasilo naših drugova iz Kranjske „Učiteljski Tovariš“, zaveden od nekog „tršćansko-istarskog“ učitelja opetovno očešao o novootvorenu pučku školu u Sv. Luciji (občina Piran), što ju je tamo podigla i koju će uzdržavati družba sv. Cirila i Metoga. Pak znate li radi čega? Radi toga, što se je pobojao, da će se na toj školi mlade Slovence poučavati u hrvatskom jeziku!!

Prije svega valja ustanoviti, da ravnateljstvo Družbe nije službeno zaključilo, da bude naukovni jezik na novoj školi hrvatski; drugo mora se ustvrditi, da imade baš oko Sv. Lucije prilično broj naseljenika iz Hrvatskih občina Buzet, Roč itd. itd. i da mnogi i danas hrvatski govore. Ali glavno je pitanje po srijedi, da li se je imalo podučavati slovenski ili hrvatski. Čim su naši prvaci iz susjednih mjesta ravnateljstvu javili, da narod želi slovenski naukovni jezik na novoj školi, ravnateljstvo je na to pristalo, te imenovalo učiteljem Slovenca, koji govori posve dobro hrvatski.

Nu nama se nariva ovdje još jedno pitanje. Kakva bi bila to nesreća, kad bi bio narod kod Sv. Lucije zaželio, da mu bude u školi hrvatski naukovni jezik — pak da mu se je u tome zadovoljilo? Mi držimo, a s nama će morati da se slože i gospoda oko „Učit. Tovariša“, ako misle da nam budućnost mora biti zajednička i da neima medju jednim i drugim jezikom bitne razlike. Ove poslijednje pokazuju praktički hrvatska djećica medju ostalim u Golcu (občina Materija) i na Pasjaku (občina Jelšane) gdje su se roditelji izjavili za hrvatske škole, pak se je ili će se ustanoviti slovenske i neće zbog toga nikomu ni vlas s glave pasti nit se je ikada itko u javnosti proti tome pritužio. Oni su roditelji pametni ljudi, koji su željni imati školu, pak bila ta hrvatska ili slovenska.

Najboljim nam je pako svjedokom, da mi nismo nikada bili u tom pogledu tjesnogrudi, baš novoimenovani učitelj škole u Sv. Luciji rodom iz Podgrada, gdje su i danas svi stariji stanovnici čakavci i gdje se je putem škole i crkve novi naraštaj posve posvenio. Pak čudi je to moguće kakva nesreća? Absolutno nikakva, jer mi držimo, da smo svi jedno te isto i ne dao Bog, da bi se radi toga imali ikada prepirati a još manje svadjati.

Kamo bi nas takva svadja dovela, pokazuje nam jasno pisanje tršćanskog „Edinosti“, koji je pohlepno posegnuo za nerazboritim postupkom „Tovarišovog“ dopisnika, te stao pisati proti hrvatskom jeziku, samo da baci medju nas zubilo razdora te da ne bude tamo ni hrvatske ni slovenske škole.

Bogu hvala, njegova se nada izjalovila. U tom pogledu piše nam prijatelj s one strana, koji se je najviše zauzeo za ustrojenje pučke škole u Sv. Luciji slijedeće značajne riječi: „Proti slovenski šoli je bila od strani Italijanov močna agitacija, in glavno na čemur so se opirali, bil je hrvaški učni jezik.“

Dokaz je to bez dvojbe, da su Talijani htjeli u mutnom loviti i da su zato naši oslona u nerazboritom pisanju „tršćansko-istarskog“ učitelja u „Učit. Tovarišu“. Htjeli su nas dakle tepsti šibom, koju im pružismo mi sami.

Liječnička mjesta u Istri. Razpisano je mjesto občinskog liečnika u Mošćenicama sa poreznim občinama Kalac, Kraj, Draga, Berseč i Martinovo sa godišnjom plaćom od K 3000 i pristojbe, koje se imadu ustanoviti s liečnikom, koji će imati da drži farmaceutski ormarić i mora poznavati hrvatski i talijanski jezik. Preporuča se ovo mjesto našim liečnicima. Mošćenica je občina, koja se lijepo razvija. Navlastito vrijedi to za poreznu občinu Draga, kamo godimice dolazi na stotine i stotine gostova radi morskog kupanja, krasnog položaja i čistog vazduha. Dosada nema tamo liječnika, nego se bolesnici moraju obraćati u Lovran po liječničku pomoć. Občina Mošćenice broji bez gostova 3178 duša, pa je svakom liječniku zajamčena eksistencija. Tko želi potanjih informacija, neka se obrati na Narodnu Zajednicu za Istru (naslov: Kancelarija „Zajednice“, Opatija).

Razpisano je takodjer mjesto drugog občinskog liječnika u občini Kastav sa sjedištem u Matuljama. Proti ovom natječaju podigla se talijanska liečnička komora u Puli kuku i motiku i oglasila u novinama, da koji bi namjeravao natjecati se za ovo mjesto, neka se prije obrati na tu komoru. Upozorujemo gospodu liječnike, da ovom pozivu liječničke komore u Puli ne nasjedaju. Spomenuta liječnička komora najavila je občini Kastav i kotarskoj bolestničkoj blagajni na temelju jednostrane informacije jednog interniranog liječnika koji premda ne uživa povjerenja ni občine ni občinara ni kotarske bolesničke blagajne, hoće silom da postigne mjesto drugog občinskog liječnika u Kastvu. Pozvao je u pomoć talijansku liječničku komoru, ne bi li tako odvratio druge liječnike od natjecanja, pa tako prisilio občinu Kastav da njega imenuje. Nadamo se da mu neće nitko nasjesti. Sa tim mjestom liječnika biti će, kako čujemo, skopčana i služba kotarske bolesničke blagajne. Tko želi u toj stvari uputa, neka se obrati na občinsko poglavarstvo u Kastvu.

Glavna godišnja skupština slovenske „Družbe“. U nedjelju obdržavana je u Nar. Domu u Trstu XXVII. glavna skupština Družbe sv. Cirila i Metoda sa sjedištem u Ljubljani uz mnogobrojno sudjelovanje podružničkih odaslanika i članova. Predsjednik ravnatelj gosp. Senekovič pozdravio je nastupnim govorom odaslanike istarske Družbe gg. dra Brnčića i dra Čokovića te gg. narodne zastupnike odaslanike novinare, članove itd. O djelovanju Družbe tečajem minule godine pitanje u budućemu broju.

Franina i Jurina.

Jur. Kumpare si čul, da je šijor makinista čapal tri dni i platit troški.

Fr. Ma ki makinista?

Jur. Još pitaš, on od Frankopana, ča ne znaš, Kovačinov sin.

Fr. Ne, neznan niš, ma ča je udelal.

Jur. Vrag mu neda mira, nimu dosti, da govori kuntra svemu ča je hrvatsko, nego je počel govorit i kuntra famejan, ma se je ov put imbatil na čovika.

Fr. Kuntra komu je govoril?

Jur. Tamo ti je na vaporu govoril kuntra načelniku Škarpi i njegovoj fameji, on ti ga je tužil, i kako san ti rekal čapal je tri dni i platiti sve troški.

Fr. Hvala Bogu, da se je našel ki god, da mu pokaže nos. Ma ne čudim se nikomu, ako ne onim od direcijona od vapora, da drže takova čovika, ki govori i dela kuntra našemu partidu i našim ljudem.

Jur. I ja ne znam ča misle, ma ćemo mi drugi morat počet nič mislit i javno nastupit proti društvu.

Fr. Kumpare, brzo je glavna skupština, ćemo se gjedat čagod pripravit.

Listnica uredničtva.

Gosp. načelniku Sučiću u Dobrinju. Veleuč. g. dr. M. Laginja izručio nam je Vaše pismo tičući se Franine i Jurine o učitelju A. Kraljiću. Na to odgovaramo i Vama, kako smo to već više puta izjavili u našem listu, da veleučeni g. dr. M. Laginja ne uzima nikada nikakve ingerencije u sadržaj lista, niti s toga znade, što će u list doći, a što neće. Po tome odpada Vaše čudjenje, da bi mi pitali dozvolu u koga, što ćemo staviti u list, dok stojimo na braniku lih narodne stvari. Da su Vas uputili prije u onu latinsku „si tacuisses . . . .“ ne biste bili dali svoj podpis za one „bedarije“, kako se to spominje u rečenom pismu. Mimogredce natucamo, da bi znali vrbnički štošta reći o nekom oduševljenju g. A. Kraljića, dok je bio učiteljem u Risiki.

Mi pak naš list ne narivavamo nikomu, pak stoji i Vama prosto čitati ili ne čitati u našem listu „bedarije“, kako je to po drugi put rečeno u pismu, kojemu ste Vi dali svoj podpis.

Vesela vlest iz Carigrada

objavit će se nakon žriebanja turskih srećaka dne 1. listopada o. g. onomu naručitelju, kojeg broj će dobiti glavni zgodi tak. Tko još nema ovn srećke, taj ju neka svakako naruči, da bude sudjelovao već kod narednog žriebanja. Posredovanjem „Slovenske Straže“ u Ljubljani može tursku srećku dobiti svatko i to uz mjesečno odplaćivanje po 4 K 75 fil. i prima povrh toga još badava jednu srećku u podporu revne djece sa glavnim dobitkom u vriednosti od 5000 K. Obavijesti daje i preuzima naručbe za srećkovno odjelenje „Slovenske Straže, gosp. Valentin Urbančić, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA I dr., PULA.

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Reštauracija „Narodni Dom“

u Puli

otvorena dne 14. septembra, na novo uredjena i opremljena.

Toči se plzenjsko izvorno pivo (Urquell), najbolje pivo na cielom svietu, te dobra vina istarska i dalmatinska biela i crna. Uz to je poskrbljeno za dobru i tečnu kuhinju — sve uz umjerene cene.

Preporučuje se veleštovanjem

Grgu Bazletić, gostioničar.

3—3

Srećke

u korist „SLOVENSKE STRAŽE“

4 krune 75 filira

iznaša mjesečni obrok na tursku srećku, koja imade šest žriebanja sa slijedećim glavnim zgoditcima svake godine:

400.000 franaka
400.000 franaka
400.000 franaka
200.000 franaka
200.000 franaka
200.000 franaka

Skupno 1,800.000 franaka

Sliedeće žriebanje 1. listopada ove godine.

Svatko tko naruči turske srećke dobit će badava i srećku u podporu revne djece sa glavnim zgoditkom u vriednosti o 5000 K.

Obavjesti daje za srećkovno odjeljenje „Slovenske Straže“ u

Valentin Urbančić, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Primili smo u komisiju od

dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i druguda.

Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula

ulica Giulia br. 1.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća a K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst a K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst a K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Kuća u Novojgradiški na glavnoj cesti, sa posjedom, baščom, šljivikom, do dve i pol rali podkućnice, zatim pol rali vinograda u brdu, jedan kilometar od kuće udaljenom; — prodaje se dobrovoljno i uz povoljne uvjete radi obiteljskih odnošaja. Pobliže ubavijesti daje Budislav Dugač u Novojgradiški (Hrvatska). 2—5

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

--- Svoj k svome! ---

IZAK MOGOROVIĆ

kovački majstor u Pazinu,

preporučuje se ovime cienjenom občinstvu za sve **kovačke, kolarske i bravarske** radnje, kao što i za izradnju vrlo praktičnoga novoizumljenoga

stroja za gnječenje maslina.

Hotel i reštauracija
Tempio d' Augusto

via Augusta br. 4.

otvoren je na novo.

Talijanska, njemačka i madjarska kuhinja — izvrstna vina — glasovito gradjansko pivo Budweis.

Umjerene cijene. **Umjerene cijene.**

„CROATIA"

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica K	800.000—
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1,221.748·41
Isplaćene odštete	K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri nameščaju se uz vrlo povoljne uvjete

PEČATE

iz GUME izradjuje

tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia I. - Pula - Via Giulia I.

Broj: 4747/12.

Oglas natječaja!

Na temelju zaključka sjednice općinskog zastupstva od 5. septembra 1912. raspisuje se ovime natječaj, na stalna sistemizirana mjesta:

I.) općinskog inžinira, sa plaćom od godišnjih K 3600.—, te 5 kvadrijenija po K 240 na godinu;

II.) općinskog veterinara (ujedno tržnog nadzornika) sa plaćom K 1200 i stanarinom K 360 godišnjih, sa 5 kvadrijenija po K 240 na godinu, te pravom pobiranja pripadajućih mu pristojbina;

III.) općinskog tajnika, sa plaćom K 2400 i stanarinom K 720 godišnjih, te 5 kvadrijenija po K 240 na godinu;

IV.) općinskog kanceliste II., sa plaćom K 1680 i stanarinom K 240 godišnjih, te 5 kvadrijenija po 120 K na godinu.

Od natjecatelja želeći poučiti jedno od raspisanih mjesta, traži se austrijsko državljanstvo i potpunu spremu i osposobljenje za vodjenje agenda, skopčanih sa pojedinimi službami, kao što i poznavanje hrvatskog, njemačkog a po mogućnosti i talijanskog jezika.

Valjano obložene molbenice, valja podnijeti potpisanome Glavarstvu najkašnje do 10. oktobra 1912."

GLAVARSTVO OPĆINE

Volosko Opatija, dne 8. septembra 1912.

Načelnik:

3—3 Dr. Stanger v. r.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici 50 filira, za bočica stoji 5 kruna, za bočice stoje to K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni k sv. Petru

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia I.

uz cienu od 2 do 10 para.

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. --- Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućim markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja prouzročenih bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i upale, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, li 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa 2 posude stoje K 3.60.

Izvor: Ljekarna „K Anglesu čuvara" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

NAJBOLJI NAMJEŠTAJI SNAGE

kao motore na naftu sustava DIESEL, najnovije ležeće konstrukcije, prometni troškovi po konjskoj sili za uru 1½ hel. više, motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2/b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtničke i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo sa dioničke u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.		dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.		dol.	3.35
6.50		Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.		dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.		dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne prije podne		po podne po podne
10.15 7.35	RIJEKA	5.— 5.—
10.50 8.10	Opatija	4.25 4.25
11.— 8.20		4.15 4.15
12.20 9.40	Beli	2.55 2.55
12.30 9.50		2.45 2.45
1.20 10.40	Merag	1.55 1.55
1.30 10.50		1.45 1.45
2.10 11.30	Krk	1.05 1.05
2.20 11.40		12.55 12.55
po podne		prije podne prije podne
—.— 1.40	Baškanova	11.25 11.25
—.— 1.20		11.15 11.20
—.— 2.30	Lopar	10.10 —.—
—.— 2.40		10.05 —.—
4.20 3.40	Rab	9.25 9.05
4.30 4.—		9.— 9.—
4.55 4.25	Lun	8.35 8.35
5.— 4.30		8.30 8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj	7.20 7.20
6.20 5.50		7.10 7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*)	7.— 7.—
6.40 6.10		6.50 6.50
7.30 7.—	NEREZINE	6.— 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	RIJEKA	7·20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—		6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20		6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.		dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.		dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	8.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju laka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Pased. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
8.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.		dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
4.50	odl.		dol.	4.10
5.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
5·40	odl.		dol.	3.20
6.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2·45 po p.

pr. p. dol. Rijeka 8.51 odl. 12·45 po p.

4 pare POSEBNO IZDANJE. **4 cent.**

Broj 39a Pula, u petak dne 27. septembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase ml. šalje se naputnicom ili potežnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani listovi se ne vraćaju, rukopisi ne tiskani se ne vraćaju.

Pretplata sa [illegible] Austrijom sto 10 K, [illegible] 5 K za seljake [illegible] na godinu [illegible] 5 K, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Placa i uteužuje se u Puli

Pojedini broj stoji 10 h, za ostale zemlje, kako u Puli tako izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1 Glavni soradnik prof. M. Mandić u Trstu

Izbornici!

Naš narodni kandidat jest

Josip Stihović,

koga predlaže stranka, poštena, prava, neokaljana, koja se bori da i naš narod zadobije sva ljudska i zakonska prava jednako kao i drugi narodi, i hoće da zbaci sa javnih uprava ljude talijanske kamorre, koji su do sada bili samo zato na upravi ove nesretne oćine, da mogu varati i krasti krvavo zasluženi občinski novac i onda tako na račun siromašnog puka ništa ne radeć udobno i raskošno živjeti, velike palače zidati i konkubine uzdržavati. Takova lupeška banda mami i nagovara, da se glasuje za nekoga Antichievicha, koji je, od hrvatske majke rodjen i uzgojen, postao najljućim talijanom i neprijateljem našega i svoga roda. Izabrali su talijani tog čovjeka nebi li s njegovim imenom pobiedili i tako sebe rehabilitirali i pretvorili se tal od prostih tatova i varalica u poštene ljude.

Svi pošteni izbornici! Ako bude izabran talijanaš Antichievich, tada će opet doći na upravu občine ona tatarska i lupeška banda, koja je do danas na miljune prožderla i pokrala občinskog novca, a tada će i u buduće jos više proždrieti, prevariti i pokrasti občinskog novca.

Ne samo to! Odrod Antichievich je takav talijančina, te pripada onoj struji istarskih i tršćanskih Talijana — zvani iredentisti —, koji hoće da se ove zemlje odtrgnu od austrijske države i priklope kraljevini Italiji. Zato svi oni, koji toga neće, nesmiju dati svoj glas za talijana iredentistu Antichievicha, jer bi tada bili izdajice svoje domovine i svoga cara.

Kandidat naše narodne stranke **Josip Stihović** hoće podpuno i jednako pravo i za naš narod i oslobodjenje našega naroda od talijanske tiranije i gospodstva; hoće da se puckim novcem pošteno upravlja i upotrebljava jedino na korist svega puka grada Pule; hoće da ove naše lepe zemlje ostanu za uviek posjed našega cara i kralja, da napreduju u korist puka, i napokon da grad Pula procvate i ekonomski se podigne, te ne bude i nadalje zapušten i osiromašen krivnjom dosadanjih lupeža i tatova.

Živio kandidat svih poštenih

Josip Stihović!

Zašto izdajemo izvanredno Našu Slogu.

Do sada se običavalo prije svakih izbora izdavati „Omnibus", da osobito u talijanskom dijelu ošiba i prikaže u pravom svietlu talijanske krvopije svega puka grada Pule. Ovoga puta iznimno izdajemo „Našu Slogu", da pod njezinom zaslavom i geslom „slogom rastu male stvari a nesloga sve pokvari" podjemo u nedjelju dne 29. septembra svi složno na izbor i glasujemo za kandidata od naše narodne stranke Josipa Stihovića.

U ovom iznimnom slučaju pisemo ovaj put i talijanski, da nas razumije i onaj del gradjanstva u Puli, koji ne razumije hrvatski, da i ti gradjani doznaju kakova banda ljudi preporuča za zastupnika hrvatskog odroda Antichievicha, i kako taj Antichievich nije nista bolji od tih ljudi.

„Zato preporučamo svim našima, da u našoj bratskoj slogi podjemo svi u nedjelju glasovati za našega čovjeka.

Franina i Jurina.

Fr. Si zapisal, Jure, na glasovnici ime našega Stihovića?

J. Mi no vola per Stihović mi vota per altro.

Fr. Pomalo s temi lonci, Jure; i ako si ti sučal Katora, reci ti meni, zač ćes votat za Talijana a ne za našega čovika?

J. Prkè Antichievich že čitadin e mi anka že čitadin.

Fr. A ča hoće reć čitadin, vrag ti marendu ponja?

J. Čitadin že ki že nato soto Rena.

Fr. Jure moj, je tebi pamet u gaće pala? A znas li ti odkle je ti tvoj Antičević?

J. Jornaleto daži ke že čitadin di Pola.

Fr. Ja, brate, ako se ti po Jornaletu vladas, puno ćes se mudrosti navadit. Ovi Antichievich ki bi se za pravo imel pisat Antičević kun tre pipe, jerbo su mu dida zvali Antič mali Ant je iz rod od naše hrvatske str rodom iz naše lipe Dalmacije; dosal je u Pulu prid nad li odmil se je na Talijana. Ino naši ljudi u Dalmac ćisti pravi hrvatski odmaramski l. I Dalmacije su latinske ali bolonjske a te politikune i čarlatane za prodale kommunske lupeže.

J. Po majku svita, tako je to. A reci mi, ovi drugi kapparello, jesu li oni citadini de Pola?

Fr. Ki? Svi su doslè sino u Pulu tibuthom za kraljom, sve su ti ovo Rovinjci, Kastijani, Bonibi: puno di je iz Talije, iz Furlanije i od svakoga kraja svita. Prije 10 let u Pula mesta nego 2 mijara dus a sada ih ima 50, tvala Bogu i Marmi. A od ovih je dobra polovica nasega puka. A kako to da se Talijani meću uvik za gospodare?

Fr. Jerbo ima ludega svita ca za njima gre kako si i ti tudo danas isal, ca dicu šalje u njihove otrovne skole i ca na izborima, za njih glasuju. A da nas puk ima svisi i sreca koliko ima jakosti i koliko ga je, odnil bi vrag brzo svu baraku tal jansku.

J. Frane, evo ti skede pa mi zapisi ime našega Osipa Stihovića.

Fr. Drago mi je, Jure, da si proghedal, a skedu će ti ispunit moj sin Žvane, ki gre u naše hrvatske škole i pise i štije lipo po našu, da ga razumimo u sreo i ja i mati. A kad mi u večer piva jisme Kovača, za plakat mi dohodi od miliuga. Dunka u nedilju da mi ne pomanjkas.

J. Vira i Bog i moja rie postena, ne ću pomanjkat.

Fr. Bog Jure.

J. Bog Frane.

Notizie cittadine.

Lingua camorristica liberale — nazionale.

„Luna quel taco", cosa vuol dire? Vuol dire, nel gergo della malavita triestina „tuba quell'orologio".

E „giro di valzer" e „caddieron" cosa vuol dire? Nel gergo della malavita polese, raccolta negli uffici e stabilimenti comunali sotto le saggie e patriottiche amministrazioni „cittadine"?

Chi di noi figli di Pola non sa che cosa sta un „giro di valzer" specialmente in tempo di carnovale?

E chi non conosce il „caddieron", se ha dato un occhiata alla benemerita cucina economica?

Invece poi voi sappiamo un acca! „Giro di valzer" non è il tripudio che ci porta in visibilio fra le braccia delle bellezze nostre maliette ai patrii veglioni. Il „caddieron" non è il recipiente in cui le cameriere nostre raccolgono il minestrone ai poveri.

„Giro di valzer" è semplicemente un giro — di cifre o di titoli, un mezzo per truffare, introdotto nella tecnica contabile comunale dai grandi liberale razionale Jacopo Filibuch & Cie.

Se, pulla caso, dovevano pagarsi alla Ditta Timeus e Boccasini quali proprietari del „Giornaletto" conti troppo spessi e troppo grossi per tipografia di stampati al Comune e inserzioni di avvisi, e si temeva che la somma e la frequenza di tali esiti desse in occhio a qualche indiscreto controllore — in tal caso quella posta d'esito non veniva registrata sotto il titolo di „stampati e pubblicazioni" ma veniva „girata" sotto un altro titolo, per esempio: „manutenzione delle strade" o „servizio personale del magnifico podestà".

Che se poi si aveva fatto troppo largo uso dei „giri di valzer" di modo che figuravano sotto vari titoli pagate al „Giornaletto", pulla caso, Cor. 80.000, e non si sapeva più a quale santo „girarsi", allora entrava in funzione da recipiente il pazzesco, universale, indefrabile e incontrollabile „caddieron" coe il titolo „spese varie e impreviste".

Richiamiamo per cortesia su questo curioso gergo l'attenzione dell'onorevole Cosimo Albanese, non solo in aumento delle sue cognizioni criminologiche in punto: Gaunersprache, ma anche quale dilettante degli onorevoli Timeus e Boccasini nel processo contro l'„Omnibus" per la questioncella degli stampati comunali. Non vorremmo mai che egli, mischiandoci parlare in questi termini, restasse al dibattimento come il turco alla predica e credesse di trovarsi in sala da ballo anziche davanti ai giurati di Ro — Rov di Ro - vereto.

Antichievich si dimette?

Corre la voce in città che il Dr. Giorgio Antichievich, rinsavitosi all'ultima ora, intenda deporre la turpe candidatura. Avvertiamo i nostri elettori a non far calcolo di tali voci perche nel dott. Antichievich, pur nel sentimento d'onore e sviluppata la testardaggine. Non si tratta [illegible] dell'Antichievich ne ha [illegible] solo [illegible] successo, ma del partito [illegible] so, che rappresentano.

Pezze d'appoggio.

Ultimamente un giornale dei ladri scritto in italiano stampava una richiesta della Giunta provinciale ai Comuni di „raggruppare i documenti riguardanti l'impiego dei prestiti comunali" e di spedirglieli assieme ai conti.

Noi riteniamo che il Comune di Pola allegherà quali pezze di appoggio anche le case Borri, Leban, Manzin e Jacopo Fillinich.

Patentpatriotismus.

Chi ci saprebbe dire, perchè l'assessore Salata comparisce regolarmente a ogni seduta della Giunta comunale consultiva, per quanto non abbia voce in capitolo, mentre prima per anni e anni, nella sua qualità di referente comunale, non metteva piede al comune di Pola?

Ecco le due ragioni:

Prima mangiavano indisturbati al comune i compari liberali nazionali, partito che costituisce la maggioranza nella giunta provinciale. Per lasciare indisturbati i compari, si sagrificavano di buon volere le diete.

Mentre oggi ogni presenza alle sedute, dove Salata non ha che fare, dalle 11 ant. alle 3 pom. gli rende la dieta di Cor. 24·—.

Sapristi, das heisst Patriotismus!

I misteri del Casino commerciale.

Il partito liberale nazionale ha questa volta un po' di ictatura. I suoi migliori uomini e grandi elettori che sono pure elettori del terzo distretto, Fillinich, Pesante, Leban, Brosina, Clistowsky e Manzin sono in gattabuia e non possono venir votare.

Ora il comitato elettorale „cittadino" che siede in permanenza nella saletta „postica" del Casino commerciale, dopo un erudita interpretazione della legge da parte della giovane forza, ha deciso di avviare pratiche presso l'autorità giudiziaria affinchè fosse permesso agli elettori sullodati di uscire domenica dal carcere per votare.

Noi siamo anche del parere che gli imputati, appunto perchè appena inquisiti e non ancora condannati, conservino il diritto elettorale e che l'esercizio di tale diritto non possa loro esser impedito. Onde anche noi appoggiamo la loro giusta domanda a rischio magari di perdere la battaglia per quei sei voti.

Solamente ci preoccupa il pensiero, se Zorzi Antichievich oltre ad essere chiamato il deputato dei cittadini, avrà il piacere di essere chiamato anche il deputato dei ladri.

Cattore non vuol catture.

Quirino Cattore il benemerito consulente giuntale che fabbrico quale preside del comitato stradale il marciapiede sulla via Medolino proprio fino alla stanza Cattor, invece di arzigogolare sulla necessità di creare in Via Medolino — sempre in Via Medolino! — una scuola filiale di quella di S. Martino (Quirino crede che le scuole siano dette protocollate), necessita che esiste solo nella sua testa consultiva, giacchè la scuola di S. Martino ha in quest'anno meno scolari di prima — faccia opera di miglior prezzo se con la sua autorevole voce consigliasse al — modo per cautelare le centinaia di migliaia di lire truffate al Co — dai capi liberali nazionali spacciandole — struzione di certe case.

Quirin Cattor aspetta forse che anche gli altri, come il Manzin e — Leban, vendano le case fabbricate con denari e materiali del Comune, per correre loro dietro quando saranno depositate in qualche banca transatlantica.

Quirin Cattor, testa fina, vi troverà anche allora l'espediente e in quanto a fare gli atti, c'è nella Consulta la giovane forza salatiana, versatissima nell'arte di — discioglierе le belle forme dai veli, vale a dire di incassar crediti sballati.

Sangue francese.

È venuto da qualche tempo a deliziarci qui certo Rosanda, la di cui testa macrocefala tradisce l'origine... greco-romana. Sembra che questo ragazzo non abbia altra occupazione che quella di stancare le macchine da scrivere di barba Dumić ad estendere denuncie contro propri compaesani rei di guardare in cagnesco la società ... francese di Promontore („Unité", s'il vous plaît). Ma il promettente ragazzo, non pago di estenderle, avrebbe la pretesa di sostenere anche le denuncie e controdenuncie davanti ai giudici locali, costretti di allontanarlo anche colle brutte il difensore senza patente dalla gabbia defensionale.

Or avvenne qualche tempo fa che questo promettente ragazzo, escluso dalla sbarra, delegasse alla bisogna un altro „brillante" difensore. („Il Giornaletto" deve aver una tassa pagatoriale scalare per glorificare i abili abilissime brillanti stringenti colossali monumentali arringhe di certi ciarlatani tipo Robba).

Assistemmo così ad una piacevolissima commediuola: Il francese di Promontore, accusato, cominciò parlare in ... croato. L'improvvisato difensore, nell'udire da un francese accenti barbari, scattò come punto dall'ago in una nobile parte del corpo, e dichiarò al francese, che se esso francese non parlasse in ... francese, esso difensore lo avrebbe piantato là (gran danno!). Il povero francese chinò sommerso il capo e, per non perdere lo stringente difensore, cominciò a declinare le generali in ... francese. Tutto andò benino fino a che non si venne al punto dello stato civile.

Ella è scappolo? gli chiese il giudice.

No, sjor, mi že klanfar de arsinjal, rispose il povero francese.

Ci dicono che lo stringente difensore mandasse quel giorno al diavolo tutta la Francia promontorese e tutte le difese patriottico gratuite.

E il barba Dumić, non ha egli avuto abbastanza bene servendo la Camorra da non saper ridurre a più miti consigli il suo promettente Chantecler!

Pozor na legitimacije za izbor od 29. septembra. Za izbor zemaljskog zastupnika u trećem kolaru grada Pule, koji će biti u nedjelju dne 29 septembra t. g. c. kr. kot. kapetanat u Puli javlja, da svaki izbornik, koji budi s kojeg razloga nebi dobio izborne legitimacije najkasnije dvadesetičetiri sata prije izbora (t. j. subotu u jutro), imade tu legitimaciju potražiti na c. kr. kapetanatu za vrieme uredovnih sati t. j. od 8—2 sati po podne i od 4—6 sati po podne. Da se do toje izborne legitimacije moraju c. kr. kapetanatu izkazati legitimacijom. Izborne karte izdavat će se također na dan izbora uz predkaz legitimacije.

Mjesto izbora. Izbor zemaljskog zastupnika biti će u tabjanskoj školi u Šajni, i to od 7 sati u jutro do 1 sat po podne.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NASE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI. PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba p čata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige z p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Primili smo u komisiju od

dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i drugnda.

Cjena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula

ulica Giulia br. 1.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru svakih svieca od kojih dobiva k[ršć]anska družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od sve gotove imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear svieca a K 80 po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst a K 75 po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst a K 50 po 100 zamota.

Cjene razumievaju se poštarino na kolodvor di patrobrod u Puli, uz gotovu uplatu, poslata ili na tri mjesečna poček.

Lacko Križ - Pula

4 pare

POSEBNO IZDANJE.

4 cent.

Broj 39b. Pula, u subotu dne 28. septembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točnu označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } nagodine 5 K za seljake } nagodine ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali svet 20 h., kolt u Puli tolt izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Izbornici!

Kako smo to opetovano istakli, kandidat talijansko kamoristićke bande Antichievich jest zagriženi iredentista. To potvrđuje jučer i ovdješnji talijanski list kamorre, koji iznaša i preporučuje njegovu kandidaturu tvrdeć, da Antichievicha kandidiraju mladi ljudi (forze giovanili) t. j. oni mladići, koji su u Puli poznati i podržavaju iredentistička udruženja, i koji su bili članovi talijanskih društava „Edera" i „Circolo sportivo di coltura", koja društva je vlada onomadne raspustila radi djelovanja proti Austriji. Takvi mladi ljudi, iredentisti, rade i iznašaju kandidaturu Antichievicha.

Tko bude dakle glasovao za Antichievicha, taj će pokazati da je proti Austriji, a po tome proti našemu caru i kralju, i da Istra podpadne pod Italiju.

Držte tata!

Družba lupeža i tatova, varalica i moralnih propalica, hvata se u ovoj izbornoj borbi jedne tučnjave, u kojoj je naš kandidat Josip Stihović još kao djak pred 15 godina udario štapom jednog renegata — nekog Stupara —, koji ga je bio u skupu više pokvarene fukare talijanske napao, jer je naš kandidat na povik tog odroda „Viva Italia" odgovorio sa „Živila Hrvatska". Udarac baš nije bio tako teške naravi, ali pazinski Talijani i odrodi znali su stvar udesiti tako, te su udarac prikazali teškim i činili da taj renegat odleži u postelji — pravije u kući preko dva mjeseca, samo da naš kandidat dobije što veću kaznu. I tako — samo usljed tog perfidnog i zločinačkog postupka pazinskih Talijana — bio je odsudjen.

Tu osudu sada kamoraška banda zlorabi u svoje gnjusne agitacijske svrhe i prikazuje radi toga čina, počinjenog u najljepšim mladenačkim godinama u zanosu goruće otačbeničtva, izbornicima c. i kr. mornarice našeg kandidata prostim zločincem. Ali to je po prirodjenom običaju Talijana, kad koji što ukrade trči ulicom i viče „držte tata — držte tata" samo da odvrati od sebe — pravog tata — pozornost ljudi i pozibelj da bude od policije uapšen.

Tako i sada pravi i faktični tati i lupeži — istarsko-talijanska kamorra prikazuje drugoga zločincem i viče za njime držte ga, misleć da će tako svrnuti sa sebe pogled poštenih ljudi, koji dobro poznaju te notorne zločince, tate i varalice.

Perfidno i zlobno li tati i varalice kriju, zašto i kako je bio odsudjen g. Stihović. Rekli smo već i ponavljamo, da je bas gnjusnom zločinačkom makinacijom pazinskih Talijana bio g. Stihović odsudjen, što su bezobzirni banditi prikazali udarac na vlas teškim ta nije isključeno da su udarac sami Talijani kasnije pogodili kod takvih zločinaca i to je moguće i držali napadnutog u kući preko dva mjeseca ta ne u postelji da pred sudom prikažu težko stanje te tako uzmogne napadač biti što strože kažnjen. I to je tobože zločin grozan, neoprostiv koga prikazuju u ovoj izbornoj borbi, jer ne uzmogu naći i izmisliti nista drugoga. A svoju perfidiju, postupak s napadnutim, bas svoj pravi i najprostiji zločin tadanji i sadanje proste kradje i varanja na puljskoj občini, sve najprostije i niske zločine, pomno, lupanarski taje.

Pa s takvim individuima, koji se usudjuju nastupiti javno i pitati poviereuje puka svoga jezika, a što je još bezočnije, pravi rulmen bezsramnih lopova, tatova i varalica, zahtjevaju da toj bandi povjerenje iskažu ili bolje svjedodžbu poštenja izdadu carski krugovi c. i kr. mornarice. Može li posten covjek dati svjedodžbu poštenja notornoj bandi priznatih tatova i varalica! Na to imaju da odgovore izbornici c. i kr. ratne mornarice u nedjelju dne 29. t. mj. kod izborne zare!

Lupeškoj bandi pak odgovaramo, da se mi ponosimo s našim kandidatom g. Stihovićem i s njegovim tobožnjim zločinom; pazinski odrodi svojim lupeškim postupkom proti njemu postigli su upravo protivnu svrhu; poručujemo pak svoj istarsko-kamoraškoj tatarsko talijanskoj bandi da će naš Stihović, bude li sutra zastupnikom, znati braniti nasa prava, koristi svih naroda i cielokupnost ove države, vjernost i odanost prema prejasnoj habsburskoj kući, i u saborniei ako bude ustrebalo ne samo štapom, nego će znati proti otimačima narodnog novca znati digniti i stolicu i stol!

Upozoruju se oni izbornici, koji nisu dobili izborne legitimacije, da ihu podignuti iste na c. k. kapetanat. Iste mogu dobiti još sutra do podne uz prikaz kojeg dokumenta (radn. knjižice, krstnice i sl.).

Pozor na legitimacije za izbor od 29. septembra. Za izbor trgovačkog zastupnika u trećem kotaru grada Pule, koji će biti u nedjelju dne 29. septembra t. g. c. kr. kotarskim kapetanat u Puli javlja, da svaki izbornik, koji bude s kojeg razloga neba dobio izborne legitimacije najkasnje dva bezsečnu sata prije izbora (...) sub tu u ...ture imade tu legitimaciju p... traži... c. kr. kapetanatu za vrem... uredovnih sati t. j. od 8—2 sati po podne i od 4—6 sati po podne. Da se dobije izbornu legitimaciju moral će se svaki izkazati legitimacijom. Izborne karte izdavat će se takogjer na dan izbora uz prikaz legitimacije.

Mjesto izbora. Izbor trgovačkog zastupnika biti će u talijanskoj školi u ...ani, i to od **7 sati u jutro do 1 sat po podne.**

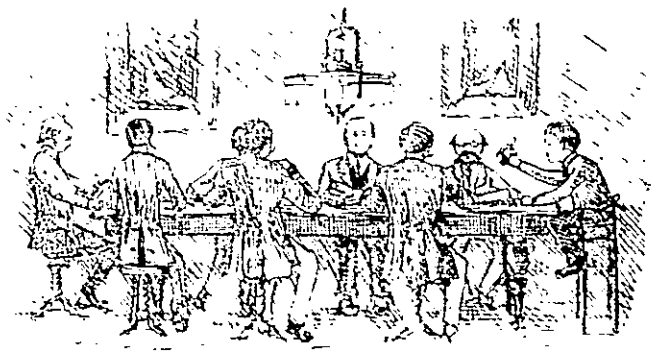

Una seduta della „Consulta", coll' intervento della „Giovane forza".

Musica elettorale.

Prima delle elezioni:

(Aria: E su per gli scalini)

El spot cassset Galanto
Coi altri galeppini
E ga magna i Comun
Da tutta la città

El protetor de Pola
Coi tutta la Camorra
El ga buttado fora
Fora della comun

E contro el mal de panza
E ga ciama el dottore
Coi tri dal Cadore
Regotto elettoral, tralalala

Dopo le elezioni:

(Aria: Ga fatto pan furesti)

Ga fatto pan furesti
Lo fato bella
El xe el Dalmato Zaccaria
Coi suoi ciuleti

Te salvado la Camorra
Dal fango basso
El ga cuipà un sassaso

Abbasso la Camorra ladra e irredenta!

E ... domani, per i cittadini probi di tutti i partiti ha un significato di grandissima importanza. Trattasi di decidere se la nostra città dovrà essere ancora per un periodo di anni consegnata alla mercè di quella congrega che la ha rovinata economicamente e moralmente; deve vedersi, domani chi si dichiarerà solidale con gli individui ospitati nelle carceri di Pola e di Rovigno. Perchè non è un altro partito che, libero da legami cogli ex padroni del Comune assume a rivendicare il calpestato onore della città, si è invece, in parte ipocritamente mascherata, quella stessa nefasta combriccola che si dibatte per ritornare al potere assolta che fosse giudizio popolare. E ne è la miglior prova nel fatto, che a sostenere l'esotica candidatura di un dalmato di cognome cruato si presta a tutt'uomo quello stesso giornale che era sempre il sostenitore del sistema ogni a noi spaventevolmente noti, che hanno gettato la nostra città nel più squallido abbandono. Sono Timeus & Beccasum, le colonne della Camorra, che ci raccomandano l'Antichievich. Basterebbe questo fatto solo per aprire gli occhi anche ai ciechi di nascita.

Ma noi non ci lasceremo ingannare. Rovesciando l'Antichievich infrangeremo il bastone sopra la testa del sistema camorrista, diremo di non voler sapere del ritorno ai tempi passati.

Nel nome dell'Antichievich dobbiamo schiacciare la testa all'idra cittadina, alle sanguisughe del popolo

Affermeremo anche che questa città, che trae la vita dalla nostra Marina da guerra, è e vuol restare integralmente patriottica.

Abbasso la Camorra!

Abbasso i ladri del Comune!

Abbasso i lenoni delle padrone di lupanari!

Abbasso i brigatori di falsi depositi!

Abbasso l'Irredenta!

Ordinariato vescovile a Pola?

Pare di sì! Perchè ieri fu spedita dall'ordinaria consorteria Timeus-Boccasini & Cie. mediante il corriere dell'ordinario all'ufficio parrocchiale di Pola una severa nota in forma d'un ultimatum, colla quale si ordina (tutto in forma ordinaria) al parrocco di Pola mons. Pavan di allontanare immediatamente dall'ufficio parrocchiale e dalla chiesa il cooperatore don Janko a scanso di sospensione a divinis et „terrestris". La nota è compilata in una forma piuttosto seria e termina — con un„ aut - aut".

Come si vede dalla sullodata nota si preparano all'ufficio parrocchiale di Pola grandi cambiamenti, essendo mancata all'ordinaria consorteria la magnadora al Municipio di Pola.

Si dice perciò essere imminente la nomina dell'integerrimo candidato Zorzi Antichievich a preposito capitolare di Pola, in vista della sua vita integerrima e religiosa nonchè moralissima. Se ciò avvenisse, intende il neonominato preposito — sempre dell'ordinaria consorteria — formare un corpo della formose figlie di Madam Angòt, recclutate fra tante Etelke dall'Ungheria. L'istruzione del corpo sullodato il neo - preposito cederebbe alle forze giovanili in riconoscenza dell'appoggio della sua candidatura, e perchè le sue forze senili preoccupate già nel passato non gli permetterebbero di adempiere il dovere assuntosi colla formazione del corpo suddetto.

Al don Janko succederebbe don Baxa, il quale in pari tempo sarà nominato cancelliere del nuovo preposito.

Macchiavellismo putrido.

Conveniamo, che è estremamente difficile sostenere la brutta causa liberale nazionale; conveniamo che simili imprese non puo assumere che un solo giornale, il „Giornaletto di Pola"; conveniamo ancora che si troverà purtroppo qualche bislacco che si lascerà abbindolare dall'eterna italianità in pericolo. Ma non possiamo convenire che si troverà a Pola una persona dabbene che non sarà stomacata dai metodi di lotta camorrista.

La genia che dell'italianità non ha fatto che la merce da vendersi al miglior offerente, che la cappa per coprire tutte le possibili porcherie, parla a nome dell'italianità di Pola; la genia che per poter più comodamente rubare, ha venduto l'autonomia comunale, che ci ha attirato il commissario governativo e che ci ha plasmato anche il fantasma di un gerente provinciale, ha la spudoratezza di parlare di diritto conquistato col sangue del popolo. la consorteria di tutte le razze, immigrate a Pola per campare la vita, che, non avendo nelle proprie file un solo uomo di mani nette, ha tirato un croato dalla Dalmazia a proprio prestafirma, ha il coraggio di parlare del secolare incolato a Pola. E in nome di tutto ciò pitoccare voti pel proprio candidato! Via, questo sarebbe tragico se non fosse ridicolo, sarebbe impossibile se non uscisse dalle fucine della mafia liberale nazionale, ormai, grazie al diavolo, conosciuta e smascherata.

Constatiamo con soddisfazione che i banditi della penna non hanno da dire nulla altro del nostro candidato: egli fu condannato dai rovignesi per aver colpito col bastone un ascaro dei Mrak—Kamuž di Pisino; se egli, aggredito a uso italiano dai dieci contro uno, ha reagito, egli per quanto non è ancora un delinquente, o feccia camorrista, ma un coraggioso degno degli avi che in 800 di loro mandavano in rotta un intero esercito piemontese; un uomo che non indietreggia vigliaccamente davanti al pericolo come indietreggiate voi, cultori delle pancie, che amate la pelle più che cento patrie italiane.

Noterella sabatina.

Egli è nato sull'isola di Curzola vicino al mare. Da piccolo era carino e per vezzeggiativo lo chiamavano Zorzella. All'età di cinque anni bagnandosi un giorno in mare carponi carponi a fondo. fu beccato da una „vlasulja" in un delicato punto che poi, studiando medicina, seppe essere la glandula inguinalis. Corse così nudo a casa piangendo alla vecchia serva: Cate mia non lo go più, Cate mia non lo go più. È da questo momento che data il suo bigottismo perchè, consigliato dalla Cate, aveva fatto il voto di farsi chierico se fosse risanato. Così fu e il piccolo Zorzella cantava in chiesa le litanie e incensava i preti col turibolo fino a che non lo mandarono a studiare il ginnasio.

— — — — — — — —

Anche due anni fa lo ha beccato un altra „vlasulja" nel medisimo punto. Questa volta non c'era la buona Cate nè la possibilità di farsi chierico. Ma egli era già un rinomato chirurgo che sa fare perfino membri di argento.

Non facciamo confronti.

Non siamo noi che parliamo, è l'„Indipendente", il giornale puro e radicale italiano di Trieste. E non parla mica di 4 5 (filz!. incanti (niente più?) come tenebroso corrispodente polese del „Piccolo" di ieri, ma parla di un intero sistema che va dal magnifico podestà e perchè no ancora più in alto? Nota del tip.) giù giu fino al riscuotitore del soldo pigioni.

Parli dunque l'Indipendente:

„Male non fare, e paura non avere", dice un proverbio; e chi si sente sicura e forte la coscienza non può e non deve temere ingiustificate misure di rigore che si ritorcerebbero senz'altro a danno di chi le volesse commettere.

„Osserva taluno che pur lo scioglimento del Consiglio municipale e l'instaurazione del commissario imperiale sono stati decretati a Pola, e ammettiamo che una cosa simile potrebbe avvenire anche a Trieste. Ma non contro un simile confronto che si fa tra Trieste e Pola dobbiamo insorgere protestando altamente e con indignazione.

„Le condizioni in cui si trovava per sua disgrazia la simpatica città di Pola in seguito all'essersi introfolate in quell'amministrazione comunale certe persone che arrivarono fino a raggiungere alte cariche, erano da tempo sospette e noi già un paio d'anni fa abbiamo cercato di lumeggiare le condizioni di quell'ambiente e abbiamo combattuto persone che salivano e salivano nelle cariche pubbliche, perchè purtroppo raccoglievano intorno a sè una immeritata fiducio di cui abusavano.

„In questi ultimi tempi sono venuti in luce, e bisogna dirlo sinceramente, per merito del governo, una quantità di brutti fatti e di indelicate azioni che si commettevano nell'amministrazione comunale: queste e quelli hanno determinato lo scioglimento del Consiglio di Pola e l'instaurazione di un commissario imperiale.

„E oggi molte serie ed autorevoli persone di Pola, veramente amanti della città, dicono che se il governo nell'azione che ha fatto a Pola ha commesso un fatto, quest'è di non aver ancor prima posto fine al disordine sovrano che regnava nella civica amministrazione e del quale taluni sapevano trar profitto.

„Il governo intervenendo a metter ordine all'Amministrazione di Pola non ha fatto che bene, e lo diciamo noi, che non usiamo tributar elogi al governo, perchè sappiamo in quali condizioni si sia trovato quel Comune per la mancanza di scrupolosità di certe persone che vi spadroneggiavano".

„Ora confrontare le condizioni di Pola con quelle di Trieste è un delitto, perchè mentre là c'era un'amministrazione immorale, qui abbiamo un'amministrazione della quale possiamo vantarci, per la correttezza, per la scrupolosità, per l'onestà, per la chiarezza dei sistemi che la reggono. A capo della nostra amministrazione sta il podestà Alfonso Valerio il quale da solo è garanzia di rettitudine di onestà e di delicatezza amministrativa e come lui, tutti gli uomini che compongono il consiglio tanto dalla parte della maggioranza che dalla parte delle minoranze hanno sempre dimostrato onestà assoluta, lealtà e disinteresse. Del corpo degli impiegati municipali noi possiamo andare orgogliosi del pari, e se si notò qualche volta che un disgraziato fra i più bassi impiegati aveva commesso delle irregolarità, ciò che del resto — e non sia detto a sua scusa — avviene in tutte le grandi amministrazioni, son stati sempre gli uomini nostri a rilevarle e a provocare la punizione del colpevole.

„Dunque non si facciano confronti tra il Comune di Pola e quello di Trieste, poichè essi non sono ammessi neanche in buona fede in chi ignora quanto sia il marcio che a Pola è venuto a galla. Prima di azzardare confronti di tal genere, che offendono la nostra amministrazione comunale, bisogna pensare due volte e bisogna rendersi esatto conto delle condizioni dei due luoghi.

„Se noi dovessimo esprimere un pensiero su quanto a Pola ha fatto il governo dovremmo onestamente riconoscere in lui per il suggello atto compiuto, più serietà di quella che gli attribuiscono coloro che da non ora vogliono fare i moderati e che ammettono in lui l'intenzione di trattare la nostra amministrazione come quella di Pola. Per l'azione d'ordine compiuta dal governo è la non si può che essergli grati e dimostrargli rispetto. Ma certo la misura d'ordine che il Governo ha preso a Pola dove l'amministrazione era, per colpa di taluni, corrotta e immorale, non la può prendere a Trieste dove abbiamo un'amministrazione che dal lato della moralità, della rettitudine e della scrupolosità è perfetta. Può taluno dissentire dai sistemi di amministrazione — e noi stessi molto spesso dissentiamo dai criteri della maggioranza del Consiglio che pur è composta di nostri consenzienti politici — ma nessuno può fare e nessuno fa appunto all'Amministrazione civica di irregolarità, di disordine amministrativo e tanto meno accusa di peculato agli uomini che la reggono.

„Dunque niente confronti fra il Comune di Trieste e quello di Pola, perchè simili confronti sono offensivi per la nostra amministrazione e non reggono su alcuna base di fatto".

Die Katzelmacher.

I Katzelmacher Italiani liberali che hanno scelto a proprio candidato un Croato clericale, gli fanno ora anche analoga reclame con variopinti Barnum — Chambeler proclami: Un voto pel povero Zorzella, un voto signori, egli ha bisogno, gli manca il dito.

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi tiskanice i knjige za p. n. obcine, crkve, škole, odvjetnike, poslovne ured., konsum. društva, trgov. knjige, pisank za škole, kao i sve posarske i risaške potrebštine.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unaprieđ imam u zalihi slieđeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća a K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst a K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst a K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovu sa 2%, popusta ili na tri mjeseca poćeka.

Lacko Križ - Pula.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

1 pare — Izvanredno izdanje. — 1 cent.

Broj 39c. — Pula, u ponedjeljak dne 30. septembra 1912. — God. XLIII.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list

Slogom rastu male stvari a nesloga sve pokvari.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju se računaju se na temelju obič. cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase se šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

U naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u preporučenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji [illegible] u obće. [illegible] nagodine 5 K za seljake [illegible] nagodine 10 K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali svet 20 h., koli u Puli tol izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1 — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Izbornicim trećeg kotara grada Pule.

Sljedeć glas čiste Vaše narodne duše i pod sveti posluh Vašega narodnog vodstva. Vi ste prigodom jučerašnjih izbora za zemaljski sabor učinili podpuno svoju dužnost, razveselili ste svako hrvatsko i slovensko srce ne samo u ovom gradu, nego svuda, gdje žive našega naroda.

Mnogi Vi ni neznate baš svu mjeru znamenitosti jučerašnje naše pobjede. Biti će Vam jasna svaki dan više.

Jučerašnji dan znači za grad Pulu: Pobjedu vjere nad nevjerom, nepoštenjem i otimačinom: za nas Hrvate i Slovence u Istri znači: Pobjedu naše narodnosti proti talijanskoj. Za cielu monarhiju znači: Pobjedu onih, koji hoće, da se razvijaju mirno u ovoj svojoj državi na temelju jednakog prava za sve, proti onim, koji idu za tim, da se Istra otrgne od ostalih dielova našeg naroda i naše domovine.

Spominjuć se ljutih borba od trideset i više godina, iz kojih smo se uvjek povraćali tesko umoreni a mnogo put bez uspjeha, dajem ovim javnu poštu i pohvalu svim starijim, što ste kako i ja, Božjom pomoći u borbi ustrajali, i svim mladjim, što ste se svim zanosom narodne duše u nju upustili, te ovaj sjajni uspjeh postigli.

BOG I HRVATI!

PULA, dne 30. rujna 1912.

Dr. M. Laginja.

Živio naš zastupnik grada Pule!

Od jučer je u gradu Puli došao i naš narod do pravice, za koju se je desetke godina borio, grad Pula izabrao je jučer zastupnika, kojim će cielomu svietu kazivati, da nije Pula više grad, u kojem po svojoj volji gospoduje, haračí, krade, rasiplje i troši jedna klika od talijanske-kamorraške stranke. Jučerašnji izbor satro je glavu tatarskoj kliki: pobiedila je napokon toliko godina tlačena pravda, triumfira napokon poštenje, zakonu vlasti pribaviše respekt.

Izbor je prošao sasma mirno; izbornici vršiše svoju rodoljubnu dužnost dostojanstveno. Sudjelovanje pri izboru bilo je jučer mnogobrojno, jer od 850 upisanih izbornika, glasovalo je u svem 648. Oko tri sata po podne proglašen je rezultat izbora, te je kandidat naše narodne stranke Josip Stihović dobio 404 glasa, a kandidat laži, korupcije i one talijansko-iredentske-kamorraške bande odrod Antichievich dobio je 231 glas, i tako je naš narodni kandidat izabran sa većinom od 173 glasa. Jedanaest glasovnica bilo je praznih, 1 glas dobio je Laginja Mate, a 1 je umjesto glasovnice priložio tiskano pismo, kojim je kamorra preporučivala svoga kandidata.

Kad je pred njestom izbora mnogobrojni naš narod saznao za uspjeh, nastalo je urnebesno klicanje „živio naš zastupnik, doli kamorra" i dr.

Važnost ovoga izbora izjašnjuje u kratko naš prvak dr. M. Laginja u pismu štampanom na prvom njestu pak se danas nećemo baviti tim pitanjem ovdje.

Ističemo samo, da nas je naš narod ovog puta presenetio; svojim velikim brojem glasova pokazao je naš narod, da nije ni nakon tolikih gorkih iskustva malaksala u njemu vrućá ljubav do svoje krvi i jezika, oživila je opet u njem stara narodna sviest. Takav narod zaslužuje obću pohvalu i svaku čast, što ovdje javno naglasujemo i sa velikim zadovoljstvom priznajemo.

Ne manja čast i hvala ide sviestnim krugovima naše ratne mornarice, koji su za čast i poštenje, za pravo potlačenih, a odanost i viernost cielokupnoj domovini pohrlili mnogobrojni k žari i u velike pripomogli da je polućena laž, himba i nevjera i do nogu poražena klika, koja je bezdušno i bezgranično tlačila i haračila narodne trude i muke. Evala im!

Pobjeda je naša ovo prva u gradu Puli, a tim važnija i slavnija, što ona ne sastoji tek od nekoliko glasova, nego je broj od **173** glasa, koji bistro i jasno i očito kazuje poraz klike, te se nikad više ne smije podići.

Pobjeda je to sjajna i slavna sto neprestance sili nasa rodoljubna srca na poklik:

Živio hrvatski zastupnik grada Pule

Josip Stihović!

La nostra vittoria di ieri.

Gli elettori censiti del terzo distretto della città di Pola sono stati chiamati ieri alle urne per deporre i loro voti per un deputato alla Dieta provinciale.

L'esito della votazione è schiacciante per la camorra e pel partito italiano e segna una strepitosa vittoria della democrazia croata.

Gli italiani avevano proposto a loro candidato il dott. *Giorgio Antichievich* medico primario dell'ospedale provinciale, persona notissima nel paese, in grido di specialista di primo ordine, simpatico non solo ai cittadini italiani, ma benanco a moltissimi pertinenti della Marina e — giova riconoscerlo — anche a molti slavi di Pola.

Senonchè il dott. Antichievich, di origine croato dalla Dalmazia, si è messo a disposizione di un partito, che ha fatto oramai il suo tempo ed ha subito la sconfitta che meritava.

L'affluenza degli elettori alle urne è stata addirittura sorprendente. L'*ottanta* per cento dei riportati nella lista, ha dato il suo voto.

Furono deposte 648 schede, delle quali ben **404** portarono il nome del candidato croato sig. **Josip Stihović** direttore del consorzio „Istarska Posujilnica" di Pola. Egli è quindi l'eletto con schiacciante maggioranza!

Il significato.

L'organo del partito italiano „il Giornaletto" di Pola riconobbe che „ogni voto ha in questi momenti un valore inestimabile".

Siamo d'accordo!

Ancora sabbato 28 settembre il portavoce del partito italiano scriveva come segue:

Il dovere dei cittadini!

I cittadini di Pola, elettori nel terzo distretto, hanno da compiere domani un dovere che altamente li onora; si recheranno alle urne compresi dall'alto concetto che hanno del principio nazionale, primo fra i concetti morali che ci sostengono nell'aspra lotta contro i nostri avversari. Dimostrerano coi fatti che quanti sentono l'onore del nome italiano, senza distinzione di tendenze, sanno da italiani agire, lottare e vincere.

Sarebbe un'onta per la principale città dell'Istria che da essa venisse eletto a rappresentante provinciale alla Dieta un eterogeneo croato. Pensi e consideri ciascun elettore, che il suo voto è necessario non solo, ma doveroso. L'urna elettorale è fonte talora di dolorose sorprese. Troppi nemici abbiamo, ben note le armi loro, ben conosciute le subdole loro arti. Tutti gli elettori all'urna! Sappiano schiacciare col peso dei loro voti ogni conato avversario."

Però la vittoria è dei Croati di Pola. Vuol dire adunque, ch'essi hanno dimostrato, che quanti sentono l'onore del nome croato, senza distinzione di tendenze, ieri hanno sapulo da croati agire, lottare e vincere.

Ieri i nostri elettori hanno cancellato l'onta dalla principale città dell'Istria di essere rappresentate nel suo terzo distretto elettorale da uno della camorra.

Ieri i nostri elettori slavi hanno procacciato ai loro nemici nazionali una dolorosa sorpresa ed hanno schiacciato col peso dei loro voti ogni conato avversario.

E di ciò tutti i benpensanti non possono che rallegrarsi di cuore.

L'aria di Pola si purifica. La giornata politica di ieri non rimarrà, ne può rimanere senza buone conseguenze per la vita politica dell'intiera provincia. Ciò stà nei nostri voti!

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Pola III.

Deposito oggetti chirurgici ecc.

231. Antichievich & Co. 401. via Siana, (dietro sebastico.)

Pola III.

Essendomi avuti

con prima spedizione autentica

stato intimato lo sloccio del locale tenuto finora, vendo per stralcio la mia merce, eccettuato un solo articolo unico, il quale voglio conservare a perpetua memoria.

Il proprietario di bottega.

*) Da distinguersi dalla scuola croata di via degli Operai presso la via Siana. — Annot. del „Giornaletto di Pola".

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige z. p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica V.a Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Svoj k svome!

IZAK MOGOROVIĆ

kovački majstor u Pazinu.

preporučuje se ovime cienjenom občinstvu za sve kovačke, kolarske i bravarske radnje, kao što i za izradnju vrlo praktič. 3 12 noga novoizumljenoga

stroja za gnječenje maslina.

Broj 40. Pula, u četvrtak dne 3. oktobra 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani se ne tiskaju, a nefrankirani se primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u cbće, 5 K za seljake } na godinu Ii K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utuluje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Maholja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Hrvati i Slovenci Istre!

Sazivljite svuda javne pučke skupštine za hrvatsko-slovensku porotu u Istri, da se jednom i nama počne suditi u našem narodnom jeziku.

Pobjedila pravda!

U svoj našoj narodnoj borbi u Istri od najprvih vremena našeg narodno političkog života, riedko kada smo bili oduševljeniji nad kojom izvojštenom pobjedom, i možda nikakva do sada naša narodna pobjeda nije bila važnija od ove, što smo ju postigli prošle nedjelje izborom našeg narodnog zastupnika u trećem gradskom kotaru Pule.

Veliku važnost tome podaše i sami naši narodni neprijatelji Talijani odmah u početku, nehtijući se pokoriti kompromisu, kojim je treći kotar grada Pule bio odredjen za nas Hrvate, ne slušajući glas vodstva talijanske stranke, koje im nalagalo, da u tom kotaru ne smiju postaviti kandidata.

Vodje puljskih Talijana voljeli su biti radje prosti vjerolomci, nego dopustiti da grad Pula bude zastupan na zemaljskom saboru i od jednog Hrvata. Zato su 1908. godine postavili vlastitog kandidata i zloporabom uredovne vlasti, koju su tada imali u rukama, raznim prevarama, korupcijom i nasiljem u samom izbornom lokalu, proturali su tada svog kandidata sa neznatnom većinom od 6 glasova; tada je njihov kandidat dobio 189 glasova a naš 183. Veselje njihovo bilo je tada neopisivo baš radi važnosti ne samo političke, nego i ekonomsko moralne, da grad Pula ne bude zastupan po jednom Hrvatu. Zato su i kod zadnjih izbora poduzeli i napeli sve svoje sile, da taj svoj tobožnji „neosporivi", „neosvojivi", „prirodni" posjed, koji je faktično naš i otet nam prostom prevarom i silom, spase i zadrže u svojim rukama.

Radi toga i ćute tim teže poraz, što im ga je zadao naš sviestni narod u nedjelju 29. septembra, poraz koji se pretvara u težak udarac te će biti od zamašnih i odsudnih posljedica za Talijane ne samo u Puli nego u cieloj Istri. Dakle se nije tu radilo o jednom zastupniku više ili manje, nego se radilo o tome, da se spriječe one neuklonive posljedice po Talijane, bude li izabran u gradu Puli jedan Hrvat.

Ali ono sveto pravo, koje bez milosrdja kroči ravno svojim putem, došlo je napokon do svog cilja, pobjediv i zasramiv sve podržavatelje i čuvatelje nepravde, nepoštenja i brutalne sile i tlake.

Pravda je pobjedila i sa 404 glasa proti 231 izniela je pobjednikom predloženika svih poštenih, tlačenih i poniženih.

*

Glasovanje je počelo u 7 sati u jutro i trajalo je do 1 sat po podne. Sve je teklo bez običajne kod takvih prilika živosti i uzbudjenosti, jedino su izbornici neprestance pridolazili i odlazili. Pred izbornim lokalom bilo je nešto svieta od naše i protivne strane, ali bijaše sve mirno miešajuć se medjusobno bez ikakvog zadirkivanja, tako te nije cijelo vrieme došlo do kakvog incidenta.

U tri sata proglašen je rezultat: glasovalo je u svemu 648 izbornika, od kojih 404 za našeg kandidata Josipa Stihovića, 231 za talijanaša Antichievicha, 11 bilo praznih, 1 Laginja Mate a 1 umjesto glasovnice bilo tiskano pismo, kojim je kamorra preporučivala svog kandidata. Tako je naš kandidat izabran ogromnom većinom od 173 glasa,

Iza proglašenja naše pobjede, nastalo je klicanje novom zastupniku, hrvatskoj Puli i sl. Sav naš narod, koji je pred izbornim lokalom naraslo na par stotina, dok su ostali čekali uspjeh pred Nar. Domom, htio je proći u skupini do Nar. Doma, ali to nije policija dopustila, te propuštala ljude na manje skupine. Nu ovi svi su se kasnije skupili ujedno, te su tako postigli prvu nakanu i zajednički i gustim redovima uz pjevanje rodoljubnih pjesama došli pred Nar. Dom, gdje je nastalo neopisivo veselje i urnebesno klicanjè. Na Nar. Dom u znak veselja bila je istaknuta odmah naša hrvatska trobotnica, koja se je vijala jedan sat i pol, te je na molbu policije vrlo častno povučena i to tako, da je dr. M. Laginja sa balkona Nar. Doma, gdje se je vijala trobojnica mnogobrojnom narodu progovorio par riječi, istaknuv, da smo izvjesili našu trobojnicu samo za neko vrieme u znak naše narodne pobjede; sada ju skidamo za danas sa balkona, ali ne iz naših srdaca. Te rieči je narod pozdravio frenetičnim pljeskanjem i živio-klici, a na to je spontano sav narod odkritih glava zapjevao narodnu himnu „Liepa naša domovina" a hrvatska trobojka po malo se spuštala sa stiega. Tako je uz dostojnu počast kao zastava jedne države povučena.

Narod je iza toga zapremio sve prostorije Nar. Doma, gdje se je odusevljen uz pjevanje narodnih pjesama i rodoljubne poklike veselio do kasno u večer.

Ovom važnom i sjajnom narodnom pobjedom dana je najveća zadovoljština ne samo pravdi nego i našem mukotrpnom narodu, koji je svojim radostnim oduševljenjem pokazao od kolike je zamašite važnosti po naš dalnji narodni razvitak ne samo u Puli već i po cieloj Istri.

S pohvalom to ističuć, vjećita hvala našim svjestnim izbornicima, koji su tako mnogobrojno pristupili na izbor, te stoljetnom našem dindušmaninu zadali smrtni udarac a sebi i cielom hrvatskom narodu osvjetlali pošteni obraz. Živili naši sviestni izbornici! Živila Hrvatska!

Iz austrijske delegacije.

U sjednici austrijske delegacije od dne 26. pr. mj. uzeo je takodjer rieč delegat prof. *Spinčić*, te je njegov govor izazvao obćenitu pažnju; poslije govora viećao je ministar izvanjskih posala grof Berchtold s prof. Spinčićem. Eto obširan izvadak iz rečenog govora:

Delegat Spinčić izjavio je odmah od početka, da on nije nikad odobravao niti sada odobrava načela po kojem je vodjena izvanjska politika monarkije Habsburga a tim naročito niti saveza njena sa Njemačkom i Italijom. Ta načela i ti savezi koje je ministar izvanjskih posala i sada naglasio, dovela su monarhiju u one odnošaje u kojima se nalazi sada u unutrašnjosti monarhija i na vani. O tom se nada da će moći govoriti u drugoj zgodi.

Dotičuć se ministar izvanjskih poslova dogodjaja zadnjega doba, spomenuo je naročito tursko-talijanski rat i nemire na Balkanu. Naša monarkija držala se je i drži se kod tursko-talijanskog rata pasivno. Tim nit je što dobila kod svoje saveznice Italije, niti kod svoje prijateljice Turske. Svojom notom na europske velevlasti radi uvedenja uredjenih odnošaja u Turskoj gospodin ministar nije zadovoljo ni Turske ni balkanskih država. Turskoj ne bijaše pravo što se Austro-Ugarska mijesa u njezine nutarnje odnošaje, dok sada obećaje reforme. Balkanske države mogle su biti malo zadovoljne ne samo s toga što bi se o njima i njihovim interesima imalo odlučivati, nego i s toga što je Turska već često obećavala reforme a nikada ih provela. Ministri balkanskih država bi mogli slušati savjete, da ne vode rata, ali teško da će to narodi, a volja naroda je često jača nego li volja pojedinih ljudi, pa bili oni i najmudriji. Narodi bugarski u Bugarskoj, srpsko-hrvatski u Srbiji i Crnoj Gori, grčki u Grčkoj osjećaju potrebu da pomognu svojoj potlačenoj braći u turskom carstvu. Govornik prigovara ovom zgodom referentu za izvanjske poslove excellenci Bacquehemu što se je prijaznije izrekao za Albance nego li za Bugare i Srbe u Turskoj. On razumije nastojanje ministra izvanjskih posala, kako nastoji o uzdržanju mira, al ga ne razumije, kako bi htjeo da uzdrži status quo na Balkanu i integritet turskoga carstva. Austro-Ugarska sama prisvojila si je dvie pokrajine turskoga carstva što bi se još dalo s razloga opravdati, da u tim pokrajinama stanuje isti narod koj stanuje u susjedstvu njihovom u monarhiji, i što su te pokrajine bile svojedobno dielovi hrvatskog kraljevstva. Zašto ne bi i Bugarska, Srbija, Crna Gora i Grčka dobile onih pokrajina, u kojima živi njihov narod, ili zašto ne bi te zemlje dobile neku autonomiju. Svojim postupkom i u tom obziru odbija Austro-Ugarska narode na Balkanu, kojih simpatiju nikad nije znala steci. Ne može ih steci nit sa svojim postupkom u pokrajinama i kraljevinama susjednim tim balkanskim narodima.

Bosnu i Hercegovinu okupirala je prije 34 godine a aneklirala prije 4 godine, a još sada nisu tamošnji stanovnici nit državljani, nego njekakvi pripadnici. Više med nebom i zemljom, imadu žig kolonista, kojim zemljama hoće da se obogate gospodujući narodi monarkije Niemci i Madjari, koji se natječu medju sobom, koji da ju više izcrpe i kojih protuslovni interesi su glavni uzrok, da narod Bosne i Hercegovine ne može napredovati ni kulturno ni gospodarski. Još manje mogu na Balkanu dobro uplivati odnošaji u Hrvatskoj i Slavoniji. O njima se govorilo u parlamentu i delegacijama. Govorio je i austrijski minister predsjednik. Nisu govorili ni rieči gg. zajednički ministri. Moglo se je misliti, da će više učiniti. Ali se ne vidi da bi što učinili. Treba opet govoriti u interesu naroda, koji je toli zaslužan za monarhiju i kojem se je ova često utjecala, kad bijaše u pogibelji. Na to navadja govornik razne povrede nagodbe, pak nastojanja, da se povreda sanira, i sa strane madjaronske, ali sve u zalud. Nagodba se vriedja od strane Madjara od svog postanka. Sabori ili podnose sve povrede ili biraju raztjeravani. Najzad su i Rauch i Tomašić raztjeravali sabore i kušali stvoriti saborsku većinu, koja bi i željezničku pragmatiku kao i ine druge povrede nagode odobrila. Nisu uspjeli. Madjarske vlade su sad postavile svu nadu u Cuvaja, odnosno u njegovu bezobzirnost i silovitost. Samo njegovo imenovanje bilo je izazov hrvatskog naroda, koji je poznavao njegov prvanji nasilni rad. Iza toga navadja govornik razne primjere korupcije i nepotizma sa strane Cuvaja a onda ističe, kako se obavlja preventivna cenzura, kako su zabranjeni svi sastanci, kako je zavedena državna policija u svim gradovima i kako žandari bezposleno šeću po gradskim ulicama, kako se upravlja, kako se omedjašuje polazak škola, kako sudovi sude, veli pak da sve to ne koristi. Kakvo razpoloženje vlada, vidilo se kod odsude Jukića i drugova, gdje su oni zapjevali narodnu himnu „Liepa naša domovina", te ih obćinstvo pratilo, povladjivalo njim i posulo cvićem. To sjeća na dobu prvih kršćanskih mučenika, kojimi smrću nije kršćanstvo propalo, nego se paće širilo. Tako će biti i sa hrvatstvom. Nješto će ljudi korumpirati se, velika većina probuditi se.

Nema sile, koja bi uništila težnju Hrvata za njihovim ujedinjenjem.

Mi već niti ne prosvjedujemo proti odnošajima u Hrvatskoj i Slavoniji, mi samo iznašamo — i čekamo na događjaje. Gosp. ministar izv. posala, koji hoće da se stvore uredjeni odnošaji u europskoj Turskoj, morao bi početi sa uredjivanjem odnošaja u Hrvatskoj i Slavoniji, u kojim se gore događja nego u Turskoj, pošto se postupkom Madjara naprama Hrvatima neprestano ubija hrvatski narod.

Na svršetku svojega govora dokazuje Spinčić, da se pitanje grbova i emblema u vojsci i inače ne smije rješavati bez sudjelovanja Hrvata.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Zahvala. Ne radi sebe, nego radi naše svete narodne stvari te cielokupnog našeg hrvatskog i slovenskog naroda izrazujem svim sviestnim izbornicima, koji su svoje rodoljubne glasove okupili u mojoj osobi, te je tako sjajno njihova rodoljubna sviest izniela onako slavnu pobjedu nad našim ljutim narodnim neprijateljem.

Čuteć veliku važnost tog narodnog povjerenja uzvratiti ću ga najbolje time, da ću do zadnje kapi krvi ustrajati sa ostalim zastupnicima na braniku naših narodnih prava u svakom pogledu.

Bog poživi svih, koji su hudi što pripomogli toj našoj narodnoj pobjedi, nastojeć svi složni i ujedinjeni, da tu narodnu stečevinu svim zanosom narodne duše i za buduće obranimo i još više učvrstimo. — *Josip Stihović.*

Brzojavni pozdravi k pobjedi u Puli. Oduševljenje na glas pobjede u Puli odjeknulo je ne samo po svoj Istri nego i izvanegranica naše uže domovine. To se vidi iz brzojavnih pozdrava, koje je dobio novo izabrani zastupnik, te je donašamo ovdje:

Mali Lošinj: Živila pobjeda pravde. Živio Stihović. — Lošinjski Hrvati.

Poreč: Najsrdačnije čestitke; slava sviestnim izbornicima. Vile u Diviću zaigrale kolo od veselja, probudile Marka. — dr. Zuccon.

Skradin (Dalmacija): Srdačno čestitam na postignutom uspjehu. — Kumovi Bunjevčević.

Trst: Čestitamo na sjajnoj pobjedi. — Lujo Gradiš, Crnković.

Zadar: S ushitom pozdravljam Vaš uspjeh. Živio. — Samuel Perojević.

Žminj: Hrvatski čavao zaboden neće više izvaditi svi Antićevići svieta. Čestitamo. — Butković i Grubišić.

Ricka: Tvoj uspjeh, naša želja. Na mnogaja! — Petričić, Gjurin.

Poreč: Zastupniku osvojenog Divić grada i svjestnim izbornicima čestita — Društvo Sokol u Funtani.

Omišalj: Srdačno čestitamo. Živjeli! — Posujilnica.

Beč: Čestitam Vam, izbornikom i narodu. — Spinčić.

Buje: Sa puljskim narodom veselimo se Vašoj, naime našoj pobjedi. Živio! — Ljubica i Josip Lazarić.

Tolmin: Primite moje odkritosrčne čestitke. — H. O. Vogrič.

Kotor: Živio novi narodni zastupnik. Živila hrvatska Pula. — Milačić

Cerovlje: Ushićenošću čestita Vam — Narodna Čitaonica.

Cerovlje: Ushićena srca čestita Vam odani — Gradiš.

Split: Iskreno čestitam Tebi i svjesnim puljskim Hrvatima. — dr. Baničević.

Ljubljana: Iskreno čestitam na sjajnoj zmagi. Slava zavedaim volilcem! — Ivan Hriber.

Pazin: Čestitam Vam i slotnim izbornikom na krasnom uspjehu. — Kurelić.

Veloško: Čestitam za sebe i župu na izbornoj pobjedi. Zdravo! — dr. Pošić.

Zadar: Sjajnoj pobjedi hrvatske misli, čeličnosti i svijesti puljskih Hrvata, bodreći vas na ustrajnu borbu do konačne pobjede, pozdravlja Vaš izbor — Hrvatski akademski klub.

Medulin: Bratu Sokolu, pobjeditelju Divić grada, raduje se i čestita — Sokol Medulin.

Medulin: Silno ushićeni nad pobjedom, pridružujuć se radosti svih puljskih Hrvata, kličemo: „Živio mladi zastupnik naroda, Živila hrvatska Pula". — Kukuljica, Miho i pravnik Klunić.

Medulin: Čestita na lijepoj pobjedi — Ivan Baćić.

Trst: Iskreno čestita pobjedi Tvoj stari prijatelj — dr. Ljubomir Tomašić.

Pazin: Radujuć se hrvatskoj pobjedi čestita Vam — Smoković.

Buzet: Čestitam najsrdačnije na krasnoj pobjedi. — Brmbolić.

Trst: Srdačno čestitaju sviestnim izbornicima i novomu drugu. — prof. Mandić i dr. Brnčić.

Par slučica sa izbora. Na uvodnom mjestu javljamo obširno uspjeh izbora od nedjelje i prikazujemo tok istih. Ovdje ćemo iznieti, kako Talijani ne mogu nigdje proći a da ne pokažu svoju prostotu, baštinjenu od „avite culture". Čim se doznalo pred izbornim lokalom za uspjeh izbora, počela je jedna mala skupina talijanske mladjarije (medju kojima je bilo i akademičara) na poklike naših uzvračati sa „mer . . per i šćavi", „fora i šćavi" itd. a uz to se jedan akademičar prostački izrazio o častnicima, te je bio na nalog jednog korvetnog kapetana uapšen. Kad je naš novoizabrani zastupnik prošao u kočiji kod tvornice leda, neke dvie starije gospodične (jadne namrzgane usidjelice, od kojih jedna neka Lazzini), dale su oduška porazu Talijana sa nekulturnim gestama i pokazivanjem rogova (šteta da nisu udate). Blizu Arene srela se je grupa Talijančića sa nekoliko sudaca naše narodnosti, koje je insultirala poznatim izrazima (po avitoj kulturi) a jedan udario iz zasjede prislušnika Mrakovčića štapom; junak Tripolisa bio je na mjestu uapšen.

U svemu bilo je tog dana uapšeno šest Talijančića radi kulturnih ispada i napadaja na naš narod, i svi bili odsudjeni policajno na osam dana zatvora.

Naš narod, sviestan svoje pobjede i slave, nije nigdje reagirao, nego s prezirnim posmjehom promatrao te izljeve avite kulture i dalje se veselio i radovao svojoj pobjedi.

Mjestni organ kamorre morao je naravski izmisliti nješto da umanji svoj teški poraz. Izmislio je naime, da je za našeg kandidata bilo 180 glasovnica ispisano njemačkim jezikom a 5 talijanskim. Iz toga zaključuje, da bi Talijani bili imali većinu od 12 glasova, kad ne bi bili činovnici mornarice glasovali za hrvatskog kandidata. To ne stoji; za našeg kandidata bile su dane 102 glasovnice ispisane njemačkim jezikom, a onih 5 talijanskim, bile su ispisane od našega naroda. Po tome odbivši od 404 rečena 102 glasa, ostala bi za našeg kandidata još uviek 302 glasa, dakle još uviek većina od 71 glasa na mjesto većine od 173 glasa, koja je faktično dobio nad talijanskim kandidatom.

Istina je, da je jedna glasovnica bila ispisana njemački sa mottom: nicht der Person, sondern der Sache (ne radi osobe, nego radi stvari), što je sasvim pravo i mi obječuške podpisujemo, ali laže — po staroj navadi — organ kamorre, da je jedna glasovnica bila ispisana opakom: glasujem, jer mi je zapovjedjeno. Da je kamorra poslala u komisiju kojeg svog alfabetu a ne analfabetu, nebi bio organ kamorre upao u ovako krupnu laž.

Kako je pak naš narod sav listom pohitao na izbor — izim par milivaca i kukavica — pokazao je lipim primjerom Mate Rabak, koji teško bolestan jedva se kočijom dovukao do izbora i pomoću dvojice naših došao do izborne žare, pak onda g. Andrej Pirc, koji je došao iz Kopra na izbor, napustiv tamo sav svoj posao ne želeć gubitka, što ga je time pretrpio, budući je taj dan bio sajam u Kopru. Živili!

Zabava Slovenaca u Puli. Dne 15. pr. mj. imali su Slovenci radnici zabavu, spojenu sa berbom, srećolovom, plesom i dr. u reštauraciji Cuzzi, koja je bila vrlo dobro posjećena. Čisti dobitak zabave išao je u korist slovenske Družbe, a iznosio je K 88·94, koja svota odposlana je ravnateljstvu u Ljubljanu.

Takve zabave u korist naše ili slovenske Družbe uviek ćemo pohvaliti. Opažamo samo radi ove zabave mladih rodoljubnih Slovenaca, da u koliko ima velikih potreba Družba C. i. M. u Ljubljani, toliko ima naša Družba C. i M. za Istru, koja, nota bene, osniva također i slovenske škole, a tri takve već uzdržava. Prirediivači moguće toga nisu znali, pak će u buduće prirediti zabave u korist naše i njihove Družbe, t. j. u korist Družbe Sv. C. i M. za Istru, koja osniva i hrvatske i sloven. ske škole po ugroženim krajevima Istre.

Občinski izbori u Kanfanaru. Od tamo nam pišu: Doznasmo iz pouzdana izvora, da će se konačno i u ovoj občini obaviti novi izbori tečajem tekućeg mjeseca. Netreba nam napose isticati, kako će talijanska kamorra iz Pule, Rovinja itd. priskočiti ovdašnjim propalicama na pomoć, nebi li i nadalje ostala naša občina u šarenjačkim i protu-narodnim rukama. Mi upozorujemo na vrijeme naše prijatelje u obće, napose naše političko društvo da pokrene potrebitu akciju i u ovoj občini, pak da se već jednom riješimo krnjelsko-šarenjačkih nametnika i narodnih odpadnika. Ova občina mora u narodne ruke, jer inače nismo vriedni, da se dičimo svojim hrvatskim imenom. Na noge dakle susjedi i prijatelji, napose Vi gospoda u Pazinu i Puli.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj, dne 29. rujna 1912. Djačke škole su se otvorile. Čuo sam, da je nekoji u „Piccolu" pozivao sve Lošinjce, da pošalju svoju djecu k njemu u talijansku školu i da se neće pokajati. Ali Lošinjci haju i ne haju. I tako je družbina škola pretekla ove godine talijansku školu. Gosp. komesar Luković, nekadanji dalmatinski pravaš, rekao bi: u Velom Lošinju jedinu pučku školu i to talijansku". Čujmo što je ta talijanska škola: Prije četiri godine bila je u Vel. Lošinju kroz 36 godina „jedina talijanska pučka škola", ali za to polovica odraslijih Veloselaca ne zna ni čitati ni pisati, pa ni Zaneto Butura, koji je tada bio veliki Hrvat. Prošle godine je išlo nekoliko djece u talijansku pučku školu u M. Lošinju, jer, valjda misle poć u gimnaziju ili nautiku. Lanjske godine dobila je „jedina talijanska pučka škola u Vel. Lošinju" novog dirigenta, koji je našao školu u jako zapuštenom stanju. Jeli moguće? Slušajte „u jako zapuštenom stanju".

Dakle Veloselci otvorite uši ne budite tvrde šije. Oh, kadi je ona nekadašnja „ljubav", da li će se ikada više povratiti ona zlatna vremena, kada je bogataš „ljubio siromaka, jer mu je ovaj služio i podložan bio, a siromah ljubio bogataša od straha i potrebe.

Tempora mutantur, per bacco, rekli bi studirani ljudi. A sijor Antonijo voli, jer „sada vidi, da ide sve na njegovu". Samo ga malo srdi, što tvrdokorna Čitaonica neće da postavi tablica za oznaku ulice na svoju zgradu. A i to će reći „rubare i soldi della Commun", jer će inače sama občina morati to da učini a na svoje troškove. Dakle izvolite se još derati i larmati na občinskoj sjednici, mi ćemo se smijati i smijati.

Izvolite nam sjori poslati još glavu od 100 K radi otvorenja dvorane (bez Vaše dozvole, pak ćemo Vam platiti, koliko i da sada — ni filira.

Govorite još, da bi trebalo zatvoriti našu školu, pa ćemo čuti još „Ritiriamo le offese . . . ." i smijati ćemo vam se . smijati . . . .

Krčki kotar:

Sa otoka Krka. *Sjednica našeg c. kr. kot. poglavara, vulgo „velikog Austrijanca".* Prateć pisanje „Naše Sloge" naišao sam u br. 34. od 22. aug. ove godine na jednu pritužbu glede tabele na kapetanatu, koje da nije bilo preko dva mjeseca. U onom dopisu navadja dopisnik iz Krka, kako su mnogi naši ljudi odlazili svojim kućama ne obavivši posla, jer nisu znali gdje je kapetanat. Došav za poslom i ja u grad, pa znatiželjan što je na stvari, podjem do kapetanata, da vidim je li barem sada tabla na mjestu.

Već izdaleka opazio sam liepu novu bojadisanu tablu i promatrajuć je nesrećom mi zapelo oko — koje hoće da imade svagdje mjesta — na crveno polje austrijskog grba i evo što opazih. Slušajte, pa da se ne čudite.

U austrijskom grbu na crvenom polju stoje *tri ptice,* barem tako sam imao priliku vidjeti na drugim uredima, a na našem c. kr. kot. poglavarstvu, gdje kažu da komandira čovjek od glave do pete Austrijanac vidite *tri peterotrake zvijezde, znak „iredentizma".* Sad možete stvoriti sud, kakav je ovaj naš c. kr. kot. poglavar Austrijanac.

Nebih mnogo pogriješio, kad bih kazao, da i on spada u klapu krčkih iredentista. Zar nije ovo sramotno, da jedan c. kr. kotarski poglavar mienja po svojoj volji austrijski grb.

Eto kakvi ljudi dolaze k nama. *Neće li se i njega staviti pod obtužbu glede veleisdaje?* Ovo napisah, samo da podkriepim istinitost onih nekoliko člančića izašlih u „Našoj Slogi" od vriednog dopisnika iz Krka, obzirom baš na osobu c. kr. kot. poglavara.

Voloski kotar:

Zašto se nepopuni u Opatiji mjesto c. kr. poštanskog nadkontrolora? Iz poštanskih krugova primamo: Na jednom od najvažnijih danas poštanskih ureda u Primorju, na onom naime u istarsko-hrvatskoj Nici, izpražnjeno je već dulje vremena mjesto c. kr. poštanskog nadkontrolora. Drugovi naši iz Opatije uvjeravaju nas, da teško ćute tu praznino s dviju razloga, t. j. što moraju da obavljaju više posla nego bi na njih spadalo, kad bi bili u podpunom broju, i drugo što se takovim zatezanjem prieči mladje činovnike u promaknuću. Ako se pita visoko položenu gospodu, zašto se ne popuni ono mjesto u Opatiji, odgovaraju jedni, da je to radi prištednje, dočim kažu drugi, da se tobož traži prikladna kandidata. Nu mi bismo ustvrdili u svoj našoj skromnosti i podredjenosti, da ne stoji ni jedan od tih dvaju navoda ili razloga. Po našem službeno-poniznom mnienju valja tomu zatezanju tražiti drugdje pravi razlog. Taj bi imao letati, ako smo dobro obaviešteni u tom, što bi se htjelo poslati u Opatiju nekoga, koji nije na redu, da bude imanovan i namješten tamo u onom činu i koji bi imao da preskoči nekoje ili nekoga, koji po službenim godinama je stariji i strukovno te jezikovno mnogo sposobniji. Ali ovaj ima taj grieh, što nije Niemac i što nema nikakve protekcije van u svojim svjedočbama i pohvalnim dekretima. Taj je dakle kandidat najstariji, te kako rekosmo strukovno i jezikovno najsposobniji činovnik iz Primorja, po jeziku i odgoju Slovenac.

Visoka gospoda na c. kr. ravnateljstvu pošta i brzojava u Trstu, znada dobro,

da je takova kandidata veoma teško preskočiti, jer bi to izazvalo buru negodovanja izmedju nenjemačkih činovnika, pošto rečenoga jednako ciene i štuju koli, Slaveni toli Talijani, zbog njegovog znanja, prijaznosti i uslužnosti.

Što dakle sada? Lagan je to za njih posao. Mjesto nadkontrolora u Opatiji nebi se imalo popuniti, dok se ne izprazni još koje mjesto istoda čina. Tada bi imalo uzslieditl imenovanje onoga Slovenca i jednoga ili dvojice Niemaca, koji su mnogo mladji i jezikovno nesposobniji. Možda bi koji od njih rad u Opatiju, koju već danas smatraju nekoji Niemci svojom kolonijom — i tada onaj najstariji ne bi mogao prigovoriti, jer bi i on istodobno promaknut bio.

Tako se eto u našim krugovima tumači spomenuto zatezanje sa imenovanjem, a da li će se naše informacije obistiniti, pokazati će nam nedaleka budućnost.

Svakako bi nam bilo milo, ako bismo ovim redcima prekrižili bilo komu nečiste račune.

Iz sjednice obć. zastupstva u Kastvu dne 20. septembra 1912. Na dnevnom redu bilo je imenovanje obć. liečnika za Matulje. Kako već poznato, jedini molitelj za to mjesto bio je g. dr. Groyer, nastanjen u Matuljima. Občinsko zastupstvo odlučilo je, da se natječaj ponovno razpiše a da natjecatelji imadu biti hrvatske ili slovenske narodnosti. Za g. dra Groyera glasovao je jedini obć. zastupnik g. Jos. Rubeša-Osojnak.

O školama bilo je prilično govora na sjednici. Imenovalo se je, dotično na novo potvrdilo dosadanje mjestno školsko vieće za Kastav i Klanu. Prihvatilo se projekt gradnje nove škole za Jušiće i Jurdane, kako ga izradio vrli mladi domorodac g. Ivan Marčelja, o komu je bilo spomena u „N. S.“ od 19. septembra o. g. Primilo se do ugodnog znanja, da će konačno u Sv. Križu-Serdoći otvoriti se ove godine toli željkovana redovita pučka škola.

Za Jurdane i Jušiće otvorit će se privremeno pučka škola još ove godine, a isto tako za Saršone, samo da budu zgrade i pokućtvo dovršeno, a isto tako u Kukuljanima-Riečine, bude li imenovan učitelj.

Isto tako primili smo do ugodnog znanja, da občinski nameti na potrošarinu vina i mesa i obć. pristojbe na pivo i žestoka pića doprinašaju občini dva puta toliko, koliko prijašnjih godina, pa će se za buduću godinu, obzirom na to, moći lahko sniziti obć. namete, na koje se narod punim pravom tuži.

Zaključni računi občine za god. 1911. bili su, nakon odgovora obć. uprave na dotične opazke revizionalnog odbora, jednoglasno odobreni i upravi dan propisani absolutorij.

Pišu nam iz Kastva: Pod naslovom „Značajne sitnice iz Kastavšćine“ zadio se njekoji prolaznik (?) u predzadnjem broju „N. S.“ o Kastav i Kastavšćinu, koja u posljednje doba nekojim osobito je na nosu, te neimaju mira, ako nebi svojim bezplodnim piskaranjem, okrivljujuć i vrijedjajuć desno i lievo, zabadali se o Kastav i Kastavce. Kastav je obično na sličnu izazivanja šutio, pa pisalo se i neistinu o njemu, te je pametniji bio nego li onaj, koji je iz nekakvog jala nanj navaljivao.

Ovaj put spominje g. prolaznik putokaz sa talijanskim nadpisom na Kastavšćini. Taj putokaz obstoji još od napoleonskog doba na cesti Pehljin-Lipa, gdje se dieli kotarska cesta iz Rieke proti Sv. Mateju i selu Stefani. Kako doznajemo, kameni stup, preko dva metra visok, služio je prošlih stoljeća za stup sramote pred gradskimi vrati, na kojem su u starija vremena privezivali i izložili odsudjenike, da ih nedjeljne dane narod prolazeći iz crkve gleda i pomiluje ili odsudjuje. Čim je minulo doba inkvizicije, odstranilo se stup i porabilo za putokaz sa nadpisom. Stup je bio već negdje ispao a uzpostavio ga ponovno kot. cestni odbor na Voloskom, akoprem bi spadao u mu zej starina. Medjutim g. prolaznik mogao je opaziti na istome mjestu table i napise u hrvatskom jeziku, što ih je postavila občina i koje označuju put u Kastav i Sv. Matej-Klanu. Neka dakle prigovara onima na Voloskom, koji su porušeni stup na novo uzpostaviti dali.

Kad spominjemo Volosko, uputili bi g. prolaznika, da se prošeće malo občinskom cestom u Černikovicu do Voloske luke, gdje su občinske table sa napisom „Strada Maria Antonieta“. Neka tamo nos zabode i pusti jednom Kastav na miru. Neka malo zaviri u pečat Voloske poste sa samim naslovom „Volosca“ i u još štogod drugo. U Kastvu vije se samo hrvatska trobojnica na občinskom stiegu, a drugdje? Kastavsko je občinsko zastupstvo ostro protestiralo proti ukidanju narodnog jezika iz crkve, pa koja se je druga naša občina u Istri njoj pridružila? Da, ali samo Kastvu valja prigovarati, a Kastav se tomu smije.

Gosp. prolaznik zadio se u „drevnome“ Kastvu i o nacifrane i napudrane trgovce, koji tobože i u hrvatskim trgovinama Rieke znadu govoriti samo talijanski.

Ni to nevjerujemo. Ako bi bila istina, zaslužili bi ukor i bez glupog isticanja nacifranja i napudranja.

Što se tiče družbinih proizvoda, tih ne manjka i u kastavskim trgovinama. Ako imade i drugih, kojih ne zaštićuje družbina firma, tomu nisu sami trgovci krivi. Toga ima i drugud. Mnogi kupci vole kupovati što im bolje konvenira. Kod nekojih proizvoda, onaj procenat što ga tvorničar daje Družbi, računa ga trgovcem, pa on nedaje ništa. Negdje je roba lošija, npr. cikorije, kojih se rietki služe!

Neka sl. odbor ne daje svoje firme svakomu, ako se prije ne osvjedoči, da može taj proizvod konkurirati drugima, jer kupac u glavnom gleda na bolju vrst i cienu robe.

Pazinski kotar:

Iz Pazina. U subotu, dne 5. o. mj. predavat će član „Odbora za Prosvjetu u Pazinu“ gosp. prof. Zvonimir pl. Doroghy: „*O Napoleonu*“ sa skioptičkim slikama u velikoj dvorani „Narod. Doma“. Početak u 8 i pol sati na večer.

Koparski kotar:

Sv. Lucija kod Pirana. Opet imamo ovdje oganj. Dne 18. pr. mj. počelo je ovdje goriti jednomu našemu čovjeku stog sjena. Srećom je gospodar na vrijeme došao i pogasio.

Dne 23. pr. mj. izgorila su Josipu Rožac dva stoga sijena u vrijednosti 600 K. Oganj za ognjem. To je kultura naših dobrih susjeda: u dva mjeseca izgorele našim prvacima dvije kuće i tri stoga sjena.

Naše ljude zatvaraju u Piranu, jer pjevaju hrvatski. Policija je došla u Družbinu školu, jer da djeca po ulici viču „živili Slovenci“, ali je lijepo odgovorio g. učitelj policiji: ako ne budu talijanska djeca vikala „viva Italia“, onda će i naša djeca šutiti.

Razne primorske viesti.

Glavna godišnja skupština slovenske Družbe sv. Cirila i Metoda obdržavana je kako spomenusmo u zadnjem broju, uz mnogobrojno sudjelovanje članova dne 22. pr. mj. u Trstu.

Po nagovoru ravnatelja g. Senekovića, izviestio je tajnik g. dr. Stebinger o djelovanju odbora i družbin pat blagajnik g. Hudovernik. Iz izviestaja tajnika vadimo ove najvažnije podatke o imovinskom stanju:

Slovenska Družba imala je god. 1911. 245 podružnica, koje su te godine sakupile K 72.289.18.

Svi dohodci u god. 1911. iznose K 297.173.18, od kojih redni donieše samo K 150.945·48.

Troškova imala je družba u minuloj godini: redovitih K 234.972·70, a izvanrednih K 259.246·67, skupa K 494.219·37. Manjak iznosi prema tome K 197.046·19, a na samim redovitim dohodcima bilo je K 84.027·22 manjka, koji se je pokrio iz Kotnikovog fonda i glavnice.

Družba imade aktivne imovine K 1,198 250.66, pasivne imovine K 58.550·66, dakle čiste imovine K 1,139.700·—.

† **Karl Oberst.** U subotu dne 21. pr. mj. bili su predani zemlji mrtvi ostanci neprežaljenog c. kr. gradjevnog nadsavjetnika Karla Oberst a.

Pokojni nadsavjetnik Oberst nije bio naš čovjek, ali uzoran, sposoban i radin, uživao je u izvedenju svojih projekta, pa bilo to na korist jedne ili druge narodnosti: samo neka bude na korist narodu, znao bi reći.

Nije poznavao hrvatskog jezika u govoru i pismu, ali ga razumio prilično, te rado obcio s našim ljudima. Njegovo plemenito srce, fina naobrazba nije mu dopuštala mržnje: sa svakim uslužan i ljubežnjiv, stoga su ga ljubili i štovali, koji s njim dolazili u dodir.

Slava Karlu Oberstu!

Uredovanje kod zemaljske blagajne u Poreču. Bit će tome vec par godina, odkada su počeli i hrvatski djaci moliti potpore kod zemaljskog odbora u Poreču. Da Talijani pristrano dijele zemaljski novac, to je vec poznata stvar. Talijanskim djacima bivaju molbe svima bez iznimke uslišane, a hrvatske molbe redovito odbijene s motivacijom „per mancanza di fondi all' uopo“. Uzet ću samo lanjsku godinu 1911. za primjer, gdje se od provincijalnog novca odredilo K 28.000 za djačke podpore. Od toga su talijanski djaci dobili 24.000 K a hrvatski 4000 K, premda su naši asesori protestirali protiv takovog postupka. Rietki su dakle oni „sretnici“, kojima „Giunta“ odluči kakvu svoticu, ali dok se dodje do te svotice, hoće se mnogo truda i vremena.

Medju tim „sretnicima“ bio sam ove godine i ja, te dobih koncem lipnja odluku od „Giunte“ iz Poreča, da pošaljem namiru na 50 K. Odmah poslah rekomandiranu namiru zemaljskoj blagajni u Poreč. Ja čekah na novac 25 dana, ali ne dobih ništa. Nije mi preostalo drugo, nego da zapitam zemaljsku blagajnu za razjašnjenje. Odgovor je bio, da nisu primili nikakve namire. Napravih drugu namiru i poslah ju u Poreč, te za par dana imao sam već novac u rukama.

Kad sam dobio odgovor iz Poreča, da oni nisu još dobili namire, bilo mi je odmah sumnjivo, da su gospoda činovnici kod zemaljske blagajne zametnuli moju namiru. Da se zbilja o tome osvjedočim, išao sam sa njihovim odgovorom na pošt. ured u Zagrebu, da reklamiram radi izgubljenog preporučenog lista. Nakon nekoliko vremena dobih odgovor od poštanskog ureda, da je dotični preporučeni list bio izručen adresatu, t. j. zemaljskoj blagajni u Poreču. Sad mi je bilo jasno, kakova je sudbina stigla tu namiru. Ali da vidim, što će mi „gospoda“ odgovoriti, ja se ponovno obratih u Poreč, razjasniti im kako stvar stoji, da mi odgovore jesu li ili nijesu primili moju namiru. Na to mi odgovoriše sasma nešto trećega t. j. da su oni poslali novac u Medulin, a ne u Lizinjan. Na to ih ja još jedanput zapitah za razjašnjenje, ali njima se pričinilo shodno, da mi više ne odgovore. Ja sam takodjer obustao za shodno, da gospodu više ne gujavim, nego da njihovo „fino uredovanje“ imenom javno u novinama, što sam evo i učinio.

Prije nego završim, preporučio bi gospodi činovnicima kod zemaljske blagajne u Poreču, da ne odgovaraju više onakovih gluposti, a ako nema ni jednog činovnika za hrvatski jezik, neka sl. „Giunta“ postavi jednog tumača za hrvatski jezik, pa se neće više dogadjati ovakovi slučajevi. Još ovo: da drugi puta ne zabacuju preporučene namire, jer bi se moglo kojesta dogoditi. *A. K.*, absolv. pravnik.

Franina i Jurina.

Fr. A ča se ono oni britvar žunić toliko prči i nadimlje.

Jur. A pusti ća ono bezobrazno i prostačko marše: ono je vec davno zrelo za Šibenik.

Fr. Ma da bi to ča bilo! On misli, da vec nije tigaro one najprostije vrsti ako obuče bele postole, beli klobuk, rukavice, pa salon, a svaki mu na nosu vidi, da je jedna britvarska figura.

Jur. Pa kako zna to marše varat, kad zgubi na karte i podlo i bezobrazno te prosto se ponašat, tako te išče, da se čovik intriga š njim.

Fr. To je viš balast, ča ga je hitila banovina simo . . . .

Jur. I ki ima na svoji butigi napise u svih jezikih samo ne u hrvatskom.

Fr. A ni vridno više baviti se s tim stvorčetom.

Jur. Imaš pravo, nego su tovari svi oni naši inteligenti, ki davaju tomu individuju neku importancu.

Posl. br. E 63 12
14

Drażbeni izrok

biti će dne 18. studenoga 1912. pr. pod. na 10 sati kod dolje označenoga suda, u sobi br. 7 drażba: č. 3146 oraće »Starinu polje« t. 1. č. 889 oraće »Krč« t. 2. č. 3126 1 oraće »Lampičevo« t. 3. ul. 222 1 3 ner. č. 145 4 šterna t. 1. ul. 298 p. o. Bogović, sgr. č. 181 2 kuća br. 9 č. 3192 2 vrt ulike »Pri dvorom«, č. 3198/1 vrt ulike »Prj dvorom« t. 1. č. 833 pašnjak »Krč« t. 2. č. 3126/3 pašnjak »Lamuičevo« t. 3. č. 3175/1 šuma »Gulin« t. 4. č. 3222 vrt ulike »Babin vrt« t. 5. č. 3340/25 oraće »Grljentine« t. 6. č. 2300/7 šuma »Za kljuk« t. 7. č. 863/1 vrt ulike »Buničevo« t. 8. ul. 955 p. o. Bogović (I. skup) č. 795 oraće »Dolčić u Vrsko« t. 1. ul. 721 Vrh č. 2126 oraće »Brajdine« t. 1. č. 2124 oraće sad pašnjak Brajdine, č. 2127 šuma »Brajdine« t. 2. ul. 681 Sv. Anton, č. 367 6 oraće i pusto »Kol nodari« č. 367/13 oraće »Kol nodari t. 1. č. 2433/65 pašnjak »Gorelčić«, t. 2. ul. 153 Sv. Anton (II. skup.).

Nekretnine, što se stavljaju na drażbu procjenjene su K 41377·26. Najmanja ponuda iznosi za I. skup. K 2850 a za II. skup. K 890·—. Ispod ovoga iznosa ne prodaje se.

Drażbeni uvjeti i isprave što se odnose na nekretnine (izvadak zemljištnika, hipoteka, izvdzak iz katastra, zapisnici o procjeni itd.) mogu se razgledati kod dolje naznačenog suda za uredovnih sati u sobi br. 6.

Prava, što bi drażbu učinila nedopustenom, imadu se prijaviti sudu najkasnije na drażbenom ročištu, prije nego li započne drażba, jer inače ta prava neće se više moći isticati u pogledu iste nekretnine.

Lica za koja su sada osnovana ili će se tekom dražbenog postupka osnovati prava ili tereti na nekretnine a koja ne stanuju u području dolje naznačenog suda ili nisu naznačila kakva punomoćnika nastanjenog u mjestu suda, obznaniće se o daljim zgodama dražbenog postupka samo oglasom, što će se na sudu pribiti. Utanačenje dražbenog ročišta ima se zabilježiti u teretovnici uložka za nekretnine što se stavljaju na dražbu.

C. K. KOT. SUD, II. ODIO
u Krku, dne 19. rujna 1912.

Br. 5081/12. 1—3

Natječaj!

U smislu zaključka obć. zastupstva od 20. septembra 1912. razpisuje se ovime natječaj za mjesto drugog občinskog liječnika sa sjelom u Matuljama ili u bliz ini Matulja. Godišnja plaća sa paušalom za konja ustanovljuje se prema odluci občinskog zastupstva na K 4080·— izplativo u mjesečnim anticipatnim obrocima, osim toga primati će ustanovljene pristojbe za liječničke posjete.

Liječnik će biti dužan liječiti posve siromašne, dočim će mu putni trošak biti izplaćen iz občinske blagajne, a kao zdravstveni organ občine, voditi će zdravstveno uredovanje.

Službena pogodba, koja se može uviditi kod podpisanog sklopiti će se sa liječnikom iza imenovanja istoga po obć. zastupstvu.

Natjecatelji imadu podnesti svoje molbe **do 27. aktobra 1912.** ovom obć. poglavarstvu, obloživ ih diplomom sveukupnog liječtničtva, svjedočbom o dosadanjem službovanju i državljanstvu.

Natjecatelji moraju biti hrvatske ili slovenske narodnosti, a glede informacija neka se obrate na podpisano.

Občinsko poglavarstvo :
KASTAV, dne 25. septembra 1912.
Načelnik: **Jelušić.**

Br. 1278. 1—3

Natječaj.

U smislu zaključka obć. zastupstva od 29. rujna t. g. razpisuje se ovime natječaj za mjesto tajnika kod ove občine sa plaćom godišnjih K 1440.

Natjecatelji za ovo mjesto imadu dokazati :

a) austrijsko državljanstvo,
b) starost od najmanje 20 god.,
c) podpuno uživanje gradjanskih prava,
d) zdrav tjelesni ustroj,
e) bezprikoran glas i čudoredno ponašanje.

Osim toga morati će natjecatelji dokazati, da posjeduju svojstva i posebnu spremu za obavljanje mjesta kao što i poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu a po mogućnosti takodjer talijanskog i njemačkog jezika. Služba traje jednu godinu provizorno.

Molbe imadu se podnesti podpisanome Glavarstvu do 20 listopada 1912.

Glavarstvo občine:
OMIŠALJ, dne 29. rujna 1912.

Kuća u Novojgradiški na glavnoj cesti, sa posjedom, baščom, šljivikom, do dve i pol rali podkućnice, zatim pol rali vinograda u brdu, jedan kilometar od kuće udaljenom; — prodaje se dobrovoljno i uz povoljne uvjete radi obiteljskih odnošaja. Pobliže ubavijesti daje Budislav Dugač u Novojgradiški (Hrvatska). 3—5

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Kod Alturskih Kampa daje se u najam stancija sa nuzgrednim zgradama i pitnom vodom. Tko želi badava ogrijeva za zimu, može si sam izkorieniti na Alturskim Kampama. Upute daje: Sladonja, Gračišće Pazin.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Bagnja i drug. u Puli**
ulica Giulia I.
uz cienu od 2 do 10 para.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 — Fedrazinica Via Sissano 14.
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Veliki izbor! Vrlo jeftine ciene!

Gotova odiela -- Paletots -- Ogrtači

Raglons -- Engleske kabanice za kišu

za

gospodu i dječake.

Krojačnica prvoga reda.

Ignazio Steiner

PULA

Piazza Foro.

GORICA. TRST.

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. --- Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**
Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićeno.

Svako parvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja prouklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/3 ili 6/1 li 1 vel. po-ebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude srje K 3.60.

Izvor: Ljekarna „K Anglu iz čavara" A. THIERRY - u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

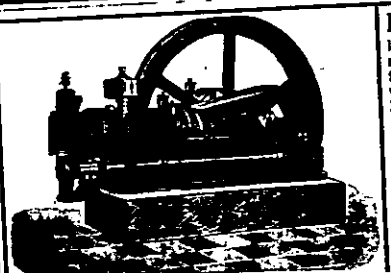

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na naftu sustava DIESEL, najnovije ležeće konstrukcije, prometni troškovi po konjskoj sili na uru 1 1/2 het. više, motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mrčavi plin proizvadja :

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA
na plin d. d.
(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)
najveća špecialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo se upite upravljati valja :

Tehnička poslovnica:
EMANUEL I OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtničke i industrijalne poduzeća ∴ ∴ ∴
Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.
Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.
Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vriedi od 1. travnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15	RIJEKA	5.—
10.50	Opatija	4.25
11.—	„	4.15
12.20	Beli	2.55
12.30	„	2.45
1.20	Merag	1.55
1.30	„	1.45
2.10	Krk	1.05
2.20	„	12.55
		prije podne
po podne		
1.40	Baškanova	11.25
1.20	„	11.15
2.30	Lopar	10.10
2.40	„	10.05
3.40	Rab	9.25
4.—	„	9.—
4.—	Lun	8.35
4.25	„	8.30
4.30	Veli Lošinj	7.20
5.40	„	7.10
5.50	Mali Lošinj*)	7.—
6.—	„	6.50
6.10	NEREZINE	6.—
7.—		

*) Luka Sv. Martin.
Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne	Prije podne		Po podne	po podne
7.35	10.15	VRIEKA	7·20	9.—
8.10	10.50	Opatija	6.45	8.25
8.20	11.—	„	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8.—
8.40	11.20	„	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4.—

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
8.45	odl.	VBaška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl.	VVrbnik	dol	4.30
4.45	dol.	Sv. Marak	odl	4.15
4.50	odl.	„	dol.	4.10
5.30	odl.	Šilo	odl.	3.30
5·40	odl.	„	dol.	3.20
8.—	dol.	Crikvenica	odl	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.
Svaki utorak
6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2·45 po p.
8.51 pr. p. dol. Rijeka . . . odl. 12·45 po p.

Broj 41. Pula, u četvrtak dne 10. oktobra 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju u nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake, ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljaju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Maholja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Mandić u Trstu.

Hrvati i Slovenci Istre!

Sazivljite svuda javne pučke skupštine za hrvatsko-slovensku porotu u Istri, da se jednom i nama počne suditi u našem narodnom jeziku.

Izvještaj o radu „Odbora za Prosvjetu" u Pazinu.

Kao svake godine prikazujemo i ove godine vrlo štovanim čitateljicama i čitateljima vrijedne „Naše Sloge" izvještaj svoga rada u prošloj upravnoj godini.

U velikim školskim praznicima odbor ne djeluje, pa je u prošloj školskoj godini započeo svoj rad 18. rujna 1911. a završio 8. srpnja 1912. Za ne punih deset mjeseci radio je on u raznim granama narodne prosvjete.

U prostorijama „Hrvatske Čitaonice", dotično u velikoj dvorani Nar. Doma, držali su članovi „Odbora za Prosvjetu" slijedeća predavanja:

1. Dne 14. X. 1911. Prof. Fr. Novljan: Pripovjesti za mladež, sa svijetlim slikama. — 2. Dne 21. X. 1911. Prof. M. Zgrablić: Kraljevina Danska, sa svjetlim slikama. — Dne 28. X. 1911. Prof. Zv. pl. Doroghy: Franceska Riviera, sa svijetlim slikama. — 4. Dne 11. XI. 1911. Dr. Jos. Agneletto: Pazin kao naše gospodarsko središte. — Dne 25. XI. 1911. Mihajlo Petrović: Utisci iz Švicarske. — 6. Dne 9. XII. 1911. Profesor Fran Novljan: Rudjer Bošković. — 7. Dne 2. III. 1912. Prof. Fr. Novljan: Problem maloga naroda. — 8. Dne 16. III. 1912. Prof. Š. Santel: Grafička umjetnost, s pokusima te izložbom grafičkih radnja. — 9. Dne 23. III. 1912. Prof. Zl. Hribar: O Kršu (Krasu). — 10. Dne 30. III. 1912. Fr. Sloković: Kriminaliteta i pučka prosvjeta. 11. Dne 13. IV. 1912. Dr. Jos. Agneletto: O burzi i njezinoj važnosti u svjetskom prometu. — 12. Dne 27. IV. 1912. Prof. Zvonimir pl. Doroghy: Pabirci po hrvatsko-ugarskoj nagodbi. — Dne 27. IV. 1912. Prof. Zv. pl. Doroghy: Južna Franceska, sa svjetlim slikama.

Na tim je predavanjima bilo ukupno slušatelja 941, dakle popriječno dolazi na jedno predavanje 72 slušaoca. Ovdje budi izrečena hvala slavnom c. kr. ravnateljstvu hrvatske gimnazije, koje je rado i posve besplatno posudjivalo skioptikon, da se neka od ovih predavanja uzmognu ilustrirati svjetlim slikama.

Članovi su odbora na poziv dotičnih učitelja kao predavači sudjelovali na 15 roditeljskih sastanaka u raznim školama Istre. Govorili su: o školi i domu, o uzgoju djevojaka, o djelovanju alkohola, o brizi za mladež, kad ostavi školu.

Nadalje su držali 6 pogovora s učiteljstvom radi tečajeva za nepismene i to u Pazinu, sv. Nedjelji, Lupoglavi, Kašteliru, Kanfanaru i Puli. Sam je odbor s dobrim uspjehom držao dva tečaja, jedan u selu Hekimu, a drugi u Grubišima. Inače je odbor išao na ruku svakome, koji je narod poučavao u čitanju i pisanju. Bio je u svezi sa sveučilištnim klubom ABC u Zagrebu te je razpačavao njegove Abecedarke i druga pomagala.

Članovi tog odbora govorili su na poučnim sastancima u Ferencima, Sv. Luciji kod Oprtlja, Portorose i u Kašteliru na Piranšćini.

Uži je „Odbor za Prosvjetu" imao 37 sastanaka, a širi 11, ukupno 48. Tu se je raspravljalo o kulturnim i gospodarskim potrebama našega naroda u Istri. Otkriven je na našemu narodnom tijelu mnoga rana, ali nadjen i po koji melem i po koji lijek. Odbor je vodio obširno dopisivanje radi prosvjete našega naroda u Istri i izvan nje.

Dne 5. svibnja 1912. proslavio je odbor svečanim načinom stogodišnjicu blagopokojnog biskupa Jurja Dobrile. Tom je zgodom predavao prof. Fr. Novljan o životu i radu tog velikog rodoljuba i oca hrvatskog i slovenskog naroda u Istri. Čisti dobitak te proslave razdijeljen je tako, da je polovica pripala „Odboru za Prosvjetu" kao pripomoć za prosvjetni rad u Istri u duhu velikoga biskupa, a druga polovica t. j. K 138·90 uloženo u Posujilnicu u Pazinu za spomenik našega narodnoga buditelja. Knjižica je predana gosp. dru Dinku Trinajstiću s molbom, da novac s kamatama digne, kad bude spomenik gotov, te ga preda u namijenjenu svrhu.

Članovi „Odbora za Prosvjetu" bijahu u prošloj upravnoj godini: 1. Dr. Josip Agneletto, odvjetnički koncipijent; 2. Dr. Vjekoslav Belulović, c. kr. profesor; 3. Luka Brolih, c. kr. profesor; 4. Zvonimir pl. Doroghy, c. kr. profesor; 5. Petar Facchin, učitelj; 6. Ivan Gržinić, občinski činovnik; 7. Petar Matanic, nadučitelj; 8. Ivan Medvedić, učitelj; 9. Fran Novljan, c. kr. profesor; 10. Antun Opašić, učitelj; Robert pl. Premerstein, c. kr. šumar; 12. Pravdoslav Rebek, c. kr. kot. veterinar; 14. Stanko Rodić, svršeni pravnik; 14. Zvonimir Seršić, c. k. geometar; 15. Fran Sloković, svršeni pravnik; 16 Šaša Santel, c. kr. profesor; 17. Martin Zgrablić, c. kr. profesor.

Ovih 17 članova aktivno je sudjelovalo u prošloj školskoj godini na 87 raznih sastanaka, kojima je ukupno prisustvovalo oko 5000 našega naroda. Tu je mnogo zdravo zrno posijano na našoj narodnoj njivi, pa će sigurno donijeti dobra ploda jer nije svagdje palo na kamen ili u trnje. Bili bi oni i više učinili, ali su svi zaokupljeni svojim zvanjnim poslovima, a k tome još rade u raznim narodnim društvima u Pazinu. Oni su i drukčije za narodnu prosvjetu radili: jedan je od njih povjerenik društva sv. Jeronima u Zagrebu, drugi povjerenik „Matice Hrvatske", a dvojica su vodila „Pučku knjižnicu" u Pazinu, koja ima preko 2000 svezaka, a posudili su raznim čitalištima i čitateljicama 1531 knjigu. Neki od njih rade i za „Jugoslavensku Enciklopediju."

Ovaj prosvjetni rad ne bi imao onakvoga uspjeha, da nije našao iskrenih prijatelja širom Istre, koji su ga požrtvovno podupirali. Taj je rad podupirala „Naša Sloga" i „Narodna Prosvjeta". Svima neka bude ovdje izrečena srdačna hvala! Ovomu je radu mnogo škodio „Pučki Prijatelj", klevećući „Odbor za Prosvjetu" i njegove članove te erneći i neistinito prikazujući taj prosvjetni rad. No to neće „Odbora za Prosvjetu" nje ne smeta, nego će oni i dalje vršiti svoja narodna dužnost, pa se nadaju, da će pomoć braće, a i voljom naroda moći ta raditi za bolju budućnost slavenske Istre. Naši ljudi dobre volje znat će ocijeniti, pa će i sami po svojim silama raditi za prosvjetu našega naroda.

U Pazinu, 6. listopada 1912.

„Odbor za Prosvjetu."

Vojska na Balkanu!

Nikola Petrović Njeguš, kralj Crne Gore, najavio je prošli utorak turskoj državi rat. Vojvoda Plamenac, poslanik crnogorski pri turskom dvoru ostavio je istoga dana Carigrad a na Cetinju je vlada crnogorska vratila turskom poslaniku pašuš i dala ga je popratiti častno do medje.

Računa se na stalno, da će za ovim korakom zaratiti Turskoj još Srbija, Bugarska i Grčka. Ako bude tako imati će Turčin posla, premda je junak na oružju i prva vojska na svietu. Ali teče rieč, da dva kršnjaka crnihu vojska i da dva lošaubiše Miloša.

U naših je državah do sada sve mirno i nada je, da će rat biti omedjašen na samu Tursku i gore spomenute balkanske manje države. A kako velike vlasti, medju tim Austrija i Rusija pritišću da bude mir, mogao bi se i to dogoditi, da ni Srbija ni Bugarska ni Grčka ne prekorače tursku medju, nego da sam Crnogorac zahvati nešto turske zemlje u kraju gdje nisu još mirno ustanovljene medje, pak da sve svrši s tim. Ali jača je misao, da Bugarska, Srbija i Grčka neće mirovati, dok Tursku ne prisile, da dade slobodu Makedoniji. Mnogo će stati do toga, kako će se ponesti Albanci ljuti Arnauti, jer ako oni ustanu svi braniti Tursku, onda je lahko da smrve i crnogorsku i srbijansku silu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Svečanost na dreonogu. Prošli je nedjeljak stupio je u službu prvi novi dreonogt naše mornarice „Viribus Unitis". Isti dan bila je na njemu svečanost predaje počastne zastave. Tu zastavu darovalo je brodu mornaričko društvo (Flottenverein). Blagoslov i predanje zastave obavljeno je u prisutstvu nadzornika flotte vice-admirala Antona *Hauza* i svih zaporjednika u Puli se nalazećih brodova. Zastavu je izručio kapetan linijskog broda *Winterhalter*, kao predsjednik ovdješnje podružnice mornaričnog društva a preuzeo ju je zapovjednik dreonogta linijski kapetan *Willenik*; jedan i drugi su pri tom zgodno govorili.

O ii svečanosti bile su odposlane brzojavke na dvor prestoljonasljednika nadvojvode *Franca Ferdinanda* i na zapovjednika mornarice admirala *Montecuccola*. S obih strana došao je odgovor.

O i civilne ruke bilo je takodjer nekoliko budi od službe, kao počašnik suda *Perušić*, te *Vidmar*, baron *Stiller*, Niko vit. *Mardešić*, ravnatelj *Fuke* itd.

Obrtna škola u Puli. Ovih dana bila je podržavana dosadanja obćinska obrtna škola u Puli, koja se sastoji od dva odjela: 1. od odjela za risanje i 2. od škole za daljnju naobrazbu obrtnih naučenika. Drugi odio se dijeli opet: a) u obću dvorazrednu školu za daljnju naobrazbu obrtnih naučenika sa pripravnim tečajem, b) u trorazrednu trgovačku školu za daljnju naobrazbu i c) u obću dvorazrednu obrtnu školu za daljnju naobrazbu naučenica. Oi velike je važnosti ta škola za nas, budući će se u toj školi poučavati i u hrvatskom jeziku. Neka bude s toga dužnost roditelja slati svoju djecu u ovu školu, kako će kad odraste lakše steći koricu kruha.

Profesor za hrvatski jezik na njemačkim srednjim školama. Početkom ove školske godine bio je na ovdašnjim njem. srednjim školama namješten za profesora hrvatskog jezika g. Ante Šepić, koji predaje hrvatski jezik na realci kao obligatan predmet za Hrvate, a na gimnaziji kao relativno obligatan predmet.

Promjena delegata u Ližnjanu. Iz Ližnjana nam pišu: Već je tomu mjesec dana, otkada je poznati „slavo-istrian" Blaž Grbin skinut sa delegatstva i poslan u stanje mira. Nakon mnogih opravdanih tužba, koje su skoro danomice stizale c. k. komesaru barona Gorizzuti ju protiv našeg Blaža, da je pijanac, smutljivac, da je 7 dana sjedio u zatvoru itd., bio je g. komesar prisiljen, da ga makne s tog mjesta. Na njegovo mjesto postavljen je trgovac i posjednik gosp. Antun Vojnic, vatreni narodnjak, s kojim je sada cijelo selo zadovoljno. I time smo se riješili već [illegible] toga zlotvora, koji je za „svoga vladanja" kroz 16 go[illegible] smutnju po Ližnjanu.

Nego se čudimo, da „camerra [illegible]" u svojoj dezobraznosti nije bila toli pristojna, da svome vjernome sluzi pri odlasku izda priznanicu za njegov mnogogodišnji rad za „Patrin". I tako će morati „brižan Blaž" bez skrbnih redova s priznanja uživati „slatki mir".

Istodobno je „umirovljen" i pomerski delegat Mate Zuccon „Matesina". On je po rangu sliedio odmah iza Blaža. Novi je delegat Josip Zuccon „Jelšćić", najvridjeniji naš čovjek u Pomeru.

Novi učitelji za Banjole i Vinkuran. Dobili smo u Banjolama novoga učitelja u osobi gosp. Milana Dukica, a u Vinku-

ran je došao gosp. A. Corak. Nadamo se, da smo time dobili ljude, koji će pregnuti da probude zaspalu narodnu sviest i koji će nastojati da dovedu pod krov družbinih škola svu zalutalu hrvatsku djecu; da ih uzgoje tako, da budu jednom predstraža hrvatske u Puli.

Zahvaliti moramo našemu gosparu Niku vitezu Mardešiću, koji se je bio mnogo zauzeo za stvar, jer je shvatio važnost položaja Banjola i Vinkurana. Živio!

Hrv. Sokol u Medulinu primio je nadalje slijedeće darove: Kapelnik Tihy K 5, Grakalić Martin, Pula K 3, Vojnić Jakov i Manda po K 1, na predlog delegata Vojnića sakupilo se u malom društvu K 35.—, isti daje dar Tome Benkovića, krčmara u Puli K 2, Zuccon Josip, trgovac, sakupio kod Jelačića, delegata u Pomeru K 8·51, Radošević Jakov od Ivana K 2. Hvala vriednim darovateljima i našli nasljednika.

Narodni darovi. Prigodom narodnog blagdana sakupilo se u Kringi za Družbu K 15·90, koje darovnše: Joso Ruskijevski K 7·—, po 2 K Ivan Angjelini i Emica Strmić, po 1 K Martin Mofrdin i Anka Angjelini, po 40 h Ivo Okusach, po 20 h Angjelija Angjelini i Vjekoslava Mofrdin, po 10 h Franjo Vičić. — Za djačko pripomoćno društvo u Pazinu šalje Anton Kalčić Borela K 6·90, sakupljenih u gostioni Josipa Frol u Jelšanah.

Na krštenju kod Ivana Stegera sabralo se medju kumovima uz poklik „Živio Vladimir!“ za družbu sv. Cirila i Metoda K 4·30. Živili!

Primamo nadalje: Fran Stefanuti Trebić za Družbu sv. Cirila i Metoda K 2·—, za „Dobrilu“ K 3·—.

Objava. U smislu § 217. zakona o izravnim ličnim porezima naznanja se, da su izvadci iz plateţnih naloga o ličnoj dohodarini za godinu 1912. stavljeni na razgled poreznika kotara taksacije „Grad Pula i puljska okolica sa gradom Rovinj“ od 14. do 18. oktobra o. g. kod poreznog odjela c. kr. kotarskog poglavarstva u Puli (Corsia Francesco Giuseppe br. 10. II. kat) za vrieme uredovnih sati.

Krčki kotar:

„Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo u Puntu“ promjenilo je sa 1. listopadom ove godine svoje plovitbene redove. Pobliže u oglasu.

Malinska. Već nas upravo nervoznim čini, slušajući prigovore pa i velikih naših rodoljuba, da je ovo naše krasno mjestance frankopanskoga otoka više talijansko nego hrvatsko. Oni vele, da je od tamo u zadnje vrieme došlo više dopisa, osobito u „N. L.“, iz kojih izgleda, da je u Malinskoj živalj skroz talijanski, a hrvatski, da samo gdjekoji govori. Ali nije tome tako. Nemojte zato nas domaće pitati, već zamolite braću Čehe, koji su nas i ove godine u lepom broju posjetili, kako se kod nas govori, osjeća i čuvstvuje. Pitajte ih, zašto su oni došli na namisao da upravo iz Malinske stvore drugu Opatiju, ali ne madjarsku i švabsku, već jedino slavensku. Pitajte ih, dali se još ponosito koči u gostioni „Albergo al cacciatore“ tabla sa talijanskim napisom? Ona ista tabla, za koju su bili vriedni pitati sto kruna, ter da je to nekakva „memorija“, a ništa ti nije od nje već gnjila, hrđljiva, puna činaka i pauka, kako im je poručio jedan naš rodoljub, pa se još usudili toliko pitati. Pitajte sami sebe, da li se i u kojem drugom mjestu skupe djeca, pa i ona, koja još ne polaze škole i pjevaju sokolsku koračnicu, a jedno je, koje znade jedva reći tata i mama, pa već i ono znade imenovati: Malena je Istra naša itd. Pa nam vele, da upravo zato se u Malinsku ne poduzimlju hrvatski izleti, jer hrvatskih gostiona nema, pa bi izletnici morali u talijanske gostione (?).

Gospodo, nemojte tjerati mak na konac. Sjetite se, što se je dogodilo izletu „Sole“, kad nas je posjetio? Mislimo, da im više neće doći ni na kraj pameti, da k nama dodju. Što se je pako koju više napisalo, to je stoga, što se želimo sasvim otresti ovih parazita hrvatske krvi. A koliko ih je, što mislite? Jedan u Malinskoj, a to je „abukat punih bačava“, a drugi, dobro poznati kovač u Bogovićima, čijeg sina na žalost još drži naše Austro-Hrvatsko društvo za mašinistu na svojem parobrodu. Ali društvo još stalno ne zna, da drži onoga, koji mrzi i gazi nas i sve što je naše, onoga, koji je na „carev dan“ htio izvjesiti balone u talijanskoj trobojnici, onoga, koji je za izleta „Sole“ zvižgao protiv nas, i u najodsudnijem času ugasio električno svietlo; onoga, koji mjesto da kod stroja stoji, šeće parobrodom, pa klevеće naše ljude, ali mu se izjalovilo ovog puta. Preporučujemo društvu, da pripazi, kakve ljude drži, da nebi i za njega vrijedila ona: A revideri a Filipi.

Javljamo nadalje, da ne vlada više kod nas ono narodno mrtvilo, već se je svijest narodna lijepo podigla, a mladost naša, ta jedina naša uzdanica uvijek radi. Sjeća se, da su potomci slavnih Zrinskih i Frankopana, pa se time dići.

A ti, narode hrvatski, nemoj posjećivati ni džepove puniti ovim našim nametnicima, pa vidjet ćeš, kako ćemo ih u tjesno zatjerati. Zalazi radje hrvatske gostione i služi se kod Hrvata, koji će s tobom rado razgovariti u tvom milom materinskom jeziku, a neprijatelji će ostati pokunjeni i zasramljeni. Ovako radeći postat ćemo jaki, postat ćemo slobodni.

Voloski kotar:

Nova podružnica Narodne Zajednice za Istru u Veprincu. Dne 29. IX. o. g. obdržavala se je konstituirajuća skupština Narodne Zajednice za Istru. Predsjedao je vrli veprinački župnik velč. gosp. Kazimir Mandić. Točno u četiri sata dupkom je već bila puna dvorana svijesnih Veprinaca. Na skupštini se vidjelo uz veprinačke učitelje i neke članove Zajednice, kao što i narodnog zastupnika i predsjednika Zajednice g. dra. Ivana Pošćića. Župnik g. Kazimir Mandić otvorio je skupštinu i izrekao lijepi govor. Govorio im je od srca, govorio im je zanosno, kako on već umije. Dan na dan, da nas nevolja bije, a zašto? Drugi narodi svi napreduju, a mi samo da zaostanemo. Što je tomu uzrok? Zemlja slaba nije, škola i učitelja doneklе imademo, imademo i učenih ljudi. Pa Istra pruža sve uvjete i pogode, da narod te zemlje može i mora napredovati, razlog našem nenapredovanju stoji u tom, što svako plete kotac kako i otac. Nerjeđt je naš čovjek, ne pita savjeta, osamljen je, pa ne napreduje. Našemu nenapretku krivo je to, što nema u nas sloge, složnog i zajedničkog rada. Pripovjeda priču o ocu na umoru, koji sazove svu svoju djecu i podade snopić šiba, da ga se prelomi; niko ne može, pa onda otac razveže snopić i dade po jedan prutić i svako ga prelomi, kako „fulminant“. Ako budemo složni, više ćemo moći, više ćemo znati. Ostali narodi se udružuju u razne udruge i jaki su. Spominje, kako je nadošla lijepa namisao učenim ljudima u Voloskom-Opatiji, da se osnuje Narodnu Zajednicu za Istru, kojom oni hoće da pokažu zbor rom i tvorom, da im je na srcu to, da narod duševno i tjelesno podignu. Narodna Zajednica za Istru rasprostrieti će po cieloj Istri svoje grane, svoje podružnice, a o značenju i djelovanju njihovu razlotit će Vam predsjednik Narodne Zajednice. Na koncu se predsjedatelj zahvaljuje svietalnim Veprinčanima na tolikom odazivu i pozdravlja sve prisutne.

Na to je predsjednik Narodne Zajednice za Istru gosp. dr. Ivan Pošćić u lijepom govoru pučki rastumačio prisutnom puku postanak i svrhu Zajednice, predočio im rad Centralnog Odbora i govorio je o znamenovanju i zadaći podružnica Narodne Zajednice za Istru. Obazreo se je i na dosadašnji narodni rad u Istri i došao do zaključka, da se je imalo u raznim društvima dobre volje, ali uspjeha nije bilo u onoj mjeri, u kolikoj ga je mjeri moralo da bude, a tomu je krivo bilo to, što se nije radilo sistematično i što nije bilo nikakve organizacije u Istri. Organizacijom svega narodnoga rada moguće je nešto postignuti i za pojedince i za skupnost. Put samopomoći vodi k cilju: pomozi si sam, pomoći ću ti i ja.

Na to predsjedatelj župnik g. Kazimir Mandić pročita glavnije neke paragrafe iz statuta Narodne Zajednice za Istru i pozove sve prisutne, da se upišu za članove, pa da se predje na izbor predsjednika, 6 odbornika i 3 odborska zamjenika, 2 revizora i 3 odaslanika na glavnu godišnju skupštinu Narodne Zajednice za Istru.

Svi su se prisutni listom učlanili u podružnicu, te se je prešlo na izbor. Jednoglasno je za predsjednika izabran omiljeli Miro, župnik u Veprincu *g. Kazimir Mandić*, a za odbornike su izabrani: Ivan Blagar, gostioničar iz Veprinca, Josip Blačić, rav. učitelj u Veprincu, Fr. Martinčić iz Zatka, Ivan Peršić iz Poljana, Josip Puhar, učitelj u Veprincu, Antun Stiglić, rav. učitelj u Poljanama. Za odborske zamjenike izabrani su: Ivan Hladuna iz Veprinca, Antun Hladuna, gostioničar iz Tumpići, Stjepan Car, svr. filozof iz Vasanske. Za revizore su izabrani: Antun Marčelja i Franjo Pošćić-Cimbić. Za odaslanike na glavnu godišnju skupštinu Narodne Zajednice za Istru izabrani su: Josip Puhar, Antun Stiglić i Vitomir Blagar. Izabrani predsjednik župnik Kazimir Mandić zahvaljuje se u ime svoje i izabranog odbora na povjerenju.

Zatim se je prešlo na pogovor o najpređim potrebama u Veprincu. Riječ uzima narodni zastupnik g. dr. Ivan Pošćić i govori o blagu u obćini i da bi dobro bilo osnovati osiguravajuće društvo za stoku, obrazlaže svrhu i zadaću takovoga društva. Svi su za to, jer je to jedna od najpotrebitijih stvari za obćinstvo, gdje ima toliko blaga. G. dr. Ivan Pošćić donio je jedna uzor-pravila i predao ih je izabranom odboru, da stvar prouči i privede kraju.

Na to još govori u ime Centralnog Odbora predsjednik g. dr. Ivan Pošćić, pozivlje na rad izabrani odbor, neka ustraju i želi da podružnica pridonese dobrobiti veprinačkom pučanstvu i našoj stvari u Istri. Predsjednik g. Kazimir Mandić još jednom zahvaljuje se na povjerenju, zahvaljuje se na odazivu i zatvara skupštinu.

Centralni odbor Narodne Zajednice za Istru u Voloskom-Opatiji obdržavao je prošlog četvrtka dne 3. o. mj. u obćinskoj Vijećnici u Voloskoj svoju redovitu sjednicu. Na toj se je sjednici riješilo tekuće poslove i stvorilo više vrlo važnih zaključaka, kao n. pr. da se u Zajednici vodi katastar naše omladine u srednjim i visokim školama, da će se držati u evidenci izseljivanje našega naroda u Ameriku i da se Zajednica pobrine eda se saznade, imade li u Istri kakvih ruda, kamenja ili sličnog.

Odbor.

Podružnica Narodne Zajednice za Istru za Volosko, Opatiju i Vasansku započela je svoje redovito poslovanje time, da je uredila društvenu kancelariju, koja se nalazi u Opatiji Villa „Dalibor“, a otvorena je svaki dan izuzam nedjelje od 5 do 7 sati po podne. Svaki dakle tko treba kakve informacije ili bilo što mu drago od podružnice, neka izvoli doći u društvenu kancelariju za uredovnih sati. Odborske sjednice podružnice držati će se svake druge srijede od 4 do 6 sati po podne i to izmjenice u čitaonici opatijskoj i voloskoj.

Društveni sastanci za sve članove obdržavat će se svaka tri mjeseca i to izmjenično u Voloskom, Opatiji i Ičićima. Kojovakvih sastanaka nastojat će odbor svaki put prirediti jedno zanimivo predavanje.

Pazinski kotar:

Iz Pazina. Na ovdašnjem c. k. poreznom uredu je već više mjeseca vakantno jedno mjesto činovnika, usljed premještenja asistenta Pensa u Poreč. Ovaj je Pensa bio tu već dva puta u istom svojstvu i u vrlo kratkom razdoblju ovamo premješten samo sa protekcijama, a sada kolaju glasine, da će ga c. kr. financijalno ravnateljstvo i po treći put ovamo premjestiti, jer da mu je pazinski zrak bezuvjetno potrebit za uzčuvanje njegovog „narušenog“ zdravlja odnosno života. Tako da je napisano u svjedočbi, koju mu je izdao neki liječnik. Čujte! Gospodinu P. kao primorcu, rodjenom u Piranu, treba ako hoće produljiti svoj život, živjeti u sreu Istre, u Pazinu. Znamo „cocolo“ kumo to ide, jer si time dobio fini „kolačić“, ali moraš takodjer znati i priznati, da u ovdašnjem sudbenom koturu živi 96 po sto pučanstva, koje govori isključivo hrvatski jezik, jezik kojega ti ne razumješ i o kojem ti nemaš ni pojma. Time nek ti bude sasvim jasno, da ti ovo mjesto ni po božjem ni po pravom zakonu ne pripada, nego traži mjesto drugdje, naime i Furlaniji.

Nije dosta, da su kod spomenutog poreznog ureda namještena tri činovnika Talijana i jedan Niemac, koji vrlo malo ili skoro sasvim ništa ne znadu hrvatski odnosno slovenski, naprotiv dva Hrvata odnosno Slovenca, akoprem je cieli porezni kolar obitavan isključivo hrvatskim žiteljstvom, nego treba naravno još četvrtoga ovamo premjestiti, da stvore pravi kvaderno.

Proti ovakvom nepravednom i nezakonitom premještivanju moramo svi koji hrvatski ili slovenski čutimo u svrhu obrane naših zakonitih i narodnih prava najenergičnije nastupiti, kao što pozvati naše zastupnike, da se odmah zauzmu gdje treba, e da se ovo izpražnjeno mjesto popuni činovnikom, koji poznaje hrvatski ili slovenski jezik, to jest jezik, kojim se ovdašnji nârod služi.

Za sada ovoliko, a ne bude li se ovoj obćoj želji udovoljilo, bit će toga više.

Privilegirana talijanska rulja u Žminju. Naši se istarski Talijani doduše uopće ističu sa svojom drskošću i bezobraznošću, nu naši u Žminju su neki unicum. Tu im je sve dozvoljeno, čine što hoće i kako hoće. Ne boje se ama nikoga, pa u same vlasti. U koliko im pak sve ne ide na ruku, znadu se i sami snaći ne žacajući se i najpodlijih sredstava, samo da dodju do svog cilja.

Po čitave noći ne dadu mira, samo je nemir od njih. Po oblastima privilegirani kao tobožnji „restaurant“, inače još prostija krčma od drugih, ne pozna nikakovih odredaba i mjera — jer se zatvara u noći kad je njih volja. I tu je noćno stjecište ove rulje. Kad bi se ova krčma zatvarala u večer u od oblasti odredjeni sat, bilo bi sigurno mirnije. Imademo doduše tri oružnika, a rek bi, da ih sirote san prevari, a da ne čuju po noći galamu i puenjavu samokresa.

Natrag nekoliko dana išao je u noći jedan revan član ove družine kući te je bio tako pijan, da si je svu glavu stukao ljubeći majku zemlju. Sutra dan bilo ga je stid, pa da sramotu nekako pokrije, razvikao se po Žminju da je narodni mučenik, jer da su ga Hrvati napali kamenjem. I zbilja tuži na sud sluge jednoga Hrvata, koji je ali dokazao svoj alibi i bio naravno riešen.

Nije to nataljet prvi put, što su na sudu htjeli se osvetiti našim ljudima na

žacajuć se kod toga ma i najnepoštenijeg sredstva.

Njihove prietnje, da će sve ubiti što je hrvatskoga u Žminju, nisu samo rieči, jer su ljudi takve naravi, da bi to bili kadri i učiniti. Ako im treba i oružje, dobiju i dozvolu nošenja istog. Ludi, kojima ne samo da nije potrebito nošenje oružja, nego ni po zakonu nebi smjeli dobiti oružnog lista, dobiju odmah dozvolu, dapače i pripadnici susjedne kraljevine, da valjda u slučaju potrebe bolje mogu braniti svoju otačbinu, a našim domaćim ljudima, kojima je oružje na žalost baš potrebito i bezprikornog su ponašanja, valja dugo moljakati i sve se moguće vlasti prije pitaju, da li je dotičnomu oružje potrebito, dok svega toga kod naših Talijana ne tr.ba.

Da su njihove prijetnje i pogibeljne vidi se odatle, što su natrag nekoliko mjeseci na očigled više gg. činovnika u sud benim prostorijama napali na jednog uglednog Hrvata, a natrag malo vremena za vrijeme ispitivanja jednog Hrvata kao svjedoka na jednoj raspravi zaprijetiše mu, da će mu se revolverom osvetiti.

I sve je to prošlo, da ih se nije ni prijavilo — ali Hrvati ipak ostaju rušitelji mira!

Nešto pred mjesec dana sakupila se sva ova četa i korporativno išli su u Rovinj, da prate jednog svog člana, koji je imao nastupiti kazan od 6 mjeseci, jedan od onih, što su lanjske godine bili natukli bez ikakvog uzroka dva naša veoma mirna seljaka. Vuk mienja dlaku ali ćudi ne, a tako su i naši žminjski Talijani i u Rovinju činili, što su se u Žminju naučili, ali ni sama braća njihova nije ih mogla trpit, jer su ih sami rovinjski Čozoti pozatvarali. Ali kad bi im se to u Žminju dogodilo, bilo bi se reklo: Hrvati su krivi nemiru.

Ne budu li se ove abnormalnosti odstranile, narod će si sam morati priskrbiti mir a posljedice pak biti će na duši onih, kojih je dužnost brinuti se za mir.

Iz Lindara. Godine 1913. i to 4. septembra biti će 100 godina, od kada je kapetan Lazarić ispod Lindara potukno francesku vojsku pomoću vojnika i seljaka, koje je u tu svrhu sakupio bio. Iza ove bitke dobi kapetan Lazarić red Marije Terezije, te pošto je sa istim redom skopčano barunstvo i naslov „barun od Lindara". Dne 29. pr. mj. sastali su se Lindarci na dogovor i odlučili da dostojno proslave taj dogodjaj, podignuv mali spomenik Lazariću na kraj briega Sv. Martuna.

Izabran bi i odbor, koji će sabirati darove i nastojati da svečanost čim ljepše izpadne i to: predsjednikom Josip Vanik, župnik, podpredsjednikom Josip Stihović p. Mate, posjednik, tajnikom Ivan Zidarić, župan i posjednik, blagajnikom Frane Gojtan, posjednik, svi iz Lindara. Darovi i prinosi šalju se na predsjednika ili blagajnika.

Koparski kotar:

Slum. Da počaste vjenčanje g. Rafaele Delpin sa ovdašnjim učiteljem Josipom Sirotić, kako je bilo već oznanjeno u „N. S"., darovaše Družbi nar. zastupnik I. Sancin 3 K, N. N. 5 K. — Spomenuti velevrijedni mladenci sjetiše se isto kod tog svojeg svetog i zamašnog koraka velezaslužne Družbe te je podarišo sa K 10.

I radi uspjeha kod prošleg izbora u Puli, gdje je bio tako sjajno izabran naš hrv. kandidat g. Stihović, veselo darovaše u istu svrhu par njih 2 K.

Ukupni novac 20 K uručilo se je slumskoj podružnici.

Iz Huma. Na malom brežuljku nedaleko Roča diže se čisto talijanska kula Hum. Stanovnici tog garibaldinskog gnijezda su pravcati potomci još iz venecijanskog doba, samo žalibože ne znadu talijanski. Posjeduju i svoju glazbu, koja u svojoj muniuri izgleda posve slična talijanskim karabinierima, uz razliku samo, da humski karabinieri obće medjusobno hrvatski.

Teško je čovjeku pri duši, kada gleda tu žalostnu sliku zavaranog i podmićenog naroda. Nema obitelji u kojoj bi se talijanski govorilo, a ipak su skoro svi, izuzevši par častnih iznimaka, pripadnici del dolce „si". Sada pak par crtica o humskoj talijanskoj kulturi.

Bijaše zadnji dan prošlog mjeseca na dan sv. Jeronima, crkvenog zaštitnika ili patrona humskog. Već prije podne nadošli su uz veliku kriku i viku humski glazbači, valjda im se pričinilo da stupaju u Tripolis.

Odmah iza sv. mise odpočeo je „il ballo cittadino" pod vodstvom nekog Legovića, kako mu već ime kaže — puro sangue. Poslije podne vratila se neka brv. gospoda posve mirno svojim putem kući. No čim ih opazi humska talijanaška fukara (boljeg imena ne zaslužuju), nije bilo kraja zviždanju i izazivanju. Od odlazećih nije se niko ni obazirao na te divljake, jer su već poznati zbog svog junaštva. Više se puta i sami prevare, tako su n. pr. pred mjesec dana zviždali i na prostački način izazivali neko društvo izlazeće iz Huma, a u tom društvu bijahu i dva Talijana. Sjajan utisak su morali dobiti od svojih konpatriota.

Već bi jedanput vrijeme bilo, da se toj hajdučkoj četi konac učini, te bi moralo kot. glavarstvo i buzetska občina nastojati, da im se zabrane svi plesovi i zabave, jer kako dodje tudjinac do tega, da bude na takav način izazvan, paće se već dogodilo, i napadnut.

Zahvala za njihov postupak i ponašanje ide u prvoj vrsti tamošnjoj talijanskoj školi, koja odgaja takove uzor-mladiće. Tu postoji naime već više godina škola „Lega nazionale", koja je lako ponosna na svoj plod.

Vi pako humski karabinieri samo se hrabro borite i branite vašu dobro započetu kulturu, ako ne ide drukčije pa makar kamenjem, kao što ste već naučeni, te je samo tako vaša pobjeda stalna.

Vrh hod Buzeta. U nedjelju dne 27. okt. o. g. obdržavati će se ovdje godišnja skupština podružnice Družbe sv. C. i M. za Istru te ujedno obaviti blagoslov novog župnog stana. U 10 i pol sati u jutro blagoslov župnog stana, zatim sv. misa a za svetom misom skupština podružnice sa običajnim dnevnim redom. Pozivlju se rodoljubi i prijatelji da dodju mnogobrojno na ovu našu dvostruku svečanost.

Odbor.

Dane kod Buzeta. Prigodom narodnog blagdana sv. Cirila i Metoda sabrao je ovdašnji učitelj 34 K 18 h, koja je svota poslana izravno ravnateljstvu Družbe. Darovaše po 1 K (iz Dana) Bužan Josip, Sanković Mate-Soldatić, Poropat Jakov br. 27, Poropat Juraj br. 66, Božić Miho, Brajković Marija, Poropat Marija, Poropat Marija br. 6, Brajković Uršula, Brajković Antun; (iz Trstenika) Poropat Ivan, Poropat Pavao, Poropat Martin, Poropat Ivan Šimina; školska djeca K 1·70; u društvu u Trsteniku sabralo se K 1·04; te mnogi darovatelji iz Dana i Trstenika svote od 4 do 60 hel.

Razne primorske viesti.

Zemaljske podpore hrvatsko-slovenskim djacima Istre. G. pravnik A. K. priposredna nam u zadnjem broju, da je prošle godine podielio zemaljski odbor za Istru K. 28.000 za djačke podpore, od čega je odpalo na talijansko djačtvo K 24.000 a na hrvatsko-slovensko pustih K 4000. Veće nepravde ne može da nanese našemu narodu taj pristrani zemaljski odbor, dotično njegovi talijanski članovi, nego li ju nanaša ovako nepravednom i nepoštenom razdielbom.

Nama se obično sa talijanske strane predbacuje, da smo siromasi i neuki, a kad tamo dieli njihov zemaljski odbor podpore svojim učenim i bogatim djacima! Gdje je tu pravica, gdje nepristranost, gdje poštenje?!

Zar vam latinska gospodo ne zalije obraze rumen stida postupajuć ovako maćuhinski s našim narodom, s većinom stanovničtva ove pokrajine? Gdje vam je srce, a gdje duša, da se ne stidite ljudi i ne plašite Boga počinjajuć ovako strahovitu nepravdu nad našim narodom?

Naš pravnik drži, da hrvatski djaci mole tekar od par godina amo zemaljske podpore, ali tomu nije tako. Imade hvala Bogu još živućih nekadanjih djaka, koji su prije 30 do 45 godina sa gimnazija i sveučilišta molili istarski zemaljski odbor za podpore ili štipendije, ali njim se je uviek odgovaralo stereotipnim: vraca se, pošto nije zemaljski odbor pronašao itd. (dakako u talijanskom jeziku).

Gospoda su dakle talijanska od vajkada postupala sa hrvatskim i slovenskim djačtvom Istre kao što postupa bezdušna maćuha sa pastorčetom. Nu tješimo se tim, da Bog ne placa svake subote.

Za mjesto gradjevnog predstojnika na c. kr. namjestničtvu u Trstu. Iz Tehničkih krugova doznajemo, da se već sada napred turaju nekoji tehnički činovnici Primorja za mjesto gradjevnog predstojnika kod c. kr. namjestničtva u Trstu, premda se zna, da je mjesto slegla nad grob mu pokojni predstojnika gradjevnog nadsavjetnika g. Oberst.

Za rečeno mjesto spominje se više kandidata, što iz Primorja, što iz Beča.

Kad nismo imali mi odlučivati, tada bi se izprotivili uvozu činovnika izvana, koji ne poznaju naših odnošaja, naroda ni njihovih jezika.

Na izpražnjeno mjesto imao bi svakako stupiti najstariji i najsposobniji strukovnjak, koji pozna oba zemaljska jezika Primorja. Ako smo dobro obaviešteni, zauzimlje se za jednog od kandidata, koji nije po godinama službe najstariji ni po strukovnom ili jezikovnom znanju najsposobniji, neka uplivna slovenska ličnost Primorja, pa bude li Benjamin te ličnosti imenovan, iznieti cemo na svetlo sve što o tom poslu znamo neka sudi puk i naše obćinstvo, kakove se osobe preporuča od strane tobože narodnih odličnjaka.

Na ovu činjenicu upozorujemo i slovenske narodne krugove u Trstu, koji znadu da su „vigilantibus jura"!

Za družbu sv. C. i M. za Istru. Onih dana primilo je Ravnateljstvo Družbe od gosp. A. Ribarića, Vodice, K 19 —, što ih je sakupio na vjenčanju gosp. Antuna Mladenića, rav. učitelja u Vodicama sa draženom gdjicom Marijom Angelom Ribarić. Živili plemeniti darovatelji!

Glavnu godišnju skupštinu obdržavati će u nedjelju u jutro dne 13. o. mj. pomoćno društvo „Edinost" u velikoj dvorani Nar. Doma u Trstu sa običnim dnevnim redom.

Industrija mramora u Dalmaciji. U neposrednoj blizini dalmatinskih obćina Drniš, Muć i Ločevica, kraj Splita, nalaze se velike naslage izvrsnog mramora, koje po sudu priznatih grozda i poznatih stručnjaka daleko nadmašuju talijanski mramor iz Vicence, Siene i Verone. Nastojanjem gosp. Josipa Salvo-a, ljekarnika u Drnišu, dobio je konzorcij uglednih interesanata iz Splita od pomenutih obćina pravo eksploatacije mramornih naslaga, u koju se svrhu pomoću Živnostenske Banke, podružnice u Trstu, ustanovilo dioničko društvo pod tvrdkom „Dalmatinska Mramorna Industrija" sa sjeditem u Trstu. Dionička glavnica toga poduzeća iznosit će K 600.000 i biti će podieljena u 1500 komada dionica po K 400 nominalne vriednosti, glasećih na vlastnika. Društvo će imati pravo da po potrebi povisuje dioničku glavnicu do na K 2,000.000. Poduzeće će se baviti ne samo vadjenjem i prodajom mramornih blokova već i izradbom ukrasnih mramornih ploča i stubova. Za tehničkog poslovodju tog poduzeća pribavljen je jedan od najboljih stručnjaka na tome polju. Utješljiva je i ta okolnost, što se poduzeće za industriju mramora u Dalmaciji osniva po domaćim ljudima i domaćim kapitalom.

Franina i Jurina.

Jur. Zač ga imaju neki ter neki s našem Kastav gradom?

Fr. Zač da stoji previsoko.

Jur. Neka ne gredu gore.

Fr. Pravo di', al neka se presele kamo mire.

•

Fr. Veloselski spun da će dobit medaju.

Jur. Če se bit v Tripolis?

Fr. Ajde! on je ortjamenta „riga".

Jur. Dunke ce je zamerital?

Fr. Naši fatri je denuncijal, da su imeli ruske bandiere.

Jur. Pusti stromaha, ce ne vidiš, da su mu možgani crvavi.

•

Jur. Ma ča ni još zgubil posenega svoju staru ćud on nekadanji Mačić?

Fr. Trebeda misli, da smo već pozabiti ono ča je bilo.

Jur. Joh nismo ne, oprostili smo, ma nismo pozabili.

1 · 1–2 **Prodava se**

ljepi posjed (stancijat) u najbližoj blizini grada Pule za nisku cienu. Vrijednost približno 40.000 K.

Pobliže razjašnjenja kod c. kr. notara

dra. Šorlija u Puli.

Kod Austro-hrvatskog parobrodarskog društva u Puntu

imade se popuniti jedno mjesto

strojara

125

Pobliže uvjete daje ravnateljstvo u Puntu i glavna agencija na Rijeci.

U korist Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru

U korist učiteljskog društva u Istri.

„Prvo Češko" u Pragi

sveopće dioničko društvo za osjeguranje života.

Uplaćena glavnica K 2,000.000.

Ovo slavensko društvo osjegurava po najnižim cienama na sve moguće kombinacije te jamči, da se premije neće povisiti i uvjeti ne promjene, dapače na zahtjev kod osjeguranja ukamačuje po 3 po sto već uplaćene obroke.

Na police ovoga društva može se na predbiljčbu na placu dobiti zajam, o čemu daje točnija razjašnjenja podpisani.

Ovo narodno društvo biljeguje sve svoje spise narodnim biljegama, uplaćuje od svakog novog osjeguranika već utanačene postotke učiteljskom društvu u Istri i davaju čistog dobitka znatne podpore Družbi sv. Cirila i Metoda u Istri

Svoj k svome!

Vladimir Bekar, odv.

Pula, Stankovićeva ulica br. 15.

Svoj k svome!

IZAK MOGOROVIĆ

kovački majstor u Pazinu,

preporučuje se ovime cienjenom občinstvu za sve **kovačke, kolarske i bravarske** radnje, kao što i za izradnju vrlo praktič. 8—12 noga novoizumljenoga

stroja za gnječenje maslina.

Br. 5081/12. 2—3

Natječaj!

U smislu zaključka obć. zastupstva od 20. septembra 1912. razpisuje se ovime natječaj za mjesto drugog občinskog liječnika sa sjelom u Matuljama ili u blizini Matulja. Godišnja plaća sa paušalom za konja ustanovljuje se prema odluci občinskog zastupstva na K 4080·— izplativo u mjesečnim anticipatnim obrocima, osim toga primati će ustanovljene pristojbe za liječničke posjete.

Liječnik će biti dužan liječiti posve siromašne, dočim će mu putni trošak biti izplaćen iz občinske blagajne, a kao zdravstveni organ občine, voditi će zdravstveno uredovanje.

Službena pogodba, koja se može uviditi kod podpisanog sklopiti će se sa liječnikom iza imenovanja istoga po obć. zastupstvu.

Natjecatelji imadu podnesti svoje molbe **do 27. aktobra 1912.** ovom obć. po. glavarstvu, obloživ ih diplomom sveukupnog liječničtva, svjedočbom o dosadanjem službovanju i državljanstvu.

Natjecatelji moraju biti hrvatske ili slovenske narodnosti, a glede informacija neka se obrate na podpisano.

Obćinsko poglavarstvo:

KASTAV, dne 25. septembra 1912.

Načelnik: **Jelušić.**

Br. 1278. 2—3

Natječaj.

U smislu zaključka obć. zastupstva od 29. rujna t. g. razpisuje se ovime natječaj za mjesto tajnika kod ove občine sa plaćom godišnjih K 1440.

Natjecatelji za ovo mjesto imadu dokazati:

a) austrijsko državljanstvo,
b) starost od najmanje 20 god.,
c) podpuno uživanje gradjanskih prava,
d) zdrav tjelesni ustroj,
e) bezprikoran glas i čudoredno ponašanje.

Osim toga morati će natjecatelji dokazati, da posjeduju svojstva i posebnu spremu za obavljanje mjesta kao što i poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu a po mogućnosti takodjer talijanskog i njemačkog jezika. Služba traje jednu godinu provizorno.

Molbe imadu se podnesti podpisanome Glavarstvu do 20 listopada 1912.

Glavarstvo občine:

OMIŠALJ, dne 20 rujna 1912.

Kuća u Novojgradiški na glavnoj cesti, sa povećim, bačem, štalom, dvorištem, vrtom i pol rali vinograda u brdu, jedan kilometar od kuće udaljenom; — prodaje se dobrovoljno i uz povoljne uvjete radi obiteljskih odnošaja. Pobliže obavijesti daje Bodislav Dugač u Novojgradiški (Hrvatska). 4—5

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari **Bagnja i drug. u Puli** ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Pekarnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Veliki izbor! Vrlo jeftine ciene!

Konfenkcija za gospodje i djevojčice.

Kostumi -- Raglons -- Ogrtači -- Naramnice (Pellegrins) -- Kaputići iz pliša i baršuna -- Ogrtači za kišu -- Opreme iz krzna -- Ogrlice i mufi.

Ignazio Steiner

PULA

Piazza Foro.

GORICA. TRST.

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći liek. --- Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, ishacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti organa disala, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, ujalo jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ušnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-ova jedino prava confi-folijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, opala, abscesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dosla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su za bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anglu čuvarju" A. THIERRY-a u PRIGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

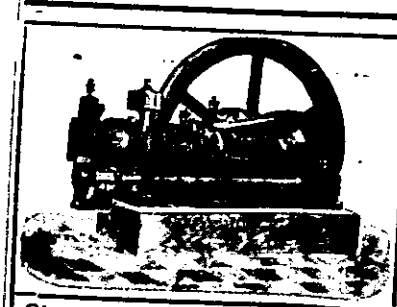

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na nafta sustava DIESEL, najnovije tečeće konstrukcije, premašaj tvrtkovi po konjskoj sili za oko 1/3 bol. više, motore na plin (gas), benzin, špirt, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na turbini plin prostrujaja:

OBRAŽOJANSKA VRBNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Gasmotorenfabrik Deutz MORITZ HILLE, DEUTZ)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehničko poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2/b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnika i industrijalna podjetja

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo za Dalmaciju u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Del.	Postaje	Del. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↑PUNAT	del.	4.50
6.—	del.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.		del.	4.25
7.—	del.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.		del.	3.35
7.35		Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.		del.	2.55
8.30	del.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.		del.	2.—
9.30	del.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Ponedj. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15 7.35	↑RIJEKA	5.—
10.50 8.10	Opatija	4.25
11.— 8.20		4.15
12.20 9.40	Beli	2.55
12.30 9.50		2.45
1.20 10.40	Merag	1.55
1.30 10.50		1.45
2.10 11.30	Krk	1.05
2.20 11.40		12.55
po podne		prije podne
—.— 1.40	Baška nova	11.25
—.— 1.20		11.15
—.— 2.30	Lopar	11.20
—.— 2.40		10.10 —.—
4.20 3.40	Rab	10.05 —.—
4.30 4.—		9.25 9.05
4.55 4.25	Lun	9.— 9.—
5.— 4.30		8.35 8.35
6.10 5.40	Veli Lošinj	8.30 8.30
6.20 5.50		7.20 7.20
6.30 6.—	Mali Lošinj*)	7.10 7.10
6.40 6.10		7.— 7.—
7.30 7.—	↓NEREŽINE	6.50 6.50
		6.— 6.—

*) Luka Sv. Martin.
Uvjetno pristajanje u Punta i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	POSTAJA	Svaku Srijedu
prije podne		po podne
7.35	↑RIJEKA	7.20
8.10	Opatija	6.45
8.20		6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40		6.10
12.30	↓Rab	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Del.	Postaje	Del. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	del.	9.20
8.10	del.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.		del.	8.35
8.35	del.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.		del.	8.10
1.25	del.	↓LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju kod sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Del.	Postaje	Del. i Odl.	Svak Srijed Petak Subotu
prije podne				po podne
4.10	odl.	↑Baška	del.	6.10
5.30	del.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.		del.	4.50
9.30	del.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Starej Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Del.	POSTAJE	Del. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	↑Vrbnik	del.	4.30
5.45	del.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.		del.	4.10
6.30	del.	Šilo	odl.	3.30
6.40	odl.		del.	3.20
7.—	del.	↓Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . del. 2.45 —
9.15 pr. p. del. Rieka . . . . .

Broj 42 Pula, u četvrtak dne 17. oktobra 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utuženje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Handić u Trstu.

Hrvati i Slovenci Istre!

Sazivljite svuda javne pučke skupštine za hrvatsko-slovensku porotu u Istri, da se jednom i nama počne suditi u našem narodnom jeziku.

Rat na Balkanu!

Pohlepna i pokvarena Europa već stotine godina dopušta, da divlji čopori Turaka na zvjerski način mrcvare i muče, kolju, ubijaju, oskvrnjuju nevine kršćane, koje je krivnjom civilizovane i kulturne Europe zadesila nesreća da ih još uviek zarobljene drži ona vjerski fanatizirana neman u ljudskoj spodobi, što se nazivlje Turčin. To sve trpi, dopušta tobože napredna, kulturna, humanitana Europa, jer zavist te kulturne Europe, nezasitnost i proždrljivost, inače lienost i pokvarenost u ovo „civilizovano" doba priečila je do sada uviek poštenima, koji bi se podigli na obranu potlačenih i mučenika, da ih oslobode od krvoločne zvieri. Tako je Turčin i nadalje mirno na očigled kulturne i čovjekoljubive Europe klao, robio, palio, oskvrnjivao žene, mladjahnu dječicu i nemoćne starce. Kad bi se ta izmučena raja kadgod u zdvojnosti podigla i pokušala da strese sa sebe zvjerski jaram te otomanske nemani, eto ti odmah kulturne Europe, gdje priskače u pomoć divljoj nemani da uguši zdvojni jauk i plač gladne i izmučene kršćanske sirotinje. Sve to u ime lažne i kulturne civilizacije iskvarene Europe.

Te patnje i muke, osobito zvjerska mučenja što je počinjala divlja Turad u ovo zadnjih par mjeseci, dok je kulturna Europa sve to mirno promatrala — sve u ime lažne civilizacije — ganule se ma le balkanske državice, junačka Crna gora, Srbija, Bugarska i Grčka te su oholom Turčinu poručile, usprkos zapriekama i grožnjama „kulturne" Europe, da prestane već jednom tim zulumom i da dade svojim podanicima kršćanima jednaka prava i slobodu kao Turcima. Turska lija obratila se tada na „kulturnu" Europu za pomoć pritužbom, da joj se crvi, gjauri groze ratom. Ali ovaj put te junačke države nisu htjele poslušati diplomatske (čitaj: lažne) savjete „čovjekoljubive" Europe već se složile skupno u jednu vojsku, da priskoče potlačenoj braći u pomoć i oslobode od divlje zvieri, koja ih kroz stoljeće muči i gnjavi.

I tako je prvi top pukao sa vrletnih brda Crne gore i hrabra četa odabravljenih Crnogoraca prešla je prošlog tjedna granicu i navalila na Turčina, da oslobadja svoju krvnu i kršćansku braću. Eto već osam dana junačka crnogorska vojska pod svojim junačkim princevima prestolonasljednikom Danilom i princom Mirkom (ovaj je ispalio prvi top na Turčine) i drugim slavnim vojvodama, hrabro kroči od pobjede do pobjede po turskoj zemlji prema gradu Skadru (Skutari) da ga predobije.

Viesti sa ratišta bilježe, da se na jednoj i drugoj strani hrabro bore i s jedne i druge strane padaju mnogobrojne junačke glave, ali do sada su bili uviek Crnogorci pobjednici na svoj liniji. Tako su Crnogorci pobjedonosno prodrli do važnog i dobro utvrdjenog turskog gradića Tuzi, u kom je bilo 4800 Turaka, te nakon trodnevnog ljutog boja prisilili, da su se Turci predali i zarobili 3000 Turaka sa zapovjednikom, topovima i zairom. U tom boju palo je 256 Crnogoraca a 800 bilo je ranjenih.

Druga jedna divizija Crnogoraca obsjeda važnu tursku utvrdu Beran, za koju se očekuje, da će svaki čas pasti u crnogorske ruke i otvoriti put do Skadra. Time bi se crnogorske čete marširajuć svaka sa svoje strane sjedinile i zajednički udarile na grad Skadar u Albaniji.

Vojska Bugarske, Srbije i Grčke još nije prodrla u Tursku zemlju, čekajuć na odgovor Turske glede podieljenja slobode kršćanima u Macedoniji i Staroj Srbiji. Medjutim je grčki parlamenat i vlada proglasila otok Kretu za pripojenu k svojoj zemlji i proglasila tamo grčki ustav.

S druge strane pa se javlja, da je 3000 turske vojske provalilo u ponedjeljak u Srbiju, ali su bili nakon malog okršaja potisnuti natrag preko medje. Ovim činom je Srbija riešena obveze navieštiti Turskoj rat, te će sada srbska vojska, koja stoji u pripremi na medji provaliti u Tursku a time ujedno i Bugarska vojska započeti rat, dok će Grčke čete provaliti u Tursku sa juga i pritisnuti istu sa svih strana. Vrhovno zapovjedničtvo ovih četiriju vojska predano je bugarskom kralju Ferdinandu.

Dok ovo pišemo još nisu spomenute združene čete provalile u Tursku, ali možda prije nego li naš list dodje u ruke našim čitateljima, rasplamsati će na cielom Balkanu sveta vatra za oslobodjenje svih slavenskih i grčkih kršćana iz stoljetnog i krutog robstva i sužanjstva, što neka Bog dade uz vruću želju, da slavenska mišica pokaže cijeloj „kulturnoj" Europi ne samo kako se ima ginuti za slobodu, nego kako ta mišica znade pravo i pošteno širiti civilizaciju i kulturu.

Zasučimo rukave!

Pred neko tri mjeseca osnovalo se u našoj Opatiji društvo „Narodna Zajednica za Istru". Osnovalo se to društvo uz sudjelovanje čitave takorekuć naše brojne inteligencije u onom kraju, a osnovanje je bilo potaknuto nesredjenim našim nar. položajem i ovom nekom stagnacijom o našem narodnom životu. Novo društvo nije imalo ili kreacija niti pojedinca niti skupine kakove u Istri, već je to kopija postojećih takvih udruga kod Njemaca (Südmark, Deutsches Bund itd.) i kod Čeha, osobito njihove „Potemavske Jednote", koja već 30 godina blagotvorno djeluje za dobrobit i sreću češkoga naroda. Premda je se je jednostavno ovu tako lijepu i korisnu ustanovu iz bogate češke poljane, na naše još pusto tlo. Hoće li kod nas naići ova biljka na plodonosno tlo, to će se doskora vidjeti, ali može se već sada reći, da će to u glavnome zavisiti o našoj zrelosti, o shvaćanju zadaće te naše „Narodne Zajednice" sa strane čitave naše inteligencije u Istri.

Prošla su već 3 mjeseca od osnutka „Narodne Zajednice za Istru", društvo je uredilo svoju pisarnu, sjednice se odbora obdržavaju redovito, na istim se u prisutstvu 20—30 ljudi vieća o našim najpreśnijim i najvažnijim pitanjima, stvaraju se dalekosežni zaključci, u pisarni se marljivo i točno obavljaju poslovi, piše se i prima stotine pisama, osnivaju se nove podružnice, započelo se sa namještavanjem naših mladića iz ugroženih krajeva Istre u naučnike, započeti će se naskoro sa stvaranjem našeg privatnog narodnog katastra, jednom riečju radi se, posluje se marljivo, živo i ozbiljno, kako i treba, ako hoćemo, da što iz toga bude.

Nego mi, koji iz bliza promatramo to poslovanje naše „Narodne Zajednice", čudom se čudimo gledajuć, gdje se još čitav rad ili barem velikom većinom kreće u granicama Voloskog kotara. Osnivaju se podružnice jedna za drugom, ali sve u Liburniji; dolaze razni upiti i informacije, ali većinom iz istočne Istre, tako da izgleda, kao da je društvo osnovano samo za onu stranu naše pokrajine a ne za čitavu Istru. Ostala Istra kao da čeka, čeka neodlučna, što će biti s tom našom Zajednicom. Nekakvim se nepouzdanjem, čini se, prati ovo naše narodno nastojanje, a to je dokaz ili da su naše prilike u Istri tako nekonsolidirane te nema više povjerenja ni u koga ili pak da smo svi skupa pali u neku apatiju, letargiju, što li, a to su slabi znakovi za nas. Naša omladina drži se daleko od „Narodne Zajednice", a isto tako i naše učiteljstvo, a ova dva faktora bila bi uz svećenstvo najpozvanija u radu kod Zajednice. Naše svećenstvo ipak se hvalevrijedno zanima za to naše novo društvo i obraća se na nj u raznim pitanjima, ali ostala naša učena gospoda gdje su, što rade?

„Narodna Zajednica za Istru", odnosno njezina uprava pokazala je svojim dosadašnjim radom i marom, da će društvo moći lijepo uspjevati, da ima sve uvjete za povoljan razvitak i da će se ovo društvo upravo nametnuti svojim radom svim našim faktorima u Istri. S toga nemojmo više čekati, nemojmo dulje tjerati „pasivnu rezistenciju", već zasučimo rukave svi, koji smo sposobni, koji smo pozvani i koji smo voljni poslovati na narodnoj, neiscrpnoj našoj njivi.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Obrtna škola u Puli. Država je uzela pozve u svoje ruke obrtnu školu u Puli. Do sada poučavalo se je na njoj samo u talijanskom jeziku. Od sada poučavati će se također na njemačkom i na *hrvatskom* jeziku.

Te male obrtne škole i s njima spojene slobodne dvorane za risanje (dišenj), vrlo su koristne za mladež, koja se uči razne zanate i za odraslije radnike.

Segrti (apprendisti) biti će *dužni* polaziti školu neke ure večerom, a drugi mogu se učiti redovito, a treći (i posve odrasli) mogu poći na nauke u dvoranu za risanje, gdje će se također mnogo naučiti.

Za naš je narod velik dobitak, da će se mladići moći poučavati na svojem narodnom jeziku. *Zato upućujemo našu mladež i roditelje, neka tekom ovog mjeseca upišu svoju djecu, koja su svršila pučku školu, u tu obrtnu nastavnu školu i to u hrvatski odiel, gdje će brže i bolje napredovati.*

Upisivati se može na večer pri ravnateljstvu, Vicolo al Mare, palaća pokojnoga Mate Skočevića, gdje je i do sada bila ta škola, ali ne državna. Ravnatelj profesor Nakić (piše se Nachich) rodom je Dalmatinac, te znade hrvatski kao i mi. Roditelji imadu pravo zahtjevati, da jim sin bude upisan u *hrvatsku* sekciju, makar da ga je majstor ili poduzetnik upisao u koju drugu. Na to treba paziti. Preporučamo to i slavenskoga roda socialistom, neka u pitanju narodnosti i jezika ne budu tudjem loncu zaklopac. Dosta se je našega naroda otudjilo svomu rodu i jeziku, a sve bez potrebe. U obrani narodnosti ne smije biti nikakove razlike medju Hrvati i ostalimi Slaveni u Puli.

Te su škole evo koristne.

Jednu takovu malu obrtnu školu za našem jeziku imamo mi istarski Hrvati već davno u *Kastvu*. Sada će ona biti podržavljena, kao i njezina mlada kćerka u *Lovranu*, na medji kastavske obćine prama Rieci.

Kastavska obrtna nastavna škola (tamo ju zovu delavska škola), učinila je mnogo dobra onomu narodu. Mnogi majstori na trgovačkim parobrodima, mnogi zidarski i drugi poduzetnici i majstori u istočnoj Istri, imali su prvu nauku na delavskoj školi u Kastvu.

Tko će na svoje oči da vidi kakve krasne risarije (dišenj) vrsnih obrtnih strukah učenici ove škole tamo čine (mladeži od 14 do 18 godina), neka se medjeljom u jutro i popodne potrudi do dvorane Čitaonice u Puli (Nar. Dom, prvo pod lievo).

Tamo su izložene te radnje, dotle iz Kastva na molbu našeg zastupnika dra Laginje, koji je ujedno najviše radio o tom, da se je u Kastvu, pomoću države i obćine bila ustanovila ta obrtna škola.

Veseliti će se točnosti, ljepoti i čistoći onih radnja. Na svakom je komadu dan i godina, kad je dovršen i ime učenika, koj je ono učinio.

Dodjite, da vidite, nećete se kajati. Upišite vašu mladež u Puli u hrvatski odiel industrijalne (obrtne) škole i nećete se kajati.

I treći ljudi, koji nisu prevalili 60 godina, a znate zanat i tako slobodne trenutke

polazite u lazne ure slobodnu risarsku dvoranu (sala libera di disegno). Biti će vam od koristi. Zašto Česi, Niemci i Talijani napreduju u arsenalu i drugdje lagljе nego li naši? Zato, jer oni su imali industrijalne škole i nauke, a naši nisu. Pak „ki umi, ima dvi". Tako je bilo i biti će.

Marčana. Poštansko sabiralište bit će doskora nadomješteno poštanskim uredom. Natječaj bio je otvoren, te imade, kako nam je poznato više molitelja, od kojih ako se ne varamo, nema nitko propisanih nauka i sposobnosti, da bi mogao isti ured uspješno voditi. Nu nama nije danas toliko do osoba, kojima će biti povjerena uprava tog ureda — premda je i to veoma važno pitanje, koje mora c. kr. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu savjesno riješiti, da izbjegne eventualnim prigovorima i raznim neprilikama, koje bi mogle nastati usljed slabe uprave buduće ove pošte — već je nama do smještenja poštanskog ureda.

Današnje poštansko sabiralište i telefon nalaze se na kraj Marčane, dosta daleko od središta sela. Zato je pristup k tomu sabiralištu velikoj većini marčanskog pučanstva i strancima dosta težak i neugodan, osobito u zimsko doba. Tako se dogadja, da mnogo čeljadi, mjesto da nosi pisma u sabiralište, gdje moraju biti zaključana u torbu i odpremljena u Vodnjan, čeka na putu poštaricu (!), te joj ih slaže u „bisage". Kad pak dodje stranac (a dolazak je središte sela „placa"), pita za poštu ili telefon, šalju ga na kraj sela. On se začudi, nasmije, kadkad zakune, pa ide dalje, bez da može obaviti svoj posao.

Da je položaj današnjeg poštanskog sabirališta i telefona veoma nepovoljan za Marčanu i štetan za istu poštu (jer sprječava promet poštanskih vriednosti), ne treba nego dokaz, da su svi uredi (občinsko vijeće, žandarmerija, financa, škola, posujilnica, župni ured) i sva trgovina nalaze oko „placa" u sredini sela. Kad je tomu tako, zašto nebi budući poštanski ured i telefon bili u sredini sela — na „placi"? To je ono važno pitanje, koje nas danas sili, da ovim putem dignemo glas i upravimo molbu na kompetentne oblasti, da ugodi narodu i da budući poštanski ured smjesti u središte sela. Rekli smo, da nam nije do osoba nego do položaja. Pošta mora da bude oko „placa".

Imenovanje u sudbenoj struci. Naš domorodac i dosadašnji predstojnik kotarskog suda u Buzetu gosp. Franjo Mavar, bio je koncem prošloga mjeseca imenovan savjetnikom zemaljskog suda i dodieljen c. kr. okružnom sudu u Rovinju.

Promenadni koncert u Medulinu. Glazba Medulinskog Sokola priredjuje u nedjelju dne 20. t. mj. u 4 s. po p. na trgu promenadni koncert.

Lošinjski kotar:

Nerezine. Dne 6. t. mj. zavila se u tugu čestita kuća hrvatske korenike Garde Sokolića, ranom smrti hćeri mu Hijacinte. Premda oslabljena tjelom usljed duge dezizlječive bolesti, ipak jaka duhom htjede i onog jutra u crkvu na sv. pričest kao što je svaki dan običavala, kad dojde iznenada smrt, ne da je iznenadi, već da je združi s onim, kome je u životu služila. Ljubavi svojom prama Bogu i domovini znala je toliko puta u životu zanijeti srca svojih drugarica i bodrila ih svakom zgodom, da ne bi, kako se na žalost više puta dogadja, pogazile hrvatsku riječ, što su ju usisale milijekom matere svoje.

Občutu sućut nad njezinom smrću pokazalo je ovdašnje pučanstvo bez razlike stranaka, učestvovanjem u sjajnom sprovodu dne 7. t. mj. prem da je kiša lijevala. Pokoj vječni pokojnici a obitelji utjehe nad ranim gubitkom.

Veli Lošinj. U jednom od posljednjih brojeva „Piccola" čitali smo dopis iz Vel. Lošinja. Učeni dopisnik spaja rečenice kao kakav dječak pučke škole. Izvraća incidenat, koji se je zbio na občinskoj sjednici, kad je občinski liečnik dr. Sussich dobacio uvredu velološinjskim Hrvatima. Sjećam se, kad je pred više godina jedan Čeh u bečkom parlamentu doviknuo njekom Njemcu, da čovjek, koji vriedja jedan cijeli narod je ili za ludnicu ili za buturnicu. No neka ne misle, da je stvar svršila na občinskoj sjednici. Doktor Sussich!? On priznaje, da su ga talijanske škole učinile Talijanašem. Proti njemu kao liječniku znadu se tužiti i velološinjski Talijanaši.

Samo čekamo nove obć. izbore, da koga žbarkamo, i da vidimo, dali će Talijanaši krivotvoriti punomoći.

U istom broju dopisnik se hvali kako imadu puno djece u „Giardino infantile", a mudro šuti o broju djece pučke škole, Ima pravo. Ako imade družbina škola više djece, ne može imati istodobno i talijanska. A znamo dobro, da iz „Giardina infantile" pobjegne svake godine par sokolića i sokolica u Družbinu školu a tako je bilo i ove godine.

Školski zakon odredjuje do 80 djece na jednoga učitelja. Ovdašnja talij. škola ima jedva 100 djece pa ima četiri učiteljske sile, a čuje se da dolazi i peti učitelj. Dakle tako? A kad Hrvati štogod pitaju, što im po pravu i po Bogu ide, zateže se i na koncu ne dobiju ništa.

•

U posljednjoj občinskoj sjednici bilo je govora o tom, kako je ostala nasamarena naša občinska uprava u pogledu troškova električne razsvjete. U sred rasprave ustade g. načelnik i reče: „Dobbiamo constatare che nostra comune ha fato in questa cosa un grande fallo". Jedni su to priznali, a drugi su priznali te ispričavali se i branili, tako, da bi čovjek koji sa strane sluša prosudio, da onaj koji najviše govori, najviše se čuti krivim, te onaj koji previše dokazuje, ništa na dokazuje. U istoj raspravi, u svoju obranu, okrenu se jedan zastupnik talijanske većine i reče jednom svom drugu hrv. manjine: „kad ja što govorim, Vi uvjek morate štogod naći da prigovorite". Jako slabo oružje jednog školanog čovjeka protiv jednog kopača, pope Škarpo.

Govore, da je Don Vice Scarpa u svoje mlado doba bio žestoki Hrvat, ali da se u poznije dane sjetio e mu je ime čisto talijansko (vidi Parčićev riečnik: scarpa = postol, stari postol, postolina itd.) i tako i on postao talijanac. Ali evo sada i našega fra Jerka Jurišića, gdje tvrdi, da i njegovo ime dolazi iz latinskog (jus-juris) pa eto s toga se sada i on talijancem osjeća.

Prošteno je svima, svima — samo nije izdajici.

Voloski kotar:

Ispiti osposobljenja za učiteljsku službu. Pismeni ispiti za obće pučke i gradj. škole započeti će pred ispitnim povjerenstvom u Kastvu dne 4. studenoga 1912. u 7 sati u jutro. Molbenice s prilozima (svjedočba ispita zrelosti, opis života, dakazi dvogodišnjega službovanja na školama s pravom javnosti) neka se na vrijeme pošalju preko dotičnoga c. kr. kot. škol. vijeća ravnateljstvu ispitnog povjerenstva u Kastvu.

Plemeniti dar. P. n. gg. članovi mjesnog školskog vijeća u Kastvu: F. Rušlavy, dekan, F. Rubeša i F. Baf, naučitelji, te I. Vlah i M. Kundić, obć. savjetnici, darovali su svaki po 2 K, da bude upisan u društvo Sv. Jeronima u Zagrebu djak Josip Jurdana pok. Andrije, bivšeg obć. podvornika iz Kastva 18, na čemu im u ime obdarenog i društva izriče najljepšu zahvalu: Bruno Jurinčić, učitelj i povjerenik društva Sv. Jeronima u Kastvu.

Javni plesovi po Kastavšćini. Pišu nam iz one občine: Ne čudite se gosp. uredniče, što Vam pišem baš ja o javnim plesovima, za koga znate, da se bavim inače sasvim drugim pitanjima. Priznajem odmah, da nisam protivnik javnih zabava, pa ni istih plesova, kad se isti vrše i obdržavaju u neko doba godine, kadno je to i drugdje običaj (zao ili dobar, neću da u to diram), ali da se pleše skoro u svako doba godine (izuzev jedino korizmo), čini mi se, da je to ipak odviše.

Protivan jesam javnim plesovima, priredjivanim prečesto i u nepravo doba, ne samo radi toga, što se mladež, osobito ženskog spola, izvrgava svakojakim pogibeljim, već i zbog toga, što se tim trati dragocjeno vrieme i što se razbacuje novac, štono ga mladež teškom mukom stiče.

Takovi plesovi, pa i najumjereniji, traju do kasno u noć, pa se još iz plesa podaju mladići u krčme, gdje ostaju često i preko dobe i gdje se izprazne do dna mršavi žepovi. Slijedećeg (ili još istog dana) valja da mladež podje na radnju, jer su plesači većinom radnici ili osobe, koje si služe kruh znojem čela svoga. Kakva da je ta radnja iza probdivene ili djelomice probdivene noći, lahko se dade pojmiti. Kod plesa ili radi plesa potroši mladež dobar dio svoje zaslužbe, za sam ples, pijaću, odielo itd. što bi se moglo za prave potrebe upotriebiti ili za nuždnije stvari prištediti.

Tim se dakle kvari i oslabljuje zdravlje i tjelesne sile, troši se skupi novac i stavlja u pogibelj čistoću tjela i duše.

Radi toga valja preporučiti občinskoj oblasti, da strogo pripazi na javne plesove, da obdržavanje istih ograniči što više može i da eventualne prekršitelje odnosnih propisa strogo kazni. Bez dozvole redarstvene oblasti nebi se smjelo u obće trpiti javnih plesova, dozvole pako vrlo ograničiti i prekršitelje strogo kazniti.

Na koncu moram da izjavim, da nisam kanio držati kakovu propovied ni oblasti ni plesačima, već da mi je bilo pred očima jedino duševno i tjelesno zdravlje naše mladeži, te čisto gospodarsko pitanje ili toli potrebita nam štednja, bez koje ćemo ostati uvjek siromasi.

Krčki kotar:

Baška. P. n. gg. članovi društva „Hrvatska Čitaonica" u Baški, pozivlju se na redovitu glavnu skupštinu dne 20. o. mj. na 4 i pol sata po p. u prostorije Čitaonice.

Istodobno preporuča se gg. članovima, koji duguju članarinu, da se odazovu svojoj patriotskoj dužnosti. Odbor.

Pazinski kotar:

Žminj. Kako čitamo, otvoren je natječaj za mjesto podučitelja na ovdješnjoj hrvatskoj pučkoj školi, koje mjesto pokriva sada provizorno učiteljica gosp. Marki.

Ovdješnje će mjestno školsko vijeće nastojati, a nadamo se, da će i druge kompetentne oblasti ići nama na ruku, da će od natjecatelja imati na to mjesto prednost onaj, koji će biti i sposoban i pripravan, da preuzme sviranje orgulja. Imademo krasne i nove orgulje, a nemamo već više vremena orguljaša, prem nagrada za sviranje orgulja iznaša nešto oko 400 kruna.

Iza dugog moljakanja i nateznja postigli smo ipak, da nam je ravnateljstvo pošta i brzojava udovoljilo našoj opravdanoj želji, te nam je poslalo kao pošte mestra g. Pilato. Nadamo se, dapače smo uvjereni, da će narod biti sa novo-imenovanim poštemestrom zadovoljan, jer će znati poštivati njega i njegov materinji jezik, a ne pljuvati na sve što je hrvatski, poput poznatog Renčića i Bracco.

Iz Plomina. Početkom ove školske godine došao je u Plomin novi učitelj. Taj gospodin hoće pod silu da bude Talijan, sa svim tim, što u njegovim žilama teče naša krv. Ali njegov je otac govorio, da bi volio da ga smrt odnese, nego da mu djeca uče naš materinski jezik. Nama je to prilično svejedno. Naš se jezik govori od Carigrada pa do Trsta, pak nam nije mnogo stalo, ako se medju nama nadje koja prazna glava, pa se srami slatkoga jezika, kojim su govorili naši stariji. Slobodno je plominskom učitelju da ide u Italiju, pa ako ga je volja i u Tripolis. Nama je jedino krivo to, što on ne zna našega materinskoga jezika i što su naša djeca došla u ruke takvomu čovjeku, koji ne će znati ni govoriti s njima. Varaju se oni, koji misle, da se u školu ide samo da se nauči čitati i pisati. U školu se ide poglavito zato, da se nauči misliti, da se nabrusi pamet, da se dobije znanja, koje je svakome u životu potrebito. A kako može dijete dobiti znanja od učitelja, koji ne zna ni govoriti s njime. Najmanje što možemo od učitelja zahtjevati je to, da razumije djecu i da djeca razumiju njega. Pomislite ljudi što bi rekli Englezi, da im pošalju tamo za učitelja Talijana, koji ne bi razumio engleski? Digli bi nogu i protjerali bi ga, jer Englez, a tako i svaki pametan čovjek na svijetu hoće, da mu se dijete u školi nešto nauči, a ne uzalud da trga i troši hlače na školskim klupama.

I mi na Plominštini hoćemo, da se naša djeca nauče pameti i da se nakrcaju znanjem. Ono malo talijanskog jezika, što će im možda trebati, naučit će lahko, kao što su to naučili i naši stariji, koji nisu išli u nikakove škole. Našoj djeci treba nauke, a tu se nauku može dobiti jedino pomoću materinskog jezika. Zato i mi Plominci hoćemo i zahtjevamo, da se djecu uči u našem jeziku. Mi hoćemo, da se toj našoj djeci otvore oči, da pogledaju i da vide da ih Bog nije poslao na ovaj svijet da budu robovi Talijana, nego da budu sami svoji gospodari. Do sada smo bili talijanski sluge ali od sada nećemo više da budemo. Na občini i svuda gdje se može štogod dobiti, namješteni su sami Talijani, a naši moraju se ubijati po Americi, ako hoće da svoju djecu prehrane. Dosta je već toga i nama su se otvorile oči i mi vidimo da je našemu siromaštvu i našoj nevolji najviše krivo to, što nemamo škole u našem materinskom jeziku i u kojoj će poučavati učitelj, koji će biti naš čovjek. Braćo na Plominštini! Ne dajte se od nikoga zastrašiti, ne bojte se nikakovih „Mastiblata" ni njihovih prietnja. Oni će vas mamiti i varati, a vi uzmite metlu pa ih potjerajte, neka vragovi idu od kuda su došli. Čute da propadaju, pa bi se radi dignuti na vaša pleća. A vi im recite: Passato il tempo che la Berta filava.

Sa hrvatske gimnazije u Pazinu. Na državnoj gimnaziji sa hrvatskim naukovnim jezikom u Pazinu imade ove godine 193 djaka, izmedju kojih 20 djevojčica. Novi učitelji namješteni su početkom ove školske godine gg. Koletić i Vac.

Gg. učiteljima do znanja. List „Hrvatska Škola" u Pazinu javlja u br. 8. o. g. natječaje na otvorena učiteljska mjesta u pazinskom kotaru. Natječaj traje do 16. listopada, a ne do 15. rujna, kako ona kaže.

Toliko na znanje onima, koji se za to zanimaju i koji su tražili razjašnjenje.

Porečki kotar:

Godišnji sajam u Livadama. Dajemo ovime do znanja trgovcem i ostalim zainteresiranicima, da će se godišnji sajam sv. Ivana u Livadama kraj Motovuna ovršiti u nedjelju dne 20. oktobra ove godine.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Loginja i dr., Pula.

Koparski kotar:

Za Družbu sabralo se u Lanišću prigodom krštenja Sava-Vjerka Zlatić K 12. Darovaše: Vrbka, župnik K 4·—, Dočkal Marija K 2·—, Klun Joško K 1·— i roditelji K 5·—. Novac je izručen ovdješnoj podružnici.

Razne primorske viesti.

Iz Austrijske delegacije. Delegat za Istru prof. *Vj. Spinčić* imao je u sada njem zasjedanju delegacija priliku, da temeljito razbistri prilike u Bosni i Hercegovini. To mu je bilo tim podesnije, što je bio odredjen kao izvjestitelj u odboru za bosanske stvari. Tu je podrobno razčinio upravu Bosne i Hercegovine, kao protunarodnu, koja je uperena u to, da što više koristi Njemcima i Magjarima a izkorišćuje domaće pučanstvo. Osobito je raskrinkao osnove zajedničkog ministra financija Bilinskoga, koji hoće da uzdrži sadanje upravno vladanje u Bosni i Hercegovini i nekako još više skuči i onako krnjavi ustav u tim zemljama. Prilike u Bosni proučio je naš delegat najtemeljitije, boraveći svog ljeta tamo navlaš u svrhu proučanja tamošnjih prilika, crpiv sve podatke od političara i zastupnika svih stranaka.

Izvadjanja del. Spinčića nisu bila ugodna ministru Bilinskomu, jer mu je bjelodano i podatcima dokazao, kako na krivom temelju stoji sadanja uprava u tim zemljama. Osobito se uzvrpoljio ministar, kad je delegat Spinčić rekao, da ima doći u izvještaj pitanje o proširenju djelokruga sabora i promjena ustava. Za te točke je ministar upravo zaklinjao odbor, da to ne dodje u izvještaj. Za cielog govora bio je ministar vrlo uzbudjen i nešto prigovarao.

U plenumu delegacija kao izvjestitelj odbora za bosanske stvari, iznio je del. Spinčić svoj izvještaj, kog ćemo donieti u drugom broju.

*

U sjednici od prošlog utorka u raspravi o proračunu za mornaricu uzeo je rieč i naš delegat prof. Spinčić, koju je počeo hrvatski a onda nastavio njemački. Rekao je medju inim, da Monarkija mora sve poduzeti, da lokalizira rat i da ne učini nikakav korak, koji bi mogao učiniti utisak, da je uperen protiv onih, koji se bore za pravo i slobodu balkanskih naroda. Austrija treba da bude na moru jaka za svaki slučaj. Hrvatski narod nije još izgubio nade, da će državnici monarkije poći drugim smjerom. Podnaša predlog glede trogodišnje službe u mornarici, nadalje predlog, kojim se poziva uprava mornarice, da namješta oficire po narodnosti i jeziku razmjerno prema broju momčadi. Zato da se u većoj mjeri učini pristupnom pomorska akademija na Rieci djacima iz Primorja. Traži, da se na pomorskoj akademiji više njeguje hrvatski jezik.

Hrvati i Slovenci na okupu. Poslje *Opatijskog* sastanka o kojem smo svoje doba javili, bili su dne 10. o. mj. na okupu u *Beču* nekoji hrvatski i slovenski zastupnici, da se dalje pogovore o položaju našeg naroda, osobito o Banovini Hrvatskoj.

Pogovor je otvorio dr. *Šusteršič*, načelnik slovenske pučke stranke, a predsjedao je dr. *Mile Starčević*, predsjednjk glavne uprave hrvatske stranke prava.

Bili su prisutni još razni zastupnici iz Banovine i Dalmacije, dr. Perišić iz Bosne, prof. Spinčić iz Istre, dr. Krek i prof. Jarc iz Franjske, dr. Korošec iz Stajerske, dr. Fon iz Goričke i dr. Brejc iz Koruške.

Priopćenje o tom pogovoru glasi, da su zastupnici stranke prava iz hrvatskih i slovenskih zemalja izjavili svoje osvjedočenje, da politika naše države do sada nije bila na uhar našem narodu ni monarhiji samoj i da se u tom pogledu očekuje pametniji put.

Dne 19. i 20. o. mj. sastaju se u Ljubljani zastupnici *stranke prava* iz svih jugoslavenskih krajeva, te će oni valjda dati konačnu izjavu glede narodne politike i zajedničkog postupka u buduće.

Stranka prava ide za ujedinjenjem svih zemalja austro-ugarske monarhije, kuda živu Hrvati, Srbi i Slovenci, u jedno državno tielo, u zglobu svih država našega cesara i kralja.

Reć bi, da se je prilično čisto na tom, da Slovenci prihvaćaju bezuvjetno taj politički program hrvatski, a Hrvati priznavaju kulturno-vjerski program Slovenaca, a to u glavnom znači, da hrvatska stranka prava — priznavajuć kulturne i vjerske osebine i organizaciju pravoslavnih (Srba) i Muslimana — priznaje, da je koristno i potrebito, da se takodjer katolički naš narod drži bolje svoje vjere, nego li do sada.

Mislimo da je tako pravo i Bogu drago. Tako može narod od sve tri vjere pitati i ići za tim, da budemo najprije gospodari u svojoj kući, u velikoj hrvatskoj domovini, a u njoj svakomu svoje pravo. Tko bude mudriji, trezniji i pametniji, taj će napredovati, tko ne, ostajati će za drugim.

† **Župnik Bukovac.** Prošli četvrtak umro je u dobi od 66 godina a prošlu subotu pokopan je u dolenjskih Toplicah u Kranjskoj velečastni gosp. pop Fran Bukovac umirovljeni trviški župnik.

Mnogo i mnogo godina župnikovao je u Trvižu pazinskom u Istri na korist crkve i naroda. U teških prvih našim borbah u Istri, osobito u vrieme izbora, kad je i život bio često u pogibelji, pokojni pop Fran bio je prvi medju prvimi, ne tražeć hvale ni priznanja.

Pred par godina stupio je u pokoj i pošao u mir na svoju starinu u dolnju Kranjsku. Ali bi reći, da mu nakon tolikih godina boravka u Istri, na tvrdom Krasu, nije više pogodovao zrak dolenjskih Toplica. Baš pred malo došao nam je glas, da se čuti nekako osamljen, turoban. A sada, eto pošao je Bogu na islinu.

Neka mu je častan spomen u narodu i lahka mu bila rodna gruda, a duša mu se raja naužila!

Zasjedanjo parlamenta. Predsjedničtvo zastupničke kuće carevinskoga vieća pozivlje zastupnike na jesensko zasjedanje, koje počima u utorak dne 22. oktobra u 11 sati prije podne Na dnevni red prve sjednice postavilo je sliedeće predmete: 1. Izvještaj zdravstvenog odbora o zakonu za obranu i pobijanje prenosljivih bolesti. 2. Prvo čitanje vladine osnove o zakonu o tečevno-gospodarstvenim zadrugama. 3 Prvo čitanje vladine osnove o zakonu o osnuću občenitog vjeresijskog zavoda za tečevno-gospodarstvene zadruge za zemlje i kraljevine zastupane u carevinskom vieću.

Utješljivi pojav. Ove školske godine prijavilo se za trščansko-koparsku biskupiju 11 svršenih gimnazijalaca, koji stupiše kao bogoslovi rečene biskupije u središnje sjemenište u Gorici. Izmedju mladih bogoslova imade 6 Slovenaca, 4 Hrvata i 1 Talijan.

Zadnjih godina bio je spao broj naših bogoslova za rečenu biskupiju veoma nizko, što se je bolno dojimalo svakoga rodoljuba, koji čuti nestašicu svećenstva u obće, napose pako svećenstva narodnoga. Radi nestašice domaćeg svećenstva uvadja se k nama svećenike čak iz Italije, koji ne znadu ni rieči narodnog jezika. Takovih svećenika imade već više u porečko-puljskoj biskupiji, gdje, kako je poznato, uživaju osobitu sklonost tamošnjeg biskupa, kojemu su svi takvi pridošlice vazda dobro došli.

Župnički ispit u trščansko-koparskoj biskupiji položili su pročlog mjeseca sliedeći svećenici **gg. Fiamin,** Kraljić i **Kritman.** U istoj biskupiji bio je imenovan velč. g. župnik Novak u Povirju počastnim konsistorijalnim savjetnikom.

Godišnja glavna skupština političkog društva „Edinost" obdržavana je u nedjelju u jutro u velikoj dvorani Narodnog Doma u Trstu, uz dosta mnogobrojno sudjelovanje članova. Riešene su običajne točke dnevnoga reda bez raspravah; izviestio je zastupnik dr. Ribař o položaju obzirom na dogodjaje na Balkanu; prihvaćena je resolucija obzirom na stanje u Hrvatskoj i na položaj na Balkanu i izabran konačno novi odbor sastojeći skoro od samih bivših odbornika.

Na obranu naših obala. U krugovima naše ratne mornarice pronosi se glas, da se kani uz svaku iole važniju strategičku točku naših obala namjestiti stacijonske ratne ladje srednje veličine. U prvom redu kane upotriebiti u tu svrhu ladje starijeg oblika i to „Monarh", „Wien" i „Budapest". Time biti će učinjen prvi korak na obranu našeg Jadrana, nu ostane li samo pri tom, slabo će biti obranjene naše obale. Dalnji korak odlučujućih krugova imao bi biti taj, da očisti naše gradove, gradiće i sela talijansko-iredentističkog smeća, koje bi moglo biti vrlo pogibeljno nama i državi u slučaju kakvog zapletaja sa susjednom *„prijateljskom i savezničkom"* državom, dok se bude kod nas svuda i u svemu podupiralo talijanstvo i dok se ne odstrani pogibeljne tudjince, dotle neće državi pomoći nikakve umjetne obrane ni na kopnu ni na moru.

Talijansko-turski rat svršen. Punomoćnici Italije i Turske već jedno mjesec dana pregovaraju u Švicarskoj o miru. Te pregovore je nenadano pospješio rat na Balkanu, te su u utorak prihvaćene i podpisane točke o miru izmedju Turske i Italije. Sami ugovor o miru podpisati će obje vlasti u petak 18. o. mj. Time je talijansko-turski rat, koji je trajao jednu godinu i 20 dana konačno dovršen.

Zahvala.

153

Ovim putem zahvaljujemo svima, koji su nam izkazali svoju sućut i djelo kršćanske ljubavi prigodom smrti i pogreba naše nepreždaljene kćeri, dotično sestre

Hijacinte.

Srdačna hvala mjesnom dušobrižniku, koji ju je u bolesti češće krijepio sv. sakramentima, te č. oo. Franjevcima, društvu djevojaka prsv. srca Isusova, trećeredskoj bratovštini sv. Frane i svima, koji su pokojnicu tješili u bolesti i pratili do hladnoga groba.

Hvala članovima Hrv. Čitaonice i svima koji su izkazali zadnju počast pokojnici a nama nastojali ublažiti žalost.

Gavde Sokolić, otac,
Marija Sokolić, maćuha,
Luka i Ivan, braća,
Marija Grbac i Liza Kamalić, sestre.

Čuveno ulje za sluh

nadliječnika i fizika dra Schmidt-a odstranjuje brzo i radikalno privremenu **gluhost, cijedjenje i svenenje u ušima i zastarjela gluhost.** Dobija se po K 4 boca sa naputkom kako se upotrebljuje, kod ljekarnika 159 1—14

ZANETTI u TRSTU. Via Nuova 35.

C. kr. obrtna strukovna škola u Puli.

Oglas.

Ovaje se na obće znanje, da će predavanje kod ove škole početi dne 4. studenoga ove godine.

Upisivanje učenika vrši se od danas unapried, do uključivo 31. t. mj. od 10 do 12. sati prije podne i od 6 do 8 sati na večer (u nedjelju samo do podne) kod podpisanog ravnateljstva, Vicolo al Mare broj 1, II. pod.

Svaki učenik ima da plati upisninu kao prinos za učila. Ova pristojba iznosi za **javne dvorane risanja** K 2·— a za **školu usavršivanja za šegrte** K 1·—. Inostranci plaćaju dvostruko. Oprost od ove pristojbe nije dozvoljen.

Učenici, koji se upisuju prvi put, imadu da prikažu zadnju školsku svjedočbu.

Od Ravnateljstva c. kr. obrtne-strukovne škole.

Pula, 12. listopada 1912.

C. kr. ravnatelj:
S. Nachich.

161

Svim onim dragim prijateljima i znancima na Buzeštini i Roštini, s kojima nemogu da se prigodom mojeg odlaska u Rovinj osobno oprostim, kličem ovim putem srdačni zbogom i želim svima dobar ostanak.

U Buzetu, na 17. listopada 1912.

Franjo Mavar,
c. kr. savjetnik zem. suda.

150

Iznajmljuje se odmah lieno uredjena soba sa posebnim ulazom za gospodju ili gospojicu u Via Campo Marzio. broj 27, III. kat. 163 1—2

Kuća u Novogradiški na glavnoj cesti, sa posjedom, bašćom, šljivikom, do dve i pol rali podkucnice, zatim pol rali vinograda u brdu, jedan kilometar od kuće udaljenom; — prodaje se dobrevoljno i uz povoljne uvjete radi obiteljskih odnošaja. Pobliže ubavijesti daje Budislav Dogač u Novogradiški (Hrvatska). 5—5

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

---

139 2—2 **Prodava se**

lijepi posjed (stancija) u najbližoj blizini grada Pule za nisku cjenu. Vrijednost približno 40 000 K.

Pobliža razjašnjenja kod c. kr. notara

dra. Sorlija u Puli.

.. Svoj k svome! ...

IZAK MOGOROVIĆ

kovački majstor u Pazinu,

preporučuje se svima cienjenom občinstvu za sve **kovačko, kolarske i bravarske** radnje, kao što i za izradnju vrlo praktičnoga novoizumljenoga

stroja za gnječenje maslina.

4 12

Br. 5081/12. 3—3

Natječaj!

U smislu zaključka obć. zastupstva od 20. septembra 1912. razpisuje se ovime natječaj za mjesto drugog občinskog liječnika sa sjelom u Matuljama ili u blizini Matulja. Godišnja plaća sa paušalom za konja ustanovljuje se prema odluci občinskog zastupstva na K 4080 — izplativo u mjesečnim anticipatnim obrocima, osim toga primati će ustanovljene pristojbe za liječničke posjete.

Liječnik će biti dužan liječiti posve siromašne, dočim će mu putni trošak biti izplaćen iz občinske blagajne, a kao zdravstveni organ občine, voditi će zdravstveno uredovanje.

Službena pogodba, koja se može uviditi kod podpisanog sklopiti će se sa liječnikom iza imenovanja istoga po obć. zastupstvu.

Natjecatelji imadu podnesti svoje molbe **do 27. oktobra 1912.** ovom obć. poglavarstvu, obloživ ih diplomom svekupnog liječničtva, svjedočbom o dosadanjem službovanju i državljanstvu.

Natjecatelji moraju biti hrvat-ke ili slovenske narodnosti, a glede informacija neka se obrate na podpisano.

Občinsko poglavarstvo:
KASTAV, dne 25. septembra 1912.
Načelnik: **Jelušić.**

Primili smo u komisiju od

dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i druguda.

Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula

ulica Giulia br. 1.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

PEKÀRNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Br. 1278. 3–3

Natječaj.

U smislu zaključka obć. zastupstva od **29.** rujna t. g. razpisuje se ovime natječaj za mjesto tajnika kod ove občine sa plaćom godišnjih K 1440.

Natjecatelji za ovo mjesto imadu dokazati:

a) austrijsko državljanstvo,
b) starost od najmanje 30 god.,
c) podpuno uživanje gradjanskih prava,
d) zdrav tjelesni ustroj,
e) bezprikoran glas i dudoredno ponašanje.

Osim toga morati će natjecatelji dokazati, da posjeduju svojstva i posebnu spremu za obavljanje mjesta kao što i poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu a po mogućnosti takodjer talijanskog i niemačkog jezika. Služba traje jednu godinu provizorno.

Molbe imadu se podnesti podpisanome Glavarstvu do 20 listopada 1912.

Glavarstvo občine:
OMIŠALJ, dne 29 rujna 1912.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Od 1878! - - - Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. - - - Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa tavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 li 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dosla u tjelo pa često preduzetne operacije, koje su za bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Izvor: tjekarna „K Anjelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREBRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

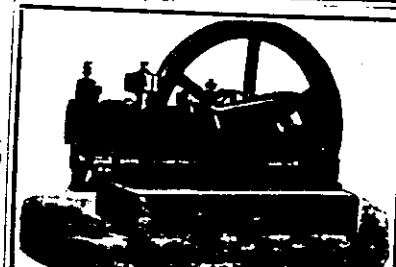

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore za sirove sastava DIESEL, najnovije ležeće konstrukcije, prometni troškovi po konjskoj sili za sve 1½ bel. više, motore na plin (gaz), benzin, ferta, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namjestaje snage, dalje namještaje na mrtvi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2/b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrialna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	V PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	"	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	"	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	"	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	"	dol.	2.—
9.30	dol.	↓ RIJEKA ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Ponedj. Četvrt.	Postaje	Utorak	Petak
prije podne		po podne	po podne
10.15	V RIJEKA	5.—	5.—
10.50	Opatija	4.25	4.25
11.—	"	4.15	4.15
12.20	Beli	2.55	2.55
12.30	"	2.45	2.45
1.20	Merag	1.55	1.55
1.30	"	1.45	1.45
2.10	Krk	1.05	1.05
2.20	"	12.55	12.55
		prije podne	prije podne
—.—	1.40	11.25	11.25
—.—	Baščanova	11.15	11.20
—.—	2.30	10.10	—.—
—.—	Lopar	10.05	—.—
4.20	2.40	9.25	9.05
4.30	Rab	9.—	9.—
4.55	3.40	8.35	8.35
5.—	4.—	8.30	8.50
6.10	4.25	7.20	7.20
6.20	4.30	7.10	7.10
6.30	5.50	7.—	7.—
6.40	6.—	6.50	6.50
7.30	6.10	6.—	6.—
	7.— ↓ NEREŽINE		

*) Luka Sv. Martina.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svako Srijedu	POSTAJA	Svako Srijedu
prije podne		po podne
7.35	V RIJEKA	7.20
8.10	Opatija	6.45
8.20	"	6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40	"	6.10
12.30	↓ Rab ∧	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	V Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	"	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	"	dol.	8.10
1.25	dol.	↓ LOŠINJVELI ∧	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martina.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
4.50	odl.	V Baška	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	"	dol.	4.50
9.30	dol.	↓ Rijeka ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Starej Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	V Vrbnik	dol.	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.	"	dol.	4.10
6.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
6.40	odl.	"	dol.	3.20
7.—	dol.	↓ Crikvenica ∧	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
9.15 pr. p. dol. Rieka . . . odl. 12.45 po p.

Broj 43. Pula, u četvrtak dne 24. oktobra 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1, kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trsta.

Rat na Balkanu!

Pula, 23. oktobra 1912.

Kako je bilo predvidjati buknuo je po cielom Balkanu žestoki požar rata. Prošlog petka naviestile su Turčinu rat još Srbija, Bugarska i Grčka, tako te su sve Balkanske države ustale oružjem u ruci da svoju braću oslobode od petstogodišnjeg tlačitelja, krvnika i mučitelja. Petstotina godina dopuštala je gojila ali »kulturna« Europa, da barbarin iz Azije počinja svakojaka zvierstva i krvoločtva na kršćanima, i još bi i dalje to dopuštala da se nisu napokon ganule četiri male balkanske državice i ustale na obranu i oslobodjenje svoje vjerske i plemenske braće.

Ovu plemenitu vojnu rek bi da prati blagoslov s neba, jer hrabri oslobodjeli i osvetnici krče pobjedonosno put do konačnog cilja, do oslobodjenja muka i patnja svoje braće. Ovdje ćemo nastojati da u kratko prikažemo stanje i napredovanje pojedinih vojska i to redomi po državama.

Crnogorska vojska.

Crnogorska vojska prodrla je u Tursku u sa dvie glavne armade: južna prema Skadru a sjeverna prema Kosovompolju. Južna armada pod zapovjednikom Martinovićem otvorila si je sjajnim pobjedama put sve do pred Skadar do tvrdje Taraboš, gdje se pripravlja na tu tvrdju a onda na Skadar, u kojem se nalazi 15'000 Turske posade. Sa sjevera strane dolazi na Skadar takodjer princ Danilo, koji si je prokrčio put do Skadra zauzećem važnih utvrda Tuzi, Beran i Gusinje gdje je palo preko hiljadu Turaka a preko tri hiljade Turaka zarobiše Crnogorci sa više topova, osam hiljada pušaka te živeža za dva mjeseca. Osobito žestoki boj se bio oko Berana, koji je trajo dva dana; tu utvrdu su Crnogorci zauzeli teškim naporom i velikim gubitkom, dok su se Turci branili veoma žestoko, dapače žene i djeca su učestvovali u borbi za obranu Berana, jer se u gradu našlo ubijeno mnogo žena i djece, koji su vojnicima dodavali municiju. Pri zauzeću Berana zarobili su Crnogorci Šavin bega i 260 vojnika, koji ostaše od 2000 njih. Jedno odieljenje turske vojske od 2000 ljudi navalilo je na sjevernu vojsku brigadira Vukotića kod Berana. Crnogorska vojska postavila im je stupicu i navalila na Turke i Arnaute i sasvim ih uništila, a što je preostalo živih zarobljeno je medju njima zapovjednik Asim beg.

Glavnu i najvažniju tvrdjavu pred Skadrom, Taraboš, obkolili su Crnogorci sa tri strane, te se očekuje svaki čas naša. Kad Crnogorci zauzmu Taraboš, onda je Skadar pao, što se može dogoditi još ovoga tjedna. Najnovije viesti glase, da su Crnogorci obkolili Skadar. Dakle je po tome stigao pod Skadar sa svojom vojskom sa sjeveroistoka crnogorski prieotolonačelnik Danilo. Prema tim viestima miora Skadar pasti i tako će Crnogorci zauzeti cieli skadarski vilajet (guvernatorat). Tako će Crnogorcima ostati slobodna armada generala Vukotića, koji će se združiti sa srbskom južnom vojskom i zajednički poći na Skoplje i prema Solunu.

Srbska vojska.

Srbska vojska razdieljena u četiri kolone provalila je u Tursku preko Ristovca prema Kosovom polju i na medji prema Novompazaru, dok jedan odio operira zajedno združen sa bugarskim četama. Srbska vojska još se nije u veliko sukobila s turskom vojskom, već je došlo jedino do manjih ali žestokih okršaja izmedju malih četica obiju vojski, te su Turci bili svagdje potisnutti. Tako su srbske čete pod generalom Jankovićem napredovale do Prištine, koje su zauzele a u Sandžaku zauzele su Novipazar i tu se združile sa crnogorskom vojskom generala Vokotića. Druga srpsko-bugarska vojska zauzela je Kratovo i Kočane prema Skoplju, dok prva stoji još uviek pred Kumanovom, čekajuć drugu armadu da zajednički navale na Skoplje.

Sve te pobjede izvojevala je srbska vojska velikim naporom ali neznatnim gubitcima, dok Turci padaju kano snopovi, sréć slieno u smrt. Osobito je bila žestoka borba oko zauzeća Novogpazara, gdje su Srbi imali izdržati bitku proti 40 000 Turaka i Arnauta. Tu su Srbi imali velikih gubitaka ali Turci upravo ogromnih. Turci su tako prisiljeni povlačiti se na svoj liniji u unutarnjost zemlje. Dapače jedna četa Turaka od 34 momka sa jednim oficirom morala je da se spasi pobjeći u Bosnu, gdje su se predali austrijskim oblastima.

Bugarska vojska.

Bugari imadu dvije armade. Glavna, istočna, dieli se u dvije, svaka po šest divizija, dalje obću reservu po tri divizije, u sve 290.000 vojske. Cijela ova vojska nalazi se na obe strane rijeke Marice, pa preko rijeke Tundža. Glavni stan je istočne vojske u Staroj Zagori, a zapadne vojske glavni stan je u Kösteudilu. Ova broji tri divizije, a operiraće zajedno sa dvije srpske divizije, koje su prešle granicu, da se sjedine s Bugarima, a broji 120.000 ljudi.

Do sada je bugarska vojska imala najljepšu priliku da se izkaže. To su Bugari i pokazali svojim junaćtvom i brzim prodiranjem u Tursku zemlju. Zapadna vojska pojačana jednim dijelom srpskih četa prešla je granicu prama Egri Palanka i Kočane na Skoplje. Sa zapadne strane ide joj u susret srpska vojska preko Kumanova, da zajednički udare na Skoplje. Egri Palanka i Kočane su zauzete od bugarskih četa, a Kumanovo od srbske vojske i tako je jednoj i drugoj vojski pročišćen put do Skoplja, vrlo utvrdjenog turskog mjesta i važne strategičke točke za prodiranje prema Solunu, koji je cilj crnogorske, srbske, zapadne bugarske i grčke vojske.

Glavna istočna armada bugarske vojske postavila si je zadaćom, da navali na Drinopolje i preko njega na Carigrad. Ta vojska prešla je granicu prema utvrdi Mustafapaša, koji grad je zauzela uz mali odpor. Drugi odio vojske pošao je prema Drinopolju odnosno nešto više na sjever prema Černem do Kirkilidže. Drinopolje je vrlo utvrdjeno mjesto sa modernim forticama i velikim topovima; kad bi Drinopolje (Odrin, Jedren, Adrianopel) pao u Bugarske ruke, onda lahko pada i Carigrad. Prve bugarske čete došle su već do prvih utvrda Drinopolja, te se tu očekuje velika bitka, gdje će se omjeriti medjusobno do 300.000 ljudi. Nu sudeć po kretnjama bugarske vojske teško je, da će se ispod Drinopolja upustiti u boj s Turcima, koji su tu usredotočili sve svoje moći i postavili najjaću artileriju. Tu našu slutnju opravdava najnovija viest, da je u utorak bila velika bitka kod Kirkilidže. Tu se je sukobilo 120.000 Bugara pod zapovjedničtvom generala Dimitrova sa 140.000 Turaka pod zapovjedničtvom Muktar paše. Bitka je bila vrlo žestoka; sa obje strane poginulo je ogroman broj ljudi. Bugari su se borili vrlo junački, *dok napokon nisu potukli neprijatelja. U toj bitki zarobili su Bugari 20.000 Turaka, velika skladišta živeža i municije za obskrbiti jednu čitavu vojsku.*

Grčka vojska.

Grčka je prodrla u Tursku sa dvie strane: u Traciju i Epir. U Epiru prodrla je do grada Elason gdje se zametnula bitka, u kojoj je palo mnogo Turaka, te poslje četirisatne žestoke borbe zauzeli su Grci taj grad. Prva grčka divizija prodrla je pak preko Melune klance, druga u Koritane, treća preko Reseni te zaposjela Damasi U Epiru su Grci zauzeli vrhunce oko Gribova i Nerovani

Grčko ratno brodovlje operira u Egejskom moru, gje je zauzelo otok Lemnos i iskrcalo tamo grčke čete, da odatle nadzire i spriečava prevoz turskih četa iz Male Azije u europsku Tursku. Drugi jedan dio grčkih torpedujača blokirao je turski grad Prevezu u jonskom moru.

Tursko brodovlje bombardiralo je pak nekoje neutvrdjene gradiće u Bugarskoj na Crnom moru, nemogavši ipak iskrcati kakovu posadu.

Tako po prilici stoji ratno stanje na Balkanu do danas (sriedu); što će pako donieti budući dani, javit ćemo u naredjenom broju, nadajuć se, da će i nadalje pratiti sreća našu braću do konačne pobjede, koja će potlačenoj braći donieti zlatnu slobodu.

Prvi hrvatsko-slovenski sbor u Ljubljani!

U nedjelju dne 20. t. mj. sastali su se u Ljubljani zastupnici stranke prava iz Hrvatske, Dalmacije, Bosne-Hercegovine i Istre na zajednički sbor sa zastupnicima sveslovenske pučke stranke iz svih slovenskih zemalja, da vijećaju o sjedinjenju stranke i jedinstvenom radu na temelju programa stranke prava. Tom sboru prisustvovalo je oko 90 što zastupnika, vodja i političara.

Prije podne vijećalo je posebice središnje vodstvo sveslovenske pučke stranke i svi zastupnici stranke prava iz svih hrv. zemalja. Središnje vodstvo sveslovenske pučke stranke odobrilo je suglasno opatijske i bečke rezolucije zastupnika obiju stranaka i ujedno zaključilo ovu rezoluciju:

Središnje vodstvo sveslovenske pučke stranke uzima s ogorčenjem na znanje izvještaj koruškog strankinog vodstva o nečuvenom zatiranju slovenskog pučanstva u svim granama javne, autonomne i državne uprave u Koruškoj; prosvjeduju proti sistematičnoj zluporabi javnih oblasti u ponjemčevajuće svrhe i proti raznim pokušajima narinuti pokrajini na umjetan način pečat izključivo njemačkog značaja; konstatira, da je popis pučanstva falzifikat faktičnih prilika, koji usljed toga ne može doći u obzir za prosudjivanje narodnostnih odnošaja i pitanja i konačno žurno očekuje od zastupnika sveslov. puč. stranke, da posvećuju neuzdržljivim prilikama u u Koruškoj svoju najintenzivnju brigu i pozornost, te u tome eventualno uporabe najostrija parlamentarna sredstva.

Hrvatski zastupnici stranke prava u plenarnoj sjednici (njih 16 iz Hrvatske, 8 iz Dalmacije, 6 iz Bosne i Hercegovine i 3 iz Istre) uzeli su na znanje opatijske i bečke rezolucije i zaključili ovu priubcenje:

1. Vrhovna uprave stranke prava primila je sa zadovoljstvom i iskrenom radošću na znanje izvješće o zaključcima, stvorenim 19. septembra u Opatiji i 9. oktobra u Beču od delegata stranke prava i sveslov. pučke stranke, po kojima sveslov. pučka stranka stupa u redove stranke prava i u cielini prima njezin državopravni program od god. 1894.

2. Da se postigne jedinstvo i sloboda, smatra vrhovna uprava stranke prava koristnim sudjelovanje svih narodnih sila i želi o tom radu pozdraviti kao suborioce sve česti naroda bez razlike vjere i plemena.

3. Hrvatski narod, svjestan potrebe svojeg daljnjeg narodnog razvitka, svojih narodnih prava i važnosti zemljopisnog položaja, bolno čuti razkomadanost kraljevine Hrvatske, a dubokim ogorčenjem podnaša pritisak protunarodnog sistema, koji osobito u Banovini uništava svaki napredak i prava hrvatskoga naroda.

4. Hrvatski narod, u svjesti, da su zemlje u kojima on i njegovi suplemenici žive, od odlučne važnosti za položaj monarhije kao velevlasti i da je uviek i u punoj mjeri vršio svoju dužnost prema svom zakonitom vladarskom domu i prema narodima habsburške monarhije te doprinašao samo žrtve, za stalno očekuje, poštivajući prava i slobodu drugih naroda, da monarhija i njezini narodi ispune u svom vlastitom interesu

svoju dužnost prema potlačenomu hrvatskom narodu.

5. Plenum svih hrvatskih narodnih zastupnika, članova stranke prava iz svih zemalja, na svojem sastanku u Ljubljani 20. oktobra t. g., sugłasno odobrava i prihvaća te izjave svoje vrhovne uprave te izjavljuje, da će sa svom odlučnošću nastaviti borbu i rad u duhu programa stranke prava.

Poslije podne u 3 sata sakupili su se zastupnici stranke prava i sveslovenske pučke stranke na zajedničko vijećanje, koje se pretvorilo u pravu manifestaciju hrvatsko-slovenskog jedinstva. Na predlog dra Šusteršića bio je izabran predsjednikom sbora dr. Mile Starčević, koji pozdravljen sa burnim oduševljenjem, pozdravio je svim svojim rodoljubnim žarom članove sbora naglasiv današnji historički momenat za hrvatsko-slovenski narod, koji mora sa svim dopuštenim i zakonitim sredstvima uznastojati oko oživotvorenja hrvatsko-slovenskog državnog tijela. Završio je svoj govor riječima: Neka blagoslov Svevišnjega rosi na nas i pospješi oživotvorenje naših domovinskih ideala.

Iza njega uzeo je riječ kao glavni referent, bivsi zastupnik iz Hrvatske Stjepan Zagorac, koji je u svom lijepom i izcrpivom govoru ustvrdio, da je danas dan ideja političke i kulturne zajednice Slovenaca i Hrvata. Austrija mora posredovati medju zapadom i istokom, a to može samo, ako računa na Jugoslavene i njim bude pravedna. Ističe konačno, da ne isključuje nijednog vjeroispovjedanja od zajedničkog rada. Kad je svršio predlaže slijedeću resoluciju:

„Izjavljamo, da sačinjavamo Hrvati i Slovenci jednu narodnu cjelinu. Usljed toga hoćemo pristaše stranke prava i sveslovenske pučke stranke zajednički djelovati u duhu i pravcu programa stranke prava za jedinstvo, prava i slobodni razvoj hrvatsko-slovenskoga naroda u okviru habsburške monarhije. Svjestni smo, da su hrvatsko-slovenske zemlje od odlučne važnosti za poziciju monarhije kao velevlasti i kako smo svjestni svojih dužnosti naprama monarhiji, tako odlučno zahtijevamo i očekujemo, da se sjeti takodjer monarhija svojih dužnosti naprama našemu narodu."

Ta resolucija primljena je jednoglasno s velikim oduševljenjem i burnim pljeskom.

Na to je uzeo riječ dr. Ivan Šusteršic, predsjednik sveslov. pučke stranke. Rekao je, da je moguce riješiti hrvatsko-slovensko pitanje samo putem realne politike, pri čem se potreba hrvatsko-slovenskoga jedinstva sama po sebi namiče. Moramo od časa do časa skladati naš program, te raditi jedinstveno i slediti zajedničku taktiku. Završio je govor značajnim riječima: „Izvršilo se je dugo željeno i od prieke potrebe sjedinjenje u odlučnom povjestničkom trenutku. Danas lahko radostno uskliknemo: *Hrvatsko-slovenski narod jest jedno tijelo, jedno srce, jedna duša!*"

Iza ovog valrenog i rodoljubnog govora, komu su dugo i dugo burno povladjivali, odpjevana je od svih prisutnih velikim oduševljenjem hrvatska himna „Lepa naša domovina" na što je vjećanje zaključeno.

Na večer bio je u prostranoj dvorani „Union" mnogobrojno posjećeni komers, na kome je izrečeno više zanosnih i rodoljubnih zdravica jedinstva Hrvata i Slovenaca, dok je orkestar i pjevački zbor nasladjivao gostove rodoljubnim pjesmama.

Odnošaji občinskih činovnika u Istri.

Vratimo se dvadesetak godina nazad, opaziti ćemo odmah, da su iza narodnih prvaka i zastupnika, najviše k narodnoj borbi za slobodu doprinesli občinski činovnici (tajnik). Bilo ih je tada malo, jer u ono doba bijaše jedina občina Kastav u vlasti Hrvata. Prva iza Kastva došla je u hrvatske ruke občina Vrbnik. Ove dvije občine odgajale su hrvatske činovnike i namještale u osvojene občine. Odgojeni u hrvatskom duhu, bili su ovi činovnici medju narodom vodje, savjetnici i branitelji. U obće sve. Prvi su prodirali u susjedne občine, koje su još bile otudjene i nagovarali narod na slugu za slobodu.

Težak je to posao bio, jer su u mnogo slučajeva izlagali svoj život. Uz ostale starije, mogao bi o tomu znati kazati velemožni gospodin obć. načelnik Kazimir Jelušić kao tadašnji obć. tajnik. Kukavno je bilo njihovo stanje i beriva a o kakovoj stalnosti niti pomisliti. Zakonodavci su obećavali, da će se i to urediti, samo da to ne ide lahko radi narodnostne borbe. Naši prvaci tješili su činovnike i bodrili na ustrajnost u borbi, naglašujuć, kad dodje naš narod do veće slobode, znati će i htjeti nagraditi svoje činovnike. Činovnici druge narodnosti bili su već onda prilično obskrbljeni, pa su nad našima nosili ponosno glavu. Evo jedan primjer. Obavljao sam posao u susjednoj našoj občini, koja još nije imala svog činovnika (tajnika), svršiv, izašao sam, da odputujem u moju rezidencu. Taj čas prolazio je u kočiji tajnik druge narodnosti, zamolim ga da me uzme sobom a on mi milostivo dozvoli, doznačiv mi mjesto uz kočijaša. Rekao mi je to s toga, što nisam mogao biti gospodski odjeven kao on, nisam mu u odjeći bio jednak. Razumio sam ga, trpio sam, ali takovu ponižujuću ponudu nisam prihvatio. Nadao sam se, da će jednom ogrijati sunce i patnika hrvatskog obć. činovnika u Istri.

Občine druge narodnosti, odmah iza sankcije pokrajinskog zakona od 12. aug. 1907, br. 42, krasno su uredile službu i beriva svojih činovnika, izplatile sve prinose u mirovinsku zakladu, a plaćaju iste i napred, starije i zaslužnije imenuju na zgodnija mjesta i obće idu im na ruku da lakše nastave pod starije dane svoju službu, izjednačile su ih sa pokrajinskim i državnim činovnicima, pa se oni i danas nad našima šepire i nas bagatelizraju. Nas to boli, a tko je uzrok? Ako mi uza sve pretrpljeno ne zaslužujemo više od njih, zaslužujemo barem koliko i oni.

Čast nekojim našim občinama zato, što su učinile svoju dužnost i izvršile neku vrst obveze prama svojim činvonikom, ali nemožemo nikako podnijeti onih, koje evo iza pet godina učinše malo ili ništa za boljak svojih činovnika, koje nazivahu i nazivlju „duša obcine".

Mi občinski činovnici trpili smo i borili se dragovoljno za narodnu pobjedu i ne ćemo malak-ati do kapi krvi, ali je na narodu i občinskim zastupstvima da nas za našu požrtvovnost i zvaničnu napor prisiljno prema stalšu odšteti. Kad jednostavni radnik koji za svoj posao ništa ne odgovara niti je za svoju naobrazbu što potrošio i pretrpio, zaslužuje dnevno 5, 7 i 10 kruna, što onda zaslužujemo mi? Narode, ruku na prsa i prst na čelo pa promisli.

Ima nesto još i gore; nekoje občine još ni danas ne gledaju na usposobljenje osoba, koje namještaju u občinsku službu, radi česa imadu raznih neugodnosti i zastoja u rukovanju važnih i više puta sudbonosnih poslova po občinu. U mnogo slučajava dosta je da znadu držati pero u ruci, samo ako uz to znadu kakav zanat, n. pr. ako je trgovac, postolar, nadriljećnik, trubentalo itd. Na takove se računa i takovi imadu više puta prvenstvo i pred onima, koji su svoju sposobnost i ustrajnost pokazali kroz dugi niz godina u občinskoj službi. Računa se na zanatlije, jer će ih se izrabiti kao takove i zaslužbu koju će nuzgredno dobiti, odbiti od beriva.

Ne misle stanoviti faktori koliko kroz to gubi sama občina a i ugled onoga, koji mora da bude srce občine i oko kog se vrti ciela obć. uprava. Takova obć. činovnika (tajnika) ignoriraju podredjeni namještenici, s druge strane niti od drugih službujućih kasta ni od občinstva ne ima počitanja, koje mu kao vrlo važnoj ličnosti u obć. upravi ide.

Preporučamo našim občinam, da se ugledaju u družice druge narodnosti, jer se inače neće podići na njihov stupanj niti će zagrijati svoju inteligenciju, da stupa u službu svojih občina.

Obć. činovnik.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Skoro nevjerojatno. U ljubljanskom „Slovencu" od dne 15. o. mj. pod naslovom: „Duhovna obuka puljskih Slavena" čitamo kako sliedi: Iz Pule. Sa veseljem smo čitali, da dolaze u Pulu oo. Franjevci i da će preuzeti dušobrižničtvo medju Slovenci i Hrvati u Puli. Imademo samo jednu želju, da bi se to naime čim prije dogodilo. Čeka ih ovdje mnogo teškoga posla, pošto se takodjer mnogo naroda izgubi samo radi nedostatnoga dušobrižničkog rada. Akoprem je stanovničtvo po primorskim gradovima više sklono lahkomu životu, jer imade za to odviše prigoda, ipak se može kazati, da su najviše naši ljudi zauzeti za svaku dobru stvar. Evo samo jedan primjer: Nedavno stupila je pred porečko-puljskoga biskupa deputacija sastojeca od 60 hrvat-skih djevojaka te je zamolila crkvenoga kneza, da dozvoli ustrojenje hrvatske Marijine družbe. Presvjetli je pako molbu jednostavno odbio, jer da nema u Puli crkve za pobožnosti u hrvatskom jeziku. Nije li ovo „unicum" medju katoličkim biskupima.

Za ponesrećenu talijansku izložbu u Kopru stavila je uprava **občine Pula** u proračun neobično veliku svotu, za koju da su glasovali jednoglasno svi članovi upravnog vijeća. Ne pojmimo, kako se je moglo obteretiti sve občinare ove občine teretom, koji nisu dužni snositi, a još teže shvaćamo, kako su mogli svi članovi, dakle socijalista i Hrvat za tako nepravedan teret glasovati. Ta su se gospoda mogla ugledati u našeg rodoljuba i čestitoga občinskoga zastupnika Ivana Markandola iz Sv. Barbare u občini Milje, koji je u zastupstvu prosvjedovao, da se takovom svotom obteret slovenske občinare one občine. Talijanska gospoda predložiše 6000 K podpore propaloj izložbi, a tim su teretom obterećeni većinom talijanski občinari, jer hijaše uvažen prosvjed rečenog zastupnika Slovenca.

Iz Premanture. Dne 4. rujna t. g. sastade se nekoliko mladića, članova „Hrvatske Čitaonice", na dogovor, te odluče da osnuju poseban tamburaški odsjek. Pošto se je kod svih vidilo velikog zanimanja za tu stvar, bila su odmah predložena pravila, koja budu uz neznatne promjene od svih prisutnih prihvaćena. Iza toga upisao se je u odsjek lijep broj mladića. Odmah bude izabran zborovodja i zapisničar, dočim je po pravilima odsjeka, blagajnik Čitaone ujedno i blagajnik odsjeka. Odbor „Tamburaškog odsjeka" dao se na posao i nakon nekoliko dana prispjele su tambure, tako, da se je na skoro moglo započeti redovitim vježbanjem.

Sa veseljem gledamo ovaj plod naše „Hrvatske čitaonice", jer se nadamo, da će on s vremenom puno doprinesti budjenju narodne sviesti i širenju prosvjete u ovom našem nearetnom selu, gdje imade fanatičnih „Talijana", koji drže još u pohrani „gaće" i časne crven-kape.

Iz Marčane. Odnosno na dopis iz Marčane u prošlom broju „N. N.", neka bude slobodno i nama nekoliko odgovoriti. Istina je, da nijesu, koliko je nama poznato, nego samo dva molitelja, koji nemaju propisanih nauka i kvalifikacija, ali je opet istina, da će dotični, koji bude od ove dvojice eventualno dobio poštanski ured, morati privremeno priskrbiti sposobnu silu za savjesno i solidno upravljanje poštanskog ureda. Ista opazka glede nekvalifikacije molitelja malo vrijedi, jer za dotaciju od 600 K za budući poštanski ured — bit će uvjeren i dopisnik, da jedna kvalificirana osoba ne bi mogla i uz najbolju volju i požrtvovnost prema narodu za tu plaću uz današnje okolnosti niti životariti.

Nama je poznato, da je Marčana sasma na okupu, pak je od jedne sjeverne točke na periferi sela — do druge na skrajnom jugu — tekar pet minuta puta, a to valjda niti najmanje ne spriječava promet poštanskih vrijednosti?!

Za strance Marčana nije Bog zna od kakove vrijednosti i ako stranac ima kakov posao za obaviti, može ga ako hoće, jer Marčana nije obsegom ni tolika, koliko najkraća ulica u Trstu, a domaći bez da kune, znade vrlo dobro, gdje se nalazi pošt. sabiralnica resp. telefon.

Na koncu moramo opaziti dopisniku, neka se izvoli informirati na c. kr. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu, koliko je tužba bilo podnešeno u 12 godina, što posjeduje poštansku sabiraonicu jedan od molitelja pošt. ureda?

Voloski kotar:

Občina Kastav za ranjene Crnogorce. Občinsko vieće u Kastvu odredilo je dne 16. o. mj. za crnogorske ranjenike svotu od 200 K.

Novi poštanski ured. Dne 1. nov. o. g. otvara se u Moščenčkoj Dragi novi post. ured nazivom „Draga di Moschenizze" - „Moščenička draga", koji će se baviti pismovnom i teretnom pošt. službom te će služiti kao sabiralnica pošt. stedionickog ureda. Pred će biti priključen pošt. mreži time, što će se uvrstiti u prugu pošt. autovožnje Opatija Labin. Istodobno biti će ukinuto post. sabiralište u Dragi (Moscenice).

Nove podružnice „Nar. Zajednice" za Istru. Prošle nedjelje obdržavala se je u Mihotićima konstituirajuca skupština nove podružnice Nar. Zajednice za Istru za županije Bregi, Peremci, Pobri, Rukavac gornji i Rukavac dolnji. Ovo je treca podružnica Nar. Zajednice, koja je će sada uredjena. Potvrdjena su pravila za podružnice o Matuljima i Malom Losnju, dok su poslana na potvrdu pravila za podružnice u Lovranu i Zametu.

Djačko prip. društvo u Volosko-Opatiji, obdržavalo je svoju godišnju glavnu skupštinu u subotu dne 12. o. mj. Iz izvještaja društvenog tajnika i blagajnika vadimo ove podatke o društvenom poslovanju u prošloj godini:

Odbor je držao u prošloj društvenoj godini dvije odborske sjednice, jednu za I. semestar, a drugu za II., na kojima je odredio potpore učenicima. Za potpore se je izdalo prošle godine 1168 kruna i to: 1. za vozne karte na električnoj željeznici iz Lovrana (odnosno Ičea) do Voloskoga K 600·—. 2. Za odjela i cipele K 338·—. 3. Za knjige K 230·—. Dobilo je podporu za voznu kartu 14 učenika i to 12 iz područja občine Lovran, 1 iz občine Veprinac, 1 iz občine Korstav. Dobilo je podporu u odjelu 16 učenika i to jedan iz občine Mošćenice a iz područja odbčine Podgrad, 5 iz područja občine Lovran, 5 iz područja občine Volosko-Opatija. Podporu knjigama dobilo je 31 učenika.

Osim ovih podpora izdalo se putem našega društva podporu od 6 zimskih kaputa, što ih je darovao g. Medanic Josip, trgovac u Voloskom.

Naše je društvo imalo koncem prošle društvene godine 99 članova, dok ih imade

sada 129 i to 34 utemeljitelja, 40 redovitih i 55 podupirateljа.

Od ovih članova primilo je prošle godine u ime članarine K 1200·— i to u ime druge članarine K 440·—. Od darova primilo je pak naše društvo svotu od K 2293 i 90 fil. Tih je darova bilo više, a svi su bili objelodanjeni već u godišnjem izvještaju kom. male realne gimnazije u Voloskom-Opatiji.

Zahvalit nam se je osobito uglednoj obitelji pok. Gorupa, koja je darovala društvu K 1000·—, slavnoj Posujilnici u Voloskom koja je podarila K 600·— i sl. klubu XIII. u Voloskom, koji je i prošle godine upriličio na korist društva jednu Zabavu, čiji je prihod bio L 340·—, prihod društva bio je prošle godine K 4156·76 a izdatak K 144·76, tako da je višak bio K 3021·—. Društvena imovina iznosi sada K 6051·81, a uložena je u štedionici.

Pazinski kotar:

Lindar, 21. X. 1912. *Poraz Franceza u srednjoj Istri.* Davno bilo a sad se spominjalo, kaže hrvatska rečenica. Bilo to godine 1812., kada je Napoleon Veliki tresao čitavom Europom, i one godine doživio je prvi poraz svoje silne vojske i to u Rusiji. Nema u Europi zemlje, a da ne bi znala za Napoleona i nema pokrajine, koja ne bi imala svoj roman iz Napoleonova vjeka. Ima i naša domovina majka Hrvatska, a imaju i sve hrvatske i slovenske pokrajine Austrije, medju njima i naša domovina Istra.

Započmeš li razgovor sa hrvatskim istarskim seljakom iz okolice pazinske a osobito sa starijima, doznati ćeš odmah historiju Franceza i hrabrost naših djedova.

O prvom Napoleonovom porazu u Rusiji razširio se glas po čitavoj Europi i ustali su gotovo u svakoj pokrajini stališi i redovi na obranu domovine. Bilo je to godine 1813. Napoleonova se vojska izkrca u Rovinju, te kreno u dvie kolone, jednom prama Pazinu a drugom prama Poreču, da brani svoj posjed pred združenom vojskom Austrijanaca. Austrijska se udružena vojska plemića i vojnika nalazila u dvima taborima, i to jedan tabor bio je u Trstu a drugi na Rijeci. Tabor u Rijeci imao je nalog da brani Francezima put preko Učke i preko Buzeta, a drugi opet imao je nalog da brani put Francezima izmedju Trsta i Buzeta. U susret je Francezima od tabora iz Rijeke bio poslan kapetan Lazarić sa zadaćom, da pozabavi Francuze čim više na prodiranju u nutarnjost zemlje. Kapetan Lazarić pošao je iz Rijeke sa 200 pješaka i 5 ulana. Došavši do Pazina, počeo je misliti, kako bi organizirao veću vojsku seljaka. U tim težkim časovima pozove k sebi svećenstvo i poglavice obližnjih sela, te stane s njima vijećati. U tome viećanju obećaše svećenici i poglavice, da će pozivati ljudstvo na ustanak. Mišljeno učinjeno. Narod je počeo dolaziti u tabor kapetana Lazarića naoružan svakojako i to sa puškama, sjekirama itd. Osobito se je odlikovao u sakupljanju kapetan Pikot, koji je tada bivao u Gračišću, a bio je rodom iz Lindara. On je doveo na ratište do 600 naoružanih seljaka iz Gračišća i Lindara. Videći kapetan Lazarić na koliko je narasla njegova mala četa, poče misliti, kako bi ne samo Francuze zaustavio, nego kako bi ih vratio, pače i zarobio. Posavjetovavši se sa narodom, porazmjesti svoje čete. Pošalje jednu četu pod Beram a jednu ostavi kod sebe u Lokama ispod Lindara, a svojih pet ulana pošalje u lindarske „brajde" iznad samog Pazina, naročito da ih vide Francezi, te im naredi, da imadu hodati i to jedanput po jednom a drugi put po drugom redu „brajda", da tako zavaljepa neprijatelja i da će moguće misliti da ih imade par stotina. Borba započe. Pucalo se od jedne i druge strane, a hrabre su seljačke žene došle da gledaju borbu svojih muževa i sinova.

Borba nije bila baš osobita, jer Francezi videći koliki je domaći svijet pod oružjem, pobojaše se i krenuše bježeći natrag. Četa pako sakrivena u vinogradima izpod Berma, zaustavi ih, a Francezi, progonjeni od traga a sada napadnuti iz zasjede, predali su oružje četi kapetana Lazarića. U ovom natezanju imali su Francezi 2 mrtva i 20 ranjenika, a austrijanci nijesu imali nikakove štete. Kapetan Lazarić krene nakon dva dana pobjedonosno preko Učke sa svojim zarobljenicima na Rieku. I tako je svršio taj znameniti i zadnji marš francezkih četa u Istru. Istra je bila oslobodjena francezkog gospodstva, a bila je nagradjena novim gospodarima, naime Njemcima. Kapetan Lazarić bje odlikovan redom Marije Terezije i sa istim skopčanim barunstvom sa naslovom „Barun Lindarski". Dojduće godine biti će stogodišnjica ovog dogodjaja, te su se sastali Lindarci, koji su najviše sudjelovali u cieloj stvari u dvorani gosp. Karla Baxa, da vijećaju, kako da to proslave. Na predlog gosp. Baxa izabrao se je odbor, koji ima voditi proslavu, te na predlog istoga kani podići odbor sa darovima jedan mali toranj mjesto spomenika kapetanu baruna Lazarića Lindarskom. Prigodom sastanka dne 29. pr. mj. sabralo se 70 K. Ipak bismo preporučili odboru, da čim manje potroši za toranj, e bi čisti dobitak podjelili u narodne svrhe. Na stvar vratiti ćemo se prigodice.

Iz Pazina. *Predavanje o Bosni i Hercegovini.* Svačija misao okrenula se ovih dana prema Balkanu, gdje su se složno digli kršćanski narodi, da oslobode svoju braću iz turskoga jarma. Mi Hrvati sada mnogo mislimo na Bosnu i Hercegovinu, u kojoj živu naša braća po rodu i jeziku. U ovakovim prilikama bijaše veoma zanimivo predavanje, koje je g. učitelj Ivan Medvedić držao 19. o. m. u Nar. Domu u Pazinu. On je i sam u tim zemljama bio, pa je predavanje tu i tamo začinio osobnim uspomenama, a bio bi i više, ali nije mogao, jer se je morao držati svijetlih slika.

Predavač nam je najprije pokazao mapu Bosne i Hercegovine, pa je ondje pokazao, kako bismo onamo iz Pazina mogli doći preko Rijeke, dotično preko Ljubljane i Zagreba. Onda nas je poveo uzduž i poprijeko kroz sela i gradove. Divili smo se bujnim šumama i vrletnim gorama, veličanstvenim vodopadima i mirnim rijekama. Tu je krasan most, ondje cesta usječena u stanac kamen, ovdje klanac, ondje ravnica. Vidjeli smo, da i onim zemljama pristaju riječi naše pjesme: „Lijepa naša domovino!" Tumačeći slike, prikazao nam, kako tamo naši ljudi žive. Vidjeli smo ponosnoga bega, gospodina na konju i sirotu seljaka, kako svome gospodaru nosi jarca na dar. Vidjeli smo veselu igru „skakanje na mjeh" i plesanje kola. Evo trga i dućana, gdje Turčin mirno čeka, da tkogod dodje kupiti. „Ne nudi ti svoje robe; ako kupiš, zadovoljan je, a ako ne, isto". Tamo idu Turkinje pokrivena lica, a ondje katoličke i pravoslavne žene u prekrasnim narodnim nošnjama. Vidjeli smo pogreb i groblje. Vidjeli smo radionicu glasovitih bosanskih sagova. Vidjeli smo . . . . ali čemu da nabrajamo, ta bilo je 113 svjetlih slika, sve bojadisane, a jedna ljepša od druge. Mnogo smo vidjeli, čuli i naučili. Predavač je na zgodnim mjestima upozoravao na silno bogatstvo Bosne: šume, rude, na silno bogatstvo zemlju, koja još čeka marljive ruke, da ju obrade. Slušateljice i slušatelji nagradiše predavača na koncu pljeskom.

Ustvali smo u onoj krasoti. Srce nam je drhtalo od radosti, što si te krasne i bogate zemlje naše, jer u njima stanuje naš narod. I tamo su naši ljudi zapušteni ali i njih će obasjati sunce sreće. Željeli bismo, da se ovo predavanje opetuje po svoj Istri, ne bi li se naši ljudi, koji idu u daleku Ameriku, predomislili, pa radije otišli u Bosnu, gdje leži zakopano silno blago. Žalosno je, što naš narod ide u svijet trbuhom za kruhom, a doma imademo pogače.

Žensko učiteljište u Pazinu. Kako doznajemo iz pouzdana izvora otvorit će se doskora u Pazinu žensko učiteljište.

Javna predavanja u Pazinu. Dne 26. o. mj. predavat će u „Nar. Domu" gosp. dr. Jos. Agneletto: „O Balkanskom ratu i austrijskoj trgovačkoj politici na Balkanu". Početak u 8 i pol sati na večer.

Koparski kotar:

Požari na Piranštini i talijanska perfidija. Pisali smo opetovno o čestim požarima, koji nastaše ponovo u posljednje doba u piranskoj okolici, napose okolo Sv. Lucije, gdje stanuju slovenski i hrvatski seljaci. Poznato je, da su izgorjele kuće dvojice naših rodoljuba t. j. Milovića i Urbana baš u ona dva dana, kad bijahu obdržavani javni sastanci one občine. Kasnije upaljeno je više stogova sjena raznim posjednicima. Stalnošću se drži, da su te požare prouzročili pristaše piranske gospode, podmićeni ili nagovoreni, da nanesu našim prvacima a svojim protivnicima štetu na imetku.

Radi zaštite svoje i svog imetka bijahu nekoji od tih prvaka koli na c. kr. namjestničtvu u Trstu, toli na c. kr. kot. poglavarstvu u Kopru.

Usljed toga stali su oružnici iztraživati i budnije paziti na nepoznate zločince i kako se čim uloviše nekog dečka od 16 godina, koji da je upalio nekoje stogove sjena. Taj dečko nosi hrvatsko ime i odatle zaključuju talijanska perfidna štampa u Trstu, da su Slaveni sami upalili svoje kuće i svoje sjeno, pa da budu tako prikazani kao narodni mučenici. Je li moguće pomisliti veće drzovitosti i gnjusnije podvale. Šta takova može izmisliti samo talijanska, do skrajnosti pokvarena duša, kojoj nije ništa sveta, ništa poštena. Te talijanske propalice oduju se pako same tim, što priznavaju da je do nedavno, dok se nije naime u Sv. Luciji otvorilo slovensku školu, tamo vladala ljubav, mir i sloga a sada vlada tobože nered i nemir. Dakle slovenska škola prouzrokuje nemir? Jest mir, mrtvi mir je vladao tamo dok je naš narod šutio, trpio i mučke slušao piranske moderne tirane.

Razne primorske viesti.

Stipendija iz zaklade biskupa Dobrile. Početkom prvog polugodišta školske godine 1912/13. imade se podieliti četiri stipendije iz zaklade biskupa dra J. Dobrile u godišnjem iznosu od 200 K.

Na uživanje ovih stipendija pozvani su mladići slavenskih roditelja, koji su rodjeni u sjedinjenoj koparsko-tršćanskoj biskupiji te polaze koju državnu gimnaziju austro-ugarske monarhije.

Prednost imadu molitelji, koji polaze gimnaziju, u kojoj imadu veću priliku, da se podpuno izobraze u materinskom (hrvatskom ili slovenskom) jeziku. Ako jest kod ovakove gimnazije pripravnica, imadu također učenci ove pripravnice pravo na stipendiju. Ako ne bi bilo molitelja slavenske narodnosti, podijeliti će se stipendija i drugomu učeniku tršćansko-koparske biskupije. Uživanje stipendija traje do svršetka nauka uključiv sve fakultete kojega c. kr. sveučilišta. Želja ustanovitelja pak jest, da se mladići, koji uživaju stipendiju posvete svećeničkom staležu i da službuju u tršćansko-koparskoj biskupiji.

Pravo predloga ima tršćansko-koparski biskupski ordinarijat a pravo podjeljenja c. kr. namjestničtvo u Trstu. Natjecatelji za ove stipendije imadu podastrieti molbe sa krstnim listom, svjedočbom zavičajnosti, svjedočbama o siromaštvu i cijepljenju boginja te svjedočbama zadnjih dvaju polugodišta putem školskoga ravnateljstva biskupskom ordinarijatu u Trstu najkašnje do 15. novembra 1912.

Za ranjenu braću. U Trstu ustrojio se posebni odbor sastojeći od Slovenaca, Hrvata i Srba, koji je preduzeo zadaću sabirati milodare medju tršćanskim Slavenima za crnogorske, srbske i bugarske ranjenike, koji se bore na Balkanu za oslobodjenje svoje braće izpod turskog kopita.

Družbine škole. Kako smo već javili otvorila je „Družba" sv. Cirila i Metoda" dvije nove škole u Puli, onda jednu u Fuškulinu kraj Poreča i jednu u Sv. Luciji kraj Portorose. Ovih dana otvaraju se nove škole u Lovrečici kraj Umaga, u Grožnjanu kraj Buja i u Sovinjštini kraj Motovuna, te zabavište u Kašteliru. Već sama imena pomenutih mjesta dokazuju nam, kolika je važnost tih naših škola. Tko pozna prilike onih krajeva, priznat će, da kad se nebi Družba požurila, da u onim krajevima otvori svoje škole, do malo bi godina sva ona za danas još naša mjesta postala narodnim grobljem, a to se nebi smjelo dopustiti. I naša Družba je morala doprinieti još jednu novu neizmjerno veliku žrtvu, da nam ovaj narod očuva od posvemašnje propasti. Ali time je preuzela na sebe ogroman teret, pa se ovime obraća na svu braću Hrvate, da je u ovim mučnim prilikama što izdašnije podupru. Naprijed za Družbu.

Mir izmedju Italije i Turske. U zadnjem broju smo spomenuli, da je izmedju Italije i Turske došlo do sporazuma u pojedinim točkama za konačni mir. Taj mir bio je prošli petak i podpisan u gradu Losanna u Svicarskoj, te će se po tom zvati „losanski mir".

Evo točnog sadržaja tog tursko-talijanskog ugovora o miru: 1. Tripolis i Kirenaika proglasuju se nezavisnim od Turske. 2. Tripolis i Kireinaika dolaze pod suverenitet talijanskoga kralja. 3. Turska će izdati na Arape u Libiji proklamaciju, da odustanu od dalnjeg ratovanja. 4. Italija povraća Turskoj sve otoke, koje je zaposjela u Egejskom moru. 5. Italija će dati Turskoj neku materijalnu odštetu, visina koje će se kasnije ustanoviti. 6. Italija će priznati prerogativa sultana kao vrhovnog vjerskog poglavice u zadržanim pokrajinama.

Dosadašnji ratovi Crne Gore sa Turskom. U savezu sa sadašnjim ratom Crnogoraca s Turcima vriedno je zabilježiti prvašnje njihove sukobe. Crnogorci su vodili za posljednjih 200 godina mnogo ratova protiv Turske, koji su se skoro uviek svršili crnogorskom pobjedom. Knez Danilo vodio je krvav rat od 1852. do 1854. godine, a svršio je slavnom pobjedom na Grahovu. Kralj Nikola vodio je prvi rat 1862. godine, kada su Berani pripali Turskoj. Kad je 1876. godine Srbija zagazila u rat proti Turske, učinila je to i Crna Gora. Kod Vučjeg Dola zadao je 16. juna težak udar vojski Muktar paše, sadašnjeg turskog velikog vezira. Medun je osvojio 9. augusta. Kad je Srbija obustavila rat, prestala je i Crna Gora ratovati. U 1877. godini zaratila je u sporazumu s Rusijom ponovno. Crnogorci su ušasno potukli vojsku Sulejman paše, zatim su zauzeli Niksić, Podgoricu, Spič, Bar i Ulcinj. Berlinski kongres odobrio je proširenje Crne Gore, koja je dobila 5100 kvadr. kilometara, čime se je podvostručila. Berlinski kongres dosudio joj je i Plav i Gusinje, ali zbog pobune Arbanasa nije mogla da zauzme te predjele.

Stipendija za kandidate obć. tajnika. Zemaljski odbor u Poreču razpisuje četiri stipendije po 600 kruna svake za kandidate občinskih tajnika u trajanju od jedne godine počam od 1. februara 1913. Uživatelj stipendije imati će godinu dana

vještati se u jednom općinskom uredu, koj odredi zem. odbor, a poslije toga podvrgnuti se ispitu pohađajuć eventualno još mjesečni kurz usavršenja kod zem. odbora.

Ujedno ima se obvezati uživatelj stipendije odnosno njegov zastupnik, da će povratiti uživani iznos zemaljskoj zakladi, kad se nebi podvrgao ispitu u određenom roku ili nebi htio služiti kano općinski tajnik kod koje općine u pokrajini.

Molbe imaju se podnijeti zem. odboru u Poreču najkasnije do 30. novembra t. g.

Moliti imadu pravo samo austrijski državljani u dobi od najmanje 18. godina, neporočni, tjelesno zdravi, te koji mogu dokazati, da su svršili barem četiri razreda koje srednje škole ili barem da posjeduju odgovarajuću kulturu, što imadu u ovom posljednjem slučaju dokazati jednim prijamnim ispitom kod zem. odbora.

Štipendija za veterinare. Na c. kr. visokoj školi za živinarstvo u Beču podijeliti će se prvim jenara 1913. pet državnih štipendija u godišnjem iznosu od 600 kruna svaka za slušaoce iz Primorja; te su štipendije namijenjene slušaocima četirigodišnjih nauka za živinarstvo, a podijeljuje ih c. kr. ministarstvo za bogoštovlje i nastavu sporazumno sa c. kr. ministarstvom poljodjelstva.

Uživanje ovih štipendija, koje će se u mjesečnim obrocima dekurzivno isplaćivati, odvisi o bezprikornom vladanju i o dokazu, da je slušalac u onim semestrima, u kojim se ne obdržavaju tentamina, položio kolokvije bar iz dva predmeta dovoljnim uspjehom; daljno uživanje ovih štipendija može biti produženo iza svršenog četvrtog tečaja još na tri mjeseca za polaganje strogih ispita.

Natjecatelji za ove štipendije neka ulože svoje molbenice kod rektorata c. i kr. visoke škole za živinarstvo u Beču najkasnije do 31. oktobra 1912. te priklope krsni list, svjedočbu o cijepljenju boginja, svjedočbu siromaštva, svjedočbu austrijskog podaničtva, osim toga svjedočbu zrelosti za polazak visokih škola ili ti svjedočbu, koja dokaziva, da je dotični slušalac dobrim uspjehom svršio prvo ili drugo godište velike škole za živinarstvo.

Pozor!

50.000 pari cipela!!!

4 para cipela samo za K 7·90.

Radi novčanih neprilika dobio sam zalog od više većih tvornica cipela, da rasprodam veliku množinu cipela daleko ispod tvorničke cijene.

Zato prodajem svakom **2 para cipela za gospodu i 2 para cipela za gospodje** na vrpce žute ili crne, galoširane sa jakim pribitim potplatima, vesma elegantne po najnovijoj fazoni. Veličina po broju. **Svaka 4 para cipela samo K 7·90.**

Razašilje pouzećem

F. Windisch, Schuh-Export, Krakau

162 **Nr. 854.**

Zamjena je dozvoljena ili se novac vraća.

Iznajmljuje se odmah lijepo uređena soba sa posebnim ulazom za gospodju ili gospojicu u Via Campo Marzio, broj 27, III. kat. 163 1—2

Švelja za bijelo rublje i žensku odjeću preporuča se slavenskim obitelji Pule. Adresa u uredničtvu.

.. Svoj k svome! ...

IZAK MOGOROVIĆ

kovački majstor u Pazinu,

preporučuje se ovime cienjenom občinstvu za sve kovačke, kolarske i bravarske radnje, kao što i za izradnju vrlo praktičnog novoizumljenog

stroja za gnječenje maslina.

Glasilo hrvatsko za „PČELICU" može se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Primili smo u komisiju od dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i druguda.

Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula

ulica Giulia br. 1.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. --- Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom dunvom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznenopo sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ostalih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confelijeka mast

ujeguruje i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dosla u ujelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane; ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude sicje K 3.60.

Glavno: Ljekarna „K Anglesu Čuvaru" A. THIERRY-a u PRERADU, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

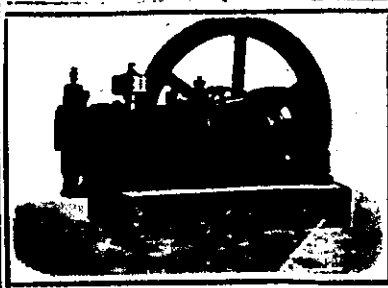

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na sirfu sustava DIESEL, najnovije izlože konstrukcije, prometni troškovi po konjskoj sili na uru 1/2 kel. više, motore na plin (gas), benzin, špiritus, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje mnogo dalje namještaje na sirovi plin proizvadja:

DRIŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na pare d. d.

(A. G. Drazdjaner Gasmotoren Fabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specijalna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 25.

Dobiva se potpuno opremne za obrtničke i industrijalne poljeske. Cijenik na zahtjev besplatno i bez poštarine.

Besjedovanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15	RIJEKA	5.—
10.50	Opatija	4.25
11.—	„	4.15
12.20	Beli	2.55
12.30	„	2.45
1.20	Mrag	1.55
1.30	„	1.45
2.10	Krk	1.05
2.20	„	12.55
	po podne	prije podne
—.—	1.40 Baščanova	11.25
—.—	1.20 „	11.15
—.—	2.30 Lopar	10.10
—.—	2.40 „	10.05
4.20	3.40 Rab	9.25
4.30	4.— „	9.—
4.55	4.25 Lun	8.35
5.—	4.30 „	8.30
6.10	5.40 Veli Lošinj	7.20
6.20	5.50 „	7.10
6.30	6.— Mali Lošinj*)	7.—
6.40	6.10 „	6.50
7.30	7.— NEREŽINE	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Postaja	Svaku Srijedu
prije podne		po podne
7.35	RIJEKA	7.20
8.10	Opatija	6.45
8.20	„	6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40	„	6.10
12.30	Rab	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	8.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju i sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.20	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Starej Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
6.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
6.50	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
7.20	odl.	„	dol.	4.10
7.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
7.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl.	2.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.

9.15 pr. p. dol. Rijeka . . . odl. 12.05 po p.

Broj 44. Pula, u četvrtak dne 31. oktobra 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce . . predbrojbu, oglase ld. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, } nagodinu 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Rat na Balkanu!

Pula, 30. oktobra 1912.

Slavensko oružje na Balkanu slavi veliko slavlje nad petstogodišnjim mučiteljem kršćanske raje; Bugarska, Srbija, Crna Gora i Grčka osvećuju progonstva i patnje svoje braće te hrabro i pobjedonosno krče put oslobođenja a turskoj nemani fanatičkog polumjeseca spremaju zasluženu smrt u Europi. Kad bi balkanske države sasvim iztriebile i uništile divlju Turad sa Balkana, još ni tada nebi bila dosta osvećena krvoločna i zvjerska mučenja, što ih je divlja neman počinila na kršćanskom narodu kroz petstotina godina.

Ipak zavjet svih Slavena primiče se svome ostvarenju, sveta i pravedna stvar juri od pobjede do pobjede, zora oslobođenja balkanskih kršćana zarudila je, braća osvetitelji pripremaju im skori dan. Još jedan odlučan čas i turskom polumjesecu je odzvonilo za uviek u Europi, divlja Turad, koja je na očigled kulturne Europe kroz stoljeća haračila i ubijala po Balkanu, poražena i izranjena imat će kršćanskom milosrdju, slavenskoj blagosti i čovječnosti da zahvali, te ne bude do jednog iztriebljena s balkanskih zemalja.

Sa ratišta dolaze utješljive viesti o hrabrosti slavenskih junaka i o velikim pobjedama nad Turcima, koje su zadivile cieli sviet zbog užasnih poraza nekrsta. Mi ćemo nastojati da sve redom zabilježimo i našim čitateljima podamo jasnu sliku o dosadanjim događajima na ratištu.

Crnogorska vojska.

Crnogorski prestoljonasljednik Danilo sa svojom vojskom od sjevera a general Martinović od juga obkoliše tako Skadar, da mora taj grad još danas ali sutra pasti u crnogorske ruke, te bi tada Crna Gora prva ovršila zadatak, radi kojeg je pošla u rat s Turcima. Zauzećem Skadra osvojila je Crna Gora cieli skadarski vilajet (guvernatorat). Da će Skadar pasti, o tome nema više dvojbe, jer je tako obkoljen, da će ga Crnogorci prisiliti gladom na predaju, pošto živeža imade u njemu vrlo malo, a ćute se već posljedice obsjedanja tako, da je već sve jako poskupilo, primjerice kilogram kruha stoji već K 1·40. Tim će Crnogorci zauzeti Skadar bez velikih žrtava.

Sjeverna crnogorska vojska generala Vukotića potjerala je Turke iz Sandžaka novopazarskog i sjedinila se u Sjenici sa srbskom vojskom pod generalom Živkovićem. Oduševljenje je bilo neopisivo, kad su se bratske vojske združile: tu su se braća grlili, u kolo hvatali i od oduševljenja radostne suze lili. Ove združene vojske poći će sada prema Prizreni da ga osvoje a onda dalje prema Solunu da se združe s armadom prestoljonasljednika Aleksandra, koja slavodobitno kreće takodjer na Solun. Na tom putu zauzeli su Crnogorci Plevlje i Peć, veća mjesta prema Prizrenu, staroj prestolnici srbskih vladara. Kad su Crnogorci došli pod Plevlje, pobjeglo je iz njeg 1400 turskih vojnika, te da se spase, pobjegli su u Bosnu, gdje su se predali austrijskim oblastima. (Najnovije viesti javljaju, da je srbska vojska pod generalom Živkovićem zauzela Prizren prije nego su došli Crnogorci.)

Srbska vojska.

Sporo napredovanje srbske armade u početku rata iza granice prema Skoplju, objašnjuju sada najnovije viesti o velikim pripravama za navalu i zauzeće Kumanova, padom kojega ostaje pročišćen i otvoren put u Skoplje. Ali ako se činilo u početku, da ta armeja stoji kao mrtva, pokazala je u bitki kod Kumanova svoju veliku moć, hrabrost i odvažnost, da je zadivila cio sviet. Ta bitka bila je najkrvavija do sada, a jedna od odlučnih, jer je ne samo hametom potukla i razpršila tursku vojsku, nego je otvoren put na Skoplje, a odavle na Solun. Bitka je počela u 11 sati na večer, te je trajala 50 sati kroz dan i noć. Turci su se upravo zdvojno branili i padali kao snopovi, dok su Srbi pokazali sve svoje junaštvo i veliku odvažnost. Kad su Turci bili potučeni, počeli su bježati u velikom neredu kao bez glave, ubijajuć jedan drugoga, da se dočepa mjesta na kolima ili konju, samo da što prije i brže pobjegne. Nu srbska pobjedonosna vojska nije ni tada pustila bježeće Turke u miru, već ih je srbska kavalerija pod princom Arsenom proganjala sve do Skoplja, dok se nisu Turci na sve strane razpršili i razbježali. To je učinjeno za to, da nebi preostalu vojsku Turci opet sakupili i učvrstili pred Skopljem, što je time onemogućeno, jer se nit nezna, kud se je razbježala i razpršila turska vojska izpred Kumanova. U bitci kod Kumanova zaplenili su Srbi Turkom 61 top, 12 strojnih pušaka, 80 vagona vojnog materijala i bezbroj naboja s municijom. U tom boju palo je do 2000 Srba što ranjenih i ubijenih i 8000 Turaka ubijenih, dok se za broj ranjenih ne zna. Svoju pobjedu imadu Srbi da zahvale svojoj vrstnoj artileriji te hrabrosti vojnika i oficira, kojih je pao velik broj, jer su odvažno srnuli u prve redove. Armadom je u toj bitki zapovjedao srbski prestoljonasljednik Aleksander i general Božović.

Iza sjajne pobjede pod Kumanovom krenula je srbska vojska drugi dan u Skoplje, u koje su unišli bez odpora, a pučanstvo je velikim oduševljenjem pozdravilo srbske junake i položilo svečano obećanje vjernosti kralju Petru i kraljevini Srbiji. Zauzećem Skoplja povraćena je Stara Srbija nakon petstogodišnjeg robstva materi zemlji, a biedna raja oslobođena izpod turskog jarma i udružena s krvnom braćom, dok su hrabri srbski vojnici ispod Kumanova čestito osvetili Kosovo polje. Tako je sada u srbskim rukama sva Stara Srbija a Sandžak novopazarski u rukama Srba i Crnogoraca.

Blizu Skoplja udružila se sa armadom princa Aleksandra srbsko-bugarska armada te marširaju zajedno na Solun. Zauzeli su tako već Veleš, gdje su potukli opet Turke i razpršili, odakle će ravno i nesmetano možda već sutra biti pred Solunom, kojemu se približuju i Grci s donje strane, te će tako biti Turci napadnuti sa tri strane, jer ih čekaju i Bugari sa sjevero-istočne strane. Jedino imade još oko 60.000 Turaka sakupljeno kod Bitolja sposobnih za rat, na koje ide crnogorska vojska pod generalom Vukotićem i srbska pod generalom Živkovićem iz Prizrena. Ta Turska vojska neće moći odoljeti srbskoj i crnogorskoj vojski tim više, što stoji izn nje još jedna srbska armada sa sjeverno-istočne strane. Kad bude uništen i taj dio turske vojske, ne će ostati na Balkanu drugih turskih četa do li posade u Solunu i one velike vojske, što se okupljа u Carlu na putu u Carigrad, koju ima na oku velika Bugarska vojska i cilja da ju razbije.

Bugarska vojska.

Javili smo u zadnjem broju u kratko vijest, koja je stigla zadnji čas o velikoj pobjedi Bugara nad Turcima kod Kirkkilidže, važnoj utvrdi istočno od Drinopolja na putu u Carigrad. Viesti, koje su kasnije došle, kazuju, da su Turci bili tu užasno potučeni. Tu su Bugari zarobili 40.000 Turaka, dva turska paše (generala) i sinovca sultanova princa Abdul-Halila, a uz to razbili su Bugari tri turske divizije vojnika i zaplenili 117 topova, više tisuća tona raznog živeža i 10.000 šatora. Taj silni broj zarobljenika tumači se tako što su Bugari obkolili jednu cielu turku armadu, koja je dolazila u pomoć Turcima u Kirkkilidže. Turci su ostavili kod Kirkkilidže sve svoje ranjenike, koje nisu mogli sobom odnieti. Bugarska je u neprilici sa tim silnim brojem zarobljenika, pak ih je ostavila u Kirkkilidže pod stražom jedne male posade. Iza zauzeća Kirkkilidže pošli su Bugari za Turcima i osvojili željezničku prugu što vodi iz Carigrada u Drinopolje, tako, te je sada prekinuta svaka sveza između Drinopolja i

---

Zastupnik Vjekoslav Spinčić kod razprave proračuna c. i kr. mornarice u austrijskoj delegaciji dne 15. oktobra 1912.

Pošto je izvjestitelj o proračunu c. i kr. mornarice njemački kršćanski socialist dr. Schlegel rekao kao uvod u razpravu samo sjekoliko riječi preporučiv na prihvat sve razne troškove što još zahtjeva uprava ratne mornarice, uzeo je riječ jedini za razpravu uneseni govornik prof. Vjekoslav Spinčić.

Počeo je svoj govor hrvatski.

Osvrt na događaje na Balkanu.

Visoka delegacijo!

Puška je pukla: krv teče — za slobodu sloga! Balkanske države, sito diplomatskoga natezanja i natjeranе voljom naroda, digle su se da izvojuju bar nješto prava svojoj braći. Mi Hrvati ne možemo nego da najvećom simpatijom pratimo djelomice već buknuli rat. Ne ćemo tim da dlanmo ni iz daleka u osjećaje naše po krvi i jeziku braće muslimanske vjere. Želimo njim istu slobodu, koju i ostaloj braći istočne i zapadne vjeroispovjesti. Upozorujemo odlučujuće krugove naše monarhije, da ne izmaknemo ni riječi, nit čine koračaja, a još manje trgnu mač iz korica protiv boriteljima za ljudska prava. To bi se monarhiji prije ili kasnije osvetilo. Dogodilo bi se njoj, što joj se je drugda drugdje u sličnim okolnostima dogodilo. Samo ljubavlju do vojujućih naroda može si njihovu ljubav steći.

Nastavljajući njemački reče govornik:

Visoka delegacijo!

Je nam dne 26. prošloga rujna, govoreć u odboru za izvanjske poslove ob odnošajima na Balkanu, rekao, da je volja naroda često jača nego li volja pojedinih muževa, bili oni još mudriji, jača nego li volja državnika i diplomata. Već dne 30. istog mjeseca obistinilo se je to u Srbiji, Bugarskoj, Grčkoj i Crnojgori. Siljene voljom naroda su vlade tih država toga dana proglasile sveobće naoružanje, a danas je već rat i pučo.

Po mojem dubokom uvjerenju jedina je sada politika monarhije, da nastoji, da se rat omedjati na Balkan, na države na njem; da ništa ne poduzima, po čem bi se mogla ni činiti, da hoće poništiti težnje balkanskih naroda za slobodom. Monarhija neće proširenja svoga zemljišta. Ona je, kako ono reče pokojni Aehrenthal, na Balkanu saturirana. Nek nastoji, da na njem dobije čim veće trgovačke pogodnosti od onih, koji budu tamo vladali.

Troškovi za mornaricu i koja njoj je svrha.

Prelazeć na vojne troškove, odlo mornarice, ne mogu a da ne dam izraza svojoj nevolji, da je c. kr. ministarstvo financija u proračunu za 1913. ratne stavke, što ih bijaše postavilo ministarstvo trgovine za razne luške radnje, brisalo, navodno, jer nema novaca, a da ih je sada našlo sto i više milijuna.

Uprava c. i kr. mornarice zahtjeva dosta visoke svote, samo što ih postavlja pod razne naslove. Po današnjem dnevnom redu unešene su te svote pod sliedeće naslove:

proračun vojne mornarice za 1912.;

izvanredni krediti za 1912. za nabave razdieljene po nacrtu na više godina, potrebite za izgradnju vojnih ladja;

posebni izvanredni kredit za 1912. za izvedenje radnja kod luških radnja u predjelu utvrde Pule;

molba za dozvolu izvanrednih kredita 40 milijuna kruna.

Meni je razumljiva težnja vodstva c. i kr. vojne mornarice, da ovu ojača, da gradi uviek novih brodova, da nabavlja novoga oružja, da poboljšava utvrde. U cielom svietu kod svih država opaža se sve to veća briga i sve to veće zanimanje za mornaricu. Kod mnogih radi kolonijalne

Carigrada a ujedno su time zaprijećili, da ne mogu stizati u Drinopolje pojačanja iz Carigrada, koja dolaze tamo iz Male Azije. Turska vojska iz Kirkilidža potisnuta je pak južno kod Čorlu, gdje se okuplja sva sila i čeka da zametne tu bitku sa Bugarima.

Ostala vojska Bugara obsjeda Drinopolje, kog su htjeli Bugari zauzet na juriš, ali kad su doznali, da u Driuopolju ima malo hrane, odlučili su pritisnuti taj grad na predaju gladom, da uludo ne gube vojske i ne prolijevaju krvi. Sve viesti, koje dolaze sa tog ratišta glase, da je pad Drinopolja pitanje jednog dana a nekoje tvrde dapače nekoliko sati. Kad Bugari zauzmu Drinopolje, tad će sa svom svojom vojskom marširati na Carigrad, gdje će se usput sukobiti još sa turskom vojskom kod mjesta Čorli-Karistan. Nekoje današnje viesti tvrde, da se je tu već zametnula žestoka bitka.

Grčka vojska.

Grci sa sjevernom armadom naglo prodiru u Traciji prema Solunu. Tako su zauzeli Tripotamos, koji je ključ mjesta Verie, odakle je otvoren i prokrčen put do Soluna.

Druga grčka armada u Epiru obkolila je Prevezu s kopna i mora, te dok ovo pišemo mora bit će Preveza u grčkim rukama, dočim je druga grčka divizija došla pred Janinu, jako utvrdjeno mjesto u Epiru. Ova grčka armeja ima zadaću, nakon zauzeća Preveze i Janine, poći odatle prema Bitolju, gdje bi se združila sa crnogorskom i srbskom vojskom koje idu na Bitolj, gdje imade, kako spomenusmo, još oko 60.000 turske vojske. Kad se to zbude bit će sav Balkan pročišćen od turske vojske izim velike vojske oko Čarli-Karistan.

Grčko brodovlje operira u jonskom moru i prieči prevažanje turskih četa u Solun odnosno Macedoniju i pazi na tursku flotu, koja bi imala izaći iz Dardanela. Otok Kreta pak ima se smatrati sada pripojena Grčkoj, jer su velevlasti dale skinuti zadnju tursku zastavu sa otoka.

*

Takovo je sada stanje rata na Balkanu i četiri balkanske države do sada svuda nose pobjede nad Turčinom i oslobadjaju kršćansku braću, koja blagosivlje svoje osvetnike i dočekuje s velikim oduševljenjem.

Neke velike europejske države gledaju priekim okom na pobjede i napredovanje kršćanskih čela, pak prevejana diplomacija već muti i kuzuje zube nebi li što u nezasitnoj pohlepnosti dobila od pljena, što su ga balkanske države velikim žrtvama u krvi i novcu pridobile.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 29. oktobra 1912.

O položaju.

Koncem junija o. g. svršilo je ljetno a dne 22. oktobra započelo je jesensko zasjedanje carevinskog vieća. U tom razdobliju ozdravio je ministar predsjednik grof Stürgkh, koji je bio težko na očima bolovao, te bijaše imenovana dvojica novih ministara, i to dr. Schuster ministrom trgovine na mjesto zbog bolesti odstupivšeg ministra dr. Rösslera i dr. Zenker ministrom poljodjelstva na mjesto umrloga ministra dr. Brafa. Prvi je Niemac, drugi Čeh, a obojica bijahu visoki činovnici.

Pod konac ljetnih praznika zadesilo je parlamenat još jedno drugo iznenadjenje, a to je navještenje rata balkanskih država Crne gore, Srbije, Bugarske i Grčke starom svom neprijatelju turskom carstvu.

Europske vlasti napinjale su se godine i godine, da preprieče novo prolievanje krvi na Balkanu, ali sav njihov trud ostao je uzaludan. Ostao je i morao je ostati uzaludan, jer nisu imale ni prave volje ni dostatne snage, da nalože turskoj vladi toli težko očekivane i davno obećane reforme kršćanskim narodom na Balkanu, koji se nalaze još u turskom robstvu. Neiskrenost, nesloga i spletke europejskih velevlasti izazvaše krvavi rat, koji se ovaj čas bije na četirih bojištih zorovitog Balkana. Ta činjenica izazvala je presenećenje čak i medju diplomatima. Pod tim utiskom sastao se je državni sabor na jesensko zasjedanje.

*

U utorak dne 22. započelo je zasjedanje i već kod prve sjednice došlo je do živahne demonstracije od strane čeških radikalaca proti ministru pravosudja dru Hochenburgeru, koji je izdao jednu Česima neprijateljsku naredbu za sudove u Češkoj.

Pošto su novoizabrani zastupnici položili svečano obećanje i nakon što bijaše pročitano priobćenje o imenovanju dvojice novih ministara, obrazložio je ministar financija vitez Zaleski

Proračun za godinu 1913.

Iz tog obrazloženja doznajemo, da izkazuju državni izdatci ogromnu svotu od preko 3 miljarde (3,,127,202.566) K i ukupni dohodci takodjer preko 3 miljarde (3,,137,481.539) K. Prema tomu bilo bi prihoda za K 278.973 više nego li razhoda. Ovo je prvi put, da u austrijskom proračunu izdatci i prihodi prekoračuju svaki za sebe 3 miljarde. Prema prošlogodišnjim izdatcima su ovogodišnji za K 87,786,127 a dohodci za K 152,391.125 veći. Utješljivo je za naše financijalno stanje to, da su prihodi veći nego li izdatci, nu i to je postignuto tako, da je ministar financija višak iz godine 1911., koji je iznosio 42 milijuna, prikazao kao prirast k dohodcima u proračunu za godinu 1913.

Zakon proti pošastim.

K razpravi je došla zatim vladina zakonska osnova proti unašanju, dotično za pobijanje kužnih bolesti ili pošasti. Govorili su zastupnici dr. Neuman, dr. Jerzabek i dr. Tobisch, koji su kao liečnici svaki sa svog stanovišta osnovu hvalili ili pobijali. U razpravu je posegnuo i ministar nutarnjih posala barun Heinold, koji se je toplo zauzeo za svoju osnovu ali bezuspješno, jer bijaše u sljedećoj sjednici prihvaćen predlog poljskog zastupnika grofa Lasocki a, da se osnovu povrati zdravstvenom odboru, pošto je ista nepodpuna i za stanovničtvo izvan gradova pogibeljna,

Za slobodu balkanskih naroda.

Na koncu sjednice prosvjedovao je hrvatski zastupnik Biankini iz Dalmacije proti neustavnom životu u Hrvatskoj i proti spletkama diplomacije koje idu za tim, da na Balkanu spriječe ratujuće države u njihovoj borbi za neodvisnost i slobodu.

Razprava o državnom proračunu.

Na koncu sjednice od sriede započela je razprava o predloženom proračunu. Ta se je razprava nastavila u sjednicama od četvrtka i petka i nebijaše dovršena. Razprava teče vrlo mlitavo i bez osobitog zanimanja. Govornike sluša neznatan broj drugova ili pristaša dočim se vrte glavni pogovori vani na hodnicima i to pogovovo o ratu na Balkanu. Tuj se tumači i pregledava brzojave i zemljovide, hvali i odsudjuje ratujuće, snuje nove osnove i poriče dalnje uspjehe ili nove neuspjehe. Zanimanje je za rat veliko i to nailazi na odziv i u samoj dvorani državnog sabora; gdje su se i nekoji odličniji govornici dotakli i balkanskoga pitanja. Tako je češki prvak dr. Kramář u sjednici od petka u krasnom govoru izrazio svoje veselje zbog dosadašnjih uspjeha balkanskih Slavena i Grka te im želio konačnu pobjedu a našoj diplomaciji preporučio, da se prilagodi novom položaju na Balkanu te da uvede Slavenom prijazni politiku, osobito gospodarsku politiku njima i sebi na korist.

Buran konac sjednice.

Na koncu sjednice od srijede čitane su interpelacije čeških socijalista i zastupnika gradjanskih stranaka, upravljene na skupno ministarstvo zbog postupka magistrata bečkog proti češkim pučkim školama u Beču, koje uzdržava školsko društvo „Komensky". Magistrat je naime onomadne dao zatvoriti češku pučku školu uzprkos naredbi dolujo-austrijskog namjestničtva, kojom se otvorenje rečene škole dozvoljava i premda za tu školu ne troše bečki Nijemci niti pare. Bečki kršćansko-socijalci koji upravljaju austrijskom prijestolnicom, uporabljaju proti Česima nepravedno, nekršćansko, dapače divljačko načelo, da u Beču ne smije obstojati nijedna i nikakva nenjemačka škola. Da mora takav barbarski postupak sa českom djecom, koje imade u Beču na hiljade sposobne za školu, izazvati najveće ogorčenje ne samo českih roditelja nego i českih zastupnika, dade se vrlo lahko pojmiti. Svomu opravdanom ogorčenju dali su dakle českí zastupnici izražaja za čitanja rečenih interpelacija a tada su jako češke gospodje spustile u dvoranu na stotine žutih listića, kojimi se prosvjeduje proti nečovječnom postupku bečkog magistrata, tada je nastala izmedju Čeha i Niemaca sviju stranaka takova zaglušna vika i tako strastvena prepirka, da se je bilo bojati, da će doći izmedju njih do šaka. Predsjedatelj dr. Conci, tirolski Talijan dao je bez ikakvog razloga a na zahtjev njemačkih zastupnika izprazniti jednu galeriju i pošto je time izazvao proti sebi silno ogorčenje, digao sjednicu i junački — pobjegao.

*

Hrvatsko-slovenski klub obdržavao je utorak i sriedu vrlo važne i dugotrajne sjednice, na kojima se je trijezno i temeljito razpravljalo pod predsjedanjem zastupnika Spinčića o položaju u i izvan parlamenta. Stvoreno je važnih zaključaka obzirom na dalnje postupanje kluba prema vladi i drugim strankama u parlamentu.

Za talijansko sveučilište.

Talijanski liberalni zastupnik dr. Pittaco iz Trsta upravio je na koncu sjednice u petak upit na predsjednika: Hoće li on dati do znanja vladi, napose ministarstvu bogoštovlja i nastave, da su on i njegovi drugovi siti čekanja na obećanje vladino glede ustrojenja talijanske pravničke fakultete. Predsjednik je obećao, da će to dati vladi do znanja.

*

U sjednici od ponedjeljka nastavljenu je razprava o prvom čitanju državnog proračuna. Zanimanje biva sve to manje za razpravu, čim češća i čim veća iznenadjenja dolaze sa Balkana. Do sada osvrnuše se skoro svi govornici na balkanske događaje davši svaki sa svog stanovišta razne, balkanskim narodom više manje prijazne izjave. Isti socijalistički govornici — u ponedjeljak zast. Seitz, u utorak zast. dr. Šmeral izjaviše se sim-

---

politike. Naša monarkija ne treba je zato, jer nema kolonija. Tim više je treba za obranu svojih obala, koje se protežu od Auše, kroz Trst, cielu Istru sa Pulom i Opatijom, cielo hrvatsko Primorje sa Rijekom, te cielu Dalmaciju do Spiča. Žalibože mora imati jaku mornaricu radi svoje posvema pogrešne nutarnje i vanjske politike, dok mora na svojim obalama biti uviek pripravljena proti jednomu svojih saveznika i dok mora pod uplivom svoga drugog saveznika graditi uviek više ratnih brodova, da uzmogne u danom slučaju ići vojevati proti neprijateljem toga drugoga svoga saveznika.

C. i kr. mornarica tereti najviše Hrvate.

Hrvatski narod još uviek nije posve izgubio nade, da će državnici monarhije krenuti politiku na druge puteve. Usuprot postupku s njim takodjer kod c. i kr. vojne mornarice, nije još izgubio nadu, da će se taj postupak s temelja promjeniti i da će se tereti, koji su mu se u najnovije doba nepriliči, olakšati.

Mislim ovdje na terete, koji su nanešeni hrvatskome narodu, ujedno sa ostalim obalnim stanovnicima, novim vojnim zakonom. Dočim su drugi narodi dobili tim zakonom polakšica, bili su Hrvati još jače obterećeni. Službene godine za mornaricu ostale su 4, dok se je služba za pješake smanjila od 3 na 2. Broj onih što se imadu svake godine unovačiti za mornaricu, porastao je znatno, najmanje za jednu trećinu. Teritorij, s kojega se imade dobivati ratne mornare, suzio se je. Stvorili su se pomorski kotari, iz kojih se unovačuju mladi ljudi u c. i kr. mornaricu, a u tim kotarima obitavaju većinom Hrvati. Svi napori primorskih zastupnika Hrvata, Srba, Slovenaca i Talijana, prigodom rasprave vojne osnove, da se te tvrdoće zakona odstrane ili bar ublaže, ostali su bezuspješni, prem ne bijaše nikoga, koj bi jih bio nit kušao zagovarati, pače bijaše zastupnika druge narodnosti, koji su izrično priznavali nepravednost odnosnih ustanova i nuždu, da se ih izpravi.

Zastupnici hrv. naroda, dok bude i jednoga, pokazivati će kod svake zgode na tu nepravednost, na uvedenje nove vojne krajine i zahtjevati, da se odstrani. Niti u delegacijama neće stvar zaspati.

Za trogodišnju službu.

Postavljam rezoluciju, sličnu onoj u zastupničkoj kući carevinskoga vieća:

„C. i kr. vojna uprava, odio mornarice se poziva, da čim prije izradi zakonsku osnovu i podnese obim vladama monarhije za raspravu u parlamentima, po kojoj bi se uvela trogodišnja vojna služba kod c. i kr. vojne mornarice. Dok ta zakonska osnova dobije krijepost zakona, neka se, usliied prihvata odnosnih zakona, dade mornarom 4. službene godine primjeran službeni doplatak, ili mjesečna plaća, slična onoj kod trgovačke mornarice."

Rezolucija utemeljuje se sama sobom. Stanovnici morskih obala ne smiju biti više obterećeni nego li oni sa nutarnjeg kopna. One, što više služe u javne svrhe nego drugi, neka se ih odšteti. Da nisu u službi, oni bi drugdje zaradjivali za se i za svoje.

Za uzgoj i namještaj častnika-Hrvata.

Toj prvoj rezoluciji, neka odmah sliedi druga:

„Poziva se c. i kr. vojna uprava, odio mornarice, neka se pobrine zato, da broj častnika u c. i kr. vojnoj mornarici po narodnosti i jeziku razmjerno odgovara broju mornara. U tu svrhu neka se shodnim načinom dade zgoda učenicima iz primorskih zemalja, da bude mnogo većemu broju njih pristupačna c. i kr. mornarična akademija."

U ovoj drugoj rezoluciji sadržana je indirektno druga nepravednost, ako je moguće još veća od prve, koja se nanaša naročito primorskim Hrvatima.

Oni moraju nositi najveće terete c. i kr. vojne mornarice, oni moraju dati najveći kontigenat mornara; — bolja mjesta, častnička mjesta, nek imadu sinovi drugih naroda!

Ta gdje smo? Ne živimo li u demokratičnoj dobi, u kojoj su državljani svih narodnosti jednaki? A nije li ravnovriednost svih narodnosti u našoj monarkiji i temeljnimi državnimi zakoni zajamčena? Kako si predstavljaju gospoda od vojničke uprave tu jednakost svih narodnosti?

Gospoda će po svoj prilici reći, da su vrata c. i kr. akademije svim otvorena. Takav odgovor, bio bi samo teoretički izgovor.

(Nastavit će se.)

Nastavak u prilogu.

patično o ratujućim balkanskim narodim, koji nastoje, da si izvojšte slobodu zlatnu. Obojica zahtjevaše odlučno, da Austro-Ugarska ne smije absolutno uplitati se u balkanske poslove.

U sjednici od utorka odgovorio je ministar predsjednik grof Stürgkh na dvije interpelacije t. j. na onu njemačkih i na onu čeških socijalista u pogledu rata na Balkanu. Ministar je opetovno naglasio, da se monarkija neće uplitati u rat balkanskih naroda, i da će nastojati, da se rat ograniči na Balkan.

Isti dan bijaše obavljen izbor u delegacije. Ovaj put dolaze na red istarski takjanski zastupnici, te je izabran u delecije zastupnik Spadaro.

*

U sriedu bi se imala svršiti razprava o prvom čitanju proračuna i tada će nastati radi blagdana Svih sveti i zbog pripriprava za delegacije, koje se sastaju dne 5. novembra u Budimpešti, odmor od 8 dana.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Za ratujuću braću na Balkanu. Večeras se sastaje u Čitaonici u Puli na pogovor nekoliko rodoljuba, da pokrénu akciju za sabiranje prinosa za ranjenike balkanske braće, koji se bore za slobodu i krst častni.

Rušenje kuća u zabranbenom kolobaru u Puli. Neki naši ljudi sazidali su u zadnjih par godina, bez dozvole, većih i manjih kuća i baraka u kolobaru, gdje je od vojničke oblasti zabranjeno zidanje.

Kako je došlo do toga, o tom ćemo pisati drugom zgodom više.

Za sada javljamo samo toliko, da je u zastupničkoj kući carevinskog vieća u Beču dne 24. ovog mjeseca, naš zastupnik Dr. Laginja upravio interpelaciju na ministra nutrnjih poslova i na ministra zemaljske obrane, neka se zauzmu pri vojničkoj oblasti, da se one kuće neruše, kako je već naredjeno, dok se stvari bolje neprouče jer bi reći, da narod nije svagdje svomu kriv.

Hrvatski jezik kod c. kr. okr. suda u Rovinju. Jedan prijatelj nam javlja, da se je prituzio radi omalovažavanja hrvatskog jezika kod tribunala u Rovinju, pa je dobio slijedeće „vrlo krasno hrvatsko" rješenje:

„Uslied Vaše pritužbe obavješćuje se Vas glasom dopisa c. k. viteg zem. suda u Trstu da se je u nazočnom slučaju, pošto se radi o pristupu jednoj već na temelju jednog u Talijanskom jeziku postavljenog predloga savedenog ovzhi, izdao i u Talijanskom jeziku iz pomutnje što se ju daje izpričati, dotični zaključak."

Porinuće ratnog broda. U subotu porinule se brodogradione u Tršiću (Monfalcone) novi brod ratne mornarice, kojega okrstiše sa imenom „Saida". Taj novi brod ratne mornarice jest posve jednak brzom križaru „Admiral Spaun", koj je već u službi. Kumovala je novomu brodu supruga tršćanskog namjestnika kneginja Hohenlohe.

Protjerani Japanci. U našem gradu klatilo se par dana desetak Japanaca, muških i ženskih, koji su prodavali razne igračke i „tjerali crve iz očiju". Oko tih ljudi sakupljalo se uvjek mnogo svjetine, napose radoznale djece. Mjestno redarstvo odpravilo je te neposvane goste iz grada Pule.

Na naslov *g. Antuna Kraljića, upravitelja škole u Dobrinju.* Pod nazivom „kastanjerski kolega" u Vašem „Prilogu" u „R. N. L", br. 253 od 25. X. 1912. ciljate na moju osobu, kao da bi ja bio auktor „Franine i Jurine" u „N. S". br. 38 od 19. septembra 1912. Budući na Kastanjeru u Puli nema drugog učitelja izim mene, to po tome ne možete imati tamo drugog kolege. Toga radi Vas pozivam da ponovite pred dva svjedoka ili u kojoj novini na austrijskom teritoriju, da sam ja auktor spomenutog razgovora izmedju „Franine i Jurine" u „N. S." br. 38 od god. 1912., da uzmognem poprimiti potrebite korake te protivno Vam dokazati. Dotle sve one klevete spomenute u Vašem „Priposlano" u br. 153 „R. N. L." od god. 1912. padaju na Vaš obraz. — Pula, 28. oktobra 1912. — Ante Šabalja, uprav. škole na Kastanjeru.

Dodatak uredništva. Gornje pismo uvrščujemo na ovom mjestu kao znak, da se s njime podpuno slažemo i preuzimljemo svaku odgovornost, kao što smo preuzeli svaku odgovornost za spomenuti dialog „Fr. i Jur", i još dodajemo, da se s onim u „Fr. i Jur." podpuno identifikujemo i poručujemo g. Kraljiću, da smatra nas auktorom razgovora „Fr. i Jur". u br. 38. našega lista, da se u buduće ne trudi ili troši istraživanjem auktora, niti podmiće te se tko skriva iza naših ledja. Kad želi saznati onaj „quis" eto ga poslužen.

Lošinjski kotar:

Veli Lošinj. Veleč. o. Jerko Jurišić iz Velog Sela nam javlja pod 21. t. mj.: Danas na piru Josipa Baričevića u na predlog Ivana Legca sakupismo za Družbu Sv. C. i M. K 4, koje sam izručio mjestnoj podružnici.

Unije. Cijenjeni čitaoci „N. S." rijetko kada čuju radostnih viesti iz ovih u narodnom pogledu otudjenih krajeva. Mislimo, da ćemo im ugodi ti, ako im barem nešto radostna donesemo. Trudom i maram unijskog sina gosp. Andrije Karčića, svršavajućeg slušatelja prava u Zagrebu, priredila je naša Hrvatska Čitaonica prošloga mjeseca zabavu, koje je čisti prihod bio namijenjen za nabavu tambura. Sve, što u Unijama hrvatski misli i osjeća, staro i mlado, pohrlilo je one večeri u dvoranu čitaonice. Kad je zabava započela i kad se prvi put otvorila pozornica, opazili smo na daskama djevojčicu Dinku Nikolić, kćer Zaharije, koja je tako lijepo i točno izrekla proslov, da nas je svojim lijepim riječima, te nježnim glasićem upravo ganula, a mnogomu se dapače orosilo oko. Djevojka Ana Radoslović, kći Antona krasnoslovila je preraduvićevu pjesmu „Rodu u Jeziku", vrlo zgodnu za ove krajeve, gdje se na našu gorku žalost mnogi zaslepljeni i zavedeni sramuju i odriču svoga milozvučnog hrvatskog materinjeg jezika, a goje radje tudju talijansku rieč. Isto tako treba pohvaliti i djevojčicu pučke škole Anku Karčić, koja je na obće zadovoljstvo krasnoslovila pjesmu „Mala Hrvatica". Buru smjeha uzbudilo je predstavljanje „Snjeguljice", koju su naša djeca vrlo lijepo odigrala. Kao obći komad izvadjala se je predstava „On je gluh", šaloigra u dva čina. Nismo niti izdaleka očekivali, da će pojedine uloge biti onako izvedene, kako su u istinu bile. Ulogu Inglenline odigrala je djevojka Ana Karčić, kći Matije. Svojom prirodnom igrom, lijepim kretanjem, ugodnim glasom i govorom, odigrala je svoju ulogu, da nije mogla bolje. Muškarci Anton Radoslović Antonov, Nikolić Anton Markov, Radoslović Ivan Ivanov kao da su se natjecali u izvadjanju pojedinih uloga. Ne može se, a da ih se ne pohvali. To se opazilo one večeri najbolje kod slušateljstva, koje je u više navrataka dalo izraza svomu zadovoljstvu pljeskanjem. Uza sve to bilo je i pjevanja. Pjevalo se jednoglasno „Oj talasi", „Bog i Hrvati" i „Lijepa naša" i to jako liepo i skladno. Na koncu bila je živa slika uz bengaličnu vatru. Sva zabava je ispala na obće zadovoljstvo, te se je morala slijedeće nedjelje opetovati. Na uspjehu čestitamo u prvom redu g. Andriji Karčiću, pravniku

koji se je mnogo žrtvovao i trudio, onda unijskim mladićima i djevojkama, koje su se marljivo zauzele i dale nam tako ugodnog užitka. Nadamo se, da će nam dati više puta ovako lijepih večeri.

Prigodom zabave sakupilo se je na blagajni lijepa svotica. Svojim pak doprinosima sjetili su nas se izvana slijedeća gospoda: po 10 K prof. Vjekoslav Spinčić, po 5 K zastupnik Ante Andrijčić i prof. Ambroz vit. Haračić, po 2 K pop Frane Krivičić i Ivan Radoslović, učitelj Ilovik. Svim hvala, a od Boga plaća.

Voloski kotar:

Iz Narodno Zajednice za Istru. *Podružnice.* U nedjelju dne 3. studenoga održavat će se u Lovranu konstituirajuća skupština nove tamošnje podružnice za Lovran, Iku, Tuliševicu, Dragu i Opric. Istog dana održavat će se također konstituirajuća skupština podružnice u Matuljima. U nedjelju pak dne 10. studenoga održavati će se konstituirajuća skupština podružnice u Malom Lošinju.

Pročitane novine. Uprava Zajednice odlučila je sabirati pročitane novine, te ih razašiljati društvima i pojedincima širom Istre. U tu svrhu namjestilo se do sada dvije škrinjice u Voloskom i Opatiji u koje sabiraju takove novine. Upozoravamo naša društva širom Istre a istotako i pojedine ljude, da nam samo jednom dopisnicom pošalju naslove onih, koji bi htjeli ovakove novine od Zajednice besplatno dobivati, naznačivši, koju bi novinu osobito željeli. Razumije se, da ne će Zajednica svakom pojedincu moći pojedine novine slati, već će se to poslati na jedan naslov za više njih u selu, a najbolje bi bilo, da svaki onaj, koji bude takovu novinu primio, te ju pročitao, onda predade drugomu pismenomu čovjeku u mjestu.

Namještavanje naučnika u obrt i trgovinu. Umoljavamo sve naše trgovce i obrtnike, koji trebaju kojeg naučnika, da se obrate na Zajednicu. Ista će im naći valjanog mladića iz Istre, a kojim će biti zadovoljni, a učinit će onim tog patriotičnu stvar, uzevši ovakova mladića u posao. Jednako molimo gg. svećenike i učitelje, da nam jave imena onih mladića, koji bi htjeli biti namješteni u kakav posao, poslavši nam njihov krsni list, svjedočbu ponašanja, školsku svjedočbu i poslovnu knjižicu. Osobito neka se u obzir uzmu mladići iz ugroženih krajeva Istre.

Sjednica Centralnog Odbora. Slijedeća redovita sjednica Centralnog Odbora Zajednice održavat će se u četvrtak dne 7. studenoga u 5 sati poslije podne u *Vijećnici* Občinskog Doma u Voloskom.

Poštanski ured u Moščeničkoj Dragi, pošt. kotar Volosko sa uredovnim znakom „Draga di Moschienize Moščenička Draga", koji je imao započeti uredovati dne 1. novembra 1912. neće biti otvoren tog dana, jer se je pošt. odpremateljica odrekla mjesta. S toga ne će do daljne odredbe biti ukinuto poštansko sabirališće u Dragi (Moščenice).

Odbor za sakupljanje miloděra. U Voloskom-Opatiji ustrojio se je između tamošnje gospode posebni odbor, koji si je napriio vrlo plemenitu zadaću t. j. sakupljanje miloděra za crveni križ ili za ranjenike naše ratujuće braće na Balkanu. Tomu odboru je na čelu opatijski župan i poznati rodoljub g. Julij Miran. Sa sabiranjem se je započelo te ne ima dvojbe, da će rodoljubi Volosko-Opatijski i onom prilikom pokazati, da njim leži na srcu sloboda naše braće na Balkanu.

Tamošnje gospođje i gospođice odazvale se pozivu odbora te će sakupljati miloděre od kuće do kuće i tako stvarno pokazati, da ne zaostaju ni one u ljubavi i požrtvovnosti prema stradajućim junacima na Balkanu.

Pazinski kotar:

Iz Pazina. Ovdje se marljivo sabira miloděre za braću na Balkanu. Do sada se je sakupilo nešto preko 1600 K. Želili bismo, da se po cijeloj našoj Istri narod makne i počme sakupljati miloděre. Svima nek nam bude geslo „Za krst častni i slobodu zlatnu".

Prvi doktor iz hrv. gimnazije u Pazinu. Dne 24. oktobra 1912. bio je na češkoj univerzi u Pragu promoviran doktorom prava gospodin Ivan Prudan iz Zarečja kod Pazina, koji je godine 1907. svršio među prvimi maturanti pazinsku gimnaziju. Izmedju 28. tadašnjih abiturijenata je dr. Prudan prvi svršio svoje studije na visokim školama i stupa kao odvjetnički kandidat u pisarnu g. dra Dinka Trinajstića u Pazinu.

Čestitamo novomu doktoru.

Porečki kotar:

Materada. Dugo je, što se nismo javili i eto čujte sada, što se dogadja u našoj plodnoj Materadi, pa i sudite. Par Jurišević a i par Kozlović, koji su puro sangue italijano, htjeli bi silom da pokažu svijetu, da je Materada talijansko mjesto. Mi srčani Materačani žalimo ovakove ljude, koji se dadu za nos vući od onih Talijana, koji su nam sve naše pravice zauzeli, ali će doći vrijeme, kada ćemo ih opet imati u rukama.

Već znate, da nam je otišao naš nezaboravni pop Sirotić, a došao u našu ravnu i lijepu Materadu vel. gospodin Vrabec. Pošto vel. g. Vrabec ne zna govoriti talijanskim jezikom, a razumije ga, radi toga podigli su ovo par takozvanih Talijana kuku i motiku na njega i odlučili, da se idu potužiti na biskupiju, gdje će zamoliti biskupa, da ga premjesti i da namjesti drugoga svećenika (možda iz Italije, kako već ima u obližnjim selima). Imadu oči, a neće da vide, imadu uši, a ne će da čuju. To su ti naši ljudi, koji su zaslijepljeni od Talijana. Ovakovim ljudima svijet ne smije vjerovati, jer su nestalni i pogibeljni ljudi. Nek znade svijet, da se u Materadi govori u svim kućama samo hrvatski jezik, pa i u onim koji bi htjeli silom biti nekakvi Talijani. Nadalje se nalazi Družbina škola, koju pohadja 115 djece. Ima također i u talijanskoj školi oko 50 djece, koja bi osim par od njih došla u našu školu, samo da nebi bili njihovi oci zaduženi kod onih Tirana. Radi toga preporučamo našim glavnim i jakim silama, da se brinu za penzionirce te da se čim prije oslobode Materadani, jer ona će mnoge od njih spasiti. Zatim, da će ovdašnji Talijanaši poći po zanatku onih Tirana od jedne občine k drugoj, samo da im budu njihove želje ispunjene. Zato preporučamo mi rodjene Materadane svim glavnim silama i oblastima, da ne vjeruju ovakvim ljudima, nego da se prije popitaju, pak onda neka rade i odluče.

Koparski kotar:

Talijanska lukavost. U okrugu občine Buje narinuli su bujski kamorristi pomoću školskih oblasti našemu narodu u okolici one občine dvije škole sa talijanskim nastavnim jezikom. U tim školama je vrlo loš napredak, što je posve naravno, pošto ne razumiju djeca učitelja, odnosno učiteljica, ni ovi školske djece. Tako se dakle učitelji brzo zasite, jedno što nema u školi napredka, što su te škole na zamini i što tamošnje učitelje domaće stanovništvo neprijazno sureta. Te škole jesu u Krasici i u Karsetah. Događja se radi navedenih razloga, da se učiteljstvo na tim školama skoro svake godine mijenja; radi toga ne može biti ni reda ni uspjeha. Sada je došla neka lukava talijanska glava na mudru misao, da bi se učitelje posebnim

najzadnjima privezalo na rečena mjesta; hoće li se taj predlog prihvatiti i da li će imati uspjeha, pokazati će skora budućnost.

Razne primorske viesti.

Prof. Spinčić kod Njegovog Veličanstva. Za vrijeme zasjedanja delegacija dalo je Njegovo Veličanstvo car i kralj Franjo Josip dva objeda, k kojima su bili pozvani svi delegati, tako i naš ovogodišnji istarski delegat prof. Vjekoslav Spinčić. Njegovom Veličanstvu predstavio ga je ministar predsjednik grof Stürkgh sa riječima: „Delegat Spinčić iz Istre". Na to je Njeg. Veličanstvo zapitalo našega delegata: „Jeste li član također Istarskog sabora?" A Spinčić odgovorio: „Vaše Veličanstvo već 30 godina; ali naš sabor saboruje žalibože u obće jako neredovito a sad već par godina ni malo. Naće da nam se prizna ravnopravnost." Nakon male stanke reče Njegovo Veličanstvo našemu delegatu: „Vi ste već dulje vremena u carevinskom vijeću, al u delegacijama bili ste rietko." Spinčić odgovori: „Sada sam drugi put Vaše Veličanstvo. U prvanjim godinama bili su Talijani prama nama Hrvatima iz Istre u parlamentu u većini; pošto smo poslije novoga izbornoga reda tri i tri u parlamentu, mienjamo se svake godine za delegaciju."

Dva prešna predloga zastupnika M. Mandića i drugova. U sjednici carevinskog vijeća od dne 28. o. mj. stavio je zastupnik M. Mandić sa drugovima dva prešna predloga za ublaženje biede u občinah Dekani i Jelšane, koje je tuča dne 8. dotično 28. augusta o. g. vrlo znatno oštetila.

U jednom od slijedećih brojeva priobćiti ćemo te predloge.

Državna podpora u vinarske svrhe. Ministarstvo poljodjelstva podjelilo je u gornje svrhe razne podpore sliedećim društvima:

1. Kotarsko-gospodarskoj zadruzi u Krku K 300; 2. podružnici te zadruge u Omišlju za nasad trsja na temelju američkanskog trsja i za nabavu kolaca K 400; 3. kot. gospodarskoj zadruzi u Malom Lošinju K 400; 4. kot. gospodarskoj zadruzi u Cresu za uzor vinograde i za nabavu strojeva za uništenje peronospore te za nabavu strojeva za sumporanje na korist por. občina Sv. Ivan, Belej i Ustrinje K 350; kot. gospodarskoj zadruzi u Buzetu u gornje svrhe K 800; jednakoj zadruzi u Rovinju za istu svrhu K 2000; 7. štedovnoj zadruzi u Štokovcima u istu svrhu K 1200; 8. kotarskoj gospodarskoj zadruzi u Dolini K 400; 9. župnoj upravi u Vižinadi za uzor-vinograd K 100; 10. vinarskoj zadruzi u Moraru za ustrojenje vin. razsadnjaka i za nabavu kolaca K 500; vinarskoj zadruzi u Baški za vin. razsadnjak i za nabavu umjetnog gnojiva K 300.

Automobilne vožnje u Istri. Od 1. novembra o. g. obustavljena je posve automobilska vožnja Opatija-Labin, jer da je u zimsko doba malo prometa. Voziti će i nadalje automobil na pruzi Pazin-Labin i to dva puta na dan tamo i natrag. izmedju Poreča i Pazina voziti će samo jednom na dan tamo i natrag. Obustava vožnje izmedju Opatije-Labina te skraćene ostale vožnje jesu samo privremene te će se na proljeće opet uvesti prve i pomnožiti posljednje. Na pruzi Pazin-Poreč voziti će automobil samo i tamo dnevno poslje podne, jer je tada najveći promet.

Pilu nam iz Reča, da je dne 28. t. m. gosp. Klement Čubranić, svršeni pravnik iz Baške na Krku položio s dobrim uspjehom nadopunitbeni ispit. Mladom pravniku čestitamo i želimo svaku sreću.

Franina i Jurina.

Jur. Si čul Frane kako skaču od veselja naši grajani va Plominu pokle je šal ća od nas stari meštar?

Fr. A ča je njim zato? Ča im je bil toliko na putu? Ter je bil i on Talijan kako i oni.

Jur. Je bil je, ali ih ni već komodal, zač da je rekal, da se u Plominskoj školi neće naša dica nikada niš navadit, zač ne razumiju meštra i meštricu, ki da ih moraju učit po talijanski.

Fr. Ala su pametni. Ter im je pravu istinu rekal. Ja imam jednega malege, ki hodi već šest lit va školu, pak si ne zna još ni ime pravo zapisat, a ča štije po talijanski ne razumi ni on sam ni mi doma. Pak kakova nam je korist od takove škole.

Jur. Muči, muči Frane, nemoj se jadit. Naši grajani govore, da ćemo imat sada dva nova meštra i staru meštricu, pak da te oni pokazat prvanjem meštru, kako treba vadit dicu va Plominskoj školi.

Fr. A ki su ti meštri?

Jur. Ter ih već poznaš, jedan je Piplić a drugi Mastiblato, pravi i čisti Talijani.

Fr. Ha, ha, hn, ča mi to povidaš! Za Mastiblata neću nič reć, nešto je študijal, pak će ča to storit, ako ne drugo, će mlatit prazno slamu, kako i prvanji meštar, ali Piplić, kadi je on študijal za meštra?

Jur. Ti se smiješ Frane, ali čuj, kako su storili kuntilj va njihovem kazino di tatura: Najprvo da će poć Piplić okoli po kućah učit po talijanski stare ljude, oni da te počet govorit doma s malom dicom po talijanski, Mastiblato da će ih još bolje podricat va školi, pak onda te prit pred meštricu Furlanku, ka da će ih napravit prave, fine Talijane, tako da te moć poć valje do Beneci.

Fr. Pak ča im ti Jure verueješ?

Jur. A zlodeja im ja verujem, ter znam, da za nas nikad ne bude dobro, dokler ne budemo imali jednega meštra, ki je od našega roda i ki uči našo dicu va našem materinskem jeziku.

Fr. Ma to govorim i ja. I zato treba da se skrbimo, da bude to kolko moguće prije, zač je već prava sramota za nas, da se naša dica moraju mučit va školi sa tujim, talijanskim jezikom a dica naših susjeda sve okoli nas se uče već toliko vremena u svojem materinskom jeziku.

Jur. Bog, Frane, ne pozabi ča smo se pogovarali i povidaj to svakemu, kega vidiš od naših ljudi.

Fr. Bog, Bog, Jure, neću pozabit ne.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjelo preporuča se slavenskim obitelji ma Pule. Adresa u uredništvu.

C. kr. notar

Dr. IVO ŠORLI u Puli

prenesao je svoju pisarnu u I. kat kuće u via Giosuè Carducci broj 16. (kuća ex Vareton, prije pisarna Dr. M. Laginje, nad kinematografom „IDEAL", na uglu viale Carrara).

3243 3—1

3263

Odvjetnik

Dr. I. Zuccon

otvara opet sa 1. novembra 1912. svoju pisarnu u PULI, Corsia Francesco Giuseppe br. 6. (blizu Kavane Miramar).

3—1

Br. 1223.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto občinskog liečnika u Moščenicama s poreznim občinama Kalac, Kraj, Draga, Berseč i Martini uz godišnju plaću 3000 kruna i uz pristojbu K 1.— u sjedištu liečnika i K 3.— izvan sjedišta za svaku udaljenost i za svaki posjet. Liečnik imat će držati ljekarnički ormarić i mora poznavati hrvatski i talijanski jezik. Sjedište liečnika bit će Moščenice ili Draga po volji, ako bude stanovno u Moščenicama, morat će jedan put u tjednu poći u Dragu ili obratno, kao što će morat jedanput u tjednu poći u Berseč.

Molbe imadu se podnieti na glavarstvo ove občine do 30. novembra 1912.

Glavarstvo občine.

Moščenice, 23. oktobra 1912.

Načelnik:

Persich v. r.

3194—1

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje. Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, poslovođe, kasarne, društva, trgov. knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i tiskarske potrebštine.

oo JEFTINO I BRZO. oo

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

VIA GIULIA 1.

oo JEFTINO I BRZO. oo

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↓PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
7.05	odl.	„ . . .	dol.	3.35
7.35	d. .	Malinska . . .	odl.	3.0
7.45	odl.	„ . . .	dol.	2.55
8.50	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15 7.35	↓RIJEKA . . . ↑	5.— 5.—
10.50 8.10	Opatija . . .	4.25 4.25
11.— 8.20	„ . . .	4.15 4.15
12.20 9.40	Beli	2.55 2.55
12.30 9.50	„ . . .	2.45 2.45
1.20 10.40	Merag . . .	1.55 1.55
1.30 10.50	„ . . .	1.45 1.45
2.10 11.30	Krk	1.05 1.05
2.20 11.40	„	12.55 12.55
	po podne	prije podne
—.— 1.40	Baščanova . .	11.25 11.25
—.— 1.20	„ . . .	11.15 11.20
—.— 2.0	Lopar	10.10 —.—
—.— 2.40	„	10.05 —.—
4.20 3.40	Rab	9.25 9.05
4.50 4.—	„	9.— 9.—
4.55 4.25	Lun	8.35 8.35
5.— 4.30	„	8.30 8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj*) .	7.20 7.20
6.20 5.50	„ . . .	7.10 7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*) .	7.— 7.—
6.40 6.10	„ . . .	6.50 6.50
7.30 7.—	↓NEREZINE . ∧	6.— 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	POSTAJA	Svaku Srijedu
prije podne		po podne
7.35	↓RIEKA . . . . . ▲	7.20
8.10	Opatija	6.45
8.20	„	6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40	„	6.10
12.30	↓Rab . . . . . ∧	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovrac-Lošinjveli

Svake Nedjel	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↓Rijeka . . . . ↑	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI . ∧	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju i u Sv. Martinu.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedjeljak Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
4.10	odl.	↓Baška . . . . ↑	dol.	6.10
6.30	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.10	dol.	↓Rijeka . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
6.30	odl.	↓Vrbnik . . . . ↑	dol.	4.30
6.45	dol.	Sv. Marak . . .	odl.	4.15
5.50	odl.	„	dol.	4.10
6.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	↓Crikvenica . . ∧	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.

9.15 pr. p. dol. Rieka . . . . odl. 12.45 po p.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Primili smo u komisiju od dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i druguda.

Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula

ulica Giulia br. 1.

OLOVKE

u korist družbe sv. Ćirila i Metoda dobivaju se u tiskari **Laginja i drug. u Puli** ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319,068·21

Od toga temeljna glavnica K 800.000·—

Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41

Isplaćene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri nameščuju se uz vrlo povoljne uvjete.

PEČATE

Iz GUME izradjuje tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia 1. - Pula - Via Giulia 1.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi slieđeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Puli.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NASE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA i dr., PULA.

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. --- Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marica.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, katlja, žlijezdivanja prs mučkosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, u,ala jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6/1· ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva jedino prava confi-folijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dosla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su za bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

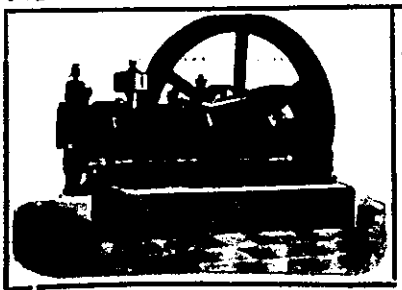

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na sirove ulje sustava DIESEL, najnovije ležeće konstrukcije, premetni troškovi po konjskoj sili na uru 1½ hel. više, motore na plin (gas), benzin, teške, kamene ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja:

DRUŽBENA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Oesterr. Gasmotorenfabrik vormals Moritz Hille, Dresden)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2/b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Govorenje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Broj 45. Pula, u četvrtak dne 7. novembra 1912. God. XLII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju obć. ceníka ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbe, oglase itd. šalje se napatnicom ili položajnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list ne vrieme ne plati, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, jako se ne vrate napise »Reklamacije«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloge sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Lagioja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Rakulja. U nakladi tiskare Lagioja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handžić u Trstu.

Rat na Balkanu!

Pula, 6. novembra 1912.

Golemi uspjesi, koje su savezne balkanske države postigle svojim urušjem nad petstoljetnim tlačiteljem, daju naslućivati, da se rat na Balkanu bliža svome svršetku. Tako se očekuje, da bi se još koncem ovoga tjedna mogao rat svršiti slavodobitnim ulazom Bugara u Carigrad i padom Soluna u grčke i srbske ruke i Skadra u crnogorsku vlast. Time biti će za uviek zapečaćena sudbina divlje Turadi u Europi, nestat će krvavog i okrutnog polumjeseca sa Balkana, a sinut će jasno i jarko sunce slobode svim narodima Balkana bez razlike vjere i plemena, plodno balkansko tlo biti će slobodno i otvoreno radišnim rukama i pretvoreno u plodovite oranice i vinograde, kao što će i neprohodne gore i šume biti otvorene i iskrčene prometu i trgovini. Dugo i dugo željena zlatna sloboda odkupljena neizmjernom mučeničkom krvlju obasjati će sav Balkan i njegove narode, koji će do vieka blagosljivljati pepeo svojih odkupitelja.

Bliža se dan, u koji će saveznici-oslobaditelji diktirati mir oholom i gordom mučitelju u Carigradu.

Crnogorska vojska.

General Martinović i princ Danilo još uviek drže obkoljenim Skadar, koji se čvrsto drži i junački brani. Svi crnogorski odvažni i junački napadaji da zauzmu jake utvrde oko Skadra do sada su se izjalovili, premda su gradu nanijeli velike škode. Za zauzeće Skadra dolazi Crnogorcima u pomoć srbski general Živković sa svojom vojskom i onom crnogorskog generala Vukotića, te će Skadar biti time napadnut sa svih strana i neće se moć održati. Kad se to zbude, ovršit će tad crnogorska vojska svoju zadaću i pripojiti zauzete zemlje i uvesti crnogorsku upravu.

Iz Sandžaka novopazarskog istjerali su Crnogorci i Srbi posvema Turke i uveli negdje srbsku a negdje crnogorsku upravu a istočno pročistili su od Turaka zemlje sve do Prizrena, gdje je uvedena srbska uprava.

Srbska vojska.

Iza sjajne pobjede Srba kod Kumanova uljegle su srbske čete u Skoplje i odmarširale dalje prema Solunu. Prije nego prosljedimo sa napredovanjem srbske vojske, vriedno je zabilježiti štogod o krvavoj bitci kod Kumanova. Ta bitka počela je 23. oktobra a trajala je neprekidno dan i noć do 25. oktobra u večer. Sam boj bio je jako krvav, jer su se junački borili na jednoj i na drugoj strani. Tu je Turska koncentrirala svu macedonsku vojsku, preko 80.000 ljudi sa 300 topova, dok je Srba bilo znatno manje.

Bitka se rasplamsala odmah bliesnom žestinom. Nakon izmjene puckaranja stigla je jedna srpska pukovnija do podnožja bregova, bacila se na arbanaske muse, koje premda bijene od artiljerije nisu bile uzmaknule i napala ih bajunetima.

Nije moguće opisati bies ovog ponosnog i divljeg sukoba. Krv je tekla na potoke. Od srbskih bajuneta branili su se Arbanasi jataganima, kao mahniti udarajući tim dugačkim noževima. Bojna vika i urlanje mješalo se sa zveketom oružja. Kako su Srbi napredovali u ovoj oluji, tako su se Arbanasi, videći se izgubljenima, bacali na tlo medju gomile lješina, valjali su se po krvi, da bi izgledali kao da su mrtvi, i kad su Sbi prolazili, ispaljivali bi na njih svoje kubure, hvatali su ih za noge i kotrljali su se sa palima kao zvieri, braneći se i navaljujući zubima i bodežima. Ali mah srbskih jurišа postajao je sve jači, potiskivao je ono malo ostalih na udaljenije uzvisine, gdje je opet počimala još žešća bitka.

Oko podne bila je bitka najveća. Srbska vojska nije imala protiv sebe samo divlje Arbanase, nego i kompaktne mase redovitih turskih vojnika. I ovdje su se povlačili juriši na bajunete i ovako se konačno svladalo Turke i nagnalo u neuredni bieg.

Oko 4 sata po podne činilo se, da je svršena bitka — u kojoj neki srbski oficiri tvrde, da su čuli njemačke komande osobito kod baterija, od kojih je bila jedna obkoljena i uzeta na bajunete. Sve tri turske divizije bile su izčezle za drugim brežuljcima, krenući na cestu, koja vodi u Skoplje.

Srbi su se utaborili u zauzetim pozicijama i kopali šančeve u zemlji natopljenoj krvlju; ali prije nego je pala noć, pokušao je neprijatelj još jedan protunapad artiljerije i infanterije, koji mu nije uspio. Turski topovi bili su brzo ućutkani. Srbska artiljerija je opet dobro pokosila turske pukovnije, koje su konačno morale uzmaknuti.

U toj bitki imali su Srbi oko 400 mrtvih i 4000 ranjenih, od tih 400 teško. Turci imali su 6000 mrtvih i dvostruki broj ranjenih, dok su na bojištu ostavili svu artiljeriju, medju tom preko 200 brzometnih topova Krupovih i mnogo municije.

— Iz Kumanova napredovaše srbska vojska za bježećim Turcima do Skoplja, kog zauzeše Srbi bez odpora. U tom gradu dočekana je srbska vojska velikim počastima. U subotu popodne došao je u Skoplje srbski kralj Petar u pratnji ministara i drugih državnih dostojanstvenika, gdje je bio svečanim načinom dočekan; tu su mu načelnici obtasti i pročelnici islama položili zakletvu vernosti i odanosti.

Pobjedonosna srbska armada krenula je iz Skoplja jedan odio prema Bitolju (Monasturu), drugi odio putem ravno na Solun, a treći veliki odio odmarširao je pred Drinopolje u pomoć Bugarima, koji obsjedaju taj grad i onima što proganjaju Turke prema Carigradu

Na Bitolj, gdje imade još ostatak turske vojske pod Zeki-pašom, razpršene kod Kumanova, ide s gornje strane srpska armeja a s dolnje strane grčki odio vojske, koje obje će Turke stisnuti u klješta i sasma uništiti, a onda će srbska i Grčka vojska zajedno marširati na Solun i na putu se združiti sa ostalim odjeljenjima srbske i Grčke vojske, koji ravno i odieljeno marširaju na Solun. Dapače nekoje viesti glase, da su Grci potukli Turke pred Solunom, što bi lahko moglo biti, jer u Solunu nema mnogo vojske. Što će donieti zadnje viesti, to ćemo donieti na koncu ovog opisivanja sa ratišta.

Bugarska vojska.

U zadnjem broju spomenuli smo, kako su Bugari upravo hametom potukli veliku tursku vojsku kod Lozengrada (Kirk-kilidža) i potisnuli ostatak prema jugo-istoku — Carigradu. Ta turska vojska — još uviek veliki broj od 200 000 vojnika — utaborila se i dobro učvrstila na dugačkoj liniji Lüleburgas—Viza, gdje su čekali na Bugare. Tu su se u istinu sudarile obje vojske i zametnula se užasna bitka, koja je trajala četiri dana. Bitka kod Lüleburgasa je bila užasna sa obje strane i zadala je Turcima strašan udarac. Na Bugarskoj strani vidjelo se mladih rekruta od 17 godina. Bugari su napali Turke sa neopisivom i strašnom silom, dočim su se Turci branili s lavskom hrabrošću tako, da je od 90.000 Turaka zapadnog krila vojske palo njih 40 000, izmedju kojih je bilo 20 000 mrtvih. Gubitci Bugara su također veliki, te se računa, da je ta bitka bila jedna od najkrvavijih u novijoj povjesti. Turci su se morali pomaknuti u najvećem neredu iza malih fortica u Čataldži, a glavni stan — zapovjedničtvo vojske — premjestili su u Chadem-kei, kojih 20 kilometara od Carigrada. Posto su tvrdjave oko Čataldže zanemarene i slabe a turska vojska razbijena na komade, ostaje tako Bugarima slobodan put do Carigrada. Sa svim tim turska će vojska pokušati, da se kod Čataldže opre Bugarima, ali neće uspjeti, jer porazom kod Lüleburgasa odlučena je sudbina Turaka i time rat odlučen u korist saveznih balkanskih država. Zato je turska vlada iza toga

---

Zastupnik Vjekoslav Spinčić kod razprave proračuna c. i kr. mornarice u austrijskoj delegaciji dne 15. oktobra 1912.

(Nastavak.)

U praksi sve je tako uredjeno, da bivaju sinovi svake druge narodnosti u c. i kr. mornaričku akademiju lakše primljeni, nego li pripadnici hrvatske narodnosti.

Na svrsi školske godine 1911. i 1912. dne 19. tinja tek. god. položilo je 37 svršenih učenika c. i kr. mornaričke akademije na Ricci prisegu na brodu „Kaiserin Elisabeth", te su oni tako postali mornarični kadeti. Od tih 37 sada pomorskih kadeta, budućih častnika, je samo 1, velim jedan hrvatske narodnosti.

Po novinskim glasovima prigiasilo se je za prvi razred početkom tekuće školske godine 6 ili 7 učenika iz Dalmacije. Od tih bio je primljen samo jedan. Četvorica bili su već od liječnika zabačeni, jedan n. pr. s toga, jer je imao nješto pokvaren prednji zub. Pošto se je odbilo te Hrvate, i pošto je broj pitomaca prvoga tečaja bio pun, da se je primilo naknadno i prekobrojno, dozvolom c. kr. mornaričkog zapovjedničtva 4 madjarska učenika — da pak oni za stope vode s vremenom ratove na moru.

Gdje je tu pravednost i zakonitost! Takav postupak djeluje u istinu demoralizatorno; tomu bi se moralo kraj učiniti. Reći će se možda, da se tako postupa radi nedostatna poznanja njemačkog jezika. I to bi bila izlika za držati nas daleko. Da li svi znadu njemački?! Ja nisam mnijenja, da bi se samo njemački imalo podučavati, odnosno da bi častnici morali znati njemački. Nas narod je stoljeća imao mornarice a da nije niko kod nje znao njemački. Danas ima sva vila naših ljudi koji zapovjedaju na trgovačkim brodovima i koje je njemački car pohvalio, a koji ne znadu njemački. Dok se ipak samo njemački podučaje, nebi se smjelo kod ulaza u prvi tečaj zahtjevati mnogo znanja njemačkog jezika. Naši mladići su talentirani, pa bi tečajem godine, bez velikoga utrška za predmete, mogli naučiti i njemački jezik.

Kako se uči hrvatski jezik i kojim uspjehom.

Nego reć će se, da se hrvatski jezik podučaje. Da vidimo gdje i kako.

Na c. kr. pomorskoj akademiji podučavao je hrvatski jezik do pred malo vremena jedan c. i kr. pomorski kapelan, sad podučuje jedan c. i kr. komesar. Čast iznimci, prvega i osobno poznatom i poštujem, ali nit jedan nit drugi nisu nit stručno nit didaktički za podučavanje hrvatskega jezika usposobljeni. Ako su za druge predmete namješteni usposobljeni profesori, zašto ne bi bili i za hrvatski jezik, makar uz koj drugi predmet! Jedva tad kad to bude, pokazat će se otbiljnost pouke hrvatskog jezika, jedva tad će se ta pouka otbiljno uzimati.

Kadeti što izlaze iz c. i kr. pomorske akademije ne nauče se hrvatski ili jako malo. Kao kadeti imali bi potajiti tako zvani hrvatski tečaj za konverzaciju, kakav obstoji kod svake eskadre. Voditelji i učitelji tih tečajeva, koje se polazi neredovito, često samo 3 do 5 njih, su častnici. Osim tih tečajeva za kadete obstoji u Puli, uz tečajeve za engleski i francezki jezik, tečaj za hrvatski jezik za štabne častnike. Ti tečaji traju kakve pol godine od listopada do ožujka. Početkom se upiše 20 do 25 častnika. Pošto su ovi zaposleni na brodovima ili inače, polaze tečaj sve što dulje sve manje. Ako ide dobro, polazi jih na svrsi 10. Od tih se ih oglasi 3 do 4 k ispitu, koji kojega se opet ispituje jednostavne pomorsko-tehničke izraze. Konačno obstoji još jedan hrvatski tečaj, uz talijanski, za pomorske

poraza posvala velike europejske države za intervenciju, koje su se i odazvale, o čemu smo mi već pisali, ali Bugari malo mare za to [illegible] sve dok ne uđju u [illegible]. Kod Lileburgasa Turska [illegible] Bugarska [illegible] turska jaka tvrđava, koja se još drži, obkoljena je sa [illegible] na [illegible] te [illegible] tvrđava [illegible] vojska.

Spomenuli smo u prošlom broju, kako grčka vojska prodire sa sjeverne strane u Epir i sa sjevero-istočne u Tesaliju. Jedna divizija epirske grčke vojske zauzela je Preveze, gdje su zarobili 450 Turaka i blokirala epirsku obalu do Valone, dok drugi dio prodire na sjever prema Bitolju gdje će Grci napasti Turke s donje a Srbi s gornje strane.

Grčka armada u Tesaliji pod zapovjedničtvom prestolonasljednika Konstantina doprla je već do Janice pred Solunom i tu se srela sa 25.000 Turaka i zametnula bitku, koja je trajala tri dana. Grci su s velikim gubitcima potukli Turke te ih razpršili i sasvim presjekli put do Soluna od kojeg su udaljeni 8 urj hoda. U bitci kod Janice zarobili su Grci Turcima 14 topova, 4 strojne puške i mnogo Turaka. Grci su još s druge strane Soluna (istočno) iskrcali na poluotok Kalkidiki svoje vojske, koja s te strane maršira na Solun, te će Grci biti već sutra u Solunu. Jedna grčka torpednjača provalila je jedne noći u solunsku luku i bacila na jednu tursku ratnu ladju, koja je bila usidrena, u luci dva torpeda te ju potopila.

Zadnje viesti.

Kod Bitolja (Monastira) združile su se srbska i grčka vojska, te se očekuje svaki čas zauzeće tog mjesta. Na putu u Solun združile su se takodjer srbsko bugarska i grčka armada, te zajednički marširaju na Solun. Očekuje se već sutra zauzeće Soluna i ulaz grčkog kralja u grad. Drino polje obkoljeno je sada sa svih strana i Bugari zauzeše već tri tvrdje, dok se glavna Bugarska vojska pred Čataldžom sprema na zadnju navalu proti Turcima i poći zatim ravno na Carigrad.

Posredovanje velevlasti.

Iza poraza kod Lileburgasa Turska vlada zatrazila je službeno od velevlasti posredovanje. Engleska, Franceska, Njemačka, Austrougarska i Rusija su se tom pozivu odazvale poslavši pred Carigrad svaka po jedan ratni brod (od Austrije brod „Aspern"), za zaštitu svojih podanika, ako bi Turci u Carigradu počeli klati Europejce. Pred Dardanele pak poslala je svaka od spomenutih država po 4 do 5 ratnih brodova. U Solun poslale su velevlasti takodjer po jedan ratni brod (od Austrije brod „Aspern").

U svom kritičnom momentu, kad balkanske države same obračunavaju sa svojim neprijateljem, hrvatskim i dalmatinskim [illegible] i civilnim [illegible] se u [illegible] uskraćani [illegible] rusi i [illegible] novčana [illegible] žrtvama [illegible] Turci [illegible] sku raju, žene oskvrnjavali, djecu i starce na zvjerski način mučili i ubijali, dotle je gnjila i pokvarena Europa sve to gledala mirno u svojoj kulturnoj pokvarenosti i civilizovanoj lienosti dopuštala da divlja Turad počinja na kršćanima svakojake zvjerske zločinstva i okrutnosti.

Ipak se ufamo i zavjet je svih nas, da će pobjedonosno oružje balkanske naše braće i mimo zanovetanje „kulturnih velesila" osvetiti stoljetne patnje svoje braće i pokazati zvjerskom mučitelju Turčinu put u Azlju, kamo je civilizovana Europa već davno morala protjerati tu divlju neman.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 31. oktobra 1912.

U izvanrednoj sjednici, koju je bio urekao predsjednik za utorak dne 28. t. mj. u 8 sati pod večer, bijahu izabrani slijedeći zastupnici u austrijsku delegaciju: Choc, dr. Kramerž, Günther, Langenhahn, Svetla, Soukup, Smeral, Pašek, Udržal, Wolff, Bialy, Koritowsky, Lozlowsky, dr. Kost. Lewickij, dr. Leo, grof Starbek, Ellenbogen, Jukhel, Rienössl, Schlögl, Tauneuger, Fuchs, dr. Korošec, Prischnig, Dobernigg, dr. Šusteršić, Isopeschul Grecul, Fr. Seidl, Seidel, dr. Masaryk, Tomašek, dr. Smodlaka, de Gasperi, Schopfer, Hruban, Fink, Spadaro, Fon i Pitioni.

Konac rasprave o prvom čitanju drž. proračuna.

Općenito se je držalo, da će svršiti rasprava o prvom čitanju državnog proračuna već u sriedu dne 30. o. mj. a kad tamo sjednica je svršila vrlo rano a da rasprava ne bijaše svršena. Držana je dakle još jedna sjednica u četvrtak, na kojoj je svršena rasprava o prvom čitanju državnog proračuna. Tada je taj proračun upućen proračunskom odboru, koji bi ga imao raspraviti u što kraćem roku a da tako uzmogne biti u drugom čitanju raspravljen i prihvaćen u zastupničkoj kući još prije Božića. Vrlo je dvojbeno, da će proračunski odbor u tako kratkom roku svoju zadaću riješiti. Očekuje se dakle, da ćemo stupiti u godinu 1913. sa privremenim proračunom.

[illegible] delegacije.

Ovogodišnje drugo zasiedanje austro-ugarske delegacije [illegible] ovaj put dne 5. novembra u Budimpešti. Zasiedanje [illegible] bilo bi tu [illegible] ćemo [illegible] delegacija u [illegible] pet [illegible] bi [illegible] ka kuća [illegible] dvije [illegible] na [illegible] nepriklad[illegible] Budimpeš[illegible]

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Naši ratni brodi na Levantu. Na poziv Turske za posredovanje u ratu na Balkanu poslale su velike europejske države svoje brodovlje pred Carigrad i Solun, tobože da obrane Europejce od pokolja Turaka u tim gradovima.

Naša država je dala nalog ratnom brodu „Marija Terezija", koji je bio u Smirni, da odplovi odmah u Solun, kamo je prispio u ponedjeljak o podne. U ponedjeljak u jutro odplovio je iz Pule punom parom ratni brod „Aspern" u Carigrad, a isti dan u dva sata po podne odputovali su pred Dardanele (pred ulaz u Carigrad) takodjer iz Pule ovi ratni brodovi: „Nadvojvoda Fran Ferdinand", „Radetzky", „Zrini", „Admiral Spaun" i razaraći torpeda „Wildfang" i „Uskok".

Jedna netaktičnost. Povodom prolijevanja krvi na Balkanu, izdao je austrijski „Crveni Križ" proglas na sve narode monarkije za pomoć ranjenicima. Takav proglas dao je odbor „crvenog križa" u Puli otisnuti u mjestnom njem. i talijan. listu. Nisu zaboravili niti naš list te su i nama poslali da otisnemo proglas. Ali kako jednostavno su nam donieli list „Il Giornaletto di Pola" da iz njega u hrvatskom jeziku priobćimo taj proglas. Naravno nas je takav netaktični postupak uvriedio i taj proglas nismo priobćili. Gospoda su mogla ipak imati toliko obzira i pristojnosti prema našemu listu, koji je glasilo svega hrvatskoga naroda u Istri, te nam poslati dotični proglas u rukopisu i naznačiti, da se prinosi mogu šiljati i na naš list, kako je to rečeno u proglasu za spomenuta dva lista. Mi bismo bili, obzirom na humanitarnu i plemenitu svrhu, taj proglas priobćili i onda, da je bio pisan i u ne hrvatskom jeziku. U toj prilici bismo bili zaboravili na čas naše narodno stanovište samo da koristimo plemenitoj stvari.

Zato neka se gospoda ne čude, ako Hrvati u Puli budu toliko pametni, te će mimo njih sjetiti se svoje ratujuće braće na Balkanu i priskočiti u pomoć, koliko koji može. Pozivljemo s toga sve naše, da koliko tko može donese doprinos za našu ranjenu braću u našu Tskaru, koja će novac izručiti odboru Hrvata i Srba u Puli.

[illegible] smo imali razjasniti, da ne bi [illegible] krugovi krivo tumačili naše držanje [illegible] priobćenje proglasa austrijskog Križa" u Puli.

[illegible] vlost. Odputovala nalazi se u [illegible] putu naš zastupnik prof. Vjekoslav Spinčić, koji je kao predsjednik Družbe pregledao naše škole u Puli. Danas po podne odputovao je u Opatiju.

Voloski kotar:

Občina Kastav za ranjenu braću. Občinsko zastupstvo u svojoj sjednici dne 31. pr. mj. glasovalo je 1000 K za Crveni Krst balkanskih naroda. Istoga dana odreklo se jednoglasno odštete žepnog troška za pristup k sjednici na korist iste svrhe, te je u to ime odpadajući iznos od 102 K ujedno sa prinosom občine od 1000 K putem filiale Jadranske banke u Opatiji odpremljen braći u pomoć. Dalnji prinosi sakupljaju se od 1. t. mj. u Kastvu i okolici i biti će istim putem odpremljeni junačkim Crnogorcem, Srbom i Bugarom. U prvi dan sabralo se K 234·85.

Upravno vieće občine Klana glasovalo je i odpremilo 100 K a osim toga sakupilo se i odpremilo iz Klane u istu svrhu K 209·94.

Sakupljalo se i u Sv. Mateju a nadamo se, da će i drugdje širom cielo Kastavšćine.

Hvaleć Kastavce pozivamo i ostale naše občine u Istri i sve naše ljude, da se ugledaju u njih i čim prije priskoče ranjenoj braći u pomoć.

Gosp. Tomo Blick obć. liečnik u Podgradu imenovan je u sjednici občinskog zastupstva u Kastvu dne 31. pr. mj. jednoglasno obć. liečnikom u Matuljama. — Čestitamo!

Pazinski kotar:

Iz Pazina. Kako smo već javili, sabralo se u Pazinu K 1745·32 za ratujuću slavensku braću na Balkanu. Tu svotu pokloniše ovi: Po 200 K Občinsko glavarstvo Pazin, Podružnica Istarske posujilnice Pazin; K 100 N. N.; K 83·42 djeci hrv. gimnazije u Pazinu; po K 50 dr. Šime Kurelić, odvjetnik i načelnik, dr. Dinko Trinajstić, odvjetnik, Anton Kalac, prost, Mandić Josip, obć. blag., Šverko Juraj, trgovac, Anton Bertoša, trgovac, N. N., N. N. za ublažiti rane; K 40 Ladavac

---

komisarijatne pitomce, po dva sata u tjednu dvie godine. I tu je uspjeh takav, da se većina komesara ne može razumjeti sa mornarima. Ni tu kao ni drugud ne podučavaju usposobljene sile.

Toliko tečajeva sa tako malo ili ništa uspjeha; — i to sve jer se ne će da metne na pravi temelj obuka u c. i kr. pomorskoj akademiji nit primanje u nju. A možete si misliti gospodo, kakav može biti odnošaj izmedju častnika i mornara, koji su si tudji i koji se medju sobom ne razumiju.

Još njeke nepodebitline.

I od brzojavnih tečajeva, usljed kojih se može kasnije u gradjanskoj službi namještenje dobiti, čini se, da se Hrvata daleko drži. Uzima se radje mornare iz drugih pokrajina nego li iz naših.

U mornaričnim i gradjanskim školama u Puli nepodučaje se nit vjeronauka u materinskom jeziku učenika i učenica.

Da izuzmemo u najnovije doba brodova koji nose hrvatsko ime, to je poznato.

Kinogi poznavaoci odnošaja misle, da bi vrlina, niso ne svi brodovi, imali biti gradjeni u Gruenstvu. Zadovoljstvom se konstatuje, da se dreanought kod nas doma grade.

Odnošaji u c. i kr. arsenalu.

Obzirom na odnošaje u c. i kr. arsenalu u Puli i na radnike zaposlene kod c. i kr. mornarice u obće, budi mi do zvoljeno dotaknuti se njekih pitanja, kojih se je dotaknuo moj prijatelj i drug Mandić u vojnom odboru godine 1910. Izložiti ću jih u obliku želja i molim njegovu preuzvišenost gospodina zapovjednika mornarice, da ih čim prije u obzir uzme.

Većina tih želja bila je dana na znanje sa strane interesanata putem molbe na njegovu preuzvišenost gospodina zapovjednika mornarice ili na zapovjedničtvo njezinog arsenala u Puli.

Što hoće brodogradilišni radnici.

Brodogradilišni nadradnici i radnici c. i kr. direkcije za opremu u Puli mole za povišenje dnevnice, jednake onoj ostalih radnika c. i kr. arsenala u Puli. Od 30. prosinca 1911. imadu delegacije dotičnu molbu, koja bijaše doneešena potičnemu odboru, i koju ovaj preporuča vladi na uvaženje. Brodogradilišnim radnicima u zavodu za municiju u Vallelunga bilo je metnuto u izgled priznanje doplatka radi osobitih obavljanja službe; do sad nije se u tomu obziru ništa učinilo.

Draginski doplatak radnikom.

Radi draginjskih doplataka radnika kod c. i kr. vojne mornarice u Puli bilo je ne samo podneseno molba sa strane interesanata, nego bila je već godine 1909., pak godine 1911. postavljena rezolucija, ova posljednja od delegata dra Tresića, i ja bih molio, da se to pitanje u ruke uzme.

Doplatak su ti radnici dobili godine 1909., kasnije već ne.

Stanovi za radnike.

Tim u savezu stoji želja za izgradnjom stanova za radnike. Njegovoj preuzvišenosti gospodinu zapovjedniku mornarice leži na srcu to pitanje; već je njekoliko iznosa u tu svrhu u proračunu te njekoliko zemljišta kupljeno. Do sada se nije [illegible] ništa gradilo. Bilo bi vrieme, da se i na gradjenje [illegible]

Promaknuće radnika.

Posve je u redu, da bude sposobnost radnika odlučujuća kod njihova promaknuća u više plaćevne kategorije; ali ima još uvijek pritužaba, da kod promaknuća ne odlučuje uvjek sposobnost nego često protekcija sa strane majstora i nadmajstora.

Molim i ja, da se ovoim više brige posveti. Ne okrivljuje se častnike, nit zapovjednika, nego se jih moli, da ispitaju što je na stvari i da stanu na put nepravilnom postupku.

Za stare provizioniste.

Već početkom godine 1911. stavila je mornarična sekcija c. i kr. ratnoga ministarstva 25 postotno povišicu dohodaka starih provizionista u izgled. Čekalo se je samo na odobrenje obiju vlada monarhije. U predstećem proračunu postavljeno je 48.000 K za stare provizioniste od 1. siečnja tekuće godine; a ja molim visoku delegaciju, da tu stavku prihvati, i to ne možda samo od 1. studenoga dalje, nego sve od 1. siečnja tekuće godine.

(Svršit će se.)

Jakov, umir. nadžupnik; K 25 Turčinović Josip, odvj. solicitator; po K 20 Kos Ivan, c. k. škol. savjet., dr. Ant. Grzinić, obć. tajnik, Vitezić Ivan, po Delalić Nik. brijač, Matija Cecanić, posov. posuilnice, pravoslav Rešić, c. i. kot. vet.; N. N., Rumac Ivić, trgovac; po K 12 dr. Josip Agoletto, odvj. solicitator; po K 10 Dušić Josip, krčmar, Mikić Josip, trgovac, Matko Koren, trgovac, Ivan Opašić, trgovac, Pregelj Rudolf, profesor, dr. Mate Kević, prof., Stranić Ivan, trgovac, Gomišček Mate, um. obć. nadgl., Strižić Ivan, krčmar, Ivan Antić, trgovac, Mate Ravelanto, činovnik, Beletić Albert, činovnik, Karolina Pečenko, zasebnica, Josipa Koritnik, posjednica, Novljan Eran, prof., Frankola Fran, prof., Josip Bačić, učit. c. k. pripr., Hradek Ladislav, trgov., Brolih Luka, prof., Lund vit. pl. Egon, komesar, Figurić Stjepan, prof.; po K 6 Trampus Fr., učit. pojl., Novak Ivan, trg.; po 5 K Grbac Ignac, posjed., Ivan Brešan, posjednik, Zerbaić Martin, prof., Saša Šantelj, prof., č. oo. Franjevci, Josip Koletić, prof., Jos. Rotz, prof., Pavor Fran, posjed., obitelj Marka Zović, Juričić Mato, krojač, Nikola Dežulović, odvj. kand., Matko Brajša, obć. tajnik, Flego Anton, nadredar, Hafner Fran, uprav. pošte, N. N., obitelj Rodić, Zidarić Vinko, naučit., Antun Flego, kod por. ureda, obitelj Matejčić, Zigulić N., svećenik, Glavić Mate, kod por. ureda, Petar Matanić, naučit., Ant. Opašić, učit. Bunc Ivan, c. k. škol. nadzor., Šime Frulić, župnik u Grdoselu, Ivan Dorčić, ljek., Ivan Gortan, činovnik, Josip Orel, cestni nadgled., dr. Ivan Prudan, odvj. kandidat.; K 4 Gortan Josip, činovnik; po K 3 Barbara Velikonja, zasebnica, obitelj Mogorović, Dorčić Franjo, posjednik, Ivan Medvedić, učitelj u Zarečju; po K 2 Jakov Flego, redar, Ivan Burić, prof., Ivan Glavina, poslužnik, Ivan Dobrila, poslužnik, Volarić Ivo, činovnik, Matija Wrischer, načel, postaje, Tecilazić I., činovnik, Antun Martić, trg. pomoćnik, Spacapan, ravnat. tiskare, Ivan Filiplić, činov., Gojtan Jos., činov., N. N., Grzinić Ivan, obć. činov., Načinović Josip, posjed., Turčinović Josip, poslužnik, Marija Ladavac, posjednica, Drndić, N., posjed., Grabac Josip, činov., Milanović I., činov.; po K 1 Junek Jos., trg. pomoć., Kristek Jos., trg. pomoćnik, M. Perger, slugar, Smetana, slugar, Sutzmann, slugar, Ivan Velan. posjednik, Ferenčić Liberat, posjednik, Ferenčić Fran, tajnik, Obradović Milena, učit. zabavišta, Marija Raffaelli, učiteljica, Olga Zorzut, učiteljica, Marija Jericijo, učiteljica, Ščuka Katarina, izgovkinja, Gradišnik Fran, fin. komesar.

U Tinjanu sabrano je i predano odboru u Pazinu, a darovali su slijedeći: po 5 K Zlatić Ivo, učitelj, Defar Šime, posjed.; po 2 K Defar Ivan, posjednik, Rebula Antonija, zasebnica, N. N., Živković Gaspar, posjednik; po 1 K Krebel Martin, posjednik, Defar Dušan, Defar Rajmond, Paglaveč Milica, učiteljica, Skert Štefica, učiteljica, Červar Toma, posjednik, Defar Antonija, Antlovar Marija, Šime Ivelić, posjednik.

Liberat Sloković, župnik, Sv. Petar u Šumi K 25. — Lindarci sabrali K 34·90. Ukupno sabrano K 1745·32.

Iz Pazina. U petak 8. i u nedjelju 10. t. mj. držat će prof. Novljan u Pazinu u velikoj dvorani Nar. Doma predavanje o „Carigradu" sa slikama. Početak u 8 i pol sati u večer.

Koparski kotar:

Občina Dekani za Crveni Križ na Balkanu. Na zadnjoj sjednici zastupstva občine Dekani bijaše prihvaćen nakon rodoljubnog obrazloženja nadelnika g. Picige Josipa sliedeći predlog:

Zastupstvo mjestne občine Dekani u Istri zaključuje jednoglasno u sjednici od dne 26. oktobra o. g., da se priskoči na pomoć slavenskoj braći na Balkanu, koji se bore za sveta svoja prava proti krvoločnom Turčinu time, da se podari iz občinske blagajne iznos od K 200·— koji iznos se pošalje odboru za sakupljanje priloga za Crveni Krst u Trstu s molbom, da se istu pošalje odbora na određenog mjesto.

Predlog bijaše prihvaćen jednoglasno.

Razne primorske viesti.

Naknadni izbor zemaljskog zastupnika. C. kr. namjestničtvo razpisalo je naknadni izbor zemaljskog zastupnika za izborni kotar seoskih občina u sudbenim kotarima Krk, Cres i Lošinj, izpražnjen smrću blagopok. zastupnika Šima Kv. Kozulića. Izbor će se obaviti dne 9. februara 1913., a eventualni uži izbor dne 16. februara. Glavno izborno mjesto je Krk, dočim sielo izbora bit će u svakoj mjestnoj občini.

Jukić pomilovan na doživotnu tamnicu. Na smrt osudjen djak Luka Jukić, što je pucao na komesara u Hrvatskoj tirana Cuvaja, bio je od cara i kralja pomilovan, te mu je stol sedmorice pretvorio smrtnu kazan na doživotnu tamnicu. Jukić je već odpremljen u zemaljsku kaznionu u Lepoglavu. Ostalim odsudjenim u tom procesu snižena je kazna ovako:

Rudolfu Horvatu od 6 na 4 godine, J. Cviljiću, A. Cesarcu, D. Bubliću, F. Neuhardtu i K. Horvatu od 5 na 3 godine, a Josipu Šariniću potvrdjena je kazan od 6 mjeseci, uračunav je od 13. kolovoza. Ova sedmorica odpremljena su u kaznionu u Mitrovicu.

Franina i Jurina.

Jur. Ma ča se onoliko ponuja on Matuljski mediz?

Fr. Vejšega zlodej!

Jur. Uža se dê, da se dobra roba sama ponuja.

Fr. Ma deju i drugu: da saki cigan svojga konja hvali.

Jur. Namor je tako je!

3262 U 385/12. 2

Kaznena odredba.

C. kr. kot. sud u Buzetu od III. udara na prijavu c. kr. obćeg zavoda za istraživanje živežnih sredstava u Gradcu i na predlog c. kr. državnog odvjetničtva u Rovinju od dana 18. 9. 1912. protiv Petra Rabaka, trgovca mlijekom u Lupoglavi, kaznenu odredbu s razloga što je isti oko polovice tek. mjes. u svrhu prodaje odposlao iz Lupoglave u Pulj mlijeka, koje je bilo navodnjeno te time patvorio hranive predmete u svrhu zavaravanja u prometu i trgovini počinivši time prekršaj predvidjen u § 11' Z ¹⁶/₁ 1896 L. D. Z. iz 1897. br. 89 te biva zato na osnovu § 11. istoga zakona osudjen na četiri (4) dana zatvora te na naknadu troškova ovrine kazne, ispita mlijeka te publikacije ove odredbe.

C. kr. kot. sud odio III.

Buzet, dne 24. septembra 1912.

3261 U 384/12. 2

Kaznena odredba.

C. kr. kot. sud u Buzetu od III. udara na prijavu c. kr. obćeg zavoda za istraživanje živežnih sredstava u Gradcu i predlog c. kr. državnog odvjetničtva u Rovinju od dana 18. 9. 1912. protiv Ivana Jukića trgovca mlijekom u Roču kaznenu odredbu s razloga što je isti dodao čak oko polovice tek. mj. rujna pomoću svrhu prodaje iz Roča u Pulj mlijeka, koje je sadržavalo veliku količinu dočim je time patvorio hranive predmete u svrhu zavaravanja u prometu i trgovini počinivši time prekršaj predvidjen u § 14¹ Z ¹⁶/₁ 96 L. D. Z. iz god. 1897. br. 89 te biva zato na osnovu § 14 istog zakona osudjen na trideset (30) kruna globe, pretvorive u slučaju neuljevivosti u 5 dana zatvora.

Osim toga osudjuje se na naknadu troškova ispita mlijeka, publikacije ove odredbe te konačno eventualnih troškova ovršne kazne.

C. kr. kot. sud od III.

Buzet, dne 24. septembra 1912.

3260 U 387/12. 2

Kaznena odredba.

C. kr. kot. sud u Buzetu odio III. udara na prijavu c. kr. zavoda za istraživanje živežnih sredstava u Gradcu i na predlog c. kr. državnog odvjetničtva u Rovinju od dana 16. 10. 1912. protiv Antonije Krbavac, trgovkinje mlijekom u Lupoglavi, kaznenu odredbu s razloga što je ista oko polovice tek. mjes. otposlala u svrhu prodaje iz Lupoglave u Pulj mlijeka, koje je bilo navodnjeno te sadržavalo u sebi znatnu količinu nečisti te što je tako vlastitom nemarnošću ne samo stavila u promet hranive predmete škodljive ljudskomu zdravlju negi i patvorila iste tvari u svrhu zavaravanja u prometu i trgovini, počinivši time prekršaj predvidjen u §§ 11², 14¹ Z ¹⁶/₁ 1896 D. Z. L. ex 1897 br. 89 te biva zato na osnovu § 11 obzirom na § 14 istoga zakona odsudjena na trideset (30) K globe, pretvorive u slučaju neutjerivosti u 5 dana zatvora.

Osim toga osudjuje se na naknadu troškova ispita mlijeka, publikacije ove odredbe te eventualnih troškova ovršne kazne.

C. kr. kot. sud od. III.

Buzet dne 24. septembra 1912.

C. kr. notar

Dr. IVO ŠORLI u Puli

preneso je svoju pisarnu u I. kat kuće u via Giosuè Carducci broj 16. (kuća ex Vareton, prije pisarna Dr. M. Laginje, nad kinematografom „IDEAL", na uglu viale Carrara).

3243 3—2

3203

Odvjetnik

Dr. I. Zuccon

otvario je opet sa 1. novem. 1912. svoju pisarnu u PULI, Corsia Francesco Giuseppe br. 6. (blizu Kavane Miramar).

3—2

3346

Poziv

na ... iva za ... sa neo... vati u r... na 8 i... čića u P... bi... revi... Puli ... izbor upravnog odbora.

6. Izbor nadzornog odbora.
7. Slučajnosti.

Odbor.

3328

Poziv!

na glavnu skupštinu potpisanog „**Potrošno obrtno gospodarskog društva**" reg. zadr. na ograničeno jamčenje u Buzetu, koja će se obdržavati u prostorijama „Nar. Doma" pod Buzetom u nedjelju dne 17. novembra (studenog) 1912. Početak u 10 sati prije podne sa slijedećim

dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine i odobrenje istog.
3. Izvješće upravnog odbora o poslovanju i računskom zaključku za god. 1911.
4. Izvješće nadzorništva.
5. Potvrda računa za god. 1911.
6. Izvješće o obavljenoj reviziji po revizorima Gospodarske zveze u Puli.
7. Izbor upravnog odbora, odnosno popunjenje istog.
8. Izbor nadzornog odbora.
9. Ini predlozi.

Kroz zadnjih 8 dana izloženi su računi svakomu članu na uvid u društvenim prostorijama.

Buzet, 4. novembra (studenoga) 1912.

Ivo Sanolin v. r., podpredsjednik.

Poziv.

Sv. Nedeljsko društvo za štednju i zajmove, reg. zadruga na neograničeno jamčenje u Sv. Nedelji poziva ovime svoje članove na IV. redovitu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u društvenim prostorijama u nedjelju dne 10. tek. mj. u 2 sata poslije podne sa slijedećim dnevnim redom:

a) odobrenje računa za upravnu godinu 1911.;
b) izbor novog odbora;
c) izbor revizornog odbora.
d) razno.

3323 **Odbor.**

8195 10—1

Prodaje se jednokatna kuća u sredini grada, sa velikim vrtom i voćnjakom i kamenolomom. Upitati se kod Josipa Vranjac u Pazinu. 3315 2—1

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Iznajmljuje se uredjena soba s pokućtvom, zračna s izgledom na more, poseban ulaz, eventualno sa obskrbom. Upitati via Epulo br. 32, I. kat.

Daje se do znanja Proštinarim i Kavrancima ako žele kupiti šume za palenje japnenice, neka se obrate na g. Mata Šebelić u Lizinjanu.

Krojačica vrlo sposobna nudi se za svaki posao u svojoj kući ili na dnevnicu. Upitati se u Via Carrara broj 7 I. kat.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Primili smo u komisiju od

dr. Ivan Zuccon

Zbirka zakona

potrebnih u javnom životu u Istri i drugdje.

Cijena 2 K bez poštarine. Naručbe prima

Tiskara, knjigovežnica i papirnica

Laginja i dr., Pula

ulica Giulia br. 1.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

po cijeni od 2 do 10 para.

---

o o JEFTINO I BRZO. o o

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

VIA GIULIA 1.

o o JEFTINO I BRZO. o o

PEČATE

iz GUME izradjuje tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia 1. - Pula - Via Giulia 1.

Ulošne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA I dr., PULA.

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. --- Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika

A. THIERRY-a balsam

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Allein echter Balsam
A. Thierry in Pregrada

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kani. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i nestih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 il 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-sve jedino prava confi-folijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otoklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretno operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Izvor: Ljekarna „K Anjelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

■ SVOJ K SVOMU! ■

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

■ ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1. ■

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

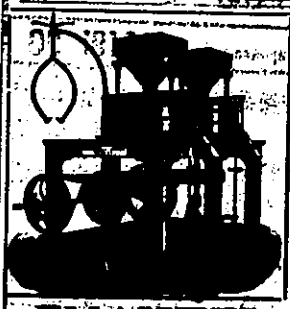

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

poljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo sa sjedištem u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. listopada 1913 do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↓PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Verkelama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15 7.35	↓RIJEKA	5.—
10.50 8.10	Opatija	4.25
11.— 8.20	„	4.15
12.20 9.40	Bali	2.55
12.30 9.50	„	2.45
1.20 10.40	Mrag	1.55
1.30 10.50	„	1.45
2.10 11.30	Krk	1.05
2.20 11.40	„	12.55
	po podne	prije podne
—.— 1.40	Baškanova	11.25
—.— 1.20	„	11.15
—.— 2.30	Lopar	10.10
—.— 2.40	„	10.05
4.20 3.40	Rab	9.25 9.05
4.30 4.—	„	9.—
4.55 4.25	Lun	8.35 8.25
5.— 4.30	„	8.30 8.20
6.10 5.40	Veli Lošinj	7.20 7.20
6.20 5.50	„	7.10 7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*)	7.— 7.—
6.40 6.10	„	6.50 6.50
7.30 7.—	↓NEREZINE	6.— 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Sv. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Postaja	Svaku Srijedu
prije podne		po podne
7.35	↓RIEKA	7.20
8.10	Opatija	6.45
8.20	„	6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40	„	6.10
12.30	↓Rab	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↓Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomološaju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	↓Bäška	dol.	4.10
5.30	dol.	Punat	odl.	3.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Sitc-Crikvenica.

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	↓Vrbnik	dol.	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.	„	dol.	4.10
6.30	dol.	Sile	odl.	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	↓Crikvenica	odl.	3.—

Pruga, Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica dol. 2.45 po p.

9.15 pr. p. dol. Rieka odl. 12.45 po p.

Broj 46. Pula, u četvrtak dne 14. novembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju obič. nog cienika ili po dogovoru.

Novce.. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili polož. nicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju svaplama i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Rat na Balkanu!

Pula, 13. novembra 1912.

Hrabre i junačke čete balkanskih država obračunale su sa Turcima u Europi; oružjem u ruci zauzele su svoju staru djedovinu natopljenu potocima krvi i nakon pet vjekova robovanja oslobodile su kršćansku raju od muke i tlako. Sveti rat na Balkanu približuje se svome kraju: dan osvete je došao, Turska moć u Europi skršena je za uviek, divlje horde polumjeseca moraju se vratiti u svoje azijske puste, da okaju opačine i griehe počinjene na kršćanskim narodima.

Grčka i Srbija postigle su već cilj, što su ga postavile sebi u ovom ratu; odkad su Srbi unišli u Skoplje, a Grci u Solun, bio bi za te dvie države rat dovršen, ali radi Bugarske i Crne gore, s kojima su u savezu, ne će još ni Srbija ni Grčka položiti oružje, nego će sa svojim četama poći u pomoć Bugarima pred Carigradom i Crnogorcima pred Skadrom. Još jedan poraz Turaka pred Carigradom i čete saveznih balkanskih država unići će slavodobitno u Carigrad. Dok se to ne dogodi rat neće prestati, jer hoće prije da opet nakon 459 godina postave križ na veličanstveni božanski hram Svete Sofije, i onda u stolnom Carigradu diktirati Turčinu mir. Iz Carigrada dolazila je kršćanskoj raji svaka nesreća i žalost, iz Carigrada hoće osloboditelji da kršćanskoj raji zasine veliki sjaj zlatne slobode, sreće i blagostanja.

*

Kako smo natakouli u zadnjem broju, zamolila je Turska europske velevlasti za posredovanje o miru. Neke su posredovanje prihvatile (trojni savez) dok su Engleska, Rusija i Francesko to za sada odklonile. Ali za to nije mirovala Austrija i Italija, osobito prva, te su stale zahtjevati, da Albanija mora ostati netaknuta, a osobito da Srbija ne smije dobiti komad mora u Albaniji na Jadranskom moru.

Radi toga nastao je izmedju Austrije i Srbije spor i napeti odnošaji, jer Srbija zahtjeva komad morske obale na jadranskom moru, dok njoj Austrija nudi da zauzme koju luku blizu Soluna u egejskom moru. Ako ostale velevlasti ne nagode Austriju i Srbiju, mogla bi nastati velika iznenadjenja možda još prije, nego ovi redci dodju u ruke naših čitatelja. Toga pak sigurno ne želi ni jedna ni druga vlada, jer bi taj konflikt mogao izazvati takovu sveobću mješavinu, koje posljedice bi bile vrlo osudne po sve narode.

Toliko smo htjeli u kratko spomenuti, da budu naši čitatelji donekle upućeni, te ih ne iznenade budući dogodjaji, dok o stanju rata nastojat ćemo, da prikažemo najvažnije dogodjaje u ovo posljednjih osam dana.

Crnogorska vojska.

Nakon zauzeća novopazarskog sandžaka po srbskim i crnogorskim četama prestala je potreba drugih ratnih operacija, te se sada sve usredotočuje oko zauzeća Skadra. Sva napredanja crnogorskih četa za zauzeće Skadra napreduju dosta sporo, jedno što tome priječi nezgodno tlo usljed jakih kiša i studeni a drugo što je Skadar dosta dobro učvršćen i providjen živežom. Nu sve to neće pomoći, je su se počele drmati skadarske kule. Prva glavna kula pred Skadrom Taraboš počela je popuštati. Tako dolazi viest, da se je u nedjelju večer pobunio jedan dio posade i upotriebiv tamu pobjegao iz tvrdjave prema Skadru. Opazila ih je turska posada i počela streljati na nje, našto počeše bježati prema Crnogorcima. Crnogorci misleći da Turci navaljuju na njihove pozicije, zasuše vatru na bjegunce. Mnogo ih je ubijeno a nešto zarobljeno. Turski zarobljenici pripovjedaju, da je na Taraboš nemoguće obstati. Zima je strašna, a nema drva za grijanje. Osobito nakon sniega i kiše posada trpi od glada, jer nema živežnih namirica. U Skadru posada pokazuje slabiji odpor, pa je vjerojatno, da će se grad predati, kako to navješćuju mnogi bjegunci.

Srbske čete pod generalom Živkovićem još nisu prispjele pod Skadar, što će se dogoditi već danas, te će sa svojim topovima streljati na Skadar, kojim grad neće moći odoljeti. Samo stanovničtvo jedva čeka da se grad predade, jer je usljed obsade nastalo u njemu nesnosno stanje. Oka (1 kg. 28 dkg.) kruha stoji K 2·80, riže pak se u obće ne može dobiti. U takovom stanju grad se više neće moći držati. Kad Crnogorci zauzmu Skadar, onda je za njih rat svršen i više neće imati da što traže. Vojsku ipak još neće pozvati kući, nego će jedan dio poći u pomoć Bugarima pred Carigrad.

Srbska vojska.

Spomenuli smo, da je srbska vojska muldane izvršila svoj zadatak u ovom ratu, zauzećem Stare Srbije i novopazarskog sandžaka. Preostaje još da rasprši ostatke turske vojske što su se okupile kod Bitolja (Monastira) i da zauzme komad jadranske obale u Albaniji.

Iz Skoplja se razdielila srbska armada u dva diela, od kojih je jedan otišao na Bitolj, a drugi prema Solunu, kamo je unišla zajedno sa grčkom vojskom prošlog petka (čitaj o tome niže pod „grčka vojska").

U prodiranju prama Bitolju naišle su srpske čete kod Prilipa na 20.000 Turaka s kojima su zametnuli žestoku bitku. Turci su se nadali, da će u tom neprehodnom terenu osvetiti Kumanovo i zaustaviti prodiranje u srce Macedonije. Turci su bili ojunačeni još više videć da Srbi ne mogu razviti artiljeriju, ali i sada nije boj izvojevalo svjetlo oružje nego junačtvo vojnika. Srbi su puzali uz strmine i nezaštićeni artiljerijom zauzimali pozicije, gazeći preko lješina i praveći od njih zaklone. U toj je bitci palo mrtvih i ranjenih Srba oko dvie i pol hiljade, a Turci ostaviše mrtvih i ranjenih oko 6000.

Iza tog poraza Turci su se povukli oslabljeni prema Bitolju, koji su Srbi već takodjer zauzeli s malim odporom. Kod Bitolja sastale se srbska i grčka vojska.

Armada generala Jankovića prodire pak u Albaniji na jadransko more te se kod Lješa sastala s Crnogorcima i krenula obalom prema Draču. Drugi dio ide od Drine ravno na Drač kroz neprohodna mjesta, zbog čega teško napreduju. Očekuje se, da će čete stići u Drač već sutra.

Vojska generala Živkovića operira zajedno s Crnogorcima oko zauzeća Skadra.

Srbi su uveli u svim zauzetim krajevima svoju upravu, te se tamo povraća mir a pučanstvo svome poslu. Kralj Petar boravi još uviek u Skoplju primajući odaslanstva iz svih gradova Stare Srbije, pridržavajuć poglavice na objedu.

Bugarska vojska.

Iza krvave bitke kod Lite Burgasa, gdje su bili Turci hametom potučeni, povukli su se oni prema Čataldži i tamo utaborili. Bugari su ih sliedili i postavili se proti njima, utvrdili se i odpočinuli vojsku čekajući ujedno pojačanja. Očekivalo se, da će doći brzo do bitke, ali viesti o tome nema. Samo je doprla jedna kratka viest, da je bitka počela već u subotu i to vrlo krvava ali poblizih viesti nema, izim da su Bugari zauzeli selo Čataldžu i uspjehom zauzeli nekoje vrlo važne pozicije. Turci pak dobivaju pojačanja iz Male Azije, ali strukovnjaci tvrde, da se Turci ne će moći oprieti Bugarima i da je neizbježiv ulaz bugarske vojske u Carigrad. Stanovnici Carigrada to čute jer je cielo pučanstvo obuzeo strah, ne od Bugara, nego od rastepenih turskih četa, koje bi pred Bugarima pobjegle u Carigrad i tu stale klati i ubijati. Turska vlada uvjerava, da je poprimila sve mjere za uzdržanje mira a brodovi velevlasti imadu pripravnu momčad, da se iskrca u slučaju nemira.

Ulazom Bugara u Carigrad rat će biti završen i zapečaćena turska propast u Europi.

Drinopolje još nije palo. Obkoljen od svih strana od Bugara i Srba, neće se moći dugo održati, jer su Bugari već zauzeli prvi obruč tvrdjava oko Drinopolja. Usuda Drinopolja ne će odlučivati o ko-

Zastupnik Vjekoslav Spinčić kod razprave proračuna c. i kr. mornarice u austrijskoj delegaciji dne 15. oktobra 1912.

(Svršetak.)

Poznanje hrvatskoga jezika. — Njemački jezik.

Na želju, da bi izravno predpostavljeni vodje radnika, naime majstori i poslovodje, poznavali takodjer hrvatski jezik, odgovorilo se je sa strane uprave mornarice, da se prije svega mora obzir uzeti na dovoljno poznanje službenoga, a to je njemačkoga jezika; inače da je kod toga osobilja odlučujuća u prvom redu praktična porabivost. Ja mislim, da zahtjev za poznanje njemačkoga jezika kao službenoga (?!) jezika nebi smjeo nikad tako daleko ići. A kako se može vodja radnika uporabiti, ako ne zna jezika radnika; ili moraju i ovi učiti njemački za moći raditi?!

U ostalom ima radničkih vodja, koji znadu samo jedan jezik; samo se od Hrvata zahtjeva, da osim svoga jezika znadu njemački i talijanski. Do prije malo godina polagala se je vriednost dolsta na praktičnu porabivost, bez obzira na poznanje njemačkog jezika. Jedva prije nekoliko godina bio je nekoji tečaj za predradnike, da se nauče njemački jezik, i samo oni, koji taj tečaj polaze, mogu kasnije napred doći. Tim je, gospodo moja, starijim predradnikom, koji su 50 godina nemogu naučiti novoga jezika, nanešena velika krivica, jer su oni tamo prošli svoje najbolje godine a ne mogu avancirati za radničke vodje, jer ne poznadu njemačkog jezika, toga jezika, koji bi i kod nas imao biti, po mnienju njekih, jedini spasavajući. Zahtjev, da se pozna njemački jezik, nije ni ovdje ni malo opravdan i ne znam k čemu se usiljuje ljudem kod nas taj jezik; zašto se hoće sada talijanski jezik njemačkim zamjeniti?! Stariji predradnici žele, da se kod njih slično kako je kod vojnika stvori šarža podmajstora, da mogu pak takvimi postati, a kasnije i više doći.

Predradnici žele mjesečnu plaću.

Usprkos razloga, koje iznosi mornarična uprava na želju predradnika za mjesečnom plaćom, mole oni, da se ta njihova želja saglasno, i ja se uslobodjujem to ovime učiniti. Od moga prijatelja i druga dra Laginje dobio sam prepis molbe, upravljene na njegovu preuzvišenost gosp. zapovjednika mornarice, kojom predradnici c. i kr. pomorskog arsenala i mornaričnoga gradjevnoga ureda na kopnu i na moru mole, da se dozvoli stvoriti za nje posebnu stalešku skupinu kao gatište bez činovnoga razreda. Jedan prepis te molbe dao sam prije nekoliko dana takodjer g. izvjestitelju. Razlozi, kojim utemeljuju predradnici tu svoju molbu, razvidni su iz te molbe i ja si dozvoljavam preporučiti ju. Opažam samo, da molitelji nemaju tu pred očima materijalnu korist kao predradnici, nego brigu za svoju starost. —

Za barake i praonice.

Spominjem još potrebu gradnje baraka u Movidalu i napravljenjem praonica za radnike arsenala; — i molim još jednom, da se ovdje spomenute želje radnika i predradnika uzme u obzir.

Za jednoga mladoga pregaoca.

Na svrsi budi mi dozvoljeno iznieti želju jednoga mladoga učećega se muža. To je njeki Božo Milanović, koji je obreo električni komutator — gle „Österreichisches Patentblatt" od 1. srpnja 1912. br. 9 — i koj je došao opet do iznašašća, po kojem bi se opet moglo po njegovom uvjerenju sa mnogim prednostima nadomjestiti dosadanji vijak na brodovima. Svoje iznašašće je već prije više mjeseci priobćio c. i kr. ratnom ministarstvu, mornaričnoj sekciji, a ova da ju je poslala tehničkom odboru u Pulu. Njegova želja ide

načnom ispadku rata; padne li Drinopolje ili ne, Bugari idu u Carigrad i zauzećem istoga odlučena je sudbina i Drinopolja.

Grčka vojska.

Rekli smo da grčka vojska operira u glavnom sa dvie strane: jedna u Epiru a druga u Tesaliji prama Solunu. O vojski u Epiru, osobito o odielu, koji ide prema Janini, nije bilo četiri dana glasa te se je pobojavalo za nju da nije nastradala. Ali sada dolaze glasovi o uspješnom napredovanju i zauzeću više mjesta i utvrda, gdje su potukli Turke te Grci napreduju prema Janini, da ju zauzmu. Drugi dio epirske vojske marširajuć prema sjeveru dospio je pred Bitolj i tu se sjedinio sa srbskom vojskom.

Glavni i najvažniji uspjeh postigla je armada prestoljonasljednika Konstantina, zauzećem Soluna. Njegova armada je do Solona dva puta potukla tursku vojsku tako, da mu je ostao put prost do Soluna. O zauzeću Soluna izdano je ovo izvješće prestolonasljednika Konstantina:

U četvrtak cijeli dan naše vojske prolazile su Vardar. U glavnome stanu potražiše me generalni konzuli Austro-ugarske, Engleske, Francuske i Njemačke, da posreduju za kapitulaciju grada Soluna. Komandant posade Fatim paša iznijeo mi predloge kapitulacije grada i vojske. U njima je, da se čitava vojska obveže ostati neutralna, a da pridrži oružje do svršetka rata. Ovi su uvjeti odbijeni sa zahtjevom da turska vojska mora položiti oružje, koje će im se povratiti poslie rata, i da se čeka odgovor do 6 sati u jutro u petak. U petak u 5 sati zorom došao je zaista komandant posade sa diplomatskim agentom, da pristaju na zahtjev da turska vojska položi oružje, izuzev 6000 pušaka odredjenih za poučavanje regruta. Na ovaj uslov nisam pristao, i dao sam im opet rok od 2 ure, da odgovore vrhovnoj komandi, ako ne odgovore, naredio sam u 9 ura marš prema gradu. U 4 ure popodne, kada je naša vojska bila na domaku neprijatelju, stiže mi oficir pismom Fatim paše, u kojem izjavljuje da prima uvjete. Na to sam zaustavio marš i poslao 2 oficira Fatim paši, da sastave zapisnik o polaganju oružja i predaji grada, pred kojim su bile naše čete. Na to se je turska vojska predala, položiv oružje, a naša zauzela tvrdjave i ušla u grad.

U Solunu predalo se 27.000 turske vojske. Zauzećem Soluna (Salonik) postigla je Grčka svoj glavni cilj u ovom ratu. Jedan odio grčkih četa, koje su iskrcane na lievoj obali rieke Marice, maršira prama Carigradu u pomoć Bugarima.

*

Kako se razabire iz napredovanja saveznih vojski, rat se bliža svomu koncu i neizbježiva smrt lebdi nad polumjesecom, koji će za uviek potamniti u Europi. I to je podiglo sada „kulturnu“ Europu, da spriečava balkanske države na putu oslobodjenja svoje braće. Osobito se digla Austrija i zabada svoj nos u Srbiju, braneći, da bi Srbija zauzela u Albaniji komad morske obale na jadranskom moru. Austrija za htijeva integritet Albanije, i da ostane nekakav „status quo“ (valjda klanje i mučenje, kopanje očiju, odrezivanje nosova i ušiju, obezčašćivanje žena itd.). Radi toga nastao je izmedju obih država konflikt, koji će se ipak riešiti mirnim putem, perom mjesto puškom.

Mi uobće ne pojmimo, zašto austrijska diplomacija toliko reži na Srbiju i svagdje njoj klipove baca. Svakako to nije u interesu države, koju sačinjavaju u većini Slaveni i po njima imade velevlastni položaj i kojim Slavenima svakako su po rodu, jeziku i krvi uviek bliži Srbi, nego li Madjari i Niemci, koji samo tlače i proganjaju austrijske Slavene. Ako austrijska diplomacija zaboravlja na to, kako može zahtjevati od nas, da nezaboravimo i mi na nju.

Taj memento imali bi držati na umu, jer svaka mjera ima svoju granicu, a tako i ona zloporabe moći.

Otvorenje delegacije.

Ovaj put sastale su se austro-ugarske delegacije u Budimpešti, gdje ih je car i kralj dne 5. o. mj. primio u svečanoj audienciji.

Pozdravni govor
predsjednika austrijske delegacije.

Predsjednik austrijske delegacije grof Mervelet pozdravio je Njeg. Veličanstvo prigodom otvorenja delegacionog zasjedanja u Budim-gradu kratkim pozdravnim govorom, u kojem je na prvom mjestu istaknuo osjećaj lojalnosti i uvidjavnosti, kojom je prožeta monarhija u ovom težkom času, pred kojim stoji monarhija. Europski položaj bio je već dulje vremena nestalan, a sada je na blizom Istoku duknuo krvavi rat, pa je odjek ovih dogodjaja počeo da se osjeća osobito na gospodarskom području i u Austro-Ugarskoj. Teški poraz, što ga je doživila jedna od ratujućih stranaka, pokazuje, da mir nije daleko.

Zatim obeća predsjednik, da će delegacija kano uviek dosada odazvati se pozivu carske vlade te doprinesti potrebite žrtve za čast, veličinu i obranu monarhije.

Prestolni govor.

Iza toga pročitao je vladar sliedeći govor:

„S iskrenim zadovoljstvom i najtoplijom zahvalom primam uvjeravanje o Vašoj odanosti i vjernosti.

Od posljednje su se sjeditbe delegacije odigrali na Balkanu ozbiljni ratni dogodjaji, štono iziskuju povećanu opreznost. S obzirom na to, da bi ovaj spor mogao tangirati znatne interese monarhije, prikazuje se na blizkom istoku poželjno, da se na političkom i gospodarskom polju što skorije uzpostavi mir i red.

Naša je vlada spremna, da u sporazu mu sa vladama naših saveznika u zgodnom času sudjeluje u akciji velevlasti, da se obnovi mir.

U posljednjoj su svojoj sjeditbi delegacije s hvalevriednom požrtvovnošću votirale izvanredne vjeresije za vojsku i ratnu mornaricu, pa se je tako na radostan način povećala bojna sprema naše oružane sile.

Redovita potreba Moje vojne uprave ostaje unutar redovitog okvira. Povišica se zahtjeva samo za riješenje podčastničkog pitanja, kojom će se upodpuniti organska izradnja vojske i mornarice, kako to iziskuje duh novoga obranbenoga sustava.

Javne prilike Bosne i Hercegovine pokazuju, hvala lojalnomu i patriotskom držanju pučanstva, postojan i miran razvitak. Sabor će imati prilike, da na osnovu proračuna, što mu ga je predložila Naša vlada na temelju legislativnog rada unapriedi kulturni i gospodarski procvat ovih zemalja.

Proniknuti sa uvjerenjem, da ćete predložene Vam osnove zakona riešiti s onom uvidjavnošću i zdušnošću, što ste ju uviek zasvjedočili, Mi želimo Vašemu radu pod pun uspjeh i srdačno Vam kličemo: Dobro Nam došli!

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića i drugova za ublaženje biede.

Sjeverni dio občine Dekani, pol. kotar Kopar u Istri bio je prošle godine skoro posve od žestoke tuče uništen. Ta je občina i ljetos i to dne 8. augusta 1912. od nesretne tuče posjećena, ali najveću štetu pretrpio je baš onaj dio občine, koji se još nije nit se hoće zbog prošlogodišnje tuče tako lahko oporaviti. Najviše štete naniela je tuča poreznim občinama, odnosno sliedećim selima: Hrastovlje, Podpeć, Zazid, Dol, Praproče, Zanigrad itd.

Službena komisija odaslana od političke oblasti u Kopru, ustanovila je, da bijaše štete u vinogradima, livadama, na poljskim proizvodima itd., u Dolu i Prapročama za $^1/_{10}$, u Zazidu za $^5/_{10}$, dočim je bilo u Hrastovljama, u Podpeći i u Zanigradu sve uništeno.

Šteta je tučom prouzročena za ono siromašno stanovničtvo, koje se bavi isključivo poljodjelstvom veoma velika i usljed toga bieda silno očutljiva.

Toga radi stavljaju podpisani sliedeći predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

„Poziva se visoki c. k. vladu; da silno oštećenom stanovničtvu občine Dekani priskoči na pomoć izdašnom svotom iz državnih blagajna za ublaženje biede, da mu dade odpisati poreze, da obustavi utjeravanje poreza i da pruži priliku najsiromašnijim, da uzmognu kod javnih gradnja u samoj občini prehraniti sebe i svoje obitelji.“

U formalnom pogledu predlaže, da se uputi ovaj prešni predlog odboru za ublaženje biede, upotrebiv sve u poslovniku predvidjene kratice.

U Beču, dne 28. oktobra 1912.

(Sliede potpisi.)

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića i drugova za ublaženje biede.

Siromašnu občinu Jelšane, pol. kotar Volosko u Istri, biju posljednjih godina uzastopce razne elementarne nezgode. U proljeću i u jeseni često i nagle kiše oštete poljske proizvode već u zametku ili dozriele, ako ih nisu ljeti dugotrajne suše ili tuče već prije uništile.

Tako je i ove godine dne 28. augusta 1912. potukla žestoka tuča više manje svo krajevo one prostrane občine. Najviše puko bijahu oštećeni sliedeće porezne občine i sela: Pasjak, Brce, Šapljana, Rupa, Lipa, Dalenje i Jelšane. Posredovanjem občinske uprave na lice mjesta odaslana komisija političke oblasti na Voloskom, ustanovila je, da su uništeni proizvodi zemlje u Pasjaku, Brcima i Šapljanama za $^3/_4$, u Dalenjama, Jelšanama i Lipi za $^1/_2$, a u Rupi za $^1/_4$.

Obzirom na te okolnosti stavljaju podpisani sliedeći predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

„Poziva se visoku c. k. vladu, da priskoči bezodvlačno po tuči oštećenomu stanovničtvu občine Jelšane za ublaženje biede znatnom podporom iz državnih sredstava na pomoć, bilo za nabavu živeža ili za javne gradnje, te odpisom poreza i obustavom utjerivanja poreza.“

U formalnom pogledu predlaže se, da se uputi ovaj prešni predlog svima u poslovniku predvidjenim kraticama odboru za ublaženje biede.

U Beču, dne 28. oktobra 1912.

(Sliede podpisi.)

---

za tim, da mu c. i kr. mornarica dade materijala i radnika, da uzmogne na jednoj nekoliko metara dugoj ladji izraditi uzorak. Pri tom želi pismeno jamstvo, da će biti odštećen, ako bi njegova tajna bila izdana krivajom organa c. i kr. mornarice, ili ako bi ova htjela uporabiti ovo iznašašće samo za se. Molim, da se mladomu pregascu ide u njegovoj težnji na ruku. On je bogoslov, al se bavi također tehničkimi stvarmi i to s uspjehom, kako je to pokazao sa svojim prvim iznašašćem. Možda je i ovo drago njegovo iznašašće znamenito.

Odgovor na odgovor.

Njegova preuzvišenost gospodin zapovjednik mornarice grof Montecuccoli odgovarajuć delegatu Spinčiću rekao je, da će sva pitanja što ih je istaknuo predgovornik moći na znanje, o njima se pogovoriti sa svojim organima i odpomoći gdje je moguće. Nadalje reče, da se predgovornik muti, ako misli, da četverogodišnja služba na moru tiči samo Dalmatince. Ovih da ima sjedte oko 2700, dočim da ima na pr. Ugra 3000. Reče da se takodjer vode rasprave glede odštete mornarom u IV. godini. Veli konačno, da se u c. i kr. pomorsku akademiju na Rieci primaju hrvatski pitomci kao i pitomci drugih narodnosti i da se jednako oni kao i ovi ispituju, te se onih ni na jedan način ne zapostavlja.

Zastupnik Spinčić, diže se odmah iza govora mornaričnoga zapovjednika, te mu se čudi što spominje Dalmatince, medju kojima je preko 97 po sto Hrvata, i Ugre, pod kojimi će se stalno obuhvaćati Hrvate iz Hrvatske i Slavonije, a ne spominje Hrvata iz Istre, te naglasuje, da se ni malo ne muti, ako tvrdi, da novi vojni zakon tiči najviše Hrvate ujedno sa drugim primorskim stanovnicima, a to tim manje, što su stvoreni pomorski kotari, po čem će Hrvata biti mnogo više na moru u budućnosti, nego li ih je bilo u prošlosti i jest u sadašnjosti. Glede primanja Hrvata u c. i kr. pomorsku akademiju na Rijeci, primjećuje, da je navedo brojeve, koje gospodin zapovjednik mornarice nije pobio, te da bi hrvatsko pučanstvo i hrvatska javnost rado znati točno uvjete primanja u tu akademiju i da bi bilo nuždno, da se kod primanja manje gleda na poznanje njemačkog jezika, jer bi tada više hrvatskih mladića polazilo i bilo bi više častnika, koji bi znali razgovarati sa mornarima c. i kr. mornarice.

Gospodin izvjestitelj dr. Schlegel predlaže, da se prva resolucija delegata Spinčića ustupi vojnom ministarstvu, mornaričnoj sekciji u svrhu, da se dade odšteta mornarom četvrte godine. Drugom resolucijom istoga delegata da se zahtjeva nešto nemogućega, pak da je ne može zagovarati. Odvraća istomu delegatu, da se nada, da ovoga naser glede saveza monarhije neće naći odziva u delegaciji, pošto da nema ničega, što bi se moglo dokazati, čime bi se pouzdanje u saveznika uzdrmalo, a dok toga nema, mora se medjusobno pouzdanje imati. Na koncu raduje se vieesti, koja se je onaj hip raznašati počela, da su naime Italija i Turska sklopile mir.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pruska prepotentcija. Koliko nas Njemci mrze i kako bi rado vidjeli da nas Slavene netragom nestane, pokazalo se je najočitije prigodom ovog veličanstvenog rata naše balkanske braće proti Turčinu, tom stoljetnom zatorniku našeg naroda i naše stare civilizacije. Tolika je njemačka mržnja naprama Slavjaninu, da njihovi ljudi i njihovi listovi najprostije grde i vrijedjaju divove oslobodioce, najveće junake i osvetnike, koji ginu za slobodu zatirane raje i za prosvjetu njezinu a otvoreno simpatiše za Turčina, za tu negaciju svake slobode i kulture, koji eno i danas kao kroz pet vjekova, ubija goloruke žene i nejaku dječicu, isto tako kao i ljećnike crvenog križa, dok vrše svoje samaritansko i čovječansko djelo oko ranjenika.

Simpatizirati za takove delije, to je napokon pitanje ukusa. Ako to Njemcu prija, dobar mu apetit.

Nego nama se čini, a to nam je osobito drago, da je u Prusa ta mržnja samo

forma, pod kojom skriva strah od onog milijuna bajuneta, što se udružiše ostvarenjem epohalnog i veličanstvenog balkanskog saveza. Na mjesto Turske, koju je Prus timario i odgojio za sebe, došao je jaki i zdravi faktor, koji je pomrsio sve račune skrabicanim diplomatima, koji su „au delà de Mitrovicza" utirali puteve pruskim junkerima, makar i preko ledja naše monarkije. Jer, ako se ne zna, Drangu nach Osten stoji na putu baš slavenska Austrija okupljena oko svojih starih Habsburgovaca.

I dok mi za to razumijemo prusko bjesnilo, ne možemo nikako razumjeti, kako se tom pasjem koru mogu i smiju da pridruže i neki pojedini aktivni članovi naše vojske. Kako ta gospoda u obće dolaze do toga da davaju političke enuncijacije i da vrijedjaju i narodnosti ove države, koje na Balkanu imadu svoju krvnu braću angažovanu u najljepšem ratu što ga je do sada svijet vidio.

Ako to nije posljedica nedopustnog šovinizma nacionalnog, onda je to žalostna posljedica one politike ili sistema, koja našu državu čini odviše obzirnom, da ne rečemo odvisnom od sistema i politike, koju nam narivavaju uplivom iz Berlina, koji nas je otudjio od cijelog svijeta. God. 1908. naljerao nas je Berlin skoro u rat sa Srbijom, pa je onda svojom trgovinom okupirao Balkan otudjen našoj državi. Berlin je stvorio politiku dualizma, koja nas je dovela skoro do bankrota. Talijanske državne obveznice poslije godinu dana ratovanja stoje na 94 a naše bez rata na 83!

Mi za to kao Slaveni i kao vjerni prijatelji ove države najoštrije prosvjedujemo što su ovih zadnjih dana neki aktivni člani naše vojske u Puli upravo izazovnom bezobzirnošću izrazivali svoje simpatije barbarinu i poganinu a prezirali junake slobode i kulture, u koje se samo ugledati mogu.

Najprije su, a to je dokaz slabe vojničke naobrazbe, htjeli svakoga da kapacitiraju, da će Turci satrti bugarsku vojsku. A eto nakon 20 dana ratovanja stoji Savov poput novog Hanibala pred vratima Carigrada.

Znademo još i za druge izljeve simpatija nekih aktivnih članova naše vojske prema Arnautima, u čije su zdravlje proljevali dapače šampanjac (bolje bi bilo, da su išli za Arnaute krv proljevati), što za sada presućujemo u ovim kritičnim časovima, da to upotriebimo u pravo i zgodno vrieme. To za danas, da se znade kakvu kulturu bi htjeli stanoviti krugovi dati Balkanu.

Baš po geslu „svoj k svome". Ovo, što ćemo iznieti, ide na adresu osjegurajućeg društva „Croatia" u Zagrebu. Onomadne desio se u Puli njezin agent, neki Gelletich, rodom Lovranac. Taj agent je veliki Talijanaš, koji je u službi čisto narodnog zavoda, kao što bi morala biti „Croatia"; proti tomu bismo mogli takodjer prigovoriti, ali za sad prelazimo preko toga i prepuštamo to stvar ukusu „Croatie" i uvidjavnosti našega naroda, koji što osiguravaju kod „Croatije" putem spomenutog agenta.

Za nas je najzgodnavan jedan fakat, što ga je taj agent Gelletich počinio u Puli. Jedan profesor Hrvat htio je osigurati život kod „Croatije" putem toga agenta. Volje je bilo, i stvar skoro uredjena, kad li agent reče profesoru, da ide, dapače preporuča, pregledati se po liečniku dru Petzu, Talijanu. Profesor mu opazi, da imade u Puli 2 do 3 liečnika Hrvata, da će ići jednomu od njih, a agent da mu je opet preporučivao dra Petza. Naravno je, da se je profesor drugi dan predomislio i u obće se kod „Croatie" nije osigurao. Tako rade pravi i pošteni patrioti, tako bi morali raditi i svi drugi sa domaćim i tudjim zavodima i agentima i ne pustili, da našim vlastitim novcem lovimo tudjince i narodne neprijatelje.

Mi ćemo povjerovati, da ravnateljstvo „Croatie" nije ništa krivo u istaknutoj stvari, ali nosi i ono svakako indirektnu krivnju, što ne pazi, koga sve šalje medju naš narod i uputi kako se imadu vladati. Isprike tu nema nikakove. Ako se od naroda zahtjeva te se drži gesla „svoj k svome", koji se ne rietko upotrebljava lih u špekulantske svrhe, ima narod to jače zahtjevati od narodnih zavoda, da oni kao pravi „svoji" i kod „svoga" točno i čisto narodno provadjaju tu „svojinu", jer bez toga je „svoj" bez „svoga". Za to i zahtjevamo od „Croatije" i od svakog „svog" zavoda, da i u sticanju narodnog novca stoje na narodnom stanovištu te ne ćemo dopustiti, da se smeta naš narod još kroz kojekakove nama tudjinske i protivničke agente.

Za „Crveni Križ" balkanskih država sakupili su Hrvati i Srbi u Puli 1000 K, koja svota je odposlana na odredjeno mjesto.

— Za istu svrhu sabrali su Hrvati u Malom Lošinju K 167·80. koju svotu su poslali odboru u Opatiju.

Za Crveni Krst balkanskih naroda primismo preko našeg uredničtva: Perko A. Pula K 5, Buždon Jos., Pula K 2, Maršal F. Pula K 1, Pop A. Janko, Pula sakupio K 37·20, M. Majer, učiteljica K 5, Žmak Josip, Pula K 2. Ukupno do 14. novemb. 1912. K 52·20.

Marčana. Veseleći se pobjedi Hrvata u Puli a umjesto čestitanja novoizabranom zastupniku g. Jos. Stihoviću, daruju za Družbu: Pop Iv. Vinodolac, župeupravitelj K 1·—, Jakov Deprato pok. Jakova, Radolović Mate p. Stjepana (Belas) i Radolović Anton p. Grge (Belas) svaki po K 1·—. Ukupno K 7·—. Odnosna svota odpremljena je izravno družbinom ravnateljstvu.

Prigodom imendana gdje Dragice Gustin sabralo se u malom društvancu na predlog g. Ivava Bulve c. kr. oruž. postajevodje za Družbu K 21·—. Živili!

Lošinjski kotar:

Školsko pitanje na otoku Lošinju. U. tršćanskom „Piccolo della Sera" od 4. o. mj. tuži se dopisnik iz Maloga Lošinja proti postupanju školskih oblasti sa talijanskim školama u ovim krajevima, objedjuje svoju miljenicu c. kr. vladu, da tobož ona zanemaruje Talijane, da im ne daje potrebitih škola, učitelja, nadzornika itd., dok da Slaveni napreduju u svojim školama.

Koliko laži u ovo malo riječi.

Pozabavit ćemo se ovog puta samo sa otokom Lošinjom, da dokažemo lažnjivost Piccolovog dopisnika a se druge strane nepriznanost c. k. vlade u školskim pitanjima prema nav. Hrvata.

U Malom Lošinju sagradila je občina veličanstvenu školsku zgradu, obskrbila ju sa svim željnim didaktičnim potrebštinam, namjestila učiteljstvo u podpunom broju, dok za nas Hrvate, koji takodjer plaćamo občini poreze i namete, te uzdržajemo ovu talijansku školu, nema niti filira, da potroši na odgoj naše djece, već moramo mi da iz privatnih sredstava uzdržavamo naše hrvatske škole.

U Malom Lošinju obstoji takodjer i nautička škola sa talijanskim nastavnim jezikom.

U Nerezinam, Sunku, Unijam, Čunskom po svuda imade javnih pučkih škola sa talijanskim nastavnim jezikom, namještene u lijepim i modernim zgradama, obskrbljene učilima i sa odgovarajućim učiteljstvom.

Vrhunac nepravice, talijanske bahatosti i načela „osar tutto" pokazuje nam školsko pitanje u Velikom Lošinju. Polag popisa pučanstva god. 1900 bilo je u Vel. Lošinju 1174 Hrvata a 473 Talijana. Za ovo 473 Talijana obstoji u Vel. Lošinju *petrazredna* pučka talijanska škola, dok su Hrvati bili prinuždeni, da na vlastiti narodni trošak otvore hrvatsku školu, uzdržavanu od naše Družbe a koju školu pohadja ove godine 116 djece. U talijanskoj školi imade ove godine kakvih 110 djece muških i ženskih, a na istoj podučavali su do sada dva učitelja i dvie učiteljice, dok je ovih dana imenovana i treća učiteljica. Za 110 djece dakle pet učiteljskih sila.

Gornje brojke a ne puste fraze dokazuju nam, da li se lošinjski Talijani imadu štogodj tužiti glede tobožnjeg njihovog zanemarivanja na školskom polju. Za 110 djece 5, slovom pet učitelja!!

Nadamo se, da će se za ovakovo razsipavanje pučkog novca zauzeti i naši zastupnici, osobito naši članovi zemaljskog vijeća, jer se inače lošinjski a osobito veloselski Hrvati moraju čudom pitati, da li za nas baš nitko više ne mari ili su nas pustili na milost i nemilost talijanske vladajuće kamorre?

Ovime se pak obraćamo javno na poglavitog gosp. c. kr. kot. poglava Pavla Moseltig, predsjednika c. kr. kot. školskog vijeća, te udostojamo se pitati ga: da li je njemu poznato, da je ovih dana bila imenovana na javnoj talijanskoj školi u Vel. Lošinju treća učiteljica a po tome peta učiteljska sila u onoj školi? Da li i za občinu Vel. Lošinj vrijedi školski zakon i po tome pravilo, da na javnim školama jedna učiteljska sila mora da imade barem 40 školske djece? Šta su skrivili Hrvati u Vel. Lošinju, da se njih zanemaruje na školskom polju, da im se ne dade javnih škola u hrvatskom jeziku, te koje su zasluge talijanske manjine, da joj se ovako ide na ruku i prekomjerno pogoduje?

Iz Malog Lošinja.

Prošle nedjelje dne 10. o. mj. obdržana je oko 2 sata poslie podne konstituirajuća skupština nove podružnice Nar. Zajednice za Istru u Mal. Lošinju. Na skupštinu došao je u ime Centralnog odbora veleuč. gosp. dr. Ivan Pošćić, predsjednik Nar. Zajednice, a s njime dodjoše takodjer oba tajnika Zajednice. Na skupštinu dodjoše svi rodoljubi iz mjesta i okolice, a narodna se je okupilo toliko, da je bila dubkom puna dvorana hrv. Čitaonice. Osobito je bilo dobro zastupano učiteljstvo, kao što i svećenstvo, što nam je dokazom da se koli narod toli inteligencija zanima za Nar. Zajednicu za Istru.

Postupak, svrhu i uredjenje Nar. Zajednice protumačio je na zgodan način sakupljenima g. dr. Pošćić, a njegove rieči pozorno su svi prisutni slušali i na koncu burno odobravali, iz čega naslućujemo, da su odobravali rad i ustanovu ovog našeg mladog društva. Iza što se je odmah prijavio veliki broj članova, bio je izabran upravni odbor podružnice u kojem se nalaze najvidjenilji i najradiniji muževi iz Malog Lošinja i okolitnih mjesta u čemu vidimo zalog rada i uspjeha ove podružnice.

Voloski kotar:

Občina Volosko-Opatija za srbske ranjene oficire koji se oporavljaju. Srbski crveni križ u Biogradu, zamolio je hrvatske prijatelje u našem Primorju, da bi se za srbske ranjene častnike, koji se od bojeti oporavljaju, uz naše more odstupilo što više moguće soba. Ljetiština uprava u Volosko-Opatiji javila je odmah u Biograd, da daje srbskim ranjenim častnicima besplatno na raspolaganje 40 soba.

Za našom Opatijom povela su se naša braća širom hrvatskog Primorja, te su već do sada stavili srbskim oficirima na raspolaganje bezplatno oko 60 soba. Tako imade već sada uz naše more preko 100 soba za junačke srbske častnike, koji prolišе svoju krv za slobodu svoje braće.

Društvo za poljepšanje grada i okolice Kastav. Dne 10. tek. mj. sastalo se gradjanstvo sa nekolicinom iz okolice u Kastvu i većalo o osnutku društva pod gornjim naslovom. U to ime sastavilo se pravila i izabralo osnovateljni odbor, koji se ima brinuti za zakonito odobrenje istih pravila.

Iz Narodne Zajednice za Istru. U nedjelju dne 3. o. mj. konstituirane su podružnice Nar. Zajednice za Istru u Lovranu i Matuljima. Predsjednikom podružnice u Lovarnu bio je izabran g. Josip Blečić, pom. kapetan i posjednik, a predsjednikom podružnice u Matuljima g. Božo Bačić, trgovac i posjednik.

U nedjelju dne 10. o. m. konstituirana je podružnica Nar. Zajednice za Istru u Malom Lošinju, čiji djelokrug obasiže čitavi sudbeni kotar lošinjski. Predsjenikom te podružnice bio je izabran g. Noe Martinolić, posjednik u Mal. Lošinju.

Pazinski kotar:

Javna zahvala. Podpisano občinsko glavarstvo najtoplije zahvaljuje osjegurajućem društvu „Generali" za brzu likvidaciju i platež znatne štete, što su no zlikovci učinili prolomom u obć. uredu i blagajni u noći od 6.—7. t. mj. Žminj, dne 12. novembra 1912. Obć. glavar: Pučić s. r.

Koparski kotar:

Podpaljivanje na Piranštini. Svima će biti još u uspomeni, da je u noći od 29. na 30. juna o. god. bila zapaljena kuća našemu narodnomu prvoboricu u okolici piranskoj Grguru Miloviću. Kašnje sistematične vatre govore jasno, da je to bilo pripravljeno od naših neprijatelja, kojih naš napredak u oči bode. Ali medjutim, kad su kašnje izgoreni predmeti bili osigurani, trpi Grgur Milović veliku štetu od više tisuća kruna. Zato je dužnost svakoga Hrvata i u obće Slavena, da podpomogne siromahu-žrtvi svoga narodnoga uvjerenja. Do sada su poslali na podružnicu Istarske Posujilnice u Pazinu milodare sliedeći dobrotvori: po 50 K Trgovsko obrtna zadruga Trst; po 40 K Kmetska posujilnica Ljubljanske okolice, po 20 K dr. Ivan Tavčar, načelnik ljubljanski, Glavarstvo trga Bovec (Goriška), Posojilnica Črnomelj (Kranjska), Glavarstvo trga Kobarid (Goriška), Hrvatska štediona Zagreb; po 10 K posujilnica u Brežicah (Štajerska), Ogulinska štedionica, Ogulin, Glavarstvo grada Postojna, Glavarstvo grada Rudolfovo (Kranjska); po K 5 Posujilnica Maribor. Ukupno K 235·—.

Time se najiskrenije zahvaljuje podpisani blagim darovateljima i moli slavnu javnost, naše občine i novčane zavode, da se sjete našeg čovjeka na najizloženijoj točki naše narodne borbe.

Odbor.

Razne primorske viesti.

Talijanska pravnička stolica na trgovačkoj akademiji u Trstu. Iz Beča nam pišu 9. o. mj. Za vrieme parlamentarnih praznika doniele su nekoje talijanske novine Primorja odavle viest, da je ministar bogoštovlja i nastave obećao talijanskim nastupnicima iz Primorja, da će još tečajem ove godine otvoriti na trgovačkoj akademiji u Trstu nekoliko stolica za pravne nauke. Toj je vjesti malo tko vjerovao, nu sada bi reći, da će se ona ipak obistiniti. Čitali se može u ovdašnjim i u talijanskim novinama Primorja, da su već u Trstu poduzeti koraci, a da se sa predavanjima iz pravnih znanosti čim prije započne. Predavanja vršit će se na rečenoj akademiji jedino u talijanskom jeziku. Predavanja imala bi biti privremena, jer još i ima da reče svoju austrijska zastupnička kuća. Radi se naime o tomu, da se opredieli mjesto budućoj talijan-

škoj pravnoj fakulteti. Talijani zahtjevaju ustrojenje te fakultete u Trstu, dočim je vlada izradila osnovu, koja se sada nalazi u proračunskom odboru zastupničke kuće, za ustrojenje te fakultete u Beču.

Ovdje si mnogi razbijaju glavu time, hoće li vlada ostati kod svoje osnove, dotično kod svoje namisli, da fakulteta ostane u Beču ili će pristati na to, da se u Trstu iz privremenih pravničkih stolica ustanovi malo po malo stalna pravna fakulteta. U samom parlamentu, kako stvari danas stoje, bila bi većina stranaka za Trst, kad bi na to vlada pristala. Ona se doduše izgovara sa Slovencima i Hrvatima, koji su odlučno proti Trstu bez gotovih kompenzacija, nu ona se ne bi na nje obazirala, kad bi to u njezinom interesu bilo.

U vladinim krugovima naziru u tome dobar znak za privremeno ustrojenje pravničkih stolica u Trstu, što se nije s talijanske strane tu stečevinu stavilo na veliki bubanj i što su ju slovenski krugovi u Trstu primili do znanja skoro indiferentno ili čak hladnokrvno. Moguće je, da je vlada na to i računala, pak misli, da će njoj lakše proći prokriomičarenje talijanske fakultete u samomu Trstu. Sada bi ustrojila par stolica privremeno, kasnije preostale opet privremeno i konačno mogla bi privremenost odstupiti mjesto definitivnosti. Kod nas je, kako to dobro i sami znate, sve moguće.

Što se tiče izjednačenja hrvatskog sveučilišta u Zagrebu sa austrijskim sveučilištima — biva još uviek na vrbi svirala — uzprkos svečanim obećanjima austrijske vlade. Poteškoće kod tog pitanja nema absolutno nikakve, jer se je hrvatska vlada pismeno obvezala učiniti sve, što bi se od nje zahtjevalo na hrvatskom sveučilištu, samo da bude isto priznato ravnopravnim sa austrijskim sveučilištima. Poteškoća je dakle jedina u tom, što toga neće Madjari a austrijska vlada nema prave volje i potrebite enerzije, da svoje obećanje ispuni.

Kod Talijana ide to lagljе, jer imadu za sebe jednu veleviast, dočim mi nesmo da nemamo nikakve vlasti za sebe, već su proti nama vlastodršci obiju pola monarkije. Nadamo se, da će napokon minuti Jobova ustrpljivost i najhladnijeg izmedju naših zastupnika.

Klub hrv.-slov. akademičara istrana u Zagrebu održao je 8. o. mj. svoju redovitu glavnu skupštinu. Stari je odbor polegao račune o svom prošlogodišnjem djelovanju i jednoglasno dobio zasluženo priznanje. Koli iz pozdravnog govora kol. predsjednika Šestana, toli iz izvješća tajnikova i blagajnikova razvidno je, da su uspjesi svog našeg kluba bili za prošlu godinu osobito povoljni. Potvrdila se je jaše stara činjenica, da je istarski klub jedan od najagilnijih i najorganiziranijih akademskih klubova na zagrebačkoj univerzi, a po gotovo najbolji od istarskih akademskih klubova.

Tekom prošle školske godine raspačano je klub do 20.000 družbinih maraka, održao je u Zagrebu sjajno uspjelu akademiju u proslavu stogodišnjice rodjenja blagopok. biskupa Dobrile, od koje je čisti prihod K 424·29 odposlan Družbi. Klub je savjestno izvršio dužnost člana čete od 1000, a pokraj svega toga dospio je brinuti se za samo društvo. Održalo se osam odborskih sjednica uz 8 redovitih sastanaka sa 1 predavanjem, priredilo se i nekoliko poučnih izleta u zagrebačku okolicu a pokraj toga mnogi su članovi društva sudjelovali i u drugim kulturnim podhvatima. Istarska omladina u Zagrebu stječe sasvim narodu svojim poštovanim radom priznanje za žilavu borbu, koju ima da održi protiv svog narodnog neprijatelja.

Na letoj skupštini bio je izabran novi upravni odbor i to: predsjednik Ivan Antetić, stud. iur.; podpredsjednik Marko Laščić, cand. iur.; tajnik Ante Rušić, stud. iur.; blagajnik Vjek. Opatić, stud. iur.; knjižničar: Ante Crvić, cand. iur.; odbornici: Franjo Klarić, abs. iur. i Jerko Valarić, cand. iur.; revizori: Mijo Deklić, cand. iur. i Srećko Zuglia, cand. iur.

Novi je odbor odlučio udariti u svom radu stopama staroga odbora, pa moli javnost, da mu bude na ruku i da ga prijazno susreće.

Franina i Jurina.

Jur. Kumpare Frane!

Fr. Ča je Jure.

Jur. Spominjate se kumpare Frane, kad smo ono govorili od meštra dobrinjskoga?

Fr. Da, spominjam se, pak ča je?

Jur. Va onom foju od Rike piše, da sve ča smo govorili mi dva, da ni istina.

Fr. Znaš, ča ću ti ja reć. Nan će svidočit cela Dubašnica, da smo govorili istinu, a njega more branit i verovat mu samo sudac Mate, komu i žena reče „Ti si Mate bena".

Jur. Da, to je istina, ali znate kumpare, radi judi, ja ću mu poslat reć, da neka reče, ča ni bilo istina, pak ćemo znat, ča smo lagali.

Fr. Bravo kumpare, ja sam kuntenat.

Prodaje se jednokatna kuća u sredini grada, sa velikim vrtom i voćnjakom i kamenolomom. Upitati se kod Josipa Vranjac u Pazinu. 3315 2—2

Švelja za bijelo rublje i ženska odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pule. Adresa u uredničtvu.

Raspis natječaja.

Ravnateljstvo pomorske oblasti u Trstu raspisuje natječaj na mjesto redarstvenog stražara, što se imade popuniti kod ovog obćinskog poglavarstva sa plaćom od godišnjih 1380 K isplativim u mjesečnim postecipatnim obrocima, potpunom stražarskom opremom i opravom kod nastupa službe i naplatom u iznosu od godišnjih 150 K za daljnje nabavljanje službenog odjela i opreme, isplativom u dva polugodišnja postecipatna obroka.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju dokazati, da su austrijski državljani, da nisu mladji od 24 a stariji od 40 godina; da su posve zdravi, da im je ponašanje bezprikorno, da poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Prednost će se dati onome, koji dokaže, da je već služio kod redarstva ili kod oružničtva.

Molbe se imadu podnieti podpisanome do 30 novembra 1912., gdje se mogu doznati i dalnji uvjeti službe.

Glavarstvo općine Veprinac:
Ičići, dne 6. novembra 1912.

3360 3-1 Načelnik: Bachich Ivan v. r.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Austro-hrvatsko
parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.
Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Ricci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red
vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15	RIJEKA	5.—
10.50	Opatija	4.25
11.—	„	4.15
12.20	Bell	2.55
12.30	„	2.45
1.20	Mošnje	1.55
1.30	„	1.45
2.10	Krk	1.05
2.20	„	12.55
po podne		prije podne
1.40	Baškanova	11.25
1.20	„	11.15
2.30	Lopar	10.10
2.40	„	10.05
3.40	Rab	9.25
4.—	„	9.—
4.25	Lun	8.35
4.30	„	8.30
5.40	Vali Lošinj	7.20
5.50	„	7.10
6.—	Mali Lošinj*)	7.—
6.10	„	6.50
7.—	NEREŽINE	6.—

*) Luka Sv. Marije.
Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	POSTAJA	Svaku Srijedu
prije podne		po podne
7.35	RIJEKA	7.20
8.10	Opatija	6.45
8.20	„	6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40	„	6.10
12.30	Rab	2.20

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjvell

Svaka Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	2.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.35	dol.	Lošinjvell	odl.	3.20

Uvjetno pristajanje u Malomolinjske luke sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Baška	dol.	4.35
5.50	dol.	Punat	odl.	4.—
5.55	odl.	„	dol.	3.50
6.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Stanj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
6.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
6.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
6.50	odl.	„	dol.	4.10
6.30	dol.	Silo	odl.	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.
Svaki utorak
7.15 pr. p. odl. Crikvenica dol. 2.45 po p.
9.15 pr. p. dol. Rijeka odl. 12.45 po p

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. --- Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**
Jedino pravi se zelenom duvnom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznemo po sudu i strogo kazi. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i nutrnih bolesti, trzanje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 lit 6/1 li 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confi-feljska mast

ojegurava i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozeblo, upale, abcese odstranjuje sva strasa tjelesa, koja su došla u tjelo pa često predsavrsene operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Glavno: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u VISKOVCU, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

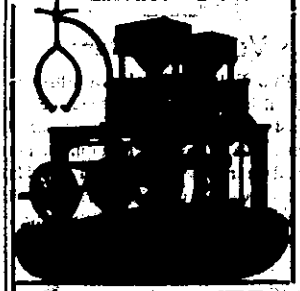

NAJBOLJA ŽITNA MLINOVI,
uljarski strojevi, mješci, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.
Mnogo poduzeća po nama uredjena u prometu.
Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez pozivnice od
tehničke poslovnice
EMANUEL I OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolò 26.
Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.
Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Broj 47. Pula, u četvrtak dne 21. novembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novca i predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položajcom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani se ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom: godišnje 10 K u obće, 5 K za selјake, ili K 5·— odnosno K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i uredjuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., kali u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Bugarski general Dimitrijev.

Donašamo ovdje sliku vodje bugarske vojske generala Dimitrijeva, koji je slavno pobjedio Turke kod Lozengrada (Kirkilidže) i Lileburgasa. Sada se nalazi na čelu bugarske vojske kod Čataldže, da Turcima zadade zadnji udarac.

Rat na Balkanu!

Pula, 20. novembra 1912.

Dan obračuna s Turčinom bliža se kraju, dapače možemo još danas ustvrditi, da je već nestalo turske vlasti u Europi. Još jedan mali korak, koji bi se mogao dogoditi već danas ali najdulje sutra, ulaz naime bugarske, grčke i srbski vojske u Carigrad, tada je za uvijek uništena glava onoj divljoj aždaji, što je kroz pet stotina godina gnjavila, robila, klala i ubijala goloruku kršćansku raju u svom divljem vjerskom fanatizmu neuka i zvjerska turska čeljad s jedne strane, dok su s druge bolji tobože izobraženi turski paše i age silom otimali raji sve, samo da mogu što više ljenčariti i valjati se sa svojim bulama na mekim dušecima. Dok je to sve mirno gledala službena Europa, drugo pokvareno izdanje Turaka, morale su tom turskom zulumu učiniti kraj, uz neizmjerne žrtve svojih podanika, četiri male balkanske države, Bugarska, Srbija, Grčka i Crna gora. Kršćansko oružje pobjedilo je na svim linijama i prouzročilo pad neobuzdane divlje vlasti, koja je bila na sramotu svih kulturnih naroda i pritisla žig sramote onoj kulturnoj službenoj Europi, koja je tu sramotu trpila osobito u zadnja dva prosvjetljena vieka.

Čast i slava junačkih Bugara, Srba, Crnogoraca i Grka pronosit će se od koljena do koljena do konca svih viekova, kad će se tadašnja pokoljenja čudom krištati i snebivati, da je turski zulum mogao pet stoljeća mirno pastovati na očigled prosvjetljene Europe.

Hydri je satrta glava i savezne vojske sada provadjaju svoje čovječansko djelo svome svršetku.

Crnogorska vojska.

Skadar još nije zauzet; radi velikih poplava i kiša te zime ne može crnogorska vojska brže operirati. General Vukotić još nije pripio pod Skadar ali se približava gradu sa teškim obsadnim topovima, kojima utvrde neće moći odoliti. Uz to se približuje Skadru jedan dio srbskih četa, koje će zajedno sa Crnogorcima napasti Skadar.

Medjutim crnogorska vojska pod Skadrom nije mirovala; general Martinović poslao je jedan dio svojih četa prema moru da zauzme grad Sv. Ivan od Medue. Tu se je sreo sa 3000 Turaka, koji su htjeli zapriečiti Crnogorcima put na more. Zametnula se živa bitka, u kojoj su Turci bili suzbijeni i razpršeni na sve strane. Crnogorci su imali 100 mrtvih i ranjenih, dok je broj Turaka mrtvih i ranjenih daleko veći. Iza te bitke unišao je u grad general Martinović sa svim počastima; a malo iza toga unišla je u luku jahta kralja Nikole.

Srbska vojska.

O uspjehu srbske vojske imamo ovaj tjedan zabilježiti važnu viest: zauzeće Bitolja (Monastir). Kako smo već pisali, kod Bitolja sakupio je zapovjednik turske macedonske vojske Zeki-paša ostanke svoje vojske poražene i razpršene kod Kumanova. Na tu vojsku pošla je srbska vojska sa sjevera a grčka sa juga. Bitka je započela u petak; Turci su osobito žestoko navaljivali imajuć vrlo dobre pozicije, dok je srbska vojska imala nezgodan položaj u nizini. Grci su pak s juga pobili neke turske odjele. Tako ojačana srbska vojska napredovala je malo po malo dok nije sasvim obkolila tursku vojsku u Bitolju. Videći Turci, da ne mogu nikud kamo, ponudiše predaju. Tim povodom zarobiše Srbi u Bitolju cielu Tursku vojsku od 50.000 vojnika, sve generale, zapovjednika Zeki-pašu, Fati-pašu i Džavid pašu. Za robljenju turske vojske u Bitolju pripomogli su u velike i Grci, koji su s juga čvrsto pritisnuli Turke i nepustili ih kroz svoje redove na uzmak.

S ovom pobjedom nad Turcima slomljen je i uništen svaki odpor Turoka u Macedoniji, u kojoj više nema turske vojske, te je tako sva ta zemlja u rukama balkanskih država.

Bugarska vojska.

Sve glavne bugarske vojske nalaze se pred vratima Carigrada, gdje se bije već četiri dana ljuti boj na velikom prostoru od crnoga do mramorskog mora. Turci su tu skupili nešto razbijene vojske kod Lile-Burgasa pod vrhovnim zapovjednikom turske armade, Nazim pašom, dok opet dobivaju Turci neprestano velika pojačanja iz Male Azije. Računa se da oko Čataldže stoji preko 200.000 Turaka proti 200.000 Bugara; Turci su u toj bitki zaigrali zadnju kartu te se žestoko bore, da potisnu neprijatelja. Viesti o toj bitki nema izim iz Carigrada s turske strane, koje bilježe neke male uspjehe Turaka, ali u nje nitko ne vjeruje, pošto do sada nije bila nijedna turska viest sa bojišta istinita. S bugarske strane ne javlja se ništa po staroj navadi u ovom ratu; iz Bugarske dolaze viesti kad biva bitka dovršena. Kad Bugari svladaju taj posljednji odpor Turaka, onda će bugarska vojska slavodobitno uniči u Carigrad i rat će biti svršen. U turskoj vojski pred Carigradom hara kolera i kuga, od koje padne na dan i do hiljade vojnika. Rek bi da se ta pošast pojavila u turskoj vojski krivnjom samih turskih zapovjednika, koji da su imali u bocama kolerne bakcile, da zaraze time bugarsku vojsku, a to se sada osvećuje na turskim vojnicima.

U Carigradu su strane vlasti iskrcale sa svojih ratnih brodova 2.000 vojnika u zaštitu Europejaca svojih podanika.

Drinopolje se još drži u turskom posjedu. Obkoljeni čvrsto sa svih strana pokušali su Turci par puta ispad iz grada, ali su bili uviek suzbiti. Oko Drinopolja nalaze se većinoma srbske čete, pošto su Bugari svoju vojsku iz Drinopolja povukli na bojište pred Carigrad oko Čataldže.

Grčka vojska.

Nakon zauzeća Soluna po Grčkoj vojski jedan je dio iste krenuo iz Soluna proti Turcima u Bitolju, te kako gore rekosmo pripomogli su, da je Bitolj zauzet sa svom turskom vojskom od 50.000 ljudi.

Grci su u Solunu uveli svoju upravu i imenovali guvernera. U to vrieme odposlali su u Grčku onih 27.000 turskih vojnika, koje su zarobili u Solunu.

Grčko brodovlje zauzelo je otok Nikariu u egejskom moru, dočim stanovničtvo drugih otoka u egejskom moru traži od Grčke aneksiju.

Pošto su tako grčke čete pročistile Turke sve do preko Soluna, krenuo je jedan dio u pomoć Bugarima kod Čataldže, a tako će sada poći tamo i veći dio srbske vojske.

*

Nakon svih silnih poraza Turska je vlada ponovno zatražila u Balkanskih država primirje. Savezne balkanske države poslale su turskoj ove uvjete primirja:

1. Izpražnjenje Jedrena, Skadra i Janine. 2. Priznanje Turske, da je pobiedjena. 3. Odreknuće europejskih provincija. 4. Ulaz saveznika u Carigrad, gdje se ima proglasiti balkanski savez. 5. Ratna odšteta. 6. Internacijonaliziranje Carigrada i slobodan prolaz kroz Dardanele.

Turska nije pristala na ove uvjete, nego bi htjela upustiti se u pregovore o pogodbama za mir.

*

Napetost izmedju Austrije i Srbije glede srbske luke na jadranskom moru rek bi da je popustila, te je iznadjen izlaz, da se i to pitanje rieši mirnim putem. Premda zadnje viesti glase, da se je odnošaj izmedju naše monarkije i Srbije opet zaoštrio u tom pitanju i u pitanju austrijskog konzula Prohaszke u Prizrenu, ipak se je nadati, da će se i te časovite oprijeke izgladiti u miru.

Cieli ovaj rat za oslobodjenje balkanske raje ispod turskog zulumčarskog jarma nailazi na velike simpatije svih slobodoumnih naroda i država, samo ne kod Niemaca i Madjara, nu usprkos tim bahatim tiranima prevladat će načelo, Balkan balkanskim narodima i pobjediti pravda i istina!

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 13. novembra 1912.

Ovoga čedna obdržavane su u svemu samo tri sjednice zastupničke kuće. Razpravljalo se skoro sva tri dana o odgovoru ministra predsjednika na interpelaciju čeških zastupnika glede

Naredbe ministra pravde.

U razpravu posegnuo je prvi poznati češki jurista zastupnik dr. Körner, koji je označio stanovište Češke, naglasiv, da bi podpuna ravnopravnost obih jezika u Češkoj odgovarala temeljnom zakonu. Odsudjuje najodlučnije najnoviju naredbu ministra pravde, koji daje kod sudova u Češkoj prednost njemačkom jeziku.

Njemački kršćansko-socijalni zastupnik Bächle brani bečku občinu od čeških navala radi neprijateljskog i nekulturnog postupka čeških škola u Beču.

Češki radikalni zastupnik dr. Šviha označuje ministra pravde kao utjelovljenje protislavenskog duha svih ministarstva, u kojima je sjedio.

Još je govorio podulje vremena rusinski zastupnik dr. Dniestranski, osvrnuv se na protirusinsko pravosudje u Galiciji.

Njemački izgred.

Na koncu sjednice upravio je njemačko-kršćanski zastupnik vitez Pantz upit na predsjednika zbog slovenske obstrukcije, koja da ugrožava parlamentarizam. Njemački nacijonalni zastupnik Schürf dobacio je za to vrieme žestoke uvriede slovenskim zastupnicima, na što su ga njeki od ovih zgrabili za ruke i stali vući. Drugi su zastupnici priskočili rastaviti protivnike. Schürf je dobio ukor.

Zastupnik Okunievski potužio se na postupak predsjednika proračunskog odbora, koga je označio nezakonitim. Njegove ri-

Žrtve ratova u posljednjih 50 godina.

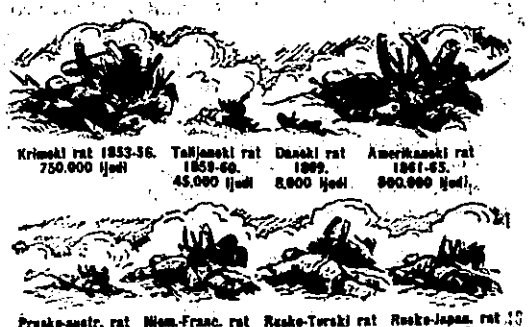

ječi „Narodne Novine“ sa strane Slovenaca i Rusina.

Adrijevo godina kwisi

U sjednici od utorka došao je prvi na red govornik zastupnik Vertovšek. On je počeo govoriti o ilirizmu do podne. Na početku se ograđuje protiv tome, da se njegov govor smatra kao obstrukcijski govor. On i njegovi somišljenici mrziju oštrije istupiti radi prilika u Štajerskoj i Koruškoj i u obće radi prilika u južnoj monarkiji.

Sudava svoj četverosatni govor u pol četiri. Iza njeka uzima govor zastupnik Roller (njem. narodnjak). On govori o češko-njemačkoj nagodbi i veli, da je nagodba u interesu obiju stranaka u Češkoj, na Niemci ne će za Česima bježati, da sklope s njima nagodbu. U daljnem toku debate žestoko navaljuje socijalni demokrat dr. Renner na ministra pravosudja radi njegove naredbe. Zajedno s njim navaljuje na ministra i zastupnik Stranski, koji veli da ministar spada u kaznionu. Za govora Stranskoga dolazi do oštrih polemika između Niemaca i čeških zastupnika. Zastupnika Stranskoga podpredsjednik dr. Romančzuk pozivlje na red. Na to prekida sjednicu.

Prosvjedi zastupnika.

Na koncu sjednice protestira pangerman Iro proti tome, da se eventualno lieva njemačka krv za promašenu austrijsku politiku. Neka predsjednik učini, da mjerodavni faktori dadu što prije izjavu o bezuvjetnim mirovnim namjerama monarhije.

Zastupnik Klofač izjavljuje, da je čitavo pučanstvo bez razlike narodnosti proti ratu.

Zastupnik Jerzabek viče: Pustite bezobraznost Srbiji! Sa strane čeških radikala povici: Pfuj! Nastaje velika buka. Klofač izjavljuje, da Česi hoće, neka se podržavaju prijateljski odnošaji sa balkanskim državama. Tko hoće autonomiju Albanije, taj ugrožava mir Europe. Slaveni traže, da se poštivaju njihova čuvstva, oni ne će rata sa Niemcima, a niti sa Slavenima.

U sjednici od sriada progovorio je prvi u raspravi o naredbi ministra pravosudja češki socialista zastupnik dr. Vinter, koji ističe nesposobnost diplomacije, koju je ova pokazala gledom na događaje posljednjih mjeseca. Čini se rekao je, da nas se hoće opet baciti u nove pustolovine.

Zastupnik Waldner izjavljuje, da nije samo pravo, nego i dužnost ministra pravosudja, da doprinese postignuću harmoničkog sudovanja. Ministar pravosudja je pokazao, da tu dužnost vrši neumorno.

Iza toga izabrani su bili generalni govornici. Govorili su zastupnici Bukvaj i Ledgemann, koji je konstatiro, da su Niemci u mnogo bitaka dokazali, da njemačka vjernost nije ispražna riec. No oni će upotriebiti svaku priliku, da dokaže, da se kockaju na sve.

U toku sjedanice kako je pozlio ministra pravosudja, koji se kočijom odvezao kući.

Češki zastupnik Šteinger polemizira radi Komenskijeve škole.

Zastupnik Bachmann izjavljuje, da u ovom času, kada će možda monarhije moći sile svoju snagu baciti na vagu, moraju svi narodi biti složni.

Češki zastupnik Baxa izjavljuje, da će možda uslied promjena na Balkanu nastupiti i promjena u državnom ustrojstvu monarhije, a to bi jedino mogło biti zadovoljenjem zahtievanja, po kojem bi poljski Česko unutar monarhije mogao dobiti svoju važnost.

Talijanski zastupnik Bugatto odbija tvrdnje, da su Albanezi razbojnički narod.

Sljedeća sjednica dne 20. o. mj.

Članovi društva sv. Jerolima u Istri.

Iz imenika doživotnih članova književnoga društva sv. Jerolima u Zagrebu koncem godine 1911. vadimo sliedeće podatke:

Koncem godine 1911. brojilo je društvo sv. Jerolima u 905 povjereništva u svemu 50 članova ztemeljitelja, 73 člana prvoga, 215 drugoga, 19.723 trećega reda, dakle ukupno 20.061 članova.

Od ovih odpada na Istru 76 povjereništva sa 1166 članova i to: Altura 1, Barban 8, Baška 26, Beli (Cres) 3, Beram 9, Berseč 40, Boljun 13, Brest 9, Brgud 8, Buzet 46, Cres 19, Ćunski 2, Dane 8, Dobrinj 44, Draga baščanska 11, Dubašnica 11, Filipan 1, Gologorica 7, Ilovik 5, Juršići 5, Kanfanar 12, Kaldir 3, Karojba 3, Kastav 205, Kastelir 7, Klana 16, Kopar 7, Krbune 6, Krk 30, Krnica 4, Kršan 3, Labinj 6, Lanišće 11, Lindar 16, Lipa 1, Ližnjan 8, Lovran 12, Lupoglava 6, Lošinj Mali 28, Marčana 7, Medulin 10, Materada 2, Mošćenice 29, Mune 1, Nerezine 38, Novaki 5, Omišalj 19, Opatija 15, Paz (Cerovlje) 2, Pazin 26, Pazin grad 10, Podgrad 1, Podloka 1, Pula 18, Poljane 6, Pomer 4, Poreščina 6, Premantura 9, Punat 15, Roč 2, Rovinjsko selo 5, Rukavac 31, Sovinjak 1. Slinjan 3, Sv. Ivan od Šterne 2, Sv. Križ-Serdoči 50, Sv. Matej 31, Sv. Petar u Šumi 8, Šterna 3, Štivan 5, Tinjan 23, Veprinac 15, Volosko 15, Vrbnik 23, Zvoneća 21 i Žminj 34, ukupno 1166 članova. Osim ovih imade više godišnjih.

Od doživotnih članova odpada najviše na občinu Kastav, u 7 povjereništva i to Bergud, Kastav, Klana, Rukavac, Sv. Križ-Serdoči, Sv. Matej i Zvoneća, ukupno 362. Kastavština broji iza Zagreba najviše doživotnih članova društva sv. Jeronima. Za njom dolazi Marija Bistrica sa 313, Djakovo sa 252, Karlovac 185 itd.

Danas broji kastavština uz veliki broj jednogodišnjih krunaša preko 400 doživotnih članova društva. Pitanje je, kako je došlo do toga?

Već sedamnajstu godinu, odkada je načelnikom občine g. Kazimir Jelušić, začlanjuje občina njegovim nastojanjem svršetkom školske godine najboljeg učenika ili učenice svojih pučkih škola, sada 18 na broju, doživotno u društvo, a začlanila je tako i sve svoje škole. Slično čini po predlogu istoga i „Gospodarska zadruga u Kastvu“ kojih 20 godina, začlanjujuć na sreću sada godišnje po 4 svoja zadrugara.

Gg. povjerenici sakupljaju marljivo nove članove, u čemu se osobito ističe g. učitelj Bruno Jurinčić, koji malo po malo privolom roditelja sabire članarinu i od same školske dijece a za siromašnije nagovara mogućnije, da ih oni začlane.

Ugledali se i drugi širom Istre u taj lijepi primjer i pridobivali na taj način članova vriednoga i korisnoga književnom društvu sv. Jeronima.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Luda školska politika. Tjeraju je istarski Talijani, a daje im ruku pomoćnica austrijska vlada. Eto, u zadnje doba javljaju njihove novine, da je Lega nazionale otvorila svoju talijansku školu u Bokordićima na Svetvincentskoj, a prije već je bila otvorena takva škola u Krmedu na Baljetini. Postupak jednak onomu za Šoliće, Rakalj, Banjole i druga mjesta, gdje su otvorili talijanske škole — Legine — za isključivo hrvatsku i samo hrvatski govoreću djecu.

Po pisanim pravilima „Lega“ to nebi smjela činiti, ali u praksi ona vrši mirno nadalje odnarodjivanje hrvatske djece, a c. kr. vlada ili državna školska oblast daje svemu tomu svoj blagoslov.

Nije da se baš bojimo, e će se tako lahko potalijančiti narod u Bokordićima i Krmedu ili u mnogim drugim mjestima, ali žalostno je gledati to bezdušno stvaranje bastarda, koji će uz leginu himnu izmjenjivati svoju starinsku „Majka Maru“.

Talijani zbilja misle, da će ojačati sa novopečenim janjičarima.

Pogrešni sistemi. Medju osobama, koje su utjecajem nekog faktora bile isključene od podučavanja na mjestnoj obrtnoj školi, bio je i jedan pravnik naše narodnosti, koji je od ravnateljstva te škole bio predložen za učitelja obrtnog i trgovačkog prava.

Veto, uložen proti tom čovjeku, koji je u istinu bio za onu zadaću najzgodniji i po svojim sposobnostima i po poznavanju naukovnih jezika, napunio nas je velikim začudjenjem, pa smo u čudu tražili razloge, koji bi tu vjeru mogli opravdati. A kad smo ispitali i zadnji razlog, morali smo zaključiti, da je spomenuti faktor u ovom pitanju ili bio krivo informiran ili da u obće vlada skroz pogrešnim sistemima.

Ovaj faktor nije sigurno ispitivao, je li predloženi učitelj stručno i pegagoški sposoban, nego se je mogao samo baviti pitanjem, je li predloženik „patriotički“ dosta pouzdan, pa bi se obzirom na postavljeni veto imalo misliti, da je niječno zaključio. Nego taj blaženi faktor stalno ne zna, kao što znamo mi, da se je taj isti „nepouzdani“ pravnik trudio na korist jedne ovdjašnje excelencije kad joj je neprijatelj kroz vrlo uplivnu osobu radio o glavi.

Ako je pak razlog veta taj, što se naš čovjek ne klanja Gesslerovim klobucima i što tvrdo vjeruje u jednakost svih ljudi pred zakonom, onda nam ne ostaje nego kazati: quam parva sapientia regitur . . . Pola.

Iz Barbana. Občinsko zastupstvo iz Barbana glasovalo je u svojoj redovitoj sjednici od 9. t. mj. jednoglasno iznos od K 200 za crveni križ na Balkanu.

Isto občinsko zastupstvo je takodjer u svojoj sjednici od 12. t. mj. glasovalo jednoglasno svotu od K 100 za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru.

Javljamo takodjer, da je cestovni odbor u Vodnjanu uzeo pod svoju upravu cestu od Krvavci (Barban) Sv. M. od Zdravlja pak na pokrajinsku cestu Krnica-Vodnjan. Za ovu cestu pisat ćemo vam još nješto.

Iz Kanfanara. *(Občinski izbori.)* Mjesece i mjesece čekamo već na občinske izbore u ovoj nesretnoj občini, kojom silom vlada par rovinjskih Talijana i odpadnika. Talijanaši pak uz pripomoć talijanske istarske junte, znali su uviek zatezati, samo da se što dulje uzdrže na vlasti. Bolestni načelnik Basilisco, koji je prošlog tjedna umro, bio je izrabljivan od par renegata, koji su s njim i občinom vladali na svoj način. Sad kad smo ostali bez načelnika, očekujemo od c. kr. kotar. poglavarstva u Puli, da će doskora raspisati dan izbora.

Naši narodni prvaci na konfinacijama treba da budu spremni na skore izbore i već sada rade u narodu, da složno podje na izbor za narodne predloženike, da tako jedanput za uviek skrhamo moć rovinjskom i odpadničkom, jer je sramota, da cielomu domaćemu pučanstvu zapovjeda par tutudjinaca Talijana i narodnih odpadnika i izdajica. Da vidimo, hoće li se naši ovog puta opametiti i popraviti pogrieške od zadnjeg puta.

Za Crveni krst balkanskih naroda primismo nadalje preko našeg uredničtva: Martel Fr., Pula K 1, Franjo Halama, supnik, Šumberg K 10, M. Diminić, učitelj, Šumberg K 5, Karel Brotan, Karel Edr, Jarot Kverka, svaki po K 1, Antun Grünbaum, Vjekoslav Grünbaum, Oton Vitasović, Viktor Jurčić, Alfred Gojdanić, svi skupa K 10, M. Mažnić, K 20, Svega ukupno K 101·20, koji je iznos dne 20. nov. 1912. predan odboru za sabiranje prinosa u Puli.

Za Družbu. Na spomen sretnog povratka iz Amerike dala je obitelj Miha Ahela u Puli za Družbu K 25 i to: Miho Ahel K 10, supruga K 5, sin Dragutin i kćerka Cvieta po K 5. — Živili darovatelji i nastavili svoj rodoljubni rad u domovini.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj. U zadnjem broju cienj. „Naše Sloge“ nekto se je pozabavio sa školskim stvarima na ovom otoku i dotaknuo se osobito Vel. Lošinja, gdje se rasiplje naš narodni novac za talijansku školu.

Da šira javnost bolje upozna, kako postupaju školske oblasti sa talijanskim školama u ovom kotaru, neka posluži i ova činjenica.

Kad se je pred 8 ili 9 godina počelo raspravljati pitanje otvorenja jedne hrv. škole u Malom Lošinju, na troškove naše Družbe Sv. Cirila i Metoda, talijanska je kamorra izmislila sva moguća sredstva i najnepoštenija, eda zaprieči otvorenje ove hrvatske škole. Hrvatski rodoljubi u Malom Lošinju bili su tada zaključili lišiti se društvenih prostorija ondjašnje „Čitaonice“, pretvoriti ih u školske prostorije i odstupiti ih Družbi, da u njima otvori hrvatsku školu. Ovom lijepom činu naših Lošinjana usprotivila se c. k. vlada, koja je dala putem svojih činovnika poručiti, neka se škola u prostorijama čitaonice ne dozvoli, jer da se u prizemlju iste kuće nalazi gostiona te da je iz zakonskih propisa to zabranjeno. Naši su i to uzeli na znanje.

U Vel. Lošinju je pred 4 godine Lega otvorila svoje dječje zabavište i sagradila je svoju kuću usred mjesta. Malo iza toga preuzelo je upravu ovog zabavišta neko mjesno društvo — „società del giardino infantile italiano“, premda Lega ubraja još ovo zabavište medju svoje. No to su njihovi poslovi.

Kuća, gdje je zabavište, jest vlastništvo spomenutog društva, a lani je počelo ovo društvo graditi neku vrst društvenog talijanskog doma, sa gostionom i jednom dvoranom za zabave, što sve sa dječjim zabavištem tvori jednu zgradu. Dvorište zabavišta i gostione je jedno te isto.

Nas nije ni najmanje briga, kako se slaže u tom slučaju škola i gostiona i koji su pedagoški razlozi bili mjerodavni za školsku oblast u Lošinju, da dozvoli otvorenje jednog zabavišta tik uz jednu gostionu, — već hoćemo da ovim konstatiramo samo to, kakve mjere vladaju kod nas, u Istri, a osobito u lošinjskom kotaru, kada se radi o jednoj talijanskoj, a kada o jednoj hrvatskoj školi, pa se Talijani, nemaju što tužiti na c. kr. školske oblasti u Trstu i Lošinju.

Plotarina. Upozorujemo naše cienjene čitatelje, u prvom redu naša konsumna društva i trgovce, na današnji oglas: „Plotarina čempa, majica i lasih pletiva“ u Malom Lošinju. — Poduprimo ovo hrv. poduzeće, eda se uzmogne razviti do one visine, kako su to njezini utemeljitelji zamislili. Dužnost nam je, da se za svaki domaći industrijalni podhvat svojski zauzmemo, jer ćemo se jedino tako otresti tudjinaca, koji se našim kapitalom okoriščuju.

Volosko kotar:

Talijanski karakter Lovrana. Poznati lovranski ledajica poziva u tršćanskom Židovtiću Talijane Trsta, Pule, Rieke, Trenta i drugih „talijanskih“ gradova, neka se za Boga natječu za mjesto glazbara u Lovrani, jer je silna potreba, da ti glazbari ili muzikanti budu Talijani obilnom na talijanski karakter Lovrana. Tali-

janski piskar pozivlje također ljećilištnu komisiju, da dade prednost talijanskim glazbarima. Nema dakle odlučiti znanje i sposobnost, već samo narodni fanatizam budućih muzikanata.

Radi toga bismo preporučili lovranskim poprdilima, da umjesto muzikanta napolitanske „mješnice“ ili mljetačke „sultimbanke“, koji dolaze u naše strane u mesopustno doba gladni i žedni da se pošteno najedu i napiju. Za ove im jamčimo da su „puro sangue“ i da će s njima silno poskočiti talijanski karakter slavne Lovrane.

Zaludu vam, smiešni poprdili, sav trud oko umjetnog podržavanja talijanskog karaktera Lovran-grada, kada znadu i vrabci na krovu sv. Jurja, da je u Lovranu sve starinsko, sve što pošteno misli i radi po jeziku i ćudi hrvatsko, dočim su stjegonoše i širitelji novopečenog talijanstva sve sami tudjinci il odpadnici i dokučenici, bez domovine, značaja i poštenja.

Vas je strah da nestane umjetnog talijanstva preko noći u Lovranu i radi toga tražite pomoći iz vana i to u pet najstorici muzikanata, koji će Vam pak danas sutra po komandi svirati: O mein lieber Augustin — alles ist hin itd. itd.

Ispiti osposobljenja na učiteljištu u Kastvu. Pred c. kr. ispitnim povjerenstvom u Kastvu osposobili se početkom tekućega mjeseca ovi učitelji i učiteljice: 1. Lukež Dragutin, 2. Lukež Josip, 3. Trinajstić Anton, 4. Brgić josip uz talijanski i njemački kao predmet, 5 Zec Nikola uz talijanski kao predmet, 6. Časna sestra M. H. Zadnik uz njemački kao predmet a iz vjeronauka s odlikom, 7. Ribarić Ivan, 8. Trinajstić Darinka, 9. Korelić Franjo, 10 Runko Ivan, 11. Kosić Ivan uz njemački kao predmet, 12. Bužan Josip, 13. Skarpa Antica uz njemački i talijanski kao predmet, 14. Merhar Marija iz hrvatskoga kao nastavnog jezika i 15. Zlatić Marko iz talijanskog kao predmet.

Pazinski kotar:

Ženska učiteljska škola u Pazinu. Otvorenje hrvatske ženske škole u Pazinu je gotova stvar. Škola se otvara sa 1. decembrom t. g. a upisivanje u prvi razred traje do 30. t. mj.

Nestašica hrvatskih učiteljica u Istri s jedne strane a nemar i mačuhinski postupak vlade, koja se ni malo ili vrlo malo brine za kulturni napredak našega naroda potaklo je naše rodoljube u Pazinu sa načelnikom drom Kurelićem na čelu, da tomu zlu doskoče i odlučiše osnovati u Pazinu privatnu žensku učiteljsku školu za odgoj hrvatskih učiteljica. Žalostno je, da ne rečemo što drugo, da u XX. vieku u jednoj ustavnoj, kulturnoj i civilizovanoj državi mora narod, koji sačinjava većinu pučanstva u Istri, osnivati sam na vlastite troškove osim pučkih još i srednje škole za odgoj i izobrazbu svojeg pomladka, premda taj narod doprinaša u velikoj mjeri državi i pokrajini svoj doprinos za škole.

Otvorenjem ženske učiteljske škole u Pazinu nestaje one velike praznine, koju se čutilo u našem narodu. Stoji sada do našega naroda, da upiše svoj ženski naraštaj u tu školu, da iz nje dobijemo što više novih pomoćnih sila, te će pomagati osnovati i kršiti našu narodnu njivu na prosvjetnom i narodnom polju.

Porečki kotar:

Načelnici-liječnici. Doznajemo, da su mnogi občineri Sv. Lovreča Pazenatičkog uložili prosvjed na namjestničtvu proti tomu, što njihov občinski liečnik, dr. Dapas, istodobno i občinski načelnik, ističući, da po zakonu ta dva mjesta ne može držati ista osoba, jer je dandanas občinski liečnik pravi pravcati občinski namjestnik ili činovnik, koji je kano takav absolutno isključen od izberivosti u občinsko zastupstvo, dakle i u občinski odbor. Anomalija je tim veća, što je občinski načelnik predpostavljeni občinskoga liječnika sa raznim pravima prama istomu.

Mi smo znatiželjni, što će odrediti namjestničtvo u tom slučaju očite protuzakonitosti. Ali nije samo občina Vrsar u tim okolnostima, već je isti slučaj također u Oprtlju sa drom Pesante, u Viži nadi sa drom Ritossa te u najnovije doba u Vodnjanu sa drom Cleva. Bit će da su mnoge občine „bolestne“ pa im treba liječnika za načelnika, ali zakon je zakon, pa mu se valja podložiti.

Koparski kotar:

Na pošti u Draguću ne poznadu hrv. jezik. Piše nam prijatelj iz okolice Draguća, da tamošnja upraviteljica poštanskog ureda neće da poznaje hrvatski jezik i da odgovara na hrvatski nagovor, da ona ne razumije taj jezik. Dobro, ako ne razumije jezika, kojim se služi sav narod, koji ima posla na ovoj pošti, izuzam deseiak talijanskih podrepnica, neka se zahvali na mjestu i neka traži kruha medju Talijanima. Ona je došla do pošte kao udova poštemeštra, kao slieпa kokoš do zrna i radi toga nije ni sposobna za onaj posao. To pokazuju i njezini prijatelji, koji se nalaze skoro uvjek u uredu.

Mi poštaricu ne možemo prisiliti da govori hrvatski, ali zahtjevamo od ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu, da nam dade poštara koji razumije i govori hrvatski, jer se tim jezikom služi 95 po sto stanovnika one pošte.

Razne primorske viesti.

Biskupa Mahnića htjedoše otrovati? Iz Gorice pišu ljubljanskim listovima, da se je htjelo krčkog biskupa presv. g. dra A. Mahnića u Krku otrovati. Nepoznati zločinac, da je kradomice metnuo u vino, kojim se je kanio presv. biskup kod sv. mise poslužiti, otrov. Mjesto biskupa da je služio sv. misu dr. Palčić, koji se je onim vinom otrovao te leži bolestan.

Tršćanskim listovom javljaju iz Rieke, da je tu osvetu zasnovao i proveo neki učitelj, koji da se je noću kriomice provukao u sakristiju i tuj počinio iz osvete grdni zločin.

Kako se javlja iz Krka, taj učitelj je zatvoren. Molimo prijatelje iz Krka, da nam o tome podrobno jave.

Porinuće novog broda ratne mornarice „Princ Eugen“ obavit će se na brodogradilištu sv. Marka u Trstu dne 30. o. mj. u 11 i pol sati prije podne.

Novom brodu kumovat će nadvojvotkinja Marija Kristina, Vojvotkinja Burbonska, supruga nadvojvode Petra Ferdinanda. Svečanom činu prisustvovati će i priestolonasljednik Fran Ferdinand sa suprugom. Zapovjednik mornarice pozvao je na svečanost i članove parlamenta.

Strukovni tečaj za naučnike. Talijanske občinske uprave u Istri osnivaju po svuda strukovne tečaje za naučnike te dobivaju izdašnu pomoć od države i pokrajine. Od hrvatskih občina učinila je nešto takova samo kastavska sa svojom vrlo dobro uspjevajućom „Delavskom skolom“, ali druge se ne miču. Medjutim Talijani nastoje otvoriti spomenute tečajeve također tamo, gdje bi mogli obstajati i hrvatski uz razvijene hrvatske pučke škole.

Znamo, da gdi kane osnovati sada takove strukovne škole u Malom Lošinju i u Lovranu, a neće kaniti niti u Pazinu, Volosu Lošinju i drugdje.

U takvim mjestima (Lovran, Mali Lošinj, Cres itd.) morale bi te škole biti utrakvistične ili dvojezične, kad obstoje u istim mjestima koli talijanske toli hrvatske pučke škole. Mi moramo zahtjevati od vlade i od zemaljskog odbora, da samo pod tim uvjetom podijele svoje podpore. Ali, naravski, trebalo bi, da se i naši ljudi u dotičnim mjestima maknu i budnijim okom prate one korake svolih talijanskih upravitelja.

Občinski proračuni. Upozorujemo sva naša občinska glavarstva i sva občinska upravna vijeća širom Istre, da ne čekaju konac godine sa predloženjem svojih proračuna za god. 1913., već da ih u redu pripreve i podastru na više odobrenje čim prije. To je absolutno potrebno ne samo za redovitost uprave i političku korektnost, nego još više zbog štete, koju občine trpe ako im nameti i občinske pristojbe nisu odobreni do konca tekuće godine. Iskustvo prijašnjih godina mora služiti svima poticalom za neoklievanje sa toli važnim občinskim poslom.

Znamo da i zemaljski odbor traži okružnicama čim ranije predlaganje občinskih proračuna, ali kako isti neće da piše hrvatskim i slovenskim občinama u njihovom jeziku te mnogi stalno niti ne znadu što im se piše, smatrali smo svojom dužnosti napisati ovo par redaka za upulu svima.

Občine u Šibeniku i Spljetu razpuštene. Dalmatinska vlada razpustila je u subotu občinska zastupstva u Šibeniku i Spljetu i imenovala svoje komesare, za Spljet dra Šporna a za Šibenik komesara Lughera. Kao uzrok tome navadja vlada, što su u Šibeniku i Spljetu manifestirali pod vodstvom načelnika i obć. zastupnika za ratujuću braću na Balkanu.

Načelnici i zastupnici u obim gradovima nisu htjeli predati občine, jer da je raspust usliedio nezakonitim putem, na što su komesari uvedeni silom.

U jednom i drugom gradu je koncentrirano mnoštvo žandara, ali mir nije narušen.

Franina i Jurina.

Jur. San te želija viditi, Frane, potle tolikega vrimena.

Fr. Jure, ter ti drio moto greš iz Nove Vasi? Ča je tamo novega?

Jur. Puš me ća, Frane. San čapa enu fotu, da se još i sad tresu brageše na meni, kad se domislin.

Fr. A zašto? Kaži, perke san fastidijoš.

Jur. Poznaš Barba Pijeru Boljunca?

Fr. Ć-ć, da njega ne poznan, kad je jedan od tih najprvih Hrvatih u Novoj Vasi!

Jur. A njegova ščer?

Fr. Ča onu, ča je posla poli bekara talijanaša?

Jur. Justo perapunto?

Fr. San hodija u bekariju po male škopčevine za mene i za moju staru, pa mi se peralo, da nauka ne zna već hrvatski.

Jur. Ter san niki dan govorija s njon, pa je još pravište fino govorila po hrvacku. Nego da te pitan: Ča je istina, da je njezin Toni fudijija.

Fr. Ke bele bravure.

Jur. Ma ča je barba Boljunac vrga glavu u vriću, da je svoju ščer da u Belelićevu hišu?

Fr. Ter da ni on, ona ne bi bila posla u onu hižu!

Jur. Per biuš, ta punja mi ne more u ubo.

Fr. Ma je, je, Jure! Ter ih je on san kumpanja z bukaleton u ruki do peid vrata.

Jur. Orka lata — Bog mi oprosti! — Ča je pera stari Boljunac, da se tako leko meso šiče poli Belelićevih? Ne zna on, da su njihovi noži teški? Nego te pitan: Ča je bilo potriba barba Pijeri bi kumpanjati? Ter je valjda bija dan?

Fr. Ča si sljutra? Ni bija dan ne noge noć!

Jur. Donke! Bog Frane! Ja grem iskati moju Tonku, a oni neka gredu njihovega Tonina!

Fr. Ha — ha — ha! Imaš pravo.

Čitaonica u Puli.

Poziv

na izvanrednu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u subotu dne 30. nov. 1912. u 8 sati na večer u društvenim prostorijama. (Ne bude li u 8 sati po pravilima dostatni broj članova, obdržavati će se ista u 8 i pol sati bez obzira na broj prisutnih članova).

Dnevni red:

1. Izvješće odbora.
2. Izbor novog odbora. 3463
3. Slučajnosti.

Pula, dne 19. novembra 1912.

Odbor Čitaonice.

Privatna hrv. ženska učiteljska škola u Pazinu.

Podpisano javlja ovime, da se je otvorio u Pazinu 1. tečaj priv. ž. učiteljske škole, u koji će se primati kandidatkinje do 30. studenoga o. g.

Kandidatkinje neka donesu: krštenicu, kojom će dokazati, da su navršile 15. godinu života; liečničku svjedočbu o zdravoj tjelesnoj konstrukciji i **zadnju škol. svjedočbu.**

Kandidatinje će se morati podvrći prijamnom ispitu u istom obsegu kao i za c. kr. ženske učit. škole.

Ravnateljstvo.

Poziv

na izvanrednu glavnu skupštinu „Gospodarskog društva“, registrane zadruge na ograničeno jamčenje u Sv. Martinu kod Buzeta, koja će se obdržavati u vlastitoj dvorani u nedjelju dne 1. decembra (prosinca) točno u dva sata po podne sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvještaj upravnog odbora.
2. Čitanje zapisnika zadnje redovite glavne skupštine i odobrenje istog.
3. Izvješće o obavljenoj reviziji po revizoru „Gospodarske Sveze“ u Puli.
4. Potvrda računa za godinu 1911.
5. Izbor upravnog odbora.
6. Izbor nadzornog odbora.
7. Izbor pomirbenog suda.
8. Ini predlozi.

“Gospodarsko društvo“

regist. zadruga na ograničeno jamčenje,

Buzet-Sv. Martin, dne 11. novemb. 1912.

3435 **Odbor.**

Br. 5599.

Oglas.

Daje se na obće znanje, da će se javna usmena jeftimba glede odavanja gradnje jednog vodnjaka (cisterne) u Slumu obdržavati u Slumu dne 1. decembra 1912. od 10 do 12 sati prije podne.

Iskliena cijena jest 17.300 K.

Građevatelji imadu na dan jeftimbe do 10 sati prije podne položiti vadium 10% od iskliene cijene.

Jeftimbi se pripušteni jedino vješti poduzetnici.

Nacrt i troškovnik kao i jeftimbeni uvjeti stoje na uvid kod ovoga glavarstva za vrijeme uredovnih sati.

Glavarstvo občine

BUZET, dne 15. novembra 1912.

3447 Načelnik: **Radpolić v. r.**

Odvjetnički koncipijent vješt hrvatskom, talijanskom i njemačkom jeziku sa dvogodišnjom odvjetn. i sudbenom praksom traži mjesto. Nastup odmah. Informacije i ponudbe sa honorarom kod uredničtva „Naše Sloge“.

Za konsumna društva! Za trgovce! Za privatnike!

PLETAONA

ČARAPA, MAJICA I INIH PLETIVA

Marija Kraljić

Istra MALI LOŠINJ Istra

Čast mi je javiti p. n. općinstvu, da sam otvorila veliku pletaonu čarapa, majica i inih pletiva, koja je opskrbljena strojevima najmodernijeg sustava. Izradba u svim debljinama i veličinama, od najfinije do najfinije vrsti, uz **umjerene cijene**. — Primam na potplitanje sve vrsti čarapa.

Izradba brza i besprikorna.

Veliki izbor pamučnog i vunenog konca iz prve češke tvornice.

Pošto su strojevi tako uredjeni, da mogu izradjivati pletiva upravo onako, kako se to u pojedinim krajevima naše Istre nosi, uvjerena sam, da će moja pletiva vrlo dobro doći našim **konsumnim društvima i trgovcima.**

Pletivo je na diaku isto, kô ono, što ga izradjuju naše seljakinje na **iglame**, ili strojevi velikih tvornica, a kud i kamo bolje i jeftinije u samoj izradbi i radi toga, jer se može uvijek potplitati.

Za točnu izradbu dostatno je, da mi se dostavi jednu čarapu, majicu i t. d. kao uzorak.

Na zahtjev šaljem uzorke pouzećem, što mi se pouzećem vraća.

Pošto je ovo prvo hrv. poduzeće svoje vrsti u našoj Istri, nadam se, da će me koli naša konsumna društva, toli gg. trgovci i privatnici svojim cijenj. narudžbama podupriteti.

Sa veleštovanjem **Marija Kraljić.**

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga za ograničene jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Od 1878! — Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. — Kod svih naručbi znatan popust.

Ljekarnika A. THIERRY-a balsam

Jedino pravi sa srnetom duvnom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićeno.

Svako pasvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaranjem markom progoni se kazneno po zakonu i strogo kazni. — Djelaje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja prosiklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zabobolje i ostalih bolesti, trpanje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva jedino prava centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitoga djelovanja kod rana, otekline, zaboda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dosla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posuda stoje K 3·60.

Nasvi: Ljekarna „A. Zagrebu Severu" A. THIERRY-a u Pregradi, Hrvatskom. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na svitko u ljekarni drogerijama.

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

ciparski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez pozitarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/o.

Dobivaju se potpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Poslovanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo za dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Kleol, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. | Dol.	Postaje	Dol. | Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5·45	odl.	PUNAT	dol.	4·50
6·—	dol.	Krk	odl.	4·35
6·10	odl.	„	dol.	4·25
7·—	dol.	Glavotok	odl.	3·40
7·05	odl.	„	dol.	3·35
7·35	do.	Malinska	odl.	3·0
7·45	odl.	„	dol.	2·55
8·30	dol.	Omišalj	odl.	2·10
8·35	odl.	„	dol.	2·—
9·30	dol.	RIJEKA	odl.	12·55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned.	Četvrt.	Postaje	Utorak	Petak
prije popne	prije podne		po podne	po podne
10.15	7.35	RIJEKA	5.—	5.—
10.50	8.10	Opatija	4.25	4.25
11 —	8.20	„	4.15	4.15
12.20	9.40	Bali	2.55	2.55
12.30	9.50	„	2.45	2.45
1.20	10.40	Merag	1.55	1.55
1.30	10.50	„	1.45	1.45
2.10	11.30	Krk	1.05	1.05
2.20	11.40	„	12.55	12.55
	po podne		prije podne	prije podne
—.—	1.40	Baškanova	11.25	11.25
—.—	1.20	„	11.15	11.20
—.—	2·30	Lopar	10.10	—.—
—.—	2·40	„	10.05	—.—
4.20	3·40	Rab	9.25	9.05
4.30	4.—	„	9.—	9 —
4.55	4.25	Lun	8.35	8.35
5.—	4.30	„	8.30	8.30
6.10	5.40	Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20	5.50	„	7.10	7.10
6.30	6.—	Mali Lošinj*)	7.—	7.—
6.40	6.10	„	6.50	6.50
7.30	7.—	NEREŽINE	6.—	6.—

*) Luka Sv. Marija.

Uvjetno pristajanje u Punta i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	POSTAJA	Svaku Srijedu
prije podne		po podne
7.35	RIEKA	7.20
8.10	Opatija	6.45
8.20	„	6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40	„	6.10
12.30	Rab	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjvoli

Svake Nedjel.	Odl. | Dol.	Postaje	Dol. | Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.30
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
9.40	odl.	„	dol.	8.10
1.35	dol.	LOŠINJVOLI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Marija

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. | Dol.	Postaje	Dol. | Odl.	Svak Ponedj. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
7.45	odl.	„	dol.	4.40
8.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Stanej Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. | Dol.	POSTAJE	Dol. | Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
7.30	odl.	Vrbnik	dol.	6.30
8.45	dol.	Sv. Marak	odl.	6.15
9.15	odl.	„	dol.	5.50
9.25	odl.	Šilo	odl.	5.40
9.40	dol.	„	dol.	5.30
7.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2·45 po p.
9.15 pr. p. dol. Rijeka . . . odl. 12·45 po p.

3263

Odvjetnik

Dr. I. Zuccon

otvario je opet sa 1. novem. 1912. svoju pisarnu u PULI, Corsia Francesco Giuseppe br. 6. (blizu Kavane Miramar).

3—3

C. kr. notar

Dr. IVO ŠORLI u Puli

prenesao je svoju pisarnu u I. kat kuće u via Giosuè Carducci broj 16. (kuća ex Vareton, prije pisarna Dr. M. Laginje, nad kinematografom „IDEAL", na uglu viale Carrara).

3243 3—3

3195 10—2

Raspis natječaja.

Raspisuje se natječaj na mjesto redarstvenog stražara, što se imade popuniti kod ovog občinskog poglavarstva sa plaćom od godišnjih 1880 K isplativim mjesečnim postecipatnim obrocima, potpunom stražarskom opremom i opravom kod nastupa službe i naplatom u iznosu od godišnjih 150 K za daljnje nabavljanje službenog odiela i opreme, isplativom u dva polugodišnja postecipatna obroka.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju dokazati, da su austrijski državljani, da nisu mladji od 24 a stariji od 40 godina; da su posve zdravi, da im je poznanje bilo prikorno, da poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Prednost će se dati onomu koji dokaže, da je već služio kod redarstva ili kod oružničtva.

Molbe se imadu podnieti, podpisanom do 30. novembra 1912., kdje se mogu doznati i dalnji uvjeti službe.

Glavarstvo općine Veprinac:

Ičići, dne 6. novembra 1912.

3860 3-2 Načelnik: Bachich Ivan v. r.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 — Petrinska Via Nazionale

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Broj 48 Pula, u četvrtak dne 28. novembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točnu označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

»Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari«. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Rat na Balkanu!

Pula, 27. novembra 1912.

Sa ratišta u ove zadnje dane ne dolaze nikakve važne viesti izim koja o kojem malom i neznatnom okršaju sa kojom razpršenom četicom turskih vojnika, Bašibozuka ili Arnauta. Ove posljednje osobito ukroćava i razoružuje srbska i grčka vojska, jer ti Arnauti i Bašibozuki nisu nikakove redovite čete, nego bande hajduka, razbojnika i otimača, koji kradu, ubijaju i plačkaju po zaselcima u koje nisu još prispjele srbske ili grčke čete. Tako su balkanske vojske i prije no što su samo očekivale, dokrajčile oslobodjenje svoje braće izpod turskog zuluma i prisilile Turčina da pita mir u one raje, koju je do sada smatrao samo robom, živinom, da mu služi, radi i plaća, pustav toj raji samo toliko, da ne izgine od gladi ili bolje Turad je hranila raju s istom svrhom kao živinu. Pravda božja i osveta je došla i gholo Ture ponizno pita za mir, da tobože prestane krvoproliće, a u istinu da spasi, što još spasiti može mirom.

Radi pregovaranja o primirju i miru nema sa bugarskog ratišta kod Čataldže nikakvih viesti te se sudi, da su zato neprijateljstva obustavljena.

Medjutim vojske se još uviek drže u pripravi, dok pojedine čete uvadjaju red i zakon u osvojene zemlje, a neke srbske čete prodiraju prema Draču, bugarske obsjedaju Drinopolje a crnogorske Skadar.

U mjesec dana ratovanja postigle su hrabre savezne čete skoro sav cilj, što su ga postavile u početku rata. U to vrieme osvojile su svu europejsku Tursku, sve do Carigrada. Pojedine države zauzele su ova mjesta:

Crnogorske čete osvojile su Rogaj, Tuzi, Podhum, Kozleku, Ubal, Katrkol, Goricu, Belaj, Barbalusi, Kukli, Sv. Ivan Medunski i Lješ, Plav, Gusinje i obsjedaju Skadar.

Bugarske čete osvojile Lozengrad, Lileburgas, Čorlu, Rodosto, Dedeagač, obsjedaju Drinopolje i napadaju čataldske utvrde pred Carigradom.

Srbske vojska je skoro izvršila svoju zadaću. Pobjedila je u velikoj bitki kod Kumanova i Bitolja, zaposjela Sandžak novopazarski, Staru Srbiju i došla do jadranskog mora.

Grčka vojska je zauzela Prevezu, Elasson, Serviju, Greven, Veriju, Kirdžali, Soluu i Lerinu, gdje se je združila sa srbskom vojskom.

O dalnjem razvitku rata donašamo do sad dosle viesti.

Crnogorska vojska.

Iza zauzeća Sv. Ivana Medunskog, gdje se se crnogorske čete srele sa srbskima, naišle su crnogorske čete na putu prema Draču kod rieke Mala na turski odpor, koji ji bio zviedan. U Drač hrle cielo dosta hrlo, koje je bilo pod Tafsahotom, te će se pred Dračom naći sa srbskim četama.

Pri obsjedanju Skadra još bi, da će Crnogorci podnositi odlučna navala. Do sada su više manje mirovali, nehtijuć u ludo gubiti glave, ali kad su dobili pojačanja i namjestili velike obsadne topove, navalit će sada na Skadar svom žestinom. Po tome se očekuje pad Skadra prije nego budu dovršeni pregovori o primirju.

Srbska vojska.

Turske čete potučene i razpršene pod Bitoljem, razbježaše se na sve strane, a ono što je uzmaknulo u redu, pobjegoše prama Lerini. Za tim četama podala se srbska vojska i kod sela Midzidli naišla 7 do 10 Bataljona sa 10 topova. Po kratkom boju bili su Turci tako potučeni i razbijeni, da su pustili topove i municiju, odbacili sa sebe oružje i drugu prtljagu te se razbježali na sve strane. Iza tog su

Junak-djevojka iz Niša.

U ratu proti Turcima učestvovala je vrlo hrabro djica Sofija Jovanović iz Niša. Ona se bori medju četašima a uviek ju je vidjeti u prvim redovima medju kišom tanete, usljed čega je medju vojnicima vrlo obljubljena. Sada se nalazi u bolnici u Beogradu lahko ranjena u ruku.

srbske čete potle prema Lerini, gdje su se pred gradom utaborili, a na molbu grčkih četa prepustili ovima da zauzmu grad Lerinu. Srbske čete i nadalje krčaju po osvojenim zemljama da je pročiste sasvim od turskih vojnika i razorušaju Arnaute, te skote u ljudskoj spodobi.

Moravska divizija zaposjela je Resan i tu zametnula bitku s ostancima turske vojske pod Dživdpašom i Fetipašom. Turci su bili poraženi, a u bitki je pao general Fetipaša i zapovjednik Zekipaše. Srbi su je pokopali sa svim vojničkim počastima.

Prema jadranskom moru na Drač marširaju treća nemanja drinska divizija, koja je osvojila Lješ i na Crnogorcima sv. Ivan Medunski; kod zagorja Lješa palo je 11 Srba; Turaka je bilo 8 mrtvih a zarobljenih 850 momaka, 103 podčastnika i 43 častnika. Tu su zaplienili Srbi 2 Kruppova topa, 2500 pušaka, više zastava i municije.

O Bitci kod Bitolja se javlja naknadno da su Srbi zaplienili Turcima 51 top te su time uzeli Turcima 200 topova. U Bitolju se nalazi 10.000 turskih zarobljenika.

Bugarska vojska.

Obsjedanje Drinopolja traje. Turske čete su višeputa pokušale provalu iz grada na Bugare, ali su bile uviek odbijene sa znatnim gubitkom. U ponedjeljak su Turci ponovili ispad iz grada ali su bili od Bugara i Srba suzbijeni na svim linijama. Tom prilikom su obsjedatelji zauzeli nove pozicije i još više suzili obruč oko grada, tako, da su 1 kilometar udaljeni od Drinopolja. U gradu ponestaje hrane, te kažu, da bi se grad mogao držati još najviše jedan tjedan.

Na glavnom ratištu oko Čataldže miruje Bugarska i turska vojska usljed započetih mirovnih pregovora. O uspjehu pregovora nije ništa poznato; govori se pak, da se nailazi na poteškoće u pregovorima pošto Bugari traže predaju Drinopolja, na što Turci neće da pristanu.

Turski i bugarski pregovaratelji imali su u ponedjeljak konferenciju, a jučer imali su posljednju sjednicu. Turski pregovaratelji izjavili su, da o predaji Drinopolja neće ni da čuju. Misli se, da će se pregovori prekinuti i da će rat započeti.

Grčka vojska.

Grčke čete krenule su iz Soluna prema Bitolju, kamo su prekasno stigle, ali su putem zauzele Leriou. Jedno Grčko odjelenje u blizini Janine srelo se sa 500 turskih vojnika, te su Turci bili potučeni izgubiv 200 ljudi a ostali su pobjegli napustiv čitav ratni materijal. Grci su izgubili 3 mrtva i 10 ranjenih.

Iz Soluna prevažaju Grci svoje i bugarske čete u zaljev Kseros za navalu na Dardanelle ili na pomoć Bugarima kod Čataldže.

Grčko brodovlje zauzelo je otoke Mitilene i Chios, gdje su iskrcali posadu. Grčka torpednjača br. 14. ušla je u subotu u turski luku Ajvalik u Maloj Aziji i napala jednu tursku topnjaču. Turci su napustili topnjaču nakon što su ju probušili, iza čega su ju Grci uništili torpedom.

*

Kako se iz ovog kratkog prikaza vidi, nije u ovo zadnjih dana došlo do velikih sukoba na ratištu; jedno što su Turci u Macedoniji poraženi i pročišćeni a drugo što se u glavnom taboru kod Čataldže vode pregovori o miru.

Cielu Europu pak zabrinjuje sad napetost izmedju Austro Ugarske i Srbije radi srbskog zahtjeva za jednom lukom na jadranskom moru. Srbija neima zahtjeva komad obale od Sv. Ivana Medunskog do Drača u Albaniji sa tim gradovima, kojih 50 kilometara obale. Tomu se protive Italija i Austro-Ugarska i nastoje diplomatskim putem. Austrija je to poručila srbskoj vladi, koja još nije dala odgovora već poručila, da će odgovoriti iza svršetka rata. Srbija pak ne popušta od stanovišta, da zadobije tu obalu. U tome rekbi da ju kriomice pomažu Rusija, Engleska i Francska, koje takodjer čekaju na plien u ovom sukobu s Turskom. Kako će se taj spor riešiti, ne može se predvidjeti. Ipak je nade, da će se nagoditi i svakoj vlasti po nešto pasti u ždrielo od Turske.

Rušenje kuća u zabrani.

Spomenuli smo u našem listu, kako su neki ljudi u predgradjima Pule došli u veliku pogibelj, da moraju rušiti kuće, sagradjene u vojničkoj zabrani i kako se je zastupnik dr. Laginja zauzeo, da se ona tvrda odredba po mogućnosti ublaži.

Danas donašamo po stenografskom zapisniku sjednice zastupničke kuće u Beču od 24. oktobra 1912. dotičnu interpelaciju doslovno kako je tiskana u dodatku III. onog zapisnika i glasi se:

Interpelacija

zastupnika dra Laginje i drugova na njihove Preuzvišenosti gospodina ministra nutrnjih poslova i gospodina ministra za obranu zemlje.

Kako je poznato, u Puli obstoje razni rajoni gradjevnih zabrana, medju tima neki absolutni, gdje se ne smije zidati pod nijedan uvjet, a neki relativni, gdje se može zgrade zidati samo uz obvezu porušenja na zahtjev vojne oblasti.

Plohe absolutnih zabrana zastalno su udarene mnogo veće, nego li bi to iz strategičnih obzira ili radi pogibelji od ognja bilo potrebito. To vriedi osobito glede zabrane zidanja izvan takozvanog nasipa, to jest izvan ličke ograde.

Kada se je odredila koja zabrana, to nije hrvatskom narodu pregradja i najbliže okolice grada Pule, kojega se stvar u prvom redu tiče, nikada oglašeno u njihovom jeziku, niti na način svakomu razumljiv, a ni u zemljištnoj knjizi nije bilo označeno svakomu vidljivim načinom.

Tako je dolazilo, da je naš mali čovjek u najbližoj okolici Pule često i vrlo skupo kupio zemljišta, da ga obradi i da si usred takova gospodarstva sagradi kuću i štalicu.

Čuje se, da je po koji siromašak i od strane pojedinih u službi oblasti stojećih osoba bio zaveden, dao jim novca za molbe gradjevnih dozvola, a da nisu ništa učinili. Ljudi su u takvim slučajima zidali kuće u dobroj vjeri, da će jim dozvola stignuti bilo i nakanadno.

I ako se ne može pohvaliti zidanje bez stalne unapredne dozvole, ipak se u navedenih razloga mora oprostiti.

U ostalom radi se u pojedinim slučajima o posve malim gradjama, kojejedva zaslužuju ime »kuća«, jer neke da su u samo par dana bile pod krovom, pak i neka pomoću rodbine i susjeda. To su pravo za pravo kolibe sagradjene na

zemljotresu, kuljenog prije više godina, kad absolutna zabrana gradnje do onuda još nije dosizala, ili baš nije bila svakom jasno vidljiva?

Oblasti su dale već porušiti neke tih kućica, sazidanih za najpreču potrebu stanovanja (tako onu neke uboge udove Kaić i njene djece), a za druge zagrozile su, da će ih u najkraće vrijeme porušiti, ako ih vlastnici sami ne poruše.

Odnosne obitelji već su upropašćene, druge su u pogibelji da budu upropašćene onakovimi odredbami.

Treba još spomenuti, da usljed smetnje koja je pred više mjeseci nastala u općini Puli, gradski gradjevni ured nije redovito poslovao i policajni službenici nisu odmah iz početka obustavljali zidanje, čim bi bili ljudem prištedili dalnje troškove.

I ako se podnipošto ne može posve odobravati postupak pojedinaca, ipak se ne može ni od manje učiniti, a da jim se s navedenih razloga barem djelomice ne oprosti.

Pošto pak, imalo bi se u posve kratko vrieme porušiti jur sagradjene bezuvjetno potrebite kuće, to podpisani stavljaju na njihove Preuzvišenosti gospodina ministra nutrnjih poslova i gospodina ministra zemaljske obrane, prešni *upit*: Jesu li oni voljni:

1. Pri c. i kr. vojnom ministarstvu izposlovati, da bude za sada bezodvlačno obustavljeno jur odredjeno rušenje kuća sagradjenih bez predhodne dozvole u zabranbenim krajevima Pule?

2. Zauzeti se za to, da budu na novo proučene i eventualno promjenjene zabranbene plobe tako, da zabrane budu stegnute na baš neobhodno potrebitu mjeru, i da zgrade već odlučene za porušenje, budu puštene uz najoštriju reversalu, da će se rušiti, kad bi baš skrajna potreba bila. A zajedno da se stanovnici one okolice pouče u njihovom materinskom jeziku, osobito javnimi sastanci uz prisutnost izaslanika ženijskog ravnateljstva u Puli, o tom, do kuda dosiže koja zabrana, kakvi joj je sadržaj i koje su posljedice prestupka tih zabrana?

3. Povesti strogu istragu o tom, da li i u koliko su pojedini i ako niži oblastni službenici, zakrivili štete, nastavše od porušenja, i ako jesu, dati ih najstrožije kazniti?

Beč, 24. oktobra 1912.

Podpisan dr. Laginja i druga 22 zastupnika, medju kojima oba naša iz Istre, prof. Mandić i Spinčić, a ostali iz Kranjske, Štajerske, Goričke i Dalmacije.

*

Obzirom na ovu u najmekšem obliku postavljenu interpelaciju, nadamo se, da će vojničke i civilne oblasti popustiti od posvemašnje strogosti.

A za mnogrod upozorujemo naše ljude, osobito u bližoj okolici grada Pule, neka nitko i pod nijednim način ne ide sjekati nikšu, dok ne ima tvrde, sigurne pismene dozvole u ruci. Jer u tim stvarima je tako, da od časa do časa vojnička vlast može suzit ili proširiti jedan zabrambeni kolobar. Dakle dok od nje ne imaš kroz občinu dozvole, nisi nikad pravo stalan.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Bezobrazno neporedjivanje. Prigodom raspusta hrvatskih zastupstva u Sibeniku i Splitu te namještenja vladinih povjerenika u istima za privremene upravi, istarski Talijani su kušali, da usporede taj slučaj sa onim što se je prošl deccembra mjeseca dogodio ovdje u Puli, gdje je vlada istotako raspustila občinsko zastupstvo i postavila svoga čovjeka na upravu pučanstva je komisija u sporazumu sa zemaljskim odborom dodala savjetujuće vijeće od 9 lica raznih stranaka.

Hoće se dobra dozva, ne kuraže, nego bezobrazluka — svadjati na isto mjesto slučaj Splita i Šibenika sa slučajem Pule.

Ovdje u Puli, se je radilo o tatovima koji su okrali občinu, te je sve pučanstvo tražilo lijeka, pače skoro polovica zastupstva se bijaše odreklo, ne htijuć sudjelovati u pokvarenoj upravi. Ondje u Splitu i Šibeniku, uprava občine, kao takva, i občinska imovina nisu došle u obzir, već je državna vlast radi političkih razloga htjela kazniti dotična zastupstva. U istarskom se slučaju radi o spasavanju občine i njezinog imetka; u dalmatinskom naprotiv o ugušivanju narodnog oduševljenja za braću u krvavoj borbi za slobodu na Balkanu. Nije li to ogromna razlika?

Ali istarski Talijani, ili bolje njihovi povlašteni gazde u Poreču trube u »Il Piccolo«, da je u oba slučaja povriedjena občinska i naročito zemaljska autonomija i time zavadjaju svcju publiku, hoteći zabašuriti stvar. Nu, pitanje manje ili veće povrede autonomije jest samo formalno, pravnoga tumačenja i natezanja; ali *stvar* sama, *uzrok* postupka vlade, to je od bitne važnosti. Znajući, *zašto* je vlada učinila u Puli što je učinila, a zašto u Splitu i Šibeniku, moramo pokušaj istarskih Talijana, koji inače u zadnje doba vrlo rado hrle u naručaj vlade pokazujuć prstom na nas kao na njeke veleizdajnike okrstiti imenom: bezobrazluk.

Na razjašnjenje. U br. 46. našeg lista osvrnuli smo se na postupak činovnika osigur. zadr. »Croatia« g. Gelleticha, kojim je preporučivao jednom Hrvatu u Puli, pregledati se po talijanskom liječniku. Tom prilikom nismo, niti smo htjeli radi toga okriviti domaći zavod »Croatia«, čije vodstvo nije u tu stvar ulazilo. Time ne bismo rada, da naš narodj ne izkazuje i nadalje svoje povjerenje i zasretljivost tom jedinom našem hrvatskom zavodu, kog dapače i ovom prilikom preporučujemo, da naš narod osigurava svoje imanje proti požaru i štetama te osobno osiguranje uviek kod domaćeg zavoda »Croatia«.

Na naše opaske proti g. Gelletichu, poslao nam je isti ispravak, da on nije Talijanaš niti takav ikada bio, te da je od vajkada Hrvat i kao takav uviek radi. Nama je vrlo drago, da možemo tu tvrdnju ovdje konstatirati te radoispravljamo našu pogrieška, te će ga kao Hrvata rado naši ljudi pozdraviti i susretati. Nadalje ispravlja g. Gellettich, da on nije preporučivao talijana liečnika, nego postupao prema propisima, naime, da »Croatia« imade u Puli tri liečnika pouzdanika i to dra Letiša, dra Ciottia (Hrvati) i dra Petza (Talijanca). U slučaju u Puli da je bio na vrsti dr. Petz i zato da je napisao u izvadku ponude »pregledati se u dra Petza«. Pošto je pak g. Gelletich nema osobno izjavio, da će društvo sada brisati dra Petza iz listine društvenih liječnika pouzdanika, te da se neće više dogoditi ona nemila upadica, koja je bila povodom opazkama u navedenom broju rado donašamo ova razjašnjenja.

Ujedno s naše strane izjavljujemo, da nam je vrlo neugodno kad moramo nešto prigovoriti kojoj našoj instituciji, u čemu nas vodi pak uviek najplemenitija namjera ne da komu škodimo nego da upozorimo na kakovu manjkavost u svrhu da se ispravi. U tom smislu molimo sve naše da shvate i protumače one naše opazke o zavodu »Croatia«.

Božićnica za naše djece. Jučer poslje podne sastali su se na poziv našeg vrijednog predsjednika ovdješnje podružnice Družbe g. Nike vit. Mardešića mnoge rodoljubne velecjenj. gospodje i gospodjice u Čitaonici na pogovor za sakupljanje milodara za Božićnicu djeci hrvatskih škola u Puli.

Preporučamo rodoljubnim srcima našega naroda u Puli, da svaki po mogućnosti doprinese svoj dar, da se ublaži bijeda našoj učećoj sirotinji i priskrbi štogodje ugodnije i veselije svete božićne blagdane. Napredak i obstanak svakoga naroda ovisi ponajvećma o dobrom uzgoju i obezbjedjenju mladog naraštaja. Zato je dužnost svakog pravog rodoljuba, da se sjetimo »Božićnice« za našu školsku mladež.

Izjava. Obzirom na »Jurinu i Franinu« pribćenog u posljednjem broju »N. S.« i tičući se obiteljskih poslova jednoga od naših narodnih prvaka u Novojvasi kod Poreča, moramo požaliti veoma, da je onaj i onakav sastavak ušao u naš list. To se je dogodilo samo radi pouzdanja, koje mi imademo u naše ljude iz raznih krajeva u Istri te smo ga imali i u osobu krajeva u Istri te smo ga imali i u osobu koja nam je poslala onog »Franiau i Jurinu«, niti ne sluteći, da se u njem krije podlo iznašanje jedne obiteljke nesreće našega prvaka. Mi ovoga molimo, da nam to ne uzme za zlo, već neka i dalje uzornim rodoljubnim radom zasrami svoje neprijatelje, kojih eto ima i u svojoj blizini, ako se sve skupa ne ima smatrati nesla nom šalom i igrom sa stvarima, koje nipošto ne spadaju u javne novine. Živio nam naš Petre!

Nova plinara u Puli. U utorak 26. t. mj. počela je raditi nova plinara u Puli, sagradjena u Verudi. Time je napokon doskočeno velikoj potrebi, koja se je ćutila u Puli već nekoliko godina, glede obskrbljivanja plinom. Plinara je sagradjena sa svim modernim uredjajem, te će obskrbljivati u dovoljnoj količini grad plinom, koga je usljed porasta Pule do sada manjkalo.

Opoziv 2-g. eskadre iz Levanta. Brodovi naše c. i kr. eskadre, koji se nalaze u Levantu, pozvani su natrag u domaće vode, pošto se njihova prisutnost u Levantu ne čini nužna, kao što se ne čini ni dalje opravdanim obzirom na velike troškove. Ostaje jedino krstaš »Asl ke troškove. Ostaje jedino krstaš »Aspern« u Carigradu na razpolaganje poklisarstvu, a krstaš »Marija Terezija« u Solunu na razpolaganje generalnom konsulu.

Brodovlje je prispjelo jučer u Kotor, odakle će danas ili sutra doći u Pulu.

Za Crveni Križ balkanskih naroda poslao nam je nar. zastupnik prof. Matko Mandić K 20, koja je svota bila priobćena u posljednjem broju pogrešno pod imenom M. Manaić, što ovime ispravljamo. Nadalje priposlaše:

Djaci hrvatske gimnazije u Pazinu sakupiše za balkanski Crveni Križ K 27·50.

Sabrano u Čepiću	K 133·30
Tončetić Petar, Pula	K 3·—
Fani Pavešić, ostatak svote sakupljene medju sokolašicama za vienac pok. sestre Alb. Perhavec	K 5·21
Anton Janko, svećenik, sabrao	K 30·60
»Pogrebna braća sv. Ćirila i Metoda u Lanišču« daruje od svoje imovine	K 100·—
Ukupno	K 299·61
Zadnji izkaz	K 101·20
Ukupno do 27. XI.	K 400·81

Novi poštanski ured u Marčani. Dne 1. decembra o. g. otvara se u Marčani kod Vodnjana, pol. kotar Pula, novi pošt. ured, koji će se baviti pismovnom i teretnom poštom, a ujedno će služiti kao sabiraonica pošt. štedioničkog ureda.

Novi će ured biti pripojen pošt. mreži dnevno jednokratnom teklićkom poštom izmedju Marčane i Vodnjana. Istodobno ukinut će se pošt. sabiraonica u Marčani.

Za Crveni Krst balkanskih naroda primili smo od g. I. Saršona K 133·30, koja je svota sakupljena u Čepiću K 109·30, u Brdu K 10 (župnik), u Šušnjevici K 12, u Kozljaku K 2. Iz listine doprinosnika, koju radi malog prostora ne možemo priobćiti u cielosti, razabiremo, da je doprinosima priskočilo u pomoć ratujućoj braći skoro sve pučanstvo u Čepiću s najmanjim prinosom od 20 para. Živili rodoljubni Čepljani.

Iz Medulina. *Za Crveni Krst balkanskih naroda* sabralo se u malom društvu u Medulinu K 35. Darovaše: K 10 Kirac Miho, K 5 Grakalić Grgo, po K 3 Rojnić Ive, Grakalić Josip, Lazarić Luka i Žmak, K 2 Privrat Luka, po K 1 Müller A, Radošević, podstarosta, Kirac Ivan, Jung i Kirac, pismonoša. Novac je poslan na podružnicu Jadranske Banke u Opatiji.

Lošinjski kotar:

Unije. Kako je mnogima znano, da su Unije jedva 13—14 milja dalcko od Lošinja, da je to mjesto od kojih 1000 stanovnika, da se u tom mjestu nalazi župa, podopćina, dvie škole, dva trg. društva, lučki ured, dvie ribarske udruge, dvie tvornice za konserviranje srdjela itd., pomislio bi, da mora tu i poštanski putnički saobraćaj biti uredan i brz, ali bi se u tom prevario. U ovom mjestu nit nema poštanskog ureda, već samo sabiralište, gdje pošta iz Lošinja dolazi i odlazi samo tri puta sedmično, dok o kakvom drugom saobraćaju nema ni govora. Ali da, još bi se donekle i sa ta tri puta sedmično zadovoljilo, kad bi to bilo redovito. Često nema amo pošte po cijelu sedmicu, tako u najnovije vrijeme nije bilo pošte od 28. X. do 2. XI., te od 4. XI. do 9. XI., a da niti ne govorim, kad je nema po 3 do 4 dana. Naravski, kad nema pošte, tad nema ni putničkog saobraćaja sa Lošinjem, a potom niti sa svietom. Pomislite dragi čitatelji, na ovom malenom otočiću 1000 stanovnika, pa se ne moći nikamo pomaknuti niti dobiti pošte po cielu sedmicu — kakva je to ugodnost? Kakva šteta uredima, ljudem i trgovini? Pa zar to nije kao da smo divlji, tamo gdje usred kojeg oceana?

Da, mnogi će reći, zbilja tim ljudima ne može biti pravo, pa neka traže bolji saobraćaj. Istina, al i to smo već pokušali kod A. H. par. društva, ne samo za nas, već i za nama slična mjesta (Susak i dr.), ali do sada badava. Tužili smo se na sadašnjeg vlastnika parobroda za prevoz pošte i putnika Lošinj-Susak-Unije, al i to badava; ovom je pak članku svrha, da uputi one, kojih to ide, a naviastito c. kr. Ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu (što se i direktno uradilo), da uputi vlastnika parobroda na ugovor. Vlastnik

Pomorska bitka kod Derkosa

gdje je bio napadnut i poškodovan turski krstaš „Hamidje" od bugarskih torpednjača.

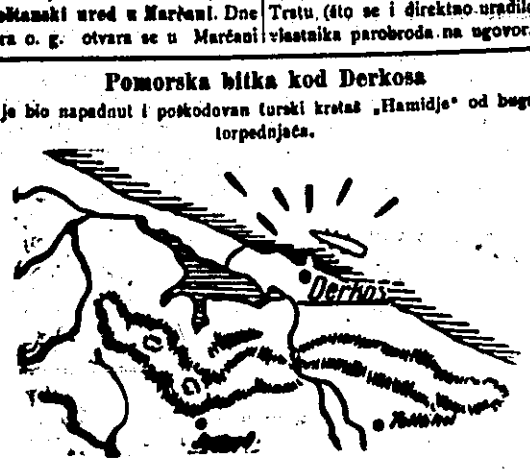

vuče kojih 6000 K subvencije, da podržava trokratnu sedmičnu svezu sa Lošinjem, a parobrod bi morao imati brzinu od 10 milja.

Čujte i čudite se, osobito vi mornari, koji znadete, kakva vremena običavaju ovuda vladati, pa kakve »parobrode« posjeduje vlastnik za uzdržavanje ove pruge?

Parobrod »Primo«, kojem samo ime kaže, koliko je već godina izgrađen, plovio i plovio tamo negdje po Dalmaciji dok je bio zašto, pa mjesto njime u kut, kupio ga vlastnik, okrpao, paluba bila gnjila pa je zementirao, te sada uz pogibelj da gdje izmjeri dubinu morsku, vozi poštu i putnike od Lošinja do Suska i Unija. (Kaže se, da ga je kupio, a možda ga je dobio i na dar — dar ne bi baš bio velik.) Uz potpunu morsku tišinu (bonacu), taj »Primo«, dokazano je da čini 5 i pol milja (što loži slamom?); vi koji poznate ovud more, kažite, da li je takav parobrod za vožnju? Gdje su 10 milja?

Kad ode ovaj (»Primo«) u popravke, što mora prečesto, eto nam plovi, kako ga ovde za ruglo zovu »Auto-Motor-See-Boot«. To vam je jedan ne baš najbolji brodićina na benzin, ali na žalost često ga zaboli trbuh usred mora, pa tu stoji kadgod i do pol sata, dok mu grčevi u želudcu prestanu, a volja za kretanje dodje. Pomislite vi mornari u ovom času nešto vjetra iz vana!?

Kad je i ovaj motor »Sansego« gdjegod u drugoj službi ili u bolnici, tad nam pošalju onog, kojeg su ljudi okrstili »Titanik« (samo čuvaj nas Bože njegove sudbine, i to bi se vrlo lahko moglo dogoditi). I to je motor »Auto« (sjuto), koji je veličine motor ribarice, a i nije za drugo.

Pomislite dragi čitatelji, a i vi koji biste imali odgovarati za ljudske živote, da li su u zimsko doba sposobni ti parobrodmotori za prevažanje pošte i putnika? Ako nisu, što protivno ne može nitko dokazati, onda zašto se ih trpi na pogibelj ljudi? Popitajte o tim plovitbama ljude iz Suska i Unija, ali ne one, koji ljube skute vlastniku, pa ćete čuti lijepih pohvala. Moralo bi se često i u samoj lošinjskoj luci sa strane lučke oblasti, da pregleda parobrod prije odlaska, no ni s te strane mnogo se ne pazi. Istinito je, da se na takve parobrode i motore znade ukrcati 50, 60, 80 a i više putnika (osobito ljeti), dapače jednom se i na »Auto« ukrcalo preko 60 ljudi. Da li je to mornarski? Prijatnji parobrod »Spitz«, koji je sav bio okrpljen, jednom mu uz Lošinjsku obalu počelo more prodirati u utrobu, ali mornari na brzu ruku zalijepili cementom, ukrcali ljude i eto sjeguran parobrod za put; dobro, a jesu li odgovorne osobe na to reagirale? Zamjerili bi se vlastniku.

Kraj neka bude ovoj jeremijadi, ali po svoj prilici ne će biti, dok se ne dogodi koja nesreća, a onda tko krivac? Zlo vrijeme, odgovorit će službene osobe, i to će biti sve. Vi koji ste odgovorni, preduzetnite toj nesreći. No ali kad bude loše vrijeme, stajat ćemo u luci, pa mirna Bosna, nesreće biti ne će. Liepo! A pošta! a putnici! a trgovina! nek leži. Da bi se od vlastnika, koji vuče 6000 subvencije zahtjevalo da nabavi prema ugovoru dobar parobrod, koji ima 10 milja brzine (a ne stare lorempane, samo da je veća dobit, a manje potreška), ne bi bilo ni uz vjetar nikakve nesreće, a iskusne osobe tvrde, da bi takav parobrod po svakom vremenu i bez opasnosti mogao ploviti ako i ne u Sušak, a ono sigurno iz Lošinja do Unija. Eto tako bi se preduzelo nesreći, a pošta i putnici mogli bi se redovito i bez opasnosti prevaliti. Moguće da bi kadgod slučile bas grozne nevrieme, e onda Hvala Bogu, stoj u luci, to se i drugdje dogadja, pa to bi se rietko do godilo, zato bismo mirno podnosili.

Istina, vlastnik mora gledati i svoju dobit, pa neka pita ako mu je malo, veću subvenciju; ali sa 6000 K, uz ono malo mornara i trošak na benzin ili onaj slabi kapital što ga je uložio u »Prima«, te uz veliki dobitak od putnika i trgovine (osobito ljeti), valjda nema deficita, već naprotiv liepi dobitak.

Ovaj članak, glas mjestnog stanovništva, neka je na razmišljanje u prvom redu c. kr. ravnateljstvu pošta i brzojava, pa vlastniku i svim onim, koji bi morali na ovu plovitbu paziti.

Krčki kotar:

Baška za balkanske ranjenike. Bašćanski hotelieri sastali su se, te su susačkom odboru za sakupljanje prinosa za Crveni Krst balkanskih naroda objavili da stavljaju na razpolaganje 60 postelja sa podvorbom i njegom za mjesec dana za ranjenike, koji bi željili doći na more, na oporavak i to gg. Emil Geistlich 30 postelja, Petar Grandić 16 i Ante Tudor 14. Gdjica dr. Zdenka Čermakova, občinska liečnica prijavila se, da će sve ranjenike koji dodju na liečenje u Baška liečiti i dati im sve potrebite liekove badava. Odbor je odmah ovo javio „Crvenom Krstu" u Beogrud.

Voloski kotar:

Iz Nar. Zajednice" za Istru. *Podružnice:* U nedjelju dne 24. o. mj. obdržavala se je u Zametu konstituirajuća skupština nove Podružnice Nar. Zajednice za Istru za Zamet i okolicu. Do sada osnovane su ove podružnice: za Volosko-Opatiju i Vasansku, za Veprinac i okolicu, za Rukavac i okolicu, za Matulje i okolicu, za Lovran i okolicu, za Mali Lošinj i okolicu. Nova podružnica u Zametu biti će šesta po redu.

Namještanje naučnika u obrt i trgovinu: Medju ostalim narodnim poslovima bavi se Nar. Zajed. za Istru takodjer sa namještanjem naučnika u obrt i trgovinu, osobito iz ugroženih krajeva Istre. Dosada bilo ih je već nekoliko namješteno. Sada imade na razpolaganje njih: 4 za trgovinu, 2 za stolarski obrt, 1 za kovački obrt, 1 za mesarski obrt, 1 za kojigod obrt, 1 djevojčica za pisanje na stroju.

Osnivanje strukovnih škola i tečajeva: Na ovom polju čeka Narodnu Zajednicu za Istru velika i teška zadaća. Tu će osobito dobro djelovati Podružnice. Njekoje su od njih već hvalevrijedno na tom počele djelovati. Tako je Podružnica u Volo skom Opatiji i Vasanskoj razpravila, proučila i gotovo kraju privela osnutak šegrtske škole u Opatiji za isto tako i osnutak Djećijeg zabavišta u Opatiji). Podružnica u Lovranu rieštava sada pitanje o osnutku šegrtske škole u Lovranu za Lovran i Veprinac (dotičnu ličiće). Povrh toga poduzelo se putem Narodne Zajednice za Istru korake za otvorenje zidarskog tečaja u Vrbniku.

Dobro bi bilo, da bi se u ovim poslovima i iz drugih krajeva naše Istre naši ljudi obratili na „Narodnu Zajednicu" u Opatiju, koja će im najvećom pripravnošću dati sve potrebite informacije i pomoći.

Porečki kotar:

Iz Kaštelira. Dne 23. t. mj. imali smo ovdje plesnu zabavu u korist naše školske djece. Tom prilikom sabrala se liepa svotica od K 102·56. Najtiepše zahvaljujemo kaštelirskoj posujitnici, koja nam je ustupila dvoranu i mjesnoj glazbi, koja je besplatno odsvirala. Isto tako budi izrečena hvala svima, koji su doprinosom i inače pripomogli, da je ciela zabava onako liepo uspjela.

Koparski kotar:

Isseljavanje piranskih talijanaša. Nebijahu im dosta, što su njihove podrepaštine na Piranštini palili našim seljacima kuće, sieno i slamu i nanašali im svakojake štete, već se eto i službeni talijanski krugovi digose proti istim seljacima klevetom i podvalama. Pozvaše naime političku oblast u Kopru, da dozvoli njihovim stražarima vani na selu nositi oružje, jer da im tobože prieti pogibelj od hrvatskih i slovenskih seljaka, što je bezobrazna kleveta. Bilo je doduše prepira izazvanog od piranskih plaćenika, ali o kakovoj pogibelji bilo za koga od strane naših seljaka, ne može biti ni govora. Pao je doduše jedan hitac iz samokresa ali nipošto sa strane neših seljaka, već iz *stanovanja talijanskog učitelja*, odakle stalno nisu naši ljudi streljali.

Pozivljemo dakle i mi političkog poglavara u Kopru, da učini već jednom mir i red na piranštini i da ukroti piransku fakinčad, jer ćemo inače njega učiniti odgovornim za svaki budući nemir i nered.

Čujte Slovenci i Hrvati občine Piran. Vaše občinsko glavarstvo razpisuje natječaj za občinskog stražara, od kojega traži medju ostalim, da znade čitati i pisati (dakako talijanski) i da će dati prvenstvo onomu, *koji znade govoriti njemački.* Od budućeg Vašeg stražara traže poznavanje njemačkog jezika a za znanje Vašega jezika ne pitaju. Ne zaboravite toga gospodi u Piranu kad Vas budu opet obietavali.

Za ratujuće Slavene na Balkanu. U nedjelju dne 17. o. mj. bio je sazvan zemaljski zastupnik g. Josip Valentić javni sastanak u Dekane, gdje je u prostorijah „Konsumnoga društva" u prisutnosti znatnog broja slušateljstva raztumačio uzroke rata na Balkanu i predočio dosadašnje uspjehe kršćanskih naroda proti Turcima. Poslije sastanka sakupili su prisutni za „Crveni Krst" za ratujuće južne Slavene K 40·80, čemu pridodaše K 16·02 sabrane od gg. Toškana i Mahnića.

Kotarske učiteljske konferencije za Kopar obdržavane su dne 20. o. mj. i to slovenska u Dolini i talijanska u Piranu. U c. kr. kot. školsko vijeće bijaše izabran talijanski učitelj Massalini sa 271 glas, dočim je slovenski kandidat g. Josip Valentić, nadučitelj i zem. zastupnik dobio 46 glasova.

Telefonski spoj s Marezigama, polit. kotar Kopar, otvoren je preko Kopra a broj telefona je u Kopru 49.

Franina i Jurina.

Jur. Si čul, da ideu Lovranci muziku?
Fr. Kakovu muziku?
Jur. Boše moj, kakovu leh talijansku!
Fr. Onda toga ne ideu pravi Lovranci, lego kakov dotepuh, landrovac ali sis koristi.
Jur. Veramente baš takovi batè talijansku banderu va Lovrane.
Fr. A muzikante moru zbirat va Galežane.
Jur. Poborića najbolje; tamo bi natli samo svoje prave brate.

•

Jur. Franino moj, kà sreća je tokala našu braću na Balkane, ki mlate po turskem mehu bez milosti.
Fr. Ča su ga morda već smlatili?
Jur. Nisu ne, lego da njim gre na pomoć najveći junak ovega sveta.
Fr. Ki je ta Kraljević Marko?
Jur. Sin pokojnega Kalabardi.
Fr. Ala Juriuo nebudi ča Bog dà; to ti je on lepi junak, ki pride kada vojska fini i kmu se bregese napune, čim puška pukne.

Razne primorske viesti.

Odbor za priredjenje velikog plesa u Trstu na korist obiju Družba. Slovenska i Hrvatska mladež u Trstu izabrala je izmedju sebe na posljedujem sastanku slijedeći odbor, koji ima poduzeti potrebite korake za veliki ples, što će se obdržavati u mesopustu u kazališnoj dvorani „Nar. doma": predsjednik g. dr. Josip Gracoui, podpredsjednik g. Slavoj Dimnik, I. tajnik g. Vjekoslav Karlavaris, II. tajnik g. dr. Erik Oxrelic, I. blagajnik g. Anton Zuverna, II. blagajnik g. dr. Fran Bosnić Brnak.

Izbor za osjeguravajuće društvo proti nezgodam. Do mala imade se provesti dopunitbeni izbor u osjeguravajuće društvo proti nezgodam u Trstu. Dotični izbornici primili su ili će primiti od strane ravnateljstva izborne listine pa ih ovim molimo da je sahrane dok budu čitali pobliže naputke. Molimo ujedno naše inteligentnije krugove gg. svećenike, učitelje i občinske uprave po svoj Istri, da upozore na ovu molbu poznate im izbornike. Birati će ovaj put gospoduri i radnici iz sliedećih kategorija po jednoga člana i jednoga zamjenika: kategorija I. željeznice, prevozna skladišna poduzeća, čišćenje korita; kategorija II. rudarstvo, kovinarstvo, ljevaonice, strojevi, orudje; kategorija VI. papir i kožu, drvene i rezbarske surovine, seljačka i sumarska prometila i mlini.

Izbor će se obaviti dne 20. decembra o. g. Izbornici neka sačuvaju do budućeg naputka svoje glasovnice.

„Hrvatsko pripomoćno društvo" u Beču, koje je navršilo 26. godinu svoga blagotvornog rada i koje je za svog obstanka pružilo pripomoć siromašnim našim djacima na visokim školama u Beču ogromnu svotu od 45 000 K, očekuje od svojih prijatelja i podupiratelja, da će mu i sada povodom otvorenja nove školske godine priskočiti milodari na pomoć, a da bude ono uzmoglo i unapried vršiti plemenito poslanstvo na korist naše učeće se mladeži u Beču.

Redoviti članovi plaćaju na godinu 5 K. Društveni naslov: „Hrv. prip. društvo" u Beču, VIII. Leichenfelderstrasse 14.

Božični praznici. Pošto pada ove godine 28. decembra na ponedjeljak, odredilo je ministarstvo bogoštovlja i nastave, da se prekine poduka na srednjim školama, na djevojačkim licejima, na učiteljištima, na trgovačkim i nautičkim školama iznimno već u subotu dne 21. decembra. Za maljskim školskim viećima pušta se na volju, da isto za srednje i gradjanske škole odluče.

Novi poštemeštri u Istri. Kod poštanskog ureda u Baderni imenovan je poštemeštrom g. Boto Rupenović; kod poštanskog ureda u Zminju g. Pilato Juraj.

Književna viest. Primili smo sa zahvalom: Nas trgovački zakon i željezničko pravo. Napisao dr. Julije Mogan, odvjetnik na Rieci. Cieua K 1·20.

Br. 6206/12.

Natječaj.

Na temelju zaključka občinskog zastupstva od 31. oktobra 1912. razpisuje se natječaj za dva mjesta občinskog redara sa godišnjom plaćom od K 1140, stanarinom K 120 i paušalom za odielo K 100 i to za službu Matulji kolodvor i Matulji mjesto, i za službu Zamet-Kastrida.

Molbe za razpisana mjesta imadu se podnesti do 15. decembra t. g. podpisanom občinskom poglavarstvu, obloženo krstnim listom, svjedočbom občinarstva, dosadanja i liečničkom, te eventualnim vojničkim dokumentom. Prednost imati će oni, koji su već u takovoj službi bili i koji uz hrvatski govore njemački ili talijanski jezik barem u govoru.

Občinsko poglavarstvo:

Kastav, dne 21. novembra 1912.

3499 1-2 Načelnik: **Jelušić.**

Za konsumna društva! Za trgovce! Za privatnike!

PLETAONA
ČARAPA, MAJICA I INIH PLETIVA
Marija Kraljić
Istra — MALI LOŠINJ — Istra

Čast mi je javiti p. n. općinstvu, da sam otvorila veliku pletaonu čarapa, majica i inih pletiva, koja je opskrbljena strojevima najmodernijeg sustava.

Izradba u svim debljinama i veličinama, od najjednostavnije do najfinije vrsti, uz **umjerene cijene**. — Primam na potplitanje sve vrsti čarapa.

Izradba brza i besprikorna.

Veliki izbor pamučnog i vunenog konca iz prve češke tvornice.

Pošto su strojevi tako uredjeni, da mogu izradjivati pletiva upravo onako, kako se to u pojedinim krajevima naše Istre nosi, uvjerena sam, da će moja pletiva vrlo dobro doći našim **konsumnim društvima i trgovcima.**

Pletivo je na dlaku isto, kô ono, što ga izradjuju naše seljakinje na iglama, ili strojevi velikih tvornica, a kud i kamo bolje i jeftinije u samoj izradbi i radi toga, jer se može uvijek potplitati.

Za točnu izradbu dostatno je, da mi se dostavi jednu čarapu, majicu i t. d. kao uzorak.

Na zahtjev šaljem uzorke pouzećem, što mi se pouzećem vraća.

Pošto je ovo prvo hrv. poduzeće svoje vrsti u našoj Istri, nadam se, da će me koli naša konsumna društva, toli gg. trgovci i privatnici svojim cijenj. narudžbama podupriječi.

Sa veleštovanjem **Marija Kraljić.**

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Od 1878! — Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. Kod većih narudžbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom dvunom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, opozivanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po zakonu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influenze, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zabobolje i ostalih bolesti, trganje zglobova, opekline, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 li 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-ova jedino prava osnažujuća mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, ptičina, oseka, upala, ahcesa odstranjuje sva strana tijela, koja su dosla u tijelo pa često predmetna operacija, koja su sa bolima skopčana, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Glavno skladište: Ljekarna „U Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PRERADU, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

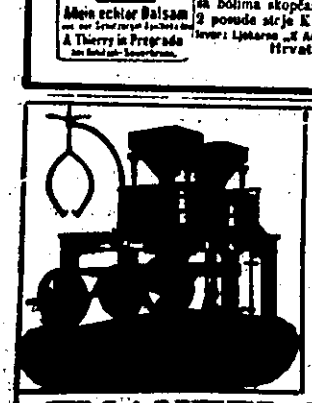

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev bedava i bez poštarine od tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko
parobrodarsko društvo sa dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odvjetništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1 listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	tol	Krk	odl.	4.35
6.10	odl		dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.		dol.	3.35
7.35		Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.		dol.	2.55
8.30	tol	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.		dol.	2.—
9.30	dol	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned.	Četvrt.	Postaje	Utorak	Petak
prije podne	prije podne		po podne	po podne
10.15	7.35	RIJEKA	5.—	5.—
10.50	8.10	Opatija	4.25	4.25
11.—	8.20		4.15	4.15
12.20	9.40	Bali	2.55	2.55
12.30	9.50		2.45	2.45
1.20	10.40	Mersg	1.55	1.55
1.30	10.50		1.45	1.45
2.10	11.30	Krk	1.05	1.05
2.20	11.40		12.55	12.55
	po podne		prije podne	prije podne
—.—	1.40	Baška nova	11.25	11.25
—.—	1.20		11.15	11.20
—.—	2.00	Lopar	10.10	—.—
—.—	2.40		10.05	—.—
4.20	3.40	Rab	9.25	9.05
4.30	4.—		9.—	9.—
4.55	4.25	Lun	8.35	8.35
5.—	4.30		8.30	8.30
6.10	5.40	Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20	5.50		7.10	7.10
6.30	6.—	Mali Lošinj*)	7.—	7.—
6.40	6.10		6.50	6.50
7.30	7.—	NEREŽINE	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.
Uvjetno pristajanje u Punta i Sv. Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	POSTAJA	Svaku Srijedu
prije podne		po podne
7.35	RIJEKA	7.20
8.10	Opatija	6.45
8.20		6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40		6.10
12.30	Rab	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	2.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.		dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.		dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	2.30

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.		dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.		dol.	4.10
6.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
6.40	odl.		dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
9.15 pr. p. dol. Rijeka odl. 12.45 po p.

Pozor!

50.000 pari cipela !!!

4 para cipela samo za K 7·90.

Radi novčanih neprilika dobio sam zalog od više većih tvornica cipela, da rasprodam veliku množinu cipela daleko ispod tvorničke cijene.

Zato prodajem svaki m **2 para cipela za gospodu i 2 para cipela za gospođe** na vrpce žute ili crne, galoširane sa jakim pribitim podplatima, veoma elegantne po najnovijoj fazoni. Veličina po broju. Svaka 4 para cipela samo K 7·90.

Razašilje pouzećem

C. Wiener, Schuh-Export, Krakov br. 842.

Zamjena je dozvoljena ili se novac vraća.

Julius Meinl
Uvoz kave

NOVA PODRUŽNICA

PULA

Via Sergia br. 35.

3488 1 8

Stara, najvećja in najbolje upeljana

Kamnoseška obrt

na Spodnjem-Štajerskem se pod jako ugodnimi pogoji proda.

Slovanskim kamnosekom se nudi najlepša in gotova prihodnost.

Ponude pod „Kamnoseška obrt" na upravništvo tega lista. 3518 1-3

Raspis natječaja.

Raspisuje se natječaj na mjesto redarstvenog stražara, što se imade popuniti kod ovog občinskog poglavarstva sa plaćom od godišnjih 1380 K isplativim u mjesečnim postecipatnim obrocima, potpunom stražarskom opremom i opravom kod nastupa službe i naplatom u iznosu od godišnjih 150 K za daljnje nabavljanje službenog odiela i opreme, isplativom u dva polugodišnja postecipatna obroka.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju dokazati, da su austrijski državljani, da nisu mladji od 24 a stariji od 40 godina; da su posve zdravi, da im je ponašanje bezprikorno, da poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Prednost će se dati onome, koji dokaže, da je već služio kod redarstva ili kod oružničtva.

Molbe se imadu podnieti podpisanome do 30. novembra 1912., gdje se mogu doznati i dalnji uvjeti službe.

Glavarstvo općine Voprinac:

Vlčići, dne 6. novembra 1912.

3560 3-2 Načelnik: **Bachich Ivan v. r.**

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 — Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Broj 49. Pula, u četvrtak dne 5. decembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika, ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju svapisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Rat na Balkanu!

Pula, 3. decembra 1912.

Na ratištu zamukoše puške i topovi te zveket inog oružja a da odstupe mjesto državnicima, koji se sastadoše izmedju Čataldže i Carigrada, na turskom zemljištu, radi utanačenja uvjeta za primirje. Glavnu rieč vode uz pojedine vojskovodje, bugarski i turski ministri Savov i Nazim paša.

Taj nagli preokret u ovom krvavom ratovanju iznenaditi će svakoga, kao što je ono prije 1 i pol mjeseca dana iznenadio čitav svjet neočekivani navještej rata Turskoj od strane junačkog kralja Nikole crnogorskog. I tada pitao se je svjet: čemu imamo diplomaciju, zašto su tuj velevlasti, koje ne bi smjele dopustiti žalostnog krvoprolića? Ali kralj Nikola poznavajuć iz dugogodišnjeg izkustva spletke europske diplomacije i himbenost turske vlade naviesti krvnom dušmanu Slavenstva i kršćanstva naglo i nepričekivano rat, i to prije, nego li je rečena diplomacija uzmogla razpleśti svoje mreže nad balkanskim narodima. Pa kao što su njoj kršćanske državice na Balkanu tada prezirale nečiste račune, tako ne htjedoše ni sada ništa čuli o njezinom posredovanju, stupiv samo i izravno u pregovore s turskom vladom.

Ti se pregovori vode kako rekosmo nedaleko Čataldže na turskom zemljištu a izmedju odaslanika turske vlade i punomoćnika balkanskih ratujućih naroda. Za sada se radi samo o primirju i to prvobitno za 14 pak onda za 20 dana i reć bi, da je — dok ovo pišemo — već primirje i utanačeno. Svakako je to dobar znak za obje stranke, t. j. znak je to, da se želi koli s jedne, toli s druge strane dovršiti dosadašnje grozno krvoproliće te po mogućnosti utanačiti takove uvjete primirja i mira, koji bi jamčili, da će se na Balkanu sroditi odnosaji i da će kršćani i Turci u budućeg živjeti kao dobri susjedi, ako ne budu mogli kano dobri prijatelji. Kano uvjete primirja navadja se: obustava ratovanja kroz 14 ili 20 dana i obustava dovoza novih četa i oružja, te provedenje novih utvrda i konačna dozvola, da se obsjednutim tvrdjavama u Drinopolju i Skadru dozvoli svakog dana dok traje primirje, dovoz hrane za onaj dan. Što se tiče uvjeta za konačno utanačenje mira izmedju ratujućih država, to se spominju s turske strane pri:

Grčku imala bi dobiti pokrajinu Epirus; *Srbiju* Staru Srbiju i sandžak Novibazar; *Bugarsku* pokrajinu Traciju do Midie prema Dolegaču ili Kanali na egejskom moru; *Crnu Goru* jedan dio Albanije. Drinopolje ostane i nadalje u turskom posjedu; Macedonija sa glavnim gradom Solunom dobiva autonomiju; isto tako dobiva autonomiju i Albanija. Ove dvije posljednje pokrajine imale bi ostati pod pokroviteljstvom balkanskih država.

Konačni zahtjev Turske bio bi taj, da stupi i ona u savez balkanskih država.

Ovo bi bilo, kako rekosmo, predlozi Turske i njezinih prijatelja, na drugoj se, da bi se balkanske države nakon onako sjajnih pobjeda i nakon toli velikih žrtava u krvi i novcu zadovoljile s onako skromnim odštetama.

Medjutim dok se utanačuje uvjete primirja i pregovara o uvjetim mira, dotle obsjedaju Bugari Drinopolje i Crnogorci Skadar, dočim prodiru Srbi na jadransko more, gdje zauzeše po zadnjim viestima gradić Drač i nekoja druga manja mjesta. Grci zauzeše Solun i odatle posegnuše za nekojim manje važnim mjestima, koja bježeći Turci zapustiše.

Kamen smutnje izmedju Austro-Ugarske i Srbije jesu baš albanske luke na jadranskom moru, koje zauzeše Srbi i koje smatraju već sada svojim posjedom. Te su luke u prvom redu Drač i Sv. Ivan od Medue, koje su Srbiji neobhodno potrebite i radi kojih se je ona bez dvojbe ponajviše upustila u krvavi rat.

Velevlasti htjele bi, da te luke ostanu i nadalje u posjedu Albanije, za koju hoće pod svaku cienu da bude slobodna i neodvisna. Medju zagovornicima i zaštitnicima stanovničtva Albanije i njezine slobode nalazi se u prvom redu diplomacija Austro-Ugarske. Ova podupire svom silom diplomaciju *saveznice i prijateljice Italije*, koja imade posebne osnove za i na Albaniju i koja baca odavna svoje zaljubljene poglede na tu pokrajinu na protivnoj obali. Ta je podpora neiskrena i nelojalna, jer Italiji nije do slobode i neodvisnosti Albanije, već jedino do svojih tajnih osnova, koje idu za tim, da ona sama čim prije zaposjedne tu za nju vrlo važnu pokrajinu. Austro Ugarska ide bez dvojbe u vatru radi Albanije, više na korist, svoje za nevolju, saveznice Italije, nego li za svoju. Talijanska diplomacija, koja je uvjek znala u mutnom loviti i koja se je vazda znala okoristiti nesrećom ili nevoljom tudjih naroda, ljera i sada napried Austro-Ugarsku u nadi, da će pak ona odatle za sebe korist crpiti.

Radi toga je neshvatljivo za svakoga, komu nije zdravi vid strašću proti Slavenstvu zastrt, kako se može nata diplomacija dati od neiskrena i nelojalna sujeda i saveznika u tolikoj mjeri zlorabiti i za nos voditi.

Diplomacija Austro Ugarske izjavila je već na početku rata, da nebi mogla dovoliti srbskog zaposjednuća albanskih luka, a sada, pošto su nekoje tih luka po srbskoj vojsci već zaposjednute, grozi se kraljevini Srbiji, da će s njom prije zametnuti rat, nego li dopustiti, da te luke nakon mira s Turskom u srbskom ostanu posjedu. Ostala se diplomacija napuje dodute, da se spor izmedju Austro-Ugarske i Srbije mirnim putem izravna, nu nade imade na izvanje malo, buduć li diplomacija Austro-Ugarske ustrajala na svom zahtjevu. Taj je bo zahtjev neopravdan i neutemeljen, osobito nakon sjajnih pobjeda srbskog oružja i nakon zaposjednuća tih luka oružanom silom srbske vojske.

Za kraljevinu je Srbiju životno pitanje slobodan izlaz na jadransko more i ona se neće svojevoljno odreći prava, koje si je oružanom silom izvojevala. Pogibelj je dakle velika, da zbilja dodje do oružanog sukopa izmedju Austro-Ugarske i Srbije radi albanskih luka, ne posreći li se u zadnji čas velevlastim izravnati mirnim putem težki spor, koji bi mogao zaplesti u krvavi rat polovicu Europe.

Naša je iskrena želja i kao podanika Austro Ugarske i kao Slavena, da se taj nemili spor mirno izravna i da se urede naši odnošaji prema susjednoj kraljevini tako, da budemo u buduće bolji susjedi i iskreni prijatelji.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 29. novembra 1912.

U utorak bijaše prva sjednica državnog sabora nakon zasjedanja delegacija.

Čestitka dvoru.

Na početku sjednice priobćio je predsjednik, da je u ime državnog sabora čestitao dvoru na tomu, što je nadvojvotkinja Zita, supruga nadvojvode Karla Frana Josipa, budućeg vladara, rodila muške diete.

Privremeni proračun.

Vlada je predložila saboru privremeni proračun za god. 1913 za 6 mjeseci.

Razredna lutrija.

Zatim je započela razprava o drugom čitanju zakonske osnove o ukinuću projčane i uvedenju razredne lutrije.

Izvjestitelj zast. Urban preporuče vladinu osnovu, dočim zastupnici dr. Krek i Offner govore proti a zastupnik Stojan za osnovu.

Na koncu ministar financija Zaleski zagovara osnovu, koja da je podnešena privolom kuće i nakon dugotrajne borbe proliv brojne lutrije. On bi želio, da se lutrija u obće dokine, ali to nije moguće, jer se dahodak od iste ne može pokritim drugim prihodima.

Razprava o prešnim predlozima.

Iza toga prekinuta je gornja razprava te se prešlo na razpravu o prešnom predlogu o osnovi za zaštitu životinja od kužnih ili zaraznih bolesti.

Upiti na predsjednika.

Socijalistički zastupnik Seitz prosvjeduje u upitu na predsjednika proti tomu, što ne bijaše pročitana njegova interpelacija i resolucija, stvorena na medjunarodnom kongresu u Bazelu, u javnoj kući. Ta resolucija je manifest čitavog radničtva proti svakom ratu.

Predsjednik odgovara, da je interpelaciju obzirom na teški položaj, u kojem se ovaj čas monarhija nalazi, pročitao sam.

Zast. Stöčzel izjavljuje, da je zastupnik Seitz uvriedio i predsjednika i kuću. Čitavo pučanstvo da želi mir, ali čuvstvi mir. Najviše škode miru oni, koji urjeravaju inozemstvo, da u Austriji ne ima više patriotičkog osjećanja.

Zastupnik Biankini prosvjeduje u formi upita žestoko proti razpustu zastupstva u Šibeniku i Splitu. U Dalmaciji se hoće uvesti makedonske odnošaje na temelju izuzetnja iz vana.

U sjednici od srieda primljena je zakonska osnova o razrednoj lutriji u drugom i trećem čitanju, pak je nastavljena razprava o prešnom predlogu glede zaštite životinja od kužnih bolesti.

Odgovor ministra nutarnjih posala.

Ministar nutarnjih posala odgovara na interpelaciju zast. Lengenhama o uznemirujućim glasovima i njihovim uplivima na novčane zavode. Ministar kaže, da su već u listopadu započeli ljudi u jednoj krunovini dizati novac iz štedionu. Tada je ministar financija izdao umirujuću izjavu. On to može danas opetovati i izjaviti, da ne ima absolutno nikakve pogibelji za ulagače novaca u štedione. Država ne bi mogla ni smjela zapleniti novca privatnika, kad bi i došlo do kakvih zapletaja.

*

Prvo čitanje vladine osnove o privremenom proračunu.

U sjednici od četvrtka dobio je rieč kod razprave o vladinoj osnovi o privremenom proračunu za god. 1913. zast. *dr. Laginja*. Govorio je dielomice hrvatski a djelomice njemački preko 4 sata. Rekao je medju ostalim obzirom na predsljedeće promjene na Balkanu, da je skrajnje vrieme, da oni čimbenici u monarhiji, koji imadu zastupati interese svih naroda monarhije, već jednom urede položaj Jugoslavena tako, da se budu ovi osjećali u monarkiji kano u svojoj kući. Dok jugoslavensko pučanstvo živi u dvima samostalnim državama, a unutar istih je razdieljeno opet na veliki broj raznih upravnih područja, dotle se ne može osjećati kao u svojoj kući. (Taj ćemo zanimivi govor po mogućnosti priobćiti u cielosti.)

Njemački prvak zast. Gross dao je kratku izjavu u tom smislu, da bi se razpravu o privremenom proračunu čim prije zaključilo.

Vodja njemačkih socijalista zastupnik dr. Adler žigoše ostro postupak vlade, koja ne će da uredi unutarnje odnošaje u državi i koja tjera lošu izvanjsku politiku. Kad bi Austrija znala urediti prilike na jugu države te poboljšati stanje seljaka u Bosni i Hercegovini tako, da im nebi bilo gore nego li u Srbiji, kad bi se onemogućilo kojekakve Čuvaje, onda bi se našlo sredstvo za mudru politiku na Balkanu.

*

U razpravu o istom predmetu posegnuše u sjednici od petka zastupnici Tušar, Praček i dr. Tresić. Prvi je udarao žestoko na vladu zbog njezine nerazumne nutarnje i izvanjske politike; prosvjedovao je u ime češke socijalističke stranke najodlučnije proti onim krugovima u monarhiji, koji bi htjeli istu zapleśti u krvavi i pogibeljni rat.

Govorio je također žestoko bivši ministar za Češku zast. Praček, podvrgav bezobzirnoj kritici postupak sadašnje vlade proti Slavenima unutar granica monarhije i proti onim na Balkanu. Ogorčeno je uzkliknuo prema vladinim klupama, da je grdna sramota, što ne sjedi na ministar-

skim klupama i zastupnik južnih Slavena monarhije.

Najčešće žigosao je postupanje vlade proti južnim Slavenima u obće, napose proti onim u Bačovini, hrvatski zast. iz Dalmacije dr. Tresić. Govorio je tako žestoko, da su prisutni Niemci stali dovikivati mu, da zar misli, da je u srbskoj skupštini. Tim izazivnim povicima odgovarali su dostojno hrvatski i češki zastupnici. Zatim bijaše razprava prekinuta.

Nove vladine osnove.

Veliko uzbudjenje izazvale su u zastupničkim krugovima tri vladine osnove, koje je kući predložila i koje bijahu odnosnim odborima bez prvog čitanja upućene. Te su osnove vojničkog sadržaja i tiču se: 1. podpora ženam i djeci mobiliziranih pričuvnika, 2. dobave dostatnog broja za vojsku potrebitih konja i 3. ukonačivanja vojništva i smještenja vojničkih predmeta. Shvatljivo je, što su te osnove uznemirile državno zastupstvo u današnjem težkom položaju.

Gradnja občinske šterne u Belom.

Kako više puta trpe ni krivi ni dužni od prevelike strogosti viših ili od nepoznanja pravog stanja stvari, pokazuje primjer gradnje javne šterne u *Belom* na otoku Cresu.

Šterna je puna, drži dobro vodu, služi narodu za koji je zidana, a graditelj ne dobiva novaca i tuži one, koji ga neimaju, a novac odlučen za pripomoć gradnje leži u javnim blagajnam.

Stvar je dao u javnost zastupnik dr. *Laginja* upitom na vladu u sjednici zastupničke kuće u Beču 13. novembra 1912., podpisanim od ostale dvojice naših zastupnika, prof. *Mandića i Spinčića* i još 17 njihovih drugova hrvatsko-slovenskoga kluba. Glasi se ovako:

Interpelacija:

zastupnika dra Laginje i drugova na njegovu Preuzviženost gosp. ministra poljodjelstva glede državnog prinosa za gradnju občinske šterne u Belom.

Ministarstvo poljodjelstva odlučilo je od prilike godine 1908. za gradnju javne šterne u Belom, na otoku Cresu, K 3400, plativih polovicom kad radnja bude započeta, a drugom polovicom nakon dovršenja i kolauda radnje.

Zemaljski Odbor za Istru dozvolio je u istu svrhu K 2500.

Porezna občina Beli, dotično njeni stanovnici, imali su iskopati jamu i dati do ruku materijal, što je i učinjeno.

Budući samo s timi prinosi nije bilo moguće izvesti djelo, uzeli su stanovnici Beloga, dotično ona porezna občina, stojeća pod upravom mjestne občine Cres, još jednu žrtvu na se, osjeguravši 800 K prinosa u gotovom.

Tako je došlo, da je zidarski majstor Josip Agustoni mladji, preuzeo radnju za cielih 5900 K državnoga i pokrajinskog prinosa, te je zbog nekih malenkosti, radnju u istinu takodjer dovršio.

Prije početka radnje ispostavilo se je, da nisu ploha kućnih krova, koju se je smatralo potrebitom za navod šterne i koju su državni organi pri projektu bili uzeli u obzir, nije mogla biti uzeta, jer dotični hudovlastnici ili nisu smatrali potrebitim za navod šterne onoliku sirdnost na svoj teret, ili su htjeli svoje krove pridržati za privatne šterne.

U istinu to nije šterni podnitia škodilo, jer se je ona i bez toga podpuno napunila i posve odgovara svrsi.

Onim tega občina je, za narodite pitanje prije početka radnje, dobila od političke oblasti u Lošinju napotak, neka postave s radnjom i bez obzira na to hude li se moći povećati onolike plohe krova, koliko je isprvice bilo proračunano.

Kako rečeno, ona šterna odgovara posve svojoj svrsi. Usupor toga na pokušanoj drugoj kolaudi januara 1912. prigovoreno je radnji, jer neima onoga cielog krovnog navoda, kolik je bio izprvice predvidjen.

To je razlog, s kojega se ne doznačuje druga polovica državnog prinosa.

Isto tako, s istog razloga da leži pokrajinski prinos od 2500 K u pologu pri zemaljskoj blagajni u Poreču, mjesto da bude doznačen.

Ali zidarski majstor Agustoni hoće da dodje do svoga novca, te je nedavno pri okružnom sudu u Rovinju tužio četvoricu stanovnika Beloga, nekog Banderu Dinka, Velčić Ivana, Lazarić Dinka i Mohović Jurja (ostavinu) za platež ostatka K 3900, jer da su oni tobože na svoj račun predali djelo Agustonu, što ne odgovara istini, jer su oni postupali samo kao zastupnici svih stanovnika, dotično porezne občine Beli.

Sudbena razprava odredjena je za 16. decembra 1912.

Pošto šterna posvema odgovara svojoj svrsi; pošto je ista neprigovorno gradjena za opću korist, kao općinska šterna, te onoj četvorici privatnika spomenutom parnicom nastaju nepotrebni i neopravdani troškovi, a u slučaju da tužba bude odbivena i graditelj bi imao štete, zato podpisani postavljaju na njegovu Preuzvišenost gospodina ministra za poljodjelstvo prešan upit:

Je li njegova Preuzvišenost voljna još prije 16. decembra 1912. dati doznačiti mjestnoj občini Cres preostalih K 1700 državnog prinosa za gradnju općinske šterne u Belom, te poraditi pri zemaljskom odboru za Istru, da i pokrajinski prinos od 2500 K bude doznačen prije spomenutog roka i da se tako ona parnica prekine?

Beč, 13. novembra 1912.

*

Bilo bi u istinu poželjno i koristno, da oblasti udovolje gornjem koraku, a to tim više, kad je samo kotarsko poglavarstvo svjetovalo, da se radnja započme, ako i ne budu svi krovi navedeni. To je učinjeno bez dvojbe u dobroj namjeri, da selo Beli dobije dobre pitke vode i čim prije.

Pa kad se je šterna napunila i drži dobro vodu, to je najbolja kolauda. Mogao se je i inžinir prevariti u računu, da će trebati baš toliko metara krova za navod, pak da ljudi radi toga trpe i čekaju obećani im novac, i još da se moraju po sudu goniti — to nije pravo!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Raspisana učiteljska mjesta. U puljskom polit. kotaru raspisana su slijedeće učiteljska mjesta: 1. Mjesto nadučitelja 2. reda na pučkim školama u Jurdićima i Dvrščima. Nastavni jezik hrvatski, talijanski kao predmet. 2. Mjesto upravljajućeg učitelja 3. reda na pučkim školama u Pomeru i Rovinjskom selu. Nastavni jezici hrvatski i talijanski. 3. Mjesto nadučitelja 2. reda i učiteljica 3. reda na pučkoj školi u Kašćanaru. Nastavni jezici hrvatski i talijanski. 4. Mjesto upravljajućih učitelja 3. reda na pučkim školama u Bistrenj djevici od zdravlja (Hrašji), Šegotićima, Krnici, Promontori i Baratu. Nastavni jezik hrvatski, talijanski kao predmet. 5. Mjesto učiteljice 3. reda na pučkim školama u Marčani, Jurićima, Divićima i Altari. Nastavni jezik hrvatski, talijanski kao predmet. — Šteriva ovih mjesta vieneljem on pokrajinskim zakonom od 5. junija 1909., zem. zak. broj 32. Molbe imadu se podnieti propisanim putem c. k. školskom vijeću u Puli do 31. decembra 1912. Molitelji za mjesta nadučitelja i upravljajućih učitelja moraju dokazati osposobljenje za naknadno poučavanje vjeronauka.

Za Crveni Krst balkanskih naroda. Sakupljeno u Puli do 20. novemb. 1912. K 1310·06. Ovaj prinos bio je poslan središnjem odboru u Voloskom, koji je primitak novca oglasio u „R. N. L." od 29. novembra 1912.

Sakupljeno od 20. nov. 1912. dalje:

Po zadnjem izkazu	K 299·61
Nadalje poslao gosp. prisjednik Andrijčić iz Poreča	K 20·—
Iz Nove Vasi poslaše po K 2·80 Vlašić Petar, po K 1 Glavić Luka, Vlašić Anton, Rabak Mate, Barolin Mate, Pancun Anton, Kramar Svetozar; po 40 fil. Gašparini Šime, Pancun Martin i Pol Mate.	K 10·—
Ukupno	

O.l 20. nov. do 4. dec ukupno K 329·61

Za družbu sv. Ćirila i Metoda primismo od g. Antona Mirkovića iz Raklja svotu od K 13·20, koja je sakupljena prigodom krštenja njegove kćerke Milene. Darovaše: K 4 Ferdo Hrdy, župnik, po K 2 Adolfo Hudviger, učitelj, Martin Percan, Anton Mirković, K 1 Marija Percan, 20 para Marija Mirković. Živili.

Hrv. Čitaonica u Puli priredjuje danas u svojim prostorijama („Nar. Dom", I. kat. lievo) koncerat s plesnim vjenčićem uz sudjelovanje čelište g. Josipa Stano. Raspored Koncerta: 1. Saint-Saens: Koncert A-moll. 2. Max Bruch: Kol Nidrei. 3. D. Popper: a) Nocturno, b) Gavotte. 4. a) B. Godard: Berceuse Jocelyn, b) Squire: Tarantella. Početak u 8 i pol sati. Pristup imadu i nečlanovi. Ulazne cijene: Sjedala od I. do IV. reda 3 K, od V. do VII. reda 2 K, stajanje 1 K po osobi.

„Hrv. Sokol u Puli priredjuje u subotu, dne 7. dec. 1912. „Mikulaševu Večer" uz sviranje orkestra, pjevanje, predstavu i ples. Ulaznina za članove 60 fil., za nečlanove K 2. Početak točno u 8 sati na večer. Pristup imadu samo članovi i pozvanici. Darove namijenjene za Mikulaševo primat će u subotu cijelo poslije podne jedan za to opredijeljeni član Sokola. Pristojba za svaki dar od 20 para ima se predati njemu uz namiru. Tko slučajno nije primio poziva, neka se obrati odboru Sokola u Narodni Dom (Posujilnica) I. kat.

Krčki kotar:

Iz Krka nam pišu: Čudom smo se morali čuditi, kad smo doznali, da ovdašnji *sestovni odbor* i ovdašnja *kotarska gospodarska zadruga* dopisuju sa zemaljskim odborom, odnosno sa zemaljskim gospodarskim viećem u Poreču *dvojezično*, to jest talijanski i hrvatski. Čemu to, kad su na upravi jednog i drugog Hrvati? Zar takova upravna bića druguda, gdje su u njima Talijani na vlasti, rabe oba zemaljska jezika?

Ako je bilo jednom doba, kad su naši ljudi mislili, da će njihove molbe, tražbe ili pritužbe biti bolje primljene od talijanskih pašа u Poreču, to već ne smije biti danas. Nije li dosta velika nepravda već to, da nam zemaljske oblasti pišu samo talijanski? Čemu da mi dosadile opravdavamo taj njihov pristrasnosti postupak za dvojezičnosti naših podanika? Ljudi, gdje nam je pamet!

Volosko kotar:

Najnovija podružnica „Narodne Zajednice za Istru". Prošle nedjelje dne 24. o. mj., obdržavala su u Zamet sa konstituirajuća skupština podružnice Narodne Zajednice za Istru za Zamet i okolicu. Ova je najnovija podružnica te organizacija u ujedno sedma po redu.

Skupštinu je otvorio i vodio gosp. nadučitelj Franjo Rubeša, koji je takodjer član Centralnog Odbora. Sa strane tog Centralnog Odbora bila su prisutna gg. Miran, Ivančić, dr. Tentor i L. Tomašić a s njima je došao takogjer g. baron R. Letiš.

Nakon pozdravnog govora g. Rubeše, u kojem je naglasio korist i potrebu udruživanja i spomenuo kakvo je društvo „Narodna Zajednica" i kako je do osnivanja toga društva došlo, govorio je potanje o zadaći i poslovanju Zajednice društveni tajnik g. prof. Ivančić. Glavne misli njegova govora bile su ove: Dosada imali smo u Istri više društava s različnim smjerovima i zadaćama, kao n. pr. društvo „Bratovščina hrv. ljudi u Istri", kojoj je svrha podupiranje učenika iz Istre u srednjim i visokim školama; zatim društvo „Družba sv. Cirila i Metoda za Istru" kojemu je svrha da podiže škole u našem jeziku ondje, gdje imade mnogo naše djece, a pozvani faktori ne dadu škole ili bar ne na narodnom jeziku; zatim „Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri", pa „Gospodarsku svezu" i druga manja i veća društva, kojih imademo već hvala Bogu lijep broj u Istri. Nego svako od spomenutih i ne spomenutih društava radilo je za sebe, svake u svom smjeru i području, nije bilo jedne skupne i jedinstvene organizacije našega rada. To su nekoji naši ljudi u Voloskom Opatiji, a i po drugim krajevima Istre već od više vremena opažali i tražili su, kako i na koji način da se tomu doskoči. I u tom nastojanju i traženju naišli su na velike organizacije kod drugih naroda, osobito kod Niemaca i Čeha. Upravo kod ovih posljednjih, čije su prilike u velike slične bile s našima u Istri, našlo se je društvo „Narodni Jednota Posumavska", čija pravila uz male iznimke posve odgovaraju našim prilikama. I eto po tim pravilima sastalo se ovo naše novo veliko društvo za cijelu Istru hrvatskog i slovenskog jezika pod imenom „Narodna Zajednica".

Zadaća ovoga novoga društva nije samo ta, da ujedini sav naš narodni rad i život u Istri, već da se bavi svime, što se samo zamisliti može, a što smjera boljitku našega življa u Istri, kao n. pr.: da osniva organizacije, probudjuje i osniva naša prosvjetna, gospodarska i u obće narodna društva, da pribire i uredjuje sve moguće podatke za našu privatnu statistiku, da kontrolira sve naše i ne naše javne činbenike u Istri, da pomaže pojedinca i skupine. Sve to i još mnogi drugi narodni poslovi spadaju u djelokrug Narodne Zajednice za Istru. Jedina politika je iz nje izključena. I tomo imade razloga, a glavni je taj, da ostanemo bar na kulturnom i gospodarskom polju jedinstveni, ako se jednom kojom nesrećom pocjepaju naši narodni redovi. Zatim je govornik spomenuo u kratko dosadašnji rad i uspjehe Zajednice, spomenuo je način poslovanja C. O. i pojedinih podružnica, razložio je u kratko društvena pravila i posve je prisutne, da se listom upišu u podružnice i da ono, što su čuli i drugime, koji nisu prisutni, skuče i da ih pozovu, te se i oni upišu u podružnicu.

Iza ovoga govora slijedilo je upisivanje članova. Skoro svi prisutni upisaše se, a bilo ih je iznad 50.

Tada se je prešlo na izbor odbora. Na predlog g. Rubeše bijahu jednoglasno izabran za predsjednika g. Niko Matejčić, učitelj na Kantridi, za podpredsjednika g. ing. Jaroslav Kopecky, ravnatelj obrtničke škole u Zametu, za tajnika g. Fran Gapić, učitelj u Sv. Križu, za blagajnika g. Franjo Rubeša, nadučitelj u Zametu, za odbornike gg. Fran Božić, starosta „Sokola", Rudolf Prohlić, učitelj u Pehlinu, Josip Jurčić, opć. zastupnik, Ivan Pilepić, Ivan Lonac kbr. 57, za odborske namjestnike: gg. Ivan Lonac kbr. 49, Anton Pilepić kbr. 55, za revisore: gg. Anton Pilepić kbr. 205 i Josip Jordan.

Odmah se je na to prešlo na faktični rad podružnice. Najprije je tajnik C. O.

g. prof. Ivančić iznesao pred skupštinu, što je do sada „Narodna Zajednica“ za Zamet i okolicu učinila. Iz njegova smo izvještaja doznali, da se je C. O. u trim najvažnijim pitanjima za naš kraj zauzeo a to su: vodovod, željeznička stanica i pristanište parobroda. Čuli smo u kojem se stanju svako od ovih pitanja nalazi a obradovalo nas saznati, da će se nekoja od ovih pitanja po svoj prilici brzo i povoljno riješiti.

Još je g. Rubeša iznesao 3 prešna i važna pitanja za Zamet i okolicu a to su: pitanje promjene vozne pošte iz Matulja do Zameta, pitanje promjene telefonske sveze i napokon pitanje ekspoziture općinskog ureda i općinske policije. Odlučilo se jednoglasno, da se imade podružnica najprije baviti ovim pitanjima, ishoditi njihovo skoro rješenje, eventualno uz pomoć Centralnog Odbora N. Z. z. I.

Poslije toga zahvalio se je predsjednik podružnice na izboru, zahvalio se skupštinarima na odzivu i pozornom slušanju rasprave, zamolio je članove da njega i cijeli odbor podupru u radu i nastojanju i zaključio je skupštinu.

Jubilarna crkva u Opatiji Oi tamo nam pišu, da će se na proljeće početi sa gradnjom carske jubilarne crkve u Opatiji, za koju je jurve sukupljeno 350.000 K. Do jeseni buduće godine ima biti nova crkva pod krovom. Gradnja nove crkve povjerena je kranjskom gradjevnom poduzetničtvu u Ljubljani. Crkva će biti gradjena kao bazilika sa kupulom i slobodno stojećim zvonikom.

Pazinski kotar:

Odbor „Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri“ u svojoj sjednici od 28. studenoga t. g. konštituirao se izabrav podpredsjednikom dr. Ivana Zuccona, a tajnikom i blagajnikom Josipa Stihovića.

Pretresujući pak sadanji položaj, stvorio je zaključak, s kojim:

sa zanosom pozdravlja divski podvig bratskih naroda na Balkanu u borbi za slobodu i prosvjetu u rokstvu stenjuće supljemene braće;

sa udivljenjem prati junačka djela njihovih neslomivih saveznih četa uz želju, da žrtve donešene i lovori stečeni na bojnim poljanama budu okrunjeni konačnim postignućem postavljenog si cilja;

sa ponosom ističe, da dočim su Hrvati za vjekove tvorili tvrdi bedem Europi proti najezdi barbarskih azijatskih plemena, je konačno uspjelo bratskom srbskom i bugarskom narodu, da u savezu sa Grčkim narodom, tim nosiocom najstarije europske prosvjete, slome njihove krvoločne horde, brišuć na taj način žig vječne sramote sa lica Europe;

smatra vjekovima i krvlju posvećenom predajom austro-ugarske države, da nastoji o postignuću gornjeg cilja, te prama tome dužnošću i zadatkom njezine vlade, da iskrenim sucelatjem uredi trajne i prijateljske odnošaje sa pobjedonosnim balkanskim državama;

očekuje od iste vlade, da će takodjer u prvom redu odstraniti neopravdane, nesmisne i protuzakonite odnošaje u hrvatskoj kraljevini, te uvesti takove, koji odgovaraju njezinom državopravnom odnošaju osnovanom na ugovoru izravno sklopljenom sa prijašnjim vladalačkim kućom te dobrobiti cielokupnoga hrvatskoga naroda.

Pazin, 1. decembra 1912.

Tajnik: Josip Stihović. **Predsjednik:** Dr. Dinko Trinajstić.

Slavno u Puntu. Naš vrli umjetnik g. Josip Slavo, počastit će opet grad Pazin sa svojim koncertom, koji će biti u nedjelju 8. o. m. u 8 i pol sati na večer u velikoj dvorani „Nar. Doma“. Mili svuhovi njegova čela ostadoše neizbrisivi u dnši svijn, koji su ga pred dvije godine čuli, pa se vesredno raduju, što će ga opet slušati. Nema sumnje, da će i drugi u velikom broju pohrliti na taj umjetnički užitak.

Koparski kotar:

Piranski Izazivači. Narodna pučka škola, što ju je ljetos podiglo i otvorilo ravnateljstvo naše „Družbe“ kod sv. Lucije u piranskoj občini za slovensku školsku djecu ne samo da je pomrsila nečiste račune piranske Sinjorije, već ih je ona dapače do biesnosti razdraživala.

Vični do sada postupati s našim narodom u onoj občini kao sa bespravnim robljem, ili kaošto postupaju bogataši u susjednoj Italiji nečovječno sa svojimi kolonji, ostali su zabezeknuti i iznenadjeni probudjenom samosviesti tamošnjeg našeg naroda i jučerašnjih svojih robova.

Sagradili su doduže piranski vlastodršci tomu narodu na vanjštini dvije krasne škole, ali čisto talijanske škole, u kojima nisu slovenska i hrvatska djeca niti rieči u materinskom jeziku čula.

Kroz godine punila su te škole većinom naša djeca, iz koje htjedoše stvarati ljute janičare, koji bi bili s vremenom zamrzili žestokom mržnjom na svoj rod i na materinski jezik. I dan dio te djece otela je „Družba“ gotovom iznenadjenju time, što je toj djeci otvorila vrata narodne pučke škole u Sv. Luciji, nedaleko lječilišta „Portorose“. Odatle silna vika i krika u piranskoj republici, kakvom se smatra inteligentniji i radikalniji dio tamošnjih talijanskih gradjana.

Videći da molbe, nagovori i grožnje više nepomažu, da se naš seljak neda više od bivših gospodara za nos voditi, da je konačno i on progledao, te da želi i hoće, bilo kako, oslobiditi se talijanskog gospodstva i narinute mu talijanske nazovi kulture, sladoše se piranska gospoda, putem ili pomoću svojih podrepnica, našemu narodu time osvećivati, da ga u svom gradiću bezobrazno grde, psuju i ruže a njegove kuće, sieno i drugi posjed vatrom ili inače uništuju. Zapalili su ili dali zapaliti ti nazovi prosvjetitelji našega naroda u piranskoj okolici dvojici prvaka kuće a drugim više stogova siena, slame itd. Na taj način htjedoše kazniti ili ukrotiti prkosne i neposlušne — kako kažu — barbarske kmetove.

Nu pošto nije ni to divljačko sredstvo pomoglo, izmudriše drugo, žešće i gnusnije sredstvo. Znajuć da će neuka i neizkusna čovjeka najlaglje unesrećiti time ako ga na bilo kakvo nepromišljeno ili prenagljeno djelo izazovu, šaljuć medju narod svoje plaćenike, izazivače ili provokatere, koji upotrebljuju tada i najbezobraznija sredstva samo da koga na kakav nepromišljeni korak navedu.

Tako čitamo u istim talijanskim novinama, da su uposlednje doba opetovno nemiloserdno izlemali nekolicinu naših seljaka, koji su, infamno izazvani, muški odgovorili a druge pako, koje nisu mogli izlemati — jer ih bijaše mnogo na okupu — prijaviše oružničtvu. Tako su nekoji jadnici već nastradali a drugi će doći u šake talijanskih sudaca.

Mi smo u ovom listu opetovno pozvali političku oblast u Kopru da već jednom uvede red i mir u piranskoj okolici. Do danas nam nije poznato da bi se bilo proti paškućam u okolici Sv. Lucije bilo slogod poduzelo.

Naš se je narod iz one občine i sam pritužio političkoj oblasti u Kopru, jer mu je već dogorilo do nokata. Narod ni više ne može da pomogne pred banditonicima piranske Sinjorije.

Pozivljemo još jednom političku oblast u Kopru da ukroti te banditonske i njihove gospodare, inače morati će da progovore naši zastupnici u Beču. Turčina tjeraju iz Europe, mi ga nećemo u Istru.

Popunitbeni izbori u zastupstvo občine Milje. Istarski Talijani, koje su austrijske vlade do mozga pokvarile time, što su im svuda i u svemu bile na ruku i svaku im voljicu i željicu vazda ispunjavale — čim opaze, da ne mogu svojevoljno i bezobzirno koju svoju namjeru provesti, objese nos, pak s'anu igrati ulogu razmažene, prpošne i pokvarene djece. Ako im se ne dade odmah sve što im se hoće ili što traže, bace svaki obzir pod noge pak ostave posao tobož uvriedjeni i nezadovoljni. Tu svoju izkvarenu ćud pokazali su i oni članovi občinskog zastupstva u Miljama, koji se krste kao za porugu liberalnimi i koji bijahu prošle godine izabrani u občinsko zastupstvo u I. izbornom tjelu.

Videći oni, da su u zastupstvu u manjini, i da ne mogu tamo gospodariti bezobzirno i samovoljno, kao što bijahu vični i kao što rade njihovi istomišljenici u drugim občinama Istre, osobito tamo, gdje drže pod petom mnogobrojne slavenske občinare, baciše svoje nečisto oružje medju kuruzu te se *junački* povukoše sa bojnog polja. Položiše naime svoje mandate. Nu ta *sjajna ritirada*, kao ona glasovitih generala Italije, kojim je bio pred desetak godina kralj menelik u Abisiniji podbrusio brze i lahke pete — ne bijaše poduzeta bez neke tajne osnove. Očekivali su naime i nadali su se, da će im uspjeti za sobom povući i ostala dva tjela občinskog zastupstva ili drugim riečima, da će vlada razpustiti radi njihovih tira čitavo zastupstvo. U toj nadi kriepili su ih talijanski članovi zemaljskog odbora u Poreču, te je poznati *putujući* član tog odbora sve i sva u Trstu poduzeo, nebi li carske ljude sklonuo na razpust svega zastupstva občine Milje. Zahtjev njegov bijaše ne samo nezakonit, nego i skrajno drzovit, te mu gospoda na c. kr. namjestničtvu — možda i težka srca — dadoše ovaj put košaricu.

Ostao je dakle „*putujući član*“ zemaljskog odbora za Istru ovaj put duga nosa, a njegove podrepnice u Miljama skrajno razočarani i iznenadjeni.

C. kr. namjestničtvo u Trstu odlučilo je naime, da se ostavku občinskih zastupnika I. tjela u Miljama uzme do znanja i da se provede novi ili popunitbeni izbor zastupnika samo za I. tjelo.

Taj izbor bijaše proveden prošloga čedna bez *liberalaca* i proti njihovoj volji. Izabrani bijahu naime i pomoću slovenskih občinara sve sami članovi talijanske pučke ili kako ih liberalci zovu klerikalne stranke. Time su isključeni iz občinskog zastupstva posve nazovi liberalci i vodi občinsku upravu talijanska pučka ili klerikalna stranka.

U zastupstvu imade i nekolicina slovenskih članova iz izvanjskih poreznih občina, koji su do sada podupirali pristaše talijanske pučke stranke a pošto je ovim posljednjim uspjelo riešiti se u zastupstvu svojih protivnika notovi liberalaca pomoću slovenskih občinara i njihovih prvaka, to imade naš narod u onoj občini ne samo pravo tražiti, da se zadovolji sa strane občinske uprave svim njegovim pravednim zahtjevima, već je dapače sveta dužnost te uprave, da ide zanemarenim i zapuštenim svoběinarima slovenske narodnosti u izvanjskimi poreznim občinama u svakom obziru na ruku.

Občinski izbori se vrše kod nas redovito svake tri godine, te gospoda današnji upravitelji miljske občine neka smjesli zaboraviti, da će opet trebati slovenske občinare i njihove glasove i da se samo njihovom pomoći i sudjelovanjem mogu uzdržati na vlasti. Dakle milo za drago!

Bosanske pitane purane

posve očišćene razašilje pouzećem franko K 2 po kilogramu Franciška Daroci, Bukinje kraj Krke, Bosna. Narudbe prima i A. Perko, Pula, tiskara Legioja.

Franina i Jurina.

Fr. Su l' pak našli muziku?
Jur. Ča, ki, kade?
Fr. Lovranski popradli?
Jur. Sada ju ne rabe, zač imaju kumediju.
Fr. A direhtur?
Jur. On, kemu je solad otac, mat, žena, deca i sam Bog.
Fr. Ča on nekadašnji Hervatina?
Jur. Baš on, ki bi bil i jutri Hervatina, samo da ga privežeš za puno korito!
Fr. Blaze š njim Tubjanom!
Jur. I mora bit superbi!

Odvjetnički koncipijent vješt hrvatskom, talijanskom i njemačkom jeziku sa dvogodišnjom odvjetn. i sudbenom praksom traži mjesto. Nastup odmah. Informacije i ponudbe sa honorarom kod uredničtva „Naše Sloge“.

Br. 6206/12.

Natječaj.

Na temelju zaključka občinskog zastupstva od 31. oktobra 1912. razpisuje se natječaj za dva mjesta občinskog redara sa godišnjom plaćem od K 1140, stanarinom K 120 i paušalem za odielo K 100 i to za službu Matulji kolodvor i Matulji mjesto, i za službu Zamet-Kantrida.

Molbe za razpisana mjesta imadu se podnesti do 15. decembra t. g. podpsanom občinskom poglavarstvu, obložene krstnim listom, svjedočbom občinarstva, donašanja i liečničkom, te eventualnim vojničkim dokumentom. Prednost imati će oni, koji su već u takovoj službi bili i koji uz hrvatski poznaju njemački ili talijanski jezik barem u govoru.

Občinsko poglavarstvo:

Kastav, dne 21. novembra 1912.

3499 2-2 Načelnik: **Jelušić.**

3561

Poziv

na XXIII. glavnu skupštinu podpisane kotarske zadruge, koja će se obdržavati u prostorijama „Nar. Doma“ pod Buzetom dne 7. decembra 1912. Početak u 9 sati u jutro sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Uplaćivanje godišnje članarine.
2. Nagovor predsjednika.
3. Izvješće tajnikovo.
4. Izvješće blagajnikovo i proračun za god. 1912
5. Predlozi, upiti i zaključci.
6. Eventualna predavanja.

Kotarska gospodarska zadruga

u Buzetu, dne 10. novembra 1912.

Predsjednik: **Marijan Petar** v. r.

Oglas.

Daje se na obće znanje, da se bude obdržavali u Dekanima, uslied namjestničke dozvole u Trstu, uz obični sajam dne 9. septembra još sliedeći sajmovi:

dne 9. decembra, dne 9. marča i dne 9. junija svake godine.

U slučaju, da padne sajam na nedjelju ili praznik, vrši se isti — dan kasnije.

Županstvo Dekani
dne 26. novembra 1912.

3562 **Župan: Pobić.**

Mi tražimo marljivih suradnika!

3525 1-3

Središtvo odielenja Češke industrijske banke. Zastupstvo za jugoslavensko zemlje — Ljubljana.

Za konsumna društva! Za trgovce! Za privatnike!

PLETAONA
ČARAPA, MAJICA I INIH PLETIVA
Marija Kraljić
Istra **MALI LOŠINJ** Istra

Čast mi je javiti p. n. općinstvu, da sam otvorila veliku pletaonu čarapa, majica i inih pletiva, koja je opskrbljena strojevima najmodernijeg sustava. Izradba u svim debljinama i veličinama, od najjednostavnije do najfinije vrsti, uz **umjerene cijene.** — Primam na potplitanje sve vrsti čarapa.

Izradba brza i besprikorna.

Veliki izbor pamučnog i vunenog konca iz prve češke tvornice.

Pošto su strojevi tako uredjeni, da mogu izradjivati pletiva upravo onako, kako se to u pojedinim krajevima naše Istre nosi, uvjerena sam, da će moja pletiva vrlo dobro doći našim **konsumnim društvima i trgovcima.**

Pletivo je na dlaku isto, kô ono, što ga izradjuju naše seljakinje na iglama, ili strojevi velikih tvornica, a kud i kamo bolje i jeftinije u samoj izradbi i radi toga, jer se može uvijek potplitati.

Za točnu izradbu dostatno je, da mi se dostavi jednu čarapu, majicu i t. d. kao uzorak.

Na zahtjev šaljem uzorke pouzećem, što mi se pouzećem vraća.

Pošto je ovo prvo hrv. poduzeće svoje vrsti u našoj Istri, nadam se, da će me koli naša konsumna drustva, toli gg. trgovci i privatnici svojim cijenj. narudžbama podupriieti.

3410 3-4

Sa veleštovanjem **Marija Kraljić.**

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Od 1878! Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lek. Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa solenom duvnom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom, markom pregoni se kaznenò po sudu i strogo kazn. — Djeluje umirujuće, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja pre, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobora, opekline, kožnih bolesti itd. 1/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confoljska mast

sjegurna i stalna ljekovitost djelovanja kod rana, otekl ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva stra za tjelesa, su dolla u tijelo pa često predusretne operacije, koje sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Ulein echter Balsam ... A. Thierry in Pregrada ... Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

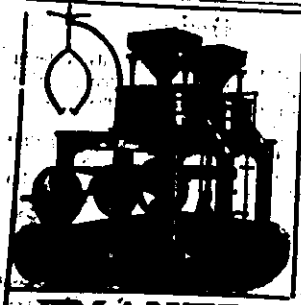

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST. Via San Nicolò 26.

Dobivaju se potpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na **Rieci,** Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	„	Malinska	odl.	3.0.
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije podne		po podne
10.15 7.35	VRIJEKA	5.— 5.—
10.50 8.10	Opatija	4.25 4.25
11.— 8.20	„	4.15 4.15
12.20 9.40	Bell	2.55 2.55
12.30 9.50	„	2.45 2.45
1.20 10.40	Merag	1.55 1.55
1.30 10.50	„	1.45 1.45
2.10 11.30	Krk	1.05 1.05
2.20 11.40	„	12.55 12.55
	po podne	prije podne prije podne
—.— 1.40	Baškanova	11.25 11.25
—.— 1.20	„	11.15 11.20
—.— 2.30	Lopar	10.10 —.—
—.— 2.40	„	10.05 —.—
4.20 3.40	Rab	9.25 9.05
4.30 4.—	„	9.— 9.—
4.55 4.25	Lun	8.35 8.35
5.— 4.30	„	8.30 8.30
6.10 5.40	Veli Lošinj	7.20 7.20
6.20 5.50	„	7.10 7.10
6.30 6.—	Mali Lošinj*)	7.— 7.—
6.40 6.10	„	6.50 6.50
7.50 7.—	NEREŽINE	6.— 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu** i **St. Baiki**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	POSTAJA	Svaku Srijedu
prije podne		po podne
7.35	VRIEKA	7.20
8.10	Opatija	6.45
8.20	„	6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40	„	6.10
12.30	Rab	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svako Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.31
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.35	dol.	LOŠINJVELI	odl.	8.30

Uvjetno pristajanje u **Malomološinju** luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Starej Baški.**

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.	„	dol.	4.10
6.30	dol.	Silo	odl.	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . dol. 2.45 po p.
9.15 pr. p. dol. Rijeka . . . odl. 12.45 po p.

Glasovito od najstarijeg liječnika i fizika dra G. Schmidta

ulje za sluh

odstranjuje brzo i temeljito nagluhoću, čamrenje iz ušiju, šum u ušima i naglohost začudnim uspjehom ohlađenjem. Dobiva se po 4K boca u

Ljekarni Zanelli Trst, Via Roma 35.

8105 10-2

Julius Meinl

Uvoz kave

NOVA PODRUŽNICA

PULA

Via Sergia br. 35.

3488 2-8

Stara, najvećja in najbolje upeljana

Kamnoseška obrt

na Spodnjem Štajerskem se pod jako ugodnimi pogoji proda.

Slovanskim kamnosekom se nudi najlepša in gotova prihodnost.

Ponude pod „Kamnoseška obrt“ na upravništvo tega lista. 3518 2-3

Raspis natječaja.

Raspisuje se natječaj na mjesto redarstvenog stražara, što se imade popuniti kod ovog općinskog poglavarstva sa plaćom od godišnjih 1380 K isplativim u mjesečnim postecipatnim obrocima, potpunom stražarskom opremom i opravom kod nastupa službe i naplatom u iznosu od godišnih 150 K za daljnje nabavljanje službenog odiela i opreme, isplativom u dva polugodišnja postecipatna obroka.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju dokazati, da su austrijski državljani, da nisu mladji od 24 a starji od 40 godina; da su posve zdravi, da im je ponašanje bezprikorno, da poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Prednost će se dati onome, koji dokaže, da je već služio kod redarstva ili kod oružništva.

Molbe se imadu podnieti podpisanome do 30. novembra 1912, gdje se mogu doznati i daljni uvjeti službe.

Glavarstvo općine Veprinac:

Ičići, dne 6. novembra 1912.

3380 3-3 Načelnik: **Mačelch Ivan** v. r.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio Br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

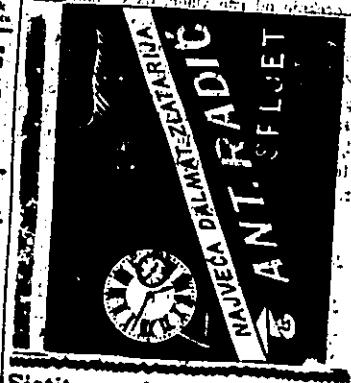

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Broj 50. Pula, u četvrtak dne 12. decembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa: br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Pučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani i tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Položaj na Balkanu!

Pula, 11. decembra 1912.

Danas se više ne more govoriti o ratu na Balkanu, jer je nastupilo primirje izmedju ratujućih na čitavoj liniji Posliednje odjeke krvavog rata bilo je čuti sa strane Grko, koji su još koncem prošloga čedna navaljivali na turske zemljište s kopna i sa mora, te oko obsjednutog Skadra, gdje su Turci htjeli probiti crnogorski željezni obruč.

Primirje su najprije sklopili Bugari, Srbi i Crnogorci a ovim su kasnije pristupili i Grci.

Glavne uvjete primirja naveli smo već u zadnjem broju, jedino što nije izvjestno, da li su Turci smjeli snabdjeti svoje posade u obsjednutim gradovima Drinopolje i Skadar. Englezkim listovima brzojavljaju sa ratišta, da je osim već poznatih uvjeta Turska prihvatila i uvjet, da Bugarska može kroz Drinopolje slati svoje vojničke vlakove i da takav uvjet stoji do sada u poviesti ratova bez primjera.

O posliednjoj i odlučnoj sjednici, na kojoj se je sklopalo kod Čataldže o primirju, doznajemo ove potankosti. Sjednica je započela u 4 i pol sata po podne pod predsjedanjem predsjednika bugarskog državnog sabora ili narodnog zobranja dra Daneva. Dogovor se vodio u jednom vagonu za restauraciju istočne železnice. Grčki odaslanik Panas izjavio je ponovno, da Grčka može jedino onda pristati na primirje, ako joj se preda Janina. Nu budući da su turski odaslanici nakon poduljeg raspravljanja odbili grčki zahtjev, ostaviše grčki odaslanici Panas i kapetan Francis sjednicu.

Iza toga razpravljalo se o bugarskim zahtjevima, napose o slobodnoj vožnji kroz drinopoljski kolodvor. Turski odaslanik Osman Nizami potaknuo je pitanje, da bude i Turcima slobodno služiti se drinopoljskim kolodvorom. Nato je Danev predočio povlastice, koje su Bugari već učinili Turcima, te je naglasio, da i pobjednici imadu prava na nekoje prednosti. Nizami paša prihvatio je to razglabanje, te izjavio, da je sporazuman sa bugarskim uvjetima. Time bijaše odstranjena zadnja poteškoća, zapisnik bude na to podpisan, gospoda stisnuše si medjusobno ruke, a bugarski odaslanici zagrliše Daneva.

Bugarski odaslanici kod pogovora za primirje zastupali su takodjer interese Srbije i Crne Gore, koje su pristale na primirje. Grčka, čiji su odaslanici prekinuli pregovore kod Čataldže, pristala je kasnije na primirje.

Na temelju dogovora izaslanika zastupajućih država, vodjenih kod Čataldže, imadu se povesti dalnji pregovori radi konačnog mira u Londonu, kamo šalju pojedine ratujuće vlasti svoje odaslanike. Nekoji od tih su jurve na putu, a drugi imadu se tamo čim prije uputiti, jer bi se imalo započeti sa pregovori o miru 13. ili 14. decembra.

Pregovori za mir voditi će se, kako javljaju iz Sofije, najdulje 25 dana i ne uspije li za to vrijeme postići sporazumak, biti će pregovori prekinuti a rat nastavljen. Na čelu bugarskih odaslanika za pregovore o miru, biti će predsjednik sobranja dr. Danev.

Crnogorska vlada imenovala je svojim odaslanicima na londonskoj konferenciji Lazara Mijuškovića, Jovu Popovića i dra Luja kneza Vojnovića. Oni su već krenuli preko Trsta put Londona. Crnogorski poslanici na londonskoj konferenciji dobili su točne upute, koje su prije ustanovljene na državnom vieću na Cetinju pod predsjedničtvom kralja Nikole. Bitnu taču crnogorskih zahtjeva sačinjava odstup Skadra. Na putu zadržati će se crnogorski odaslanici u Parizu, i tu će stupiti u dogovor sa srbskim odaslanicima.

Turska će zastupati na čelu odaslanstva Osman Nizami paša. Grčku će zastupati ministar Venezuelos a Srbiju će zastupati na čelu srbskih odaslanika bivši ministar Novaković.

Vriedno je zabilježiti uvjete, što ih stavljaju s jedne strane Bugari a s druge Turci. Ovi posliednji predlažu kao temelj mir Sv. Stefana, sklopljen poslije ruskoturskog rata. Nu Bugari neće o tom ništa da znadu. Oni predlažu posve drugi temelj, i to: ni jedno zemljište, na kojem živi kompaktno kršćansko pučanstvo, ne smije više ostati pod vlašću ili upravom turske vlade. Bugari kažu, da ne odstupaju od tog temelja, jer mir sv. Stefana nije mogao baš radi toga, što je veliki teritorij prepustio turskoj vlasti, zapriečiti silna krvoprolića, usljed čega je u susjednim državama uvjek dolazilo do nemira i uzrujanosti pučanstva. Od sada hoće sve države da uživaju mir i mir na Balkanu mora da bude za dulje vremena zajamčen. Za to traže Bugari bezuvjetno u svoje ruke Drinopolje kano i Dedeagač, i od toga zahtjeva da ne će pod nijednu cijenu odustati.

Što se tiče zahtjeva Crne gore, rekosmo da zahtjeva ona za sebe Skadar, i kad se nebi toj narodnoj želji udovoljilo, nastalo bi medju stanovničtvom veliko ogorčenje proti onima, koji su na primirje pristali.

Grčka traži za sebe osim zaposjednutih krajeva takodjer trgovački važno mjesto Janinu, koja imade vrlo živahan promet preko luke Santi Quaranta.

Najteže biti će zadovoljiti zahtjevima Srbije, premda su isti posve opravdani i teškom mukom stečeni. Srbija traži naime osim zaposjednutog Sandžaka Novibazar, takodjer jednu ili dvije luke na jadranskom moru, t. j. Drač i sv. Ivan od Medue. Ove se luke danas nalaze u rukama srbske vojske.

Srbskom zahtjevu glede izlaza na jadransko more protive se Italija i Austro-Ugarska. Ova neće naime, da bi jedna nova vlast zaposjela na jadranskom moru t. j. u Albaniji bilo koju luku. U slavenskim se krugovima sudi, da Austro-Ugarska u pitanju zabrane albanskih luka vadi kostanj iz ognja za Italiju. Ova bo već odavna teži za Albanijom, gdje ulaže svoj kapital u razna poduzeća, gdje uzdržaje svoje škole, podupire novčane i trgovačke tvrdke itd. itd. Italiji leže naime silno na srcu albanske luke, jer bi u posjedu istih bila ona neograničen gospodar na jadranskom moru. Diplomacija Austro-Ugarske drži usprkos tomu, da bi njoj na jadranskom moru bila pogibeljnijom malena Srbija, nego li velika i jaka Italija. Čudni su putevi naše diplomacije!

Medjutim baš radi albanskih luka, koje traži za sebe Srbija i koje je ona oružanom silom zaposjela, vlada izmedju Austro-Ugarske i Srbije silna napetost. Općenito se drži, ne podje li za rukom europejskoj diplomaciji poravnati te razmirice u posliednji čas, da bi moglo doći do krvava sukoba izmedju Austro Ugarske i Srbije Toga sukoba očuvao nas Bog, jer stoji bez dvojbe, da bi se tada uhvatile u kolo i druge vlasti, i da bi nastao strašan pokolj izmedju velikih vlasti i naroda.

Dok se ovako ratujuće vlasti napinju, kako da budu što bolje odštećene za silne žrtve u krvi i novcu, dotle su Albanci, koji su se djelomice borili proti balkanskim kršćanima, proglasili svoju neodvisnost i *ustrojili privremenu narodnu vladu.*

Kukavni i bimbeni kao što jesu i podupirti od austro-ugarske i talijanske diplomacije, uživaju jedini već sada plod tudjih muka i žrtava. Za njih se može kazati, da imadu više sreće nego li pameti!

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 7. decembra 1912.

Ovoga čedna imao je državni sabor samo tri sjednice i to jednu kratku u ponedjeljak po podne i jednu u utorak nešto dulju te treću u petak. O prvim dviema izviestismo jurve, a evo kratka izvješća o sjednici od petka.

Činovnička službene pragmatika.

Kao prva točka dnevnoga reda bijaše vladina osnova o činovničkoj službenoj pragmatici, koju je gospodska kuća vratila zastupničkoj kući, da ponovno o njoj vieća, jer onakvu, kakvu bijaše poprimila mjeseca junija, ne htjede odobriti.

Slovenski zastupnik dr. Korošec izjavi u ime svoje stranke, da nije proti poboljšanju činovničkog položaja, ali ne može od manje a da ne trati takodjer bolji položaj seljačkog staleža, koji trpi još više nego li činovnici. Položaj njegovog kluba prema vladinoj osnovi o pragmatici je danas olakšan, pošto je gospodska kuća prihvatila većinom one ispravke k osnovi, koje je njegova stranka bila već prije predložila.

Pošto su se odrekli rieči glavni govornici, upućena je vladina osnova odboru za državne nemještenike.

Vojna osnova

Izvjestitelj vojnog odbora zast. Jerzabek preporuča na prihvat osnovu, kojom se daje odšteta vojničkim rodbinam u slučaju rata. Predvidjene su suprege, roditelji i rodjaci vojnika pričuvnika, koji su pozvani u rat ili mobilizirani.

Vojnu osnovu preporuča i ministar za zemaljsku obranu general barun Georgi, ističuć njezinu prednost na korist vojnika i njihovih družina pred zakonom od 1908., kojim se doznačuje neka podpora vojničkim pričuvnicima.

Govorili su još o predmetu zastupnici Frest, Gross i Gesmann, kritizirajuć osnovu svaki sa svog stanovišta. Općenito uzevši, učinila je ta osnova na sve stranke dobar utisak. Nakon iznora glavnih govornika, bijaše rasprava o tom predmetu prekinuta.

Tri vojne osnove.

Još za rasprave novog vojnog zakona obećalu je vlada, da će predložiti zastupničkoj kući nekoje vojne osnove. I zbilja je onomadne predložila tri vrlo važne vojne osnove, koje je zastupnička kuća u velikom svom patriotizmu, uputila vojnom odboru bez prvog čitanja.

Prva od tih osnova

govori o nabavi konja za vojsku. Posjednici konja sposobnih u ratne svrhe, dobiti će od vojne oblasti posebne naputke. Uvesti će se također posebne vojničke *urede*, koji će voditi zapisnike o konjima za vojsku sposobnim, ti će uredi nadzirati rečene konje i pripravljati ih za vojsku. Vlastnike konja kane odštetiti novcem i konjima, koji nisu više za vojnu službu.

U slučaju mobilizacije treba država okolo 190 000 konja. Na temelju ove osnove biti će dužan svaki vlasnik konja, sposobnih za vojsku, iste odstupiti državi za primjerenu odmjerenu odštetu.

Konje će se svakih deset godina prebrojiti od vojnika i činovnika, koji će tada odlučiti konje sposobne za službu. O sposobnim konjima morati će osobe voditi zapisnik. Bude li vojna uprava u vrieme rata trebala te konje, odkupiti će ih od vlastnika.

Ovom se osnovom ide za tim, da se domaće konje računa u državi i da se zaprieči prevelik izvoz konja.

Druga osnova

radi od odšteti rodbinam vojnika, koji su pozvani pod oružje. Usljed vojnog zakona od god. 1908. iznosi odšteta vojnicima, koji moraju pod oružje i koji imadu da se brinu za svoju rodbinu, 50% dnevnice, koja vrijedi u dotičnom sudbenom kolaru.

Treća osnova

je najvažnija i najteža za državljane. Njom se naime kani urediti pitanje o ukonačivanju vojske, o pripreznima od strane občina i pojedinaca u slučaju mobilizacije. Ova je osnova izazvala veliki odpor medju zastupnicima, jer imade veoma težkih ustanova.

Medju ostalim ustanavlja se, da moraju osobno pomagati u vojničke svrhe sve za posao ili rad sposobne zavojničke osobe, koje nisu jošte prekoračile 50. godinu. Usljed toga morao bi svatko služiti vojsci u slučaju mobilizacije, bez obzira na to, da li je bio ili ne vojnikom. Po postojećem zakonu dužni su vojnici ili bivši

vojnici u slučaju potrebe pod oružje do 42. godine. Po novoj osnovi nebi nevojnici, pošli u vatru, već bi ih vojna uprava trebala za radnje u skladištima, kod prevoza hrane i oružje, kod graduje, u pisarnah itd. Posjednici tvornica imati će vojnoj upravi odstupiti svoje tvornice uz primjerenu odštetu; istotako seljaci svoje konje, vozove, hrnu itd. uz odštetu.

Odštetu opradieliti će vojne oblasti i činovnici, koji će tvoriti posebne komisije.

Taj bi zakon imao vriediti ne samo za zieme rata, nego i za mobilizacije. Civilste, koji će biti pozvani da pomažu vojsci, imati će da sude vojne oblasti.

Kako se vidi, imade u toj osnovi tako teških ustanova, da mora svaki zastupnik narodne dobro svoju saviest ispitati, prije nego li će za nju glasovati.

I nastalo je u istinu proti toj osnovi medju zastupnicima sviju stranaka takovo ogorčenje, da se je već držalo, da će ju vlada morati natrag povući ili dopustiti vojnom odboru, da preinači ili ispravi. Već se je držalo, da će zbog te osnove nastati ozbiljna kriza. Govorilo se, da vlada ne će i ne može da popusti, te da će radje kući poslati zastupnike, nego li dozvoliti da njezina osnova propade.

Od strane zastupnika prigovara se osobito osnovi, da se njome obustavlja najvažnija ustavna prava, da ona ugrožava državljane ne samo u vrieme rata, ili u slučaju občenite mobilizacije, nego i za djelomične mobilizacije u osobnoj slobodi, te predaje državljane na milost i nemilost osim činbenicima, koji nisu skoro nikom odgovorni ili koji imadu bezkrajne povlastice.

Pročelnici vladinih stranaka nastojali su sklonuti vojne krugove i ministre, da ublaže svoju osnovu, jer da je nemoguće da postane zakonom osnova, kakva je.

U pravosudnom odboru, gdje se o toj osnovi raspravlja i gdje su sakupljeni ponajbolji zastupnici pravnici, došlo je izmedju vladinih odaslanika i izmedju zastupnika do žestokih sukoba. Značajno je, da se nisu mogli zauzeti za takovu osnovu niti isti vladini pristaše, bojeći se oprav dane srčbe i prigovora svojih izbornika.

Puna dva dana bijaše obstanak parlamenta radi te osnove u pogibelji i već se je proricalo, da će zastupnici kući, kadno se je u zadnji čas odlučila vlada na nekoje promjene, koje znatno ublažuju spomenute tvrde zahtjeve i koje bi mogle zadobiti odobrenje većine zastupničke kuće.

Ove sve tri vojne osnove imadu biti prikvačene u najkraćem roku i tako ćemo za rasprave u zastupničkoj kući poštiljeti sve one promjene, koje ublažuju težku vladinu osnovu. Za sada ostali su dakle vuci siti i koze ciele.

Govor

zastupnika Dra. Laginje prigodom rasprave privremenog proračuna, izrečen u sjednici zastupničke kuće carevinskog vieća u Beču 28. novembra 1912.

Došima hrvatski i izvadja ove misli:

Vlada pita od nas privolu, da može, kako ove godine, pobirati javne poreze i druge danke prvu polovicu godine 1913.

Ja ću baš i o toj stvari štogod govoriti, ali prije toga treba da se osvrnem na velike događaje, što se dogadjaju na jugoistoku preko medja naše zemlje, na Balkanu. Nemoćo ni biti, a da se zastupnik naroda netakne u ovako znamenitoj dobi vanjske politike i krvavog rata na Balkanu i postupka diplomacije naše države u ovim prilikama.

Naša braća iz Srbije i Crnogore i Bugari i njihova sovenska Grčka kraljevina udružili su se u rat proti Turskoj, da oslobode od turskog jarma kršćane na Balkanu. Izvojevali su nenadane sjajne pobjede, zauzeli su ogromna dio zemalja europskog otomba u Evropi.

Mi se Hrvati s jedne strane tomu od srca radujemo, jer oni koji danas vojuju proti Turčinu, jesu dio našega naroda, krvi naše krvi, imaju isti jezik s nami.

Sa druge strane nas Hrvate teško boli i poniziuje jedna okolnost, koja očito izbija u sadašnje doba, a to je postupak onih, koji vode vanjsku politiku ove monarhije.

Pet sto godina borio se je naš narod pod hrvatskim imenom proti Turčinu. Ciela tradicija hrvatskoga naroda je borba od pet vjekova proti Turskom polumjesecu, a sada, kad se odigrava, ako ne zadnji a ono sjegurno predzadnji čin one krvave igre, naša je monarhija napustila one tradicije hrvatskog naroda, prekinula jih je u osudnom času i to će se osvetiti možda više njoj, nego li našem narodu.

I kad govorim o borbi proti Turcima, nebih htio biti krivo razumljen.

Mislim borbu proti turskom *plemenu*, koje je u Evropi svoju moć osnivalo jedino na sili, na pustoj sili oružja, a nije se nikad znalo slubiti sa kulturom zapadne Evrope.

Što su kada na carigradskom dvoru imali velikih ljudi, ti nisu bili samo vojskovodje, već su znali i kulturnih djela izvesti. Ali ti nisu bili po plemenu Turci. Takovih velikih ljudi, znamenitih paša i vezira dalo je turskoj vlasti i naše pleme od kojega potiču naši Muhamedanci u Bosnoj i Hercegovini, kojih ja ljubim i nadam se, da će u kulturnom radu s nami Hrvati imati još u budućnosti veliku zadaću da izvrše.

Oni, kojih su djedovi njegda prihvatili Muhamedovu vjeru, jer jih kršćanska Evropa nije znala, ili bolje rekuć nije htjela, braniti proti Turskoj sili, oni neslužе više Carigradu.

I čim je slavenski rod prestao služiti turskoj sili u Evropi, eto gospodo mi vidimo, da ta turska carevina propada, da se u Evropi silno naglo gubi.

Njezin je državni znak (grb) mladi mjesec. Kao što je on imao rasti, da se uštapi, da se propuni, tako je po programu turskom Turčin imao zavladati cielim ovim našim dielom svieta. Slaveni, Poljaci poglavito, okresali su jedan rog turskoga mladog mjeseca bitkom kod Osvjecima već pred više od tristo godina, a drugi put malo kasnije kod ovog Beča na hladnom Dunaju, gdje evo mi sada zboruјemo.

A naš hrvatski narod bio je podieljen; jedan dio s Turčinom, drugi proti njemu i ovaj drugi kršćanski dio obranio je bar ponekle svoju zemlju od Turske premoći, a tim je obranio i zapadnu Evropu i njezinu kulturu. Poslje ona dva poraza Turaka, naš je svieet, Hrvati i ostali Slaveni na jugu, ave manje i manje davao paša i vezira i janjičara u pomoći Turskoj slavi i veličini i čim je ta pomoć prestala, evo vidimo, da se ona pusta carevina, osnovana na samoj sili oružja i nepristupna zapadnoj kulturi, ruši i propada. To bi imala biti velika nauka za one koji upravljaju udesom ove monarhije i hrvatskog naroda.

Borbu našeg naroda proti turskoj sili prikazao je u malenom po opsegu, ali veličajnom eposu (junačkoj pjesmi) naš Ivan Mažuranić. On je, da protimbu između kršćanskog i turskog svieta prikaže što odtrijom, za turskog silnika uzeo jednog junaka od našeg naroda, ali Muhamedanca Čengić-Agu, za kojega se kaže, da nije bio raji krvolok, kojega daleki potomak je odišao Bošnjak i meni osobno znan. Ali bilo je onda tako. I takov je morao (po pjesmi) poginuti od kršćanske raje, jer je došlo vrieme, da je narodna gusla nadjačala tudje bojno oružje.

— Tu govornik navadja iz eposa «Smrt Smail-Age Čengića» vrlo mnoge znamenitih mjesta iz «Agovanja», iz «Nedanka», «Čete» i «zaglavka», kojeg osobito na šire tumači kao znak pobjede kršćanstva proti turskoj sili. Ivan Mažuranić pokazao je u spomenutoj pjesmi najveću ljubav, najtoplije čustvo za svoje suplemenike, koji su trpili od Turaka i borili se proti njima.

Je li zato možda bio kakvi veleizdajnik? Nè! Ivan Mažuranić pjesnik borbe našeg naroda proti Turcima, bio je prvi dostojanstvenik, Ban, kraljestva Hrvatskoga, takovim imenovan od Njegovoga Veličanstva. Posebnom vladarevom odredbom on je godine 1874. stvorio svečanost početka hrvatskoga sveučilišta Franje Josipa I., svečanost na koju su bili došli otmeni učenjaci Evrope, medju njimi zastupnik najstarije univerze svieta, naime one u Bologni.

Onda je hrvatski ban slušao kako su prvi umnici našega naroda i inozemni naglasivali, te je zagrebačko sveučilište pozvano, da u cielom južnom Slavenstvu i daleko na istok nosi žar nauke i prosvjetljenja; onda je hrvatski ban Ivan Mažuranić i sam to čutio i tomu se na dao, jer bi po svim zakonima naravi bilo moralo izaći tako, da Hrvatska bude središte svega našega naroda i u ovoj monarhiji i dalje od nje na istok, a sveučilište hrvatsko imalo je biti ognjište, na kojem je imala plamsati vatra rodoljublja, svjetlo nauke, pobuda napretka, misao jedinstva za sva južno-slavenska plemena.

Pri otvoru sveučilišta zagrebačkog mogao je i smjeo tako misliti i govoriti ban hrvatski i prvi rektor onog zavoda!

Pak što vidimo od onda?

Skoro je proteklo 40 godina, a naše vlade uza sva naša nastojanja i pitanja i žalbe još ni danas nisu došle do toga, da bi ispite i doktorate postignute na onom sveučilištu pojednačile ispitim i doktoratima ostalih sveučilišta Austrije, da bi naša mladež ove monarhije, i ako nije iz Hrvatske-Slavonije mogla sa jednakim pravom visoke nauke učiti se tamo i da svim sinovima našeg naroda budu priznani tamošnji ispiti i doktorati.

A neima toj zabrani nikakovog temeljitog razloga, jer je zagrebsko sveučilište osnovano po temeljnim načelima ostalih visokih škola ove monarhije. Ono je dapače jedan dio svog zadatka sjajno ispunilo tim, da je Bugarima dalo daleko na istok ono, što svojem vlastitom narodu hrvatskom izvan Banovine nije moglo dati. Nepobitna je istina, gospodo, da su mnogi Bugari, tek što su se oslobodili turskog jarma slušali nauke na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu, i da su po tim naukam sjajno služili svojoj domovini i kao vrstni učitelji i kao dobri upravnici i kao umni ministri. To je naš narodni ponos, naša slava!

Dakle otrag četrdeset i više godina bilo je slobodno i najvišim dostojanstvenicima i umnicima hrvatske zemlje, da govore o ujedinjivanju naroda, o jednoj kulturi njegovoj i da zanosnim načinom pjevaju o bojevima kršćanskog naroda na Balkanu. Onda nisu bili veleizdajnici. A danas se skoro veleizdajnikom smatra svakoga, koj se iskreno veseli i raduje onom dielu našeg naroda, što je junački na sablji otac Turčinu silno osemlje, koje je na sablji bio izgubio.

Ali mi se moramo veseliti tomu i moramo da želimo čim veći uspjeh našoj braći na Balkanu, jer i ako podieljeni u razne države i u razne vjere, mi smo po jeziku i po čustvu, što ga jezikom narodna duše izrazuje, jedan te isti narod.

To su znali naši stariji pred bilo četiristo godina, kad su, prenoseć sveto pismo i druge bogoljubne knjige na pučki hrvatski jezik, govorili da će se to razumjeti sve do pred vrata Carigrada.

Pa kako i nebi bili jedan narod, i ako razlomi imeni, kad se one pjesme hrvatskoga bana Ivana Mažuranića rodjenog u primorskom Novom blizu Rieke, ište tako lahko čita kod nas, kao što i u Crnojgori i Srbiji daleko dolje u Makedoniji?

Kako nebi imali isti jezik, kad mi bugarsku koračnicu, što se pjeva i nedaleko od Carigrada, razumijemo, kao da je ispjevana na hrvatskom Primorju, ili gdje u Istri:

Sumi Marica[1] okrvavljena
Plače vdovica teško ranjena
Marš, marš Carigrad je naš
Raz, dva, tri, napred Bigari.

Posve je naš jezik, kako govore Crnogorci i Srbi u Kraljevini, te i nam dušom potresaju zvuci narodne pjesme i misli, koje se u njima kriju. Na primjer, današnjem je koljenu manje poznato, kako je negdje 1877., ili blizu tada, knez Nikola, sada kralj Crnegore, javio svojoj gospoji Mileni, da je zauzeo turski Nikšić. To mjesto narod navadnje zove «Onogošte», a Nikšić da je za pravo samo bivša tvrdjava. Poslao je na Cetinje skoroteču iliti kurira sa pismom, gdje je bilo pisano: «Na bielom Onogoštu zastava se moja vije — I Plamenac vojvoda pod njom rujno vince pije — Svi su moji vitezovi kliknuli kô sokolovi — I Nikšicki bjedni Turci svi su moji sad robovi!

Junačtvo na bojnom polju i pjesme o bojevima, to je u našem narodu nerazdruživo.

Silne je vriednosti u našoj književnosti djelo crnogorskog pjesnika pokojnog vladike Petra Petrović-Njegoša «Gorski Vienac». Predgovor mu je «Posveta prahu oca Srbije», to jest onoga Crnog Jurja, iliti Karadjordja, što je pred nešto preko sto godina podigao narod u današnjoj Srbiji na Turke. Vladika Petar tu kaže za devetnajsto stoljeće ovako: «Nek se ovaj vijek gordi (uzvisuje) nad svijema vjekovima; on će doba biti strašna ljudskijema koljenima. — U nj' se osam bliznaca iznjihaše iz koljevke Belonine* i na zemlji pokazaše: — Napoleon, Karlo, Blücher, knez Welington i Suvarov — Karadjordje bič tirana i Švarcenberg i Kutuzov** — Aret*** je, strava zemna slavom bojnom njih opio — I zemlju jim za poprište, da se bore, — naznačio —.

Onda mudruje pjesnik ovako: Iz grmena velikoga lavu izać trudno nije — U velikim narodima geniju se gnjezdo vije — Al junaku topolskome Karadjordju bezsmrtnome — Sve prepune na put bjehu — Ipak cilju dospje velikome — Diže narod, krsti zemlju i varvarske lance sruši — Iz mrtvijeh Srba dozva, duhnu život srpskoj duši. — Gospodo moja, baš je danas kao pred 108 godina! Dalje: «Od Djordja se Stambol trese, krvoželjni otac kuge — Sabljom mu se Turci kunu, kletve u njih nejma druge».

Boj na Kosovu od pred petsto godina još je živo u pameti naroda. Žalost nad silnimi gubitci i porazom našega naroda ostala je živa u obliku žalosti nevine djevojke, koja je poslje razboja Kosovom poljem obilazila junake da jih ranjene vodom zalije. Namjerila se je i na svojeg vjerenika Orlovića Pavla, ali njezina pomoć, da mu zavije rane i da mu smrtnu žeđu ugasi hladnom vodicom, nije više koristila. Orlović Pavle, kao i biljade drugih podlegao je ranam. Može li se gospodo, krepče izraziti bol i tuga narodne duše, nego li ju u pučkoj pjesmi izrazuje Kosovka djevojka: «Da se, jadna, za zelen bor hvatim, i ona bi se zelen osušio!»

(Govornik je neke citate iz «Gorskog Vienca» i ovaj posledji prevadjao redom na njemački.) (Sliedi.)

---

[1] Marica je voda što teče po zemljam bugarskog naroda. (Op. Ur.)

* Belona bila je Rimljanim poganima: boginja rata (vojske).

** To su imena velikomučnika vojskovodja početkom 19. vieka. Kazlo što se tu spominje jest osvetitelj nadvojvoda, koj je potukao Napoleona velikoga.

*** Aret je grčki naziv za poganskog boga rata. (Op. Ur.)

Nastavak u prilogu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

„Božićnica“ školske mladeži družbinih škola u Puli. U nedjelju, dne 15. o. mj. u 3 sata po podne obdržavati će se u Nar. Domu običajnu godišnju „Božićnicu“, što ju priredjuju učenici družbinih škola, uz sliedeći dnevni red:

1. Fran Belavić: Proslov, deklamuje Remeta Marija.

2. Vijenac hrvatskih narodnih pjesama — dvoglasni zbor (Bože živi blagoslovi, Oj Hrvati, Žetelačka pjesma, Ne plač', Domu).

3. M. E. Leveque: Pošuj oca! Igrokaz u dva čina. Predstavljaju učenici: Zgrabljić Josip, Diković Ivan, Kočeić Šime, Popović Nikola, Karić Jordan, Bonadija Ivan, Jugovac Herkul i Brumnić Josip.

4. Dome moj dragi . . . dvoglasno — Potočnjak Ivan i Revelante Julije.

Ulaznina za parter: sjedalo 80 para, stajanje 50 para. Za galeriju 30 para Darovi se primaju sa zahvalnošću.

Iz Premanture. Od naših Talijančića u promanturi čuje se svakakvih. Slušajte ovu! U nedjelju iza sv. mise govorio je pred crkvom gosp. Luka Iveša, upravitelj upravnoga Vijeća ove porezne občine o „mulu“ u Polju. Govorio je čistim i ljepim premanturskim dijalektom. To je vrijedjalo fino uho našega Garića. Gurne ruke duboko u džep, isprči se i zapiši: „Ča ne govorite po našu? To je po tudešku.“ Ah da ste vidili publiku! Svi prasnuše u smjeh, a naš Garić odmaršira ponosito kući, sa osvjedočenjem, da je rekao nešto veoma važna.

Tužan Gariću, a kako „po našu“? Zar talijanski? Upravo dà i to će biti „po našu“. Gariću, Gariću, ostarjeli ste u svojoj tvrdoglavosti. Nije ni čudo. U mladosti vam je bila jedina briga, kako biste koga „Croatazza“ nalemali, kako biste sijali nemir medju mirnim našim ljudima. Ali ipak morate znati, da su prošla ona vremena, i da vas poznamo već dugo vremena, te vas samo sažaljujemo. Ovim svojim riječima rekli ste javno koliko vrijedite. Priznali ste sami, da je izrod najgore vrsti, onaj čovjek, koji pljuje na majčino mlijeko, koji ruži najveću svetinju svoju. Jadan Gariću!

Iz Marčane pišu nam početkom decembra: Ispunila nam se napokon davna i topla želja i to time, što nam otvoriše prvog dana mjeseca decembra novi poštanski ured. Taj ured povjeriše čestitom domaćem posjedniku i rodoljubu g. Blažini.

Do sada morali smo mi i mnogobrojni susjedi u daleki talijanski Vodnjan, te smo tako za malenkosti dangubili i uzalud trošili težko stečene novce. Sada nam je hvala Bogu i dobrim prijateljima odpalo i to breme.

Povodom otvorenja novog poštanskog ureda sjetismo se svih, koji su nam kod te stečevine bili pri ruci. U prvom redu javnih oblasti t. j. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu, polit. oblasti u Puli, oružnička postaja ovdje itd. itd. Sjetismo se i nezaboravnog našeg Marota, kojega nam prerano uzela crna zemlja i koji se je medju prvimi zauzeo za ustrojenje rečenog ureda. Bog mu platio na drugom svietu!

Zahvalu smo dužni medju ostalim i g. župeupravitelju Vinodolcu, gg. strašnestrima Gustinu i Kostenzeru, g. Blažini i svima, koji nas svojim zagovorom pomogoše. Neka nam ih Bog poživi.

P. S. Htjelo se je s neke strane u pitanju ustrojenja novog poštanskog ureda i u pogledu imenovanja novog poste mestra posijati medju nama sjeme razdora, ali Bogu hvala, to nije uspjelo. Ne osvrnuše se na finu spletku ni javne oblasti, ni ini drugi — ostaviv kukavici jaje — da se samo posmi.

Prigodom otvorenja poštanskog ureda u Marčani, sabralo se u veselom društvu u kući g. Mate Blažine K 40—, od koje svote se je odlučilo na predlog gdje Drage Gustin, darovati: K 15·— zavodu „sv. Nikolaja“ u Trstu, K 15 za Družbu sv. Ćirila i Metoda i K 10 za učiteljsku pripravnicu u Kastvu. — Živili darovatelji!

Zar je to moguće? Iz Kanfanara pišu „Edinosti“ pod naslovom „Anarhija u Kanfanaru“, da imadu u rukama dokaznicu, koja je značajna za odnošaje, koji vladaju u onoj občini. Načelnik Basilisco, vjerni pristaša puljske kamore — je umro. A znate li, tko podpisuje spise, kako nam svjedoči gore spomenuta dokaznica. Njegov sin! Kojim pravom? Nu ne samo to: Mladiću je sad jedva 21 godina. Zar smo u istinu u zemiji bezpravlja i anarhije?!

Kako je to moguće? Prvi savjetnik, imenom Cerin, je — kako tvrdi dalje dopisnik — analfabeta t. j. da ne zna čitati ni pisati. Drugi i treći savjetnik znadu pisati, ali oni su Hrvati. Radi toga ih glasoviti Cossara prezire i daje spise na podpis mladiću, koji nije punoljetan niti je članom zastupstva.

Na taj način podpisuje spise nakon smrti načelnika nepozvani za to mladić i to takogjer spise na c. k. političku oblast, Ova oblast da se je radi toga obratila na zemaljski odbor u Poreču itd.

U Istri doživjeli smo za talijanskog gospodstva u zadnje doba mnogo toga, što je u drugim zemljama nemoguće i što se inače u prosvjetljenom svietu ne dogadja, ali gornjeg slučaja nismo imali do sada. Jedini je dosada slučaj i kod nas, da nezreli i punoljetni mladić podpisuje službene spise imenom pokojnog otca. Jedini je i kod nas slučaj, da takove spise primaju i rješavaju javne oblasti u zemlji, bilo druge občine, polit. oblasti, zemaljski odbor itd. premda sve to znadu, da je onaj, u čije ime se podpisuje, davno pod zemljom. Čekamo, da vidimo, što će carske oblasti na taj istaraki specijalitet!

Kradja u Svet. Vincentu. U noći od subote na nedjelju pokradoše iz blagajne talijanske posujilnice „Cassa rurale“ po govorkanju Talijana oko 8000 K. U tri godine amo je to već šesti ulom u blagajne ovoga mjesta. Čudnovato, da su dosad još uviek poštedjene naše dvie zadruge, koje su pak zadnji čas bile prisiljene, da baš radi tih kradja posluju u čekovnom prometu, što se do sad pokazalo veoma praktičnom uredbom.

O spomenutoj kradji se koješta govorka a zatvoren je do sada mjestni ravnajući talijanski učitelj Strolego, u čijoj se kući nalazi blagajna i koji je one noći bio sa obiteljom odsutan, a pustio je blagajnu otvorenu.

Naredni darovi. Za Družbu sv. Ćirila i Metoda šalje Pero Premuda, Zagreb K 10·—. Nadalje sakupiše u društvu kod Matka Buršića za „Družbu“ K 8·40 i za „Djačko pripomoćno društvo u Pazinu“ K 8·40 a darovaše: obitelj Buršić, župan iz Ližnjana Vopčić i N. N. Živili!

Lošinjski kotar:

Podružnici „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ u Malom Lošinju poslao je g. Ivan Vidulić „Albić“ iz Villa Constitution u Južnoj Americi iznos od 50 peća ili 108 K, koja je svota bila sabrana u Juan Artizu kod Rosaria prigodom odlaska g. Noema Martinolića u domovinu. Gosp. Viduliću i vrlim darovateljima najtoplije zahvaljuje

Odbor.

Voloski kotar:

Na umirenje naših ljudi. Nekoji neupućeni ljudi, prestrašeni glasinama o nekakvom skorom ratu, pobojali su se da bi mogli izgubiti svoj novac, što ga imadu uloženog na štednju kod raznih

štediona i posujilnica, pa stadoše dizati sve svoje uložke iz tih zavoda. Taj je strah bez svakoga temelja. Prije svega nema za ovu monarhiju nikakve pogibelji rata, kako to najkompetentniji krugovi zajamčuju. Zatim i da dodje do rata, novac uložen u solidnim štedionama i posujilnicama ne može usljed rata doći u nikakvu pogibelj, jer ni država ni vojska ne može segnuti za tim novcem, već radi toga ne, jer posujilnice i štedionе ne drže većih svota novaca u blagajnama, već ih imadu posudjene sjegurnim dužnicima. Ulagatelji novaca u štedione i posujilnice neka budu dakle posve mirni, tamo uloženi novac njima je podpuno siguran, jer i u slučaju rata ne smije po medjunarodnom pravu ni neprijatelj u nj dirnuti.

Naglim dizanjem novca iz novčanih zavoda čine pojedinci bez ikakve potrebe zavodu neprilike, a sebi štetu.

Ima bezdušnih ljudi, koji druge straše, da će novac, što ga imadu uloženog kod štedionа i posujilnica, ako bukne rat izgubiti. Takove ljude treba prijaviti oblasti. Da ne postoji nikakva pogibelj rata, proizlazi iz toga, što je ministar Heinold upravo ovih dana u parlamentu izjavio, da ne obstoji u sjegurnosti uložaka kod štedionа i posujilnica nikakva pogibelj, i da radi toga nema nikakva opravdana razloga, da se ljudi uznemiruju i dižu novac iz novčanih zavoda. Na ovo smatrala se „Narodna zajednica za Istru" dužnom upozoriti javnost.

„Narodna Zajednica za Istru".

Pazinski kotar:

Pučka knjižnica u Pazinu. U zadnja tri mjeseca nadošlo je 15 novih polaznika, a posudjeno je bilo u mjesecu septembru 180, oktobru 70, a tekom mjeseca novembra 95 knjiga. Opaža se, da je broj u izdatku knjiga u zadnja dva mjeseca opao, pošto su bile nekoje promjene u vodstvu knjižnice.

Od početka godine do sada izdalo se upravo 1500 knjiga, a kroz cijelu prošlu godinu izdalo se 1085 knjiga. Ovi brojevi nam pokazuju od kakve je potrebe bila jedna javna knjižnica za naš narod grada Pazina a s druge strane vidimo, da knjižnica konstatno napreduje.

U zadnje vrijeme je opet knjižnica prema svojim skromnim prihodima nabavila nekoliko vrijednih knjiga. Osobito se najtoplije zahvaljujemo gospodji pok. Pavla Barčevića, c. kr. fin. nadsavjetnika, koja je ovoj knjižnici poklonila 88 knjiga. Ugledali se drugi na tom polju! G. Fran Matijčić, ik. nadzornik, darovao K 10·—. Najljepša hvala.

Ponovno apeliramo na našu javnost, da podupre nastojanje uprave ove knjižnice, da se uzmogne što prije postići onu zadaću, što ju ista imade.

Pukkulja. Prigodom vjenčanja g. Ivana Jurkovića sa gdjom Valerijom Jurković i g. Josipa Jurkovića sa gdjom. Anom Jurković, sabralo se za Družbu K 41·— a za balkanske ranjenike K 25. Družbi se novac već odposlao, a novac za balkanske ranjenike odposlati će se sa drugim prilikama.

Porečki kotar:

Iz Materade. Odkad postoji sadašnje občinsko poglavarstvo u Umagu, razmašili se nekoji svoje krila i hoće da sve zatare što je naše i što čuli s nama. All to njihovo silovito postupanje rodilo je po Materadce odporom, mržnjom i srdžbom. Silovita gospoda u Umagu i Bujama prijetim okom gledaju, kolikom snagom buji Stožjetvo u Materadi i obližnjim mjestima hrvatskim dahom; zato bi oni htjeli slomiti po njihovoj staroj poslovici: „Ako ne možeš silom, daj slomi"; ili po onoj: „ako ne možeš po konju, daj po sedlu". Znajte, da se oni vara, jer hvala Bogu otvorili smo na vrijeme oči, koje su bile pokrite do sada tamnom koprenom. Probudismo se. Najljući naši neprijatelji bili su i jesu još i danas u občinskim poglavarstvima, koli za nas u Umagu, toli za našu susjednu braću u Bujama. A što je zemlji duša? Njezine sloboštine, njezina prava. A pitamo vas, gdje su naše sloboštine i naša prava? Jesu ona prava, što imamo po Bogu, a ne po njima, koje bi htjeli, da nam ih silom oduzmu. U početku imali smo samo jednog stražara, a sada, pošto su uvidjeli, da se u našem mjestu diše pravim hrvatskim duhom i da nas još više upale, jer smo ljudi mirni i pametni, koji ne želimo tučnjave, postavili su nam dvije straže.

Ove su nam straže dokazale više puta, da one ne žele mir već nemir. One su uzrok, što su ono par takozvanih šarenjaka tako slobodni, da viču, pjevaju zabranjene pjesme, izazivaju nas pred stražama, a one to mirno gledaju i uživaju vadeći sablje iz korica i pri tom nam se prijete. Izazivanjem moglo je više puta doći do okršaja, a i do krvi, kako je već i došlo.

U zadnjoj duhovskoj nedjelji izvedena su na plesu žalostna krvava nedjela. Mirno su naši mladići plesali, a kad tamo, najedanput nasta tučnjava, kojoj su uzrok sami naši „Talijani", koji su navalili oružjem i kamenjem u ruci. Nesreća ih je zadesila, pošto je naših samo jedan ranjen, a njih više. Tko je dakle ovomu krivac? Naši ne, jer smo doznali, da su se oni tome već pripravljali, gdje imamo i svjedoke.

Čudno nam je, što je ovoj tučnjavi prisustvovala samo jedna straža, a pitamo, gdje je bila druga, koja je svoju službu vršila svake nedjelje.

Nije vrijedno, da odgovorimo onom članku u židovskom „Piccolu" od 28. pr. mj., koji je nadrljao neki občinski piskar, gdje bi nas htio pred drugim vlastima prikazati kao nekakove razbojnike, a ovdašnje Talijane, koji su plaćeni od njih, kao mirne i dobre ljude. Nek dokaže, da su naši početnici tomu djelu i da je Tomica držao ruke u džepu, kao i drugi njemu slični? To će dokazati tek bujski sud, odnosno okružno sudište u Rovinju. Držali bi oni ruke u džepu, da ne bi imali uza sebe straže, odnosno občinsko poglavarstvo i neke druge vlasti, koji ih štite, a naše ljude hoće da bace nedužne u sužnjev.

Ovaj stranački stvor htio bi nas našoj biskupiji prikazat kakvi nismo. Poznaju nas dobro, koli u kršćanskom, toli u narodnom pogledu na biskupiji i znaju, da svi Materadani bez razlike ne znadu „Padre nostro", već „Oče naš". Naše hoćemo svećenike i po jeziku i krvi. Pitajmo občinu, tko je kriv, da u Materadi vlada ovakovo stanje? Sama ona. Zašto dopušta svake nedjelje ples? Zato možda, da nas uči novac štediti i zdravlje čuvati? Znamo, kakvim putem nas vodi i kako nas voli! Pa još hoće o nekakvom moralu govoriti? Baca krivnju glede ovog nemoćnog stanja na našeg nezaboravnog gosp. Sironića, koji je došao prvi da nas probudi, koli u moralnom, toli u narodnom pogledu, i na gosp. Vrabca, sadašnjeg župe-uprav., s kojim smo do sada vrlo zadovoljni. Sama na sebe nek baca krivnju, a ne na naše dobročinitelje.

Nadalje javlja onaj piskar u „Piccolu", da će još biti tučnjava. Što već znade to u napried? Tko će tome biti krivac, vidit ćemo? Samo ih huckajte, da potaknu drugim vlastima, kakvi smo 'razbojnici! Vidi se, da ovom gadnom stvoru pliva jezik samo u lažima o nedjeljnom događaju, ali ne ćemo se odviše s njim baviti, jer je ovo, što je nadrljao, samo bezobzirna laž i talijanaška osveta.

Koparski kotar:

Sv. Lucija kod Pirana. Poznati tršćanski list počeo je napadati ruinu naše ljude u Piranštini, i to radi toga, jer tamo krasno uspjeva novo sagradjena škola sv. Ćirila i Metoda. Taj list, koji o talijanskom kralju piše kao prvom čovjeku na svietu; taj list, koji dogadjaje na talijanskom parlamentu donaša na prvoj strani, a dogadjaje u austrijskom parlamentu na četvrtoj strani, kako će taj list pisati o našoj školi, o tom treba malo govora.

Naše ljude se iskušava, koliko imadu strpljenja do zadaje mjere. Dvim našim prvacima je zapaljena u zadnje vrijeme kuća; osim toga su drugim prvacima zapaljeni stogovi siena i poubijana domaća životinja, do dvadeset komada u jednu noć. Za našim se ljudima sa levorverom streglja i kamenje i blato za njima baca; djecu, koja idu u školu, napadaju i u blato bacaju. Reć bi, da je s tim došao do vrhunca talijanaški bijes i barbarizam. Ali tomu nije tako.

Dne 1. decembra imao je biti veliki talijanski sastanak kod sv. Lucije. Na taj sastanak je imalo doći iz vana više parobroda ljudi, ali je izostao radi slabog vremena.

Pitao sam jednog talijanskog kmeta, da zašto imaju doći taj dan ti toliki ljudi u sv. Lucije: i rekao mi posve naivno, da imaju ti ljudi doći napraviti mir kod sv. Lucije, da tamo Hrvati Talijanima kuće i sieno pale; da za Talijanima s revolverima streljaju i kamenje za njima bacaju. Eto tako se dirigira javno mnenje.

Našim ljudima kuće pale i sieno; za našim ljudima bacaju kamenje i blato i još neukom talijanskom kmetu stvar posve naopak pripovjedaju, kao da bi se to Talijanima dogadjalo, samo da dodje do gorega. Brige njih za istinu i pravicu. To već nije kod njih u modi.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul, da su Kalabardu doma sfrali?

Jur. A' vraga?

Fr. Aj vero da su njega i njegovi gladi ki su mislili, da te ovu zimu prežive na tuji račun.

Jur. Viš vraga, kako j' brzo finila ta talijanska glorija!

Fr. Dragi ti, za arlekina al carlatana ti je bil vavek najbolji Talijan.

Jur. Po moje: tomu imaš pravo.

Razne primorske vieati.

Kol. pučkog Domaćinom broja prilažemo brošuricu sa oglasom, koje uspješno djeluje «Thermosum drvaga» na peljenjake i živad.

Hrvatski kršćanski socijal. pučki kalendar za godinu 1913., koine je sa vrlo bogatim pučkim zabavnim i gospodarskim štivom. Bogovetnosni nalazi obrtničkom, radničkom i seljačkom staležu, da si nabavi svoj kalendar, jer imade za svakoga u njem. štiva zabave i pouke.

Cieno je kalendaru 40 filira, poštarinom 50 filira. Naručbe prima «Hrvatski kršćanski radnički savez» u Zagrebu, Trg Ladislava Pejačevića broj 15. Preprodavaoci imadu znatan popust.

Natječaj. Početkom I. polugodišta školske godine 1912.—13. imadu se podijeliti tri državni kvarnersko-gimnazijalni štipendiji od godišnjih 200 kruna svaki.

Ove štipendije mogu uživati pripadnici kvarnerskih otoka, koji polaze državne gimnazije u carevinskom vijeću zastupanih kraljevina i zemalja a navlastito državnu gimnaziju u Puli.

Natjecatelji na ove štipendije moraju podastrijeti molbenice sa krsnim listom, svjedodžbom siromaštva i zavičajnosti, svjedodžbom o cijepljenim kozicama te sa svjedodžbama zadnjih dvaju polugodišta najkašnje do 20. decembra 1912. i to putem školskoga ravnateljstva na c. kr. namjesništvo u Trstu.

Popunitbeni izbori za predstojništvo «Osiguravajućeg družtva proti nezgodam» u Trstu, obaviti će se dne 20. decembra o. g. Kod ovog izbora sudjeljuju vlastnici i radnici poduzeća I., II. i VI. kategorije. Svako od tih poduzeća primilo je jurve svoje po dvije službene glasovnice za sve glasujuće i to jednu za poduzetnika i za radnike dotičnoga poduzeća ili obrta.

Izbornici treba da te glasovnice valjano podpišu, i to obje podpiše gospodar a onu za radnike podpiše gospodar i jedan zastupnik radnika.

Tako podpisane glasovnice valja poslati čim prije načelniku izbornoga odbora g. Dr. Eduardu Slaviku, odvjetniku u Trstu (Narodni Dom).

Taj je odbor sporazumno s poduzetnicima i radnicima proglasio sliedeće kandidate za pojedine kategorije:

I. *kategorija* (zelena glasovnica) povozna poduzeća i skladišta.

Za prisjednika: *Dosdaj Nikola*, poslovodja «Balkana» u Trstu.

Za zamjenika: *Fran Gruden* radnik s liesom u Trstu.

II. *kategorija* (crvena glasovnica) Rudarska poduzeća, lievaone, kovinarstvo, strojevi, orudje.

Za prisjednika: *Janko Stakan* strugar u arsenalu u Puli. Za zamjenika: *Jakov Trošt* mehanik u Trstu.

III. *kategorija* (biela glasovnica) Papirnice, kožarne, stolarstvo, poljodjelska poduzeća, mlinovi.

Za prisjednika: *Fran Gomišček* stolarski poslovodja u Podmelcu. Za zamjenika: *Ivan Filipčić* stolarski pomoćnik u Trstu.

Premda je, kako je rečeno, izbor utanačen za 20. decembra, to ipak molimo sve, koji imadu da glasuju neka odmah pošalju svoje, pravilno podpisane, glasovnice načelniku narodnog odbora g. Dru. E. Slaviku.

Odvjetnički koncipijent vješt hrvatskom, talijanskom i njemačkom jeziku sa dvogodišnjom odvjetn. i sudbenom praksom traži mjesto. **Nastup odmah.** Informacije i ponudbe sa honorarom kod uredničtva „Naše Sloge".

Koza mlada, 8 mjeseca puna, prodaje se jeftino. Upitali u Puli, Veli Vrh broj 407.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 komada.

„DANICA" druga vrst à K 78·- po 100 komada.

„VESNA" treća vrst à K 66·- po 100 komada.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo ili 2% popusta ili na tri mjeseca počtka.

Lazar Križ - Pula.

3637 Posl. br. U 407/12. 5

U ime Njeg. Veličanstva cara!

C. k. kotarski sud u Buzetu, po tužbi c. k. državnog odvjetničtva u Rovinju, kao javnog tužitelja, protiv Marije Zlatić, radi prekršaja § 14¹ Z ¹⁶/₁ 1896 L. D. Z. iz godine 1897. br. 89, u prisuću funkcionara državnog odvjetničtva Bigatto kao javnog tužitelja te obtuženice, koja se nalazi na slobodi, nakon glavne rasprave danas provedene a na osnovu predloga učinjenog od tužitelja, da se uporabi zakon

sudio je

Mariju Zlatić, ženu Blaža, kćer Andrije i Katice supruga Božić iz Sluma, tamo boraveću i pripadnu u Buzet, rim. kat., 36 god. st, udatu, trgovkinju mlijekom, nepismenu, bez imutka, već kažnjenu radi Z ¹⁶/₁ 1896 L. D. Z. iz 1897 br. 89

krivom

što je dne 2./10. 1912. u svrhu prodaje odpremila iz Sluma u Pulu mlijeka, koje je sadržavalo veliku količinu nečisti, te da je time vlastitom nemarnošću stavila u promet kao hranive predmete, stvari, čiji je užitak bio kadar naškoditi ljudskom zdravlju, dakle prekršaja, predvidjenog u § 14¹ Z ¹⁶/₁ 1896 L. D. Z. iz 1897. br. 89, te biva na osnovu § 14 netom spomenutog zakona uporabom § 266 kz.

osudjena

na četrdeset (40) kruna globe, pretvorive za slučaj neuljerivosti u četiri (4) dana zatvora, te na plateć troškova postupka i eventualnih ovršne kazne.

Osim toga morat će se ova presuda na trošak obtuženice javno oglasiti u puljskim novinama „Naša Sloga" i „Il Giornaletto".

Obrazloženje: Omissis.

C. kr. kotarski sud

Buzet, 20. novembra 1912.

Draščić v. r. Dr. Volarić v. r.

3636 Posl. br. U 410/12. 5

U ime Njeg. Veličanstva cara!

C. k. kotarski sud u Buzetu, po tužbi c. k. državnog odvjetničtva u Rovinju, kao javnog tužitelja, protiv Jakova Počekoj, radi prekršaja §§ 11² i 14¹ Z ¹⁶/₁ 1896 L. D. Z. iz 1897. br. 89, u prisuću funkcionara državnog odvjetničtva Bigatto kao javnog tužitelja i obtuženika, koji se nalazi na slobodi, nakon glavne rasprave danas provedene a na osnovu predloga učinjenog od tužitelja, da se uporabi zakon

sudio je

Jakova Počekaja pok. Mata i pok. Marije rodj. Flego iz Počekaji, tamo boravećeg a pripadnog u Buzet, rim.-kat., 46 god. st., oženjena, trgovca mlijekom, pismena, već kažnjena radi Z. od 16./1. 1896 L. D. Z. iz 1897. br. 89

krivim

što je dne 2./10. 1912. u svrhu prodaje odpremio iz Buzeta u Pulu mlijeka, koje je bilo navodnjeno te sadržavalo veliku količinu nečisti, te da je time vlastitom nemarnošću stavio u promet kao hranive predmete, stvari, čiji je užitak bio kadar naškoditi ljudskom zdravlju i patvorio hranive stvari u svrhu zavaravanja u prometu i trgovini, te biva za to na osnovu §§ 11 i 14 netom spomenutog zakona uporabom § 266 kz.

osudjen

na četrdeset (40) kruna globe, pretvorive u slučaju neuljerivosti u četiri (4) dana zatvora, te na plateć troškova postupka i evantualnih ovršne kazne.

Osim toga morat će se ova presuda na trošak obtuženika javno oglasiti u puljskim novinama „Naša Sloga" i „Il Giornaletto".

Obrazloženje: Omissis.

C kr. kotarski sud

Buzet, 20. novembra 1912.

Draščić v. r. Dr. Volarić v. r.

PEČATE

iz GUME izradjuje tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia I. - Pula - Via Giulia I.

3639 Posl. br. U 409/12. 5

U ime Njeg. Veličanstva cara!

C. k. kotarski sud u Buzetu, po tužbi c. k. državnog odvjetničtva u Rovinju, kao javnog tužitelja protiv Petra Rabak, radi prekršaja § 14¹ Z ¹⁶/₁ 1896 L. D. Z. iz godine 1897. br. 89, u prisuću funkcionara državnog odvjetničtva Bigatto kao javnog tužitelja, te obtuženika, koji se nalazi na slobodi, nakon glavne rasprave danas provedene a na osnovu predloga učinjenog od tužitelja, da se uporabi zakon

sudio je

Petra Rabak pok. Mata i pok. Dinke iz Ročkog polja, tamo boravećeg a pripadnog u Roč, 55 god. starog, rim.-kat., poljodjelca, nepismena, bez imutka, oženjena, već kažnjena radi prekršaja zakona od 16./1. 1896. L. D. Z. iz godine 1897. br. 89

krivim

što je dne 2./10. 1912. u svrhu prodaje odpremio iz Lupoglave u Pulu mlijeka, koje je sadržavalo veliku količinu nečisti, te da je tako vlastitom nemarnošću stavio u promet kao hranive predmete, stvari, čiji je užitak bio kadar naškoditi ljudskome zdravlju, dakle prekršaja, predvidjenog u § 14¹ Z 16./1. 1896. L. D. Z. iz god. 1897. br. 89, te biva za to na osnovu § 14 netom spomenutog zakona, uporabom § 266 kz.

osudjen

na pet (pet) dana zatvora, te na plateć troškova postupka i ovršne kazne.

Osim toga morat će se ova presuda na trošak obtuženika javno oglasiti u puljskim novinama „Naša Sloga" i „Il Giornaletto".

Obrazloženje: Omissis.

C kr. kotarski sud

Buzet, 20. novembra 1912.

Draščić v. r. Dr. Volarić v. r.

3638 Posl. br. U 411/12. 5

U ime Njeg. Veličanstva cara!

C. k. kotarski sud u Buzetu, po tužbi c. k. državnog odvjetničtva u Rovinju, protiv Mata Pavletić, radi prekršaja § 14¹ Z ¹⁶/₁ 1896 L. D. Z. iz god. 1897. br. 89, u prisuću funkcionara državnog odvjetničtva Bigatto kao javnog tužitelja, te obtuženika, koji se nalazi na slobodi, nakon rasprave danas provedene a na osnovu prijedloga učinjenog od tužitelja, da se uporabi zakon

sudio je

Mata Pavletića pok. Andrije i pok. Matije rodj. Benčić iz Roča, tamo boravećeg i pripadnog, rim.-kat., 50 god. st., oženjena, trgovca mlijekom, pismena, bez imetka, već kažnjena radi prekršaja prodvidjenog u zakonu od 16./1. 1896. L. D. Z. iz 1897. br. 89

krivim

što je dne 2./10 1912. u svrhu prodaje odpremio iz Roča u Pulu mlijeka, koje je sadržavalo veliku količinu nečisti, te da je tako vlastitom nemarnošću stavio u promet stvari, čiji je užitak bio kadar naškoditi ljudskom zdravlju, dakle prekršaja predvidjenog u § 14¹ Z ¹⁶/₁ 1896 L. D. Z. iz god. 1897. br. 89, te biva zato na osnovu § 14 netom spomenutog zakona uporabom § 266 kz.

osudjen

na pet (5) dana zatvora, te na plateć troškova postupka i ovršne kazne.

Osim toga morat će se ova presuda na trošak obtuženika javno oglasiti u puljskim novinama „Naša Sloga" i „Il Giornaletto".

Obrazloženje: Omissis.

C. kr. kotarski sud

Buzet, 20. novembra 1912.

Draščić v. r. Dr. Volarić v. r.

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Via Giulia, I. PULA Via Giulia, I.

Preporuča se za tiskanje, knjigovežtvo i galanterijske radnje.

Bogata izredna pologa iz guma.

Imade u zalihi tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, poduzetnike, konsum. društva, trgov. knjige, pisaće za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Za konsumna društva! Za trgovce! Za privatnike!

PLETAONA
ČARAPA, MAJICA I INIH PLETIVA

Marija Kraljić

Istra **MALI LOŠINJ** **Istra**

Čast mi je javiti p. n. općinstvu, da sam otvorila veliku pletaonu čarapa, majica i inih pletiva, koja je opskrbljena strojevima najmodernijeg sustava.

Izradba u svim debljinama i veličinama, od najjednostavnije do najfinije vrsti, uz **umjerene cijene** — Primam na potplitanje sve vrsti čarapa.

Izradba brza i bespriKorna.

Veliki izbor pamučnog i vunenog konca iz prve češke tvornice.

Pošto su strojevi tako uredjeni, da mogu izradjivati pletiva upravo onako, kako se to u pojedinim krajevima naše Istre nosi, uvjerena sam, da će moja pletiva vrlo dobro doći našim **konsumnim društvima i trgovcima.**

Pletivo je na dlaku isto, kô ono, što ga izradjuju naše seljakinje na iglama, ili strojevi velikih tvornica, a kud i kamo bolje i jeftinije u samoj izradbi i radi toga, jer se može uvijek potplitati.

Za točnu izradbu dostatno je, da mi se dostavi jednu čarapu, majicu i t. d. kao uzorak.

Na zahtjev šaljem uzorke pouzećem,što mi se pouzećem vraća.

Pošto je ovo prvo hrv. poduzeće svoje vrsti u našoj Istri, nadam se, da će me koli naša konsumna društva, toli gg. trgovci i privatnici svojim cijenj. narudžbama podupriječi.

3410 4-4 Sa veleštovanjem **Marija Kraljić.**

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Od 1878! Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po suda i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja promuklosti, kataru grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, ujalu jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zuhabolja i ostalih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 lii 6/1 ii 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-ova jedino prava confelijaska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekl... ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, da dolia u tijelo pa često predasretne operacije, koje s... su bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Otvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREMARI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

ujarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, prirodjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, prorašani na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Posjedujemo: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	„	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkelama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak Petak
prije popse / prije podne		po podne / po podne
10.15 / 7.35	RIJEKA	5.— / 5.—
10.50 / 8.10	Opatija	4.25 / 4.25
11.— / 8.20	„	4.15 / 4.15
12.20 / 9.40	Bali	2.55 / 2.55
12.30 / 9.50	„	2.45 / 2.45
1.20 / 10.40	Merag	1.55 / 1.55
1.30 / 10.50	„	1.45 / 1.45
2.10 / 11.30	Krk	1.05 / 1.05
2.20 / 11.40	„	12.55 / 12.55
po podne / prije podne		prije podne / prije podne
—.— / 1.40	Baščanova	11.25 / 11.25
—.— / 1.50	„	11.15 / 11.20
—.— / 2.30	Lopar	10.10 / —.—
—.— / 2.40	„	10.05 / —.—
4.20 / 3.47	Rab	9.25 / 9.05
4.30 / 4.—	„	9.— / 9.—
4.55 / 4.25	Lun	8.35 / 8.35
5.— / 4.30	„	8.30 / 8.30
6.10 / 5.40	Veli Lošinj	7.20 / 7.20
6.20 / 5.50	„	7.10 / 7.10
6.30 / 6.—	Mali Lošinj*)	7.— / 7.—
6.40 / 6.10	„	6.50 / 6.50
7.30 / 7.—	NEREZINE	6.— / 6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Punta i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	POSTAJA	Svaku Srijedu
prije podne		po podne
7.35	RIJEKA	7.20
8.10	Opatija	6.45
8.20	„	6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40	„	6.10
12.30	Rab	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.35	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malomolišnju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponod. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.20	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.	„	dol.	4.10
6.20	dol.	Šilo	odl.	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka:

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . Dol. 2.45 po p.

9.15 pr. p. dol. Rieka . . . odl. 2.45 po p.

Bosanske pitane purane

posve očišćene razašilje pouzećem franko K 2 po kilogramu Franciska Daroci, Bukinje kraj Kreke, Bosna. Naručbe prima i A Perko, Pula, tiskara Laginja.

Švelja za bijelo rublje i ženska odjeća prenoručuje se slavenskim obitelji u Puli. Adresa u uredničtvu.

Mi tražimo marljivih suradnika!

3525 2-3

Srećkovno odielenje Češke industrijalne banke. Zastupstvo za jugoslavensku zemlje — Ljubljana.

Pozor!

50.000 pari cipela !!!

4 para cipela samo za K 7·90.

Radi novčanih neprilika dobio sam nalog od više većih tvornica cipela, da razpačam veliku množinu cipela daleko ispod tvorničke cene.

Zato prodajem svakom **2 para cipela za gospodu i 2 para cipela za gospodje** najvrpce žute ili crne, galoširane sa jakim pribitim podplatima, veoma elegantne po najnovijoj fazoni. Veličina po broju. Svaka 4 para cipela samo K 7·90.

Razašilje pouzećem

C. Wiener, Schuh-Export, Krakov br. 842.

Zamjena je dozvoljena ili se novac vraća.

Julius Meinl

Uvoz kave

NOVA PODRUŽNICA

PULA

Via Sergia br. 35.

3488 3-3

Stara, najvećja in najbolje upeljana

Kamnoseška obrt

na Spodnjem Štajerskem se pod jako ugodnimi pogoji proda.

Slovanskim kamnosekom se nudi najlepša in gotova prihodnost.

Ponude pod „Kamnoseška obrt" na upravništvo tega lista. 3518 3-3

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Broj 51. Pula, u četvrtak dne 19. decembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Poziv na predplatu!

Primiče se konac godine a **mnogi i mnogi** od naših cienj. predplatnika zaostali su sa predplatom za jednu i dvie godine. Pozivljemo i opominjemo sve one, koji još svojoj dužnosti udovoljili nisu, da to odmah učine priloženim čekom. Predplata se plaća unapried.

Uprava „Naše Sloge".

Položaj na Balkanu!

Pula, 18. decembra 1912.

U ponedjeljak sastaše se u sjajnoj povjestničkoj palači Sv. Jakova u Londonu svi odaslanici balkanskih ratujućih država radi konačnog utanačenja mira. Bugarsku zastupaju na toj konferenciji predsjednik državnog sabora ili sobranja dr. Danev te Makarov i Savov, kojim su pridieljena dva vojna vještaka. Srbija je odaslala bivšeg ministra Novakovića, Nikolića i Vesnića a kao vojničke vještake generale Bojovića i Pavlovića. Crna Gora je zastupana po Mijuškoviću, Popoviću i knezu dru Vojnoviću. Grčku zastupaju ministri Venezelos, Sculutis i Gentilis. Turski odaslanici su poslanik u Londonu Tevfik-paša, ministar trgovine Rešid-paša i Osman Nizami-paša.

O dosadašnjem radu odaslanika nije ništa poznato, jer se drže zaključci posve tajnimi.

Položaj na Balkanu nalazi se dakle između primirja i mira, jer se nisu još posve primirili s jedne strane Grci i Turci s druge strane Crnogorci i Turci. Grci su naime i nakon sklopljenog primirja ostalih ratujućih država bombardirali albansku luku Valonu, te se sukobiše s Turcima i u unutrašnjosti Albanije, naime kod Janine.

S druge strane javljaju sa Cetinja nakon primirja, da zapovjednik Skadra neće da znade za primirje, premda mu je to po naročitom odaslaniku saobćeno. Turska posada u Skadru da poduzima česte navale na crnogorske utvrde, obasipavajuć je jakom puščanom i topovskom vatrom. Sa crnogorske strane da se ne odgovara, dok ne nastane pogibelj, da će ih potisnuti i onda je crnogorska vojska prisiljena da vrati Turcima šilo za ognjilo.

Nu uzprkos tim sukobima između Grka, Crnogoraca i Turaka, poslale su sve tri vlasti svoje odaslanike u London.

Što se tiče uvjeta, koje će staviti kršćanske države, za sklopljenje mira, pišu bugarski listovi, da je treba prije svega riješiti jedno važno načelno pitanje t. j. da li će se pregovori za mir svršiti za svakoga zavesnika napose ili će se voditi pregovore skupno. Turska bi htjela ono prvo, dočim traže savezници ovo drugo. Savezници će tražiti, da se označi točne granice između Bugarske i Turske. Oraksvih granica između saveznih država za sada ne treba tražiti, jer je Turska izgubila sav posjed. Nadalje će tražiti, da se bezuvjetno predade Drinopolje, Skadar, južna Albanija i Epir; riešiti se ima pitanje bjelomorskih otoka, pitanje ratne odštete; riješiti se mora sudbinu ostalih kršćana, koji ostaju i nadalje pod Turskom u Europi i Aziji, da im se ima obezbieditи ljudski obstanak; tražiti će se nadalje razorenje utvrda kod Čataldže i konačno, da se Turska obveže, da će pri sklapanju trgovačkih ugovora smatrati balkanske države kao prijatelje.

S Turske se pako strane čuje, da se u Carigradu polaže velike nade u mirovne pregovore. Budu li — kaže se — balkanske države tražile ratnu odštetu u novcu, Turska će o takvom zahtjevu odkloniti svaku razpravu. U Carigradu da su na čistu o tom, da će Turska izgubiti Albaniju i Macedoniju, ali da će i za te pokrajine nastojati, da ostane i nadalje sultanu neko pokroviteljstvo nad njima. Glavna točka da će biti pitanje o Drinopolju i Lozengradu. Ne uspije li, da se te dvie tvrdjave spasi za Tursku, onda o miru nema govora, već će opet započeti rat.

Kad bi ovi turski zahtjevi ili predlozi u istinu bili ozbiljni, tad bi se moglo unapried svom sigurnošću kazati, da će londonski pregovori ostati bezuspješni. Nu u ovakove predloge ne vjeruju stalno ni sami turski državnici.

Glavni srbski odaslanik Stojan Novaković izjavio je o zahtjevima balkanskih saveznika, da kršćanski odaslanici nemaju još utanačenog temelja za pregovore. Sporazumom — reče — koji smo sklopili prije rata, uključuje naravno i sporazum poslie rata, da se dosegne plodovne uspjehe. Što se Srbije tiče, njezina odluka je čvrsta, da brani uspjehe, koje je svoje čvrsta, da brani uspjehe, koje je svojim pobjedama postigla, najvećom odlučnošću, a da pri tom Europe ne povriedi nošću, a da pri tom Europe ne povriedi nošću, a da pri tom Europe ne povriedi n

konjogojitelja. Ovi goje konje za svoju porabu ili za trgovinu.

Vojna uprava Austro-Ugarske trebat će u vrieme rata preko 190.000 konja. U redovitoj službi imade ih možda jednu trećinu. U slučaju mobilizacije treba da nabavi ostale. Radi toga će se u vrieme mira voditi stavaje i popisi konja i o tome voditi zapisnik. Tako će se znati uviek koliko imade za vojsku sposobnih konja i gdje se nalaze.

Za slučaj mobilizacije vojna će uprava potražiti potrebite konje kod vlastnika, uzeti će dakako najbolje ili najsposobnije i najprije tamo, gdje ih najviše ima i gdje bi bilo blizu ili bolje na ruku. Te će konje platiti vlastniku po procjeni ili po valjanosti njihovoj.

Zastupnici austrijskih poljodjelaca tražili su, da se pri popisu ili stavnji konja pazi osobito na potrebe poljodjelstva i da se kod eventualne porabe konja u vojničke svrhe ne liši poljodjelca absolutno mu potrebitih konja za obradjivanje polja itd. Ti su zastupnici tražili neka se porabe u vojničke svrhe prije gospodski konji i oni bogataša, veleposjednika itd., nego li konji poljodjelaca i malih obrtnika, koji nemogu u svom poslu ostati bez neobhodno potrebitog broja životinje. Vlada je obećala, da će se na taj posve opravdani zahtjev obazirati.

Još bi imale trajati sjednice — ne dodje li do kakova iznenadjenja — bar tamo do 20. decembra.

Govor

zastupnika Dra. Laginje prigodom rasprave privremenog proračuna, izrečen u sjednici zastupničke kuće carevinskog vieća u Beču 28. novembra 1912.

(Nastavak.)

Govornik dalje razlaže narodnu pjesmu o Kraljeviću Marku i Musi Kesedjiji, jer spominje na starinu od pet sto godina i na bojeve našega naroda s Arnauti već onda, te kao da je pisana za današnje doba. Duša našega naroda kao da je pred pet viekova ćutila što se opeta ovih dana dogadja i čemu se pravo ne zna, kakov će biti konac. Pripovjeda hrvatski i prevadja dobrim dielom njemački:

Na dvoru Marka Kraljevića u Prilipu veliki je štov: dvjesto popa, tristo kaludjera, a ostalih ni broja se ne zna. Po gospodskim stolovima svake je vrsti jela i pića, samo nema ribe od *Ohrida*. (Ohrida je veliko jezero daleko izpod grada Prilipa na sunca zapad od Monastira u Makedoniji. Op. Ur.)

Marko hoće, da i toga bude, pak se sprema na Ohridu. Majka Jevrosima kune ga majčinim mljekom, da neide, jer je nedjelja sveti dan i na putu mogao bi se namjeriti na silnika Musu Kesedjiju, pak nastradati.

Marko ne sluša majke i to je slabo, Ide.

Putem namjeri se baš na tesnu klancu tvrda Kačanika na Arnauta Musu Kesedjiju. Klanac tako tesan, da ne može maknuti jedan drugomu bez pogibelji. Trebalo je da jedan ili drugi stiknu nekoliko natrag i da se jedan od njih makne drugomu. Dakako jašili su konje. Marko sin kraljev, zato ponosit i objestan i junak, zahtjeva od Muse, da mu se umakne. Ali Musa, i on junak, ne mari zato, već govori Kraljeviću Marku: Ako te je rodila kraljica na postelji na mekanom dušeku, u tanko te pelene povijala i zlatnim te trakom ovijala, — a mene je ljuta Arnautkinja na kamenu na otoku studenoj, u bijelo me je povijala i otrim me drač-jim ovijala i još me je bolna zabijavala, da se nikome ne umilnem s puta.

Na to je zapeo boj, najprije buzdovanom a poslje na ruke. Bili su se ljuti tim dan poslije i već su im pjene dolazile, Musi Mrke a Marku bijele i krvave. U taj zamršaj pogibelji Marko pusti za pamet dobru svoju posestrimu vilu. Vila se Marku oglasi iz gore zelene i na te glase kojih Arnaut nije razumio, počeo je pogledati lievo i desno, od kuda ili od koga dolaze. Taj čas porabio je Marko i zaklao Musu Kesedjiju. Kada ga je mrtva pregledao, vidio je, da je Musa imao tri srca junačka. Jedno bijaše tekar obamrlo, drugo se bijaše najače razigralo, a na trećem je ljuta zmija spavala. Probudila se i Marku rekla: Moli Boga Kraljeviću Marko, da se nisam prije probudila, jer da sam se prije probudila, od tebe bi trista jada bilo.

Gospodo, iz toga narodnog pjevanja ja izvadjam znamenitu nauku, a ta jest, da mi možemo savladati neprijatelje, koji su možda tjelesno i jači od nas, ako znademo u pravom času u pomoć pozvati našu nar odnu vilu, naš narodni genij, to jest narodnom našom kulturom moći ćemo prevladati i jače neprijatelje. Da li nam je za sada dosta i bez ribe od Ohride na gospodskom štovu Marka Kraljevića, ili ćemo i dalje štogod postaviti na kocku proti Musi Kesedjiji i hoćemo li znati u ovom času pozvati u pomoć našu narodnu vilu i hoćemo li od nje pomoći dobiti, to za me nije tajna, već za sada knjiga, koje neću da otvaram.

(Od ovdje napred govori samo njemački.)

Kako vidite, veleštovana gospodo, ja nisam ovom malom disgresijom o vanjskim odnošajima i o položaju naše monarhije nikomu ništa na žao učinio i stalno sam se držao u pristojnim medjam. Doduše jednom posve nedužnom prilikom ja sam jednoga nešto višega gospodina htio upozoriti na neke pojave na jugozapadu naše monarhije, ali dobio sam odgovor, koji baš od rieči do rieči ne mogu više da kažem — od prilike ovako: »Gospodine zastupniče, nebiste li te brige prepustili onima, koji su po svojem uredovnom položaju na to pozvani.«

To je bila zame vrlo liepa nauka, koju neću zaboraviti, ali posve bezuvjetno ja ne mogu da ju sliedim, jer od one izjave ovamo uvedeno je za austrijski parlamenat obće izborno pravo, te je tim po mojem sudu svakom zastupniku sveta dužnost, da i glede izvanjskih poslova govori i sudi i suodlučuje. Ako gospoda, koja danas upravljaju našom izvanjskom politikom nisu s tim sporazumni, to je po mojem sudu velika pogrieška, koja se može u danom času osvetiti više njima, nego li narodnim zastupnicima.

U pogledu privremenog proračuna, od mene, koji sam prvi došao do rieči iz kluba, čiji je položaj prilično poznat, neka se ne očekuje već sada izjava o tom, da li i koliko je nami stalo u obće do prihvata proračuna, pak bio on i privremeni.

Ako se, gospodo, malo obazremo, kako je u zemljama našega naroda, moramo utvrditi žalostnu činjenicu, da u svim tim zemljama, naime u Bosni i Hercegovini, u Hrvatskoj i Slavoniji, u Dalmaciji i Primorju, pak u slovenskim stranama Koruške i Štajerske, biva nam u svakoj grani javne uprave tako zlo, kao da bi oni, koji upravljaju, željeli u tom narodu pobuditi najveće nezadovoljstvo.

Gospodo moja! Nami ne treba da gubimo rieči glede vanjskog položaja u koliko se tiče naše monarhije. Nami je dosta, da svratimo ponornost mjerodavnih krugova na prilike u našim zemljama, a da jih, ako imade razbora i dobre volje, skloncmo na to, da se već jednom odluče prilike, koje su kod nas, čim prije i podpuno poboljšati.

Gospodo moja! Vlada pita, da joj damo dozvolu parlamenta, da i nadalje za prvu polovicu dojduće godine može pobirati poreze i druge dauke, kolike i do sada, te da može povabiti troškove od prijašnjih godina proostale, u kolike ih nije povabila. Kolike sime dobavke dobiva država od poreza i dača, o tom ne treba da mnogo govorim; gospodi je poznato, da se prihodi naše države kreću okolo tri miljarde kruna na godinu. U tu svotu doprinaša dakako i naš puk mnogo, dapače razmjerno mnogo više, nego li ostali narodi ove države, koji su bili tako sretni, du su se razvili u znanju i gospodarstvu nešto bolje nego li mi.

Da je osobito naše gospodarstveno stanje zdvojno, to neki naši narodni protivnici hoće da tumače tako, da je naš narod toboże počasan, da je zaostao u kulturi, da je dapače po naravi nešto niži od drugih naroda. (Zast. Gostinčar: »A tko je tome kriv, kad bi tomu bilo tako?«)

Gospodo! Proti takvim prigovorima, ako nam budu ovdje opeta učinjeni iz budi koje strane, moram da u ime naroda, kojemu pripadam, svečano prosvjedujem. Istina je, da smo politički, društveno i gospodarski vrlo zaostali za drugima; ali tomu nismo krivi mi, nego su krivi oni, kojima je bila dužnost, da nas ne samo ne prieči u napredku u svakoj grani javnog života, nego da pospješuju naš napredak, da nam pomažu i da nam od državnih prihoda dapače mnogo više daju, nego li država od naših zemalja dobiva. Jer ako se uzme samo jedno stoljeće, kroz koje su u okviru ove monarhije vezane zemlje naše domovine, što su joj konačno pripale, kao na primjer Dalmacija i bivša mletačka Istra, i ako se uzme u račun kolike silne svote iznaša ono što nam je uzkraćeno bilo u kojoj grani javne uprave, to bi se svieat čudio, kako je to stanovništvo velike žrtve jurve doprineslo za cielu državu i u kako nepovoljnom razmjerju prema tim žrtvama stoje izdatci, što se za naše krajeve čine u ovim zadnjim godinama toboże preko redovitih medja, u kojima bi se imao kretati državni proračun.

Obzirom na neposredno predstojeće promjene u jugoistočnim krajevima na medji naše monarhije, bio bi zadnji čas, da se obje vlade i u obće krugovi, koji su pozvani da zastupaju korist obću i zajedničku svih naroda ove monarhije, odluče urediti državopravne i u obće političke prilike jugoistoka naše monarhije, da se mi u okviru ove monarhije ćutimo kao u svojoj kući. Ali gospodo, dok su kod nas prilike takve, da smo u jednoj istoj monarhiji podieljeni u dvie medju se neodvisne države (to jest medju Austriju i Ugarsku, koja se sada drži kao samostalna država. Op. Ur.), a u njih opeta u razne upravne krajeve, ne možemo se ćutiti sjegurni za našu narodnu i političku budućnost. Pak ta razna upravna područja, u koja je naš narod podieljen, niti nisu upravljana po jednom jedinstvenom smjeru. Da je barem uprava svuda jednaka, da ćutimo jednu batinu, mogli bi se sporazumjeti i svi skupno poraditi o tom, da dodjemo do svojih prava. Ali ovako dogadja se, da stanovito kraće ili duže vrieme, na primjer u Bosni i Hercegovini, ide nešto povoljnije; ali u isto doba u drugoj zemlji našeg naroda, da naše zadovoljstvo ne bude preveliko, stvorene su grozne prilike. Ne treba da imenujem pojedinih ljudi i zemalja. Vi znate gospodo, da osobito poslje uvedenja dualizma, baš u onoj zemlji, koju mi moramo da smatramo za maticu naše narodne politike i obstanka narodnoga, u Hrvatskoj i Slavoniji, koja bi morala biti privilegirana točka za cielo austrijsko južno slavenstvo, u toj zemlji stvaraju se i podrianaju i nadopliću se takove prilike, da baš odvraćaju svakoga od te stožerne našega naroda i naše skupne domovine, a to u svrhu, da baš ne bude privilegirana točka za cieli narod. (Slediti će.)

Širite „Našu Slogu“.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Talijanski mudraci občinske konzulte u Puli. Na zadnjoj sjednici savjetujućeg upravnog odbora za občinu Pulu bilo je medju ostalim na dnevnom redu pitanje osnovanja pučke škole u Jadreškim. Talijanska sinjorija, dok je vladala puljskom občinom, zavlačila je to pitanje preko tri godine. Pred toliko vremena upravili su naime svi roditelji djece sposobne za školu u Jadreškima molbu za osnovanje pučke škole sa hrvatskim naukovnim jezikom, kao što su se kasnije izjavili svi Jadreškani pred komisijom, koja je bila izaslana na lice mjesta da sasluša puk glede nastavnog jezika. U to je naša Družba pred dvie godine tamo otvorila školu dok se to pitanje rieši. Kako spomenusmo talijanska sinjorija na puljskoj občini držala je tu molbu neriešenom sve do prošlog tjedna, kada ju je na urgiranje nekih naših prvaka postavio vladin povjerenik na dnevni red za riešenje. Talijanski članovi upravnog vieća usprotivili su se naravno rješitbi, da na školi u Jadreškim bude hrvatski naukovni jezik, predlažuć da bude talijanski ili da se riešenje te molbe odgodi. To talijansko mudrovanje začudit će svakoga, kad doznade da su to zagovarali učeni ljudi dr. Bossi i dr. Benussi, koji bi barem po svojim doktorskim diplomama morali toliko znati, da nastavni jezik jedne škole ne određuje občina, nego narod mjesta za kog se osniva škola. Još veću glupost ili zlobu pokazali su ti učeni doktori time, što vrlo dobro znadu, da u selu Jadreški nema niti jednog čovjeka, koji bi govorio talijanski jezik, dakle je sasvim naravno da nastavni jezik škole bude jezik naroda a to je hrvatski jezik, kojega jedino svi seljani govore i znadu. To bi bila dakle zloba; glupost su pak ti učeni ljudi pokazali time, što svuda i svigdje uvijek javno viču, pozivaju i propovjedaju, da u svim školama mora biti nastavni jezik jedino jezik naroda, kojim taj narod govori. Kad se radi o talijanskoj školi onda je to za „mudrace“ konzulte mudro, ali kad se radi o hrvatskoj školi onda se učenost „mudraca“ konzulte izvrne u glupost!

Medjutim ta molba je riešena i odpremljena na školske oblasti, te će Jadreškanski doskora imati obć. pučku školu s hrv. naukovnim jezikom a našoj Družbi odpasti jedan teret, kog će uporabiti drugdje.

Občinski izbori u Kanfanaru. Dne 10., 11. i 12. t. mj. odigrali su se ponovno u Kanfanaru prizori, koje Talijani uprizoruju odavna po Istri kod svakih izbora, kad hoće da radi nesviesti našeg puka otmu nama koju občinu i se nametnu sa par dotepenaca gospodarima svemu hrvatskom narodu koje obćine. Tako se dogodilo i u Kanfanaru dne 10., 11. i 12. t. mj. prigodom izbora za obnovu občinskog zastupstva. Par naseljenih Rovinjeza sa nekim domaćim odrodima (većinom pokvarenim do kosti) upriše sve sile da svakojakim nezakonitim i nedopuštenim sredstvima zavladaju čisto hrvatskim pukom one občine. Podpomagani izdašno od Rovinjskih i puljskih Talijana te od talijanske gospode sa istarske junte uspjelo im u sva tri tiela oteti občinu i zavladati nad našim narodom.

Premda su se naši kmeti svog pula držali pokvalno i sledno glasovali za narodne predstavnike, ipak se našlo mnogo naših seljaka, koji su se dali podpuniti i prodali svojim i našim neprijateljima Talijanima te glasovali za talijansku listu. Uz te su dosli glasovati za Talijane svi do jednoga Rovinjci — medju njima i poznati nam parocni činovnik Abbà —, koji imaju posjede u Kanfanarskoj občini, kao što svi inkvi iz sela Krunčić, obć. Sv. Lovreč pazenatički, osobito pak se istakli oni iz Krnge, koje je doveo kao na

kakovo sajmište glasoviti Talijan Mrach iz Pazina. Tako uz pomoć ovih i usljed nesvjesti, prodaje i odvisnosti naših, zastrašivanjem i kupovanjem po Rovinježima, mogli su Talijani smoći u 3. tielu 16 glasova većine, u 2. tielu 12 glasova, u 1. tielu 11 glasova.

Važnost te talijanske pobjede odskače u toliko, što će vladati jednom občinom, koju sačinjava čisto hrvatski puk i prikazivati ga pred vanjskim neupućenim svietom kao talijanskim elementom, dok s druge strane ta važnost odpada, što medju izabranim zastupnicima imade 90% ljudi našega naroda i jezika, koji niti neznaju talijanski govorit, jer Talijani u toj občini nemaju ni toliko svojih ljudi, da bi b.li mogli njima popuniti trideset svojih zastupnika.

Zemaljski odbor Istre kod vrhovnog sudišta u Beču — pogoreo. Zemaljski odbor u Poreču uložio je u svoje vrieme prosvjed na ministarstvo nutarnjih posala u Beču proti odluci c. kr. namjestničtva u Trstu, kojom bijaše zastupstvo občine Pula, zbog poznatih kradja i prevara kod iste občine, razpušteno te imenovan vladinim komesarom barun Gorizzutti — a da za to nebijaše zapitan zemaljski odbor.

Ministarstvo nutarnjih posala odbilo je taj prosvjed kano neosnovan. Ono je naime znalo za sve lopovštine počinjene od strane puljske kamore na občini i znalo je suviše, da zemaljski odbor nebi bio nikada privolio na razpust zastupstva i na imenovanje vladinog komesara.

Na to je zemaljski odbor u Poreču uložio utok na vrhovno upravno sudište u Beču. O tom utoku razpravljalo se je prošloga čedna na upravnom sudištu. Zemaljski odbor zastupao je poznati prisjednik Salata — koji je — kako kažu talijanski listovi „izpuknuo silnu govoranciju“ na obranu tobož prava i zakona. Nu gospoda sudci nisu se obazirali na njegovu „govoranciju“, nego na zakon i na težke razloge, koji su prisilili namjestničtvo u Trstu, da bar dielomice pročisti ono silno smeće, što su ga kamorаši sprtili na občinsku upravu u Puli. I tako je „šijor Salata“ pošao kako bi on rekao *„colle pive in sacco“* natrag odakle je i došao.

Na plesne vježbe, koje će se obdržavati svake nedjelje počam od 22. o. mj. od 5 i pol do 8 i pol sati na večer u prostorijama Čitaonice u Puli, pozivlje najuljudnije Odbor.

Lošinjski kotar:

Mali Lošinj. Dne 8. o. mj. priredile djevojke ovdješnjeg „nastavnog tečaja“ vrlo uspjelu predstavu. Predstavljahu igrokaz „Sv. Agneza“ uz dvije prekrasne žive slike („smrt mučenice“ — i „Agneza u slavi“). Iza ozbiljnog i ganuljivog igrokaza, razigrale nas originalnom šaloigrom „Na pijaci“ (u lošinjskom dijalektu). Laskavo i pohvalno moramo se izraziti o vještini, kojom djevojke odigrale svoje uloge. Tim više jer su nekoje od njih svršile talijansku školu te su, možemo kazati, početnice što se tiče književnog hrv. jezika. Slušateljstvo je shvatilo zanimanje i marljivost gospodjica, te ih pozdravljalo burnim odobravanjem. Evo ponovnog dokaza, kako gospodjica Vuković učiteljica „nastavnog tečaja“, shvaća svoj položaj. Jer svrha ovog tečaja, osobito ovdje, ne smije biti samo strukovna nego u opće uzgojna. Ovakovi uspjesi, neka gospodjicu učiteljicu bodre na daljnji rad oko naobrazbe i budjenja narodne samosvijesti u srcima mladih lošinjskih Hrvatica.

Veli Lošinj 13. 12. Večeras su bili naši Talijanaši kao plašivi miševi u rupi zbrivseni kad dodje stari mačak. Došli su naši junačći mladići poslije 4 dana istraživanja natrag, za koje je „Piccolo“ pisao da su „forsamente scopriti“ da su tobože potrali i pozabijali u „Assirtu“. Ipak se nije na njima pokazalo ni trunak krivnje. U srcalu „Piccola“ se pokazuju naši Talijanaši. — I nehotice dolazi nam na um ono, što se pripovijeda, kako je po ulicama grada Toccopila trčao neki lopov i vikao: držte tata, držte tata. — Držimo, da bi možda tatove prije našli u svojim redovima. Nisu se do sada Hrvati veselili glede kradje i razbijanja u „Assirtu“ kako to kaže gobavi dopisnik, nego se večeras naši mladići vesele, jer su pokazali svoje poštenje. Vesele se večeras pjevajući po pijaci: „Sokolsku, Lijepu našu, Slovenac i Hrvat“ i druge. Kliču Živila Hrvatska. A sa svih se strana Velog Lošinja čuju odgovori „Živila Hrvatska“! Tako valja; progonstva i zatvaranja samo će ojačati našu hrvatsku svjest!

Krčki kotar:

Od kotarske gospodarske zadruge u Krku primili smo na dopis iz Krka u 49. broju N. Sl. ova razjašnjenja:

Ugledna
Kotarska Gospodarska Zadruga
u Krku.

Na vaš upit od 9. t. mj. Br. 426, dan as primljen, rado posvjedočavam, da je ta Zadruga, odkad sam ja zemaljski prisjednik, uvjek dopisivala sa Zemaljskim Odborom jedino u hrvatskom jeziku. Držim, da je to isto činila i sa Zemaljskim Gospodarskim Vijećem, jer, ako je ovo kada proslijedilo kakav spis te Zadruge na Zemaljski Odbor, ti su spisi bili uvjek samo hrvatski.

Poreč, dne 12. 12. 1912.

A. Andrijčić.

U Krku, 18. prosinca 1912.

IZJAVA.

Potpisani izjavlja, da se za čitavo vrijeme njegova tajnikovanja pri Kotarskoj Gospodarskoj Zadruzi krčkoj, koje obuhvaća razdoblje od 6. XI. 1911. do 8. XII. 1912., nije nikada u nijednom poslu službeno dopisivalo sa Zemaljskim Odborom ili Zemaljskim Poljodjelskim Vijećem u Poreču niti talijanski, a niti talijansko-hrvatski, već uvijek jedino hrvatski.

Pop Pavo Kraljić
bivši tajnik.

Pripomena uredničtva. Nama je vrlo drago konstatirati ovdje javno netočnost u koju je sjegurno nehotice upao naš vrlo uvaženi g. dopisnik uvjereni, da ga u onom dopisu nije vodila nikakva zla namisao već jedino najplemenitija skrb za očuvanje narodnog ponosa i njegovanje naših svetih prava u obrani našeg hrvatskog jezika i roda.

Nakon informacije sa spomenutim našim dopisnikom želja je njegova a i naša da bude ona nehotična netočnost ovime ispravljena i dovršena.

Voloski kotar:

Za oprost od čestitanja k božićnim blagdanom i k novoj godini darovao je gosp. Rudolf Deškoviće pom. kapetan u Dragi Mošćenički „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru“ K 10.— i „Bratovšćini hrv. ljudi u Istri“ K 10.—. Živio i našao nasljednika!

† **Ema pl. Kleinmayer rodj. Defranceschi** umrla je dne 13. t. mj. u Ljubljani. Pokojnica služila je u Kastvu učiteljicom i naduciteljicom ženske pučke škole 24 godine od 1880. do 1904. i ugojila mnogo kastavske ženske mladeži. Godine 1904. umirovljena preselila se sa obitelju u Ljubljanu. Bila je dobra učiteljica a kod zabava „Hrv. Čitaonice“ u Kastvu lanicala se osobito krasnim pjevanjem i mnogo pripomogla, da su zabave ono doba sa glasu, sjajno ispale; Lahka joj bila domaća gruda!

Porečki kotar:

Iz Kaštelira. Dne 30. o. mj. održavala se u Kaštelira pučka zabava u dvorani „Narodnog Doma“ i to u korist glasbe „hrvatske čitaone“.

Iste je večeri Dašena Martin sakupio u veselome društvu, K 5·14 za Družbu sv. Ćirila i Metoda. Ovu svotu izručilo se je podružnici u Kašteliru. — Najljepša hvala darovateljima!

Koparski kotar:

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru a Kopru obdržavat će dne 21. decembra t. g. u 7 sati večer glavnu skupštinu u prostorijama Čitaonice sa običnim dnevnim redom.

Radi velike važnosti te skupštine umoljava se za što mnogobrojnije sudjelovanje.

Odbor.

Sv. Lucija kod Piranа. Dne 7. decembra u večer doletila su dva velika kamena kroz prozor u kuću vrlog našeg čovjeka Grgura Milovića. U kući je gospodjica učiteljica, gdje i stanuje, povezivala jednu ranu malenoj kćeri od gospodara, kad na jednom oko nje počelo padati staklo i kamenje. Srećom nije bila pogodjena. Da je bila pogodjena u glavu, bila bi ostala na mjestu mrtva. Pet metara na daleko je odskočilo staklo od prozora, a svaki kamen je bio do dva kilograma težak.

To se je dogodilo u kući Grgura Milovića, komu je pred nekoliko mjeseca zapaljena kuća, te ju je sad na novo sagradio. Zlotvori su netragom pobjegli.

Dne 8. decembra bila je u Piranu velika protestna skupština proti školi Družbe sv. Cirila i Metoda. Na sva usta su Talijani vikali, kako naši ljudi provociraju, da su naši ljudi u talijansku školu iz revolvera streljali, premda je istina naopak to jest: nekoji je pred talijanskom školom za našim ljudima streljao; kako to izjavljuju dvadeset i dva svjedoka. Talijansko-kršćanski (?) zastupnik Spadaro je predlagao, da se sve talijanske stranke imaju složiti proti opasnosti slavenskoj. Predlagali su, da se u sv. Luciji ustroji jedna kapelanija, a občina da bude patronat, drugim riječima, da bude tamo talijanski svećenik, a naši ljudi, da ni riječi ne čuju u našem jeziku. Predlagali su, da se ni mlijeko od naših ne kupuje, ali se u tom nisu mogli složiti.

O zastupniku Spadaru opažamo, daje bio izabran jedino pomoću slavenskih glasova iz občine piranske, umaške i bujske.

Kod prvog izbora propao je s j a j n o, a kod naknadnog ili užeg izbora pobjedio je s j a j n o, jer su mu slovenski i hrvatski izbornici dali s v e s v o j e glasove.

Mi ćemo se na taj nezahvalni i nekršćanski postupak nazovi-kršćanskog zastupnika još vratiti, a medjutim preporučamo, da promišljaju o tom njega dostojnom činu svi oni naši dobrijani, koji su ga u onome izboru preporučivali i u njegovo kršćanstvo slijepo vjerovali.

Franina i Jurina.

Jur. Lovrenski dotepuh nam se preti, da mu nećemo korita zet.

Fr. A bi se ga boji. Hiti mu go srabrnjaki, pak ćeš videt, kako će ti se laskat.

Jur. Da će čuvat svoje korito zubi i nohti.

Fr. Drugi ti, pusti ga neka robi, samo čuvaj bragete.

Fr. Da će puljski spital poslat svoju robu na špozicijon u Beč.

Jur. Čuje se, da će duhtor Antičin poslat svoj fiaškun.

Fr. A kamora svoje lipe impiegate.

Razne primorske viesti.

Našoj djeci za „Božićnicu“. Zima kuca na vratima, osobito na vratima sirotinje, koja nema dovoljno ni ogrieva, ni odjela ni hrane. Zimu, osobito žestoku zimu čuti naiholjnije naša školska mladež na selu, gdje mora često preko sata hoda do svoje škole, koju njoj je naša plemenita „Družba“ velikim žrtvama podigla. Čuti ju osobito prigodom velikih blagdana, osobito prigodom božićnih blagdana. I radi toga uveden je i kod nas od milosrdnih ljudi, osobito od naših rodoljubnih gospodja i gospodjica krasan običaj, da se svake godine pred same božićne blagdane pobrinu za našu školsku sirotinju, da njoj dobave komad potrebitog toplijeg odjela ili obuće. Naše će sestre, žene i majke zaredati po davnom običaju i tečajem ovoga mjeseca od kuće do kuće, od prijatelja do znanca, od društva do narodnog dobrotvora moleći milodar za drobnu našu i siromašnu školsku dječicu. Njihovoj molbi težko bismo se oglušili kad bi one milodare kupile i za običnu koju dobrotvornu svrhu. Tim teže ćemo njim se oglušiti kad nam dodju na vrata u najplemenitiju narodnu svrhu, kad nas zamole pripomoć za krv naše krvi, koja strada zbog svog siromaštva, kad nas pozovu, da pružimo *malen dar, domovini na oltar.* Stalni smo, da njim se neće nitko oglušiti, da će svatko po svojim silama učiniti ne samo djelo milosrdja, već nego i čin najplemenitijeg rodoljublja. Otvorimo dakle ruku milostnicu požrtvovnim našim majkam i sestram, koje neidu na okolo iz objesti ili hinjenog milosrdja, i to po kiši, sniegu i blatu. Žensko milosrdno srce vuče ih, da pomognu sirotinji, da pruže pomoć onima, koji gladuju il koji polaze školu na pol goli i bosi u ovo zimsko doba. Zadovoljstvo im sieva iz očiju čim nadju više odziva; vesele se što im je uspjelo samaritansko i rodoljubno djelo. A veseliti će se još više naša školska dječica povodom predstojećih božićnih blagdana kad se budu mogla našom pripomoći toplije odjeti i bolje obuti. Ta će nam dječica biti zahvalna a naša saviest zadovoljna što smo učinili dobro i plemenito djelo.

Iz novinarskog svieta. Dne 8. t. mj. počeo je na Rieci izlaziti novi dnevnik pod imenom „Riečke Novine“. Uredničtvo kaže u predgovoru, da je list osnovan na načelima hrvatskim, katoličkim i demokratskim. Bilo sretno!

Dva prešna predloga. U sjednicam carevinskog vieća od prošloga čedna stavio je zastupnik M. Mandić sa drugovima dva prešna predloga radi državne podpore po tući i suši nastradalom stanovničtvu mjestnih občina Ocizla-Klanec (kotar Kopar) i Barban (kotar Pula).

Čim nam dopusti prostor u listu priobćiti ćemo te prešne predloge.

Nezaboravimo na „Družbu!“ Velike žrtve što ih doprinesoše naša braća na Balkanu za slobodu svoju i brace svoje, rodili će, ako Bog dade, obilatim plodom nesamo za njih nego i za sve ostale Slavene. Ovi Slaveni, a medju njima i mi Hrvati i Slovenci priskočili smo, koliko nam je naše siromaštvo dopuštalo bar time borećoj se braći na pomoć, što smo nastojali i nastojimo, da ublažimo težke muke ranjenika, koji su prolievali svoju krv za krst častni i slobodu zlatnu. Sakupilo se je i u našim zemljama znatnih svota za crveni križ balkanskih naroda, doma se stalno svi radujemo, jer je svatko vesela srca u tu svrhu svoj milodar doprinio.

Mnogi od nas je pri tom zaboravio na svoj oblijubljeni milodar „Družbi“ ili je kas

time izcrpio onu svotu, koju bi tim inače podario „Družbi“. Ona nesmije pako proći praznih ruku. Njezine su potrebe jednake dapače veće nego li do sada, jer rastu njezini izdatci od godine do godine razmjerno vrlo visoko. Prinosi „Družbi“ bivaju, kako vidimo iz novina, i priobćenja njezinog ravnateljstva danomice sve to manji, te bi se mogla naći u velikoj novčanoj stisci kad se je nebi prijatelji i dobrotvori još na vrieme sjetili. Toga radi poziviemo sve njezine prijatelje i dobrotvore, naše školske mladeži, da nezaborave na nju, da posegnu ljetos u džep, malo dublje pak da bude mogla „Družba“ i ovogodišnjim prinosima izvršiti po svom programu uzvišeno i plemenito svoje poslanstvo.

Odlikovanje. Trgovačka i obrtna komora u Zagrebu imenovala je glasom dopisa od dne 10. 12. 1912. broj 3611 u svojoj izstog dana obdržavanoj tajnoj sjednici *jednoglasno* gospodina **Gjuru Vučkovića** veletrgovca u Trstu svojim dopisnim članom uvažavajući njegovo zaslužno djelovanje oko unapredjivanja domaće trgovine i obrta. — Celik-Hrvatu i poznatom rodoljubu i prijatelju istarskih Hrvata na velikom odlikovanju i priznanju naše najiskrenije čestitke!

Javna zahvala.

Prigodom smrti nezaborávne moje supruge, odnosno plemenite majke i bake

Antonije Škrobe

ražalošćenim srcem najtoplije zahvaljujemo rodbini, prijateljima i znancima na izkazanom saučešću te tješenju u našoj tužnogorkoj žalosti.

Pula, 12. prosinca 1912.

Ivan Škrobe, suprug. **Ivana** udata **Selestrin**, kćer. **Marijan Selestrin**, zet. **Rina** i **Adriano**, unučad.

Mi tražimo marljivih suradnika!

3525 3-3

Srećkovno odielenje Češke industrijske banke. Zastupstvo za jugoslavenske zemlje — Ljubljana.

Prodaje se ormar dvokrilni uz jeftinu cienu. Via Ercole br. 21, III. pod lievo.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.
Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj do življaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanska robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sjena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319.068·21
Od toga temeljna glavnica K 800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41
Isplaćene odštete K 4,226.268·44
Sposobni posrednici i akvizitori nagrađuju se uz vrlo povoljne uvjete.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

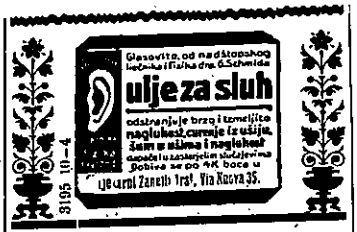

Julius Meinl
Uvoz kave

NOVA PODRUŽNICA
PULA
Via Sergia br. 35.
3488 4 8

Od 1878! --- Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. --- Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**
Jedino pravi sa zelenom dutvnom kao zaštitna marica. Zaštićenom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja pro mukloti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, specijalno kod influenca, bolesti želudca, upale jetara i slezena, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 li 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confi-folijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekl. ozleda, upala, abcesa odštranjuje sva strana tjelesa, su došla u tjelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

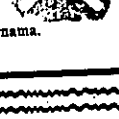

Izvor: Ljekarna „K Anjelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

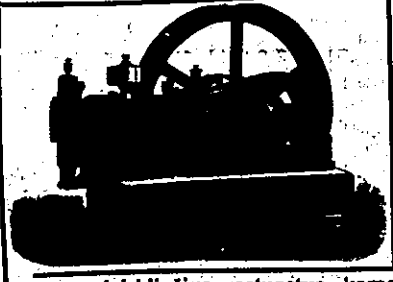

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE
kao motore na nafte sustava DIESEL, najnovije izleče konstrukcije, prometni troškovi po konjskoj sili na uru 1/2 hel. više, motore na plin (gas), benzin, žestu, kamenu ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje za sušavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA
na plin d. d.
(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)
najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:
Tehnička poslovnica:
EMANUEL I OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolo 2/b.
Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća.
Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.
Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Austro-hrvatsko
parobrodarsko društvo na dionice u Punta.
Ravnateljstvo u Punta.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red
vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	„	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Terkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak	Petak
prije podne		po podne	po podne
10.15	RIJEKA	5.—	5.—
10.50	Opatija	4.25	4.25
11.—	„	4.15	4.15
12.20	Beli	2.55	2.55
12.30	„	2.45	2.45
1.20	Merag	1.55	1.55
1.30	„	1.45	1.45
2.10	Krk	1.05	1.05
2.20	„	12.55	12.55
	po podne	prije podne	prije podne
—.—	Baškanova	11.25	11.25
—.—	„	11.15	11.20
—.—	Lopar	10.10	—.—
—.—	„	10.05	—.—
4.20	Rab	9.25	9.05
4.30	„	9.—	8.—
4.55	Lun	8.35	8.35
5.—	„	8.30	8.30
6.10	Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20	„	7.10	7.10
6.30	Mali Lošinj*)	7.—	7.—
6.40	„	6.50	6.50
7.30	NEREZINE	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.
Uvjetno pristajanje u Punta i St. Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Postaja	Svaku Srijedu
prije podne		po podne
7.35	RIJEKA	7.30
8.10	Opatija	6.45
8.20	„	6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40	„	6.10
12.30	Rab	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	2.20

Uvjetno pristajanje u Malomolišnje luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijeda Petak Subota
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Starej Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.	„	dol.	4.10
6.30	dol.	Šilo	odl.	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl.	Crikvenica	dol.	2·45 po p.
9.15 pr. p. dol.	Rieka	odl.	12·45 po p.

Broj 52. Pula, u utorak dne 24. decembra 1912. God. XLIII.

Oglasi, priposlana izd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili poštanicom pošt. Redionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošti predbrojnika.

The list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani na žalost, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i stoluje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, tali izvan iste.

Uredničtvo i upravn nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Poziv na predplatu!

Primiče se konac godine a **mnogi i mnogi** od naših cienj. predplatnika zaostali su sa predplatom za jednu i dvie godine. Pozivljemo i opominjemo sve one, koji još svojoj dužnosti udovoljili nisu, da to odmah učine. Predplata se plaća unapried.

Uprava „Naše Sloge".

Sretan Božić!

Kršćanski svieat pripravlja se, da po drevnom običaju proslavi što svečanije uspomenu narodjenja Onoga, koji je došao na svieat kao Bog i čovjek donesao nam palmu mira i krst spasenja.

„Za krst častni i slobodu zlatnu" borio se je naš narod kroz viekove proti svomu vjerskomu i narodnomu dušmanu. Na potoke svoje dragocjene krvi prolio je „za krst častni" zadobiv od sv. Stolice laskavi i zaslužni naslov „predzidje kršćanstva". Obranio je zapad od provale sljedbenika polumjeseca, al svoje „zlatne slobode" nije izvojevao ni danas. Dok je on umirao na krvavih poljanah za tudju „zlatnu slobodu", ostao je taj vječni patnik i nadalje robom onih, za koje i radi kojih je doprineo neprocienljivih žrtava u imetku i krvi.

Nad gorovitim Balkanom odsieva se još krvavo obzorje, još se diže crni dim porušenih i zapaljenih gradova i sela; još se puši topla krv oko ravna Drinopolja, Lozengrada i Čataldže, te ispod kamenita Skadra i na Kosovu polju, gdje je poginulo na stotine hiljada slavenskih junakamučenika, boreći se za „krst častni i slobodu zlatnu". Četiri kršćanske države pograbile za oružje, da oslobode zemlje, koje su nekoč njihove bile, da rieše braću svoju lepod turskog robstva, u kojem su čamila punih pet stoljeća. Digao se krst proti polumjesecu, koji je još jedini u prosvjetljenoj Europi u dvadesetom stoljeću po državao gnjusno robstvo svojih kršćanskih podanika. Kršćansko oružje slavi sjajnu pobjedu nad krvoločnim Azijatom; — krst častni, taj simbol kršćanstva, prosvjete i slobode diže se ponosno i slavodobitno nad potamnielim polumjesecom.

Poput križarskih vojska u sredojem vieku proti Turčinu, ustali su kršćanski narodi Balkana, da orušjem u ruci i predodjeni svetim krstom oslobode iz turskog robstva svoju braću po vjeri i jeziku. Pojeh njihov je veličanstven, neočekivano sjajan. Ali podpun još'e nije. Kršćanske vojske čekaju još'e oružjem u ruci na Balkanu, a da vide hoće li zastupnici njihovi i odaslanici velevlasti u Londonu pravedno i dostojno nagraditi silne njihove žrtve.

Slavenske čete i njihovi saveznici Grci slaviti će ljetos daleko od svojih družina na krvavih poljanah Balkana uspomenu narodjenja Hristova. Te junačke čete nit će čuti veselog udaranja kršćanskih zvonova niti milozvučne božićne pjesme rodnih hramova. Andjeoska pjesma: *„mir ljudem dobre volje"* nemože da nadje kod njih ljetos svetog odziva, jer pod oružjem neima mira ni dobre volje. Nu ni njihove družine neće ljetos u miru i dobre volje slaviti svete Božićne blagdane jer imade svaka svojih milih na bojnom polju ili pod crnom zemljom.

Medjutim nestati će krvavog rata, nastati će opet željeni mir, povratit će se kućam svojim otcevi, sinovi i braća a da u miru i radu uživaju plodove svojih patnja i muka. Doći će vrieme mira i zadovoljstva i kršćanski će narodi krvavog Balkana uživati plodove svojih žrtava, toli željenu „slobodu zlatnu". To im želimo iz puna srca kao kršćani i kao Slaveni.

U predvečer božićnih blagdana veže nas još jedna dužnost, a ta je, da se sjetimo i onih stotina hiljada naše vojne mladeži, koja puni kasarne, škole i druge javne zgrade Bosne Hercegovine, Dalmacije i ratne brodove naše mornarice, pozvana pod oružje na zapovjed svog vrhovnog poglavara. Nemožemo nit smijemo ovdje ispitivati razloge za taj težki korak naše ratne uprave, ali narodi austro ugarske neće se smiriti, dok se ta mladež nepovrati obiteljim svojim.

Mnogo očiju starica majka, sestara i ljuba orositi će se ovih svetih blagdana sjećajuć se sladko-turobno svojih milih, koji se odazvaše svojoj težkoj dužnosti i carskoj zapoviedi i kojim će ljetos proći Božić kao svaki drugi dan u godini. I toj našoj mladeži, sinovom ponajboljim našega naroda šaljemo bratske pozdrave i iskrene želje, da se vrate čim prije čili i zdravi kućam svojim.

I čitateljima našim, i svemu hrvatsko-slovenskomu narodu šaljemo vruće želje, da bi u miru i zadovoljstvu proslavio svete božićne blagdane te da bi i on čim prije u slobodi i u jedinstvu proslavio sveti Božić!

Položaj na Balkanu!

Pula, 23. decembra 1912.

Pogadjanja o miru u Londonu izmedju izaslanika balkanskkih država i onih turske zapinju usljed prigovora turskih izaslanika, koji se protive da s njima ugovaraju o miru i grčki izaslanici, budući neće sa Turskom da sklopi primirje. Tomu prigovoru Turska uzprotivili su se složno svi balkanski izaslanici izjavom, da su balkanske države skupno i složno ratovale, tako da će skupno i složno sklopiti mir. Na to su turski izaslanici tražili odgodu sjednice do subote, do kada će dobiti upute svoje vlade iz Carigrada. S druge strane turski izaslanici zavlače pogadjanja o miru zahtjevom, da Drinopolje ostane u posjedu turskom i da se već sada obskrbi živežem. Taj zahtjev turske učinio je vrlo slab utisak na balkanske saveznike, te njihovi izaslanici navadjaju, ako Turska faktično ustraje na tom zahtjevu, da oni neće pod nikakav uvjet pristati na odstup Drinopolja, koji bez opoziva ima ostati unutar bugarskog ozemlja, te ako bi se u Carigradu tomu protivili, pregovori o miru bi se odmah prekinuli i nastavio rat.

Usporedo sa koferencijom o miru izmedju balkanskih država i Turske sastali su se u Londonu u utorak na viećanje poslanici velikih sila, t. j. Engleske, Francuzke, Njemačke, Rusije, Austro-Ugarske i Italije. Viećanja tih poslanika su neobvezatna, t. j. ne vežu njihove vlade, a svrha im je, da se sporazume europejske vlasti o pitanjima, koja su nastala povodom rata na Balkanu. Ta pitanja, o kojima će se po prilici raspravljati, bila bi ova: 1. Pitanje Albanije s obzirom na austrijske i talijanske interese; 2. čiji će biti Skadar; 3. šta će biti s otocima u Egejskom moru; 4. pitanje Dardanela s obzirom na ruske interese; 5. o osiguranju ekonomskih interesa pojedinih vlasti na Balkanu; 6. pitanje slobodne trgovačke sveze Soluna s Austro Ugarskom i Njemačkom.

Prvi sastanak imao je posve neformalni karakter, trajao je do 7 sati na večer. Da se iztakne taj neformalni značaj, došli su poslanici bez svojih tajnika, a nije se ni zapisnik vodio. Za dogovore nema nikakova programa, niti ga je koji poslanik iznio. Sastanci se ne će držati svaki dan, nego prema potrebi od vremena do vremena. Izjave poslanika ne obvezuju njihovih vlada, te ih ove mogu opozvati, ali će neprisiljeno raspravljati sva pitanja, koja velevlasti interesiraju.

O dalnjim konferencijama poslanika javljaju, da se je u petak obdržavala posliednja sjednica, te da su viećanja dovela do povoljnog rezultata. O svemu pak drže najveću tajnu, te će izdati samo kratko službeno saobćenje. Viećanja pak nastavit će se po mogućnosti poslie nove godine prema potrebi, kako to budu poznii dogodjaji iziskivali i pretresati pitanja manje važnosti.

Napeto stanje izmedju Austro-Ugarske i Srbije, kako glase najnovije viesti, čini se da je u velike popustilo, te će se spor rieštti mirnim putem za kratko vrieme. To potvrdjuju politički krugovi u Beču i Beogradu sa svojim miroljubivim izjavama, kako isto prosudjuju položaj s najboljom nadom u Parizu i Londonu. Glavna zaprieka bila bi još pitanje jedne srbske luke na Jadranskom moru u Albaniji. Izgleda pak, a po glasovima iz Beograda jednom londonskom listu, stalno je, da je i to pitanje riešeno povoljno te je spor izmedju Austrije i Srbije podpuno izgladjen. Srbija da je pristala na autonomiju Albanije, a kao odštetu za to, dobiti će Srbija trgovačka prava u jednoj albanskoj luci, iz koje će jedna željeznica ići u Srbiju. Da je napetost popustila ili pak sasvim izgladjena, daje naslućivati izjava srbskog ministra predsjednika Pašića, koji je ovih dana rekao ovo: U našem je interesu, da nakon posliednjih ratnih dogadjaja živimo u dobrom sporazumu sa Austro-Ugarskom, pošto nam naš moćni susjed može u mnogom pogledu biti od koristi. Mi želimo izlaz na more i bili smo uvjereni, da se ova želja dade dovesti u sklad sa interesima Austro-Ugarske. Mi smo glede toga poduzeli pokušaj, da polučimo sporazum s Austro-Ugarskom, ali je to dosad ostalo bez uspjeha. No pošto mi ne ćemo da zaoštrimo naše odnošaje sa Austro-Ugarskom, prepuštamo odluku ovog pitanja velevlastima. Srbski poslanik Jovanović otišao je u tom predmetu u Beč sa posebnim uputama. Isti je pak izjavio, da će pregovori izmedju Austo-Ugarske i Srbije započeti čim prije.

I Austrijski ministar izvanjskih posala grof Berchtold je izjavio, da se nada te će i za budućnost očuvati monarhiji mir.

Dok se tako vode pregovori o miru, konferencije i razvijaju dogadjaji te su mogli prouzročiti europejski pokolj, nastavlja se *rat izmedju Turske i Grčke*, jer Grčka nije htjela sklopiti primirja s Turskom. Grčke čete dolaze u pravcu prema Janini u sukob s turskim četama pod Djavidpašom. U ponedjeljak pak došlo je do pomorske bitke izmedju grčkog i turskog brodovlja pred Dardanelama. U toj bitci vrlo je oštećena turska oklopnjača „Hairedin-Barbarosa" i ostala nesposobna za boj, te se je nakon četirisatnog boja tursko brodovlje povuklo u Dardanelle.

*

Po svim viestima, koje dolaze od vlada velevlasti, nastoji se održati mir i izbjeći oružanom sukobu te nesuglasice rieštti mirnim putem. Tako su prvi ministri svih velikih država dali u tom smislu miroljubive izjave, a najposlje i ruski ministar.

Iz ruske granice dolaze viesti, da Rusija od sriede povlači čete sa njemačke i austrijske granice. Isto tako se javlja sa austrijskih medja, da Austrija polako odpušća pozvane rezerviste. To je najbolji dokaz, da se je položaj poboljšao i da nema razloga da se duhovi uznemiruju radi pogibelji rata, jer ta je pogibelj sada posvema odstranjena.

Ove umirujuće viesti razveseliti će svakoga poštenc mislećega čovjeka a osobito naš narod, koji je u ovim težkim danima bio zabrinut za svoju djecu. Te viesti dolaze u dobar čas pred svete božićne blagane, da je narod uzmogne u miru i zadovoljstvu proslavit uz pobožni piev „i na zemlji mir ljudem, koji su dobre volje".

Iz caravinskog vieća.

U Beču, dne 20. decembra 1912.

Kako izviestismo za posliednji broj, pogibelj za odročenje ili zatvorenje državnoga sabora minula je ili bolje rekuć, bijaše odročena bar za jedan čedan. Prosloga čedna očekivalo se je svaki čas, da će vlada prije dobe kući poslati državni sabor. Medjutim se je vlada predomislila, to usljed čvrste odluke svija stranaka većine, da će milom ili silom slomiti ob-

strukciju češkili radikalaca proti najnovijoj vojnoj osnovi, o kojoj bijaše već govora na ovom mjestu.

Pravni odbor, koji je razpravljao tu osnovu, napeo je sve sile, da svlada obstrukciju i to mu je uspjelo nakon dugotrajnih sjednica i poslije silna napora. Sjedili su odbornici čitavu noć i dio sliedećeg dana, dok je konačno i ta osnova u odboru prihvaćena bila. Tim bijaše njezina sudbina riešena. Došla je naime posliie 24 sata u državni sabor, gdje su opet češki radikalci proti njoj obstruirali. Sjednica je trajala neprestance puna 56 sata te su pojedini češki govornici pokazali neobičnu ustrajnost i silu.

Jedan izmedju njih i to zast. Fresl govorio je punih 16 sata t. j. od 8 na veče pak do podne sliedećeg dana. Za njim su se poveli i drugi govornici iste stranke, ali ga nije nitko dostigao. Govorili su po 5, 6 i čak do 8 sati neprestance proti osnovi, nu i oni bijahu premoću vladinih stranaka svladani.

Osnova bijaše naime u kući u drugom i trećem čitanju prihvaćena i za koji dan postati će zakonom t. j. čim dobije previšnju potvrdu. Prihvaćena je uz nekoje promjene, koje je odbor odobrio i ponešto žestinu same osnove ublažio.

Zavlačenje proračunske osnove.

U proračunskom odboru zavlače sa riešitbom vladine osnove o privremenom proračunu za god. 1913. članovi hrvatsko-slovenskoga kluba, zastupnici Dulibić, Gostinčar i Korošec. Prvi od njih govorio je proti osnovi opetovno po 3—4 sata dočim je drugi govorio punih 12 sata proti istoj. U subotnoj sjednici istoga odbora govorio je zastupnik Korošec dulje vremena, iznoseći proti vladi sve protimbe vlade i njezinih stranaka proti Slovencima i Hrvatima u monarhiji.

Sva trojica naših članova prorešetali su položaj našega naroda u monarhiji, iznieli sve njegove želje i tegobe te nepobitno dokazali, da je sadašnji vladin sustav naperen proti težnjam i zakonom zajamčenim pravicam našega naroda. Pokazali su na neustavnu i samovoljnu madjaronsku vladavinu u Hrvatskoj; prikazali su u pravoj slici nesnosno stanje Hrvata i Slovenaca u Koruškoj, Štajerskoj, Goričkoj, Istri, Trstu, Dalmaciji i u Bosni-Hercegovini. Tim su odgovorili i na prigovore njemačkih stranaka i njihovih saveznika u parlamentu, da neimaju tobož naši zastupnici pravog razloga, da se tuže, da prigovaraju i da se razpravama u odborima i u kući zatežu.

Mi ne obstruiramo — rekoše naši zastupnici — iz objesti ili iz prkosa — već iz krvave potrebe, jer nemožemo da više snašamo boli i nevolje našega naroda. I to će zavlačenje naših zastupnika biti bez dvojbe od većine vladinih stranaka svladane, ali će ostati debelim slovima zabilježeno u poviesti austrijskog parlamenta, da su Hrvati i Slovenci ove monarhije skrajno nezadovoljni, da nisu voljni dulje mučka podnašati nevolje i nasilja, koja počinjaju nad njima Niemci, Madjari i Talijani i da će sve vlade morati, da računaju i s njima ako žele, da se u parlamentu mirno i redovito razpravlja i zaključuje.

Osnova o stanju konja za vojsku.

U sjednici od 14. o. mj. dovršena je razprava o vladinoj osnovi o stavnji konja za potrebe vojske. Naši su zastupnici podnesli više ispravaka u tom smislu, da se olakša i te nove breme našemu narodu. Osnova bijaše prihvaćena u drugom i trećem čitanju. Prihvaćeni bijahu i nekoji ispravci, koje je već bio odbor odobrio.

Stavnje vojnika.

U sliedećoj sjednici došla je na razpravu vladina osnova na stavnje vojnika za god. 1913. Kod razprave izjavila je većina govornika, da će glasovati za povećan broj mladih vojnika obzirom na balkanski poloaj u monarhiji. Osnova bijaše prihvaćena u drugom i trećem čitanju velikom većinom glasova. Za nju nisu glasovali, kao u obće za nijednu vladinu osnovu, kojom se još više obtrećuje i naš narod, naši zastupnici iz Istre. Oni su htjeli i tim dokazati, da nemaju povjerenja u sadašnju vladu i da nemogu nit hoće ljubiti batinu, kojom se udara po našem narodu.

Produljenje privremenog poslovnika.

Već drugu godinu razpravlja zastupnička kuća na temelju privremenog poslovnika, koji bijaše prihvaćen prije dvije godine. Tim poslovnikom ograničena su prilično stara prava državnih zastupnika, ali ona su još uvjek prevelika za vladine ljude i njezine stranke. Posebni odbor izradio je novi poslovnik, kojim će biti još više ograničena prava zastupnika, osobito onih zastupnika, koji sačinjavaju male stranke ili zastupaju malene narode.

Privremeni poslovnik imao bi trajati do 31. decembra 1912. i ako nebi do tada produljen bio, stupio bi u kriepost, stari slobodoumnlji poslovnik. Toga pako neće ni vlada ni njezine stranke. Radi toga je došla na razpravu osnova, koja ide zatim, da se taj poslovnik produlji na 6 mjeseca. Za razprave o tom predmetu došlo je do burnih prizora izmedju stranaka većine i manjine, osobito čeških radikalaca i narodnih socijalista. Osnovu prihvatiše stranke većine.

Razdraženost u parlamentu.

Dugotrajne noćne sjednice velikih i važnih odbora te neobične duge sjednice u kući razdražile su tako silno živce zastupnika svih stranaka, da su burni prizori u odborima i u kući na dnevnom redu. Neima nijedna sjednica a da nedodje do vike i gungule, koje traju često i preko običnih bučnih dogodjaja. Najburniji takav prizor dogodio se je u sjednici od petka kadno su htjele stranke većine isključiti manje stranke t. j. hrvatsko slovenski klub, te češke radikale i narodne socijaliste od sudjelovanja kod razprave o produljenju privremenog poslovnika. Stranke većine zaključiše naime, da će govoriti samo dva njihova pristaša i onda se imalo razpravu zaključiti. Proti takovom nezakonitom i nasilnom postupku prosvjedovali su najodlučnije članovi hrvatsko-slovenskog kluba, naročito pako spomenuli češki zastupnici. Oni bijahu svi na nogama te vičuć kao bjesni i udarajuć najprije šakama i nogama zahtjevaše, da se dade i njima do rieči. Videći, da im se nepopušta, stadoše udarati šakama po pultima te nekoje razbiše i pokrovima istih udaraše tako silno, da su komadi liesa vrcali na sve strane. Dugo se je htjelo dok se je ponešto nemir slegao i dok su mogli razni govornici manjine do rieči i to pod formom stvarnih izpravaka.

Položaj je u parlamentu silno napet te se nemože još predvidjeti kako će se velike protimbe izravnati. Privremeni proračun neće biti, kako se je vlada nadala razpravljen prije Božića, te će se zastupnici morati u Beč vratiti, da taj proračun i nekoje druge važne predmete razprave zadnjih dana stare i prvih dana nove godine.

Govor

zastupnika Dra. Lagoje prigodom razprave privremenog proračuna, izrečen u sjednici zastupničke kuće carevinskog vieća u Beču 28. novembra 1912.

(Nastavak.)

Ali nesamo te poćudne državopravne i političke namjere i njihovo provadjanje štetno je po nas, nego i državni programi Austrije i Ugarske, tih dviju država naše monarhije križaju se u mnogom pogledu jedan s drugim, a to križanje, ta protimba državnih interesa s jedne strane austrijskih, s druge strane ugarskih dogadja se najviše, dapače skoro isključivo opet na našem narodnom ozemlju na našu štetu i pogubu. Radi li se o tom, da se Madjare budi koliko zadovolji privremeno, — kažem privremeno, jer da oni neće nikad biti podpuno zadovoljni, o tom smo svi osvjedočeni —, računa toga plaća Hrvatska. Ako se radi o tom, da Madjarska — koja nije isto što je negda bila Hungaria — dobije koncesija u prometnom i u opće u velikom gospodarstvenom smjeru, to ide opet na račun onih južnih zemalja koje su naša otačbina.

Dakle državopravno mi se nalazimo u položaju, kakov bi svaka druga država i monarhija u kojoj bismo bili, makar ne isključivo u našem interesu, bar u svojem vlastitom štitila, a baš toga se neće. Pitam Vas, gospodo, kakvi su to državopravni odnošaji, kakovo zajedničko, kakvo skupno političko djelovanje, kada se ljudi istog naroda, istog jezika, istih čuvstva, iste književnosti i istih političkih, socijalnih i gospodarstvenih potreba, u svojoj vlastitoj domovini moraju da čute za tudjince?

Navesti ću samo neke primjere. Gojčnje šume stalno nije političko pitanje i nemožemo pojmiti, kako se u našoj državi može takvim smatrati. Ipak mlad čovjek koj je svršio u Hrvatskoj dobrim uspjehom šumarsku ili gospodarsku nauku, te si pribavio i praktičnog znanja, u Austriji nemože da dobije bez daljnjih poteškoća službe, jer nije austrijski državljanin.

Duhovnici iz Italije mogu u Istri laglje biti namješteni, nego li iz Austrije, Kranjske i Dalmacije, a kamo li iz Hrvatske. Dakako, gospodo, to doduše samo u jednoj biskupiji, kojoj je na čelu čovjek, proti komu se već od godina podižu tolike tužbe, da se je čuditi, kako preuzvišeni Flapp može da zauzima i nadalje ono delikatno mjesto u Poreču. Jedna jedina naša opaska u tom pogledu imala bi biti za one, kojim su pojedinosti posve dobro poznate, dostatna, da onaj čovjek ni 48 ura dalje nebude ondje. Neima gospodo, suca u Austriji, ni javnog službenika, ni svjetovnoga našeg narodnog neprijatelja, koj bi nam Hrvatom u Istri bio nanio veće nesreće i pogube, nego li je preuzvišeni biskup Porečki.

Dakle, rekoh, ni šumar nemože bez daljnjega, da u nas dobije službe. — Kažem u nas, jer mi vam takove nebismo narinuli u Tirol ili u njemačke krajeve Koruške ili Štajerske, nego u nas već zato, što drugi obično nepoznaju našeg jezika.

On mora da u kojoj občini dobije občinarstvo i da se muči s kojekakvimi novimi ispiti, jer mu se oni učinjeni preko ne priznavaju, barem ne posve. Tako je, doduše u manjoj mjeri, sa liečnicima, sa učiteljima srednjih škola i u obće u svim granam javnog života. Tako se događa ljudima, koji su našega naroda iz zemalja nama medjašnim, koji su učili visoke škole, osnovane na jednakim temeljima, kako i visoke škole u Austriji. Pitanje pojednačenja hrvatskog zagrebačkog sveučilišta sa austrijskimi sveučilišti, dotično, pitanje bezuvjetnog priznanja nauka i strogih ispita zagrebačkog sveučilišta zahtjeva doista osobitih i dugih razprava, al se ipak moramo čuditi kratkovidnosti jedne i druge vlade u tom vrlo znamenitom kulturnom pitanju, da za riešenje istoga do sada nisu ništa učinile. Kad se je god. 1874. otvorilo sveučilište u Zagrebu, sudjelovale su pri tom svjetla lica: Ban Ivan Mažuranić glavom, koj je svečanost otvorenja obavio u ime Njegovog Veličanstva Cesara i Kralja na temelju naročite riešitbe, a od njega dalje najpoznatiji profesori raznih europskih sveučilišta, medju njima jedan Gneist i jedan Randa, pak rektor najstarijeg sveučilišta na svietu Policioni iz Bolonje, te cviet našega narodnog razumništva i politički ljudi i narod, što je doćno, da se otvara sveučilište.

Svih je bila prošinula misao, da ovo sveučilište nesmije biti tvornica za činovnike Hrvatske i Slavonije, već da ima biti jedno pravo ognjište kulture za sve južno slavenstvo monarhije i još dalje gospodo, za sve Slavene balkanskog poluotoka. I ako je ono sveučilište riešilo jedan dio svog zadatka, znate li gospodo, koji je taj dio? To, da su se razni bugarski ministri, diplomati, najviši činovnici izučili na zagrebačkom sveučilištu i da oni to pohvalno priznavaju. Ali poglaviti zadatak onog sveučilišta, koji je sastojao u tom, da djeluje na sve austrijske južne Slavene i da jih privede pravom narodnom životu, što nebi bilo štetilo nego dapače vrlo koristilo monarhiji, taj poglaviti zadatak dakako nije izvršen, jer tamo naši ne mogu svega učiti, ako ne će da se izvrgnu pogibelji, da jih se ovdje u obće ne prizna za sveučilištare, ili da se moraju podvrgnuti raznim vrlo težkim ispitima.

O tom poglavlju neću dalje da govorim. Doći će vrieme i zgoda, da o tom budu izneseni posve obširno svi razlozi za izjednačenje zagrebačkog sveučilišta.

Političke uprave u nas na jugu, koja bi djelovala na politiku u užem smislu u našu korist, kako bi morala u svakoj zemlji, u svakom kotaru, te niti nejma; jer po mojem sudu morao bi se zemaljski predstojnik jedne čisto slavenske, hrvatske ili slovenske zemlje, čutiti posve kao domaći onom narodu; morao bi i ako baš ne potiče od onog naroda, poznavati savršeno njegov jezik, da može s njim neposredno občiti; takvi zemaljski predstojnik morao bi poznati povjest, želje, kulturne i gospodarstvene potrebe pučanstva, kao da je u njem rodjen.

Tekar tada mogao bi djelovati na pravu korist naroda, te baš i na pravu korist države.

Ali toga žalibože nije, nego biva protivno, pak proti tomu protivnom stanju mi moramo uvjek da podižemo svoj glas, osobito prigodom rasprave proračna, bilo i privremenoga.

U interesu stvari smatram se dužnim da prijavim već sada za meritornu razpravu u drugom čitanju ovaj predlog:

Poziva se c. kr. vlada, da sve grane državne uprave u Dalmaciji i Kranjskoj, u Primorju i u slovenskim dielovima Štajerske i Koruške uredi tako, da onuda budu namješteni takovi javni službenici, koji znaju jezik puka podpuno na bezjedu i na pismo, i koji razumiju u dušu zadatak južnog slavenstva u ovoj monarhiji, opravdanost narodnostnih, kulturnih i gospodarstvenih ciljeva tog naroda i mudu da se ti ciljevi izpune.

Ali i bez obzira na temelje, na koje bi se imala sloniti politička uprava u užem smislu, ona je sve tako manjkava, zavlačiva, zastarela, da se s njom nemožemo nikako zadovoljiti.

Pred godinu i pol od prilike imenovano je jedno povjerenstvo strukovnjaka za reformu uprave. To povjerenstvo, u kojem sjede ljudi bez dvojbe znameniti strukovnjaci, neće baš brzo biti gotovo sa svojom radnjom već radi toga, što ima da raspravi mnoga i velika pitanja, te ako bi morali na to čekati za one pokrajine, koje neobhodno potrebuju reforme, već u najkraćem vremenu, bilo bi to prekasno i bez svrhe. A potreba reforme uprave u zemljam o kojim govorim, bez sumnje obstoji; druge pokrajine mogle bi se koliko toliko zadovoljiti i s obstojećima, jer jim je ipak svuda bolje nego li nama.

(Sliediti će.)

Za naše ljude i naš jezik u inozemstvu.

Već je dva mjeseca što je zastupnik Spinčić kao delegat podnesao na gospo-

Nastavak u prilogu.

dina ministra izvanjskih poslova jednu interpelaciju, i pak dne 16. oktobra na nju odgovor dobio. Makar i kasno, mi smatramo shodnim tu interpelaciju i taj odgovor doslovno donjeti, jer se iz toga može crpiti nauke za budućnost, u drugim slučajevima. Evo najprije interpelacije.

„Često čuje se pritužba sa strane Hrvata živućih u inozemstvu, osobito u Americi, da austro-ugarski konzuli nepoznadu hrvatskoga jezika, i da se zastupanje interesa austro-ugarskih državljana povjerava konzulom njemačkoga carstva, koji opet dakako neznaju hrvatskoga jezika.

Takovo zastupstvo ima Austro-Ugarska takodjer u Taltalu u republici Chile, i to u osobi njekoga Julija Brauna, njemačkoga državljanina, koji nepozna nit hrvatskoga jezika nit običaja nit načina mišljenja Hrvata, kojemu su dakle posve tudji. Čini se da taj čovjek nit to nezna, da ima u monarhiji Habsburga u opće Hrvata.

Godine 1910. slavila je republika Chile 100-godišnjicu svoje neodvisnosti i slobode. Hrvatska naselbina ili kolonija u Taltalu darovala je kao i druge kolonije jednu uspomenu, i to spomen-ploču sa napisom kolonija hrvatska (La colonia croata, u španjolskom jeziku). Tim da je, po misli gospodina Julija Brauna nanešena Austriji velika sramota; to je razlog, s kojega je on, pomoćju četvorice ne najbolje kvalificiranih ljudi (Ivo Miloš, 2 Sapunar i Ante Zlodi), 14 pripadnika hrvatske naselbine prijavio kao veleizdajnike, te nastojao da njim nanese štete.

Podpisani, uzimajuć na znanje odnosnu obavjest što ju je dao u sjednici odbora za izvanjske poslove od 4. oktobra 1912. gospodin ministar izvanjskih poslova, da se najme iztraga u toku nalazi; i očekujuć da će se 14 denunciranih državljana dati zadovoljština, upravljaju na njegovu preuzvišenost gospodina ministra izvanjskih poslova sljedeći upit:

Je li Vaša Preuzvišenošt voljna pobrinuti se:

a) da se konzularni poslovi u Taltalu za državljane monarhije Habsburga po vjere poštenomu državljaninu te monarhije, koj pozna hrvatski jezik?

b) da se u obće u inozemstvu, naročito u Americi, u mjestih u kojih živi oveći broj Hrvata, imenuje takove konzule, odnosno povjerava konzularne poslove takovim ljudem, koji poznadu hrvatski jezik?

Na to je ministar c. i kr. kuće i izvanjskih poslova grof Berchtold odgovorio ovako:

„Na interpelaciju gospodina delegata Spinčića i drugova od 9. oktobra t. g. tičuću se zastupstva austro-ugarskih državljana u Taltalu (Chile), čast mi je uzvratiti sljedeće.

Kako sam već u odborskoj sjednici od 4. oktobra priobćio, povelo je c. i k. ministarstvo izvanjskih poslova u stvari o kojoj govore gospoda delegati iztragu.

Iz jednoga izvještaja c. i kr. poslaničtva u Santjago de Chile proizlazi, da je na temelju jedne prijave iz Taltala od 17. julia 1911. proti mnogim austrijskim državljanom, koji su u prvoj polovici godine 1911. odputovali iz Taltala u domovinu, podnešena kod c. kr. okružnoga sudišta u Dubrovniku tužba radi uvriede Njegova Veličanstva. Cesarski njemački počastni konzul u Taltalu, gospodin Julij Braun, kojemu je, u pomanjkanju austro-ugarskoga zastupstva u smislu članka 21. našega carinarskoga i trgovačkoga ugovora sa njemačkim carstvom, povjerena pažnja nad našimi interesi u Taltalu, daleko je, kako to izrično spomenuto poslaničtvo opaža, od rečene prijave, te je i u stvari iznešenoj od gospode delegata uvjek zauzeo posve kpravno stanovište.

Što se tiče obiju točaka upita na svrsi interpelacije, opažam, da pitanje ob ustrojenju austro-ugarskoga konzulata u Taltalu visi već od godine 1898., ali da nije do sada pošlo za rukom naći osobu za to mjesto u svakom obziru zgodnu. Ipak neću uzmanjkati a da stvar o kojoj je govora neuzmem za povod, da viseće pitanje dodje opet u tok, i da se ako je moguće konačno rieši.

Želju iztaknutu u točki b) upita gospode delegata uzet će ministarstvo izvanjskih poslova po mogućnosti u obzir. U tom obziru dozvoljavam si priobćiti, da se je već na više c. i kr. konzularnih ureda, u kojih okružju ima oveći broj austrijskih i ugarskih državljana srbsko-hrvatskoga jezika, postavilo osobe, koje znadu taj jezik, i da su kod mnogih drugih konzularnih ureda, kojih titulari nepoznadu toga jezika, namješteni činovnici, koji ga poznadu."

Tako ministar c. i kr. kuće i izvanjskih poslova.

S druge strane, jako pouzdane, smo doznali, da su se na viših mjestih već uvjerili o malovriednosti osoba, koje su prijavu učinile; i da bi se konzularne poslove bilo već povjerilo kojemu od Hrvata stanujućih u Taltalu, da nejma medju njimi samimi razmirica.

Žalibože, primjećujemo konačno mi, da ima doista razmirica medju našimi često i preveć, al i da te razmirice podpiruju i rabe proti nam razni Brauni. Dakako da bi imali manje uspjeha kad bi mi pametniji bili, i kad bi brata za brata imali.

Posujilnice i ulošci privatnikâ.

Pred par desetak godina bilo je u našem narodu veoma malo novca. Tek u novije vrijeme pojavili su se gospodari, koji imadu novca, što im preostaje od svagdašnjih potreba, a došli su do njega prištednjom u Americi ili prodavanjem svojih proizvoda, ponajviše vina i goveda. No ti naši mali kapitalisti imadu veoma malo ili ništa pojma o tome, kako se novac plodonosno i sigurno ulaže, nesigurni su, kamo bi ga dali, pa ga ponajviše drže dobro zatvorenog doma. Naš seljak ulaže svoj novac ponajviše tako, da više puta isposudjuje nesigurno drugom seljaku, a pri tom zaboravlja ili nezna, ili ne vjeruje, da imade u Istri zavoda, gdje je novac najsigurniji. To su posujilnice.

Svaka posujilnica mora da je osigurana proti vatri i proti provalnicima (trapanatorima). Po tom je novac, koji bi uništen vatrom, ili koji bi tatovi odnesli siguran, jer ga nadoknadjuje banka, gdje je posujilnica osjegurana. Novac se uopće u posujilnicama ne drži u blagajni (kasi), već se ga daje na posudu članovima posujilnice, koji na taj novac plaćaju kamate veće od onih, što ih posujilnica plaća onim, koji daju njoj svoj novac. Ti članovi ili dužnici posujilnice garantiraju sa svim svojim imanjem; svi za jednoga, a jedan za svih. Iz toga je dakle jasno, da je novac koji posujilnica dobije od ulagatelja, sasvim siguran ne samo proti kradji i vatri, nego i za slučaj, da posujilnicu prevare činovnici.

Naš se narod, kao i svaki drugi boji rata radi njegovih teških posljedica. Taj strah ima naš narod i radi uložaka u posujilnici. Misli se naime, da u slučaju rata može doći u naš kraj neprijatelj, te da bi pobrao sav novac. To je sasvim krivo mnijenje, strah pred vlastitom sjenom. Uopće nijedna država ne uzima uložak privatnika. Pa uzmimo, da bi i došla tudja vojska u naš kraj, kako će uzeti novac u posujilnicama, kada ga neima? Kako smo naime već prije spomenuli, posujilnica daje novac, koji prima od ulagatelja drugim na interes, a ne drži ga u kasi.

Kako se boje neprijatelja, tako se plaše mnogi i pred vlastitom državom. Drže naime, da u slučaju rata dodju u posujilnicu državne vlasti, da poberu novac, koji će trebati za rat. To nije istina! Država ratuje sa svojim novcem, a pušta novac privatnika na miru, jer ona znade, da bi dobila neprijatelja medju svojim podanicima, kad bi to učinila. U slučaju, da država potrebuje novac, to bi si ona kod podanika isposudila plaćajući im kamate, kako svaki privatnik-dužnik.

To smo naveli zato, jer smo god. 1908. opazili, kako su ljudi navalili na posujilnice, te ga dizali bojeći se rata, kojeg ni ni bilo.

Bilo je i ljudi, koji su na to nagovarali i dražili narod. No, neka se tim ljudima ne vjeruje, to su zlobni dražitelji. Svaki je mogao iz gorinavedenog lahko uviditi, da je novac u posujilnicama siguran, sigurniji nego kod kuće u kukvoj nogavici, pod gredom, u zidu ili staroj kakvoj škrinji. Tu bi svakako lopov došao lakše do njega, nego u posujilnici, pa ako ga odnese lopov, ga ne donese, kaošto posujilnica ili banka.

Ne samo da je dizanje novca u posujilnici bezsmisleno, već je i štetno po narod. U prvom redu gubi ulagatelj interese; ako novac drži doma nesiguran je, jer mu ga mogu pokrast, može ga izgubiti itd.

Još je jedna veoma važna stvar. Ističemo opet, da posujilnice posuduju sav novac članovima, koji su dobili od ulagatelja. Dakle novca nema u kasi. Uzmimo pak slučaj, da svi ulagatelji dodju po svoj novac, onda bi morala posujilnica tužiti sve svoje dužnike. Time bi se naš narod gospodarski uništilo, a uništili bi ga ulagatelji, koji bi se k tome oštetili, jer ne bi interes tekao na novac.

To smo hljeli spomenuti sadašnjom zgodom, gdje su se porodile prilike kao god. 1908. Želimo narod poučiti i preporučiti mu, neka se ne hoji bez potrebe, nek bude miran, nek ne diže svoj novac, a onim nek ne vjeruje, koji bi ga na to nagovarali i dražili. Neka takve lopove prijavi, oni će biti kažnjeni, jer je takovo dražeuje zabranjeno i kažnjivo.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Ovaj broj lista izdali smo radi Božićnih blagdana u utorak jutro.

Dva imenovanja. Na zadnjoj sjednici savjetujućeg upravnog vieća za občinu Pula bili su imenovani ravnatelj i upravitelj občinskih zavoda (plinare, vodovoda i munjare.) Imenovani su bili obojica radi dobrih kvalifikacija po svjedočbama i praksi. Ta imenovanja kamoraškoj bandi, kako je naravski, ne ide u glavu, jer novoimenovani ne spadaju u skupinu kamoraša. Kako kamorra nije mogla proturati svoja dva kandidata-kamoraša sa mnogo manje sposobnosti, digla je kroz svoj libell kuku i motiku na vladinog komesara za občinu Pulu, rigajuć svu svoju kamorašku žuč, odavajuć preočito, kako kamorri sve više nestaje mustnih zalogaja. Izmedju ostalog prigovara kamorra za jednoga od imenovanih, da ne poznaje zemaljski jezik talijanski. Ne pita pak kamorra za svoje kandidate da li poznaju zemaljski jezik hrvatski, kojim će ponajviše morati saobraćati imenovani sa radničtvom. Ta kamorra prešućuje i neće da znade, da je radničtvo kod plinare, vodovoda i munjare u velikoj većini hrvatsko ili slovensko. Nek se za to ne brine kamorra, da novi ravnatelj neće moći razumjeti se sa radničtvom, jer ne zna talijanski; novi ravnatelj naučiti će od našega radničtva brzo hrvatski, te mu neće trebati ni sada niti poslije da dodje pitati pomoći za razumjevanje u kamorre, jer kad bi mu kamoraši pružali pomoći i savjeta, brzo bi i ravnatelj i upravitelj dospjeli onamo, gdje se još i sada nalaze uzorni i pošteni bivši inžiniri, ravnatelji i upravitelji kamorre. A to je baš ono glavno, što se je htjelo izbjeći.

Rasprava proti kamorašima. Doznajemo, da će se provesti domala raspravu pred rovinjskpm porotom, koja će se sastati u jenaru na izvanredno zasjedanje, proti onim „dičnim i poštenim" činovnicima občine Pula, koji su varali, sliepari i krali iz občinske blagajne ili inače na štetu občine i občinara.

Razprava bi imala započeti koncem mjeseca jenara god 1913. a trajati će oko dva čedna. Tim kamoraškim obtuženicima priobćena je obtužnica, da se njome zabavljaju i da promišljaju o onim krasnim vremenima, kad su ono gospodski živjeli na tudji račun.

Silvestrovo u Narodnom Domu. Po starom običaju priredjuje „Hrvatski Sokol" u Puli i ove godine u velikoj dvorani Narodnog Doma na zadnji dan godine Silvestrovu večer. Zabava biti će uz orkestar, pjevanje i predstavu, a poslje toga ples. Kako Silvestrove večeri primame svake godine mnogobrojni naš narod na okup, tako će i ovogodišnja Silvestrova večer prikupiti mnogo našeg občinstva, da dočekaju u veseloj zabavi godinu 1913.

Imenovanja nadzornika za hrvatske pučke škole. Ministar za bogoštovje i nastavu imenovao je nove kotarske nadzornike za hrvatske pučke škole, i to za kotar Pulu g. Frana Barbalića, dosadanjeg ravn. učitelja u Bermu, za kotar Pazin g. Martina Zgrablića, dosad profesora hrv. gimnazije u Pazinu, za kotar Volosko g. Bunca, dosad škol. nadzornika za kotare Pazin i Pula.

Ratno brodovlje u Puli. Juče je prispjelo sve ratno brodovlje u puljsku luku, gdje će ostati za vrieme božićnih blagdana.

Natječaj. Razpisuje se natječaj za mjesto pošt. otpravnika kod novo ustanovljenog c. kr. pošt. ureda u Premanturi općina Pula. Godišnja beriva spojena sa rečenim mjestom iznašaju 600 K kao plaća, 125 K kao paušal za ured, 504 K kao paušal za poslužnike. Molbe treba poslati c. kr. pošt. i brz. ravnateljstvu u Trstu kroz tri sedmice, računajuć od 9. decembra t. g. Dalnje obavjesti mogu se dobiti kod spomenutog ravnateljstva.

Za Crveni Krst balkanskih naroda primismo nadalje: Glavarstvo občine Žminj šalje za ratujuću braću na Balkanu K 200 Milan Dukić, učitelj, Banjole K 5; Ruža Ružić, učiteljica, Fuškulin, sakupila K 35·52 darovaše: sakupljeno na piru gdje Jurković K 25; po K 1 Katošić Ivan, Damijanić Ivan, Lavižati Ivana, Jakus Marko i Jakus Marija; školska djeca K 5·25.

Današnji izkazak	K 240·55
Do sada izkazano	K 430·81
Ukupno	K 671·36

Voloski kotar:

Ičići. Na svom putovanju kroz Istru dodjoh i u Ičiće, mjesto za koje sam držao, da je čisto hrvatsko, ta i na poštanskom pečatu je napisano samo: Ičići. Sjećam se i par lanjskih dopisa, koji su mi krasnu sliku pružili o ovom mjestancu. Kao putnik imao sam nešto posla na tamošnjoj pošti. Zatražim potrebite stvari, razumije se u hrvatskom jeziku, ali činovnica ne odgovara, drugoga nije bilo u uredu. Pitam dalje, a ova mi odgovori: n o c a p i š o, i stade da me gleda baš ko tele u nova vrata. Ovaj me je odgovor i pogled njezin tako prenerazio, da sam se udaljio, ne rekav ni riječi. Tik pred samim poštanskim uredom naidjem na nekoliko domaćih ljudi, te, da kao stranac nadjem zadovoljštinu, pritužih im se. Ovi, da me zadovolje, stali mi štošta pričati. Vele: na prošnju občine naše dobio je naš poštemeštar drugu silu, a to jednu Talijanku, koja ne zna a ma ni riječi hrvatski. Stid ga bilo! Dolazimo tamo, a s njom se ne razumijemo. Lako da bi on bio barem tamo, ali njega skoro nikada nema u uredu, nastave dalje. Pa ako ga slučajno nadjemo, tada te tako mrzlo primi, a če-

stopnt i onako l i j e p i m riječima otpravi, da se čovjeku zamrzi i tamo dolaziti. Ali kako je naš poštemeštar mogao naš hrvatski poštanski ured pretvoriti u čisto talijanski? Zašto se u uredu ne govori više hrvatski? Zašto svi tamo razgovaraju samo u talijanskom jeziku? Zašto gosp. poštemeštar ne stoji u uredu svoje uredovne sate, već pušta u uredu činovnicu, koja je na mukama s nama jer hrvatski ne pozna? Zar je ovo hvala našoj općini, koja mu je ovu silu isposlovala?

Ko osupnut ostadoh na ova i slična pitanja. Ja pako nostavljam dalje, kako može tamošnja naša inteligencija mirno gledati i prešutjeti ovakve dogoojaje u mjestu, koje nam mora biti predzidjem otudjenoga nam još Lovrana?

Dignite se, braćo, i učinite svoju patriotsku dužnost, da ne bude kasnije . . . prekasno. Dignite se, jer narodni grijeh je najveći grijeh.

Prosvjetom k slobodi! Narodna Zajednica za Istru u Voloskom-Opatiji obraća se molbom na sve rodoljube, diljem svih zemalja, gdje obitavaju Hrvati, Srbi i Slovenci, da pripomognu Narodnu Zajednicu za Istru u njezinom djelovanju na pučko-prosvjetnom polju; osobito se obraća toplom molbom na sva društva, oblasti i korporacije, na sve književnike i nakladnike i na sve rodoljube, da bi na njezin naslov poslali knjige, da ih može pružiti istarskom borcu Hrvatu ili Slovencu, da i on crpi iz njih dobre duševne narodne hrane. Naslov: „Kancelarija Zajednice" Opatija (Istra).

Porečki kotar:

Iz Lovrečice. U nedjelju dne 8. t. mj. imale se blagosloviti ovdješnju novosagradjenu Družbinu školu. Dan bijaše krasan. Sa svih je strana dolazio naš narod, da prisustvuje blagoslovu hrv. škole u najzapadnijoj Istri. U 1 sat po podne došlo je i narodno omladinsko društvo iz Kaštela pod vodstvom svog vrijednog učitelja A. Defranceschia. Bilo ih je krasota gledati, kako složno dolaze pjevajući rodoljubne pjesme. Sve su to čili, zdravi mladići, volini rada i nauka. Pjeske su došli iz Kaštela, koje je mjesto harem 3 sata udaljeno od Lovrečice. Ne žale oni ni truda ni troška, kad se radi za narodnu stvar. Dodjoše umorni, smočili su komaš kruha, ispili čašu vina i nastavili pjevanjem rodoljubnih pjesama. U čas sakupilo se oko njih množtvo našeg naroda i klicalo im od veselja. Naš je seljak bio upravo ushićen, kad je čuo, kako se naša pjesma ori Lovrečicom. Ta kako da nebude ushićen, kad ne čuje nikad nego talijansku pjesmu, a u njemu kola još slavinska krv? U 3 sata po podne bijaše u ovdješnjoj crkvi sv. blagoslov. Crkva bijaše dupkom puna našeg naroda. Iza svršenog blagoslova krenula je duga povorka ljudi put Družbine škole. Povorku vodi naša vrijedna omladina iz Kaštela i Lovrečice, a u povorci idu za omladinu i naši učitelji Deprato iz Lovrečice, Gabrijelić iz Materade i Defranceschi iz Kaštela. Iza omladine ide naš vrijedni župeupravitelj g. I. Gabrijelić, a iza njega pako sila našeg naroda, muško i žensko, stare i mlado. Mirno idjesmo put škole. Na pol puta srestneme i žandara u pratnji dvaju stražara. Žandar zaustavi g. župnika i pokaže mu dekret od kot. poglavarstva, koje mu nalaže da zatvori školu i nemu ključe. On je tako i učinio, zatvorio školu, nam ključe i eto sad nam javlje, da nam je usuđan put do škole. Narod je bio vrlo ogorčen takvim postupkom c. kr. kot. poglavarstva i dao je izraz svom ogorčenju sa nekoliko povika. Župnik se vratio u crkvu, a cijela je povorka demonstrativno nastavila put k školi. Čim je omladina zapjevala: „Još Hrvatska ni poginula . . .", zaori se narodu neopisivo oduševljenje i veselje. Iza spomenutog dogodjaja sa žandarom, ova je pjesma bila upravo na svome mjestu.

Neka Talijani zalvaraju naše škole, zbog toga ne će Hrvatska propasti! Uz pjevanje rodoljubnih pjesama dodjosmo do Družbine škole. Pred školom čeka nas naša vrijedna omladina iz Materade. „Živili Materadčani" zaori stotinu grla. Uzvratiše nam sa „Živili!" Bijahu nekako zle volje, žalosni. Dodjosmo bliže, a oni nam počeše pripovijedati, kako su sa hrv. trobojnicom otišli iz Materade put Lovrečice, da i onj uzveličaju to narodno slavlje prigodom blagoslova Družbine škole. Kad su putem prolazili kroz selo Čepljani, navali na njih iznenada grupa bijesnih Talijanaša, naših renegata drvljem i kamenjem, a zablistaše im u rukama i noževi. Talijanaši uzeše im zastavu, obeščastiše je i odnesoše odmah u Umag, da tamo pokažu plod svoje kulture. Jednomu od Talijanuša se je ipak ponesrećilo, jer je krvlju platio hrvatsku trobojnicu.

Na te riječi bijasmo svi ogorčeni. Da pokažemo, da smo još na svojem i da se ne bojimo talijanske sile i njihovih razbojničkih napadaja, zapjevasmo svi otkrite glave: „Lijepu našu . . ." Narod se veseli, klikće, nad nama veselo lepršа hrv. trobojnica za prvi put u ovim krajevima, a omladina još uvjek pjeva rodoljubne pjesme. Približava se noć, dodje čas rastanka, Bratsku omladinu iz Materade i Kaštela otpratismo komad puta i uz poklik „živili" rastadosmo se.

Ove se nedjelje nije obavio blagoslov škole radi već gore spomenutog, ali je ipak narodno veselje dostiglo svoj vrhunac, što nekim Talijanašima ne bijaše po volji, i oni počeše provocirati. Na provokacije ovih Talijanaša naš se narod nije obazirao, jer je znao, da provociraju iz nužde, već smirno razišao. Do u kasnu noć čuo si tu i tamo hrv. pjesmu.

Te su nam nedjelje zatvorili školu i uzeli ključe od škole, ali na svoju najveću sramotu morali su nam iste ključe već u četvrtak dne 12. t. mj. povratiti. Doživješe blamažu!

Iste smo nedjelje odlučili, da ćemo blagosloviti školu prve nedjelje, iza kako nam budu povraćeni ključi od školske zgrade. I zbilja blagoslov škole obavili smo u nedjelju dne 15. t. mj. I ove nas je nedelje pohodila opet naša vrijedna omladina iz Materade sa svojim učiteljem D. Gabrijelić-em. Blagoslov škole obavljen je bez ikakvih upadica sa strane Talijanaša. Iza blagoslova zapjevasmo: „Lijepu našu . . ." i mirno se razidjosmo. Pred školom bila se sakupila omanja grupa Talijanaša, ali se ne usudiše, da provociraju. Kao što je za demonstracija protiv Cuvaja u Zagrebu vrvio Zagreb žandarima, tako je i ove nedjelje vrvila Lovrečica žandarima i stražarima. Čemu toliko žandara i toliko stražara? Ta nijesmo u Albaniji! Dvojica od njih usudili su se da dodju i pod krov Družbine škole u času, kad se orila: „Lijepa naša" u školi. Oni su valjda prisustvovali blagoslovu škole kao izasłanici općine Umag!?

Nakon tolikog zatezanja sa strane talijanske općine i kot. poglavarstva, otvorila se napokon i ova škola. Upisano je 65 djece, što je u ovim stranama uz ovakve prilike upravo krasan broj.

Strašno je u ovim stranama! Borba je počela, a bit će krvava, žestoka! Nema jednog od „puro sangue", a i pak polovicu stanovništva drži se Talijanašima, jer su zaduženi kod Talijana, pa moraju da plešu, kako sviraju njihovi gospodari. Oni su upravo robovi talijanske gospode, koji sve moguće sile upotrebljavaju, samo da ovaj narod zadrže u svojim pandžama. U kući i medjusobno govore svi ovdješnji Talijanaši „slavinski". Uvjeren sam, da bi mnogi od ovih t. zv. Talijana poslali svoju djecu u „slavinsku" školu, kad im u tom slučaju ne bi Talijani gospodari zavrnuli vratom.

Od vrlo velike i krajne je potrebe bilo, da u ovim stranama otvori Družba svoju školu, što je ona i učinila, na čemu joj najljepša hvala. Da nije Družba otvorila ovdje svoje škole, u 10 godina ne bi se više čula naša „slavinska" riječ u ovom kraju. A još ima vrlo mnogo takvih mjesta u ovim zapadnim krajevima Istre, gdje sama djeca mole i plaču za slavinsku školu Talijani je ne dadu, a Družba nema toliko sredstava, i na taj su način naša djeca prepuštena odnarodjivanju sa strane Talijana. Mnogi istarski Hrvati misle, da je već Istra spašena od talijanskog gospodstva. Varaju se! Tko hoće da se uvjeri da nije tako, nek dodje amo, pa da vidi koliko se još hoće borbe i ljute, užasne borbe, dok budemo mogli reći: Istra je spašena od Talijana!

Tko ima ikoliko narodnog ponosa i ljubavi do našeg naroda, taj nek se smiluje vapaju ove nevine dječice, koja vape i mole za slavinskom školom i kojima je osigurana narodna propast, ne priteče li im Družba odmah u pomoć. Družba bi dala sve što ima, ali što će da dade, kad nema ništa.

Odazovimo se vapaju ove nevine dječice, koja nas mole, da ih spasimo od sigurne propasti, pak darujmo, pomozimo Družbu sv. Cirila i Metoda! Napred za Družbu!

Franina i Jurina.

Fr. Čo, Frane, ča bi reći, da se oni dva iz Lovrečice toliko jade i švogivaju na Hrvate?

Jur. Ča njanko toga još ne znaš, Frane?

Fr. A ne!

Jur. Viš to ti je onako. Jenu noć su si oni sami povadili sve tampanje na svojih vozih, pak su htili reći, da su njin ih pokrali Hrvati. Jedno dva dana su vikali, da su njin ih Hrvati pokreli, a fra tanto oni su zabili i jedan i drugi, kamo su ih stavili i sada ih ne moru najti, pak se još više jade!

Fr. Ala ki tići!?

Jur. Propio tusti, merita karig špendati.

*

Fr. Si pobra ulike, Jure?

Jur. A još to malo ča vidiš. Ma mi se para, da ti nikad ne delaš, kako ni postolari; selin si okolo!

Fr. Čera san bija u Umagu, pa san ti doša ništo povidati.

Jur. A ča, Franina?

Fr. U Umagu govore, da je sijor Piero skaka kako munjen po svojoj kamari od veselja, kad je čuja, da su nedilju zaprli slavinsku školu u Lovrečici.

Jur. A ča san pak ja danas jutro čuja u Umagu!

Fr. A ča?

Jur. Da kad je čuja sijor Piero, da su ključe morali ponesti nazada, kamo su ih zeli i da je slavinska škola opet oprta, da ga je tako u trbuhu stislo od jada, da je eksplodiral prije vrimena va beregeše.

Širite „Našu Slogu".

Razne primorske viesti.

Talijani i južni Slaveni u Austriji. Poznati talijanski novinar Caburi (u polemici proti novinaru Gubello Memmoli. Op. p.), govoreći o odnošajima izmedju Italije i Austro-Ugarske, kaže medju ostalim, da se Italija nema mješati u unutarnje poslove Austro-Ugarske, da moraju ove dvie države živjeti u miru, skupne interese braniti složno na moru i da će se već ono 800.000 austrijskih Talijana znati sami braniti i obraniti. Oni dapače i ne traže pomoći od Italije, već žele, da se ona sama kod kuće dobro uredi i da se neima radi njih upuštati u vratolomne borbe sa Austro-Ugarskom.

„Italijani će — kaže pisac — znati sami složiti se sa Slavenima, kao što bijahu složni dok ne bijaše bečkih spletaka".

„Slaveni, osobito oni iz Dalmacije, čim se malo rieše upliva klerikala, ne mrze ni jezik ni kulturu talijansku (ne mrzi ni jezik ni kulturu talijansku (ne mrzi ni jezik ni kulturu kod nas nitko. Op. p.), već ju prihvaćaju drage volje, jer znadu, da im to koristi. Sada je već politički i upravni posjed te pokrajine u njihovim rukama i tako je izčezao strah od premoći talijanske. Ako imade dakle načina, da se spasi raštrkane naseobine talijanske na protivnoj obali, taj način može sastojati samo u sporazumu sa južnim Slavenima, koji broje mnogo milijuna u Austro-Ugarskoj i koje se radi toga ne može uništiti."

„Zadaća, koju brani prijatelj Gubello, sastoji u tom, da se Italija, u borbi sa jednim narodom, koji počima čutiti se u podpunoj svojoj snagi i žilavosti i koji pokazuje svom enerzijom bujnost svoga života, što no mu probija iz njegove mladosti i iz brojne sile, postavi na stranu dvaju naroda, koji umiraju unutar granica austro ugarske monarhije. *Ne Austrija ne sastoji od samih Niemaca i Madjara*, jer u njoj živi dvadeset i pet milijuna Slavena, te je veoma gruba pogrieška, ako se misli, da su u Austriji Niemci sve i u Ugarskoj Madjari sve. Položaj Niemaca počima bivati danomice sve to težim. U bečkom parlamentu moraju Niemci, da si osiguraju većinu, osłanjati se na glasove Talijana i Rumunja, inače bi ostali u manjini, a taj njihov položaj postati će još težim, čim više budu slavenski narodi spoznali svoju narodnu individualnost i čim se budu posve oslobodili od njemačkog upliva. Tada će se vidjeti, da je lice austrijskog parlamenta još više slavensko nego li je sada.

Koliko vriedi to za hrvatske trgovce! Tršćanska „Edinost" posvetuje u jednom od prošlih brojeva slovenske trgovce i obrtnike izvan Trsta, neka bi već jednom stali dopisivati u trgovačko-obrtnim poslovima s trgovcima i obrtnicima grada Trsta u slovenskom jeziku.

Pravom se sjeti naša tršćanska drugarica na svoje nemarne i narodoljubne trgovce izvan Trsta, koji dopisuju s trgovcima u Trstu u talijanskom ili njemačkom jeziku, izvrgavajuć pri tom smjehu i ruglu sami sebe i svoj narod. Jedno što obično ne poznadu trgovci ovih jezika, pak lome i miate da se Bog smiluje, a drugo, što ih mora svaki poštani talijanski ili njemački trgovac smatrati bezznačajnicima ili bar mlitavcima i nemarnicima prema vlastitom rodu i jeziku.

„Edinost" se pisma pravom grozi, da će priobćiti imena takovih „trgovca-ledaka", koji ruše sebe i red u svojoj sredi, da će si time steći prijanosti i koristi, dočim biva baš protivno.

Ovo što vriedi za slovenske trgovce, vriedi u većoj mjeri i u većem broju za hrvatske trgovce, koji imaju posla s trgovcima u Trsta. Danomice dolazi u Trst na stotine pisama, naručaba, poruda, upita itd. od hrvatskih i srbskih trgovaca iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Istre, Bosne i Hercegovine, Srbije itd. A koliko je to-

...esti.
...ustriji.
...i (u po-
...lemmoli.
...izmeđju
...međju
...i u nu-
...moraju
...skupne
...i, da će
...Talijana
...dapače
...ele, da
...di i da
...olomne
...ati sami
...bijahu
...a".
...je, čim
...e mrze
...arzi ni
...pp. p.),
...znadu,
...štički i
...ihovim
...d pre-
...ačina,
...janske
...sasto-
...Slave-
...nstro-
...može
...ubello,
...rbi sa
...se u
...i koji
...svoga
...e mla-
...tranu
...gra-
...strija
...ljara,
...lijuna
...ieška,
...ć sve
...maca
...n. U
...da si
...nove
...li u
...ti će
...arodi
...ost i
...mač-
...lica
...nako
...take
...rivlje
...nske
...a, bi
...ćko-
...rtni-
...tiku
...nga-
...ubne
...gov-
...kom
...oglu
...ično
...ome
...sto
...nje;
...a. M
...ina-
...ga
...ći,
...ali,
...ći,
...vre,
...ga
...ov-
...rst
...ple
...ie
...me
...te-

...orih spisa sastavljeno u talijanskom ili njemačkom jeziku!?

Čemu to? Gdje Vam je gospodo trgovci obrtnici narodni ponos? gdje obraz? Ar mislite, da si time stičete simpatije ili priznanje talijanskih i njemačkih obrtnika, trgovaca itd. A jok. Oni vam se smiju i rugaju, smatrajući vas nižim i manje vriednim od sobe.

Vi ne pomišljate, koliko štete nanašate time svojoj trgovačkoj mladeži, vlastitom trgovačko-obrtničkom narašaju, koji bi u primorskim trgovačkim gradovima u Trstu i na Rieci, a ponešto u Puli, Pazinu, Vodnjanu-Opatiji itd. itd. lahko do kruha došao. Na stotine naših mladića iz trgovačkih i obrtničkih škola moglo bi naći zaslužbe ili udobne službe u tim gradovima, kad bi se strogo i dosljedno od talijanskih i njemačkih trgovaca zahtjevalo, da primaju ili riešavaju dopise u hrvatskom ili srbskom jeziku.

Kolika bi dakle odatle korist nastala za toliku mladež, koja mora da se nakon dovršenih nauka od vrata do vrata klanja i skiće ili koja propada duševno i tjelesno, jer je u svojim nadama prevarena.

Ne manje važna korist nastala bi za nas time, što bi stali napokon cieniti i štovati naš jezik i oni trgovački krugovi, koji misle, da taj jezik nije za drugo, nego za kmeta i prosjaka. Koliko bi pako u spomenutim gradovima poskočio ugled i upliv našem životu, kad bi se neprestanim i postepenim uvažanjem istomišljenika ili prirastom iz vana naši redovi sve to više jačili, širili i krepili?

Ovo su pogotovo tako stvarni i jasni dokazi, da im ne treba dalnjeg utemeljivanja i radi toga se nadamo, da naš glas neće ostati — posve — glas vapijućeg u pustinji.

Za oprost od čestitanja k božićnim blagdanom i k novoj godini podario je narodni zastupnik prof. Matko Mandić u Trstu „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru" (podružnica u Trstu) K 10.—. „Djačkom pripomoćnom društvu" u Pazinu K 10.— i „Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri" K 10.—.

Interpelacije naših zastupnika u Beču. U sjednici državnog sabora od dne 20. o. mj. podnesli su naši zastupnici Mandić, Spinčić i Laginja dvije interpelacije na carsku vladu i to jednu radi drzovitih navala Piranske „sinjorije" na slovenske obćinare kod sv. Lucije i susjednih sela i drugu radi ustanovljenja jedne podružnice austro-ugarske banke u Puli.

1. 1. 1888.—1. 1. 1913. Dne 1. jenara 1913. navršiti će se 30 godina, što se je narodni zastupnik g. prof. Matko Mandić doselio u Trst i što je tada preuzeo uredničtvo „Naše Sloge".

Čuvaj odstranjen. Kako javljaju iz Beča, digli su napokon komesara Čuvaja, koji je onako tiranski vladao u Hrvatskoj. Čuvaj je dobio nalog da ide na dopust, sa koga se neće više povratiti na svoje mjesto. Odstranjenjem tirana Čuvaja povratit će se Hrvatskoj ustav i narod će odahnuti od teške more, koja ga je gušila. Čuvajevo ime biti će pak za vječna vremena upisano na krvavoj stranici hrvatske poviesti.

Smrt najstarijeg vladara. U glavnom gradu kraljevine bavarske u Mnihovu (München) preminuo je dne 12. o. mj. vladajući princ Luitpold u neobično visokoj starosti. Princ Luitpold rodio se je god. 1821. te mu je prema tomu bila 91 godina. Tako je bio najstariji vladar. Bio je drugi sin bavarskog kralja Ludvika I. Kad je njegov nećak kralj Ludvik II. šeo nuo umom god. 1886. preuzeo je on vladu u Bavarskoj kano vladajući princ. Iste godine utopio se umobolni kralj Ludvik II. a njega imao bi naslieditи mladji brat Otto, koji je takodjer duševno bolestan. Tako je princ Luitpold zamjenjivao u vladi i drugog duševno bolesnog nećaka sve do svoje smrti.

Pošto nema nade da bi kralj Otto ozdravio, nasliedit će princa Luitpolda njegov stariji sin Ludvik, za koga vele, da će se proglasiti kraljem.

Popunitbeni izbor jednog zastupnika. Smrću zemaljskog zastupnika na istarskom saboru g. Angela Danelon-a izpražnjeno mjesto zastupnika popuniti će se novim izborom za istarski veleposjed, koji će se obaviti dne 5. marca 1913. Eventualni uži izbor vršiti će se istog dana. Izborno mjesto Poreč. Na glasovnicama biti će naznačene prostorije, u kojima će se birati i sat, kada će izbor započeti i svršiti.

Interpelacija narodnog zastupnika M. Mandića i drugova. U sjednici državnog sabora u Beču od dne 6. o. mj. uložio je zastupnik M. Mandić s drugovima interpelaciju na ministra unutarnjih posala radi prečestih i neopravdanih zapliena lista „Naša Sloga" po činovnicima političkih oblasti u Puli. Tu ćemo interpelaciju priobćiti čim prije.

Štipendije. Početkom prvog školskog tečaja 1912—1913. podieliti će se dvije štipendije iz zaklade pok. biskupa Mateja Raunichera, svaka od 200 K.

Pravo na te štipendije imadu mladići iz tršćansko-koparske biskupije, osobito oni iz Istre, koji se kane posvetiti svećeničkom staležu te su redovito upisani na kojoj gimnaziji Primorja, Kranjske i Koruške.

Svjedočbe, podkrepljene krstnim listom svjedočbom o cieplјenju kozica, svjedočbom siromaštva te svjedočbom o pripadnosti i napokon školskim svjedočbama od zadnjih dvaju tečaja, valja putem školskog ravnateljstva poslati biskupskom ordinarijatu u Trstu od 31. decembra 1912.

Radi postupka bečke policije proti hrvatskim, srbskim i slovenskim djacima. Za dan 28. prošlog novembra sazvali su trojica naših hrvatskih sveučilištnih djaka sastanak uz pozivnice, na temelju § 2. zakona o sastajanju. Djaka Hrvata, Slovenaca i Srba došlo je oko 500. U ustanovljeni sat (8) počeli su viećati. Sazivač, kao i izabrani predsjedatelj pozdravili su prisutne i zaželili, da se o ovim ozbiljnim vremenim ponašaju kako treba, te jih zamolili, da se izjave, kako da se pomogne drugovima, što su od prošle nedjelje zatvoreni. Razpravljalo se posve trieznо, nije palo ni rieči o politici. Oko 8 i pol došao je u dvoranu gdje se je skupština držalo policajni komesar sa kakvih 20 redara. Jedan od sazivača sastanka približio mu se je i postavio na razpolaganje. Policajni komesar bez da je i rieči s kim progovorio, izjavio je, da proglašuje skupštinu razpuštenom, zaprietiv da će porabiti silu, ako se odmah ne razidju. Niti na to nije palo ni rieči, ni biele nit crne, već su sazivači stupili na stolice te umolili prisutne, da se mirno razidju. Taj pako mirni razilaz nisu dopustili policiste. Počeli su djake odmah bezobzirno raztjerivati i gurati van, tako, da nisu mogli prisutni niti kaputa obući, niti svojih stvari uzeti. Djake su policiste udarali i nogama, dok su ih vani čekali drugi i grubo raztjerivali. Neke su uhvatili i u zatvor poveli, prem nisu ništa počinili. Radi toga su zastupnic prof. Spinčić, dr. Dulibić i drugovi po kazivanju očevidaca, koji ne spadaju u krug djaka, dne 29. studenoga upravili na ministra predsjednika i ministra unutarnjih posala interpelaciju, te jih upitali kako mogu opravdati taj nečuveni postupak sa učećom mladeži hrvatskoga, srbskoga i slovenskoga naroda.

Čuvajte se nepoznatih agenata. Prijatelj našega lista javlja nam, da je u pojedinje vrieme više naših seljaka, obrtnika i malih trgovaca nastradalo time, što su lahkoumno povjerovali raznim tuđinskim agentima, koji su njim nudjali svakojaku robu, strojeve, gnojiva itd. Naivjesti, dobroćudni i pošteni naši ljudi povjerovali su brbljavim i dosadnim agentima, naručili kod njih razne predmete, podpisali ugovore ili obveze i ne znajuć pravo što podpisuju. Tako je prevareno i osljepareno mnogo naših ljudi. Čim ima naime takav agent-varalica u svojim rukama takav ugovor ili obveznicu, popravi ili bolje rekuć pokvari tako, da ostane siromah naručitelj prevaren. Agent napiše na primjer više robe nego li se je naručilo ili uz veću cienu, nego bijaše dogovorena. Za to ima pripravne tiskovine, koje on sam ispuni ili po svojoj volji izkvari. Naručitelj dobije često mogo lošiju robu, mnogo više nego li je naručio uz mnogo veću cienu, nego li bijaše utanačena.

Robu mora naručitelj primiti, jer mu je obično poštanskim pouzećem poslana, ili je već na istu dao kaparu ili jer ne zna, kako glasi račun.

Kad je jednom robu primio, nema mu više spasa i nema druge, nego plati i šuti.

Videći se naručitelj prevarenim, viče, protestira i traži odvjetničku pomoć, ali mu sve to ništa ne pomaže, jer agent, dotično tvrdka, koju on zastupa, imade valjano i pravilno podpisanu obvezu, naručbu ili ugovor. Tako dolazi do dugotrajnih i skupih pravda. Piscu ovih redaka pripovjedao je jedan praški odvjetnik i češki rodoljub, da ima on sam takove tri pravde proti našim seljacima, trgovcima itd. Nadodao je tomu, da će svi tuženi morati da plate, jer imadu trgovci valjano podpisane obveze naručitelja. Jedan sam naručitelj — reče — morati će da plati sudbenih i odvjetničkih troškova u Pragu, za robu, koja je vriedila 40 K preko 400 K. Ako je pako i naručitelj imao odvjetnika, tada će naručitelj — ako je siromak — biti upropašćen.

Radi toga upozorujemo naše ljude širom Istre, neka se čuvaju kao žive vatre svakog tudjeg agenta. Svakom neka pokažu vrata, kad mu dodje u kuću. Neka ne vjeruju ni onomu, koji im dodje sladkim i razumljivim jezikom preporučivati svoju robu. Ako vam i predloži na podpis hrvatski ili slovenski nevjerujte njim.

Preporučamo našoj inteligenciji na selima, osobito gg. svećenicima i učiteljima, da pouče puk i da upute, da se čuva takovih agenta ili neka bar oni pregledaju obveznice ili naručbe, da nam tako puk i nadalje radi sleparija i prevara agenata-varalica ne nastrada.

Sjetimo se naše školske dječice. Dolazimo ponovno toplom preporukom svim našim čitateljima, da bi se sada povodom božićnih blagdana i promjene godine sjetili naše siromašne školske dječice.

Preporučamo njim osobito našu blagotvornu „Družbu sv. Cirila i Metoda". Ona je ove godine do sada znatno prikraćena tim, što se je do sada u hrvatskim zemljama, pa i u našoj Istri sabiralo za crveni križ ratujuće braće na Balkanu. Pošto smo svi po mogućnosti učinili svoju svetu dužnost prema balkanskoj braći, sada valja da učinimo rodoljubnu dužnost prema našoj plemenitoj Družbi.

Prilika nam je zato najljepša sada povodom svetih božićnih blagdana i promjene godine. Tom će prilikom svaki, i bogat i siromak nastojati, da si priušti na hrani i na piću i na odjelu stogod bolje i više nego li obično. Ali pri tom ne smijemo zaboraviti na one koji gladuju — bar duševno ili koji trebaju duševne hrane, koju im podaje škola. Takovih imademo, kako je poznato, u Istri na hiljade. Svi ti mole nas, da im pomognemo, da budu i oni dionici pučke prosvjete, da ne ostanu u tmini neznanstva, ili što je još gore, da nam ih ne ugrabi grabežljivi dušman, pa da nam ih otudji i raznarodi. Pomognimo dakle te naše male sirotane, koji trebaju duševne hrane. Pružimo milodar našoj Družbi, toj najboljoj i najplemenitijoj majci naše zapuštene dječice.

Uredjenje rieke Mirne. Kako smo već javili, imale bi do mala započeti radnje oko uredjenja rieke Mirne. Za sada raditi će se pod zemaljsku upravu i to oko uredjenja rieke od ušća pak do Sv. Dionizija. Taj će posao stajati okolo 300.000 K. Ostali dio Rieke sa pritocima urediti će se kasnije. Ove su radnje proračunane približno na milijun i pol kruna.

„Jorgovan" za god. 1913. Ovih dana izišao je u nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli (Istra, ulica Giulia, br. 1) omladinski koledar „Jorgovan", što ga je uredio g. Josip A. Kraljić, naučitelj družbine škole u Malom Lošinju. Cijena mu je 50 para, a naručuje se samo u rečenoj tiskari.

Ove je godine „Jorgovan" vrlo ukusno opremljen i bogat sadržajem, pa nebi smjelo bez njega biti ni jednoga učenika i uobće hrvatske kuće. Koledar će vrlo dobro doći i našim seljacima.

■ SVOJ K SVOMU! ■

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

■ ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1. ■

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. obćine, crkve, škole i odvjetnike, pučke knjižnice i konsumna društva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kne i sve pisarske i risarske potrebštine. ■■■■

Preporučamo ovaj koledarčić svima, a u prvom redu gg. učiteljima i učiteljicama, da se za nj zauzmu kod povjerenika im mjesta.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri održavati će dne 30. t. mj. u 2 sata p. p. u dvorani Hrvatske Čitaonice u Pazinu izvanrednu glavnu skupštinu s navrhu promjene pravila.

Čestit Božić i sretnu novu godinu

želimo svim našim velecienjenim predplatnicima i mušterijama

uz odlično poštovanje

uprava „Naše Sloge" i Tiskara Laginja i dr.

Prodaje se ormar dvokrilni uz jeftinu cienu. Via Ercole br. 21, III. pod lievo.

Br. 2550.

Raspis dražbe.

Ovlašteno od općinskoga zastupstva u sjednici od 12. XII. o. g., ovo poglavarstvo raspisuje ovime javnu dražbu za prodaju općinskog zemljišta označenog čest.com 2626, t. j. 25 Ul. 651 opć. Baška.

Zemljište leži neposredno uz morsku obalu i suprot kupalištima.

Zemljište će se prodati najboljem ponuditelju bilo cijelo ili dio.

Kupac je dužan da tu sagradi kuću za stanovanje ili obrt.

Najniža je cijena 6 K m².

Dražba će biti u općinskom uredu u Baški dne 8. siečnja 1913. od 10 do 12 sati pred podne.

Uvjeti prodaje razvidni su u općinskom uredu za vrijeme uredovnih sati.

Općinsko poglavarstvo

BAŠKA, dne 14. XII. 1912.

Načelnik:

B. Kaftanić v. r.

Oglas.

Mestna hranilnica u Kranju je naljed zaključka upravnog odbora u sjednici dne 17. decembra 1912. **povišila kamatnjak** počamši **sa 1. januarom 1913.** i to:

1. za **Redne uložke** na 4½% — štedni uložci se ukamaćuju polumjesečno, kamati se pribrajaju k glavnici polugodišnje t. j. 30. junija i 31. decembra svake godine, rentni porez plaća hranilnica sama iz vlastitog imetka;

2. za sve hipotekarne zajmove na 5½%;

3. za občinske zajmove i za zajmove javnim korporacijama za ½%, oziroma za nove takove zajmove na 5%;

4. za zajmove na vriednostne papire na 6% i

5. za mjenice na 7%.

U Kranju, dne 18. decembra 1912.

Ravnateljstvo mestne hranilnice.

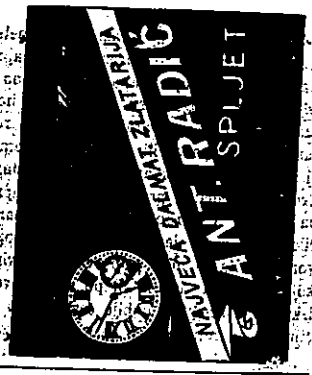

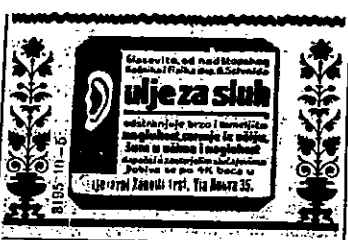

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Julius Meinl

Uvoz kave

NOVA PODRUŽNICA

PULA

Via Sergia br. 35.

3488 5 8

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na donce i Punta.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.5
6.—	dol.	Krk	odl.	4.3
6.10	odl.	„	dol.	4.2
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.4
7.05	odl.	„	dol.	3.3
7.35	d..	Malinska	odl.	3.0
7.45	odl.	„	dol.	2.5
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.1
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.5

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkelama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned. Četvrt.	Postaje	Utorak	Peta
prije podne		po podne	po podne
10.15	7.35 RIJEKA	5.—	5.—
10.50	8.10 Opatija	4.25	4.25
11.—	8.20 „	4.15	4.15
12.20	9.40 Beli	2.55	2.55
12.30	9.50 „	2.45	2.45
1.20	10.40 Merag	1.55	1.55
1.30	10.50 „	1.45	1.45
2.10	11.30 Krk	1.05	1.05
2.20	11.40 „	12.55	12.55
	po podne	prije podne	prije podne
—.—	1.40 Baškanova	11.25	11.25
—.—	1.50 „	11.15	11.20
—.—	2.30 Lopar	10.10	—.—
—.—	2.40 „	10.05	—.—
4.20	3.40 Rab	9.25	9.05
4.30	4.— „	9.—	9.—
4.55	4.25 Lun	8.35	8.35
5.—	4.30 „	8.30	8.30
6.10	5.40 Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20	5.50 „	7.10	7.10
6.30	6.— Mali Lošinj*)	7.—	7.—
6.40	6.10 „	6.50	6.50
7.30	7.— NEREZINE	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i St. Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Postaja	Svaku Srijedu
prije podne		po podne
7.35	RIJEKA	7.2
8.10	Opatija	6.4
8.20	„	6.3
8.35	Lovran	6.2
8.40	„	6.1
12.30	Rab	2.2

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	9.3
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.4
8.20	odl.	„	dol.	8.3
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.1
8.40	odl.	„	dol.	8.1
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.3

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju i kod sv. Martina.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrtak Subota	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijedu Petak Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	5.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Starej Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Stio-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
6.30	odl.	Vrbnik	dol.	4.30
6.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
6.50	odl.	„	dol.	4.10
6.30	dol.	Stio	odl.	3.30
6.40	odl.	„	dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Rieka.

Svaki mesec

7.15 pr. p. odl. Crikvenica dol. 2.45 po p.
9.15 pr. p. dol. Rijeka odl. 12.45 po p.

Od 1878! — Posvuda čuveni glasoviti obljubljeni domaći lijek. Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marken.

Zakonom zaštićeno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja prouklosti, katara grla, prsobolja, bolesti pluća, spacijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanje stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganje zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 il 1 vel. posebna boca K 5.60

Thierry-eva jedino prava confoljska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekl ozleda, upala, abcesa, odstranjuje sva strana tjelesa, su došla u tjelo pa često predusretne operacije, koje su se bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3.60.

Glavno skladište: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREBRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

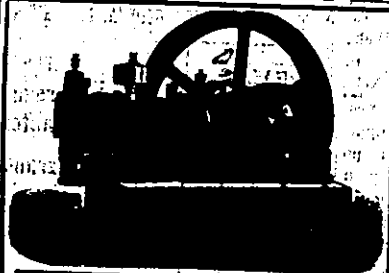

NAJBOLJI NAMJEŠTAJI SNAGE

kao motore na naftu sustava DIESEL najnovije lažeće konstrukcije, promotni trošakovi po konjskoj sili na uru 1½ bal. više, motore za plin (gaz), benzin, češtu, kamenu ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na stlačeni plin proizvadja:

DRUŽBENJSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Brauner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, BRESDEN)

najveća specijalna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2b.

Dobivaju sve potpune opreme za obrtničke i industrijalne podneske

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Popisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

PEČATE

iz GUME izradjuje tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia I. - Pula - Via Giulia I.